

ཏིག་གནས།

༡༡། སྒོ་མ་སྒེ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ་
བརྒྱུད་ས་མོ། །

ལྷ་ཏིག་པ།

མོ།

ཆིག་མཛོད་།

ལྷ་ཏིག་པ།

མོ།

ལྷ་ཏིག་པ།

མོ།

རྒྱ་བོ་བོ།

སྒོ་མ་སྒེ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ་བརྒྱུད་ས་མོ།

ཏིག་པ།

དེབ་ཡང་།

RNDTT205003

ཚུམ་པ་པོ་འི་བར་ཚུ་གཞིར་བཞག་བྱས་ཡོད།

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཚུམ་སྤྱི་གཤམ་གིས་སློབ་རྩལ་ལྷན་པུ་བཅོས།

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འབྲེམས་སྤེལ་བྱས།

༢༠༡༩ ལོའི་ཁྲི་བ་བཅུ་གཅིག་པར་ཚུམ་སྤྱི་གཤམ་བྱས།

དེབ་ཆད། 15x21

ཡིག་ཆད། 14

ཡིག་གཏམ། 1.207.951

ང་ཚོའི་བླ་ཆེགས་ཀྱི་ཁ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ང་ཚོའི་ཡིག་སྐྱམ།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

བོ་སྤྱན་པ། ཚུམ་སྤྱི་གཤམ་

གསལ་བཤད།

སྤྱི་ལྟུང་རམས་པ་བྱབ་བསྟན་བསམ་བྱུང་མཆོག་གིས་བཅམས་པའི་ཆེག་མཛོད་འདིའི་བར་ཚུ་
ཚུམ་པ་པོས་འདི་ག་ཚུམ་སྤྱི་གཤམ་ཁང་ལ་གནང་བ་ལྟར། ཚུམ་སྤྱི་གཤམ་པས་བར་གཞི་རང་སོར་བཞག་སྟེ་ལྷན་པུ་
ལྷན་པུ་བྱས་ཡོད།

༡༡། རྒྱུ་མ་སྒྲེ་ཆིག་མཛོད་ ཆེན་མོ།

སྒྲེགས་བཅ་གཉིས་པ།

༤ - པ།

ཚུམ་པ་པོ།

ཕྱོམ་ཏེ་ལྷ་རམས་པ་རྒྱལ་བསྟན་བསམ་བླུ་བ།

དཀར་ཆག

༼ རྩ ༽.....	1
༼ ཉ ༽.....	78
༼ ཏ ༽.....	169
༼ ཐ ༽.....	285
༼ ད ༽.....	358
༼ བ ༽.....	613
༼ ས ༽.....	712
པར་བྱང་སྒྲོན་ཆིག་.....	817

ར་མཆོད་འབྲེན་པ་མཉམ་མེད་མ་ཙུ་འགྲེལ། རྒྱལ་བ་དག་འདུན་རྒྱ་མཆོས་མཛད།
 ར་མཆོད་འབྲེན་པ་མཉམ་མེད་མའི་འགྲེལ་བ། དདུལ་ཚུ་རྣམ་རྣམ་འཕྲེལ་བ་ཞིག་ཡོད།
 ར་མཆོད་པད་དཀར་ལྟར་བསྐྱགས་ཙུ་འགྲེལ། རྒྱལ་བ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོས་མཛད།
 ར་ཏོར། རས་ལས་བཅོས་པའི་སྤྱ་གྲུ། ལུང་ཐན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས། རས་ལས་བྱས་པའི་སྤྱ་
 བེ་ར་ཏོར་རོ། །ཞེས་གསུངས།
 ར་ནས་འབྲེལ། དག་འདུན་དང་སྤྱ་མགོན་སོགས་ལ་གསོལ་ར་ཞུ་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། རོག་མཐའ་གཉིས་
 བ་ཞིང་དཀྱིལ་སྒོམ་པ་ནས་འབྲུའི་དབྱིབས་ལྟར་འབྲུལ་བའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་ར་ནས་འབྲེལ་
 མ་ཞུ་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ར་སྤྱན། ར་ཐོར། བེའུ་འབྲུམ་སྤྱོན་པའི་མིང་བརྟེན་དཀར་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་ཉིདེ་སྤྱན་སེལ་
 ལས་བཤད། བེའུ་འགྲེལ་ལས། རང་ཅག་ཆོས་ལ་ཅིར་ཡང་མི་བརྟེན་བར་ར་སྤྱན་རེའི་མཐོ་
 དམན་ལ། སྤྱགས་ལ་བཏགས་མ་བཏགས་བརྟེན་བ་དེ་སྤྱགས་རུལ་བའི་རྟགས་ཡིན། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 ར་སྤྱན་རེ། ར་ཐོར་བ་རེ་ཞེས་པའི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་པར་བཤད།
 ར་ཏོར། ༡ བཅོད་མདོག་སྟེ། དམར་སྤྱུག་ ༢ བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོར། ར་ཏོར་ཞེས་རྒྱ་མིའི་སྐད་
 དང་། དམར་སེར་ལའང་འབྲུག་པར་བཤད།
 རི། (འདྲ་སྤྱོད) རྒྱ་སྤྱ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་ན་རི་སྟེ། རི་སྟེ། རི་ལྟར། རི་བཞིན། རི་སྐད་ལྟ་བུའོ། །ས་
 པམ་གྱི་བསྐྱེད་བཅོས་མཁས་པའི་ཁ་རྒྱན་ལས། སྟེད་སྟེད་ལྟར་བཞེད་སྐད་ལ་རིའོ། །ཞེས་

རབ་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་ནད་པ་ནད་པ་ཞེས་སྒྲུ་བྱེ་གཉིས་འབྱུང་བ་ནི། ཡིག་འོར་མ་ཡིན་གྱི།
 ནད་པ་ཐ་དད་པ་འམ་ནད་པ་སོ་སོ་ལ་སྒྲུན་པས་སྒྲུན་སྟེར་བ་ནི། སྒྲུན་པའི་རང་དབང་གིས་མ་
 ཡིན་པར་ནད་པའི་ནད་ཀྱི་ཚུལ་དང་བསྐྱུན་དགོས་པ་བཞིན་དུ། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །རྗེའི་ལེགས་
 བཤད་སྟེང་སོ་ལས་ཀྱང་གོང་གི་ལུང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འབྱུང་བེད། དེའི་མཐུག་ཏུ། ནད་པ་སོ་
 སོ་ལ་སྒྲུན་སྟེར་བ་ནི་སྒྲུན་པའི་རང་དབང་གིས་མ་ཡིན་གྱི་ནད་པའི་ནད་ཀྱི་ཚུལ་དང་བསྐྱུན་
 དགོས་པ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསལ་ལ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། ལྟར་གཤེགས་
 པའི་མདོ་སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལྟན་འབྱེད་ཀྱི་དབུ་མ་རེན་སོ་ཆེད་སྒྲོན་མར་བྱངས་པ་ལས། རི་
 ལྟར་ནད་པ་སོ་སོ་ལ། །སྒྲུན་པ་སྒྲུན་དག་གཏོང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱུས་སེམས་ཅན་
 ལ། །སེམས་ཅན་དུ་ཡང་རབ་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་སོ། །དཔེ་ཁ་ཅིག་ཏུ། རི་
 ལྟར་ནད་པ་ན་པ་ལ། ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་གོ་བདེ་བ་ལྟར་སྤང་ཡང་ཡི་གེ་མ་དག་བར་དེས་སོ། །
 རི་སྟེ། གལ་ཏེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡ ཚུ་ ༡༢༣ པལས། གལ་
 ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 རི་མི་སྟུམ་ལ། ཅི་ཡང་མི་སེམས་ལ། གང་ཡང་མི་སྟུམ་ལ། བཏང་སྟོམས་སུ་འཛོག་ལ། སྤང་མེད་དུ་
 འཛོག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། སྒྲུ་བཤད་ནི། རི་ནི་ཅི། མི་སྟུམ་པ་ནི་མི་སེམས་པའོ། །
 རི་ཞིག ། ཅི་ཞིག རི་ལྟ་བུ་ཞིག རི་འདྲ་ཞིག གང་ཞིག དཔེར་ན་འདི་ལ་འདྲི་བར་བྱ་བ་རི་ཞིག་ཡོད་
 དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ བམ་ཞིག
 རི་ཞིག་ལྟར། ༡ རང་དགར། དོན་མེད། (པལ་སྤང་དུ) དེ་ག་སེ། སྟོང་འཇུག་ལས། ཞེ་སྤང་སྤང་
 སོགས་དབྱ་རྣམས་ནི། །རྟེན་ལག་ལ་སོགས་ཡོད་མེན་ལ། །དཔེར་མཛོངས་མེན་ཡང་རི་ཞིག་
 ལྟར། །དེ་དག་གིས་བདག་བྱུང་བཞིན་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། ༢ སྟེས་དབང་། སྟབས་
 ལེགས་ལ། འབད་ཚུལ་མེད་ལ། དཔེར་ན་སྟོང་འཇུག་ཆེན་མོ་ལས། རི་ཞིག་ལྟར་རྟེན་སྟེ་བ་
 ནི། །བདག་གིས་དོན་མེད་བྱས་པ་མཆོར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 རི་ཞིག་ལྟར་སྟེས། ༡ རང་དགར་སྟེས་དབང་གིས། སྟབས་ལེགས་ནས། སྟོང་འཇུག་ལས། ཁོང་བས་

ཕྱག་དར་ཕུང་པོ་ལས། །དེ་ལྟར་རིན་ཆེན་རྟེན་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་དེ་ཞིག་ལྟར་སྟེ་ནས། །བྱང་
ཆུབ་སེམས་འདི་བདག་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 ཆེ་འདིར་འབད་ཚུལ་མ་བྱས་
ཀྱང་བསོད་ནམས་ཀྱི་དབང་གིས་སྟེ་བ་ལྟ་བུ་ལ་གོ་དགོས། དཔེར་ན་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་
ལེ་རོ་ཙན་རྟེན་ཏེ་སྟོང་འཇུག་འབྲེལ་པ་ལས། དེ་ཞིག་ལྟར་སྟེ་ཞེས་པ་ནི་བསོད་ནམས་
ཀྱིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ཞིག་ན། རམ་ཞིག་ན།

དེ་བཞིན། དེ་ལྟ་བ་བཞིན། ཡང་དག་པར།

དེ་སྟོང་། 1 དུས་དེ་ཙམ། 2 དུས་ཆད་འདི་ག།

དེ་སྟོང་འཆོ་བཅད་གི་སྟེ། སྟན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ཨ་རུ་བ་རུ་སྟུ་རུ་སོགས་འདིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་
ཀྱི་སྟན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་དོ། །དེ་སྟོང་འཆོའི་བར་བསྟེན་རུང་བས་དེ་ལྟར་བརྟེན། དེ་ལ་
སྟན་ཞེས་བརྟེན་པ་ནི་རྒྱུད་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་འདུས་པའི་ནད་བད་ཀན་སྟུག་པོ་ལྟ་བུ་
སེལ་བར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྟེན་ཅེས་བརྟེན།

དེ་སྟོང་འཆོའི་བར། མ་ཞིའི་བར།

རུར་ཆེད། ལམ་རིམ་སྒྲ་མ་བརྒྱད་པའི་ནམ་ཐར་ནང་སྟོར་རིད་ཅེས་ཀྱང་གིས་སྟེད། སྟོར་རིད་ལ་གཟེགས།
ལང་ག་ཞེགས་ཀྱི་ཕུང་རྗེའི་ལེགས་བཤད་སྟེང་པོར་བྲངས་པ་ལས།

དེ། 1 འཕེལ་འགྲིབ་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་སྟེ་ཞིག་ དེ་མང་དུ་འགྲོ། དེ་ཉུང་དུ། དེ་བཟང་དུ་འགྲོ་ལྟ་བུ། 2
དང་པོ་འཕ་ཐོག་མ། 3 དེ་ཞིག་ ཁྱི་མ་གཉིས་ལི་གྱར་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་བཞོད། རྒྱ་མཚོ་ག་
ལྟ་བུ་སྟེ་ལེགས་ཀྱི་བྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་ལས། དེ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཞིག་གི་ །མིང་ཡིན་རུ་པོ་
རོ་བའོ། །ཞེས་གསལ།

དེ་ཉུང་། ཉུང་དུ་བྱིན་པའི་དོན།

དེ་ཉུང་དེ་ཉུང་། ཉུང་དུ་ཉུང་བུ།

དེ་མ་དེ་ཐར། མ་རུ་ཐ་རུ།

རྩེ་སྤྲུ་བ། དང་པོར་སྤྲུ་བ། ཐོག་མར་སྤྲུ་བ། རིན་ཆེན་སྒྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༡༩༣༩ལས། ཆོག་
འཇམ་པ་ནི་ཁ་སྤྲུན་པའོ། །དེ་སྤར་སྤྲུ་བ་ནི་རྩེ་སྤྲུ་བའམ། གཙོར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

རྩེ་ཞིག་ན། ཉན་ཞིག་ན། སྤྲུམ་ཤིག་ན། གང་འཆམས་ཤིག་ན། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། སྤྲུམ་ནག་
གིས་བྱུགས་ཏེ་ཡང་ཡང་འབྲུར་བས་རྩེ་ཞིག་ན་ཐམས་ཅད་ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་ཐེམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
རྩོ་ཙོ། (འདུལ་བ) རང་གི་བྱ་རྒྱུ་པ་ལ་འབོད་པའི་ཡིད་གཙུགས་པའི་ཆོག་ཅིག་འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་
པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༩ ཚུ་ ༡༩༣༩ལས། རྩོ་ཙོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱ་བོ་ལ་གཙུགས་
པའི་ཆོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྩོ་ནང་། གཙང་གི་གཞིས་ཅེའི་ཁུལ་གྱི་ལྷ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། རྩོ་མོ་ནང་དང་དོན་འབྲ། རྩོ་མོ་ ཉན་
ལ་གཞིགས།

རྩོ་ནང་པ། རྩོ་མོ་ནང་པར་གྲགས་པའི་ལྷ་བའི་ཁུངས་གཙུགས་ས་ནི་གངས་ཏི་མའི་འབྲམ་དུ་གྲུབ་ཆེན་
ལུ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ཏིང་འེ་འཛིན་དང་མཛོན་ཤེས་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ་ཞིག་ལྷུང་བར་གྲགས་ཤིང་།
དེས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་མཛད། ལུགས་དེ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་པོ་ཀུན་
མཁྱེན་དོལ་པོ་བ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆན་ཡིན་ལ། ཕྱིས་སུ་རྩོ་ནང་ཀུན་དགའ་ཕྱོལ་མཆོག་
དང་། ཁྱད་པར་དུ་གྲོལ་མཆོག་གི་སྤྱེ་བ་ཏུ་ར་རྩ་ཐས་གཞན་སྤོང་གི་ལྷ་བ་སྤྱུར་གསོ་མཛད་
ནས་འཆད་སྤེལ་དང་ཡིག་འཛིན་ཀྱང་མང་དུ་བཅུམས། ཉན་བཞུན་ལུན་ཆོགས་སྤྱིང་བྱག་
བཏབ། རྩོ་ནང་ལུགས་ཀྱི་བཞུན་བཙོས་དུ་མའི་སྤར་བསྐྱབས་སོ། །གཞན་སྤོང་གི་ལྷ་བ་ནི་
དོན་དམ་བདེན་པ་སྤྱུབ་པ་རང་དབང་པའི་ཉན་པ་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཉན་བཞུན་ཐེར་བྱུག་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་
ཀྱིས་མཆོན་པ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད་དོ། །འདི་ནི་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་
མཐའ་དག་གི་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་སྟེ། ཡར་འབྲོག་པ་རིན་ཆེན་ཏོག་རྩེ་ལེད་
མདའ་བ། རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཡབ་སྤྲས་སོགས་གངས་ཅན་གྱི་མཁས་པའི་ཡང་རྩེ་རྣམས་

ཀྲིས་ལུང་རིགས་བརྒྱ་ཐུག་གིས་འགོག་པར་མཛད་དོ། །རྫོང་པའམ་གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་བ་
 བྱི་མཁས་བྱུང་གི་ཁྱེད་སྐྱེས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པར་རང་མཁའ་ནས་སློབ་དུ་བརྗོད་པའི་
 བྱུང་མཐའ་ཡིན་པར་ལུང་སྟེན་གྱི་མཐའ་བཞད་དོ། །འདི་སྟོར་ཞིབ་པར་གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་
 བ་ཞེས་པའི་མད་དུ་གཟིགས། སྤྱི་བཞད་ནི། རྫོང་ཞེས་པའི་ལུང་པ་ནས་ཡིན་པས་རྫོང་
 པ་ཞེས་བྱ། རྫོང་ནི་རྫོང་ཞེས་ཆོག་བསྟུས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་གཙང་གི་གཞི་ཅེའི་
 ཁྱེད་གི་ལྷ་ཅེ་རྫོང་ཁོང་སྤྱི་ཡོད་པར་བཞད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ལ་རྫོང་ཞེས་བརྗོད་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ལུང་དེར་སྟོན་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་དང་ཁོང་གི་འཁོར་བཅུན་
 མ་ཆོག་སྟོང་ཅམ་གནས་དེར་བཞུགས་ནས་ཆོས་འཆད་ཉན་དང་སྦྱབ་པ་མཛད་པས་ལུང་དེ་
 ལ་རྫོང་མོ་ (རྫོང་མོ་བྱུང་མེད་མཆོག་ལའང་འདྲག) རྫོང་ཞེས་མིང་ཐོགས་པར་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་
 ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་གི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས།

རྫོང་ཀུན་དགའ་བྲོལ་མཆོག་གི་ལོ་༡༥༠༧་ལ་འབྱུངས་ཤིང་། ༡༥༧་ལོར་སྤྱི་གཤེགས་སོ། །
 རྫོང་ཏུ་རྒྱ་མ། ལོ་༡༥༧་ལ་འབྱུངས། འདི་རྫོང་ཀུན་དགའ་བྲོལ་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱི་ཡིན།
 རྫོང་། <སྤྱི་མི> ། གཙོ་པོའམ་མཆོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྫོང་ནས་གལ་ཆེ་ཤོས་ཞེས་པའི་ཆེ་བསྟོན་གི་ཆོག་
 ཅིག་ལེགས་སྦྱར་གི་སྐད་དུ་སྤྲུལ་སྤྱི་ཞེས་པའོ། །རྫོང་པོ་ལྷ་སྤྱི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དཔེ་
 ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ་༩ལས། སྤྱིར་སྦྱབས་གནས་ཀྱི་རྫོང་པོ་བྱུང་པ་ལ་
 རང་ལ་འཛིགས་པ་མེད་པ། གཞན་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་པ། བན་སེམས་ཆེ་བ། རང་འདོད་
 མེད་པ་བཞི་ཆང་དགོས་ཏེ། དེ་སངས་རྒྱས་མིན་པ་ལ་མེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །2 རྫོང་
 པོ། རྒྱལ་པོ། འདི་ལ་ཁོ་པོ་ཅག་རྫོང་པོ་བྱུང་ཞེས་མིང་ཡང་གཉའ་བྱི་བཅན་པོར་བཏགས། ཞེས་
 པ་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་དོ། །3 ཆེན་པའི་ཞེས། རང་ལས་
 ཆེན་པའི་སྤྱིས་པའི་ཞེས། བྱ་སྟོན་ཆེན་པ་ལ་ཨ་རྫོང་རྫོང་ཞེས་པའང་དེ་ལས་དྲས་པར་
 སེམས་སོ། །4 སྤྱིན་བདག་ལའང་འདྲག་པར་མཚོ་རྒྱལ་སྟོན་ཆེན་གསལ། 5 ལྷ་སའི་རྫོང་པོ་

སྟེ། སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལོངས་སྤྱི་ཆ་བྱད་དུ་བྱས་པའི་སྐུ་བརྟན། 6 ཡང་རྫོ་བོ་ཞེས་
བ་བདག་པོ་སྟེ། ཁྱའི་མིང་ལའང་འབྲུག་སྟན་པ་གི་གཞུང་འབྲེལ་རྣམས་སུ་གསལ། 7 རྗེ་འུ་
རིགས་ཀྱི་རྗེ་བོའི་དོན་ལའང་འབྲུག་པར་བཤད། 8 འདད་དང་གཅིགས་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་
ཡུལ། དཔེར་ན་རྫོ་བོ་སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྫོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤ། མཆན་གཞན་དུ་པི་ཀ་ར་ཤི་རྩོ་ན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་རྫོ་བོའི་རབ་བྱུང་གི་
མཆན་ཡིན། བསྐྱར་ན་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱའོ། །ལྷ་སྤྲ་མ་བྱང་རྩལ་འོད་ཀྱིས།
རྫོ་བོ་ཆེན་པོ་ལ་ཨ་ཉི་ཤ་ཞེས་མཆན་གསོལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཞི་བའམ་ལུལ་དུ་བྱུང་
བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དེ་ལྟར་བཛོད་པའི་རྩུ་མཆན་ནི། བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་ཆེན་
མོ་ལས། རྫོ་བོ་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་མཁུན་པ་དང་ཐུགས་རྗེ་ལུལ་དུ་བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་
གཞན་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་། བསྟན་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཆེས་ཆེར་གསལ་བར་རུས་པ་
ཉིད་དུ་མཐོང་ནས། ལྷ་སྤྲ་མ་བྱང་རྩལ་འོད་ཀྱིས་ཨ་ཉི་ཤ་ཞེས་མཆན་གསོལ་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་
ནི་ལུལ་དུ་བྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཟ་རྟོར་རམ་རྩྭ་ལའི་ཡུལ་
ཏེ། དེང་སང་རྒྱ་ལ་དེ་ཤས་Bangladesh” ཞེས་པའི་ཡུལ་དེའི་གྲོང་གསེབ་Vajrayogini” འམ་
རྫོ་རྗེ་རྣམ་འབྱོར་མཞེས་པའི་གྲོང་གསེབ་ཅིག་ཏུ་སྐུ་འཁྱུངས་པར་ཆོད་དཔག་བྱེད། གྲོང་གསེབ་
དེ་ནི་“Munshiganj District” ཞེས་བྱ་བའི་རྫོང་དེའི་བྱང་ཤར་གྱི་མཆན་སུ་མེ་ཀ་མ་བྱར་
Vikrampur” ཞེས་པའི་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ཞིག་འདུག་མོད། འོན་ཀྱང་
དངོས་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཟ་རྟོར་གྱི་ཡུལ་འཁོར་ཆེན་པོ་མངའ་ཐང་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་དང་
མཉམ་པའི་པོ་བྱང་གསེབ་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་བྱ་བར་སྐུ་འཁྱུངས་པར་བཤད་པ་ལྟར་འཐད་
དོ། །རྒྱ་མཆན་ནི་ལོ་རྒྱུས་དེ་དག་ནི་དེང་སང་གསར་དུ་བྱིས་པའམ་གཞན་ཞིག་གིས་བྱིས་
པ་མིན་གྱི་རྫོ་བོའི་དངོས་སྟོབ་ཀྱིས་བྱིས་པ་ཡིན་པས་ཅིས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་
རིགས་སོ། །རྫོ་བོ་ཆེན་པོ་ནི་རྒྱལ་མིད་སྟོབས་འབྱོར་མངའ་ཐང་འབྲུན་རྒྱ་མེད་པའི་རྒྱལ་པོ་
དགེ་བའི་དཔལ་དང་། བརྟན་མོ་དཔལ་གྱི་འོད་ཟེར་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ལ། སྤས་གསུམ་

ཡོད་པ་ལས། རྗེ་བཙུན་འདི་ནི་འབྲིང་ཆེ་བའི་སྟོང་པོ་ཡིན་ལོ། །བསྟོད་པ་ལས། ལོ་ནི་ཉི་ཤུ་
 ཅ་གཅིག་ན། །སྤྱི་ཅལ་དྲུག་ཅུ་ཅ་བཞི་དང་། །བཅོ་ཡི་གནས་ནི་ཐམས་ཅད་དང་། །ལེགས་
 པར་སྦྲར་བའི་སྐད་དང་ནི། །ཆོད་མ་ཀུན་ལ་མཁས་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཉེར་
 གཅིག་ཚུན་ལ་ཕྱི་བ་དང་ནང་པའི་རིག་པའི་གནས་སུན་མོང་བ་སྤྱད་དང་གཏན་ཆིགས་རིག་
 པ། བཅོ་དང་གསོ་བ་རིག་པ་བཞི་ལ་སྦྲངས་པས་མཁས་པའི་ཕྱལ་དུ་ཕྱིན་པར་གྱུར་རྟོ། །ཁྱད་
 པར་དུ་ལོ་བཙོ་ལུ་བཞེས་པའི་ཆོ། རིགས་ཐེགས་ཆོར་གཅིག་གསན་བས་ཕྱི་རོལ་པའི་རྟོག་
 གེ་པ་མཁས་པར་གྲགས་པ་ཞིག་དང་བཅུད་པས་དེ་པམ་པར་མཛད་པས་སྟན་པའི་གྲགས་
 པ་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་སོ་ཞེས་གོ་ལུང་པ་ཆེན་པོ་གསུང་དོ། །ཚུད་དུས་ནས་ཆེ་རབས་ཀྱི་ཡི་དམ་
 ཀྱི་ལྷ་རྗེ་བཙུན་སྟོལ་མའི་ཞལ་མཛོད་སུམ་དུ་གཟིགས་ཤིང་། དེའི་མཐུས་རྒྱལ་སྤྱིད་དང་སྤྱིད་
 པའི་ཕྱུན་ཆོགས་རྣམས་ལ་ཆགས་པ་མེད་པར་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དོར་ནས་སྤྲུལ་
 འཆོལ་དུ་ཕེབས་ནས། རྣལ་འབྱོར་པ་སྤྱི་གཙན་གསང་བའི་རྟོ་རྗེ་དང་། ཨ་བ་རྩུ་རྩི་པ་ལས་
 གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན་ཅིང་། ཕྱགས་ཕྱིར་ཡང་ལོ་བདུན་འབྲངས། རིག་པ་
 བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་སྟོད་པ་ཡང་ལོ་གསུམ་དུ་མཛད། ཨ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ནས་རྣམས་
 དང་ལྷན་ཅིག་ཆོགས་ལ་སྟོད་པ་ན། རྟོ་རྗེའི་སྤྱི་མང་པོ་གསན་ཏེ། དུས་ཕྱིས་ཡི་གེར་བཏབ་
 པའི་རྟོ་རྗེའི་སྟུང་ལ་སོགས་པ་ལགས། རི་ནག་པོའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་
 ལྷག་དཔལ་གྱི་རྟོ་རྗེའི་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་རྟོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་མས་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྤྱི་
 མ་རྩ་རྩལ་གྲུག་ལ་དབང་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་ཞུས་ཤིང་། གསང་མཆོན་ཡེ་ཤེས་གསང་
 པའི་རྟོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་བར་བཏགས་ཏེ་དགྲུང་ལོ་ཉེར་དགུ་ཚུན་ཆད་ལ་དངོས་བྱུང་བརྟེན་པའི་
 སྤྱི་མ་དུ་མའི་སྤྱན་སྤར་རྟོ་རྗེའི་ཐེག་པ་ལ་སྦྲངས་པས་གཞུང་དང་གདམས་དག་མ་ལུས་པ་ལ་
 མཁས་པར་གྱུར་ཏེ། གསང་སྟགས་ལ་དེ་ཉིད་མཁས་སོ་སྟུམ་དུ་དགོངས་པ་བྱུང་བ་ན། རྟོ་རྗེ་
 མ་རྣམས་ཀྱིས་སྟགས་ཀྱི་སྟེགས་བམ་སྤར་མཐོང་མ་སྟོང་བ་མང་པོ་མནལ་ལམ་དུ་བསྟན་
 བས་སུགས་རྒྱལ་བཅག་གོ། དེ་ལྟར་གསང་སྟགས་ཀྱི་བྱུང་བ་མཆོག་ལ་གནས་པའི་ཆོ། བཙོམ་

ལྷན་འདས་ཤུག་ཐུབ་པ་འཁོར་ཉན་ཐོས་མང་པོ་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་པའི་གསུང་གིས།
 ཁྱོད་ཅི་ལ་ཆགས་ནས་རབ་ཏུ་མི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་མནལ་ལམ་དུ་གསན་ནས། རབ་ཏུ་བྱུང་
 བ་བསྟན་པ་ལ་མན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བར་དགོངས་ནས། རྗེ་ཤེའི་གདན་གྱི་མ་ཉི་མེ་ཏ་རར་
 སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱི་བཀའ་བརྒྱུད། སལ་ཆེན་སྡེ་པའི་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་སྦྱོར་
 བའི་ལམ་ལ་གནས་པ། ཤྱི་ལ་རྟེན་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅུ་དགུ་པ་ལ་རབ་ཏུ་
 བྱུང་ཞིང་བསྟེན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་དགྲུང་ལོ་སྟུམ་ཅུ་ཅུ་གཅིག་བཞེས་པའི་བར་དུ། སྡེ་པ་
 བཞི་ཀའི་སྡེ་སྦོད་གསུམ་པལ་ཆེར་གསན་ཅིང་། ལག་ལེན་པ་ལམས་པ་སྡེ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 དེ་བའི་གནས་སུ་གྱུར། སྤྲ་མ་རྩམ་རྟེན་ཏུ་ལ་ཨོ་ཏྲུ་ཤུ་རིར་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་བྱེ་བྲག་བཤད་
 མཛོད་ཆེན་མོ་གསན། ཁོང་ཉན་ཐོས་པ་ཡིན་པས་ཞག་བདུན་བདུན་ན་གནས་ཁང་འཕོ་བར་
 མཛད། གཞན་ཡང་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། གསང་སྤྱགས་ཀྱི་ཆོས་གསན་པའི་སྤྲ་མ་རྩམ་ན་
 ཤྱི་མི་གྲ། ཀྱ་ས་ལི་རྩུང་བ། རྗེ་ཏུ་ཤེ། ཉག་པོ་ཞབས་ཆེན་པོ་སྡེ་པ་ལི་ཨུ་ཅུ། ཨ་བ་རྩུ་ཏུ་པ་
 རྩུང་བ། རྗེ་ཤེ་བ། དེགས་པའི་ཁུ་བྱུག་རྩུ་རོ་བ། མཁས་པ་ཆེན་པོ་དུ་ཆེན་པོ་སོགས་དང་།
 ཕྱིས་སྤྲ་མ་གསེར་སྤིང་པའི་བྱུང་དུ་བྱོན་ནས། བྱུང་རྩུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཙུག་པོར་
 བྱས་པའི་གདམས་པ་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཅིང་། བི་ཀ་མ་ཤྱི་ལའི་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་མཛད་
 དེ། ཆེ་བའི་སྟན་པས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་གྱུར་ཏོ། །མདོར་ན་རྗེ་བོས་སྤྲ་མ་བརྒྱ་
 དང་ལྷ་བཅུ་ཅུ་བདུན་བསྟེན་ནས་རིག་གནས་མཐའ་དག་དང་། མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་གསུང་རབ་
 གདམས་པ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་སྦྱངས་ཤིང་ཁོང་དུ་རྩུང་པར་མཛད་དོ། །ལྷ་
 སྤྲ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་རང་གི་རྒྱལ་སྤིང་གཏད་ཐེན་ཀྱང་དམག་གི་དཔོན་མཛད་དེ། གར་
 ལོག་དང་འཐབས་པས་པམ་སྟེ་གར་ལོག་གིས་བཙོན་དུ་བཟུང་། གར་ལོག་གིས་ཡེ་ཤེས་
 འོད་ལ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྦྱབས་སུ་འདྲིན་པ་གཏོང་ན་རེད་ཀྱིས་བཙོན་ལས་གཏོང་།
 དེ་ལྟ་མིན་ན་ལུས་རིལ་པོ་དང་ལྷིང་མཉམ་པའི་གསེར་བྱུང་ན་གཏོང་བེད། བཙོན་དུ་ཡུན་རིང་
 ལུས་པ་ལ། དཔོན་པོ་ནམས་ཀྱིས་འབད་པ་དུས་མས་བསྐྱབས་ཏེ་གསེར་པལ་ཆེར་འདྲིམས།

དབུ་ཆ་ཙམ་ཞིག་མ་མ་ཡོངས་པའི་ཆེ། དཔོན་པོ་བྱང་ཆུབ་འོད་གྱིས་གང་ལོག་ཏུ་ཁོང་གི་
སར་བྱོན། ད་དེད་རྣམས་ཀྱིས་རང་རེའི་སྐྱེ་ལུས་དང་མཉམ་པའི་གསེར་རྩྭ་བེན། ད་དབུ་
ཙམ་ཞིག་དགོས་པ་རྩྭ་འཕྲེན་དུ་འོང་ཞུས་པས། ཡེ་ཤེས་འོད་གྱི་ཞལ་ནས། དང་
ཀས་པས་སྐུ་ལ་ཡང་པན་མི་ཐོགས་པས། གསེར་རྩྭ་དང་པདྨ་རྣམས་ཀྱིས་པརྩེ་ཏ་མང་པོ་གདན་
འོངས་ལ། ཆོས་རྒྱལ་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལ་ཉན་ནས། པརྩེ་ཏ་མང་པོ་སྐྱེན་བྱངས། ཆོས་
ཀྱི་བཤའ་པ་མང་དུ་བཅུགས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་འོད་གྱི་དགོངས་པ་ལ། བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདི་རབ་
ཏུ་བྱུང་བ་མང་ཡང་། སྐུགས་ལ་སྦྱོར་སྦྱོལ་ལ་སོགས་པ་ལོག་པར་སྦྱོད་པ་མང་པོ་སྦྱང་བ་དང་།
དེ་མི་སྦྱོད་ཀྱང་སྦྱོང་ཉིད་གཅིག་ལུ་ཁོ་ནས་འཆང་བྱ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་མང་དུ་སྟོན་པ་དང་། སོ་
སོ་ཐར་པའི་བསྟན་པ་དང་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་ལ་སྦྱོབ་པ་ཅུང་བར་གཟིགས་
ནས། ཉེས་པ་དེ་རྣམས་ཞི་བར་བྱེད་པའི་པརྩེ་ཏ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཅའ་བར་བཞེད་པ་ལ། སྐར་
སྐྱེན་བྱངས་པའི་པརྩེ་ཏ་རྣམས་ཀྱང་སྐོ་སྐོར་བྱང་བར་འཕགས་མོད་ཀྱི། བོད་ཁམས་སྤྱི་ལ་
བན་པ་མ་བྱུང་བས། རོ་བོ་རྩེ་དེ་སྐྱེན་འཛོངས་ན། ལོག་པ་དེ་རྣམས་སྐྱེན་དབྱུང་བར་བྱས་
ཤིང་། བསྟན་པ་ལ་བན་པ་ཞིག་འོང་བར་དགོངས་ནས་ཡོད་པ་ལ། ཉག་ཆོ་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་
བ་ཞེས་བྱ་བ། ཡུལ་གྲང་ཐང་བ། རྟེན་དགེ་སྦྱོང་དུ་བཞུགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ། ཁོང་རང་གིས་
རྒྱ་གར་དུ་སྦྱོབ་གཉེར་ལ་བྱིན། རོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་པརྩེ་ཏ་འགའ་ཡང་ལ་ཆོས་མང་དུ་གསན།
སྐར་གྲང་ཐང་དུ་སྤེལས་པ་ན། ལྷ་བཅུན་པས་ཁོང་རང་གི་སར་བོས་ནས། ཁྱེད་ཀྱིས་རོ་བོ་
རྩེ་སྐྱེན་འཕྲེན་དུ་འཕྱོད་དགོས། དེ་སྐྱེན་འཛོངས་ཏེ་ཁོ་ཐོད་གཤམ་བར་བསྐྱིས་ན། ཁྱིས་ཁྱེད་དགའ་
བར་ཁོ་ཐོས་བྱེད་པ་ཡིན་གསུངས་པ་ན། ཁོང་གིས་བཀའ་སྐུལ་དང་དུ་སྤངས། གསེར་མང་
པོ་དང་བཅས་དཔོན་གཡོག་མང་རབ་རྒྱ་གར་དུ་ཆས། བེ་ཁྲ་མ་ཤྱི་ལར་མཆོན་མོ་གཅིག་ལ་
སྤེལས། དེར་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་ཁ་ཐོན་བྱས་པ་ན། རྒྱ་བཙོན་འབྲས་སེལ་སྐོ་ཁྲ་སྤྲོད་ན་བཞུགས་
པས་གསན། ཁྱེད་རྣམས་བོད་ཡིན་ནམ། སང་རེས་བར་འཕྲད་དོ་གསུང་བའི་སྐད་ཆེན་པོ་
བཏང་། སང་རེ་རྒྱ་བཙོན་འབྲས་སེལ་སྐོ་མ་ནག་ཆོ་རོ་འདི་སྐྱེན་སྐར་ཁྱིད། གསེར་ལིང་བ་དེས་

གཙོ་བྱས་པའི་གསེར་མང་པོ་མཛུམ་གྱི་སྤྲོད་དུ་སྤྲུངས་ནས། རྒྱ་བཙོན་འབྲས་སེལ་སྤར་
 བོད་དུ་བསྐྱོན་བ་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་ཡོད་པ་སྤྲང་དར་མས་བསྐྱབས། དེ་ནས་ལོ་ཡིན་ཏུ་
 མང་པོ་སོང་བ་ན་སྤྲོ་ཆེན་པོའི་བྲིན་ལས་དགེ་འདུན་གྱི་སྤྲེ་མང་བར་བཞུགས། དགེ་འདུན་དེ་
 རྣམས་ལ་སྤྲེ་སྤྲོད་གྱི་མཁུན་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། ལག་ལེན་མེད། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་
 ཆོས་ལག་ལེན་ལ་གདབ་ཐུབ་པ་རྩོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ན་ལོང་བར་འདུག་སོགས་ཞུ་བ་མང་པོ་ཞུས་
 པས། རྩོ་བོའི་ཞལ་ནས། ཁྱེད་བདེན་ངའི་ཆེད་དུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་གསེར་མང་པོ་ཡང་བསྐྱར་
 སོང་། གདན་འདྲེན་པའི་མི་མང་པོ་བྱུང་བའང་ཆད་པས་ཤི། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་རྩོ་ཡང་གཞོང་
 བ་འདུག་གསུངས་ནས། དེ་ནས་རྩོ་བོས་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་སྒྲོལ་མ་དང་། རྩོ་རྩེ་གདན་ན་གྲུབ་པའི་
 རྣལ་འབྱོར་མ་ཡོད་པ་དེ་ལ་བྲི་བ་མཛད་པས། ལྷ་དང་མཁའ་འགྲོ་ཞལ་མཐུན་པར་བོད་དུ་ཅིས་
 གྱང་སོང་། སྤྱིར་བསྐྱོན་བ་ལ་ཕན་ཐོགས་འོང་། ཁྱེད་པར་དུ་ལུ་བ་སི་ཀ་ཞིག་བཏེན་ནས་ཕན་
 ཐོགས་འོང་། ཆེ་ནི་ལོ་ཉི་ཤུས་ཐུང་བར་འབྲུར་གསུང་བ་བྱུང་བ་ན། བསྐྱོན་བ་དང་སེམས་
 ཅན་ལ་ཕན་ཐོགས་ན་ཆེ་ཐུང་ཡང་སྤྲ་དགོངས་ནས་བོད་དུ་ཆས། བལ་ཡུལ་དུ་ལོ་གཅིག་
 བཞུགས། དེ་ནས་རྩོ་བོ་དགྲང་གྲངས་དུག་ཅུ་རེ་གཅིག་བཞེས་པའི་ཆེ་བོད་དུ་ཞབས་སོར་
 འཁོད། མདོ་སྤགས་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་ནས་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་བར་བྲིལ་བ་བྱུང་
 རྒྱལ་ལམ་གྱི་སྤྲོན་མེས་གཙོ་བྱས་པའི་གཞུང་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཙམ་མཛད་པའི་སྒོ་ནས་བསྐྱོན་བ་
 རྒྱས་པར་སྤེལ་བས་བསྐྱོན་བ་སྤྱི་དར་དང་བཀའ་གདམས་པའི་སྒོལ་བཏོད། གཞན་ཡང་གསོ་
 རིག་གི་གཞུང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་བརྩམས། མངའ་རིས་སུ་ལོ་གསུམ། སྤྲེ་ཐང་དུ་ལོ་དགུ།
 དབུས་གཙང་དུ་ལྷ་བཅས་ལོ་བཅུ་བདུན་བོད་དུ་བཞུགས། སྒོ་བ་དཔོན་འདི་ལ་རྒྱ་གར་ཁ་ཆེ་
 ལུ་རྒྱན་བལ་པོ་བོད་རྣམས་ན་སྒོ་བ་མ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནི་རྒྱ་
 གར་ན་རྩོ་བོ་དང་མཁུན་པ་མཉམ་པའི་བརྒྱུ་ཏེ་ཆེན་པོ་ཕེ་རྟོ་བ། རྣམ་ཨ་ཀཱ་ར་མ་རྟེ། དབུ་མ་
 སེལ། སའི་སྤྲོད་པོ། བཞེས་གཉེན་གསང་བ་དང་ལྷ། བོད་དུ་མངའ་རིས་སུ་ལོ་རྒྱ་བ་རིན་
 ཆེན་བཟང་པོ། ཉག་ཆོ་ལོ་རྒྱ་བ། ལྷ་སྤྲེ་མ་བྱུང་རྒྱལ་འོད། གཙང་དུ་འགར་དགེ་བ་དང་འགོས་

༥༡ ལྷོང་པོ་བསྐྱུ་བ། ༥ ལྷོང་པོ་ངེས་པར་བསྐྱུ་བ། ༦ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་ཐྱུང་
 བྱང་བ། ༧ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལས་དང་པོ་པའི་ལས་ལ་འཇུག་པ་བསྐྱུ་བ། ༨ སྐབས་
 སུ་འགྲོ་བ་བསྐྱུ་བ། ༩ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལས་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་ཡི་གེར་བསྐྱུ་བ། ༡༠ ཐེག་
 པ་ཆེན་པོའི་ལས་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་ཤིན་ཏུ་བསྐྱུ་བ། ༡༡ རང་གི་བྱ་བའི་རིས་པ་ལ་བསྐྱུ་བ།
 ༡༢ མདོ་སྤེའི་དོན་ཀྱང་ལས་བརྟུས་པའི་མན་ངག་ ༡༣ མི་དགེ་བ་བརྟུང་ལས་ཀྱི་ལས་བསྐྱུ་
 བ། ༡༤ ལས་རྣམས་པར་འབྱེད་བ། ༡༥ སྤྱོད་པ་བསྐྱུས་པའི་སྤྱོད་མ། ༡༦ མདོ་ཀྱང་ལས་
 བརྟུས་པ་ཆེན་པོ། ༡༧ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལས་ཀྱི་རིས་པ་མདོར་བསྐྱུ་བ། ༡༨ བྱང་
 ཆུབ་སེམས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་བ། ༡༩ སྤྱོད་པའི་སྐྱབ་ཐབས། ༢༠ སྤྱོད་པའི་
 སྤྱུང་འབྲེལ་བ། ༢༡ རྩ་བའི་ལྷུང་པའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ། ༢༢ སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རབ་
 ཏུ་གནས་བ། ༢༣ མི་འཇུགས་པའི་སྐྱབ་ཐབས་རྒྱས་པ། ༢༤ མི་འཇུགས་པའི་སྐྱབ་ཐབས་
 བསྐྱུས་པ། ༢༥ དེའི་དཀྱིལ་ཆོག་ལས་ཀྱི་སྤྱི་བ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམས་པར་འདོམས་པ། ༢༦ འཇམ་
 པའི་དབྱངས་དཔའ་པོ་གཅིག་ཏུ་བྱུང་པའི་སྐྱབ་ཐབས། ༢༧ འཕགས་པ་རྟ་མགིན་གྱི་སྐྱབ་
 ཐབས། ༢༨ དཔལ་རྟ་མགིན་གྱི་སྐྱབ་ཐབས། ༢༩ ཁྱོ་པོའི་རྒྱལ་པོ་འཕགས་པ་མི་གཡོ་བ་ལ་
 བསྟོད་བ། ༣༠ ཡང་ཁྱོ་པོའི་རྒྱལ་པོ་འཕགས་པ་མི་གཡོ་བ་ལ་བསྟོད་བ། ༣༡ དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་ཆོག་བསྐྱང་བའི་སྐྱབ་ཐབས། ༣༢ སྤྱོད་པ་གདམ་པའི་
 ཆོག་ ༣༣ གཙུག་རྒྱུ་མེད་ཀྱི་གཟུངས་ཆོག་ ༣༤ ཡང་གཙུག་རྒྱུ་མེད་ཀྱི་གཟུངས་
 ཆོག་ ༣༥ རྩེ་བཙུན་སྤྱོད་པའི་སྐྱབ་ཐབས། ༣༦ འདིགས་པ་བརྒྱད་ལས་སྤྱོད་པའི་སྐྱབ་
 ཐབས། ༣༧ འཕགས་པ་སྤྱོད་པ་ལ་བསྟོད་བ། ༣༨ བདུད་ཅི་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་གཏོར་
 མའི་ཆོག་ ༣༩ ལྷ་གཏོར་གྱི་ཆོག་ ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་བསྐྱུས་སྤྱོད་མ།
 ༤༠ བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་བ། ༤༡ དབུ་མའི་མན་ངག་རིན་པོ་ཆའི་ཟ་མ་རྟོག་ཁ་བྱེ་བ་
 ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་གསུང་ཐོར་བྱ་ཡང་མང་དུ་ཡོད་པར་སྤྱང་དོ། །དབྱང་པོ་བདུན་
 ཅུ་ཙམ་བརྒྱད་པ་ས་པག་ལ་སྤྱོད་ཐང་དུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆུལ་མཛད་དོ། །འགའ་རེས་ཇོ་

པོ་དགྲུང་གྲངས་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་པ་བྱི་ལོ་ (བྱི་ལོ་༡༠༥༥) ལོར་སྐྱ་གཤེགས་པར་བཤད་
 པ་མཐོང་ཡང་དེ་ནི་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། རྫོ་བོ་རྒྱ་གར་ནས་ཐོན་དུས་དགྲུང་ལོ་༥༤དང་།
 དེ་ནས་བལ་ཡུལ་དུ་ལོ་གཅིག་བཞུགས། དེ་ནས་རྫོ་བོ་བོད་དུ་ཕེབས་དུས་དགྲུང་ལོ་༦༡ཡིན་
 ཏེ། དེ་བ་སྟོན་སྟོང་ཆ་༣༠༣ལས། དེ་ལ་རྫོ་བོ་རྫོ་ནི་དགྲུང་སྟོང་ཆ་ལོ་ཏྲ་ (བྱི་ལོ་༩༥༣) ཡིན་
 པས་མུ་བཅུ་ཅུ་དགྲུ་པ་ལྷགས་པོ་འབྱུག་ (བྱི་ལོ་༡༠༥༠) གི་ལོ་ལ་རྒྱ་གར་ནས་བཏེག་ལྷགས་
 མོ་སྐྱལ་ (བྱི་ལོ་༡༠༥༡) གྱི་ལོ་བལ་ཡུལ་དུ་བཞུགས། མངའ་རིས་སུ་ཆུ་བོ་རྩ་ (བྱི་ལོ་༡༠༥༣)
 ལ་ཕེབས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པས། རྫོ་བོ་བོད་དུ་ཕེབས་ཆེ་དགྲུང་གྲངས་༦༡ཡིན་ལ།
 དེ་ནས་བོད་དུ་ལོ་བཅུ་བདུན་བཞུགས་ཤིང་། དེ་གཉིས་བསྟོམས་པས་དགྲུང་ལོ་༢༥ཕེབས་
 པ་ས་ལག་ (བྱི་ལོ་༡༠༥༩) ལོར། རྫོ་བོ་དགྲུང་ལོ་བདུན་ཅུ་ཅ་བརྒྱད་ཕེབས་པ་ན་སྐྱ་གཤེགས་
 པར་ངེས་སོ། ། (982-1059)

རྫོ་བོ་མི་བསྟོད་དོན་རྩེ། མཉམ་མེད་བྱུང་བའི་དབང་པོ་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་སྐྱ་ཆད་རྫོ་བོ་མི་བསྟོད་
 རྫོ་རྩེ་གྲགས་པ་འདི་ཉིད། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་བཙུན་མོ་བལ་བཟའ་ཁྱི་བཙུན་
 གྱི་རྟེན་སྐལ་དུ་བལ་ཡུལ་ནས་དུས་རབས་བདུན་པའི་བྲངས་པའི་སྟོན་པ་ཤུ་བྱུ་བྱུ་བའི་སྐྱ་
 བརྟན་ཅ་ཆེན་ཞིག་ཐོག་མར་སྐྱ་འདྲ་འདི་བལ་བཟས་བཞེངས་པའི་ར་ས་འབྲུལ་སྒྲུང་གི་གཙུག་
 ལག་ཁང་ངས། དེ་ཡང་རྫོ་ཁང་དུ་གྲགས་པ་དེར་བཞུགས་ན་འདང་། བྱིས་དཔོན་སྐམ་ཏེ་ཆ་བོ་
 མང་སྲོང་མང་བཙན་གྱི་དུས་སྟེ། རྒྱ་དམག་བྱུང་བ་ན་དེའི་འཛིགས་པས་མང་ཡུལ་ཕྱོགས་
 སུ་བསྐྱལ་ནས་སྐམ་ཐེར་བ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ཐེར་ན་བོན་ལ་དགའ་བའི་སྟོན་པ་
 དག་གིས་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱལ་ཐེར་བའི་ལོ་རྒྱུས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། གང་ལྟར་དེ་
 ནས་གང་ན་བྲངས་སྐབས་རྫོ་ཤུག་རྣམས་གཉིས་བཞུགས་ཡུལ་བཟེ་བོ་ཕེབས་ནས། དེ་སང་
 རྫོ་བོ་མི་བསྟོད་དོན་རྩེ་སྟོན་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་རྫོས་བཞེངས་པའི་རྒྱ་བཏབ་ར་མོ་ཆེའི་གཙུག་ལག་
 ཁང་ན་བཞུགས་སོ། །རྫོ་ཤུག་རྣམས་གཉིས་ཞེས་གྲགས་པ་ཡང་། རྫོ་བོ་ཤུ་བྱུ་སྟེ་དང་། རྫོ་
 པོ་མི་བསྟོད་དོན་རྩེ་གཉིས་ལ་ཁུ་བ་ཡིན། རྫོ་ཤུག་རྣམས་མཇུག་མ་སྲོང་བའི་སྐྱེ་བོ་བསོད་

ནམས་དམན་པ་དང་དང་འདྲ་བ་མང་པོས་མི་བསྐྱོད་དོན་ཞེས་པའི་མཚན་ལ་འབྲུལ་ནས་འདི་
ལྟ་ཅི་འདྲ་ཞིག་གི་སྐྱེ་འདྲ་ཡིན་སྟེ་མི་པོའི་དོགས་ས་སྐྱེ་བ་མི་དཔོན་ལོད། འོན་ཀྱང་དེ་གཉིས་ནི་སྟོན་
པའི་ཤུག་ཐུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤང་བརྟན་ཡིན་པ་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་བས་མཛད་པའི་ལྷ་ལྟན་སྤྱུལ་པའི་
གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་ཆག་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །ར་མོ་ཆེད་གཙུག་
ལག་ཁང་ལ་རྒྱ་བཏབ་ར་མོ་ཆེ་ཞེས་པ་ཡང་། རྒྱ་བཟས་ཕྱག་བཏབ་བའམ་བཞེངས་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །

རྩོ་བོ་སྤྱི་ཉི་རྩྱ་ལ། སྤྱི་ཉི་རྩྱ་ལ་གཉིས་ལ་གཉིས་ལ།

རྩོ་བོ་ཡབ་སྐུ་ལ། རྩོ་བོ་རྩེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤ་དང་། དེའི་སྒོ་བ་མ་འཛོམས་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་
གཉིས་ལ་ཟེར།

རྩོ་བོ་ཤུག་ཐུན། ལྷ་སའི་རྩོ་བོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་སངས་རྒྱུས་ཉིད་དང་བྱུང་བར་མ་མཆིས་པའི་
རྩོ་བོ་རེན་པོ་ཆེ་འདི་ནི་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ལྷ་དང་མིའི་རེན་པོ་ཆེ་རྣམས་པ་བཅུ་སྦྱེད་
རྒྱར་སྤངས་པ་ན། བཟོ་བོ་མེ་ཤུ་གཞུས་དེ་རྣམས་བཞུ་བཏུལ་ལུགས་སུ་ལྷུག་ཤུག་འདི་རྒྱལ་
པོ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་པའི་སྐྱེ་ཆད་ལྷ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་ཤིང་། མཐོང་ཐོས་བྲན་རེག་ཅམ་
གྱིས་སྤངས་ལས་འདས་པའི་ས་པོན་བྱུང་བར་ཅན་འཛོག་ཀུས་པ་འདི་ཉིད། ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དམ་པར་བསྐྱུན་པ་ལ། རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་གནས་པར་མཛད་དེ།
ཨོ་རྒྱན་ཡུལ་གྱི་ཡུལ་དང་། དེའི་རྩེ་ས་སུ་དབུས་འབྲུང་མ་ག་རྩྱར་བཞུགས་པའི་ཆོ། རྒྱ་ནག་
གི་རྒྱལ་པོའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཐུས། རྒྱ་གར་ནས་རྒྱ་ནག་ཏུ་རྩིངས་ལ་སྤྱན་བྱངས་ཏེ། མ་
དུ་ཅི་ན་པའི་མཆོད་པའི་ཞིང་དུ་བཞུགས་པ་ལས། ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅའ་སྤྱོད་པའི་བཅུན་མོ་
རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཐོའི་རྟེན་སྤྱུལ་དུ་རྒྱ་ནག་ནས་པོད་དུ་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་གདན་བྱངས།
འདི་དང་སྟོན་པ་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་སྐྱེ་ཆད་རྩོ་བོ་མི་བསྐྱོད་དོན་ཞེ་ (བལ་བཟས་གདན་བྱངས་
པ་གཉིས་ཀ་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐྱེ་བརྟན་ཡིན) གཉིས་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་
ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་བཀོད་མཛད་ནས་གཞོ་བོ་མེ་ཤུ་གཞུས་ལ་བཞེངས་སུ་བཅུག་ཅིང་བྱིན་རྒྱལ་ས་

རབ་གནས་ཀྱང་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། རྒྱ་གར་དོན་ཅི་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོའི་སྟེང་
 རོག་བྱམས་ཀྱི་ནང་དུ་བཞུགས་ནི་སྟོང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་སྟོན་ཇོ་མོ་ལྷ་གྲུ་ལུ་འདི་བཞུགས་ནི་
 ཡིན་ཞེས་བཤད་སྟེ་ལོད་པ་ལྟར་བདེན་པར་སྤང་། འདིའི་ཞལ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ངན་སོང་
 དུ་མི་འགྲོ་ཞེས་ལྟོ་བལ་ན་གྲགས་པ་ཡིན་གསུང་རོ། །རྩོ་མོ་ལྷ་གྲུ་འདི་སྤང་བརྟན་ལ་གསེར་
 བཟང་པོ་འབའ་ཞིག་གི་རྒྱ་ཆོགས་ལས་སྦྱབ་པའི་དབུ་རྒྱན་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་
 ལུའི་སྤང་བརྟན་འབྲུང་དོད་དུ་ཡོད་པ། དར་དབྱངས་ཀྱང་གསེར་ལས་བྱས་པ། རིན་པོ་ཆེ་
 ཅལ་དང་། ལུ་ཉིག་དང་། གཡུ་ལ་སོགས་པ་སྤིན་ན་དགོན་ཞིང་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་རིན་པོ་ཆའི་
 བྲ་ཆོམས་དུ་མས་མཛེས་པར་བྱས་པ་ལ་བཟོ་བཀོད་དུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྷན་པའི་དབུ་
 རྒྱན་འདི་ཉིད། སྟོན་རྩི་བཅུན་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་སུལ་བ་ཡིན་ཞིང་། དགོས་པ་ནི་དབུ་རྒྱན་
 སུལ་ཏེ་འོངས་སྤྱིའི་ཆ་བྱང་དང་མཐུན་པར་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས། དེས་པ་ལྷ་ལྷན་གྱི་
 འོངས་སྤྱི་དང་མཆུངས་པར་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་འགྲོ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་
 བརྟན་པར་བཞུགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དབུ་རྒྱན་སུལ་ཞིང་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་
 རྒྱན་བཅུགས་པ་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བའི་པན་བདེ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལེ་ལོ་ཉིད་སྤྱོད་ལོ་
 མའི་དུས་ཀྱང་རྩིགས་ལྷན་བཞིན་དུ་གྱུར་ཏོ། །གཞན་ཡང་རྩོ་མོའི་སྤང་བརྟན་འདི་ཉིད་སྤང་ལོ་
 རྒྱན་གྱི་ཡུལ་དུ་བཞུགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྒྱན་ཡོད་པར་གྲགས་པ་སྤང་གྱི་ཡུགས་དང་
 མཐུན་པར་བྱས་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །རྩི་སྤྱོད་དུ་སུན་ཆོགས་གསེར་འོད་ཕྱོགས་བཅུར་
 རབ་དུ་འགྲོ། །བཟ་ཤིས་དཔལ་གྱིས་ཀུན་ནས་ལྷམ་མེ་བ། །རིན་ཆེན་ས་ལེ་སྤྱོད་ཀྱི་དབུ་རྒྱན་
 འདི། །ལྷ་གྲུའི་རྒྱལ་པོའི་དབུ་ལ་སུལ་བ་ཡིས། །བསྟན་པ་རིན་ཆེན་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པ་
 དང་། །འཛིག་རྟེན་བདེ་ལེགས་ཆེན་པོས་བྱུང་བ་དང་། །ལྷར་བཅས་འགྲོ་བའི་གཙུག་གི་རྒྱན་
 གྱུར་པའི། །སྟོབས་བཅུ་མངའ་བའི་གོ་འཕང་འཛོལ་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤྱད་
 དང་རིམ་གྱོ་སྤྱོད་མེད་པས་སྤྱི་ཞུ་བའི་ཉིད་ཀྱི་གཙོ་བོར་མངའ་གསོལ་བས་འཛིག་རྟེན་
 ཐམས་ཅད་དུ་བཟ་ཤིས་ཀྱི་དགེ་མཆོན་རྒྱ་ཆེན་པོས་བྱུང་གྱུར་ཏོ། །རོག་མར་རྒྱ་བཏབ་

ར་མོ་ཆེད་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཞུགས་ནས་དང་། དཔོན་སྐུ་ཉེ་ཆ་པོ་མང་སྲོང་མང་བཅན་གྱི་
 དུས། རྒྱ་དམག་བྱུང་བར་བརྟེན། ལྷོ་སྒྲིམ་མོ་ལོང་ཅན་དུ་བཞུགས་སྒྲིམ་ཞལ་བ་བྱས་འཇམ་
 དབྱངས་ཀྱི་སྒྲིམ། དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་གཉིས་ཀྱི་ཆེ། འཇར་ཆ་ལྟ་དཔོན་གྱི་བཅུན་མོར་
 བསྐྱུས་པའི་རྒྱ་མོ་བཟས། དའི་ཨ་མའི་ལྷ་ཁང་བལྟར་འགྲོ་ཞེས་ར་མོ་ཆེར་ཕེབས་པ་ན། རྒྱ་
 ལུ་ཞི་མ་བཞུགས་པས། ལྷོ་སྒྲིམ་མོ་ལོང་ཅན་དུ་ཡོད་པ་ཅིས་ཁོག་ནས་ཤེས་ཏེ་སྐྱེན་བྲངས་ནས་
 གཙང་ཁང་དབྱས་མ་འདྲིར་བཞུགས་སུ་གསོལ་ལོ། །ཡང་ལོ་རྒྱུས་གཞན་དུ། རྫོ་པོ་འདི་སྒྲིམ་
 ཆོས་རྒྱལ་ཁི་སྲོང་ལྗེ་བཅན་སྐྱེན་པ་མོའི་སྐྱབས་ཡུལ་རྒྱལ་པོ་འདས་ནས་སྤྲེག་སྒྲིམ་རྣམས་
 གྱིས་ཆོས་ཁྲིམས་བཤེག་ཅིང་། རྫོ་པོ་རྒྱ་ལུ་ཞི་ཡང་རྒྱ་ཡུལ་དུ་སྐྱེལ་བར་བཅུམས་ཏེ་མི་
 ལུ་མ་བརྒྱས་བཏེག་ཀྱང་མ་ཐེག་པར་བྱེ་ཐང་དུ་སྐྱས། ཁོང་ཆོར་ཤི་ཉེས་སོགས་བཟུམ་ཤིས་པ་
 མང་པོ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཤིག་དུ་སྐྱས་པའི་ལན་ཟེར་ནས་མཐར་བྱེ་འོག་ནས་བཏོན་ཏེ་དེ་དུ་གཉིས་
 གྱིས་བཏེག་ནས་མང་ཡུལ་སྤྱིད་སྲོང་དུ་བསྐྱེལ་བ་སོགས་འོ་བརྒྱལ་མང་ཅས་བྱུང་བའི་ལོ་
 རྒྱུས་ཀྱང་ཡོད་དོ། །རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་དང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་བ་ཆེན་པོའི་ལྷ་ལྟན་སྐྱེལ་
 པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་ཆག་ཤེས་དཀར་མེ་ལོང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་
 ལྷོན་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད་དོ། །

རྫོ་པོའི་འབྲས་བྱུང་ལོན་ལ། རྫོ་པོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་སྐུ་ཀྱི་ཐུ་པོ་འཛོམས་སྒྲིམ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་
 གནས་ཀྱིས་བཞེངས་པའི་རྫོ་པོའི་སྐྱེ་ཐང་བྱིན་རྒྱ་བས་ཅན་ཞིག་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་སྐྱེ་
 ཐང་དེ་དབྱ་སྐུ་སྐྱེ་གདན་བྲངས་ཏེ། ལམ་རིམ་བརྒྱུད་པའི་གསོལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྒྲི་
 འབྲེད་ལྷགས་ཚུམ་གནང་ནས་གདུང་ལྷགས་དག་པོས་ཡུན་རིང་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་པས།
 ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ནས་ལྷོ་བྲག་ཐུབ་ཆེན་ནས་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བར་གྱི་སྒྲ་མ་བརྒྱད་པ་
 རྣམས་དང་། བྱུང་པར་རྫོ་པོ་རྗེ། འཛོམས་སྒྲིམ་གྱི་པོ་ཏོ་ག། ཤར་བ་རྣམས་རྒྱ་བའི་བར་དུ་ཞལ་
 གཟེགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་འོ་མཆར་བ་ཡོད་དོ། །

རྫོ་པོའི་སྒྲ་མ་གཙོ་བོ་གསུམ། རྫོ་པོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་སྐུ་མའི་གཙོ་བོ་གསུམ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་ཀྱི་མངའ་བདག་སྒྲིམ་གསེར་སྒྲིང་བ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་། རང་གི་སྒྲིམ་ལ་བཅད་ནས་
གཞན་ལ་སྒྲིན་ཅིང་བྱམས་སྒྲིང་རྗེ་འབའ་ཞིག་བསྒྲིམས་པས་སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་བྱུགས་ལ་
འབྱུངས་པ་སྒྲིམ་རྣམས་རྒྱུ་ཏེ། (བཀའ་གདམས་སྒྲེགས་བམ) ་ ག་པ་ ༡༥༧ལས། བྱམས་པའི་
སྒྲིམ་མཆོག་གྲུབ་ཆེན་རྣམས་འབྱོར་བ། ་ རྟེན་ཏེ་ཞེས་རང་ལའང་གཞན་ལ་སྒྲིང་། ་ ཐུན་མོངས་
མ་ཡིན་སེམས་བསྐྱེད་སྒྲིན་མཛད་པའི། ་ སྒྲིམ་དཔའ་པོ་གཉིས་ལ་བྱུག་འཆའ་ལོ། ་ ཞེས་
གསུངས། ་ གཞན་ཀྱི་སྒྲུག་བསྐྱེད་བདག་ལ་དངོས་སུ་ཡིན་ཀྱས་པ་སྒྲིམ་བྱམས་པའི་རྣམས་
འབྱོར་བ་དང་གསུམ་མོ། ་

རྩོ་བོའི་ས་བྲ། རྩོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏེ་ལ་སྒྲིམ་འཆོ་བཞུགས་སྐབས་འཆོ་བ་ཁོང་གིས་སྒྲིང་བའི་ཆོགས་
པ་ལ་རྩོ་བོའི་ས་བྲ་ཟེར། དེ་བ་སྒྲིན་སྒྲིང་ཆ་ ༣༡༡ལས། རྩོ་བོ་བཞུགས་དུས་འཆོ་བ་རྩོ་བོས་
སྒྲིང་བ་རྣམས་ལ་རྩོ་བོའི་ས་བྲ་ཟེར། ས་བྲ་དེ་བོད་སྐད་དུ་སྒྲེའམ་ཆོགས་པ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་
གསུངས། ས་བྲ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྩོ་བོས་མཛད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་ག་ སེམས་བསྐྱེད་བ་དང་སྒྲིམ་པའི་ཆོ་གའི་རིམ་པ་ཞེས་བྲ་བ།
སྒྲེ་དགེ་བསྐྱེད་འགྱུར་དབྱ་མ་ ་ གི་ ༡༥༧ལས་བཞུགས་སོ། ་

རྩོ་མོ། 1 བཅུན་མའི་མིང་། 2 ལྷ་མོ། རྗེ་བཅུན་སྒྲོལ་མ་ལ། རྩོ་མོ་སྒྲོལ་མ་ཟེར་བ་ལྷ་བྲ། རྗེའི་ལམ་
རིམ་དང་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ན་གསལ། གཞན་ཡང་། རྩོ་མོ་སྒྲིང་མ་ཞེས་པ་ལྷ་
བྲ། 3 རྒྱུང་མའི་ཞེས། རྩོ་མོ་ཞིག་གྲུང་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ལྷ་བྲ། 4 བཅུན་མ། ཨ་ཞེ། 5 གཙོ་མོ་
དང་བྱུད་མེད་མཆོག་ལ་ཟེར་ཏེ། ལུང་རྣམས་འབྱེད་ལས། ཆོ་དང་ལྷན་པ་བཟང་བྱིན་གྱི་མ་ག་
ལ་དེར་སོང་སྟེ་བྱིན་ནས་ཀ་ལན་ད་ཀའི་བྲ་ཆོ་དང་ལྷན་པ་བཟང་བྱིན་གྱི་མ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་
སྒྲིམ་སོ། རྩོ་མོ་མཐུན་པར་མཛོད་ཅིག་ ཅེས་གསུངས་པ་ལྷ་བྲ། སྒྲིམ་བཤད་ནི། མི་རྣམས་ཀྱི་
གཙོ་མོ་ཡིན་པས་ན་རྩོ་མོ་ཞེས་བྲ་སྟེ། དེ་ནི་མའི་གཙོ་བོ་ལ་རྩོ་བོ་ཞེས་བཛོད་པ་ལྷ་བྲ། རྩོ་མོ་
ནི་བྱུད་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་སྒྲིམ་བ་ཅམ་ལས་དོན་ལ་རྩོ་བོ་དང་འདྲ།

རྩོ་མོ་སྒྲིང་མ། རྩོ་མོ་གངས་དཀར་ཡང་ཟེར། བལ་བོད་ཀྱི་ས་མཆོམས་སུ་གངས་རྒྱལ་མོ་མཐོན་མཐིང་

19

བྲུ ཡང་ན། རྫོམ་ནི་གཙོ་མོ་དང་། སྒྲང་མ་ནི། ལྷ་མོ་བྱུང་ཉམས་པར་སེམས་སོ། །ཞུས་པ་
པའི་རྒྱལ་རབས་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

རྫོམ་ནང་། རྫོམ་ནང་ནི་གཙང་གི་གཞིས་ཅེའི་ཁྲལ་གྱི་སྒྲ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་ལྟར་
ཡིན་ལ། རྫོན་པའི་གདན་ས་ཡང་ས་ཁྲལ་དེར་ཡོད། སྒྲ་བཤད་ནི། རྫོམ་ནང་ཞེས་པ་ནི་
བྱད་མེད་བཞུགས་ཡུལ་ཞེས་པའི་དོན་རེད། དེ་ཡང་ལོ་རྒྱུས་ནི། ཡུལ་དེར་སྤོན་མཁའ་འགྲོ་
ཡེ་ཤེས་མཆོ་རྒྱལ་དང་ཁོང་གི་འཁོར་བཅུན་མ་ཆེག་སྒྲོང་ཙམ་གནས་དེར་བཞུགས་ནས་
ཆོས་འཆད་ཉན་དང་སྒྱུབ་པ་ཉམས་ལེན་མཛད་པས་ཡུལ་དེ་ལ་རྫོམ་ (རྫོམ་ནི་བྱད་མེད་
མཆོག་ལའང་འབྲུག) རང་ཞེས་མིང་གོགས་པར་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཆོ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་
དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས་སོ། །

རྫོ་བཟང་། མི་བཟང་། མི་བཟང་སོ།

རྫོ་ལྷ་ཀ་རྣམ་གཉིས། རྫོ་པོ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ནི་དང་། རྫོ་པོ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྗེ་རྣམ་གཉིས་ལ་ཟེར། ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་
པར་རང་རང་གི་ཐད་དུ་གཞིགས།

རྫོ་ལྷ་ཀ་རྣམ་གསུམ། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་རྒྱ་དཀར་
ནག་བལ་པོ་བཙས་ནས་གདན་པོངས་པའི་པོད་ཀྱི་ལྷ་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ཙ་བ་ཆེ་ཤོས་
ཀྱི་སྐུ་བརྟན་གསུམ་སྟེ། ༡ སྤུན་རས་གཞིགས་བཅུ་གཅིག་ཞལ། (འདི་རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱོགས་
ཙན་དན་སྐུལ་གྱི་སྟོང་པོ་ལས་རང་བྱུང་དུ་བྱོན་པའི་སྤུན་གཞིགས་བཅུ་གཅིག་ཞལ་རྒྱ་གར་
ནས་སྤུན་པོངས་པ) ༢ རྫོ་པོ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ནི། (འདི་སྲོང་བཙན་གྱི་བཅུན་མོ་རྒྱ་བཟང་ཀོང་རྫོང་
རྟེན་སྐལ་དུ་རྒྱ་ནག་ནས་གདན་པོངས་) ༣ རྫོ་པོ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྗེ། (འདི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་
བཅུན་མོ་བལ་བཟང་ཁྱི་བཅུན་གྱིས་བལ་པོ་རྒྱལ་པོ་འོད་ཟེར་པོ་ཆའི་སྐུ་པོའི་རྟེན་སྐད་དུ་
བལ་ཡུལ་ནས་གདན་པོངས་) འདི་དག་ལོ་རྒྱུས་དུ་སྤོན་ཆོས་འབྱུང་དང་ཆོས་འབྱུང་མཁས་
པའི་དགའ་སྟོན་དང་རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་ལམ་རིམ་གྱི་ཞལ་ལུང་༡༠བ་ལྟར་ཙམ་གསལ།
མཛེང་བསྟོལ། མཛེང་བ་པན་ཚུན་འབྱུང་བའམ་སྟོར་བ། ཉེ་དུལ་སོགས་མཛེང་བ་བསྟོལ་ནས་ཤིག་

འབྲུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

མཐུག་ཏོ། མཐུག་དོ་དང་དོན་འབྲ།

མཐུག་དོ། 1 མཐུག་ རྒྱལ། རྒྱལ་མ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་། ། ༢ རྒྱལ་ལས། མཐུག་ན་འདུག་པ་ཞེས་བྲ་བ་ལ། མཐུག་ཅེས་བྲ་བ་ནི་མཐུག་དོ་སྟེ། དེ་ནི་
འདུག་པ་དང་འབྲ་བའི་ཕྱིར་མཐུག་ན་འདུག་པའོ། ། ཞེས་མཐུག་དང་མཐུག་དོ་དོན་འབྲ་བར་
བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། 2 རྒྱལ། མཐུག་མ། གཞུག་གུ 3 རོ་རྟགས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ཤིག་སྟེ། ས་པའི་རྟགས་ལ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཞི་ཡོད། རོ་རྟགས། མཐུག་དོ། རྒྱ་འདར་
(རྒྱ་འདོར་ཡིན་ནམ་སྟེ། གཅི་བ་དང་ལུ་བ་རྣམ་པར་འདོར་བས་སོ་ཞེས་མཛོན་བཞེད་
འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདོད་འདོར་མོ་ལས་གསུངས་སོ།) ཉལ་གནས་བཅས་སོ། །

མཐུག་མ། 1 རྒྱལ་མ། རྒྱལ་སྟེ། ཐ་མ། 2 རྒྱལ། ས་སྟེ། ལེགས་བཤད་ལས། གང་ན་བཟའ་བརྟུང་ཡོད་
དེར་རྒྱག་ ། དགོས་པའི་བྲ་བ་བཅོལ་ཡང་འགྲོས། ། གཏམ་དང་བཞད་གད་ཤེས་ན་ཡང་། ། མཐུག་
མ་མེད་པའི་བྲི་ཆེན་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདྲ་ས། འཇའ་ས་དང་དོན་གཅིག་ འཇའ་ས་ལ་གཟིགས།

འཇན་མོ། སྟེས་པ།

འཇན་མོ། བྲ་མེད། སྟེས་པ།

འཇམ། 1 འཇམ་པོའི་བསྟན་ཆོག་ 2 ཐུག་པའི་མིང་། འཇམས་ཞེས་སའི་ཡང་འབྲུག་ཡོད་པའང་འཐད་
དེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་མང་དུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། མདོ་སྟེ་བསྐྱལ་བཟང་ལས། ང་ནི་སྟོན་
ཆེ་དམན་པར་གྱུར་པའི་ཆོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤུ་སྟེ་ཆེན་ལ། ། འཇམ་གང་ཞིག་གིས་
དབུལ་བ་བྲས་ནས་ཀྱང་། ། དང་པོར་བྲང་རྒྱལ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

འཇམ་མགོན། <མཐུ་རྒྱ་ཐ> འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཆན་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་

འཇམ་མགོན་སྟེ། 1 རྒྱ་ལ་པ་སྟོ་བཟང་གཤགས་པའི་དཔལ། 2 འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཆན་ཀྱི་རྣམ་

གངས་ཤེག

འཇམ་དྲེན། གསང་འདུས་འཇམ་དཔལ་རྩོམ་པའི་དང་འབྲ། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
འཇམ་དཔལ། <མཚུ་ཤི> འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གངས་ཤེག
འཇམ་དཔལ་སྐྱུ་ཡི་སྐྱལ་པར་འབྱུངས་ཞེས་སོགས། འཇམ་དཔལ་སྐྱུ་ཡི་སྐྱལ་པར་འབྱུངས། །སྐྱུ་སྐྱུ་བ་
དགོངས་པ་ཐུགས་སུ་རྒྱུ། །སྐྱུ་བ་ཐུགས་པ་ཞེས་ཐུགས་པ། །སྐྱུ་མ་དེ་ལ་ཐུག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་
བའི་དཔལ་ལྡན་སྐྱུ་བ་ཐུགས་པ་ལ་བསྟོད་ཐུག་མཛད་པའི་ཆོགས་བཅད་འདི་བྱུ་ཐོབ་བརྒྱད་
ཅུ་ཅ་བཞིའི་གསལ་འདེབས་ཀྱི་གཞུང་ཆོག་ཡིན།

འཇམ་དཔལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོམ། ༡ འཇམ་དཔལ་ཅ་རྒྱུད། འཕྲུ་སྒྲོ་བོས་ཀྱི་འབྲུར། ༢ དཔལ་འོ་གཅིག་
བྱུ་དགེ་སྒྲོ་དང་རྩལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བའི་འབྲུར། ༣ འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ཤོ་ལོ་ཀ་ཉི་ལུ།
སྐྱུའི་དབང་པོའི་འབྲུར། ༤ འཇམ་དཔལ་གྱིས་དཔོན་བཅུགས་པ། ༥ འཇམ་དཔལ་ཤེས་
རབ་སྒྲོ་འཕེལ་ཤོ་ལོ་ཀ་ལྷ། ༦ འཇམ་དཔལ་ཡི་གེ་འབྲུ་གཅིག་པ། ༧ འཇམ་དཔལ་གྱིས་
དམ་བཅས་པ། ༨ འཇམ་དཔལ་རྩོན་པོ་ལ་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་བསྟོད་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །འཇམ་
དཔལ་གྱི་མཚན་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་བཅུ་ འཇམ་དཔལ་གྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ།
མཚུ་ཐོ་ཤ། སྐྱུ་གྱི་ལུ་ད། འཇམ་དཔལ་གྱི་སྐྱུ་གསལ་ཞི་བྱེད། འཇམ་དཔལ་ལ་སྟོ་མོ་བརྒྱད་
ཀྱིས་བསྟོད་པ་བཅས་སོ། །འདི་འཇམ་དཔལ་ལ་བྱུ་མོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟོད་པ་དང་གཅིག་མི་
གཅིག་བཅུ་གླེ། དེ་དག་མ་རྟེན་དོ། །ཞེས་བྱ་སྟོན་གསུང་དོ། །

འཇམ་དཔལ་རྩོམ་པའི་ <མཚུ་ཤི་བརྒྱ> འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གངས་ཤེག
འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང། ༡ རྩོམ་པའི་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་ལས་བྱུང་བའི་མན་དག་གས་གསུང་རྒྱུ།
༢ སྐྱུ་བ་དཔོན་སྟེ་བཟང་པོའི་སྐྱུ་མ་སངས་རྒྱུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་འཇམ་དཔལ་གྱི་
གསུང་ལ་ཐེན་ཐེས་སུ་མཛད་དེ་སྐྱུ་ར་བའི་གཞུང། འདི་ལ་ཞལ་ལུང་ཞེས་ཀྱང་བྲེ། རྩོམ་
ཁ་བ་ཆེའི་འཇམ་ལྷ་གསལ་སྟོན་སོགས་གསང་སྐྱུ་གྱི་གཞུང་མང་པོར་ཞལ་ལུང་ཞེས་ཡང་
ཡང་འབྱུང་བ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ཉིད་ལ་གསུང་བ་ཡིན། འདི་གསང་འདུས་འཇམ་དཔལ་

དེ་རྗེས་རྒྱལ་སྤྱོད་པའི་གཞུང་ཡིན། འདི་འཇམ་དཔལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གསུ་སྤྱོད་བཞུགས། 3
རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་མཛོད་པའི་ལམ་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང།

འཇམ་དཔལ་གཞོན་བྱུང་བྱུང་བ། <མཛུ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་རྒྱ་ཏ> འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་
ཤིག འཕགས་པོད་སྐད་གཉིས་ཤུར་སྤྱོད་ལས་འདི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་འཇམ་དབྱངས་
ཀྱི་མཆོན་ཡིན་པར་བཤད། སྤྱོད་བཤད་ནི། སྤྱོད་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་བྱལ་བས་ན་འཇམ།
ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྷན་པས་ན་དཔལ། ར་ཆོད་བཅུ་དྲུག་ལོན་པའི་ཉམས་དང་ལྷན་
པས་ན་གཞོན་བྱུང་བྱུང་བའོ། །

འཇམ་དབྱངས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷ་ཞིག་སྟེ། དེའི་སྤྱོད་ཀྱི་མཆོན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྤྱོད་ཀྱི་
དམར་སེར་བྱུག་གཡས་རལ་གྱི་འབྱར། གཡོན་པས་ཤེར་བྱིན་སྟེགས་བཅུ་གསུམ་ཀར་
འཛིན། གཞོན་བྱུང་བཅུ་གཡས་ལང་ཆོད་ཉམས་དང་ལྷན། ལུང་ལུང་ལྷ་པ་རིན་ཆེན་རྒྱུ་གིས་
མཛེས། སྤྱོད་ཆོགས་དར་གྱི་སྤྱོད་གཡོག་གཤམ་ཐབས་གསོལ། བད་ཉིད་དོན་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་
ཆུང་གིས་བཞུགས། རྒྱལ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་བདག་ཉིད་ལྷག་པའི་ལྷ། འཇམ་དབྱངས་གཞོན་
བྱུང་ཞབས་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། སྤྱོད་སྤྱོད། ཨོ་ཨ་ར་བ་ཅ་ན་རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱི། སྤྱོད་གཉིས་བག་
ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྒྱལ་རྒྱུད་བྱལ་བས་ན་འཇམ། གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་
དང་ལྷན་པས་དབྱངས་ཞེས་བྱའོ། །

འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་བྱུག་མཆོན་རལ་གྱི་དང་སྟེགས་བཅུ་ཀྱི་མཆོན་དོན། རལ་གྱིས་བདག་འཛིན་གྱི་འཁྱི་
ཤིང་གཙོད་པ་དང་། སྟེགས་བཅུ་གྱིས་ཐབ་མོད་དོན་སྤྱོད་པར་མཆོན། རྗེས་འཇམ་དབྱངས་
བསྟོད་སྟོན་རྒྱ་རྒྱུ་ལས། དཔུན་རྒྱུ་གཏུ་བྱས་མཛེས་པར་བྱས་པ་ཡི། གཡས་པའི་བྱུག་
ན་དོས་འཛིན་འཁྱི་ཤིང་གི། སྤྱོད་སྤྱོད་ལས་ནས་གཙོད་པའི་རལ་གྱི་ནི། འབར་པའི་འོད་ཀྱི་
ང་བ་འབྱེད་པ་བསྐྱམས། ཞི་སྤྱོད་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས། མ་ལུས་གསལ་བར་
སྤྱོད་པའི་སྟེགས་བཅུ་མཆོག ལྷན་སྤྱོད་པའི་ལྷ་བར་གནས་པ་ཡི། སྤྱོད་བྱུག་ལོན་པའི་
བྱུག་གིས་བྱུགས་ཀར་འཛིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཇམ་དབྱངས་དགའ་ལྷོ། ཁོང་ལ་འཇམ་དབྱངས་ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར་ཡང་ཞུ། འབྲས་སྤྲངས་སྒོ་
གསལ་སྒྲིང་དུ་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་རིམ་པར་བྱོན་པའི་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་འདུག ས་བྲལ་ཚལ་དུ་
སྦྱེ་འབྱུངས། གྲང་རུ་ཆོས་སྒོ་དང་སྒོ་བ་དཔོན་དཔལ་སྒོ་བ་ལ་པར་ཆད་གསན། སྒོ་བ་དཔོན་
གནས་བརྟན་པ་ལ་འདུལ་མཛོན་དང་། བ་སོ་ཆོས་མེ་དང་། བཤ་ཆེན་པ་ལ་གསང་སྤྲུགས་
ནམས་གསན་ཅིང་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར། དགྲང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྔ་པ་ལ་གསང་བྱ་ར་བ་སྤྲང་
པའི་འཆད་ཉན་མཛད། དེ་ནས་མདོ་ཁམས་སུ་ཐེབས་ནས་རིང་དུ་མ་བཞུགས་པར་སྤྲང་
དབྲས་སུ་བྱོན་ནས་སྒོ་གསལ་སྒྲིང་པའི་འཆད་ཉན་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཙམ་མཛད། དགྲང་ལོ་རེ་
ལྔ་བ་ཆུ་སྤང་ལ་འབྲས་སྤྲངས་ཀྱི་ཁྲིར་ཐེབས། གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོའི་བཤད་བ་གཙོ་པོར་
མཛད། ཡིག་འདོག་ཀྱང་རྒྱུད་རྒྱུད་རེ་མང་དང་། གོ་ལན་དང་ཀར་ལན་སོགས་མཛད། ཞལ་
སྒོ་བ་ཀྱང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ། དགའ་ལྷན་ཆོས་མེ་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་
གཉེན་སོགས་སྒོ་བ་མ་ཤིན་ཏུ་མང། སྤྱེའུ་ནས་སྤྱིན་བདག་མཛད་དེ། འབྲས་སྤྲངས་བྱམས་
ཆེན་ཀྱི་སྦྱེ་བཞེངས་པ་སོགས་བྱ་བ་ཆེར་མཛད། དགྲང་ལོ་དོན་ལྔ་བ་ཆུ་པག་ཁྲི་བ་དང་པོའི་
ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་འཛིགས་
བྱེད་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

འཇམ་དབྱངས་དགའ་པའི་སྒོ་གོས། འཇམ་དབྱངས་དགའ་ལྷོ་ལ་གཟིགས།
འཇམ་དབྱངས་ཆོས་སྒོར། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དང་སྤྲ་མ་དབུ་མ་པ་གཉེས་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་
དབྱངས་ཀྱིས་གནང་པའི་ཆོས་སྒོར། ལམ་རིམ་སྤྲ་མ་བརྒྱད་པའི་རྣམ་ཐར་༤༡༩ན་གསལ་
བ་ལྟར་རོ། །

འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྱིན་རྒྱ་མཚོ། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་བསྟོད་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་བ་བསྟོད་
སྤྱིན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་མཛད།
འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྱིན་རྒྱ་མཚོའི་ལྷོ་ཀའི་སྒོར། འཇམ་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་ལྷོ་ཀའི་སྒོར་ལ། རྒྱལ་
མཚོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་ལྷོ་ཀ་ཙམ་ཞིག་མིག་ལམ་དུ་གྱུར།

འཇམ་དབྱངས་ནམ་གསུམ། བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྒྲོངས་སུ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་གསུམ་ཞེས་གྲགས་
 བ་ནི། ༡ ས་སྐྱ་བཞི་ཉ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། ༢ ཀུན་མཁུན་སྒྲོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་པ།
 ༣ རྩེ་བཙན་ཅོང་ཁ་བ་སྒྲོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་དང་གསུམ་མོ། །ཞེས་རྒྱལ་དབང་ཐམས་
 ཅད་མཁུན་བ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་གསུང་ངོ། །

འཇམ་དབྱངས་གཙང་བ་བདུན་བརྒྱད། གཙང་བ་བདུན་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།
 འཇམ་དབྱངས་གཞོན་བྱ། འཇམ་དཔལ་གཞོན་བྱར་གྱུར་བ་ལ་གཟིགས།
 འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྩོམ་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག་ ཀུན་མཁུན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་
 གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག་ལ་གཟིགས།

འཇམ་དབྱངས་ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར། འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྒྲོ་བྲོས་ལ་གཟིགས།
 འཇམ་དབྱངས་ཨ་ར་བ་ཅ་ན། ། འཇམ་དབྱངས་གཙོ་འཁོར་ལྷ་བ་ཞེག་སྟེ། གཙོ་བོ་ནི། སྐྱ་མདོག་
 དཀར་པོ། ཞལ་གཅིག་བྲག་གཉིས་པ། རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། ཞལ་ཅུང་ཟད་འཇུག་
 པ། བསྐྱ་དང་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གདན་ལ་བཞུགས་པ། བྲག་གཡམས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
 རལ་གྱི་འབྲར་བ། གཡོན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བུ་སྟེ་ཐུགས་ཀར་འཛིན་པ། དེའི་
 གཡམས་སུ་སྐྱ་ཅན་མ། གཡོན་ཏུ་ཉེ་བའི་སྐྱ་ཅན་མ། མདུན་ཏུ་བ་ཅན་གྱི་འོད། རྒྱབ་ཏུ་རྒྱ་འོད་
 བཅས་སོ། །ཅུང་ཟད་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། དབྱུས་སུ་ཨ་ལས་འཇམ་དབྱངས། དེ་གཡམས་སུ་ཅ་
 ལས་སྐྱ་ཅན་མ། གཡོན་ཏུ་ན་ལས་ཉེ་བའི་སྐྱ་ཅན་མ། མདུན་ཏུ་ར་ལས་བ་ཅན་གྱི་འོད། རྒྱབ་
 ཏུ་བ་ལས་རྒྱ་འོད་བཅས་སོ། །འདིའི་སྐྱབ་ཐབས་སྟོན། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཤང་རྒྱ་ཀར་
 བསྐྱུས་མཛད་པའི་ཨ་ར་བ་ཅ་ནའི་སྐྱབ་ཐབས། བསྟན་འགྲུར་རྒྱད་འགྲེལ་༩ ཏུ་བ་ ༡༥ འཇུན་
 གསལ། ཡང་དངོས་གྲུབ་བརྟེས་པའི་སྟོབ་དཔོན་མི་ཐམ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་ཨ་
 ར་བ་ཅ་ནའི་སྐྱབ་ཐབས། བསྟན་འགྲུར་རྒྱད་འགྲེལ་༩ ཏུ་བ་ ༡༠ བ་མན་བཞུགས། ཡང་དེ་
 ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྐྱབ་ཐབས། བསྟན་འགྲུར་རྒྱད་འགྲེལ་༩ ཏུ་བ་ ༡༩ བ་མན་བཞུགས་པ་
 བཅས་རྒྱད་འགྲེལ་༩ ཏུ་བའི་ ༡ནང་འདིའི་སྐྱབ་ཐབས་ཁག་གསུམ་དང་། ཡང་བསྟན་འགྲུར་

འཇམས། ཐུག་པའི་མིང་སྟེ། འཇམ་དང་དོན་འབྲེལ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ང་བ་ ༡༧༥༣༥ལས།
འཆོ་བྱེད་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འཇམས་གསེལ་རྟོ། །ལྷ་སྦྱིན་གྱིས་ང་རྒྱལ་བ་སྦྱིད་ནས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་གསེལ་རྟོ་ཞེས་མང་མ་ཁྱབ་ཞིན་དུ་ཐུག་བ་འཁྱུངས་བས། ཞེས་
སོགས་ཡོང་ཞོག་ཀྱང་ཏུལ་ན་མང་པོར་སྤང་རོ། །

འཇམ་ལུ་མ་ ལྷ་ལུ་མེའི་མེར་། དག་མ་དག་གི་ལྷ་ལུ་མེས་གཉིས་ག་ལ་འཇམ་ལུ་མ་ཞེས་ལུ་ཉེ། དཔེར་
ན་འཇམ་ལུ་མ་རྩོམ་ཞེས་པ་ལྷ་ལུ་དག་པའི་ལྷ་ལུ་མ་མེར་བ་དང་། ཡང་རྩོམ་པའི་ལྷ་ལུ་མ་

བཞི་སྒྲགས་ལས། འཇའ་ལུས་རྫོང་ཆེ་སེམས་དཔའི་སྐྱེ། ཡིད་འཕྲོག་པའི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་
རིམ་ལྗེའི་རིམ་བཞག་སྐྱེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུ། མ་དག་པའི་སྐྱེ་ལུས་ལ་ཟེར་བའི་
ཕྱིར་དོ། །ཞིབ་པར་འཇའ་ལུས་རྫོང་ཆེ་སྐྱེ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

འཇའ་ལུས་ཀྱི་སྐྱེ། འཇའ་ལུས་དན་འབྲ།

འཇའ་ལུས་རྫོང་ཆེ་སྐྱེ། དག་པའི་སྐྱེ་ལུས་ལ་ཟེར། རྗེའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་ལས། གང་གི་
ཆེ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་དང་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྡོང་བ་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་
ཞུགས་པའི་འོད་གསལ་ལ་ཐོབ་པ་ལས། ལུགས་བརྒྱུ་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཆེ་སྐྱེར་བ་གསུམ་གྱི་ཡེ་
ཤེས་དང་། དེའི་བཞོན་པའི་རྒྱུད་འོད་ཟེར་ལྷ་ཙམ་ལས་འཇའ་ལུས་རྫོང་ཆེ་སྐྱེ་འབྱུང་བ་དེའི་
ཆོ། ལུས་དེ་ཉིད་དུ་གནས་བཞེན་པའི་རང་ནས་སེམས་འོད་གསལ་ལ་ཞུགས་བ་གཉིས་དུས་
མཉམ་དུ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱང་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པས་རྒྱུད་འབྲུག་གི་གོ་འཕང་ཞེས་བྲ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་སྟོབ་པ་དང་མི་སྟོབ་
པའི་རྒྱུད་འབྲུག་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། མྱོང་རྫོལ་སྒྲ་མའི་གསུང་འབྲུམ་ལས་ཀྱང་།
རིམ་བཞག་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་ལས་ལུགས་ལྟོག་གི་ཉེར་ཐོབ་བྱུང་བ། དག་པའི་སྐྱེ་
མའི་སྐྱེ་ཐོབ་པ། ཉོན་སྟོབ་སྤངས་པའི་སྤངས་བ་རྒྱུད་འབྲུག་ཐོབ་པ། ཉོན་སྟོབ་ཟད་པར་སྤངས་
པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ། གང་ཟག་དེ་དག་བཅོམ་པར་གྱུར་པ། རྣམ་མཁའ་རི་སྤྱིད་བར་
དུ་གནས་པའི་འཇའ་ལུས་རྫོང་ཆེ་སྐྱེ་ཐོབ་པ་དུག་དུས་མཉམ་མོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་ལ་
རྒྱུད་སེམས་ཙམ་ལས་བསྐྱབས་པའི་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའི་ལྷོད་སྐྱེ་ཞེས་ཀྱང་བྲ་བར། རྗེའི་གསུང་བཞེན་
ཤེས་རྫོགས་རིམ་དབྱིད་ཀྱི་ཐེག་ལེ་ལས་གསུངས་ཤིང་། མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེའི་གསང་འདུས་
ཡིག་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་ལས་ཀྱང་། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་ཉིང་འཛིན་གྱི་མཐུས་འབྱུང་བ་
བསྐྱུས་ནས་གཉིས་སྤྱང་དང་བྲལ་བའི་འོད་གསལ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་རྗེས་སུ་དེ་ལས་
ལངས་མ་ཐག་ཁོ་ནར་འཇའ་ལུས་ལས་བྱུང་བའི་ལྷ་སྐྱུར་ལྷང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་འབྲས་དུས་ཀྱི་
གཟུགས་སྐྱེ་གཉིས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་མོ། །སྐྱེ་ལུས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

སྐྱེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན། འཇའ་ལུས་ཀྱི་སྐྱེ་བྱེ་ཆ་ན་འཆིའི་སྐྱོན་དང་བལ་བའི་སྐྱེ་ཞིག་
ཡིན་ཏེ། ཏཱ་ར་རྒྱ་ཐའི་ཆོས་འབྱུང་༡༥༥ལས། སྐྱ་མ་ནི་འཇའ་ལུས་སུ་གྱུར་ན་འཆི་བ་མེད་པ་
ཡིན་པས་ལོ་སྐུས་བརྒྱས་ཆར་ཡང་མི་བཟོད། རྣམ་སྤྲིན་རགས་པའི་སྐྱེ་ལུས་ཀྱིས་མེད་ལུལ་
དུ་དེ་ལྟར་བཞུགས་པར་འདོད་ན་ནི་མི་འཐད་པར་མཛད་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འཇའ་ས། 1 བཀའ་ལ། བཀའ་ལུང་། འཇའ་ས་དང་འདྲ་ས་ནི་དོན་གཅིག དེ་བ་སྤྱོན་སྤྱོད་ཆ་ཤོག་གངས་
34ལས། རེད་ (ཅི་འུའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་བཞི་བ་ཅི་འུ་མང) རང་གི་རིང་ལ་ (སངས་
རྒྱུས་ལྟ་བུ་བ་) དེའི་འདྲ་ས་ཡོང་ངམ་དེས་པས། རེད་རང་གི་རིང་ལ་མི་འོང་གི་ རེད་
རང་ནས་རྒྱལ་པོའི་རབས་འདི་དང་ལོ་འདི་དང་ཉིན་ཞག་འདི་ལ་དེའི་འདྲ་ས་ཁྱེར་བའི་མི་
ཆ་ལུགས་འདི་ལྟ་བུ་བྱས་པ་བཞི་འོང་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཐུའུ་བཀའ་བྱུང་བ་
མཐའ་༤༥0ལས་ཀྱང་། དེ་བ་སྤྱོན་ལས། ཏུ་མི་ལི་བ་ཤྲི་དང་མཇལ་ནས། བོད་ལུལ་སོགས་
གང་བདེར་ཆོས་སྤྱོད་ཅིང་། རེད་ལ་སྤྱོན་ལས་བཟང་པོ་ཐོབ་ཅེས་ཞུས་ཏེ་འཇའ་ས་བཟང་པོ་
བསྐྱབས། ཞེས་པ་ཅམ་ལས་མི་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 དབང་ཆ་དང་ཐོབ་
ཐང་ལུལ་བའི་བཀའ་ཡིག་ ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྤྱོན་སྤྱོད་ཆ་༡༤༡ལས། ཉོར་
རྒྱལ་པོས་བརྗེའི་འཇའ་ས་གནང་བའི་སྐྱ་མའང་འདི་ཡིན་པར་སྣང་། ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་
ཉིད་སྤྱད་ཆ་༡༤3ལས། ཐམས་ཅད་ཁལ་དམག་འུ་ལག་གི་ཁྲིམས་ལས་ཐར་བ། མི་སྤྱའི་
ལུང་མི་གཏོང་བ་སོགས་བསྟན་པ་ཤེད་བསྐྱེད་ཀྱི་འཇའ་ས་ཞུས་ཏེ་རྒྱ་དབུས་ཐམས་ཅད་དུ་
བསྐྱབས། ཞེས་གསུངས། ཡང་ཞུ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་སྤྱོད་ཆ་34ལས། འཇའ་ས་ནི།
དབང་ཆའི་བཀའ་ལུང་ངས། བཀའ་ཡིག་ ཤེ་བམ་སོགས་ལ་ཟེར། ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་
ཉིད་ལས། ཉོར་གྱིས་ལུལ་བའི་འཇའ་ས་སུ་ཉིག་མ་དང་། བརྗེ་ཤེད་བསྐྱེད་མཐུ། འཇའ་ས་
བོད་ཡིག་མ་གྲགས་པ་གཉིས་སྐྱ་རྗེས་སུ་ལུལ་བས། ཞེས་གསུངས་སོ། 3 གཟེངས་བསྤྱོད་
སོགས་གནང་བའི་བཀའ་ཡིག་ དག་ཡིག་གསར་བསྐྱབས་ལས། གོ་ས་དང་གཟེངས་བསྤྱོད་
སོགས་གནང་བའི་ཡི་གེའི་མིང་དུ་བཤད། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་

གོས་བཟང་དེ་བ་དང་པོ་༧༥ལས། དེ་མོ་སྒྲུལ་སྒྲར་གྱི་ཕྱི་ལུང་ལས་ཀྱི་ཐམ་ཀ་དང་འཇའ་
ས་ལེགས་སྒྲེས་ཀྱི་བདོག་པ་ཚན་གངས་དང་བཅས་བྱིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཆོས་
འབྱུང་མཁས་པ་འི་དགའ་སྟོན་༧༠ལས་ཀྱང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་འི་
སངས་རྒྱལ་ཀུན་པ་ཞེས་མཚན་དང་ཤེས་ཀྱི་སྟེལ་ཀ་གསེར་གྱི་སྒྲོར་མོ་ནམས་འཇའ་སར་
ཕུལ། ཞེས་གསུངས།

འཇའ་སའི་ལུང་། གཞེངས་བསྟོད་ཀྱི་བཀའ་ཡིག་གས། ཡང་ན་གོ་ས་སོགས་གནང་བའི་བཀའ་ཡིག་
དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་དེ་བ་དང་པོ་༧༥ལས། གསེར་གྱི་པང་ལེབ་ཆོས་ཤོག་འཐུག་ཤོས་
སྟོམས་པ་ཞིང་སོར་བཞི་དྲུས་མཐོང་ཡོད་པ་བཙེ་ལྷ་འཕྱུལ་མིག་དུ་སྟེལ་ནས་ལྟེ་བ་ཆོག་
པ་ལ་གོང་གསལ་ཡི་གེ་གསུམ་ཉི་མ་རྒྱབ་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ཤེས་སུ་བཅུག་པའི་འཇའ་སའི་
ལུང་ལས་ཀ་གནང་སྟེན་དང་བཅས་བསྐུལ་བ་སྟོན་མོ་གཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཐོག་སྤྲ། ཅེས་གསུངས།

འཇར། འཇར་བ་ལ་གཟིགས།

འཇར་བ། 1 བན་ཚུན་ཁ་འབྲལ་དུ་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ། བན་ཚུན་དམ་དུ་བཅེངས་ནས་ཡོད་
པ། འབྲར་བ་དང་དོན་གཅིག་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲལ་བ་སྟེ་དགེ་སྤྲུལ་མའི་༩ཙུ་
བ་༧༧༠བ་༣ལས། སྟོན་མ་འཇར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་མའི་སྒྲ་ནམས་ནང་འཇར་ཞིང་འདབ་
ཆགས་སུ་འབྱོར་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འབྲར་བ་ལ་གཟིགས། 2 ལྷན་པ་སྒྲན་
པའི་དོན་ལའང་གོ།

འཇི་བ། 1 བྱི་ཤིག་ 2 འཇིམ་པ། འདས། འདམ་བག་ཆོམས་ལས། དཔེར་ན་རྩ་མའི་མཁན་གོ་
ཡིས། །འཇིམ་པ་ལས་ནི་སྟོད་བྱས་པ། ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆོམས་ཀྱི་འགྲེལ་
བ་༩ དུ་༧༩བཅུལས། འཇི་བའི་སྟོད་ཅེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ། འཇི་བ་ཉིད་ཡིན་པས་འཇི་བ་
སྟེ། འཇི་བའི་རང་བཞིན་གྱི་སྟོད་དམ་པ་ལས་བྱས་པའི་སྟོད་དང་ཆ་བྱད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་
ཏོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །པལ་ཆེར་དཔེ་ཁ་ཅིག་ན། འཇི་བ་ལས་ནི་སྟོད་བྱས་པ། ཞེས་
བྱིས་ཡོད་པར་སེམས།

འཛིག་རྟེན། 1 སྒྲོད། སྒྲོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན། 2 སེམས་ཅན། འགྲོ་བ། 3 ཆེ་འདི་དང་བྱི་མ། སྐྱེ་བ་འདི་
དང་སྐྱེ་བ་བྱི་མ། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་འདི་དང་འཛིག་རྟེན་བྱི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 སོ་སོའི་སྐྱེ་
པོ། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 གྲུན་རྩོམ་བདེན་པ་
ལའང་འཇུག་དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་གྲུན་རྩོམ་བདེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 6 འདོད་པ། གྲུན་ཏུ་རྒྱ་
དག་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྡན་པོ་འདི་དག་ནི་འཕགས་པའི་ཆོས་འདུལ་པ་ལ་ནི་འཛིག་རྟེན་ཞེས་
བྱའོ་ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུ། རྣམ་བཤད་རིག་པ་ལ་གཞི་བྱས། 7 སྤྲུག་བསྐྱུལ། སྤྲུག་བསྐྱུལ་གྱི་
བདེན་པ་གང་ཞེན། ཉེ་བར་ལེན་པའི་བྱང་པོ་ལྡན་པོ་རྣམས་སོ་ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་
བཤད་རིགས་པ་ལས། འཛིག་རྟེན་ཞེས་བྱ་སེམས་ཅན་དང་། སྒྲོད་དང་སྤྲུག་བསྐྱུལ་འགྲོ་
འདོད་ལའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཛིག་རྟེན་མཁྱེན་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྤྲུམ་བཤད་ནི། ཉིན་མཆོན་དུས་བྱུག་
ཏུ་གསུལ་བའི་འཛིག་རྟེན་ལ་གཞིགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་མཁྱེན་པ་འཕམ་
གཞིགས་པར་མཛད་པས་ན་དེ་སྒྲིབ་ཅེས་བྱའོ། །

འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་རྩལ། མཛོན་པ་མཛོད་ནས་གསུངས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་
རྩལ་དང་། དུས་འཁོར་ནས་གསུངས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་རྩལ་གཉིས་བཤད་
ཡོད་པ། སོ་སོའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

འཛིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད། རྟེན་པ་བྱུང་ན་དགའ་བ། མ་བྱུང་ན་མི་དགའ་བ། བདེ་བ་བྱུང་ན་དགའ་ལ། སྤྲུག་
བསྐྱུལ་བྱུང་ན་མི་དགའ་བ། སྤྲུན་གྲགས་བྱུང་ན་དགའ་ལ། མ་བྱུང་ན་མི་དགའ་བ། བསྐྱོད་ན་
དགའ་ལ། སྤྲད་ན་མི་དགའ་པའི་ཆགས་སྤང་གི་སྒྲོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་ཆོས་བརྒྱད་
ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཆོས་བརྒྱད་ནི། འཕགས་པ་ཁྲུ་སྤྲུབ་ཀྱི་བཤེས་སྤྱིང་ལས། འཛིག་རྟེན་མཁྱེན་
པ་རྟེན་དང་མ་རྟེན་དང་། །བདེ་དང་མི་བདེ་སྤྲོད་དང་མི་སྤྲོད་དང་། །བསྐྱོད་སྤྲད་ཅེས་བྱའི་འཛིག་
རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་པོ། །བདག་གི་ཡིད་ཡུལ་མིན་པར་མགོ་སྒྲོམས་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །སྤྲུམ་བཤད་ནི། ཆོས་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཤིང་ཡོད་པའི་བྱིར་

འཛིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་ཀྱང་གར་གྱི་སྒྲོ་བ་དཔོན་བུ་རྒྱ་ཤུལ་མཛད་པའི་ཆད་མེད་
བ་བཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་དོ། །ཆོས་བརྒྱད་ལགོ་སྒྲིམས་ལ་གཟིགས།
འཛིག་རྟེན་བརྒྱུན་མོ། 1 འགྲོ་བ་རིགས་ལྔ་དང་། གཟུགས་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་ཁམས་གཉིས་
བསྐྱེད་པའི་བརྒྱུན་མོ། 2 འགྲོ་བ་རིགས་རྒྱལ་དང་སྤྱི་དང་པ་བར་དོ་དང་བརྒྱུན་ཡིན་ནི་ཟེར་དོ། 3 རྩ་
དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་དང་། 4 རྩ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲོལ་མའི་རྒྱུ་ཀར་གསུངས་མོ། །

འཛིག་རྟེན་ན་གསལ་བའི་ཀུན་པ་བཞི། ཀུན་པ་ལ་རིགས་གྲིས་ཀུན་པ། ཅ་ཆོད་གྲིས་ཀུན་པ། འོར་གྲིས་
ཀུན་པ། རོས་པས་ཀུན་པ་དང་བཞི་ཡོད། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་བཅ་པོ་དང་པོ་མོང་གལ་བུའི་
ལོ་རྒྱུས་འཆད་པའི་སྐབས་ལས། མི་གང་རིགས་གྲིས་ཀུན་པ་དང་། །ཅ་ཆོད་ཀུན་དང་འོར་
གྲིས་ཀུན། །དེ་ཀྱན་རོས་པས་ཀུན་པ་ཡི། །སྒྲོ་བ་དོན་ཀྱན་གཉེར་བས་སྒྲོད། །ཅེས་གསུངས་
མོ། །འདུ་མི་ཤམ་གྱི་གསུང་དུའང་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པར་བྲག།

འཛིག་རྟེན་ན་གསལ་བའི་ཆོས་ཉིད་གྱི་རིགས་པ། (དབུ་མ) ཆོས་ཉིད་གྱི་རིགས་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་
ཏེ། མེ་གྲེན་དུ་འབར་བ་དང་། རྩ་འཐུར་དུ་འབབ་པ་ལྟ་བུའོ། །

འཛིག་རྟེན་པ། (མར་ཕྱིན) 1 སོ་སོ་སྤྱོད་པའ། སོ་སྤྱོད་པ་མལ་པ། 2 བྱིས་པ་མི་ནག

འཛིག་རྟེན་པའི་མེ་ལྷ་རིགས་མི་འདྲ་བ་བཅུ་གཉིས། (གསང་ཐུགས) 1 དབང་ཆེན་སེར་པོའི་མེ་ལྷ། 2
འཛིན་བྱེད་དཀར་པོའི་མེ་ལྷ། 3 རྒྱུད་ནག་པའི་མེ་ལྷ། 4 དམར་པོ་བྱུང་ཁའི་ཉི་མའོག་ 5
མི་ཉི་ཁམ་པ། 6 ཁྱི་བོ་དུད་ཁ། 7 ལྷ་བ་སྒྲ་ཆོགས་མཛོད་ག 8 བང་བ་སྒྲོག་འོད་འདྲ་བ། 9
ཡིད་ལས་སྤྱེས་ཆོགས། 10 འཛིག་རྟེན་འཛིན་པ། 11 རྒྱུའི་མེ། 12 རྒྱལ་ས་བྱེད་མེ་ལྷ་
སྤྱི་བཅུ་གཉིས་མོ། །

འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྷ་པ། (མར་ཕྱིན) ལས་འབྲས་ལ་གཏིང་ནས་ཡིད་ཆེས་པའི་ངེས་པ་རྟེན་པ་
ལ་ཟེར། ལྷོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ལྔ་པ་ལས། དེ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་གཏིང་
ནས་ཡིད་ཆེས་པའི་ངེས་པ་རྟེན་པ་དེ་ལ་ནི་མཛོད་སྤྱི་རྣམས་ལས་འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་
ལྷ་བ་ཞེས་གསུངས་ལ། ལྷོང་པ་ཉིད་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པ་ལ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་

པའི་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཀྱང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲིལ་
མའི་རྗེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འབྲེལ་པ་^༥ ལས། ལས་འབྲས་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་ལྷ་
བ་འདི་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་། གནས་ལུགས་མཐོང་
བའི་ལྷ་བ་མཐར་ཐུག་གི་སྟོན་དུ་སྦྱེད་དགོས་པ་སྒྲིལ་བྱེད་སྦྱོར་བ་ལྷ་བ་ཡིན་པའི་ཆོན་ས་ཀྱང་
བཤད་ཐོད། གཙུ་པོ་ནི་འཛིག་རྟེན་ཀྱང་རྫོང་གི་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལྷ་བ་ཡིན་པས་
ན་འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ཞེས་སྟོང་བྱན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས།
རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བདེ་ཐུག་གི་བྱང་པར་སྣ་ཆོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ལས་གཉིས་ཀྱི་
བྱང་པར་སྣ་ཆོགས་ལས་ཕྱང་ཐང་གི་ཡང་མ་འཆོལ་བར་སོ་སོར་འབྱུང་བའི་ལས་འབྲས་རིས་ཅན་
ནམ་མི་སྦྱ་བ་ལ་རས་པ་རྟེན་པ་ནི། སངས་རྒྱུས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ཞེས་
པ་དཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་བསྟགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ། རིག་པའི་གནས་བཞི་པོ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར།
རིག་གནས་བཞི་ནི། གསོ་བ་རིག་པ། གཏན་ཆོགས་རིག་པ། སྤྲ་རིག་པ། བཟོ་རིག་པ་དང་
བཞི་པོ། དྲགས་པོ་ཐར་རྒྱུར་ལྟོད། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་གཟིགས།
འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པར་གྲགས་པ། 1 འཛིག་རྟེན་པ་སྟེ་ཐ་སྦྱད་པའི་ཤེས་པའི་དོར་ཡོད་པའི་ཆོས་
རྣམས་ལ་ཟེར། དེ་ལ་ཐ་སྦྱད་པའི་ཤེས་པར་གྲགས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། 2 བྱུང་མཐའ་ལ་མ་
སྦྱངས་པའི་འཛིག་རྟེན་གན་པོའི་སྒྲོས་འཛོག་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལ་ཡང་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་
པར་གྲགས་པ་ཟེར་རོ། །

འཛིག་རྟེན་པལ་པའི་རིགས། རྒྱ་རྒྱུད་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས། མཚན་གཞི་ནི། ཆངས་པ། དབང་
པོ། རྒྱུ་འཇུག་ནམ་མཁའ་ལྗིང་། ཉི་རྩེ་སོགས་སོ། །

འཛིག་རྟེན་མིག་ 1 ལོ་རྒྱ་བ། 2 ཉི་མ། 3 སངས་རྒྱུས།

འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ། དམ་པའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར། དྲགས་
པོ་ཐར་རྒྱུར་ལྟོད། འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་ཐང་དུ་གཟིགས།

འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ། སྟོབ་དཔོན་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛད། ཉག་ཆོའི་འགྱུར།
འཛིག་རྟེན་གསུམ་མགོན། འཕགས་པ་སྐུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ས་འོག་སྐྱའི་
འཛིག་རྟེན། ས་སྟེང་མའི་འཛིག་རྟེན། ས་སྐྱ་སྐྱའི་འཛིག་རྟེན་ཏེ་དེ་གསུམ་གྱི་མགོན་སྐུ་བས་
ཡིན་པས་དེ་སྐྱེད་ཅེས་བྱའོ།

འཛིག་ལྟ། འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་གཟིགས།

འཛིག་ལྟ་ཉི་ཤུ། 1 འདི་དག་ལ་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བའི་རིམ་པོ་ཉི་ཤུ་ཡང་ཟེར། གཟུགས་བདག་མ་
ཡིན་པ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ། བདག་གཟུགས་དང་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་བར་ལྟ་བ། གཟུགས་
ལ་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྟ་བ། བདག་ལ་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྟ་
བ་དང་བཞིའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོར་བ་ལ་སྐྱར་ནས་བཞི། འདུ་ཤེས་ལ་བཞི། འདུ་བྱེད་ལ་བཞི།
རྣམ་ཤེས་ལ་བཞི་སྟེ་ཉི་ཤུའོ། །རྗེའི་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཆེན་ལས། གཟུགས་ནི་བདག་མ་ཡིན་
པ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་བདག་ནི་གཟུགས་དང་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་བ་མིན་པ་ལ་དེར་ལྟ་བ་
དང། གཟུགས་ལ་བདག་དང་བདག་ལ་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་དེར་ལྟ་
བ་བཞི་སྟེ། གཟུགས་སྤང་ལ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་འཛིག་ལྟས་ལྟ་བའི་ཚུལ་རྣམས་བཞིར་ཆོར་བ་
ལ་སོགས་པའི་སྤང་པོ་བཞི་པོ་ཀུན་ལ་བཞི་བཞིར་ལྟ་བ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བདག་
ཏུ་ལྟ་བ་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བའི་ཆ་ཉི་ཤུར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དབྱ་ལ་
འཇུག་པ་ལས། གཟུགས་བདག་མ་ཡིན་བདག་ནི་གཟུགས་ལྟན་མིན། །གཟུགས་ལ་བདག་
མེད་བདག་ལའང་གཟུགས་ཡོད་མིན། །དེ་ལྟར་རྣམ་བཞིར་སྤང་ཀུན་ཤེས་བྱ་སྟེ། །དེ་དག་
བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཉི་ཤུར་འདོད། །ཅེས་གསུངས། 2 འཛིག་ལྟ་ཉི་ཤུ་ནི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོར་
ཡང་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་སྐྱར་བར་བྱའོ། །འདུལ་བ་སྤང་གཞི་
༩ ག་བ་ ༩ ལས། དེ་ནས་ཆོ་དང་ལྟན་པ་ལྷ་རིའི་བྱས་དེ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་དང་། བག་ལ་
ཉལ་བ་དང་། ཁམས་དང་། རང་བཞིན་ཤེས་ནས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་སོ་སོར་རྟོགས་
པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་བཤད་པ་བྱས་ཏེ། དེ་སོས་ནས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་འཛིག་ཆོགས་

ལ་ལྷ་བའི་རིའི་རྩ་མོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་བ་ཡི་ཤེས་ཀྱི་རྩོད་རྩིས་བཅོམ་ནས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་
བྱ་མཛོད་སྤུ་བྲས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཛིག་པའི་བསྐྱལ་བ། (མཛོད) དཔྱལ་བ་མཛར་མེད་ན་སྤར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་།
ཕྱིས་ནས་སྐྱེ་འཁྲོ་ནས་ཆད་པ་ན་གནས་པའི་བསྐྱལ་བ་རྩོགས་ནས། འཛིག་པའི་བསྐྱལ་བའི་
འགོ་ཚུགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འཛིག་པ་ལ་མེས་འཛིག་པ་དང་། ཚུས་འཛིག་པ། རྒྱུད་གིས་
འཛིག་པ་དང་གསུམ་ལས། མེས་འཛིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་པོ་ཁམས་གསུམ་གྱི་དམའ་
ཤོས་དཔྱལ་བ་མཛར་མེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དང་དེའི་སྣོད་སྣོདས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། བསམ་གཏན་
དང་པོའི་སེམས་ཅན་དང་དེའི་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་སྣོདས་པའི་བར་གྱི་བསྐྱལ་བ་ལ། འཛིག་པའི་
བསྐྱལ་བ་ཟེར། མེས་འཛིག་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་སྣོདས། ཚུས་འཛིག་ན་བསམ་
གཏན་གཉིས་པའི་བར་སྣོདས། རྒྱུད་གིས་འཛིག་ནས་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བར་སྣོདས་
བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་བར་བསྐྱལ་བ་རྩུ་དགུའི་རིང་ལ་བརྩུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཡོངས་རྫོགས་
སྣོདས་པའི་རྩིས་སྟེ། ཉི་མ་བདུན་རིམ་གྱིས་ཤར་ཏེ་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་སྣོདས་ཏེ་ནམ་མཁའ་སྣོད་
བར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །རྩུང་ཟད་ཞིབ་པར་བཤད་ན་དང་པོ་དཔྱལ་བ་མཛར་མེད་ཀྱི་སེམས་
ཅན་ཆེ་འཕོས་ཏེ་གནས་གོང་མར་སྐྱེས་ཏེ་སྣོདས། ཚུལ་དེ་ལྷ་བླ་མ་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་ལྷག་
མ་རྣམས་དང་། དུང་འཕྲོད་ཡི་དྲགས་དང་། བྱང་གི་སྐྱ་མི་སྦྲན་པའི་མི་མ་གཏོགས་པའི་སྤྱིང་
གསུམ་གྱི་མི་རྣམས་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེས་ཏེ་སྣོདས་པར་འགྱུར་རོ། །བྱང་གི་སྐྱ་མི་སྦྲན་
པའི་མི་རྣམས་ནི་རྣམ་སྤྱིན་གྱི་སྤྱིབ་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་མི་སྐྱེ་བས་འདོད་པའི་ལྷ་ཅམ་གྱི་ནང་
དུ་སྐྱེས་ཏེ་སྣོདས། འདོད་པའི་ལྷ་རྣམས་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེས་ཏེ་སྣོདས། བསམ་
གཏན་དང་པོའི་ལྷ་རྣམས་བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྐྱེས་ཏེ་སྣོདས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྷར་
བརྩུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་འཛིག་པ་ལ་བར་བསྐྱལ་བ་རྩུ་དགུ་ཐོགས་སོ། །དེ་ནས་དཔྱལ་ཁམས་
ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་གྱི་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་སྣོདས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་བར་
བསྐྱལ་གཅིག་ཐོགས་པར་བཤད་དོ། །དེས་ན་འཛིག་བསྐྱལ་ལ་བསྐྱོམས་པར་བསྐྱལ་ཉི་ཤུ་

ཐོགས་སོ། །མཛོད་ཅ་བ་ལས། འཛིག་པའི་བསྐྱལ་བ་དབྱུང་བ་ཡི། །སྲིད་པ་མེད་ནས་སྣོད་
 ཟད་པ། །ཞེས་དང་། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་ན་དབྱུང་བ་དག་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་
 འཆི་འཕོ་བ་དང་མི་སྦྲེ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ། སྣོད་རྣམས་ཟད་པའི་བར་གྱི་དུས་དེ་ནི་འཛིག་པའི་
 བསྐྱལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གནས་བསྐྱལ་མཐུག་རྫོགས་པ་དང་འཛིག་བསྐྱལ་
 འགོ་འཛུགས་པ་ཡིན་ལོ། །དོགས་གཅོད། མཆིམས་མཛོད་དུ་མདོ་ལུང་ཁུངས་སུ་བཅོལ་
 ཏེ། བསྐྱལ་བ་ལ། བར་གྱི་བསྐྱལ་བ་དང་། འཛིག་པའི་བསྐྱལ་བ། འཆགས་པའི་བསྐྱལ་བ།
 གནས་པའི་བསྐྱལ་བ། སྣོངས་པའི་བསྐྱལ་བ། བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་དུག་ཅེས་བཤད་དོ། །

འཛིག་པའི་ཆོས་ཅན། འཛིག་པའི་རང་བཞིན་ཅན།

འཛིག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཅན། འཛིག་པའི་ཆོས་ཅན་དང་འབྲ།

འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུ། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ང་དང་ངའི་ཞེས་བདག་དང་བདག་
 གིས་ལྟ་བའི་ལེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །དེ་ལ་འཛིག་པ་ནི་མི་རྟག་པ་དང་ཆོགས་པ་ནི་དུ་
 མ་ཡིན་པས་འདིས་གང་ལ་ལྟ་བའི་གཞི་ནི་མི་རྟག་པ་དང་དུ་མའི་ཆོས་ཅན་ཅམ་ཡིན་གྱི་རྟག་
 པ་དང་གཅིག་ཕྱའི་གང་ཟག་གི་བདག་ནི་མེད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་
 ཞེས་མིང་བཏགས་སོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །སྟོབ་དཔོན་
 དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྟོ་གོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་༩ ཅེ
 ༡༠༧ན་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་འཛིག་ཆོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱང་པོ་ལྔ་
 འཛིག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་རྣམས་ཕྱང་པོ་དང་ཆོགས་སུ་གྱུར་བ་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་བདག་ཡོད་
 པར་ལྟ་བུ་ནི་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་ཉི་ཤུ། འཛིག་ལྟ་ཉི་ཤུ་པོ་རྣམས་མཐོ་ལ་བསྐྱིང་བའི་རི་བོ་ཉི་ཤུའི་གཟུགས་
 སུ་བཀོད་པ་ཡིན། འགྲེལ་བཤད་འཛིག་ལྟ་ཉི་ཤུ་ལ་གཟེགས། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་
 བྲང་ལས། འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་ལ་བསྐྱིང་བས་ངོས་ཀྱན་ནས་བསྐྱོར་
 ཅིང་། མ་རིག་པའི་ཐུན་པ་སྟུག་པོ་ཅན། ལྟ་བ་ངན་པ་སྟེ་ཆོགས་པའི་འཁྲི་ཤིང་གིས་ཐར་བའི་

ལམ་བསྐྱེད་པ་ལ། །ཐ་ཀྱི་ཉུག་གི་སྒྲོན་ཤིང་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་
སྒྲེར་བས་དཀྱིགས་པ། སྤྱིད་པའི་ཚུ་སྤྱང་གི་འོངས་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་འབྱུང་པའི་འཁོར་
བའི་འཕྲོག་དགོན་པ་ཆེན་པོ་ལས་ལུས་ཅན་མཐའ་དག་བསྐྱེད་ཏེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱོད་ཅུམས་སུ་
བསྟར་བའི་འབྲས་བྱ་མཆོག་ལ་འཁོད་པར་བཞེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། འཕྲོ་
བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱབས་དང་མགོན་དང་དབྱང་གཉིན་གྱི་མཆོག་ཏུ་སྤྱང་པའི་བདག་ཅག་གི་སྒྲོན་
པ་དེས་སྤྱིད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་བརྒྱ་ཕྱག་གཞུང་པའི་ཐབས་སུ་སྒྲུབ་བ་དང་ལྡན་པའི་གཏུལ་
བྱ་རྣམས་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདུན་ཅི་རྗེ་སྟེད་ཅིག་སྤྱེད་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆེས་ཤིན་
ཏུ་ཐབ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་བཟོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་མདོ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིས་ནི་འཁོར་བ་ཞེས་པ་
ཤིན་ཏུ་འཛིགས་སུ་བྱུང་ཞིང་ཐར་དཀའ་བའི་ཚུལ་དཔའི་སྒྲོན་པ་ཆེས་ལེགས་ཤིང་ཅུམས་
ལེན་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞིག་གསུངས་ཡོད་དོ། །

འཛིགས་སྒྲོབ་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། (འདུལ་བ) ཅད་གདོན་དང་རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ་ལྟ་བུ་ལ་འཛིགས་ནས་
སྤངས་པའི་སྒྲོམ་པ་ལ་ཟེར། མཁས་བློ་ཆོས་རྗེའི་སྒྲོམ་གསུམ་རྣམ་གཞག་ཐུབ་བསྟན་གྱི་
དོར་༤བཤལས། ཆེ་འདིར་ནད་དང་རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ་སོགས་ལས་ཐར་པའི་སྤྱད་དུ་སྤངས་པ་
ནི། འཛིགས་སྒྲོབ་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས། འཛིགས་
པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་འཆོ་བ་མེད་པ་དང་། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་མེད་པ་དང་། ཆད་པ་དང་། དན་
འགོས་འཛིགས་ནས་བསྤང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གནའ་པོ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་
རྣམས་ལ་རྒྱལ་པོས་ཆད་པ་གཅོད་སྟོལ་མེད་པས། ལུལ་ཁྲིམས་དང་འགའ་པེས་ལུལ་གྱི་རྒྱལ་
པོས་ཆད་པ་གཅོད་ཀྱིས་དོགས་ནས་རབ་ཏུ་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་འདྲ། ལུང་རྣམ་འབྲེད་ལས་ཉེ་
སྟེ་སོག་ཁྲོལ་གྱི་ཆེད་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འཛིགས་པ་བརྒྱད། ༡ ང་རྒྱལ་གྱི་འཛིགས་པ། ༢ གཉི་མུག་གི་འཛིགས་པ། ༣ ཞེ་སྤང་གི་འཛིགས་
པ། ༤ ཐག་དོག་གི་འཛིགས་པ། ༥ ལྟ་བུ་གྱི་འཛིགས་པ། ༦ སེར་སྒྲེའི་འཛིགས་པ། ༧

འདོད་ཆགས་ཀྱི་འཛིགས་པ། ༡ ཐེ་ཆོམ་གྱི་འཛིགས་པ་དང་བརྒྱད་དོ། །དེ་བརྒྱད་ལ། ༡ ང་
 རྒྱལ་སེལླེའི་འཛིགས་པ། ༢ གཏི་ལྷག་སྒྲུང་པོའི་འཛིགས་པ། ༣ ཞེ་སྒང་མེ་ཡི་འཛིགས་པ།
 ༤ སྒྲག་དོག་སྦྱལ་གྱི་འཛིགས་པ། ༥ ལྷ་ངན་རྒྱན་པོའི་འཛིགས་པ། ༦ སེར་སྤྲ་ལྷགས་སྒྲོག་
 གི་འཛིགས་པ། ༧ འདོད་ཆགས་ལྷ་པོའི་འཛིགས་པ། ༨ ཐེ་ཆོམ་ཤ་ཟའི་འཛིགས་པ་ཞེས་
 གྲུང་བྱའོ། །ལེགས་ཐེས་མ་ལས། འཛིག་ཆོགས་ལྷ་བའི་རི་སྤུལ་གནས་བཅས་ཏེ། །གཞན་
 ལས་མཆོག་རྩ་འཛིན་པས་སེམས་ཁངས་ཤིང་། །པ་རོལ་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་སྤར་བྲིས་
 ཅན། །ང་རྒྱལ་སེར་གཤེའི་འཛིགས་པ་བསྐྱབ་རྩ་གསོལ། །འཛན་ཤེས་ལྷགས་ཀྱ་རྒྱན་པོས་མ་
 བརྩལ་ཞིང་། །འདོད་ཡོན་སྤོས་ལྷ་འཕྱངས་པས་འཛོམས་པའི་མཐུས། །ལོག་པའི་ལམ་ཞུགས་
 གནོད་འཆེད་མཆེ་བ་གཅིགས། །གཏི་ལྷག་སྒྲུང་པོའི་འཛིགས་པ་བསྐྱབ་རྩ་གསོལ། །རྒྱལ་
 མེན་ཡིད་བྱེད་རྒྱུད་གིས་བསྐྱལ་བ་ལས། །ཉེས་སྤོད་དུད་སྤྲིན་འཁྲག་པའི་སྤོང་དཀྱིལ་ན། །དགེ་
 བའི་ནགས་ཆལ་སྒེག་པའི་རྩས་པ་ཅན། །ཞེ་སྒང་མེ་ཡི་འཛིགས་པ་བསྐྱབ་རྩ་གསོལ། །མ་
 རིག་འཐེབས་པོའི་ཁྱད་དུ་མཛོན་ཞེན་ཅིང་། །གཞན་འབྱོར་ལུན་ཆོགས་མཐོང་ཆེ་མི་བཟོད་
 པས། །གདུག་པའི་དུག་གིས་སྦྱར་དུ་ཁྱབ་བྱེད་པའི། །སྒྲག་དོག་སྦྱལ་གྱི་འཛིགས་པ་བསྐྱབ་
 རྩ་གསོལ། །བརྩལ་ཞུགས་དམན་པའི་འབྲོག་དགོན་འཛིགས་རུང་དང་། །རྟག་ཆད་སྤྱང་ན་
 ཐང་ལ་རབ་རྒྱ་ཞིང་། །པན་བདེའི་གྲོང་དང་དགོན་པ་ཀུན་འཛོམས་པའི། །ལྷ་ངན་རྒྱན་པོའི་
 འཛིགས་པ་བསྐྱབ་རྩ་གསོལ། །མི་བཟད་སྤྲིད་པའི་བཙོན་ཁང་ར་བ་རུ། །ལུས་ཅན་རང་དབང་
 མེད་པར་འཆིང་བྱེད་ཅིང་། །སྤེད་པའི་སྤོ་ལྷགས་དབྱེ་དཀས་འཁྲུད་པ་ཡི། །སེར་སྤྲ་ལྷགས་
 སྒྲོག་འཛིགས་པ་བསྐྱབ་རྩ་གསོལ། །ཤིན་རྩ་བཀལ་དཀའ་སྤྲིད་པའི་རྒྱན་ཐོགས་ཁྲིར། །ལས་
 རྒྱུད་ཐག་པོའི་རྒྱུན་དང་ཉེ་བ་ལས། །སྤྲེ་རྒྱན་འཆིའི་རྩ་སྤོང་རབ་འཁྲག་པའི། །འདོད་ཆགས་
 ལྷ་པོའི་འཛིགས་པ་བསྐྱབ་རྩ་གསོལ། །ཀུན་རྩ་མོངས་པའི་མཁའ་ལ་རབ་རྒྱ་ཞིང་། །དེས་པ་
 དོན་དུ་གཉེར་ལ་ལྷག་པར་འཆོ། །ཐར་པའི་སྒོག་ལ་ཆོལ་བའི་གདུག་པ་ཅན། །ཐེ་ཆོམ་ཤ་ཟའི་
 འཛིགས་པ་བསྐྱབ་རྩ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཛིགས་བྱེད། 1 ཡི་དམ་རྫོང་ཆེ་འཛིགས་བྱེད། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 2 ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོའི་རྣམ་
འཕྲུལ་འཛིགས་བྱེད་ནག་པོ་ཞེས་པ་དེ་ལའང་གོ། རྗེའི་འདོད་འཛོལ་ས་གསུངས་སོ། །

འཛིགས་བྱེད་ཆེན་པོ། ལྷ་དབང་གི་རྣམ་འཕྲུལ་ཞེས་འཛིགས་བྱེད་ནག་པོ་དང་དོན་གཅིག
འཛིགས་བྱེད་ཆེན་མོ། སྒྲོལ་མའི་བཀའ་སྡོད་ཅིག་དེའི་བྱེད་པར་ནི། ཆོས་སྦྱོང་འཛིགས་བྱེད་ཆེན་མོ་
བྱད་མེད་གཟུགས། །བྲག་གཉིས་མདའ་དར་ཆེ་ཡི་བྱམ་པ་འཛིན། །སྐྱེ་མདོག་སྡོ་བསངས་
དར་དང་རིན་པོ་ཆའི། །རྒྱན་གྱིས་མཛེས་པར་བརྒྱན་པའི་ (ཁྲེ་ཏ་སྤ་ལ་དང་འཛིགས་བྱེད་
ཆེན་མོ) རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

འཛིགས་བྱེད་ནག་པོ། འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ཕྱོགས་སྦྱོང་བཅུའི་ནང་གི་ལྷ་དབང་ལྷག་གདོང་གཅིག་པ་
ལག་གཡས་ཏུ་མ་བྱ་དང་། གཡོན་རལ་གྱི་འཛིན་པ་དེའི་མིང་། དབང་ལྷན་གྱི་དབང་ལྷག་
ཆེན་པོ་སྤང་ལ་ཆེབས་ཤིང་། ཅེ་གསུམ་ཐོགས་པ་དེ་ལ། ཞེ་རྒྱས་དབང་བྲག་གི་རྣམ་འཕྲུལ་
བཞེ་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། དྲག་པོ་འཛིགས་བྱེད་ནག་པོ། རྒྱུང་མ་དུས་མཆོན་མ་དམར་མོ་དང་
ལྷན་པ་དེ་ལ་ཟེར། རྗེའི་བདེ་མཆོག་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོལ་ས། རྟག་མཐའ་འཁོར་བ་མཆོན་
པའི་འཛིགས་བྱེད་ཆེན་པོ་སྟེ་དབང་ལྷག་དང་། ཆད་པའི་རྟོག་པ་སྟེ་ཆད་མཐའ་ཞེ་བ་ཕྱོགས་
གཅིག་པའི་སྤང་འདས་མཆོན་པའི་དུས་མཆོན་མ་སྟེ་ལྷ་མོ་ལྷ་མ་མནན་པའོ། །དབང་ལྷག་
ནི་ནག་པོ་ལག་པ་བཞེ་པའི་དང་པོ་གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ། ལྷག་མ་གཉིས་ཏུ་མ་བྱ་དང་རལ་
གྱི་འཛིན་པ་དང་། ལྷ་མ་ནི་དམར་མོ་ལག་པ་བཞེ་པའི་དང་པོ་གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ། ལྷག་
མ་གཉིས་ཐོད་པ་དང་ཁྲྀ་གྱི་འཛིན་པའོ། །གཉིས་ཀའང་གདོང་གཅིག་པ། མིག་གསུམ་པ།
ལྷག་རྒྱ་ལྷས་བརྒྱན་པར་བྱེད་པར་གསལ་བྱེད་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་རྒྱ་
རོ་མཁའ་སྦྱོང་མའི་ཞབས་གནོན་དུ་ཡོད་པའི་འཛིགས་བྱེད་ནག་པོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། ཞེ་བ་
ལྷ་བརྒྱ་བྱེད་དཀར་པོ། རྒྱུང་མ་གོ་རེ། རྒྱས་པའི་ལྷ་ཆངས་པ་སེར་པོ། རྒྱུང་མ་རལ་གཅིག་
མ། དབང་གི་ལྷ་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་གྱི་བདག་པོ་དགའ་རབ་དབང་ལྷག་དེའི་རྒྱུང་མ་
དམར་པོ་བཅས་སོ། །བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མཁས་བློ་ཆེན་པོ་ཀུན་མཁྱེན་བརྒྱ་དཀར་པོའི་།

གནས་ཆེན་ཙ་རི་ཏའི་རོ་མཆོར་སྣང་བ་པད་དཀར་ལེགས་བཤད་ཅེས་བྱ་བ་ ། ལས། དག་
པོ་འཛིགས་བྱེད་དང་། དུས་མཆོན་མ་ཁྲོ་ལྷག་མིང་གཞན་ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་དང་། ལྷ་
མོ་ཆེན་མོ་ལྷ་མ་གངས་ཏེ་སེ་ན་པོ་བྱང་བཅས་པ། ཞེས་གསུངས།

འཛིགས་བྱེད་མོ། འཛིགས་བྱེད་ནག་པོའི་རྒྱུང་མ་དུས་མཆོན་མ་དམར་མའི་མིང་། རྗེའི་འདོད་འཛོ་
ན་གསལ།

འཛིགས་བྱེད་སློན་ལམ་གྱི་ཁྲི་ཀ། སྒྲིམ་སྒྲེ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་འཛིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རྫོགས་
ལས་འཛིགས་བྱེད་སློན་ལམ་འབྲུ་འགྲེལ་བྱུང་དུ་བཞུགས་སློན་ལམ་ཁྲི་ཀ་དང་། དེའི་འཛིགས་
བྱེད་སློན་ལམ་ཁྲི་ཀ་གཉིས་བཞུགས་སོ། །

འཛིང་། འཛིངས་དང་དོན་འབྲ།

འཛིངས། དབྱས་སམ་དགྱིལ། དཔེར་ན་རྒྱ་མཆོའི་འཛིངས་ཞེས་པ་དང་། དཔྱང་ཆོགས་སྟོང་སྟེའི་
འཛིངས་ཆེན་པོར་ཞུགས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མཆིང་དང་དོན་གཅིག་དག་ཡིག་
དག་སློན་ལས། སྐྱེ་མཆིང་མཆིང་བྱ་རྒྱ་མཆོའི་མཆིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཛིངས་བཀལ་བ། དབྱས་སམ་དགྱིལ་དུ་ཞུགས་ནས་འདའ་བའམ། དགྱིལ་ནས་འདའ་བའི་དོན་
ནོ། །འཛིངས་ནི་དབྱས་སམ་དགྱིལ། བཀལ་ནི་འདའ་བའོ། །

འཛིམ་པ། འདམ། འདམ་བག འདི་ལ་འཛི་བ་ཡང་ཟེད། ཞིབ་པར་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ་འཛི་
བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

འཇུག་སྒྲོ། (པར་ཕྱིན) ཉན་དུ་འགྲོ་སའི་སྒྲོ། དཔེར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒྲོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
འཇུག་དོགས། (པར་ཕྱིན) ། འཇུག་སའི་ལམ། འགྲོ་སའི་ལམ། ལམ། འཇུག་སྒྲོ་བཅས་ཀྱི་དོན། ལུང་
རྣམ་འབྱེད་ལས། འཇུག་དོགས་བདེ་བའི་རྒྱ་ཁྲུང་བདེ། ཆོས་ལ་གོམས་པའི་སྐྱེ་བོ་བདེ། ཞེས་
གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༩ ལྟ་ ༡༠ནས
ལས། འཇུག་དོགས་བདེ་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇུག་པའི་ལམ་བདེ་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་བསྐྱུས་དོན་ལས། སྐལ་བཟང་ཐར་པར་བསྐྱོད་པའི་འཇུག་དོགས་

མཆོག་ཁུ་བས་བསྐྱོད་པའི་ཐབས་མཁས་མཛད་པ་ཡིས། གསལ་མཛད་བཤེས་གཉེན་
རྣམས་ལ་གྲུས་བྲུག་འཆོལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 འབབ་སྟེགས། བྱ་ཚུགས། བྱའི་
འབབ་ཚུགས། བྱ་གཟིངས་ནས་འབབ་སའི་སྟེགས་བྲ། 3 འབྲམ། འབབ་སྟེགས། བྱ་མཆོའི་
འཇུག་ངོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཇུག་ཕྱོག (ལར་ཕྱིན) 1 རྒྱང་དོར། དེ་ཡང་འཇུག་པ་ནི་ཉམས་སུ་རྒྱང་བ། ཕྱོག་པ་ནི་དོར་བའོ། འབེར་
ན་དགེ་མི་དགའི་འཇུག་ཕྱོག་ལ་འབད་ཅིང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་འཇུག་པ་
དང་། དེ་ལས་ཕྱིར་ཕྱོག་བའམ་ཕྱིར་ཞིག་ཕྱེད་པའི་དོན་འོ། །

འཇུག་ཕྱོག་གནས། (ལར་ཕྱིན) རྒྱང་དོར་གནས། རྗེའི་བྲམས་པའི་བསྐྱོད་ཆེན་ལས། འཇུག་ཕྱོག་
གནས་ནི་ཤིན་ཏུ་རགས་པ་ལའང་། འབདག་གི་སྒོ་མིག་ཆེས་ཆེར་གསལ་མ་ །ཁྱུར། ཁེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཇུག་པ་གཅིག་ཏུ། ཆབས་ཅིག་ཏུ། རྟེན་གཅིག་ཏུ། ལྷན་ཅིག་ཏུ། རྟེན་མཉམ་བུ། དཔེར་ན་རྗེ་ཙོང་
ཁ་བ་ཆེན་པོའི་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་སྟོན་ལམ་ཞིང་མཆོག་སྟོ་འབྱེད་ལས། དེ་
ལྟར་ན་དབང་པོ་དང་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་འཇུག་པ་གཅིག་ཏུ་བྲམས་ན་བདེ་ཞིང་། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

འཇུག་པ་གཅིག་ལ། (ལེན་སྟོན) 1 སྐྱ་འཇུག་ལུལ་གཅིག་ལ། སྐྱ་འཇུག་ལུལ་འབྲ་བ། སི་ཏུ་འབྲེལ་ཆེན་
༡༡ལས། རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་བྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དཔེར་ན་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
གཞན་མེད་དོ། རྟོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་མང་པོའོ། རྟོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་གཅིག་གོ། འདི་ནི་རྣམ་
གྲངས་ཅུམ་མོ། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་བདེན་པའོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་གྲངས་མང་ཏུང་
གི་ཁྱད་པར་མེད་པར། མིང་གི་རྣམ་པ་གཞན་མེད་དོ། རྟོན་གྱི་རྣམ་པ་མང་པོའོ། རྟོན་གྱི་རྣམ་
པ་གཅིག་གོ། འདི་ནི་རྣམ་པ་ཅུམ་མོ། རྣམ་པའི་དོན་དམ་བདེན་པའོ། ཞེས་ཐམས་ཅད་དུ་
རྣམ་པའི་སྐྱ་དང་འཇུག་པ་གཅིག་པར་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 ཕྱོགས་
མ་ཐུན་ནམ་ཕྱོགས་མཚུངས། ར་རོལ་དུང་སྟངས་དང་གར་འཆམ་འཁྲབ་ཚུལ་འཇུག་པ་གཅིག་

པ། ཞེས་སོགས་བོད་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསུངས།
 འཕྲུག་པའི་རང་འབྲེལ། (དབུ་མ) དབུ་མ་ལ་འཕྲུག་པའི་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སློབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་
 པས་མཛད། བཙུག་གི་འགྲུར། སྒྲེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར་༩ འ་བ་ ༡༩༥༠ན་ཉ་བཞུགས།
 འཕྲུངས་པ། སེར་སྒྲུལ་ཞེན་ཆགས་ཆེ་བའི་མིང་། དཔེར་ན་འཕྲུངས་པ་མེད་པའི་དང་བའི་སེམས་
 གྱིས། ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

འཕྲུང་མཐུན་མ། སྒྲུང་འཛོར་མའི་མིང་། སྒྲེ་བཤད་ནི། མོ་མཚན་ལ་པོ་ཉགས་འཕྲུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་
 པས་ན་དེ་སྒྲུང་ཅེས་བྱ། དེ་ཡང་འཕྲུང་ནི་འཕྲུང་བ་སྟེ་འདིར་མོ་མཚན་གྱི་མིང་ཡིན་ལ་དེ་ལ་པོ་
 ཉགས་འཕྲུག་ཏུ་བྱུང་བས་ན་མཐུན་པའམ་མཐུན་མ་ཞེས་བྱའོ། །ལུང་ཐུན་ཆོགས་གྱི་འབྲེལ་
 པ་ལས། འདིར་འཕྲུང་པར་བྱེད་པས་ན་འཕྲུང་བ་སྟེ། བྱད་མེད་གྱི་ཟག་བྱེད་གྱི་ལམ་ཡིན་ལ།
 གཞུག་པར་བྱུང་བས་ན་འཕྲུང་མཐུན་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། འདུལ་བ་རྣམ་
 འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༩ རྒྱ ༡༩༠བཤམས། འཕྲུང་མཐུན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
 སྒྲུང་འཛོར་མ་སྟེ། འཕྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པོའི་དབང་པོ་སྟེ། གཞུག་པར་བྱ་བ་པོའི་དབང་པོ་
 དེར་འཕྲུང་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་འཕྲུང་བ་ཞེས་བྱའོ། །བྱད་མེད་གང་འཕྲུག་པ་དེ་དང་རྗེས་
 སུ་མཐུན་པར་བྱེད་པ་དེ་དང་འཕྲུང་མཐུན་མ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །འཕྲུང་
 མཐུན་པའི་སྒྲོར་འདི་ལྟར། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༩ ཅ་བ་ ༡༩༥བཤམས། བཟང་མོས་སྒྲུས་པ།
 རྗེའི་སྒྲུས་ཁྱོད་གྱིས། འཕྲུང་མཐུན་དགོངས་ཀར་རང་ལུས་བཞིན། གཞུགས་དང་གཏམ་
 གྱིས་དགའ་བར་བྱེད། །དེ་ནས་ནམ་བུ་དབྱུག་གནས་ཤིང་། ཉན་ནངས་པན་ཆད་རྩ་བཞིན་
 སྤོང་། ཞེས་བགྱི་བ་མ་གསན་ཏམ། ཞེས་འབྲུང་ངོ། །

འཕྲུང་པ། (བད་རྩིང) 1 ཉན་དུ་འཕྲུག་པ། 2 མོ་མཚན་གྱི་མིང་། འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་
 བཤད་པ་༩ རྒྱ ༡༩༠བཤམས། འཕྲུང་མཐུན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲུང་འཛོར་མ་སྟེ། འཕྲུང་བ་
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་པོའི་དབང་པོ་སྟེ། གཞུག་པར་བྱ་བ་པོའི་དབང་པོ་དེར་འཕྲུང་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
 པས་འཕྲུང་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ། །3 མོ་མཚན། ལུང་ཐུན་ཆོགས་གྱི་འབྲེལ་

པ་ལས། འདྲིང་འབྲུད་པར་བྱེད་པས་ན་འབྲུད་པ་སྟེ། བྱད་མེད་ཀྱི་ཟག་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ལ།
ཞེས་གསུངས། ཞིབ་པར་ཤོད་དུ་འབྲུད་མ་ཐུན་མ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
འབྲུར་ཀྱ། (རྒྱ་གར) འབྲུར་ཏ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རྩྭ་ཏ་ཟུར་ཆག་པ་སྟེ། ལྷམ་གྱི་མིང་། རྒྱ་གར་གྱིས་
ཟུ་མ་ཟེད།

འབྲུར་བྱས་བཅིངས་པ། སྐད་པ་ཁེལ་བླགས་ན་འབྲུར་མདུད་ཡོང་བ་ལྟར། ཆེ་འདྲིའི་སྤང་ཤས་དམ་
བླགས་ནས་རང་སེམས་བཅིངས་པའི་དོན་དུ་དབྱངས་ཅན་དག་འཁྲོ་སོགས་བཤའ་ཀྱང་། དེ་
ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སློང་རབ་ལ་སློམ་རབ། ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རིག་པའི་གཟེངས་ཀྱང་
སྤ། ལེགས་པར་བསྐྱིམས་པའང་སློང་པའི་སེམས་མ་བཅོས་ལྷག་པར་བཞག་པ་ལྟ་བུ་ལ་གོ་
རྒྱ་ཡིན་ནམ་སྟེ། དོ་ཏ་ལས། བྲམ་ཟེ་སྐད་པ་འཕལ་བ་བཞིན། །རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་སློང་
ལ་ཞོག །འབྲུར་བྱས་བཅིངས་པའི་སེམས་ཉིད་འདི། །སློང་ན་གྲོལ་བར་ཐེ་ཆོས་མེད། །ཅེས་
གསུངས་སོ། །ཞིབ་པར་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བྲག་ཆེན་གྱི་གཞུང་ཀམ་པ་དགུ་པ་དབང་བླག་དོ་
ཟེའི་བྲག་ཆེན་དེས་དོན་རྒྱ་མཆོ་དང་། མ་རིག་ཐུན་སེལ། དག་པོ་བཟ་ཤེས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་
བྲག་ཆེན་ལྷ་པའི་འོད་ཟེར། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་སོགས་དང་། བཞ་
ཆེན་སློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་བྲག་ཆེན་ཅ་འགྲེལ་རྣམས་སུ་གཟིགས་ན་ཤེས་པར་
འགྱུར་རོ། །དོ་ཏའི་ཆོག་འདི་བཞ་ཆེན་སློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་བྲག་ཆེན་འགྲེལ་
པར་བྱངས་ཡོད།

འཛེན་པ། 1 ལེན་པ། དཔེར་ན་གོས་ལ་ཆོན་ཅི་ལེན་པ་ལ་ཆོན་ཅི་འཛེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་
ལུང་གཞི་༩ ང་བ་ ༡ ལས། དཔེར་ན་གོས་གཅིང་མ་ནག་ནོག་མེད་པ་ཆོན་ཅི་འོས་པའི་ནང་
དུ་བརྟུག་ན་ཆོན་ཅི་ལེགས་པར་འཛེན་དུ་བཏུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས། 2 ཡིད་ལ་
གཅགས་པ་དང་འཐད་པའི་དོན་དུ་བཤད། ཡི་ཤིའི་གྱར་ཁང་ལས། འཛེན་པ་ཞེས་པ། ལེན་
པ་དང་། གཅགས་པ། དངོས་སོ་ཡིད་དང་ན་བར་འཐད་པ་ལྟ་བུའི་མིང་ལ་བཤད་དོ། །

འཛེབས་པ། 1 སྟན་པ་དང་ལེགས་པ། ཡི་གྱར་དུ་གསལ། 2 འགྲོགས་པ། ཡི་གྱར་དུ་གསལ།

འདེབས་པར་བཏབ། ལེགས་པར་བཏབ། སྒྲིང་འབྲུག་ལས། འཐབ་རྩིང་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། གཤམ་ལ་
རོང་རལ་གར་ལྷགས་པ་བཞིན། ཉོན་མོངས་མཆོན་ལས་གཟུར་བྱ་ཞིང། ཉོན་མོངས་དག་
རྣམས་འདེབས་པར་བཏབ། སྒྲར་གསར་པལ་ཆེར་དུ། ཉོན་མོངས་དག་རྣམས་འདེབས་པར་
བཏབ། ཅིས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ། །

འདེབས་པར་བཏབ། ལེགས་པར་བཏབ། འདེབས་པར་བཏབ་ལ་གཟེགས།
འཛོ་སྒྲེ། ༡ མཛེས་ཉམས། ཡིད་འཕྲོག་ཅིང་དགའ་བ་འཕེལ་བའི་རྣམ་འགྲུར། ཡིད་འཛོ་བ་སྒྲེ་ཡིད་
འཕྲོག་གས་འདེན་ཅིང་སྒྲེག་པ་དགའ་བ་འཕེལ་བའི་རྣམ་འགྲུར། ༢ བཀོད་པ་འཇམ་རྣམ་འགྲུར།
༣ ཅེ་འཛོ།

འཛོག་མཁན། རྩོ་བཟོ་བ། ལུང་ཐུན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འཛོག་མཁན་ནི་རྩོ་མཁན་ལ་བྱ་བ་སྟེ།
རྩོ་མཁས་པ་འཇམ། འཛོག་པའི་ལས་མཁས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འདིའི་འཛོག་ཅིས་
གཤག་པའི་དོན་ཡིན།

འཛོག་སྒྲོམ། དམིགས་པ་གཅིག་ཉིད་ལ་སེམས་བརྩུང་བའི་སྒྲོམ་ལ་ཟེར། ཡང་ན་དབྱུང་སྒྲོམ་གྱིས་
གཏན་ལ་པབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་སྒྲོམ་ལ་ཟེར། འདི་ཉིང་རེ་
འཛིན་ནམ་ཞེ་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱེད། མཛོད་ན་འཛོག་སྒྲོམ་ནི་ཞེ་གནས་ཀྱི་སྒྲོམ་ཡིན།
དབྱུང་སྒྲོམ་ནི་སྒྲག་མཐོང་གི་སྒྲོམ་ཡིན་ནོ། །སྒྲོམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

འཛོག་ཆོས། འཛོག་པའི་ཆོས། བྱེད་ཆོས། བྱེད་པའི་ཆོས། བྱེད་པའི་ཆོས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།
འཛོག་པར་བྱེད་པ། གཞོག་པར་བྱེད་པ། དཔེར་ན་གིང་འཛོག་པར་བྱེད་པའཇམ་གཞོག་པར་བྱེད་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཛོག་བྲལ། ཚུལ་འཆལ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སེམས་ཞི་བ་ལ་
འཛོག་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་དང་བྲལ་བས་དེ་སྐྱད་ཅིས་བྱ་སྟེ། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་ལས། འཛོག་
བྲལ་རྣམ་པར་འབྲས་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ། །

འཛོང་རྒྱུ། དབྱིབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། སྒོ་ངའི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར།

འཇམ་དབྱངས་བཟ་ཤེས་དཔལ་ལྷན་དང་དྲུག །བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་དང་བདུན་ནོ། །ཞེས་
སྒྲོང་རྡོལ་སྒྲ་མ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་སྒྲོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ། རེ་བོ་དགེ་ལྷན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྒོལ་གཏོད་པ་པོ་འཇམ་
མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་སྒྲོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ནི། ཤར་ཕྱོགས་ཙོང་
ཁའི་ཡུལ་ (བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་སྤྱད་མདོ་ཁམས་སྤང་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་ཙོང་ཆུ་
འབབ་པའི་ཡུལ་ཙོང་ཁ་སྤང་དུ་གྲགས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་སམ། ཡང་ན། རེ་ཙོང་ཙོང་མང་
པོ་ཡོད་པས་ཆོན་པ་དེ་ལྟར་བཏགས་པའམ། ཙོང་འདེབས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ཙོང་ཁ་ཞེས་
བཏགས་པར། ཙོན་ཆེ་མ་གྲགས་པ་བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་དམིགས་བརྟེ་མའི་འགྲེལ་བར་བཤད་པ་
ལྟར་རོ། དུ་ཡབ་སྐུ་འབྱམ་དགེ་དང་། ཡུམ་ཤིང་བཟའ་ཨ་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ (ཁྱི་ལོ་
༡༣༥༥ ལོར) སྐུ་བལྟམས། ཡུམ་གྱི་ལྷུ་མས་སུ་ཞུགས་པའི་ཆེ། ཉི་ཟླ་སྤང་གསུམ་དུས་
གཅིག་ལ་ཤར་བ་དང་། མེ་ཏོག་གི་ཆར་ཡང་ཡང་འབབ་པ་དང་སྒོས་ཀྱི་བྱི་བཟང་པོ་སྒོ་བ་དང་།
ནམ་མཁའ་ལ་རོལ་མའི་སྒྲ་གྲག་པ་དང་། ས་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་རོ་མཆར་བའི་ལྷས་ཡུལ་
དེར་སྐྱེ་བོ་ཀྱན་གྱིས་མཐུན་སྤང་དུ་གྲུབ་པ་བྱུང་རོ། །རྗེ་འདི་ནི་སྒོ་བ་དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་
ཀྱིས་ཀྱང་ལུང་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བརྒྱ་བཀའ་ཐང་ལས། དགེ་ལྷན་ཞེས་བྱའི་དཔོན་གནས་
དམ་པ་རུཾ མཁས་པའི་མཆོག་ཉིད་མདོ་རྒྱད་གཞུང་ལ་མཁས་མེད་རྗེ་འཆང་སྐུལ་གསང་
སྐྱེས་བཀའ་སྒྲོ་འབྱེད་མཁོ་བའི་དེད་དཔོན་ལམ་སྟོན་ས་མཁན་འབྱོན་སྒོ་དང་བཟང་གི་
མཆོན་ཅན་སྐྱེས་བྱའོང་མཁས་མཆོན་ལས་རབ་རྗེ་རྗེ་བདེ་བ་རྩལ་ཞེས་དང་། ཡང་བརྒྱ་
བཀའ་ཆེས་ལས། འཇམ་དབྱངས་སྐུལ་པ་འདུལ་བ་བསྟན་པའི་དཔལ། །མདོ་སྐྱེས་བསྟན་
འཛིན་སྒོ་བཟང་གྲགས་པ་འབྱུང་། །ཞིང་འདིར་འདས་ནས་བྱམས་པའི་བྱང་དུ་འགྲོ། །ཞེས་
དང་། སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ལུང་བསྟན་ལས། རྩོན་ང་ཡི་སྐྱེས་སྤྱིང་རྗེ་ཅན། །བེ་རོ་
ཁྱོད་ཀྱི་ཡོད་ཟེར་ཆ་གཅིག་ལས། །སྐུ་ལུས་གཅིག་ལ་བཀོད་པ་མི་འདས་བརྒྱན། །བེ་རོ་ཅ་
ནའི་སྐྱེ་བ་གཅིག །དབུས་ཕྱོགས་དགའ་ལྷན་ཞེས་བྱར་འབྱུང་། །བྱང་སེམས་སྒོ་བཟང་ཞེས་

པར་གྲགས། །སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་སྤྱེ་བ་གཅིག་ །བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་འཁོར་དུ་བཅས། །འཁོར་
 གྲོན་ལྷག་རྟོག་ཞེས་པར་གྲགས། །ཞེས་པའི་ཆེན་གྲོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལས་གཙོའི་འགྲེལ་
 པར་གསུངས། དགྲུང་ལོ་གསུམ་ཞེས་པ་ན་ཀམ་པ་ (སྤྱི་ཕྱིང་བཞི་པ) རོལ་པའི་རྟོ་རྩེ་ལས་
 ཡོངས་རྩོགས་དགེ་བསྟན་དུ་བསྐྱབས་ཏེ་མཆན་ཀྱན་དགའ་སྤྱིང་པོར་གསོལ། དགྲུང་ལོ་
 བདུན་བཞེས་པའི་དུས་ཆོས་རྩེ་རྟོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་པ་ལས་བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་
 དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲུལ་པ་ཡང་དག་པར་མཛོམས་ཏེ། མཆན་ཡང་གྲོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་
 ཞེས་གསོལ་བར་མཛད། དགྲུང་གངས་བརྩུ་བྱག་བཞེས་པ་བྱི་ལོ་ (༡༣༧༣) ལོར་དབུས་
 གཙང་དུ་བྱོན། ལྷགས་ཤིག་ན་ཡང་ལུང་ནས་རྒྱལ་དུ། མ་བྱོན་སངས་རྒྱལ་གསུམ་པ་ཁ་ཆེད་
 པ་རྩེ་ཏ་བསོད་སྟོམས་པ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་བྱི་ལྷ་བའི་མཁན་བརྒྱད། ཆོགས་ཆེན་པོའི་མཁན་པོ།
 དགའ་བཞི་པ་ཚུལ་རིན་པས་མཁན་པོ་མཛད། ཆོགས་པ་བྱི་རྩེད་པའི་མཁན་པོ་གནས་བརྟན་
 འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཤེར་མགོན་པས་ལས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་མཛད། བྱི་རྩེད་པའི་དབུ་མཛད་སྟོན་
 བཙུན་བསོད་ནམས་རྩོམ་གསུང་སྟེ་སྟོན་པ་མཛད་ཅིང་། ཆོགས་པ་གཉིས་ཀྱི་དགེ་སྟོང་
 ཁ་སྟོང་དུ་འོས་པ་གངས་ཆང་བས་དད་པའི་དགེ་འདུན་མཛད་ནས་བསྟན་པར་རྩོགས་པའི་
 སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་བཞེས་ཏེ། ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པའི་
 ལྷའི་རྒྱ་པོས་བྱགས་རྒྱུད་ཀྱི་བྱམ་བཟང་ཉེ་བར་གཏམས་ཤིང་། ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་
 ཀྱི་ཡོན་གནས་གཅིག་ལུང་གྱུར་ཏོ། །བསྟན་པར་རྩོགས་པའི་སྟོན་རྒྱུན་ཡང་གོང་དུ་བཤད་
 པ་ལྟར། འགོས་ལོའི་དེབ་སྟོན་ལས། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་གཉིས་པ་རྩེ་བརྩུན་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་
 པོའི་ཡང་དགེ་སྟོང་གི་དངོས་པོ་ནི་བའི་ཆེན་གྱི་བརྒྱུད་པ་ལས་བརྟེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་རོ། ། (དགྲུང་ལོ་སོ་དྲུག་གི་ཆེ་འོལ་ཁ་ཆོས་ལུང་དུ་བྱ་བལ་ལ་བྱོན་ཚུལ) དེ་ལྟར་
 དགྲུང་ལོ་བརྩུ་བདུན་ནས་སོ་དྲུག་གི་བར་ཐོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད། སོ་དྲུག་གི་ཆེ་རྩེ་བརྩུན་
 འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་བསྐྱལ་ནས་འཁོར་དག་པ་ནས་བརྒྱུད་དང་བཅས་དཔོན་སྟོབ་
 དགྲུ་འོལ་ཁ་ཆོས་ལུང་དུ་བྱ་བལ་ལ་བྱོན་པའི་ཚུལ་ནི། རྩེད་རྩམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་རོགས་

ལས། རྩེ་བཅུ་གྱི་ཞལ་ནས། ད་ལྟ་ནས་བཤད་པ་བྱས་ཀྱང་པན་འདོགས་ལྟར་སྤང་ལས་མི་
 འོང་བས། དེ་ཞིག་གྱུ་བྲལ་བྱས། དཔེན་པ་བསྟེན་ནས་སྤྱབ་པ་སྤྱིང་པོར་གྱིས་ཤིག །ཅེས་
 བསྐྱལ་བར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱལ་བ་དང་། རྩེ་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ལེགས་པར་དགའ་ས་
 ཅས་བྱ་བྲལ་མཛད་ཅིང་དཔེན་པ་བསྟེན་ནས་སྤྱབ་པ་སྤྱིང་པོར་མཛད་པ་ལ་བྱགས་ཐག་བཅད་
 དོ། །ཞེས་དང་། དེ་ནས་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་པས་སྦྱོར་མོ་ལུང་དུ་ཕེབས། སྟོན་གཞུག་དེ་ཆོས་མང་
 དུ་གསུངས། དགུན་ལ་ཉེ་བ་སྤྱི་ལོ་ཆེ་བ་བཅུ་པ་ལ་བབ་པ། དགུང་ལོ་སྤྱི་ལོ་ཅུ་ཅུ་གཤམ་པ་ལ་
 སྦྱོར་མོ་ལུང་ནས་བྱག་བཏེག་སྦྱོར་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཀར་བ་ཞེས་གྲགས་པ་དཔལ་
 ལྷན་བཟང་པོ་བ་དང་། རྟོགས་ལྷན་བྱང་མེད་པ། གནས་བརྟན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་པ། གནས་
 བརྟན་བཟང་སྦྱོང་བ་སྟེ་དབུས་པ་བཞི། གླ་མ་རྟོགས་ལྷན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོན་པ། དག་བཤེས་
 ཤེས་རབ་གྲགས། དག་བཤེས་འཇམ་དཔལ་བཟ་ཤིས། དག་བཤེས་དཔལ་སྦྱོང་སྟེ་མཛོད་
 སྤང་བ་བཞི་དང་བཅས་པ་བྱག་ཕྱིར་ཁྲིད། དེ་གོང་ནས། གཞིས་ཀ་སྤྱི་ལོ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་པས་ཞབས་
 རྟོག་ལེགས་པོ་མཛད་ཀྱིན་ཡོད་ཅིང་། དེ་དུས་ཀྱང་ཁོང་གི་ཞབས་རྟོག་བསྐྱབས་ཏེ། དཔོན་
 སྦྱོར་དགུས་གཞུང་གི་མཛད་ནས་བྱ་བྲལ་ལ་བྱོན། འོ་ཁར་ཕེབས། དེའི་དགུན་དཀྱིད་རྣམས་
 འོ་ཁ་ཁ་ཆོས་ལུང་དུ་བཞུགས་ཤིང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་འོ་ཁ་པ་ཡབ་སྐུས་རྣམས་གྱིས་དང་
 པ་ཆེན་པོས་སྦྱིན་བདག་མཛད་དེ་ཞབས་རྟོག་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྐྱབས། དེར་བཞུགས་
 གྱི་རིང་ལ་ཡང་། ཐོག་མར་བསལ་སྤྱང་གནད་ཆེ་བར་དགོངས་ཏེ་དཔོན་སྦྱོར་ཐམས་ཅད་གྱིས་
 སྦྱོབས་བཞི་ཆོང་བའི་བསལ་སྤྱང་ལ་ཤིན་ཏུ་འབྱས་པར་མཛད། རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་རང་གིས་ཀྱང་།
 ལྟར་བཤགས་བརྒྱ་བྱག་དང་བཅས་པ་དང་། བྱག་སོར་གྱི་ཅེ་མོ་རྣམས་མེར་ཁར་སོང་གི་
 བར་དུ་མཐུལ་འབྱལ་བ་སོགས་ལ་དཔག་པར་དཀའ་བའི་བརྩོན་པ་བྱག་སོ་མཛད་ཅིང་། ཞེས་
 སོགས་གསུངས་སོ། ། (བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིས་ཆོས་འཆད་ཚུལ་གྱི་ཆེ་བ་ནི) མཁས་
 བྱ་བ་ཆོས་རྩེས་མཛད་པའི་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟར་དང་པའི་འཇུག་འདོགས་ལས། དེ་ནས་དགུན་མོན་
 མཁར་བཟ་ཤིས་གདོང་དུ་བཞུགས། དེ་དུས་བྱུ་བ་ཅིག་ཞུགས་མེ་ལ་བཞུགས་ནས་བོད་གྱི་

བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་ངེས་ཀྱི་གཞན་ལ་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་བ་མི་
 སྤྲོད་དོ། །ཞེས་མཐུན་པར་གྲེང་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དཔལ་ས་སྐྱ་བའི་དུས་སྟེ། དབྱ་པར་
 འདུལ་མཛོད་བཅས་གཞུང་ཆེན་བཞིའི་དམ་བཅའ་བཞག་པའི་དགེ་བཤེས་ལ་དགའ་བཞི་བ་
 ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་ཅིང་། བྱིས་རྒྱལ་ཆབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་
 གྲུབ་རིམ་བྱོན་ནས་གཞུང་ཆེན་བཅུའི་དམ་བཅའ་བཞག་པའི་སྟོལ་ཚུགས་པས། དགའ་བཅུ་
 བ་ཞེས་ཐ་སྙད་ཆགས། གཞུང་ཆེན་བཞི་དང་བཅུ་ལ་དམ་བཅའ་བཞག་པ་ཅམ་ལ། དགའ་
 བཞི་བ་དང་དགའ་བཅུ་བའི་ཐ་སྙད་མཛད་ན། ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་གཞུང་ཆེན་བཅུ་
 བདུན་གྱི་བཤད་པ་དུས་གཅིག་ཏུ་མཛད་པའི་ངོ་མཆར་བའི་ཆོས་འཆད་ཚུལ་གྱི་ཆེ་བ་འདི་
 ལ། དགའ་བཅུ་བདུན་པ་སོགས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་མཛད་ནའང་ཤིན་ཏུ་དམན་ཞིང་རྒྱུད་བགས་པ་
 ཡིན་ནོ། །ལྷ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན། རྗེ་བཙུན་རེད་མཛད་བཤ། ལྟོ་བྲག་གྲུབ་
 ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན། ལྷ་མ་དབྱ་མ་པ་སོགས་མཁས་གྲུབ་གྱི་ལྷ་མ་མང་དུ་བསྟེན་ཏེ་
 མཁས་པའི་བ་རོལ་ཏུ་སོན། གསང་བའི་འཛིགས་གསུམ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་སོགས་
 ཡི་དམ་གྱི་ལྟ་དང་། རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་སོགས་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་ཆེན་དུ་མའི་ཞལ་གཟིགས།
 བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། གསུང་གི་གནད་བ་ཐོབ། བྱི་ལོ་ (༡༩༠༤) ལོར་ཆོ་འབྲུལ་སྟོན་ལམ་
 ཆེན་མོ་དང་། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་བཏབ།
 ལེགས་བཤད་ཀྱི་གསུང་ཚོམ་ཡང་པོད་བཅོ་བརྒྱད་བཞུགས། གསུང་ཚོམ་ཡང་གང་འདོད་
 འདོད་དུ་མཛད་པ་མ་ཡིན་པར། གྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་སྦྱའི་སྤང་བ་གཟིགས་པ་སོགས་བསྟན་
 འགྲོར་ཕན་པའི་མཆོན་མ་བཟན་པོར་གཟིགས། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་དེ་དང་
 དེ་ཚོམ་པར་བསྐུལ་ནས་མཛད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ཆེ་བ་ལྟ་ཞོག་བྱམས་བསྟོད་
 ཆངས་པའི་ཅོད་བན་ (ཡོངས་གྲགས་སུ་བྱམས་པའི་བསྟོད་ཆེན་དུ་གྲགས་པ་དེ) དང་། རིན་
 ཆེན་གསལ་བའི་སྟོན་མེ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་སྟོན་ལམ་རྣམས་ཀྱང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་གོ་རིམ་སོགས་
 འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་གསུངས་པ་བཞིན་མཛད་པར་གསུང་། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་

གྱི་ཐུགས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་པ་སྒོ་ཁ་ཕྱེ་བས་ཤེས་བྱའི་དགྲིལ་འཁོར་མཐའ་དག་
 ལ་གཟེགས་པ་དག་པའི་སྐྱུན་དང་ལྷན་པ། ཐུན་མོང་དང་སྐྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མངོན་པར་
 ཉོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོགས་ཀྱིས་ཐུགས་ཀྱི་བར་མཛོད་ཡོངས་སུ་གཏམས་ཏེ་
 ལུང་དང་རིགས་པའི་སྒྲོབས་པ་སྐྱུན་སྐྱུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྷན་ཡང་། གཞན་བྱང་དུ་གསོད་པ་
 སོགས་ཀྱི་ཁེངས་པའི་ང་རྒྱལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐུགས་རྒྱུད་ཤིན་ཏུ་ཞི་ཞིང་དུལ་བར་
 གནས་པ་ཡིན་ཏེ། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མཁས་བྲུབ་ཆེན་པོ་འགྲོ་མ་ལོ་ལྷ་བ་གཞོན་ཏུ་དཔལ་
 གྱི་དེབ་སྒྲོན་སྦྱང་ཆ་༡༢༥༠ལས། (རྩི་ཙོང་ཁ་པ་ཆེ་པོ་ནི།) མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བྲུ་རྣམས་སུ་ཞུགས་
 པ་ན་ལུང་དང་རིགས་པའི་སྒྲོབས་པ་སྐྱུན་སྐྱུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྷན་ཡང་། གཞན་བྱང་དུ་གསོད་
 པའི་ཅ་ཙོ་མང་པོའི་དབྱུངས་དང་མཆོང་རྒྱག་སོགས་ཀྱི་གར་མི་མཛད་པར་ཐུགས་ཡིད་འབྱུང་
 བ་དང་སྒྲོ་ཤས་ཆེ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་དུལ་བར་གནས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བདག་གིས་སྒྲ་མ་དག་ལས་
 ཐོས་སོ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། རྩེའི་གསུང་གི་བྱང་ཆོས་ཤིག་ལ་དེའི་ནང་དན་སྐྱུས་ཟུར་
 ཟ་ལྷ་ཞོག པ་རོལ་པའི་མིང་ནས་དངོས་སུ་སྒྲོས་ཏེ་དགག་བཞག་མཛད་པའང་པལ་ཆེར་མི་
 ལྷང་། གསུང་རབ་འདི་དག་གཟུ་བོར་གནས་པའི་ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་གི་གང་ཟག་སྐྱུས་མཛལ་
 ཡང་རྣམ་དཔྱོད་དང་དད་པ་རང་ལྟགས་ཀྱིས་འཕེལ་ཞིང་དཔྱོད་ལྷན་གཟུང་གནས་དག་གི་
 ཡིད་དབང་དབང་མེད་དུ་འཕྲོག་པ་ཞིག་གོ། རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ནི་རྩེའི་
 གསུང་འདི་སེམས་ལ་ཏ་ཅང་པན་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། མདོར་ན་རྩེའི་ལེགས་བཤད་འདི་
 དག་བཤད་ཤེས་པ་ཞིག་གིས་བཤད། ཉན་ཤེས་པ་ཞིག་གིས་མཉན་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲོང་
 རྩིལ་ཞིང་། རྣམ་དཔྱོད་ཅན་དགའ་བ་སྦྱིད་པའི་གནས་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་དོ། ལྷན་པས་དེ་དུས་
 ཀྱི་གངས་ཅན་གྱི་སྦྱེ་བོ་དམ་པ་མཁས་པ་དང་བྲུབ་པར་གྲགས་པ་དོན་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 བློ་བཟང་ཆེན་ཆེན་པོ་འདིའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་པའམ། བསྟོད་པའི་མེ་ཉོག་གིས་མངོན་པར་
 མ་མཆོད་པ་མེད་དེ། འཕྲི་བྱང་ཆོས་རྩེ་གྲུ་བྱི་དོན་བྲུབ་རྒྱལ་པོ། ལྷག་ལུང་ཆོས་རྩེ་བཟུ་ཤེས་
 འོད་འབར། ཐུན་སྐྱ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་སོགས་དང་། བྱང་བའི་ཞལ་ངོ་དགེ་ཚུལ་ནམ་

མཁའ་དབལ་སོགས་མི་ཆེན་དང་། ལྷ་མ་རྟོག་པ་རིན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་དབལ་བ་དང་། རྒྱུ་
 བྱུག་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས། གུན་ཙེར་རྟོགས་ལྡན་ལ་སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷ་
 འབྱོར་གྱི་དབང་སྤྱུག་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་། ས་སྤྱུ་པའི་བསྟན་པའི་རྩ་ལག་རོང་རྟོན་ལྷ་ཀྱུ་
 མཚན། རོར་པ་གུན་དགའ་བཟང་པོ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུན་འཛིན་ཆེན་པོར་གྲགས་པ་མལ་མོ་
 ཆོས་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་བྲིན་ལྷ་པོ་ཡིང་། རྒྱུད་པར་དུ་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཡིད་བཟང་རྩེ་བ་ (འདི་
 དེབ་སྟོན་མཛད་པ་པོའི་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་འགོ་མ་ལོ་རྩ་བ་གཞིན་ལུ་དབལ་
 བ་ལ་ལྷ་བ་ཡིན། མཚན་གཞན་ཆོས་རྗེ་སྤྱུ་པའི་བཟང་རྩེ་བ་ཡང་ལྷ། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་
 གཟིགས་ན་དེར་གསལ།) སེམས་དབལ་ཆེན་པོ་གཞིན་ལུ་རྒྱལ་མཚན། ཆོས་ཀྱི་རྗེ་བྱམས་
 པ་སྤྱིང་པ་སོགས་དེ་དག་གིས་རིགས་ཀྱི་ཙེར་བན་དུ་འཛིན་པར་མཛད་ལ། ལྷ་མ་རེད་མདའ་
 བ། ལྷ་མ་དབུ་མ་ལ། ལྷོ་བྲག་སྤྱུག་ན་རྩེ་རྗེ། རང་གི་ལྷ་མ་དཔལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་
 བཀའ་བྲིན་ལྷ་པོ་ཡིང་། གུན་མཁྱེན་པོ་དོང་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་དངོས་སུ་མཛུམ་མ་བྱུབ་ཀྱང་།
 མཁས་པ་ངང་པའི་དེད་དཔོན་སྒོ་བཟང་ཞེས། གྲགས་པ་མཁྱེན་པའི་རྩ་རྩོག་པ་ཅན། ལེགས་
 བཤད་གཤེགས་ལྷ་བས་དབང་པོ་དེའི་བྱང་དུ། འཛིགས་མེད་བྱང་བ་གཞིན་ལུས་འདི་སྐད་
 ལྷ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་སྟན་པ་གི་ལམ་ན་འོངས་པའི་ལྷ་ཡིག་དུ་མ་བྱུལ་ཞིང་། ལོ་རྒྱུ་
 བ་དག་དབང་གྲགས་པས་ཀྱང་། ལྷ་བ་དབང་ཞིང་དུ་ཁྱོད་ཉིད་འཁོད་ནས་ནི། ལྷ་བ་བསྟན་
 གསལ་པའི་འཕྲིན་ལས་འདི་འདྲ་ན། ལྷ་བ་པའི་རྒྱལ་ཆ་བ་བདག་གིས་ཅི་བྱ་ཞེས། མི་པམ་
 མགོན་དེས་ཐག་དོག་མི་མཛད་དམ། ཞེས་དང་། སི་ཏུ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་པས་ཀྱང་། ལྷ་སྤྱུབ་
 ཡལ་སྤས་ཞིང་གཞན་གཤེགས་པ་ན། དབུ་མའི་ལམ་འདི་སྟོན་པ་གཞན་མེད་ཅེས། ལྷོ་སྤྱུར་
 བྲག་རིའི་བྱང་པོ་གཞིན་སྤྱད་དུ། མགོན་ཁྱོད་རྩེ་རྗེ་མེ་ཆར་ལྷ་བྱང་ལྷར། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་
 བསྟོད་དོ། གཞན་ཡང་། ལྷ་མཚན་ལོ་རྒྱུ་བས་སྤྱུ་ཆེད་སྟོད་ལ་དགག་པ་དུ་མ་མཛད་ཀྱང་།
 ལྷ་མ་ཉི་རྗེ་ལྷ་མའི་ལེགས་པ་ཤུགས་དེས་འཛོངས་ཏེ། ཁྱོད་སྟོའི་ཉི་མ་གཞིན་ལུའི་དུས་
 ཀྱི་ཆེ། མཛོད་དང་རྒྱུན་གྱི་བད་ཆལ་རྒྱས་མཐོང་ནས། བདག་སྟོབས་པའི་ཀྱུ་ལུད་ལྷག་

བར་རྒྱལ། །ཐབ་ཡངས་མཁུན་པའི་གཏེར་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །བྱང་ཕྱོགས་འདི་ན་ཆོག་
 ལ་མཁས་པ་ཉུང་། །དོན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་དེ་བས་དགོན། །བསྟན་དོན་ཉམས་སྤྱེ་ལེན་
 པ་སྲིད་མཐའ་ཅན། །དེ་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་ཁྱོད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །རྒྱུད་སྤྱེ་མཐའ་དག་
 ཁྱད་པར་འདུས་པ་དང་། །རིམ་གཉིས་མཐའ་དག་ཁྱད་པར་སྦྱུ་ལུས་ལ། །སྒྲོན་མེད་ལེགས་
 བཤད་གཏེར་ཆེན་ཁྱོད་ལ་འདུད། །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པས་བསྟོད་དོ། །མདོར་ན་དབལ་ཡིད་
 བཟང་ཅེ་བ་ཆེན་པོའི་ཞལ་ནས། དེའི་དུས་སྤྱེ་ས་ཆེན་པོ་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གདུགས་
 དཀར་པོ་གཅིག་གིས་ཁྱབ་པར་མཛད་དེ་ཡོད་པ་གསུངས་སོ། །བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་བློ་
 ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་ཀྱང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པའི་མཛུགས་འདིར་ལུང་གི་བསྟན་
 པ་ལ་འདི་ཁོ་ན་བཀའ་བྱིན་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གཟུ་པོར་གནས་པའི་བསྟོད་པ་མཛད་ཅིང་།
 མ་ཅིག་ལ་བ་སྒྲོན་གྱིས་ཀྱང་སྤུབ་པའི་བསྟན་པ་རྗེ་སྲིད་གནས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་བ་
 དང་ཀམ་པ་ལྷ་བུའི་སྤྱེས་མཆོག་གཞན་མི་འབྱུང་བར་ལུང་གིས་གསལ་བར་བསྟན་པར་སྤང་
 ཞེས་མཁས་མཆོག་དེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ན་གསལ། དེར་དུས་ཀྱི་སྒྲོ་གསར་བ་མང་པོ་ཞིག་དང་།
 ཁྱད་པར་དུ་རྟགས་གསལ་ཁྱབ་འཁོར་རེ་གཉིས་ཀྱིས་མཁས་པར་རྫོམས་པའི་སྒྲོ་རྒྱུད་གྱིས་
 པའི་རང་ཚུལ་རྣམས། གཞུང་དོན་ལ་གོ་རྒྱ་རྒྱུད་པ་ཡང་ལེགས་བཤད་འདི་དག་ལ་གོ་མས་
 འདིས་དང་ཐུགས་གཅིགས་ཅི་ཡང་མེད་པར། རང་རང་སོ་སོའི་ཡིག་ཆ་ཁེར་རྒྱུད་ལ་དབུ་
 འཁོར་བས་ལན་ནོ། །དོན་དུ་རྗེའི་ལེགས་བཤད་རྣམས་སྤྱི་དོན་གྱི་ཚུལ་དང་། བྱ་ས་བྱ་ཆར་
 གི་ཡིག་ཆ་རྣམས་མཐའ་གཅིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བལྟ་དགོས་པ་ཡིན་ཆོད་གངལ། དེ་ཡིན་པའང་
 སེ་ར་རྗེ་བཙུན་པའི་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་ (རྗེ་བཙུན་པའི་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་འདི་ལྷུང་གནས་ཀྱི་
 མཁས་པ་མང་པོས་ཐུགས་གཅིགས་དང་སྤྱུགས་བརྗོད་ཆེན་པོ་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད) ལ་
 གཟིགས་ན་དེ་གསལ་རྟགས་ལུས་སོ། །དེ་ལྟ་ནའང་ཐོག་མར་བྱ་ཆར་སོ་སོའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་
 ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱས་ཏེ། རང་ལུགས་གཏད་སོ་ཡོད་
 པར་བགྱིས་ལ། དེ་ནས་རྟོག་འདིལ་ས་རྗེ་ཡབ་སྤྱས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་བྱིལ་ཐུབ་

བ་ཞིག་དགོས། རྗེའི་གསུང་རབ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིད་པ་ནི་ཤིང་སྤོང་གན་ལ་མེ་སྒོར་བ་ལྟར་
 ཐོག་མར་སྤར་དགའ་ཞིང་འབར་ན་ཤིན་ཏུ་འབར་ཆབས་ཆེ་བ་ལྟར། ཤིན་ཏུ་བསྐྱིང་ཞིང་གོ་
 དགའ་ལ། ཡང་ཡང་གོམས་འཕྲིས་བྱས་ཏེ་གོ་ན་གཞན་དང་མི་འབྲ་བའི་གོ་བ་སྟེར་བུལ་ཆེ་
 བ་ཞིག་གོ། སྤར་བོད་ཏུ་མདོ་སྤགས་གཉིས་ཆ་གང་ལྟར་འཛིན་བ་ཤས་ཆེན་འདྲ། རྗེ་འདི་
 ཉིད་ཀྱིས་མདོ་སྤགས་གཉིས་འགལ་མེད་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་ཏུ་འབྲེར་ཤེས་བའི་སྒོལ་
 བཟང་བོ་ཡང་བཏོད་དེ། སྤག་ཆང་ལོ་ལྷ་བས། ཁ་ཅིག་འདུལ་བ་གཙོར་བྱས་གསང་སྤགས་
 སྒོར་། གཞན་དག་སྤགས་ལ་མོས་སྒོས་འདུག་བ་འགོག་། རྒྱལ་བའི་བསྟན་བ་མཐའ་དག་
 འགལ་མེད་དུ། འཇགས་བར་ཉམས་སུ་ལེན་མཁས་ཁྱོད་ལ་འདུད། ཅེས་གསུངས་བ་ལྟར་
 རོ། འགོས་ལོའི་དེབ་སྒོན་ལས་ཀྱང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནི་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་སྒོ་བཟང་གྲགས་
 བའི་དཔལ་གྱིས་དང་པོར་སྐྱོར་མོ་ལུང་ཏུ་མཁན་ཆེན་སྒོ་གསལ་བ་ལ་འདུལ་བ་ལེགས་བར་
 བསྐྱབས། བྱིས་དཔེན་བའི་གནས་རྣམས་སུ་སྤྱབ་བ་སྟོང་པོར་མཛད་པ་ན་ཡང་འདུལ་བའི་
 ཀུན་ཏུ་སྐྱོད་པ་ལས་མ་འདས། བྱིས་འཁོར་སྐྱོར་བའི་ཆེན་ཡང་བྱུང་ན་འཁོར་བ་ཐམས་ཅད་
 འདུལ་བ་ནས་རི་སྐྱད་བཤད་པའི་ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་གདིང་བ་དང་སྦྱང་བཟེད་ལ་སོགས་
 བ་མན་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིས་བྱ་གསུམ་ལ་སྒོ་སྤྱངས་ནས་འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལ་ཡིད་
 འབྱུང་བའི་སྒོས་སྒོམ་པ་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་ཐར་བ་མཆན་ཉིད་པ་ལ་བཀོད། དེ་དག་གི་སྤྱན་
 ལྟོས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་ཁམས་འདིར་འདུལ་བའི་བསྟན་བ་ཉི་མ་ཤར་བ་ལྟར་གྱུར་བ་ཡིན་
 བོ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཞིག་གཉལ་གྱི་མོ་ལའི་རྩར་ཞགས་མཛད་པས། ཁྱོད་
 སངས་རྒྱུས་འཛིག་རྟེན་ཏུ་བྱོན་པ་དང་འབྲ་བ་ཅིག་འོང་བར་ཤེས་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བའི་
 ལུང་བསྟན་བ་བརྟེན། ཡི་དམ་གྱིས་ཀྱང་འདུལ་བའི་བསྐྱབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ལ་པན་
 བ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བར་ལུང་བསྟན་པས་ཐོག་མར་དཔོན་སྒོལ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་གོས་དཔལ་ཤིང་
 དུབས་པ་དང་སྦྱང་བཟེད་དང་གདིང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱང་རྣམས་བསྐྱམས་ནས་གཞན་
 དག་གིས་མཐོང་བ་ན། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཁོ་འོ་ཞེས་ཡིད་ཆེས་བར་

འགྲུར་བར་མཛད་ནས། ཕྱིས་ནི་ལོ་རེ་ལས་སྒྲིམ་པ་ཅམ་ཆོས་ཉན་པར་ཚུལ་བའི་སྒྲིམ་པ་དག་
 གྲང་འདུལ་བའི་ཀྱན་ཏུ་སྒྲིམ་པ་ལ་བཀོད་པས་མཛོན་སྒྲིམ་ཏུ་གྲུར་པ་ལྟ་ཞོག རྒྱུ་རིང་པོ་
 བས་ཐོས་པ་དག་གྲང་སྒྲིམ་པ་ལོང་གཡོ་བས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་སྒྲིམ་པས་ཁྲབ་སྟེ་འགྲན་སྒྲིམ་པ་
 བར་གྲུབ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རྗེ་བཙུན་དེའི་བཀའ་བློན་ལས་ཞལ་མ་མཛོང་ཞིང་།
 ས་ཕྱོགས་རིང་ནས་གནས་པའི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དག་གྲང་བས་བྱུང་པས་མ་དང་། གདིང་ལྷུང་ལ་
 སོགས་པའི་ཡོ་བྱང་བསྐལ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་ཡང་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་ཏེ་སྒྲིམ་པ་ཕྱོན་བ་དང་། ཞུའི་
 ཁ་དོག་གྲང་གསེར་མདོག་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་
 རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ནི། བྱ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་རིམ་བུ་པའི་མན་ངག་དང་། དེ་གང་
 ལ་བཙུན་པའི་གསེར་སྒྲིམ་པའི་མན་ངག་རྣམས་དབྱུང་གཞིར་མཛད། སྒྲིམ་པ་མཆོན་ཉིད་
 གྱི་གསུང་རབ་སྒྲིམ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་འདུས་པའི་ཅ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། རྒྱ་གར་ནས་བྱུང་བའི་
 འགྲེལ་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་། བོད་ཀྱི་ལུགས་རྣམས་ལ་འཇུག་པས་བར་བཞགས་ཤིང་དབྱུང་
 བས་རིམ་ལྟའི་ཁྲིད་ཡིག་དང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་རིམ་ལྔ་གསལ་བའི་སྒྲིམ་པ་མཛད་
 དེ། འདུས་པའི་ལུགས་ཉམས་པ་རྣམས་གསོ་བར་མཛད་དོ། །གཞན་ ༼ཡང་། འགོས་ལོས་
 དེབ་སྒྲིམ་ཏུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་ལ་སྒྲིམ་པའི་དབང་པོ་གཉིས་པ་ཞེས་གསུ་བོར་གནས་པའི་
 ཆེ་བལྟོད་ཀྱང་མཛད་དོ། །མདོར་ན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས། ཆོག་སྤྱིའི་བཤད་སྒྲིམ་པ་རྣམས་
 གྱི་དག་སྒྲིམ་གསལ། །སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་
 རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་ཀྱན། །ཁྲིད་ཀྱིས་ཉི་མོར་མཛད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་གསལ་བར་མཛད་པའི་སྒྲིམ་
 བས་བོད་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ལ་ཀྱན་བྱིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དགྲུང་གྲངས་རེ་
 གསུམ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་པག་ (ཕྱི་ལོ་༡༧༡༩) ལོའི་རྒྱ་བཙུང་པའི་ཆོས་ཉི་
 སྤུ་ལྟེན་སྤྱི་ཉི་ཉིད་ཅམ་ལ་གཟེམས་ཁང་འོད་གསལ་སྒྲིམ་ཏུ་སྒྲིམ་པ་ལས་འདས་པའི་
 མཛད་པ་བསྟན་ནོ། །དེའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་ནི་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་

རྗེ་ཆེན་མོ་ཐུག་པའི་འཕྲུག་དོགས་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། དེའི་སངས་ཉིན་ཉི་ཤུ་ལྟེ་སྤྱི་
 རྗེ་དང་པོ་ནས་ཞབས་རྗེ་རྗེ་སྤྱི་ལ་མོ་གྲུང་དུ་མཛད། ཐུག་གཉིས་མཉམ་པར་བཞག་སྟེ་ཐུགས་
 དམ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་པ་ལས་ཉི་མ་ཤར་རྗེས་ཅམ་ལ་སྟོང་བ་གསུམ་རིམ་གྱིས་ཐམ་
 བས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་འདོགས་ལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མཛོན་དུ་མཛད་དེ། དེ་ཡང་ཤངས་
 གྱི་སྟེའི་རྒྱུང་རགས་པ་རྒྱ་བ་ནང་དུ་ཐམ་པ་ནས། ཞལ་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་དེ་གོང་ཅུང་ཟད་སྟེ་
 ཁམས་བསྐེལ་བ་སོགས་གྱིས་སྤར་ལས་སྟེ་མདངས་ཅུང་ཞིག་རྒྱུང་བར་ཡོད་ནའང། དེའི་
 ཆེ་སྟོ་བྱར་དུ་རྒྱ་བ་རྒྱས་པ་ལྟར་གྲུར་ཏེ། སྟེའི་ཆ་ཐམས་ཅད་འོད་གྱི་ལུས་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་གཞོན་
 ལུ་ལྟར་གྲུར་ཅིང། སྟེའི་ཤུ་བ་དང་། ལྟར་ལྟར་པོར་གྲུར་པ་དང་། ཁང་ཁུང་དུ་གྲུར་པ་ལ་
 སོགས་པ་ཅུང་ཟད་གྲུང་ཐེད་ལ། སྤར་གྱི་སྟེའི་གཉེར་མ་རྣམས་གྲུང་སྟེའི་ཅེ་མོ་བརྒྱར་གཤེགས་
 པའི་ཆོད་ཅམ་དུ་འདར་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཐམས་ཅད་དུ་ཐེད་པར་གྲུར་ཏེ། བལྟ་བར་མི་བཟོད་
 པའི་འོད་གྱི་ཕུང་པོ་དང་ལྟན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་སྟེའི་འོད་དམར་སེར་དུ་སྤང་ངོ་ཞེས་
 ཟེར། ཁ་ཅིག་ནི་དཀར་སེར་དུ་སྤང་ངོ་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་ནི་གསེར་བཙོ་མ་ལྟ་བུར་སྤང་ངོ་
 ཞེས་ཟེར་ཏེ། ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་པའི་ན་ཆོད་དང་ལྟན་པའི་སྟེའི་ལུས་ཅན། རི་ལྟར་འཇམ་དཔལ་
 གཞོན་ལུར་གྲུར་པ་རྒྱན་དང་ཆ་ལུགས་སྤངས་ནས། ནང་དུ་ཡང་དག་འཛིག་ལ་མཉམ་པར་
 བཞག་པ་རི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་གྲུར་པ་ན། དེའི་ཆེ་སྟོ་བྱར་ཉིད་དུ་མགོན་དང་བལ་བས། ཡིད་ལྷ་
 རན་གྱིས་བརྒྱམས་ཏེ། རང་གི་འཆོ་བ་ལ་ཡང་མི་ལྟ་བར་གྲུར་པའི་སྟེའི་ལོ་དུང་ན་འཁོད་པ་དག་
 ཐམས་ཅད་གྲུང་། ཨེ་མ་མ་ལ་འདི་འདྲ་བའི་ངོ་མཆར་བཞི་བཟོད་པར་དཀའ་བ་ཞིག་སྟེ། བདག་
 ཅག་རྣམས་གྱིས་སྟེའི་ལུས་མཛོན་སུམ་དུ་མཛོང་ངོ། །ཞེས་ལྷ་རན་གྱིས་སྤོས་པས་རང་དབང་
 གལ་བཞིན་དུ་ཡང་ངོ་མཆར་བས་བསྟོད་པའི་སྤྱི་ཅེར་གྱི་གར་བྲེད་དོ། །དེ་ཡང་སྟེའའད་པའི་
 ཆེ་སྟེའི་མདངས་དང་གཞོན་ཤུ་ལ་སོགས་ཏེ། མདོར་ན་མིའི་ལུས་གནས་གྲུར་ནས་ལྟ་བུ་
 གཞོན་ལུའི་ལུས་ལྟ་བུར་གྲུར་པ་འདི་འདྲ་བ་སྟོན་ཆད་སྟེ་ཞིག་ལ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱས་བསྟན་
 པ་འགའ་ཐོས་པའམ། འདིའི་རྒྱ་མཆན་ནི་འདི་སྟེའི་ཞེས་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཅེ་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན།

སྤྲོད་གྱི་ཆེ་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུ་བ་ཐོབ་པ་རྩི་ཏ་ག་ཡ་རྩ་ར་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་མཁའ་རེག་ཏུ་འདས་པ་
 བ་སྐྱུ་ལུས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུད་ཞིང་གཞོན་ཤིང་ལྷན་པའི་བྱེས་པའི་ན་ཆོད་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་
 ཐོས་གྱི། བོད་གྱི་རྒྱ་མ་སྤྲ་མ་སྤྱི་ཞིག་ལའང་ཚུལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་མ་ཐོས་སོ། །ཞེས་དང་། དེ་
 ལྟར་ཆོས་གྱི་སྐྱུ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་རིང་ལ། སྤྱིའི་ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐད་བྱང་
 ཤིན་ཏུ་ཉེ་བར། འཇམ་ཆོན་ཁ་དོག་སྤྲ་ལ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་ཤིང་འོད་འཆར་བ་རྣམ་པར་བཟླ་
 བ་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་ཉིད་ཉེ་བར་མཆོན་པའི་སྤྲ་དུ་ཆེད་དུ་སྐྱུ་ལ་བ་བཞིན་གཡོ་བ་མེད་པ་ཞིག་ལྟར་
 རིང་པོའི་བར་དུ་ཀ་བ་བཅུགས་པ་བཞིན་གནས་པར་གྱུར་ཏོ། །དུས་དེ་དག་གི་ཆེ་ནམ་མཁའ་
 བྱི་ཐམས་ཅད་སྤོང་བ་འོད་གསལ་མཛོད་དུ་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི་འདི་འདྲའོ། །ཞེས་འཛིག་རྟེན་
 ཐམས་ཅད་ལ་གོ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་གཡའ་དག་པར་གྱུར་ཏེ་ཆེས་དྲངས་ཤིང་། ཐ་
 མལ་གྱི་སྤྲོན་དང་རྩལ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ས་གཞི་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་ཐམས་ཅད་
 དང་བྲལ་ནས་བསེར་བུ་ཐ་མོའི་འགྲོ་འོང་ཡང་རྒྱན་ཆད་པ། ཞག་བཞི་བཅུ་ཅད་གྲག་ཅམ་གྱི་
 བར་དུ་བྱུང་ལ། དེའི་ཆེ་དགོན་པའི་སྤྲིང་གསེབ་ནས་གཟེམས་ཁང་གི་ཕྱོགས་སུ་རང་རང་
 གི་བྱང་ཁང་གི་སྤྲིང་གི་ལ་བད་ཁ་རྣམས་སུ་མཆོན་མོ་མར་མའི་བྲེང་བ་མཐའ་ཡས་པ་ལུལ་
 བ་རྣམས་དང་། གཟེམས་ཁང་གི་སྤྲོ་བྱང་དང་བྱི་རོལ་གྱི་ཆོས་གའི་ཞལ་དཀར་ཐད་སོ་རྣམས་
 སུ་མར་མའི་བྲེང་བ་ཆར་དུ་དང་ར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཆོན་རིང་གང་ལ་མེ་ལྗེའི་ཅེ་མོ་རྩུང་
 ཟད་རྒྱུད་གིས་གཡོ་བ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་གྱུར་ཏོ། །གཞན་ཡང་ལྟ་རྣམས་གྱིས་མཛོན་པར་
 མཆོད་པ་དང་། དཔའ་བོ་དང་མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་གྱིས་མཛོན་པར་བསྐྱགས་པའི་རོལ་མོའི་
 གྲེ་བྲག་བསམ་གྱིས་མི་བྱུ་བ་མཆོན་གྱང་ལ་གྲགས་པ་དང་། ཉིན་མོ་ཡང་སྤྲོན་ཆོར་མ་སྤྲོང་
 བའི་སྤྲིའི་གྲེ་བྲག་དུ་མ་འགའ་ཞིག་གི་རྩ་ལམ་ན་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལྟ་རྣམས་གྱིས་
 མཛོན་པར་གཏོར་བའི་མེ་ཏོག་གི་ཆོགས་ནི་པལ་ཆེ་བ་ཀྱུ་རྩ་ལྟར་དཀར་ཞིང་སྤྲོ་ཏིག་ལྟར་འོད་
 གསལ་བས་མཐོན་སོ་ནས་འབྱུང་བ་ན་རྒྱ་བ་ལྟར་འཆར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་ཁ་དོག་སྤྲོན་
 པོ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་སེར་པོ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་དམར་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་ཆེན་པོའི་ལག་

པའི་མཐེལ་ཅམ་པ་དང་། ཤིང་རྩའི་པང་ལོ་ཅམ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཆར་ལྟར་དུ་བབ་པར་གྱུར་
 ཏོ། །གཞན་ཡང་པལ་ཆེ་བར་ནམ་མཁའའི་ལམ་ཐམས་ཅད་འཇལ་ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཤིན་ཏུ་ཡིད་
 འཕྲོག་བས་སྒྲེ་ལྟར་བྲེས་པ་དང་། བ་དན་ལྟར་འཕྱར་བ་དང་། དགེ་ལྡན་གྱི་གཡས་གཡོན་
 དང་མདུན་གྱི་ལུང་པ་ཐམས་ཅད་འཇལ་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་པས་ལྷ་ལྷོ་ལྟར་ཁྲིག་གིས་གང་བར་
 གྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་ཞག་མང་པོའི་བར་དུ་བྱུང་ཞིང་། གང་གི་ཆེ་བཅོས་ལྡན་འདས་གྲོང་ཁྲིམ་
 ལྷ་ཅན་དུ་གཟིམས་མཁའ་གྱི་ཐ་མ་ལ་གཟིམས་ཏེ་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བའི་མཛད་པ་བསྐྱབ་པ་
 ལྷ་སྐྱ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་མཆོད་པ་རྩི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་གྱུར་ཏོ། ། །ཞེས་གསུངས་སོ། ། (1357-

1419)

རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་ཐུགས་དམ་ལྟ་བུ། འདུས་པ་འཕགས་ལུགས། ཡེ་ཤེས་
 ཞབས་ལུགས། བདེ་མཆོག་དུས་འཁོར་ (བཞི་ལ་མཆོག་སྐུབ་པའི་ལྷ་བཞི་ཟེར་) དང་། འཛིགས་
 བྲེ། ཐུག་རྩེར་འཁོར་ཆེན་ (གཉིས་ནི་བར་ཆད་སྤང་བའི་ཡི་དམ་གཉིས་སོ) དང་དུག་གོ།
 རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་རྣམ་ཐར་རྩི་ཡོད། ༡ རྩེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྩེ་རྣམ་ཐར་དང་བའི་
 འདུན་ལེགས་མ། ༢ མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་རྩེ་རྣམ་ཐར་དང་བའི་
 འཇུག་དོགས། ༣ མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་རྩེ་འགསང་བའི་རྣམ་ཐར་
 རིན་པོ་ཆའི་སྟེ་མ། (རྩེ་རྣམ་ཐར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྩེས་མཛད་པའི་
 རྣམ་ཐར་རྣམས་ཁྲུངས་བཅུན་ཞིང་རྩ་བ་ཆེ་བ་ཡིན། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་རྩེ་འགསང་བའི་རྣམ་
 ཐར་རིན་པོ་ཆའི་སྟེ་མ་འདི་རྩ་བ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ) ༤ མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་
 པའི་རྩེ་རྣམ་ཐར་དཔལ་ལྡན་ས་གསུམ་མ། ༥ འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྩེ་བརྒྱ་ཤེས་དཔལ་
 ལྡན་པས་མཛད་པའི་རྩེ་འགསང་བའི་རྣམ་ཐར། (འདི་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་
 མཛད་པའི་རྩེ་འགསང་བའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཞི་བཅོལ་བར་སེམས།) ༦ རྩེ་ལྡན་འཇམ་དཔལ་
 རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་ལེགས་བཤད་ཀྱན་འདུས། ༧ གནས་རྩིང་བ་ཀྱན་དགའ་བདེ་
 ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྩེ་རྣམ་ཐར་དང་བའི་འཇུག་དོགས་ལ་དུག་ཅུ་རེ་དུག་ ༨ བཤ་ཆེན་

(གཞན་དུ་མྱོ་མོས་ལེགས་བཟང་ཞེས་ཀྱང་སྣང་། མྱོ་མོས་ལེགས་བཟང་གིས་མཛད་པའི་
 རྗེའི་ཀླུ་ཐར་རབ་གསལ་མཛད་བྱུང་གཏམ་གྱི་དགའ་སྟོན་ལ་བརྟུན་ཀྱང་ ༥ མངའ་མེས་ཞབས་
 བྱུང་བསྐྱོན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་རྗེའི་ཀླུ་ཐར་གསེར་གྱི་མཆོད་སྦྲང་ལ་བཙོ་ལྷ།
 (རྗེའི་ཀླུ་ཐར་ཆེན་མོར། མངའ་མེས་ལྷ་ཀ་བརྟུན་འཇམ་དབྱངས་ཉི་མ་བསྐྱོན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་
 གྱིས་མཛད་པའི་ཀླུ་ཐར་སྐལ་ལྷན་པད་ཆལ་རྒྱས་པའི་འོད་སྦྲང་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་སྣང་བས་
 དབྱད) ༡༠ ཞེ་རིངས་པའི་གསེར་གྱི་མཆོད་སྦྲང་ཁ་སྐོང་གསེར་གྱི་ལྷ་གྲུ་ལ་གསུམ། ༡༡ ཞེ་
 རིངས་པས་འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་གྱི་བསྟོད་པ་ལ་བདུན། (ཞེ་རིངས་པ་འཆེ་མེད་རབ་རྒྱས་
 བློ། དཔལ་བཀའ་བརྒྱད་པའི་མཁས་བྱུ་ཐར་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བ་ཞོད་ཆང་པའི་སྟོབ་མ་ནི་རིངས་
 པའི་དཔོན་རྒྱུད་ཡིན་པར། ཐུབ་བཀའ་བྱུ་ཐར་མཐར་གསུམ) ༡༢ རྗེ་བྱང་དག་དབང་ཆོས་རྗེས་
 མཛད་པའི་ཀླུ་ཐར་འོམ་ཆར་མཛད་བྱུང་གཏམ་བརྒྱུ་བ་ལ་སྐུ་ཕུ་སོ་བྱུག ༡༣ གུང་
 རུ་རྒྱལ་མཆོན་བཟང་པོས་རྗེའི་ཀླུ་ཐར་འདུན་ལེགས་མའི་འབྲེལ་པ་ལ་ཞེ་བདུན། ༡༤ ཀླུ་
 ཐར་ཅོང་ཁ་བརྒྱད་ཕྱེ་ཕྱེ་འབྲེལ་ལ་སྐུ་ཕུ། ༡༥ རྗེའི་ཀླུ་ཐར་གསོལ་འདེབས་མི་འགྱུར་
 མཆོག་ཡངས་མའི་འབྲེལ་པ་ལ་ཉེར་བརྒྱད། ༡༦ རྗེ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་མཛད་པའི་
 ཀླུ་ཐར་རས་བྲིས་འབྲི་ཚུལ་ལ་བརྒྱ་དག་སྐུ་ཕུ། ༡༧ བཤེན་མོ་མྱོ་བཟང་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་
 མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་རྗེའི་ཀླུ་ཐར་ལ་བཞི། ༡༨ རྗེ་མྱོ་བཟང་བསྐྱོན་པའི་མཛད་པའི་རྗེའི་
 ཀླུ་ཐར་ལ་ཞེ་བདུན། ༡༩ རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྗེ་མྱོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀླུ་ཐར་གྱིས་མཛད་
 པའི་རྗེའི་ཀླུ་ཐར་ཆེན་མོ་བྱུ་བ་བསྐྱོན་མཛེས་པའི་རྒྱན་གཅིག་འོམ་ཆར་ཞོར་བྱའི་འབྲེང་བ་
 ཞེས་བྱ་བ་ཀླུ་ཐར་སོ། །རྗེ་གུང་ཐང་པའི་རྗེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྷན་མའི་འབྲེལ་པ་ ༡༠༢ན། རོ་
 གཞན་བསོད་ནམས་ལྷན་བྱུ་བ་གྱིས་མཛད་པའི་རྗེའི་ཀླུ་ཐར་ཞེས་ཀྱང་སྣང་ཞིང། རྗེའི་ཀླུ་
 ཐར་ཆེན་མོའི་མཛུགས་ཀྱི་རྗེའི་ཀླུ་ཐར་མང་པོ་ཞིག་འཁོད་པ་ཀླུ་ཐར་ལ་གཟེགས།

རྗེ་ཅོང་ཁ་པ་མྱོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག ༩ ཀ་པར་ ༡ རྗེ་བདག་ཉིང་
 ཆེན་པོའི་ཀླུ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་འོགས་ལ་ཤོག་གངས་བདུན་ཕྱེད་ལྟེན་གཉིས། ཀླུ་ཐར་བྱུང་

འདེབས་ལེགས་བཤད་ཀྱི་འདུས་ལ་བཅུ་གཉིས། གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་སྟེ་མ་ལ་
 བཅོ་བརྒྱད། གསང་བའི་རྣམ་ཐར་གསོལ་འདེབས་ལ་ལྟ། ལྟོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ནས་མཁའ་རྒྱལ་
 མཆོན་དང་མཛའ་ཚུལ་ལ་ལྟ། ཆོམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བཅས། མཁས་གྲུབ་རྗེ་ལ་ཆེག་བརྒྱད་དུ་
 གནང་བའི་སྐུ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བཞི། རྗེ་བ་སོ་བ་ལ་ཆེག་བརྒྱད་དུ་གནང་བའི་སྐུ་མའི་རྣལ་
 འབྱོར་ལ་གསུམ། གསན་ཡིག་དུམ་བུ་ལ་སོ་གཅིག་ ལྟོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་དང་ཞུས་ལན་སྟོན་
 མཆོག་བདུད་རྩིའི་འཕྲེང་བ་ལ་བཅུ་གསུམ། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་སྐྱེས་ལྟ་བུ་བའི་རྣམ་
 བཤད་སྟོབ་མའི་རེ་བ་ཀྱན་སྒྲོང་ལ་ཉེར་དགྲ། གསང་སྒྲགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་བཤད་དངོས་
 གྲུབ་ཀྱི་སྟེ་མ་ལ་བདུན་ཅུ་དོན་ལྟ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་ཚུལ་བྱང་སའི་
 ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་བྱང་ཚུབ་གཞུང་ལམ་ལ་བརྒྱ་དང་དགྲ། འདུལ་བའི་བསྐྱབ་
 བྱ་ཆེན་མོ་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེས་ཟེན་གྱིས་མཛད་པ་གནས་ཅེ་ལྷིང་མར་
 གགས་པ་ལ་བརྒྱད་ཅུ་གྲ་བཞི། དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་གནས་ཅེ་ལྷིང་མ་ལ་བརྒྱད། ཁྱོན་
 གངས་བཞི་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་རེ་བརྒྱད་བཞུགས་སོ། །འདི་ཡི་སྔོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུང་ཡོད་
 བར་བཤད། ༩ ལ་པ་ ༩ འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་ཟེན་གྱིས་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ་ལ་བརྒྱ་དང་
 དྲུག་ གསུང་ཐོར་བུ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་བྲིལ་བ་ལ་སྐུ་མ་བརྒྱ་ཉེར་དགྲ། རྗེ་རྗེ་རྩེ་མོའི་
 ཟེན་གྱིས་ལ་བཅུ་དགྲ། འདི་ཡི་ལུང་མེད་པར་བཤད། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོའི་སྐྱབ་ཐབས་འཕོ་
 བ་བཀའ་བསྟོན་བཅས་ལ་ལྟ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། སྐྱ་མི་སྟོན་པའི་ཆེ་སྐྱབ་ལ་ལྟ། ལྟོ་བ་གོང་
 མ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིས་བཅོས་རྗེ་ཡི་བྲག་ལེན་བཞིན་བཀོད་པ་ལ་བདུན། འདི་ཡི་ལུང་མེད། གཏོར་
 མ་བརྒྱ་རྩའི་རིམ་པ་རྗེ་ཡི་བྲག་ལེན་བཞིན་བཀོད་པ་ལ་བཅུ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། ཁྱོན་བརྒྱ་
 དང་གྲ་གཅིག་ ༩ ག་པ་ ༩ སྒྲགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལ་ལྟ་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས། ༩ ད་པར་ ༩ ཁྱོན་
 གསལ་མཆོན་བུ་འགྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས་སུ་གགས་པ་ལ་ལྟ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ ༩ ཅ་
 བར་ ༩ ཁྱོན་གསལ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པས་འཆད་པའི་ས་བཅད་བསྐྱས་དོན་ལ་སྐུ་མ་ཅུ་སོ་གཉིས།
 ཁྱོན་གསལ་གྱི་དཀའ་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་མཐའ་གཅོད་རིན་པོ་ཆའི་སྐུ་ལ་བརྒྱ་དང་

ཞེ་གསུམ། འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུ་ལྟོ་བཞི་ཞུས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་སྟོན་ཚེ་ལྱི་དེ་ལོ་
 བ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་ལྟ་བུ། འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུ་ཀྱང་ལས་བརྒྱས་པའི་རྟོག་ལ་
 ལྷག་ཅུ་རེ་དགྲ། འདུས་པའི་དཀྱིལ་ཆོག་དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་ལ་བདུན་ཅུ་དོན་ལྷག་
 རྩེའི་གསུང་བཞིན་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་འབའ་སེར་དཀའ་བཅུའི་ཐེན་གྱིས་ལ་བཞི་བཅུ་
 ཐམ་པ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། གསང་འདུས་དཀའ་གནད་ཐེན་གྱིས་ལ་ཉེར་ལྷ། ཁྱོན་བཞི་བརྒྱ་
 དང་སྟུམ་ཅུ་སོ་ལྷ། <ཆ་བར> འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་གནད་
 དོན་གསལ་བ་ལ་དགྲ་བཅུ་ཐམ་པ། བཤད་རྒྱུ་དོན་ཐེང་བའི་ཐེན་གྱིས་ལ་ལྷག་དོན་ལྷས་
 པའི་ཐེན་གྱིས་ལ་ལོ་བརྒྱད། དགོངས་པ་སྟུན་མེད་པའི་ཐེན་གྱིས་ལ་སྟུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་མན་
 དག་མཐར་ཐུག་བདག་གིན་རྒྱབས་ལ་བཅུ་གཅིག་མན་དག་མཐར་ཐུག་མཛོན་པར་བྱང་རྒྱབ་
 པའི་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་ལ་བཅོ་ལྷ། རིམ་ལྷ་བསྟུས་པའི་ཐེན་གྱིས་ལ་ཉེར་ལྷག་གཤེན་རྩེ་
 གཤེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཞི་རིམ་ལ་བཅོ་ལྷ། འདུས་པའི་དཀའ་གནད་ཐེན་གྱིས་ལ་གཉིས།
 རྒྱལ་བའི་ཐེན་གྱིས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་ལེ་ལུ་དང་པོའི་ཐེན་གྱིས་ལ་བརྒྱད། ཁྱོ་བོ་བཅུའི་
 ཐེན་གྱིས་ལ་བཞི། ལྷག་པ་ཡི་ནི་ལྷ་གཅིག་གིས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། འདུལ་བ་འཛིན་པའི་
 གསང་འདུས་དཀྱིལ་ཆོག་དག་འདོན་རིམ་པའི་ལྷན་ཐབས་ལ་བཅོ་བརྒྱད། ཁྱོན་སྟུམ་བརྒྱ་
 དང་སྟུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་འདི་ཡི་པོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུང་རྒྱུན་ཡོད། <ཇ་བར> གསང་འདུས་
 རྩོགས་རིམ་རིམ་ལྷ་གསལ་སྟོན་ལ་སྟུམ་བརྒྱ་དང་ཞེ་བཞི། འདུས་པའི་བདག་བསྐྱེད་ཆོག་
 རྣལ་འབྱོར་དག་རིམ་ལ་སྟུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། བསམ་གཏན་ཕྱི་མ་སོགས་བྱུང་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་
 བཞུགས་རྒྱལ་བཅས་ལ་གསུམ། གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་རྩེ་ཡི་གསུང་བཞིན་ཐེན་གྱིས་སྟོ་
 གསལ་བྱང་བའི་རེ་སྟོང་ལ་ཉེར་དགྲ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། བཞི་བརྒྱ་ལྷ་བཅུའི་སྟོར་ཀྱི་ཐེན་
 ཐེས་ལ་ལྷག་ འདི་ཡི་ལུང་མེད། དོན་འབྲེང་བ་ནས་གསུངས་པའི་བྱང་པེས་ཀྱི་སྟགས་བརྒྱ་
 ཞེད་ཐེན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཆོག་ནས་མཁའ་དཔལ་པའི་ཐེན་གྱིས་ལ་བཅུ་གསུམ། འདི་ཡི་
 ལུང་མེད། ཁྱོན་བཞི་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྷག་ <ཉ་བར> དོན་འཆང་གི་གོ་འཕང་བརྟེན་པར་བྱེད་

སའི་ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལ་ཉེར་དགྲ། ཞལ་ཤེས་གནད་ཀྱི་ཐིམ་ཡིག་ལ་ཉེར་ལྷ། འདི་ཡི་ལུང་
 མེད། གསང་འདུས་རྒྱུ་མེད་མེས་མཉམ་པར་བྱེད་པའི་དག་འདོན་གྱི་རིམ་པ་ལ་བཅུ་གཉིས།
 འདི་ཡི་ལུང་མེད། གསང་འདུས་འཇམ་རྒྱུ་ཐབས་འཇམ་དབྱངས་དགོངས་གསལ་ལ་
 ཉེར་གཉིས། ཆོ་ག་ཉི་ཤུའི་ཁྱད་པ་ལ་བརྒྱད། རྗེ་ཡི་ཞལ་གདམས་རིམ་གཉིས་སྒྲིམ་
 ཚུལ་སྤྱི་ར་པ་རྩ་བུ་ཤེད་ཐེན་གྱིས་ལ་བཅོ་ལྷ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། དཔལ་གསང་པ་འདུས་
 སའི་རྒྱུ་གས་རིམ་རིམ་ལྷ་གདན་རྒྱུ་གས་ཀྱི་དམར་ཁྲིད་ལ་རྩལ་ཅུ་རེ་རྩལ་གསང་འདུས་ཀྱི་སྒྲི་
 བས་རབ་གནས་བྱ་ཚུལ་ལ་སྤུས་ཅུ་སོ་དགྲ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། དཔལ་འཁོར་བདེ་མཆོག་
 གི་ཅ་རྒྱུད་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་སྤུས་དོན་ཀུན་གསལ་ལ་ཉེས་བརྒྱ་དང་གཅིག་ཁྲོན་བཞི་བརྒྱ་
 དང་ལྷ་བཅུ་དང་བདུན། <ཉ་པར> ལྷ་རོ་ཆོས་རྩལ་གི་ཁྲིད་ཡིག་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྷན་ལ་རྩལ་
 ཅུ་རེ་གཉིས། ལྷ་རོ་ཆོས་རྩལ་གི་དམིགས་སྒྲོར་བསྤྲུས་པ་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞེན་སེམས་དཔལ་
 ཀུན་བཟང་གིས་བཀོད་པ་ལ་ཉེར་གཉིས། འདི་ཡི་ལུང་མེད། བདེ་མཆོག་ལྷ་ཉི་པ་མཛོན་
 རྒྱུ་གས་དག་འདོན་དག་འདོན་གྱི་རིམ་པ་ཡོངས་གྲགས་ལྷར་མ་ཡིན་པ་ལ་བཅོ་ལྷ། དཔལ་
 འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་སའི་མཛོན་རྒྱུ་གས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་འདོད་འཛོལ་བརྒྱ་དང་དགྲ་བཅུ་གོ་ལྷ།
 དཔལ་བདེ་མཆོག་གི་མཛོན་པར་རྒྱུ་གས་སའི་འབྲེལ་པ་ཁྲུད་པར་གསལ་བྱེད་ལས་ཟུར་དུ་
 ལྷང་བ་ལ་བདུན། འདི་ཡི་ལུང་མེད། མཁའ་འགྲོ་རྒྱ་མཆོད་སྒྲོར་གྱི་ཐེན་གྱིས་ལ་བཅུ་གཅིག་
 ལྷ་བ་ཆེན་ལྷ་ཉི་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེ་མཆོག་སྤྱི་ཐབས་བདེ་ཆེན་གསལ་བ་ལ་སྤུས་ཅུ་སོ་
 བརྒྱད། དེལ་བུའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྤྱི་ཐབས་ལྷན་ཐབས་ལ་བཅུ་གཉིས། ཁྲོན་སྤུས་བརྒྱ་
 དང་རྩལ་ཅུ་རེ་བརྒྱད། <ཐ་པར> ལྷ་བ་ཆེན་དེལ་བུ་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེ་མཆོག་ལུས་དཀྱིལ་
 མཛོན་རྒྱུ་གས་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལ་ཉེར་བདུན། དེལ་བུ་ལུགས་ཀྱི་བདེ་མཆོག་ལུས་
 དཀྱིལ་དབང་ཆོག་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་ལ་ཉེར་བདུན། བདེ་མཆོག་དེལ་བུ་པའི་རིམ་ལྷའི་
 རྒྱུ་བཤད་སྤུས་དོན་ལྷ་སའི་ཐིག་འབྲེད་ལ་སྤུས་ཅུ་སོ་བརྒྱད། དེལ་བུ་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུ་གས་
 རིམ་རིམ་ལྷའི་ཁྲིད་རྗེ་ཡི་ཞལ་ཤེས་བཞེན་སེམས་དཔལ་ཀུན་བཟང་གིས་བཀོད་པ་ལ་བཅུ་

གསུམ། མཁའ་སྐྱོད་མ་དམར་མེད་སྐྱབ་ཐབས་ལ་གསུམ། རྟོ་རྩེ་མཁའ་འགྲོའི་ཐེན་གྲིས་ལ་
 གསུམ། རྟོ་རྩེ་ནལ་འབྱོར་མེད་འགྲེལ་པའི་ཐེན་གྲིས། ཆེས་བརྩེད་མཆོད་པའི་ཆོ་ག་དྲ་རི་ཀ་
 པས་མཛད་པའི་ཐེན་གྲིས་ལ་གསུམ། མན་དག་སྟེ་མེད་ཐེན་གྲིས་ལ་ཉེར་གསུམ། དན་སོང་
 སྐྱོར་རྒྱུད་མཆོད་དང་བཅས་པ་ལ་དགུ་བཅུ་གོ་གསུམ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། ཀུན་རིག་ཆོ་གའི་
 ཐེན་གྲིས་ལ་བཞི། འདི་ཡི་ལུང་མེད། རྟོ་རྩེ་འཛིགས་ཁྱེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མེད་སྐྱབ་ཐབས་ཟ་
 མཉོག་གཤོད་པ་ལ་བཅུ་དགུ། རྟོ་རྩེ་འཛིགས་ཁྱེད་སྐྱབ་ཐབས་བདུད་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ལ་བཙོ་
 བརྒྱད། གཤེན་རྩེ་དག་ལ་སྐྱབ་ཐབས་རིན་ཆེན་འབར་པ་ལ་བཙོ་བརྒྱད། བཅུ་གསུམ་མ་
 གསུམ་གྱི་དཀྲིལ་ཆོག་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལ་ལྷ་བཅུ་དང་གཉིས། ཁྱོན་སྐུམ་བརྒྱ་དང་བཞི་
 བཅུ་ལོ། ། <ད་པར> ཞེ་དགུ་མེད་ཐེན་གྲིས་ལ་ལྷ། འདི་ལ་ལུང་མེད། འཇམ་དཔལ་ཞི་བླ་
 གི་སྐྱུང་བ་ལ་གསུམ། འཛིགས་ཁྱེད་བྱག་མཆོན་སོགས་ཀྱི་བཤད་པའི་ཐེན་གྲིས་ལ་བཅུ།
 འདི་ལ་ལུང་མེད། འཛིགས་ཁྱེད་སྐྱིན་སྟེག་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཆོལ་སྐུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་དུས་
 ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ནང་ལེ་འུ་རྣམ་གཞག་མཁས་གྲུབ་རྩེས་ཐེན་གྲིས་མཛད་པ་འཕྲོ་ཅན་ལ་བྱག་
 ཅུ་རེ་བདུན། ཨ་ཙ་ལ་རྟུ་རྟུ་དོན་ཆོན་བདུན་དུ་ཁྱེད་པ་ལ་གསུམ། ཀྱི་རྟོ་རྩེའི་རྒྱུད་བརྟག་པ་
 གཉིས་པའི་ཐེན་གྲིས་ལ་བརྒྱད་ཅུ་བྱ་སྐྱོར་བྱག་རྟོ་རྩེའི་ཆོགས་བཅད། དེའི་བཤད་པ།
 དུས་འཁོར་གྱི་ཐེན་གྲིས། དུས་འཁོར་མངོན་རྟོགས། དབང་གི་ཐེན་གྲིས། སྐྱོར་བྱག་ཉེར་
 མཁོའི་ཐེན་གྲིས། འཆི་ཞག་དང་ཆེ་ལྷག་རྩེ་ཡོད་དབྱེད་པ་རྣམས་ལ་ཉི་ཤུ་ཙ་བཞི། སྐྱོར་བྱག་
 རྩོགས་རིས་ཀྱི་གནད་བསྐྱུས་པ་རྩེ་ཡི་གསུང་བཞིན་རྒྱལ་སྟེང་པས་མཛད་པ་ལ་ཉེར་བཞི།
 འདིའི་ལུང་མེད། མཁས་པ་གཞོན་ལྷོ་ལྷན་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུང་མཐའ་དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་
 ལས་བརྒྱུམས་པའི་ཐེས་ལན་ལ་གསུམ། འདིའི་ལུང་མེད། དཔལ་མཆོག་གི་ཐེན་གྲིས་ལ་ཉི་
 ་ཤུ། ཀྱི་རྟོར་གྱི་ཐེན་གྲིས་དང་ཡང་རྒྱུད་དེའི་ཐེན་གྲིས་ལ་བདུན། རྩེ་བཙུན་བདག་མེད་མེད་
 དཀྲིལ་འཁོར་སྐྱབ་ཐབས་ཐེན་གྲིས་ལ་ལྷ། སངས་རྒྱུས་ཐོད་པའི་འཛིགས་མེད་གཞུང་འགྲེལ་
 ཐེན་གྲིས་ལ་དགུ། རྒྱུད་བརྟག་པ་བརྒྱད་པའི་རབ་ཁྱེད་གསུམ་པ་ལ་བཞི། དེ་ཡི་འགྲེལ་པ་

འཕོ་ཁྲིད་གསེར་གྱི་སྒོ་འབྲེད་ལ་སྤྲུལ་ཅུ། བྱག་རྩོར་འཁོར་ཆེན་མཛོད་རྟོགས་མེ་ཡི་གསུང་
 བཞིན་བཀོད་པ་ལ་བརྟུ་གཅིག་ སྒྲོབས་པོ་ཆེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆར་འབབ་ལ་བཞི། སྤྱིན་བྲལ་
 མན་དག་དང་། རྟ་མཐིན་ལུ་ན་བཞིའི་སྒོར་ལ་བཞི། འདིའི་ལུང་མེད། རི་ཁྲོད་མོ་མ་ཅན་གྱི་
 སྤྱབ་ཐབས་ལ་གཉིས། དབྱངས་ཅན་མ་དང་སྤེ་བཅེགས་སྤྱབ་ཐབས་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱུ་
 སོ་ལྷའི་སྤྱུ་མདོག་བྱག་མཆན་ལ་བརྟེན་པ་གནས་བརྟན་བཟང་སྤྱོད་གིས་བཀོད་པ་ལྷའི་སྤྱའི་
 བྱག་ཆད་གཟུགས་བརྟན་བལྟ་བའི་མེ་ལོང་ལ་ཉེར་དག། འདིའི་ལུང་མེད། ལྷ་འབྲོར་རྒྱུད་
 དེ་ཉིད་བསྐྱུས་པའི་ཐེན་གྱིས་ལ་གསུམ། རྩོར་དབྱིངས་ཀྱི་ཆོག་འདི་ཐེན་གྱིས་ལ་བཞི། འཁོར་
 ལོ་བསྐྱུར་རྒྱལ་གྱི་བསྐྱེན་པའི་རིམ་པ་ལ་བརྟུ་བཞི། འདིའི་ལུང་མེད། ཁྱོན་བཞི་བརྒྱ་དང་
 དག། <ན་པར> རྩོར་བརྟན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་གསུང་རྩོར་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བྱག་གིས་
 སྤྱུ་མཛོད་པ་ལ་བརྒྱད། མཁས་བྲུབ་པས་གསང་འདུས་སྤྱབ་ཐབས་ཆོ་ག་ལྷན་ཐབས་ལ་བརྟུ་
 བདུན། གསང་འདུས་མཛོད་རྟོགས་དང་བསམ་གཏན་སྤྱབ་མཛོད་དག་འདོན་སྤྱོད་ཐབས་ལ་
 བརྟུ་གཉིས། འདིའི་ལུང་མེད། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གར་འཕྲེང་བའི་དགོངས་པ་ལྷར་རྩོར་མེ་ཡི་ཞལ་
 སྤྱན་གསུངས་པ་བཞིན་འདུལ་འཛིན་དཀའ་བཞི་པ་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བཀོད་པ་
 ལ་བརྒྱད། འདིའི་ལུང་མེད། དུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན་ཤི་མེད་ལོད་ཀྱི་དཀའ་གནད་རྣམ་པར་
 འབྲེད་པའི་བརྩེད་བྱང་གི་ཡི་གེ་མཁས་བྲུབ་ཆོས་རྩོར་གསུང་བཞིན་བཀོད་པ་ལ་བརྒྱད་དང་
 བརྒྱ བདེ་མཆོག་གི་ཕྱི་རོལ་མཆོད་པ་ལག་མཆོད་དང་། དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱུ་དང་བཅས་
 པ་ལ་བཅོ་ལྔ། འཛིགས་བྲེད་དག་སྤྱོད་ལ་བཞི། རྩོར་མེ་ཡི་གསུང་བཞིན་སྤྱབ་ཐབས་ཀྱན་བཟང་
 གི་ཆོག་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེས་བརྩེད་བྱང་དུ་བཀོད་པ་ལ་སོ་བདུན།
 འདིའི་ལུང་མེད། ཀུན་རིག་ཆོག་པར་སོང་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་རྒྱུད་དོན་གསལ་པ་ལ་བྲལ་ཅུ་
 རེ་དག། བྱ་སྤྱོད་སྤྱི་ཡི་ཆོག་རྣམ་པར་གཞག་པ་རིགས་གསུམ་སྤྱོད་རྩལ་ལ་རྩོར་མེ་ཡི་གསུང་
 བཞིན་འདུལ་འཛིན་པས་བཀོད་པ་ལ་སྤྲུལ་ཅུ་ཐམས་པ། འཕགས་མ་འོད་ཟེར་ཅན་མའི་སྤྱབ་
 ཐབས་ལ་གསུམ། ཁྱོན་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཞི། <པ་པར> བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། <པ་

པར་> ལམ་རིམ་ཚུང་བར་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཅུ་དགུ། ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་གནད་ལ་ལྷ།
 བྱང་བ་དང་རེས་པའི་དོན་རྣམས་པར་འབྱེད་པ་བསྟན་བཅོས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྤྱིང་པོ་
 ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་དགུ། རྩེ་བཅུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་རྩེ་ལ་ལྷ་བའི་གནད་ལགག་མདོར་བསྟུས་
 ལས་གནད་བའི་གདམས་པ་རྩེ་རེད་མདའ་བ་ལ་ཤོག་བྱིལ་དུ་ཕྱལ་བ་ལ་བྱག་རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་
 ཆེན་པོས་བསྐབ་བཏུས་རྒྱས་པར་གསུངས་དུས་བསྟུས་དོན་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྩེས་ཟེན་
 བྱིས་སུ་མཛད་པ་ལ་ཉི་ཤུ། འདིའི་ལུང་མེད། རྒྱལ་ཆབ་པས་རྩེ་ཡི་བྱང་དུ་སྤྱོད་འཇུག་ཤེར་
 ལའི་ཟེན་བྱིས་ལ་ལྷ་བཅུ་ཐམས་པ། ཆད་མའི་བཟེད་བྱང་ཆེན་མོ་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བདུན། ཁྱོན་
 བཞི་བརྒྱ་དང་གྲ་གཅིག <བ་པར> དབྱ་མ་ཅ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམས་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་
 མཆོ་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གྲ་གསུམ། དཀའ་གནད་བརྒྱུད་ཀྱི་ཟེན་བྱིས་བཟེད་བྱང་དུ་བཀོད་པ་
 ལ་བཅོ་བརྒྱད། འདིའི་ལུང་མེད། རིགས་པ་བྱག་ཅུ་པའི་ཟེན་བྱིས་རྩེ་ཡི་གསུང་བཞིན་རྒྱལ་
 ཆབ་ཆོས་རྩེས་བཀོད་པ་ལ་ལྷ་བཅུ་གསུམ། ཆད་མ་མདོན་སུམ་ལེའུའི་བཟེད་བྱང་ཆེན་མོ་རྒྱལ་
 ཆབ་ཆོས་རྩེས་བཀོད་པ་ལ་ལྷ་བཅུ་དང་ལྷ། འདིའི་ལུང་མེད། དབྱ་མའི་ལྷ་ཁྲིད་ལ་ཉེར་བྱག་
 འདིའི་ལུང་མེད། ལྷན་དག་སྐྱ་རྒྱན་ལ་གསུམ། འདི་ལ་ལུང་མེད། རྩེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱག་བྱིས་སུ་
 མཛད་པའི་དབྱ་མ་རྒྱན་གྱི་བཟེད་བྱང་ལ་བཅུ་བདུན། ཁྱོན་བཞི་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྷ།
 <མ་པར> དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམས་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལ་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གྲ་
 བརྒྱད། འདི་ལ་འཇུག་པའི་རྟེན་ཆེན་ཡང་ཟེར་རྩེ་ཡི་གསུང་བཞིན་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྩེས་བཀོད་
 པའི་དབྱ་མ་རྒྱན་གྱི་བཟེད་བྱང་ལ་བཅུ་གཉིས། ཆད་མ་མདོན་སུམ་ལེའུའི་རྟེན་ཆ་རྩེ་ཡི་གསུང་
 བཞིན་བཀོད་པ་ལ་བརྒྱ་དང་གཉིས། སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་ཟེན་བྱིས་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་
 བདུན། ཁྱོན་བཞི་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་སོ་དགུ། <ཅ་པར> པར་ཕྱིན་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་
 འཕྲེང་བ་སྐབས་གསུམ་པ་ཡན་ལ་བཞི་བརྒྱ་དང་ཉེར་གཅིག <ཆ་པར> པར་ཕྱིན་ལེགས་
 བཤད་གསེར་འཕྲེང་སྐད་ཆ་སྐབས་བཞི་པ་མན་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གྲ་བརྒྱད། དགོ་འདུན་ཉི་
 ཤུ་སྟོགས་ལ་བཟོད་པའི་ཟེམ་སྐས་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བདུན། ཡིད་དང་ཀུན་གཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་

རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལེགས་བཤད་རྒྱ་མཚོ་ལ་དྲུག་ཅུ་ཐམས་པ། འདུལ་བ་གཞི་ནས་བྱུང་བའི་
 བསྐྱབ་བྱའི་ཐེན་གྱིས་ལ་བཅུ་ཐམས་པ། སྒྲེ་བདུན་ལ་འབྱུག་པའི་སྒྲོ་དོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་སྤྱན་
 སེལ་ལ་ཉེར་ལྷ། འདིའི་ལུང་མེད། བསམ་གཞུགས་གྱིས་ལ་བཅུ་གཅིག་ཐམས་པའི་འབྱུར་བའི་
 ལུགས་ཀྱི་དབུ་མའི་ལྷ་ཁྱིད་མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེས་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་ཐེན་གྱིས་སྤྱ་མཛད་
 པ་ལ་བརྒྱད། དབུ་མའི་ལྷ་ཁྱིད་བསྐྱབ་པ་ལ་བདུན། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་ཐེན་གྱིས་ལ་བརྒྱད།
 ཁྱོན་བཞི་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་ལྟེ་གསུམ། རྗེ་ཡི་གསུང་འབྲུམ་ཆོས་སྒྲེ་ཆེན་པོ་བཟླ་ཤིས་ལྷུན་
 པོའི་སྤྱར་མ་སྒྲེགས་བམ་བཙོ་བརྒྱད་རྒྱ་གསུམ་སོ། །བཟླ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་སྤྱར་མའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་
 པའི་གསུང་འབྲུམ་བཀའ་རྒྱ་མ་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཆར་མད་དུ་བྱུང་བའི་གཏམ།
 གསུང་འདུས་ཡིག་ཆུང་ཉེར་གཅིག་བདེ་མཆོག་ལྷ་ཉི་ཤུའི་རྒྱ་གསུམ་རིམ་རྣམ་བཤད་དངོས་
 ལྷུབ་སྒྲེ་མ། བདེ་མཆོག་ལྷ་ཉི་ཤུའི་རྒྱ་གསུམ་རིམ་རྣམ་འཕྲོར་ཆེན་པོ། བདེ་མཆོག་རྒྱ་གསུམ་རིམ་
 དཔྱིད་ཐེག་གི་ཐེན་གྱིས། ཡང་བདེ་མཆོག་ཐེན་གྱིས། འཇམ་དབྱེང་ས་ནི་ཁོ་སྤྱུགས་སྤྱུབ་སྤྱན་
 མོང་མ་ཡིན་པ། འཇམ་དབུལ་གསུང་ལྷན་གྱི་དབྱེད་པ་ཡོངས་སྤྱོད་གསུམ་པའི་ཐེན་གྱིས་རྗེ་
 ཉིད་ཀྱིས་གཞན་པ། ལྷ་མ་ཡི་དམ་དབྱེར་མེད་དུ་སྤྱུབ་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་ཐབ་པ། འཇིགས་བྱེད་
 སེར་པོ་ལ་བཞེན་པའི་མན་དག་ཤིན་ཏུ་ཐབ་པ། ཡི་གེ་བཞི་པའི་སྤྱང་པའི་མན་དག་ཅ་གསུམ་
 དང་གཤིན་རྗེ་སྤྱོར་ཚུལ། དུས་འཁོར་སྤྱོར་བ་ཡན་ལག་གི་ཐབ་ཁྱིད་དམིགས་རིམ་ལག་རྗེས།
 གསུང་འདུས་མན་དག་ཡིག་ཆུང་སྒྲོར། དུས་འཁོར་འཕོ་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ཐེན་གྱིས་ཤུཆེ་
 ཤིས་མཛད་པ། བདེ་མཆོག་རྒྱ་གསུམ་རིམ་དཔྱིད་ཐེག་དུས་འཁོར་སྤྱུབ་པའི་ཤུག་རྒྱ་བཞི་ཞིབ་
 ཏུ་གསུངས་པ་རྒྱལ་ཆབ་རྗེས་ཐེན་གྱིས་སྤྱ་མཛད་པ་རྣམས་སོ། །བཟླ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་སྤྱར་
 མར་གསུང་འབྲུམ་བཀའ་རྒྱ་མ་གཅིག་ལོགས་སྤྱ་བཞག་ཀྱང། འབྲུམ་སྤྱངས་སྤྱར་མར་རྒྱལ་
 དབང་ལྷ་པའི་སྤྱ་དུས་སྤྱ་བཀའ་རྒྱ་མ་བསྐྱམས་པ་མ་མཛད་པར་བཀའ་རྒྱའི་ངེས་པ་མེད་པར་
 སོང་བའོ། །ཞེས་ སྤྱོད་རྗེས་ལྷ་མ་སོགས་གསུང་ངོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྤྱ་སྒྲེ་སྤྱུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། རྒྱལ་བ་སེང་གེ་དངོ། རྒྱལ་བ་ཤུག་ཐུབ་པ། རྒྱལ་བ་བྱམས་

བ་མགོན་པོ། དག་བཅོམ་ཉི་ཤར་ཤོང་། དག་སྒྲོང་བསྐྱེད་དང་ལྷན། གཞོན་ལུ་ཁོར་བཟང་།
 བྱང་མེམས་སྙིང་སྙིངས་ཅན། བམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་མོས་པ། བྱང་མེམས་རྟག་ཏུ་ཅ། དག་བཅོམ་
 ཉིང་ལྷས། རྒྱལ་པོ་རྒྱ་བ་བཟང་པོ། རྒྱལ་པོ་ཞི་རྒྱལ་ཏེ། ལྷ་བཟོ་བ་ལྷ་ཡི་པ། ལྷ་བཟོ་བ་ལྷ་བ་
 པ། ལྷ་བཟོ་བ་རྟོ་སྙིང་ཏེ་ཏུ་ཀ། ལྷ་བཟོ་བ་ར་བ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ལྷས། ལ་ཆེ་ལྷི་མ་ཁི་རྟུ་བ། གཉོས་
 ཉོན་ལྷ་གསལ་སྤང་། ལོ་རྒྱ་བ་རྟོ་སྙིང་ལེས་རལ། ལོ་རྒྱ་བ་བ་ཆ་བཟོ་མ་ལྷགས། དན་བག་སྒྲ་
 བའི་མེང་པོ། དྲགས་པོ་རྩལ་ཁེམས་སྙིང་པོ། ལྷ་ཡི་སྙེ་སྙིང་འཛིན་པ། འདུལ་བ་འཛིན་པ་མཆོ་
 ལྷ་བ་ལེས་རལ་བཟང་པོ། བཟ་ཆེན་དཔལ་ཡེ་ལེས་ཀྱིས་ད་རྟ་རྒྱ་གར་ན ཞི་ཁྱེ་ཡ་ན། གམ་
 ལྷ་ཡ། དེ་ལྷི་ཀོ་ལི། རྒྱ་གར་སྙེ་ཏུ་བ་འཕྱོ་སྤྱིང་། སྙེ་ཕྱོགས་པེ་ཏུ་ན་ག་ར། འཛིགས་རུང་རྟག་
 ཆེམས་ཀའི་རྟ་ཐ། ཨཏ་པ། བསྐྱེ་ལྷ་སྤྱ་མཐུས་པོ། །

རྩེ་བཅུ་གྲག་ རྩེ་བཅུ་ལ་ཉེ། དང་པ་ཅན་པའོར་བ་ལས་ཤོལ་བའོ། །རྩེ་མི་རྒྱལ་པོ་དང་གཙོ་པོ་
སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། འགྲོ་བ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་གཞུག་གི་ནོར་བུར་གྱུར་པས་ན་རྩེ་ལས།
ཡང་ན་ལུང་རྟོགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤིང་ལ་དབང་བསྐྱར་བས་ན་རྩེ་འོ། །ཤོ་གསུམ་ཉེས་སྤྱོད་
མཐའ་དག་ལས་སྤོས་པས་ན་བཅུ་གྲག་ ལྷ་མི་ཞེས་པ་རྩེ་དང་། བརྩེ་ཞེས་པ་བཅུ་གྲག་ ཞེས་མཁས་
པ་རྣམས་གསུང་།

ཇི་བཅུ་གི་ཞལ་ལྷང་། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལྷང་དང་འབྲ།

ཇི་བཙུན་བཙུན་ལྷན་འདས་མ། ཇི་བཙུན་བཙུན་ལྷན་འདས་མ་ཞེས་པ་ནས། ཡུམ་གྱི་རྒྱུ་ལ་བསྐྱམས་
 པས་བཀའ་ཤིས་ཤོག་ཅེས་པའི་བར་འདི་འབྲོས་སྟོན་པས་གསུངས། ཞེས་སྐོང་དོལ་གྱི་མའི་
 གསུང་འབུམ་སྒྲེགས་པས་གཉིས་པ་༤༠ན་གསལ་ལོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། ཚོས་རྒྱལ་
 བྱི་མོང་ལྷེ་བཙུན་གྱིས་གསུངས་པར་གྲགས་སོ་ཞེས་པ་འདར་སྤང་དོ། །

ཇེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས། འཇམ་དབྱངས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྩེ་བཅུན་བཅུན་བའི་འཁོར་ལོ། རྩེ་བཅུན་འཇམ་དབལ་དབྱངས་གྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྱངས་ཤིག།

རྩེ་བཅུ་འབྲམ་པ་བ་སྒྲོལ་མ་དང་ཞེས་སོགས། རྩེ་བཅུ་འབྲམ་པ་མ་སྒྲོལ་མ་དང་ཞེས་བའི་ཡན་ལག་

བདུན་པ་འདི་དགེ་སྤོང་མ་དབལ་མོས་གསུངས། ཞེས་སྤོང་དོལ་གླ་མའི་གསུང་འབུམ་སྒྲེགས་
བམ་གཉིས་པ་༤༠༩ན་གསལ་ལོ། །

རྗེ་བཙུན་གཙང་པ་རྒྱ་རས། འགྲོ་མགོན་གཙང་པ་རྒྱ་རས་དང་འབྲ།

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་། སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན་དང་མཁས་
གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་ལྷན་པ་གཉིས་མོ། །

རྗེ་ཡི་མགྱུར་ལྷ་བཙུག་གསུམ། ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་ལྷན་གསུམ་གྱི་རིགས་རྒྱུད་ལ་འགོ་བར་བྱེད་པའི་
སྤྱང་མ་རྗེ་ཡི་མགྱུར་ལྷ་བཙུག་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་ནི། སྤྱིད་པ་ཆགས་པའི་ལྷ་ཆེན་དགུ་ཡི་སྤྱིད་
དུ། རྗེ་བོ་མཆིམས་ལྷ། རྗེ་བོ་ངེས་སུམ། རྗེ་བོ་གཡའ་སྤང་། རྗེ་བོ་ལྷ་བཙུན་པ་སྤྱི་
བཙུག་གསུམ་མོ། སྤྱིད་པ་ཆགས་པའི་ལྷ་དགུ་ནི། ཡབ་འོད་གྲུང་རྒྱལ་དང་། དེ་ཡི་སྲས་བརྒྱུད་
ལ་ཟེར་རོ། སྲས་བརྒྱུད་ནི། ཡམ་ལུང་ཡམ་ལྷ་ཤམ་པོ། བྱང་གི་གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷ། རྒྱ་སྤྱིད་
རྗེ་བོ་རྒྱུགས་ཆེན། ཤར་གྱི་མ་ཆེན་སྤོམ་ར། རྗེ་བོ་གཡུལ་རྒྱལ། ཤེའུ་མཁའ་རི། སྤྱིད་འོད་
ཞོགས་ལྷ་ཐུག་པོ་འམ་འགའ་ཞིག་གིས་སྤྱག་པོ་ཟེར་བ་དང་དགུ་འོ། འདི་ལྷན་པ་ནི་ཉའི་སི་ཏུ་
བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་སྤྱི་སྤྱིད་པ་གྲུའི་རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱང་མ་ཡང་ཡིན་པར་བཤད།
རྗེ་ཡི་མགྱུར་ལྷ་ཞེས་པ་ནི། བོད་རྗེ་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཙུན་སྤམ་པོ། སྤྱི་སྤོང་ལྷ་བཙུན། མངའ་
བདག་ཁྱིམ་ལ་ཉེ། ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་ལྷན་གསུམ་གྱི་རིགས་རྒྱུད་ལ་འགོ་བར་བྱེད་པའི་
སྤྱང་མ་ལ་བཛོད་དོ། འགོ་བ་ཞེས་པ་ལུས་དང་གི་བ་མ་བཞེན་འགྲོགས་ནས་སྤྱང་སྤྱི་བ་བྱེད་
པ་ལ་ཟེར། སྤོང་དོལ་གླ་མའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།

རྗེ་རིགས། རྗེ་ཤུ་རིགས་དང་དོན་གཅིག

རྗེ་དཔ། བཀུར་སྤྱི་དང་མཆོད་པའི་དོན། རྗེ་པར་བྱ་བ་ལ་གཞིགས།

རྗེ་དཔར་བྱ་བ། བཀུར་སྤྱི་དང་མཆོད་པའི་མིང་གི་ལྷན་གྲངས་ཤིག ཡི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་ལས། རྗེ་དཔ་དང་
རིམ་གྲོ་དང་བཙུན་པར་བྱ་བ་ནི་བཀུར་སྤྱི་དང་མཆོད་པའི་མིང་གི་ལྷན་གྲངས། ཞེས་གསུངས།
སྤྱིར་རྗེ་དཔར་བྱེད་པ། མཆོད་པར་བྱ་བ། རི་མོར་བྱ་བ། བསྐྱེན་བཀུར་བྱ་བ། བཀུར་སྤྱི་བྱ་

བ། ལྷ་མར་བྱ་བ་རྣམས་དོན་འདྲ། ནང་གསེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། བརྒྱད་སྟོང་འབྲེལ་ཆེན་ལས།
རྗེད་པར་བྱ་བ་ནི། ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་བྱ་བ་ལེ་སྟོན་སུ་དྲུང་བྱེད་པའོ། །མཆོད་པར་བྱ་བ་ནི།
མཆོད་པ་ཆུང་དུ། རི་མོར་བྱ་བ་ནི། མཆོད་པ་འབྲིང་། བསྟན་བཀྲར་བྱ་བ་ནི། མཆོད་པ་ཆེན་
པོ་དང་། བཀྲར་སྟེ་བྱ་བ་ནི། དར་དབྱངས་ལ་སོགས་པ་བཅེངས་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
པའི་གནས་ལ་འཛོག་པ་དང་། ལྷ་མར་བྱ་བ་ནི། རྣམ་པ་རམས་ཅད་དུ་འདའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་
པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བཤད་པའི་ལྟར་རོ། །

རྗེན་ལ། 1 མ་བཙུམ་པ་དང་མ་སྟོན་པའི་ཟ་བའི་རིགས། 2 སྤྱིག་གཡོག་མེད་པ། མདོན་སུམ། རྗེན་
པར་གཟིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྗེན་བཙུམ། (འདུལ་བ) ཆ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་བྱས་བརྒྱད་ཀྱི་བཞི་པ་ནི། དགེ་སྟོང་གིས་ཟས་རྗེན་པ་
རུང་ཁང་སོགས་གནས་གང་ཡང་རུང་བར་འཆོད་པར་བྱེད་པའོ། །

རྗེའི་མཛད་ཆེན་བཞི། 1 འོལ་ཁ་རྗེར་བྱེད་བྱམས་པའི་སྐྱེ་ལ་ཞིག་གསོ་རབ་གནས་མཛད་པ་མཛད་
ཆེན་དང་པོ། 2 གཉལ་གྱི་གསེར་བྱེ་འབྲུམ་པར་ལུང་ར་ཆེན་མོ་ཞེས་པའི་ཆོས་འཆད་ཉན་
གྱི་སྟོལ་འཇུགས་པར་མཛད་པ་མཛད་ཆེན་གཉིས་པ། 3 ལྷ་སའི་ཇོ་བོ་ལ་དབུ་རྒྱན་བྱལ་བ་
དང་། ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་འཇུགས་པར་མཛད་པ་ནི་མཛད་ཆེན་གསུམ་པ། 4 དགའ་
ལྷན་སྐྱབ་མཆོད་ཆེན་མོ་འཇུགས་པར་མཛད་པ་ནི་མཛད་ཆེན་བཞི་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྗེའི་
རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། ཡང་རྗེ་རམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ནང་ཆོན་མཛད་ཆེན་བཞིར་
གྲགས་པ་དེ་གང་དང་གང་ཞིག་སྟུམ་ན། སྤར་གོང་དུ་བཀོད་པ་དེ་དག་ལས་དགྲའ་ལོ་སོ་དུག་
པར་འོལ་ཁ་རྗེར་བྱེད་བྱམས་པའི་སྐྱེ་ལ་ནི་ཉེ་ལོ་བརྒྱལ་བ་གཟིགས་ནས་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་
བཅས་ལ་ཞིག་གསོ་སྒྲུབ་མ་མཆིས་པར་མཛད་ཅིང་། རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཆོ་སངས་རྒྱས་རབ་
བདུན་དངོས་སུ་བྱོན་ཏེ་བྲིས་སྐྱེ་ལ་ཐེམ་པ་དང་མར་མེ་འཛིན་པ་སོགས་ལྷས་ངོ་མཆར་བ་དུ་
མ་བྱུང་བ་དང་བཅས་པ་ནི་མཛད་ཆེན་དང་པོ་དང་། དགྲའ་ལོ་སོ་དུག་པ་ལ་གཉལ་གྱི་གསེར་
བྱེ་འབྲུམ་པར་མཆོད་པ་ཆེན་པོ་དང་འདུལ་པའི་ཆོས་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། ལྷུང་བྱེད་ཉེས་

བྱས་དང་བཅས་པར་བཤགས་པ་དང་། སྒྲེ་པོའི་ཆོགས་ནམས་ཀྱང་བསྟེན་གནས་དང་སྐྱབས་
འགྲེའི་སྒྲིམ་པ་ལ་སྦྱར་ཞིང་། སྦྱ་སེར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ས་ཚུ་འདེབས་པ་སོགས་ལུང་ར་ཆེན་
མོར་གྲགས་པ་མཛད་པ་ནི་མཛད་ཆེན་གཉིས་པ་དང་། དགྲུང་ལོ་ར་གཉིས་པའི་ནང་ལྷ་ལྷན་
གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་གསུམ་དང་བཅས་པར་ཞིག་བསོ་སྤུལ་བྱིན་དང་། ང་གསུམ་པར་ཆོ་
འབྲུལ་དུས་ཆེན་དང་འབྲེལ་བར་རྫོང་ལྷ་གསུམ་གཉིས་སོགས་ལ་དབྱ་རྒྱལ། ན་བཟའ། མཛོད་
རྩས་སོགས་བཟང་ཞིག་སྤུལ་དུ་བྱིན་པ་དང་། ཆེས་གཅིག་ནས་བཙུ་ལའི་བར་རྟེན་ནམས་
ལ་མཛོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། དག་འདུན་འདུས་པའི་སྒྲེ་ལ་བསྟེན་བཀྲུང་། སྒྲེ་པོ་པོངས་པའི་
ཆོགས་ལ་སྦྱིན་གཏོང་སོགས་ནམ་དཀར་མཛོད་སྦྱིན་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། །མཐའ་དབྱས་ཀྱི་
འགྲོ་བ་བཟང་བ་ལས་བརྒྱལ་བ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་ལ་འགྲོད་པ་སོགས་
འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་བྱུང་བ་དང་མཐུན་པའི་ལྷ་ལྷན་སྦྱོན་ལམ་ཆེན་མོར་གྲགས་པ་འཇུགས་
པར་མཛད་པ་ནི་མཛད་ཆེན་གསུམ་པ་དང་། དགྲུང་ལོ་ར་དགྲུ་བ་ལུག་གི་ལོ་ལ་ཡངས་པ་
ཅན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བསྐྱེད་ཅིང་གསང་འདུས། བདེ་མཆོག་ རྫོང་དབྱིངས་ནམས་ཀྱི་
དཀྱིལ་འཁོར་ལྗོངས་བསྐྱངས་ཤིན་པོ་ཆེ་འབའ་ཞིག་ལས་གྲུབ་པ་གསར་དུ་བཞེངས་པའི་ཆོ་
འཇའ་ཆོན་མ་དང་། རང་འབྱོན་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ངོ་མཆར་ཅན་དུ་མ་བྱོན་ཞིང་། རབ་ཏུ་
གནས་པའི་ཆོ་རྩལ་ངོ་མཆར་ཅན་མང་དུ་བྱུང་བ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་
སྦྱབ་མཛོད་ཀྱི་ཆོ་ག་རྒྱུད་སྤེའི་དགོངས་པ་བཞེན་གྱི་བྲག་ལེན་ནམ་པར་དག་པས་བརྒྱན་པ་
དགའ་ལྷན་སྦྱབ་མཛོད་ཆེན་མོར་གྲགས་པ་འཇུགས་པར་མཛད་པ་ནི་མཛད་ཆེན་བཞི་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྗེ་འུ་རིགས། བེའུ་ཆེ་ (བཞི་བརྒྱའི་པའི་འབྲེལ་པ) སྦྱར་རྒྱ་གར་གྱི་མི་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ལེགས་
སྦྱར་དུ་ བེའུ་ བེའུ་ཆེས་པ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཞེན་བྱེད་པ་ལ་རྗེ་འུ་རིགས། (མཆིམས་
མཛོད) རྒྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མི་བྱེད་པ་ལ་རྗེ་འུ་རིགས། ཡང་དབྱལ་རྒྱུའི་ཡིག་བསྐྱར་ནས་
གཞག་ལས། མཁོ་དགུའི་ཆོང་ཆོང་འབྲེམས་པའི་རྗེ་འུ་རིགས། ཞེས་ཀྱང་གསུངས། བྱི་

རོལ་པའི་རིག་བྱེད་གྱི་གཞུང་ནས། མི་རིགས་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་ཆངས་པ་ལས་བྱུང་བར་
བཤད་དེ། དེ་ཡང་ཆངས་པའི་ཁ་ནས་བྱམ་ཟེ། དབྱང་པ་ལས་རྒྱལ་རིགས། བརྒྱ་ལས་རྩེ་
རིགས། ཀླང་མཐེལ་ལས་དམངས་རིགས་བྱུང་བ་བཅས་སོ། །

རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་མཆན་བཞི། ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་མཆན་བཞི་ལ་གཟིགས།

རྩེའི་སྤྲུལ་ 1 རྒྱལ་པོའི་སྤྲུལ་ རྒྱལ་པོ་ལ་རྩེ་པོ་ཞེས་ཟེར་ལ། དེའི་བྱ་ཡིན་པས་རྩེའི་
སྤྲུལ་སོ། 2 ལྷ་མ་ཙ་ཆེན་གྱི་སྤྲོ་བ་ལ། 3 བྱིས་བདག་གི་བྱ། བྱིས་བདག་གི་པ་ལ་རྩེ་པོ་དང་
དེའི་བྱ་ལ་སྤྲུལ་ཞེས་ཟེར་བ། ལྷ་མ་ཙ་ཆེན་གསུང་གི་འབྲེལ་པ་ན་གསལ།

རྩེས་འགྲོ་བ། རྩེས་སྤྲུ་འགྲོ་བ་ལ་གཟིགས།

རྩེས་ཆགས། རྩེས་སྤྲུ་ཆགས་པ་ལ་གཟིགས།

རྩེས་ཐམས་ཅད་གྱི་ནང་ནས་བ་ལང་གི་རྩེས་མཆོག་གོ། མདོ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ་༩ ཉ་པ་
༥༥༥ ལས། ཞིང་ཆོ་བ་ཐམས་ཅད་གྱི་ནང་ན་སྟོན་གྱི་ལོག་མཆོག་གོ། རྩེས་ཐམས་ཅད་
གྱི་ནང་ན་བ་ལང་གི་རྩེས་མཆོག་གོ། འདྲུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་གྱི་ནང་ན་མི་རྟག་པ་དང་འཆི་བའི་
འདྲུ་ཤེས་མཆོག་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་གིས་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་འདོད་པ་དང་མ་རིག་པ་དང་ང་
རྒྱལ་ཐམས་ཅད་སེལ་ཏོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་རྩེས་ཐམས་ཅད་གྱི་ནང་ནས་བ་ལང་
གི་རྩེས་མཆོག་གོ་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་བརྟན་པ་དང་ཡིད་ཆེས་འོས་པ་དང་མི་
བསྐྱུ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་ཁུ་མཆོག་གི་རྩེས་སྤྲུ་ཞུགས་ཏེ་སོང་ན་གཡང་སར་ཐག་པ་
སོགས་ཀྱི་གཞོད་པ་མི་འབྱུང་ཞིང་། རྩ་རྩ་སོགས་དང་ལེགས་པར་འཕྲད་ཅིང་། རང་འདོད་
པའི་ཕྱོགས་སུ་དཀའ་འཆོགས་མེད་པར་སྤེལ་ས་འགྲོ་ཞིང་། ར་ལུག་སོགས་ཀྱི་རྩེས་སྤྲུ་ཞུགས་
ན་དེ་ལྷ་མིན་པས། བརྟན་པ་དང་ཡིད་ཆེས་པ་དང་མི་བསྐྱུ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར། རྩེ་
གྲུང་ཐང་པའི་མདོ་རྒྱན་རྒྱུར་བའི་བཤད་པའི་ཟེན་སྤྲེལ་ན་གསལ། རྩེ་གྲུང་ཐང་པའི་སྤྲེལ་
དང་པོའི་མཐའ་སྟོད་ཀྱི་མཆན་འབྲེལ་དུ་འདྲེད་དང་འདྲ་བར་གསུངས། དབྱངས་ཅན་དག་ལ་
སྤྲོའི་ལམ་རིམ་བརྟན་པའི་ལྷ་མ་ཙ་ཆེན་གསུངས། རྩེས་ཐམས་ཅད་གྱི་ནང་ནས་བ་ལང་གི་རྩེས་མཆོག་

གོ། ཞེས་པའི་དོན་ལ། བ་ལང་དང་སྤང་པོ་ཆེ་ལ་སྤྲད་དོད་ཐུན་མོང་བ་ཡོད་པས་ན། སྤང་པོ་
ཆེ་སོང་བའི་རྗེས་ཤུལ་དེ་ལས་འཕྲང་དོག་པ་སོགས་ཀྱིས་འཛིགས་པ་མེད་པས་བདེ་བར་
བྱིན་ཆོག་པས་ན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་བ་ལང་གི་བྱ་མཆོག་
ནི་ཅང་ཤེས་ཡིན་པས་དེ་སོང་བའི་རྗེས་ལ་བྱིན་ན་འཛིགས་སྒྲག་སོགས་མེད་པའི་ལས་བདེ་
བར་འཁྲིད་པའི་དོན་ནོ། ཞེས་གསུངས།

རྗེས་ཐོབ་སྤྱི་མ་ལྟ་བུའི་སྤྱིང་ཉིད། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་
ཅས་ཀྱི་མེད་དགག་ལ་མཉམ་པར་བཞག་སྟོབས་ཀྱིས། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་ཡང་རང་བཞིན་དུ་སྤང་བའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྤང་བ་འཆར་བ་ལ་ཟེར་ཏེ།
རྗེའི་སྤྱག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་ཡང་རང་བཞིན་དུ་སྤང་བའི་གཟུགས་
སོགས་ཀྱི་སྤང་བ་འཆར་བ་ལ་སྤྱི་མ་ལྟ་བུའི་སྤྱིང་ཉིད་ཅེས་སྟོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་
ངོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ། ། དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྤྱོད་ཡང་ཐ་སྤྲད་ཅས་
དུ་སྤང་བ་དང་། བདེན་སྤྱོད་སྤྱི་མ་ལྟ་བུ་རྣམས་དོན་འདྲ།

རྗེས་དཔག་ཉགས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་མཐོང་བའི་སྟོ། སྤྱི་བཤད་ནི། ཉགས་མཐོང་ཁིང་འབྲེལ་བ་བྱན་
པའི་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་བྱ་དཔོག་པས་ན་དེ་སྤྲད་ཅེས་བྱའོ། ། ཡང་ན་རྒྱ་མཚན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
ཏེ་དོན་དཔོག་པར་བྱེད་པས་ན་རྗེས་དཔག་གོ། བྱི་མ་འདི་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་གསུང་ངོ། །

རྗེས་འབྲེལ་གྱི་དགེ་བ། འདོག་བྱེད་དགེ་བས་བཞག་ཅིང་། འབྲས་བུ་དགེ་བ་སྦྱེད་པའི་རྣམ་པར་དཀར་
པའི་རྒྱས་ཀྱི། མཚན་གཞི་ནི། དགེ་བའི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ།

རྗེས་འབྲེལ་གྱི་མི་དགེ་བ། རྒྱ་མི་དགེ་བས་བཞག་ཅིང་། འབྲས་བུ་ཡང་མི་འདོད་པ་སྦྱེད་ཀྱི། མཚན་
གཞི་ནི། མི་དགེ་བའི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ།

རྗེས་འབྲེལ་གྱི་ལུང་མ་བསྟན། རྒྱ་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བཞག་པའི་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ།
རྗེས་གཞིག་དང་པོར་སྤྱོད་བཟུང་འོད་གསལ་དུ་བསྐྱས་པ་དེའི་རྗེས་སུ་རང་ཉིད་འོད་གསལ་དུ་སྤྱད་

པ། དེས་ལྷ་གདན་རྫོགས་ན་གསལ།

རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག། 1 རྒྱ་དེ་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་དེ་འབྲུང་བ་ལ། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། རྒྱ་དེ་མེད་ན་འབྲས་བུ་དེ་མི་འབྲུང་བ་ལ། ལྷོག་པ་ཟེར། རག་ལས་པ། ལྷོས་གྲུབ། མེད་ན་མི་འབྲུང་བའི་འབྲེལ་བ་ལྷ་བུ་ལ་འང་གོ་རྒྱུ་དེ། དཔེར་ན་རྗེའི་ལམ་དེས་ཆེན་མོ་ལས། ཐེག་ཆེན་པ་ནི་སེམས་དེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་བུ་ལོ། །སྤྱོད་བཤད་ནི། རྒྱ་དེ་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་དེ་འབྲུང་བ་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ། རྒྱ་དེ་མེད་ན་འབྲས་བུ་དེ་མི་འབྲུང་བ་ནི་ལྷོག་པ་ལོ། 2 རྟགས་དེ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ནི། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ། རྟགས་དེ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ནི། ལྷོག་པ་ལོ། །

རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་བྲུབ་པ། རྗེས་བྲུབ་དང་ལྷོག་བྲུབ།

རྗེས་སུ་འགྲོ་བ། 1 རྗེས་ལ་འགྲོ་བ། ལྷོགས་རྗེ་ལྷོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞེས་པ་ལྷ་བུ། 2 འབྲེལ་མཆོངས་པ། ཆོས་གཞན་ཞིག་དང་འབྲེལ་བའི་དོན། དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་བསྟམས་པའི་གནས་ལུ་ཐྱིའི་ཆེལ་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བསྤྱོད་འབྲུམ་བྲུམས་པ་སྤྱིང་དུ་འདུས་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས་མཐུན་བསུས་ཏེ་འབྱོར་ཞེས་པ་ལྷ་བུ། 3 རག་ལས་པ། ཐུན་བྲུག་སྤྱོད་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལས། མཆོག་དང་ཐུན་མོང་དངོས་བྲུབ་མ་ལུས་ཀྱང་། །མགོན་ཁྱིད་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར། །མཐོང་ནས་ལུས་དང་སྟོག་ཀྱང་ཡོངས་བཏང་སྟེ། །ཁྱིད་མཉེས་ཁོ་ན་སྤྱོད་བར་བྱིན་གྱིས་སྤོབས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་བུ་ལོ། །

རྗེས་སུ་ཆགས་པ། <ཨ་བྱ་ནལ> 1 འདོད་ཆགས། སྤོང་སྤྱད་གཉིས་ཤན་སྤྱར་རམས་དང་། Lokesh Chandra ཆོག་མཇོད་དུ་འང་ཨ་བྱ་ནལ་ཞེས་སྤྱང་། ཁོ་པོ་ལྷ་ར་ན་ལེགས་སྤྱར་དུ། अनुकम् *ཨ་བྱ་ཀ་མ་ཞེས་ཟེར།* དེ་ཡང་ཨ་བྱ་ཞེས་པ་རྗེས་སུ། ཀ་མ་ནི་འདོད་ཆགས་སོ། 2 ལྷིང་བཅེ་བ་དང་། དགའ་བ་ལ་འང་འབྲུག།

རྗེས་སུ་སྟོན་པ། སྤོབ་སྟོན་བྱེད་པ། སྤྱོད་བཤད་ནི། རྗེས་སུ་ནི་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ་ཞེས་པ་སྟེ། འབྲེལ་བ་དང་། འཆོམ་པ། བན་པ། མ་ཐུན་སྟོགས་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། གདུལ་བྱའི་མོས་སྤོང་དང་།

འཆམ་པའམ་མཐུན་པར་ཆོས་སྟོན་པའི་དོན་ཡིན་ལོ། །ཡང་ན། བན་པར་སྐྱུས་པ་ན་རྗེས་སུ་
སྟོན་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྐྱ་སྐྱོར་བམ་གཉིས་ལས། ༩ ཨུའུ་ལུ་སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་འུ་བཤེན་པ་གཉིས་ཀྱི་
སྟོན་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཏན་ལ་པལ་པར་བཀོལ་ཏེ་པན་ཞིང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བཤད་
བས་ན་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འབྲུལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འབྲུལ། གདུལ་བྱའི་སྟོང་དང་འཆམ་པར་གདམས་དག་བསྟན་ནས་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཆོས་ལ་དད་ཅིང་འདུན་པར་བྱེད་པ་ལ། རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འབྲུལ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་
ལ་གསུང་རྗེས་བསྟན་ཀྱི་ཆོ་འབྲུལ་ཞེས་གྲང་བྱའོ། །

རྗེས་སུ་མཐུན་པ། འདྲ་བ། མཚུངས་པ། སྐྱ་བཤད་ནི། རྗེས་སུ་རིང་མིན་དེ་དང་མཐུན་པའམ་འདྲ་བར་
འགྱུར་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

རྗེས་སུ་དབག་པ་གཙོར་འཛིན། རྗེས་སུ་དབག་པ་ལ་མོས་པ་དང་དོན་འདྲ།

རྗེས་སུ་ཕྱོགས་པའི་ལྷག་མ། (འདུལ་བ) ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བཅུ་གཅིག་པ། རྗེས་སུ་ཕྱོགས་པའི་
ལྷག་མའི་རོ་ཏི་ནི། དགེ་སློང་པ་རོལ་པོ་དེ་དབྱེན་བྱེད་པའི་ལྷག་མ་འབྱུང་རུང་ངམ་བྱེད་ན་
མཆམས་མེད་འབྱུང་རུང་གི་དབྱེན་བྱེད་པ་ན་བཅས་ལྷན་དགེ་སློང་གིས་དེའི་ཕྱོགས་བྱེད་
ཅིང་བཞམས་པ་སྟོང་དང་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བརྒྱུག་ཀྱང་མི་གཏོང་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷང་
བ་དངོས་གཞིའོ། །སློང་གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ལྷས་བྱིན་གྱི་ནང་འཁོར་བཞེས་ལྷས་བྱིན་
དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་བྱས་པ་ལས་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་བཅས་སོ། །དགག་
བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་གནོད་པའོ། །

རྗེས་སུ་འབྲང་བ། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ།

རྗེས་སུ་འབྲང་བ། རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་དོན་འདྲ། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆོམས་ཀྱི་རྣམ་པར་འབྲེལ་བ་༩ ཏུ་
༥༥ བཤམས། རྗེས་སུ་འབྲང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཆོམས་
ལས། རི་བཞིན་ལས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་། ཞེས་ཡོད་ཀྱང་། དཔེ་གཞན་དུ། རི་བཞིན་ལས་
ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་། ཞེས་ཡོད་པར་མཛོན་ལོ། །འབྲང་། འབྲིང་། འབྲིང་རྣམས་དོན་གཅིག་

ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། དཔེར་ན་ཞབས་འབྲིང་ཞེས་པ་འང་ཞབས་རྗེས་སུ་འབྲིང་བའང་འབྲིང་
བའང་འབྲིང་བ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་པར་སེམས་སོ། ། ༡༧ ལས་གྲང་། ཆེ་དང་
ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་ལོ་རྗེས་སུ་འབྲིང་བ་དང་དེའི་ཐད་དུ་གཤེགས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
རྗེས་སུ་བསྐྱེད། རྗེས་སུ་བཅེ་བ། བཅེ་བས་ཡོངས་སུ་བསྐྱེདས་པ། བཅེ་བས་བསྐྱེདས། ཐབ་མོའི་
གདམས་ངག་བསྟན། སྤང་བྱང་གི་མིག་ཕྱེ་སྟེ། ཐར་པའི་ལམ་ལ་ཁྲིད་པ་ལ་ཟེར།
རྗེས་སུ་ཡི་རང་། རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་དགའ་བ་བསྐྱོམ་པ་ལ་ཟེར།
རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བྱུང་བར་ནི། རྗེས་སུ་ཡི་རང་ནི་མིང་
དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ནི་བྱ་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱུང་བར་རྟོ། །སྤྱོད་པ་འདྲ་ནི། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཁས་ཁྲུངས་པའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་ནཱ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་
ནཱ་པར་བཤད་པ་༥ བཅེ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རྟོ། །

རྗེས་སུ་ཡི་རངས། རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་དོན་འདྲ།
རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པ། རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པའི་བྱུང་བར་ནི། མིང་ཆོག་དང་བྱ་
ཆོག་གི་བྱུང་བར་ཅཱ་མོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟ་ལགས་སོ་ཞེས་ཆོག་གི་བསྟོན་པའོ། །ཞེས་གྲང་གསུངས་སོ། །

ལྷགས་ཆབ། མཆིལ་མའི་ཞེས།
ལྷགས་མཆིལ། ལྷགས་ཆབ་དང་འདྲ།
ལྷགས་བསྟེན། བསྟེན་པའི་ཞེས།
ལྷགས་སྟོང། 1 སི་པན་གྱི་ཞེས། 2 ཐས་ཀྱི་ཕྱོ་བ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་སྤྱིའི་མིང་།
ལྷགས་བཤད། འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་ཞེས། འཁྲིད།
ལྷང་ཁ། སྟོ་སེར་འདྲེས་པའི་ཁ་དོག
ལྷབ་ལྷབ་པོ། བཅར་བཅར་པོ་དང་འདྲ། ཐལ་མོ་ལྷབ་ལྷབ་པོར་སྦྱར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་
ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐལ་མོ་ལྷབ་ལྷབ་པོར་སྦྱར་ཏེ་ཏོ། །ཞེས་

གསུངས།

ལྷར་གྲིས་མནན། ཆོར་གྲིས་མནན་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དགེ་བཤེས་
ཕུ་ཚུང་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ངན་ཉོན་མོངས་གྲིས་ལྷར་གྲིས་མནན་ཡང་མ་ཐང་འོག་ནས་སོ་
ཆོགས་བྱེད་གསུང་བ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷིད་གོག་ ལྷིད་དང་དོན་གཅིག་ ལྷིག་གོག་ཆ་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ལྷོངས། 1 རང་བཞིན་གྲིས་ཆགས་པའི་ས་ཆའི་མིང་། ལུལ་ལྷོངས། ལྷོངས། 2 མི་རིགས་བཞི་
ཡོད་པའི་ས་ཁྱོགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་མཆོག་ལྷིག་གསུངས།

བརྗེད་བག་གཟི་བརྗེད།

བརྗེད་ང་བ། བརྗེད་སྤྲོ་བདོན། རྒྱས་པ་བརྗེད་ངས་ལ་གཟིགས།

བརྗེད་ངས། དགེ་བའི་མི་མ་སྤྱན་སྤྱོགས་ལ་སེམས་གཡེང་ཞིང་དགེ་བ་ལ་སེམས་མི་གསལ་བར་བྱེད་
པས་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་ཟེར། སྤྲོ་བཤད་ནི། སྤྲོ་ལུལ་ནས་ཤོར་བའམ་
བསྐྱལ་པས་ན་བརྗེད། སྤྱིན་པའམ་སྤྱར་བས་ན་ངས་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤྲོ་ལུལ་ནས་འཆོར་སྤྱིན་
པས་ན་བརྗེད་ངས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༩ ཚུ་
༡༣༧ན་ལས། བརྒྱན་ངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྟན་སྤྱིན་པ་སྟེ། ཚུལ་བ་ལ་གཞོལ་བ་ཞེས་
བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །དུང་དགར་ཆོག་མཛོད་ལས། ངས་པ་ནི།
ཐལ་ཆེས་པའམ་ཐལ་དུགས་པའི་དོན་ཏེ་བརྗེད་ངས། བརྒྱན་ངས་ལྟ་བུའོ། ཞེས་གསུངས་པ་
ནི་ནོར་རོ། །བརྟན་ངས་ནི། བརྟན་པ་སྤྱར་བའམ་སྤྱིན་པ་སྟེ། ཚུལ་བ་ལ་སྤྱར་དུ་འཇུག་པའི་
དོན་དང་། ཆོར་ངས་ནི། ཆོར་སྤྱིན་པའམ་སྤྱར་བ་སྟེ། ཤོག་ཐུག་ཆེ་བའི་དོན་ནོ། །ཤོང་རྒྱ་
ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཆོར་ང། ཅས་ཀྱང་སྤང་ཡང་དེའི་ཁུངས་ཆོལ། དེས་ན་ངས་ཞེས་
པ་སྐབས་ཐོབ་གྲིས་དོན་མང་པོར་འཇུག་གོ་སྤྱུམ་སྟེ། དཔེར་ན་མི་ངས་ཞེས་པའི་ངས་ནི་ནང་
ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུའོ། །

བརྗེད་པ། 1 སྤྲོ་ལུལ་ནས་བསྐྱལ་པའམ་ཤོར་བའི་དོན། 2 བཀྱར་སྟེ་དང་མཆོད་པའི་དོན། རྗེད་

པར་བྱ་བ་གཟིགས།

བརྟེན་བྱང་། བརྟེན་མོ། མི་བརྟེན་པའི་ཆེད་དུ་བྲིས་པའི་ཐོ་ཡིག་སྤྲ་བཤད་ནི། འདིའི་བྱང་ཞེས་པ་བྱང་
བྱའི་སྤྲ་ལས་དཔེ་ཤིང་། དེ་ཡང་ཤིང་གི་བྱང་བྱའི་སྟེང་དུ་བརྟེན་མོ་བྲིས་པའི་ཆ་ནས་བརྟེན་
བྱང་ཞེས་མིང་ཐོགས་པར་སེམས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་ནི་གནའ་དུས་སུ་ཤོག་བྱ་དཀོན་པས་ཟེན་ཐོ་
གལ་ཚུང་ནམས་ཤོག་ཐོག་ཏུ་མི་འབྲི་བར་ཤིང་བྱང་གི་སྟེང་དུ་འབྲི་སྒྲིལ་ཉེ་དུས་ཀྱི་བར་ཡོད་
ཅིང་། བདག་གི་སྤྲ་མ་དཔེ་པ་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བཟླ་ཤིས་འབྲུམ་གྱི་ཞལ་སྤྲ་ནས་
ཀྱིས་ཀྱང་ཤིང་གི་བྱང་བྱ་ཚུང་དུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་བརྟེན་མོ་ཡང་འབྲི་བར་གནང་། ཡང་
ན་འདིར་བྱང་ཞེས་པ་མདོར་བསྟུས་ཀྱི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་ཁ་བྱང་། མཐུག་བྱང་། མིང་བྱང་། མྱོ་
བྱང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་འདོད་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཡང་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས། བརྟེན་མོ་
བྲིས་པས་བརྟེན་པ་བྱང་བའམ་བསལ་བས་དེའི་ཆ་ནས་བརྟེན་བྱང་ཞེས་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་
མཁན་ཡང་སྤང་ཡང་དབྱེད་དོ། །

བརྟེན་བྱེད། 1 དན་པ་ཉམས་ཤིང་བརྒྱལ་བར་བྱེད་པའི་ཡི་དྲགས་སམ་གདོན་ཞིག དབང་དོན་དེ་ཉིད་
ཡང་གསལ་ལ་༤༥ལས། བརྟེན་བྱེད་ནི། ཨམསྤྲར་ཞེས་བྱ་བ་དན་པ་ཉམས་ཤིང་བརྒྱལ་བར་
བྱེད་པའི་གདོན་གྱི་མིང་སྟེ་བརྟེན་བྱེད་ཅེས་བྱ་ཞེས་པ་ལྟར་དང་། ཞེས་གསུངས། མཆིམས་
མཛོད་ལས། ཤ་ཟ་དང་སྟོ་བྱེད་དང་བརྟེན་བྱེད་དང་མ་མོ་དང་རྩལ་ཁོད་ཀྱི་ཤ་ཟ་ལ་སོགས་
པ་ནི་ཡི་དྲགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། སྤྲ་བཤད་ནི། བརྟེན་པར་བྱེད་པ་སྟེ་དན་མེད་དུ་བརྒྱལ་
བར་བྱེད་པས་ན་བརྟེན་བྱེད་དོ། 2 རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་འཁྲུགས་པ་ལས་དན་པ་
ཉམས་པའི་ནད་དམ། ཡང་ན་གདོན་གྱིས་བརྒྱམས་པའི་རྣམ་འགྲུར་ཞིག

བརྟེན་དུ་མེད་པ། 1 བཤད་མི་སྐབ་པ། བཤད་རྒྱ་མེད་པ། 2 མདོ་པལ་ཆེན་ནས་བཤད་པའི་ཆེས་
ཤིན་ཏུ་མང་པའི་བྲངས་གནས་ཀྱི་མིང་ཞིག་སྟེ། དེའི་བྲངས་གནས་བརྒྱ་དང་སོ་གསུམ་པ་
133པ་དེའོ། །

བརྟེན་དུ་མེད་པའི་བརྟེན་དུ་མེད་པ། འདི་ཤིན་ཏུ་མང་པའི་དོན་ཅམ་མེན་པར་བྲངས་གནས་ཀྱི་མིང་ཞིག་

སྟེ། མདོ་པལ་ཆེན་ན་གངས་གནས་བརྒྱ་དང་སོ་ལྔ་ཉི་ཧུ་༡༣༥ནམ་གཞག་འབྱུང་བ། དེའི་གངས་
 གནས་ཐ་མ་བརྒྱ་དང་སོ་ལྔ་པ་༡༣༥བཟོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བཟོད་དུ་མེད་པ་ལ་བསྐྱེས་པ་ཤིན་
 ཏུ་བརྟན་པའེས་པ་དེའི་མིང་ངོ་། །ཞིབ་པར་གངས་གནས་བརྒྱ་དང་སོ་ལྔ་ཞེས་པར་གཟིགས།
 བཟོད་པ་གསུམ། (འདུལ་བ) གསོལ་བཞིའི་ལས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
 བཟོད་བྲལ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྐྱ་བཤད་ནི། ལུ་རམ་གྱི་རོ་མངར་བ་ལྟེ་ཤེས་ཀྱིས་
 རི་ལྟར་སྟོང་བ་བཞིན་ཆོག་གིས་བཟོད་དུ་མེད་པ་བཞིན། འདི་ཡང་མཉམ་གཞག་གི་ཆོས་རི་
 ལྟར་གཟིགས་པ་བཞིན་ཆོག་གི་ལམ་ནས་བཟོད་དུ་མེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།

ཉ། ༡ ཚུལ་གནས་པའི་ཚོག་ཆགས་ཤིག ༢ ཆེས་བཅོ་ལྔ།

ཉ (ལེགས་སྒྱུར) ཉ་ཡིག་དང་ནས་པ་འབྲ་བའི་ལེགས་སྒྱུར་གྱི་ཡི་གེ་གསུམ་འབྲོག་ཅན་འདི་ལ། སྤྱི་
ཟེན་ཤིན་ཏུ་རིང་བའི་ཡི་གའི་གསུམ་ཤིག་སྟེ། མིག་འཛུམ་པ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ལྷ་བྱུར་སྐད་གདངས་
རིང་པོར་བསྐྱག་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་ཕུནྟོ་ཉ་ཉྱ། ཨུལ་ཀོ་ཉ་ཉྱ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཉ་བྱིས། དཔྱིད་ཀྱི་དུས། སྤྱི་བཤད་ནི། ཉ་ནས་ས་ཚུལ་རྒྱ་བའི་དུས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།
ཉ་ལྷོ་བས། ཉ་བྱིས། ལྷོ་བས་ཞེས་པ་ཕྱན་ལྷགས། ལྷོ་བས། བྱི་ལུས་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་ལག་ལྷོ་བས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉ་ལྷར་བརྟུང་བ། (འདུལ་བ) གཞི་བརྟུང་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་བའི་འཕེལ་འགྲིལ་གྱི་ཚུལ་ལྷར་བརྟུང་བའི་
དོན་ཏེ། རྒྱུད་གཅིག་ནས་བཅོ་བརྟུང་བར་ཐེ་ཆེ་དང་། དེ་ནས་བརྟུང་བརྟུང་ཐེ་ཆུང་དུ་བརྟུང་
བའི་དོན་ཡིན། གཞི་བརྟུང་ཚུལ་སྒྲོར་རྒྱས་པ་གོང་དུ་གཞི་བརྟུང་ཚུལ་ཞེས་པར་གཟིགས།
འདིའི་ཉ་ཞེས་པ་རྒྱ་བ་ཉ་གང་པ་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། ཉ་གང་བའི་རྒྱ་བ་དེ་ཚོག་མར་རྒྱུད་རིམ་ནས་
ཡར་འཕེལ། དེ་ནས་མར་འགྲིལ་བའི་ཚུལ་ལྷར་བརྟུང་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འགའ་ཞིག་གིས།
ཉ་ལྷར་བརྟུང་བའི་འགྲེལ་བཤད་ལ། ཚོག་ཆགས་ཉའི་ལུས་ཤིའི་དཔྱི་བས་ལྷར་བརྟུང་ཞེས་
པའི་དོན་རེད་ཟེར་བ་ནི། ཁོ་པོ་ཡང་ཁོག་འཛུམ་རྒྱུད་ཟད་འཆོར་རོ། །

ཉ་སྟོན། (འདུལ་བ) ཆེས་བཅོ་ལྔ་ལ་བཤམས་པའི་སྟོན་མོ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ཉ་
སྟོན་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ཆེས་བཅོ་ལྔ་ལ་སྟོར་བའོ། ཞེས་དང་། ཡང་ལུང་ཐོན་ཆེགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་
ལས། ཆེས་བརྟུང་ལ་ངེས་པར་སྟོར་བའི་སྟོན་མོ་ནི་བརྟུང་སྟོན་ཡིན་མོ། །དེ་བཞིན་དུ་བརྟུང་

བཞི་སྟོན་དང་ཉ་སྟོན་ཡང་ཤེས་པར་བྱལོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉ་ནི་ཆེ་བ་ཉ་གང་
བ་སྟེ་ཆུ་བའི་དཀྱིལ་ལམོར་རྫོགས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྟོན་ནི་སྟོན་མོ་སྟེ་ཟས་དང་མཆོད་འབུལ་
དང་ཐུགས་སྒྲོ་གཏོང་བ་བཅས་ལ་ཟེར།

ཉ་དུག་ཤིང་། གནའ་མོ་འབྲས་ལྗོངས་དང་བོད་ཀྱི་ས་གནས་འགར་ཉ་པས་ཤིང་འདིའི་ལོ་མ་རྒྱག་ཚུའི་
ནང་འཕངས་ནས་ཉ་གསོད་བྱེད་དུ་བེད་སྟོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་འདུག ལུལ་སྐྱད་ལ་ཉ་དུག་ཤིང་
ཞེས་བཛོད་ཀྱི་ཡོད་འདུག འདིའི་སྐོར་སར་ཏ་ཅན་ཏ་ཉ་མེའི་ (Sarat Chandra Das) བརྒྱམས་
དེབ་ (Journey to Lhasa and Central Tibet, page 7) ནང་གསལ།

ཉ་གདང་། ཉ་རྒྱུ་དང་དོན་འདྲ།

ཉ་རྒྱུ་། ཉ་སྐྱམ་སའི་ཐག་པ་རིང་པོའི་མིང་། ཉ་གདང་ཞེས་བྲིས་ན་གོ་བདེ་ཤོས་སུ་སྒྲུང་སྟེ། དཔེར་
ན་ཆོས་གོས་འགེལ་སའི་ཐག་པ་ལ། ཆོས་གོས་ཀྱི་གདང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཐག་གདང་།
ཕུར་གདང་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་ནོ། །

ཉ་སྒྲུང་། ཉ་རྒྱུ་དང་དོན་འདྲ། སྒྲུང་རྒྱུ་འབྲེད་ཏེ་ ཅ་པ་ ༡༧༠བཤམས། དགེ་སློང་གིས་ཉ་སྒྲུང་ལ་ཐོགས་
པའི་ཉ་རྒྱུ་བར་བྱེད་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཉ་སྒྲུ་རྒྱས་པ། མགོ་ལུས་ཉ་ལ་སྒྲུ་གི་མཆེ་བ་དང་མཐུག་མ་དང་ལྷན་པའི་སྒོག་ཆགས་ཤིག

ཉ་བྲིས། 1 ཁོག་པའི་ནང་དུ་སྒྲུ་ཉིག་ཆགས་བྱུབ་པའི་རྒྱ་དུ་སྒྲིམ་པའི་སྒོག་ཆགས། 2 སྒོག་ཆགས་
ཉ་བྲིས་ཞེས་པ་དེའི་སྒོགས་ལྷན་མཐུགས་པོ་དེའི་མིང་། ཉ་བྲིས་བཟང་པོའི་རིགས་རྣམས་
བཟའ་བརྟུང་བྱེད་སའི་སྟོད་དུ་བེད་སྟོད་བྱེད་ན་ཟས་དུག་སེལ་བའི་རིན་པོ་ཆའི་སྟོད་ཅིག་ཡིན་
པར་བྲགས་ཏེ། སྟོང་རྟོལ་བླ་མའི་རིན་པོ་ཆེ་བརྟག་ཐབས་ལས། ཉ་བྲིས་བཟང་བ་བཟའ་བརྟུང་
གང་བྲས་རྣམས། །དུག་ཏུ་མི་འགྱུར་རིན་ཆེན་སྟོད་དང་ནི། །དུང་དཀར་དབྱིབས་སོགས་རབ་
འཕྲིང་ཐ་གསུམ་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 3 རིན་པོ་ཆའི་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རི་
བསྐྱུ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་ཤང་སྟོན་གསོ། ཅ་དཀར་གྱི་ནད་སེལ། དུག་ནད་འཛོམས།
ཞེས་བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉ་དཔོན་ཀྲུན་དགའ་དཔལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་པར་བྱིན་གྱི་ཆོས་སྐོར་གསལ་སའི་སྤྲུལ་ཞིག་འདི་
རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་སྤྲུལ་ཡང་ཡིན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲུལ་རེད་མདའ་བ་ལ་མཆོམས་སྦྱོར་
མཁལ་ཡང་སྤྲུལ་འདི་ཉིད་ཡིན། རྗེ་ཉམས་ཐར་དད་པའི་འབྲུག་དོགས་ལས། དབྱར་ཆོས་ལ་
ཅེ་ཆེན་དུ་ཐེབས་པ་མཛད་ནས། མཁས་པའི་དབང་པོ་རིན་པོ་ཆེ། ཉ་དཔོན་ཀྲུན་དགའ་དཔལ་
བའི་སྐུན་སྤར་པར་བྱིན་གྱི་གཟབས་བཤད་ཆར་གཅིག་གསལ། ཐུགས་རབ་གསལ་ཞིང་རྣམ་
དཔྱོད་ཡོངས་སྤྱོད་པ་དང་། བཤད་པར་བྱ་བའི་གནས་རྣམས་བད་སྦྱོད་པ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བས་
གདུལ་བྱའི་རྣམ་པར་འབབ་ཅིང་། མཁས་པའི་རྣམ་འགྱུར་གྱིས་ཤིན་ཏུ་ཐུགས་རངས་པར་གྱུར།
དེའི་ཆེ་ཁོང་པ་ལ་མཛོད་པར་མཛོད་ཅིག་གསུང་བར་ཞུས་པས། ངས་ལེགས་པོ་ཤོད་པར་
ཡོད་དེ་དོན་གཉེར་གྱི་མཁལ་མ་བྱུང་བས་ལྷ་རྟོགས་ཀྱང་རེ་དགའ་དགོས། ཁམས་ཀྱང་མ་
བདེ་ཞིང་པར་ཆད་འཆད་དགོས་པ་འདིས་འབྲུལ་ལ་འཆད་པ་མི་འབྲུག་པ་འདུག །དེད་གྱི་
སྦོམ་མ་རེད་མདའ་བ་འདི་སྒོ་གྲོས་ཅན་མཛོད་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཞིག་ཡོད་པས་ཁྱོད་
རང་ཡང་འདི་ལ་ཉན་ན་འཐད་ཅིང་།

ཉ་མ། བྱད་མེད་སྒོམ་མ། བ་སྐྱད་འདི་རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་རྣམ་མགྱུར་ན་གསལ།
ཉ་མ་མོ། ཉ་པའི་ཆུང་མའམ་ཉ་གསོད་མཁལ་གྱི་བྱད་མེད། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་
རྒྱུད་གསལ་གྱི་ཐང་མ་ལས། གདོལ་བ་མོ་དང་། ཉ་མ་མོ་སོགས་ཕྱག་རྒྱའི་མཆོན་དུ་བསྐྱེན་
ཅིང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉ་བཞི། 1 མིའི་རྒྱུ་ལག་གི་ཉ་རིལ་བཞི། རྒྱུད་བྱམ་པ་ཅན་བསྐོར་པའི་སྐྱབས་འོག་སྒོ་བསྐྱམས། ཉ་བཞི་
བསྐྱམས་ཏེ་སྦྱང་གྱི་ཕྱིད་བཅིངས་བསྐྱམས་ནས་འོག་རྒྱུད་ཡར་བྱངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། 2 ཐུགས་ཐོག་གི་རྒྱུ་ལག་བཞིའི་ཆོགས་དཀྱིལ་མ་དང་མིག་པའི་བར་གྱི་སྤྱིའི་མིང་།
ཉ་རོ་ཉི་ཉ། ཉ་དམར་པོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་སེམས། ཉ་རོ་ཉི་ཉའི་ལྷར་དམར་བས་ཉའི་རྣམ་པར་གྱུར་
ནས། ཞེས་རྗེའི་གསུང་དུས་འཁོར་གྱི་སྐོར་མཁས་བྱུང་རྗེས་ཟིན་བྲིས་བཏབ་པ་ལས་གསུངས།
ཉག་གཅིག ། ཁོ་ན། གཅིག་སྤྱ། ཁེར་རྒྱུད། རྟོག་ས་ཏུ་ལའི་སྤྲུལ་མའི་བཀའ་རྒྱུན་ཉག་གཅིག་ལ་བརྟེན་

ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ངོ་བོ་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་ཉམས་པ་གསོར་ཆུང་བ་བྱང་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2 དེས་པའམ་ཐག་ཆོད་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་འཆི་རྒྱ་ཉག་གཅིག་འགྲོ་རྒྱ་
ཉག་གཅིག་སྟེ་བ་རྒྱ་ཉག་གཅིག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་གྲོགས་ལ་མི་སྟོན་པ་
དང་། རྒྱང་པའམ་གཅིག་བྱ་མ་གཏོགས་མེད་པའི་དོན་དུ་འདར་བཤད།

ཉག་ཐུན། མདའི་མིང་སྟེ། ཐུག་ཐུན་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་བར་བྱེད།

ཉན་ཐོས། <བྲ་བ་ཀ> 1 སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་ཞིག་སྟེ། སྟོབ་མ་ཞེས་ཀྱང་བྲ། ཡང་དག་པའི་གདམས་
དག་གཞན་ལས་ཉན་ནས་བསྟོམས་པའི་འབྲས་བུ་ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ན། དོན་དེ་གཞན་
ལ་ཐོས་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་ཏེ། ཡང་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐད་དོད་བྲ་བ་ཀ་ནི་ཐོས་སྟོག་ལའང་
འབྲུག་པ་ལྟར་ན། འབྲས་བུ་མཆོག་གས་སངས་རྒྱས་སུ་བཀྲོད་པའི་ལམ། སངས་རྒྱས་རྣམས་
ལ་ཐོས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ལམ་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་སྟོག་པར་བྱེད་
པས་ན་ཉན་ཐོས་སོ། 2 བྲས་པས་ཉན་པ་སྟེ། སྟོབ་མའི་མིང་རོ། །དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྟོབ་མ་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །

ཉན་ཐོས་རྩ་བའི་སྡེ་བ་བཞི། (འདུལ་བ) ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ལ་དབྱེ་ན། རྩ་བའི་སྡེ་བ་ཞི་ཡོད་དེ། ༡ ཐམས་
ཅད་ཡོད་པར་སྦྲ་བའི་སྡེ་བ། ༢ དགེ་འདུན་པལ་ཆེན་སྡེ་བ། ༣ གནས་བརྟན་སྡེ་བ། ༤ མང་
བཟུང་སྡེ་བ་དང་བཞིའོ། །ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྦྲ་བ། Sarvāsti-vādin, Proponents of the
Existence of Everything. (ས་པཎ་གྱི་སྟེས་བྲ་དམ་པ་རྣམས་ལ་སྤྱིར་བའི་ཡི་གེ་ཞེས་བྲ་
བ་ཤིང་པལས། བོད་དུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྦྲ་བའི་སྡེ་བ་མིན་པ་མ་བསྟུང་། ཞེས་འབྱུང་།
སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྦྲ་བའི་སྡེ་བ་གཅིག་བྲ་
ཡོད་པ་ལ། བྲས་སུ་སྡེ་བ་བཞིར་གྱུས། ཞེས་རིགས་པའི་དབང་ལྷག་སེ་ར་རྩེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་མཆོན་གསུངས་ཀྱང་དབྱེད་དོ། །བོད་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་སྟོན་རྒྱུན་ཡང་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་
པར་སྦྲ་བའི་སྡེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པར། འགོས་ལོ་རྩ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱི་དེབ་སྟོན་དུ་གསལ་
འོ། དགེ་འདུན་པལ་ཆེན་བ། Mahasāṃghika, the great Assembly School གནས་བརྟན་

ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཙུང། (འདྲེ་ལ་བ) ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཙུང། ་ཏུ་གྲེས་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། སྡེ་པ་བཙུང།

ནམས་ནི། །གཞི་ཀུན་ཡོད་པར་སྤྲོ་བ་ཡིན། །ཞེས་བ་ལྟར་དང་། །གནས་བརྟན་བ་ལས་གྲེས་བ་
གསུམ་ནི། རྒྱལ་བྱེད་ཆ་ལ་གནས་འཛིགས་མེད་གནས། །གཙུག་ལག་ཁང་གནས་གནས་བརྟན་
བ། །ཞེས་སོ། །མང་བཀྱར་བ་ལས་གྲེས་བ་གསུམ་ནིས་སྒྲིག་རི་དང་སྤྱང་བ་བ། །གནས་མ་
བྱ་བའི་སྡེ་ནམས་ནི། །མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྡེ་བ་ཡིན། །ཞེས་བ་ལྟར་རོ། །སྒྲོ་བ་དཔོན་དབྱིག་
གཉེན་བཞུགས་བ་ཡན་ཆད་དུ་སྡེ་བ་བཙོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གར་ན་ཡོད་པར་བཤད་དེ།
ཏུ་ར་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་༡༩༠ལས། སྒྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་དབྱིག་གཉེན་བཞུགས་བ་
ཡན་ཆད་ན་སྡེ་བ་བཙོ་བརྒྱད་པོ་ཡང་ཆ་ཆང་ཅམ་དུ་ཡོད་ལ། སྡོན་བསྟན་བའི་དབྱ་བྱང་བའི་
དུས་ན་ཉམས་སྤང་དེ་སྡེ་བ་འགའ་ཞིག་ཉུང་དུ་ཡོད་པ་བར་སྐབས་དེ་ནམས་སུ་ཚོད་པའི་
རྒྱ་མཆན་དང་། སྡེས་དབང་གིས་བྱབ་བ་སྤྲོ་ཆོགས་བྱང་སྟེ། དགེ་འདུན་པལ་ཆེན་བ་ལས།
ཤར་གྱི་རི་བོ་བ་དང་། རྒྱབ་གྱི་རི་བོ་བ་དང་། གངས་རིར་གནས་བ་གསུམ་སྟོངས། ཐམས་
ཅད་ཡོད་སྤྲོ་ནས། འོད་སྤང་བ་དང་། རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་སྤྲོ་བ་གཉིས་སྟོངས། གནས་བརྟན་བ་
ལས། གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་དང་། མང་པོར་བཀྱར་བ་ལས། སྤྱང་བ་བའི་སྡེ་བ་སྟོངས་ཏེ།
ལྷག་མ་ནི་དར་བར་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ནམས་ཀྱི་སྤྱབ་བའི་བསྟན་པ་ནི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ནས་
ཉམས་བ་ལྟར་གྱུར་བ་ཡིན་མོད། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱབ་མཐའི་ཕྱོགས་འཛིན་པ་ནི་ད་ལྟའི་བར་དུ་
ཤིན་ཏུ་མང་སྟེ། ཆོས་འབྱུང་ཚུམ་པ་ཁ་ཅིག་ཐེག་ཆེན་དར་ནས་མི་རིང་བ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་
གྲུང་དོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། ཐེག་ཆེན་སྡེ་ཆུགས་པ་ནས་ཉན་ཐོས་ནམས་ཀྱི་མངའ་ཐང་རེ་ཉུང་དུ་
སོང་སྟེ། དུས་སྐབས་འདི་ཅམ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཕྱོགས་འཛིན་ཆེར་མེད་དམ་སེམས་བ་ནི་ཆ་
མེད་ཀྱི་རྒྱས་གཏམ་སྟེ། རང་གིས་ཕྱོགས་ཅམ་ཡང་མ་དེས་བཞིན་དུ་དེས་དེས་ལྟར་གཞན་
ལ་སྟོན་ཅིང་ཡི་གེར་འབྲི་བ་ངོ་མཆར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

ཉན་ཐོས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་བྱུན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་བདུན། སངས་རྒྱས་
འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་ལ་བྱན་བ་ཉེར་གཞག་བཞི། །རྩོམ་
བ་ལས་བྱང་བའི་ལམ་ལ་ཡང་དག་སྟོང་བ་བཞི། ཉིང་རེ་འཛིན་ཡོངས་སུ་སྟོང་བའི་ལམ་ལ་རྩ་

འབྲུལ་གྱི་ཀྲང་པ་བཞི། མངོན་པར་རྟོགས་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་ལ་དབང་པོ་ལྷ། མངོན་པར་
 རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་ལ་སྟོབས་ལྷ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བྱང་ཆུབ་གྱི་
 ཡན་ལག་བདུན། དེས་པར་འབྲེན་པའི་ལམ་ལ་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། དན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ཡོད་དེ། ལུས་དན་པ་ཉེར་གཞག། རྩོམ་པ་དན་པ་ཉེར་
 གཞག། སེམས་དན་པ་ཉེར་གཞག། རྩོམ་དན་པ་ཉེར་གཞག་ནམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་
 དག་སྟོང་བ་བཞི་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བ་མ་སྦྱེས་པ་མི་སྦྱེད་པའི་ཡང་དག་སྟོང་བ། སྦྱེས་པ་སྟོང་
 པའི་ཡང་དག་སྟོང་བ། དགེ་བ་མ་སྦྱེས་པ་སྦྱེད་པའི་ཡང་དག་སྟོང་བ། སྦྱེས་པ་སྦྱེལ་བའི་ཡང་
 དག་སྟོང་བ་ནམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཀྲང་པ་བཞི་ཡོད་དེ། འདུན་པའི་རྩ་འབྲུལ་
 གྱི་ཀྲང་བ། བཙུན་འབྲུས་གྱི་ཀྲང་བ། སེམས་པའི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཀྲང་བ། དཔྱེད་པའི་གྱི་རྩ་
 འབྲུལ་གྱི་ཀྲང་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ལྷ་ཡོད་དེ། དད་པའི་དབང་པོ། བཙུན་
 འབྲུས་གྱི་དབང་པོ། དན་པའི་དབང་པོ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ། ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་
 རྣམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། སྟོབས་ལྷ་ཡོད་དེ། དད་པའི་སྟོབས། བཙུན་འབྲུས་གྱི་སྟོབས། དན་
 པའི་སྟོབས། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་རྣམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་
 ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་བདུན་ཡོད་དེ། དན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག། རྩོམ་རབ་རྩ་རྣམ་
 འབྲེད་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག། བཙུན་འབྲུས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡང་ལག། དགའ་
 བ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག། ཤིན་རྒྱུངས་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་
 སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ། ཡང་
 དག་པའི་རྟོག་བ། ཡང་དག་པའི་དག། ཡང་དག་པའི་ལས་གྱི་མཐའ། ཡང་དག་པའི་འཛོམས་བ།
 ཡང་དག་པའི་རྩོམ་བ། ཡང་དག་པའི་དན་བ། ཡང་དག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་འཕགས་པའི་
 ལམ་ཡན་ལག་རྣམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར།

ཉན་ན། (འདུལ་བ) རྟོག་ཉན། སག་ཉན། རྣམ་འབྲེད་འབྲེལ་། རྩ་ ༡༧ ༣བཅུ་ལས། ཉན་ན་ཞེས་བྱ་བ་
 བློ་འཇུག་ཅིང་བྱེད་ཀྱི་ཉན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉན་ན་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་དོན་བྱུག་པ། ཉན་ན་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད་
 གྱིང་ཉིན། བཅས་ལྷན་དགེ་སྦྱོང་གིས་རང་ལས་ཚོད་པ་གཞན་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་དགེ་སྦྱོང་
 གཉིས་ཡན་ཆད་བྱོས་བྱེད་པ་ལ་ཤེས་བཞིན་དུ་ཚོད་པ་སྤྱར་བའི་ཆེད་དུ་མཉན་པས་རང་གིས་
 དོན་གོ་བ་ལས་སྤྱར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། སྦྱོང་གཞིན། མཉན་ཡོད་དུ་ཉིད་གས་ཉན་
 ན་བྱས་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཚོད་པ་འཕེལ་བའོ། །

ཉན་པ་སྤངས་ཞན། ཉན་སྤངས་ཞན་པའམ། ཉན་ལྷགས་མི་ལེགས་ཞེས་པའི་དོན།
 ཉན་ས། (པར་ཕྱིན) རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་ས་ལས་ཉན་ཐོས་གྱི་ས་ཞེས་བྱ་བ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་
 གྱིས་མཛད། སྤེད་གོ་བསྟན་འགྲུར་སེམས་ཅམ་། ཇི་པ་ །ན་བཞུགས། འདི་ས་སྤེ་ལ་ལས་
 པའི་དངོས་གཞིར་གཏོགས་སོ། །རང་ས་སྤེ་རང་རྒྱལ་གྱི་ས་ཡང་དེར་གཏོགས་སོ། །

ཉམ་ང། ཉམ་ང་བ་དང་འབྲ།

ཉམ་ང་བ། ། འཛིགས་པའམ་ཉེན་ཁ། པ་རོལ་གྱི་གཞོད་པ། འཛིགས་ཤིང་སྒྲག་པ། གཞན་གྱིས་གཞོད་
 པའི་འཛིགས་པ། འཛིགས་ཤིང་སྒྲག་ནས་སྤྱུག་བསྐྱལ་བ། སྤྱུག་བསྐྱལ་དང་སྤྱུག་བསྐྱལ་གྱི་
 རྒྱ་བཅས་གྱི་དོན། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་། རྒྱ་ །༡༩བལས། ཉམ་ང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱུག་
 བསྐྱལ་དང་སྤྱུག་བསྐྱལ་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་༡༩བལས། ཉམ་
 ང་བ་རྒྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱི་རོལ་གྱི་གཞོད་པའི་ཉམ་ང་བ་རྒྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2
 སྤྱུག་བསྐྱལ་དང་། སྤྱུག་བསྐྱལ་པའི་རྒྱ། སྤྱུག་པ་དང་བལ་པའི་སྤྱུག་བསྐྱལ། ཡིད་སྦྱོར་པའི་ནད་
 བཅས་གྱི་དོན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་། རྒྱ་ །༡༩བལས།
 ཉམ་ང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱུག་བསྐྱལ་དང་སྤྱུག་བསྐྱལ་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་
 སོ། །3 བཞོད་པར་དཀའ་བ། རྒྱལ་བར་དཀའ་བ།

ཉམ་ང་བ་མེད་པ། འཛིགས་པའམ་ཉེན་ཁ་དང་བལ་བ། འཛིགས་སྒྲག་མེད་པ། འཛིགས་པ་མེད་པའི་
 གནས་སུ་སྤྱོད་པས་པ། འཛིགས་པ་ནས་བསྐྱལ་ནས་སྦྱོར་བའི་བག་ཐེབས་སུ་སྤྱར་པ་བཅས་གྱི་
 དོན། ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་། མ །༡༩བལས། ཉམ་ང་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་

བཞི་རིམ་གྱ་ཆག་པ་ལས་གྱ་གཞན་ཞིག་རྟེན་དེ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་ངེས་པར་བཞག་པ་
ནས་ཉམ་ང་བ་མེད་ཅིང་བདེ་བར་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐར་པ་ནི་ཉམ་ང་བ་མེད་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉམ་ཆུང་ག། 1 བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཆུང་ག། 2 རྒྱས་པ་དང་བྲལ་ག། 3 བཙུན་འགྲུལ་ཞན་ག།
ཉམ་ཉེས། 1 པམ་ཉེས། གྲོང་གུན། 2 སྟོབས་ཤུག་ཉམས་ག། སྤྱོད་པ་འདུན། ཉམ་ཐག་ཅིང་ཉེས་པར་
གྱུར་པས་ན་ཉམ་ཉེས་ཞེས་བརྗོད།

ཉམ་ཐག་ང་རོས་འོ་འདོད་འཕོད་ག། སྤུག་བསྐྱེད་པའི་སྤྲད་གངས་གྲིས་སྤར་བཞིན་དུ་འཕོད་པ་ལ་ཟེར།
ཉམས། 1 སྟོབས་སམ་རྒྱས་པའི་མིང་། 2 ཉམས་སྤང་དང་དོན་འདྲ།

ཉམས་ཁིད། རྒྱ་མས་ཉམས་སྤྱིང་གི་ཐོག་ནས་སྟོབ་པའི་རྒྱ་དམོག་གང་ཁེལ་དུ་འཆད་པ་ལ་ཟེར།
ཉམས་དགའ་ག། 1 རང་ཉམས་དགའ་ཞིང་སྤྱིད་པའི་དོན་ལ་བཤད། མེས་སྤྱིད་པའི་དོན་ཡིན། 2
ཡིད་དུ་འོང་ག། རྗེའི་གསུང་ལྟར་རོ། །

ཉམས་དགྲ། སྤྱོད་གསུང་ཐུགས་གསུམ་གྱི་ཉམས་དགྲ། སྤྱིད་ཉམས་གསུམ་ནི། སྤྱོད་པ། དཔལ་ག། མི་
སྤུག་པ་སྟེ་གསུམ། གསུང་གི་ཉམས་གསུམ་ནི། ཚོད་པ། དག་ཤུག་ འཛིགས་སུ་རུང་བ་སྟེ་
གསུམ། ཐུགས་གྱི་ཉམས་གསུམ་ནི། སྟོང་རྗེ། རམ་ག། ཞེ་བ་སྟེ་གསུམ་དང་བཅས་ཉམས་
དགྲའོ། །རྗེའི་གསུང་ལྟར་བཞོད།

ཉམས་ངན་ག། ཡིད་དུ་མི་འོང་ག། མདོག་ངན་ག། དཔེར་ན་ཉམས་ཤིན་ཏུ་ངན་པ་སྟོ་སངས་སངས་
པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉམས་སྤང་། འཆར་གཞི་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་སྤང་བ་མིན་པར་དད་སོགས་གྱི་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་
སྟོ་སྤང་དུ་སྤང་བའི་ཚོར་སྤང་ངམ་མཐོང་སྤང་ཞིག་ མཁས་བླ་མཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་
གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྟེ་མ་ལས། ཉམས་སྤང་ལ་གཏད་ས་མེད་ལས་ཆེ་དགོངས་
པས་རྗེ་བཙུན་གྱིས་སྤར་བཞིན། ཉམས་སྤང་རང་དགའ་བ་མིན་པས་གསོལ་བ་དག་པོ་ཐོབ།
ཅེས་འབྲུང་བ་བཞིན་འོ། །རྗེའི་སྤུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་གྱུང་། སྤང་བ་དང་རྒྱལ་གཉིས་

ཀ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱུང་ནས་བསྐྱུངས་པས་རིམ་གྱིས་སྒྲེས་པ་དགོས་ཀྱི།
ཉམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོ་བྱུང་བྱུང་བ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉམས་པ་རྣམ་པ་གསུམ། (འདུལ་བ) མཁལ་པོར་གསོལ་བ་གདང་ལས་ཉམས་པ། བྱིས་པའི་རྟགས་སྤོང་
བ་ལས་ཉམས་པ། རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ལེན་པ་ལས་ཉམས་པ་དང་གསུམ་མོ། །

ཉམས་པ་མ་ནིང་། (འདུལ་བ) མ་ནིང་ལྡེལ་ཡ་གྲུལ་ཏེ། པོའི་དབང་པོ་མཆོན་སོགས་ཀྱིས་བཅད་པའི་
མ་ནིང་རོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ཀ ༡ ༥༥(བཤལས། ཉམས་པའི་མ་ནིང་གང་ཞེན། གང་
གི་དབང་པོ་ནད་ཀྱིས་ཉམས་པ་འཕམ་མཆོན་ཀྱིས་བཅད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉམས་འོག་ཏུ་རྒྱུད་པ། ཟློང་བ་ཐོན་པ་དང་གདེངས་ཐོབ་པའི་དོན།

ཉམས་ལེན་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ། གསང་སྤྲགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ལ། ཉམས་ལེན་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་བརྒྱུད་
པ་ཞེས་གྲགས། འདི་ལ་གསུང་ཚུལ་མི་མ་ཐུན་ཁ་གསལ་ཡོད་ཀྱང་། ཡོངས་གྲགས་ལྟར་བྱས་ན།
ཉམས་ལེན་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྟོ་རྟེ་འཆང་། ཉེ་ལོ། ལྷ་རོ། རྟོ་རྟེ་ལ། རྟོ་སོ་སོགས་
སྤྲགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་སྒྲ་བརྒྱུད་ལ་ཟེད། སྤྲགས་རྟེ་ཆེན་པོ་བདེ་གཤེགས་རྟོ་རྟེ་འཆང་། མཆོག་
གཞིགས་ཉེ་ལོ་བ་དང་ལྷ་རོ་ལ། དཔལ་མཆོག་རྟོ་རྟེ་པ་དང་ཨ་ཉི་ལ། ཉམས་ལེན་བྱིན་རྒྱབས་
བརྒྱུད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ཡང་རྟེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་
ཟེན་གྱིས་སོགས་ལས། དབྱས་སུ་རྟོ་རྟེ་འཆང་མ་གཏོགས་པ་རྟེ་བཅུན་འཇམ་དབྱུངས་ནས་
རང་གི་སྒྲ་མ་ལ་སྤྲག་གི་བར་འཇམ་དབྱུངས་ཀྱི་རྣམ་པ་མཐོ་བཅེགས་དང་། དེའི་གཡས་སུ་
པ་རྒྱུད་གསང་འདུས་དང་། འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བརྒྱུད་གཉིས་སོ་སོ་ནས་མཐོ་བཅེགས།
གཡོན་དུ་པ་རྒྱུད་བདེ་མཆོག་གི་སྒྲ་བརྒྱུད་དང་། ཐེག་ལེ་བཅུ་དྲུག་གི་སྒྲ་བརྒྱུད་སོ་སོ་ནས་
མཐོ་བཅེགས་རེ་བཅས་མཐོ་བཅེགས་ལྷར་གསལ་འདེབས་པ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་
བརྒྱུད་པར་བཤད་པ་དང་། ཡང་རྟེ་སྐུ་ཁང་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཆོས་ཐབ་རྒྱས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་
ཉིད་ལ། སྒྲ་མ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་རྒྱན་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པས། དེ་ལས་
ལོགས་སུ་མི་དགོས་པར་བཞེད། ཡང་མཁར་རྟོ་རྟེ་ཐབ་སྒྲོ་རྒྱུད་གིས་གསང་བདེ་འཛིགས་

གསུམ་གྱི་བརྒྱད་པ་ལ་བཞེད། རྒྱས་པར་བཀའ་གདམས་སྒྲེགས་བཅ་དང་། དཀའ་ཆེན་ནམ་
མཁའ་དོན་རྒྱུད་སྒྲ་མཆོད། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྒྲ་མཆོད་ཁྲིད་ཡིག་
དང་། ལམ་རིམ་སྒྲ་མ་བརྒྱད་པའི་རྣམ་ཐར་དང་། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོད་གསུང་ཐེག་གིས་
སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱཏོ། །དོགས་གཅོད། རྗེ་འོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་བྱང་ཆུབ་
ལམ་གྱི་རིམ་པའི་བརྒྱད་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ནས་རྒྱལ་སྤྱོད་
ཞེ་བ་ལྷ་ལ་སོགས་པར་བརྒྱད་པའི་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱོད་རྒྱད། ཅེས་གསུངས་པ་ལེགས་པར་
མ་མཐོང་སྟེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྤྱོད་འབྱེད་ལས།
བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་གྱི་བརྒྱད་པ་ལ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱད་དང་ཐབ་མོ་ལྷ་བརྒྱད་གཉིས་ལས་
མ་གསུངས་ཤིང་། དེ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དོན་རྒྱུད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྒྲ་མ་རྣམས་
གྱི་བརྒྱད་རིམ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱིན་སྤྲེལ་གྱི་བརྒྱད་པ་ཞེས་རྗོལ་རྗོལ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤས་
ཐ་སྟན་མཛད་པར། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ལམ་རིམ་སྒྲ་མ་བརྒྱད་པའི་རྣམ་
ཐར་༢༠༦ན་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་དགོས་སོ། །

ཉམས་སད། ཉམས་སད་པ་དང་འབྲ།

ཉམས་སད་པ། ཉམས་ཆོད་ལེན་པ། ཆོད་བལྟ་བ། ཅོ་འཕྲི་བ། མཐོ་འཆམ་པ། སྤྲ་པལ་བ། མགོ་སྟོར་
བ་རྣམས་པལ་ཆར་འབྲ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༥༡༣ལས། རྒྱ་ནག་
དུ་བྱོན་པས་རྒྱལ་པོས་ཉམས་སད་པའི་བྱིར་དབྱལ་ཆུ་དཀར་ཡོལ་གང་དངས་པ་ཅེག་ཅར་
གསོལ། ལྷ་བྲ།

ཉལ་གྱིས་འགྲོ། ཉམས་ནས་འགྲོ་བའམ་ཡལ་ནས་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་བཤད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
སྒྲ་རི་ཐང་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། འདུག་ས་སྟོས་པ་དང་སྟེ་ཅུ་བྲས་པ་ཅོམ་གྱིས་ཀྱང་ཉལ་
གྱིས་འགྲོ་གསུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉལ་གྲོང་། མཆོན་མོའི་གཉིད་དུ་སོང་བའི་གྲོང་པའི་མི། ཆོམས་ལས། ཉལ་གྲོང་ཆུ་པོས་བདས་པ་
བཞིན། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐང་གི་ཆོམས་གྱི་འབྲེལ་པ་༩ དུ་༡༥༦ན་ལས། ཉལ་གྲོང་ཞེས་བྲ།

བཞི་ཐོང་ན་གནས་པའི་སྒྲེ་སྒྲེ་བཟོ་གཉིད་ལོག་པར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །
ཉལ་འགྲོ། རྒྱག་ཆུ། འབབ་ཆུ། བཏུ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རང་རྣམ་ལས། བསྐྱེ་བ་
བའི་ཞེབས་པའི་ཉལ་འགྲོའི་རྒྱ། །ཡོངས་མཛེས་ཆུ་བྱའི་ཆོག་མཚན་སྒྲིག་ཅིང། །མ་
བྱ་གཞོན་ཀྱུ་དགའ་བའི་གར་བྱེད་པའི། །གནས་དེར་དལ་འབྱོར་དོན་ལྡན་བྱས་ན་སྒྲིམ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ཉལ་སྒྲོ་བྱེད་པར་ཤོམ་པའི་བྲིམ་ན་འབྲང་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཞེ་གསུམ་
པ། ཉལ་སྒྲོ་བྱེད་པར་ཤོམ་པའི་བྲིམ་ན་འབྲང་བའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་
གིས་བྲིམ་པ་སྒྲོ་མོ་ཉལ་སྒྲོ་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་འཇམ་དཔེ་སྒྲིག་ན་ཀྱུ་གནས་པ་ལ་དེ་དང་སྐྱབས་
མེད་པར་མཛོན་སུམ་དུ་འདོམ་གང་གི་ནང་དུ་འབྲང་བ་རྫོགས་པ་འཇམ་ཆོར་བྱ་ཆོར་བྱེད་ཀྱིས་
ཆོར་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྐྱང་གཞི་ནི་མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་བདག་
སོང་ལ་བལྟའི་སྒྲིམ་ནས་ཉལ་སྒྲོ་བྱེད་པའི་བྲིམ་དུ་འབྲང་བ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་
བྱ་ནི་གཞན་གྱི་འཕྲིག་པའི་ལོངས་སྒྲོང་ལ་གནོད་པ་དང་རང་ཆགས་པའི་རྒྱར་གྱུར་པའོ། །

ཉལ་སྒྲོ་བྱེད་པར་ཤོམ་པའི་བྲིམ་ན་འདུག་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཞེ་གཉིས་
པ། ཉལ་སྒྲོ་བྱེད་པར་ཤོམ་པའི་བྲིམ་ན་གནས་པའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་
སློང་གིས་བྲིམ་པ་སྒྲོ་མོ་ཉལ་སྒྲོ་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་འཇམ་དཔེ་སྒྲིག་ན་ཀྱུ་གནས་པ་ལ་དེ་དང་
སྐྱབས་མེད་པར་མཛོན་སུམ་དུ་འདོམ་གང་གི་ནང་དུ་འདུག་པ་རྫོགས་པ་འཇམ་ཆོར་བྱ་ཆོར་
བྱེད་ཀྱིས་ཆོར་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྐྱང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་
ཀས་བདག་སོང་ལ་རེ་བམེད་པར་བྱའོ་སྒྲིམ་ནས་ཉལ་སྒྲོ་བྱེད་པར་འདོད་པའི་བྲིམ་དུ་འདུག་
པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་གྱི་འཕྲིག་པའི་ལོངས་སྒྲོང་ལ་གནོད་པ་
དང་རང་ཆགས་པའི་རྒྱར་གྱུར་པའོ། །

ཉལ་བྱག་ལང་བྱག་ མཆོན་མོ་ཉལ་ཁ་དང། སྒྲོ་ལང་བའི་སྐབས་སྒྲ་མ་དང་དགོན་མཆོག་ལ་གྲུས་
པའི་བྱག་གསུམ་རེ་འཆལ་བ་དཔེ་མིང།

ཉལ་བའི་ཀྱན་སྦྱོང། མཚན་མོ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་ཆ་བར་པའི་ཆེ། སྒོ་གཡས་པ་ཕབ་སྟེ་ཀར་
བ་གཡོན་པ་གཡས་པའི་སྟེང་དུ་བཞག་ནས་མེང་གོ་ལྟར་ཉལ་བའོ། །མེང་གོ་ལྟར་ཉལ་བའི་
དགོས་པ་ནི། ཚོས་ཉིད་ཀྱིས་ལུས་སྟོང་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། གཉིད་ལོག་ནའང་བློ་པ་མི་
བཟེད་པ་དང་། གཉིད་སྒྲག་པོར་མི་འགྱུར་བ་དང་། མི་ལམ་སྟོག་པ་འཕམ་ངན་པ་མི་མི་བར།
རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་གསུངས།

ཉལ་བའི་རྣམ་འབྱོར། (སྟགས) སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྟན་ཅིག་སྦྱེས་དགའི་ངོ་ཐོར་བདག་ཉིད་ཀྱང་
འོད་གསལ་པའི་རང་བཞིན་དུ་སྟག་པར་མོས་ནས་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་
ཉལ་བའོ། །ཞེས་རྗེའི་སྟགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉི་ཐང་རྒྱ་མ་ཐོར་ཁོང་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་སྦྱིན་པའི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག་ འདིའི་ཡིག་ཆ་
རྣམས་འཐོར་རྒྱུ་ཆེ་བས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་ཏེ་ཐོ་ཏི་གསུམ་བཅས་ཀྱི་ཀ་པའི་དཀར་
ཆག་ནི། ཉ ཀ་པ གླ་པར་ཕྱིན་བྱམས་གཞུང་སོགས་ལ་ཉེར་གཅིག ཉ ལ་པ གླ་པར་ཐོས་
ཞེ་འཆོལ་མ་སོགས་ལ་ཉེར་གསུམ། ཉ ག་པ གླ་པར་ཆོས་འཐོར་སོགས་ལ་ཉེར་བདུན། ཉ ང་
པ གླ་པར་དག་མཐའ་སོགས་ལ་ཉེར་བདུན། ཡང་དོན་བདུན་ཅུ་ལ་ལྟ། ཉ ཅ་པ གླ་སྐབས་
དང་ཐོའི་མཐའ་དཔྱོད་རྒྱས་པ་ལ་ང་གཉིས། ཉ ཆ་པ གླ་སྐབས་གཉིས་པའི་མཐའ་དཔྱོད་
རྒྱས་པ་ལ་ཞེ་བདུན། ཉ ཇ་པ གླ་སྐབས་དང་ཐོའི་རྩ་རྟེན་ལ་ཉེར་དགུ། ཉ ཉ་པ གླ་པར་ཕྱིན་
སྐབས་གཉིས་པ་གསུམ་པ་བཞི་པ་ལྟ་བུ་བདུན་པ་བརྒྱད་པ་བཅས་ཀྱི་རྩ་རྟེན་ལ་བྱུག་
ཅུ་རེ་གཉིས། ཁྱོན་བསྡེལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་དགུ་བཅུ་གོ་གསུམ། ཉ ལ་པའི་དཀར་ཆག་ནི ཉ
ཀ་པ གླ་ཉི་ཐང་རྒྱ་མ་ཐོར་ཁོང་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་སྦྱིན་པའི་ཤེར་ཕྱོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་འབྱུང་
ཚུལ་ལ་བཞི་བཅུ། ཉ ལ་པ གླ་འདུལ་བའི་དུས་ཆོགས་འགྲན་རྒྱ་དང་བལ་བ་ལ་ཞེ་བརྒྱད།
ཉ ག་པ གླ་དབུ་མའི་བདེན་གཉིས་ལ་བཅུ་དགུ། ཉ ང་པ གླ་དབུ་མའི་ཆོད་འགོག་ལ་ཞེ་
བྱུག་ཅ་པ་ལ་དབུ་མའི་བདག་འགོག་ལ་ཉེར་གཉིས། ཉ ཆ་པ གླ་དབུ་མའི་རྒྱ་འབབས་ལ་
ཉེར་བདུན། ཉ ཇ་པ གླ་ཆོད་མ་རྣམ་འགྲེལ་མདོར་བསྟུས་ལ་ཉེར་ལྟ། ཉ ཉ་པ གླ་ཆོད་མ་

དང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཉེར་གསུམ། ༩ ཏ་པ་ ༡ལ་བསྐྱུས་བྲལ་ཆེ་འཕྲིང་ཆུང་གསུམ་
 ཆང་མ་ལ་ཞེ་གཅིག་བཅས་ཁྱོན་བསྐྱེམས་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཞེ་རྒྱག་བཞུགས། ༩ ཀ་པ་འདི་དཀར་
 ཆག་ནི་ ༡༩ ཀ་པ་ ༡ལ་མཛོད་གནས་དང་པོ་ལ་སྐྱུམ་རྩ་སོ་བདུན། ༩ ཁ་པ་ ༡ལ་མཛོད་གནས་
 གཉིས་པ་ལ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་རྒྱག་ག་པ་ལ་མཛོད་གནས་གསུམ་པ་ལ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་རྒྱག་ ༩ ང་པ་
 ༡ལ་མཛོད་གནས་བཞི་པ་ལ་ལྔ་བརྒྱ་དང་གྲུ། ༩ ཅ་པ་ ༡ལ་མཛོད་གནས་ལྔ་པ་ལ་ཉེར་དགྲ།
 ༩ ཆ་པ་ ༡ལ་མཛོད་གནས་རྒྱག་པ་ལ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གསུམ་བཅས་ཁྱོན་བསྐྱེམས་ཉིས་བརྒྱ་དང་
 རྒྱག་རྩ་བཞུགས། སོག་པོ་ཐོར་ཤོད་ཀྱི་བྲལ་འདི་ལ་ཤེས་འདོད་ཆེ་བས་མ་དཔེ་གཡེལ་
 ཞེས་སྐོང་རྩོམ་སྒྲུ་མའི་གསུང་ལྟར་བཀོད།

ཉི་མ་རུབ་ཀྱི་བར་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲུ་བརྩའི་ཉེར་གཉིས་པ། ཉི་མ་རུབ་
 ཀྱི་བར་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་རོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྐྱོང་གིས་ཉི་མ་རུབ་པའི་དུས་
 སུ་དགེ་སྐྱོང་མ་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་ཀྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྐྱེད་གཞི་ནི། མཉན་
 ཡོད་དུ་དགའ་བྱེད་ཀྱིས་ཉི་མ་རུབ་ཀྱི་བར་དུ་དགེ་སྐྱོང་མ་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་
 བཅས་སོ། །དགག་བྲལ་ཆེ་ཆགས་པའི་རྒྱུན་བྱས་ཉེ་རང་རིགས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་གཞོད་པའོ། །

ཉི་མའི་ཁ་ལོ། ཉི་མའི་ཁ་ལོ་བ་དང་འབྲ།

ཉི་མའི་ཁ་ལོ་བ། <སྐུ་ར་སྐུ་ཏ> སྐུ་རེངས་ཀྱི་མིང།

ཉི་མའི་གཉེན། བྲུ་འཛིན་དུ་རྒྱལ་པོ་བརྒྱ་ཐམས་ལྷུང་བའི་ཐ་མ་ན་བ་ཅན་གྱི་བྲུ་གྲོ་ཏམ་དང་། ཟ་ར་རྒྱ་
 ར་གཉིས་ལས། སྟོན་མས་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་ལོ་མའི་སྤྱི་ལ་བྲུ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་
 ཁང་བྱར་གཞན་པའི་ཆོ། གཡོན་ཅན་པད་མའི་རྩ་ལག་དང་བཟང་མོ་དགའ་དགྲུར་སྐྱོད་པའི་
 དུས་ལས་ཡོལ་བས། བཟང་མོ་བསད་པའི་རལ་གྱི་ཁྲག་ཅན་ལོ་མའི་སྤྱི་ལ་བྲུའི་ཉེ་འདབས་སུ་
 བསྐྱོན་པའི་དུས། དང་སྔོང་མདོག་ནག་གི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་བྲུ་ཆར་གྱི་ཐིག་པ་དང་། རི་བཞོན་
 ལུས་ལ་རེག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འདོད་པའི་གནས་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤིང་རྩས་བྱངས་ཉེ།
 ཁམས་ཀྱི་དྲངས་མ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དུ་སྐྱུངས་པ་ལས་སྐོང་གཉིས་སུ་གྱུར་བ་ཉི་འོད་ཀྱིས་

བསྐྱུངས་ཤིང་ཁྱིུ་གཉིས་བྱ་རམ་གྱི་ཤིང་གསེབ་ཏུ་ཞུགས་པས་མིང་དེ་ལྟར་གྲགས་སོ། །
ཉི་ཆེ་བ། 1 རེས་འགའ་བ། སྐབས་དེ། མཆོམས་རེ་ཡོད་ལ་མཆོམས་རེ་མེད་བ། 2 ཆ་མ་ཆང་བ།
ཕྱོགས་རེ་བ། ཕྱོགས་འགའ་རེ་ན་ཡོད་ལ་འགའ་རེ་ན་མེད་བ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
ཉི་ཆེ་བའི་དོན་ནི་ཕྱོགས་རེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
ཉི་ཆེ་བའི་སྟོང་བ། དགག་བྱ་ཉི་ཆེ་བ་བཀག་པའི་སྟོང་བ། དཔེར་ན་བྱང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་
བཞིན་དུ་བདེན་པར་སྤང་ཡང་དེར་བྱུང་པའི་སྟོང་བ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྱི་མའི་རྟ་སྤང་བདེན་པར་
སྤང་ཡང་དེས་སྟོང་བ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རྟེ། རྗེའི་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། སྤྱི་མ་མཁལ་གྱིས་རྟ་
སྤང་བརྟན་པར་ཤེས་པ་ཡང་ཉི་ཆེ་བའི་སྟོང་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རང་རྒྱ་བྱུང་
པའི་རྒྱས་ཡོད་གྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་ལྟ་བུ་ཡང་དེའི་མཆོན་གཞིར་འཐད་དོ། །རྗེའི་ལྷག་
མཐོང་ཆེ་ཆུང་དང་། བྱང་ཐང་བརྟན་པའི་སྟོན་མའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཤོད།
ཉི་ཆེ་བའི་ཐེག་པ། ཐེག་པ་རྒྱུད་དུ་དང་དོན་གཅིག་སྤྱི་བཤད་ནི། ཉམས་ལེན་གྱི་དུས་སུ་རྒྱ་ཆོགས་མཐའ་
ཡས་པ་ལ་མི་སྟོབ་པར་ཉི་ཆེ་བའམ་ཕྱོགས་རེ་བ་ཅམ་ལ་སྟོབ་པས་དེ་སྐད་ཅས་བྱའོ། །རྗེའི་
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཡང་ཉམས་ལེན་གྱི་དུས་སུ་ཆོགས་མཐའ་ཡས་པ་
ལ་སྟོབ་མི་སྟོབ་ཉིད་ཡིན་རྟེ། ཉི་ཆེ་བའི་ཐེག་པ་དང་ཐེག་པ་རྒྱུད་དུ་གཉིས་མིང་གི་རྣམས་
གངས་ཡིན་ལ་ཉི་ཆེ་བའི་དོན་ནི་ཕྱོགས་རེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ཉི་ཆེ་བའི་དཔྱལ་བ། ཆ་དཔྱལ་དང་གང་དཔྱལ་གྱི་ཉི་ཤེས་ན་ཡོད་ཅིང་མའི་ཡུལ་ན་འད་ཡོད་པར་
སའི་དངོས་གཞིར་གསུངས་ཤིང་། མཆོ་ཆེན་པོའི་འགྲམ་དང་ཉི་བ་ན་ཡོད་པར་ཡང་ལྷང་
གཞི་ལས་གསུངས་རྟེ། དགེ་འདུན་སྤངས་ (འདུལ་བ་ལྷང་གཞི་༩ ཀ་པ་ ༡༠༠བ་༣ན་འདི་
ལ་དགེ་འདུན་འཆོ་ཞེས་གསུངས་) གྱི་རྟོགས་བརྗོད་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་།
གནས་ནི་རེས་པ་མེད་དེ། རྒྱ་ཐོ་དང་རི་དང་སྤང་མ་གྱི་ཕྱོགས་དང་གཞན་དག་དང་འོག་ན་འད་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་ནི།
གཏུན་ཤིང་གི་རྣམ་པ། ཕྱགས་མའི་རྣམ་པ། ཀ་པའི་རྣམ་པ། ཅིག་པའི་རྣམ་པ། སྤྱི་ཆེན་ལ་

སོགས་པའི་རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །ཡུང་གོ་སྤྲགས་ཀྱི་གཞི་མཆེན་མས་
མཛོད་བྲངས་པ་ལས་ཀྱང་། ཉེན་པར་གཞན་གྱི་སྒོག་གཅོད་ཅིང་། འུབ་མོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་
ཉན་ཐུན། །ལས་དེའི་འབྲས་བྱ་བཟང་པོ་དང་། །སྤྲིག་ཏོ་འདི་ནི་སྤྱོད་བཡིན། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །སྤྲི་བཤད་ནི། སྤྲིག་བསྐྱལ་རྒྱུ་མི་འཆད་དུ་མི་སྤྱོད་བར་དུ་ས་ཉི་ཆེ་བ་སྟེ་སྤྲིག་བས་
འགར་སྤྱོད་བས་ན་དེ་སྤྲིག་ཅེས་བྱའོ། །

ཉི་ཐེར་རྩལ། (མཛོད) སྤྱང་རྩལ་བདུན་གྱི་ཆད། མངོན་པ་མཛོད་ལྟར་ན། འདི་ལ་རྩལ་ལྷ་རབ་
(༡༩༣༥༣) ཡོད་ལ། འདུལ་བ་ཡུང་རྣམ་འབྱེད་ལྟར་ན་དུག་བསྐྱུར་དུ་ཅི་བས། འདི་ལ་
རྩལ་ལྷ་རབ་ (༡༩༤༣༦) ཡོད་དོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་
པ་༩ ཚུ ། ༡༩༡༩༥ལས། ཉི་ཐེར་གྱི་རྩལ་བཞི་བཅུ་ཅད་ཀྱའི་ཆ་གཅིག་ལ་རྩལ་ལྷ་རབ་
གཅིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཞོར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྲི་བཤད་ནི། ཉི་ཐེར་ལས་མཐོང་
ཐུབ་པའི་རྩལ་ཡིན་པས་དེ་སྤྲིག་ཅེས་བཛོད་དོ། །

ཉི་ཆེ་གཡུང་བྱང་གསུམ་གྱི་མཆོན་དོན། བོད་ཀྱི་ལུགས་སོལ་ལ་ལོ་གསར་སོགས་སུ་ཁྲིམ་གྱི་ཅིག་
ངོས་སུ་ཉི་ཆེ་གཡུང་བྱང་གསུམ་འབྲི་བའི་སོལ་ཡོད་པ་དེའི་མཆོན་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
གཡུང་སྐྱབ་ལས། ཆེ་ཡི་ཉི་མ་མི་འུབ་རབ་ཏུ་གསལ། །བསོད་ནམས་སྐྱབ་པ་ཡར་ངོའི་སྐྱུར་
འཕེལ། །རིགས་རྒྱུད་མི་འཁྱུར་ (མི་འཁྱུར་ནི་འཁྱུར་བ་མེད་པ་སྟེ་རིགས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་
བྱ་སྤྲིག་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་འབྱུང་བའི་དོན་ནོ།) གཡུང་བྱང་ལྟར་བཏན་པ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། རབ་ཏུ་གསལ་བའི་ཉི་མས། ཆེ་རིང་བ། ཆེས་པའི་སྐྱབ་པས། བསོད་ནམས་འཕེལ་བ།
གཡུང་བྱང་གིས། རིགས་རྒྱུད་མི་ཆད་པ་མཆོན་པ་བཅས་སོ། །རི་མོ་དེ་དག་གིས་ན། ཆེ་
རིང་བ་དང་། བསོད་ནམས་འཕེལ་བ། རིགས་རྒྱུད་མི་ཆད་པ་བཅས་ཀྱི་ཉེན་འབྲེལ་ཡོད་དོ། །

ཉི་འོག་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་མ་ག་རྩ་ནི་ཉི་འོག་ཅེས་པའི་མིང་འབྲུག་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཡིན། རོ་ནང་
ཏུ་ར་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས། སྤལ་བདུན་གྱི་རིང་ལ། མ་ག་རྩ། རྩི་ག་ལ། ཞོ་ཏི་
མི་ལ་སོགས་ཉི་འོག་གི་རྒྱལ་ཁམས་དང་། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དོགས་གཙོ། ཉི་འོག་

ཡུལ་དབུས་གྲི་མིང་ཡིན་ན། འོན་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་
༩ ལྟ་ ༡༡༩ རྒྱུ་ལས། ཉི་འོག་གི་གོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་འཁོབ་ནས་བྱུང་བ་ཟབ་དར་
ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་མཐའ་འཁོབ་ནས་བྱུང་བའི་གོས་ལ་ཉི་འོག་གི་གོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་
རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ནམ།

ཉི་འོག་གི་གོས། (འདུལ་བ) མཐའ་འཁོབ་ནས་བྱུང་བའི་གོས་ལ་བཤད། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་
ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༩ ལྟ་ ༡༡༩ རྒྱུ་ལས། ཉི་འོག་གི་གོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་འཁོབ་
ནས་བྱུང་བ་ཟབ་དར་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉི་འོག་གི་རྒྱ་གར་གྲི་ཡུལ་དབུས་མ་ག་རྩ་བ་རྣམས་ནི་ཉི་འོག་པ་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་གཞིའི་གཙོ་བོ་
ཡིན། མཛོད་རྒྱུ་ཐར་གསལ་བྱེད་ལས། རྒྱ་གར་གྲི་ཡུལ་དབུས་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་
ལས་གཞན་དག་ན་གནས་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཉི་འོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། མཆིམས་
མཛོད་ལས། ཉི་འོག་པ་ནི་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་སམ་ཁ་ཆེ་བའི་ཡུལ་ལས་གཞན་ན་གནས་པ་
རྣམས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གྲང་གསུངས་སོ། །ཡང་ཤོག་གྲགས་༡༤ལས། གང་དག་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་
ན་གནས་པ་དེ་དག་ནི་ཁ་ཆེ་བ་ཡིན་ཞིང་། གང་དག་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱབ་ཕྱོགས་ན་གནས་
པ་དེ་དག་ལ་ནི་རྒྱབ་ཕྱོགས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། རྒྱབ་ཕྱོགས་པ་དང་རྒྱ་གར་གྲི་ཡུལ་དབུས་ལ་
སོགས་པ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ལས་གཞན་དག་ན་གནས་པ་རྣམས་ནི་ཉི་འོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས། མཆིམས་མཛོད་ལུང་གྱི་མ་འདི་རྩེ་ཐད་གོ་དཀའ་བས་གསལ་བར་བཤད་ན།
རྒྱབ་ཕྱོགས་པ་དང་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ལས་གཞན་དག་ན་གནས་པ་རྒྱ་གར་གྲི་ཡུལ་དབུས་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ནི་ཉི་འོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཡང་སེ་ར་རྩེ་བཅུན་པའི་
ཐུབ་མཐར་གྱི་བྲག་སྒྲ་བ་ལ་དབྱེ་ན། ཁ་ཆེ་གྱི་བྲག་སྒྲ་བ། ཉི་འོག་པའི་གྱི་བྲག་སྒྲ་བ། ཡུལ་
དབུས་གྲི་གྱི་བྲག་སྒྲ་བ་དང་གསུམ་ཞེས་ཉི་འོག་དང་ཡུལ་དབུས་གཉིས་ཐད་དུ་གསུངས་
འདུག་པས་དབྱེད་པར་འོས་སོ། །ཡང་ལུང་སྒྲའི་ཐུབ་མཐར་ནི་གྱི་སྒྲ་ལ། ཁ་ཆེ་གྱི་སྒྲ་དང་།
ཉི་འོག་པ་གཉིས་མ་གཏོགས་མ་གསུངས་སོ། །

ཉི་ཤུ། བཅུ་ཐག་གཉིས་ཀྱི་མིང་། ཉི་ནི་གཉིས་དང་། ཤུ་ནི་བཅུ་འདྲིའི་དོན་ཡིན། འོག་གཙོ་དང་། སྐྱུ་མ་ཐུ།
བཞི་བཅུ། ལྔ་བཅུ། སྟག་ཐུ། བདུན་ཐུ། བརྒྱད་ཐུ། དགུ་བཅུ། ཞེས་ཐག་གཞན་ཐམས་ཅད་
ལ་༩ རྩམས་བཅུ་ ཞེས་བཛོད་ནས་ཉི་ཤུ་ལ་༩ ཉི་བཅུ་མེ ཤུ་གཉིས་ཐུ ཤུ་གཉིས་བཅུ
ཞེས་མི་ཐེང་བར། ཉི་ཤུ་ཞེས་ཐེང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི། ཡང་། བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ལྟར་༩ ཤུ
དང་ཤུ་ཐུ་ཆག་པ་ཡིན་ན། སྐྱུ་མ་ཤུ། བཞི་བཤུ། ལྔ་བཤུ། སྟག་ཤུ། བདུན་ཤུ། བརྒྱད་ཤུ།
དགུ་བཤུ་ཞེས་མི་བཛོད་པ་ཅི། བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས། ཉི་ནི་གཉིས་ཀྱི་མིང་གཞི་
དང་། ཤུ་ནི་བཅུ་འདྲི་དོད་དལ་ལས་བྱུང་བེད། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། བཅུ་ཉིད་སྐྱུ་ཉམས་
ནས་ཤུར་འབོད་པར་སེམས་སོ། །དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པར་ལྷ་ལྷ་ཡི་ཤེས་འོད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་
ལོ་རྒྱུ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱད་གསར་བཅད་གསུམ་པ་མཛད་པའི་སྐབས་ཉི་
ཤུ་ལ་གཉིས་བཅུ་དང་། སྐྱུ་མ་ཐུ་ལ་གསུམ་བཅུ། སྐྱུ་མ་བརྒྱ་ལ་གསུམ་བརྒྱ། གཉི་ལྔ་ལ་ཉི་ལྔ།
བསྟན་བཅོས་ལ་བསྟན་ཆོས། སྟག་པོ་ལ་འཕུག་པོ། བསམ་གཏན་ལ་བསམ་གཏན་སོགས་
འཆོས་པར་མཛད་ཀྱང་། བཀས་བཅད་གཉིས་པ་བཞིན་དུ་གནས་པ་མང་བར། སྟོགས་སྟོན་
ལོ་རྒྱུ་འདྲི་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་གསུངས་སོ། །བཀས་བཅད་གསུམ་པའི་སྐབས་ལོ་
ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། དཔང་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་དང་། ལོ་ཆེན་རྣམ་སྤྲུལ་རྩ་བ་སོགས་
ཀྱིས་གསར་བཅོས་བྱས་པ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་མཛོད་ཡང་འགྲི་རྒྱན་དར་མ་ཐུབ་པར་
བཀས་བཅད་པར་པའི་སྲོལ་དེ་དེ་སྤར་གནས་འདུག།

ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ་འདྲིའི་དོན་གཉིས་
པ། ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་
སློང་མཁན་པོ་གང་ཞིག་གིས་སྟོན་པ་ལེན་པ་པོ་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་
བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་པ་ལས་གྲུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སློང་གཞི་ནི། མཉན་
ཡོད་དུ་མོད་འགལ་གྱི་བྱས་སྐྱེས་ཐག་གཞོན་ལུ་བཅུ་བདུན་ཕྱེ་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་བསྟེན་པར་
རྫོགས་པར་བྱས་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་གྱི་རྒྱུད་རྒྱུད་ཐོས་པར་

འགྲུར་བཤོ།

ཉི་ཉོང། འཇའ་བན་སྐད་ཉིང་ཉོང་ Nihon ཉི་འཇའ་བན་གྱི་སྐད་ཡིན་ལ། ཕྱི་རྒྱལ་བས་འཇའ་བན་ Japan

ཟེར་བ་དེའོ། རྒྱ་མིས་འདི་ལ་རི་མིན་ (rebên) ཟེར།

ཉི་ལྷགས་ཀྱིས་གཟིར། ཉི་མ་དང་ལྷག་བས་གསུང་བ།

ཉིང་། 1 ཉིང། རང་ཉིང། གཞོན་ཏུ་ཆེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། ཐར་བར་དཀའ་ཞིང་དཔག་ཚད་མང་
མཆིས་ལྟོ་བ་ནི། ། ཁེངས་བར་མི་འགྲུར་ཉིང་གི་འཇའ་ཉིང་གིས་ཟ་བྱེད་ཅིང་། ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

2 ཡང་། ཡན་ལག་གི་ཡང་ཡན་ལག་ལ་ཉིང་ལག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 3 ཡང་ཡང་། ཡང་བསྐྱར་
དཔེར་ན་ཡང་ཡང་མཆེས་སྐྱོར་བ་ལ་ཉིང་མཆེས་སྐྱོར་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཉིང་དགོས། དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ།

ཉིང་མཆེས་སྐྱོར་བ། སྐྱེ་བ་ལེན་པ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་མཆེས་སྐྱོར་བ། མི་ཡིན་ན་པ་མའི་ཁྱ་ཁྱག་
གི་དབུས་སུ་རྩམ་ཤེས་ཞུགས་པ་ལ་ཟེར། སྐྱ་བ་གད་ནི། ཉིང་ནི་འདིར་ཡང་ཡང་ངམ། ཡང་
བསྐྱར་གྱི་དོན་ཡིན་བས། སྐྱེ་སྤིད་དུ་ཡང་ཡང་ངམ་ཡང་བསྐྱར་མཆེས་སྐྱོར་བས་ན། ཉིང་
མཆེས་སྐྱོར་བ་ཞེས་བཤོ།

ཉིང་ལག་ ཡན་ལག་གི་ཡན་ལག་ ལག་པ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ལ། མཇུ་བ་མོ་ནི་ལག་པའི་ཡང་
ཡན་ལག་ཡིན་བས། ཉིང་ལག་ཅེས་བཤོ།

ཉིང་ག། 1 རང་ག། རང་གི་ག། 2 བསད་པའི་ཉིན་གྱི་ག། 3 ཉི་དུའི་ག།

ཉིན་ལ། ཉིན་བར་དང་འབྲ།

ཉིན་བར། ཉིན་མོ། ལུང་གོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞི་ལས། ཉིན་བར་གཞན་གྱི་སྟོག་གཅོད་ཅིང་། །འུ་བ་མོ་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཡོན་ཉན་ལྷན། །ལས་དེའི་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་དང་། །སྤྲིག་ཏོ་འདི་ནི་སྤོང་བ་ཡིན། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུང་གཞིའི་འབྲེལ་པ་སོགས་སུ་འད་གསལ།

ཉིན་མཆན་གྱི་ཆ་ཉིང་གཉིས། (འདུལ་བ) ལུང་གཞི་ལས་གསུངས་པའི་ཉིན་མཆན་གྱི་ཆ་ཉིང་གཉིས་ནི།
སྤྲོ། གུང་། ཕྱི་སྤོ། མཆན་མོའི་སྤྱན་དང་སྤོ། སྤྱན་དང་སྤོའི་སྤོ། གུང་སྤྱན། གུང་སྤྱན་གྱི་

བྱེད། ལུན་ཐ་མ། ལུན་ཐ་མའི་བྱེད། སྐྱ་རེངས་མ་ཤར་བ། སྐྱ་རེངས་ཤར་བ། ཉི་མ་མ་ཤར་
 བ་དང། ཉི་མ་ཤར་བ། ཉི་མ་བརྒྱད་ཆ་ཤར་བ། ཉི་མ་བཞི་ཆ་ཤར་བ། ལྷུང་ཆོགས་མ་ཡོལ་
 བ། ཉི་མ་བཞི་ཆ་ལུས་བ། ཉི་མ་བརྒྱད་ཆ་ལུས་བ། ཉི་མ་མ་རུབ། ཉི་མ་རུབ་བ། ལྷ་སྐར་མ་
 ཤར་བ། ལྷ་སྐར་ཤར་བ་མེ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས་གསུངས་སོ། །མཆོདླེག་སྟོང་ཆ་ལས་གསུངས་
 བ་ལྟར་བཞོད་དོ། །

ཉིན་མཆན་གྱི་ཐ་མ། (འདུལ་བ) མེད་དང་ནམ་ཕྱེད། གླུ་བཤད་ནི། ཉིན་གྱི་ཐ་མའི་ཆ་མེད་དང་། མཆན་
མའི་ཐ་མའི་ཆ་ནི་ཕྱེད་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད།

ཉིན་མཚན་དུས་དྲུག (ལུལ་བ) ཉིན་ལན་གསུམ་མེད། སྤྱི་ལོ་གྲང་། ཕྱི་ལོ་སྤེ་གསུམ་དང་། མཚན་ལན་
གསུམ་མེད། སྤོང་། ཅན་གྲང་། མོ་དངས་ཏེ་གསུམ་སྤེ་དྲུག་གོ།

ཉིན་ཞག (འདུལ་བ) ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་གཟིགས།

ཉེན་ཞག་གཅིག་ (ལུལ་མ) ད་ནང་སྐྱ་དེངས་ཤང་ནས་སང་སྐྱ་དེངས་མ་ཤང་གི་ཤང་ལ། ཉེན་ཞག་
 གཅིག་ཟེད། དེ་སང་གི་ཚུ་ཆོད་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་དེ་ཡུན་ཆོད། ཉེན་ཞག་གཅིག་ལ་སྤར་སྟོལ་གི་
 བཅི་ཚུ་ལ་བྱས་ན། ཡུད་ཅམ་སྤམ་རྩ་ཡོད། ཡུད་ཅམ་གཅིག་གི་ཆད་ནི། དང་ལུས་གི་ཚུ་ཆོད་
 ལ་སྤར་ན། ལྷང་མ་བཞི་བརྩ་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད། ཉེན་ཞག་དེ་ཞག་གསུམ་གི་ཡུན་མིང་པོ་ཡིན།
 ཞེད་ཤང་ཞག་ལ་གཟིལ་ན།

ཉེས་ན། (བརྟེན) བརྟགས་ནའམ་ནམ་པ་ཉེས་སུ་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། ལུང་སྤྱོད་པ་པའི་དོན་
གསུང་རྟོ།

ཉིས་འབྲུམ། འབྲུམ་གཉིས།

ཉུག་གིས། འབྲུར་ཉེ། འདྲི་ཉུག་ཅེས་པ་མགོ་ལྷུག་ལྷུག་གས། མགོ་ཉུག་ཉུག་ཅེས་པའི་ཉུག་དང་དོན་
འབྲལོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་རང་གི་རྒྱུད་
པ་ཉུག་གིས་བྱུང་མ་ཐག་ཉིད་དུ་དེ་པ་དབང་བཤུས་ནས་འཐབ་དགོས། ཞེས་དང་། བསྐྱུག་
རྩམ་པའི་ཞལ་ནས། ཉོན་མོངས་པ་ཉུག་གིས་བྱུང་ཅན་ལེ་ལོ་མི་བྱ་བར་མོད་ལ་གཉེན་པོས་

བརྒྱུག་ཁེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉུག་རུམ་བ། <གཞུ་མི> (འདུལ་བ) རྒྱལ་པོའི་བཙུན་མོའི་འཁོར་དུ་བྱི་པོ་ལོག་གཡེམ་སྤང་ཞིང་ལྷ་ཉུལ་
བྱེད་མཁའ་གྱི་པོ་རྟགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བརྟོན་ཟེན་པའི་སྐྱེས་པའི་མིང་། པོ་རྟགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་
བརྟོན་པའི་དགོས་པ་ནི་བཙུན་མོ་རྣམས་ལ་ལོག་གཡེམ་མི་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་གསལ་
པོ་རེད། ཉུང་རུམ་པ་ཡང་ཟེར། སྤོ་བོད་སྐད་གཉིས་འཁྱར་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ཉུང་བའི་རྒྱད། བསྐྱས་རྒྱད་དང་དོན་གཅིག་དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཉུང་ཏི། ཀྱ་ལྷ། ཀྱ་ལྷ་ཏ། ཉུང་ཏི་རྣམས་དོན་གཅིག་ ཀྱ་ལྷ་ཏ་ལ་གཟིགས།

ཉུང་བ་དང་བསྐྱར་བའི་བྱད་པར། ཉུང་བ་ནི་མང་པོའི་ཐོག་དང་། བསྐྱར་བ་ནི་ཉུང་བར་བྱེད་པ་འཕམ་
ཉུང་དུ་གཏོང་བའི་དོན།

ཉུང་མ། ལ་ལྷག་དང་འབྲ་བའི་བཟའ་བའི་བྱེ་བྲག་རོ་མངར་ལ་དབྱིབས་རྒྱུ་ཕྱིལ་ཞིག་

ཉུང་མ་ཉི་ཆོ། ཉུང་མ་བྱོགས་རེ་བའམ་ཉུང་ཟད་རེ།

ཉུང་མ་པོ་ཤ། ཉུང་མ་བཙོས་མ། བཙོས་པའི་ཉུང་མ།

ཉུང་མ་བཙོས་འཁེངས། ཉུང་མ་བཙོས་པ་གང་ངར་གྱིས་མཁྱེག་པོ་ཆགས་པ་ལ་ཟེར།

ཉུང་ཟད། ཉུང་ཟད། ཐུན་བྲ། ཉུང་ཉུང་། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་དོགས་ལས། རྗེ་བཙུན་སྤྲ་མ་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ངོ་མཆར་མཆད་དུ་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་སྐྱེས་པའི་རབས་ཀྱི་ཆོགས་
ཉུང་ཟད་ཅིག་ཡོངས་སུ་བརྗོད་པའི་གཏམ་དུ་བྲ་བ། དད་པའི་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྲ་བ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཉུང་གཤེར། ཉུང་མ་རྒྱོན་བ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱང་པའི་བྱིས་པ་ནི་བྱང་ན་རྩམ་པ་དགོན་
བས་ཉུང་མ་ཉི་ཆོ་ཟ་བས་བྱིས་པ་ཞིག་བཀྲོས་ཏེ་རྩམ་པ་ཟ་འདོད་ནས། མ་ལ་ཟས་བསྐྲངས་པ་
ལ་མ་ལ་རྩམ་པ་མེད་པས་ཉུང་གཤེར་ཞིག་བྱིན་པས་དེ་མི་འདོད་ཟེར། དེ་ནས་ཉུང་མ་སྐྱུ་
པོ་ཞིག་བྱིན་པས་མི་འདོད་ཟེར། དེ་ནས་ཉུང་མ་པོ་ཤ་ཞིག་བྱིན་པ་ལ་ཡང་ང་མི་འདོད་ཟེར།
དེ་ནས་ཉུང་མ་བཙོས་འཁེངས་ཞིག་བྱིན་པས་དེ་ཡང་ང་མི་འདོད་ཟེར་ཞིང་ཁོ་མ་མགུ་ནས་

དེ་ཡོ་ཉུང་མ་ཡིན་ཟེར་ལོ། །ཞེས་བ་ལྟར་རོ། །

ཉུང་རུམ་བ། (འདུལ་བ) ཉུག་རུམ་བ་དང་འབྲ།

ཉུངས་བ། ཉུང་བླགས་བ།

ཉེ། 1 ཐག་རིང་པོའི་བརྒྱུག་ཕྱོགས། 2 ཡང་། ཡང་སྐྱར། སྤྱིང་པོའི་ཡང་སྤྱིང་པོར། ཉེ་སྤྱིང་ཟེར་བ་ལྟ་
བྱ། རྒྱའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། 3 ཆ་འབྲ་བའི་དོན་ལའང་འདུག དཔེར་ན་མཆོམས་མེད་ལྟ་
དང་། དེ་དང་ཉེ་བ་ལྟ་ཞེས་བ་ལྟ་བྱ། མཆོམས་མཛོད་དེ་བ་གཞུགས་༤༤ལས། དེས་ན་ཆ་
འབྲ་བ་དང་ཉེ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉེ་འཁོར་བའི་དཔྱལ་བ། ༡ མེ་མ་སྐྱར་གྱི་འོབས། ༢ རོ་སྐྱགས་ཀྱི་འདམ། ༣ མཆོན་ཆའི་དཔྱལ་བ།
འདི་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྱ་གྱིའི་ལམ་སོགས་ཟེར། (སོགས་ཁོངས་ཀྱིས་བསྐྱས་བ་རལ་གྱི་
མོ་མས་ནགས་ཆལ་དང་། འཕམ་མ་ལའི་ཆལ་གཉིས་ཡོད། འདི་དག་མཆོན་ཆས་གནོད་བ་
འབྲ་བས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་པོ) ༤ རྒྱ་སྐྱར་རབ་མེད་དང་བཞིའོ། །དེ་དག་ཆ་དཔྱལ་བརྒྱད་
པོའི་ཉེ་འཁོར་དུ་ཡོད་བས་ཉེ་འཁོར་བའི་དཔྱལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ།
དཔྱལ་བ་བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཕྱི་གཏོས་བཞི་བཞི་དང་སྟོ་བཞི་བཞི་ཡོད་ལ། དེ་དག་གི་
ཕྱི་རོལ་ཏུ་ནི་ལྷགས་ཀྱི་རྩ་བས་བསྟོར་ཞིང་རྩ་བ་དེ་ལ་ཡང་སྟོ་བཞི་བཞི་ཡོད་དོ། །སྟོ་དེ་རེ་
རེ་ན་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་ལྷག་པ་བཞི་བཞི་ཡོད་དེ། མེ་མ་སྐྱར་གྱི་འོབས། རོ་སྐྱགས་ཀྱི་
འདམ་མམ་ཕྱི་ས་སྟེ་རྒྱག་པའི་འདམ་རོ་ལྟར་མན་བ། སྤྱ་གྱིའི་ལམ་སོགས་དང་། རྒྱ་སྐྱར་
རབ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། མཛོད་དུ་ལྷག་པའི་དཔྱལ་བ་བརྒྱ་དྲུག་ཟེར་བ་དང་། ཉེ་འཁོར་
བའི་དཔྱལ་བ་དོན་གཅིག་ཡིན།

ཉེ་རྒྱད། 1 ཉེ་རིང་། ཐག་ཉེ་པོ་དང་རིང་པོ། 2 མཛོལ་བཤེས་དང་མཛོལ་བཤེས་མིན་ལ།

ཉེ་རྒྱལ། <མུ་པ་ཉི་ཉེ་> (འདུལ་བ) འུ་རིའི་བྱ་སྟེགས་པ་ཡིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་མིང་ཡིན། པ་བྲམ་ཟེ་
སྐར་རྒྱལ་དང་། མ་འུ་རི་ཀ་གཉིས་ཀྱི་བྱ། ཉེ་རྒྱལ་ཞེས་པ་མའི་མིང་ལས་དྲས་ཏེ་བཏགས་པ་
དང་། འུ་རིའི་བྱ་ཞེས་པ་མའི་མིང་ལས་དྲས་ཏེ་བཏགས་སོ། །འདིའི་སྟོར་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་

སྒྲིམ་སྒྲེ་པ་ལ་ཀ་པར་འབྲུགས་སོ། །འདི་དང་པར་ནས་སྒྲིམ་གཉིས་ (འདི་མོ་འུ་གལ་གྱི་
བྱེད་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་སྒྲིམ་པ་མིང་ཡིན།) འཕགས་པ་རྟ་བྱུང་གི་སྒྲོ་བ་མ་ཡིན། འདི་དང་
པར་ནས་སྒྲིམ་གཉིས་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྒྲིམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་
པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་༣༥༣ལས། ཉེ་རྒྱལ་བཞིན། ཞེས་པ། སྒྲོ་བ་འཕགས་པ་རྟ་བྱུང་དང་། སངས་
རྒྱུས་གཉིས་སྤངས་གཅིག་ན་འབྲུགས་པ་ལ། འཕགས་པ་རྟ་བྱུང་གི་སྒྲོ་བ་མ་བྲམ་ཟེ་ཉེ་རྒྱལ་
དང་། པར་ནས་སྒྲིམ་གཉིས་ཀྱིས་ཁོང་གི་སྤྱན་སྤར་འོངས་ཏེ། སྒྲོ་བ་ལ་སངས་རྒྱུས་ལ་བྱུག་
བྱ་སྒྲིམ་པས། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཞལ་ནས། གང་ལ་ཆོས་ནི་ཐོས་གྲུང་པ། །དེ་ལ་དང་པོ་བྱུག་བྱ་
སྒྲེ། །རྒྱ་བ་ཆོས་ལ་བྲམ་ཟེ་བཞིན། །གསུངས་ནས་སྒྲོ་བ་འཕགས་པ་རྟ་བྱུང་ལ་བྱུག་གིས་
གསུངས། དེ་བཞིན་དུ། འོ་སྒྲོ་བ་ཀྱིས་ཀྱང་། བྱུག་དང་མཆོད་པ་གང་བྱེད་ཀྱང་། སྒྲོ་བ་ལ་རྒྱ་
མ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན། མཆོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མར་ནི། །རྒྱ་མ་མཆོད་པ་རབ་ཏུ་བརྩམས། །དེ་
མཉེས་པ་ལས་དངོས་བྱུང་ནི། །ཡེ་ཤེས་དམ་པའང་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་གི་ནང་ནས་རྒྱ་མ་ཁོ་ན་དག་སྒྲེ། བྱུགས་བཅུ་ལྔའི་སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་
དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་བསོད་ནམས་པས། རྒྱ་མའི་བ་སྤྱིའི་ཁྱད་གཅིག་མཆོག་ཅེས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉེ་བརྒྱུད་རིང་བརྒྱུད། ཉེ་རིང་གི་བརྒྱུད་པའི་ཁྱད་པར་ནི། དཔེར་ན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་
ཀྱིས་རྗེ་བཙུན་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་དངོས་སུ་གནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ལ་ཉེ་བརྒྱུད་དང་།
བདག་ཅག་གི་སྒྲོན་པ་ནས་རྗེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་རིང་བརྒྱུད་
ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་གཞན་ལའང་རིགས་འབྲེལ་།

ཉེ་སྤྱིང་། ལྷ་དཔེའི་ཐུགས་རྒྱུད་བསྐྱེད་པ་ལ་ཉེ་བར་བྱེད་པའི་སྤྱུགས། སྤྱི་བཤད་ནི། ཉེ་ཞེས་པ་ནི། ཡང་
དང་། ཡང་སྤྱིང་གི་དོན་དང་། སྤྱིང་ནི་སྤྱིང་པོའོ། །མདོར་ན། ཉེ་སྤྱིང་། ཡང་སྤྱིང་། སྤྱིང་པོའི་
ཡང་སྤྱིང་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག་རྗེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྤྱུགས་ལ་གཞི་བྱས།

ཉེ་དུ། (འདུལ་བ) 1 རང་གི་པ་མ་ནས་བཅེས་པའི་མི་རབས་བདུན་ཅུན་ཆད་ཀྱི་རིགས་ཅུས་དང་འབྲེལ་

བ་ཡོད་པའི་མི་ལ། ཉེ་དུ་ཟེར། མདོར་བསྟན་ཏེ་བཤད་ན། བདུན་ཆོག་ས་མ་བདུན་བརྒྱད་
ཚུན་ཆད་ལ་ཉེ་དུ་ཟེར། དཔེར་ན་རང་གི་བ་མ་གཉིས་པོ་ཆོག་ས་དང་པོ། ཨ། ཁྱ་དང་ཨ། ཞང་ལྟ་
བྱ་ཆོག་ས་གཉིས་པ། ཆ་པོ་ཆ་མོ་ལྟ་བུ་ཆོག་ས་གསུམ་བ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། 12 རང་གི་བ་མའི་
བ་མ་ནས་བརྩིས་པའི་མི་རབས་བདུན་ཚུན་ཆད་ཀྱི་རིགས་རྩ་ས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་
ལ། ཉེ་དུ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༩ ཚུ་ 123456789 ལས།
བྱི་མོ་དང་། མེས་པོ་དང་། ལྷགས་ལ་བརྟེན་པའི་བདུན་པ་ཚུན་ཆད་ནི་ཉེ་དུ་ཡིན་ལ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ། (འདུལ་བ་) 1 རང་གི་བ་མ་ནས་བརྩིས་པའི་མི་རབས་བདུན་པ་པན་ཆད་ལ། ཉེ་དུ་མ་
ཡིན་པ་ཟེར། 2 རང་གི་མེས་པོ་དང་མེས་མོ་ནས་བརྩིས་པའི་མི་རབས་བདུན་པ་པན་ཆད་ལ་
ཟེར། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༩ ཚུ་ 123456789 ལས། ཉེ་དུ་
མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱི་མོ་དང་། མེས་པོ་དང་། ལྷགས་ལ་བརྟེན་པའི་བདུན་པ་ཚུན་ཆད་
ནི་ཉེ་དུ་ཡིན་ལ་དེ་པན་ཆད་ནི་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉེ་གནས། 1 སློབ་མ་སྤྱིའི་མིང་དུ་བཤད་ཀྱང་། རྒྱུན་དུ་ཟླ་མའི་ཉེ་འཁོར་དུ་བསྐྱད་ནས་སྤྱི་ཞུ་ཞབས་
ཏོག་སྐྱབ་མཁན་གྱི་སློབ་མའི་མིང་རེད། 2 གཡོག་འཁོར་གྱི་མིང་།

ཉེ་བ། 1 ཐག་རིང་པོའི་བརྒྱུག་ཕྱོགས། 2 འབྲ་བ། ཆ་འབྲ་བ། དཔེར་ན་མཆམས་མེད་ལྟ་དང་། དེ་དང་
ཉེ་བ་ལྟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མཆམས་མཛོད་དེ་བ་གསུགས་༩༩༩ ལས། དེས་ན་ཆ་འབྲ་བ་དང་ཉེ་
བ་ནི་རྣམས་གངས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། 13 མ་ཐུན་པ། ཟླ་ཉེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ཡང་།
ཡང་སྐྱར། དཔེར་ན་སྤྱིའི་པོའི་ཡང་སྤྱིའི་པོར། ཉེ་སྤྱིའི་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། རྗེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།
ཉེ་བ་དང་བསྟེན་པའི་ཁྱད་པར། ཉེ་བ་ནི་ཐག་ཉེ་པོའི་དོན་ཡིན་ལ། བསྟེན་པ་ནི་ཐག་ཉེ་བར་བྱེད་པ་འཇམ་
ཐག་ཉེ་དུ་གཏོང་པའི་དོན་ནོ། །དབྱེད་ཅན་ཅན་འཛོའི་རྣམས་དབྱེད་དང་བྱེད་ལས་སོགས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་མདོ་ཅན་མཛོད་པ་དཀའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ལས། ཉེ་བ་བསྟེན་པ་ཉུང་བ་
བསྟུངས། ཁྲིམ་པ་བསྟེན་པ་བྱུང་བ་བསྟུངས། མ་ཐུན་པ་བསྟེན་པ་མ་ཐུན་པ་བསྟུངས། ཁྲག་པ་

གནགས་པ་ནན་པ་བཞག། ཁོར་པ་དང་ནི་བསྐྱོར་བ་སོགས། །སྒྲུ་མ་དོན་གྱི་བྱང་པར་དང་། །ཁྱི་
མ་རྣམས་ནི་བྱང་པར་དེར། །བྲུས་པའི་མིང་དུ་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
ཉེ་བའི་སྒྲེ་ལྷ། (འདུལ་བ) འཁོར་ལྷ་སྒྲེ་བཟང་པོ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་སྟོན་པའི་འཁོར་ལྷ་སྒྲེ། གྲགས་པ། ལག་
བཟང་། བ་ལང་བདག་རི་མེད། གང་སོ་དང་ལྷ་ལོ། ཉེ་བ་ནི་འདིར་ཆ་འདྲ་བའི་དོན་ཡིན།
ཉེ་བའི་ཆོག (འདུལ་བ) ཉེ་ཆོག་དང་དོན་འདྲ།
ཉེ་བའི་མཆོམས་མེད་ལྷ། མ་ཡང་ཡིན་ལ་དག་བཅོམ་མ་ཡང་ཡིན་པ་ཞིག་འདོད་ལོག་གིས་སྟན་སྐྱུང་བ།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་པ་ལ་གནས་པ་གསོད་པ། འཕགས་པ་སློབ་པའི་གང་ཟག་བདུན་
པོ་གང་རུང་གསོད་པ། དགེ་འདུན་གྱི་ཞལ་གྱི་འདུ་བའི་སྒྲོ་འཕྲོག་པ། ཞེ་སྤང་གིས་ཀུན་ནས་
བསྐྱངས་ནས་མཆོད་རྟེན་དང་སྐྱུ་གསུང་སྐྱགས་རྟེན་འཛིག་པར་བྱེད་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་
མ་དག་བཅོམ་མ་སྟན་སྐྱུང་བ་ནི་མ་གསོད་པ་དང་ཉེ་བའམ་ཆ་འདྲ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ངེས་གནས་གསོད་པ་ནི། བ་གསོད་པ་དང་ཆ་འདྲ། འཕགས་པ་སློབ་པའི་དགེ་འདུན་གསོད་
པ་ནི། དག་བཅོམ་མ་གསོད་པ་དང་ཆ་འདྲ། དགེ་འདུན་གྱི་ཞལ་གྱི་འདུ་བའི་སྒྲོ་འཕྲོག་པ་ནི།
དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེད་དང་ཆ་འདྲ། མཆོད་རྟེན་དང་སྐྱུ་གསུང་སྐྱགས་རྟེན་འཛིག་པར་བྱེད་པ་ནི།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་འབྱིན་པ་དང་ཆ་འདྲ་ལོ། །མཛོད་རྩ་བ་ལས།
མ་དག་བཅོམ་མ་སྟན་བྱས་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་གནས་དང་། །སློབ་པ་གསོད་
དང་དགེ་འདུན་གྱི། །འདུ་བའི་སྒྲོ་ནི་འཕྲོག་པ་དག། །མཆོམས་མེད་པ་དང་ཆ་འདྲ་སྒྲེ། །ལྷ་
པ་མཆོད་རྟེན་འཛིག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲུ་བཤད་ནི། ཉེ་བའི་སྐྱུ་འདྲ་བ་ལ་འང་
འཇུག་པས་མཆོམས་མེད་ལྷ་དང་འདྲ་བའི་ཉེས་པ་ཡིན་པས་ན་དེ་དང་ཉེ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །
ཉེ་བའི་རིན་པོ་ཆེ་བདུན། འཁོར་ལོས་བསྐྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ལ་རང་ཆས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕུན་སུམ་ཆོགས་
པའི་ཡོ་བྱང་ཉེ་བའི་རིན་ཆེན་བདུན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བཤད་ཆུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། །དང་པོ་ཐུན་པ་
ཉེར་གཞག་གི་མདོ་ལས་ནི། རལ་གྱི་རིན་པོ་ཆེ། བགས་པ་རིན་པོ་ཆེ། བྱིམ་རིན་པོ་ཆེ། བོས་
རིན་པོ་ཆེ། སྤྱེད་ཆལ་རིན་པོ་ཆེ། མལ་ཆ་རིན་པོ་ཆེ། ལྷམ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བདུན་ལོ། །༡ རལ་

གྲི་འབྱར་བ་ཙམ་གྲིས་སྒྲེ་པོ་ཀུན་འདུད་པའི་རལ་གྲི་དང་། ༡ བགས་པ་སྤིད་དུ་དཔག་ཆད་
བཅུ་དང་ཞེད་དུ་ལྷ་པ་ཆར་གྲིས་མི་བརྒྱན་ཞིང་རྒྱུད་གིས་མི་བསྐྱོད་པ། གྲང་ན་བསྐྱོ་ཞིང་ཆ་ན་
བསིལ་བར་བྱེད་ལ། གང་དུ་འགྲོ་སར་འཁོར་དང་བཅས་པའི་བྲིམ་གྲི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་བགས་
པ་ཞིག་ཆོང་པས་ཕྱལ་བས་རྒྱ་མཚོ་ནས་བྱུང་བའི་ལྷའི་བགས་པ་ཡིན་པར་བཤད། ༢ བྲིམ་
རྒྱར་དཔག་ཆད་བཅུ་གཉིས་དང་ཞེད་དུ་བདུན་པ། གྲང་ན་རྩོལ་ཆ་ན་བསིལ་ཞིང་ལྷ་མོ་རྣམས་
འོངས་ནས་རེལ་མོ་བྱེད་པ། རྒྱ་བ་དང་རྒྱ་སྐར་དང་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ལྷ་བར་འདོད་ཀྱང་འབྲུག་
པའི་བྲིམ། ༣ གོས་འཇམ་ཞིང་འི་མ་མི་གོས་པས་གྲང་འོ་བཀེས་སྒྲིལ་འལ་དུ་བ་གྲིས་མི་གཞོད་
པ་མེ་དང་མཚོན་སོགས་གྲིས་མི་རྒྱགས་པའི་གོས། ༤ སྤྱིད་ཆལ་རྒྱལ་པོ་བྲིན་པའི་ཆེ་ལྷའི་
བྱ་དང་བྱ་མོ་དང་བྱ་སོགས་འོངས་ནས་འདོད་ཡོན་ལ་སྤྱིད་པའི་སྤྱིད་ཆལ་དང་། ༥ མལ་ཆ་
བསམས་གཏན་བྱེད་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་ཞིང་སྒྲོ་གསལ་བ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བར་
བྱེད་པའི་མལ་ཆ། ༦ ལྷམ་གྲོན་ན་རྒྱར་མི་བྲིང་ཞིང་ཡུན་ཙམ་གྲིས་དཔག་ཆད་བརྒྱད་འགྲོ་བ་
ལ་ངལ་བ་མེད་པའི་ལྷམ་བཅས་སོ། གླུ་བཤད་ནི། ཉེ་བའི་སྐབས་འདིར་འབྲུ་བའི་དོན་ཡིན་
པས་མཚོག་གི་རིན་ཆེན་བདུན་ཉེ་རྒྱལ་སྤིད་ལྷ་བདུན་དང་རིན་ཐང་པལ་ཆེར་ཆ་འབྲུ་བས་ན་
ཉེ་བ་ཞེས་བྱའོ། ཉེ་བའི་རིན་ཆེན་བདུན་འདི་འབྲུ་བ་ཉེར་གཞག་གི་མདོ་ལས་གསུངས་ཞེས།
མཆིམས་མཛོད་དུ་གསལ་ཞིང་། མདོ་སྤྱི་འབྲུ་བ་ཉེར་གཞག་སྤྱི་དགེ་སྤར་མའི་མདོ་སྤྱི་སྤྱིགས་
བཅས་༩ ལ་བ་ ༡༠༧ རྣམས་གསུངས་སོ། ༡༡ གཉིས་པ་གཙུག་དགའའི་དགྲིལ་ཆོག་ལས་
བཤད་ཚུལ་ནི། ཉེ་བའི་རིན་ཆེན་རལ་གྲི་དང་། །བྲམས་དང་སྤྱིད་ཇེ་པགས་པ་དང་། །འདོད་
ལྷན་སྤྱིད་མོས་ཆལ་ཉིད་དང་། །ཞི་གནས་ལྷག་མཛོང་མདའ་གཞུ་དང་། །གོས་མཚོག་ཡང་
དག་སྐབས་ལྷན་དང་། །ལྷམ་མཚོག་འགྲོན་ལྷ་སྤྱག་དང་། །ཆངས་པའི་ཁབ་སྤྱད་བཅས་པ་
བདུན། །དེ་ཡང་འོངས་སྤྱོད་རྒྱུན་དུ་ཤོག། ཅེས་གསུངས་སོ། །

ཉེ་བར། (ཆོག་རྒྱན) ༡ ཐག་ཉེ་པོར། ཐག་ཉེ་པོ་ལ། རང་དང་ཉེ་བར་འཛོག་ཅེས་པ་ལྷ་བྱ། ༢ ཡང་དག་
པར། ལེགས་པར། རྒྱལ་པར། དཔེར་ན་སྤྱག་བསྐལ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། གཞན་

ཡང་། སྐྱགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེའི་བྱིར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། དེས་
ཉེ་བར་བསྐྱར་བ་དང་། དེ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པ་རྣམས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། སློབ་
དཔོན་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱིས་ཉེ་བར་སྤྱར་བ་རྫོགས་སོ། ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་
སོ། །³ དེས་པར་རམ་འབྲལ་དུ། ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ཡང་ཡང་ཞེས་པའི་དོན་
ལའང་འཇུག་སྟེ། ཉེ་བར་ལེན་པ། དན་པ་ཉེ་བར་འཛོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉེ་བར་འཁོར། <ལྷ་པ་ལི> (འདུལ་བ) འཕགས་པ་ཉེ་བར་འཁོར་ཞེས་བྱ་བ་བཀའ་བསྟུ་དང་པོའི་སྐབས་
སུ་འདུལ་བའི་སྡེ་སྤྱོད་བསྟུ་བ་པོ་ཡིན་ནོ། །

ཉེ་བར་ལེན་པའི་བྱང་པོ། ཉེར་ལེན་གྱི་བྱང་པོ་དང་དོན་འབྲ།

ཉེ་དབང་སྐབས་ཤིང་། ར་སོགས་དཀྱག་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་། ར་དཀྱགས་སམ། ཐུག་སྐྱེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བཤད།
ཉེ་ཆོག (འདུལ་བ) བསྐྱབ་པ་ཀླན་པ་ལ་འཛོད་པའི་གྲུས་ཞབས་ཀྱི་ཆོག་ཅིག དཔེར་ན་བསྐྱབ་པ་ཀླན་
པ་ལ་བཙུན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། ། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོའི་སྤྱོད་ཀྱི་མཛོན་པ་མཛོད་ཀྱི་
འབྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་བ་³ན་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ཆོག་གཉིས་པ་སློས་
པ་ནི་མ་གྲུས་པར་དོགས་པ་བསྐྱོག་པའི་བྱིར་ཉེ། འཇིག་རྟེན་ན་མཛོན་པར་བརྗོད་པ་ཉེ་བའི་
ཆོག་མེད་པ་རྣམས་ནི་མ་གྲུས་པར་སྤང་སྟེ། ལྟ་སྤྱོད་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ལོ། ། སྐྱེ་བཤད་ནི། རྫོང་ཉེ་བའམ་གཅེས་པའི་ཆོག་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བུའོ། །

ཉེ་བར་ཞི་བ། 1 ལེགས་པར་བཅོམ་པའམ་དག་པ། དེ་ཡང་ཉེ་བར་ལ་དོན་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་འདྲིར་ལེགས་
པའི་དོན་ནོ། །² ཉེར་ཞི་དང་དོན་གཅིག་སྟེ་སྤང་འདས། འདྲིར་ཉེ་བར་ཞེས་པ་གཏན་དུ་ཞེས་
པའི་དོན་ཉེ། ཉོན་མོངས་དང་སྐྱག་བསྐྱལ་སོགས་སྤྱར་མི་སྤྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་བྱས་པའམ་གཏན་
དུ་བཅོམ་པ་སྟེ་སྤང་འདས་ཀྱི་དོན་ནོ། ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས། ཉེ་བར་ཞི་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགག་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡང་མི་སྤྱེ་བའོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །³ ཤེས་རབ་ཀྱི་
བསྐྱབ་པ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བཤེས་གཉེན་དུལ་བ་ཞི་བ་ཉེར་ཞི་བ། ཞེས་པའི་ཉེར་བར་
ཞི་བ་ནི། ཉོན་མོངས་སྤྱར་མི་སྤྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་མཁའ་ནི་ཤེས་རབ་ཡིན་པས།

འདིས་ཤེས་རབ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཉེ་བར་ཞི་བ་ནི་སེམས་ལས་
སུ་རུང་བའི་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སོ་སོར་དབྱེད་པས་ཤེས་རབ་གྱི་
བསྐྱབ་བ་སྦྱེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉེ་ཞོ་མེད་པ། སྟོན་མེད་པ། བར་ཆད་མེད་པ།

ཉེ་རེག་ཁྱས་གྱི་མིང་། དེའི་ཚུལ་ནི། གསང་བ་འདུས་པའི་མདུན་བསྐྱེད་གྱི་སྐྱབས་ལྟ་བུར། རིལ་བུ་དང་
བཅས་ཏེ། དུག་གཡོན་བར་དུང་ཚུ་སྒྲངས་ཏེ། གཡས་པའི་གུང་མོ་དང་། སྤྱིན་ལག་ཅུང་ཟད་
བཀྱག་ནས་ཚུ་སྒྲངས་ཏེ། དང་པོར་ཁ། གཉིས་པར་ན་བུག་གཉིས། གསུམ་པར་མིག་གཉིས།
བཞི་པར་སྤེའི་བུག་པ་གཉིས། ལྷ་པར་ཡང་ཁ། དུག་པར་ཐག་པ་གཉིས། བདུན་པར་ལྷེ་བ།
བརྒྱད་པར་མགོ་མོ། དེ་ནས་རུབ་གསུམ་བྱས་པའི་མཐར། རིལ་བུའི་སྐྱ་དང་བཅས་ཏེ། ཕྱིར་
འདོར་བའི་སྤངས་ཀ་བྱའོ། །

ཉེན་གོ་བ། ཉེ་འཁོར།

ཉེར་ཐོབ། ཉེར་ཐོབ་དང་། སྤང་བ་ཉེར་ཐོབ། ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་པ། སྤྱོད་པ་ཆེན་པོ་ཡང་ཟེར། མཆེད་
པ་ཉེར་ཐོབ་ལ་ཐེམ། སྟོན་གནས་གཡའ་དག་པ་ལ་མཆམས་གྱི་སྐྱབས་འབྲུག་པོས་བྱབ་པ་
ལྟ་བུའི་སྤྱོད་སང་ནག་ལམ་པའི་སྤང་བ་འཆར་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་གཉིས་སྤང་རགས་
པ་གཞན་གང་ཡང་མི་འཆར་བའི་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་ལ། ཉེར་ཐོབ་ཟེར། འཆར་བའི་རྒྱུན་ནི།
དབུ་མའི་ཡས་མས་གྱི་རྒྱུད་རྣམས་སྤྱིང་གའི་དབུ་མའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་སྟོབས་གྱིས་སྤྱིང་
གའི་རོ་རྒྱུད་གི་མདུད་པ་དུག་སྒྲོར་གྲོལ་ཏེ། སྤྱིང་གི་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་མར་བབས། འོག་གི་
ཐིག་ལེ་དམར་པོ་ཡར་འོངས་ཏེ། སྤྱིང་གའི་རྒྱ་རྒྱུའི་དབུས་ན་མི་ཤེགས་པའི་ཐིག་ལེ་དཀར་
དམར་གཤུ་ཁ་སྒྱར་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པའི་དབུས་སུ་ཆུད་ནས་སྤང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་དེ་འབྲའི་
སྤང་བ་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་ནས་སུན་པ་སོགས་གྱི་སྤང་བ་ཤར་བ་ནི་མིན་ནོ། །པཎ་
ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་གྱི་རྒལ་མཆན་གྱི་སྐྱབས་སུགས་རྗེ་མ་ལས། བྱང་སེམས་སྤར་བབས་
དཀར་ལམ་ཤར་བ་དང་། །རྟ་གྱེན་ལོག་དམར་ལམ་ཤར་བ་དང་། །དབུ་མ་འབྲེལ་དུས་

ནམ་ལམ་འཇུག་པའི་ཆེ། རྒྱུ་བས་ལ་བབ་སོ་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ། འཁོར་བ་ནས་དོངས་ཤིག་
འཕགས་མཆོག་སྟུན་རས་གཟིགས། ཞེས་གསུངས་པའམ་དེ་དང་འབྲེལ། ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་སྒྲ་
བཤད་ནི། འོད་གསལ་དང་ཉེ་ཞིང་དེ་ཉིད་སྟུར་དུ་འཛོལ་བར་འབྱུར་བའི་གནས་སྐབས་ཡིན་
བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲལ། རྗེའི་རིམ་ལུ་གསལ་སྟོན་ལས། བྱན་མཆོམས་ཀྱི་སྒྲག་བཞིན་དུ་
ཤིན་ཏུ་མི་གསལ་བར་སྒྲུང་ཞིང་འོད་གསལ་དང་ཉེ་བས་སྒྲུང་བ་ཉེར་ཐོབ་དང་། ཞེས་གསུངས།
དེ་ལ་སྟོང་བ་ཆེན་པོ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། མཆོད་བ་རྒྱུད་དང་བཅས་པས་སྟོང་བས་སྟོང་བ་
ཆེན་པོ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་གྱི་ ཉེར་ཐོབ་དང་འབྲེལ།

ཉེར་བཟླགས། <སམརྟུག་> 1 ལྟ་བོན། ག་སྒྲིག་གཤམ་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ཡི་གུར་སོགས་གཞུང་མང་
པོར་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་དང་ཉེ་བར་གནས་ཤིང་དེའི་རྒྱ་ཆོགས་སྟུང་
པའི་སྐབས་ཡིན་པས། ཉེར་བཟླགས་སོ། རྟེ་ཡང་ཉེར་ནི་ཉེ་བར། བཟླགས་ནི་ཐག་པ་བཟླགས་
ཞེས་པ་ལྟར་སྟུང་པའི་དོན་ནོ། འཇགས་སྟུང་ཀྱི་སྐད་དོད་དང་མ་བྱུན་པའི་རིམ་ཆེག་ནི། འབྲས་
བུ་དང་ཉེ་བར་འབྱུར་བའམ་གནས་པས་ན་ཉེར་བཟླགས་སོ། རྟེ་ཡང་ཉེར་བཟླགས་ཀྱི་སྐད་
དོད་སམརྟུག་ཞེས་པ་སམརྟུན་ཉེ་གྱི་ ཟླ་བ་ནི་འབྱུར་བའམ་གནས་པའོ། རྒྱ་སྟོར་བས་གཉིས་
༡༩༦བཤམས། སམརྟུག་ཞེས་བྲ་བ་སམརྟུན་བ་དྲུག་རྟུག་ཞེས་བྲ་སྟེ། སམརྟུན་ཉེ་གྱི་ ཟླ་བ་
ནི་འབྱུར་བའམ་གནས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྲ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། 2 བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་
མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་སྟུང་པའི་སེམས་ཤིག་ལ་ཟེར། བསམ་གཏན་ཀྱི་
ཉེར་བཟླགས་ལྟ་བུ།

ཉེར་སྟུང། རྒྱུན་དུ་མེད་སྟོང་བྱེད་རྒྱའི་ཅ་ལག་གི་མིང། དཔེར་ན་པོར་པ་ལྟ་བུ།

ཉེར་སྟོང། ཡོངས་སུ་སྟུང་བའི་ཆས། མཆོད་པའི་དངོས་སོ། དཔེར་ན་མེ་རྟོག་སོགས་ཉེར་སྟོང་ལྟ་བུ།

ཉེར་སྟོང་ལྷ། མེ་རྟོག་བདུག་སྟོས། མར་མེ། དི་ཆག། ཞལ་ཟས་དང་ལྡོ། །

ཉེར་སྒྲས། <ལུ་བ་གྲུག་> (འདུལ་བ) སྟོན་པའི་གཏད་རབས་བདུན་ཀྱི་བཞི་བ་ཉེར་སྒྲས། Upagupta

ཉེར་འཆོ། ཉེ་བར་ཉེ་ལྷག་པར་འཆོ་བའམ་གཞོད་པ།

ཉེར་འཆོ། ཉེ་བར་འཆོ་བ་སྟེ་གསོན་པོར་གནས་པ། འཆོ་བ། གསོན་པ།

ཉེར་འཆོའི་གཞི། སྟོག་འཆོ་བའི་ཆ་རྒྱུན། འོངས་སྟོང་པའི་རྒྱ། བེ་རོ་ཅ་ན་རྒྱུ་ཏའི་སྟོང་འབྲུག་དཀའ་
འབྲེལ་ལས། ཉེར་འཆོ་སྟེ། འོངས་སྟོང་པའི་རྒྱར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྟོང་
འབྲུག་ལས། དཔག་བསམ་གྱི་ནི་ཤིང་དག་དང་། །ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་འདོར་གྱུར། །ས་
སོགས་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་དང་། །ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྟག་པར་ཡང་། །སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་
མེད་པ་ཡི། །རྣམ་མང་ཉེར་འཆོའི་གཞིར་ཡང་ཤོག །དེ་བཞིན་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་
པའི། །སེམས་ཅན་ཁམས་ལ་རྣམ་ཀུན་དུ། །ཐམས་ཅད་བྱ་ངན་འདས་བར་དུ། །བདག་ནི་
ཉེར་འཆོའི་རྒྱར་ཡང་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉེར་ཞི། 1 ཉེ་བར་ཞི་བའི་བསྐྱེས་ཆོག་ 2 ལྷ་འདས། མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། ཉན་ཐོས་ཞི་བ་ཆོལ་
རྣམས་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་འཁྲིད་མཛད་གང་ཡིན་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ།

ཉེར་ལེན། 1 ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ། 2 འདོད་ཆགས། རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། སྤྱི་
བཤད་ནི། སྤྱི་སྤྱི་ཕྱི་མའི་ཕུང་པོ་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་ཡང་ཡང་ལེན་པར་འདོད་པས་ན་ཉེར་
ལེན་ཞེས་བཛོད་དོ། །

ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ། ཟག་བཅས་པའི་སོ་སྤྱིའི་ཕུང་པོ། སྤྱི་བཤད་ནི། སྤྱི་སྤྱི་ཕྱི་མའི་ཕུང་པོ་
དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདོད་ཆགས་ནི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕུང་པོ་ལ་ཉེར་བར་
ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་རྩ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་ལ་རྩའི་མེ་ཞེས་བཛོད་པ་བཞིན་
ནོ། །ཡང་ན་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉོན་མོངས་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་
རྒྱལ་པོ་ལ་རག་ལས་པའི་མི་ལ་རྒྱལ་པོའི་མི་ཞེས་བཛོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་ཁྱོད་ལས་ཉེ་
བར་ལེན་པ་ཉོན་མོངས་པ་འབྲུང་བའི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་སྤྲོན་དང་མེ་རྟོག་འབྲུང་
བའི་ཤིང་ལ་སྤྲན་དང་མེ་རྟོག་གི་ཤིང་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རང་འབྲེལ་
དང་། རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།

ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོ། (འདུལ་བ) སྒྲིམ་པོ་དང་འབྲ། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྲེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་། རྒྱ་ ༡༥་བ་༥་ལས། ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེས་པ་ལྟེ་བ་སྒྲིམ་པར་ལྷུང་པ་དང་དགོ་འདུན་ལྷག་མ་དང་ཉེ་བར་འབྲེད་པའི་ལྷུང་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉེས་པ་ལས་སྒྲིམ་པོ་ལྟེ་བ་སྒྲིམ་པ། བྱིན་ཆད་སྒྲིམ་པ་བབས་ཀྱང་མི་བྱེད་སྒྲིམ་པའི་སྒྲིམ་སེམས། ཉེས་བྱས། <དུསྒྲིའི་རྒྱ་> (འདུལ་བ) ལྷུང་བ་སྒྲིམ་པའི་ཆོན་གདུག་ཞིག་ སོར་བཤགས་ལས་ཡང་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ལྷུང་བ་དེ། སྒྲིམ་པའི་ཆོན་དུ་ལྷུང་པའི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན། ཡང་ན། (མཆོ་རྒྱུ་ཀྱི་) བས་ལྷག་དང་སྒྲིམ་པོ་ལྷུང་བྱེད་སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བ་གང་གི་འདུང་དངོས་གཞི་རྒྱུ་གས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེ། ཉེས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ་མཆོ་རྒྱུ་གས་པ་རོ། །ཁོས་བཞོ་བའི་ཚུལ་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་བྱས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་སོ། །སྒྲིམ་བཤད་ནི། བྱ་བ་ལེགས་པར་མ་བྱས་པས་ན་ཉེས་བྱས་ཏེ། སྒྲིམ་པའི་བྱེད་བྱ་གས་པའོ། ཞེས་མཆོ་རྒྱུ་གས་པ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྒྲིམ་པོ་དེ། དུསྒྲིའི་ཐེངས་འདི་བྱེད་བྱ་གས་པའི་ཆོན་སོ་ ༡༥་པ་ནི་ལྷག་པས།

ཉེས་བྱས་སྒྲིམ་པ་བས་སྒྲིམ་པ། (འདུལ་བ) ཉེས་བྱས་ཀྱི་ཆེས་ན་སྒྲིམ་པ་ཐེངས་མཆོ་རྒྱུ་གས་པ་དེའང་པམ་ལྷག་གི་ཆེས་ན་སྒྲིམ་པའི་ཉེས་བྱས་ཡིན་ལ། སྒྲིམ་པོ་དང་ལྷུང་བྱེད་དང་སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བ་དང་གསུམ་ཀྱི་ཆེས་ན་སྒྲིམ་པའི་ཉེས་བྱས་སྒྲིམ་པོ་ཡིན་པོ། ཉེས་བྱས་ཀྱི་ཆེས་ན་སྒྲིམ་པའི་ཉེས་བྱས་སྒྲིམ་པ་བས་སྒྲིམ་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉེས་བྱས་སྒྲིམ་པོ། (འདུལ་བ) ཉེས་བྱས་ཀྱི་ན་སྒྲིམ་པ་ཉེས་བྱས་སྒྲིམ་པོ་ཐེངས་ཉེས་བྱས་ཞེས་བྱ། (དུས་མ) སྒྲིམ་པ་དཔོན་ཅུ་གོ་མའི་སྒྲིམ་པ་ཉི་ལུ་པ་ལས། (སྒྲིམ་པ་དང་འགལ་བ་ལ་བདུན་ནི) ༡ དཀོན་མཆོག་གསུམ་པ་གསུམ་མི་མཆོད། ༢ འདོད་པའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་སུ་འབྲེད་པ་ ༣ ཆན་པ་རྣམས་ལ་གྲུས་མི་བྱེད། ༤ རྒྱུ་པ་ལ་ནི་ལན་མི་འདེབས། ༥ མགོན་པོས་བདག་གིར་མི་བྱེད་ཅིང་། ༦ གསེར་ལ་སོགས་པ་ལེན་མི་བྱེད། ༧ ཆོས་འདོད་པ་ལ་སྒྲིམ་པའི་བྱེད་པ། (ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་ལ་དགུ་ནི) ༨ ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་རྣམས་ལ་ལ་

བར་འདོད། ༡༩ བ་རོལ་དད་ཕྱིར་སྒྲོབ་མི་བྱེད། ༡༠ སེམས་ཅན་དོན་ལ་བྱ་བ་རྒྱུད། ༡༡
 སྤྱིང་བཅེར་བཅས་ན་མི་དག་མེད། ༡༢ འཆོ་བ་ལོག་བ་དང་དུ་ལེན། ༡༣ འབྲུར་ནས་རབ་
 ཏུ་གྲོད་ལ་སོགས། ༡༤ འཁོར་བ་གཅིག་ཕྱར་བཟོད་བར་སེམས། ༡༥ གྲགས་བ་མ་ཡིན་
 མི་སྤྱིང་བ། ༡༦ ཉོན་མོངས་བཅས་ཀྱང་འཆོས་མི་བྱེད། ༡ (བཟོད་བ་དང་འགལ་བ་ལ་བཞི་
 བྱི) ༡༧ ག་ཤེ་ལ་ལན་དུ་ག་ཤེ་ལ་སོགས། ༡༨ ཁྲོས་བ་རྣམས་ནི་ཡལ་བར་འདོད། ༡༩ བ་
 རོལ་ཤད་ཀྱིས་འཆག་བ་སྤོང་། ༢༠ ཁྲོས་བའི་སེམས་ཀྱི་རྩེ་སུ་འཇུག། ༡ (བཙོན་འགྲུས་
 དང་འགལ་བ་ལ་གསུམ་ནི) ༢༡ བསྐྱེན་བཀྱར་འདོད་ཕྱིར་འཁོར་རྣམས་སྤུད། ༢༢ ལེ་ལོ་
 ལ་སོགས་སེལ་མི་བྱེད། ༢༣ ཆགས་བས་བྲེ་མེད་གཏམ་ལ་སྐྱེན། ༡ (བསམ་གཏན་དང་
 འགལ་བ་ལ་གསུམ་ནི) ༢༤ ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་དོན་མི་འཆོལ། ༢༥ བསམ་གཏན་སྤྱིབ་བ་
 སྤོང་མི་བྱེད། ༢༦ བསམ་གཏན་རོ་ལ་ཡོན་ཏན་བཟླ། ༡ (ཤེས་རབ་དང་འགལ་བ་བརྒྱུད་ནི)
 ༢༧ ཉན་ཐོས་ཐེག་བ་སྤོང་བར་བྱེད། ༢༨ རང་རྩལ་ཡོད་བཞིན་དེ་ལ་བཙོན། ༢༩ བཙོན་
 མིན་གྱི་རོལ་བསྐྱེན་བཙོས་བཙོན། ༣༠ བཙོན་བར་བྱས་ཀྱང་དེ་ལ་དགལ། ༣༡ ཐེག་བ་
 ཆེན་པོ་སྤོང་བར་བྱེད། ༣༢ བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་སྤོང། ༣༣ ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་
 འགྲོ་མི་བྱེད། ༣༤ དེ་ལ་སྤོང་ཅིང་ཡི་གེར་རྟེན། ༡ (ལར་ཕྱིན་དུག་པོ་སྤྱི་ལམ་སེམས་དོན་
 བྱེད་དང་འགལ་བ་བཅུ་གཉིས་ནི) ༣༥ དགོས་པའི་གོགས་སུ་འགྲོ་མི་བྱེད། ༣༦ ནད་པའི་
 དེམ་གྲོ་བྱ་བ་སྤོང་། ༣༧ སྤུག་བསྐྱལ་སེལ་བར་མི་བྱེད་བ། ༣༨ བག་མེད་བ་ལ་དེགས་
 མི་སྟོན། ༣༩ བྱས་ལ་ལན་དུ་ལན་མི་འདོགས། ༤༠ གཞན་གྱི་སྤྱ་རན་སེལ་མི་བྱེད། ༤༡
 ཁོར་འདོད་བ་ལ་སྤྱིན་མི་བྱེད། ༤༢ འཁོར་རྣམས་ཀྱི་ནི་དོན་མི་བྱེད། ༤༣ གཞན་གྱི་སྤོ་
 དང་མ་སྐྱེན་མི་འཇུག། ༤༤ ཡོན་ཏན་བསྐྱགས་བ་སྤྱི་མི་བྱེད། ༤༥ རྒྱེན་དང་འཆོས་པར་
 ཆར་མི་གཙོད། ༤༦ རྩ་འབྲུལ་བསྐྱེགས་ལ་སོགས་མི་བྱེད། ༤༧ སྤྱིང་བཅེར་ལྡན་ཞིང་བྱམས་
 བྱིར་དང་། ༤༨ སེམས་དགེ་བ་ལ་ཉེས་བ་མེད། ༤༩ དེ་དག་གི་འགྲེལ་བ་ཤད་ནི། (སྤྱིན་བ་དང་འགལ་
 བ་ལ་བདུན་ནི) ༥ (ཟང་ཟིང་གི་སྤྱིན་པའི་གཙོ་བོ་ཉམས་པ་ནི) དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་

(ཡུས་ངག་ཡིད་གསུམ་(གྲིས་)མི་མཆོད་(བ།) ༡༢ (སེར་སྒྲེ་གཉེན་པོ་ཉམས་པ་ནི) འདོད་
 པའི་སེམས་(ཉེ་འདོད་པ་ཆེ་བ། ཆོག་མི་ཤེས་པ། རྟེན་བུར་ལ་ཆགས་པའི་སེམས་)གྲི་རྩེས་
 སུ་འབྱུག་(བ་སྒྲེ་རྩེས་སུ་འབྲང་བའམ་དེའི་གཞན་དབང་དུ་སོང་བའོ།) ༡༣ (མི་འཛིགས་པའི་
 སྦྱིན་པའི་རྩེས་སུ་མི་མཐུན་པ་ལ་གཉིས་ལས་) (ཡུལ་གྱི་བྱུང་བར་དང་འབྲེལ་བ་ནི) (ཁོང་
 ཁོ་སོགས་གྲིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཆེས་)གན་པ་རྣམས་ལ་(ལངས་
 ཤིང་སྒྲན་མི་སྒྲོབ་པ་སོགས་གྲིས་)གྲུས་མི་བྱེད། ༡༤ (ཡུལ་གྱི་སྦྱི་དང་འབྲེལ་བ་ནི) (གཞན་
 གྱིས་རང་སྒྲུ་གཞུགས་བདེ་པོ་ཡིན་ནམ་ཞེས་ནད)དེས་པ་ལ་(སོགས་པ་ལ་)ནི་ལན་མི་
 འདེབས། ༡༥ (གཞན་གྱི་སྦྱིན་པའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པ་ནི) (མཐོན་དུ་བོས་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་
 རི) (གཞན་གྱིས་རང་ཉིད་མཐོན་(དུ་བོས་(པ་ལ་ང་རྒྱལ་དང་ཁོང་ཁོས་)བདག་གི་ར་མི་བྱེད་
 (བ་སྒྲེ་མི་འཐོན་ཉེས་བྱས་ཡིན)ཅིང་། ༡༦ (ཡོ་བྱད་བསྐབས་པ་མི་ལེན་པ་ནི) (གཞན་གྱིས་
 རང་ལ་)གསེར་ལ་སོགས་པ་(དད་པས་ཕུལ་བ་ན། ཁོང་ཁོས་)ལེན་(པར་)མི་བྱེད་(ན་སེམས་
 ཅན་སྒོར་བའི་བྱིར་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡༧ (ཆོས་གྱི་སྦྱིན་པ་དང་འགལ་བ་ནི) ཆོས་འདོད་(ཅིང་
 དོན་དུ་གཉེར་པ་ལ་(ཆོས་)སྦྱིན་(པའམ་སྒྲོན་པར་)མི་བྱེད་(པའོ།) ༡༨ (རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་
 བ་ལ་དགུ་ནི) ༡ (ལྷག་པར་བཅེ་བའི་ཡུལ་འདོར་བ་ནི)(ཀུན་ནས་མནར་སེམས་གྲིས་)ཆུལ་
 ཁྲིམས་འཆལ་(བ་སྒྲེ་ཅ་ལྷུང་བྱུང་བ་)རྣམས་(ལ་)བྱུང་དུ་གསོད་ཅིང་ཡལ་བར་འདོར་(བའོ།) ༡༩
 (བཅས་པ་སྒྲན་མོང་བ་ལ་མི་སྒྲོབ་པ་ནི) (བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་རབ་དུ་བྱུང་བས་)པ་རོལ་
 དད་(བ་སྒྲེ་དགལ་བའམ་རོ་བསྐྱང་བའི་)བྱིར་(ཆང་འབྲུང་བ་དང་བྱི་དྲིའི་ཁ་ཟས་ཟ་བ་དང་ས་
 བརྒྱ་བ་སོགས་མི་སྐྱང་ཞིང་དེ་དག་གི་བཅས་པ་རྣམས་ལ་)སྒྲོབ་(བ་སྒྲེ་བསྐྱང་བར་)མི་བྱེད་(ན་
 ཉེས་བྱས་སོ།) ༢༠ (བྲན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲོབ་པ་ནི) སེམས་ཅན་དོན་ལ་(ཁོང་ཁོ་ལ་
 སོགས་པའི་རྒྱུ་གྱིས་གཞན་དོན་གྱི་བྱ་བ་རྒྱུང་(བ་སྒྲེ་ཉུང་བས་སྒྲོ་བ་མེད་པར་གནས་པར་
 བྱུང་ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༢༡ (སོ་ཐར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་བཅས་པ་ལ་སྒྲོབ་པའི་བྱུང་པར་ནི)
 སྦྱིང་བཅེར་(སྦྱིང་བཅེར་ཉེ་སྦྱིང་བཅེར་དང་)བཅས་ན་(གཞན་གྱི་སོག་གཅོད་པ་དང་། མ་བྱིན་

པར་ལེན་པ། འདོད་པ་ལ་སྦྱོད་པ། བརྒྱན་དུ་སྦྱ་བ། མཛའ་བོ་དབྱེ་བ། ཆོག་རྩལ་པས་གཤེ་
 བ། དག་འབྲལ་སྦྲ་བ་སོགས་བྱེད་ནའང་མི་དགོ་(ཉེས་པ)མེད་(དོ)། །(དོགས་གཙོད། ཉེས་
 བྱས་བརྒྱ་གཅིག་པ་འདི་ཉེས་བྱས་ཡིན་ནམ་མིན་ཞེ་ན། རྗེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་བཤད་བྱང་
 རྩལ་གཞུང་ལམ་༤༩བཅུ་ལས། གཉིས་པ་ནི། སྦྱིང་བཅེར་བཅས་ན་མི་དགོ་མེད། །ཅེས་པ་
 སྦྱེ་འདིར་གཞུང་དང་སྦྱོར་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འབྲེལ་བ་རྣམས་མ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེ་ཏུ་འབྲེལ་བ་
 གཉིས་ལས་སློག་གཙོད་སོགས་ལུས་དག་གི་བདུན་ལ་གནང་བའི་སྐབས་ཡོད་པར་སྦྱོན་པ་
 མ་གཏོགས་གཞན་དོན་དུ་དེ་དག་ལ་མ་ཞུགས་ན་ཉེས་བྱས་སུ་གསུངས་པ་མེད་ལ། འབྲེལ་
 བ་གསར་མ་ལས་ཉེས་བྱས་ཞེ་དུག་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར་ན་འདི་ཡང་ཉེས་བྱས་གཅིག་ལ་བགྱང་
 དགོས་ཤིང་། ཡང་འབྲེལ་བ་དེ་ལས་པ་རོལ་དད་ཕྱིར་སློབ་མི་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་བསལ་དུ་
 ཡང་འཆད་པར་སྒྲུང་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་རྗེ་ན་བྱ་བ་དང་ས་སྐྱ་བྱས་བྱང་སེམས་དང་ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་བཅས་པ་ལ་བྱུང་པར་ཡོད་པར་སྦྱོན་པ་ཡིན་པར་འཆད་པ་
 ལྟར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། ཡང་དོགས་གཙོད། (སྦྱིང་བཅེ་ཡོད་ན་གཞན་གྱི་སློག་
 གཙོད་པ་གནང་ཞེས་པ་ཡང་། དེ་ལྟ་བུའི་སློག་གཙོད་ཀྱི་སློབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཆོ། རྒྱུའི་ཀྱན་
 སློང་ལ་སྦྱང་རྗེ་བསམས་པ་ལུགས་དག་པོ་དང་། དུས་ཀྱི་ཀྱན་སློང་ལ་དགོ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་
 ཀྱི་སེམས་གང་རུང་ཞིག་དགོས་ཏེ། རྗེའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་པའི་རྩ་རྒྱུད་གི་རྣམ་བཤད་༤༥ན་ལས།
 སེམས་ཅན་འདིས་མཆོམས་མེད་བྱས་ན་དཔྱལ་བར་འགྲོ་ན་མི་རུང་དོ་སྦྱོར་དུ་བྱི་མ་ལ་སྦྱིང་
 བཅེ་བའི་སེམས་ཁོ་ན་ཉི་བར་བཞག་སྟེ་བདག་གཞན་བརྗེ་ཡོད་པའོ། །གསོད་པའི་དུས་ན་
 རང་གི་སེམས་དགོ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གི་སེམས་སུ་གནས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སོགས་ཡེ་མི་
 འདྲེ་བར་རིག་པ་དགོས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་༤༧ན་ལས། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་སྦྱོར་བ་བརྒྱང་
 བས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐབ་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པས་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བྱང་
 རྩལ་གྱི་སེམས་དང་ལྟན་པ་སློག་གཙོད་པ་སོགས་ལས་གཞན་པའི་ཐབས་མ་རྟེན་པའི་བྱང་
 སེམས་གཞན་དོན་དུ་འགྱུར་ན་གནང་བ་ཡིན་གྱི་ཐེག་ཆེན་པ་ཐམས་ཅད་གནང་བ་མིན་པས།

བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒྲོབ་པ་ཅན་ལ་ཡང་མ་གནང་ན་སྒྲིམ་པ་མི་སྤང་བའི་
 ཐེག་པར་ཁས་འཆེ་བ་རྣམས་ལ་ནི་སྤྱིང་རྗེ་དང་སེམས་བསྐྱེད་ལྟར་སྤང་རེ་ཡོད་ཀྱང་གཏན་
 བྱང་མི་རུང་སྟེ། དཔེར་ན་སོ་ཐར་ལས་བྱི་རྩོའི་ཁ་ཟས་དག་སྤོང་ནད་པས་མ་ཐོས་ན་ནད་ལ་
 གཞོད་ཅིང་ཐོས་ན་ནད་ལ་པན་པའི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བ་ལ་གནང་ཡང་དག་སྤོང་གཞན་ཐམས་
 ཅད་ཀྱིས་སྤང་དགོས་པ་དང་འདྲའོ། །ཞེས་གསུང་། ༡༢ (འཆོ་བ་ཉམས་པ་ནི)(ཚུལ་འཆོས་
 སོགས་ལོག་འཆོ་ལཱའི་འཆོ་བ་ལོག་པ་དང་དུ་ལེན་(བ་སྟེ་དགའ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་ན་ཉེས་བྱས་
 སོ།) ༡༣ (ཆོ་གའམ་སྤྱོད་ལམ་ཉམས་པ་ནི) འབྱར་(བ་སྟེ་སེམས་ཡེངས་ནས་(འདོད་
 ཆགས་ཀྱིས་རབ་དུ་(མ་ཞི་ཞིང་)ཞོད་(པ་ལ་སོགས་(པ་དང་) ༡༤ (སྤྱིང་པའི་རོ་ལ་བཀྲམ་
 པ་ནི)(མདོ་འགའ་ཞིག་གི་ཆོག་ཟིན་ལ་འབྱུང་ནས་སྤང་འདས་དང་)འཁོར་བ་(གཉིས་ལས་
 སྤང་འདས་མི་སྤྱོད་པར་འཁོར་བ)གཅིག་ལྷན་བཟོད་པར་(ཉེ་འཁོར་བར་རིགས་སོ་སྟེ་སྤྱོད་
 སེམས་(ན་ཉེས་བྱས་སོ་)(རྗེའི་བྱང་རྒྱུ་གཞུང་ལམ་༤༤ནས་ལས། འཁོར་བ་གཅིག་ལྷན་བཟོད་
 པར་སེམས། །ཞེས་བ་སྟེ་མདོ་མང་པོ་ལས་བྱང་སེམས་འཁོར་བ་ལ་དགའ་བ་ལྟར་སྤང་ན་
 ལས་འདས་པ་ལ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ་འབྱུང་ནས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་
 དཔལ་ནི་སྤང་འདས་ལ་དགའ་བར་མི་བྱའི་དེ་ལ་རྒྱུ་ཀྱི་ཕྱོགས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་ལས་
 སེམས་ཀྱང་འཁོར་བ་ལྷན་ལྷན་བྱེད་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ནི་བསྐྱུལ་བ་བྱངས་མེད་
 པ་གསུམ་དུ་འཁོར་བ་ན་འཁོར་ཞིང་བྱང་རྒྱུ་བསྐྱུལ་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་ལྟ་ཞིང་
 དེ་སྐད་སྤྱོད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ༡༥ (གསུམ་པ་རང་
 གཞན་གཉིས་ཆ་མཉམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་ལ་གཉིས་ལས། རང་གི་བསྐྱུལ་པ་
 མི་སྤང་བ་ནི) གྲགས་པ་མ་ཡིན་(ནི་གཏམ་ངན་ཡིན་ལ། དེ་འབྱུང་བའི་གཞི་རང་ལ་ཡོད་པ་
 དེ)མི་སྤོང་བ་(ནི་ཉེས་བྱས་སོ། །དེ་ནི་རང་སྤྱོད་མི་སེལ་བའི་ཉེས་བྱས་ཡིན་ནོ།) ༡༦ (གཉིས་
 པ་གཞན་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་རྒྱུ་མོས་སྤྱོད་པ་ནི) (པ་རོལ་)ཉོན་མོངས་(པ་དང་)བཅས་ཀྱང་
 (རང་གི་གྲགས་པ་འཕམ་གཞན་གྱི་སེམས་བསྤང་བའི་བྱིན། འཆོས་ནུས་ཀྱང་)འཆོས་(པར་)

མི་བྱེད་(ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡༥ (དཔེར་ན་བྱིས་པ་ལས་གྲ་ལོག་གིས་རབ་བྱུང་གི་ན་བཟའ་གྲོན་
 བ་ལྟ་བུ་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་གཞོད་ཀྱང་དེ་ལ་སྒྲོན་བཞེད་བྱེད་ན་གཞན་གྱིས་རང་
 ལ་མི་དགའ་བ་བྱེད་ཡོང་སྟུང་སྟེ་མི་སྟུང་བར་བཞག་ན་ཉེས་བྱས་ཡིན་ནོ།) (བཟོད་བ་དང་
 འགལ་བ་ལ་བཞིན།) ༡༦ (བཟོད་པའི་རྒྱ་ལ་མི་གནས་པ་ནི།) (ཁྲིས་ནས་)གཤེ་(བ་སྟེ་གཤེ་
 གཤེ་གཏོང་བ)ལ་(དེའི་ལན་དུ་གཤེ་ལ་སོགས་(འདིས་ནི་དགེ་སྤྱོད་གི་ཆོས་བཞི་སྟོན་ཏེ།
 གཤེ་བ་ལ་བྱིར་མི་གཤེ་བ། ཁྲོ་བ་ལ་བྱིར་མི་ཁྲོ་བ། རྟེན་པ་ལ་བྱིར་མི་བརྟེན་པ། མཆོང་འབྱ་
 བ་ལ་བྱིར་མཆོང་མི་འབྱ་བ་སྟེ་དེ་བཞི་དང་འགལ་ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡༧ (གཉིས་པ་ཁོ་བའི་
 རྒྱུན་མི་འགོག་པ་ལ་གཉིས་ལས་) (དང་སོ་རང་གི་ཁོ་བའི་རྒྱུན་མི་འགོག་པ་ནི།) (རང་གིས་
 གཞན་ལ་མི་འཆོས་པ་བྱས་ནས་གཞན་)ཁྲིས་པ་རྣམས་(ལ་)ནི་(བཟོད་གསོལ་མི་བྱེད་པར་)
 ཡལ་བར་འདོར་(ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡༨ (གཉིས་པ་གཞན་གྱི་ཁོ་བའི་རྒྱུན་མི་འགོག་པ་ནི།)
 པ་རོལ་ཤད་གྱིས་འཆགས་པ་(བ་སྟེ་བཤགས་པ)སྤོང་(བ་སྟེ་བཟོད་གསོལ་དང་དུ་མི་ལེན་
 བའས་ཤད་སྤྱང་དང་དུ་མི་ལེན་ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡༩ (གསུམ་པ་གཉེན་སོ་བཟོད་པའི་ཉམས་
 ལེན་ལ་མི་གནས་པ་ནི།) ཁྲིས་པའི་སེམས་ཀྱི་(རྒྱུན་མི་གཏོང་བར་དམ་དུ་འཛིན་བའས་ཁོན་
 འཛིན་གྱི་)རྟེན་སྲ་འབྲུག་(ན་ཉེས་བྱས་སོ།) (བཙོན་འབྲུག་དང་འགལ་བ་ལ་གསུམ་ནི།)
 ༢༠ (སྤྱོད་བ་དམན་པ་ནི།) བསྟེན་བཀྱར་(སྟན་འདིངས་བ་དང་ཁྲུས་བྱེད་བ་ལ་སོགས་པའི་
 རིམ་གྲོ་དང་རྩས་འབྲུལ་དུ་རེ་བ་སོགས་ཟང་ཟེང་)འདོད་བྱིར་འཁོར་(གཏུལ་བྱ)རྣམས་
 སྤྱད་པར་བྱེད་ན། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་བྱིས་ལས་ཉམས་པའི་བྱིར་ཉེས་བྱས་
 སོ།) ༢༡ (སྤྱོད་བ་མེད་པ་ནི།) ལེ་ལོ་ལ་སོགས་(སོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་ནི།) སྟོམ་ལས་དང་། གཉིད་
 ཀྱི་བདེ་བ། ཉལ་བའི་བདེ་བ། སྒྲོས་འབེབས་པའི་བདེ་བ་རྣམས་)སེལ་མི་བྱེད་(ན་དགེ་བ་ཆོས་
 སྤྱད་ཀྱི་རྒྱལ་བྱིས་ལས་ཉམས་པའི་བྱིར་ཉེས་བྱས་སོ།) ༢༢ (བྱ་བ་རན་པ་ལ་ཆགས་པ་
 ནི།) ཆགས་པས་བྲེ་མོའི་གཏམ་(ནི་འདུ་འཛིའི་གཏམ་)ལ་སྟེན་(བ་སྟེ་ཉམས་སྲ་སྤྱོད་ན།) ཉེས་
 སྤྱོད་སྟོམ་པའི་རྒྱལ་བྱིས་ལས་ཉམས་པའི་བྱིར་ཉེས་བྱས་སོ།) (བསམ་གཏན་དང་འགལ་

བ་ལ་གསུམ་ནི) ༡༩ (སྒྲིབ་བའི་ཉེས་པ་ནི) (ང་རྒྱལ་དང་ཁོང་ཁྱོད་སོགས་ཀྱིས་གཞན་ལས་)
 ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དོན་མི་འཛོལ་(བ་ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡༢༥ (དངོས་གཞིའི་ཉེས་པ་ནི) བསམ་
 གཏན་(གྱི)སྒྲིབ་པ་(༡ མྱོད་འཁྲོད་གཉིས། ༡ གཉིད་སྒྲུགས་གཉིས། ༣ འདོད་ཆགས། ༩
 ཁོང་ཁྱོད། ༥ རེ་ཆོས་སྟེ་ལྷ་པོ་རྣམས་)སྒྲིབ་མི་བྱེད། ༡༢༦ (རྩེས་ཀྱི་ཉེས་པ་ནི) བསམ་གཏན་
 (གྱི་དགའ་བདེ་སོགས་ཀྱི)རོ་ལ་(སྲེད་ཅིང་)ཡོན་ཏན་(དུ)བཟུ་(ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡(ལེས་
 རབ་ཀྱི་མི་མ་བྱུན་སྒྲོགས་བརྒྱད་ནི) ༡༧ (ཐེག་དམན་སྒྲོང་བ་ནི) (དེད་ཅག་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དབའ་ཡིན་པས་)ཉན་ཐོས་(ཀྱི)ཐེག་པ་ (ལ་སྒྲོབ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་) སྒྲོང་བར་
 བྱེད་(པའོ།) ༡(དོགས་གཅོད་ནི། རྩེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༩༩ནས་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་
 སྒྲོང་བར་བྱེད། ཁུམ་པ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་ལྷན་པའི་ཆོས་ཉན་
 བར་མི་བྱེད་ཆོག་དང་དོན་བསྐྱང་བར་མི་བྱ་ནན་ཏན་དུ་བསྐྱབ་པར་མི་བྱ་སྟེ་དེ་དག་བྱས་པ་
 ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་རང་དེ་ལྷ་ལྷ་ཞིང་གཞན་ལ་དེ་སྐད་སྒྲིབ་ནོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་
 པའོ། ༡(དེ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཉན་པ་སོགས་ཐེག་དམན་ལ་དགོས་ཀྱིང་བྱང་སེམས་ལ་
 མི་དགོས་སྟུང་དུ་འཛིན་པས་)ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་གཏན་སྒྲོང་བ་ཡིན་ལ་སོ་ཐར་སྒྲོང་དུ་འཇུག་
 པའི་རྩ་ལྷང་དང་ཡང་ཁྱད་པར་ཆེདོ། ༡(དེ་ལྷ་བྱ་ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བྱང་
 སེམས་ཀྱིས་ནི་སྟེ་སྟེགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཡང་བརྩོན་པར་བྱ་དགོས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 གསུང་རབ་ལ་སྒྲོས་ཅི་དགོས་པའི་བྱིར་དོ། ༡(བཅས་པ་འདི་ནི་ཆོས་རྒྱས་རྒྱུང་བ་རྣམས་ཐེག་
 ཆེན་པ་ལ་སོ་ཐར་གྱི་བཅས་པ་ལ་སྒྲོབ་པ་སོགས་མི་དགོས་སོ་ཞེས་ཆོས་ཀྱིས་མོངས་པར་
 འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གསོག་པའི་གཡང་ས་ཆེན་པོ་འགྲོགས་པའི་གདམས་པ་མཆོག་
 གོ།ཞེས་གསུངས་) ༡༩ (མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེ་ལ་བརྩོན་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི) (སྟེ་བྱང་སེམས་
 ཀྱི་སྟེ་སྟོང་གྱི)རང་རྒྱལ་ཡོད་བཞིན་ (དུ་དེ་ལ་མི་བརྩོན་པར་ཉན་ཐོས་སྟེ་སྟོང་)དེ་ལ་བརྩོན་(པར་
 བྱེད་ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡༢༩ (སྟེ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བརྩོན་པར་བྱེད་པ་ནི)
 (སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་བརྩོན་བྱར་ཡོད་བཞིན་དུ་བརྩོན་(པར་བྱ་བ)མིན་(པ)བྱི་རོ་ལ་

བསྟན་བཅོས་བཅོན་(ན་ཉེས་བྱས་སོ།) ༡༩༠ (དགའ་བཞིན་དུ་སྤྲུལ་སྤྲེགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བཅོན་
 བའི་ཉེས་བའི) བཅོན་བར་བྱས་ཀྱང་དེ་ལ་དགའ་(དེས་ན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་དགོས་པའི་
 དབང་གིས་འཇུག་པ་དགོས་སོ།) ༡༩༡ (ཡུལ་མཆོག་དང་འབྲེལ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། དང་པོ་
 ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་སྟོང་བའི) ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྟོང་བར་བྱེད། ༡༩༢ (འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་
 སྤྲུབ་པ་ནི) (ར་རྒྱལ་ལམ་ཁོང་ཁྲོས)བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་སྟོང་། ༡༩༣ (ཤེས་རབ་
 ཀྱི་རྒྱ་ལ་བསྐྱབ་པ་གཉིས་ལས) (ཐོས་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ནི) ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་འགྲོ་མི་བྱེད་
 (འདིའི་འབྲེལ་བ་ཤད་ཞིབ་པར་རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལས་༤༤བཟན་གསལ་ལོ།) ༡༩༤ (ཐོས་
 བའི་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་སྤྲུབ་པ་ནི) (ཆོས་སྤྲུབ་དེ་ལ་(ཆོག་མི་སྟན་པ་དང་ཆོག་སྟོར་མི་
 ལེགས་པ་སོགས་ཀྱིས། ཆོས་སྟོན་རྒྱལ་མི་ལེགས་སོ་ཞེས་སྟོང་ཅིང་(བཛོད་བྱ་ལ་མི་བཟླ་
 བར)ཡི་གེར་(ཉེ་ཆོག་ཅམ་ལ)ཉེན་(བ་སྟེ་ཉོན་པའོ།) ༡༩༥ (ཐོས་པ་དེ་ཆོས་སྤྲུབ་པ་ལ་བྱང་དུ་གསོད་
 བའི་ཉེས་བྱས་ཡིན) (པར་བྱིན་དུག་པོ་སྤྲིམ་སེམས་དོན་བྱེད་དང་འགལ་བ་བཅུ་གཉིས་
 བྱི) ༡༩༦ (སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་དང་འགལ་བ་ལ) (དོན་མི་སྤྲུབ་པ་ནི) (གཞན་ལ)དགོས་
 བའི་(དུས་སུ) གོགས་སུ་འགྲོ་མི་བྱེད་(དེ་མི་འགྲོ་བའམ་དོན་མི་བྱེད་པའོ།) དེས་ན་གཞན་
 ལ་པན་གོགས་མི་བྱེད་པའོ། ༡༩༧ (སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་བྱེད་བྱ་མི་སེལ་བ་ནི) བྱང་བའི་(བྱང་
 གཡོག་ལ་སོགས་པའི)རིམ་གྱོ་(སྟེ་གཡོག)བྱ་བ་སྟོང་(བ་སྟེ་མི་བྱ་བའོ།) ༡༩༨ (སྤྱག་བསྐྱེད་
 བྱི་མི་སེལ་བ་ནི) སྤྱག་བསྐྱེད་སེལ་བར་མི་བྱེད་པ། ༡༩༩ (སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མི་སེལ་བ་
 བྱི) (འདི་དང་བྱི་མར་གཞོད་པའི)བག་མེད་པ་ལ་(ཞུགས་པ་ལ)རིགས་(པ་དང་འཆོམ་པའམ་
 རྟོན་མེད་པའི་ཐབས་རྒྱལ་ལས་བསྐྱབ་བྱ)མི་སྟོན་(པའོ།) ༡༩༩ (པན་བཏགས་པ་ལ་ལོག་
 པར་སྤྲུབ་པ་ནི) (གཞན་གྱིས་པན་གོགས)བྱས་(པ)ལ་ལན་དུ་པན་མི་འདོགས། ༢༠༠ (ཡིད་
 མི་བདེ་བ་ལ་ལོག་པར་སྤྲུབ་པ་ནི) གཞན་གྱི་སྤྱང་ན་(ནམ་སྤྱག་བསྐྱེད་མཁར་སེམས་ཀྱིས་
 སེལ་(བའམ་བསང་བར)མི་བྱེད། ༢༠༡ (བཞེན་པ་ལ་ལོག་པར་སྤྲུབ་པ་ནི) རྟོར་འདོད་པ་
 (སྤང་པོ་སོགས་)ལ་སྤྱིན་མི་བྱེད། ༢༠༢ (རང་གི་འཁོར་ལ་ལོག་པར་སྤྲུབ་པ་ནི) འཁོར་ནམས་

གྱི་ནི་དོན་མི་བྱེད། །(འདི་ཡན་ཆད་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་བསྟུ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་
 ཏོ) ༡༣ (མ་ཐུན་པར་བྱ་བ་ལ་ལོག་པར་སྐྱབ་པ་ནི)གཞན་གྱི་སྒོ་(འམ་སེམས)དང་མ་ཐུན་
 (པར་)མི་འདུག །༡༤ (ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་ལོག་པར་སྐྱབ་པ་ནི) (ཡང་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་།
 ཐོས་པ་དང་། གཏོང་བ་ལ་སོགས་པའི)ཡོན་ཏན་(གྱི)བསྟུགས་པ་སྐྱ་(པར་)མི་བྱེད། །༡༥
 (ཆོས་མིན་སྟོང་པ་དབང་དུ་མི་བྱ་བ་ནི) རྟེན་དང་འཆམས་པར་(རྟེན་དང་འཆམ་པ་ཞེས་
 པ་ནི་སྐྱ་འབེབས་པར་འོས་པ་རྣམས་ལ་སྐྱ་འབེབས། ཆད་པས་གཅོད་པར་འོས་པ་རྣམས་ལ་
 ཆད་པས་གཅོད། གནས་ནས་བསྟུང་པར་འོས་པ་རྣམས་ལ་གནས་ནས་སྟོང་པ་ལ་ཟེར་ལ།
 དེ་འདྲ་མི་བྱེད་པ་ནི) ཆར་མི་གཅོད་(པའོ)། །༡༦ (བསྟན་པ་ལ་འགྲམ་པ་སོགས་དབང་དུ་
 མི་བྱེད་པ་ནི) (རང་ཉིད)རྩ་འབྲུལ་(དང་ལྷན་ཞིང་སྐྱེས་བྱ་མ་རུངས་པ་བསྟུགས་པར་རིགས་
 པ་རྣམས་ལ)བསྟུགས་(པ)ལ་སོགས་མི་བྱེད། །(ཉེས་བྱས་བརྒྱ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ནི་སེམས་
 ཅན་དོན་བྱེད་དང་འགལ་བའི་ཉེས་བྱས་ཡིན) ལྷིང་བཅེར་ལྷན་ཞིང་བྱམས་བྱིར་དང་། །སེམས་
 དགེ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད། །ཅེས་སོ། །

ཉེས་མེད་ཕྱན་ཆོགས། (འདུལ་བ) བསྐྱབ་ཆོགས་སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་སྐྱ་དུ་སོང་ནས་སྐྱ་མ་རྣམས་རིམ་གྱིས་
 སྒྲངས་ཏེ་ཆ་ཆང་བར་ཐོབ་པ་ལ། ཉེས་མེད་ཕྱན་ཆོགས་ཟེར། དཔེར་ན་སྐྱེས་པ་བསྟེན་པར་
 རྫོགས་པ་ཡིན་ན། དང་པོ་དགེ་བསྟེན། དེ་ནས་བར་མ་རབ་བྱུང་། དེ་ནས་དགེ་ལྟལ། མཐར་
 དགེ་སྟོང་གི་སྐྱ་མ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྒྲང་དགོས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བྱེད་མེད་ཡིན་ན། དགེ་བསྟེན།
 བར་མ་རབ་བྱུང་མ། དགེ་ལྟལ་མ། དགེ་སྟོང་མ། ཆངས་སྟོང་ལ་ཉེར་གནས་མ། མཐར་དགེ་
 སྟོང་མའི་སྐྱ་མ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྒྲང་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ། །སེ་ར་རྩེ་བཙུན་པའི་འདུལ་
 པ་ལ་གཞི་བྱས།

ཉེས་མེད་ཕྱན་ཆོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། (འདུལ་བ) སྐྱ་མ་གསུམ་རིམ་གྱིས་སྒྲངས་ནས་
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ཟེར། ཞིབ་པར་ཉེས་མེད་ཕྱན་ཆོགས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།
 ཉོ་ཆོང་བྱེད་པའི་སྒྲང་པ། (འདུལ་བ) སྒྲང་ལྷུང་སུམ་ཅུའི་ཉི་ཤུ་པ། ཉོ་ཆོང་བྱེད་པའི་སྒྲང་པའི་དོན་ནི།

ཉམས་པ་སྟེ། དབུལ་པོ་ཞེས་བྲུ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཉོན་མོངས་སྟེ་བའི་རྒྱ། ཉོན་མོངས་མ་སྤངས་པ། ཉོན་མོངས་སྟེ་བའི་ཡུལ་དང་ཐག་ཉེ་བར་གནས་
པ། ཚུལ་མེན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་དང་གསུམ་མོ། །མཛོད་ཙམ་ལས། སྤྱུ་སྤངས་པ་མ་ཡིན་
དང་། ཡུལ་ནི་ཉེ་བར་གནས་པ་དང་། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ལས། ཉོན་མོངས་
རྒྱ་ནི་ཆང་བ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས། རྗེའི་ལམ་རིན་ཆེན་མོར་ཉོན་མོངས་སྟེ་བའི་རྒྱ་བྲལ་
གསུངས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་སྟེ་བའི་རྒྱ་ནི་བྲལ་ལས། རྟེན་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ལ་ཉལ་
ལོ། །དམིགས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ་བའི་དང་མ་རྒྱལ་བའི་ཡུལ་རྣམས་སྤང་བའོ། །འདྲ་འཛི་
ནི། སྟེས་བྲུ་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་གྲོགས་ངན་པའི་རྗེས་སུ་སྟོབ་བའོ། །བཤད་པ་ནི་ཆོས་ལོག་པ་
མཉན་པའོ། །གོམས་པ་ནི་སྟོན་ཉོན་མོངས་པ་འདྲིས་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པའོ། །ཡིད་ལ་བྱེད་
པ་ནི་སྤྲུག་མི་སྤྲུག་གི་མཆན་མ་སྟོ་འདོགས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་འཛིན་པ་སོགས་
ཚུལ་མེན་ཡིད་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉོན་མོངས་ངོས་བཟུང་བ། ཉོན་མོངས་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ཉོན་མོངས་སྟེ་དང་བྱེ་བྲག་གི་
མཆན་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ། དེའི་དོན་ནི། སྦྱིར་བཏང་ཉོན་མོངས་ཟེར་བ་དེ་ག་འདྲ་ཞིག་ལ་
ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་དང་། བྱང་བར་དུ་འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྱོད་དང་རྒྱལ་སོགས་རེ་རེ་ནས་
ག་འདྲ་ཞིག་ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་དེ་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ཉོན་མོངས་ངོས་བཟུང་བའི་
རྒྱ་མཆན་ནི། རྗེའི་ལམ་རིན་ཆེན་མོ་ལས། ཉོན་མོངས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་ཡང་ཆོས་
མཛོད་པ་མཉན། མ་མཐའ་ནའང་བྱུང་པོ་ལྟའི་རབ་བྱེད་མཉན་ལ། ཙམ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་
རྣམས་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ཆགས་སྤང་ལ་སོགས་པ་གང་རུང་རྒྱུད་ལ་སྟེས་ཅ་ན། འདི་དེ་
ཡིན་ཨང་ཁོ་བྱུང་ངོ་སྟུང་དུ་ངོས་བཟུང་གིན་ཉོན་མོངས་དང་འཐབ་པ་ཡིན་ནོ་གསུང་བ་ལྟར་
གོ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཉོན་མོངས་རྣམ་སྟོང་གི་དམིགས་པ། རྣལ་འབྱོར་པའི་དམིགས་པ་བཞིའི་ཐ་མ། དེ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉོན་
མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཉམས་སྤང་བར་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་དམིགས་པ་ཁམས་འོག་མ་ལ་རགས་པ་

དང་གོང་མ་ལ་ཞི་བའི་རྣམ་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅད་ནས་སྤོང་བའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་
མི་རྟག་སོགས་བརྟུ་བླ་ལྷ་བླ། སྤྱ་བཤད་ནི། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་དང་ས་མོན་རྣམ་པར་
སྤོང་བ་སྤྱེ་སྤོང་བའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲལ། །

ཉོན་མོངས་པ། ཉོན་མོངས་དང་འབྲ།

ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་ལ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྟོང་དང་
པར་བྱིན་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་གཟུངས་ཀྱི་སྟོ་རེ་རེ་ལ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཡོད་པར་བཤད་
ལ། དེ་དག་གྲང་མདོར་བསྡུས་པ་ཡིན་གྱི། ཞིབ་ཏུ་བྱེན་དཔག་ཏུ་མེད་པར་བཤད་པའང་ཡོད་
དོ། །མདོ་སྤྱེ་བསྐལ་བཟང་ལས། ཡོངས་སུ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བླག་ནས་
རིང་བསྐལ་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བླག་གི་བར་པར་བྱིན་བླག་ཆོན་སུམ་བརྒྱ་
ལྷ་བརྟུ་བཤད་པ་དེ་སོ་སོར་བྱེན་ཉིས་སྟོང་ཆེག་བརྒྱ་ཡོད་པ་འདོད་ཆགས་ལ་སྟོང་པ་དང་།
ཞེ་སྤང་ལ་སྟོང་པ་དང་། གཉི་སྤྱག་ལ་སྟོང་པ་དང་། ཆ་མཉམ་ལ་སྟོང་པའི་གཉེན་པོར་བྱེ་བས་
བརྒྱ་སྟོང་བཞི་བརྒྱའོ། །དེ་དག་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། རྒྱ་ནག་གི་འགྲེལ་ཆེན་
ལས། འདི་རི་ལྷར་བསྐལ་བ་བཟང་པོའི་མདོ་ལས། སྟོ་སུམ་བརྒྱ་ལྷ་བརྟུ་རེ་རེ་ལ་ཡང་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་བླག་ཡོད་པ་དེས་ན་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིས་སྟོང་ཆེག་བརྒྱ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། གཉེན་
པོ་དེ་དག་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་ཞེ་སྤང་བླག་གི་ནང་རབ་ཏུ་སྤྱར་བས་ཉིས་ཁྲི་ཆེག་སྟོང་
དུ་འགྱུར་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་བཞིའི་གཉེན་པོའི་བྱིར་བརྒྱད་
ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་བླའོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་
གཟུངས་ཀྱི་སྟོ་ལ་ཡང་རིགས་འབྲེ། མདོ་སྤྱེ་བསྐལ་བཟང་དུ་བར་བྱིན་ཉིས་སྟོང་ཆེག་བརྒྱ་
གསལ་བར་བཤད་འདུག་པས་དེ་དག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་སྤྱར་ནས་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་
ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཡང་ངོས་འཛིན་རྒྱ་ཡོད་པ་ལྷ་བླར་སྤྱང་རོ། །ཞེས་དཔལ་ལྷན་ཆོས་རྗེའི་གྲུབ་
མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་འགྲེལ་དུ་གསུངས་སོ། །

ཉོན་མོངས་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད། གང་ཞིག་རང་རྒྱུད་ལ་སྤྱེས་པ་ན་རང་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའམ་གདུང་

བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ། ཉོན་མོངས་ཟེར། འདི་ཆགས་སོགས་
གྱི་ཉོན་མོངས་བྱེ་བྲག་སོ་སོར་མ་སྦྱར་བར་ཉོན་མོངས་སྤྱི་ཙམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ནོ། རྗེའི་
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཉོན་མོངས་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ནི། གུན་ལས་བརྟུས་ལས། ཆོས་གང་
འབྱུང་བ་ན་རབ་རྟམ་ཞི་བའི་མཆན་ཉིད་ཏུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་བྱུང་བས་སེམས་གྱི་རྒྱུད་རབ་རྟམ་
ཞི་བར་འབྱུང་བ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་མཆན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་སྤྱིས་བ་ན་
སེམས་རྒྱུད་རབ་རྟམ་ཞི་བར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱ། ཉོན་མོངས་སྤྱི་བའི་རྒྱ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཉོན་མོངས་པའི་བདུད། (པར་ཕྱིན) བདུད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་
དབང་གིས་དག་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་དོ། །དེ་ནི་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་
རེ་འཛིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་བཅོམ་མོ། །

ཉོན་མོངས་བྱེ་བྲག་གི་མཆན་ཉིད། ཉོན་མོངས་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་ལ་གཟིགས།

ཉོན་མོངས་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད། འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁོང་རྒྱལ་སོགས་ཉོན་མོངས་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་
ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདོད་ཆགས་ནི། བྱིམས་ནང་གི་ཡུལ་སྤྱུག་པ་ཡིད་དུ་
འོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རས་ལ་སྦྱུམ་ཞུགས་པ་དབྱུང་དཀའ་
བ་བཞིན་དུ། འདི་ཡང་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཞེན་ཅིང་མཆེད་པ་ནི་དམིགས་པ་དེ་དང་དབྲལ་
དཀའ་བའོ། །ཞེས་སོགས་ལྟར་དོ། །

ཉོན་ཡིད། (སེམས་ཅན་མ) དམིགས་པ་གུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་རྒྱ་སྐྱབ་པའི་རྣམ་ཡོད་
གྱི་ངར་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས།

གཉན་པ། གཉན་པོ་དང་འབྲ། དཔེར་ན་ཡུལ་གཉན་པ་སྤྱི་མ་དང་པ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉན་པོ། ། བཅོན་པོའམ་བྲག་པོ། ཁོ་བ་སྤྱོད་པའམ་སྤྱུར་བ་ (ཁོང་ཁོ་བ་ཆོག་ཆོག) ། མཐུད་དུས་
པའི་སྒོ་ནས་པན་ཐོགས་ཡང་བྱེད་ལ། ཞེད་སྤང་ཡང་བྱ་ཡུལ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གྱི་མིང་། 2 ཅུ་བ་
དང་ཁེ་ཉེན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཡུལ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ཡུལ་གཉན་པོ་སྤྱི་མ་དང་པ་མ་ཞེས་

པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉན་པོ་གསང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །

གཉན་པོ་གསང་བ། བོད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་འབྱུང་བའི་སྔ་ལྷས་སུ་བོད་རྒྱལ་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལྟ་བུ་ཐོ་ཐོ་འི་
གཉན་བཅན་དགྲུང་ལོ་དྲུག་ཅུར་ (བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་ལོ་དྲུག་ཅུ་དང་གཞན་དུ་བརྒྱད་ཅུ་
ཞེས་སྤྲད་) ཐེབས་པའི་ཆེ་པོ་བྲང་ཡུམ་བུ་སྤྲ་མཁར་གྱི་སྤྲེང་དུ་ནམ་མཁའ་ལས་འོད་ཟེར་དང་
འགྲོགས་ཏེ་ཟ་མ་ཏོག་ཅིག་བབས་པ་ཁ་བྱེ་བའི་ནང་། མདོ་སྤེ་ཟ་མ་ཏོག་ (མདོ་སྤེ་༩ ར་བ་
༥༥༠༠ན་མ་བུ་གསལ། འདིའི་ཤོག་གངས་༥༥༥༥ན་སྤྲ་རས་གཟིགས་གྱི་རྣམ་འབྲུལ་
རྟེན་རྒྱལ་པོ་བ་ལ་ཉ་ཞེས་བྲ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད) སྤྲེང་པོ་ཡི་གེ་དྲུག་མ། དཔར་སྒོང་བྲག་བརྒྱ་
བ། (དཔེ་འགའ་ཞིག་དུ་སྤྲང་ཀོང་བྲག་བརྒྱ་བ་ཞེས་སྤྲད། འདི་སྤེ་དགེ་སྤྲར་མའི་མདོ་སྤེ་༩ ཡ་
༥པའི་དབུ་ནས་ཤོག་ལྗེ་བས་དྲུག་པའི་བར་བུ་གསལ་ཤིང་། གཟུངས་པ་སྤྲས་གྱི་ནང་དུ་འང་
བུ་གསལ་སོ། །དེ་ལ་ཤོག་ལྗེ་བས་དཔེ་རིང་ལྟ་བུ་ཅམ་ཞིག་ཡོད། འདི་དཔར་སྒོང་དང་།
སྤྲང་སྒོང་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་གཉིས་ལས་འགའ་ཞིག་གིས་སྤྲ་མ་ཡི་གེ་དག་པར་བཤད། འདིའི་
སྒོར་ཞིབ་བར། དཔར་སྒོང་བྲག་བརྒྱ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་
ཁྱ་གང་བ། ཅི་རྩ་མ་ཉིད་སྤྲུལ་བཞོས་པོར། (ཅི་རྩ་མ་ཉིད་སྤྲུལ་བཞོས་པོར་བཅུ་གཅིག་
ཞེས་ཡིད་བཞིན་ཅོར་བུའི་གཟུངས་གྱི་བཞོས་པོར་ཞེས་སྤྲུལ་སྤྲང་འདེབས་བྱེད་ཅིག་ཡིན།
ཅི་རྩ་མ་ཉིད་ཞེས་པའི་དོན་ནི་ཡིད་བཞིན་ཅོར་བུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སྤྲད་གཉིས་འགྲུ་
རྣམས་སུ་གསལ།) སྤྲ་བའི་བྲག་རྒྱ། (ཞེས་པ་ཆོད་ཁྱ་གང་ཅམ་གྱི་ཅོར་བུའི་རིགས་གྱི་རྩོ་
རིགས་ལ་ཡིག་དྲུག་རང་བྱོན་ཡོད་པ་ཞིག) རྣམས་ནམ་མཁའ་ལས་བབས་པ་ཆོག་དོན་མ་
ཤེས་ཀྱང་ངོ་མཆར་ཆེ་བར་དགོངས་ཏེ་མཆན་གཉན་པོ་གསང་བ་ཞེས་གསོལ་ནས་མཆོད་
དེ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྟེས་སོ། །རྒྱལ་བོའི་མི་ལམ་དུ་མི་རབས་ལྟ་བུ་འདིའི་དོན་ཤེས་
པ་འབྱུང་ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་བཞིན། དེ་ནས་མི་རབས་ལྟ་བུ་སྤྲ་རས་གཟིགས་གྱི་སྤྲུལ་པ་
ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྤྲུལ་པའི་རིང་ལ་སྟོན་པོ་ཐོན་མི་སྤྲོ་ཏེ་རྒྱ་གང་དུ་བརྒྱངས་ཏེ་རིག་
གནས་པ་མཁའ་པར་སྤྲངས་ནས། ལྟ་བུའི་ཡི་གེ་ལ་དཔེ་བྲས་ནས་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་དམ་

པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོམ་འབྱེད་པར་མཛད་དོ། །རྒྱལ་པོས་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྱིལ་བཞག་ནས་མཆོད་
 པ་ཤུལ་བས། དེའི་མན་ཡོན་གྱིས་རྒྱལ་པོ་སྐར་གཞོན་གཅན་དུ་བྱུང་ནས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་
 དང་ཉི་ཤུ་ཐུབ་ཅེས་གྲགས་སོ། །སྒྲོ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་གྱི་སྤས་ཁྱི་གཉན་གཟུང་བཅན་གྱིས།
 གཉན་པོ་གསང་བ་ལ་མཆོད་པ་བྱས་པས་ཆབ་སྲིད་རྒྱལ་པོར་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། དེའི་
 སྤས་འབྲོང་གཉན་ཕྱེ་དུ་བཅན་ཡིན་ལ། དེའི་སྤས་དཔྱུས་ལོང་དཀོན་པ་བཟ་ (སྟག་རི་གཉན་
 གཟིགས) ཞེས་བ་དེས་ཀྱང་། ཡལ་གྱི་ཞལ་ཆེམས་ལྟར་གཉན་པོ་གསང་བ་ལ་མཆོད་པ་བྱས་
 ཉེ། སྐྱན་པ་པོས་ནས་མིག་ཕྱེ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་། སྤྱིད་ཤོད་སྟག་གི་རི་ལ་རི་དྲགས་གཉན་འཕྱོ་
 བ་གཟིགས་པས་ན། མིང་ཡང་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཞེས་གྲགས་སོ། །གཉན་པོ་གསང་བ་
 བསམ་ཡས་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོའི་གཟུངས་སུ་ཤུལ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །

གཉལ་གཉལ་བ་དང་འབྲ།

གཉལ་སྤྱི། གཡར་བ་དང་སྤྱི་བའི་དོན་དུ་བཤད།

གཉལ་བ། སྟག་བ། དཔྱད་བ།

གཉལ་བོ། དཔང་པོའི་མིང་དུ་བཤད།

གཉལ་ལྟག་གཉལ་བ་དང་འབྲ།

གཉལ་སྟོན་དཀར་འབྲེལ། དྲང་ངེས་རྣམས་འབྱེད་གྱི་འབྲེལ་པ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པོའི་དཀར་འབྲེལ་ཞེས་
 བྱ་བ་གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྟན་བྱལ་གྱིས་མཛད། སྤྱོས་བཤད་དེ་ཅམ་མེད་པར་གསལ་ལ་
 གནད་ལེགས་པའི་ལེགས་བཤད་འོ་མཆར་ཅན་ཞིག་ཡོད། གཟུ་པོར་གནས་པའི་མཁས་པ་
 མང་པོས་དེ་ལ་བསྐྱགས་བརྗོད་མཛད། སེར་བྱེས་ཀྱི་ཆང་གི་ཡིག་ཆའི་ཁོངས་སུ་བཞུགས།
 གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྟན་བྱལ། སེར་བྱེས་གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྟན་བྱལ་ཅེས་བྱ་བ། རིགས་
 པའི་དབང་ལྷག་སེ་ར་རྩེ་བཅུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བླ་མའི་གསུང་ཤིག་འདི་ཡིས་ས་སྐྱ་
 བཅའ་ཆེན་ལྟ་མཆོག་ལྟར་དང་ཆོད་པས་ཐལ་འབྱུང་གྱིས་བཅོམ་པར་གྲགས། གཉལ་སྟོན་
 དཔལ་འབྱོར་ལྟན་བྱལ་གྱིས་མཛད་པའི་རྩེའི་དྲང་ངེས་རྣམས་འབྱེད་གྱི་འབྲེལ་པ་ལེགས་བཤད་

སྙིང་པོའི་དཀའ་འགྲེལ་བྱ་བ་ལེགས་བཤད་འོ་མཆར་ཅན་དེ་མཛད།

གཉལ་གྱི་ཕྱང་ར་ཆེན་མོ། ཕྱང་ར་ཆེན་མོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཉི་ཟེར། (བདུན་ཉིད་) ཉི་ཟེར། ལི་གུར་སོགས་སུ་གསལ།

གཉིག་ཏུ། (བདེན་པུ་) གཅིག་ཏུ། ལེ་གུར་སོགས་སྟུགས་ལ།

གཉིད། གཞན་འགྱུར་བཞིའི་དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་ནས། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་
 པའི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག ལུས་ཉམས་རྒྱུད་བ་དང་ངལ་བ་དང་། ལྷི་བ་དང་སྤྲུག་པའི་མཆོད་
 མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་གང་རུང་གི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་ཤེས་ལུལ་ལ་འཇུག་པ་རང་
 དབང་མེད་པར་སྤྱད་པར་བྱེད་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །དཔལ་ལྷན་ཁྲ་བས་མཛད་
 པར་གྲགས་པའི་ཕྱང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད་ལས། གཉིད་ནི་གང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་ལྷ་
 འཇུག་པ་དང་འགལ་བའི་ཆོས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་དེ་ནི་གཉིད་
 ཅེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ། སང་དུས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་རྣམས་འིམ་གྱིས་བསྐྱུས་ཏེ་རེ་སྤེལ་སོང་ནས་གཉིད་
དུ་ནག་ཐོམ་གྱིས་སོང་ནས་འཛུ་སྒྱུ་མེད་པའི་མི་རྟོག་པ་འཕྲུག་པོ་ཞིག་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་
འཛུ་མེད་ཀྱི་མི་རྟོག་པ་འཕྲུག་པོ་སངས་ནས་སྤི་ལམ་གྱི་སྒྲུང་བ་མ་ཤར་པའི་བར་སྐབས་ཀྱི་
སྤྱིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྒྲུང་བའི་སྒྲུང་བ་དེ་ཉིད་ལ་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ཟེར་ཏེ། རེ་འི་
སྤྲུགས་འིན་ཆེན་མོ་༥༠ ན་ན་ལས། ད་གཞོད་འཆི་བའི་འོད་གསལ་དོས་ཟེན་པའི་དོན་དུ་ད་
ལྟ་འཆི་འིམ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པའི་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ལ་སྦྱོང་བ་ནི། ཐབས་ལ་མཁས་
པ་ཡིན་པས་དེའི་ས་མཆང་མས་ཀྱི་གནད་ནི། སྒྲུང་བ་འིམ་གྱིས་བསྐྱུས་ཏེ་རེ་སྤེལ་སོང་
ནས་གཉིད་དུ་ཐེམ་གྱིས་སོང་སྟེ་འཛུ་སྒྱུ་མེད་པའི་མི་རྟོག་པ་འཕྲུག་པོ་ཞིག་འབྱུང་བ་ནི། ཉེར་
ཐོབ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་དཔགས་ནས་སྒྲུང་མཆེད་གཉིས་དོས་གཟུང་ངོ་། །དེ་ནས་འཛུ་མེད་ཀྱི་མི་
རྟོག་པ་འཕྲུག་པོ་སངས་ཤིང་སྤི་ལམ་གྱི་སྒྲུང་བ་མ་ཤར་པའི་བར་སྐབས་སྤྱིན་མེད་པའི་ནམ་
མཁའ་ལྟར་སྒྲུང་བའི་དུས་དེ་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་དངོས་གཞི་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་

སོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་དངོས་གཞིའི་ས་ཆོགས་འདི་བཞེན་དུ་མ་ཤེས་
ན་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དྲན་མེད་དུ་སོང་བའི་མི་རྟོག་པ་འབྲུག་པོ་བྱང་པ་ལ་གཉིད་འབྲུག་གི་འོད་
གསལ་དུ་འདོད་པ་དང་མི་ལམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་མི་རྟོག་པ་སྦྱོང་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་གཉིད་ཀྱི་
འོད་གསལ་དུ་འདོད་པ་མང་པོ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་
སྦྱོན་ལས། ལྷང་གི་འབྲུགས་ཀྱིས་མི་ལམ་མཐོང་བ་ཉེར་ཐོབ་དྲན་མེད་སངས་མ་ཐག་གཉིད་
ཀྱི་འོད་གསལ་འཆར་ལ། དེ་གྲོལ་བ་ན་མི་ལམ་འཆར་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་རིམ་
ལྔ་གདན་ཐོགས་ལས། དེ་ལྷང་བཟུང་བས་སྦྱིག་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་བཞེ་འཆར་ལ། དེ་
ནས་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ལ་རྒྱ་འོད་དང་ཉི་འོད་ཤར་བ་དང་མཆོམས་ཀྱི་སྦྱག་གིས་བྱབ་པ་
དང་འབྲེལ་བའི་སྦྱོང་བ་གསུམ་སྟོན་དུ་ཤར་བའི་མཐའ། ནམ་མཁའ་སྦོང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་དང་
བྲལ་བའི་རང་མདོག་ཐོན་བའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་དང་འབྲེལ་བའི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ལྟ་བུའི་
ནམ་པ་འཆར་བ་ནི། གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་དངོས་གཞིའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིད་ཆོས་སྐྱུ། ཐ་མལ་བ་གཉིད་དུ་སོང་ནས་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་འཆར་
བའི་ཐ་མ་འོད་གསལ་འདི་ལ་གཉིད་ཆོས་སྐྱུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྦྱོན་ལས། གཉིད་
ཀྱི་མགོ་བརྒྱུམས་ནས་མི་ལམ་མ་ཤར་བའི་བར་ལ་སྦྱོང་བ་བཞེ་འཆར་བའི་དང་པོ་གསུམ་སེམས་
དམིགས་དང་། བཞེ་པ་འོད་གསལ་འདི་ལ་གཉིད་ཆོས་སྐྱུ་ཞེས་བྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིད་ཆོས་སྐྱུ་དང་བསྟེན་པ། བསྟེན་བ་སྦྱོར་དགའའི་བཞེ་པ་དང་གཉིད་དུས་ཀྱི་བསྟེན་བ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་
ནི། སད་དུས་སུ་སྦྱིང་གར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱེད་པ་ལ་གོམས་པའི་གར་ཐག་གིས།
གཉིད་དུ་འགྲོ་ཁར་རྒྱང་སྤྱད་པའི་དམིགས་པ་བྱེད་ན། གཉིད་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེ། ཡན་ལག་གི་
རྒྱང་ནམས་རང་འབྲུགས་ཀྱིས་སྦྱིང་གར་འདུ་བའི་གནད་ཀྱིས་སྦྱིང་གར་རྒྱང་གཞན་པས་འདུ་
ཆ་བས་ཆེ་བ་ཞིག་འོང་ཞིང་། དེའི་དུས་སུ་མི་ལམ་གྱི་ལུས་གནས་ལ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཉིད་
དུ་སོང་བ་ན་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་འཆར་ལ། དེའི་འོད་གསལ་
ཀྱི་དུས་སུ་སྦྱོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དྲན་པར་བྱས་ནས་འོད་གསལ་ལ་རྗེ་ཙམ་གནས་གནས་ཀྱི་

བར་དུ་འཛོག་པ་ནི། གཉིད་གྱི་འོད་གསལ་ཆོས་སྒྲུ་དང་བསྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིད་ལས། མི་ལས། སྤྱིད་ལས། (ཡིག་རྟིང་རྣམས་སུ་མི་ལས་ལ་སྤྱི་ལས་ཞེས་བྲིས་སྤང་། གཞན་
ཡང་མེད་ལ། སྤྱིད། མི་ལ། སྤྱི། ཞེས་བ་ལྟ་བུས་མཛོད་ནོ།) མནལ་ལས། མང་ལས། གཟིག་
ལས། (མི་ལས་གྱི་ཞེ་སར་གཟིག་ལས་ཟེར་) གཟིགས་ལས་རྣམས་དོན་གཅིག་ ཡིག་རྟིང་
རྣམས་སུ་གཉིད་ལས་ལ་སྤྱི་ལས་ཞེས་འབྲི་བར་སེམས།

གཉིས་ཀའི་རྒྱད། 1 སྤྱོད་རྒྱད། 2 སྤྱོད་རྒྱད་མན་དང་རྣལ་འབྱོར་རྒྱད་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཤས་དང་ལྷན་
པ་སྤྱི་འབྲུལ་བ་བ་དང་བརྒྱ་གར་དབང་སོགས་ལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱད་དུ་ངོ་མོ་རྗེས་ཐ་སྐད་མཛད།
3 རྣལ་འབྱོར་རྒྱད་ལའང་འབྲུག་སྟེ། རྒྱད་སྟེ་ལྷར་བྱེ་བའི་ཆེ། རྣལ་འབྱོར་རྒྱད། གཉིས་ཀའི་
རྒྱད། སྤྱོད་པའི་རྒྱད། བྱ་བའི་རྒྱད། རྟོག་པའི་རྒྱད། འདིའི་རྣལ་འབྱོར་རྒྱད་ཅེས་བ་རྣལ་འབྱོར་
ལྟ་མེད་དང་། གཉིས་ཀའི་རྒྱད་ཅེས་བྱ་བ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱད་ལ་ངོས་འཛིན་བར་མཛད་དོ། །

གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམས་ཀྱོལ། ཉོན་མོངས་བ་དང་རྣམ་ཐར་གྱི་སྤྱི་བ་པ་གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱོལ་བའི་དག་
བཅོམ་པ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འགོག་སྟོངས་སྟོངས་ཐོབ་པའི་དག་བཅོམ་
པ། དག་བཅོམ་རྒྱན་ཅན་རྣམས་དོན་གཅིག་ སྤྱི་བ་ཤད་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་
སྤྱི་བ་པ་ལས་ཀྱོལ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྤྱི་བ་པ་ལས་ཀྱོལ་བས་དེ་སྤྱོད་ཅེས་
བཤེས། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྤྱི་བ་པ་ནི། ལེ་ལོ་དང་། དམིགས་པ་བཟེད་པ། བྱིང་བ་དང་ཆོད་པ།
ཙོལ་བ་དང་མི་ཙོལ་བའི་ཉེས་པ་ལྟ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྟེན་གྱི་དག་གིས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་
སྤྱི་བ་པ་ནི་གང་གིས་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་། བསམ་གཏན་དག་སྤྱོད་པར་མི་རུས་པ་སྟེ་ལུས་
དང་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་དོ། །ཞེས་མཆིམས་མཛོད་ན་གསལ།

གཉིས་སྟེས། 1 བྱ། རྟོང་སྟེས། བཅའ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་གསུང་ལམ་རིམ་བཤད་ལུང་གི་ཟིན་
བྲིས་ཤུ་ལས། རྟོང་སྟེས་ལ་གཉིས་སྟེས་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དང་པོ་མའི་མངལ་དུ་
ཉིང་མཚམས་སྤྱོད་བཞུ། ས་རྒྱ་མེ་རྒྱང་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་རིམ་བས་བྱལ་བ་དང་། བྱིར་སྟོ་
དའི་ནང་དུ་སྤྱི་ལས་ཀྱོག་སྟེ་ནམ་མཁའ་རྒྱང་། མི་རྒྱ་མའི་རིམ་བས་ལུགས་ཀྱོག་ཏུ་བྱལ་བ་

གཉིས་ལྔ། 1 གཉིས་དང་ལྔ་བ། 2 གཉིས་ལྔ་བ།

གཉིས་སྒྲུང་། ¹ ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐ་དད་ཀྱི་སྒྲུང་། ² ཀུན་རྗེ་གྱི་སྒྲུང་། ³ བདེན་ཡུལ་གྱི་སྒྲུང་།

126

བའི་ཡ་གྲུ་འུ་མི་གཟུང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐོན་
 བའི་བསྐྱེད་ཅིང་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་མཆོ་རྒྱལ་ལས། བ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་ལས་མཆོག་
 ཏུ་གྲུབ་པའི་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ་ལོགས་པ་ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེས། རྒྱ་གར་མཁས་པ་
 ལུ་ཡང་ཡང་མ་གྲགས་པའི་བོད་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤང་རང་འབའ་ཞིག་གིས། རང་ཉིད་རྒྱུད་
 གང་ལ་ཞེན་ཆེ་བ་དེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལེགས་པར་སྐྱབ་པའི་སྤྱིང་པོ་མེད་པའི་བཤད་པ་
 ལ་མངོན་བར་ཞེན་པ་རྣམས་སྤངས་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །2 ལུ་སྤྱིང་པོ་མེད་ཅེས་
 བྲི། རྒྱུད་འབྲུག་གཙོ་བོར་སྤྱིང་པ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཏུ་བཞེད། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་
 ལ། འཇམ་དཔལ་མཆོན་བཞེད་དང་། དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་སོགས་མང་པོ་ཞིག་མཆོན་གཞིར་
 མཛད་དོ། །བཀའ་འབྲུང་དཀར་ཆག་ལས། རྒྱ་མེད་རྒྱུད་ལ། བོད་སྤྱིང་པ་ལྟར་པ་མའི་རྒྱུད་
 གཉིས་ལས་གཉིས་མེད་ལུང་ཏུ་བཀོལ་མི་དགོས་ནའང་འདི་སྐབས་ལུ་སྤྱིང་བཞེད་པ་ལྟར།
 རྒྱུད་འབྲུག་གཙོ་བོར་སྤྱིང་པ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་སྤྱིང་པ་མའི་
 རྒྱུད་དང་། ཐབས་གཙོ་བོར་སྤྱིང་པ་མའི་རྒྱུད་དེ་གསུམ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། ཞེས་གསུངས་སོ། །
 གཉིས་སུ་མེད་པ། 1 རོ་བོ་ཐད་དུ་མེད་པ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྒྱུས་གསུངས། 2 ཡང་ན་ཆོས་གཉིས་
 གཞི་གཅིག་གི་སྤྱིང་ཏུ་འབྲལ་མི་རུང་གི་ཚུལ་ཏུ་འཛོགས་པ་འཇམ་གནས་པ་ལ་ཟེར་ཏེ། བདེ་
 སྤྱིང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 གཉེན་བོ་སྤྱིབས་བཞི། ཉེན་གྱི་སྤྱིབས། (སྤྱིབས་སེམས་) རྣམ་པར་སྲུན་འབྱེན་པའི་སྤྱིབས། (འགྱོད་
 སེམས་) ཉེས་པ་ལས་སྤང་ལྔ་པའི་སྤྱིབས། (སྤྱིབས་སེམས་) གཉེན་བོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱིང་པའི་སྤྱིབས།
 (ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་དགེ་སྦྱོར་ཐམས་ཅད་དོ) སྤྱི་བཤད་ཞི། སྤྱི་གྲིབ་འཛོམས་བྱེད་
 ཡིན་པས་ན་གཉེན་སོ། དེ་འཛོམས་པ་ལ་མཐུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ན་སྤྱིབས་ཞེས་བྱའོ།
 གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་དོན་འདྲ། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གཟིགས།
 གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུ། ཉལ་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་
 མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ།

གཉུག་མ། 1 ཉག་པ། གདོད་མ། དང་མོ་ནས་ཡོད་ཡོད་པ། མོག་མ་ནས་ཡོད་པ། རྒྱུ་ཆགས། བར་
མ་ཆད། ཉག་ཏུ། གཉན་ཏུ། གནས་སྐབས་པ་དང་སྒོ་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་ཕྱོགས། ལུང་ཐུག་ཆོགས་
ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། གཉུག་མར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉག་ཏུ་གནས་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།
འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། གཉུག་མར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་ལུག་
རིང་དུ་གནས་པ་བྱིན་ལྟེས་རྒྱས་ཤེས་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེ་འཇམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་
ལས། འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ནི་གཉིས་ཏེ། གནས་སྐབས་པ་དང་། གཉུག་མ་བའི་
ལུས་སོ། །ཞེས་གསུངས། མཆོད་རྟེན་ལས། དུད་འགོ་གཉུག་མ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 2 མ་བཅོས་པ། སོ་མ། རང་བཞིན། རྣམ་མ། གནས་ལུགས་སོགས་ཀྱི་
དོན་ཏུ། ལུ་བྱ་ཆེ་མའི་དག་སྒྲོན་འགྲེལ་བར་བཤད།

གཉུག་མ་བ། གཉུག་མར་གནས་པ་དང་དོན་འདྲ།

གཉུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྤྱེས་པ་འདི་སེམས། གཉུག་སེམས་སྤྱོད་དོན་གཅིག་

གཉུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྤྱེས་པ་འདི་ཡེ་ཤེས། ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ལ་ཟེར།

གཉུག་མར་གནས་པ། (འདུལ་བ) རྒྱུ་པར་རམ་རྒྱུ་དུ་གནས་པ། ཉག་པར་གནས་པ། ཉག་ཏུ་གནས་
པ། གཉུག་མར་གནས་པ་འདི་དགེ་འདུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཉུག་མ་ཞེས་པ་འདི་ཐད་དུ་གཟེགས།

གཉུག་མའི་སེམས། གཉུག་སེམས་སྤྱོད་དོན་འདྲ།

གཉུག་མའི་ལུས། ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སེམས་ཀྱི་བཞེན་པར་གྱུར་པའི་རྒྱུང་པ་ལོ། །དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་ལུས་
ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་ལུས་ནི། སྤྱིར་སྟོང་བ་བཞིའི་གཞིན་པའི་རྒྱུང་དང་། རྒྱུང་པར་དུ་
ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་འོད་གསལ་གྱི་བཞེན་པའི་རྒྱུང་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ། །རྗེ་སྤྱིད་དུ་ལུས་རགས་
བ་གཡོ་འགྲུལ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་གཉུག་མའི་ལུས་ཀྱིས་བྱ་བ་མི་བྱེད་ཅིང་།
ལུས་དེ་བཞིན་ལག་གི་རྣམ་པར་ལྡང་མི་བྱས། ལུས་ཏེ་རྒྱུང་རགས་པ་མ་ལུས་པ་སྤྱིར་གའི་
མི་ཤིགས་པ་ལ་ཐེམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་རགས་པ་གཡོ་འགྲུལ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་
རྒྱུད་ཆད་པའི་ཆོ་གཉུག་མའི་ལུས་དེ་བཞིན་ལག་གི་རྣམ་པར་ལངས་ཏེ་འགྲོ་འོང་སོགས་ཀྱི་

བྱ་བ་བྱེད་དོ། །སྒྲགས་ལུགས་ལ། གཉུག་ལུས་འདི་གཉུགས་སྐྱེད་ཉེར་ལེན་དུ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་
གསལ་སྒྲོན་ལས་གསུངས་ཏེ། གཞི་དུས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལ་གནས་སྐབས་བ་རགས་
པའི་ལུས་ཅིག་དང་། རྒྱུང་སེམས་ཅན་ལས་གྲུབ་པའི་གཉུག་མའི་ལུས་གཉིས་ཡོད་པར་ནི་
འོག་ཏུ་སྒྲུབ་ལ། དེའི་ཆེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེད་ཉེར་ལེན་གཉུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སེམས་
ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུང་སེམས་ཅན་ལས་གྲུབ་པའི་གཉུག་མའི་ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་
ལས་ཀྱང་གཉུགས་ཀྱི་སྐྱ་སྒྲུབ་དགོས་པ་རྣམས་ཅན་དུ་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ལུས་རགས་པ་ནི་དང་པོ་མངལ་
དུ་ཉིང་མཆོམས་སྐྱར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་མེད་
པ་མིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཤི་བའི་ཆེ་འགྱུར་ལུས་རགས་པ་དོར་ཡང་། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་མི་
ལྟོག་པས་གཉུག་མའི་ལུས་མིན་ཏེ། ལུ་ལ་ཆ་བ་བཞིན་ནོ། །རྒྱུང་སེམས་ཀྱི་ལུས་ནི། གནས་
སྐབས་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་མི་ལྟོག་པས་གཉུག་མའི་ལུས་ཏེ། ལུ་ལ་གཤེར་བ་བཞིན་
ནོ། །ད་ལྟ་གཉུགས་ལུས་རགས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་གཉུག་མའི་ལུས་ནི་རྒྱུང་སེམས་ཅན་
ཞིག་གི་ལུས་ཡིན་པས། ལུས་རགས་པ་ནི་དེའི་གནས་ཁང་དང་འབྲེལ། དེ་ལྟར་གསུངས་
པ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནི་སྐྱ་མའི་ལྟ་སྐྱ་གང་ལས་སྒྲུབ་པའི་གཞི་
གཉུག་མའི་ལུས་ངོས་འཛིན་པའི་བྱིར་ཡིན་ནོ། །དེའི་སེམས་ནི་དབང་ཤེས་མིན་གྱི། ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཅན་ཞིག་དང་། རྒྱུང་ཡང་། ཅ་བའི་རྒྱུང་གཞན་བཞི་དང་། ཡན་ལག་གི་རྒྱུང་ལྔ་
མིན་གྱི། མོག་འཛིན་དང་། དེ་ལ་ཡང་སྤ་རགས་གཉིས་ལས་སྤ་བཤོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤ་
བཤད་ནི། གདོད་མ་ནས་རང་དང་རང་ཆས་སུ་གྲུབ་པའི་ལུས་ཡིན་པས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱའོ། །

གཉུག་ལུས། གཉུག་མའི་ལུས་དང་འབྲ།

གཉུག་སེམས། གཉུག་སེམས་སྤ་མོ་དང་འབྲ།

གཉུག་སེམས་སྤ་མོ། རྗེ་མ་དང་བཅས་པའི་ཆེ་ཡང་རྗེ་མའི་རང་བཞིན་དུ་མ་སྐྱེས་ཤིང་། རྗེ་མ་དང་འབྲལ་

རུང་དུ་གནས་ལ། འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་དུས་སུ་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཤིན་ཏུ་སྤ་བའི་སེམས་

བེ། །སྲུན་འབྲིན་ཞེས་བྱ། སྒྲོང་བ་གཉེན་པོ་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་མོ། །གཞི་གཉེན་པོ་ནི་
 དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། གང་གིས་དེས་ཐོབ་པའི་སྒྲོང་བ་ཀྱན་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་
 པའོ། །ཐག་བསྐང་བའི་ངོ་བོའི་གཉེན་པོ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་
 པ་སྟེ། རྟེན་པ་ཆད་པ་ཐག་བསྐང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དག་ན་རེ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་ཡང་
 ཡིན་ཏེ། དེས་ཀྱང་ཐོབ་པ་དེ་ཐག་སྐྱིད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྣམ་པར་སྲུན་འབྲིན་པའི་
 གཉེན་པོ་ནི་ལམ་གང་གིས་ཁམས་དེ་ལ་སྒྲོན་ཏུ་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་སྲུན་འབྲིན་པར་བྱེད་
 དོ། །གཞན་ཡང་འདི་དག་གི་གོ་རེམས་རྣམ་པར་སྲུན་འབྲིན་པའི་གཉེན་པོ་ནི་སྤྱག་བསྐྱལ་
 དང་ཀྱན་འབྱུང་བ་ལ་དམིགས་པ་སྒྲོར་བའི་ལམ་མོ། །སྒྲོང་བ་གཉེན་པོ་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་
 ལམ་ཐམས་ཅད་དོ། །གཞི་གཉེན་པོ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་མོ། །ཐག་བསྐང་བའི་ངོ་བོའི་
 གཉེན་པོ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆེས་ལེགས་པར་འབྱུང་རོ། །མཛོད་རྟེན་གྱི་
 ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས་ཀྱང་། སྒྲོང་བའི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། གཞིའི་གཉེན་
 པོ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། ཐག་སྐང་བ་ཉིད་ཀྱི་གཉེན་པོ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ཡན་
 ཆད་དང་། རྣམ་པར་སྲུན་འབྲིན་པའི་གཉེན་པོ་སྤྲང་བྱ་གང་གི་སྒྲོན་མཐོང་ནས་མི་རྟག་པ་ལ་
 སོགས་པའི་རྣམ་པས་སྲུན་འབྲིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་མོ། །མཛོད་
 ཅུ་བ་ལས། གཉེན་པོ་རྣམ་བཞི་སྒྲོང་བ་དང་། །གཞི་དང་སྤྲང་ཉིད་རྣམ་པར་བེ། སྲུན་འབྲིན་
 ཞེས་བྱ་དམིགས་པ་ལས། །ཉོན་མོངས་པ་ནི་སྤྲང་བྱར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 གཉེན་པོ་ཀྱན་ཏུ་སྒྲོང་བའི་སྟོབས། མདོ་སྒྲེ་ཐབ་མོ་སྟོག་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་སྟོམ་པ། སྟོང་རྩེ་དང་བྱང་
 ལུབ་ཀྱི་སེམས་སྟོམ་པ་སོགས་དགེ་བའི་ཉམས་ལེན་ཡིན་ནོ་ཅོག་ལ་ཟེར།
 གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞི། རྟེན་གྱི་སྟོབས། (སྟོབས་སེམས་གཉིས) རྣམ་པར་སྲུན་འབྲིན་པའི་སྟོབས།
 (འགྲོད་སེམས) ཉེས་པ་ལས་སྤྲང་ལྟོག་པའི་སྟོབས། (སྟོམ་སེམས) གཉེན་པོ་ཀྱན་ཏུ་
 སྒྲོང་བའི་སྟོབས། (ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་དགེ་སྒྲོར་ཐམས་ཅད་དོ) སྤྲ་བཤད་ནི། སྤྱི་ག་
 སྤྱི་བ་འཛོམ་བྱེད་ཡིན་པས་ན་གཉེན་པོ། དེ་འཛོམ་པ་ལ་མཐུ་གིན་ཏུ་ཆེ་བས་ན་སྟོབས་ཞེས་

བྱལོ། །འདྲེལ་བའི་སྐབས་སུ་རྟེན་གྱི་སྟོབས་ཞེས་པ་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་སའི་རང་ལས་བསྐྱབ་པ་
 ཀན་པའི་དགེ་སྲོང་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རྟེ། མཆོད་ལྷོ་གཤམ་ཤ། དེ་ཡང་གང་གི་མདུན་དུ་ཕྱིར་བཅོས་པའི་
 ཡུལ་དེ་རྟེན་གྱི་སྟོབས། འགྲོང་པ་སུན་འབྲིན་པའི་སྟོབས། ཕྱིན་ཆད་སྒྲིམ་པ་སོར་རྒྱུད་པའི་
 སྟོབས། ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་པ་ཉིད་དགེ་བ་ཡིན་པས་གཉེན་པོའི་སྟོབས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་རྟོ། །སྟོབས་བཞི་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ཆང་ན་སྤྲིག་པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་འདག་པར་
 དེས་རྟེ། མདོའི་ཡུང་། ལྷ་སྐུབ་ཀྱི་བཟང་སྲོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་¹ ༥ན་དངས་པ་ལས། སྤྲིག་པ་
 ལིན་ཏུ་མི་ཟད་བྱས་པ་དག །བདག་ལ་རྣམ་པར་སྲོད་པས་སྐབ་པར་བྱེད། །རབ་ཏུ་བཤགས་
 དང་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པས་ནི། །དེ་དག་ཅན་ལ་འབྲིན་པར་ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 གཉེན་པོ་ལྷེས་དགོངས། །གཉེན་པོ་ལ་ལྷེས་པོར་དགོངས་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་བཞི་སྟེ། མཉམ་པ་ཉིད་
 གསུམ་ལ་དགོངས་ནས། སྟོན་པས་ང་དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་སུ་གྱུར་རྟོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། བ་དང་མ་ནི་བསམ་བྱས་ཤིང་། ཞེས་
 སོགས་གསུངས་པ་དང་། དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ལེ་ལོ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་བདེ་བ་ཅན་
 དུ་སྦྱེ་བར་སྟོན་ལས་བཏབ་པ་ཅམ་གྱིས་སྦྱེ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གང་ཟག་གི་བསམ་
 པ་ལ་དགོངས་པ་ནི་སྦྱིན་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཇིན་པའི་གཉེན་པོར་སྦྱིན་པ་ལ་སྤྲད་ནས་
 རྩལ་ཁྲིམས་ལ་བསྐྱགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་རྣམ་བཤད་སྟིང་པོའི་རྒྱན་ལས་གསུངས། 2 ལྷེས་
 དགོངས་བཞིའི་གསུམ་ཤ། དམ་པའི་ཆོས་བརྟན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་བརྒྱད་འདྲེལ་བའི་
 ཕྱིར་དུ་ཐེག་ཆེན་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །³ (བཀའ་བརྒྱུད) གཉེན་པོར་ལྷེས་པོར་དགོངས་པ་ནི།
 ཁ་ཅིག་ལྷ་ཀྱུ་ཐུབ་པ་སྐྱུ་བོར་རྒྱུ་ཆེ་ཐུང་བ་ལ་སོགས་པས་སྟོན་པ་གཞན་ལས་དམན་
 པ་ཞིག་གོ་སྒྲུམ་པ་ལ་དགོངས་རྟེ། ང་དེའི་ཆེ་དེ་བཞིན་གཤམ་པས་རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་དུ་
 གྱུར་རྟོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཉན་པ་པོས་གཟུགས་སྐྱར་མཉམ་པར་གོ་ཞིང་། འཆད་པ་པོས་
 ཆོགས་རྫོགས་པར་མཉམ་ཤ། ཆོས་སྐྱུ་ཐོབ་པར་མཉམ་ཤ། འགྲོ་དོན་མཛད་པར་མཉམ་པ་
 གསུམ་ལ་དགོངས་སོ། །

ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱི་བྱ་ལེགས་སྦྱེས་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ལོ། ཉེ་མམས་ཀྱིས་སྦྱས་
བ། བདག་ཅག་རིགས་ནི་མཉམ་ན། འོན་ཀྱང་ཁོ་ལོ་ཅག་ལ་གཉོད་མང་དུ་དགོས་སོ། མང་
ཁྱད་རི་སྟེད། གངས་ཅན་རིའི་སྤང་པོ་ཆེ་བར། ཉ་བར། གསེར་གྱི་རྒྱན་བར། རེའུའི་ཤིང་
ཉ་བར། རོ་གར་ཡུལ་གྱི་བྱ་ལོ་བར། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉོད་ཀྱ། (བརྟུང་) འཁོས་ཁ། ལི་གྱར་སོགས་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

མཉན་ན་ཆོག་མི་ཟེན་ཞེས་སོགས། མཉན་ན་ཆོག་མི་ཟེན། བསམས་ན་དོན་མི་གོ་བསྟོམས་ན་རྒྱད་
ལ་མི་སྦྱེ་བའི་སྦྱོའི་མཐུ་ཤིན་དུ་རྒྱང་བའི་དུས་སུ་ཞིང་གི་མཐུ་ལ་བརྟེན་བ་ནི་མན་ངག་ཡིན་
ནོ། ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་གཞུང་ཆོག་ཡིན།

མཉན་ཡོད། <འབསྟེ> (འདུལ་བ) སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དུག་ཅེས་གྲགས་པའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
Balrampur བལ་རམ་ཕྱར་ནས་མེ་ལི་བཅུ་ཅམ་སོང་ན་མཉན་ཡོད་དུ་སྦྱེབས། འདི་རྒྱ་གར་
གྱི་ Uttar Pradesh ལྷ་ཏྲ་ར་བ་དེ་ཤའམ་བྱང་ཕྱོགས་མངའ་སྡེ་ཞེས་པའི་མངའ་སྡེ་དེའི་ནང་
ཡོད། ལྷ་ཏྲ་ཆ་སྤྱི་ཡང་མངའ་སྡེ་དེ་ཀའི་ནང་ཡོད། འདི་ལྷ་ཏྲ་ཆ་སྤྱི་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སུ་བལ་
ཡུལ་དང་ཡང་ཉ་ཅང་ཉེ་བའི་སར་ཡོད། མཉན་ཡོད་དུ་སྟོན་པ་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྷ་བཞུགས་ (དགེ་
འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། མཉན་ཡོད་དུ་སྟོན་པ་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞུགས་པར་བཤད་པ་དང་། ཆོས་
འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞུགས་པར་བཤད་ནའང་། གྲེ་བྲག་བཤད་མཛོད་
ཆེན་མོའི་དུམ་བྱ་བོད་དུ་འགྱུར་བ་ལས། ཉི་ཤུ་ཅ་གསུམ་མཉན་ཡོད་དུ། ཞེས་མཉན་ཡོད་དུ་
ལོ་ཉི་ཤུ་གསུམ་བཞུགས་པར་གསུངས་པ་ཉིད་ཁྱངས་བཅན་པར་མཐོང་རོ། །ལུང་འདི་སྟོང་
རྩེ་ལ་སྤྱི་ལ་འདུལ་བ་མིང་གི་རྩིས་གངས་༤༧༠ན་གསལ་ལོ། བས། སྟོན་པས་བཞུགས་གནས་
ཀྱན་གྱི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་ཡིན། སྟོན་པའི་མཆོག་ཟུང་དང་། འོད་སྤང་ཆེན་པོ། འཆར་ཀྱ། ཉ་
ཐུལ་སོགས་སྟོན་པའི་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཅུ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཀྱན་
ཀྱང་གནས་འདིར་ཡུན་རིང་བཞུགས་པ་ཤིང་སྟོན་པ་ཡིན། རྒྱལ་བྱེད་ཆོས་ནས་བྱང་དུ་བལྟས་
ན་སོ་ལག་གི་ལྷགས་རི་ཞིག་པོ་སྤང་བརྒྱད་ལྷ་བྱ་མཐོང་བ་དེ་མཉན་ཡོད་དུ་ཡོད་པའི་གྲོང་

ཁྱེར་གྱི་ཤུལ་ཡིན་ཞེས། དེའི་ཤར་ངོས་ན་གྲོང་ཁྱེར་ཐོར་རེ་བ་བ་ཞིག་མཐོང་བ་དེ་ཤར་གྱི་
 ཀུན་དགའ་ར་བའི་ཤུལ་ཡིན་ནམ་ཟེར། དེས་ན་མཉན་ཡོད་འདི་ནི་རང་རེ་སངས་རྒྱུས་བ་ཀུན་
 གྱིས་མཐོང་ན་སྟོན་པའི་མཛད་སྟོན་ཀུན་ལ་བྲན་གསོས་ཐེབ་པའི་གནས་ཡིན་པས་ཅེས་ཀྱང་
 མཛུལ་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་པར་རིགས་སོ། །མཉན་ཡོད་དུ་ཡོད་པའི་ཟུར་མའི་རྣམས་སྤྲུལ་དང་
 ཉེ་བ་ན་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བུའི་ཀྱི་ཆའ་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བའི་ཤུལ་ཡོད་པར་
 བཤད། སྦྱ་བཤད་ནི། དང་སྟོང་མཉན་བ་དང་། ཡོད་བ་གཉིས་ཀྱིས་བཅེགས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་
 ཡིན་པས་མཉན་ཡོད་ཅེས་བཏགས་པར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས་གསུངས་
 སོ། །མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་ལ་སྟོན་པ་ཅུང་ཟད་དང་བཅས་ཉེ་བཞོན།
 མཉན་ཉིད་ཡེ་ཤེས། 1 (འབྲས་དུས་ཀྱི་མཉན་ཉིད་ཡེ་ཤེས) སངས་རྒྱུས་དང་སེམས་ཅན་གཉིས་བདག་
 མེད་པར་མཉམ་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ། མཉན་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཟེར།
 2 (རྒྱ་དུས་ཀྱི་མཉན་ཉིད་ཡེ་ཤེས) ཆོར་བ་གསུམ་སྟོང་བའི་རང་བཞིན་དུ་རིགས་གཅིག་
 བར་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་བ་ལ། མཉན་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཟེར།
 མཉམ་གནས། 1 ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ། 2 མཉམ་གནས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་འདྲ།
 མཉམ་གནས་ཀྱི་རྒྱུད། མེ་མཉམ་དང་འདྲ། མཉམ་གནས་ཀྱི་རྒྱུད་ནི། ལྟེ་བ་ན་གནས་ཤིང་། བྱེད་ལས་
 བློ། རྟོན་དང་ཟས་དངས་སྟོགས་འབྱེད། ལ་དོག་ནི་ནག་པོ་ཡིན་པར་ཟེའི་གསུང་ན་གསལ།
 སྦྱ་བཤད་ནི། ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་དང་མཉམ་དུ་གནས་པས་ན་མཉམ་གནས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་
 ཟེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ན་གསལ།
 མཉམ་བ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ། དགོངས་བ་ཅན་བཞིའི་དང་པོ། སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་ཆོས་སྤྱར་མཉམ་བ་
 ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱུས་རྣམ་གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུ།
 མཉམ་པའི་སྐབས། <ས་མ་བ་དྷ་> ཞུང་བ་གཉིས་གཤེས་ནས་དྲང་པོར་བཞེངས་པའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་
 འགྲུབ། ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་ལས། སོར་མོ་བཅུ་པོ་མདུན་དུ་བསྒྲིགས། །དྲང་པོར་བཞེངས་
 བ་མཉམ་པའི་སྐབས། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ། །སྤྱད་གཉིས་ཤལ་སྤྱར་ལས་ཀྱང་། མཉམ་

པའི་སྟབས་ཏེ་རྒྱུ་པ་གཉིས་གཤེས་ནས་རྒྱུ་པ་འོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཉམ་བར་བཞག་ལ། གྱིང་ཚོད་དང་བུལ་བའི་སྒོ་ནས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་ལ། སྐྱ་
བཤད་ནི། གྱིང་ཚོད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བུལ་ནས་སེམས་ཆ་མཉམ་བར་བཞག་པས་དེ་སྐད་
ཅེས་བྲ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གཞི་བྱས། འདུལ་བ་གཞི་བྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། མཉམ་བར་
གཞག་པ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་མི་ཚོད་པ་ཉིད་ཅེས་བྲ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དཔེ་དང་
སྒྱུར་ནས་བཤད་ན། སྐྱར་མདའ་མཐོང་མའ་མེད་པར་དབྱས་ན་པར་པོར་གནས་པ་ལ་མཉམ་
བར་གནས་ཞེས་པ་ལྟར། སེམས་གྱིང་ཚོད་ཀྱི་མཐའ་གང་དུའང་མི་གནས་པ་ལ་མཉམ་བར་
བཞག་པ་ཞེས་བྲ་ལོ། །སྒྲིམས་བར་འཇུག་པ་དང་དོན་གཅིག་

མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པ། ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ནས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་
འགྲོད་པ་མེད་དང་། མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་དང་ཤིན་སྤངས་དང་བདེ་བས་མངོན་པར་བསྐྱབས་
པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། འདྲོད་མེས་ས་ཆེ་གཅིག་པའི་ཉིང་འཛིན་ནི་དེ་ལས་ཐུག་སྟེ།
མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པ་ཞེས་བྱའོ།

མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་ལྟ་ཞེ། རྩེ་བཅུ་ནི་མི་ལའི་སྒྲོབ་མ་མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་ལྟ་རྩེ་ནི། སྒྲོན་བཅོམ་ལྟན་
འདས་སྐབ་པའི་དབང་པོ་ཞལ་བཞུགས་པའི་ཆེ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་བདག་
ཆེན་པོ་སྐྱབ་ཅིང་རིགས་མཐོ་བའི་སྤས་སྤ་གྲུང་པའི་ཆེ། ལྷ་ཆོད་སྤང་པའི་རི་ལ་མདོ་ཉིང་
དེ་བཞིན་རྒྱལ་པོ་ཞུ་མཁན་གྱི་སྒྲོ་ལོད་གཞོན་བྱ་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། གཞོན་བྱའི་
དུས་སྐབ་པ་བསྐབས་ནས་མཁས་པར་གྱུར་བས་ན་ལྷ་རྩེར་གྲགས། རོ་མོ་ཞིག་གྲང་ཁབ་དུ་
བཞེས་པ་ལ་དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་ལ་བཞེས་དུས་རྩོ་མོ་དེ་འདས་པས་སྐྱགས་སྒྲོ་སྒྲེད་གྲུང་
ལོ་ཉིང་དྲག་ལ་ཆོས་སྒྲོར་ཞུགས་ཏེ། དཀའ་གདམས་པའི་དགོ་བཤེས་ཤ་བ་སྤིང་པ་ལས་
བསྐྱེན་པར་རྩོགས། ལྷ་ཡུལ་གྱི་སྐྱབ་དུམ་གྱི་སྐྱགས་རི་གོང་ཁ་བ་ནམས་ལ་བཀའ་གདམས་
ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན། དགྲུང་ལོ་མོ་གཉིས་པར་མི་ལའི་སྐྱན་བསམ་སྐྱགས་སྒྲོགས་ཏེ་མཛམ་
དུ་ཕྱོན་པས་དགེས་བཞིན་དུ་རྩེས་སྤུ་བ་བྱུང་སྐྱེ་གདམས་པས་ཐམས་ཅད་རྩོགས་པར་གཏན་

ཞིང་བསྐྱོམས་པས་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐུགས་ལ་འབྱུངས། བཀའ་གདམས་ཀྱི་ལམ་རིམ་
 དང་། མི་ལའི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་གདམས་པ་གཅིག་ཏུ་བྲིལ་ནས་ལམ་རིམ་ཐར་རྒྱན་མཛད། འདི་
 ཉམས་བརྒྱུང་བཀའ་ཕྱག་ཚུ་པོ་གཅིག་འདེས་སུ་གྱུར། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་སྐྱོར་བྱ་
 བའི་ཁྱིད་རིམ་གྱིས་སྐྱོབ་མ་བཤེས་པར་མཛད། མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་ལྷ་རྩེའི་རྩེས་འབྲང་ནམས་
 ལ་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལ་ཡང་ནང་གསེས་ཀྱིས་སྤེལ། ཀམ་བཀའ་
 བརྒྱད། བག་གྲུ། ཆལ་བ། འབྲི་གྲུང་། འབྲུག་བ། ལྷག་ལྷང་། འབའ་རོམ། གཡལ་བཟང་།
 ཁོ་ཕྱའི་བཀའ་བརྒྱུད་ནམས་སོ་སོར་བྱུང་ངོ་། །མཆོན་གྱི་ནམ་གངས་ནི། དྲགས་པོ་ལྷ་རྩེ།
 མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་ལྷ་རྩེ། ལྷམ་པོ་བ། རྩེ་སྐྱམ་པོ་བ། དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ། དྲགས་པོ་རྩྭ་
 འོད་གཞོན་ལྷ། རྩྭ་འོད་གཞོན་ལྷ་ཞེས་པའི་མཆོན་འདི། བོང་དུ་བཤད་པ་ལྷར་སྤོན་བྱ་ཞོད་
 ལུང་པའི་རི་ལ་མཛོད་ཏིང་ལེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ཞུ་མཁན་གྱི་རྒྱལ་སྐས་རྩྭ་འོད་གཞོན་ལྷ་ཞུ་བ་དེའི་
 སྐྱེ་སྐྱེས་ཡིན་པས་ཆ་ནས་བཏགས་ དྲགས་པོ་ལྷ་རྩེ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན། བསོད་ནམས་
 རིན་ཆེན་བཅས་སོ། །དགྲུང་ལོ་དོན་ལྷ་བ་རྩྭ་ལོར་འདས། 1079-1153

མཉམ་བཞག་ <སམྲ་ཉི་ཏ> མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་དོན་འདྲ། མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་གཟིགས།
 མཉམ་བཞག་ནམ་མཁའ་ལྷ་བྱའི་སྐྱོང་ཉིད། སྐྱོང་པ་ཉིད་དང་དོན་གཅིག་རྩེའི་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས།
 རིགས་པའི་ཤེས་པས་ཆོས་ཅན་སྤང་བ་ལ་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་པར་བཅད་
 པ་ཅམ་གྱི་སྐྱོང་པ་ལ་ནམ་མཁའ་ལྷ་བྱའི་སྐྱོང་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ་། །སྐྱེ་བཤད་
 ནི། མཉམ་བཞག་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། ནམ་མཁའ་དེ་ཐོགས་རིག་བཀག་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་
 ཡིན་པ་ལྟར་འདི་ཡང་དགག་བྱ་བ་དེན་བྱུབ་བཀག་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་ཡིན་པས་ནམ་མཁའ་
 ལྷ་བྱའི་ཐ་སྲད་བྱས་སོ། །

མཉེན་ལྷག་ སྤ་ཞིང་ལྷེས་ལ་མཉེན་བ། དེ་ཡང་མཉེན་ནི་སྤྱི་བ་དང་ལྷག་པ་ནི་མི་གྲོང་བའི་དོན་ཡིན་
 པར་བཤད།

མཉེལ་བ། ཐང་ཆད་པའི་ཞེས། སྐྱེ་མཉེལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མཉེས་པ་གསུམ། སྒྲིལ་མཉེས་པ་བྱེད་པའི་ཐབས་གསུམ་སྟེ། ཟང་ཟེང་འབྲུལ་བ། ལུས་དག་གིས་
བསྟེན་བཀྱར་བ། བཀའ་བཞིན་བསྐྱབ་པའི་སྒྲོན་མཉེས་པ་བྱེད་པ་དང་གསུམ་མོ། །མདོ་
སྟེ་རྒྱུ་ལས། བཀྱར་སྟེ་རྟེན་པ་དག་དང་རིམ་གྱོད་དང་། །སྐྱབ་པའི་སྒྲོན་མ་བཞེས་གཉེན་བསྟེན་
པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ན་གསལ།

མཉེས་གཤེན། སེམས་རྒྱུད་འཇམ་ཞིང་བཟང་བའི་དོན། དེ་ཡང་མཉེས་ནི་གཉེན་པའི་འདས་པ་སྟེ།
ཞི་བའམ་དུལ་བའམ་འཇམ་པའམ་སྟེ་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཀོ་བ་མཉེས་ལྟ་བུ། གཤེན་ནི་
བཟང་པོའམ་མཇོང་བའམ་མ་སྐྱོན་པའམ་གྲོགས་སམ་ལས་རུང་གི་མིང་སྟེ། ཞིང་ས་གཤེན་པོ་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ། དེས་ན་སེམས་འཇམ་ཞིང་མཇོང་བའམ་བཟང་པོའི་དོན་ཡིན། བསྐྱས་ཏེ་བཤད་
ན། མཉེས་ནི་འཇམ་པ། གཤེན་ནི་བཟང་པོའི་དོན་མོ། །རྗེའི་བྲམས་བསྟོད་ཆངས་པའི་ཅོད་
བན་མ་ལས། མཉེས་གཤེན་བྲམས་པས་རྟུ་ཏུ་བརྒྱན་ཡང་ནག་པོའི་ཅ་ལག་སྟེ། ཤེན་ཏུ་
བཅད་དགའི་འཆིང་བ་བཅད་ཀྱང་སྟོང་རྗེས་དམ་དུ་བཅིངས། །ཞི་བའི་བཏང་སྟོམས་རྒྱུ་དུ་
ལྷན་ཡང་བདག་པས་གཞན་ལ་གཅིས། །འཇམ་དབྱངས་ཞབས་ལ་གྲུས་པས་བཏུང་ནས་མི་
པམ་མགོན་ལ་བསྟོད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆི་སྟེར། བྱི་རྒྱལ་བས་ཁྱི་སྟེ་ཁྱི་ཟེར་བ་དེའོ། ། diskette/floppy disk འདི་ལ་འབྱུར་མི་འདྲ་བ། ཆི་
སྟེར་དང་། འབྲུལ་སྟོར། ཆི་སྟེར་བཅས་ཡོད་པ་ལས། འོད་སྟེར་སོགས་ཀྱང་འབྲུལ་གྱི་སྟོར་
བ་ཡིན་པས། འབྲུལ་སྟོར་མི་འགྲིག ཆི་སྟེར་ནི་སྒྲོད་ན་གཉེས་ཀའི་ཆ་ནས་བསྐྱར་ན་གོ་བ་
ལེན་དགའ་བས་མི་འགྲིག་པས། ཆི་སྟེར་ཉིད་འོས་པར་མཐོང་། །

རྟེན་བཀྱར། རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེའི་བསྐྱས་མིང་། རྟེན་པ་ནི། མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད། བཀྱར་སྟེ་ནི། ལུས་
དག་གིས་གོང་དུ་བཀྱར་བའམ་ཞབས་ཏོག དེ་ཡང་ན་བཟང་སོགས་མཁོ་དགའི་ཡོ་བྱད་འབྲུལ་
བ་དང་། གྲུས་པར་སྐྱོ་བ་དང་བྱག་འཆལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གོང་དུ་བཀྱར་བའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་
ཆེན་མོ་ལས། རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེའི་མཆོད་པ་ནི། ན་བཟའ་དང་ཞལ་ཟས་དང་གཟིམས་ཆ་
དང་གདན་དང་བསྐྱུན་གྱི་གསོས་སྐྱོན་དང་ཡོ་བྱད་དང་བདུག་བ། བྱེ་མ། བྱག་པའི་སྟོས་དང་

ཉེད་པས་ཉེད་པ་འཆོལ་བ། 1 ཉེད་པས་ཉེད་པ་འཆོལ་བའི། བདག་ལ་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཁ་ཅིག་གིས་
ལྷང་བཟེད་བྱིན་པ་མ་སྒངས་སོ་འདི་ནི་བདག་ལ་རྒྱལ་པོ་ཆེ་གོ་མོ་ཞིག་གིས་བྱིན་པའི་ཞེས་
སྤྲ་ཞིང། འདི་ནི་སྤྱིན་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་བྱང་འཕགས་པའོ་སྤྲ་བ་དུ་སེམས་ན་ཅེ་མ་རུང་སྤྲ་
བས་སྤྲ་བའོ། ཞེས་རིན་ཆེན་དར་རྟེན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འཁྲུག་གི་དབུ་མ་རིན་ཆེན་
འཕྲེང་བ་ལས། ཉེད་པས་ཉེད་པ་རྣམས་འདོད་བ། །སྤར་ཐོབ་པ་ལ་བསྐྱགས་བྱེད་བའོ། ཞེས་
གསུངས། 2 གཞན་ལས་ཉེད་པའི་ཉེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉེད་པ་གཞན་གྱི་དོན་དུ་སྤྱིན་པར་
བྱེད་པའམ། ཟང་ཟེང་ལ་སོགས་པ་ཉེད་པའི་དོན་དུ་སྤོབས་པར་བྱེད་ཅིང། རི་ལྷར་ཉེད་པ་
ཉེད་པར་འགྱུར་ཞེས་ཉེད་པས་ཉེད་པ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་
ཆོགས་གྱི་འབྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 3 སྤྱིན་བདག་དང་མཛའ་བ་ཤེས་སོགས་ལ་
པར་རྒྱལ་པའམ་ལག་རྟགས་རྒྱང་རྒྱང་ཞིག་སྤྲད་ནས་རྒྱང་ཆེན་པོ་ཞིག་འཛོལ་དུ་རེ་བ་ལ་ཟེང།

ཉེད་བཅོན། གཏའ་མའི་རྒྱལ་གྱིས་བྱིན་པ།

རྟོག་པ་ལ། སྤྲིགས་མ་ལྷ་དང་དོན་གཅིག་ཐ་སྤྲད་འདི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དེ་མེད་བཤེས་གཉེན་གྱི་
འདུལ་བ་མདོ་རྒྱ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་བམ་པོ་ལྷ་བརྒྱུ་བ་ ལུ་པ་ རོ་གོ་གྲངས་ ༥༥༥ ལས་
གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་རྟོག་པ་ལྷ་འི། སེམས་ཅན་གྱི་རྟོག་པ། བསྐྱལ་པའི་རྟོག་པ། ཆེད་རྟོག་པ།
ཉོན་མོངས་པའི་རྟོག་པ། ལྷ་བའི་རྟོག་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྲིགས་མ་དང་རྟོག་པ་གཉིས་
གོ་དོན་ཐུན་བྱ་མི་འདྲ་བས། བམ་རྒྱུན་སྤྲིགས་མ་ལྷ་ཟེར་དུས་སྤྲིགས་རོ་ལྷ་ཟེར་བ་ལྷ་བྱ་ཞིག་
ལ་གོ་ཡང། འདིར་སེམས་ཅན་རྟོག་པ། དུས་རྟོག་པ། ཆེ་རྟོག་པ། ཉོན་མོངས་རྟོག་པ། ལྷ་
བ་རྟོག་པ་ཞེས་བརྗོད་དུས་ཐུན་བྱ་གོ་བ་ལེན་སྤངས་མི་འདྲ་བ་འོང་བས་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

སྤྱན་སྤྱོན། སྤྱན་སེང་ཞུ་བའམ། རྒྱ་བར་སྤྱོག་པའི་དོན། སྤྱབས་ཐོ་སྤྱན་སྤྱོན་ཞུས་ལྷ་བྱ། དག་ཡིག་གསར་
བསྐྱེགས་སུ་སྤྱན་སྤྱོན་ཞེས་བྲིས་ཡོད།

སྤྱན་བརྒྱུད་སྤྱལ་པའི་སྤྲེགས་བམ། རི་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་རི་སྒྲ་མ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་
རྣམ་གཉིས་ཞལ་འཛོམས་ནས། རྟོགས་ལྷན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་ལ། རི་ཉིད་གྱི་སྤྱ་སྤྱེ་སྤྱ་

མཆོ། ༤ བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། ༥ གྲུབ་ཆེན་ཆོས་དོ་རྩེ། ༦ རྩེ་དབེན་ས་པ་སྒོ་བཟང་
 དོན་གྲུབ། ༧ མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས། ༨ བཤེན་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན།
 ༩ རྩེ་རྩེ་འཛིན་པ་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན། ༡༠ རྩེ་བཙུན་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས། ༡༡ ལྷོ་པ་
 ལྷུལ་སྒྲི་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལམ། ༡༢ རྩེ་སྒོ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ། ༡༣ ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
 མཆོན། ༡༤ རྩེ་དག་དབང་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེ། ༡༥ དདུལ་ཚུ་རྣམ་རྩེ་བཅས་སོ། །བརྒྱད་
 པ་བྱི་མ་འདི་ལྷུག་ཆེན་དང་བྱང་འབྲེལ་གྱི་བརྒྱད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་རྩེས་ཀྱི་སྟན་བརྒྱད་
 ཀྱི་གདམས་པ་འཛིན་པའི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱད་རིམ་མ་མཐོང་། འདི་དདུལ་ཚུ་རྣམ་རྩེ་བ་
 སོགས་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། བརྒྱད་རིམ་གྱི་གངས་འབྲེན་ཚུལ་ཅུང་མི་མཐུན་
 པ་གཞན་ཡང་སྤང་རོ། །

སྟན་བརྒྱད་ཆོད་མ་བཞི། (གསང་སྟགས) དབང་གི་ཚུ་བོ་མ་རྒྱབ་པ། བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་མ་ཉམས་
 པ། གདམས་དག་གི་སྐར་མ་ལོག་པ། མོས་གྲུས་ཀྱིས་བཅས་པ་ཆོས་པ་སྟེ་བཞི་ལོ། དེ་ཡང་
 དབང་གི་ཚུ་བོ་མ་རྒྱབ་པ། (གསང་སྟགས) དབང་གི་ཚུ་བོ་མ་རྒྱབ་པ་མོ། ལྷ་མ་ལས་དབང་བཞི་
 རོད་ཉིན་ནས་བཅུ་མས་ཏེ་ཉིན་རེ་བཞིན་ཏིང་ལེ་འཛིན་གྱི་དབང་བཞི་བྱིན་རྒྱབས་རེ་མ་ཆག་
 བར་བགྱིས་ན་དབང་གི་བྱིན་རྒྱབས་མི་ཡལ་བར་གནས་པའི་དོན་ཡིན། དབེན་ན་ཆོས་གཅིག་
 ཉིན་དབང་ལོད་ན་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་རེངས་ཤར་བ་ནས་ཆོས་གསུམ་གྱི་སྐུ་རེངས་ཤར་ཁ་ཚུན་
 ལ་དབང་བཞི་རེ་མ་བྱུང་ན་བྱིན་རྒྱབས་ཡལ་བར་འགྱུར་བས། ཉིན་རེ་བཞིན་ཏིང་ལེ་འཛིན་
 གྱི་དབང་བཞི་རེ་སྤང་བར་བྱས་ན་དབང་གི་ཚུ་བོ་མ་རྒྱབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་དབང་བཞི་
 རྒྱས་པར་མི་དགོས་པར་སྦྱི་འཕྲོ་བསྐྱས་པ་དེ་གས་རུང་བར་གསུང་རོ། །ཁོ་ལྷ་རྩེ་ན་དེའི་
 དོན་ནི། ལྷ་མའི་རྩེ་ནས་སྤེལ་དེ་ཀྱི་དབང་ཞུས་ཏེ་དེའི་བརྒྱད་པ་མ་ཉམས་པ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར་
 ཏེ། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འཛོར་བྱ་ ༡༤ ན་བཤེན་པ། དང་པོ་ལྷ་རྩེ་ན། དེ་དག་ལ་རྒྱ་
 དུས་ཀྱི་དབང་གི་ཚུ་བོ་རྒྱབ་པམ་མ་རྒྱབ། མ་རྒྱབ་ན་དབང་གི་ཚུ་བོ་རྒྱས་པ་འགལ། གྲུབ་ཆེན་
 བེ་ར་ལ་པ་ལ་སྟན་བརྒྱད་བཞིས་གདམས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན། བདག་མེད་ལྷ་མོ་བཅོ་ལྷས་

རྒྱ་དུས་ཀྱི་དབང་བཞི་རྒྱུ་ལ་འཕྲུག་པ་ལ་དབང་གི་རྒྱ་ལོ་མ་འཕྲུག་པ་ལ་གསུངས་གང་ལ།
 དེ་དག་ལ་རྒྱ་དུས་ཀྱི་དབང་གི་རྒྱ་ལོ་འཕྲུག་གསུང་འདུས། བདེ་མཆོག་དུས་འཁོར་སོགས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་གི་བརྒྱད་པ་ཆད་ནས་མེད་པར་ཁས་ལོངས་ཤིག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། །བྱིན་རྒྱལ་གྱི་བརྒྱད་པ་མ་ཉམས་པ་ནི། ལྷ་མ་སྤྲུམ་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་གྱིས་རྒྱད་སྟེ་
 དང་མ་ཐུན་པའི་རྒྱལ་པ་སྟེ་མ་པ་ལ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འཛོར་
 ལུ་༡༩༩ན་ལས། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཐོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཁྲད་པར་ཅན་དེ་དག་སྤྲུམ་ལའང་། ལྷ་
 མ་སྤྲུམ་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་གྱིས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་རྒྱད་སྟེ་དང་མ་ཐུན་པའི་རྒྱལ་
 པ་སྤྲུམ་གཅིག་ཀྱང་མ་སྟེ་མ་པར་འགྱུར་བས། མར་པ་ལོ་རྒྱ་བ་དང་མིད་ལ་རས་པ་དང་། ལོ་ཆེན་
 རིན་བཟང་སོགས་དེ་དག་ལ། རྒྱད་སྟེ་དང་མ་ཐུན་པའི་རྒྱལ་པ་སྤྲུམ་གཅིག་ཀྱང་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་
 འཁུངས་མ་སྟོང་ངོ་ཞེས་སྤྲུམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལས་འཆལ་གཏམ་ཆེ་བ་གང་ཞིག་སྤྲུམ་རྒྱ་ཡོད། ཅེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གང་མས་དག་གི་སྐྱེ་མ་ལོག་པ་ནི། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བོད་རྒྱལ་ལ་བོད་
 རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ལས་པ་ལ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འཛོར་ལུ་༡༩༩ན་
 ༥ལས། གང་མས་དག་གི་སྐྱེ་མ་ལོག་པ་བྱ་བ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བོད་རྒྱལ་ལ་བོད་རྒྱལ་སྤྱི་
 ལོ་ལས་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །མོས་གུས་ཀྱི་བསམ་པ་ཆོམ་པ་ནི། རྒྱད་སྟེ་
 དང་མ་ཐུན་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པ་ལ་ཉམས་སྟོང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་ཁྲད་པར་ཅན་
 སྟེ་མ་པ་ལ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆའི་གསུང་འཛོར་ལུ་༡༩༩ན་ལས། མོས་གུས་ཀྱིས་
 བསམ་པ་ཆོམ་པ་བྱ་བ། རང་རྒྱུད་ལ་ཉམས་སྟོང་པའི་རྒྱུད་སྟེ་དང་མ་ཐུན་པའི་རྒྱལ་པ་ལ་
 ཉམས་སྟོང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་ཁྲད་པར་སྟེ་མ་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །
 སྟན་བརྒྱུད་ཚད་མ་བཞི་ལྷན། (གསང་སྤྲུགས་) དབང་གི་རྒྱ་ལོ་མ་འཕྲུག་པ། བྱིན་རྒྱལ་གྱི་བརྒྱད་པ་མ་
 ཉམས་པ། གང་མས་དག་གི་སྐྱེ་མ་ལོག་པ། མོས་གུས་ཀྱིས་བསམ་པ་ཆོམ་པ་སྟེ་བཞི་
 དང་ལྷན་པ་ལ་ཟེར། འདི་སྟོང་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྒྱུད་ཐོར་ལུ་༡༩༩ན་རྒྱས་པར་
 གསུངས་ཡོད་པས་དེར་བཞུ་བར་བྱའོ། །

སྟན་ངག་མེ་ལོང་། བརྟེན་ཏེ་དབྱུག་པ་ཅན་གྱིས་མཛད། ལོང་སྟོན་གྱི་འགྲུལ།

སྟན་པ། 1 ཡིད་དུ་འཐད་པ། ཡིད་དུ་ལོང་བ། འཐེབས་པ། སྤྲ་བ་ཤད་ནི། སྟན་པ་ནི་མཉེན་པའི་དོན་ཏེ།
ཡིད་དང་ན་བར་མཉེན་པ་སྟེ་འཇམ་པ་ཡིན་པས་ན་སྟན་པ་ཞེས་བྱ། །འདུལ་བ་ནམ་པར་
འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཨ་མ་ཉ་ལས། སྟན་པར་སྤྲ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉེན་པར་
སྤྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། 2 སྟན་གྲགས། སྟན་པ་རྒྱུད་ནས་ཐོས་ལྟ་བུ།

སྟན་པའི་བ་དན། 1 སྟན་གྲགས་བ་དན་གྱི་གཟུགས་སུ་བཤོད་པ། 2 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་
རྒྱུད་ཀྱི་སྤངས་ཏོགས་ཐུན་སྟེ་ཆོགས་པ་ལ་སྟན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆ་གཏུང་
ལས་སྦྱོབ་པའི་བ་དན་དང་འདྲ་བས་སྟན་པའི་བ་དན་ཞེས་བྱ། །

སྟན་པར་སྤྲ་བ། 1 གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ལ་ཟེར། སྤྲོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྲོ་
མོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༼ ཅེ ༽ 307 ན་ལས། དེ་དག་གི་ཡོན་
ཏན་བརྗོད་པ་ནི་སྟན་པར་སྤྲ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། ཡང་ན། གཞན་གྱི་ཡིད་དང་མཐུན་པའི་
ཆོག་སྤྲ་བའོ། 2 བསྐྱེད་པའི་དངོས་སོ་བཞིའི་ཡ་བྱལ་གྱི་སྟན་པར་སྤྲ་བ་ནི། ཆོག་གི་ཆོམས་
ལས། དག་སྤོང་དག་ནི་བསྐྱམས་པ་དང་། །དལ་བུས་སྤྲ་ཞིང་སྤོམ་པ་མེད། །གང་ཞིག་ཆོས་
ལྷན་དོན་སྟོན་པ། །དེ་ནི་སྟན་པར་སྤྲ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

སྟན་སྟོན། སྟན་སྟོན་དང་དོན་གཅིག་དག་ཡིག་གསར་བསྐྱེགས་སུ་སྟན་སྟོན་ཞེས་སྤང་།

སྟན་གསན་ཞུ་བ། རྣ་བར་ཐོས་སུ་འཇུག་པའམ་གོ་བར་བྱེད་པ།

སྟམ་པ་ཀ། སྟམ་པ་རང་། སྟམ་པ་ཁོ་ན། བསམ་པ་ཁོ་ན། དེ་ཁོ་ན་སེམས་པ། དཔེར་ན་ཅེ་མཛད་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཞིག་ལྷུང་ན་སྟམ་པ་ཀ་དགོངས།

སྟམ་བྱེད་པ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོར་སྤང་བྱུང་བ། དེའི་ཆོད་ཅམ་གྱི་ཆོར་སྤང་བྱུང་བ། ལྟར་བྱེད་པ། བྱང་བཞིན་
བྱེད་པ། འདྲ་བར་བྱེད་པ། དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། སྤྱིང་མེ་མང་ཞིང་གསལ་བས་མཆོན་
མའི་སྟག་རུམ་སངས་པ་སྟམ་བྱེད་ཅིང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། རྒྱལ་ཁབས་རིག་པས་
སྟོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། འོད་དམར་སྤྱུ་དང་འདྲེས་ཏེ་ཡལ་བ་སྟམ་བྱེད་

པའེས་པ་ལྟ་བུ

སྒྲིགས་མ་ལྟ། དུས་སྒྲིགས་མ། ཆེ་སྒྲིགས་མ། ལྟ་བུ་སྒྲིགས་མ། སེམས་ཅན་སྒྲིགས་མ། ཉོན་མོངས་
 སྒྲིགས་མ་དང་ལྟོ། །བྱ་སྒྲིམ་ལས། དུས་ཆེ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་ཉོན་མོངས་སྒྲིགས། པའེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དུས་སྒྲིགས་མ་ནི། དག་དན་དབྱང་ཆོགས་བརྩ་གཉིས་དང་། སྐྱ་སེང་
 བུ་ལྟ་འཐབ་པ་ནས་བརྩང་ཆོད་པའི་དུས་ཏེ་དུས་ཀྱི་སྒྲིགས་མ། ཆེ་སྒྲིགས་མ་ནི། ཆེ་ལོ་མར་
 འཕྲིབ་སྐབས་ཀྱི་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པ་མན་ཆད་ཆེ་སྒྲིགས་མ། ལྟ་བུ་སྒྲིགས་མ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྲོ་
 བསྐྱར་དགའ་བས་ལྟ་བུ་སྒྲིགས་མ། སེམས་ཅན་སྒྲིགས་མ་ནི་རྒྱད་དང་དབང་པོ་འདུལ་བར་
 དགའ་བ་སེམས་ཅན་སྒྲིགས་མ། ཉོན་མོངས་སྒྲིགས་མ་ནི་འུགས་བྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་དང་
 ལྟ་བུ་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་སྒྲིགས་མ་དང་ལྟོ། །འདི་ལ་ཆོད་དུས་ཀྱི་སྒྲིགས་
 མ་ལྟ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཡང་མཆིམས་མཛོད་མཆན་བུ་༣༩༧ལས། སྒོག་རྒྱད་པ་ཆེའི་སྒྲིགས་
 མ། མོངས་སྒྲོད་རྒྱད་པ་དུས་ཀྱི་སྒྲིགས་མ་སྟེ་འབྲས་བུ་རྣམས་རོ་དང་རུས་པ་དང་མཐུ་རྒྱང་
 བར་འགྱུར་བས་སོ། །ཁྱིམ་པའི་དགེ་སྤྱོདས་རྒྱད་པ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྒྲིགས་མ། རབ་བྱང་གི་
 དགེ་སྤྱོདས་རྒྱད་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲིགས་མ། ལུས་རྒྱད་པ་སེམས་ཅན་ཀྱི་སྒྲིགས་མའོ། །དེ་དག་
 སྒྲིགས་མ་ཡིན་ཏེ། མོངས་ཆོད་དང་གཟུགས་དང་ནད་མེད་པ་དང་སྟོབས་དང་སྒྲོ་དང་བཟོ་བ་
 དང་བཙོན་འགྲས་དང་བརྟན་པ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་དན་སྒྲིགས་སུ་གྱུར་པས་སྒྲིགས་མའོ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །རྒྱ་གར་ཀྱི་སྒྲོ་བ་དཔོན་དེ་མེད་བཤེས་གཉེན་ཀྱི་བམ་པོ་ལྟ་བུ་པ་ལས། རྟོག་
 པ་ལྟ་ཞེས་གསུངས་སོ། །རྟོག་པ་ལྟ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྒྲིང་ཁ། (གསང་ལྷགས) སྒྲིང་གའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། སྒྲིང་བཏང་རྟགས་མཚུངས་འདྲེན་ཚུལ་ལྟར་བྱས་
 བ། རྒྱུ་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་དེ་མེས་སུ་མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག་གི་འཇུག་དགོས་པ་ཡིན་ཀྱང་།
 སྒྲིང་ཁ་ཞེས་མོ་ཡིག་གིས་མ་ཉིང་འདྲེན་པ་ནི་བརྗོད་བདེ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པས་དམིགས་
 གསལ་དུ་བྱས་ཀྱང་རུང་རོ། །སྒྲིང་ག་ལ་གཟིགས།

སྒྲིང་ཁ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། (གསང་ལྷགས) 1 (དགེ་ལུགས) སྒྲིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བརྒྱད་པ་

གདུགས་ཁ་སྐྱབས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་སྤྱིང་གའི་བྲང་གི་རྩ་ས་པ་སྐྱམ་ཕྱག་གི་ཐད་ཀྱི་དབྱུ་མ་ལས་
 བྱེས་པས་སྤྱིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བརྒྱད་པའོ། །སྐྱེ་བ་ཤད་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་
 ཀྱི་རྩ་བ་ཤིན་ཏུ་ཕྱ་བའི་རྒྱུད་སེམས་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་སྤྱིང་གར་གནས་པས་དེ་སྐྱད་ཅེས་
 བཤེད། 2 (བཀའ་བརྒྱུད) སྤྱིང་གའི་ཐད་ན་གནས་ཤིང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཆོས་རྣམས་ལ་སྤྱེ་ཞིང་
 མཆེད་པའི་གནས་དང་ཅའི་དབྱེ་བས་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུར་ཡོད་པས་སམ། དེ་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེན་
 བས་གཉིད་མ་བྱག་གི་གནས་སྐྱབས་འོད་གསལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱུའི་དགོངས་པ་འཆར་ཞིང་སྤང་བུ་
 མི་མ་སྐྱེན་ཕྱོགས་འཛོམས་པར་བྱེད་པས་སྤྱིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྲལ་ཡིན་ལ། ཞེས་
 ཟབ་མོ་ནད་དོན་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསལ།

སྤྱིང་ཁམས། 1 སྤྱིང་སྟོབས། རྫོ་ཁོག་སྟོབས་པ། དཔེར་ན་དཔེ་ཆོས་རིན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ་
 ལས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་སྤྱིང་ཁམས་བསྐྱེད་དགོས། ཤེས་པ་བསྐྱེམས་པས་མི་
 འོང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། འཛོམས་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས། སྤྱིང་ཁམས་ཆེར་
 མི་རུང་རྟེན་འབྲེལ་ (ལས་འབྲས) འདི་ཐ་གསུང་བ་དང་། ཞེས་ཟེའི་ལམ་རིམ་དུ་གསུངས་
 པ་ལྟ་བུ། 2 སྟོད་རན་བྱེད་པ་ལ་མི་འཛེམ་པ། (པལ་སྐྱད) ཉམ་པ་ཆ་ཤོ་ དཔེར་ན་རྒྱུན་པོ་
 སྤྱིང་ཁམས་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ལུས་ཀྱི་སྤྱིང་།

སྤྱིང་ག་ (གསང་སྤྱགས) 1 སྤྱིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་འཁོར་གྱི་མདུད་པའི་དབྱུས་ལ། སྤྱིང་ག་ཟེར།
 ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། སྤྱིང་ག་ཡང་འཛིག་རྟེན་ན་གསལ་པའི་སྤྱིང་དང་བྲང་ཁོག་གི་དབྱུས་ལ་མི་
 བྱེད་ཀྱི་རྩ་མ་གཉིས་ཀྱི་དབྱུས་ཐད་སྐལ་ཆོགས་ལ་ཅུང་ཟད་ཉེ་བ་ན་རྩ་དབྱུ་མ་གནས་པ་དེའི་
 རྩ་འཁོར་གྱི་མདུད་པའི་དབྱུས་ལ་ཟེར། ཟེའི་ཅའི་སྐོར་གྱི་གསུང་ཟེན་གྲིས་ལ་གཞི་བྱས། 2
 འཛིག་རྟེན་ཡོངས་གསལ་ལ་སྤྱིང་ག་ཞེས་པ། སྤྱིང་ཡོད་སའི་ཐད། བྲང་ཁོག་གི་དབྱུས་དང་།
 སྤྱིང་གི་དབྱུས་བཅས་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད།

སྤྱིང་གའི་སྤྱ་ཅེ། (གསང་སྤྱགས) སྤྱིང་གའི་སྤྱ་ཅེ་ཞེས་པ་སྤྱིང་གའི་རྩ་འཁོར་གྱི་རྩ་མདུད་ཀྱིས་དབྱུས་ལ་ཟེར།
 སྤྱིང་གའི་པརླ། (གསང་སྤྱགས) 1 སྤྱིང་གའི་གནས་སུ་གསལ་བའདབ་པའི་མེ་རྟོག་པརླ། 2 སྤྱིང་གའི་རྩ་འདབ།

སྒྲེ། ཞེས་བྲུ་ཆུང་དུ་སྦྱིང་དུ་ཆེས་སྦྱུག་པ་སྦྱུག་བསྐལ་བར་གྱུར་པ་ལ་མ་དེ་སྦྱིང་རྗེ་རི་ཙམ་སྦྱེ་
བ་དེ་ཙམ་པའི་སྒྲོའི་ཆོད་ཅིག་སེམས་ཙན་ཐམས་ཙད་ལ་སྦྱིང་རྗེ་རང་གི་རང་གིས་སྦྱེ་བ་ན་སྦྱིང་
རྗེ་ཆེན་པོའི་མཆན་ཉིད་ཆང་བར་གསུངས་སོ། །འདིས་བྲམས་པ་ཆེན་པོ་སྦྱེས་པའི་ཆད་ཀྱང་
རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་འདི་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྦྱེས་པའི་ཆད་དུ་
བཤུད་ཀྱང་འདི་དང་འགལ་བ་མེད་དོ། །སྦྱིང་རྗེ་སྦྱོམ་པའི་གོ་རིམ་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས།
ཐོག་མར་མཛའ་བཤེས་དང་དེ་ནས་བར་མ་དང་དེ་ནས་དགའ་ལ་བསྦྱོམ་སྒྲེ། མཛའ་བཤེས་དང་
འདྲ་བར་དགའ་ལའང་སེམས་སྦྱོམས་པར་འདུག་པའི་ཆོ། རིམ་གྱིས་ཕྱོགས་བརྩའི་སེམས་ཙན་
ཐམས་ཙད་ལའང་བསྦྱོམ་སོ། །ཞེས་གསུངས། སྦྱ་བཤུད་ནི། གཞན་ལ་བཅེ་བའི་བསམ་པ་
ཡིན་པས་ན་སྦྱིང་རྗེ་དང་། དམིགས་པ་སེམས་ཙན་ཐམས་ཙད་ལ་དམིགས་པས་ན་ཆེན་པོ་
ཞེས་བྲུ་སྒྲེ། འདུག་པ་རང་འབྲེལ་ལས། སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ལ། ཆེན་པོ་ནི་སེམས་ཙན་
ཐམས་ཙད་ལ་བྱེད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་དབྱེ་ན། སེམས་ཙམ་
ལ་དམིགས་པའི་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། དམིགས་
མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་གསུམ་སོ། །དེ་གསུམ་གྱི་བྱུང་བར་ཞིབ་བར་སྦྱིང་
རྗེ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞེགས།

སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་པད་དཀར་གྱི་མདོ། སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་པད་དཀར་གྱི་མདོ་བམ་པོ་བམ་པོ་བཙུག་པ་འདི་མདོ་
སྒྲེ་༩ ཆ ན་པའི་༥༦ན་ཉ་བཞུགས་སོ། །

སྦྱིང་རྗེ་པད་དཀར་གྱི་མདོ། སྦྱིང་རྗེ་པད་དཀར་གྱི་མདོ་བམ་པོ་བམ་པོ་བཙུག་པ་འདི་ཡང་མདོ་སྒྲེ་༩
ཆ ན་པའི་༡༣༥ན་ཉ་བཞུགས་སོ། །

སྦྱིང་རྗེ་གསུམ། (དབུ་མ) སེམས་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྦྱིང་རྗེ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྦྱིང་རྗེ་
དང་། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྦྱིང་རྗེ་དང་གསུམ་སོ། །དེ་ལ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་
མེད་སོགས་གྱིས་བྱུང་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྦྱིང་རྗེ་ལ། སེམས་
ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྦྱིང་རྗེ་དང་། སྐད་ཅིག་གིས་འདྲིག་པའི་སེམས་ཙན་ལ་དམིགས་པའི་

སྟོང་ཇི་ལ། ཚེས་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་ཇི། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་པའི་སེམས་ཅན་
ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་ཇི་ལ། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་ཇི་ཞེས་བྲལ། །དབུ་མ་ལ་
འབྲུག་པ་ལས། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང། །བདག་གི་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་
ཆགས་བསྐྱེད་པ། །ཐོ་ཚུན་འཕྱན་ལྟར་རང་དབང་མེད་པ་ཡི། །འགྲོ་ལ་སྟོང་ཇིར་གྱུར་གང་དེ་ལ་
འདུད། །ཞེས་པས་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་ཇི་བསྟན་ལ། འགྲོ་བ་གཡོ་བའི་ཚུ་
ཡི་ནང་གི་ཁྲི་བ་ལྟར། །གཡོ་དང་ (ཞེས་པས་ཚེས་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་ཇི་བསྟན་) རང་བཞིན་
ཉིད་གྱིས་སྟོང་བར་མཐོང་བ་ཡིས། །ཞེས་པས་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་ཇི་བསྟན་
ཏོ། །ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བཤད་ན། སེ་ར་ཇི་བཅུན་ཚེས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་
སྐལ་བཟང་མགུལ་རྒྱན་ལས། སྟོང་ཇི་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག་མི་རྟག་པ་དང་བདེན་སྟོང་
གང་གི་ཡང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་
འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བཅེ་བ་དེ། སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་ཇིའི་མཆོན་ཉིད།
སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཆོད་མས་བྱུང་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཇི་གང་ཞིག་མི་རྟག་པས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་
པ་ཅན་གྱི་བཅེ་བ་དེ། སྟོང་ཇི་གཉིས་པའི་མཆོན་ཉིད། སེམས་ཅན་བདེན་སྟོང་དུ་ཆོད་མས་
བྱུང་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཇི་ཡིན་པ་གང་ཞིག་བདེན་སྟོང་གིས་ཁྱད་པར་བྱས་ནས།
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བཅེ་བ་དེ།
སྟོང་ཇི་གསུམ་པའི་མཆོན་ཉིད། ཡང་ན། སྟོང་ཇི་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག་སེམས་ཅན་
མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། སེམས་ཅན་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། གང་
རུང་གི་དངོས་སྤྱི་མ་ཟིན་པའི་བཅེ་བ་དེ། སྟོང་ཇི་དང་པོའི་མཆོན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་སེམས་
ཅན་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སྤྱི་མ་ཟིན་པ་དེ། སྟོང་ཇི་གཉིས་པའི་མཆོན་
ཉིད། དེ་གང་ཞིག་སེམས་ཅན་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སྤྱི་མ་ཟིན་པ་དེ།
སྟོང་ཇི་གསུམ་པའི་མཆོན་ཉིད། སྤྱི་བཤད་པ་ལ་སྟོང་ཇི་དང་པོ་ཚེས་ཅན། ཁྱེད་ལ་སེམས་ཅན་

ཅམ་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་ཇེ་ཞེས་བཞུགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་མི་རྟག་པ་དང་བདེན་
 ཁྱོད་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱོད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་རང་གི་དམིགས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་
 ཅམ་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་ཇེ་ཡིན་པ་ལ། ཅམ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་གྱི་ཆོག་མི་མངོན་པར་
 མི་མངོན་པར་བྱས་ནས། དེ་ལྟར་བཞུགས་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རིག་ཆེན་ལས། སྤྱིང་ཇེ་
 དང་པོ་ལ། དེ་འབྲེལ་བྱེད་པར་གྱིས་ཁྱོད་པར་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། སེམས་ཅན་ཅམ་
 ཞེས་དམིགས་པར་གསུངས་པས། དེ་ལ་དགོངས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་ཇེ་
 ཞེས་པ་ལ་ཡང་ཐ་སྐད་བདེ་བའི་བྱིར། ཉེར་བསྐྱེད་མིང་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྤྱིང་ཇེ་
 གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་ཇེ་ཞེས་བཞུགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 སྐབས་འདིར་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་ཕྱང་སོགས་ལ་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཁྱོད་
 ཕྱང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས། བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་ཇེ་ཡིན་
 པ་ལ། བཏགས་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་གྱི་ཆོག་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས། ཁྱོད་ལ་དེ་
 ལྟར་བཞུགས་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རིག་ཆེན་ལས། དེས་ན་ཆོས་ཅམ་ལ་བཏགས་པའི་
 སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་པ་ནི། བར་གྱི་ཆོག་མི་མངོན་པར་
 བྱས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྤྱིང་ཇེ་གསུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དམིགས་མེད་ལ་
 དམིགས་པའི་སྤྱིང་ཇེ་ཞེས་བཞུགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐབས་འདིར་དམིགས་པ་བདེན་
 གྲུབ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པ་བདེན་མེད་ཡིན་ལ། ཁྱོད་བདེན་མེད་ཀྱིས་ཁྱོད་པར་དུ་བྱས་
 པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་ཇེ་ཡིན་པ་ལ། སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་བར་
 གྱི་ཆོག་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས། ཁྱོད་ལ་དེ་ལྟར་བཞུགས་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རིག་
 ཆེན་ལས། དམིགས་པ་མེད་པ་ནི། མཚན་འཛིན་གྱི་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཞེན་ལུལ་མེད་པ་བདེན་
 མེད་དོ། བདེན་མེད་ཀྱིས་ཁྱོད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ། དམིགས་པ་
 མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་སམ། དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་ཇེ་ཞེས་བར་གྱི་ཆོག་མི་མངོན་
 པར་བྱས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་

སྒྲིང་རྩེ་ལ་དོགས་གཙང་ནི། རྩེ་དེ་དབྱུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། མི་རྟག་པའི་སེམས་
 ཅན་ཞེས་པ་ནི་མཚོན་པ་ཅམ་སྟེ། རང་རྒྱ་བྱུབ་པའི་རྩེ་སྤྱི་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་
 པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལང། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བྱང་ས་ལས་
 གྲང་སྒྲིང་རྩེ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། སྒྲིང་རྩེ་ལ་གསུམ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། བྱམས་པ་དང་།
 དགའ་བ། བཏང་སྟོམས་ཆད་མེད་ལའང་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། བྱང་
 ས་སྒྲེ་དགེ་བསྟན་འཕྱར་སེམས་ཅམ་། མེ་པ་ ༡༢༩ བཅུ་ལས། འདི་ལ་བྱང་རྩུབ་སེམས་
 དཔལ་ནི་ཆད་མེད་པ་བཞི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་
 དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པའོ། །བྱང་རྩུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་དང་ལྡན་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་པ་ཡང་
 མ་ཡིན། བདེ་བ་ཡང་ཡིན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོགས་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་ནས། སེམས་
 ཅན་བདེ་བའི་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། བདེ་བ་སྤྱུབ་པའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་
 ལྡན་པའི་བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཕྱོགས་བཅུ་བྱུབ་པར་བྱས་ནས། སེམས་ཅན་ལ་མོས་པས་
 གནས་པ་དེ་ནི་དེའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཆོས་
 ཅམ་དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པ། ཆོས་ཅམ་ལ་སེམས་ཅན་དུ་འདོགས་པར་བསམ་པ་ཐག་པ་
 རྣམ་མཐོང་སྟེ། བྱམས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་དེའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་
 པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཆོས་སྤྱི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡང་མེད་པར་བྱམས་པ་དེ་ཉིད་
 སྒྲོམ་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱམས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །སེམས་
 ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱམས་པ་རྩེ་ལྟ་
 བ་བཞིན་དུ་སྒྲིང་རྩེ་དང་། དགའ་བ་དང་། བཏང་སྟོམས་ཀྱང་དེ་དང་འབྲེལ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །
 སྒྲིང་ཐག་པ། སྒྲིང་གི་མཐེལ། སྒྲིང་གི་གཉིང་། ཞེ་ཐག་པ། བསམ་པ་ཐག་པ། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་ལ་
 སྒྲིང་ཐག་པ་ནས་སྐྱབས་སུ་འཕྱོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱ་བཤད་ནི། འདིའི་ཐག་པ་ཞེས་པ་ཅུ་བ་དང་།
 ཅད། བྱང་བཅས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་ངས་པ་གཉིང་ཐག་པ་ནས་འབྲོངས་ལྟ་བུ།

སྒྲིང་ནས་ཁྲ་མར་སྒྲོང་པའི་ཉེས་དམིགས། ཁྲ་མར་བརྟམས་སྒྲོང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།
 སྒྲིང་པོ། 1 རྒྱ་དང་རུས་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 མཆོག་དང་། རབ།
 གཙོ་པོ། ལུལ་དུ་བྱུང་བ། ཡང་ཅེ་བཅས་ལ་འདུག་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 3 ལྷ་དེ་དང་དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་སྦྱུལ་བར་བྱེད་པའི་ཐུགས།

སྒྲིང་པོ་རྒྱན། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྒྲིང་པོའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་སྦྱབ་པའི་ཐབས། རྫོ་ཕྱོགས་རྒྱ་
 མཆོའི་ལུལ་དུ་འབྱུངས་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་བླ་མ་ཐེ་བསྐྱེད་སྒྲིམས་པས་མཛད་པ། རྒྱ་
 གར་ཀྱི་པཎྲི་ཏ་ཆེན་པོ་ལྷོ་ལྷ་པོ་རྒྱའི་ཞབས་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་ཀྱི་རྫོ་ཁྲ་པའི་
 འོད་ཟེར་ཀྱི་འགྲུལ།

སྒྲིང་པོ་ལྷ། ཉིལ། ལན་མ། མར། བྱུངས། སྒྲིང་ཅི་དང་ལྷ། རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྒྲིང་པོ་ལྷ་
 བློ། ཡེ་ཤེས་རྫོ་རྗེའི་རྣམ་ཤེས་རྣམ་འཛུམས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས། སའི་སྒྲིང་པོ་ཉིལ་དང་། རྗེའི་
 སྒྲིང་པོ་ལན་མ། ཅི་ཐོག་གི་སྒྲིང་པོ་མར་དང་། ཤིང་ཉོག་གི་སྒྲིང་པོ་བྱུངས་དང་། མེ་ཉོག་གི་
 སྒྲིང་པོ་སྒྲིང་ཅིའི་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

སྒྲིང་པོ་དོན་གསུམ། 1 ཆེ་འདིར་ཡི་དམ། འཆི་ཁར་འཕོ་བ། བར་དོར་བསྐྱེད་བ་དང་གསུམ། 2 ཡང་ན་
 ཆེ་འདིར་གདམས་དག་གི་སྒྲིང་པོ། འཆི་ཁའི་གདམས་དག་གི་སྒྲིང་པོ། བར་དོའི་གདམས་
 དག་གི་སྒྲིང་པོ་གསུམ་མོ། །

སྒྲིང་པོའི་རྒྱན། སྒྲིང་པོ་རྒྱན་ལ་གཞིགས།

སྒྲིང་པོའི་ཐུགས། ལྷ་དེ་དང་དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་སྦྱུལ་བར་བྱེད་པའི་ཐུགས། རྗེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་
 ལས། བརྒྱས་པའི་ཐུགས་འབྲུག་སུམ་གྱིས་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་སྦྱུལ་བར་
 བྱེད་པར་གསུངས་པའི་བྲིས། ཞེས་གསུངས།

སྒྲིང་ཆོས། བདམས་པ། བཟུངས། འདམ་པ། དཔེར་ན་ལུང་རྣམས་འབྱེད་ཀྱི་ ཆ གླུ་ལེན་ལས། རྫོ་
 བས་སྦྱས་པ། ཁྱོད་རྒྱལ་པོ་གཞུགས་ཅན་སྒྲིང་པོའི་སྒྲིང་ཆོས་མཆིས་པ་ལགས་སམ། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདུལ་བ་རྣམས་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་བཤད་པ་ཀྱི་ ཆ གླུ་ལེན་

ལས། སྤྱང་ཚེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟང་པོ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
སྤྱང་རག་ལ། སེམས་རྒྱུད་མཐེགས་པོ། སྤྱང་སྤྱ་བཏམ་མཐེགས་པོ། རྗེའི་ལམ་དེས་ཆེན་མོ་ལས།
སྤྱོད་མ་སྤྱང་རག་མས་སྤྱ་མའི་དབུ་གཡོག་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
སྤྱང་རིངས་པ། རྫོང་འཆབ་པ། ཡིད་ཀྱི་བརྟན་པ་འཛོམས་པར་བྱེད་པ། སྤྱ་བཤད་ནི། སྤྱང་ནི་ཡིད་དང་
རིངས་པ་ནི་བྲེལ་བཏམ་འཆབ་པའི་དོན་རྟོ། །
སྤྱིམ་པའི་མེ་རྟོག། ཤེར་པས་མཛད་པའི་གསང་བ་འདུས་པའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་ འདི་གསང་འདུས་ཡེ་
ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཡིན་པར་བཤད།
སྤྱང་རྒྱང་། 1 སེམས་ཁམས་མི་བདེ་བའི་ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་། 2 ཁོང་ཁྱོད།
སྤྱ་གྲུ། སྤྱག་གྲུ་དང་འབྲ།
སྤྱག་གྲུ། སྤྱག་གྲུའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
སྤྱང་སྤྱང་། (འདུལ་བ) ཅེ་རྟོ་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་མགོ་པོ་མཆོན་གྱི་དབྱིབས་ལྟར་ཅེ་རྟོ་བ་ལ། མགོ་
སྤྱང་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །
སྤྱང་བ། ཉུང་དུ་གཏོང་བའམ། ཉུང་བར་བྱེད་པ། ཉུང་དུ་གཏོང་བ་ལ་སྤྱང་བ། ཉེ་དུ་གཏོང་བ་ལ་བསྤེན་
པ་ཟེར། བསྤྱང་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།
སྤྱན་ཐུག་ན་ཐུག་ རྒྱལ་མཆོག་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་རང་རྣམ་འབྱུངས་རབ་པོད་དང་པོ་ 3 ལས།
ཡུམ་ཐུགས་དམ་ལ་གནས་བཞིན་པའི་རང་རྣམ་སྤྱན་ཐུག་སོགས་ཡེ་མེད་བར་སྤྱེས་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
སྤྱན་གསོལ་བ། (འདུལ་བ) གསོལ་སྤྱན་འབུལ་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཁམས་བདེའམ་ཞེས་ཟིས་ནས།
ན་ཟེར་ན་སྤྱན་བཅའ་ལ་དབུལ། ཞེས་བྱ་སྤྱན་རིན་པོ་ཆའི་མདོ་ཅའི་རྣམ་བཤད་(16ན)འབྱུང་
བ་ལྟར་རོ། །
སྤྱེག་ 1 ལག་པ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ལེན་པའམ་འཛིན་པ། 2 དེ་བ་བྱེད་པ། མཐོན་པར་སྤྱེག་ལྟ་བུ། 3 འདེད་
པ། རྗེས་སུ་འབྱུང་བ། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ། བྱི་བཞིན་སྤྱེག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 4 འབྱུག་པ། དཔེར་

ན་གྲོའི་སྒྲུ་བ་ལང་དང་། མཐོ་མིས་སོགས་ནམ་བུ་མ་ལ་སྟེག་མོད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་བུས་ལ་
བྱའོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། སེག་པ། བཅ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས། སྤང་སྟོ་ལྟ་བུ་འི་པོ་མཁའ་
ལ་སྟེག་ཤེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུའོ། །

སྟེད། དེའི་གངས་དང་མཉམ་བཤམ། དེའི་གངས་དང་མཐུན་པ། དཔེ་དེ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་པའི་དོན།
སྒྲུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྟོད་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བཤད་སྤྱད་ གྲུ་ལས། སྟེད་
ཀྱི་སྒྲུབ་ནི་འདིར་དཔེ་དང་མཐུན་པའི་ནམ་གངས་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །བཟང་
སྟོད་སྟོན་ལམ་ལས། ཞིང་གི་རྒྱལ་རྒྱེད་ལུས་རབ་བཏུད་པ་ཡིས། རྒྱལ་བ་ཀུན་ལ་རབ་ཏུ་
བྱག་འཆའ་ལོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

སྟེད་པ། སྟེད་དང་འབྲེ།

སྟོན་མོངས། (བར་ཕྱིན) རྒྱག་བསྐལ། ལྷང་སྒྱུ་རོལ་པའི་རྩོུ་མོགས་མཁས་པ་མང་པོས་གསུངས།
སྟོམ་ལས། (བར་ཕྱིན) ལེ་ལོ་སྤྱི་འཕེ། ཡང་ན་བྱེ་བྱག་བྱ་བ་རན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོའི་མིང་། བཤེས་པའི་སྤྱིང་
ཡིག་གི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཆོག་གསལ་བ་ ༥༠ན ༦ ལས་ཀྱང་། སྟོམ་ལས་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་
མི་མཐུན་པའི་བྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཏེ། ལེ་ལོ་ཞེས་བུའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་བརྒྱད་སྟོང་
པའི་འབྲེལ་བ་གནད་ཀྱི་རྒྱ་འོད་ ༤༥ན ༡ ལས། སྟོམ་ལས་ནི་རན་ལ་ཞེན་པ་སྟེ། སྟོམ་ལས་མེད་
པ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་སོ། ཞེས་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་
སྟོམ་པ་ནི་ལྷ་པོའི་དཀའ་འབྲེལ་ ༩ ཉི་བ་ ༡༠༧བ ༥ ལས། སྟོམ་ལས་ནི་བྱེད་པར་མི་འདོད་
པས་ལུས་དང་སེམས་སྟོམ་པའོ། ཞེས་གསུངས། རྒྱ་བཤད་ནི། བསྐྱབ་རྒྱའི་བྱ་བའམ་ལས་
ནམས་མི་སྐྱབ་པར་བཏང་སྟོམས་སམ་སྤང་མེད་དུ་བཞག་པས་ན་དེ་སྤྱད་ཅེས་བུའོ། །འདི་ལ་
རྒྱ་བཤད་བྱེད་སྐབས་ཆོག་སྒྲུ་ཕྱི་པོ་ཐོག་སྟེ་བྱེད་དགོས། སྟོམ་ལས་དང་སྟོམས་ལས་ཞེས་
འབྲེ་བ་གཉིས་ཀ་དག་པ་ཡིན་ནོ། །རྩེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་དང་། ལམ་མིམ་ཆེན་མོ་ཞོལ་
སྤང་མ་དང་། བཟ་ཤིས་ལྟན་པ་སྤང་མ་གཉིས་སུ་སྟོམ་ལས་ཞེས་སྤང་ལ། སྐྱེ་འབྱུང་སྤང་མར་
སྟོམས་ལས་ཞེས་སྤང་རོ། །

སྟོམ་ལས་མེད་པ། (པར་ཕྱིན) བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་མིང་།

སྟོམ་ལས་སུ་ལུས། (པར་བྱིན) ལེ་ལོའི་དབང་གིས་འགོར་འགྲུངས་སུ་སོང་བ།

ལྷོམས་འཇུག་གི་སྤྱི་བ་ལ། (བར་ལྷིང་) ། གྲིང་མོད་དྲ་སྤྱི་བ་ལ་འཁོར། འདི་ལྷོམས་འཇུག་གསུམ་ཉིང་འཛིན་
 ཡང་དག་མཛོད་བ་ལ་སྤྱི་བ་ཡིད་ཡིན་བས་དེ་སྤྲད་ཅེས་བུ་སྟེ། རྒྱུད་ཁྲ་མ་ལས། ཉོན་མོངས་
 ལེས་བུ་ལྷོམས་འཇུག་གི། སྤྱི་བ་བ་གསུམ་ལས་དེས་ཁོ་ལ་ཉ། ། ཞེས་བའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱུད་ཁྲ་
 དར་ལྷིག་ལས། ལྷོམས་འཇུག་གི་སྤྱི་བ་བས་བཟུས་བའི་གྲིང་མོད་གཉིས་ཐེད་བས་ཉིང་འཛིན་
 འཛིན་བསྐྱོམ་བ་ལ་ལས་སུ་རུང་བའི་གྲིང་ལུས་མེམས་ལོན་ཏུ་སྤྲངས་བའི་པདེ་བ་སྤྱུལ་བའི་
 རྟེན་གསུམ་སུ་ལྷུང་བ་ཡིད་མོད་ཀྱིས་ལུས་མེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་ལ་ལྷུང་དག་དང་ལུ་བ་བ་
 ཡིན་ལོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །² ལྟུངས་འགྲམ་ལྷོམས་འཇུག་ཉིང་ལ་ལྷོམས་འཇུག་
 གི་སྤྱི་བ་བ་ཟེར་བ་ཡིན། མོད་ཅན་ཀྱི་མ་ལྟར་ན་ལྷོམས་འཇུག་གྲང་ཡིན་པ་ལས་མོད་མ་ཐོད་བ་
 ལ་སྤྱི་བ་ཡིད་ཡིན་བས་དེ་ལ་ལྷོམས་འཇུག་གི་སྤྱི་བ་བ་ཞེས་བཏགས་ཉ། དཔེར་ན་ནམ་
 སྤོང་ཡང་ཡིན་སྤྱི་བ་ཡང་ཡིན་བས་ནམ་སྤོང་གི་སྤྱི་བ་བ་ཞེས་བརྗོད་བ་བཞིན་ལོ། ། དེས་ན་
 ལྷོམས་འཇུག་ཉིང་ལྷོམས་འཇུག་གི་སྤྱི་བ་བ་ཡིན་ལོ། །

སྟོམས་པར་འཇུག་པ། (མར་ཉིན) ། གྲིང་ཁྱོད་དང་བྲལ་བའི་སྟོམས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་
 ཏུ་འཛོག་པ། མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་དོན་འབྲ། གྲུ་བཤད་ནི། གྲིང་ཁྱོད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་
 དང་བྲལ་ནས་སེམས་སྟོམས་པའམ་ཆ་མཉམ་པར་འཇུག་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། བསྟོམ་
 རིམ་དང་པོ་དང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གཞི་བྲས། དཔེ་དང་སྦྲར་ནས་བཤད་ན། སང་
 མཐའ་མཐོ་དམའ་མེད་པར་དབྱས་ན་བྲང་པོར་གནས་པ་ལ་མཉམ་པར་གནས་ཞེས་པ་ལྟར།
 སེམས་གྲིང་ཁྱོད་ཀྱི་མཐའ་གང་དུའང་མི་གནས་པར་དབྱས་ན་བྲང་པོར་གནས་པ་ལ་སྟོམས་
 པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྲའོ། །སྐྱོ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་༡༤༦བཤམས། སམ་བཤྲི་ཞེས་བྲ་བ་སེམས་
 དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོགས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་འདུ་ཞིང་གཉིས་མཉམ་པར་བྲེད་
 པའི་མིང་སྟེ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྲ། ཞེས་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་བཤད་དོ། །2 འཁྲིག་པ།

ལྷ་ཡའ་ཡུམ་སྒྲིམ་པ་ར་འཇུག་ལྟ་བུ། སྒྲིམ་བཤད་ནི། བོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་སྒྲིམ་པ་ར་ཏེ་
མཉམ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲལོ།

སྒྲིམ་པ་ལས། (པར་ཕྱིན) སྒྲིམ་པ་ལས་དང་འབྲ།

བརྟེས་པ། (པར་ཕྱིན) ། རོབ་པ། རག་པ། དཔེར་ན་སངས་རྒྱུ་གྱི་གོ་འཕང་བརྟེས། ཞེས་བ་དང་། འཇའ་
ལུས་རྩེ་རྩེའི་སྒྲིམ་བརྟེས། མཁས་པའི་གོ་འཕང་བརྟེས་ལྟ་བུ། རྩེའི་ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་
ལས། དབུ་མའི་ལམ་བརྟེས་འཕགས་བ་རྣམ་གྲོལ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་
༩ ཀ་བ་ ༡ ལས། འཕགས་བ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོགས་འདི་ལྟ་བུ་བརྟེས་སམ། རོབ་
བོ། ཞེས་དང་། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ༩ ཅ་བ་ ༡༢༣༤༥ ལས། རྩེ་ཅོ་བཟང་བྱིན་འབྲི་འབྲི་བར་
རང་གི་ཁབ་ཏུ་བྱོན་ནས། དེ་རང་གི་ཁབ་ནས་སྒྱིན་པ་མ་བརྟེས། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ།²
མགོ་ཚུགས་པའི་དོན། རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བརྟེས་ལྟ་བུ།³ ཐུགས་སྒྲིམ་ཚུད་པའམ། ཤེས་བ་དང་།
རྟོགས་པའི་དོན་དུ། སྒྱུན་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་
བ་ལས་བཤད། རྒྱ་གར་གྱི་སྒོ་བ་དཔོན་མ་རྒྱ་མ་ཉིས་མཛོད་པའི་སངས་རྒྱུ་རྩེས་སུ་བྲན་བ་
བསྒྲོམ་བ་ལས། སྒོ་བ་པའི་རྒྱན་བཅད་ཞི་བའི་གནས་རྟེན་བདེ་འབྱུང་གནས། རྒྱ་གཉིས་སྐྱེད་
པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་གཞིར་བྱུར་བ། ཆོས་ཀྱན་རོ་གཅིག་བརྟེས་པས་སྤྲུག་པའི་གནས་
ཐེམ་པ། རྒྱལ་པའི་རྒྱལ་བ་དམིགས་མི་མངའ་ལ་བྱུག་འཆོལ་ལོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལོ།

བསྐྱུང་གནས། (གསང་སྤྲུགས) རྟོགས་སྒྲོམ་དུ་གནས་ནས་ཆོས་ཀྱི་དཀའ་ཐུབ་བྱེད་པའི་མིང་། སྐྱིར་བཏང་
རྟོགས་སྒྲོམ་དུ་གནས་བ་ཅས་ཀྱི་དོན་ལའང་འཇུག་སྐྱུང་གནས་དང་དོན་གཅིག་འགའ་ཞིག་
གིས། བསྐྱུང་གནས་ནི་གཞི་དགོན་གྱི་བྲ་བཅུན་ཆོས་བྱེད་རྒྱ་ཞིག་ལས། རང་རེ་གཞུང་ཆེན་
མོར་སྒྲོབ་གཉེར་བྱེད་པ་དག་གིས་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མི་རིགས་ཤིང་། སྐད་པའི་གནས་སོ་སྣམ་
དུ་བསམ་བ་སྤིང་མོད། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཀྱང་ལྷ་སར་ཐུགས་
རྩེ་ཆེན་པོ་རང་བྱོན་ལྷ་ལྷན་གྱི་བྱུང་དུ་བྱོན་ནས་བསྐྱུང་གནས་མཛོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་དེ།
རྩེའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་དོགས་ལས། སྐབས་ཤིག་ཏུ། ཆོག་དཔོན་པོ་མཁན་ཆེན་དག་

དབང་གཤམ་པ་བྱག་ཕྱི་ལ་ཁྲིད་ནས། ལྟ་སར་རྫོག་པོ་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་རང་བྱོན་ལྷ་ལྷན་གྱི་བྱང་
 དུ་བྱོན་ནས་སྤྱང་གནས་མང་དུ་མཛད། ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། འོ་ན་གསང་
 རྒྱགས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནམས་གྱིས་བསྐྱུང་གནས་བྱེད་ན་ཅ་ལྟང་འབྱུང་བ་མེན་ནམ་ཞེ་ན།
 རྩེ་ལེ་གསང་རྒྱགས་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་ནམ་བཤད་དངོས་བྱུང་གྱི་སྟེ་མ་ལས། ལྷ་ནི་བརྒྱད་
 པ་སྟེ་ཕྱང་པོ་ཉོན་མོངས་པར་བྱས་པའི་ལྟང་བའོ། འདི་ཡང་སྤྱང་བར་གནས་པ་ལ་བཀོད་པ་
 ལ་སོགས་པ་དང་ལུས་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་ལ་གསུངས་ཏེ། ལུས་ལ་རང་དགའ་ཆ་
 གང་དང་བཟའ་བརྟུང་གཅོད་པ་དང་ཡན་ལག་གཅོད་པ་སོགས་གྱིས་ཉོན་མོངས་པར་རས་སྐྱག་
 བསྐལ་བར་བྱེད་པའོ། འདྲ་རི་ཀ་པས་རང་གསོད་པར་བྱེད་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཅམ་ནས་ཅ་
 ལྟང་དང་ཕྱང་སོགས་རྒྱལ་བ་དང་ལྟ་མོ་དང་སེམས་དཔར་ཤེས་པ་དང་དེ་མཁར་བས་བདེ་བ་
 ལས་ཉམས་པར་ཤེས་པ་དང་། གཞན་འདུལ་བའི་དོན་མེན་པ་གསུམ་ཆང་ན་ཅ་ལྟང་དུ་འཆད་
 རོ། ཁ་ཅིག་རང་ཉིད་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་བཟའ་བརྟུང་གཅོད་པའི་སྤྱང་གནས་བྱས་
 བ་ཅ་ལྟང་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བའི་ཉ་ཅང་མ་བརྟགས་པར་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱ་སྤྱོད་གྱི་སྐབས་སུ་
 ཡང་ལྟར་བསྒྲོམ་པ་དང་སྤྱང་གནས་བྱེད་པ་གཉིས་ཀ་གསུངས་པ་དང་རྫོང་དབྱིངས་ལྟ་བུའི་
 ལྟའི་སྒྲོམ་བརྒྱས་མཐར་ཕྱིན་པས་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ནམ་མཁའ་ལ་འཛོག་བྱས་པའི་སྒོ་བ་
 དཔོན་གྱིས་ཀྱང་སྤྱང་བར་གནས་པ་བྱ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྫོང་འབྱུང་བ་ལས་སྒོ་བ་
 དཔོན་གྱིས་སྒོན་དུ་བསྟེན་པ་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན་སྤར་ལྟར་བཤད་ནས། དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་
 པའི་ཞག་ནི་སྒོ་བ་དཔོན་སྒོ་བ་མ་དང་བཅས་པ་སྤྱང་བར་གནས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པས་
 སོ། འདེས་ན་ལྟང་བ་བརྒྱད་པར་འགྲོ་བའི་སྤྱང་གནས་ནི་རང་དགའ་ཕྱང་པོ་གཟེར་འདོད་གྱི་
 བསམ་པས་ལུས་སྐྱག་བསྐལ་བར་བྱེད་པ་ལ་འཛོག་པས་སྤྱང་གནས་གྱི་མིང་འབྱུང་ཡང་དོན་
 མི་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་སོ། འདི་ལ་ད་དུང་ཡང་དབྱེད་པར་བྱ་བ་འདི་ལྟར་སྤྱང་སྟེ། སྒོན་
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ལོ་བྱུག་དཀའ་སྤྱད་མཛད་སྐབས་འབྲུ་རྟོག་འགའ་ཞིག་བཞེས་ནས་བསྐྱུང་
 གནས་ལས་ཀྱང་ལྟག་པའི་དཀའ་སྤྱད་སྒོས་འཁྱུད་པར་དཀའ་བ་ཞིག་མཛད་ཀྱང་། མཐར་དེ་

ངལ་ཞིང་དུ་བ་པའི་མཐའ་རུ་ལྷངས་པར་གཟིགས་ནས། དབུ་མའི་ལམ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་
 བརྒྱད་སོགས་སྤྲུམ་ཉམས་སུ་བསྟར་ཏེ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཤིང་། ལྷ་སྤེ་
 སོགས་བྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལའང་། འདོད་པ་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ངལ་
 ཞིང་དུ་བ་པའི་མཐའ་གཉིས་ལ་སྤངས་པའི་སྒྲོ་ནས་དབུ་མ་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་
 གདམས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ང་བ་ ༥ ལས། དེ་ནས་བཙུག་ལྟུངས་ཀྱིས་ལྷ་སྤེའི་དགོ་
 སྒྲོང་རྣམས་ལ་བཀའ་སྤུལ་བ། དགོ་སྒྲོང་དག་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ནི་མཐའ་འདི་གཉིས་ལ་བརྟེན་
 པར་མི་བྱ། བསྟེན་པར་མི་བྱ། བསྟེན་བཀྱར་མི་བྱ། གཉིས་གང་ཞེ་ན། འདོད་པ་རྣམས་ལ་
 འདོད་པའི་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བཙོན་བ། དམན་བ། རན་བ། ཐ་ཆད་མ་རབས་གང་
 ཡིན་པ་དང་། བདག་ཉིད་དུ་བ་པ་ལ་རྗེས་སུ་བཙོན་བ། སྤྲུམ་བསྟུལ་བ། འཕགས་པ་མ་ཡིན་
 བ། གཞོན་པ་དང་ལྷན་པ་གང་ཡིན་པའོ། །བྱེད་ཀྱིས་མཐའ་འདི་གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་པར་དབུ་
 མའི་ལམ་མིག་བྱེད་བ། ཡེ་ཤེས་བྱེད་བ། ཉེ་བར་ཞི་བར་འགྱུར་བ། མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་།
 རྫོགས་པར་བྱང་རྒྱུ་བ་དང་། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། དབུ་མའི་ལམ་གང་
 ཞེ་ན། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་འདི་ལྷ་སྤེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལའང་གོ་
 རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་བྱིར་དོ། །འོན་ཀྱང་དེད་ཅག་གི་བསྟུང་གནས་དེ་བཙུག་ལྟུངས་ཀྱི་ལོ་
 རྒྱུ་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་བསྟུང་གནས་དེ་ལས་ཀྱང་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་ཏུ་ཁས་འཆེས་ན་ནི་
 ཁོ་ལོ་ལ་ཤོད་རྒྱ་གང་ཡང་མེད་དོ། །སྤྱོད་བཤད་ནི། བསྟུང་གནས་ཞེས་པའི་བསྟུང་ནི་ཉུང་དུ་
 གཏོང་བའམ་ཉུང་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཁ་ཟས་ཉུང་དུ་བཏང་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་
 དཀའ་སྤྱད་ལ་གནས་པས་ན་བསྟུང་གནས་ཞེས་བྱའོ། །ཉུང་ལྷག་ཉིས་སྤྱོད་གདངས་མཆོངས་
 པས་སྟོན་གྱི་འབྲི་སྟོལ་ལ་དེ་གཉིས་གདམ་ཀའི་ཚུལ་དུ་འབྲི་བ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། གཉེན་བྱེད་
 པ་ལ་སྤྲུན་བྱེད་པ་དང་། བསྟུང་གནས་ལ་སྤྱང་གནས། གཉིད་ལམ་ལ་སྤྱིད་ལམ་མཐ་སྤྱི་ལམ།
 ཨ་ཉོག་ལ་ཨ་ལྷོག་མགོ་ཉང་ཉང་ལ་མགོ་སྤང་སྤང་དང་། བྱ་བརྒྱངས་ལ་བྱ་རྒྱང་། གཞན་ཡང་
 བྱུང་ད་ཅག་ཉིས་སྤྱོད་གདངས་མཆོངས་པས་རེས་སོས་ཀྱིས་འབྲི་བའང་ཡོད་དེ། བཅའ་ཁྲུལ་ལ་

དབྱ་ཁལ་དང་། བཅད་ཤེས་ལ་དབྱད་ཤེས་ཞེས་འབྲི་བ་ལྷ་བྱས་མཆོན་ལོ། །འདི་དག་ནི་གོ་
སྒྲ་བ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་ཤྲོག་གྱུར་དུ་གཏོང་བའི་འབྲི་སྟོལ་རན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སེམས། ཉུང་
བར་བྱེད་པའམ་ཉུང་དུ་གཏོང་བ་ལ་བསྟུང་བ། ཉེ་བར་བྱེད་པའམ་ཉེ་དུ་གཏོང་བ་ལ་བསྟེན་བ།
ཐེམ་བར་བྱེད་པ་ལ་བསྟེན། ལྷང་བར་བྱེད་པ་ལ་བསྟུང་། རྒྱག་པོར་བྱེད་པ་ལ་གནག་ བོར་དུ་
འདུག་པ་ལ་བསྟོར། ལུབ་བར་བྱེད་པ་ལ་བསྟུབ་ཟེར་བ་སོགས་དཔེ་མཆོན་མང་ངོ། །སྦྱང་
གནས་དང་བསྟུང་གནས་ཞེས་འབྲི་སྟོལ་གཉིས་ལས་བསྟུང་གནས་ཞེས་བྲིས་ན་ཆེས་ལེགས་
པར་སེམས་ཏེ། དེ་ལྷར་བྲིས་ན་ཉུང་དུ་གཏོང་བའི་དོན་དུ་གོ་བྱས་ཤིང་། སྦྱང་གནས་ཞེས་
བྲིས་ན་དེ་ལྷར་དུ་གོ་བ་ཉེར་མི་བྱས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་བ་ཐེར་སྟོན་པོ་སོགས་སུ་ཡང་བསྟུང་
གནས་ཞེས་སྦྱང་བ་ལྷར་བྲིས་ན་ལེགས་སོ། །

བསྟུང་བ། (བད་རྟིང) ཉུང་དུ་གཏོང་བའམ། ཉུང་བར་བྱེད་པའི་བད་རྟིང་། ལྷང་བ། བསྟུངས་བ། བསྟུང་
བ། ལྷངས་བཅས་ནི་དུས་གསུམ་དང་སྐུལ་ཆོག་གི་བྱང་པར་རོ། །

བསྟེན་བཀྱར། ། (འདུལ་བ) གཡོག་བྱེད་པའི་མིང་། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ལྷ་མ་དང་པ་མ་སོགས་ཀྱི་
རབས་ལ་གྲུས་ཞབས་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་གཡོག་བྱེད་པ་ལ་བསྟེན་བཀྱར་རམ་བསྟེན་བཀྱར་
བྱེད་པ་ཟེར། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩༣༩ལས།
ཁ་ཅིག་སྤྲིག་པ་བྱེད་པ་ངོ་ཆ་མེད་པ་ཐར་པའི་ལམ་ཡོངས་སུ་བཏར་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་
ཀྱང་མཁས་པར་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་ལྡན་ཞིང་ཀྱན་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་ལྡན་པ་
དེ་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་དག་ལས་བསྟེན་བཀྱར་བདག་གིར་བྱེད་པ་དེ་དག་དགག་
པའི་བྱིར། སེང་གེ་ལྷ་བྱས་ཕ་ལྷ་བྱ་ལ་བསྟེན་བཀྱར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྦྱས་ཏེ། སེང་གེ་ལྷ་
བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་སྟེ། དེ་དགས་ཕ་མོ་ལྷ་བྱའི་ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་
མི་བྱབ་པའི་བྱིར་རོ། །ཕ་ལྷ་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་སྟེ་བྱ་བྱའི་ཉོན་མོངས་
པ་དག་གིས་མཇུག་པའི་བྱས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལ་སྦྱ་མས་བསྟེན་བཀྱར་མི་བྱའོ། །དེ་ནི་ཐམས་
ཅད་དུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ལོ། །ཐམས་ཅད་བཀག་པར་ཐལ་བ་ལ། ལ་ལ་ལ་བྱ་བ་བརྩམ་པའི་

ཕྱིར་སློབ་དཔོན་དང་མཁན་པོ་ནི་མཆོག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ལ་ཡང་བསྟེན་བཀུར་བྱའོ་
 ཞེས་བྱ་བ་སྤྲུལ་ཏེ། མཆོག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བས་བར་གྱུར་བ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་ལྷུང་བ་བྱུང་བའམ། ལྷུང་བ་སྡེ་ལྔ་ཆར་གྱི་ལྷུང་བ་བྱུང་བའོ། །སློབ་དཔོན་དང་མཁན་
 པོ་ནི་གལ་ཏེ་མཆོག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བར་གྱུར་ཀྱང་སློབ་མ་དང་ཉེ་གནས་ཚུལ་ཁྲིམས་
 དང་ལྡན་པས། བསྟེན་བཀུར་བྱ་སྟེ། གཡོག་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་
 མོ། །ཡང་འདི་ལ་སྲིད་ཞུའམ་ཞབས་ཏོག་ཀྱང་ཐེར་རོ། །ལུང་ཤུན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས་
 ཀྱང་། ཀུས་པ་སྟོན་བྱ་སོང་བ་ཅན་གྱི་ལུས་དང་དག་གིས་འཇུག་པ་ནི་བསྟེན་བཀུར་རོ། ཞེས་
 དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བསྟེན་བཀུར་ནི་རྗེས་སུ་མ་སྟེན་པའི་སྟོན་མཁུ་ཉེ་བར་གནས་པ་
 ཡིན་ལོ། ཞེས་གསུངས་མོ། །གཞན་ཡང་། བསྟེན་བཀུར་བཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་
 བའམ་བལྟ་བར་བྱ་བའོ། ཞེས་འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆར་འབྲེལ་ལས་གསུངས་མོ། །2 མང་
 འབྲེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འབྲེལ་བ་ལ་ཡང་བསྟེན་བཀུར་ཐེར། དགེ་འདུན་ལ་མང་འབྲེད་ཀྱི་བསྟེན་
 བཀུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བསྟེན་བཀུར་མང་གཅིག་དང་དགེ་འདུན་རེའི་བྱ་བ་ཏུ་ཉིན་སྟོར་
 བརྒྱ་རེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བསྟེན་བཀུར་བསྐྱགས་པའི་ལྷག་མ། (འདུལ་བ) ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བཞི་པ། བསྟེན་བཀུར་བསྐྱགས་
 པའི་ལྷག་མའི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྟོང་གིས་བྱུང་མེད་ལ་འཁྲིག་པས་བདག་ཉིད་ལ་བསྟེན་
 བཀུར་བ་བསྐྱགས་ཏེ་དོན་གོ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྟེང་གཞི་མཉན་ཡོད་
 ཏུ་འཆར་ཀས་བྱུང་མེད་ལ་འཁྲིག་པས་བསྟེན་བཀུར་བསྐྱགས་པ་ལས་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་
 བཅས་མོ། །དགག་བྱ་ནི་འཁྲིག་ཆོག་གི་སྐབས་དང་འདྲའོ། །

བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞི། བསྟེན་ལ། ཉེར་སྐྱབ། བསྐྱབ་ལ། སྐྱབ་ཆེན་གྱི་ཡན་ལག་དང་བཞིའོ། །1 (དགེ་
 ལུགས) གསང་འདུས་ལྟ་བུར་སྐྱར་ན། (བསྟེན་པའི་ཡན་ལག) དེ་ཉིད་ཞེ་དགའི་གནས་ཀྱི་དེ་
 ཉིད་ནས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཚུབ་པའམ་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱར་འབྲེར་བའི་ལམ་འབྲེར་ལྷག་
 མོས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་རོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བསྟེན་པའི་ཡན་

ལག་ཅེས་བྱ་ཞེན། ཡུལ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་དེས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྟེན་ཅིང་
 དམིགས་པས་ན་བསྟེན་བ་ཞེས་བྱ། (ཉིར་སྐྱབ་གྱི་ཡན་ལག) ཉི་མ་ལ་སོགས་ལའང་དམིགས་
 ཏེ་ཐུང་བའི་དེ་ཉིད་ནས་ཡན་ལག་ཁོ་ཤོར་བསྐྱེད་པའི་བར་ནི། ཉིར་སྐྱབ་གྱི་ཡན་ལག་སྐྱ་བཤད་
 བློ། ཅིའི་ཕྱིར་ཉིར་སྐྱབ་ཅེན། གང་ལ་ཉི་བར་བྱ་རྒྱུའི་ཡུལ་ནི་ཡེ་ཤེས་གྱི་མོངས་སྟོང་རྫོགས་
 པའི་སྐྱ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཁད་གྱིས་ཉི་བར་བྱེད་པའི་སྐྱགས་གྱི་མོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱ་སྐྱབ་
 པས་ན་ཉིར་སྐྱབ་ཅེས་བྱའོ། (བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག) སྐྱ་བྱིན་རྒྱལ་ནས་མཆོད་བསྟོད་གྱི་
 བར་ནི། བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་གོ། སྐྱ་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བསྐྱབ་པ་ཞེན། སྐྱབ་པ་ཤོའི་ལུས་
 དག་ཡིད་གསུམ་དང། སངས་རྒྱས་གྱི་རྩོམ་གསུམ་དཔེར་མེད་དུ་བསྐྱབ་པས་ན་བསྐྱབ་པ་
 ཞེས་བྱའོ། (བསྐྱབ་པ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག) མཆོད་པ་ནས་དགྱིལ་འཁོར་ཉིར་བསྐྱེད་པར་
 བྱི་སྐྱབ་པ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་གོ། སྐྱ་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བསྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་ཞེན། གཞན་
 དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་འདུག་པས་ན་བསྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། རྒྱས་པར་དེ་ཉིད་ཞེ་དགྲུ་ལ་
 གཟེགས། (མདོར་བསྐྱས་ཏེ་བཤད་ན་གསང་འདུས་སྟོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་པར་བཤད་པ་ལྟར་)
 ཡེ་ཤེས་གྱི་ས་སྟོན་པ་ནས་ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་སྐྱེད་པའི་བར་ནི་བསྟེན་པ་དང། འོད་
 གསལ་ལས་ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་དུ་ལངས་ཏེ་ལུས་དགྱིལ་སྟོན་པའི་བར་ནི་ཉིར་སྐྱབ། སྐྱ་
 གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱལ་ནས་རིགས་བདག་གིས་རྒྱས་འདེབས་པའི་བར་ནི་བསྐྱབ་
 པ། རིག་མ་འདུ་བྱ་བ་ནས་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་བྱིན་ཏེ་ལས་རབ་འབྲམས་སྐྱབ་པའི་བར་ནི་
 སྐྱབ་ཆེན་གྱི་ཡན་ལག་སྟེ་བཞིའོ། [2 (བཀའ་བརྒྱུད) རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ་བསྟེན་
 པ། བརྟེན་པ་ལྟ་བསྐྱེད་པ་ཉིར་སྐྱབ། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་སོགས་བྱིན་གྱིས་རྒྱལ་བ་བསྐྱབ་པ།
 དབང་བསྐྱར་སོགས་བསྐྱབ་པ་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།]

བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཆེངས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐྱབ་ཐབས་གྱི་ཆེངས་
 བཤད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ཞེ་དགྲུའི་ཆེངས། རྩོམ་བཞིའི་ཆེངས། རྣམ་འབྱོར་དུག་གི་ཆེངས། ཉིང་
 དེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཆེངས། བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཆེངས་དང་ལྟ་ཡོད་པའི་ནང་ཆོན་

ཞིག་ ཞིབ་པར་བསྟེན་སྐབ་ཡན་ལག་བཞི་ལ་གཟིགས།

བསྟེན་སྐབ་ལས་གསུམ། བསྟེན་པ་ནི་ལྷ་དེ་དང་དེའི་རྗེས་གནང་ཐོབ་པས། རང་རང་གི་ཆོ་ག་ནས་
བཤད་པའི་གངས་བསྟེན་ལ་ཟེར། སྐབ་པ་ནི་ལྷ་གང་ཡིན་གྱི་ཞི་རྒྱས་དབང་དག་གི་ལས་གང་
བཅོལ་རྒྱ་ཡིན་རུང་བཅོལ་བའི་སྐབས་དེ་ཁ་རུ་སྐབ་པ་ཡང་སྦྱར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ལས་ནི་
ལས་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་ཞི་རྒྱས་དབང་དག་གི་ལས་དངོས་གཞི་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

བསྟེན་གནས། (འདུལ་བ) དུལ་དགེ་བསྟེན་ནས་དེ་ཡན་ཆད་བསྟེན་གནས་ལ་གནས་པ་གང་ཡང་རུང་
བའི་མདུན་དུ། མི་ཆངས་སྦྱོང་སོགས་རྩ་བ་བཞི་དང་། མལ་ཆེ་མཐོ་སོགས་ཡན་ལག་བཞི་
ཉི་ཤུར་བྱ་བརྒྱད་ཉིན་ཞག་ཐུགས་གཅིག་གི་རིང་སྦྱོང་བར་ཁས་སྐྱངས་པའི་གང་ཟག་ལ།
བསྟེན་གནས་ཟེར། སྦྱང་བྱ་བརྒྱད་ནི། ༡ མི་ཆངས་སྦྱོང། ༢ མ་བྱེན་ལེན། ༣ སོག་གཅོད།
༤ བརྩན་དུ་སྦྱ་བསྟེན་རྩ་བ་བཞི་དང་། ཡན་ལག་བཞི་ནི། ༥ མལ་སྟན་ཆེ་བ་དང་མཐོ་བ། ༦
ཆང་འཐུང་བ། ༧ གར་བྱེད་བ། སོགས་སྐྱས་བསྟན་པ་སྦྱ་དང་འོལ་མོ་བྱེད་བ། མགོར་འཕྲེང་
བ་འཆིང་བ། སོགས་སྐྱས་བསྟན་པ་སྦྱོས་འབྲུག་བ། རྒྱན་འདགས་བ། བྱི་བཟང་གིས་ཁ་དོག་
སྦྱར་བར་བྱེད་པ་དང་། (གར་སོགས་འཕྲེང་སོགས་གཉིས་གངས་གཅིག་ཏུ་བགང་དོ) ༨ བྱི་
འོའི་ཁ་ཟས་ཟ་བ་རྣམས་ཡན་ལག་བཞི་ཡིན་ལོ་ཞེས་བའོ། ། རྗེའི་འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོད་སྟོང་པོ་
ལས། རྩ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་བཞི། །བརྒྱད་སྦྱོང་བསྟེན་གནས་ལྗོངས་བའོ། །མི་ཆངས་སྦྱོང་
དང་མ་བྱེན་ལེན། །སོག་གཅོད་བརྩན་དུ་སྦྱ་བ་རྣམས། །རྩ་བ་བཞི་ཡིན་མལ་ཆེ་མཐོ། །ཆང་
འཐུང་གར་སོགས་སྦྱང་སོགས་དང་། །བྱི་འོའི་ཁ་ཟས་ཡན་ལག་བཞི། །ཞེས་གསུངས། སྦྱ་
བཤད་ནི། ཐར་པའི་གོ་འཕང་ལ་བསྟེན་པ་སྟེ་ཉེ་བར་བྱེད་པས་ན་བསྟེན་གནས་ཞེས་བྱའོ། །

བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྦྱང་བྱ་བཟུ། (འདུལ་བ) བསྟེན་གནས་ལ་གཟིགས།

བསྟེན་བ། ༡ (བྱ་རྒྱུག) ཉེ་བར་བྱེད་བ། བསྟེན་པ་དང་འདྲ། བསྟེན་པ་ལ་གཟིགས། ཡང་། ཉེ་བའི་དོན་
ལའང་འདྲུག་རྗེའི་སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོ་༣༩༡བ་ལས། སྦྱོན་གསལ་ལས། བསྟེན་ཅིང་ཐར་པ་
འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐབ་པར་བྱ་བས་ན་བསྟེན་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ་སྦྱོན་

ཞབས་ཀྱིས་ཉེ་བའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། 2 (མིང་ཆེག) ཡི་དམ་ལྷ་ཡི་གཟུངས་
 ལྷགས་ཆོ་ཞིང་ལྷ་བསྟོན་པ་ལ་བསྟེན་པ་ཟེད། ལྷ་དང་ཐག་ཉེ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤིག་གོ།
 བསྟེན་པའི་ཞེས་པ། ལྷགས་བསྟེན་ཟེད། བསྟེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། རྩལ་གྱི་བསྟེན་པ། ཁངས་
 གྱི་བསྟེན་པ། མཚན་མའི་བསྟེན་པ། སེམས་བརྟན་པའི་བསྟེན་པ་དང་བཞི། (དང་སོ་རྩལ་
 གྱི་བསྟེན་པ་ནི) རྩལ་བ་རྩལ་གམ་གསུམ་དུ་བསྟེན་པ་བྱེད་པ་ལ་ཟེད། (ཁངས་གྱི་བསྟེན་པ་
 བྱེད་པ་ནི) བསྟོན་ནམས་ཆེན་སོས་ཁྱི་སྟག་གཅིག་ བསྟོན་ནམས་འབྲིང་གིས་འབྲུམ་སྟག་གཅིག་
 བསྟོན་ནམས་ཆུང་རྩལ་བྱེད་པ་གཅིག་བྱེད་ཐོད་པའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་པར་བཤད། (མཚན་
 མ་མཐོང་བའི་བསྟེན་པ་ནི) ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་འཁོར་ཞལ་གཟིགས་བྱུང་བ། དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་ཡི་ལྷ་ཡང་
 ཡང་བསྟེན་པས་སྒྲུབ་གཟུགས་ཀྱི་གཟི་མདངས་རྒྱ་ལྷག་པར་རྒྱས་པ་ལ། མཚན་མའི་བསྟེན་
 པ་ཟེད། (སེམས་བརྟན་པའི་བསྟེན་པ་ནི) བསྟེན་རིམ་རགས་པ་བྱུབ་པ་ལ། སེམས་བརྟན་
 པའི་བསྟེན་པ་ཟེད་དོ། །བསྟེན་པ་ལས་དུ་སོང་བའི་རྟགས་མཚན་ནི། 1 དང་རྒྱུད་ཤིན་ཏུ་རྩལ་
 ཞིང་ཉམ་བཤེད་པར་བྱུགས་དམ་བྱེད་པའི་སྐབས་སྟེ། བཀྲོས་སྒྲོམ་རྒྱུད་པ། 2 རྟེན་ལས་ཐར་པ།
 3 ཉམས་རྟོགས་བཟང་པ། 4 གཟི་མདངས་ཆེ་པ། 5 རྩལ་ལས་བཟང་པ། 6 བདེན་པར་རྩལ་
 པ། 7 བརྒྱས་བརྟོན་སྟེ་པ། 8 དལ་བ་རྒྱུད་པ། 9 རི་ཞིམ་བྱོ་པ། 10 ལུང་རྟོག་རྒྱས་པ། 11
 ཡོན་ཏན་ལྷུང་ལེན་པ། 12 རང་གི་རྟགས་པའི་ལྷུང་དང་གྲུས་ཆེ་རུ་སོང་བ་རྣམས་ཡིན་པར་
 རྩེད་གསུངས་པར། རྟོང་རྟོལ་སྒྲུབ་གསུང་བ་ལྟར་དོ། །

བསྟེན་པ་དང་ཉེ་བའི་བྱེད་པར། ཉེ་བ་དང་བསྟེན་པའི་བྱེད་པར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
 བསྟེན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ང་བཞི་
 པ། བསྟེན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྷན་དག་
 རྟོང་གིས་བསྟེན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་གནས་གཅིག་ཏུ་གཉིས་ཀ་ཉལ་བའི་སྟོང་ལས་ཀྱིས་
 གཉིད་ལོག་ཅིང་མཚན་མོ་གསུམ་པ་མཐར་བྱུག་པ་ལས་རྒྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྟེང་
 གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་བསྟེན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་རྩལ་གཉིས་ལས་རྟགས་པར་ཉལ་

བ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པའི་རྒྱར་འགྱུར་བ་དང་། མྱོང་བག་གི་
རྒྱར་འགྱུར་བའོ། །

བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། (འདུལ་བ) 1 (བཅུ་ཆེན་) དགེ་སློང་གི་སྒྲིམ་པ་སྒྲུངས་པའམ་དགེ་སློང་བསྟེན་པས་པ། འདི་
ལ་རྫོགས་པར་བསྟེན་པ་ཞེས་བསྟུར་བའང་ཡོད། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་གོ་བདེ་བར་འདུག་གོ། འདུལ་
བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། རྫོགས་པར་བསྟེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་སློང་
བའི་མཚན་ཉིད་དགེ་སློང་གི་དངོས་པོ་ལ་རྣམ་པར་བཞག་པར་མཛད་དེ། དེ་ལ་རྫོགས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་དོན་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་བྱུང་བའི་དབལ་ཏེ། ལྷུང་ན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཐ་ཆེག་གོ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རྩི་མ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་བྱས་ཤིང་། །ལྷུང་ན་འདས་པ་རྫོགས་
པ་ཐོབ། །ཐུག་པས་ལ་ཐ་མར་བྱེད་པ་སྟེ། །ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་གྱུར་པ་ཡིན། །ཞེས་རི་
སྐད་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེར་བསྟེན་པ་ནི་དེ་དང་ཉེ་བའི་སྒྲིམ་པ་ཏེ། རྫོགས་པ་དང་། ཉེ་བ་
ནི་རྫོགས་པར་བསྟེན་པ་སྟེ། དགེ་སློང་གི་སྒྲིམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆེག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། 2 (མིང་ཆེན་) དགེ་སློང་གི་སྒྲིམ་པའི་མིང་། 3 (མིང་ཆེན་) དགེ་སློང་པ་མ། འདུལ་སྟེག་
རིན་ཐེང་ལྟར་རོ། 4 (མིང་ཆེན་) སྒྲ་ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲ་དགེ་
བསྟེན་དང་དགེ་ཚུལ་ལའང་འཇུག་པར། འདུལ་སྟེག་རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ ༡༥ན་ ༣ལས་མདོའི་
ཁུངས་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་སོ། །

བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་སློང་གི་དངོས་པོ། (འདུལ་བ) བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པའམ། དགེ་སློང་གི་
སྒྲིམ་པའི་མིང་། རྩི་མ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་སློང་གི་དངོས་པོ་
བཞེས་ཤིང་རྫོང་ཐེག་པའི་ཚུལ་སོགས་ལ་སྒྲོབ་པ་དང་དམ་པ་རྣམས་ལས་ཐབ་རྒྱས་ཆོས་
ཀྱི་བདུན་ཅི་ལོ་དེ་ཐོས་པའི་དོན་རྣམས་རང་གིས་ཅེ་གཅིག་ཉམས་སུ་བཞེས་ཤིང་། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་བྱོལ། །

བསྟེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་བཟུ། (འདུལ་བ) བསྟེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་བཟུ་ནི། ༡ རང་བྱུང་གིས་བསྟེན་པར་
རྫོགས་པ། ༢ ཡེ་ཤེས་ཁོང་ཆུང་གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ༣ རྒྱུ་ལོག་གིས་བསྟེན་པར་

རྫོགས་པ། ༩ སྐབས་འགྲོ་ལན་གསུམ་བཞུས་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ༡ སྟོན་པར་ཁས་
 བླངས་པའི་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ༢ ཇི་བས་མཉེས་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ལྷི་ཆོས་
 བརྒྱད་སྟོང་བས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ༤ འཕྲིན་གྲིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ༥ བརྒྱ་ཆོགས་
 གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ༡༠ ལྷ་ཆོགས་གྲིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དང་བརྒྱའོ། །དེ་ཡང་
 མཛོད་འབྲེལ་ལས། སངས་རྒྱལ་དང་རང་སངས་རྒྱལ་རང་བྱུང་གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་
 དང་། ལྷ་ཕྱེ་བཟང་པོ་ཡེ་ཤེས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་དང་། གྲགས་པ་འཇམ་མཆོག་བྱང་གཅིག་ལྟ་
 བྱ་ཆུང་ཤོག་གིས་དང་། སྤེ་བཟང་དུག་ཅུའི་ཆོགས་སྐབས་འགྲོ་ལན་གསུམ་བཞུས་པས་
 དང་། འོད་སྒྲུངས་ཆེན་པོ་སྟོན་པར་ཁས་བླངས་པས་དང་། བམ་ཟེ་སོང་ཡ་ལེགས་སྤྱིན་བྲི་
 བས་མཉེས་པས་དང་། སྤྱི་དགྲའི་བདག་མོ་ཆེན་མོ་ལ་སོགས་པ་ཤུའི་བྱད་མེད་ལྷ་བརྒྱ་
 ལྷི་བའི་ཆོས་བརྒྱད་སྟོང་བར་ཁས་བླངས་པས་དང་། བྱ་མོ་ཆོས་སྤྱིན་མ་འཕྲིན་གྲིས་དང་།
 ཡུལ་དབུས་གྲི་མི་རྣམས་བརྒྱའི་ཆོགས་གྲིས་དང་། མཐའ་འཁོབ་གྲི་མི་རྣམས་ལྷའི་ཆོགས་
 གྲིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དང་བརྒྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྟེན་རྫོགས། <ལྷ་པ་སམ་བརྒྱ> (འདུལ་བ) 1 དགོ་སྟོང་པ་མ། 2 དགོ་སྟོང་པ་མའི་སྟོམ་པ། སྐྱ་བཤད་
 བློ། བསྟེན་པ་ནི་ཉེ་བའམ་ཉེ་བར་བྱེད་པ་དང་། རྫོགས་པ་ནི་མུ་དན་འདས་པ་དོན་ཏེ། མུང་
 འདས་ལ་ཉེ་བའམ་ཉེ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་དགོ་སྟོང་གི་སྟོམ་པ་ཡང་དག་
 པར་བླངས་ན་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་གྲིས་མུ་དན་ལས་འདས་པ་དང་། ཁད་ཉེ་བར་བྱུང་བས་
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་འཇམ་མཆོག་པར་བསྟེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །མུང་འདས་ལ་རྫོགས་པ་ཞེས་
 པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། གཞོད་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་དུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་
 པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལ་གཞི་བྱས། སྐད་དོད་ལྷ་པ་སམ་
 བརྒྱ་ཞེས་པའི་ལྷ་པ་ནི་བསྟེན་པ་འཇམ་ཉེ་བར་བྱེད་པ། སམ་བརྒྱ་ནི་ཡང་དག་པར་སོང་བས་ན་
 རྫོགས་པ་སྟེ་མུང་འདས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། བསྟེན་རྫོགས་ཞེས་བསྒྱུར་མོད། འོན་ཀྱང་རྫོགས་
 བསྟེན་ཞེས་བསྒྱུར་ན་གོ་བདེ་བར་སྤང་སྟེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་དང་དེའི་འབྲེལ་པ་རྣམས་སུ་

རྒྱུ་ལྟེན་ཞེས་འབྲུང་ཞིང་། དག་སྒྲོན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཁྱུ་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པ་ལས་ཀྱང་། འདི་རྒྱུ་ལྟེན་དུ་ཡང་འབྲུང་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞོ་བ་སྒྲང་དུས་ཆོག་ལྷ་ཕྱོགས་སྒྲིལ་ཞེས་འབྲེལ་བྱེད་དགོས་པ་མང་དུ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ལོངས་སྒྲོང་རྒྱུ་ལྟེན་ཞེས་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་དང་། ཤེས་རབ་ལྷ་བྱ་རྒྱུ་ལྟེན་སོ། །

བསྟན་རྒྱུ་ལྟེན་གྱི་སྒྲིལ་པ་གསོར་བྱུང་ཡན་ཆད་དང་ལྷན་པ། (འདུལ་བ) ལྷང་བ་སྒྲེ་བའི་ཡན་ལག་ཅིག་སྟེ།
བསྟན་རྒྱུ་ལྟེན་གྱི་སྒྲིལ་པ་སྒྲེས་ནས་པམ་པ་འཆབ་བཅས་གྱིས་མ་ཉམས་པ་ལ་ཟེར།

བསྟན་རྒྱུ་ལྟེན་གྱི་ལས་སྒྲོབ། (འདུལ་བ) བསྟན་རྒྱུ་ལྟེན་གྱི་སྒྲིལ་པ་འབོགས་པའི་ལས་ཀྱི་ཆོག་དངོས་སུ་བྱེད་མཁན་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ལ། བསྟན་རྒྱུ་ལྟེན་གྱི་ལས་སྒྲོབ་ཟེར། ཞིབ་པར་བཤད་ན། རྒྱུ་ལྟེན་འདུལ་བ་ལས། བསྟན་བྱའི་རྒྱུ་ལྟེན་རྒྱུ་ལྟེན་གྱི་སྒྲིལ་པ་སྒྲེས་པའི་ཆོན་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ་དེ་དེའི་བསྟན་རྒྱུ་ལྟེན་གྱི་ལས་སྒྲོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཅས་གསུངས། བསྟན་རྒྱུ་ལྟེན་གྱི་ལས་སྒྲོབ་ཉེས་ལྱེད་པ། (འདུལ་བ) དག་སྒྲོང་ཆོས་བྱུག་ལྷན་གྱི་སྟེང་དུ་བསྟན་རྒྱུ་ལྟེན་གྱི་སྒྲིལ་པ་འབོགས་པའི་ཆོག་ཆོག་བྱེད་ཀྱང་མ་འཁུལ་བར་སྒྲོ་ལས་ཐོན་པ་དེ། བསྟན་རྒྱུ་ལྟེན་གྱི་ལས་སྒྲོབ་ཉེས་པའི་མཚན་ཉིད། རྒྱུ་ལྟེན་འདུལ་བ་ལྟར་རོ། །

བསྟན་ལས་པ། 1 ད་རྒྱལ་བྱེད་པ། རྒྱུ་ལྟེན་འདུལ་བ་རྒྱུ་ལྟེན་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྒྱུ་ལྟེན་པར་བཤད་པ་༩ ལྟོ་༡༥ རབ་པ་ལས། བསྟན་ལས་པ་ནི་རྒྱུ་ལྟེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 ཉམས་སྒྲོབས་ཀྱི་མིང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་རྒྱུ་ལྟེན་ཆེན་པོའི་བཤེས་སྒྲིང་གི་འགྲེལ་པ་༩ དེ་༡༥ རབ་པ་ལས། བསྟན་ལས་པ་ནི་ཉམས་སྒྲོབས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །3 ཉམས་སྒྲོབ་པའི་དོན་དུ་བཤད། རྒྱུ་ལྟེན་ལས་པའི་ལས། སྒོག་བཅད་པ་ལས་ཀྱི་སྒྲོང་གྱི་འཛིན་ཉེན་གྱི་བཟབ་བཅད་དང་སྒྲོན་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་མཐུ་རྒྱུང་བ་དང་བསྟན་ལས་པ་དང་རྒྱུ་ལྟེན་ལས་པ་དང་སྒྲོབས་རྒྱུང་བ་དང་འབྲུ་དཀའ་ཞིང་ནད་བསྐྱེད་པས་སེམས་ཅན་པལ་ཆེར་ཆེར་མ་ཟད་པར་ཡང་འཆི་བར་འབྱུང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྟེལ་པ། བརྒྱུད་པའི་ཞེས། གཤེལ་བ་དང་དོན་འདྲ། ཆང་མས་མ་བསྟེལ་བ་གནང་རྟོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བསྟེལ་བ་མི་མངལ། བརྗེད་པ་མེད་པ། མི་བརྗེད་པ། མི་འདའ་བ།
བསྟེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆན་ཉེར་གཅིག་གི་ཡ་གྲུལ། མི་བརྗེད་པའི་རང་
བཞིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་དུས་ལས་ནམ་ཡང་མི་འདའ་བའི་མཆན་ཉིད་དམ།
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྲན་པ་ཉི་བར་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས།

ཏ་ཏ། (ལེགས་སྒྱུར) དེ་ཁོ་ཉིད།

ཏ་ཏི་ཟ། (ལེགས་སྒྱུར) བྱ་ཏི་ཏི། བྱ་དེའི་ཚང་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་ན་ཡོད་པ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱབ་ས་ཀྱིས་ཚང་
དང་སྒོ་ང་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་ཁྱེད་ལོ། །དེར་བྱ་དེས་རྒྱ་མཚོ་ཐང་པར་འདོད་ནས་གཤོག་པས་
རྒྱ་མཚོའི་རྒྱ་ཕྱིར་འབོ་བས། སང་སྒོང་ཞིག་ན་རེ་དུད་འགོ་མཐུ་ཚུང་བ་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཅི་བྱར་
ཡོད་ཅེས་ཁྱལ་ཚོད་བྱས་པ་ལ། བྱ་ཁྱུང་དེ་ན་ཡོད་པ་ཐོས་ནས་ཁོས་ཏེ་གཤོག་པ་གཅིག་གིས་
རྒྱ་མཚོ་བཀག། གཅིག་ནས་མཁའ་ལ་འཕྱར་བས་སྒྲ་རྒྱས་སྒྲག་སྟེ། ཚང་དང་སྒོ་ང་དེ་མ་
ཐག་ཕྱིར་བཏོན་ཏེ་བཏང་ངོ་ཞེས་གྲགས་པས་བྱ་ཏི་ཏི་ཞེས་པ་དེར་སང་བྱ་བྱ་བྱ་ཞེས་པ་ཆེ་
ཚུང་ཕྱག་རོན་ཅམ་མདོག་སྒྲ་བོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟེ། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་
རྒྱ་གསུང་ངོ། །ས་སྒྲ་ལེགས་བཤད་ལས། དག་པོའི་རྒྱས་པ་མ་བཟགས་པར། །ཉམ་ཚུང་ན་
ཡང་བརྟམ་མི་བྱ། །ཏ་ཏི་རྩ་ལ་བརྟམ་པ་ཡིས། །ནམ་མཁའ་ཕྱིར་གིས་རྒྱ་མཚོ་བཅོམ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཏ་ཟིག 1 གནའ་བོ་པར་སིག Persiaཔར་སིའམ་པར་ཟིག་ཅེས་འབོད་པའི་ཡུལ་དེར་སང་ཨི་རན་Iran
ཟེར་བ་དེའི་མིང་། དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་གྱིས་ཀྱང་པར་སིག་གི་ཡུལ་ཏ་ཟིག་ཅེས་བཤད།
རྒྱ་མིས་འདི་ལ་བོ་ཟེ་པར་སིག་ཟེར། ཞིབ་སྒྲ་པར་སིག་ཅེས་པའི་ཐང་དུ་གྲག་ཟིགས། 2 འིན་
ཅང་གི་རྒྱ་རྒྱུད་དུ་ཆགས་པའི་གངས་རྒྱུད་མི་རིགས་འགྲུབ་ལའང་ཏ་ཟིག་ (Tajik) ཅེས་ད་ལྟ་
ཡང་འབོད་ཀྱི་འདུག དེའི་སྒྲོང་གོས་ཆེན་ཚོང་ལམ་ Silk Road ཞེས་པའི་གྲུགས་མཐོང་
བརྟན་ཐག་ Video ལ་གཟིགས་ན་ཤེས་རྒྱས། པར་ཟིག་གམ་མིང་གཞན་ཨི་རན་གྱི་མི་རྒྱུད་

ཤིན་ཅད་གི་ཡུལ་དེར་མཆེད་པར་སེམས། 3 ཀ་སྒྲིར་གྱི་རུབ་དང་། ཨབ་ལྷན་ནི་སྤྲོན་གྱི་བྱང་
 ཟློགས་སུ་ཡོད་པའི་ (Tajik) ཞེས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དེར་ལོ་རྒྱུས་མཁས་པ་ཆོས་ངོས་འཛིན་
 བྱེད་མཁན་འདུག འདི་ལ་ (Tadzhik) དང་ (Tadzhikistan/Tajikistan) ཞེས་པའི་འབྲི་ཚུལ་
 གཞན་ཡང་སྤང་། ཏ་ཟེག་གི་སྤྲོན་ཞེས་པ་ནི་ཏ་ཟེག་གི་ཡུལ་ཞེས་པའི་དོན་རེད། ལྷང་སྤྱོད་ལ་
 པའི་རྫོང་ཆེའི་སྤྱོད་ཀྱི་པའི་དག་ཡིག་ལས་ཀྱང་། སྤྲོན་ཞེས་ནམ་དུའང་བདུན་པ་གནས་གཞི་སྟོན་
 པར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱི་བྲག་ཆེན་སྟོན་
 ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བར་། འདི་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་རྫོང་སུ་འབྲང་བའི་སྟོན་པ་རྩ་མ་ཉས་སྤྱར་བའི་གཞུང་
 ལུགས་འཛིན་པ་ཏ་ཟེག་པའམ་སྤྱོད་ཀྱི་གསུངས་ལ། ཞེས་པའི་གསུང་སྟོལ་ཞིག་དང་། ཡང་ཏ་
 ཟེག་པ་ནི་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྲོན་པ་ལས་ཀྱང་ཐ་ཆད་དུ་གསུངས་པའི་བཤའ་སྟོལ་སྤང་། འདི་གན་འདུས་
 བོད་དང་འབྲེལ་བ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ཚུལ་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསུངས་འདུག
 འདི་སྟོར་རྒྱས་པ་གཟིགས་འདོད་ན་མཁས་དབང་དུང་དཀར་རྫོང་འབྲེལ་ལས་འཛིན་པ་ལ་
 ཆེའི་ཆེག་མཛོད་དུ་གཟིགས། ལྷག་གཟིག་ཞེས་ཟེས་པའང་མང་དུ་སྤང་རོ། །

ཏ་ལ། (ལེགས་སྤྱར་) 1 ཤིང་ཏ་ལ་སྟེ། ཤིང་སྟོང་རིང་ཞིང་མཁྲེགས་ལ། ལོ་མ་རྒྱུད་གཡལ་འབྲེལ་གྱི་
 བཅད་ན་མི་སྟེ། པའི་ཤིང་སྟོང་ཞིག་ཤིང་སྟོང་ལ་གྲིས་ཉག་ཀ་བཏོད་ནས་ཤིང་རྒྱ་བཏོན་ནས་
 ཤིང་ཆང་བཟོ་བར་བྱེད། དབྱིན་སྐད་དུ་ Palmyra tree ཟེར། 2 བེ་ཏའི་འབྲས་བུ་དང་དོན་
 གཅིག་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་སེམས་པ་སྤྱོད་བས་གཏམ་
 རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། ཏ་ལ་དང་བེ་ཏའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ཀོ་ཀོ་ན་ཏེ་Coconut གཉིས་དོན་
 གཅིག་ཏུ་མཛད་འདུག ཏ་ལ་ནི་ཀོ་ཀོ་ལ་ཏེ་ལ་འཇུག་པར་དཔེར་ན། སྟོང་རྟོལ་སྤྱོད་འབྲེལ་
 མེད་བཅག་ཐབས་ལས། ཏུ་མ་ཏ་ལའི་འབྲས་འབྲེལ་བཞིན་རས་རྒྱས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 སྟོན་
 མེ་ལའང་འཇུག དཀོན་མཆོག་ཏ་ལའི་མདོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ཐལ་མོ་བཟུང་བ། 5 སྤང་ཆེན་
 གྱི་ན་འདབ་པན་རྒྱུན་གཡོབ་པ་སོགས་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་པར་བཤའ།

ཏུ་ལ། (སོག་སྐད་) རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོའི་མིང་།

ཏ་ལ་ལ། (ཞེགས་སྤྱར) 1 སྒོན་མེའམ་མར་མེ། འདི་ལེགས་སྤྱར་ཡིན་པར་ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་གསུངས་
 ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྒོན་མེའི་སྐད་དོད་ཏ་ལ་ལ་བྱར་ཆག་པས་ཏལ་ཅམ་དང་། ཏལ་སྤྱིན་སོགས་
 མཐའ་ཡས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 མར་མེ་འབར་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། མར་མེ་འཆི་
 ཁར་དམར་ལྟེན་ལྟེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར།

རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ། རྒྱ་ལ་ནི་སོག་སྐད་དུ་རྒྱ་མཛོའི་མིང་ཡིན་པས་རྒྱ་མཛོ་རྒྱ་མ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་སོག་
 པོའི་རྒྱལ་པོ་ཨལ་ཐན་ཁྲན་གྱིས་རྒྱལ་དབང་སྐྱེའི་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཛོར་ཆོས་
 ལུས་པའི་ཡོན་དུ་ཁོར་བུ་སོགས་རིན་པོ་ཆེའི་འབྲུལ་བ་གྲུ་ལོ་མ་བ་དང་བཅས། རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ་
 བཟོ་རྒྱ་རྩེ་རྩེ་འཆང་རྒྱ་མཛོ་རྒྱ་མ་ཞེས་པའི་མཆན་བསྟོད་ལྟུང་། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་དབང་
 སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ་ཞེས་པའི་མཆན་གྱིས་བསྐྱགས་སོལ་བུང་བ་
 རེད། རྒྱལ་པོར་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་ལྟེང་ཆངས་པ་ཞེས་པའི་མཆན་པར་ལུལ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད།

ཏ་ལའི་འབྲས་བྲུ། པེ་ཏའི་འབྲས་བྲུ་སྟེ་ཀོ་ཀོ་ན་ཏི་ Coconut ཞེས་པའི་ཤིང་འབྲས་དེའི་མིང་། རྫོང་
 རྩོལ་རྒྱ་མའི་བྱད་མེད་བརྟག་ཐབས་ལས། རུ་མ་ཏ་ཏ་ལའི་འབྲས་འབྲ་བཞིན་རས་རྒྱས། 1 ལྟ་བུ།
 ཏཱ་ལི་ལྷ། རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། བོད་སྐད་དུ་རྩོ་འཛོག་ཟེར། འདིར་
 གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་སྟན་གྲགས་ཅན་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡོད། སློབ་
 གཉེར་ཁང་འདིར་ཐུད་པའི་གཤག་བཅོས་སོགས་ཆད་མཐོའི་སྤྱན་དབྱེད་སོགས་སློབ་པའི་
 གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྐོར་བྱར་ཅམ་ཞིག་འདུལ་བ་ལུང་དུ་འང་
 གསལ། འདི་ལ་ལེགས་སྤྱར་དུ་ཏཱ་ལི་ལྷ་ཟེར་ཞིང་། དེར་སང་ Taxila ཟེར། པ་ཀི་སྤྱན་གྱི་
 པན་འཇམ་མངའ་སྡེའི་ར་ཁལ་མིན་ཏིའི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། Rawalpindi District of Punjab
 province of Pakistan དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་གནས་ཆེན་ཁག་ལ་བགྲོད་པའི་
 ལམ་ཡིག་ལས། ལ་ཏོར་ནས་ར་ཁལ་མིན་ཏི་དང་དེ་ནས་བྲུ་ཐན་བཞི་ཅམ་ན་ཏག་སི་ལ་ལ་
 སྟེན་སྟེ། དེ་ནི་རྩོ་འཛོག་བྲུ་པའི་ཡུལ་སྟེ་སྤྱན་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་གནས་ཀྱན་གྱི་འབྲུང་ཁུངས་
 དང་། གྲོང་ཁྱེར་དུག་གི་རྒྱལ་བུ་ནམས་ཡོན་ཏན་སློབ་རྒྱ་འགོ་བའི་ཡུལ་ཡིན། སྤྱན་པ་འཛོ་

བྱེད་གཞི་ནས་ཀྱང་དང་པོར་སྒྲུབ་པའི་ནས་བསྐབས། རང་པོའི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་ལྷན་པོའི་དུས་ཙམ་ན་ཡུལ་འདིར་བསྐྱབ་པ་རྒྱ་ཆེ་དར་ཞིང་། ད་ལྟ་ཡང་རྩམ་ར་རྩི་ཀའི་མཆོད་རྟེན་དང་སྟོན་གྱི་དགོན་ཡུལ་མང་པོ། སྲོང་ཁྱིམ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནས་རྟེན་པའི་སྐུ་བརྙན་ནམས་དེ་ཀའི་ཕུ་སེམ་ན་བཀུགས་སོ། །དག་སི་ལ་ནས་རེ་མི་བརྒྱད་དེ་བུ་བ་རྩ་སོང་ན་མིས་ལུ་མར་ཡང་མི་རིང་། དེ་ནི་སོགས་མེད་སྐུ་མཆོད་འབྱུངས་གནས་ཡིན། ཞེས་ལས་བཤད་དོ། །འདུལ་བ་ཡུང་གཞི་དྲ་ག་པ་ ༡ལས། བྱ་གལ་ཉེ་དེ་ལྟ་བུ་སྟོབས་ཤིག་དེས་སྐྱབ་དབྱེད་བསྐབ་པར་བཅམས་པ་དང་། དེས་སྐྱབ་དབྱེད་ནི་ཡོབས་ན་དེས་སྐྱད་པའི་སྟོན་པ་དབྱེ་བའི་དབྱེད་མ་ཤེས་ནས། དེས་རྫོ་འཛོག་ན་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱུན་ཤེས་ཀྱི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ། དེས་སྐྱད་པའི་སྟོན་པ་འབྱེད་པའི་དབྱེད་ཤེས་སོ་ཞེས་སོས་ནས། དེ་རྒྱལ་པོའི་བྱེད་དུ་སོང་སྟེ་སྐུ་སྤྱོད་ལ། ལྟ་རྫོ་འཛོག་རྩ་མཆོད། ཅི་ཞིག་གི་ཕྱིར་དེ་ན་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱུན་ཤེས་ཀྱི་བྱ་ཞེས་བྱའི་བ་མཆོས་ཉེ། དེ་སྐྱད་པའི་སྟོན་པ་འབྱེད་པའི་དབྱེད་འཛལ་བས་དེ་སྟོབ་རྩ་མཆོད། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །དག་སྟོང་མ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལས་ཟས་ལེན་པའི་ལུང་བྱེད་ཀྱི་སྲོང་གཞིའི་སྐབས་ཀྱི་ཡུང་རྩམ་འབྱེད་དྲ་ཙ་བ་ ༡༣༡༩ན་ལས་ཀྱང་། རྫོ་འཛོག་ཅེས་པའི་ཆོག་འདི་འབྱུང་དོ། །

ཏམ་བྱ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) ཏམ་ལ་དང་འདྲ།

ཏྲུམ་ད། (ལེགས་སྒྲུབ) ། རྒྱུད་མངས་ཞེས་བྲ་བ་སྟེ། རྒྱུད་དམ་སྒྱུད་པ་བཞིའམ་ལྔའམ་དྲུག་དང་ལྷན་པའི་
 རྩོད་མོའི་དབྱིབས་འདྲ་བའི་སྒྲ་སྟན་ཞིག ཏྲུམ་ཞེས་འབྲི་བར་བྱེད་ཀྱང་། ཏྲུམ་མ་མཐུག་
 ཞེས་གིས་ན་དག་པར་སེམས། སྒྲ་བཤད་ནི། རྒྱུད་ནི་འདིར་སྒྱུད་པའི་མིང་ཡིན་ལ། མངས་
 བོ་མང་པོ་སྟེ། རྒྱུད་པ་མང་པོ་ལྷན་པའི་རྩོམ་ཆས་ཡིན་པས་ན་རྒྱུད་མངས་ཞེས་བྲའོ། །དེང་
 སང་སི་རྩུང་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་དང་འདྲ་བ་ལ། འབྲུག་པར་ནི། སི་རྩུང་ནི་རྒྱུད་གསུམ་ཙམ་དང་
 ལྷན་ལ། རྒྱུད་མངས་ནི་བཞེན་ས་དྲུག་གི་བར་རོ། །ཁྱ་གར་ཡུལ་སྐད་དུ་Tanpura ཏན་ཕུར་
 ཟེད། ཨ་རབ་ཀྱི་སྐད་འཕང་ཏྲུམ་ར་ཞེས་འཛོད། 2 རྩོད་མོ་ 3 མི་མང་གི་མིང་ཡིན་པར་ཡང་

བཤད། 4 རི་ཐ་ཞིག་བཅས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

ཏུསྒྲུ་ལ། (ལེགས་སྒྲུར) 1 སོ་ཅི་སྟེ། ཁྱི་ཤིང་ལ་སྟེས་པའི་ལོ་མ་དེ་ཞེས་ལ་རོ་ཁ་བ་བཟར་རུང་བ་ཞིག
 རྒྱ་གར་བས་འདི་ལ་སྟན་ Paan ཟེར། འདི་བོད་པའི་ཞལ་ཏྲོག་གི་དོད་ལྷ་བྱ་ཡིན། འོན་ཀྱང་
 སྤྱིར་བཏང་རྒྱ་གར་ཡོངས་གྲགས་ལ་སྟན་ཞེས་པ་ལོ་མ་ཅམ་ལ་མི་ཟེར་བར། ལོ་མ་དེའི་ནང་
 དུ་སྟུ་པ་རི་ Supari (ཕྱི་རྒྱལ་བས་ Betel nuts ཟེར་ཞིང་། བོད་སྐད་དུ་གོ་ཡུ་ཟེར་གྱི་ཡོད་
 འདུག) ངང་ཙན་ Choona ཞེས་པའི་བྱུག་ཇུས་དཀར་སོ་ཞིག་སོགས་ཇུས་མང་སོ་མཉམ་དུ་
 བསེས་ནས་ལོ་མ་དེའི་ནང་དུ་སྟུགས་ཏེ་སྟུ་མ་ལྟེ་བ་བྱས་ནས་དབྱིབས་བྱ་གསུམ་ཞིག་ཆགས་
 འོང་བ་དེའི་མིང་ཡིན། འདིས་ཟས་འདྲ་བར་བྱེད། ཁའི་རི་མ་སེལ་བར་བྱེད། ངལ་གསོ་བར་
 བྱེད། ཏྲོབ་བསང་ཞིང་རིག་པ་དྲངས་པར་བྱེད། སོ་མཁྱེགས་པོར་བྱེད་པ་སོགས་བྱང་ཆོས་དུ་
 མ་ཡོད་པར་བཤད། འདི་ལ་བོད་སྐད་དུ་སོ་ཅི་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་སེམས།
 འོན་ཀྱང་འདི་རྒྱན་དུ་ཐ་མཁན་གྱི་རྒྱ་གར་མོང་གསེབ་པ་དག་གི་སོ་ནི་ཐམས་ཅད་རུལ་ནས་
 ཡོད། བལ་ཆེར་ཐ་ཆེས་པས་སྟོན་ཡིན་འདྲ། ལྷ་བ་མི་མིད་པར་བྱིར་འདོར་ཞིང་འདིས་ཁ་མཆུ་
 སོགས་དམར་པོར་བྱེད། རྒྱ་གར་གྱི་མེ་འཁོར་དང་རྒྱངས་འཁོར་འབབ་ཚུགས་སོགས་ཀྱི་ས་
 ཆ་ལྷག་ཀྱིས་ཡོད་ཆད་ལ་མཆེལ་མ་དམར་པོ་འདི་དོར་ནས་ཁོར་ཡུག་ཏུ་ཅང་བཅོག་ཅིང་མི་
 གཙང་བར་བྱེད། འདི་བཟོས་ན་བཟེ་བེར་ཅམ་བྱེད། གྲྲ་པ་རྒྱན་པ་ལག་ལ་ཞིག་གིས་འདི་སྟོན་
 མ་མི་ཤ་ཐ་མཁན་ཆོར་མི་ཤ་བཟའ་མི་དགོས་པར་དེའི་དོད་དུ་བཟོས་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་བཤད་
 སྟོལ་ཡང་ཡོད། དེ་ལ་འགྲེལ་བཤད་འདི་ལྟར། དཔེར་ན་ལོ་མ་དེ་མིའི་བགས་པ་དང་། རང་དུ་
 ལྷག་རྒྱའི་སྟུ་པ་རི་ཞེས་པ་དེ་རུས་ཞིབ་ཀྱི་ཆབ་དང་། ཁ་དོག་དམར་པོ་དེ་ལྷག་གི་དོད་རེད་
 ཅེས་བཤད་སྟོལ་འདྲ་ཆགས་ཤིག་འདུག་ཀྱང་རྒྱ་གར་པའི་བཤད་རྒྱན་ལ་ནི་དེ་འདྲ་མི་འདུག
 2 ཏམ་བྱ་ལའི་ལོ་མས་བཟོས་པའི་བཏུང་བ་ཁ་དོག་དམར་པོ་སྦྱར་སེང་པེ་བ་ཞིག་གི་མིང་། དེ་
 ཡང་ལོ་མ་དེ་ལ་འགྲོན་བྱ་བསྟེགས་པའི་ཐལ་བ་བཏུང་། དེ་ཆང་པལ་འདེབས་པའི་དོད་སོ་ཡིན་
 པར་འདུག བར་དུ་དེ་བཟང་བཏུབ་ནས་ཞག་གཉིས་གོས་ཀྱིས་མནན་པ་ལངས་པ་དེ་ལ་སྟན་

ཟེད། དེ་ལ་ཆོས་སྐད་དུ་ཏམ་བྱ་ལ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་གོ་ལ། བོད་སྐད་དུ་སོ་ཅི་ཟེད། ཆག་མོད་
ནམ་ཐང་ལ་གཞི་བྱས། 3 དེ་ལྟ་བུའི་བརྒྱུགས་པའི་གཏོར་མ་ལ་ཏམ་བྱ་ལ་ཞེས་བོད་
པས་མིང་བཏགས་པའམ། ཡང་ན་སྟན་གྱི་ལོ་མ་དེ་རྒྱ་གར་བས་སྦྱིན་སྟེག་དུ་འབྱུང་ཞེས་
དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། ལོ་མ་དེའི་དོད་པོ་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །
ཏམ་བྱེད། སི་རྒྱ་ལ་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། ལྟམ་དང་། སྤྱི་ལྟམ་། ཟངས་སྤིང་། ཅམར་བྱེད་ཞེས་བྱ་
བ་ནམས་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན། སི་རྒྱ་ལའི་ཐད་དུ་གཟེགས།
ཏའི་སི་རྒྱ། (རྒྱའི་སྐད་ཀྱི་) ཏའི་སི་རྒྱ་ནི། རྒྱ་ནག་གི་གོ་ས་ཞིག་ཅས་སོགས་པོ་དགེ་བཤེས་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་
ཆོག་མཛོད་ནང་གསལ། ཏ་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དེ་ཆེན་པོའི་མིང་ཡིན་པར། དག་སྟོན་
འབྲེལ་བར་གསུངས། ཡང་ན་སྟན་པའི་རྒྱ་ལ་རབས་ལས། དེ་སོགས་པོའི་སྐད་ལ་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཟེར་བ་རེད་ཅེས་གསལ།
ཏའི་སི་རྒྱ། ཏའི་སི་རྒྱ་དང་འདྲ།
འི་ཀམ་ (ལེགས་སྦྱར) དཔུལ་གྱི་དོང་ཅེ། ལེགས་སྦྱར་དུ་ ཏྭ་ཀ་ཀྱང་། སྤྱི་རྒྱལ་བས་ Coin ཟེར་བ་དེའོ། །
ཏི་ཐུ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་བྱུང་ཆེན་རྒྱ་ལོ་པ་དང་མི་ཉི་པ་གཉིས་ཀའི་དངོས་སྟོབ་ཡིན་ཞིང་། རས་རྒྱུང་པའི་
སྒྲ་མ་ཡིན།
ཏི་ཐྱད། ལུལ་བྱ་པལ་མོ་ཆེས་བོད་ལ་ཏི་ཐྱད་ཟེད། རྒྱ་ནག་པ་ནམས་སྟོན་དུས་ཏུ་ཐུ་ཐུ་དང་། དེང་
སང་སི་ཅང་ངམ་གི་ཅང་ཞེས་འབོད། སོགས་པོས་བྱ་ཐྱད་ཅེས་འབོད།
ཏི་ཙ། (འབྲུལ་བ) ཏི་ཙ་དང་འདྲ།
ཏི་ཙ། (འབྲུལ་བ) མགར་བས་ལྷགས་བརྒྱུང་སའི་འོག་གཞིའི་དོ། ནམ་འབྲེད་འབྲེལ་། ཙུ་ ༡༡༣༩ན་
ལས། ཏི་ཙ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་གཞིའི་དོའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ཏི་ཤྱ། (རྒྱའི་སྐད་ཀྱི་) རྒྱལ་པོའི་དབྱ་སྒྲ།
ཏི་ཤེ། (ལེགས་སྦྱར) གངས་ཤི། གངས་དཀར་ཏི་ཤེ་ལ་གཟེགས།
ཏིང་། 1 ཡོན་ཆབ་འབྲུལ་སའི་སྟོད་གྱི་མིང་། མཆོད་ཏིང་ལ་བདུན་ཆར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། རྒྱ་གཉིས་

དང་། ཉེར་སྤྱོད་ལྷ་སྟེ་བདུན་མཚོན་བྱེད་ཡིན། རྩ་གཉིས་ནི། མཚོད་ཡོན་དང་། ཞབས་བསེལ་
ལོ། ཉེར་སྤྱོད་ལྷ་ནི། མེ་ཉོག་བདུག་སྟོས། མར་མེ། ཁྲི་ཆབ། ཞལ་ཟས་དང་ལྷོ། ཉེས་ན་
རྩ་གཉིས་དང་ཉེར་སྤྱོད་ལྷ་སྟེ་བདུན་མཚོན་བྱེད་དོ། གླུ་བཤད་ནི། འདི་ལ་ཉིང་ཞེས་པའི་རྩ་
མཚན་ནི། ལི་ཉིང་ལྷ་བྱུར་དབྱུག་གྲུས་བསྐྱུན་བཤམ་ཕྱ་བརྒྱབ་ན་ཉིང་ཞེས་པའི་རྩ་འབྱུང་བས་
དེའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའོ། ༡༢ སྤྱི་ཁྱད་པར་ཞིག་དཔེར་ན་ལི་ཉིང་གི་རྩ་ལྷ་བྱ།

ཉིང་དེ་བ། ། བརྟན་ཞིང་མི་འགྱུར་བ། སྟོབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུངས་ཀྱི་ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་
བ་ཀྱི་ལས། རྩ་གཉིར་ལྷར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། ཉིང་དེ་བནི་བརྟན་ཞིང་མི་
འགྱུར་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། ༡༢ ཆོར་བ་སྟོང་ཚུལ་ཞིག་ཆ་ཉིང་དེ་བ། ན་ཉིང་དེ་བ་ཞེས་བ་
ལྷ་བྱ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཕྱ་རྒྱུང་བའི་ཞལ་ནས། དས་དང་པོ་སྤང་སྟོས་སྤྲ་ཆ་ཉིང་དེ་
བ་བྱལ། དེ་ནས་རེད་བྱ་བ་ཞེ་སྟོར་མངར་སིང་བ་དབུལ་རྩ་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ། །

ཉིང་དེ་འཛིན། <སལྷ་རྩི> བརྟགས་ཟེན་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་རྩ་བྱུན་ལྷ་བྱ་འཛིན་པའི་སེམས་
ཅི་གཅིག་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་སྟེ། ལུལ་དེས་ལྷའི་བཞེ་པའོ། །རྩལ་
ཆབ་ཆོས་རྗེའི་ཀྱན་བརྟན་དར་རྟེན་ལྷར་བཀོད། བཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྩལ་མཚན་གྱི་སེམས་
སེམས་བྱུང་གི་འབྲེལ་པར། བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་
ནི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྟོན་པའི་ཆེ་སྟོན་བཏགས་པའི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཛིན་པ་ཡིན་པས་
བཏགས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་འོ། །རྩལ་ཆབ་དང་བཀའ་ཆེན་གྱིས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐུར་དུ་ཅིག་གིས་བཏགས་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཞེས་མི་འདྲ་བ་
གསུངས་པ་ལ་གོ་རྩ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སལྷ་རྩི་ཞེས་པ་ཡང་དག་
པར་འཛིན་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ས་སྤྱ་ཞེས་པ། ཡང་དག་པ། ཀྱན་ཏུ། རྩོགས་པ་
བཅས་ཀྱི་དོན་དང་། རྩི་ནི་འཛིན་པའོ། །སྤྱ་སྤྱུབ་ཀྱི་བཟང་སྟོང་འབྲེལ་བ་ཀྱི་ལས། ཉིང་
འཛིན་སྟོབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་འཛིན་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏེ་བསམ་གཏན་འོ། །སྤྱ་
བཤད་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། ཉིང་དེ་ནི་ཐང་དེ། འཛིན་ནི་མི་གཏོང་བའོ། །དཔེར་ན་ཐག་པ་

དང་གོས་ཡུག་སོགས་ཡ་ཡོད་དང་ཁམ་ཁུམ་མེད་པར་དམ་དུ་འཛིན་པ་ལ། ཐང་དེ་འཛིན་ཞེས་
བརྗོད་པ་ལྟར། སེམས་དམིགས་པ་ལ་དམ་དུ་བཟུང་ནས་མི་གཏོང་བར་འཛིན་པ་ལ་ཉིང་དེ་
འཛིན་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་ཉིང་དེ་ནི་མི་གཡོ་བ། འཛིན་ནི་མི་གཏོང་བའོ། །ཐང་ཞེས་པ་དམ་
པོའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ནི། དཔེར་ན་དམ་ལྟོད་ལ་ཐང་ལྟོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞིབ་པར་ཐང་ལྟོད་
ལ་གཟིགས། ཡང་ན་ཉིང་དེ་ནི་བརྟན་བ། འཛིན་ནི་སྤར་བ་འདད་པ་ལྟར་མི་གཏོང་བའི་དོན་ཡིན་
པས། སེམས་དམིགས་པ་ལ་བརྟན་པར་བཟུང་ནས་མི་གཏོང་བས་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་ཞེས་སྒྲ་
བཤད་ཀྱང་རུང་སྟེ། བརྟན་ཞིང་མི་འགྱུར་བ་ཉིང་དེ་བའི་དོན་དུ་ལུང་ཐུན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་
པར་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་། ཉིང་དེ་ནི་རྒྱན་ཆགས་ལ། འཛིན་ནི་མི་གཏོང་བའོ། །དེས་ན་
སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱན་ཆགས་པར་དམ་དུ་བཟུང་ནས་མི་གཏོང་བས་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་
ནོ། །དེ་ཡང་ཉིང་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྤྱིང་དེ་། ཚུག་གི་སྤར་ཆགས་ལ། རྒྱན་ཆགས་ལ། བར་
མ་ཆད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པར། བྱ་ཉི་དགེ་བ་ཤེས་རིན་ཆེན་གྲུབ་གསུང་བ་ནི། རྒྱལ་
ཆབ་ཆོས་ཟླའི་ཀུན་བརྟུས་དར་ཁྲིཀ་དང་ཡང་མ་སྟུན་ནོ། །ཡང་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤྱངས་
པའི་འབྲུམ་འགྲེལ་ ༣༡༥ པས་ཀྱང་། རང་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་ཐང་དེ་
སྤྱིང་དེ་སོ་རྒྱགས་པ་ལ་བསམ་གཏན་ནམ། ཉིང་དེ་འཛིན་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པའང་གོང་དུ་
བཤད་པ་དང་མ་སྟུན་ནོ། །ཡང་ན། ཟླའི་སྤྲགས་རིན་ཆེན་མོ་ལས། སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་
ཅིང་སེམས་ལ་འཛོག་པས་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཕྱང་སོ། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཆོགས་ཉེ། རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་
དེ་འཛིན་གྱི་རང་བཞིན་རྣམས་སོ། །འདིར་ཕྱང་སོ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཆོགས་ལ་གོ་
དགོས་སོ། །

ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ། མདོ་སྟེ། ༩ ཏ་པར་༡བཞུགས།

ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔལ། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་སྤྲགས་ཀར་གསལ་བཏབ་པའི་ཡིག་འབྲུའི་ས་
པོན་སྤྱི་དང་ཉི་ལ་སོགས་པ་ལ། ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔལ་འཕྲེལ། སྒྲ་བཤད་ནི། གནས་འདི་

ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་བསྐྱོམས་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་མཆོག་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་
ཤེས་སྐྱེས་ནས་སྐྱབ་པ་པོ་ངེས་པར་ལེགས་པ་ལ་སྐྱོར་བས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པཎ་ཆེན་སྐོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གསུང་།

ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཆིངས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་ཆིངས་
བཤད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ཞེད་གཤའི་ཆིངས། རྟོ་རྩེ་བཞིའི་ཆིངས། རྣལ་འབྱོར་དུག་གི་ཆིངས། ཉིང་
དེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཆིངས། བསྐྱེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཆིངས་དང་ལྔ་ཡོད་པ་ལས། ཉིང་དེ་
འཛིན་གསུམ་གྱི་ཆིངས་ནི། དང་པོ་སྐྱོར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་
ཉིང་དེ་འཛིན། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་རྩེའི་གསང་འདུས་
བསྐྱེད་རིམ་སྐོ་གསལ་བུང་བའི་རེ་སྐོང་གནད་དོན་གསལ་བ་ལས། ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་
ཆིངས་ནི། གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནས་མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ལ་གྲག་གི་བར་ནི། དང་པོ་སྐྱོར་བའི་ཉིང་
དེ་འཛིན་དང་། མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ནས། རྟེན་སྐོར་མ་མོ་སྐོམ་པ་ལ་གྲག་གི་བར་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་
རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། རྟེན་སྐོར་ཕྱག་མཆོན་མ་མོ་སྐོམ་པ་ནས། དཀྱིལ་འཁོར་
ཉིང་བསྐྱེད་བར་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉིལ། (ལེགས་སྦྱར) གནས་པ་བཞུགས་པ་སོགས་ལ་འདུག་པར། རྒྱལ་མཆོག་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་
དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་༤༩ན་ནན་གསུངས་སོ། །

ཉིལ་གྱི་གང་བྱ། ཉིལ་འབྲས་ཁེངས་པའི་ཤུན་ལྷགས་སྐྱབས་མོ།

ཉིལ་གྱི་ཕུབ་མ། ཉིལ་གྱི་ཤུན་པ།

ཉིལ་སྦྱང་། ཉིལ་འཛོག་པའི་མཛོད་ཁང་། མཛོད་ལས། ཉིལ་སྦྱང་ནས་ནི་ལོ་བརྒྱ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་བྱ།

ཏུ་རུ་ཀ། 1 ཏུ་རུ་ཀ་དང་དོན་འབྲ། 2 སྐོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་གི་མིང་ཡིན་པར། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་
མོ་སོགས་སུ་གསུངས། སི་བོད་རྒྱ་དགཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་བྲང་མཛེས་ལས། ཏུ་རུ་ཀ་
ཞེས་སྐོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ་བཤད་འདུག།

ཏུ་རྒྱུ། (ཞེགས་སྐུར) 1 གར་ལོག་གི་མིང་ཡིན་པར། སི་ལོང་སྐད་གཉིས་ཤམ་སྐུར་གསེར་གྱི་ཐེང་
 མཛེས་ན་གསལ། 2 ཏུ་ཐེག་གི་ཡུལ་གྱི་མིང་སྟེ། ཏུ་ཐེག་གི་རྒྱལ་པོ་ཏུ་རྒྱས་དབང་བསྐུར་
 བའི་ཡུལ། 3 ཀ་སྒྲིང་རམ་ཁ་ཆའི་ཡུལ་གྱི་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་
 གི་མིང། ཏུར་ལྷ་མའི་རྒྱ་གར་ནང་པའི་ཆོས་འབྱུང་༡༠༡ལས། དེའི་ཆེ་ཁ་ཆའི་ཡུལ་ལ་རྒྱལ་པོ་
 ཏུ་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར་ལོ། 4 ཏྲ་ར་དང་ལོག་པའི་མིང་ཡིན་པར། སི་ལོང་སྐད་གཉིས་ཤམ་སྐུར་གསེར་གྱི་ཐེང་
 མཛེས་ན་གསལ། 5 ཏུར་གྱི། (Turkey/Turks) ཞུས་པའི་རྒྱལ་རབ་དེབ་དང་པོ་36པ་ནང་།
 ཏུར་གྱི་དང་ཏུ་རྒྱུ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བྱས་འདུག དེས་ན་ཏུ་རྒྱུ། ཏུ་རྩ་གྱ། ཏུ་རྩ་ཁ།
 ཏུ་རྩ། ཏུ་རྩ། ཏུ་རྩ་གྱ། (ཐམ་གསུམ་པོ་འདི་སྟོས་ཀྱི་ཐེ་བྲག་གི་མིང་ཡིན་པར། སི་ལོང་
 སྐད་གཉིས་ཤམ་སྐུར་གསེར་གྱི་ཐེང་མཛེས་ན་གསལ།) རྣམས་དག་མ་དག་གི་འབྲི་ཚུལ་སྟེ་
 ཆོགས་ཀྱི་དབང་གིས་གོ་བ་ལེན་ཚུལ་སྟེ་ཆོགས་ཤིག་འབྱུང་སྐད་ཡང་། དེས་དོན་ཏུ་གཉིས་སུ་
 འདུ་བར་སེམས་ཏེ། ཏུ་རྒྱུ་གར་ལོག་གི་མིང་དང་། ཏུ་རྩ་གྱ་སྟོས་ཀྱི་ཐེ་བྲག་གི་མིང་གཉིས་
 སུ་འདུས་བར་སེམས་སོ། །དབྱེད་དབྱེད་དོ། །

ཏུ་རུ་ལྟ། ¹ ཏུ་རུ་ལྟ་དང་དོན་འདྲ་བར་སེམས། ² ཏུ་རུ་ལྟ་སྟེ་སྟོན་གྱི་ཐུག་པ། ཞེས་སྟོན་གླེང་གཉིས་
ལན་སྟུང་གསལ་གྱི་སྟེང་མཛེས་ན་གསལ།

ཏུ་འགྲུག་ ཏུ་འགྲུག་དང་དོན་འབྲ་བཅས་ སྐ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤུར་གསེར་གྱི་ཐོང་མཛེས་ལས་བཤམ་དག
ཏུ་འགྲུག་གཉིས་ལིག་ ཏུ་འགྲུག་དང་དེ་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལིག་ཆའི་སྐོར་ཞེས་བར་གཟེགས།
ཏུ་འགྲུག་དང་དེ་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལིག་ཆའི་སྐོར་ ཐོན་མར་ཏུ་འགྲུག་ (Dunhuang or
Tun-huang) ལོ་ལོ་རྒྱུས་བཤམ་བཤམ་ཏུ་འགྲུག་ཀྱི་ཐོང་གི་དུ་ཆགས་པའི་དེང་སང་
རྒྱ་ནག་ཀན་སུ་ཕུ་ (Gansu Province) ཞིང་ཆེན་གྱི་ཐོང་ཁེ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཤིན་ཅང་
དང་ནང་སོག་གཉིས་བར་དུ་ཆགས་པའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན། གནའ་བོར་ནི་ཤིན་ཅང་གི་ཆ་
ཤས་སུ་གཏོགས་པར་མཛོན། ལོ་ལུ་ལན་ (Lou-Lan) ཞེས་པའི་ཐོང་ཁེ་ཞིང་དང་ས་ཐག་མི་

རིང་བའི་ས་ན་ཡོད། ཏུན་ཏྲོང་ནི་སྤྱོད་པོ་བོད་ཀྱིས་ཀྱང་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་ལོ་བྱུག་ཅུ་སྐོར་
 ཞིག་བོད་ཀྱི་མངའ་ཞབས་སུ་འདར་བ་ཅུག་སྟོང་ཡོད། དེ་སྐོར་གཤམ་དུ་གཟིགས། ཏུན་ཏྲོང་
 གི་གོ་དོན་ནི། མེ་ལྷེ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་སྒོན་མེ་ཞེས་པ་ཡིན། འདི་ནི་གནའ་བོ་གོས་ཆེན་གྱི་
 ཆོང་ལམ་ (Silk Road) ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེའི་འདུས་མདོ་གཤམ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་འདར་
 འཁེལ་གྱི་ཡོད། གནའ་བོ་འདི་ལ་ Sha Zhou (Beautiful desert Oasis) མཛེས་སྤྱུག་ལྗན་
 བའི་བྱེ་ཐང་གི་ཁྲོད་ཁྲོད་གཤམ་པོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། བྱི་ལོའི་སྒོན་གྱི་དུས་རབས་གཉིས་
 བའི་མཇུག་ཅུམ་ལ་ཏུན་རྒྱལ་རབས་(བྱི་ལོའི་སྒོན་གྱི་དུས་རབས་ ༣༠༠ BC ལས་བྱི་ལོའི་
 དུས་རབས་ ༣༣༠ AD) གྱི་སྐབས་ཐོག་མར་རྒྱ་ནག་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཚུད། ཏུན་རྒྱལ་
 རབས་ཀྱི་མངའ་ཐང་ཉམས་ནས། དུས་རབས་བཞི་པ་དང་ལྔ་པའི་ནང་འདི་བྱེད་རང་བཅན་
 (Semi-Independent) གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཏུ་གྱུར། ཡང་དུས་རབས་ལྔ་པའི་མཇུག་ཅུམ་ལ་
 བྱང་མའི་རྒྱལ་རབས་ (བྱི་ལོ་ ༤༣༠-༥༥༡) སྐབས་སྐར་ཡང་རྒྱའི་ཁྲབ་ཁོངས་སུ་གྱུར། བྱི་
 ལོ་ (༤༧༩) ལོར་ཐང་རྒྱལ་རབས་ (༤༧༩-༥༠༥) གྱི་སྐབས་སུ་འདྲེ་ལོག་ཏུ་གནས་སུས་
 རེད། དེ་ནས་བྱི་ལོ་ (༥༥༡ནས་༥༥༩) བར་ཁྱི་སྟོང་ལྷེ་བཅན་སྐབས་བོད་པས་དབང་བསྐྱར་
 བྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་མངའ་ཞབས་སུ་བསྐྱུས་ཞེས་དཔྱོད་ལྗན་འགའ་ཞིག་གསུང། ཁྱི་ལྷེ་གཙུག་
 བརྟན་མེས་ཨག་ཆོམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡིན་ནམ་སྤུམ་པའི་དོགས་པ་ཡང་འདུག་ན། ད་དུང་ཞིབ་
 ཏུ་དབྱད་པར་བྱའོ། བྱི་ལོ་ (༥༥༩) ལོར་སྐར་ཡང་ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལག་ཏུ་ཤོར། བྱི་ལོ་
 (༥༩༥) ལོར་ཡོན་ཏན་སོག་པོའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མངའ་ལོག་ཏུ་ཚུད། དེ་ནས་དུས་རབས་
 བཙུང་ལྔ་པ་ནས། དུས་རབས་བཙུང་པའི་བྱི་ལོ་ (༥༩༥) ལོའི་བར་ཏུར་པན་གྱི་རྒྱལ་
 པོས་ (Turfan King) དབང་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་ཡུ་གུར་གྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་བསྐྱུས། དེ་ནས་བྱི་
 ལོ་ (༥༩༥) ལོར་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མངའ་ལོག་ཏུ་བཅུག་པ་བཅས་སོ། ཁྲོད་ཁྲོད་དེའི་
 ཉེ་འདབས་སུ་ནང་པའི་བྲག་སྤྱག་བདུན་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་ཅུམ་ཡོད་ཅིང་དེ་དག་ལ་སངས་རྒྱུ་
 སྟོང་གི་བྲག་སྤྱག་གམ་མའོ་ཀུའོ་བྲག་སྤྱག་ (Mogao Caves) ཅེས་ཟེར། ཏྲོང་ཏྲང་དང་། ཏྲོན་

ཉོང་། ཉོན་རྒྱུད་། ཉུང་ཉུང་སོགས་འབྲི་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་སྤང་ངོ་། ༡༩ ཉུན་ཉོང་ནས་ཐོན་
 པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ནི་༡ གནའ་མཛུ་ཉམས་ཞིབ་པ་ཨོ་ལེ་ཤེས་ཏེ་ཨེན་Aurel Stein
 ཞེས་པ་སྤྱི་ལུལ་ཉུང་རྩེ་རི་Hungary ནས་ཡིན་ཞིང་། དབྱིན་ཇིའི་ British Citizen མི་སེར་
 ཡིན་པ་ཞིག་གིས། ཕྱི་ལོ་༡༩༠༧ལོར་ཉུང་ཉོང་གི་གྲོང་ཁྱེར་ནས་ཀི་ལོ་མི་ཀྲ་ཤལ་ཅམ་གྱི་
 གནས་སུ་སངས་རྒྱལ་སྤོང་གི་བྲག་ཕྱག་གསུམ་མའོ་ཀུའོ་བྲག་ཕྱག་ (Mogao Caves) ཉུ་འབོད་
 པ་དེའི་ནང་ནས་རྙེད་སོན་བྱུང་བའི་གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་རྙེད་པ་རྣམས་ལ། ཉུན་ཉོང་ནས་ཐོན་
 པའི་ཡིག་ཆ་དང་། ཉུན་ཉོང་ཤོག་རྩེ། ཉུན་ཉོང་གཏེར་ཡིག་བཅས་ཟེར་བ་རེད། ཡིག་ཆ་དེ་
 དག་ཐོག་མར་རྙེད་མཁན་ནི་རྩེའོ་ Taoist ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱའི་ཏ་ཤང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། གསར་
 རྙེད་བྱུང་བའི་གནའ་མཛུ་དེ་དག་ལས་གཙོ་བོ་ནི་གནའ་རབས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྙེད་པ་རྣམས་ཡིན་
 ལ། ཡིག་རྙེད་པལ་མོ་ཆེ་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། བོད་དང་། ཤིན་ཏུ་སོགས་སྐད་
 རིགས་གཞན་ཡང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད། གཞན་ཡང་རི་མོ་དང་ལག་རྩལ་ལས་ཐོན་པའི་གནའ་
 མཛུ་ཀྱི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་རྙེད་སོན་བྱུང་ཡོད། གནའ་མཛུ་དེ་དག་ལ་ཞིབ་འཇུག་གིས་
 སྐབས་བྲག་ཕྱག་འདི་ཕྱི་ལོ་ཆིག་སྟོང་དང་བྲག་ཕྱ་ལྷ་༡༠༠༥ཅམ་ནས་གཞན་གྱིས་མ་ཆོར་
 བར་སྤང་མེད་ཤོག་ཏུ་ལུས་པའི་ཆོད་དཔག་གིས་ཅིང་། ཡིག་ཆ་འདི་དག་བྲག་ཕྱག་གི་ལྷ་ཁང་
 ཞིག་ཏུ་ (ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་དེབ་ཅིག་ནང་འདི་གསར་བའི་དཔེ་མཛོད་རེད་ཟེར།) ཕྱི་ནས་ཅིག་
 པ་དང་འདག་ཞལ་བརྒྱབ་ནས་མི་ལོ་ཆིག་སྟོང་དང་གཉིས་ཅམ་རིང་གཞོད་སྟོན་མ་བྱུང་བར་
 གནས་སུ་བ་ཡོད་ཅིང་། ཨོ་ལེ་ཤེས་ཏེ་ཨེན་གྱིས་༡༩༠༧ལོར་བརྒྱབ་པའི་བྲག་ཕྱག་ཁང་བརྩ་
 གྲག་༡༩པའི་འབྲུ་སྤྱར་ཞིག་ནང་། ཡིག་ཆའི་ཤོག་རྩེ་ལ་རྣམས་གཅིག་གཅིག་བཅེགས་ཏེ་
 སྤྱངས་ནས་བཞག་པ་ཞིག་དབྱིན་ཇིའི་འཛེམ་གླིང་འབྲུ་ཞིག་ནང་མཐོང་རྒྱ་འདུག་ ཨོ་ལེ་ལོ་
 ས་ཏེ་ཨེན་གྱིས་བྲག་ཕྱག་དང་དགོན་པའི་མཁན་བོའམ་དགོན་གཏེར་རྒྱའི་ཏ་ཤང་ཡང་ཡོན་
 ལུ་(Wang Yuanlu) ལ་ཤོག་རྩེན་གྱིན་ནས་ཡིག་ཆ་རྣམས་གསར་སྐབས་སུ་འོར་འཕེན་བྱས་ཏེ།
 རྒྱ་གར་གྱི་ (སྐབས་དེ་དུས་རྒྱ་གར་དབྱིན་ཇིའི་དབང་སྐྱུར་ལོག་གནས་སུ་ས་རེད།) རྒྱལ་ས་

ཕྱི་ལི་གསར་པའི་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་ National Museum of India, New Delhi (དགེ་འདུན་
 ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ཀྱང་ཕྱི་ལི་དཔེ་མཛོད་འདི་ནས་ཏུང་ཉོང་གི་ཡིག་རྒྱུད་རྣམས་ལག་སོན་
 བྱུང་སྟེ། དེ་དག་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་ཐེང་དཀར་པོ་བརྩམས་པར་འདུག་ཅིང་)
 དང་། དེའི་ཕྱལ་གྱི་རྒྱལ་ས་ལོན་ཾོན་གྱི་དཔེ་མཛོད་དང་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་དུ་ཕྱལ་ཏེ་ད་ལྟ་
 མཐོང་རྒྱ་ཡོད། འོག་ཐྱེབས་ཀྱི་ངོས་སུ་ཕྱི་ལོ་༡༩༤༤ལྷ་མུ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཅེས་ལོ་ཆོགས་
 འཁོད་པའི་རྩོམ་གཙང་པའི་དཔེ་རྒྱུད་ཞིག་ཀྱང་དེ་དུས་རྒྱུད་སོན་བྱུང་འདུག་ བོད་དུ་བཤད་
 པའི་སངས་རྒྱས་རྟོག་གི་བྲག་ཕྱག་གི་ལོ་རྒྱུས་ནི། སྟོན་ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱའི་
 ཏ་ཤང་ཞིག་ལ་གསེར་འོད་འཕྱོ་བའི་འོད་ཟེར་གྱི་གསེབ་ནས་སངས་རྒྱས་རྟོག་གི་གཟིགས་
 སྤར་བྱུང་ནས་ལྷ་ཁང་བཞེང་འགོ་བཙུགས་ཤིང་། དེ་ནས་ཐང་གི་རྒྱལ་བརྒྱུད་བརྩའི་རིང་ལ་
 སུ་འབྱུང་དེ་བཞེངས་ནས་ཁྱོན་བཙུམས་བྲག་ཕྱག་བདུན་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ་༥༠ཙམ་ཡོད་པའི་ལོ་
 རྒྱུས་ཡོད། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེ་བ་ཐེང་དཀར་པོ་༥༤ལས་ཏུང་ཉོང་ནས་ཐོན་པའི་
 ཡིག་ཆའི་སྐོར་མདོར་བསྟུས་ཤིག་འབྱུང་བ་འདི་ལྟར། ད་ལྟའི་ལོ་སུམ་ཅུ་ལྷག་གི་ལྷ་རོལ་
 དུ། ལི་ཡུལ་གྱི་བས་མཐའ་ཉོང་ཏུང་བའི་གནས་སུ། སྟོན་གྱི་ལྷ་ཁང་ཞིག་རལ་དུ་བྱུང་བ་
 གཅིག་གི་ཅིག་པའི་གསེབ་ནས། བོད་དང་ཡུ་གུར་གྱི་ཡིག་རྒྱུད་འོག་ཤིལ་འཕོན་ཆེ་ཞིག་འཕོན་
 པའི་གས་ཡིན་ལ། ཡིག་རིགས་དེ་རྣམས་རྒྱལ་ཁབ་དུ་མས་བཞོ་བཤའ་བྱས་ཤིང་། རྒྱ་གར་
 དང་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་ལག་ཏུ་བཏང་བ་ལས། ཕྱི་མོ་དངོས་ཀྱི་ཆ་
 འས་དང་། སྤར་བཏབ་པ་དང་། རོ་བཤུས་བྱས་པ་སོགས་སྤྲ་ཆོགས་ཤིག་ཐོན་གྱིས་མཐོང་
 བ་རྣམས་པན་ཚུན་ཞིབ་བསྟར་བྱས་ཏེ་ཡིད་བརྟན་རུང་བར་བཀོད་ལ། ད་ལྟ་འདིའི་ཕྱི་མོའི་
 བྱིངས་རྣམས་པ་རན་སི་དང་དེའི་གཞུང་གཉིས་ནས་བདག་སྟོན་བྱས་ཏེ་ཡོད་འདུག་ཅིང་།
 ཆ་འས་མང་ཙམ་ཞིག་པེ་ཅིང་དུ་ཡང་འབྱེད་ཞེས་ཟེད། ཞེས་སོགས་གསལ་ལོ། །ཉེ་སྟོན་པེད་
 རང་དེའི་རིའི་རྒྱལ་ས་ལོན་ཾོན་དུ་འགྲོ་དུས་དཔེ་མཛོད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་ཏུང་ཉོང་གི་ཡིག་
 རྒྱུད་ཐོན་བྱུང་སྟེ་ཕོ་སྐབས་བྱུང་ཞིང་། ཏུང་ཉོང་གི་ཡིག་རྒྱུད་སོགས་གཟིགས་འདོད་

ན་དཀྱིན་འི་འི་བླ་མ་ <http://idp.bl.uk/idp.a4d> ལ་མེགས་ནས། རང་གི་ལག་གཡོན་སྤྱོད་ས་སུ་

Catalogue Search ཞེས་པར་བསྟན་པ་ནི་ཉིང་མང་དག་ཅིག་གཟིགས་ཐུབ།

ཉུན་ཉོང་ནས་ཐོན་པའི་ཡིག་རྩིང་། ཉུང་ཉོང་དང་དེ་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་སྐོར་ཞེས་
པར་བཞིགས།

ལུ་ཉོང་ཡོག་ཟིལ། ལུ་ཉོང་དང་དེ་ནས་ཐོན་པའི་ཐོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་སྐོར་ཞེས་པར་གཟིགས།
 ལུ་ལྷ་ལམ། (ཆཱེ་རྒྱུད་) རྒྱ་ནག་ལ་ནམས་སྤོན་དུས་ཐོད་ལ་ལུ་ལྷ་ལམ་དང་། དེར་སངས་མི་ཙང་ངམ་ཤི་ཙང་
 ཞེས་འཛོད།

ཏུར་གི་སྤྲོན། ཏུར་གི་སྤྲོན་དང་ Turkestan འི་ཡུལ་དང་དོན་གཅིག་ འི་ཡུལ་ལ་གཟིགས།
 ཏེ་ཐོར། ཞིན་ཏུ། རབ་ཏུ། ཞིན་ཏུ་མཛའ་བ་ལ་ཏེ་ཐོར་མཛའ་བ་ཞེས་བརྗོད་བ་ལྟ་བུ། ཏེ་ཐོར་ཡང་ཟེར།
 ཏོག་དཀར་པོ། <ཕྱེ་ཏེ་གོ་ཏུ> སངས་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཆོན། སི་པོད་སྐད་གཉིས་ཞབས་མུར་ལས་བཤད།
 ཏེ་ཐོར། ཏེ་ཐོར་དང་ལན།

ཏེ་ལོ་ལ། (ལེགས་སྐྱར) ཏེ་ལ་བརྟུང་། རྣམ་ཐང་ལོ་རྒྱུས་གཞན་དུ་གཟིགས།

ཏེ་སེ། (ལེགས་སྦྱར) བཀའ་དཀར་ཏེ་སེ་ལ་གཟིགས།

ཏི་ཅུ་རྒྱང་བྲའི་དོན། ཤང་གང་ཞེས་པའི་བྲ་རྒྱང་བྲ་དམི་མིང་ལ། ཤང་གང་ཏི་ཅུ་ཞེས་པ་རྩ་བཤོ། ་ངག་
ཕྱོག་འགྲེལ་པ་ཁུ་བླ་ཆེན་མཇེད་པ་ལས་ཀྱང་ཏི་ཅུ་རྒྱང་བྲའི་རྟ་བྱང་པ་ཤང་དོ། ་

ཀྟོ། ༡ ད་པག་གི་མཐར་ཐུང་རྒྱུའི་སྐར་པ་ཐུའི་ཐད་ཅིག་ཕྱིན་ཀྟོ། ལྷུང་རྟོ་ལྷ་ལྟ། ༢ ཆོག་མཐར་ཐུང་ན།
 རན་པ་དང་། པན་མི་ཆོག་པ། གོག་གོ། རྟིང་རྩལ་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་གོ་བའི་ཆོག་སོགས་སེག་
 གོག་ཀྟོ། འཁོབ་ཀྟོ། འཁྱེབ་ཀྟོ། ར་ཀྟོ། རྩ་ཀྟོ། རྩལ་ཀྟོ། རྩལ་ཀྟོ་སོགས་ལྷ་ལྟ།

ཉི་ལ། (ཐུགས་སྒྲུབ་) གནའ་པོ་རྒྱ་གར་གྱི་གསེར་དངུལ་སོགས་འདེགས་པའི་ཆོད་གཞི་ཞིག་སྟེ། ཟ་རམ་
 ༡༡.༦༦ཡིད་ཆོད་ཀྱི་མིང། འདི་ལེགས་མུར་གྱི་རྩོམ་ཀ་ལྟ་རྒྱུར་ཆགས་ཡིན་ལ། རྒྱ་གར་ཡུལ་
 སྐད་དུ་འདྲ་ཞེས་པ་ཡིད་ཆོད་འདེགས་པའི་དོན་ཡིན་པས་འདི་མུར་ཤེས་པར་རྟུམ་སོ། །

རྟོག་¹ ཅེ་མོ། ལྷའི་རྟོག་ཅེས་པ་སྣ་སྲ།² གཙེ་བོ། བཞོག་དམ་པ། འདྲེན་མཆོག་གྲུའི་རྟོག་པ་སྲུག་།

འཚལ་ལོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ཅེ་ཤིང་གི་འབྲས་བུ། ཤིང་རྟོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
རྟོག་རྟོག་སྤེའི་ཁྱད་པར་ཞིག་དཔེར་ན་སྐྱེས་སྤྱེ་རྟོག་རྟོག་མཛད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
རྟོང་རྟོང་། རུན་རྟོང་དང་འབྲ། དེར་གཟིགས།
རྟོན་རྟོང་། རུན་རྟོང་དང་འབྲ། དེར་གཟིགས།
རྒྱེ་ཀ། (ལེགས་སྒྲུབ) 1 (འདུལ་བ) མཆོ་རྒྱུ་ཀ་ལས་རྒྱེ་ཀ་ལས་ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱེ་ཀ་དེ་གང་ལ་ཟེར་བ་
ཡིན་ནམ་སྟམ་ན། དེ་ནི་མདོ་ཙ་བའི་འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་བསྟགས་པ་
སྟོབ་དཔོན་རྣམས་མི་ཉ་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བིན་ཡ་ལུ་ཉ་རྒྱེ་ཀ་སྟེ་འདུལ་བ་
མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ཟེར་བ་དེ་ལ་གོ་དགོས་སོ། །ཁོ་ཐོས། མཆོ་རྒྱུ་ཀ་ཏུ་བྲངས་པའི་རྒྱེ་ཀའི་
ལུང་རྣམས་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བའི་
མ་དཔེའི་ལུང་གཉིས་མན་ཚུན་ཆོག་རེ་རེ་བཞིན་མཉམ་བསྐྱར་གྱིས་བརྟག་དབྱེད་ལེགས་པར་
བྲས་ཏེ་ཐག་བཅད་པ་ཡིན་གྱི། འོལ་ཆོད་ཀྱིས་བྲས་པ་ནི་གཏན་ནས་མིན་པས་ཅིས་ཀྱང་ཡིད་
ཆེས་པར་བྱོས་ཤིག་མཆོ་རྒྱུ་ཀ་ནང་འདིའི་ལུང་ཆེས་མང་པོ་ཁྱད་ས་སུ་བྲངས་ཡོད་དོ། །འདི་
ཕྱེ་དགོ་བསྟན་འབྱུར་འདུལ་བ་༩ ལུ ༡དང་༩ ལུ ༡གཉིས་ན་བཞུགས་སོ། །2 རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་
བ་ཞེས་པའི་དོན། རྒྱུ་ཆེར་འབྲེལ་བ་བཞི་སྟགས་ལས། རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། རྒྱ་ས་འབྲེལ། རྒྱ་
ཆེར་འབྲེལ་དུ་འང་བསྐྱར་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །རྒྱེ་ཀ་ཞེས་པ་ནི་ཙ་བའི་ཆོག་དོན་རྒྱ་
ཆེར་འབྲེལ་བ་ལ་ཟེར་ཡང་དང་སང་མང་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱེ་ཀ་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་
ཏུ་འབྲེལ་བ་མང་དོ། །འབྲེལ་བའི་སྐད་དོད་ནི་བརྟེ་ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ལ། དཔེར་ན་འབྲེལ་བ་
དོན་གསལ་ (འདི་ལ་འབྲེལ་རྒྱུད་ཡང་ཟེར) ལ་རྒྱེ་ཀ་ཞེས་མི་ཟེར་བར་བརྟེ་ཞེས་སྟོས་པ་ཡང་
རྒྱ་མཆན་དེས་ཡིན་གོ། །

འེ་ཀ། (ལེགས་སྒྲུབ) རྒྱེ་ཀ་དང་འབྲ།
རྒྱེ་ཀ་འཐད་ལྟན། (འདུལ་བ) བསྟན་འབྱུར་ཆད་མའི་སྟོར་༩ ཆེ་པར་ །སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་
སྐྱར་བ་ཆད་མ་རྣམས་པར་ངེས་པའི་རྒྱེ་ཀ་འཐད་ལྟན་ཞེས་བྱ་བ་སྟོ་ཀ་སྟོང་ཐག་བཅད་གཉིས་དང་།

བརྒྱ་ཕྱག་བཞི་དང་དྲུག་ཅུ་ཅག་སུམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །ཁ་ཆེའི་བརྗེ་
ཏ་གཞན་ལ་པན་པ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆོལ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཁོང་
ཁྱེད་དཔེ་མེད་དུ་བསྟུར་རྟོ། །ད་དུང་དབྱེད་དོ། །

རྩོན། (བརྗེ་ཆེད) འབད་པ། ཚོལ་བ། བཙོན་པ།

རྩོན་བྱེད་པ། (བརྗེ་ཆེད) (འདུལ་བ) འབད་བཙོན་བྱེད་པའི་མིང་སྟེ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས།
རྩོན་བྱ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་བསྟུབ་པར་རོ། །ཞེས་དང། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་པར་འཆེ་
བ་ལ་རྩོན་མཛད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོ་འཆམ་པ་ལ་བཙོན་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འཁྲུ་རྣམ་འབྱེད་། ༩ ༡༡༥༡བ༡༡ལས། ཅི་བྱས་རི་ཙམ་གྱི་དགེ་
བའི་ཕྱོགས་ལ་རྩོན་བྱེད་ཀྱང་མི་བྱས་པ་དེ་ཙམ་གྱི་ཟས་ཟོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཏང་རག། 1 ཆོས་ཀྱི་བྱ་བའི་མཐུག་གི་ཐུགས་རྗེ་ལེགས་འབྲུལ། 2 གཏང་རག་ནི་སྤྲེའི་ཡོན་ཏན་སྟོན་
པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས་གསུངས་སོ། །

གཏང་པ། 1 སྤྲད་པ། སྤྲིན་པ། ལག་ཏུ་གཏང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཡིད་ཆེས་པ། ཆོལ་ཕྱགས་ཆོས་ལ་གཏང་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3 བཙོན་པ། དགེ་ཆུན་ལ་གཏང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ཁ་བསྟན་པ། ཆོལ་ཕྱོགས་སུ་ཁ་
གཏང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 5 གཞག་པ། ཡིད་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཏང་པ་ལ། ཡིད་གཏང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏང་པ་བཞི། གཏང་ས་བཞི་དང་འབྲུ།

གཏང་པའི་སྤང་ལྟར། (འདུལ་བ) འདི་ལ་བརྟན་པའི་སྤང་ལྟར་ཞེས་འབྲི་དགོས་པ་ལ་གཏང་པའི་སྤང་
ལྟར་ཞེས་བྲིས་པ་ནི་ཡི་གེ་འོར་བའོ། །བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། གཏང་པའི་སྤང་ལྟར་
ཞེས་འབྲུང་བ་ནི། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་ལ་གཞི་བྱས་
པར་སྤང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། གཏང་པ་ལས་སྤང་བའི་སྤང་པ་ནི། སྤྲིན་བདག་གིས་གཏང་པའི་
དབྱར་གྱི་ཆེད་པ་དབྱར་མཚམས་ཀྱི་ནང་དུ་ཡོངས་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་འབྲུང་བ་འདི་ཡིན་པར་
མངོན་ལ། འོན་ཀྱང་འདི་ལ་བརྟན་པའི་སྤང་ལྟར་ཞེས་སྤྱད་གོས་ཏེ། མདོ་ཙུ་བར། དབྱར་གྱི་
ཆེད་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྤང་ལྟར་ཉེར་དུག་པ་ནི་དབྱར་ནང་བརྟན་

པ་སྒྲེ་སྒྲོ་བྱར་དུ་བྱུང་བའི་རྟེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤང་ལྷུང་ལ་ཟེར་བས། བརྟེན་པའི་སྤང་ལྷུང་
 ཞེས་བརྟེན་ན་སྒྲོ་བྱར་བའི་དོན་དང་འབྱོར་ཞིང་། མཆོག་རྒྱུ་ལས་ཀྱང་། བརྟེན་པའི་དབང་
 གིས་ཞེས་སྒྲོ་བྱར་གྱི་དབང་གིས་ཏེ་རྟེན་དབང་རོ། ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདུལ་བ་ལྷུང་
 རྣམ་འབྱེད་དང་། སྒྲོ་བ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་མདོ་རྩ་རང་འབྲེལ། གྲུན་མཐུན་མཆོག་སྤྱི་བ་
 ཆེན་པོའི་འདུལ་རྒྱུ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་(མཆོག་རྒྱུ་) ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་
 བའི་ཐེན་གྱིས་སོགས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དེའི་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་འཕགས་པོད་གྱི་གཞུང་
 ལུགས་པལ་མོ་ཆེར་བརྟེན་པའི་སྤང་ལྷུང་ཞེས་འབྱུང་བས། བརྟེན་པའི་སྤང་ལྷུང་ཞེས་སྤྱི་བ་
 ལེགས་པར་སེམས་སོ། ། བརྟེན་པའི་སྤང་ལྷུང་ལ་གཟིགས།

གཏན་རབས་བདུན། (འདུལ་བ) སྟོན་པའི་གཏན་རབས་བདུན་ལ་གཟིགས།

གཏན་ས། སྒྲོ་གཏན་བཙུལ་ས། སྒྲོ་གཏན་ས།

གཏན་ས་བཞི། བཀའ་གདམས་པའི་གཏན་ས་བཞི་སྟེ་ཆོ་འདི་སྒྲོས་གཏོང་བའི་ཐབས་བཞི་ནི། སྒྲོ་ཕྱགས་
 ཆོས་ལ་གཏད། ཆོས་ཕྱགས་སྤྱང་ལ་གཏད། སྤྱང་ཕྱགས་ཤི་ལ་གཏད། ཤི་ཕྱགས་གྲོག་པོ་
 སྟོང་བ་ལ་གཏད་པ་དང་བཞི་ལོ། །

གཏན་སོ། ། དམིགས་ལུལ། སྒྲོ་རོར་ཐག་བཅད་པའི་དམིགས་ལུལ། ཞེན་ལུལ། ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་
 ལས། གང་ཞིག་འཁོར་འདས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་གྱི། རྒྱ་འབྲས་ནམ་ཡང་བསྐྱུ་བ་མེད་
 མཐོང་ཞིང་། ། དམིགས་པའི་གཏན་སོ་གང་ཡིན་ཀྱང་ཞིག་ལ། ། དེ་ནི་རྒྱལ་བ་དགྲེས་པའི་ལམ་
 ལ་ཞུགས། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །² སྒྲོ་ཅེ་གཏན་ལུལ། ཆ་འཛོགས། གཏན་སོ་མེད་
 པའི་མི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏན་གྱི་འདུན་མ། ། ཕྱགས་གྱི་བསམ་དོན། ཕྱགས་གྱི་འདོད་དོན། རྗེ་གྲུང་ཐང་པས། སྤྱི་གཏན་སྤྱག་
 བསྐྱུལ་གཞན་གྱི་གཏན་ངན་སོགས། ། རྒྱད་དུ་བསད་ནས་འབད་པས་ཤི་ཐང་བུ། ། བསྐྱུ་བས་
 པའི་རྒྱ་རྩོད་འོངས་སྦྱོད་ཡོད་དོ་ཅོག། ། ལྷག་མ་མེད་པར་བདག་ལ་གཏད་པ་ན། ། གཏན་གྱི་
 འདུན་མ་འབྲུབ་བཞིན་དགའ་བ་སྦྱེས། ། དེ་ཡི་རྒྱུ་ལན་ཆོས་གྱིས་འཁོར་བར་ཤོག། ། ཅེས་

གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། 12 སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གོ་འཕང་།

གཏན་པ། (འདུལ་བ) 1 བང་ལེབ་ཅིག ཞིབ་པར་བཤད་ན། གོས་སོགས་འཁུམས་པ་བརྒྱུངས་ཏེ་བཞག་
སའི་བང་ལེབ་ཅིག 2 སྲ་བརྒྱུང་གི་མིང་གཞན། སྲ་བརྒྱུང་ལ་མིང་གཞན་གཏན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
དཔེར་ན་སྲ་བརྒྱུང་གཤིང་བ་ལ། གཏན་པ་གཤིང་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ཡང་མདོ་
རྩ་རང་འབྲེལ་ལས། སྲ་བརྒྱུང་གཤིང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། སྲ་བརྒྱུང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཏན་
པ་སྟེ། འདི་ལྟར་འདི་ནི་གོས་གཤིང་བར་བྱེད་ཅིང་རྒྱུང་བར་བྱེད་པ་མི་འཁུམས་པར་བྱེད་པའི་
ཆོས་ཅན་གྱིང་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱས་པའི་སྤང་ལེབ་ལ་གཏན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །གཞན་ཡང་། མཆོ་རྒྱུ་ཀ་ལས། དང་པོ་སྲ་བརྒྱུང་གི་སྤྱོད་བཤད་པ་ནི། ཆོས་གོས་ཞིག་པ་
མ་ཡིན་པས་སྲ་བ་དེ་གཟེབ་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་ནང་དུ་བརྒྱུང་བ་ཡིན་པས་ན། (ཆོས་གོས་གསུམ་
ཀྱི་རྣམ་ཐུན་སྟེགས་བྱ་ལྟ་བུ) སྲ་བརྒྱུང་ཞེས་བྱ་སྟེ། (འདིར་གཏོགས་པའི) སྲ་བའོ་ཞེས་པ་
དང་། རྒྱུ་ཀ་ལས་གཟེབ་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་ནང་དུ་བརྒྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །འདི་ལ་མིང་གཉིས་པ་གཏན་པ་ཞེས་བྱང་བྱ་སྟེ། འདྲ་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་སྤོ་ནས་གཏན་པ་
དང་འདྲ་བས་གཏན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་བང་ལེབ་བཏན་པ་དེའི་སྟེང་ (དགེ་སྟོང་བམ་ཟེའི་
བུ་མོ་ལྟ་བུས་ཁུས་པ་ལས། གོས་ཞིག་པ་གཏན་པར་བཉིང་ན་གཏན་པར་བཉིང་བ་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་གསུངས་ན། གོས་ཞིག་པ་གང་ལགས། གོས་གང་དགེ་སྟོང་གིས་ལུས་ལས་དངས་
པའོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཆོས་གོས་ཞིག་པ་མ་ཡིན་པས་ན) དུ་སྤྲུམ་ཐུན་དང་སྟེགས་བྱ་ལ་
སོགས་པ་ཐ་དང་མང་པོ་དག་གོས་གཅིག་གི་ངོ་བོར་བསྟུས་པ་དང་གོས་མི་འཁུམས་ཞིང་རྒྱུང་
བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཆོས་གོས་སྲ་བརྒྱུང་འདིས་བྱང་། དགེ་སྟོང་མང་པོ་དག་སྲ་བརྒྱུང་
ལ་གཏོགས་པའི་ཆོགས་པ་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་པ་དང་། དགེ་སྟོང་དག་ལྟར་བ་འབྱུང་བའི་བག་
འཁུམས་མེད་པར་བག་རྒྱུང་བར་བྱེད་པའི་བྱིར་ན་གཏན་པ་དང་འདྲ་བས་གཏན་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། རོན་དེ་ལྟར་རྒྱུ་ཀ་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །3 བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོར།
གཏན་པའི་གོ་དོན་ལ། སྤོའི་ནང་ངོས་ནས་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ཨ་ཤིང་། ཞེས་བཤད་མོད། འདི་ལ་

སྒྲིམ་པའི་ལྷ་ཡོད་དེ། འདི་ལ་སྒྲིའི་གཏན་པའི་སྒྲིམ་ཆེན་གྲོགས་དང་སྒྲིམ་ན་མ་གཏོགས། སྒྲིམ་
 བཏང་ཆེན་གྲོགས་མེད་པར་གཏན་པའི་སྒྲིམ་བཟོད་ན་པར་ལེབ་ལ་འཇུག་གི། སྒྲིའི་གཏན་པ་
 ལ་འཇུག་པ་ཏ་ཅད་དཀོན་ཤིང་གྲགས་ཆུང་ངོ། །དཔེར་ན་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། ཤོ་བུང་
 དང་ནི་ཁྱིམ་སྒྲིམ་དང་། །དེ་བཞིན་ཤོང་ཁྱིམ་སྒྲིམ་དག་ཀྱང་། །བཅད་ནས་གཏན་པ་དམ་བཅུག་
 རྟེ། །དེ་བཞིན་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་སྒྲིམ་པར་གྱུར། །ཅེས་གསུངས་པ་འདི་ཙམ་མོ། །གཞན་ལུང་
 གཞིའི་འགྲེལ་བ། ལུང་ཐུག་ཆེན་གྲིམ་འགྲེལ་བ། ལུང་ཁུ་བའི་འགྲེལ་བ། མཆོད་རྟེན་སོགས་
 འཕགས་པོད་ཀྱི་འདུལ་གཞུང་གང་གི་ནང་དུ་འདྲ་གཏན་པ་ཞེས་པ་སྒྲིའི་གཏན་པ་ལ་བཤད་
 པས། བོད་རྒྱ་ཆེན་མཛོད་ཆེན་མོའི་གཏན་པའི་འགྲེལ་བཤད་དེ་ལོགས་པར་མི་སྤང་ངོ། །
 གཏན་པ་མེད་པའི་མཆོད་སྒྲིམ། ཟད་པ་མེད་པའི་མཆོད་སྒྲིམ་ཆད་མེད་པའི་མཆོད་སྒྲིམ། གཏན་པ་ནི་
 རྒྱུན་གྱི་དོན་ཡིན་པས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པའི་མཆོད་སྒྲིམ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །བསྐྱར་དར་ལྷ་
 རམས་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། ར་སྒྲིམ་འདི་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།
 དེས་སྤང་བའི་ཁྱིམ་གྱི་ཤོང་ཁྱིམ་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་གཏན་པ་མེད་པའི་མཆོད་སྒྲིམ་བྱས་
 མོ། །ཞེས་གསུངས་མོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། གཏན་པ་ཞེས་པ་སྒྲིམ་གོན་བྱེད་ཀྱི་འཕྲེང་
 ཤིང་རམ་འཕྲེང་གཏན་དང་སྒྲིམ་གཏན་ཟེར་བ་དེ་ལའང་འཇུག་པས། སྒྲིམ་གཏན་གྱིས་སྒྲིམ་བཀག་
 བས་ཕྱིར་མི་གཏོང་བར་བཞག་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར། མཛོད་ཁང་གི་སྒྲིམ་མོ་ཡངས་པོར་བྱེ་སྟེ་ཟས་
 རོར་སོགས་འཛད་མེད་མཆོད་སྒྲིམ་དུ་གཏོང་བས་ན། གཏན་པ་མེད་པའི་མཆོད་སྒྲིམ་ཟེར་བ་
 ཡིན་ཞེས་ཀྱང་སྤང་ཡང་དབྱེད་དགོས་ཏེ། འཕགས་པ་སྒྲིམ་མི་ཟད་པས་བསྐྱར་པའི་མཛོད་
 ༩ མ ༡༠༤བཤུགས། གཏན་པ་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལུང་པོ་གཅིག་ཡང་དག་པར་
 བསྐྱབས་པ་དེས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིམ་ལ་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་གཅིག་འབྲུག་སྟེ། ཞེས་
 གསུངས་པའི་གཏན་པ་མེད་པ་དེ་གང་ལ་བྱེད་སྒྲིམ་དགོས་མོ། །དེས་ན་གཏན་པ་མེད་པ་ནི་ཟད་
 པ་མེད་པ་ཉིད་ལ་བྱེད་ན་ལོགས་མོ། །སྒྲིམ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲིམ་མི་
 ཟད་པས་བསྐྱར་པའི་མཛོད་རྒྱ་ཆེན་འགྲེལ་བ་༩ ཅེ ༡༣༣བཤུགས། དེས་པོ་ཐམས་ཅད་

མེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གཏོང་བ་ནི་གཏན་པ་མེད་པའི་ཆོས་སྒྲིན་ཏེ།
ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཏན་པ་མེད་པའི་སྒྲིན་བདག་ འཛད་མེད་དམ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་གཏོང་བའི་སྒྲིན་བདག་གི་མིང་།
གཏན་པའི་གནས། ལྷོ་གཏན་འཇུགས་པའི་ས་གཞིའི་ཁུང་བུ་ལ་ཟེར། མཆོ་རྟེན་ལས། ལྷོ་གཏན་འཇུགས་
པའི་ས་གཞིའི་ཁུང་བུ་དེ་ནི་གཏན་པའི་གནས་ཞེས་བྲ་སྟེ། གཏན་པའི་གནས་དེ་ནི་སྒྲོ་ལོགས་
ཀྱི་ཉེ་འཁོར་ཡང་ཡིན་ཏེ། གཏན་པའི་གནས་དེ་ནི་ཉེ་འཁོར་དའི་ནང་དོས་ཀྱི་མཐའ་ཡིན་ནོ། །

གཏན་འབེབས། གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་གཟིགས།

གཏན་ཆེགས། 1 སྐབ་བྱེད། རྟགས། རིགས་པ། དཔེར་ན་གཏན་ཆེགས་ཡང་དག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རྒྱ་
མཆན། སྐབ་བཤད་ནི། དངོས་ཡོད་གནས་རྒྱལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལས་དུས་གཏན་དུ་མི་འདའ་
བར་བྱེད་པའི་ཆེགས་ཏེ་མཆན་ས་རྟགས་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཡང་ན་ཡིན་
མིན་དབྱེ་འབྲེད་བྱེད་པའི་མཆན་ས་རྟགས་སམ་ས་མཆན་ས་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །
གཏན་ཆེགས་རིག་པ། མྱེད་དོར་གྱི་གནས་རྒྱ་མཆན་ཡང་དག་གི་སྒྲོ་ནས་རིག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས།
གཏན་ལ་མེབས། གཏན་ལ་མེབས་ཞེས་པ་ནི། གཏན་ལ་པབ་སྐབ་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་ལེན་སྐབ་
པ་ལ་ལོན་ནམ་ལོངས་ཞེས་པ་དང་། བཤད་སྐབ་པ་ལ་ཤོད་ཟེར་བ་དང་། ལྷོག་སྐབ་པ་ལ་
ལྷོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆེག་འདི་དག་ལ་ཆེག་གཞན་གྱིས་མི་འཐོན་པའི་གོ་རྒྱུ་དམིགས་
བསམ་པ་བཞིག་ཡོད་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དཔེར་ན་བཀྲགས་ནས་ཁྱོག་ བཟླགས་ནས་
ལྷོགས། མྱེད་ས་ནས་ལོངས། བཤད་ནས་ཤོད། སྐད་ནས་འཕྲོད། འཕངས་ནས་ལོག་ གཏན་
ལ་པབ་ནས་མེབས་སོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ། །རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་
གོས་བཟང་ལས། རིམ་གྱིས་ཡི་གེ་བལྟར་མ་སྐྱེན་བྱ་ལྷོགས་པ་དང་བསྐྱེད་འཕྲོ་མ་རྣམས་དཔེ་
ཐོག་ནས་ཁྲིད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆེག་འདི་དག་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པའི་རང་རྣམ་ཅམ་
ལས་གཞན་དུ་མི་སྤང་བ་ནི། ལུལ་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་རིམ་གྱིས་ཉམས་འཕྲོ་བ་ཡིན་འདུག་
གོ། རྗེའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། དེ་ལས་ཐ་དད་པས་སྤྲོང་པའི་སྤྲོང་བདག་མེད་དང་།

མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཆད་མས་གཏན་ལ་མེབས་པ་ནི་དེས་པར་འོང་ལ། དེ་
བྱང་བ་ན་དེའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་གོ་མས་པར་བྱེད་པ་ཡང་འོང་
ངོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འོ་ན་དང་པོར་ཐེག་ཆེན་དུ་ཞུགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
ལྷ་བ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་མེབས་པ་ཞིག་དང་། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཀྱི་ལྷ་བ་མ་རྟེན་ཀྱང་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཆད་མས་གཏན་ལ་མེབས་པ་དང་། དེའི་གདུལ་
བྱ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དེ་བཙོན་པ་ཆེན་པོས་སྒྲིམ་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ་སྒྲོ་བློས་
ཞིབ་མོས་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་ན་གཏན་ལ་མེབས་ཞེས་པ་ཡིག་ཞོར་མིན་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གོ་རྒྱ་
ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པའང་ཤེས་པར་འགྱུར་ངོ། །འགའ་ཞིག་གིས་འདི་གཏན་ལ་འཕེབས་པའི་
ཡིག་ཞོར་དུ་བྱེད་པ་ནི་གོང་གི་གནད་དེ་མ་ཤེས་པའི་རྟགས་སོ། །

གཏན་ལ་དབབ་པའི་སྒྲེ། (པར་ཕྱིན) གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་མ་ནི། མཆིམས་མཛོད་ལས།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་དང་སྤྱི་འཇོག་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པས་མདོ་སྤེའི་དོན་
འཆད་ཅིང་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་གཏན་ལ་འཕེབས་པར་བྱེད་པ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་མངོན་པ་
ཐམས་ཅད་ནི་གཏན་ལ་དབབ་པར་བསྟན་པའི་སྒྲེ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ། །

གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ། (པར་ཕྱིན) ས་སྤྱི་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། འཕགས་པ་སོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་འདི་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་རྣམས་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྟུ་
བ་ཟེར། སྤྱི་དགེ་བསྟན་འགྱུར་༩ ཞི ༡དང་༩ ཟེའི་༡སྟོན་ཆར་བཞུགས་སོ། །

གཏན་ལ་འཕེབས་པ། རིགས་པས་དབྱེད་པ་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་པའས། ཡང་ན་མང་པོས་གྲོས་བསྟུར་
ཀྱིས་ཐག་གཅོད་པའི་དོན། སྒྲ་བཤད་ནི། དུས་གཏན་དུ་གནས་པ་ལ་འཕེབས་པ་སྟེ་དོན་གནས་
དང་མ་ཐུན་པར་བྱེད་པའམ་ཐག་གཅོད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

གཏམ་གྱི་གཞི། (འདུལ་བ) ལུང་ཞུ་བའི་ལེའུ་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ ལུང་ཞུ་བའི་ལེའུ་བཅུ་ཞེས་པའི་ཐད་
དུ་གཟིགས།

གཏམ་འདྲི་བ། འཆམ་འདྲི་བྱེད་པ། གཏམ་མཐ་སྐད་ཆ་འདྲི་བ། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་

རྣམ་པར་བཤད་པ་ན་འཕྲུལ་སྤྲུལ། གཏམ་འདྲེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚུར་ཤོག་འོངས་པ་ལེགས་
སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཏམ་འདྲེས་པ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཏམས། གཏམས་པ་དང་འདྲ།

གཏམས་པ། 1 འགོངས་པ། རྣོར་གྱིས་གཏམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 བཅོལ་བ། གཞག་པ། གཏང་པ།
དཔེར་ན་བཅོལ་ཏེ་བཞག་པ་ལ། རྒྱས་བཏབ་སྟེ་གཏམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏམས་པ་རྒྱ་བ། (འདུལ་བ) གཞན་གྱིས་རང་ལ་བཅོལ་བའི་རྩས་རྒྱ་བ། འདིའི་གཏམས་པ་ནི་བཅོལ་
བ། གཞག་པ། གཏང་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན།

གཏའ་གམ་པ། (འདུལ་བ) རྒྱུད་དུས་ནས་ནད་གྱིས་ལང་ཆོ་ཉམས་ཤིང་མཁྱོགས་པར་རྒྱས་ཏེ་བྱ་བ་རྒྱུད་
ཟད་ཀྱང་བྱེད་མི་སྐབ་པའི་གང་ཟག་ལ་ཟེར། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་
ཆེར་འབྲེལ་བ་སྟོན་ཆད། ལུ ༡༣༥བཟུལ་སྤྲུལ། གཏའ་གམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གང་དག་ལང་
ཆོ་མ་བབ་པ་ཁོ་ནར་ནད་ལ་སོགས་པས་དེ་ལྟར་ཉམས་པར་གྱུར་ཅིང་། ཏེ་པོར་རྒྱས་པས་
ཉམས་པ་བཞེན་དུ་བྱ་བ་རྒྱུད་ཟད་ཀྱང་བྱེད་མི་བྱས་པ་སྟེ། རྒྱུད་བཞེད་ནས་དེ་དག་གི་ལང་
ཆོ་ཉམས་པར་གྱུར་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཏའ་གཏོར། གཏོར་མ་བཟང་བར་བཤམས་ཤིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་ལས་མ་བྱུབ་བར་དུ་མི་འབྱུལ་
བར་གཏའ་མ་ལྟ་བུར་འཛོག་པའི་གཏོར་མ།

གཏར་འཇུག་པ། གཏར་མར་འཇུག་པའམ་འཛོག་པ།

གཏི་ཐུག་ 1 ལུ་ཐུག་གམ། ལུ་ཐུག་ཐབས་ཟད། མི་ཏུ་འབྲེལ་ཆེན་ལས། དགག་པའི་དོན་ཅན་གྱི་སྤྱོད་
ཆད་གཏི་ཐུག་རིགས་འབྲེས་གྱིས་འདིར་བསྐྱུ་བར་རྣོས་པ་གཞུང་དོན་ལ་ཤིན་ཏུ་མ་ཞུགས་
བར་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་རྒྱ་གར་ཞེས་པ་རྒྱ་ལས་
ལོགས་སུ་གར་བའི་དོན་ཡིན་ཞེས་འཆད་ཅིང་རྒྱ་དཀར་པོའི་དོན་དུ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་གཏི་
ཐུག་ལྷུང་མེད་དུ་ཅི་བར་མཛད་ཀྱང་། ལེགས་པར་བརྟགས་ན་ཅིར་འགྱུར་མི་ཤེས་ཏེ། རྒྱ་ནག་
པོ་ཞེས་པ་ཡུལ་དེའི་མི་རྣམས་ལྟོགས་སོགས་ནག་པོ་ཤས་ཆེ་བ་ལས་བྲགས་ཤིང་གཅིག་

ཤོས་དེ་ལས་བསྐྱོག་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱས་བྲངས་པའི་རྒྱ་དཀར་པོ་ཞེས་བོད་དུ་གྲགས་
 པར་ཟད་མོད། འོན་ཀྱང་མིང་མཐའ་འདྲེན་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་འདུག་མཁོད་དེ་ཡིག་ཕྱིས། མིང་
 གཞི་རང་སྟེང་མོ་ཡིག་དུ་བསྐྱར་བས་རྒྱ་གར་ཞེས་གྲུབ་པར་འཁམས་པས་སོ། །2 མོངས་
 ཏུལ། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། བོད་དུ་བཀོད་པ་འདི་དག་ནི་ཁ་ནས་འདོན་རྒྱ་ལྷེ་མིན་པ་
 མེད་པའི་རྒྱན་པོ་སྟེང་ཁམས་ཅན། རྣམ་དོག་གི་དུག་རྩས་ཚུ་ས། ལོག་རྟོག་གི་འདམ་དུ་ཚུད།
 རང་འདོད་ཀྱི་ཞགས་པས་ཟེན། མོངས་ཞེན་གྱི་སྟན་པ་འཕྱིབ་པ་ཞིག་གིས་སོ་སའི་འཁོར་སྟོབ་
 གཉི་མུག་ཁ་ཤས་དང་། ཤ་མར་རྩམ་པ་སོགས་ཀྱིས་མན་འདོགས་པའི་སྟྱན་བདག་འགའ་
 ཞིག་ཅམ་རེ་བོ་དགོ་ལུགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཁ་འཆུས་དོགས་ཀྱི་སྟུག་བསྐལ་གྱིས་ཀྱན་ནས་
 བསྐྱངས་ཏེ་འདི་འདྲ་ཞིག་བརྩམས་ན། མོངས་རྒྱན་དེ་དག་ལ་བཟང་ངན་འབྲེད་པའི་སྟོ་གྲོས་
 མེད་པའི་དབང་གིས་གང་སྟུས་པ་དེ་དག་ཡིན་ཤིག་གིས་བདེན་པར་འཛིན་ཡོང་སྟུམ་པའི་
 ལྟོགས་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་དེ་ཅམ་ཞིག་གིས་སྦྱར་བ་ཡིན་འདུག་ཅིང་། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་
 ཉིད་ལས། སྤྱིང་ལོག་ལོ་གཅིག་རྒྱ་བ་བཅུ་གསུམ་འབྱུང་། །ཟེར་བཞི་གཉི་མུག་ལ་སོང་བའི་
 གཤེས་ཀྱིས་སྤྱིང་ལོག་གི་དོན་ནི་མ་ཤེས། རྣ་བས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཐོས་པ་ན་མི་ཤེས་པ་གོ་བ་
 ལོག་པ་འདྲ་བ་ཞིག་བྱུང་བར་གོ་དུ་རེ་བ་དང་། དེ་ཡང་གངས་ཅེས་འདོགས་ཁ་པོ་བྱས་ན་
 བདེན་པར་འཛིན་ཞེ་ཡོངས་བསམ་པ་ཡིན་འདུག་ཀྱང་། ཁོ་རང་དང་རིགས་མ་ཐུན་བྱུང་ན་
 མ་གཉོགས་སུས་བདེན་པར་འཛིན། ཞེས་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 སེར་སྒྲའི་
 དོན་ལ་འང་བཤད།

གཉི་མུག (དལ་མ) མ་རིག་པ་དང་དོན་འདྲ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འོན་གཉི་མུག་དེ་རི་འདྲ་
 ཞིག་ཡིན་སྟུམ་ན། ཕྱི་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རང་
 བཞིན་སྟོ་འདོགས་པའི་སྟོ་ནི་འདིར་མ་རིག་པ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འབྲེལ་པ་ལས། རྣམ་པར་
 ཤེས་པ་དངོས་པའི་རང་གི་ངོ་བོས་ལྷག་པར་སྟོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་
 མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཆགས་པ་དང་ཐུན་ཞིང་འཁོར་བར་འདུག་པའི་

ས་ལོན་དུ་གྱུར་པ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགགས་པ་ལས་འཁོར་བ་ལྡོག་པར་ནམ་པར་བཞག་
གོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཞིབ་པར་མ་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
གཏི་མུག་ཐབས་རྒྱད། (གསང་མཁས་) གཏི་མུག་ཐབས་རྒྱད་རྗེ་རྩེ་ཨ་ར་ལི།
གཏི་མུག་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་དུག་པ་ནི། སྦྱེས་ཐོབ་དང་ཐོས་བསམ་སྒོམ་
གསུམ་གང་རུང་གི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས། གཏི་མུག་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་རྟོག་པའི་
ཤེས་རབ་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པ། རྟེན་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་
རབ། བརྟེན་པ་ནི་བརྟེན་འབྲས་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་ལོ། །
གཏི་མུག་ལ་སྦྱོང་པའི་གཉེན་པོར་རྟེན་འབྲེལ། བསྒོམ་ཚུལ་ནི། དུས་གསུམ་དུ་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་
གྱི་ཆོས་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཙམ་གྱི་འབྲས་བྱ་འབྱུང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་གྱི་དེ་དག་ལས་མ་
གཏོགས་པའི་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བྱ་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བ་པོའི་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་
དམིགས་ཏེ་སེམས་འཛིན་ག།
གཏུ་ལུམ། བཞེ་བ། ཆང་གིས་བཞེ་བ། ལྷང་སྦྱ་རོལ་པའི་རྗེ་རྩེ་གསུང་།
གཏུན། རྩས་སོགས་བཏགས་སུ་རུང་བའི་དོའི་ཁྲད་པར་ཞིག
གཏུགས་པ་མེད་པ། འཛད་པ་མེད་པ་འཇགས། ཟད་པ་མེད་པ་ལོ། །ཐོགས་པ་མེད་པའི་དོན། དཔེར་ན་རྗེའི་
ཐོགས་མཐའ་མ་ལས། གཞན་གྱིས་ཆད་གཟུང་མི་ཁུས་པར་གསུང་རབ་གྱི་ཆོག་དོན་ལ་གཏུགས་
པ་མེད་པར་འབྲུག་པའི་ཤེས་རབ་ཟབ་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག ཅེས་པ་ལྷ་བྱ་དང་། གཞན་ཡང་
རྗེའི་སྒྲགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རིམ་གཉིས་སྦྱོང་དང་བཅས་པའི་རྒྱད་དོན་ལ། །གཏུགས་པ་
མེད་པའི་འི་མེད་རིགས་པ་ཡིས། །མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོས་ཀུན་བཅད་ནས། །བརྟེན་པས་
སྦྱབ་པ་སྦྱང་པོར་བྱེད་པར་ཤོག །ཅེས་པ་ལྷ་བྱ།
གཏུན། ཡས་གཏུན་མས་གཏུན་སྦྱིའི་མིང་། ཏུན་ཞེས་གྲེས་པ་འདར་སྦྱང་། གཏུན་ནམ་ཏུན་ཞེས་པ་སྦྱོན་
པའི་དོན་ཡིན་ནམ་སྦྱུལ།
གཏུན་རྗོ། ཡས་གཏུན།

193

ཀྱི་སྐྱ་སྦྱར་རོ། །ཡང་ན། སྐྱ་བ་ཤད་ནི། གང་ལ་གནད་དུ་བསྟན་པས་ཕྱང་ཁམས་མ་དག་པ་
རྣམས་སྟེག་ཅིང་ཉོན་མོངས་རྣམ་ཏྲེག་ཐམས་ཅད་ཅད་ནས་གཅོད་པའི་དོན་གྱིས་གཏུམ་ཞེས་
བྱ་ལ། བདེ་སྟོང་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྦྱར་དུ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་མོ་ཞེས་
བྱའོ། །རྫོགས་རིམ་གྱི་ཉམས་ལེན་མཐའ་དག་གཏུམ་མོར་འདུས་པར་རྗེའི་གསུང་རྫོགས་
རིམ་དབྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེར་གསུངས་སོ། །

གཏུམ་མོའི་སྐབས་སྟེ་ཐོའི་ཉི་ཡིག་སོགས་ཀྱི་མཆོན་དོན། སྟེ་ཐོའི་ཉི་ཡིག་གིས་རང་གི་པ་ལ་ཐོབ་
པའི་ཐིག་ལེ་དཀར་ཐོའི་དྲངས་མ་དང་། ལྷེ་པའི་ཨ་ཐུང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མ་ལས་ཐོབ་
པའི་ཐིག་ལེ་དམར་ཐོའི་དྲངས་མ་དེ་མཆོན་པས། དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྦྱབ་པ་ཐོའི་ལུས་མཆོན།
མཁྱིན་པའི་ཨོ་ཡིག་གིས་དག་སྟེང་གའི་རྩྱ་ཡིག་གིས་ཡིད་དེ། མདོར་ན་ཡི་གེ་དེ་རྣམས་
ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་པའི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་མཆོན་པར་གསུངས།

གཏུར་བྲ། (འདུལ་བ) ཆོས་གོས་ཀྱི་འུབས་སམ་བྲ་པད་ལྷ་བྲ།

གཏེའུ། ཅོད་པའི་གཞི་སྟོང་མཁུ།

གཏེར་ཆོས། གཏེར་མ་ནི། སྟོབ་དཔོན་བརྒྱ་འབྲུང་གནས་ལ་སོགས་པ་ཆད་མའི་སྟེས་བྱ་འགའ་ཞིག་
གིས་མ་འོངས་པའི་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་མཆོག་སྟན་འབྲུབ་པའི་གདམས་པ་མང་པོ་གཏེར་དུ་
སྤྲས་ཏེ་ཆུད་མི་ཟ་བར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་གཏེར་སྤང་ལ་གཏེར་དུ་གཏད། སྤལ་ལྷན་
ལས་འཕྲོ་དང་འཕྲད་པའི་སྟོན་ལམ་བཏབ། དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་འདོན་པ་དང་དེར་འདོན་རན་པའི་
ལྷས་མཆོན་འབྲུང་ཚུལ། གཏེར་སྟོན་གང་གིས་འདོན་པ་དང་དེའི་མིང་དུས་མཆོན་རྟགས་དང་
བཅས་པ་གཏེར་གྱི་ཁ་བྱང་དུ་བཏབ། ཉམ་ཞིག་གནས་དུས་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པ་
ན་གཏེར་དེ་བཏོན་ནས་སྤལ་ལྷན་མང་པོ་ལ་སྟེལ་བས་གཏེར་ཆོས་ཞེས་གྲགས་སོ། །སྦྱིར་
གཏེར་ཆོས་ཀྱི་གར་དུ་འང་བྱུང་ཞིང་། ཐོད་ཀྱི་བྱུབ་མཐའ་གཞན་ལ་འང་ཡོད། གཏེར་སྟོན་ཆད་
ལྷན་གཅི་ཆེར་ཐང་ཡིག་ནས་ལུང་བསྟན་པའི་སངས་རྒྱས་ལྷ་མ་ནས་བཟུང་། བདེ་ཆེན་གྱིང་
པའི་བར་དང་། ལུང་གིས་དངོས་སུ་མ་ཐེན་པའི་ཅོད་མེད་ཀྱི་གཏེར་སྟོན་ཡང་མང་ཅམ་བྱུང་ག།

195

རང་གི་མའི་སྒྲེ་གཡོན་པ་ནས་ཞུགས་ཏེ་བདེ་བ་དང་ལྷན་པར་བསམ་ལ་གཏོང་བའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་བྱམས་པ་བསྒྲོམ་བ་དང་། ཡང་རང་གི་མས་གཙོས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་དང་རན་སོང་གི་སྤྱུག་བསྐྱེད་གྱིས་མཉམ་ཚུལ་བསམ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་སྤྱིག་པ་རྣམས་འོད་ནག་པོའི་རྣམ་པར་རང་གི་མའི་སྒྲེ་གཡམས་ནས་ཐོན། རྒྱུང་ནང་དུ་རྒྱལ་བ་དང་མཉམ་དུ་རང་གི་སྒྲེ་གཡོན་ནས་ཞུགས་ཏེ། སྤྱིང་གའི་བདག་འཛིན་བཙུགས་པར་བསམ་ལ་ལེན་པའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་སྤྱིང་རྒྱུང་བསྒྲོམ་པ་ལ་ཟེད། དེ་ལྟར་བསྒྲོམས་པས་ལྷོང་བ་ཅུང་ཟད་ཐོན་པ་ན། དེ་ནས་རང་གི་པ་སོགས་གཉེན་རྣམས་དང་། དེ་ནས་བར་མའི་སེམས་ཅན། དེ་ནས་དགྲ། དེ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བསྒྲོམ་པར་བྱའོ། །ཡང་ན། སྤྱེད་པའི་བར་མོས་ན། སྤྱིང་བྱུག་གཡམས་གཡོན་ནས་འབྱུང་རྒྱལ་བསམ་མི་དགོས་པར། དབྱུགས་པར་གཏོང་བ་ན་དེ་དང་འབྲེགས་ནས་རང་གི་བདེ་དགེ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་མངས་པ་མེད་པར་གཏང་། རྒྱུང་རྒྱལ་བའི་ཆེ་གཞན་གྱི་སྤྱིག་སྤྱུག་ཐམས་ཅད་ནག་ལུབ་གྱིས་བསྐྱེད་ཏེ་རང་གི་སྤྱིང་དབྱུག་སྤྱིང་ཐམས་ཅད་མོ། །མཛོད་ན་གཏོང་ལེན་གཉིས་པོས་བྱམས་སྤྱིང་རྒྱུང་གཉིས་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་བསྒྲོམ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམས་པའི་དམིགས་པ་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་བསྒྲོམ་པ་གཏོང་བའི་ཉམས་ལེན་དང་། སྤྱིང་རྒྱུང་གཉིས་པ་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་བསྒྲོམ་པ་ལེན་པའི་ཉམས་ལེན་གཉིས་པོ། །

གཏོར་མ། མཚོད་སྤྱིན་དུ་འབྱུང་རྒྱུའི་ཐུན་གྱི་གོང་བྲ། སྤྱིང་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་གཏོར་མ་ཞེས་བྲ་ཞེ་ན། སེམས་ལ་འཛིན་ཆགས་མེད་པར་གཏོང་བས་ན་གཏོར། མཐོན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་ཁྱབ་པས་ན་མ་ཞེས་བྲའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱོད་དཔོན་བསྐྱེད། མི་འཛིན་གཏོར་བས་གཏོར་ཞེས་བྲ། །ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པས་མ་ཞེས་བྲ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན་སྤྱིང་བཤད་ནི། གཏོར་མ་ནི་འབྱུང་པོ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ས་སྤྱོགས་གཙང་མར་གཏོར་བའམ་དོར་བའི་བཟའ་བ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས། ལུང་སྤྱན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྲས།

གཏོལ་མེད་པ། ཏྲོལ་མེད་པ་དང་འབྲ། ཆ་མེད་པ། རྒྱས་མེད་པ། མོངས་ཏེ་ཅི་བྲ་འདི་བྲེད་མེད་པར་

གྲུང་པ། བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། ཆོས་ཐེ་འོད་སྟོང་ལྷན་པ་གཞན་དུ་གཤེགས། འོག་སྟོན་
འབྱུང་པོ་འདི་དག་རང་དགར་སྟོང་། མ་རིག་སྟུན་པའི་སྟོང་འབྱམས་བདག་ཅག་རྣམས། གྱེ་
མ་གྱི་དུང་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། ལྷ་ས་
མེད་དམ་ཐབས་མེད་དང་གདེངས་མེད་ཅེས་ཀྱང་གསུངས།

གཏོས་ཆེ་བ། མོན་ཆེ་བ། འཕོར་ཆེ་བ། སྒྲིམ་མཐོ་བ།

བཏགས་ཡོད། སྒྲ་དང་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སྟོན་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ། འདི་ནི་གོ་བ་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་བཞག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་མཐའ་བཅད་ནས་ངོ་ཉི་བཞག་པར་དགའོ། བཏགས་ཡོད་རིགས་
མི་འདྲ་བ་བཞེ་ཡོད་དེ། ༡ གདགས་གཞི་གཞན་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད། གང་ཟག་ལྷ་
བྱ། ༢ སྟོན་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད། རི་བོང་གི་རྩ་དང་། བདག་གཉིས་ལྷ་བྱ། ༣ རྟོག་པས་
བཏགས་ཅམ་གྱི་བཏགས་ཡོད། ཐལ་འགྱུར་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་གྱི་
བཏགས་ཡོད་དུ་བཞེད་པ་ལྷ་བྱ། ༤ རང་ཉིད་སྟོན་ལྷ་དུ་བཟུང་བ་ཆོས་གཞན་བཟུང་བ་ལ་
སྟོས་པའི་བཏགས་ཡོད། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་གཞིར་བཞག་ན་ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་
ལྷ་བྱའོ། བཏགས་ཡོད་བྱི་མ་གྲགས་ཆེ།

བཏང་སྟོམས། སྦྱིར་བཏང་སྟོམས་ཞེས་པ་བར་མའི་དོན་ཡིན། བཏང་སྟོམས་ལ་དབྱེ་ན། ཆད་མེད་བཏང་
སྟོམས། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས། འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས། (བཏང་སྟོམས་ལ། འདུ་བྱེད་བཏང་
སྟོམས། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས། ཆད་མེད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ཡོད་པར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་
མོར་གསུངས།) ལལ་བར་འདོར་བའི་བཏང་སྟོམས། ཁ་ལ་མི་བྱེད་པའི་བཏང་སྟོམས་བཅས་
ཡོད་པ་ལས། ༡ ཆད་མེད་བཏང་སྟོམས་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་ཉིད་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཉེ་རིང་
ཆགས་སྤང་དང་བྲལ་ནས་སེམས་སྟོམས་པ་བསྐྱབ་པའི་ཆད་མེད་བཏང་སྟོམས་དང་། ཡང་།
ཡུལ་སེམས་ཅན་རྣམས་ནང་པན་ཚུན་ཉེ་རིང་ཆགས་སྤང་མེད་པར་བསྐྱབ་པའི་ཆད་མེད་བཏང་
སྟོམས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྤྲ་མ་དེ་གལ་ཆེ་ཞིང་ལམ་རིམ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཆད་
མེད་བཏང་སྟོམས་ཀྱང་སྤྲ་མ་ཉིད་ལ་ངོས་བཟུང་དགོས་སོ། །སྤྲ་བཤད་ནི། ཆགས་སྤང་གི་སྟོ

བཏང་ནས་སེམས་སྒྲིམས་པ་བསྐྱབ་པས་ན་བཏང་སྒྲིམས་ཞེས་བྱའོ། 12 ཆོར་བ་བཏང་སྒྲིམས་
 བྱི། བདེ་སྤྱག་གང་ཡང་མིན་པའི་ཆོར་བའོ། 13 འདྲ་བྱེད་བཏང་སྒྲིམས་བྱི། བྱ་ཚོལ་བྲལ་བའི་
 བར་མའོ། དྲུག་གསུམ་མེད་པ་བཙོན་འགྲུས་དང་བཅས་པ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་
 གང་ཞིག་བྱིང་ཆོད་འགོག་པའི་ཚལ་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱེམ་མི་དགོས་པར་སེམས་བྱིང་ཆོད་ཀྱིས་
 མི་ཉམས་པར་བྱེད་པས་རབ་རྩ་བའི་སེམས་བྱུང་དེ། དགེ་བ་བརྩ་གཅིག་གི་བརྩ་བ་བཏང་
 སྒྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ། །འདི་ལ་འདྲ་བྱེད་བཏང་སྒྲིམས་ཀྱང་ཟེར། བྱིང་ལས་ཞི། བྱིང་ཆོད་སོགས་
 ཀྱི་སྐབས་འབྱེད་པའོ། བྱིང་ཆོད་ཀྱི་སྐབས་འབྱེད་ཅེས་པ་ནི་དེ་གཉིས་བསྐྱེམས་ཏེ་མི་འགོག་
 པར་འོང་དུ་བརྩག་པའི་དོན་ནོ། བྱིང་ཆོད་དང་བྲལ་བའི་ཆེ་བཏང་སྒྲིམས་སུ་མ་བཞག་པར་
 བྱིང་ཆོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྟེན་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་སྟུམ་ན། ཚལ་བ་བསྟེན་ན་སེམས་གཡེངས་
 བའི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། སྒྲིམ་རིམ་བར་པ་ལས། གང་གི་ཆེ་བྱིང་བ་དང་ཆོད་བ་དང་
 བྲལ་བར་གྱུར་ནས་མཉམ་པར་ཞུགས་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སེམས་རང་གི་རང་གིས་འབྲུག་པར་
 འགྱུར་བ་དེའི་ཆེ་ཚལ་བ་སྟོང་དེ་བཏང་སྒྲིམས་སུ་བྱའོ། །གལ་ཏེ་སེམས་མཉམ་པར་ཞུགས་པ་
 ལ་བརྩལ་བ་བྱས་ན་དེའི་ཆེ་སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲི་
 བཤད་ནི། བྱིང་ཆོད་འགོག་པའི་འདྲ་བྱེད་དམ་ཚལ་བ་བཏང་ནས་སེམས་སྒྲིམས་པ་སྟེ་ནལ་
 དུའམ་རང་བབས་སུ་བཞག་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། 14 ལལ་བར་འདོར་བ། ལྷང་མེད་དུ་
 བཞག་པ། བར་མ་དོར་བཞག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྗེའི་སྐབས་གསུམ་མ་ལས། མ་བཏགས་
 བཏང་སྒྲིམས་ཅུང་ཟད་མི་མངའ་ཡང་། །སྐལ་ངན་བདག་གི་ཉེས་པ་ཁོ་ན་ར་ཟད། །ལྟ་བུ་དང་།
 རྗེའི་བྱམས་པའི་བསྟོད་ཆེན་ལས། དེས་པར་ལེགས་པའི་གོ་འཕང་སྟོས་ཅི་དགོས། །ལམ་གྱི་
 ཉེན་དུ་སྐབ་པས་བསྐྱགས་པ་ཡི། །མཐོ་རིས་ཅམ་ཡང་ཐོབ་པའི་གདེང་མེད་པ། །བདག་ལ་
 ཁྱེད་ཀྱིས་བཏང་སྒྲིམས་མཛད་ལགས་སལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྐྱུ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་
 རབ་སྟོང་བྱ་ལས་ཀྱང་། དིག་སྤྱགས་ལོག་པར་ཤེས་པ་དུག །ནད་ལ་བཏང་སྒྲིམས་བྱས་པ་
 དུག །ཀུན་པོས་གཞོན་བྱ་བསྟེན་པ་དུག །དབུལ་པོ་ཉིན་པར་ཉལ་པ་དུག །ཅེས་གསུངས། 5

ཁ་ཡ་མི་བྱེད་པ། ཅམ་འཛོག་པལ་སྐད་དུ་དབྱེག་གཞག་ཅན་གྱི་གཞག་ཅེས་པ་རྣམས་དོན་
འདྲ། དཔེར་ན་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་ན་མཛེས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། ། རྒྱལ་ཁབས་རིག་པས་
བསྐྱོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། རང་གི་ཅམ་ཁྱལ་བསྐྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་མིན་
གྱི་དབྱེ་བསལ་ཐམས་ཅད་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་ནས། ཞེས་སོགས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །
བཏང་སྟོམས་ཆད་མེད། ཆད་མེད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། དམིགས་ལུལ་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པ་ལ་
དམིགས་ནས་ཆགས་སྣང་གི་ཆོ་བཏང་སྟེ་དག་གཉིན་ལ་སེམས་སྟོམས་པ་བསྐྱུབ་པའི་ཆོ་
ཞེག་གོ། སྐྱབ་ཤེད་ཀྱང་དེས་ཤེས་སོ། །འདི་ལ་ཆད་མེད་བཏང་སྟོམས་ཞེས་ཀྱང་བྲ། ཞེས་
པར་ཆད་མེད་བཏང་སྟོམས་ལ་གཟེགས།

བཏང་བསྐྱུང་། ༡ ལྷ་ཞིག་ ༢ རི་བཏང་བསྐྱུང་།

བཏང་བསྐྱུང་དག་སྟེལ་བཞི། བཏང་ཞེས་པས་སྣང་ཡོད་ཀྱི་དག་བ་རྣམས་གཞན་ལ་གཏོང་བ་དང་།
བསྐྱུང་ཞེས་པས་དག་བ་འཛོམས་པའི་རྒྱ་འགྱོད་པ་དང་ཁོང་ཁྱོ་སོགས་བསྐྱུང་བ་དང་། དག་
ཅེས་པས་དག་བ་གསར་དུ་གསོག་པའི་ཆེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་ནས་བསྐྱུངས་ཏེ་
བསགས་ཏེ་དག་པར་བྱེད་པ་དང་། སྟེལ་ཞེས་པས་དག་བ་བགྱིས་པ་ལ་དགའ་བ་བསྐྱོམ་པ་
དང་བསྐྱོ་བས་རྒྱས་བཏབ་སྟེ་དག་ཅ་སྟེལ་བ་བཅས་སོ། །ལུས་དང་ཡོངས་སྟོང་ལའང་བཏང་
བསྐྱུང་དག་སྟེལ་བཞི་བཞི་སྟོར་རྒྱ་ཡོད་པ་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་སོ། །

བཏེག་དང་བཏེགས་ཀྱི་བྱང་པར། འཕྱི་ཆུལ་ཐ་དད་ཅམ་ལས་མཁས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་པར་འདོད།
འོན་ཏེ་གཉིས་ལས་གང་དག་པ་ཡིན་ཞེན། ཡར་འདེགས་པའི་འདས་ཆོག་ལ་ (བོད་རྒྱ་ཆོག་
མཛོད་ཆེན་མོར) བཏེག་དང་(དག་ཡིག་གསར་བསྐྱིགས་སོགས་སུ) བཏེགས་ཞེས་འཕྱི་
ཆུལ་གཉིས་འབྱུང་ཡང་། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལྟར་བཏེག་ཅེས་གྲིས་ན་ལེགས་པར་
སེམས་ཏེ། ཉགས་འཇུག་ཅ་བར། འོ་ནི་འདས་དང་གཞན་བསྐྱུབ་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། བཏེག་ཅེས་པ་ལྟ་བུར་སྟོན་འཇུག་གི་ལོ་བཡིག་ཁོ་ནའི་བྱེད་པས་འདས་ཆོག་ཏུ་བྱུབ་
པའི་བྱིར། དེ་ལ་སའི་ཡང་འཇུག་གི་རམ་འདེགས་མི་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། ། (འདེགས། བཏེག་

གདེག་ཐེགས།) ཐུགས་དམ་བསྐྱངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུར། སྟོན་འཇུག་གིས་འདས་ཆིག་ཏུ་བྱལ་
མི་རུས་པར། སའི་ཡང་འཇུག་བསྟན་དགོས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐྱང་ལ་སའི་ཡང་
འཇུག་མ་བསྟན་ན་མ་འོངས་པའི་ཆིག་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། (སྐྱོང་། བསྐྱངས། བསྐྱང་།
སྐྱོངས།) སི་ཏུ་འབྲེལ་ཆེན་ལས། དཔེར་ན་བྱམ་པ་རྩུས་བཀའ་ལྟ་བུ་སྟོན་འཇུག་ཁོ་ནས་རུས་
པས་འདས་ཆིག་ཏུ་བྱལ་བ་དང་། ཐུགས་དམ་བསྐྱངས་ལྟ་བུ་སྟོན་འཇུག་པོ་ཡིག་དང་འབྲེལ་
བ་ཅམ་ལས་གཅོ་མོར་རྗེས་འཇུག་གི་བྱེད་པས་འདས་ཆིག་ཏུ་ཏུ་བྱལ་བ་སོགས་བྱེ་བྲག་བྱེས་
ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་ (གོས་སོགས་ཀྱིས། གཏུམ་པ། བཏུམས་
པ། གཏུམ་པ། ཐུམས།) བཏུམས་པ་དང་ (མིང་སོགས། འདོགས་པ། བཏགས་པ། གདགས་
པ། ཐོགས།) བཏགས་པ་སོགས་ལ་ད་དུང་དབྱེད་པར་འོས་སོ། །

རྟ། <ཨ་ལཱ> 1 དུད་འགྲོ་བྱེ་བྲག་ཅིག་ ལེགས་སྐྱར་དུ་ “अश्व” aśva ཟེར། 2 དབྱངས་སམ་སྐྱང་གི་

གདངས། འདི་ལ་དོན་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་ཆིག་མཛོད་རྣམས་སུ་གཟིགས།

རྟ་མགོན་ལྷགས་རལ་ཅན། དེའི་སྐྱེ་མདོག་བྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་ནི། སྐྱེ་མདོག་སྟོན་པོ་ཞལ་
གཅིག་བྱག་གཉིས་པ། །གཡས་པས་རལ་གི་མེ་འབར་ནམ་མཁར་འབྱར། །གཡོན་པས་སྤྲིགས་
མཇུ་བ་བསྐྱེད་པའི་རྩེར་མེ་འབར། །མཆེ་བ་གཡས་སུ་གཅིགས་ཤིང་གཡོན་དུ་རམས། །སྐྱོན་
གསུམ་དུས་མཐའི་མེ་ལྟར་རབ་ཏུ་འབར། །སྤྲིན་མ་སྤྲོ་ར་དམར་སེར་བྱེད་དུ་འབྱེལ། །དབུ་སྤྲོ་
ཁམ་སེར་བྱེད་བརྗེས་དབུ་གཙུག་ན། །རྟ་མགོ་ལྷང་ནག་ཁྱུར་དཀར་ལྷམ་ལྷམ་སེར། །རྩོག་མ་
དམར་པོའི་གསེབ་ནས་མེ་སྟག་འགྲོ། །ཐོད་པ་སྐྱམ་ཆོན་རིན་ཆེན་སྐྱལ་གྱིས་བརྒྱན། །ལྷང་
ཆེན་ཀོ་བ་མི་ལྷགས་སྟོད་གཡོགས་དང་། །སྟག་ཤམ་གསོལ་ཞིང་གཡས་བསྐྱམ་གཡོན་བརྒྱང་
གིས། །ཡེ་ཤེས་མེ་དབྱུང་འབར་པའི་སྐྱོང་དཀྱིལ་ན། །བཞུགས་པའི་རྟ་མགོན་ལྷགས་རལ་
ཅན་ལ་འདུད། །སྤྲགས། ཨྱི་རྩིས་རྩིས་ཀྱི་ཏ་བཟོ་གོ་རྟ་ལ་གི་བ་སམ་ཤིང་། །ཀ་ལ་མེ་དབྱུང་
གཏུབ། །ཏ་ཏ་ཅད་ཅད་གཏུབ། །ཤ་ཏ་ན་ཅད་ཅད་གཏུབ། །ཤི་ཏ་ན་ར་ཇ་ཡ་ཅད། །སྤར་ཡ་ཅད།
རྟ་མགོན་གསང་སྐྱབ། འདིའི་སྐྱེ་མདོག་བྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་ནི། སྐྱེ་མདོག་དམར་པོ་ཞལ་

གསུམ་བྱག་བྱག་པ། རྩ་ཞལ་དམར་ཞིང་གཡས་དཀར་གཡོན་ལྗང་བ། རེ་རེ་ལའང་སྤྱན་ནི་
གསུམ་གསུམ་ལྟོ། སྤྱུ་གསུམ་སྟེང་དུ་རྩ་མགོ་ལྗང་ནག་རེ། རྩོག་མ་དམར་པོ་སྤུམ་སྤུམ་
སེར་པོ་ཅན། བྱག་གཡས་རྩོད་ཁྱི་རལ་གི་དང་། གཡོན་པས་སྤྲིགས་མཛུབ་མདུང་བྱང་
རྩ་ཞགས་བསྐྱམས། མི་ལྷགས་སྤང་ལྷགས་སྟོང་གཡོགས་སྟག་ཤམ་གསོལ། གར་དགའི་
ཉམས་ལྟན་དུར་ཁོད་ཆས་ཀྱིས་བརྒྱན། ཞབས་བརྒྱད་གཡས་བསྐྱམ་གཡོན་བརྒྱུལ་
བརྒྱད་མནན། སང་ཉིར་མེ་དབུང་འབར་བའི་དབུས་བཞུགས་པའི། ཁྱོ་རྒྱལ་རྩ་མགིན་གསང་
སྤྱུལ་ལ་བྱག་འཆལ། སྟིང་པོ། ཨོ་རྩྱུ་རྩྱུ་གི་དྲ་བརྩ་རྩ་ལ་གི་བ་ལུ་ལུ་རྩྱ་ལྟོ་པཌ།
རྩ་ཅང་ཤེས། གཡུལ་དུ་མཆོན་སོགས་ལ་འཛེམ་ཞིང་འཛིགས་པ་མེད་པ། རྒྱགས་ཤེས་ལ་བདག་པོ་
མགོ་ཐོན་པར་བྱེད་པ་སོགས་བྱ་བ་ཀྱན་ཤེས་ཤིང་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱིས་ཐོགས་མེད་དུ་འགྲོ་
བའི་རྩ་མཆོག་གོ། རྒྱས་པ་ཅང་ཤེས་ལ་གཟིགས།

རྩ་ཐབས། 1 དག་འདུལ་ཐབས། སྤྱ་བཤད་ནི། རྩ་ཐོག་ནས་འཐབ་འཛིང་བྱས་ཏེ་དག་འདུལ་ཐབས་བྱེད་
པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྩོད་པར་སྟོམ། 2 རང་གཅེས་འཛིན་ལ་གཞོད་པ་ཅི་འཁྱུལ་བྱེད་པ་ལ།
རྩ་ཐབས་ཟེར། འདི་བཀའ་གདམས་དག་བཤེས་རྣམས་ཀྱི་བརྩ་ཆད་ཅིག་ཡིན། ཞིབ་པར་མི་
ཐབས་བཅོ་བརྒྱད་རྩ་ཐབས་གཅིག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྩ་བྱལ། <ཨ་ལཱ་ཇི་ཏ> འཁོར་ལྷ་སྟེའི་ཡ་གྲལ་ཞིག་ Aśvajit अश्वजित
རྩ་ཐོག་གཞུང་བཟུང་། རྩོག་བདེ་པོ་དང་། སྟོབས་བདེ་པོ་བྱེད་པའི་དོན། པལ་ཆེར་སྤྲོ་ཆོས་བྱེད་པ་ལྟ་
བུ་ལ་གོའོ།

རྩ་གཞོད་གི་མེ། ཆོད་མ་མཁའའི་མེ་དང་འབྲ། ཆོད་མ་མཁའའི་མེ་ལ་གཟིགས།
རྩ་བདུན་པ། (མཛོན་བརྩོད) ཉི་མའི་མིང་། འགྲེལ་བཤད་རྩ་བདུན་དབང་པོ་ལ་གཟིགས།
རྩ་བདུན་དབང་པོ། (མཛོན་བརྩོད) ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལས། ཉི་མ་དེ་ཉིད་རྩ་མཆོག་བདུན་
ཀྱིས་བྱངས་པའི་ཤིང་རྩ་ལ་ཞོན་ནས་སྤིང་བཞི་ལ་རྒྱ་བས་མིང་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་པར་བཤད་
དོ། སྟོབས་མ་ལ་སྤིངས་པ་ལས། ཉི་མ་རྒྱབས་ཆེན་རྩ་ཞོན་རྒྱ་བ་སྤྱང་བྱེད་གང་ཡིན་དང་། ཞེས་

པའི་ཐད་ཀྱི་སྒྲེས་བྱ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་གྱི་མཆན་བྱ་བཞི་སྒྲགས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །
རྟན་གཤམོས། རྩེ་ཤམོས། རྟན་གཤམོས་ཁྲག་བ་ལྷས་བཅས། ཤམོས་ཁྲག་བ་ལྷས་བཅས། ཤམོས་
ལོ་རྒྱ་བ། ཤམོས་ལོ་རྒྱ་བ་ཁྲག་བ་ལྷས་བཅས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། རྩེ་ཙོང་ཁ་པའི་རིམ་ལྷ་གསལ་
སྒྲོན་ལས། རབ་འབྱམས་གཞུང་ལ་མཁས་པའི་སྤྱ་སྦྱར་མཆོག་། རྟན་གཤམོས་ཀྱི་ཞབས་ལ་
བྱུག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་ཤམོས་ཁྲག་བ་ལྷས་བཅས་ལ་ཁྱེ་བ་ཡིན། ཤམོས་ཁྲག་
བ་ལྷས་བཅས་ལ་གཟིགས།

རྟན་གཤམོས་ཁྲག་བ་ལྷས་བཅས། རྟན་གཤམོས་དང་འབྲ།
རྟ་བབས། བོ་བྱང་སོགས་ཀྱི་བྱི་རོལ་གྱི་རྒྱལ་སྒོ་ཆེན་པོ། དེ་ལ་སྒོ་དང་བོ་ཡང་ཟེར། སྤྱ་བཤད་ནི། སྤར་
སྒོལ་ལ་རྒྱལ་པོ་དང་མི་ཆེན་སོགས་ལ་གྲུས་ཞབས་མཆོན་པའི་ཆེད་དུ་བྱི་རོལ་གྱི་རྒྱལ་སྒོ་
ཆེན་པོ་དེ་ནས་རྟ་ལས་བབས་ཏེ་འགྲོ་བས་དེ་སྤྲད་ཅེས་བཏགས། ལུང་ཐུན་ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་
བ་ལས། རྟ་བབས་ནི་རྩ་བའི་སྒོ་ལས་བྱི་རོལ་གྱི་རྩིག་བ་མ་གཏོགས་པར་ཤིང་གཉིས་བསྐྱེདས་
བ་ལ་ཤིང་གཅིག་གིས་སྤེང་ནས་བཀའ་བ་སྒྲོའི་རྣམ་པ་ལྷ་བྱ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་མིང་གཞན་ནི་སྒོ་
དང་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྟ་དབྱངས། <ཨ་ལུ་ལྷོ་པ> རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་ཞིག
རྟ་ལས་བབས་ནས་བོང་བུ་ཞོན་པའི་དཔེ། ལེགས་པ་བཞག་ནས་དམན་པ་ཞིག་ལེན་པའི་དཔེ།
རྟག་འགྲོས་ཆེ་བ། ཐང་ལྷོད་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་ཀྱང་དབྱང།
རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ ལྷ་སྟེགས་པས་བཏགས་པའི་བདག་སྟེ། གཏན་ནས་མི་འཛིག་
པའི་རྟག་པ། ཆ་ཤས་ལ་མ་ལྷོས་པའི་གཅིག་ལ། རྒྱ་རྒྱེན་ལ་མ་ལྷོས་པའི་རང་དབང་པའི་
བདག་ཅིག་ལ་ཟེར།

རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད། གཏན་ནས་མི་འཛིག་པའི་རྟག་པ། ཆ་
ཤས་ལ་མ་ལྷོས་པའི་གཅིག་ལ། རྒྱ་རྒྱེན་ལ་མ་ལྷོས་པའི་རང་དབང་བ་སྟེ་གསུམ་གྱིས་སྟོང་
པའི་རྟགས་པའི་བདག་མེད་ལ་ཟེར།

ཉག་ཏུ་བུའི་རྟོགས་བརྟུན་སྤྲུལ་དག་དཔག་བསམ་གྱི་ལྟོན་པ། རྗེ་ཙཱ་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བྱང་
ཐུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཉག་ཏུ་བུའི་རྟོགས་པ་བརྟུན་པའི་སྤྲུལ་དངགས་དཔག་
བསམ་གྱི་ལྟོན་པ་ཞེས་བྲ་བ། གསུང་ཐོར་བུ་༡༠༠ན་ཕན་བཞུགས་སོ།

ཉག་གཏོར། (གསང་སྤྲུགས་) རྟུན་པར་མ་ཆགས་པར་འབྲུལ་རྟུའི་གཏོར་མ།

ཉག་ཐུབ། འགྲུར་ལྟོག་མེད་པའི་དོན་ལ་བཤད། བཉག་ཐུབ་པ་དང་མ་ནོར་བར་བྱེད་པར་བྱའོ།

ཉག་མཐའ། (དབྱ་མ) ཡོད་མཐའ་མ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་བདག་ཉག་པར་བྱུབ་
པ། སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་དབང་ལུག་ལ་སོགས་པ་ཉག་པ་ཡིན་པ། ཅུ་མ་ཁའ་ཉགས་རྩ་སུ་བྱུབ་
པ་སོགས་སོ། །ཙ་ཤེ་ལས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་
ཉག་ །ཅེས་གསུངས་སོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། འདི་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྟུན་པའི་རྟུ་མཆན་ནི། འཇིག་
རྟེན་ན་གཡང་ཁ་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྟུན་པ་དང་འབྲུར་བར་ལྷ་ངན་གྱི་གཡང་དུ་ལྷུང་ན་རང་ཉིད་བྱང་
བར་འགྲུར་བས་མཐའ་ཞེས་མིང་བཏགས་ལ། ཡང་འདི་ལ་ཉག་པའི་མཐའ་ཞེས་བརྟུན་པའི་
རྟུ་མཆན་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་ན་ཉག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ཏེ། མཁས་
བྱུབ་ཆོས་རྗེའི་སྟེང་ཐུན་སྒྲུལ་བཟང་མིག་འབྱེད་༥༤བཤམས། དེ་ཡང་སྤྱིར་མཐའ་ཞེས་བྲ་
བ་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་སའི་ཕྱོགས་གང་དུ་གོམ་པ་འབྱུན་ན་སྤྱིར་བྱང་ནས་ཉམས་ཉེས་པར་
འགྲུར་བའི་གཡང་ཁ་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྟུན་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་གང་དུ་གཟུང་ན་འཇིན་པ་སོ་
ལྷ་བ་ངན་པའི་གཡང་དུ་ལྷུང་ནས་བྱང་བར་འགྲུར་བའི་གནས་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྟུན་དེ། དེ་ལ་
ཡོད་མཐའ་དང་མེད་མཐའ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡོད་མཐའ་ལ་ཉག་མཐའ་
ཞེས་བརྟུན་པའི་རྟུ་མཆན་ནི། དེ་ཉིད་༥༤བཤམས། དངོས་སྤྱི་བ་དག་གིས་བདག་ཉག་པར་
འཇིན་པ་དང་། སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་དབང་ལུག་ལ་སོགས་པ་ཉག་དངོས་སུ་འཇིན་པ་ལྷ་བྱ་དང་།
བྱེ་བྲག་སྤྱི་བས་ནས་མཁའ་ཉག་རྩ་སུ་ཁས་ལེན་པ་སོགས་ཀྱང་ཉག་པའི་མཐའ་ལྷུང་བའི་
ལྷ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དངོས་སྤྱི་བ་དག་གིས་དངོས་སོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྷ་བ་ནི་དངོས་
སུ་དངོས་སོ་ཉག་པར་མི་སྤྱི་ཞིང་། ལྟོ་དེ་དག་གི་འཇིན་སྤངས་ལ་དངོས་སོ་ཉག་པར་འཇིན་པ་

མེད་ཀྱང་། རྟག་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་བྱམ་པ་རྟག་པ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་དགོས་ན། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་
རང་བཞིན་དུ་བྱུབ་པར་ཐུག། ཁྱོད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་དུས་ནམ་
ཡང་མེད་པ་མི་སྲིད་པར་ཐུག། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐུག། རང་གི་རང་
བཞིན་སྤངས་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དུས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མི་སྲིད་པ་འདོད་ན། རྟག་ཏུ་
ཡོད་པར་ཐུག་ལོ། །འདོད་ན། རྟག་པར་ཐུག་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་ཙམ་ལེ་ལས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོད་པ། དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པར་རྟག་ཏེ་ཁེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྟག་མཐར་འཛིན་པ། (དབུ་མ) རྟག་མཐར་ལྷུང་བ་ལ་གཟིགས།

རྟག་མཐར་ལྷུང་བ། (དབུ་མ) དངོས་སོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ལ་ཟེར། སྟོང་སྤྱན་སྐལ་བཟང་
མིག་འབྱེད་༥༧བ་ལས། བྱེ་རོལ་བ་དག་གིས་བདག་རྟག་པར་འཛིན་པ་དང་། སྤྱི་གཙུག་སོ་
དང་དབང་ལྷག་ལ་སོགས་པ་རྟག་དངོས་སུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་དང་། བྱེ་བྲག་སྤྱི་བས་ནམ་མཁའ་
རྟགས་ཇུས་སུ་ཁས་ལེན་པ་སོགས་ཀྱང་རྟག་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །འདིའི་དོན་ཞིབ་པར་རྟག་མཐའ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྟག་སྟོར། (པར་ཕྱིན) བཙོན་འབྱུགས། རྒྱུན་སྟོར་དང་དོན་གཅིག

རྟག་ཞི་བ། (པར་སྟོང) <ས་དྲ་གི་བ> 1 ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་སོ། 2 ཁྱབ་འཇུག་གམ་ཆངས་པ་ལའང་འཇུག་
པར། བ་སྟེ་སྤྱུམ་འབྲེལ་ལས་བཤད་དོ། 3སངས་རྒྱས་ལའང་རྟག་ཞི་བའི་སྤྱི་འཇུག་སྟེ། ཞ་
ལུ་ལོ་རྒྱ་བའི་སྤྱུམ་འབྲེལ་ལས། བརྟག་པ་གཉིས་པ་ལས། རྟག་ཏུ་དགེ་ལ་ཞི་བ་ཉིད། །ཅེས་
འབྲུང་བ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ལ་རྟག་ཞི་བར་བཤད་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།
རྟག་རེས་འཁོར། (འདུལ་བ) 1 རྟག་ཏུ་རང་གི་ཉེ་འཁོར་དུ་སྟོན་པའི་གཡོག་འཁོར་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་
རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༩ ཚུ ༡༡ནམ་ལས། རྟག་རེས་འཁོར་དག་
ཅེས་བྲ་བཞི་རྒྱུན་དུ་ (མ་དཔེར་རྒྱུན་དུ་ཞེས་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཡིག་ནོར་ཡིན་པར་སེམས།) ཡོད་
པའོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༩ ཅ་བ ༡༡ནམ་ལས། རྟག་རེས་འཁོར་དག་

དང་། མཐོན་དུ་པོས་པ་དག་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །² དུས་ཀྱི་ཉུང་བའི་ཟས་ཀྱི་དོན་
དུ་བཤད། བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་ལས་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་གི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཆོ་གའི་གསལ་
བྱེད་པལ་ལྟོགས་ལོ། །

ཉགས་ཆོས་དོན་གསུམ། (རྣམ་ཐོལ་) ཉགས་ནི་སྦྱབ་བྱེད། ཆོས་ནི་བསྦྱབ་བྱའི་ཆོས། དོན་ནི་ཅོད་གཞི་
སྟེ་གསུམ་ལ་ཟེར།

ཉགས་ཅམ་འཛིན་པའི་ལེ་ལྷ། (མཛོད་) རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཉགས་ཅམ་ལས་ལྷ་སྟོང་རྣམས་དང་མི་ལྷན་
པས་ཉགས་ཅམ་འཛིན་པའི་ལེ་ལྷ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལ་ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མ་ཞེས་བྱའོ། །ཞིབ་པར་ལྷ་བརྒྱ་
ཐ་མ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཉགས་ཆོག་ཡང་དག (རྣམ་ཐོལ་) སྦྱབ་དག་ཡང་དག་ལ་ཟེར། སྦྱབ་དག་ཡང་དག ཉགས་ཆོག་ཡང་དག
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་བཤངས་སུ་སྟེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྟུན་སེལ་དུ་གསུངས།

ཉགས་མཆུངས་འདེན་ཆུལ། (བརྟུགས་) དེ་ནི་<<ཉགས་འཇུག་ཅ་བ>>ལས། ཐོ་ཡིས་ཐོ་ཡི་མིང་མཐའ་
དང་། །ཐོ་ཡིས་ཐོ་ཡི་མིང་མཐའ་དང་། །མ་ནིང་གིས་ནི་མ་ནིང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
རྗེས་འཇུག་བརྒྱའི་ཐོ་ཡིག་གིས་མིང་གཞིའི་ཐོ་ཡིག་གི་མིང་མཐའ་འདྲེན། རྗེས་འཇུག་བརྒྱའི་
ཐོ་ཡིག་གིས་ཐོ་ཡི་མིང་མཐའ་འདྲེན། རྗེས་འཇུག་བརྒྱའི་མ་ནིང་གིས་མ་ནིང་གི་མིང་མཐའ་
འདྲེན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །<<དགའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་ལོང>>ལས། རྗེས་འཇུག་ཡི་གེ་བརྒྱ་
ཐོ་ཡི། །ག་ད་བ་ས་བཞེ་རྣམས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར། རྗེས་འཇུག་བརྒྱའི་ནད་གི་ཐོ་ཡིག་ག་ད་བ་
ས་བཞེའི་རྗེས་སུ། མིང་གཞིའི་ཐོ་ཡིག་ག་ཅ་ཏ་པ་ཅ་རྣམས་ཅི་རིགས་པར་འཇུག་པ་དཔེར་
ན། ཅིག་ཅར། ཐད་ཀྱི། སྦྱབ་པ། གཉིས་ཀྱི། མཐུན་དུ་བ། བསྐྱེད་པ། བྱུགས་ཀྱི། བསྦྱབས་
པ། དཔོན་པོས་པ། བོན་པས་པ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །<<དགའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་ལོང>>ལས། ང་
མ་འགས་མཐོ་ཡིན་ཞིང་། ཞེས་པ་ལྟར། རྗེས་འཇུག་བརྒྱའི་ནད་གི་ཐོ་ཡིག་ང་མ་འགས་མ་
ཀྱི་རྗེས་སུ། མིང་གཞིའི་ཐོ་ཡིག་ག་ཇ་ད་བ་ཇ་མེ། ཐ་འལ་ཤ་ས། ང་ཉན་མ། ང་ལ་ཉ་ཨ་
རྣམས་ཅི་རིགས་པར་འཇུག་པ་དཔེར་ན། སྟོང་ག་ ཐམ་ག་ དགའ་བ་ལྟ་བུའོ། །<<དགའ་གནད་

གསལ་བའི་མེ་ལོང་>>ལས། ཉ་ར་ལ་གསུམ་མ་ནིང་སྟེ། །ཞེས་པ་ལྟར། རྗེས་འཇུག་གི་མ་
ནིང་། ཉ་ར་ལ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སྟུ། མིང་གཞིའི་མ་ནིང་། །ཁ་ཅ་མ་ཚ་ཆ་མས་ཅེ་རིགས་པར་
འཇུག་པ་དཔེར་ན། དབྱུག་ཁ། དབྱར་ཁ། གསལ་ཁ་ལྟ་བུའོ། །བརྗོད་བདེ་འདྲེན་པའི་བྱིར་
དུ་དམིགས་བསལ་ནི། རོས་མོ་བྱངས་པ། རོག་མ། ཚད་མ། ལྷས་མ་ལྟ་བུ། རོས་མོ་བྱངས་
པ། །ཁང་པ། དམ་པ། མདའ་པ་རྣམས་ལྟ་བུ། མ་ནིང་གིས་མོ་བྱངས་པ། རལ་མོ། སྟོན་མོ།
རྒྱལ་པ། མ་ནིང་གིས་མོ་བྱངས་པ། རོན་པ། གསེར་ཏྲག་ཐེལ་ཅེ་ལྟ་བུ། བརྟེན་གྱི་རྟགས་
མཚུངས་འདྲེན་ཚུལ་ནི། བྲག་ཅ། དཀོན་ཅོག་རིན་ཅེན། བརྟགས་ར་ལ། བྲག་ཅ། དཀོན་
མཚོག་རིན་ཅེན་ལྟ་བུའོ། །

རྟགས་གཞན་བཞི་པ། (རྣམ་འགྲེལ) རྟགས་ཡང་དག་ལ་གསུམ་དུ་མ་འདུས་པའི་བཞི་པ་ཞིག་ཡོད་མེད་
ཅོད་པའི་གཞུང་ཚན་ཞིག

རྟགས་གསལ། (རྣམ་འགྲེལ) མཚན་ཉིད་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྟགས་གསལ་བྱུང་བ་གསུམ། (རྣམ་འགྲེལ) སྤྱི་ཚུལ་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། སྤྱད་ཅིག་མ་རྟགས། མི་རྟག་པ་གསལ་བའམ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚུལ།
སྤྱད་ཅིག་མ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པ་ནི་བྱུང་བའོ། །ཚུལ་ཅན། ཞེས་པ་ནི་ཅོད་གཞི།
ཐལ། ཞེས་པ་ནི་གསལ་པ། བྱིར་ ཞེས་པ་ནི་རྟགས། བྱུང་ ཅེས་པ་ནི་རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་
བ་དེ་ཡིན་པའི་བྱུང་བའོ། །གསལ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། གང་བཤད་རྒྱུ་འདྲི་སྤྱད་ཆ་དེ་གསལ་
དུ་གཏོང་བའི་དོན་ལ་བཤད་དེ། བཤ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་ཐོར་བུ་༩༥ལས།
བུམ་པ་ཚུལ་ཅན། དངོས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་རྣམས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་བཀོད་
ན། ཚུལ་ཅན། ཞེས་པའི་ཆོག་ཡོད་པའི་ལེ་ཆེན་དེའི་མིང་ལ་ཚུལ་ཅན་ནས་ཅོད་གཞི་ཚུལ་
ཅན་ཟེར་རྟེ། དེ་རྟག་དངོས་སམ་ཤེས་བྱའི་རིགས་གང་ཡིན་བརྟག་དབྱུང་དང་ཅོད་པ་བྱེད་
པའི་གཞི་ཡིན་པས་སོ། །ཐལ། ཞེས་པའི་ཆོག་ཡོད་པའི་ལེ་ཆེན་དེ་ལ་གསལ་བ་ཟེར་རྟེ། ལེ་
ཆེན་དེ་བཀོད་ནས་ཚུལ་ཅན་དེ་རྒྱ་མཚན་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་སྤྱད་ཆ་གསལ་དུ་གཏོང་།

རྒྱལ། (བརྒྱལ་བའི་ད་ལྟ་བ) 1 སྤང་བ། དཔེར་ན་གནས་མཁུ་རྣམས་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་རྒྱལ་བར་བྱེད་
 ཅེས་བ་ལྟ་བུ། རྒྱལ་ཞུགས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2 བརྩོན་འགྲུས། ཚེལ་བ། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་
 ལས། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཁྱོད་དགེ་འདུན་མ་ཐུན་པ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བ་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་བ་ལྟ་
 བུ། 3 རྩོད་སོ་མ་ཡིན་པ། དབང་རྒྱལ་དང་། རྩོད་ཅེ་རྒྱལ་སོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་
 ལས། ཐུ་མེད་ལུང་ལུགས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡི་གཏེར་གྱི་སྟོ། །ཕྱི་དུས་འདི་ན་
 རྩོ་མིག་མི་གསལ་མོ་ལྷན་ཚུལ་ཅན་དུ་མ་ཡིས། །དབྱེ་བར་རྩོ་མ་ནས་དོན་མིན་ཆོག་སྟེར་རྟོག་
 ཅེ་རྒྱལ་པོས་གནས་མིན་དུ། །ལན་བརྒྱར་བརྟེན་གསུང་ཉིད་ལ་ལས་གཞུང་དོན་རིན་
 ཆེན་རྟེན་འོས་ཅི། །དེར་དུས་ལེགས་བཤད་གཏེར་སྟོན་འདི་བྱུང་ནས། །གཞན་གཞུང་ཆར་
 གཅོད་རིགས་པའི་ཞུགས་ཆེན་གྱིས། །ལོག་བཤད་ཆོང་ཆོང་སྟུག་སོ་རྣམ་པར་བསྟེན། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 4 སྟོང་སྟོང་བས། བརྒྱལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྒྱལ་ཞུགས། བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་པར་བཤད།

རྟེན་ཁབས། 1 མོད་པ་དང་ནང་མཆོད་སོགས་ལ་གཡོག་རྒྱུའི་ཁབས། 2 རྟེན་ལ་གཡོག་རྒྱུའི་དར་
 གོས་ཀྱི་ཁབས་བྱ་བཞི་ཞིག

རྟེན་ཁབས་རྩོ་རྩེ། སྟེན་ཁབས་རྩོ་རྩེ་ལ་གཟིགས།

རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་སྟོང་ཞིང་ཉེས་པ་རྣམས་སྟོང་བ། (འདུལ་བ) ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་ལྟ་སྟོང་བའི་ནང་
 གསེས་ཏེ། ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་དགེ་སྟོང་གཞན་ལ་འདྲིས་ཤིང་བརྟེན་པ་སྟོང་ལ། ཆད་
 པའི་རྒྱ་ལྷག་མ་སོགས་ལ་སྦྱར་ཡང་བག་མེད་དུ་འཇུག་པ་སྟོང་བ་སོགས་སོ། །

རྟེན་གྱི་སྟོང་བས། གཉེན་སོ་སྟོང་བས་བཞིའི་ནང་ཆོན་རྟེན་གྱི་སྟོང་བ་ནི་སྟོང་བ་འགྲོ་དང་སེམས་བསྐྱེད་
 བསྐྱོམ་པ་ལ་རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་གསུངས་ཤིང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོང་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་
 གནས་ཀྱི་སྟོང་འཇུག་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་སྟོང་བ་སྟེན་སྟོང་བ་ལ་སོགས་པ་འདིས་ནི་
 སྟེན་པ་ཐད་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་རྟེན་གྱི་སྟོང་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གང་འཕགས་པ་ཆོས་བཞི་
 པའི་མདོ་ལས། དེ་ལ་རྟེན་གྱི་སྟོང་བ་ནི་སངས་རྒྱུས་དང་ཆོས་དང་། དགེ་འདུན་ལ་སྟོང་བ་སྟེན་སྟེན་

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ། རྒྱ་དང་རྒྱུན་འཁོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། རྟེན་དང་།
 འབྲེལ་བ། འབྱུང་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་གསུམ་གྱིས་མོག་རྟོག་གསུམ་འཕོག་པར་བྱེད་དེ། རྟེན་
 ཞེས་པས་རྒྱ་མེད་པར་སྦྲ་བ། འབྲེལ་བ་ཞེས་པས་མི་མ་ཐུན་པའི་རྒྱར་སྦྲ་བ། འབྱུང་བ་ཞེས་
 པས་མེད་པར་སྦྲ་བ་གསུམ་འཕོག་པར་བྱེད་དོ། །ཅུང་ཟད་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། རྒྱ་མེད་པར་
 སྦྲ་བ། སྦྲ་མ་རྒྱམ་པ་དང་ཆེར་མ་ནོ་བ་དང་མ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྦྲ་ཚོགས་པ་དག་
 སུས་ཀྱང་འབད་ནས་མ་བྱས་པ་ལྟར། སྤྱག་པསྦས་ལའང་རྒྱ་མེད་པར་འཛིན་པ་འཕོག་པ་
 དང་། འབྲེལ་བ་ཞེས་པས། རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་དང་དབང་ལུག་ལ་མོགས་པ་མི་མ་ཐུན་པའི་
 རྒྱ་ལས་འབྱུང་བར་འཛིན་པ་འཕོག་པ་དང་། མེད་པར་སྦྲ་བ་ནི། ལས་འབྲས་མེད་པར་སྦྲ་བ་
 སྟེ། སེར་སྦྲ་ཙན་ཁ་ཅིག་ལུག་པ་དང་མོག་གཙོད་པ་ཁ་ཅིག་ཆེ་རིང་བ་མཐོང་ནས་ལས་འབྲས་
 མེད་དོ་ཞེས་སྦྲར་བ་འདེབས་པ་འཕོག་པར་བྱེད་དོ། །སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་
 པའི་སྟོན་གྱིས་མི་ཟད་པས་པསྦྲན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༼ ཅི་༽ ༡༩ རྒྱུཅ་ལས། རྟེན་
 ཞེས་བྱ་བ་དང་། འབྲེལ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། འབྱུང་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་གསུམ་གྱིས་རྣམ་པ་གསུམ་
 འཕོག་པར་བྱེད་དེ། རྣམ་པ་གསུམ་ནི་རྒྱ་མེད་པར་སྦྲ་བ་དང་། རྒྱ་མི་འབྲ་བར་སྦྲ་བ་དང་། མེད་
 པར་སྦྲ་བའོ། །དེ་ལ་རྟེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ཏེ་འབྱུང་བ་ཡིན་པས་ན་འདིས་
 བོ་རྒྱ་མེད་པ་སྦྲ་བ་འཕོག་པར་བྱེད་དོ། །འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྦྲ་ནི་མ་ཐུན་པ་ལ་བྱ་སྟེ། རྒྱ་
 དང་འབྲས་བྱ་མ་ཐུན་པས་ལས་སྐྱེའི་མི་མ་ཐུན་པ་ལས་མི་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མ་རིག་པ་ལས་
 འདུ་བྱེད་འབྱུང་གི། །དབང་ལུག་དང་བྱེད་པ་པོ་ལས་མི་འབྱུང་བ་འདིས་ནི་མི་མ་ཐུན་པའི་རྒྱར་
 སྦྲ་བ་འཕོག་པར་བྱེད་དོ། །འབྱུང་བའི་སྦྲ་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་བར་ཆད་མེད་པར་སྐྱེ་བ་ལ་བྱ་
 སྟེ། འདིས་ནི་མེད་པར་སྦྲ་བ་འཕོག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྦྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་

ལས།ཤཉིངས་ཐུན་ཞེས་བྱ་བ་ཤཉིང་ནི་རྟེན་པ་ལས་རྒྱུ་དུ་ཐྱུང་བ་ལ་བྱ། སྟི་ནི་སྟི་བརྒྱ་སྟེ་
འབྲེལ་བ་ལ་བྱ། ལྷན་རྒྱ་ (མ་དཔེར་ལྷན་རྒྱ་ཞེས་ཡོད་ཀྱང་ལྷན་དྲ་“ཅུཔ་དྲ་” ཡིན་ནས་སྟེ་)
ནི་སྟེ་བའི་ཆོག་སྟེ་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་རང་དབང་དུ་མི་སྟེའི། རྒྱ་དང་རྒྱུ་ཆོག་གས་པ་ལས་
སྟེ་སྟེ་སྟེ་མ་སྟེ་མའི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་བར་འབྱུང་བས་ན་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
བའམ་ཆོག་བསྟུས་ན་རྟེན་འབྱུང་ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་དོན་མི་འབྲ་བ་རྣམས་ཐུར་ཅམ་བཤད་ན།
རང་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ལ་རྟེན་འབྱུང་དང་། རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་
འབྱུང་བའམ་བྱུབ་བ་ལ་རྟེན་འབྱུང་། རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཅམ་གྱིས་
བྱུབ་བ་ལ་རྟེན་འབྱུང་ཞེས་གོ་བ་སྒྲུ་ཚུ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་བྱུབ་མཐའ་ལོག་མ་དང་ཐུན་
མོང་བ། གཉིས་བ་རང་རྒྱུད་བ་དང་ཐུན་མོང་བ། གསུམ་བ་ཐལ་འབྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
བའི་བྱུང་ཆོས་ཡིན་ནོ། །

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྟིང་པོའི་ཆོག་སྟེ་ལེ་ལུར་བྱས་པ། (མར་ཕྱིན) སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྟུབ་གྱིས་
མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་སྟིང་པོ་ལ་གཟིགས།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྟིང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། (མར་ཕྱིན) སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྟུབ་གྱིས་མཛད་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་སྟིང་པོའི་འབྲེལ་བ་ལ་གཟིགས།

རྟེན་གཏོར། ལོ་མང་པོ་དང་མི་རབས་སོགས་ཀྱི་བར་རྒྱུན་པར་འཛོག་པའི་གཏོར་མའི་མིང་།

རྟེན་འབྱུང་། (དབུ་མ) རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་དོན་གཅིག་དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བརྒྱུ་ལྷ། (དབུ་མ) རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བརྒྱུ་ལྷ་ཞེས་པ་ཡང་རང་གི་ཆོག་སྟེ་ལ་ལ་བརྟེན་
ནས་བཏགས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་དོ་སྟོན་གྱིས་བྱུབ་པའི་དོན་ལ། བྱུབ་མཐའ་ཆེན་
མོའི་མཆན་འབྲེལ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རྟོ། །

རྟེན་འབྲེལ་སྟིང་པོ། (མར་ཕྱིན) སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྟུབ་གྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་སྟེ། དབུ་མ་རྟེན་
འབྲེལ་སྟིང་པོ་ཡང་ཟེད། མཆན་དངོས་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྟིང་པོའི་ཆོག་

ལེའུར་བྱས་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བཀྱི་ཏྱ་ས་སྤྲུག་ཅིང་ཡ་ཀྲ་རི་ཀྲ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་
ལ་ཡིག་ཐོང་ལྷ་ལྷག་མ་གཏོགས་མེད། འདི་ལ་སྐྱ་སྐྱབ་ཉིད་ཀྱིས་མཛོད་པའི་རང་འབྲེལ། རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་སྤྱིང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །རྩ་འབྲེལ་
གཉིས་ཀ་སྤྱེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར་དབུ་མའི་༩ ཙ་པ་ ༡༧ བཤམས་བཞུགས་སོ། །རྗེའི་ལམ་
རིམ་ཆེན་མོར། སློབ་དཔོན་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས། དང་པོ་བརྒྱད་པ་དགུ་ཉོན་མོངས། །གཉིས་དང་
བརྩ་པ་ལས་ཡིན་ཏེ། །ལྷག་མ་བདུན་ནི་སྤྱུག་བསྐལ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཆོག་ས་བཅད་
གཅིག་བྱ་འདི། རྟེན་འབྲེལ་སྤྱིང་པོའི་གཞུང་ཆོག་ཡིན་མོ། །

རྟེན་འབྲེལ་སྤྱིང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། (བར་ཕྱིན) སློབ་དཔོན་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛོད་པའི་བསྟན་བཅོས་
ཤིག་མཆན་དངོས་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་སྤྱིང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཞེས་
བྱའོ། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བཀྱི་ཏྱ་ས་སྤྲུག་ཅིང་ཡ་བྲ་ཁུན་ཞེས་བྱའོ། །སྤྱེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར་
དབུ་མའི་༩ ཙ་པ་ ༡༧ བཤམས་བཞུགས་སོ། །འདི་ལ་ངོས་ཤོག་བཞི་དང་ཡིག་ཐོང་གཉིས་
ལྷག་ཅུ་ཡོད།

རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ། (དབུ་མ) རྗེ་ཙོང་པ་ཆེན་པོས་མཛོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་སྟེ། སྟོན་པ་ཐུབ་
པའི་དབང་པོ་ལ་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པའི་སྟོན་པ་བསྟོད་པ་ལེགས་པ་བཤད་སྟིང་པོ་རྒྱུང་
བ་ཞེས་བྱ་བ་དེའོ། །འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྟན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། འདི་སྟོན་སྤྱང་པོ་གནས་
སྟོར་བ་ཞིག་གིས་ངག་ནས་སྟོར་བ་ཞིན་འགོ་བ་པོ་དོང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་གསན་
ནས། དང་པོར་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛོད་དམ་སྟུམ་པ་དང་། དེ་ནས་རྒྱ་གར་གྱིས་མཛོད་སྟུམ་པ་
སོགས་བྱུང་བ་ན། མཐུག་ནས་རིམ་པར་སྐྱ་སྐྱབ་དང་རྒྱ་བའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ཚུལ་གྱི་གཞུང་
ཆོག་ཐོས་པ་ན། དེ་དག་མིན་པར་མཁྱེན་ཏེ་སྤྱང་པོ་དེ་ལ་ཁྱི་བ་མཛོད་པར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོས་མཛོད་ཅེས་ཟེར་བས་རྗེ་རྒྱ་མ་ལ་དང་པ་ལྟོག་ཏུ་མེད་པ་སྟེས་ནས་མཛལ་བར་བྱོན་ཀྱང་
རྗེ་རྒྱ་མ་གཞན་དོན་དུ་དག་ཞིང་ལ་གཤེགས་ཟེན་པ་དང་ཐུག་སྟེ་མཛལ་མ་ཐུབ་ཀྱང་། མཛལ་
རྟེན་གསེར་དངུལ་སོགས་ནས་མཁར་གཏོར་ཏེ་སྟོན་ལམ་བཏབ་པས། དེ་དག་དགའ་ལྗན་

གྱི་གདན་སར་བབས་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་བ་ཡོད་ཚུལ། ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་
ལག་བཅངས་སུ་གསལ་ཡོ། །མཁས་བླ་མ་ཆོས་རྒྱུ་མཛད་པའི་༩ རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་
ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྟེ་མ་ལས་༡ གཉིད་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མང་དུ་
བྱུང་བ་རྣམས་ལེགས་པར་མཛད་ནས་སྤར་ཡང་འོལ་ཁར་ཕེབས། དེ་ནས་འོ་དེ་གྲུང་རྒྱལ་
གྱི་ལྷ་ཞོལ་དབེན་གནས་ལྷ་སྤྱངས་སུ་ལོ་གཅིག་བཞུགས་ཆོས་མང་དུ་གསུངས། དེ་ཡང་
ཐལ་རང་གི་ལྷ་བའི་གནད་རྣམས་ལ། བྱ་བུལ་ལ་འབྱོན་པའི་གོང་ཉིད་ནས་དེ་བར་དུ་དབྱེད་
པ་ནར་མར་མཛད་ནང་། མཐར་ཐུག་པའི་གནད་ལ་མི་བདེ་བ་གཏན་ནས་ལོག་པའི་ངེས་
པ་འདྲེན་མ་ཐུག། གནས་དེར་སྤྲོ་མ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཐ་མི་དད་དུ་བྱས་ཤིང་
གསོལ་བ་བྲག་ཏུ་འདེབས་པ་དང་། རིགས་པའི་དབྱེད་པ་ཞིབ་པར་མཛད་པས། བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་པའི་མཚན་མ་ཁྲད་པར་ཅན་ཡང་བྱུང་། སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་བསྐྱངས་ཀྱི་འབྲེལ་
པ་བྱུང་སྤྱི་ལི་ཉ་ལ་ལེགས་པར་གཟིགས་པས་ཀྱང་མཚན་སྤར་ཏེ། མགོན་པོ་སྤྱི་སྤྱོད་ལམ་
སྤུས་ཀྱི་ལྷ་བའི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་དང་དགག་བྱའི་མཚན་འཛིན་སོགས་ལ་སྤར་དང་མི་
འདྲ་བའི་ངེས་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་འབྲུངས་ཤིང་། མཚན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་ཐམས་
ཅད་ཞིག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མཐའ་གཞན་དུ་དོགས་པའི་སྟོང་འདོགས་ལྷག་མ་མེད་པར་
བྱངས་སྤུང་བར་གྱུར་ཏེ། སྟོན་པ་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་བྱངས་ལ། ཟུ་
མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གསུང་བའི་སྟོན་པ་བསྟོད་པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟིང་
པོ་ཞེས་བྱ་བའང་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་རྗེ་ཀླ། རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་རྗེ་ཀླ།
ལུང་སྒྱུ་རོལ་པའི་རྟོ་རྗེའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་རྗེ་ཀླ། སོག་པོ་ཆོས་རྒྱུ་དབང་དབལ་ལྷན་
གྱི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་འབྲེལ་པ་ཆོག་ཉུང་དོན་གསལ། སྤར་སྟོགས་དག་དབང་བྱམས་
པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་རྗེ་ཀླ། དུགས་པོ་དག་དབང་གྲགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་
རྗེ་ཀླ། དདུལ་ཚུའི་རྩམ་ལྷ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་རྗེ་ཀླ། ཨ་ལག་ཤ་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་

པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་དོན་འབྲེལ་རིན་ཆེན་སྒྲེང་བ། དཔལ་མང་པརྟེ་ཉ་དགོན་མཆོག་
 རྒྱལ་མཆོག་གི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་རྟེན་རིན་ཆེན་ཐུན་ཤིང་། (དཔལ་མང་པརྟེ་ཉ་འདི་
 ཀུན་མཁུན་འཛིགས་མེད་དབང་པོའི་སྟོབ་མ་ཡིན) མོ་བཟང་སྦྱིན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་
 པའི་རྟེན་སོགས་སོ། །

རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས། མ་རིག་པ། འདུ་བྱེད། (ལས) རྣམ་ཤེས། (དེ་གསུམ་ལ་འཕེན་བྱེད་
 གི་ཡན་ལག་ཟེར) མིང་ག་ཟུགས། སྦྱེ་མཆེད། རེག་པ། ཆོར་པ། (དེ་བཞི་ལ་འཕངས་པའི་
 ཡན་ལག་ཟེར) སྤེད་པ། ལེན་པ། སྤིང་པ། (དེ་གསུམ་ལ་འབྱུབ་བྱེད་གི་ཡན་ལག་ཟེར) སྦྱེ་
 བ། རྒྱ་ཤི་བཅས་སོ། ། (དེ་གཉིས་ལ་བྱུབ་པའི་ཡན་ལག་ཟེར་རོ) ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་གི་
 ཐུན་ཞི། མ་རིག་འདུ་བྱེད་རྣམ་པར་ཤེས། །མིང་དང་ག་ཟུགས་དང་སྦྱེ་མཆེད་དུག །རེག་ཆོར་
 སྤིང་ལེན་སྤིང་བ་དང། སྦྱེ་བ་དང་ནི་རྒྱ་ཤིའོ། །ཞེས་མཆོད་རྟེན་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །སྤིང་
 པ་འཁོར་པོའི་དཔེ་རིས་གི་འབྲེལ་བ་ཤད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། རྩེ་གུང་ཐང་པས་ཡན་
 ལག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་གོ་བདེ་བ་ཞིག་གསུངས་འདུག་པ་འདི་ལྟར། བྱུབ་
 མཐའ་བཞིའི་འདོད་ཚུལ་སོགས་དྲིས་ཡན་སྦྱ་ཆོགས་གི་སྟོར་ཞལ་ལུང་བདུད་ཅིའི་ཐིགས་
 སྤང་ཞེས་བྱ་བ་ལས། སྤིང་པའི་རྩ་བ་མ་རིག་ཞིང་པ་ཡིས། །ལས་གི་ས་བོན་རྣམ་ཤེས་ཞིང་
 དུ་བཏབ། །སྤིང་དང་ལེན་པའི་རྩ་ལུད་གིས་གསོས་པས། །ས་བོན་སྟོབས་རྒྱས་སྤིང་པའི་འོ་
 བོར་འཕོས། །དེ་ལས་སྦྱེ་བའི་རང་བཞིན་མིང་ག་ཟུགས་གི། །སྦྱ་གུ་འབྱུང་ཤིང་སྦྱེ་མཆེད་སྟོང་
 བྱར་འཛིལ། །རེག་པའི་མེ་ཏོག་ཆོར་བའི་འབྲས་སྦྱིན་ཡང་། །རྒྱ་ཤིས་བཟུང་ཏེ་སྦྱར་ཡང་སྤིང་
 པར་འདེབས། །རྩི་སྤིང་བདག་མེད་མེ་ཡིས་མ་བཅོམ་པ། །དེ་སྤིང་སྦྱེ་ཤིའི་འཁོར་ལོ་བསྟོར་
 དགོས་པས། །གནས་ལུགས་ཟབ་མོད་བག་ཆགས་ཅི་ཐེབས་གིས། །སྤིང་པའི་རྩ་བ་དྲུང་ནས་
 འབྲེན་པར་ཤོག །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་སྦྱ་ལུ་ལྷང་པའི་མདོ་ལ་གཞི་བྱས་པར་སྦྱང་སྟེ།
 རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྦྱ་ལུ་ལྷང་པའི་མདོ་ལས་ནི་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་སྦྱད་པའི་རྩ་
 བཞི་གསུངས་ཏེ། མ་རིག་པའི་འདེབས་པ་ཤོས་ལས་གི་ཞིང་ལ་རྣམ་ཤེས་གི་ས་བོན་བཏབ་

པ་དེ་སྤེད་པའི་ཆུས་བསྐྱེད་པར་བྱས་ནས་མའི་མངལ་དུ་མིང་ག་ཟུགས་ཀྱི་སྤྱ་གྲུ་འབྲུབ་པར་
བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་རིས་ཀྱི་ཁྱད་ས་
ནི། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲུ་བརྩེའི་སོ་གཅིག་པ། ཡང་ཡང་ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད་འཆད་པའི་
སྐབས་ཀྱི། འདུལ་བ་ལུང་ནམ་འབྱེད་༩ ང ༡༡༥བཅན་ཡོད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་འདུལ་བ་
ནམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་ནམ་པར་བཤད་པ་༩ ཚུ ༡༡༥ལམ ༥ང་། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ།
མཆོ་རྒྱུ་སྤང་ཆ། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་མདོ་རྩ་བ་དང་དེའི་རང་འབྲེལ་
ལས་ཀྱང་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། མདོ་རྩ་བ་ལས། སློཾ་ཁང་དུ་འཁོར་བའི་འཁོར་ལོའོ། །ཆ་
ལ་པར་བྱའོ། །སྤྲིང་དུ་ལྷ་དང་མི་ནམས་སོ། །སྤྲིང་བཞི་པོ་དག་གོ། རྩུ་ཏེ་སྤྱེ་བའི་སེམས་ཅན་
ཐོ་རྒྱུ་རྒྱུད་མོ་བཞིན་དུ་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྤྱེ་བ་དག་ཀྱང་རོ། །དབུལ་སྤྱེ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་
སྤང་དང་གཉི་སྤྱག་དག་སྤྱག་རོན་དང་སྤྱལ་དང་པག་གི་ནམ་པར་རོ། །སྤྲ་མ་དེ་གཉིས་གཉི་སྤྱག་
གིས་ཟ་བར་རོ། །ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག་ཏུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་དང་།
ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བར་རོ། །སྤྲིང་དུ་སངས་རྒྱུ་སྤྱེ་ལས་འདས་པའི་
དཀྱིལ་འཁོར་དཀར་པོ་ཉི་བར་སྟོན་པའོ། །འོག་ཏུ་བརྩམ་པར་བྱ་ཞིང་འབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཆོགས་སྤྱེ་བཅད་པ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་ལུང་འབྱུང་
དང་ལུགས་ལྟོག་གི་སྒྲོར་ནམས། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ཀ ༡༠༩ནམ་ཉམས་གསུངས་སོ། །
རྟེན་འབྲེལ་བཞིག་པའི་སྤྲིང་པ། སྤྲིང་བྱས་ཀྱི་སྤྲིང་པ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་ཐ་སྟོད་བཞིག་པའི་སྤྲིང་པ་ཡང་
ཟེར། དེ་ཡང་བྱམ་པ་ལྷ་བྱའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་ནས་བསིལ་ནས་མཐར་བྱམ་པ་མི་རྩེད་པའི་སྤྲིང་
པ་ཅམ་པོ་དེ་ལ་ཟེར། རྩེའི་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། ཡུལ་དབྱེད་དེ་རིགས་པས་བསིལ་བ་ན་
མི་འདུག་སྟམ་པ་དང་པོར་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་དབྱོད་མཁན་ལ་ཡང་དེ་དང་འབྲེལ་བར་མཐོང་
ནས་མེད་པར་ངེས་མཁན་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་གང་ལ་ཡང་འདི་ཡིན་འདི་མིན་གྱི་ངེས་པ་
བྱས་མེད་པར་སོང་ནས་སྤང་བ་བན་བྱུན་དུ་སོང་བའི་སྤང་བ་འཆར་བ་ཡང་། རང་བཞིན་ཡོད་
མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅམ་མ་བྱེད་པར་རིགས་པས་ཐམས་ཅད་བཀག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་

ཡིན་པས་དེ་འདྲའི་སྟོང་པ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་བའི་གཤིག་པའི་སྟོང་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །ཐོས་བྲས་ཉི་ཆེད་སྟོང་པ་ལ་གཟིགས།

རྟེན་ཅུ། རྟེན་ལྷན་དཔེར་ན་རྟེན་རྒྱུང་ཆུང་ལ་རྟེན་ཅུ། བ་རྒྱུང་ཆུང་ལ་བེལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

རྟེན་ལོ། རྟེན་ལོ་ཡང་ཟེར། སྟེན་ལོ་ལས་ཆེ་ཙམ་གྱི་སྟོག་ཆགས་ནི་དཔྱད་ཞིག་དེ་ནི་ཆོད་འགོག་སྐབས།
དགུན་གྱི་དུས་སུ་བྱི་བས་ལུས་ལ་རྟུགས་བ་ན། བྱི་དུག་ཞུགས་ཡོད་ཡུང་རྟུགས་བ་སྟོང་གི་
དུག་མ་སྟོང་ངོ་། །དེ་ལས་བྱིས་འབྲུག་གི་སྦྲ་ཐོས་བ་ན་རྟུགས་པའི་ཆེ་དུག་ཞུགས་པར་འདུག་
སྟེ་དུ་ཐོན་ཡང་། སྦྲ་གྱི་དུག་མ་སྟོང་བ་བཞིན་མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱི་བས་རྟུགས་
ལུས་གྱི་ལུས་ནི། འགའ་ཞིག་གིས་དོམ་གྱི་ལུས་ཡིན་ཟེར། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་གོང་དུ་
བཤད་པའི་རྟེན་ལོ་ཟེར་བའི་སྟོག་ཆགས་དེའི་ལུས་ཡིན་པར་བཤད། ཡང་གཞན་དག་གིས་
བྱི་བ་རྟུགས་ལུས་ལ་བཞག་ནས་རྟུག་མཁན་ནི་རྟེན་ལོ་ཡིན་ཟེར་བའི་བཤད་སྟོག་སྒྲ་ཆོགས་
ལིག་འདུག་གོ།

རྟོག་གི་ <ཉར་> ། འོས་ཆོད། ཆོད་དཔག་རྟོག་བཏགས་བཙས་ཀྱི་དོན་ཡིན། རྟོག་གིའི་སྐད་དོད་ལ་
ལེགས་སྦྲར་དུ་“ཉར་” ཉར་ཆ་ ཞེས་བ་དང་། “ཉར་” ཉར་ཆ་ ཞེས་པའི་འབྲི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་
འདྲ་བ་གཉིས་འབྲུང་ཡང་དོན་འདྲ་བར་སེམས། རྟོག་གི་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྲར་གྱི་ཉར་ཆུང་
ཆག་པ་ཡིན་ནམ་སྟེ། རྟོག་གི་ཞེས་པ་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་guess, estimate ཟེར་བ་དང་འདྲ་བར་
སྟེ། མཁས་བྱུང་ལྟེ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོ་ལས། ཡང་མཁས་པར་གྲགས་པ་ཁ་ཅིག་
ན་ཟེ། བྱེ་བདུན་མདོ་དང་བཙས་པ་འདི་དག་གོལ་བ་དོན་གཉིས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། རྟོག་གིའི་བསྟན་བཙས་ཡིན་པས་ནང་རིག་པའི་བྱེ་སྟོང་ལས་བྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱིར་
རོལ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། །འདི་ལྟར་རྟོག་གི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟེན་བ་གཉིས་ཏེ། བྱི་
རོལ་པའི་སྟོན་པ་དང་སྟོང་སྟེང་སྟེས་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་སྟོན་པ་
བཞག་པའི་རྟོག་གི་དང་། ཡང་མདོ་བྱེ་རྒྱན་ལས། རྟོག་གི་རྟེན་ཅིང་མ་ངེས་ལ། །མ་ཁྲབ་ཀྱང་
རྟོག་སྟོབ་ཙམ། །བྱིས་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པར་འདོད། །ཅེས་བཤད་པ་ལྟར། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་

ཉིད་དོན་སྤྱི་ཙམ་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས། རྟོག་པས་ངེས་དགོས་ཀྱི། མངོན་དུ་མ་གྱུར་བ་ལ་རྟོག་
 གེར་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མཁས་བྱུང་ཆོས་མཛེས་ཕྱེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྤྱོད་སེལ་དུ་འང་
 ཆོག་རིས་དེ་མེ་ལྷ་བ་བཞེན་འབྱུང་། རྗེ་དགེ་འདུན་བྱུང་ཀྱི་ཆད་མ་རིགས་སྤྱོད་དུ་འང་དེ་དང་
 འདྲ་བ་འབྱུང་ངོ། །² རྟོག་ཉིད་དོན་སྤྱི་ཙམ་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས་པས་ལའང་རྟོག་གེ་ཟེར། མཁས་བྱུང་
 རྟེན་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོལ་ལས། ཡང་མངོན་ཕྱེ་རྒྱུ་ལས། རྟོག་གེ་རྟོན་ཅིང་མ་ངེས་ལ། །མ་
 ཁུབ་ཀྱུན་རྩོམ་སྒྲོ་བ་ཅན། །བྱིས་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པར་འདོད། །ཅེས་བཤད་པ་ལྟར། དངོས་པོའི་
 དེ་ཁོན་ཉིད་དོན་སྤྱི་ཙམ་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས། རྟོག་པས་ངེས་དགོས་ཀྱི། མངོན་དུ་མ་གྱུར་བ་
 ལ་རྟོག་གེར་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཕྱེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྤྱོད་སེལ་དང་། ཆད་མ་རིགས་
 སྤྱོད་དུ་དེ་ལྟར་འབྱུང་ངོ། །³ གཏན་ཆོགས་རིག་པ། མཆོན་ཉིད་རིག་པ། ཆོད་པའི་རིག་པ།
 རྟོག་དཔོན་གྱ་སྤྱུང་ཀྱི་༩ ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཇགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ ་ལས། རྟོག་
 གེ་ཤེས་པའི་རྒྱལ་གྱིས། །གང་ཞིག་ཆོད་པར་མངོན་འདོད་པ། །དེ་ཡི་རྒྱལ་སྤྱང་པའི་
 ཕྱིར། ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཇགས་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། གྱ་སྤྱུང་ཀྱི་༩ ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་
 འཇགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ ་ལས་ཀྱང་ཆོག་རིས་དེ་མེ་ལྷ་བ་བཞེན་འབྱུང་ངོ། །མཁས་བྱུང་
 ཆོས་མཛེས་དཔལ་ལྷན་ས་གསུམ་མ་ལས། རྟོག་གེ་ལ་སྤྱུངས་ཆོལ་བ་མཐའ་དག་གིས། །ལན་
 བརྒྱར་དབྱེད་ཀྱང་མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་། །ཆ་ཙམ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་གཡོ་བ་སྤངས། །དག་
 པའི་བྱགས་མངའ་ཁྱོད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ། །⁴ རྟོག་དཔྱོད་དམ།
 རྟོག་དཔྱོད་བྱེད་པ། དབྱེད་པ་བྱེད་པ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འབྲེལ་བ་ལས། དེའི་ཕྱིར་རྟོག་གེ་བ་
 རྣམས་ཀྱིས་རྟོག་གེ་བྱེད་པའི་རལ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་སོ། །ཞེས་རྟོག་གེ་བྱེད་པ་ཞེས་
 པ་རྟོག་དཔྱོད་བྱེད་པར་གོ་དགོས་པས་སོ་སྤྲུལ་སོ། །ཁོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས། གཏན་
 ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་དོན་སྤྱི་ཙམ་གཟུང་བའི་རིག་པ། ཞེས་གསལ་ལོ། །
 རྟོག་གེ་བ། ¹ ཕྱི་རོལ་སྤྱ་སྟེགས་པ། ² མཆོན་ཉིད་པའམ། རིགས་ལམ་སྤྱ་བ། ³ རིགས་པས་དཔྱོད་པ་
 ལྷར་ལེན་པའི་གང་ཟག་དང་། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་མཛེས་བཞེན་མ་མཐོང་བར་རྟོག་དཔྱོད་

གྱི་ཐེས་སུ་འབྲང་མཁན་གྱི་རིགས་པ་སྤྱ་བ། 3 ནང་དུ་ཉམས་ལེན་མེད་པར་ཚོད་པ་ཅམ་ལྟར་
ལེན་པའི་རྒྱད་ཁྱོད་ཆོས་ཤེད་དུ་སོང་བའི་ལྷ་བུའི་གང་ཟག་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའང་ཡོད། 4 ལྷོང་
ཉིད་དོན་སྤྱི་ཅམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་འཕགས་པ་ལ་རྒྱར་ག་ཤེགས་པ་ལས། །སོ་སོ་
རང་རིག་ཐེག་པ་ནི། །རྟོག་གོ་བ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །མགོན་སོ་འདས་པའི་འོག་ཏུ་ནི། །འཛིན་
པར་སུ་འགྱུར་བ་འདད་དུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྟོག་གོ་འབར་བ། དཔུ་མ་སྤྱིང་པའི་རང་འབྲེལ་རྟོག་གོ་འབར་བ་ནི། ལྷོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་གྱིས་
མཛད། ལོ་རྒྱ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བའི་འགྱུར། སྡེ་དགེ་སྤར་མའི་དབུ་མའི་སྡེ་ཆོན་གྱི་བསྟན་
འགྱུར་༩ རྩ་བ་ ༡ འི་ཤོག་གངས་ ༡ བས་ ༢༠ བར་དཔུ་མ་སྤྱིན་སོ་བཞུགས་ཤིང་། ལྷེགས་བམ་
དེ་གའི་ཤོག་གངས་ ༢༠ མཐུན་གཟིགས་གཅིག་སྤར་ན་རྟོག་གོ་འབར་བ་བཞུགས་སོ། །འདི་ལ་
ནག་ཆོའི་འགྱུར་ཞེས་གང་ཡོད་ཅིང་། དེའི་རྒྱལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་
པའི་ལེའུ་ལ། བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཀ་མ་བ་ཤེས་རབ་འོད་གྱིས་འགྱུར་
བཅོས་མཛད་དེ་བསྐྱར་བའི་སྒོར། དེ་བ་སྟོན་སྟོད་ཆ་ ༣ ག་གསལ་ཏེ། རྟོག་གོ་འབར་བ་
ནག་ཆོས་བསྐྱར་བ་ལས་རྒྱལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ལེའུ་ལ་འགྱུར་
བཅོས་མཛད་པ་པོའི་མཁས་བཙུན་ཤེས་རབ་འོད་གསལ་གཉེས་གྱིས་བསྐྱར་ཟེར་བའི་ཡ་
གཅིག་གྱང་ཁོང་ཡིན་པ་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱ་བ་འདད་ནི། རྟོག་དཔྱོད་ཤིན་
ཏུ་འབར་བའམ་རྒྱས་པས་རྟོག་གོ་འབར་བ་ཞེས་བརྗོད་པར་སེམས་སོ། །

རྟོག་གའི་བསྟན་བཅོས། 1 ལྷི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་འདྲ་སྤྱིང་སྤྱིའི་སྤྱེས་ལ་སོགས་པས་རྟོག་པས་བཏགས་
ཅམ་གྱིས་བཞག་པའི་བྱུ་མཐའ་ལ་རྟོག་གོ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལྷ་བུའི་བྱུ་མཐའ་སྟོན་པའི་བསྟན་
བཅོས་ལ། རྟོག་གའི་བསྟན་བཅོས་ཟེར། 2 ཡང་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་
རྟོགས་པའི་སྤྱོད་ལ་རྟོག་པའམ་རྟོག་གོ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་རྟོག་
གའི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱའོ། །མཁས་བྱུ་ཆོས་ཐེད་སྡེ་བདུན་ཡིད་གྱི་སྟན་སེལ་སོགས་
ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

རྟོག་གཤེས་ཆོས་བཟུངས་པ་དང་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པར་བྱུང་བའི་སྤྱོད་ཀྱི་ལ་བཟུངས་པ་ལོང་
པས། བཟུངས་ནི། ཚད་མ་དང་། གཞལ་བྱ་དང་། ཐེ་ཚོན་དང་། དགོས་པ་དང་། དཔེ་དང་།
བྱུང་བའི་མཐའ་དང་། ཡན་ལག་དང་། རྟོག་གཤེས་དང་། གཏན་ལ་པལ་པ་དང་། རྟོག་པ་དང་།
བརྟེན་པ་དང་། སྤྱོད་ཅི་ཕྱིན་ཏུ་ཞོལ་བ་དང་། གཏན་ཆོག་ལས་ལྷ་རྒྱུ་དང་། ཆོག་འོར་དང་།
ལྷག་ཆོད་དང་། ཚར་བཅད་པའི་གནས་རྣམས་སོ། །སྤྱོད་དཔོན་སྤྱོད་ཀྱིས། དངོས་སྤྱོད་པ་
རྣམས་ཀྱིས་གང་ཐག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྤྱོད་འདོགས་པའི་བསྤྱོད་ཀྱི་བདེན་དངོས་འགོག་
པ་ལ། ཅ་བ་ཤེས་རབ་དང་། དེའི་སྤྱོད་ཀྱི་རྟོག་གཤེས་ཆོས་བཟུངས་པ་ལོང་གི་པ་ལ་ཞེས་
མོ་རྣམ་འཐག་གཉིས་སུ་མཛད་དོ། །

རྟོག་གཤེས་ཚུལ། རིགས་པས་དཔྱད་པ་ལྟར་ལེན་པ།

རྟོག་སྒྲིལ། དབྱེད་སྒྲིལ།

རྟོག་ལྡན། མཁས་པ། རྫོགས་དང་ལྡན་པ། སྤྱོད་པ་ལྟར་ལེ། སྤྱིར་རྟོག་པ་ཞེས་པ་བརྟག་དབྱེད་ཀྱི་པའི་
དོན་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་ཆོས་རྣམས་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་ཐེར་བས་དེ་དང་ལྡན་པས་ན་རྟོག་
ལྡན་ནོ། །དཔེར་ན་དེ་ནི་རྟོག་ལྡན་ལ་སྤྱོད་པའི་དོགས་པའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྟོག་པ། 1 སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་རྒྱུ་ལྟར་ལེ། ལུས་ལ་རྟོག་པ་ལས་བརྟག་དབྱེད་
ཀྱི་པས་ན་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ། རྟོག་ བརྟགས། བརྟག་ཅེས་པ་རྒྱུས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཅན་
ལས་བརྟག་དབྱེད་ཀྱི་པའི་དོན་ཡིན། ང་ཆོ་རིགས་ལས་པས་རྟོག་པ་ཞེས་པ་ངན་པ་ཞིག་
དང་མཐོང་རྒྱུ་ལ་ཞིག་ཏུ་བྱེད་ཀྱང་། དེའི་སྤྱོད་པ་ཞིག་ཏུ་བརྟགས་ན་ཤེས་རབ་དང་
པལ་ཆེར་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་སྤྱོད་དོ། །སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་དང་། རྒྱུ་ལ་སྤྱོད་པའི་དགོས་
པ་བཅས་ཀྱི་དོགས་གཅོད། སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་རྒྱུ་ལྟར་ལེ། རྫོགས་པའི་ཐད་རྒྱ་གཞིགས།
2 ལུས་ལ་དཔྱད་པ། སོ་སོར་རྟོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ལུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞིབ་པར་མི་དཔྱད་
པར་ཅིང་པལ་རྟགས་པ་ཅན་ཞིག་འཆོལ་བའི་སེམས་བྱུང་། མཛོད་ཅ་བ་ལས། རྟོག་དང་
དཔྱད་པ་ཅིང་ཞིབ་ཉིད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། 4 རྣམ་དཔྱད། རྫོགས་ཤེས་རབ།

དཔེར་ན་རྣམས་དབྱེད་དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་ལ་རྟོག་ལྡན་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ།¹⁵ ལེ་ལུ། རྟོག་པ་
དང་། བརྟག་པ་ཞེས་པ་ལེ་ལུ་འདི་དོན་ལ་འདར་འཇུག།

རྟོག་པ་དོས་འཛིན། (ཕྱག་ཆེན) རྣམ་རྟོག་དོས་འཛིན་པ་དང་འདྲ།

རྟོག་པའི་རྒྱུ། 1 ལུ་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་གཙོ་བོར་སྦྱབ་པའི་བྱ་རྒྱུད་རྣམས་ལ་རྟོག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐ་
སྟེན་མཛད། 2 ས་སྦྱ་པའི་ཐེ་བཅུན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས། མདོ་སྡེ་རྟོག་པའི་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ་
རྒྱུད་ལས་བྱར་དུ་དབྱེ་ཞིང་། དེའི་མཚན་གཞི་བེད་ཀྱི་མདོ་གཟུངས་ལྟ་བུ་གཟུངས་
དང་འབྲེལ་བའི་ཆོག་གསལ་པའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལ་མཛད་དོ། 3 རིལ་བུ་མིག་སྦྱོན་སོགས་
སྦྱབ་པའི་ཆོག་ཞིབ་མོ་རྣམས་ཤས་ཆེར་སྦྱོན་པའི་རྟོག་པ་ཀྱན་ལས་བརྟམ་པ་སོགས་ལ་རྟོག་
པའི་རྒྱུ་དུ་བཞེད།

རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར། བླ་བ་རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་འདྲ།

རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ། དོན་སྤྱི་རྒྱུད་མི་དགོས་རང་ཡུལ་ལ་ཐད་ཀར་གསལ་བར་འཇུག་ཅུས་པའི་ཤེས་པ།
འདིའི་མཚན་གཞི་གཙོ་བོ་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་སྦྱ་བ་ཤེས་ཀྱི། རང་ཡུལ་ལ་རྟོག་དབྱེད་མི་
བྱེད་པར་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ན་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ན་མི་སེམས་
བར་འཇུག་པས་ན་རྟོག་མེད་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །དཔེར་ན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་
ཡུལ་མཐོང་བ་ཅན་ལས་བསམ་སྒྲོ་བཏང་ནས་འཇུག་པ་མིན་པ་བཞིན་གོ། །

རྟོགས། རྟོགས་པ་དང་འདྲ། རྟོགས་པ་ལ་གཟེགས།

རྟོགས་བརྗོད་བརྒྱ་པ། མདོ་འདི་སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྲུར་མདོ་སྡེ་༩ ཡི་ ༡ན་བཞུགས།

རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་མ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ཐོག་མར་མདོ་སྡེ་གསལ་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཐོས་
བསམ་མཛད་ཚུལ། བར་དུ་གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་ཤར་ཚུལ། ཐ་མར་ཉིན་མཚན་ཀྱང་
ཏུ་ཉམས་སུ་སྒྲུངས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་ཐར་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་གཞུང་ཞིག།

རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་མའི་རྒྱུ། རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་མའི་འབྲེལ་བ་ཕྱར་སྦྱོག་དག་དབང་
བྱམས་པས་མཛད། གསུང་འབུམ་པོད་དང་པོའི་༩ ཀ་བར་ ༡བཞུགས།

རྟོགས་ལྡན། གྲུབ་ཐོབ། ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནམ་ཙམ་གྱི་ཉམས་སྲོང་ཚད་ལྡན་སྤྱགས་རྒྱུད་ལ་
འཁུངས་པའི་སྤྱིས་བྲ། སྤྱ་བཤད་ནི། རྟོགས་པ་ནི་ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་
དང་ལྡན་པས་ན་རྟོགས་ལྡན་ནོ། །འོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོར། རྟོགས་ལྡན་ཞེས་པ་མཁས་
པ་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་འདུག་ཀྱང་། དེ་མཁས་པ་ལ་འཇུག་ཚུལ་མེད་པས། རྟོགས་ལྡན་
དང་ནོར་བ་འབྲེལ། སྤྱིར་ན་རྟོགས་ལྡན་གྱི་མཆོན་ཉིད་ངེས་ཅན་ཞིག་ནི་མདོ་རྒྱུད་གང་ལས་
ཀྱང་གསུངས་པ་མེད་དེ། ས་པཌ་གྱི་སྤྱོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས། རྟོགས་ལྡན་མཆོན་ཉིད་འདི་
ཡིན་ཞེས། མདོ་རྒྱུད་ཀྱང་ལས་གསུངས་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

རྟོགས་པ། (བྱ་ཆེག) 1 གཞན་པ། དེས་པ། ཤེས་པ། 2 (མིང་ཆེག) བཞུན་པའི་ཡེ་ཤེས། 3 སྦྱར་བར་
བྱེད་པ། ཞུས་བདུད་ཅིར་རྟོགས་པར་བྱས། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 འཛོལ་པ། མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་
ལས། རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྟོན་པོ་ཡིས། རྟོགས་སྤྱ (འཛོལ་སྤ) རྟུལ་པོས་རྟོགས་དཀར་
(འཛོལ་དཀར) བཤད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་། དབུ་མ་སྤྱིང་པོ་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་
བངས་པ་ལས། རྟོགས་སྤ་ལྟངས་སེམས་གདུངས་པས། །ཞི་བ་ནམ་ཡང་རྟོགས་ (འཛོལ་
མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྟོགས་པ་བཟོད་པའི་སྤེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དུག་པ་རྟོགས་པ་བཟོད་པའི་སྤེ་ནི།
མཆིམས་མཛོད་ལས། དཔེས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་དཔེ་དང་བཅས་པར་གསུངས་པ་
རྟོགས་པ་བཟོད་པའི་སྤེ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྟོགས་པ་འབྲུལ་པ། རང་རྒྱུད་ལ་ཉམས་རྟོགས་གང་སྤྱིས་རང་གི་སྒྲ་མ་སོགས་ཡུལ་གོང་མ་ལ་ཞུ་བ།
རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དག་ལ་གཏམ་དུ་བྱ་བ་གཞུགས་བརྟན་གསལ་པའི་མེ་ལོང་། མཁས་གྲུབ་རིན་
པོ་ཆེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༤ ན་བཤན་བཞུགས།

རྟོགས་ལུལ་མཛད། རྟོགས་པ་འབྲུལ་པ་དང་དོན་གཅིག

རྟོན་པ། (བྱེད་འབྲེལ་ད་ལྟར) 1 ཡིད་ཆེས་པ། རྫོ་འགེལ་པ། བརྟན་པ་འདས་པ། བརྟན་པ་མ་འོངས་
པ། རྟོན་སྤུལ་ཆེག་ ལྷང་སྤྱིའི་གྲུབ་མཐའ་ལས། དེ་ལ་རྟོན་མི་རྟོན་ནི་ཡིད་ཆེས་མི་ཆེས་ལ་

བྱལོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་སོགས་མཁས་པ་གཞན་མང་སོས་ཀྱང་
དེ་བཞིན་དུ་བཞེད་དོ། །2 ཡིད་གཏོང་བ། ཡིད་བརྟན་པར་བྱེད་བ། འདོད་བ། རྗེས་སུ་འབྲང་བ།
བྱི་མ་གཉིས་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དུ་གསལ། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། ཆོག་འདི་དག་ཐོས་ནས་ཀྱང་
མི་འབྲུག་མི་གཡོ་ཞིང་དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོན་ཏེ། ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་
པ་གནད་ཀྱི་སྒྲ་འོད་ལས། རྟོན་པ་ནི་བརྟན་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་
གསུངས། 3 (མིང་ཆོག) ཡིད་རྟོན་བྱ་ལུ། རྟོན་པ་བཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྟོན་པ་བཞི། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན། ཆོག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན། བར་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་
དོན་ལ་རྟོན། རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་དང་བཞིའོ། །ཞེས་སྒྲུ་བྲོས་མི་ཟད་པའི་
མདོལས་གསུངས། རྟོན་པ་ཞེས་པ་སྒྲུ་གཏང་བཅོལ་བའི་དོན་ཡིན། དེ་ཡང་མདོ་ཆོན་དང་
པོ་དེས་བསྟན་པ་སྟོན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་པ་སྟོན་མེད་དུ་རྟོགས་དགོས་ཀྱི།
སྟོན་པ་སྟོན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་པ་སྟོན་མེད་དུ་རྟོགས་མི་བྱས་ཞེས་བསྟན།
གཉིས་པས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་ཆོག་དེ་གནས་ལུགས་མིན་ཀྱི། བསྟན་དོན་སྟོང་ཉིད་དེ་གནས་
ལུགས་ཡིན་ཞེས་བསྟན། གསུམ་པས་བར་དོན་ཀྱན་རྒྱུ་བཞུགས་ལུགས་མ་ཡིན། ངེས་དོན་
དོན་དམ་པ་གནས་ལུགས་ཡིན་ཞེས་བསྟན། བཞི་པས་རྣམ་ཤེས་འབྲུལ་བའི་སྣང་ཚུལ་མི་
བདེན། ཡེ་ཤེས་མ་འབྲུལ་བའི་གཟིགས་ཚུལ་བདེན་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་རིགས་པའི་དབང་
ལུགས་སེ་རེ་རྗེ་བཅུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་བར་དེས་སྐོལ་འཇ་ཆར་གཅོད་ན་གསལ། རྟོན་
པོ་བཞི་པོ་འདི་ལྟ་བུ་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོལས་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པ་སྒྲུ་
བྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོལས་གསུངས་པར་བཤད། རྟོན་པ་བཞིའི་སྐོར་གོང་སྒྲུལ་
ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྤྲད་ཆ་ཀློན་ཡང་གསལ།

རྟོན་མེད། རྟོན་མེད་པ་དང་འདྲ།

རྟོན་མེད་པ། གཏོང་མེད་པ་དང་དོན་གཅིག་རྒྱས་མེད་པ། ཆ་མེད་པ། མྱོངས་ཏེ་ཅི་བྱ་འདི་བྱེད་མེད་
པར་གྱུར་པ།

ལྷ་ཁྲིད། (དབུ་མ) སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་སྟོར་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་དཔེར་ན་དབུ་མའི་ལྷ་བའི་ཁྲིད་ཡིག་དང་།
ཐུག་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་དང་། རྩོགས་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་སོགས་སོ། །

ལྷ་ཁྲིད་ཐུན་སེལ་སྟོན་མེ། (དབུ་མ) མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་ལྷ་ཁྲིད་ཐུན་སེལ་
སྟོན་མེ་ཞེས་བྱ་བ་དེའོ། །དོགས་གཙུག་། འདི་སྤར་མ་འགའ་ཞིག་ལ་སྤང་ལ་འགའ་ཞིག་ན་མི་
གསལ་ལོ། །འོན་ཀྱང་སྤྱི་འབྲུམ་སྤར་མའི་གསུང་འབྲུམ་། ང་བར་། སྤྱང་རྡོ། །རྩེ་གྲང་ཐང་
བས་མཛད་པའི་རྩེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་བར། མཁས་གྲུབ་རྩེའི་ལྷ་ཁྲིད་ཆེན་མོ་
ཞེས་འབྲུང་བ་དེ། འདི་ཉིད་ལ་ཁྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་མྱོམ་སྟོན་གསུམ། ། (དགེ་ལྷན་ས) རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ལྷ་བ། དེའི་
དོན་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འདོག་པ་ལ་སྟོམ་བ། སྟོམ་བ་གསུམ་གྱི་ཀུན་སྟོན་གཙང་བ་ལ་སྟོན་བ་
ཅས་བྱ་སྟེ། འཇམ་མགོན་ཐུ་མ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་སྟོང་
ལོད་ནང་བར་གནང་བའི་གསུང་ལོག་ལས། རྟག་ཆད་ལྷ་གཉིས་སྤངས་པ་ལྷ་བ་སྟེ། །དེ་ཡི་
དོན་ལ་ཅེ་གཅིག་འདོག་པ་སྟོམ། །སྟོམ་གསུམ་ཀུན་སྟོན་གཙང་བ་སྟོན་བ་སྟེ། །ཤེས་རབ་
གྱིས་ལ་དེ་ལྷ་རྟམས་སྟེ་ལོངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱ་གར་དུ་འདི་ལ་བསྐྱབ་བ་
གསུམ་དང་། བོད་དུ་ལྷ་མྱོམ་སྟོན་གསུམ་གྱི་ཐ་སྟོན་བྱེད་པར། གྲང་ཐང་བསྟན་པའི་སྟོན་མེ་
གསུང་རོ། །དེ་ཡང་ལྷ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བ། སྟོམ་བ་ཉིད་འདི་ནི་ཀྱི་བསྐྱབ་བ། སྟོན་
བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བ་དང་འདྲ། རྩེ་གྲང་ཐང་བས་ཀྱང་། ལྷ་བ་རྣམ་དག་རྟག་ཆད་མཐའ་
ལས་གྲོལ། སྟོམ་བ་རྣམ་དག་བྱིང་རྒྱགས་ཐུན་པ་སངས། །སྟོན་བ་རྣམ་དག་རྒྱལ་བའི་བཞིན་
བསྐྱབས། །སྟོབ་ཐང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་བ་རྒྱས་གྲུང་ཅིག་ཅེས་དང་། ཡང་རྩེ་གྲང་ཐང་བའི་སྟོབ་
གཉེན་བསྐྱབ་བྱ་ལས། དབུ་ཆད་བྱུང་དུ་འཇུག་པའི་ལྷ་བ་དང་། ཆོས་མདོན་མཛོད་དང་པ་རོལ་
ཕྱིན་པའི་སྟོམ། །བསྟན་པའི་ནང་མཛོད་འདུལ་བའི་སྟོན་བ་རྣམས། །མ་ཆང་བསྐྱབ་གསུམ་
ལ་བྲལ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །བཀའ་པོད་ལྷ་ལ་ཆང་བར་སྟོངས་ཤིག་ཨང་། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་དབུ་ཆད་མཛོད་གསུམ་གྱིས་ལྷ་བའམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བ། བར་ཕྱིན་

གྲིས་སྒྲོམ་བའམ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྐབ་པ། འདུལ་བས་སྒྱུད་བའམ་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་བསྐབ་
 བ་གཅོ་བོར་བསྐྱབ་བ་བཅས་སོ། །ཡང་འདི་ལྟར། གནས་ལུགས་ཅི་བཞིན་དེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་
 ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ་སྒྲོམ་པ། སྒྲོམ་གསུམ་དང་མི་འགལ་བའི་སྒྲོ་གསུམ་གྱི་ཉམས་
 ལེན་ལ་སྒྱུད་པ་དང་གསུམ་ལ་ཟེར་ཏེ། བཅ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རང་རྣམ་
 ལས། གཞི་འཁོར་འདས་ཆོས་རྣམས་ཅི་སྟེད་པ། །རང་སྒྲོ་ལ་སྤང་ཅམ་མ་གཏོགས་པ། །དོན་
 ལོགས་སུ་བྱུབ་པ་མ་མཆིས་པའི། །དབྱིངས་ཅི་བཞིན་དེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། །སྒྲོ་ཐོག་མེད་དུས་
 རས་ཇེས་འབྲེལ་བའི། །དབྱ་བདག་འཛིན་འགོང་པོ་སྒྲོག་བཅད་དེ། །ཆོས་ཀྱན་གྱི་རང་བཞིན་
 སྟོང་ཉིད་ལ། །སེམས་ཅེ་གཅིག་འཛོག་པ་སྒྲོམ་པ་ཡིན། །ཐབས་བྱང་རྩལ་སེམས་ཀྱི་ཅིས་
 ཟེན་པའི། །ཇེས་སྒྲུ་མར་རྟོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར་གྱིས། །དཔལ་སྒྲོམ་པ་གསུམ་དང་མི་འགལ་
 བ། །སྒྲོ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་སྒྱུད་པའི་མཆོག་ །ཅེས་གསུངས། 2 བཀའ་གདམས་པའི་སྒྲིམ་
 བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་སྒྲོས་ཐོར་བུ་3 བཅུ་ལས། རྫོང་པོའི་ཞལ་ནས། སེམས་རིག་པ་སྟོང་
 བ་ཡིན། དེ་རིག་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེ་ལ་མ་ཡིངས་པར་བྲན་པ་རྒྱུན་
 ཆགས་སུ་གནས་པ་དེ་སྒྲོམ་པ་ཡིན། དེའི་ངང་ནས་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོགས་གསོག་པ་དེ་སྒྱུད་
 བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 3 (བཀའ་བརྒྱུད) གནས་ལུགས་མཐོང་བས་ན་ལྟ་བུ། །དེ་
 ཉིད་མ་ཡིངས་པར་ཡང་ཡང་གོམས་པས་ན་སྒྲོམ། དེ་ལ་རྒྱུན་དུ་སྒྱུད་པས་ན་སྒྱུད་པ་ཟེར་བ་
 ཡིན་ཏེ། ཅེར་གྱིས་བལྟ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། །དེ་ལ་མ་གཡེངས་སྒྲོམ་པ་ཡིན། །རྒྱུན་དུ་སྒྱུད་པས་
 སྒྱུད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཀམ་པ་རང་བྱུང་ཞབས་ཀྱི་བྱ་ཆེན་སྒྲོན་ལམ་ལས་ཀྱང་། གཞི་
 ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་ལྟ་བུའི་གདེད། །དེ་ལ་མ་ཡིངས་སྒྲོང་བ་སྒྲོམ་པའི་གནད། །སྒྲོམ་དོན་
 ཀྱན་ལ་ཅལ་སྒྱུད་སྒྱུད་པའི་མཆོག་ །ལྟ་སྒྲོམ་སྒྱུད་པའི་གདེང་དང་ལྟན་པར་ཤོག །ཅེས་དང་།
 རྣམ་འབྱོར་གྱི་དབང་བྱ་གཞི་བཅུན་མི་ལའི་རྣམ་མགྱུར་ལས་ཀྱང་། ལྟ་བ་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་
 ཡིན། །སྒྲོམ་པ་འདོད་གསལ་འཛིན་མེད་ཡིན། །སྒྱུད་པ་ཆགས་མེད་རྒྱུན་ཞིག་ཡིན། །འབྲས་
 བུ་བྱི་མེད་གཅེར་བུ་ཡིན། །ལྟ་བ་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། །ལ་ལྟ་རྒྱུང་པར་ཤོར་ཉེན་གདལ། །དོན་

ལ་ངེས་ཤེས་མ་སྒྲིམ་ན། ཚིག་གིས་བདག་འཛིན་གྲོལ་བ་མེད། དེས་ན་ངེས་ཤེས་བྲག་པོ་
གཅེས། སྒྲིམ་པ་འོད་གསལ་འཛིན་མེད་དེ། གནས་པ་རྒྱང་བར་འཆོར་ཉེན་གདལ། ཡེ་
ཤེས་ནང་ནས་མ་ཤར་ན། གནས་པ་བརྟན་ཀྱང་གྲོལ་ཆ་མེད། བྱིང་རྒྱུད་ལ་ཡེ་ཤེས་མི་
སྒྲིེ་བས། དེས་ན་ལེངས་བྲན་པ་གཅེས། སྒྲིེད་པ་ཆགས་མེད་རྒྱན་ཞིག་དེ། རྩོམ་རྒྱུ་
བར་འཆོར་ཉེན་གདལ། ལྷ་སྒྲིམ་གྲོགས་སྤྱི་མ་ཤར་ན། བརྒྱལ་ཞུགས་སྒྲིེད་པ་ཆོས་བརྒྱད་
གྲོགས། དེས་ན་ཞེན་མེད་སྤྱི་བ་མེད་གཅེས། འབྲས་བུ་འི་མེད་གཅེར་བུ་དེ། མཆོན་མའི་
ན་བཟའ་གསོལ་ཉེན་གདལ། འབྲུལ་བ་ནང་ནས་མ་ཞིག་ན། ཡིད་སྒྲོན་བསྒྲིམས་ཀྱང་དོན་
གོ་རྒྱུད། དེས་ན་འབྲུལ་བ་ཞིག་པ་གཅེས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷ་སྒྲིམ་བཞི། ཤིང་རྒྱུན་འབྲས་བུ་མ་སྒྲིེན་པ། ལྷ་སྒྲིམ་བྱས་ཅམ་ས་ལ་ལྷུང་། མཁེགས་ཤིང་བྱེན་དུ་
སྒྲིེས་པ་རྣམས། ལྷ་སྒྲིམ་བྱས་ཅམ་ས་ལྷུང་དུ་འགྲུག། རྒྱང་རིང་མེ་ཏོག་འི་ལྷན་རྣམས། ལྷ་སྒྲིམ་
བྱས་ཅམ་བྱང་དུ་འདྲུ། རྒྱུད་གིས་བྲག་ཏུ་བཏབ་པ་ལ། ལྷ་སྒྲིམ་བྱས་ཅམ་རྩ་མི་གཡོ། དེ་
དག་ལྷ་སྒྲིམ་དངོས་བྱུང་བཞི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་རོ། རྒྱུང་རྩོམ་སྒྲིམ་མའི་སྒྲིགས་བམ་
དང་སོ་༡༡་ན་གསལ།

ལྷ་ཐོག་ནས་སྒྲིམ་འཆོལ་བ། ཐོག་མར་ཡིད་དཔྱོད། དེ་ནས་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་བའི་རྗེས་
དབག་སོགས་ཐོས་བསམ་གྱི་སྒྲོན་ས་རིམ་གྱིས་སྒྲིམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཟེར།

ལྷ་བ། 1 མིག་གིས་མཐོང་བར་བྱེད་པ། མིག་གིས་ལྷ་བ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 2 འདོད་ཚུལ། ལྷ་བ་མ་སྒྲིེན་
མི་མ་སྒྲིེན་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 3 བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པའི་དོན། ཆོད་ལྷ་བ། སྒྲིེན་པས་རྩ་ལྷ་བ་ཞེས་
པ་ལྷ་བྱ། 4 བརྩེ་གཏུང་དང་མཐོང་འཛོག་གཞན་གྱི་ཁེ་བན་ལ་ལྷ་བ། ལུས་སོག་ལ་མི་ལྷ་བ་
ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 5 ང་རྒྱལ། རང་མཐོང་། མི་ལྷ་བ་མཐོན་སོ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 6 རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་
གཉིས་སྤངས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ལྷ་བ་ཟེར། འདི་ནི་ལྷ་སྒྲིམ་སྒྲིེད་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་ལྷ་བ་
དེའོ། འཇམ་མགོན་སྐྱེ་མ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་སོས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་སོ་སྤོང་ཤོད་ནང་
བར་གནང་བའི་གསུང་ཤོག་ལས། རྟག་ཆད་ལྷ་གཉིས་སྤངས་པ་ལྷ་བ་སྟེ། དེ་ཡི་དོན་ལ་རྩེ་

གཅིག་འཛོག་པ་སྒྲོམ། སྒྲོམ་གསུམ་ཀུན་སྒྲོད་གཙང་བ་སྒྲོད་པ་བྱ། །ཤེས་པར་གྱིས་ལ་དེ་
ལྟར་ཉམས་སུ་ལོངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །7 གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟག་
དབྱེད་ཞིབ་ཆགས་བྱས་པའི་རང་གི་མཐོང་ཚུལ་ཞིག་ལ་ལྟ་བུ་མེད་པ་ཡིན་འདུག་ སྤྱན་རས་
གཟིགས་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། དེ་ལ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་དོན་གཅིག་གོ། །ལྟ་བ་ངན་པ་ནི་མཐོང་བ་ངན་པ་སྟེ། བདག་གི་ངོ་
བོ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་མཐོང་བའི་ལྟ་བའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྟ་བ་བཀའ་ཉགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི། ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་དང་དོན་འདྲ།
ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི། ནང་པའི་བྱ་བ་མཐའ་སྤྱོད་པ་ཡིན་མིན་གྱི་མཆོམས་འབྲེད་བྲེད་ཅིག་
ཆོས་ཀྱི་སྒྲོམ་བཞི་དང་དོན་གཅིག་ དེ་ནི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་
ཅད་སྤུག་བསྐྱེད་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། སྤངས་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་
དམ་པའོ། །བཀར་བཏགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བཤད་གོང་དུ་བཀར་བཏགས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
ལྟ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ། འཛིག་ལྟ་དང་མཐར་ལྟ་དང་ལོག་ལྟ་གསུམ་གང་རུང་དང་དེ་དག་གང་ལ་
བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ལྟ་བ་པོའི་ཕྱང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་
ཉོན་མོངས་ཅན་གོ། །ཞེས་ཇིའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས།

ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན། ལྟ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་དོན་འདྲ། ལྟ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་གཟིགས།
ལྟ་བ་རྟེན། ལྟ་བ་རང་རྒྱུད་སྤྱེས་པའི་དོན། དེང་སང་མང་པོས། ལྟ་བ་རྟེན་ཟེར་རྒྱུར་ལྟ་བ་རྟོགས་ཟེར་བ་
ནི། མ་དག་རྒྱུན་འབྱམས་སུ་སོང་བར་སེམས་ཏེ། འདིའི་ལྟ་བ་ནི་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོམ་
ཤེས་རབ་ལྟ་བུ་ལ་གོ་དགོས་པས། དེ་རྟོགས་ཞེས་བརྗོད་ན་གོ་མི་བདེ་བའི་བྲིན། གཞན་ཡང་།
ལྟ་བ་རྟེན་ །ཅེས་པའི་ཆོག་འདི་ཇིའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ནང་ཐེངས་༡༥དང་། ཇིའི་ལམ་རིམ་
འབྲིང་པོའི་ནང་ཐེངས་༦དང་། ཇིའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ནང་༤གསལ་འདུག་ཀྱང་། ལྟ་བ་
རྟོགས་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་བྱུང་ཅན་ཡང་མི་འབྱུང་བ་དེ་ལ་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་པའི་བྲིན། གལ་ཏེ་

ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ལམ་བལྟ་བུ་ལ་འབྲུག་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན། སྤམ་རྟགས་ཀྱི་འགྲོས་
དང་བསྟན་ན་འདི་ལ་བལྟ་བུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་བས་སྤུལ་ངེས་པར་དགོས། དཔེར་ན། བཟའ་བྱ་
ལ་བཟའ་བ། བཏུང་བྱ་ལ་བཏུང་བ། གདིང་བྱ་ལ་གདིང་བ། བསྐྱབ་བྱ་ལ་བསྐྱབ་པ་བསྐྱབ་པ་
གསུམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུས་མཆོན་ནོ། །གསང་བའི་རྣམ་ཐར་ལས། ཡང་དག་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་སྐལ་
ལྷན་གྱིས། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རེ་རྒྱང་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་མ་དག་རྒྱན་འབྲུམས་
སམ། ཡང་ན་ཆོག་སྤེབ་སྦྱོར་ལྟ་བུས་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །

ལྟ་བུ་མ་སྟན་པ། 1 བསམ་ཚུལ་མ་སྟན་པ། 2 མི་རྟག་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་བ། རྟོང་བ། བདག་མེད་
པར་ལྟ་བུར་མ་སྟན་པ་འཕམ་མཚུངས་པའོ། །3 (འདུལ་བ) འདུལ་གཞུང་རྣམས་སུ་མཆོན་དང་
ལྟ་བུ་མ་སྟན་པ་ཞེས་འབྲུང་བའི་ལྟ་བུ་མ་སྟན་པའི་དོན་ནི། བར་དུ་གཙོད་པའི་གཞི་ལ་བར་དུ་
གཙོད་པའི་གཞིར་འདོད་པ་མ་སྟན་པ་ལ་ཟེར། ཡང་ན། ལྷང་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞི་ལ་ལྷང་བ་
བསྐྱེད་པའི་གཞིར་འདོད་པ་མ་སྟན་པ་ལ་ཟེར་རོ། །དཔེར་ན་མི་ཅིག་གིས་མིར་ཆགས་པའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་མེར་མེར་པོ་སྒྲགས་ན་པམ་པ་རེད་ཟེར་ཞིང་། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་མ་རེད། དེ་
ཉེས་བྱས་རེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུའམ་འདོད་པ་མི་མ་སྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུ་མིན་པར་འདོད་
པ་མ་སྟན་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་པའོ། །ཕྱི་མ་འདི་འོད་ལྷན་གྱི་གསུང་ཚུལ་ཡིན་ལ། འདི་མཆོ་
རྒྱུ་ལས་བཀག་ཀྱང་། ཁོ་པོ་ནི་འདི་རང་སློ་ལ་འབབ་ཆེད། །མཆོ་རྒྱུ་དག་སློང་མའི་རྣམ་
འབྱེད་ཀྱི་ཐད་ལས། ཡུལ་དང་རྟེན་ལྟ་བུ་མ་སྟན་པའོ། །འོ་ན་ལྟ་བུ་མ་སྟན་པ་དེ་རང་གང་ཞེ་
ན། འོད་ལྷན་མཁན་པོའི་བཞེད་པ་ནི། ལྷང་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞི་ལ་ལྷང་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞིར་
འདོད་པ་མ་སྟན་པ་ནི་ལྟ་བུ་མ་སྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འོད་ལྷན་ལས་པམ་པའི་གཞི་དེ་ལ་པམ་
པའི་གཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་བསམ་པ་མ་སྟན་པ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ལྟ་བུ་མ་སྟན་པ་ཡིན་
ནོ། །གང་དག་མེར་མེར་པོ་སྒྲགས་པར་བྱས་པ་ལས་པམ་པའི་གཞི་ལ་ཉེས་བྱས་ཀྱི་གཞིར་ལྟ་བུ་
ནི་ལྟ་བུ་ཐ་དང་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །པརྟེ་ཏ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལྟར་ན་ནི། བར་དུ་གཙོད་
པའི་གཞི་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་གཞིར་འདོད་པ་མ་སྟན་པ་ནི་ལྟ་བུ་མ་སྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་

འདོད་དེ། འོད་ལྷན་ལས་གཞན་དག་ན་རེ། གཞི་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་བསྐྱབ་པའི་བར་དུ་གཙོད་
 པའི་གཞི་ལ་ལྟ་བ་མ་ཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ལྟ་བ་མ་ཐུན་པ་དེའི་ཕྱིར་འཆི་ལྟས་
 ལ་སོགས་པ་དག་གི་ལྟ་བ་མ་ཐུན་པ་མ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་འཆད་དོ་ཞེས་གཞན་
 གྱི་འདོད་པ་བཀོད་དེ་དགག་པ་མ་བྱས་སོ། །འོ་ན་ལུགས་དེ་གཉིས་གང་འཐད་ཅེ་ན། སྤུ་མ་
 བྱི་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ལྟ་བ་མ་ཐུན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ལྟར་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞིའི་ཡན་
 ལག་ནི་དབག་ཏུ་མེད་ལ། གང་ཟག་གི་རྟོག་པ་ཐ་དད་ཀྱིས་གཞི་དབག་མེད་དེ་རྣམས་ལ་འདོད་
 པ་མ་ཐུན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟ་བ་མ་ཐུན་པ་མི་སྲིད་པར་འདོད་ན་ཁས་སྐྱེས་པ་དག་
 གིས་ནི་རང་གི་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་སོ་ཞེས་ལྟ་བ་མ་ཐུན་པ་གསུངས་པ་དང་
 འགལ་ལོ། །འོ་ན་གང་ཞེ་ན། ལྟ་བ་མ་ཐུན་པའི་དོན་ནི་ཕྱི་མ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བཅ་པོ་ལྟ་བུ་པ་
 ལས། མི་རྟག་པ་དང་སྟོང་པ་དང་སྟུག་བསྐྱེད་པ་དང་བདག་མེད་པར་ལྟ་བའོ་ཞེས་བཤད་པ་
 དང་ཡང་ཕྱི་མ་མ་ཐུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྟ་བ་མ་ཐུངས་ལ། (འདུལ་བ) ལྟ་བ་མ་ཐུན་པ་དང་དོན་འབྲེ།

ལྟ་བའི་དབྱེད་པ་རྫོགས་པའི་ཆད། ལྟར་སྟོང་གཉིས་ལ་མ་བྲལ་བར་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་ཏུ་སོང་ན་
 ལྟ་བའི་དབྱེད་པ་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལས་
 གྱུར། ལྟར་བ་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱེད་པ་མེད་པ་དང་། ལྟོང་པ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ་གཉིས། རི་
 སྲིད་སོ་སོར་སྐྱར་བ་དེ་སྲིད་དུ། ད་དུང་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་རྟོགས་པ་མེད། རྣམ་ཞིག་རེས་
 འཛོག་མེད་པར་ཅིག་ཅར་དུ། དེས་ཤེས་ཡུལ་གྱི་འཛིན་སྐྱེད་ཀྱང་འཛིག་ན། དེ་ཆེ་ལྟ་བའི་
 དབྱེད་པ་རྫོགས་པ་ལགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། དེས་ན་ལྟ་བ་རྟེན་ན་ལྟ་བའི་དབྱེད་
 པ་རྫོགས་པས་མ་བྱུང་ཅེས་སྒྲིག་གོས་སོ། །གཞན་ཡང་རྗེའི་གསང་རྣམ་རིན་པོ་ཆེའི་སྟེ་མ་
 ལས། ལྟ་བའི་དབྱེད་པ་རྫོགས་པའི་ཆད་ནི། ལུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་བྱེད་པའི་དེས་པ་རྟེན་
 བ་སྒྲོས་དེར་ཐག་བཅད་ཀྱང་གཏིང་ནས་མི་བདེ་བའི་རྣམ་པ་མེད་པ་ཞིག་འོང་། དེ་དུས་དོན་
 དེ་ལ་དབྱེད་པ་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱེད་ཀྱིས་གདམས་ཚུལ་

གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་ཟེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འབྲེལ་པར་གསལ་ལ།
ལྷ་བས་ཚོག་མི་ཤེས་པ། ཇི་ཅམ་བལྟས་ཀྱང་ངོས་སའམ་ཆིམ་པ་མེད་པ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་
འབྲེལ་ལས། ལྷ་བས་ཚོག་མི་ཤེས་པ་ཞེས་བྲ་བ་ནི། ལྷ་བས་ངོས་མི་ཤེས་པ་སྟེ། སྟོག་ཞན་
དུ་མི་འགྲོ་ཞེས་བྲ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷ་བས་མི་ངོས་པ། ལྷ་བས་ཚོག་མི་ཤེས་པ་དང་དོན་འདྲ།

ལྷག་སྟོ། ཁང་པའི་རྒྱབ་སྟོ། ལྷག་སྟོ་གཡས་གཡོན་ཞེས་པ་ལྷ་བྲ།

ལྷར་ལྟར་པོ། (ལར་ཕྱིན) ། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྷ་འམ་མིར་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་ལྷའི་གསུམ་པ་
སྟེ། མའི་མངལ་དུ་བྲག་གྲུ་ཆགས་ནས་བདུན་པྲག་གསུམ་སོང་བའི་མཆམས་ཀྱི་མིར་ཆགས་
བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མིར་སྟེ། ཤར་གྲུང་གྲང་མནན་མི་བཟོད་པའོ། །སྐྱ་བཤད་ནི།
དབྱིབས་སྟུན་རྒྱང་བྱེད་ཀྱི་གཏུན་བྱ་དང་འདྲ་བར་བྱང་ཞིང་རྒྱང་ལ་ནར་ནར་པོ་ཡིན་པས་ན་
དེ་སྐད་ཅེས་བྲའོ། །དགའ་བོ་མངལ་འཇུག་གི་མདོ་ (འདི་དགོན་བརྟེན་པ་) ། ག ༡ ༣ ༣ ག་
བཞུགས། དང་མ་སྟུན་པར་བཀོད་དོ། །འདི་ལ་ནར་ནར་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྲའོ། །2 དབྱིབས་ནར་ནར་
ལྷང་བ། (འདུལ་བ) <ལྷ་བརྟེན> ། མངས་རྒྱས་ཀྱི་བཅས་པ་མཆན་ཉིད་པ་ལས་འདས་པའི་ཆ་ནས་ཁ་
ན་མ་ཐོ་བར་གྱུར་པ། ལྷང་བ་ཅམ་གྱི་མཆན་ཉིད་དུ་མཆོ་སྟེ་གསུང་དོ། །ལྷང་བའི་སྐད་དོད་
དེ་བྱེད་བཀའ་ཉོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་ཉ་པ་ལྟར་གསལ། སྐྱ་བཤད་ནི། ལྷང་བྱེད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་
གཟིགས། ལྷ་སྟུན་རིན་པོ་ཆེས། རབ་བྱང་གིས་སྟུན་པས་བཅས་པ་ལས་འདས་པར་སྟོད་པའི་
འཆལ་ཚུ་དེ། ལྷང་བའི་མཆན་ཉིད་དུ་གསུངས་ཤིང་། ཁྱིམ་པ་ལ་ལྷང་བའི་ཐ་སྟོད་མེད་གསུངས་
ཏེ། ལྷ་སྟུན་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་ཅའི་རྣམ་བཤད་པ་ལྟར་ལས། ལྷང་བ་སྟེའི་མཆན་ཉིད། རབ་
བྱང་གིས་སྟུན་པས་བཅས་པ་ལས་འདས་པར་སྟོད་པའི་འཆལ་ཚུ་ལ་ཏེ། ཁྱིམ་པ་ལ་ནི་ལྷང་
བའི་ཐ་སྟོད་མེད་ལ། གཏན་ལ་དབབ་པར་བསྐྱ་བཤད། དགེ་བསྟེན་གྱི་ལྷང་བ་དང་། དགེ་བསྟེན་
མའི་ལྷང་བ་དང་ཞེས་པ་ནི། ལལ་འབྱོར་སྟོད་པའི་གྲུབ་མཐའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 ལྷང་བ།
ལྷང་བ་སྟེང་བན། (འདུལ་བ) སྟེང་བ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེང་བ་དང་། དན་པ་ནི་ཡོངས་རྫོགས་དན་པར་

བྱེད་པའོ། །

ལྷུང་བ་དག་པའི་རྒྱ་ལྗ། (འདུལ་བ) ལྷུང་བ་ཅོས། མཐར་བརྩམ་བའི་རྒྱུ་མ་འབྱོར་བ། མཆན་གྲུང་བ།
དག་བཅོམ་བ་ཐོབ་བ། ལྷུང་ཉིད་སྒྲིམ་བ་དང་ལྗོད། །

ལྷུང་བ་སྒྲེ་ལྗ། (འདུལ་བ) བམ་བའི་སྒྲེ། ལྷག་མའི་སྒྲེ། ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་སྒྲེ། སོར་བ་ཤགས་ཀྱི་སྒྲེ། ཉེས་བྱས་
ཀྱི་སྒྲེ་དང་ལྗོད། ལྷུང་བ་སྒྲེ་ལྗ་རེ་རེ་སྐད་དོད་མཁས་དབང་དག་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ཀྱི་སིང་
ལའི་ལོ་རྒྱུ་ས་ན་གསལ།

ལྷུང་བ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ། (འདུལ་བ) ལྷུང་བ་འཕེལ་མི་བྱུབ་བར་ཉམ་དམས་བར་བྱས་བའམ་འཕེལ་
ཁ་གཅོག་བ་སོགས་ལ་ཟེར། ལྷུང་པོ་རྒྱན་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྱུབ་རྒྱ་མཆོ་༡༦བ༡༩དངས་བ་
ལས། ཡི་གེ་བརྒྱ་བ་ཆོག་བཞིན། ཉི་ཤུ་རྩ་བེ་རེ་བརྒྱས། ལྷུང་སོགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
གྲུང་བས། འཕེལ་བ་རུ་ནི་མི་འགྲུང་ཞེས། བྱུབ་བ་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་བས། ཞེས་
གསུངས་སོ། བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་མདོ་རྩའི་རྣམ་བཤད་༢༠ན་ལས། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
བ་ནི། ཉེས་བ་ལས་གཏན་མི་བྱུང་ཡང་གནས་སྐབས་དག་བ་ཅམ་སོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒྲོ་བཞི། (འདུལ་བ) བག་མེད་བ། མ་གྲུས་བ། མི་ཤེས་བ། ཉོན་མོངས་མང་བ་དང་
བཞིའོ། དེ་དག་སོ་སོའི་གཉེན་པོ་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མི་ཤེས་བའི་གཉེན་པོར་
ནི། བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་མཉན་ནས་ཤེས་བར་བྱའོ། བག་མེད་བའི་གཉེན་པོར་ནི། ལྷུང་དོར་
ཀྱི་དམིགས་རྣམ་མ་བཟེད་པའི་དྲན་བ་དང་འབྲལ་འབྲལ་དུ་སྒྲོ་གསུམ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་ཅིང་།
ལེགས་ཉེས་གང་ལ་འཇུག་ཤེས་བར་བྱེད་པའི་ཤེས་བཞིན་དང་། བདག་གམ་ཆོས་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་ནས་ཉེས་བ་ལ་འཛེམ་པའི་ངོ་ཆ་ཤེས་བ་དང་། གཞན་གྱིས་སྤྲད་དུ་འོང་སྤྲུམ་ནས་
འཛེམ་པའི་ཁྱེལ་ཡོད་དང་། ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་རྣམ་སྤྱོན་ལ་འཛེགས་ནས་བག་འཁུམས་བ་སོགས་
ལ་བསྐྱབ་བོ། མ་གྲུས་བའི་གཉེན་པོར་ནི། ལྷུང་བ་དང་དེའི་བཅས་བ་དང་ཆངས་བ་མཆུངས་
བར་སྤྱོད་བ་རྣམས་ལ་གྲུས་བར་བྱའོ། ཉོན་མོངས་མང་བའི་གཉེན་པོར་ནི། ལྷུང་ལ་བརྟགས་
ཉི་ཉོན་མོངས་གང་ཤས་ཆེ་བ་ལ་གཉེན་པོ་འབད་ནས་བསྟེན་ནོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ནོ། །

ལྷོ་ཕྱི། (འདུལ་བ) ལྷོ་བ་དངོས་གཞི་རྫོགས་པ་ཡིན་ཞིང་རང་གི་དོ་མོའི་ཆ་ནས་ཆོ་ག་བརྗོད་ཚུལ་
 ལྷོ་ཕྱི་གི་མིང་རིགས་བརྗོད་པས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཕྱིར་བཅོས་ན་འདག་ཏུ་བྱུང་བ་དེ། ལྷོ་
 ཕྱི་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མཆོ་རྒྱུ་ལས་གསུངས། སྤྱོད་པ་འདེམ་ནི། ཕྱི་བ་པོ་དཔྱད་འགྲོ་ལྷོ་བར་
 ཕྱི་བས་ན་ལྷོ་ཕྱི་དོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཆ་པ་ ༡༩༥༡བ་ལས། ལྷོ་ཕྱི་དོ་ཞེས་བྲ་
 བ་ནི་སེམས་ཅན་དཔྱུལ་བ་དང་། དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྲགས་དན་སོང་དང་། དན་འགྲོ་དང་ལོག་
 བར་ལྷོ་བ་དག་ཏུ་སྟེག་པར་བྱེད། འཆེད་པར་བྱེད། ལྷོ་བར་བྱེད་པའོ། །གཞན་ཡང་ལྷོ་
 བ་དེ་མ་བཤགས་ཤིང་སོ་སོར་མ་བཤགས་ན་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྤྱི་བ་པར་བྱེད་པ་སྟེ།
 དེས་ན་ལྷོ་ཕྱི་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། ། (རྩེ་བཅུན་འདུལ་བ) བསྟན་
 རྫོགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བའི་དངོས་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལྷོ་བ་གང་ཞིག་དགེ་འདུན་
 ལྷག་མ་ལས་ཡང་། སོར་བཤགས་ལས་ལྟེ་བ་དེ། ལྷོ་ཕྱི་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། སྤང་ལྷོ་
 དང་། ལྷོ་ཕྱི་འབའ་ཞིག་པ་གཉིས་ཡོད།

ལྷོ་ཕྱི་འབའ་ཞིག་པ། (འདུལ་བ) ཕྱིར་བཅོས་ལ་སྤང་བའ་སྤོན་དུ་མི་དགོས་པའི་སྤང་ལྷོ་ལ། ལྷོ་
 ཕྱི་འབའ་ཞིག་པ་ཟེར་རོ། །དཔེར་ན་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ་རྣམས་སོ། །

ལྷོ་བཤགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ། བསྟན་འགྲུར་མདོར་ རྩེ་བའི་ ༡ནང་དུ་ལྷོ་བཤགས་འབྲེལ་པ་གཉིས།
 རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་ལྷོ་བཤགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ། ལྷོ་བྲག་བྲུབ་ཆེན་
 རམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་ལྷོ་བཤགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། མཁས་བྲུབ་སངས་
 རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་མཛད་པའི་ལྷོ་བཤགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། རྩོ་ནང་དུ་རྣམ་པའི་ལྷོ་བཤགས་
 ཀྱི་འབྲེལ་པ་ (འདི་གསུང་འབྲུམ་ཀྱི་ ཅ་ ༡པའི་ནང་བཞུགས་སོ།) སོགས་སོ། །

ལྷོ་བཤགས་ཀྱི་ལྟ་སོ་ལྟའི་སྤྱོད་པ་ལྟར་མཚན་སོགས། རྩེ་ཆོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དང་སྤྱོད་པ་པ་
 རྣམ་གཉིས་སྤྱོད་པ་ལ་བྱོན་ནས། འོལ་ཁའི་ཆོས་ལུང་དུ་ཐེབས། དགུན་དབྱིད་རྣམས་དཔོན་
 སློབ་ཐམས་ཅད་གྱིས་གཙོ་བོར་བསག་སྤང་ལ་བྱགས་དམ་གྱི་མཐེལ་དུ་མཛད་པའི་སྤྱོད་པ་
 ལྟ། རྩེ་འདིས་ལྷོ་བཤགས་དང་བརྒྱ་བྲག་སྤྱགས་ནས་སྤྱོད་པ་མཛད་པེས་གྱིས་སངས་རྒྱལ་

སུམ་ཅུ་ཅུ་ལྷའི་སྤྱང་བ་དངོས་སུ་གཞིགས་པ་ནར་མར་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་མཁས་གྲུབ་
 ཆོས་རྒྱལ་མཛོད་པའི་རྒྱུ་ཐར་རིན་པོ་ཆའི་སྟེ་མ་ལས་གསུངས་སོ། །ལྷུང་
 བཤགས་ཀྱི་ལྷ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྷ་ནི། ༡ སྟོན་པ་སངས་རྒྱུས་དཔལ་རྒྱལ་བ་ཤུ་བྱུ་བཤགས་༡ དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་རྟེ་རྟེ་སྤྱང་པོ་རབ་ཏུ་འཛོམས་པ། ༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་འོད་
 འཕྲོ། ༣ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྤྱུ་དབང་གི་རྒྱལ་སོ། ༤ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔལ་འོད་
 སྟེ། ༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔལ་དགུས། ༦ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་མེ། ༧ དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་རྒྱའོད། ༨ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བ་དོན་ཡོད། ༩ དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་རྒྱ་བ། ༡༠ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྟེ་མ་མེད་པ། ༡༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 གཤེགས་པ་དཔལ་སྤྱིན། ༡༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆངས་པ། ༡༣ དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པ་ཆངས་པས་བྱིན། ༡༤ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆུ་ལྷ། ༡༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆུ་ལྷའི་
 ལྷ། ༡༦ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔལ་བཟང། ༡༧ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཅན་དན་དཔལ།
 ༡༨ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཞི་བཞིན་མཐོང་ཡས། ༡༩ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔལ།
 ༢༠ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྤྱུ་ཅན་མེད་པའི་དཔལ། ༢༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྤྱུ་ཅན་གྱི་
 ལྷ། ༢༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མེ་ཉྱ་དཔལ། ༢༣ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆངས་པའི་འོད་
 ཟེར་རྒྱས་པར་རོལ་པས་མཛོན་པར་མཁྱེན་པ། ༢༤ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྤྱུ་འོད་ཟེར་
 རྒྱས་པར་རོལ་པས་མཛོན་པར་མཁྱེན་པ། ༢༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོར་དཔལ། ༢༦ དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་རྟེན་པའི་དཔལ། ༢༧ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཆོན་དཔལ་གིན་ཏུ་ཡོངས་
 གངས། ༢༨ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབང་པོ་ཉྱ་གི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྒྱལ་སོ། ༢༩ དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་གིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གཞོན་པའི་དཔལ། ༣༠ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཡུལ་ལས་གིན་
 ཏུ་རྒྱས་པར་རྒྱལ་བ། ༣༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྒྱས་པར་གཞོན་པའི་གཤེགས་པའི་དཔལ།
 ༣༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་ནས་སྤྱང་བ་བཞོད་པའི་དཔལ། ༣༣ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 རིན་ཆེན་སྤྱུ་ཅན་རྒྱས་པར་གཞོན་པ། ༣༤ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རི་དབང་གི་རྒྱལ་སོ་དང་སོ་

ལྟོ། །སངས་རྒྱུ་སོ་ལྟོ་མདོག་ཕྱག་མཆོན་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་གསལ་བར་འཁོད་པའི་
 ལུགས་གཞན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཡོད་པར་མི་སྤྱང་ཡང་། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ལ་སངས་རྒྱུ་སོ་
 ལྟོ་ཞལ་གཟིགས་བྱུང་བ་ལྟར་ཞལ་བཀོད་མཛད་པའི་ཤིན་ཏུ་ཆ་ཆེའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་འཁོད་པ་
 ལ། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པས་མཛད་པའི་ཆེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ་
 མལ་ས། ཡང་སངས་རྒྱུ་སྤུ་ཆུ་ལྟོ་ལྟོ་འདྲི་བར་ (འདྲིའི་འདྲི་བཞི་འདྲི་བའི་ད་ལྟ་བའི་
 འདྲི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་པས་ཡིག་ཞོར་དུ་བསམ་བར་མི་བྱའོ) བཅུ་མས་པ་ལ། ལྟ་བཅོ་རྣམས་
 གྱིས་སྤྱོ་མདོག་ཕྱག་རྒྱ་སོགས་རྗེ་ལྟར་འདྲི་བར་མ་ཤེས་ནས། རྗེའི་བྱང་དུ་ཞུས་པས། དེའི་
 ཆེ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་རྗེ་ལྟར་འདྲི་བའི་གོ་རིམ་དང་མཐུན་པར་བྱལ་བ་སྤུ་ཆུ་ལྟོ་སྤྱོ་
 རིམ་བཞིན་གཟིགས་པའི་གཟིགས་སྤྱང་བཞིན་དུ་སྤྱོ་མདོག་སོགས་འདི་ལྟར་བྲིས་ཤིག་ཅེས་
 ཞལ་ཏ་གནང་ནས་འཕྲིར་བཅུག། དེར་མ་ཟད་ཞིང་བཀོད་གཞན་རྣམས་ལའང་རབ་གནས་ཀྱི་
 དུས་སྤུ་ཡེ་ཤེས་པ་དགྲུག་གཞུག་མཛད་པ་ན་ལྟ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པ་རེ་ཐེམ་སོང་བའི་སྤྱང་བ་
 མ་བྱུང་བ་མེད། ཅེས་གསུང་ངོ། དེའི་ཕྱིར་ཉེན་དེ་དག་ནི་བྱལ་བ་དངོས་དང་མཆོད་པའི་
 ཞིང་དུ་བྱང་པར་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱུ་སོ་ལྟོ་སྤྱོ་
 མདོག་ཕྱག་མཆོན་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་ནི། རྗེའི་གསུང་ཆས་སངས་རྒྱུ་སོ་ལྟོ་མཛོན་རྟོགས་
 དང་ལྟ་སྤྱོའི་ཕྱག་ཆད་བཤད་པལས། ༢༡། །སངས་རྒྱུ་སོ་ལྟོ་སྤྱོ་བྲི་བར་བཅུ་པ་ན།
 ལྟ་བཅོས་སྤྱོ་མདོག་རྗེ་ལྟར་འདྲི་བར་མ་ཤེས་ནས། རྗེ་ལ་ཞུས་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་རྗེ་
 ལྟར་བྲི་བའི་གོ་རིམ་དང་མཐུན་པར་སྤྱོའི་སྤྱང་བ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ལྟར་འདྲིར་བཅུག་པས་
 ཕྱི་ནས་ཀྱང་གཟིགས་པ། མདོ་དང་མཐུན་པར་བཀོད་པའོ། ༡༡ །ལྟ་བྱུང་བ་མེར་ཤོ། ཕྱག་
 གཡས་ས་གོནོ། གཡོན་མཉམ་གཞག་ ༡ རྗེ་ལྟོ་ཤོས་རབ་ཏུ་འཛོམས་པ་མེར་ཤོ། ཕྱག་
 གཉིས་ཆོས་འཆད། ༢ རིན་ཆེན་འོད་འཕྲོད་མར་ཤོ་ཕྱག་གཉིས་མཉམ་གཞག་ ༣ ལྟ་དབང་
 བྱལ་པོ་མགྲུལ་ཕྱིན་མཐེང་ག་མགྲུལ་ཡན་དཀར་ཤོ། ན་བཟའ་གོས་འཕྲུད་པ། ཕྱག་གཉིས་
 ཐུགས་ཀར་རྗོལ་ནང་བསྟམས་ཀྱིས་མཛུབ་མོ་གཉིས་བསྐྱེད་པའི་ཆེ་ཅུང་ཟད་མ་རེག་པའི་བར་

དུ་མཐེ་བོང་གཤེགས་པ། ༥ དཔལ་འབྱོར་སྒྲེ་སེར་པོ། གཡམས་སྐྱབས་སྦྱིན། གཡོན་ཐུགས་ཀར་
 ཐལ་མོ་ཅུང་ཟད་གཟུར་བ་ལས་མཐེ་བོང་དང་མཐེལ་བྱིར་བསྟན་པ། ༦ དཔལ་དགེས་སེར་
 པོ་ཕྱག་གཉིས་ཆོས་འཆད། ༧ རིན་ཆེན་མེ་དམར་པོ། ཕྱག་གཡམས་ས་གནོན། གཡོན་མཉམ་
 གཞག ༨ རིན་ཆེན་རྒྱ་འོད་དཀར་པོ། ཕྱག་གཡམས་ས་གནོན། གཡོན་མཉམ་གཞག ༩ མཐོང་
 བ་དོན་ཡོད་ལྡང་གྲ། ཕྱག་གཡམས་སྐྱབས་སྦྱིན། གཡོན་ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་ཅུང་ཟད་གཟུར་
 བ་ལས་མཐེ་བོང་དང་མཐེལ་བྱིར་བསྟན་པ། ༡༠ རིན་ཆེན་རྒྱ་བ་དཀར་པོ་ཆོས་འཆད། ༡༡
 ཁྲི་མ་མེད་པ་མཐིང་ཁ་མཉམ་གཞག ༡༢ དཔལ་སྦྱིན་སེར་པོ་ཆོས་འཆད། ༡༣ ཆངས་བ་
 སེར་པོ། ཕྱག་གཡམས་ས་གནོན། གཡོན་མཉམ་གཞག ༡༤ ཆངས་བས་བྱིན་དམར་པོ་ཆོས་
 འཆད། ༡༥ རྩ་ལྷ་དཀར་པོ་མཉམ་གཞག ༡༦ རྩ་ལྷ་འོད་དཀར་པོ་ཆོས་འཆད། ༡༧ དཔལ་
 བཟང་སེར་པོ། གཡམས་སྐྱབས་སྦྱིན། གཡོན་ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་ཅུང་ཟད་གཟུར་བ་ལས་མཐེ་
 བོང་དང་མཐེལ་བྱིར་བསྟན་པ། ༡༨ ཅན་དཔལ་དཀར་པོ་ཐུབ་པ་འདྲ། ༡༩ གཐེ་བཟིང་
 མཐེལ་ལས་དམར་པོ་ཆོས་འཆད། ༢༠ འོད་དཔལ་མཐིང་ཁ་ཆོས་འཆད། ༢༡ ལྷ་དཔེ་མེད་
 བའི་དཔལ་དམར་སྐྱ་མཉམ་གཞག ༢༢ མེད་མེད་ཀྱི་བྱ་སེར་པོ་ཆོས་འཆད། ༢༣ མེ་ཏྲོག་
 དཔལ་སེར་པོ། གཡམས་སྐྱབས་སྦྱིན། གཡོན་ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་ཅུང་ཟད་གཟུར་བ་ལས་མཐེ་
 བོང་དང་མཐེལ་བྱིར་བསྟན་པ། ༢༤ ཆངས་བའི་འོད་ཟེར་སེར་པོ། ཕྱག་གཡམས་ས་གནོན།
 གཡོན་མཉམ་གཞག ༢༥ བསྐྱེད་འོད་ཟེར་དམར་པོ། ཕྱག་གཡམས་ས་གནོན། གཡོན་མཉམ་
 གཞག ༢༦ རྩ་དཔལ་མཐིང་ཁ་མཉམ་གཞག ༢༧ འོད་པའི་དཔལ་སེར་པོ་མཉམ་གཞག
 ༢༨ མཆོན་དཔལ་ཤིན་ཏུ་འོངས་གྲགས་དཀར་པོ་གཡམས་ཆོས་འཆད། གཡོན་མཉམ་གཞག
 ༢༩ དབང་པོའི་ཏྲོག་གི་རྒྱལ་མཆོན་མཐིང་ཁ་གཡམས་རྒྱལ་མཆོན་ཐུག་པ་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་
 བསྐྱེད་པ། གཡོན་པ་མཉམ་གཞག ༣༠ ཤིན་ཏུ་རྩམ་པར་གནོན་པ་མཐིང་ཁ། གཡམས་རལ་
 གྱི་ཐུགས་ཀར་འཛིན་པ། གཡོན་མཉམ་གཞག ༣༡ གཡལ་ལས་ཤིན་ཏུ་རྩམ་པར་རྒྱལ་བ་
 མཐིང་ཁ། ཕྱག་གཉིས་གོ་ཁབ་སེར་པོ་འཛིན་པ། ༣༢ རྩམ་པར་གནོན་པས་གཤེགས་པ་

མཐིང་ཁ། བྱུག་གཉིས་ས་གོོན། ༣༣ ཀུན་ནས་སྤང་བ་བཞོད་པ་དམར་བ། ༣༥ རིན་
 ཆེན་སྤྲུལ་རྣམས་པར་གོོན་པ་དམར་མེད། གཉིས་ཀ་གཡམས་སྤྲུལས་སྤྱིན། གཡོན་མཉམ་
 གཞག་ ༣༥ རི་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་མེར་པོ་བྱུག་གཉིས་མཉམ་གཞག་གི་སྤྲོད་ན་རེ་པོ་འཛིན་
 པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྗེ་འཇམ་དཔལ་ལྷ་མོ་སྤོན་ཅུང་ཟད་བགྱིས་ཏེ་བཞོད་པའོ། །
 ལྷ་བ་བཞགས་ཀྱི་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་བསྟོད་བ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་སྤུལ་ཅུ་ཅུ་ལྷ་མོ་བསྟོད་པ་མཆོད་རིན་པོ་
 ཆེས་སྤྲུལ་པ་ཞེས་བྲ་བ་རྒྱ་ཁར་ཀྱི་སློབ་དཔོན་མ་ཏི་ཅི་ལས་མཛད་དོ། །འདི་སྤེ་དགེ་བསྟན་
 འབྱུང་། ཀ་པ་ ༡ འམ་བསྟོད་ཆོགས་ཤོག་གངས་ ༡༠༩ པ་བྲེང་ ༣ བ་བཞགས་མོ། །འདི་འཇམ་
 ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་རེ་འདི་བསྟོད་པ་དང་འབྲེལ་བ་བཞགས་ཆོགས་བཅད་དུ་བསྐྱེད་པས་ནས་གསུངས་ཡོད།
 ལྷ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ། (དགེ་ལུགས་) ལྷ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་རེ་བཞེ་བ་གཤུགས་ཁ་གྲེན་
 དུ་བསྐྱེད་བལྟ་བུ། དེ་ནི་ལྷ་བའི་བྱུག་པའི་ཐད་ཀྱི་རྩ་དབུ་མ་ལས་ཕྱོགས་བཞིར་བཞི། དེ་ལས་
 བརྒྱད། དེ་ལས་བརྒྱད་ལྷ་བ་དེ་ལས་པོ་གཉིས། དེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་གྲེས་པས་ལྷ་བ་
 སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་རེ་བཞེ་པའོ། །སྤྲུལ་བཞགས་ནི། བདེ་ཆེན་སྤྲུལ་པ་འམ་བསྟོད་པའི་
 གཞི་གཤུམ་མོ་ལྷ་བར་གནས་ཤིང་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་ལྷ་ར་ཡོད་པས་དེ་སྤྲོད་ཅེས་བྲའོ། །
 (བཀའ་བརྒྱུད་) ལུས་ཀྱི་ལྷ་བའི་ཐད་ན་གནས་ཤིང་། ལུས་བསྐྱེད་ཅིང་སྤྲུལ་པ་དང་། རྩ་དབྱིབས་
 འཁོར་ལོ་ལྷ་བར་ཡོད་པས་སམ། རྩ་དེ་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེད་པས་སད་པའི་གནས་སྤྲུལ་པའི་
 སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་པ་དགོངས་པ་འཆར་ཞིང་། སྤང་བྲ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཛོམས་པར་བྱེད་པས་
 འཁོར་ལོའོ། །ཞེས་འབྱུང་།

ལྷ་བ་སོགས་སུ་ཨ་མུང་སོགས་བསྐྱོམ་པའི་རྒྱ་མཆོན། ལྷ་བ་སོགས་སུ་ཨ་མུང་སོགས་བསྐྱོམ་པའི་རྒྱ་
 མཆོན་ནི། ། སློབ་དཔོན་ཨ་མུས་ནད་གི་སྤྲུལ་དོན་ལུགས་ལ་བརྟགས་ནས་བྱེད་དོ། །གསར་
 གནས་ནས་རྒྱང་སྟོད་ལ་འགྲོ་པའི་ཆེ་ལྷ་བར་སྤྲེད་པས་པ་ན་ཨ་མུང་གི་སྤྲུལ་པ་དང་། ལྷ་བ་
 གར་སྤྲེད་པས་པ་ན་རྩྱ་རིང་ཆ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་དང་། མགྱིན་པར་སྤྲེད་པས་པ་ན་ཨོ་ལ་རིང་
 ཆ་གསུམ་དང་ལྷ་བའི་སྤྲུལ་པ་དང་དེའི་ཆ་ནས་ལྷ་བར་ཨ་མུང་། ལྷ་བ་གར་རྩྱ་རིང་པོ།

མགྲིན་པར་ཨོ་རིང་ཆ་གསུམ་དང་ལྷན་པར་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ཡིན་ནོ། །མདོར་བསྟན་ན།
སྤང་ནས་སོང་བའི་རྒྱུད་དེ་ཉེ་བར་ཨ་མ་མུང་གི་ཡུན་དང་། སྤང་གར་རྩྭ་གི་སྤྲོ་སྤྲོ་པའི་ཆེ་ཨ་
མུང་ཉེས་འགྱུར་གྱི་ཡུན་དང་། མགྲིན་པར་ཨོ་གྱི་སྤྲོ་སྤྲོ་ག་དུས་ཨ་མུང་གསུམ་འགྱུར་གྱི་ཡུན་
ཡོད་པས་རྩྭ་ལ་རིང་ཆ་གཉིས་དང་། ཨོ་ལ་རིང་ཆ་གསུམ་ཡོད་དོ། །² ལྷ་རྩེ་བཟའ་ཆེན་གྱི་
སྤྲོ་པ་མ་ཁ་ཅིག་སྤྱི་བོ་ནས་བྱང་སེམས་འབབ་པའི་ཆེ། དེ་ནས་འབབ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་ཆ་
བཞེར་བགོས་པའི་ཆ་གཅིག་མགྲིན་པར་འབབ་པའི་ཆེ་བསྐྱམས་ཤིང་མགྲིན་པར་ཆ་གསུམ་
ཡོད་པས། དེ་དང་བསྟན་ནས་མགྲིན་པར་ཨོ་ལ་རིང་ཆ་གསུམ་འགྱུར་དང་། སྤང་གར་འབབ་
པའི་ཆེ་ན་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་གཅིག་བསྐྱམས་པས་སྤྱིང་གའི་རྩྭ་ལ་རིང་ཆ་གཉིས་དང་
ལྷན་པ་དང་། ཉེ་བར་སྤྲོ་བས་པའི་ཆེ་ན་ཆ་གཅིག་བསྐྱམས་པས་ཉེ་བའི་ཨ་ལ་རིང་ཆ་མི་འོངས་
བའི་རྒྱ་མཆོན་དེ་ཡིན་ནོ་གསུང་དོ། །ཞེས་ཟེའི་གསུང་མི་བསྐྱོད་དོ་ཟེས་ཟེའི་བྱིས་བཏབ་པ་
མ་རྒྱུད་གྱི་རྩོགས་རིམ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ལྟོ་རྒྱུ་ག། ལྟོ་གོས། ཁ་བཟའ་རྒྱུའི་ལྟོ་འམ་ཟས་དང་། རྒྱུ་ལ་ལྟོ་རྒྱུའི་གོས་ཞེས་པའོ། །དཔེ་ཆོས་
རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་༣༡ལས། རང་རེ་ལྟོ་རྒྱུ་ལ་ལྟོར་བསྐྱར་ནས་དུག་པོ་
སྤང་རེ་བྱས་ལ། རྒྱག་པ་འམུང་གིན་སེམས་ལ་བརྟན་པ་མ་ཐོབ་བར་དུ་སྤྲུབ་པ་བྱེད་འཕྲེ་མི་
གཙོད་པ་ཅིག་དགོས་པ་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྟོ་ཆག་ཤོར་ག། ལྟོ་ཡག་པོ་སྤང་ནས་གསོ་སྐྱོང་མ་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ལུས་པོ་སྐྱོ་པོ་ཆགས་པ་ལ་ཟེར།
ལྟོ་འབྲེ། ¹ ལྟོ། ² ལྟོ། ལྟོ་བས་འབྲེ་བ་སྤྲེ་འགྲོ་བས་ན་དེ་སྤང་ཅེས་བྱའོ། །

ལྟོ་འབྲེ་ཆེན་པོ། <མཉོར་ག> དག་འཁོར་ལ་སོགས་པ་སྤྲེ་ཆེན་པོ་རྣམས། ཟེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། འདུལ་
བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། ལྟོ་འབྲེ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲེ་ཆེན་པོ་སྤྲེ། དག་འཁོར་དང་། ཉེ་
དག་འཁོར་སོགས་པ་སྤྲེའི་བདག་པོ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ལྟོ་འབྲེ་ཆེན་པོ་ལ་ལེགས་
སྤང་དུ་མཉོར་ག་ཞེས་བྱ་ལ། མཉོར་ཆེན་པོ། ལུང་ག་ནི་ལྟོས་འགྲོ་ལ་བྱ་སྤྲེ། ལྟོ་འབྲེ་གི་
ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་སྤྲེ། ལྟོས་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་ན་ལྟོ་འབྲེ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ། ཞེས་བྱེ་བྲག་

རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ་ཤོག་གངས་ཀྱི་ཁྱབ་གཟིགས་སུ་གསལ།

ལྟོ་བ། 1 བྱོད་ཁོག་གསུམ་པའང་ཟེར། 2 ཟས་ཀྱི་མིང་། མཛོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། བཟའ་
བ་དང་ནི་ལྟོ་བ་དང་། ཟས་དང་ལྟོ་དང་རབ་དང་བྱེད། །འཆའ་མ་ཟ་མ་ཁ་ཟས་དང་། །བཞེས་
བ་གསོལ་དགོངས་གདུགས་ཆོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྟོས་པ་མེད་པར། (ཆོ་ལྷོང་) བན་བཏགས་མ་བཏགས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་པ་
ཡིན། མཛོར་བསྐྱུས་ཏེ་བཤད་ན། རག་མ་ལས་པར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས།
རང་གི་ལུས་དང་ཡོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་རྣམས་ལྟོས་པ་མེད་པར་སེམས་ཅན་ལ་གཏོང་བའི་སྒོ་
ཡང་ཡང་སྤྱད་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

སྟོ་གོན། <ཆི་བ> སྟོར་བ། ཉེར་བསྟོགས། ག་སྟོག་བཅས་ཀྱི་དོན། གསང་སྟགས་ཀྱི་བརྟེན་དུ་འདི་
ལ་ལྷག་གནས་ཞེས་གྲང་བཤོ། །ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་ཆི་བ་ཟེར་བར། དབང་དོན་དེ་ཉིད་
ཡང་གསལ་པ་ཉེ་ཅན་གསལ་ལོ། །

སྟག་ལྷགས་ཀྱི་མཆོན་དོན། 1 སྟག་ལྷགས་ནི་སྤྱིད་གསུམ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་པ་སྟག་དང་
འབྲ་བས་ཐོས་པ་དེ་ཉིད་འཛོམས་པའི་མཆོན་དོན་དུ་རྒྱ་རོ་བས་བཤད། རྗེའི་འདོད་འཛོལས་
གྲང་། ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་བས་སྟག་གི་བགས་པའི་ཤམ་ཐབས་ཅན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས། 2 འཛིགས་པ་མེད་ཅིང་རྣམ་རྟོག་དང་བལ་བའི་དོན་དུ་ཀླུ་པ་རང་བྱུང་ཞབས་
བཞེད་པར་གསུངས་སོ། 3 འཕགས་པ་སྤྱུ་སྦྱུ་བ་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུ་ལ་མཛེས་སྤྱོད་ཐབས་རྒྱུད་
འགྲེལ་༩ བ ༡༥༢ ལས། སྟག་གི་ལྷགས་པའི་ཤམ་ཐབས་ནི་འཁོར་བ་ཁྲུག་ཆོལ་གྱི་རང་
བཞིན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་བརྟོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

སྟག་མོ་ལུས་སྤྱིན་གྱི་སྤྱེས་རབས། སྟག་མོ་ལུས་སྤྱིན་གྱི་སྤྱེས་རབས་འདི་མདོ་མཛངས་སྟུན་མདོ་
༩ ཨ ༡༡༣༡༥༥དང་། སྤྱེས་རབས་སོ་བཞི་བ་མདོ་༩ ཅུ་བ ༡དབུའི་ཤོག་གངས་ཀྱི་ཉན་
བཞུགས་ཤིང་། མོ་དོང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་གསུང་འབྲུམ་ཁྲོད་དུ་འང་བཞུགས་སོ། །

སྟག་ཆང་ལོ་རྩ་བའི་ཆོད་ལན། སྟག་ཆང་ལོ་རྩ་བས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལྷ་བ་ལ་མི་འཐད་པའི་འགལ་

བའི་ཁྲར་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་ཚུལ་གྱི་ཚོད་ཡིག་གྲུབ་མཐའ་ཀྱན་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ཚོད་
ལན། བཅ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་དང་། སྤར་ལྷོག་དག་དབང་བྱམས་པ། ལི་ཐང་
མཁན་པོ་ཉག་རེ་ཆོས་གྲགས་སོགས་དགེ་ལྡན་གྱི་མཁས་པ་མང་པོས་དགག་ལན་མཛད།
སྟག་གཟིག་ 1 གཅན་གཟན་སྟག་དང་གཟིག་ 2 ཉ་ཟིག་དང་དོན་འདྲ། ཉ་ཟིག་ལ་སྟག་གཟིག་ཅེས་གྲིས་
བཤང་མང་དུ་སྤྲང་ཡང་ལེགས་པར་མི་སེམས་སོ། །

སྟག་ལྷང་བཀའ་བརྒྱད། དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སྟག་ལྷང་ཐང་བ་ཆེན་པོ་
ལས་བརྒྱད་བའི་བཀའ་བརྒྱད་བའི་བྱུང་མཐའ་ཞིག་གོ།

སྟག་མོ་ལུས་སྦྱིན་གྱི་སྦྱེས་རབས། བོ་དོར་བྱོགས་ལས་ནས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་འབྲས་ཁོད་བཞུགས།
སྟག་ཆང་ལོ་རྒྱ་བ། ཁོད་གིས་རྗེ་ཚོང་ཁ་བའི་ལྷ་བ་ལ་མི་འཐད་བའི་ཚོད་ཡིག་འགལ་བའི་ཁྲར་ཆེན་བཙོ་
བརྒྱད་ཅེས་བ་བཅུམས། དགེ་ལྡན་བའི་བྱོགས་ཀྱི་མཁས་བྱུང་མང་པོས་ཁོད་ལ་ཚོད་ལན་ཡང་
མང་པོ་ཞིག་གིས་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་བ་ཆེན་པོས་ནི་ཁོད་ལ་ཆེ་བསྟོད་ཆེན་པོ་
མཛད་བ་ཀྱན་གཟིགས་ལྷ་བའི་རང་རྣམ་དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་ནང་གསལ་བ་འདི་ལྟར། དུ་ཀྱུ་
ལའི་གོས་བཟང་སྟེགས་བམ་དང་པོ་ ༡༥ ལས། “རྣམ་པ་གཅིག་ཏུན་གྲགས་པ་དོན་ལྡན་གྱི་བཞི་
ཉ་ཆེན་པོ་སྟག་ཆང་ལོ་རྒྱ་བའི་རྣམ་ཐང་དུ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ཀྱང་ཐང་བསྟན་བའི་སྟོན་
མའི་རྗེའི་བསྟོད་བ་དོན་ལྡན་མའི་འབྲེལ་བ་ ༥ ལས། “ཀྱན་གཟིགས་ལྷ་བ་ཆེན་པོས་འབྲེལ་
བྲལ་མཁས་བའི་ཡང་ཅེར་བསྟགས་པ་སྟག་ཆང་ལོ་རྒྱ་བའི་བྱུང་མཐའ་ཀྱན་ཤེས་སུ་ཞེས་
རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་བ་ཆེན་པོར་ཐན་བུའི་མ་རངས་བའི་ཟུར་ཐའི་རྣམ་འབྱུང་ཡང་མཛད་འདུག
སྟངས་ལ། སྟག་བྱེད་ཆོག་བའི་རྫོང་ལྷགས་ནག་པོ་ཞིག་གི་མིང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་བས། སྟངས་ལ་
ནི་རྫོན་ག་པོ་བཅག་ན་པག་ཟེ་གཤིབས་པ་འདྲ་བ་དེ་ཡིན་བཤའ་རྫོད་དང་བཤའ་ཆེ་ཟེར་བ་ཡང་
མཆིས། ཞེས་གསུངས། ཡང་། དག་ཡིག་གསར་བསྟོགས་ལས། རྫོང་བ་སྟེ་ཁ་དོག་ནག་པོ་
བཅག་ན་བཅག་མཆོམས་སུ་འོད་འཆར་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་སྟོང་ཆེ་རོག་པོ་ཡང་ཟེར།
ཡང་དདུལ་རྫོང་མིང་ཞེས་གསུངས། འགའ་ཞིག་གིས་དེ་ལ་དཀར་པོ་དང་མེར་པོ་ནག་པོའི་

རིགས་གསུམ་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱང་ནག་པོ་གྲགས་ཆེན།

སྣངས་འཛིན། ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ཐག་བཅད་པ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་བརྟགས་རྟིང་ལས།
སྣངས་འཛིན་དང་སྣང་གཅོད་ནི་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ཐག་བཅད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་དབྱེ་
འབྱེད་པ། ཤུལ་འབྱེད་པ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། དབྱེ་མཆམས་བྱེ་སྟེ་འཛིན་པའི་
དོན་དུ་བཤད། བཀའ་སློབ་ཁྱིམ་མཁས་དབང་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེས། འདི་མ་དག་རྒྱུན་
འབྲམས་སུ་སོང་བ་ཡིན། སྣངས་འཛིན་ཞེས་བཞེད་ན་གོ་རྒྱུ་མེད། བཏང་འཛིན་ཞེས་འབྲི་
དགོས། བཏང་འཛིན་ནི་བཏང་སྟེ་འཛིན་པ་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན་ཟེར། སྣངས་འཛིན་ལ་བཏང་
འཛིན་ཞེས་བཞེད་དགོས་གསུང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཁོར་བ་ཡིན་ཏེ། སྣངས་འཛིན་ཞེས་པའི་སྣངས་
ནི། ཟ་སྣངས། འཐུང་སྣངས། འགྲོ་སྣངས། བསམ་སློག་ཏོང་སྣངས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་སློང་ཚུལ་གྱི་
དོན་ཡིན་ལ། འཛིན་ནི་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། སློང་ཚུལ་རྒྱ་ཡན་དུ་མ་ཤོར་བར་
ཆོད་འཛིན་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་གྲེས་པ་རྒྱུད་དུ་ཐོག་མར་གོམ་པ་སློབ་པ་ན། ཐོག་མར་
པ་མས་སྟག་གྲུ་དེ་རང་འདོད་ལྟར་འགྲོ་དུ་རྒྱག་ཅིང་། གལ་ཏེ་སྟག་གྲུ་དེ་ས་ལ་འབྱེལ་བའམ་
གཡང་ས་སོགས་ཉེན་ཁའི་ཕྱོགས་སུ་རྒྱགས་པར་རྩོམ་པ་ན། དེ་ས་ཐག་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པ་
ལྟ་བུའི་དོན་ནོ། །མདོར་ན་བལྟ་རྟོག་བྱ་ཡུལ་དེའི་སློང་ཚུལ་ལ་དམ་སྟོང་རན་པོའི་སློན་ནས་ཆོད་
འཛིན་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །སྣངས་ཞེས་པ་སློང་ཚུལ་ལ་འབྲུག་པ་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་
ལས། འོ་སློལ་སྣངས་བཟང་བར་མི་འདུག་པས་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་
དུ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་དབྱངས་ཅན་དག་འསྟོའི་ལམ་རིམ་བརྟུན་པ་
༡༦བཅུ་ལས། སྣངས་བཟང་བ་ནི་སློང་ཚུལ་བཟང་བ། ཞེས་གསུངས་སོ། །མདོ་མཁའ་ཞབས་
དྲུང་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་བརྩམས་པའི་མི་དབང་རྟོགས་བཞེད་དེ་བ་གཟུགས་༣༥༣ལས།
ནང་ན་གང་དུ་ཉེ་བར་མི་སྟན་པ་ཆེར་མའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་ཞེ་སྤང་བ་དག་
གིས་སྤྱི་ཞུས་དང་སྤེར་ཞུས་སུ་སྤྱོད་བཏགས་ནས་བསྟན་འགྲོ་ཕྱང་ལ་སྤྱོར་བར་ཆ་མ་འཆལ་ན་
གོང་མ་ཆེན་པོས་རྣམ་པར་སྤྱོད་པའི་མཁུན་པས་དབྱེད་རྩད་ཅིང་མ་དྲིས་པར་ལེགས་ཉེས་

གྱི་སྤངས་འཛིན་ལུང་དུ་སྟོན་པ་མེ་རིགས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །² སྤོང་བ་དང་
 སྟོགས་བྱེད་པའི་དོན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་ཐོར་བུ་⁴⁰་འཁྱལ་མ། གཤམ་ཆེ་ཆོས་
 གྱི་རྒྱལ་པོ་བསྟེན་དགོས་ཏེ། འདི་ནི་འཆི་བདག་གཤམ། དགེ་སྤྲེལ་གྱི་དཔང་པོ་འཇམ། སྤྲེལ་བ་
 ཅན་གྱི་ཆད་ལས་མཁན། དགེ་བ་ཅན་གྱི་སྤངས་འཛིན་པ་འཇམ། ལས་རྒྱ་འབྲས་གསལ་བྱེད་གྱི་
 མེ་ལོང་། ལེགས་ཉེས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པའམ་ཆོས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པས་ཆོས་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་
 ཞིང་། ཞེས་དགེ་བ་ཅན་གྱི་སྤངས་འཛིན་པ་འཇམ། ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །མངོན་རྟོགས་
 རྒྱན་ལས། བསྟུང་བས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་དང་སྟོགས་གཅིག་པའོ། །

སྤངས་ཞན། ཉན་བ་སྤངས་ཞན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

སྟན་དཀར་རྟོ་རྗེ། འགའ་ཞིག་གིས་རྟེན་ཁེབས་རྟོ་རྗེ་ཟེས་ རྟོར་གདན་ཡང་ཟེས། དེ་ནི་བཞུགས་ཁྲིའི་
 མདུན་ངོས་སུ་འབྲུམ་རྒྱའི་སྣ་ཆོགས་རྟོ་རྗེའི་རི་མོ་ཅན་གྱི་རས་ལྗེ་བ་དཀར་པོ་བྱ་བཞི་འོག་ཏུ་
 ཁ་དོག་སྣ་ལྗེའི་སྤྱད་འཛར་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེས། འདི་ནི་མཁས་པ་འགའ་རེས་འདུས་པར་རྟོ་རྗེ་
 རེ་ཁས་སྤྲས་པའི་ཁྲི་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཁུལ་ཡིན་འདྲ་ཞེས་གསུང་ངོ་། རྟོ་པོའི་བསམ་ཆོད་བྱས་
 ན་པལ་ཆེར་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་གདན་གྱི་ཚུལ་དུ། སྣ་ཆོགས་བདམ་དང་། སྣ་ཆོགས་རྟོ་རྗེ་
 ཡོད་པ་ལྟར་འདྲིར་ཡང་དེའི་མཆོན་དོན་ཡིན་པ་འདྲ། དེ་ཡང་སྣ་ཆོགས་བདམ་མས་འཁོར་བའི་
 ཉེས་པས་མ་གོས་པ་དང་། རྟོ་གས་རིམ་གྱི་སྤྲབས་སུ་གང་ལ་གནད་དུ་བསྟུན་པའི་རྟོ་རྗེའི་ལུས་
 གྱི་ཅ་འཁོར་ནམས་མཆོན་པ་དང་། སྣ་ཆོགས་རྟོ་རྗེས་ཡེ་ཤེས་ལྡེ་མཆོན་ཞིང་རྟེན་དང་བཞེན་
 པའི་དགྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་གཙོ་པོའི་ཡེ་ཤེས་ལྡེའི་ནམ་རོལ་དུ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་
 དང་། རྟོ་གས་རིམ་གྱི་སྤྲབས་སུ་རྟོ་རྗེའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྟུན་ནས་བསྟོོམས་པས། ལམ་
 དང་འབྲས་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལྡེ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་འབྲུབ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པར་མཆོན་
 པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་སྟུམ།

སྟན་གཅིག་² སྟན་ཐོག་གཅིག་དང་འདྲ། ² གདན་གཅིག་

སྟན་ཐོག་གཅིག་ མཉམ་གཞག་སྟན་གཅིག་

སྐྱབས། སྐྱདས། ཚུལ། ཐབས་རྣམས་དོན་གཅིག་དཔེར་ན་སེལླེའི་སྐྱབས་ཀྱིས་འགྲོ་བ། གསང་སྐྱབས་
ཀྱིས་ཤོས་པ། རིངས་སྐྱབས་སུ། གར་སྐྱབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྦྱིང་བ། (དུལ་བ) བརྒྱས་ཐབས་ཀྱིས་རྒྱར་ཀྱིས་འབྲུ་བ། བརྒྱད་སྦྱིང་པ་ལས། གཞན་དག་ལ་བརྒྱས་པར་
བྱེད་ཅན་ཅན་བྱེད་སྦྱིང་བར་བྱེད་སྦྱོང་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྦྱེག་ཚས། (འདུལ་བ) སྦྱེག་ཚས། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་དྲ་ང་པ་ ༡༡༣༥བཅུ་ལས། བྱད་མེད་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་
སྦྱེག་ཚས་རྣམས་བསྐྱེད་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྦྱིང་ན་ཞུ་ལྟར་སྦྱིང་བའི་ཡི་གེ་གསུམ། གི་གྲ། འབྲེང་བུ། ཅ་རོ་དང་གསུམ། འོག་ན་གདན་ལྟར་མཛེས་
པའི་ཡི་གེ་གསུམ་ཞེས་པར་གཟིགས།

སྦྱོན་པ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་དུ་ལྟ་བུ) བསྦྱོན་པ་ལ་གཟིགས།

སྦྱེས། སྦྱེས་དབང་དང་འབྲ།

སྦྱེས་དབང་། སྐྱབས་འགྲིག་པ། རང་གིས་འབད་ཚོམ་མ་བྱས་ཀྱང་གཞན་ཞིག་གི་མཐུ་ཡིས་སྦྱོ་བུར་
དུ་བྱུང་བ། སྐྱབས་ཡག་བྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྦྱོང་འཇུག་ཆེན་མོ་ལས། འོང་བས་བྲག་དར་
ལུང་པོ་ལས། །རི་ལྟར་རིན་ཆེན་རྩེད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་རི་ཞིག་ལྟར་སྦྱེས་ནས། །བྱང་ཚུབ་
སེམས་འདི་བདག་ལ་སྦྱེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྦྱོང་། 1 བརྒྱ་སྒྲག་བཅུ་འཛིན་ 2 མང་ཆོག་ཅིག་གངས་ཀྱི་སྦྱོང་གཅིག་ལུ་མིན་པར་མང་པོའི་དོན་ལའང་
འཇུག་རྗེའི་ལམ་རིམ་བསྐྱེད་དོན་ལས། གཞུང་བཟང་སྦྱོང་གི་ཚུ་པོ་འདུ་བའི་བྱིར། །དཔལ་
ལྷན་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚོ་འད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 3 རྒྱག་རིན།
རྒྱག་ཆབ། མི་བསད་པའི་རྒྱག་ཆབ་བམ་སྦྱིན་རིན་གྱི་མིང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་འདི་ལ་མི་
སྦྱོང་ཟེར། གནའ་པོ་ཁྱིམ་ས་ལུགས་ལ་མི་བསད་ན་རྒྱག་རིན་གསེར་སྤང་སྦྱོང་སྒྲག་རེ་འཇལ་
དགོས་པས་སྦྱོང་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག་དཔེར་ན་སྦྱོང་འཇལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་པོད་བཅུན་པོའི་
སྐབས་ཀྱི་ཡིག་རྩེད་རྣམས་སུ་འད་གསལ། ཏུན་ཏོང་ནས་ཐོན་པའི་ཞལ་ལྷེའི་སྦྱོང་གི་ཡིག་
རྩེད་ལས། ཁོང་ཏོང་པོ་དང་། ཁོང་ཏའི་བྱེས་པོ་དང་པ་དང་འདི་རྣམས། མདའ་དུལ་པ་ལའག

སྒྲོང་མཉམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། གོང་གི་ཡིག་རྒྱུང་དེའི་དོན་ནི། ཁོང་རང་དངོས་སམ།
ཡང་ན་ཁོང་རང་གི་སྤུས་པོ་ལས་པ་དང་བཅས་པ་འདི་རྣམས། མདས་བསྐྱུན་ཏེ་བསད་ན། མི་
སྒྲོང་ངམ་སྤུས་པོ་རིན་མཉམ་མོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས། 4 བོད་ཀྱི་ཐོག་མའི་རིགས་
བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད།

སྒྲོང་ཁུན། རྒྱ་ནག་སྒྲོང་ཁུན་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྒྲོང་བརྒྱད་བརྒྱ། ཆེག་སྒྲོང་བརྒྱད་བརྒྱ། 2400

སྒྲོང་གཙོང། ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ཐག་བཅད་པའི་དོན། བསྐྱུན་དར་ལྷ་རམས་པའི་བདག་པས་རྒྱུང་ལས།
སྒྲོང་ས་འཛིན་དང་སྒྲོང་གཙོང་ནི་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ཐག་བཅད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

སྒྲོང་ཉིད། (དབུ་མ) 1 ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ 2 སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུ། སྤྲུགས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒྲོང་ཉིད་ཅེས་པ། ལུལ་སྒྲོང་པ་ཉིད་དང་། ལུལ་ཅན་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་གཉིས་ཀ་ལ་འབྱུག་སྟེ། རྩ་ཚིང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་དོན་ལྟ་བུའི་མིག་འབྱེད་ལས། དེ་
ལ་སྒྲོང་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུའམ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། གེ་རྩི་ཆེའི་རྒྱུད་ལས།
སྒྲོང་ཉིད་སྤྱིར་རྩི་བྱེད་མེད་པ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ལོ། །མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ཀ་དག་ཀུན་གཞི། ཀུན་བཟང་། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། སྐྱེ་མེད།
སྐྱེ་བ་མེད་པ། དེས་དོན། དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ། མངོན་པར་
འདུ་མི་བྱེད་པ། ཆོས་ཉིད། ཆོས་དབྱིངས། བརྗོད་བྲལ། གཉིས་མེད། མཉམ་ཉིད། རྟེན་དོན་
མཐར་ཐུག་བསྐྱུན་པའི་སྤྱིར་ལོ། སྒྲོང་ཉིད། མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དོན།
མཐའ་བྲལ། འདུས་མ་བྲས། (གང་གིས་ཀྱང་འདུ་མ་བྲས་པར་གཤོད་མ་ནས་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གནས་པའི་བྲིས་འདུས་མ་བྲས) དེ་ཁོ་ན་ཉིད། དེ་ཉིད། དེ་བཞིན་ཉིད།
བདེན་པ། བདེན་སྒྲོང་། བདེན་མེད། བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་མེད་པ། དོན་དམ་བདེན་
པ། དོན་དམ་པའི་བཅུན་མོ། འདུག་ལུགས། འདུག་སྤངས། འདུག་ཆུལ། རྩི་རྩི། (རྩི་རྩི་ལ་
སྒྲོང་ཉིད་ཅེས་པ་ནི། རྩི་འབྲེལ་པ་བཞི་སྤྲུགས་ལས། མཉམ་སྦྱོར་ལས། རྩི་རྩི་སྒྲོང་པ་ཉིད་

དུ་བརྗོད། །སེམས་དབང་ཡེ་ཤེས་ཅན་ཉིད་དེ། །དེ་དག་བདག་ཉིད་བྱུང་བ་ནི། རྗོལ་སེམས་
 དབང་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྗོལ་སྟོང་པ་ཉིད་མཐར་ཐུག་པ་དང་། སེམས་
 དབང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་རྗོལ་ཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་བྱུང་བ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། སྟོང་ལུགས།
 རྣམ་མཁའ། (རྣམ་མཁའ་ཞེས་པ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་དུ་འཇུག་པའང་ཡོད་དེ། རྗོལ་ཡེ་ཤེས་པ་
 བཞེ་སྟུགས་ལས། རྣམ་མཁའ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་འོད་གསལ་ལོ། །ཞེས་དང་། ཀུན་མཁུན་
 འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་འཇིགས་བྱེད་ཆོས་འབྱུང་ལས་ཀྱང་། རྣམ་མཁའ་ནི་འོད་གསལ་
 ལ་ཆ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་བྱུགས་ཆེ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས།) གནས་སྟངས། གནས་ལུགས། རྣམ་
 དག་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་སྟོས་བྲལ། བྲལ་ཆེན། རྫོང་འདས། (རྫོང་འདས་
 ནི་བོད་སྐད་རབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་དུ་བཤད།) རྩ་ག། (རྗོལ་ཅན་ཀུན་དག་འདོན་
 བྱུང་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལས། ཡང་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལ་རྩ་ག་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དེ། དེ་ལ་དམིགས་
 པས་སློབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་བྱིན། ཞེས་གསུངས།) དན་
 མ། མ་སྟེས་པ། མ་འགག་པ། མ་བཅོས་གཉུག་མའི་གཤེས་ལུགས། ལྷ་འཇ་ལས་འདས་པ།
 ལྷ་འདས། (ལང་གཤེས་ཀྱི་མདོ་ལས། སྟོང་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། ལྷ་འཇ་
 ལས་འདས་པ་ཞེས་སོགས་ལྷ་འཇ་ལས་འདས་པ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས།)
 དམིགས་མེད། སྟོན་པ་མེད་པ། སྟུ་བསམ་བརྗོད་མེད། མཚན་མ་མེད་པ། རྗོལ་མེད། ཞི་ག།
 ཟབ་པ། ཟབ་མའི་དོན། གཞོད་མ་ནས་ཞི་ག། (གཞོད་མ་ནས་ཞི་བ་ནི་བོད་སྐད་རབས་པ་དག་
 གིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་དུ་བཤད།) འོད་གསལ། ཡང་དག ཡང་དག་མཐའ། ཡིན་ལུགས། ཡེ་
 འབྱུངས། (ཡེ་བྱུངས་ནི་བོད་སྐད་མ་དག་གིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་དུ་བཤད།) ཡོངས་བྱུང། ཡོད་
 ལུགས། རང་སྟོང་། རང་བཞིན་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ལྷ་འཇ་ལས་འདས་པ། རང་བཞིན་རྣམ་དག་
 རང་བཞིན་མེད་པ། རང་བཞིན་ལྷ་འདས། རང་བཞིན་ཤེས་བྱིན། གཤེས་ལུགས། སེམས་
 ཀྱི་རྗོལ། (སེམས་ཀྱི་རྗོལ་ནི་སྟུགས་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག) གསང་
 པ། ཨ་མ། ཨ་ཏྱ། (ཨ་ཏྱ་ནི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམས་གྲངས་སུ་གོང་སྟུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་

གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་མིང་ཤོག་གངས་(ཆུ་བ་ན་གསལ་) འདས་ལ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་
 མིང་གི་རྣམ་གྲངས་འགྲེལ་ཞིག། གུན་ཏུ་བཟང་པོ། གུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སེམས། གུན་གཞིའི་
 ཡེ་ཤེས། མཁའ་ཁྲབ་ནམ་མཁའ་དོན་རྩེ། རྒྱུད་རྒྱུད། རྒྱ་རྩེ་རྩེ་རྩེ་བཟུང་བཟུང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ ཆོས་
 སྒྲུ་གུན་ཏུ་བཟང་པོ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སེམས། མཆོག་ཏུ་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ། གཉུག་མའི་ཡེ་
 ཤེས། ཐམས་ལ་གྱི་ཤེས་པ། དང་པོའི་སངས་རྒྱལ། བདག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། བདེ་སྟོང་དབྱེར་
 མེད། བདེ་བ་ཆེན་པོ། གདོད་མའི་མགོན་པོ། གདོད་མའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ། གདོད་མའི་མི་
 ཤེས་པའི་ཐིག་ལེ་ཆེན་པོ། གདོད་མའི་སངས་རྒྱལ། ལྷ་དྲ། ལྷ་བྱི་རིག་པ། རྣམ་གུན་མཆོག་
 ལྷན། ལྷ་སྟོང་དབྱེར་མེད། རྣམ་གྲོལ་ཆེན་པོ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ། དབང་པོ་ཐམས་ཅད་
 པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ། གཞན་སྟོང་། གཞིའི་ལྷན་སྒྲེས། གཞོམ་མེད་ཀྱི་
 རྟོང་དང་ཐིག་ལེ། ཡིད་བྱེད་བྲལ་བ། ཡིད་བཞིན་ལོར་འབྲའི་སེམས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཅད་རྒྱུད་
 རིག་སྟོང་དབྱེར་མེད། རང་རིག་ རང་རིག་པ། རང་གིས་རང་རིག་ རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས། རང་
 རིག་ཡེ་ཤེས། སེམས་ཉིད། སེམས་ཉིད་ལྷན་ཅིག་སྒྲེས་པ། གསལ་སྟོང་དབྱེར་མེད། ལྷན་
 སྒྲེས་ཡེ་ཤེས། ལྷན་ཅིག་སྒྲེས་པ། ཨེ་ཨྲི། ཨེ་ཨྲི་བྱུང་འཇུག་སོགས་བཞོད་ཀྱིས་མི་ལང་བ་
 ཞིག་ཡོད་དོ། བོད་གི་དེ་དག་ལས་བཀའ་རྙིང་ཐུན་མོང་བའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་མང་དུ་སྤང་། སྟོང་
 ཉིད་ཀྱི་སྒྲུ་བཤད་ནི། དགག་བྱ་བདེན་བྱུང་གིས་སྟོང་ཞིང་། རང་གི་གདོད་མའི་རོ་བོ་རྩེ་ལྷ་བ་
 ཁོ་ནར་གནས་པས་ན་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། བཅ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་བརྩེ་མའི་
 ལས་ཆོགས་བརྩུག་ཅིག་གི་དོན་ཞིབ་ཏུ་བཤད་པ་ཤོག་གངས་(༤༣༤ལས། སྟོང་བ་ཉིད་ཅེས་
 པའི་སྟོང་བ་དང་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་ལ་བརྟགས་ན། སྟོང་རྒྱ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་དགག་བྱ་སྟོང་
 ཞིང་། དེ་རོ་བོ་ཉིད་ལ་གནས་པས་ན་སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། སྟོང་
 པ་ནི་མེད་པའམ་དཔེན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། གང་མེད་ན། ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་གཉིས་
 སོ། ཉིད་ནི་ཁོ་ནའམ་ཅམ་ཞེས་པའི་དོན་ཉེ། བདག་གཉིས་བཀའ་ཅམ་མམ་མེད་ཅམ་ཞེས་
 པའི་དོན་ནོ། །སྒྲིམ་སྟོང་བ་ཞེས་པ་མིན་པ་ལའང་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་བྱམ་མིན་པ་ལ་བྱམ་

པས་སྟོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པའི་ཕན་ཡོན་སྟོར། མཁས་གྲུབ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྟོང་གུན་སྒྲིམ་བཟང་མིག་འབྱེད་༤ན་༤ན་རྒྱས་པར་གསུངས་ཡོད་
པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

སྟོང་ཉིད་བསྒྲིམས་པ་གནད་དུ་སོང་མ་སོང་བརྟག་ཚུལ། (དབུ་མ) སྒྲིམས་མེར་རང་གིས་བསྒྲིམ་པའི་
སྟོང་ཉིད་དེ་སྟོང་ཉིད་ངོ་མ་ཞིག་ཡིན་མེན་ཐེ་ཆོས་ཐོས་ན། ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི། དཔེ་ཆོས་རིན་
ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་༣་༥་ལས། དཔེར་ན་མི་གཅིག་གིས། སྤར་ཐས་ཟ་མ་སྟོང་བ་
ཅིག་ཐོས་ན། ཐས་དེ་སྤྲན་དུ་སོང་ངམ་དུག་དུ་སོང་ཐོས་པའི་ཇེས་ལ་མངོན། དཔེ་དེ་བཞིན་
དུ། སྤར་སྒྲིམ་མ་སྟོང་བ་དེས་སྟོང་ཉིད་བསྒྲིམས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་དུ་སོང་ངམ། འོག་
ལྟར་སོང། ཉགས་ཇེས་ཐོབ་ལ་མངོན་ཏེ། འཛིག་ཉེན་ཆོས་བརྒྱད་སྟུ་མར་ཤེས་ཤིང། ཉོན་
མོངས་པ་ཆུང་དུ་སོང་ན་མ་ཞོར་བ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྟ་བ་བསྒྲིམས་པས་
ཉོན་མོངས་པ་ཇེ་ཆུང་དུ་སོང་ན་ལྟ་བ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཉགས་སོ། །

སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ (དབུ་མ) ༡ ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད། ༢ བྱི་སྟོང་པ་ཉིད། ༣ བྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད། ༤ སྟོང་པ་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། ༥ ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། ༦ རོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༧ འབྲུས་བྲུས་སྟོང་
པ་ཉིད། ༨ འབྲུས་མ་བྲུས་སྟོང་པ་ཉིད། ༩ མཐའ་ཡས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༠ མོག་མ་དང་
ཐ་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༡ རོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༢ རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༣
ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༤ རང་གི་མཆན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༥ མི་དམིགས་པ་སྟོང་
པ་ཉིད། ༡༦ དངོས་སོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཞིབ་ཏུ་བཤད་
ན། ༡ ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ ༢ ཇེ་འཕྲུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་
ལས། ཀྱང་གི་ཆོས་མིག་ལ་སོགས་པ་དུག་སོ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་
པ་དེ་ནི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་མིག་ནི་མིག་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་
སྟོང་སྟེ། མིག་དཔེ་རང་བཞིན་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་
རོ། །མིག་ལ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བ་དང་སྟོང་དང་ལྟུང་དང་ལྟས་དང་ཡིད་ཀྱང་བསྟན་པར་

བྱལོ། ༡༩༩ བྱི་སྟོང་པ་ཉིད་། རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱུས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་བྱག་
 རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི། བྱི་རོལ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
 འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ༣༩ བྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་། ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་དབང་
 རྟེན་ཞོག་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་ཤིང་། དབང་པོས་མ་བསྐྱུས་པས་ན་བྱི་ནང་གཉིས་
 ཆར་ཡིན་ལ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི། བྱི་ནང་གི་སྟོང་
 པ་ཉིད་དེ་ལྷག་མ་སྤར་བཞིན་ནོ། ༡༢༩ སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་། བྱི་ནང་གི་ཆོས་ཀྱི་རང་
 བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་བྱུབ་པའམ་བདེན་པས་སྟོང་པར་འདོད་པ་ཡིན་
 ནོ། །དེ་ལྟར་ན་སྟོང་གཞི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་
 པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་དམ་ཆོས་
 ཉིད་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྟོང་ཅན་གྱི་བདེན་པར་འཛིན་པ་བསྟོན་པར་བྱ་བའི་
 བྱིར་རྒྱལ་བའི་ཡུལ་ལས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ༡༣༩ ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་། ཤར་ལ་སོགས་
 པའི་ཕྱོགས་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་སྟོང་བ་རྒྱུད་གཉིས་མེད་པས། སེམས་ཅན་དང་སྟོང་གི་འཛིག་
 རྟེན་ནི་མི་ལུས་པ་ལ་བྱུབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། བྱམས་སོགས་ཆད་མེད་བཞི་
 མྱོམ་པ་ན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བྱུབ་པའི་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་མྱོམ་པས། དམིགས་པའི་སྟོན་མཆད་
 མེད་པར་བཞག་པའི་བྱིར། ཕྱོགས་ཆད་མེད་པའི་དཔེ་ཡིས་ཉེ་ཆད་མེད་པ་བཞིན་བྱ། དེ་ལྟར་
 མྱོམ་པ་ལ་ཡང་སྤྱ་མཐའ་ནི་མེད་པ་སྟེ་ཆད་མེད་པར་བཞག་པའི་བྱིར་ཕྱོགས་བཅུ་ནི་ཆེན་པོ་
 ཉིད་དོ། །ཤར་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་བཅུ་ཆར་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པས་
 སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཉེ། ཕྱོགས་རྣམས་ཆེན་པོར་རང་
 བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པར་འཛིན་པ་བསྟོན་པའི་བྱིར་དུ་གསུངས་ཉེ། ཕྱོགས་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
 འཛིན་པ་ནི་སྤྲེལ་བའི་བྱེད་པས་ཕྱོགས་རྣམས་ཉལ་པའི་རྩལ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ། ༡༤༩
 དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་། དོན་དམ་ཞེས་པའི་དོན་གྱི་སྤྲིན་ནི་འདི་ལ་དོན་ཡོད་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
 དགོས་པ་ལ་བྱེད་པ་དང་། དོན་ལྡེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་ལས་འདིར་

ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་ཏེ། མྱང་འདས་དེན་མོས་པར་བྱ་བའི་དགོས་པ་
 མཆོག་ཡིན་པས་སོ། །ཆོས་སྐྱེ་དེན་ཏེ་ཡི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་
 ཡིན་པ་དེ་ནི། རོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དེ་ཡང་མྱ་ངན་འདས་པ་ཆོས་སྐྱེ་དེ་ལ་དངོས་པོ་
 རྟེ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ཅན་གྱི་བདེན་པར་འཛིན་པ་བརྒྱུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དོན་དམ་
 མཁུན་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྟན་པར་མཛད་དོ། །༥༧ འདུས་
 བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་། རྒྱ་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་སྟེ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་འདུས་བྱས་
 ཡིན་པར་ངེས་པར་བསྟན་དོ། །ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་
 པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་གསུངས་སོ། །༥༨ འདུས་མ་བྱས་སྟོང་
 པ་ཉིད་། ཆོས་གང་ལ་སྐྱེ་བ་དང་མི་རྟག་པ་སྟེ་འགག་བའམ་འཛིག་པ་དང། གནས་པ་ལས་
 གཞན་ཏུ་འགྱུར་བ་དེ་དག་མེད་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སོ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་
 བས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་གསུངས་སོ། །༥༩ མཐའ་
 ལས་འདས་པར་སྟོང་པ་ཉིད་། མཐའ་ནི་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་གང་ཏུ་བརྒྱུད་ན་ལོག་པའི་གཡང་
 ཏུ་ལྷུང་བ་ཡིན་གྱི། འདུས་མ་བྱས་རྟག་པ་དང་དགྲ་བཙུག་པ་ལ་ལས་དབང་གི་སྐྱེ་འཆི་བརྒྱད་
 པ་ཆད་པར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་པས། གང་ཏུ་བརྒྱུད་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཡང་ཏུ་
 ལྷུང་བའི་རྟག་ཆད་དང། རྟག་ཆད་ཅན་གྱི་ཁྲད་པར་བྱེད་པར་བྱའོ། །གཞི་གང་ལ་མཐར་འཛིན་
 ཏུ་ལྷུང་བའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ནི་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ནི། འདིར་མཐའ་ལས་འདས་པར་བཞོད་
 དོ། །མཐའ་བྲལ་དེ་ནི་མཐའ་བྲལ་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི། མཐའ་
 ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་བསྟན་དོ། །འདི་ནི་ཉིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཡོད་མེད་དང་གཅད་
 མི་གཅད་གི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་ནས། དབུས་ལ་འང་གནས་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་མཐའ་སྤངས་པའི་དབུས་བདེན་ནམ་སྐྱེས་པའི་བདེན་འཛིན་བརྒྱུག་པའི་ཕྱིར་ཏུ་གསུངས་
 པ་སྟེ། དཔེར་ན་སེམས་ཅན་པས་རང་གི་ལྷགས་ཀྱི་རྟག་ཆད་སོགས་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་
 དབུས་སེམས་བདེན་བྱུང་ཏུ་འདོད་པ་ལྟ་བུའོ། །༡༠༩ མོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་

༡ འདི་ཡན་ཆད་དུ་མ་བྱུང་ལ་འདི་ནས་བྱུང་ཞེས་པའི་ཐོག་མ་སྟེ་དང་པོ་དང། འདི་ཕྱིན་ཆད་
 དུ་མི་འབྱུང་ཞེས་པའི་ཐ་མའི་མཐའ་དེ་དག་མེད་པས་འཁོར་བའི་ཐོག་མ་དང། ཐ་མ་མེད་པར་
 བཟོད་དོ། །འགྲོ་ཁོང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་མི་ལས་ལྟ་བུའི་སྲིད་པ་འདི།
 སྲིད་པ་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པས་དཔེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་
 མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་ནི་རེས་པར་བསྟན་
 དོ། །༡༡༩ རྟོར་བ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་༡ རྟོར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་འཛོར་བ་དང་འཛོར་བ་ལ་ནི་
 རེས་པར་བཟོད་ལ། རྟོར་བ་དེ་མེད་པ་ནི་པར་ལ་གཏོང་བ་མེད་པ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་འགའ་དང་
 དུས་འགར་ཡང་རྟོར་བ་སྟེ་རྟོར་བ་མི་བྱུང་བ་ཐེག་ཆེན་གང་ཡིན་པའོ། རྟོར་བ་མེད་
 པ་ནི་རྟོར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་
 ཡིན་པ་དེ་ནི། རྟོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་བཟོད་དེ། སྟོང་ཉིད་དེ་རྟོར་བ་མེད་པའི་
 རང་བཞིན་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར་ནའོ། །༡༢༩ རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་༡ འདུས་བྱས་ལ་སོགས་
 པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་ཉིད་ནི། རང་བཞིན་ཉིད་དུ་བསྟན་ཅིང་བཟོད་པ་སྟེ། རྒྱ་མཚན་གང་
 གི་བྱིར་ན་འདུས་བྱས་ལ། སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་ཉིད་ནི། སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་དང། རང་
 སངས་རྒྱས་དང། རྒྱལ་སྤྱུས་བྱང་སེམས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་མཛད་
 ཅིང། དེ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གདོད་མ་ནས་དེ་དག་གི་གཤེས་སུ་གནས་པ་དེའི་བྱིར་
 རོ། །རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་
 བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །འོ་ན་རྟོན་འདི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་བཟོད་པ་མ་
 ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བདེན་མོད་འོན་ཀྱང་སྐབས་སུ་མར་ནི་བྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་
 དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་བྱུབ་པས་བདེན་པར་བྱུབ་བམ་སྟུམ་པ་བསལ་
 བའི་བྱིར་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་སུས་ཀྱང་མ་བྱས་པར་གཤེས་སུ་བྱུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན།
 བདེན་པར་བྱུབ་བམ་སྟུམ་པ་བསལ་བའི་བྱིར་གསུངས་པས་མི་ཆོས་སོ། །དོགས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་འདི་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡོད་ཀྱང་བདེན་པར་བྱུབ་པ་འགོག་ཀྱས་པ་མི་འགལ་བ་

འདི་ཤེས་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲོ་གང་གིས་ཀྱང་མི་རྟོགས་པར་འཛིན་པའི་ལོག་པར་རྟོག་
 པ་རྣམས་ཐོག་པར་འཕྱར་རོ། ། ༡༣༩ ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་
 མིག་སོགས་རྟོན་དབང་པོའི་ཁམས་བྱུག་དང། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་བརྟན་པ་རྣམ་ཤེས་
 གྱི་ཁམས་བྱུག་དང། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་བྱུག་སྟེ་ཁམས་བཙུག་
 དང། མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ནས་ཡིད་གྱི་འདུས་ཏེ་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་བར་རེག་པ་
 བྱུག་དང། རེག་པ་དེ་བྱུག་ལས་བྱུང་པའི་ཆེར་བ་བྱུག་དང། གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་
 མིན་པ་ཉིད་དང། དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་དང། འདུས་མ་བྱས་གྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། ། ཆོས་དེ་
 དག་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པས་དབེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་
 འདི་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། ༡༤༠ རང་གི་མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་། གཟུགས་
 ལུང་གི་མཆོན་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་རུང་བ་དང་ལ་སོགས་པས་བསྟུས་པ་རྣམས་མཐུན་གྱི་བར་
 གྱི་ཀྱན་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་དངོས་པོ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
 བྱུབ་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། ཞེས་དང་མཐུག་ཏུ་མདོར་
 བསྟན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ལས། གང་ཞིག་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དང།
 འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམས། དེའི་
 རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། ཞེས་
 གསུངས་སོ། ། ༡༤༡ མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་། དེ་ལྟར་བྱུང་བ་འདི་རང་བྱུབ་པའི་དུས་
 བན་ཆད་དུ་མི་གནས་ཤིང། བྱང་ཐེན་འདས་པ་ནི་བྱུང་བ་དེ་ཞིག་པ་ཡིན་པ་དང་འབྱུང་འཕྱུར་
 མ་འོངས་པ་ནི་འབྱུང་འཕྱུར་དེ་ད་ལྟར་མ་སྟེས་པའི་བྱིར། གསུམ་པོ་དེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 བོ། ། བྱང་ཐེན་དང་འབྱུང་འཕྱུར་དང་ད་ལྟར་བ་དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཞིག་པ་དང་མ་སྟེས་
 པའི་དུས་གཉིས་དང། རང་བྱུབ་པའི་ལོག་གང་དུ་མི་དམིགས་པ་དེ་ལ་ནི་མི་དམིགས་པ་ཞེས་
 བརྗོད་དོ། ། མི་དམིགས་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་དེ་ཡིས་དབེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་
 པ་དེ་ནི། ཐེར་བྱག་ཏུ་གནས་པ་མིན་པ་དང། འཛིག་པ་མིན་པས་ན་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་

ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་ཡིན་གསུང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 2 (ལྷགས) ལྷོང་
 ཉིད་ལྷོང་ཟླེའི་ལྷོང་པོ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་དོན་གཅིག་ བདེ་ལྷོང་བྱང་འཇུག་གི་
 ཡེ་ཤེས། བྱང་འཇུག་གི་ལྷོང་ཟླེ། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་དོན་འདྲ། ལྷོང་བཞད་
 བློ། ལྷོང་ཉིད་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རང་བཞིན་འགྱུར་བ་མེད་པ་དང་། ལྷོང་ཟླེ་ནི་འདིར་བདེ་
 བ་ཆེན་པོའི་མིང་སྟེ། རང་གཞན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་འཛོམས་པའི་བྱིར་ལྷོང་ཟླེ་དང་བྱེད་ལས་
 མཚུངས་པས་སམ་འཛུགས་བདེ་འགོག་པས་དེའི་མིང་གིས་བཏགས། ལྷོང་པོ་ཅན་ནི་བདག་
 ཉིད་ཅན། མདོར་ན། ལྷོང་ཉིད་ལྷོང་ཟླེ་ལྷོང་ཟླེ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །
 ལྷོང་ཉིད་ལྷོང་ཟླེའི་ལྷོང་པོ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། 1 (མདོ་ལྷགས) ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
 རབ་དང་ལྷོང་ཟླེ་ཟླེ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། ཡང་ན་ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
 རབ་དང་། ལྷོང་ཟླེའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། 2 (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ཅན་
 ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་མི་བཟོད་པའི་ལྷོང་བཟེའི་གདངས་མ་འགགས་བཞིན་དུ་དེའི་ངོ་བོ་འཕམ་
 རང་བཞིན་ཅེར་ཡང་བྱུང་བ་མེད་པའི་ལྷོང་ཉིད་དུ་རིག་ག། ཞེས་བྱས་ཆེན་ཆོས་པའི་འོད་ཟེར་
 ཅན་གསལ། མདོར་ན། ལྷོང་ཉིད་ལྷོང་ཟླེ་དྲེད་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་རམ། ཐབས་ཤེས་བྱང་
 འཇུག་གི་དོ་ཟླེའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཟེར།
 ལྷོང་ཉིད་ལྷོང་ཟླེ་དྲེད་འཇུག (གསང་ལྷགས) ལྷོང་ཉིད་ལྷོང་ཟླེ་དྲེད་མེད་དང་དོན་འདྲ། (བཀའ་བརྒྱུད) བདེ་
 ལྷོང་བྱང་འཇུག་དང་དོན་གཅིག་ བདེ་བ་ཆེན་པོ་ནི་རང་གཞན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་འཛོམས་པའི་
 བྱིར། བྱེད་ལས་ལྷོང་ཟླེ་དྲེད་ཆོས་མཚུངས་པས་ལྷོང་ཟླེ་ཞེས་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །བྱང་
 འཇུག་གི་ལྷོང་ཟླེ་དྲེད་འདྲ། སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་མི་བཟོད་པའི་ལྷོང་བཟེའི་གདངས་
 མ་འགགས་བཞིན་དུ་དེའི་ངོ་བོ་འཕམ་རང་བཞིན་ཅེར་ཡང་བྱུང་བ་མེད་པའི་ལྷོང་ཉིད་དུ་རིག་ག།
 ལྷོང་ཉིད་ལྷོང་ཟླེ་དྲེད་མེད། (གསང་ལྷགས) (དགེ་ལྷགས) རྣམ་ཀླན་མཆོག་ལྷན་གྱི་ལྷོང་ཉིད་དང་མཆོག་
 དུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་ཟླེའི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཆེན་པོར་གསལ། གཞན་ཡང་
 ཟླེའི་སྤྱས་དོན་ལྷོང་ཟླེ་ལྷོང་ལྷོང་ལས། དེ་ལ་ལྷོང་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྷོང་བའམ་དེ་ཁོ་ན་

ཉིད་དོ། ལྷོང་ཐེན་ཅི་མངོན་བཛོད་དང་ཅིལ་བྱ་བའི་ལུས་དཀྱིལ་ལས། བདེ་ཆེན་ཐུགས་ཐེད་
བདག་ཉིད་ཅན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལོ། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྤྱིང་
ཐེ་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། ལྷོང་ཐེད་སྤྱད་དོད་ཀྱང་ཁ་ཞེས་བ་ཀ་ལ་ཐེག་ལེ་བྱེན་ནས་
ཀློག་ཞེས་བ་བདེ་བ་དང་། རྩ་ཁ་ལོག་པ་སྤྱིང་བདེ་ལོག་ཅེས་བྱ། དེ་ཡང་འཛག་བདེ་ལོག་
པས་ན་སྤྱིང་ཐེད་ལོག་ཅེས་བྱ་ལོ། རྟེན་ཉིད་དེ་མེད་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། ། (བཀའ་བརྒྱུད) བདེ་སྤྱོད་དེ་མེད་
སྤྱོད་ཉིད་སྤྱིང་ཐེད་ཐུང་འཇུག་ཐབས་ཤེས་བྱང་འཇུག་གི་དོན་ཐེད་ཆེན་ལ་འབྱོར་ནས་སྤོན་འབྲུ།
སྤྱོད་ཉིད་བདུན། (དབུ་མ) ལྷོང་པོ་སྤྱོད་པ་ཉིད། ཁམས་སྤྱོད་པ་ཉིད། བདེན་པ་ (བཞི) སྤྱོད་པ་ཉིད། ཉེན་
འབྲེལ། སྤྱོད་པ་ཉིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་པ་ཉིད། འདུས་བྱས་སྤྱོད་པ་ཉིད། འདུས་མ་བྱས་སྤྱོད་
པ་ཉིད་དང་བདུན་ལོ། རྩེད་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཐེད་པ་ལས། འབྲུམ་དང་ཁྱི་བརྒྱད་སྤྱོད་
པར་སྤྱོད་པ་ཉིད་བདུན་པོ་འདི་དག་ལ་བཙོན་ན་བཙོན་ཞེས་བྱ་ལོ། ཞེས་པའི་དོན་ནི། གཞོད་
འཛོམས་ལས། ལྷོང་པོ་ཁམས་བདེན་པ་ཉིད་འབྲེལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདུས་བྱས་མ་བྱས་རང་
བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་པ་ཉིད་བདུན་ལ་བཤད་དོ། །

སྤྱོད་ཉིད་བདུན་ཅུ་བ། (དབུ་མ) སྤྱོད་དཔོན་སྤྱུ་སྤྱུ་བྱིས་མཛད། བསྟན་འགྲུར་༩ ཅ་པར་༩ བཞུགས།
སྤྱོད་པ་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱོད་དཔོན་འཕགས་པ་སྤྱུ་སྤྱུ་བྱིས་
མཛད་པ། ལོ་རྒྱ་བ་གཞོན་ལྷ་མཆོག་དང་། གཞོན་དར་མ་གྲགས་དང་ཁུའི་འགྲུར་དག་ལས་
དོན་དང་ཆོག་བཟང་དུ་བྱིས་པའོ། །

སྤྱོད་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ། (དབུ་མ) སྤྱོད་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལ་གཟིགས།

སྤྱོད་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་རང་འབྲེལ། (དབུ་མ) སྤྱོད་དཔོན་སྤྱུ་སྤྱུ་བྱིས་མཛད།

སྤྱོད་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་འབྲེལ་པ། (དབུ་མ) དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གྲགས་པས་མཛད།

སྤྱོད་ཉིད་བདུན་པའི་རྣམ་བཤད། (དབུ་མ) སྤྱོད་དཔོན་གཞན་ལ་པན་པས་མཛད། གཞོན་ལྷ་མཆོག་
གི་འགྲུར།

སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཁྱད་སྤྱོད། (དབུ་མ) དགོ་ལུགས་པས་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་བཞེད་
པའི་ཁྱད་སྤྱོད་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

སྟོང་ཉིད་དམིགས་བཅས། (དབུ་མ) དམིགས་བཅས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

སྟོང་ཉིད་བཞི་སྟོང་། (དབུ་མ) གཞུགས་སྟོང་པའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་གཞུགས་སོ། །གཞུགས་ལས་སྟོང་པ་
ཉིད་གཞན་མ་ཡིན། སྟོང་པ་ཉིད་ལས་ཀྱང་གཞུགས་གཞན་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་པ་འདི་ལ་སྟོང་
ཉིད་བཞི་སྟོང་ཟེར། ཐ་སྟོང་འདི་རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་དུ་གསལ།

སྟོང་ཉིད་ལ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

སྟོང་ཉིད་ལ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

སྟོང་ཉིད་ལ་ཉི་ཤུར་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྟུ་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) ཤིན་ཏུ་བསྐྱུ་ན་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྟུ་དབྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་
ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་སོ། །

སྟོང་ཉིད་ལ་བདུན་དུ་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་བདུན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

སྟོང་ཉིད་ལ་བཞི་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་ལ་འབྲིང་དུ་བྱེ་ན། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། དངོས་པོ་མེད་
པའི་སྟོང་ཉིད། རང་གི་ངོ་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། གཞན་གྱི་ངོ་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་བཞེད། །

སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས། (མཛོད) སྟོང་སྤྱི་ཡུང་སྟོང་ལ་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཟེར།

སྟོང་སྟོང་པོ། (དབུ་མ) སྟོང་པ་བས་ཀྱང་སྟོང་པ། (ཐ་སྟོང་འདི་ཡུག་ཆེན་གྱི་ཁྱིད་ཡིག་རྣམས་སྟུ་འབྱུང་)

སྟོང་ཐུག། (དབུ་མ) མང་པོ་ལས་ཉུང་ཏུ་ར་བསྐྱས་པའི་དོན་ཡིན། སྤྱོད་བཞེད་ཀྱི། སྟོང་དང་བརྒྱ་དང་ཁྱི་
ཞེས་པ་གངས་ངེས་ཅན་ལ་མི་གོ་བར་མང་པོ་ཅོམ་གྱི་དོན་ལ་གོ་དགོས་པའི་སྐབས་མང་པོ་
ཡོད་པས། སྟོང་ནི་མང་པོའི་དོན་དང་། ཐུན་ཞེས་པ་སྤྱིར་ཆ་གསལ་འབྲུག་པ་དཔེར་ན་མཆོན་
ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་དུས་སྤྱོད་བཅད་པ་ལ་འབྲུག་པ་དཔེར་ན་སྟོན་ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་།
ཡང་མང་པོ་ལས་ཉུང་ཏུ་ར་བསྐྱས་པ་ལ་འབྲུག་པ་དཔེར་ན་སྟོང་ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་

འདི་སྟོང་པ་ལག་ཏུ་སྒྲུབ་ཐེད་པ་དང་། ཐུན་ནི་གོ་བ་ཆེ་བ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་
བཤད་དོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད་། དབྱངས་ཅན་དགའ་སློའི་
དེས་ལན་བརྗོད་པ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལ་བལྟ་སྟེ་སྟོང་སྟེན་ཞེས་པའི་སྒྲ་དོན་ནི། གཞུང་
གཅིག་མཐར་ཆགས་སུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་པར། གཞུང་མང་པོའི་དཀའ་གནས་སྒྲུངས་ནས་
སྟོན་སྟེན་ལྷ་བྱུང་ཆོན་ཆོན་ཏུ་བཏུས་ནས་བཤད་པས་ན་སྟོང་སྟེན་ཟེར་བ་ཡིན་ཞེས། བདག་
ཅག་གི་སྒྲ་མ་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་རྗེ་ཆུང་བརྗོད་ཞལ་ནས་དངོས་སུ་གསུང་ངོ། །དེས་ན་སྟོང་
ནི་མང་ཆེག་དང་། ཐུན་ནི་སྟོན་སྟེན་གཅིག་གཉིས་ཟེར་བའི་ཐུན་དེ་ཡིན་པས་འཕུལ་ཡིག་
མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་གི་དགའ་ཡིག་ཐོན་མའི་དགོངས་རྒྱུན་ལས།
སྟོང་སྟེན་ནི། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དཀའ་གནད་སྟོང་པ་ལྔ་བྱུང་སྟེན་སྟེན་ཏུ་བསྐྱས་པ་སྟེ་སྟོན་
ཏུས་སྒྲི་དོན་ལའང་དེ་ལྟར་གྲགས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྟོང་སྟེན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། (དབྱ་མ) མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་རྗེའི་བླ་པའི་རྣམས་འབྱེད་
ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལྷ་བྱུ་ཡིན་ཟེར། སྟོང་སྟེན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ཀྱི་ཙ་བའི་ས་བཅད་ཆེན་པོ་
བཞི་ནི། སྟོང་སྟེན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ཀྱི་ས་བཅད། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཆད་པ་ལ། ༡ དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་འཆོལ་བར་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆན། ༢ ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པའི་པན་ཡོན། ༣
ཆོས་དེ་ཉན་པ་པོ་གང་ལ་བཤད་པའི་སྟོན། ༤ བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དངོས་རྣམས་སོ། །ས་
བཅད་བཞི་པོ་དེའི་ནང་སྟོང་སྟེན་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡོངས་རྫོགས་བསྐྱས་ཤིང་། ས་བཅད་ཐ་མ་
འདི་སྟོང་སྟེན་ཀྱི་ཤོག་གངས་༡༠ན་ནན་བཞུགས་སོ། །

སྟོང་པ་ཁས་ལེན་བྲལ་བ། (དབྱ་མ) སྟོང་པ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་ཏུ་གཟིགས།
སྟོང་པ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ། (དབྱ་མ) རང་གི་ངོ་པོས་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་ཁས་ལེན་བྲལ་
བའི་དོན་ལ་ངས་ཤེས་རྟོག་པའི་གོ་བ། ཞེས་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གཙོའི་འགྲེལ་བ་
༣བ་༣ལས་གསུངས། བཤཆན་སྒྲི་འབྲེང་གཉིས་པ་སྟོན་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལམ་གཙོའི་འགྲེལ་
བ་༤༥བལྟ་སྟེན་དོན་དམ་ལ་དབྱོད་པའི་རིགས་པ་ཡང་དགའ་གིས་བཏགས་དོན་བཅའ་བའི་

ཆེ་ཆེད་རྒྱུ་ཡི་རང་བཞིན་དུ་ཅམ་ཡང་སྒོ་ཡུལ་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་ཅིང་། ངག་ཏུ་བདེན་བྱུང་གི་
ཁས་ལེན་དང་བྲལ་བའི་གོ་བ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཐེའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལས། སྤང་
བརྟེན་འབྲེལ་བསྐྱུ་བ་མེད་པ་དང་། སྦྱོང་བ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ་གཉིས། །ཇི་སྲིད་སོ་
སོར་སྤང་བ་དེ་སྲིད་དུ། །ད་དུང་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་རྟོགས་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ལམ་གཙོའི་འབྲེལ་བ་ལས། སྐབས་འདིར་སྦྱོང་བ་ཁས་
ལེན་དང་བྲལ་བའི་གོ་བ་ཞེས་པ་སྦྱིར་ཡིན་མིན་དང་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་མེད་པ་
ལ་མི་ཟེར་གྱི། དེགས་ཤེས་ཀྱིས་བཏགས་དོན་བཅའ་བའི་ཆེ་ཀུན་རྫོབ་གང་ཡང་ཁས་ལེན་
དང་བྲལ་བ་ལ་བྱེད་བ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་ཞལ་ནས། ཐལ་འཁྱུར་བ་ལ་ཁས་
ལེན་གང་ཡང་མེད་ཟེར་བའི་དོན་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱེད་པའི་ཆེ་ལྟགས་པ་བཞིན་དུ་ཅི་ཡང་
མི་སྤྱོད་བར་སྦྱོང་བ་ཡང་མིན་གྱི། གནས་ལུགས་དེས་བའི་ཆེ་དེགས་འོ་དེར་ཀུན་རྫོབ་གང་
ཡང་ཁས་ལེན་རྒྱ་ཆུ་མེད་པ་ལ་ཟེར་གསུངས་ཞེས་སོགས་ལེགས་བཤད་སྟིང་པོ་ལས་འབྱུང་།
ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྦྱོང་བ་ཉིད། སྦྱོང་ཉིད་ལ་གཟིགས།

སྦྱོང་བ་དང་བདག་མེད་གཉིས། སྦྱོང་བདག་མེད་གཉིས་དང་འབྲ།

སྦྱོང་བ་བཞི། <ལྟགས> སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཞི་སྟེ། སྤང་བ་དཀར་ལམ་ལ།
མཆེད་པ་དམར་ལམ་ལ། ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་ལ། འོད་གསལ་དང་བཞི་ལ་ཟེར། ཡང་ན། ༡
སྦྱོང་བ། (ཀུན་རྟོག་བརྒྱུད་ཅུའི་རྒྱུད་དང་བཅས་ས་སྦྱོང་བས་སྦྱོང་བ་ཞེས་བྲ།) ༢ འིན་ཏུ་སྦྱོང་
བ། (སྤང་བ་རྒྱུད་དང་བཅས་པས་སྦྱོང་བས་འིན་ཏུ་སྦྱོང་བ) ༣ སྦྱོང་བ་ཆེན་པོ། (མཆེད་
བ་རྒྱུད་དང་བཅས་པས་སྦྱོང་བས་སྦྱོང་བ་ཆེན་པོ) ༤ ཐམས་ཅད་སྦྱོང་བ་དང་བཞིའོ། །ཐེའི་
དེམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ལྟར་བཀོད། ལྟགས་ཀྱི་སྐབས་སྦྱོང་བ་ཞེས་པ་མདོ་ལུགས་ལྟར་ཡུལ་
གཅིག་ལྷ་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་པར་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ལའང་གོ་བར་བྱའོ། །སྦྱོང་བ་དང་། འིན་ཏུ་
སྦྱོང་བ། སྦྱོང་བ་ཆེན་པོ། ཐམས་ཅད་སྦྱོང་བ་བཅས་ཀྱི་གོ་དེམ་ནི། དེམ་ལྷ་ལས། སྦྱོང་ཉིད་

ཤིན་ཏུ་སྔོང་བ་དང་། གསུམ་བ་སྔོང་བ་ཆེན་པོ་དང་། བཞི་བ་ཐམས་ཅད་སྔོང་བ་ནི། གྲུ་
དང་འབྲས་བུའི་བྲེ་བྲག་གོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། གཞུང་མང་པོར། ཤིན་ཏུ་སྔོང་བ་
དང་སྔོང་བ་ཆེན་པོ་གཉིས་གོ་རིམ་ལྟོག་སྟེ་འབྲུང་བས་འདིར་མ་ནོར་བར་གཞུང་གི་ཁྲངས་
དང་བཅས་ཉི་བཞེད་ཡོད་དོ། །

སྔོང་བ་གསུམ། <ལྷགས> སྔོང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་སྟེ། སྔོང་བ་དཀར་ལམ་ལ། མཆེད་བ་དམར་ལམ་
ལ། ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་བ་དང་གསུམ། ཡང་ན། སྔོང་ལ། ཤིན་ཏུ་སྔོང་ལ། སྔོང་བ་ཆེན་པོ་
དང་གསུམ་མོ། ༼ཇི་ལྟེ་གསང་འདུས་སྒྲོན་ལམ་ལས། སྟོན་ཚུལ་བསྐྱོམས་བས་སྤྱོད་མེད་ནམ་
མཁའ་ལ། རྒྱ་ཉིའི་འོད་དང་སྒྲག་གིས་ཁྲབ་འདྲ་ཡི། སྔོང་བ་གསུམ་གྱི་སེམས་དཔེན་སྟེ་བར་
ཤོག ༼ཅེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

སྔོང་པའི་བསྐལ་ལ། (མཛོད) སྔོངས་པའི་བསྐལ་བ་ལ་གཟིགས།

སྔོང་པའི་ངང་ལས། གསང་ལྷགས་ཀྱི་ཆོག་རྣམས་སུ་སྔོང་པའི་ངང་ལས་ཞེས་མང་དུ་འབྲུང་བ་དེའི་གོ་
དོན་ནི། སྔོང་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་བ་མ་ཤོར་བའི་ངང་ནས་རང་ཉིད་ཡི་དམ་གྱི་ལྟེ་སྒྲུང་ལངས་
དགོས་པའི་དོན་ཉི། དཔེར་ན་ཤེལ་གོང་ཤིན་ཏུ་དྲངས་བ་ལ་རས་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་བས་ཉི་
བ་ན། ཤེལ་དེའི་དྲངས་ཆ་མ་ཤོར་བའི་ངང་ནས་རས་དེའི་གཟུགས་སྒྲ་ཆོགས་བ་ཤེལ་དེའི་
ནང་དུ་འཆར་བ་བཞིན་དུ་རང་གི་སེམས་སྔོང་ཉིད་དང་གཉིས་སྔོང་པ་མོས་ཀྱང་མ་ཆོད་བར་
སྔོང་སྒྲུམ་པའི་འཛིན་སྔངས་ལྷགས་བྲག་དེ་མ་ཤོར་བའི་ངང་ནས། རང་ཉིད་ཞལ་གསུམ་བྲག་
བྲག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་ལྟེ་སྒྲུང་བསྐྱོམ་དགོས་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་བཟུང་། ༼ཇི་ལྟེ་
གསུང་བྲིས་ལ་གཞི་བྲས།

སྔོང་པའི་ལྷ། ལྷ་ཡི་དེ་ཉིད་བྲག་གི་ཡ་བྲལ་ཉི། བདག་དང་ལྷ་ཡི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲོས་བྲལ་དབྱེར་མེད་དོན་
དམ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྔོང་བ་ཉིད་ལ་མཉམ་བར་འཛོག་བ་ལ་ཟེར།

སྔོང་སྤྱི་བྱུང། མྱིང་བཞི། ཉི་རྒྱ་གཉིས། རེའི་རྒྱལ་པོ་རི་རལ། འདོད་ལྷ། ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན་ཉི་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྔོང་ལ་ནི། སྔོང་སྤྱི་བྱུང་ཟེར། མཛོད་

ཅ་བ་ལས། མྱིང་བཞི་པ་དང་ཉི་མུ་དང་། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང་། །ཆངས་པའི་འཇིག་
ཉེན་སྟོང་ལ་ནི། །སྟོང་ནི་སྤྱི་ཕྱད་ཡིན་པར་འདོད། །

སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ། འབྲུམ་ཕྱག་གཅིག་ འབྲུམ་གཅིག་

སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ། 1 སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་དང་ལྷན་པ། འབྲུམ་དང་ལྷན་པ། 2 ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་རྒྱས་པ་
ཡུམ་འབྲུམ་པའི་མིང་། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་རྩ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་ཡང་ཟེར། ཤོ་ལོ་
ཀ་འབྲུམ་གཅིག་དང་ལྷན་པས་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་པའམ་ཤེར་ཕྱིན་འབྲུམ་པ་ཟེར།

སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ ཉི་ཁྲི་ ཁྲི་གཉིས།

སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྷ་ ཉི་ཁྲི་ལྷ་སྟོང་། ཁྲི་གཉིས་དང་ལྷ་སྟོང་།

སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྷ་པ། 1 སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྷ་དང་ལྷན་པའམ། ཉི་ཁྲི་ལྷ་སྟོང་དང་ལྷན་པ། 2 ཤེར་ཕྱིན་
གྱི་མདོ་འབྲིང་པོ་འམ་ཡུམ་འབྲིང་པོ་ཉི་ཁྲི་ཞེས་བྲ་བ། ཤོ་ལོ་ཀ་ཉི་ཁྲི་ལྷ་སྟོང་དང་ལྷན་པ་ཞེས།

སྟོང་བདག་མེད་གཉིས། (ཐལ་འགྲུར་བ) བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་གཉིས་
ནི། ཕྱི་རོལ་པས་ཀྱན་བཏགས་པའི་བདག་ཅམ་བཀག་པའི་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་ལ་ཟེར་ཉི།
རྗེའི་སྐགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་རྟོགས་
པ་ནི་ཕྱི་རོལ་པས་ཀྱན་བཏགས་པའི་བདག་ཅམ་ཞེས་མེད་པར་ངེས་པ་ཡིན་པས། གང་ཟག་
རང་གི་མཆན་ཉིད་བྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མི་རུང་ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་མི་
རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གོལ་ལམ་མིན་པར་རྒྱུད་སྟོང་བྱེད་ཅམ་དུ་
མཆུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ནི་དབྱ་མ་ཐལ་འགྲུར་པའི་ལུགས་
ལྷར་ཡིན་ལ། འདི་ལ་བྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཛིག་ཚུལ་ཡོད་པར་ཡང་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྟོང་འབྲུམས། གཉིད་སྤུངས་མོ་ལོག་པ་ལ་ཟེར།

སྟོང་གཟུགས། (དུས་འཁོར) དགག་བྲ་རྩལ་སྤུངས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་གཟུགས། མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་
བརྟན་དང་། ལྷ་ཡི་སྐྱེ་ལྷ་བྱའོ། །བྲ་པབ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ག་

པལ་པའི་ཆེ་མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་ཤར་བའི་སྒོང་བཅུད་ཀྱི་སྒྲིང་བ་དེ་དག་རྩལ་སྒྲ་རབ་བསགས་
 པའི་གཟུགས་སྤྲུལ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྒོང་གཟུགས་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་པའོ། །སྤྱི་ལུས་
 དང་དོན་འབྲས་བར་སེམས་ཏེ། རྗེའི་གསུང་ཐེན་གྱིས་གསང་འདུས་ཡིག་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་ལས།
 འདིར་རྫོགས་རིམ་གྱི་དམིགས་པ་པལ་ཆེར་རྒྱུད་དབྱེ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་
 པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིང་མཆོད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་
 བརྟེན་ནས་སྤྱི་ལུས་དང་། སྐབས་གཞན་དུ་སྒོང་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ།
 ཞེས་གསུངས་མོ། །

སྒོང་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ། (དུས་འཁོར) ལྷ་ཡི་སྤྱུ། སྤྱི་བཤད་ནི། དགག་བྱ་རྩལ་སྒྲ་རབ་ཀྱིས་སྒོང་པའི་ལྷ་
 ཡི་སྤྱི་ཡིན་པས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྲ།

སྒོང་གཟུགས་བྲག་རྒྱ་ཆེན་མོ། (དུས་འཁོར) རྩལ་སྒྲ་རབ་འདུས་པ་ལས་འདས་པས་བེམ་པའི་སྤྱི་
 ཡང་མ་ཡིན། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་དངོས་གནས་ལ་མ་གྲུབ་པར་
 རྣམ་པར་རྟོག་པས་བརྟགས་ནས་བསྒྲོམ་པའི་གོམས་པ་ཅམ་གྱིས་ཡིད་ཐོར་ཤར་བའི་ལྷའི་སྤྱི་
 དང་བྲལ་བ་སྟེ། དེ་འབྲའི་སྤྱི་ལས་འདས་པ་དང་དངོས་གནས་ལ་སྒོང་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱིར་བྲུབ་
 པའི་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་མཁས་བྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་འབྲེལ་ཆེན་ཤི་མེད་འོད་
 ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ན་གསལ།

སྒོང་ར་བསྒྲོམ་པ། རང་ཡི་དམ་དུ་གསལ་བཏབ་པའི་སྤྱི་གཙུག་ནས་རྒྱུད་མཐེལ་གྱི་བར་དུ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་
 བཏབ་པ་ལྟར་སྒོང་སང་རེ་བ་ལ་དམིགས་པ་བཀའ་དན། དེ་ལ་སེམས་བརྟན་བརྟན་དུ་བསྒྲོམ་
 པ་དེ་ཡིན། སྒོང་ར་འདི་ལུས་ཐོགས་རྩལ་མེད་པའི་འཇའ་ཆོན་བཞིན་དུ་ཡིད་ཐོར་སྒྲོམ་པ་
 ཡིན་གྱི་འདིས་དངོས་སྤྱི་ལུས་དེ་ལྟར་བྱར་མི་རུས་ཀྱང་། དམིགས་པ་དེ་ལ་སེམས་བརྟན་ན།
 ཅ་རྒྱུད་ཐག་པོ་སྒྲོམ་པ་ལ་ཅ་རྩལ་དང་རྒྱུད་ཐག་པོ་མི་འབྱུང་བ་དང་། གལ་ཏེ་བྱུང་ཡང་
 དམིགས་པ་དེ་བསྒྲོམས་པས་ཞི་བར་བྱེད་རུས་པ་ལ། རྒྱུད་ཆེ་བས་སྒྲོམ་པ་ཡིན་པར་རྗེའི་
 ཆོས་བྲུག་གི་ཁྲིད་ཡིག་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྟན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བྲུམ་ནི་བྱ་སྒོང་

དམ། དུལ་སྐད་ལ་ཤ་མ་ཟེར་བ་དེའོ། །

སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ། སྤྱིང་བཞི། ཉི་ཟླ་གཉིས། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ། འདོད་ལྷ། ཆངས་པའི་
འཛིག་རྟེན་ཉི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ལ་ནི། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་
དང། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་སྟོང་ལ་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས། བར་མའི་འཛིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་སྟོང་ལ་ནི། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ། །མཛོད་
ཙ་བ་ལས། སྤྱིང་བཞི་བ་དང་ཉི་ཟླ་དང། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང། །ཆངས་པའི་འཛིག་
རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། །སྟོང་ནི་སྤྱི་ཕུད་ཡིན་པར་འདོད། །དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ། །བར་མའི་
འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཡིན་ནོ། །དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གསུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བར་མའི་
འཛིག་རྟེན་ལ་སྤྱིང་བཞི་སོགས་ས་ཡ་གཅིག་དང། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ་ལ་སྤྱིང་བཞི་
སོགས་ཐེར་འབྲུམ་གཅིག་ཡོད་དོ། །ཐེར་འབྲུམ་གཅིག་ བྱུང་འབྲུར་བཅུ། བྱེ་བ་སྟག་བཅུ་
རྣམས་དོན་གཅིག་གོ།

སྟོང་ས། ། སྟོང་པའི་འདས་ཆོག་སྟེ་ཟད་པའི་དོན། སྟོང་བ། སྟོངས་བ། སྟོང་བ། 2 བན་འདོགས་པ་ལ་
གོ་བའི་སྟང་བའི་སྦྱལ་ཆོག་ སྟང་བ། བསྟངས་བ། བསྟང་བ། སྟོང་ས།

སྟོངས་ཕྱོགས། སྟོང་ཕྱོགས་དང་དོན་འདྲ། བཅ་ཆེན་ལྷ་ཀ་མཆོག་པས། སྟོང་ཕྱོགས་ཞེས་པ་ཡི་གེ་
མ་དག་ཅིང་འབྲུལ་པ་ཡིན་ཟེར། དེས་མཛད་པའི་སྤྱིའི་གནས་བྱེ་བྱག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་
༥༥༧༧ལས། སྟོངས་ཕྱོགས་ཞེས་པ་བྱ་ཡུལ་གྱི། །བསམ་པ་ཤེས་ནས་ཕྱོགས་བྱེད་པའི། །མིང་
ཡིན་སྟོང་ཕྱོགས་ཞེས་པ་འབྲུལ། །ཞེས་ཀྱང་འབྲུང་དོ། །

སྟོངས་པའི་བསྐལ་བ། (མཛོད) བསྐལ་པ་བཞིའི་ཐ་མ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་འཛིག་ཟེན་ནས།
བར་དུ་སྟོངས་པར་གནས་པ་ནས། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཕྱི་མ་མ་ཆགས་གྱི་བར་གྱི་བར་
བསྐལ་ཉི་ཤུའི་ཡུན་ལ་ཟེར།

སྟོད་འགག་སྟོད་འགག་ནི། ༥གོང་ས་༥རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོས་ཕྱི་
ལོ་༡༩༠༥-༦-ཆོས་༦དང་༥ལ་རྩ་སྟེང་པོད་ཁྱིམ་སྟོབ་བྱར་པོད་ཀྱི་གཞིན་སྟེས་ཆོར་ནང་ཆོས་

དོ་སྤྱོད་ཀྱི་གསུང་ཆོས་བཀའ་འདྲིན་ཆེ་སྐབས། སྤྱོད་འགག་འདི་བཞིན་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཛོ་
 བོད་ལ་མེབས་དུས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་བཤད་མཁན་འདུག་ཅེས་གསུངས། དེ་ཡང་མཁན་ཆེན་
 ཞི་བ་འཛོ་ཀྱི་གར་ཆ་བའི་ཡུལ་ནས་བོད་གནས་གཤེས་གྲང་ངར་ཆེ་བའི་ནང་མེབས་སྐབས་
 སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་མཉམ་བས་ལས། འདིར་བའི་བྱར་དེ་སྤྱོད་འགག་ཀྱི་བྱར་དེ་རེད་ཅེས་
 བཤད་སྒྲིམ་འདུག་ཅེས་བཀའ་བསྩལ། ཡང་ཞུས་པ་དབང་བླུག་བདེ་ལྟོ་ཀྱི་ཀྱུ་ལ་རབས་
 བར་། ས་སྐྱ་པའི་ཉ་ཀྱན་དགའ་ཀྱུ་ལ་མཆན་ཡན་ཀྱི་བྲིས་ཆ་རྩེད་པ་རྣམས་སུ་མེད་པས་དེ་
 ཅུམ་ནས་སྤྱོད་འགག་བཞེས་པའི་སྒྲིམ་བྱུང་བ་མེན་ནས་སྐྱུམ། ཞེས་གསུངས། སྤྱོད་འགག་
 གི་འབྲེལ་བཤད་ནི་མེད་ཀྱིས་མཁས་སྤྱན་གྲུ་ཆང་གི་ཆོགས་གཏམ་ཆེན་མོའི་ནང་འདི་ལྟར་
 གསལ། སྤྱོད་འགག་ལ་སེལ་དཔུང་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ། གྲང་ཆེན་མཆེ་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་
 པ། ཁྲིས་སྤྱོད་སྤོན་པོ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས། སེལ་དཔུང་བ་ནི་ཉོན་མོངས་བ་དང་
 འཆལ་ཚུལ་གྱི་ཉེས་པས་མ་གོས་ཤིང་འཁོར་ཆོགས་ཀྱི་དབྱུས་སུ་མི་འཛིགས་ཤིང་བག་མི་
 ཆ་བའི་སེལ་ལྟ་བུའི་ལྷག་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་མཆོན་དོན་དང་། གྲང་ཆེན་མཆེ་བ་
 ནི་མི་ཉག་པའི་མཆོན་དོན་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱོད་འགག་གྲོན་རེས་བཞིན་འཆེ་བདག་གཤེན་རྗེའི་
 ཁར་ཚུད་ནས་ཡོད་སྟེ་དུ་བསམས་ནས། འཆེ་བ་བྲན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེ་ཡང་སྤྱོད་འགག་
 གི་ཀྱུ་ལ་ལ་ཞིབ་དུ་བལྟས་ན་གྲང་ཆེན་གྱི་མཆེ་བ་འདྲ་བ་གཉིས་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། ཁྲིས་སྤྱོད་
 སྤོན་པོ་ནི་ཀྱན་གཤེན་ཉ་ཤེད་གི་བཀའ་འདྲིན་བྲན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། སྤོན་གྲང་
 དར་གྱིས་བསྐྱན་པ་བསྐྱབས་རྗེས། དམར་ (ལྗུ་ལྷ་ནེ) གཡོ་ (གཡོ་དགེ་བྱུང) གཙང་
 (གཙང་རབ་གསལ) གསུམ་གྱིས་དགེ་བ་རབ་གསལ་ལས་དུས་ཀྱིས་སྤྱོད་དགོངས་པ་
 རབ་གསལ་དུ་གསལ་བ་དེ་ཉིད་དགེ་ཚུལ་དུ་བསྐྱབས། བསྐྱེན་རྫོགས་སུ་བསྐྱབ་པར་བཞེད་
 པ་ན་ཁ་སྐོང་གི་གྲངས་མ་ཆང་བས། ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྗེ་རྗེས་བཅའ་ཏེ། ཀྱན་གཤེན་ཉ་ཤེད་
 གེ་བར་དང་། གྱི་བན་བྱ་བ་གཉིས་རྟེན་དེ་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་སྐོང་མཛད་དེ་ལྷ་ཆོགས་ཀྱི་
 སྒོ་ནས་བསྐྱེན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་བརྒྱུད་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་དགེ་སྤོང་གི་སྤོན་རྒྱན་སྤྲེང་ཡང་

སྟོང་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ། སྤྲ་རངས་མང་ཡུལ་བངས་དཀར་གསུམ་སྐྱོར་གཅིག་ཡི་ན། དྲ་ཤ། ག་
 ཉི་གསུམ་སྐྱོར་གཅིག་ཞང་ཁྱེད། བེ་ཉེ་སྟོང་སྟོང་སྐྱོར་གཅིག་ཏུ་ལྷེད་དེ་སྐྱོར་གསུམ་ལོ། །ཆེ་
 བྱང་བང་བས་མཛད་བའི་སྐྱོ་མང་མཁའ་པོ་སྒྲོ་བ་བང་ཚེས་དར་བའི་རྣམ་མར་དང་། མདོ་སྟོང་
 ཚེས་བརྒྱད་ན་གསལ། སྟོང་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ་དང་། སྟོང་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་
 གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྟོང་མངའ་ཡིས་བསྐྱོར་གསུམ། ཟངས་དཀར་མཆོ་ཡིས་བསྐྱོར། ལྷ་རངས་གངས་ཀྱིས་བསྐྱོར། ལྷ་
གེ་གཡང་ཡིས་བསྐྱོར་བ་དང་གསུམ་མོ། །

རྟོན་འདུལ། མཐར་དར་གྱིས་བསྟན་པ་བསྟུངས་ནས་ཕྱིས་སུ་རྟོན་མངའ་ངེས་འབྲེགས་ནས་ལྷ་མོ་མ་ལེ་
 ཤེས་འོད་གྱིས་དར་བར་མཛད་པའི་སྟོན་རྒྱུན་ནས་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རྟོན་འདུལ་ཟེད།
 དེ་ཡང་ལྷ་མོ་མས་རྒྱ་གར་འབྲེགས་ཀྱི་བཞི་རྩམ་སྤེལ་བོད་ཏུ་སྟུན་བྱངས། དེའི་སྟོབ་མའི་གཙོ་
 རོ་སྤྱ་རྩུབ་ལ། གྲུ་ཁ་སྤེལ། བྱ་རྩེ་སྤེལ་གསུམ་ལ་འབྲེགས་པའི་སྟོབ་མ་མང་ཏུ་བྱུང་། དེ་
 རྩམས་ལས་བརྒྱད་པ་ལ་རྟོན་འདུལ་ཞེས་བྲགས་སོ། །འདི་དག་སྟོར་རྒྱས་པ་ལུ་རྟོན་ཚེས་
 འབྱུང་དང་། དེ་བ་ཐེད་སྟོན་པོ། རྒྱུ་བ་ལྟན་བྱུབ་མཐའ་རྩམས་ལས་ཤེས་བར་བྱའོ། །

སྟོན་ཡུལ་གི་ཁྱེའོ་བསྐྱད། ཁྱེའོ་བསྐྱད་དང་དོན་གཅིག་ ཁྱེའོ་བསྐྱད་ལ་གཟིགས།
 སྟོན་ལའོར། ¹ སྟོན་ལ་དང་དེའི་ལའོར། ² ལྷ་མ་དང་སྟོན་ལ།

རྟོན་པ་འདས་ལོ། དེ་ནི་རྟོན་པ་སངས་རྒྱུ་མ་བཅོམ་ལྷན་འདས་མུ་ཚན་ལས་འདས་པའི་ལོ་དེ་ནས་བཅིས་
 པ་ཡིན་ལ། རྟོན་པ་མུ་ཚན་ལས་འདས་པའི་ལོ་ནི་བྱི་ལོའི་ཐོག་གི་ལོ་ (༡༩༩) ལ་ཡིན་ཞིང་།
 རྟོན་པའི་འདས་ལོ་བཅི་ཚུལ་ནི། བྱི་ལོའི་ལོ་རབས་གང་ཡིན་གྱི་སྟེང་དུ་རྟོན་པ་འདས་ལོ་
 ༡༩༩བསྟན་ན། རྟོན་པ་འདས་ལོ་ཆགས་འཕྲོ་བ་རེད། དཔེར་ན། ༡༩༩༠+༡༩༩=༡༩༩༩
 ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ལོ། མདོར་ན་བྱི་ལོའི་སྟེང་དུ་༡༩༩བསྟན་ན། རྟོན་པ་འདས་ལོ་དང་། བྱི་ལོའི་
 སྟེང་དུ་ལོ་༡༩༡བསྟན་ན། བོད་རྒྱལ་ལོར་གྱུར་པ་ཡིན་ལོ། །དེའི་ཁུངས་ནི་མཁས་དབང་དགེ་
 འདུན་ཆོས་འཕེལ་དེབ་དཀར་ལྟར་ན་རྟོན་པ་འདས་ལོ་བྱི་ལོའི་ཐོག་གི་ལོ་རབས་༡༩༩ལ་
 བཅིས་ཡོད། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེབ་ཐེར་དཀར་ལོ་༩༩ལས། ད་ལྟའི་
 རབ་རྒྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་བྱི་ (1946) འདི་སངས་རྒྱུ་མ་འདས་ནས་ཉིས་སྟོང་དང་བཞི་བརྒྱ་
 དགུ་བཅུ་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ན་༡༩༩༠+༡༩༩=༡༩༩༩ ཉག་ཉག་སྟེབས་
 གྱི་ཡོད། ཡང་ཅུང་ཟད་མི་མ་སྟན་པ་ཞིག་ལ། དགེ་ཆོས་ལགས་ཀྱི་སི་རྒྱ་ལའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན་
 ༡༩༩ལ་གསུངས་ཡོད། དེ་གཉིས་ལ་རེད་ཐུང་ཐུག་བུའི་འདུག་སི་རྒྱ་ལའི་ལོ་རྒྱུས་༡༠ལས།

ད་ལྟ་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་སྤེལ་ (1944) འདི་བར་སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་ཉིས་སྟོང་
བཞི་བརྒྱ་ལྷ་དྲུག་༣༧༩༩༠༠༠༠ + ༡༩༣ = ༣༧༩༩༢ སྤོངས་ཀྱི་ཡོད།
གོང་དེ་གཉིས་ཡི་གེ་དག་མ་དག་སོགས་ཅུང་ཟད་དབྱེད་དགོས་སོ། །དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་
མེད་ན་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཆོས་སྟོན་པའི་འདས་ལོའི་སྟོར་ལ་དགུ་ཐུག་ཤིང་སྟོན་པ་སྟོན་པ་སྟོན་པ་
བཞུགས་འདུག་གོ།

སྟོན་པ་རིན་པོ་ཆེ། འཕྲོ་སྟོན་ཀྱི་ལ་བའི་འབྲུང་གནས།

སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། བཅོམ་པའི་གསེར་མདོག་ས་གཞོན་མཉམ་
བཞག་མཛད། །མཆན་དཔེས་བརྒྱན་ཅིང་ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་གསོལ། །པད་ཆར་དོ་རྩེ་སྤྱིལ་
ཁྱུང་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས། །བཅོམ་ལྷན་ཤུག་ཐུབ་པ་ལ་བྱག་འཆལ། །སྤྱིང་པོ། ལྷོ་སྤྱོད་སྤྱོད་
མཉམ་སྤྱོད་ཡེ་སྤྱོད། །ཞེས་སོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། སྟོན་ཀྱི་ལ་བ་གཞོན་ལུ་དོན་བྱུང་ལུ་སྤྱོད་ཞིའི་ཆལ་
དུ་སྤྱོད་བཞུགས་ཀྱི། རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་བཞུགས་བྱས་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ལུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་
ནས། སྤྱོད་པོ་མང་པོ་དང་ལྷན་ཅིག་གོང་ཁྱེར་སེར་སྤྱོད་གཤེགས་པ་ན། རིགས་ཀྱིས་དྲེགས་
པའི་ད་ཀྱི་ཚན་ཤུག་རྣམས་ཐུབ་པའམ་དུལ་བ་བཞུན་དུ་གྱུར་པ་ན། ཀྱི་ལ་པོ་ཟས་གཙང་
མས་གཞོན་ལུ་འདི་ཤུག་རྣམས་ཐུབ་པས་ན། ཤུག་ཐུབ་པ་ཞེས་མཆན་གསོལ། སྟོན་པའི་རྣམ་
ཐང་སྟོར། ཀྱི་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་དང་། མདོན་འབྲུང་གི་མདོ། འདུལ་བ་ལུང་བཅས་ན་ཡོད།
སྟོན་པ་ཅུག་སྤྱོད་པ་ཅུག་སྟོན་པ་འདྲ་པོ། སྤྱོད་པ་འདྲ་པོ་ཞེས་པའི་དོན། རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་ནས། རྩོམ་པ་རྣམས་ཐང་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱུ་བསྐྱུ་
བ་ལ། པོ་ཉི་མཛོ་ཁལ་ཅམ་པ་ལ་བྱ་བ་མ་བྱས་པར་ལག་མཐེལ་ཅམ་པ་ཞིག་སྟོན་པ་ཅུག་སྤྱོད་པ་
པ་ཅུག་བྱས་པས་གར་ཡང་མི་བྱིན་གསུང། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་སྤྱོད་ཐབས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤུག་ཐུབ་པའི་སྤྱོད་ཐབས། ཞེས་བྱ་བ་བཅོམ་
ལྷན་རིགས་རལ་གྱིས་མཛད་པ་དང་། སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་སྤྱོད་ཐབས། རྩོམ་པ་རྣམས་ཐང་
ཡི་དམ་རྒྱ་མཆོད་སྤྱོད་ཐབས་རིན་ཆེན་འབྲུང་གནས་ །ཤོག་གངས་༡༩༦༣ན་གསལ་ཡོ། །

སྒོན་པ་ལྷ་ཀྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐར། (འདུལ་བ) ༡ འདུལ་བ་ལུང་གཞི་དང་། (འདུལ་བ་ལུང་གཞི་པོ་དང་། ༩ ག་
 པའི་༥མཇུག་དང་པོ་དང་། ༩ ང་པར་༥བཞུགས་སོ། ༢ རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་དང་། ༣ མཛོན་
 འབྱུང་གི་མདོ་གསུམ་པོ་འདིས་སྒོན་པའི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །མཛོན་པར་འབྱུང་
 པའི་མདོ་ལ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་ཨ་ཁྱི་ནི་ཏྲ་མཏ་སྦྱུང་བེར་ཞིང་། བོད་སྐད་དུ་འདི་སྡེ་དགེ་
 སྦྱར་མའི་མདོ་སྡེ་༩ ས་༥པའི་ནང་བཞུགས། འདི་ལ་ཤོག་ལྗེ་བས་སམ་ཤོག་ལྗེ་༡༥༥ དང་།
 རོས་ཤོག་༥༥ཡོད། འདི་ལུང་གཞི་ལས་ཆོག་ཆོགས་རྒྱུད་བ་ཙམ་ལས་དོན་ལས་ཁྱད་པར་
 མེད་ལ། བལ་ཆེར་ལུང་གཞིའི་རྣམ་ཐར་ཉིད་བསྟུས་སུ་བཏང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་སྦྱང་ངོ་། །རྒྱ་
 ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ནི་མདོ་དེ་གཉིས་དང་མི་འདྲ་བའི་བྲད་པར་མང་དུ་ཡོད་ངོ་། །

སྒོན་པའི་གཏང་རབས་བདུན། (འདུལ་བ) ༡ འོད་སྤྱང་། (ཀླ་བྱ་བ) Kās'yapa ༡ ཀླན་དགའ་པོ། (ཞུ་
 བླ) Ananda ༢ ཤཱའི་གོས་ཙན། (ཤཱ་ན་བསྟེ) Sanavastri ༣ ཉེར་སྤྲས། (ཞུ་བ་གུམ་)
 Upagupta ༤ རྟི་རྟི་ཀ། (རྟི་རྟི་ཀ) Dhitika ༥ འག་པོ། (ཀྲིཏ) Krishna (འག་པོ་ཞེས་པའི་
 མཆོན་ཐོགས་ཚུལ་ནི། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཨ་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བར་བྱིས་བདག་སྤྲག་པོ་ཁོངས་
 སྦྱོང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེའི་བྱིས་ན་རང་གི་ལས་ཀྱི་མཐུ་ལས་བྱུང་བའི་སྒོན་ཤིང་
 འབྲས་བུ་རིན་པོ་ཆེར་ལྷུང་བ་ཞིག་ཡོད་ངོ་། །འོན་ཀྱང་དེ་ལ་བྱ་མེད་པས་སྤྱ་ཆེན་པོ་ཁྱབ་འཇུག་
 བླ་པོའི་གཟུགས་ཙན་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་མཆོད་པ་བྱེད་པ་ལས་ནས་ཞིག་ན་བྱིུ་ཞིག་
 བཙས་པས་མིང་ནག་པོར་བཏགས་སོ། །དྲ་ར་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལ་གཞི་བྱས། ༡'
 ལེགས་མཐོང་ཆེན་པོ་ (མཐུ་སྤྱད་རྒྱན) Maha Sudars'ana རྟེ་བདུན་མོ། །དེ་ཡང་ཐུབ་པ་
 ཆེན་པོས་འོད་སྤྱང་ལ་བསྟན་པ་གཏད། དེས་འཕགས་པ་ཀླན་དགའ་པོ་ལ། དེས་ཤཱའི་གོས་
 ཙན་ལ། དེས་ཉེར་སྤྲས་ལ། རྟི་རྟི་ཀ་ལ། དེས་འག་པོ་ལ། དེས་ལེགས་མཐོང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟན་
 པ་གཏད་པར་ལུང་ཐོན་ཆོགས་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་མོ། །ཞེས་དེ་བ་སྒོན་སྦྱང་ཆ་༣༥ན་གསལ་
 ཡོ། །དེར་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ཀྱང་བཞོད་ཡོད་པས་དེར་གཞིགས། དེ་ལ་ཁ་ཆེ་བ་རྣམས་
 བླ་ཉི་མ་གྲང་བ་ཡང་སྒོན་པའི་གཏང་རབས་ལ་ངེས་པར་བབྲང་དགོས་ཏེ། ལུལ་དབུས་སུ་ཉི་

མ་གྲུང་བསམ་ལོ་བཅོ་ལྔ་བསྟན་པ་བསྐྱེད་པ་དེའི་ཆེ་འཕགས་པ་ཤ་ནའི་གོས་ཅན་སྟོབ་མ་
 ཉུང་དུར་གནས་སོ། ཉི་མ་གྲུང་པ་ཁ་ཆེར་གཤེགས་པ་ནས་ཤ་ནའི་གོས་ཅན་གྱིས་བསྟན་པ་
 བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་སྟོན་པའི་གཏད་རབས་བརྒྱད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ལ། གཞན་རྣམས་ནི་ཉི་
 མ་གྲུང་པ་ཁ་ཆེ་འདུལ་བར་སྟོན་པས་ལུང་བསྟན་ཅིང་། གུན་དགའ་བོས་བཀའ་བསྟོན་པ་ཡིན་
 ལ། གུན་དགའ་བོས་བསྟན་པ་གཏད་པ་ནི་ཤ་ནའི་གོས་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་པས། གཏད་རབས་
 བེ་བདུན་ཁོ་ནའི་ཟེར་ཉེ་བོད་རྣམས་ཀྱང་དེའི་རྩེས་སུ་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་ཏུ་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་
 ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ་བ་ལྟར་དོ། ཉི་མ་གྲུང་པའི་སྟོར། འདུལ་བ་ལུང་ཐན་ཆེགས་སྒྲེགས་
 བམ་གཉིས་པ་༣༥༥ཅན་གསལ་ལོ། །སྟོན་པས་བསྟན་པ་གཏད་པ་ན་མི་ཁོ་ན་ལ་བཏད་
 པ་མིན་གྱི་ལྷ་ལའང་བཏད་དེ། དེའི་ཚུལ་ནི། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་
 བཞེ་ལ་ཁྱེད་ཅག་གིས་སངས་རྒྱུ་གྱི་བསྟན་པ་སྤྱངས་ཤིག་ཅེས་བསྟན་པ་གཉིས་དུ་བཏད་
 དོ། །དེའི་སྟོར་མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་ (ཀམ་ཤཏྭ) མདོ་༩ ཏེ་བ ༡༥༦པ་ལས་གསུངས་
 སོ། །སྤྱོད་པའི་སྟོན་པའི་གཏད་རབས་ཞེས་པ་གོ་བདེ་བར་བཤད་ན། སྟོན་པས་རང་གི་
 བསྟན་པ་གང་ལ་གཏད་པའི་རྒྱད་པ་ལ་ཟེར་དོ། །སྟོན་པའི་གཏད་རབས་བདུན་པོ་རྣམས་སྟོབ་
 དེས་པའི་ཕྱིར་སྟོན་པ་བསྟན་ན། བྱ་སྟོན་ལས། འོད་སྤང་གུན་དགའ་ཤ་ནའི་གོས་ཉིར་སྤྱས། ཉི་
 ཉི་ནག་པོ་ཆེན་པོ་ལེགས་མཐོང་བདུན། །ཞེས་གསུངས། འགའ་ཞིག་གིས་བསྟན་པའི་གཏད་
 རབས་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་བར་བྱེད་ཀྱང་། སྟོན་པའི་གཏད་རབས་ཞེས་བྲིས་ན་རྩེད་ལེགས་པར་
 ལྟར་ངོ་། །འཕགས་པ་འོད་སྤང་ཆེན་པོས་གུན་དགའ་བོ་ལ་བསྟན་པ་སོགས་སྟོན་པའི་གཏད་
 རབས་བདུན་གྱི་སྟོར། འདུལ་བ་ལུང་ཐན་ཆེགས་སྒྲེགས་བམ་གཉིས་པ་༩ ད ༡པ་༣༡༦བཅ
 སོགས་ན་གསལ་ལོ། །བསྟན་པའི་གཏད་རབས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོན་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) ལུང་ཐན་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་འདྲ།

སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་སྟོར། (འདུལ་བ) སྟོན་པ་ལྷ་ཀྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

སྟོན་པས་ལྷ་ལ་བསྟན་པ་བཏད་ཚུལ། (འདུལ་བ) སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་བསྟན་པ་བཏད་པ་ན། མི་

གཅིག་པུ་ལ་མེན་གྱི་ལྷ་ལའང་བཏང་དེ། དེའི་ཚུལ་གོང་དུ་སྟོན་པའི་གཏང་རབས་བདུན་ཞེས་
བར་གཟིགས།

སྟོན་མེན། (རྒྱུ་རྒྱུ) 1 སྟོན་མེན་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དེ། རིམ་གྱིས་པ་དང་རིམ་ཅན་པའི་དོན་དུ་
བཤད། བེ་ཏུ་བྱམ་སྟོན་པའི་འབྲེལ་པ་ལས། སྟོན་མེན་ལུགས་ཀྱང་འཕགས་པ་འོད་སྤང་། དེ་
ནས་བརྒྱད་པ་མན་ཆད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། སྟོན་མེན་ཅིག་ཅར་འབྲུག་པ་དང་། ཞེས་པ་ལྟ་
བུའོ། རྒྱུ་རྒྱུ་ལ། སྟོན་མེན་ཞེས་པ་ཅིག་ཅར་བ་དང་། ཅན་མེན་ཞེས་པ་རིམ་གྱིས་པའི་
དོན་དུ་བཤད། 2 (རྒྱུ་རྒྱུ) སྤར་ཁྱི་སྤོང་ལྷེ་བཅན་སྐབས་དུ་ཤར་མཐུ་ཡ་ནས་བོད་དུ་སྤེལ་
བའི་སངས་རྒྱུ་ལྷ་བ་མཐའ་ཞིག་གི་མིང་དུ། བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསུངས།

སྟོབས་ལ། 1 བྱང་ཕྱོགས་ལྷེ་ཆན་བདུན་གྱི་ལྷ་པ་སྟོབས་ལྷ་ནི། དང་པའི་སྟོབས། (བདེན་བཞི་ལ་ཡིད་
ཆེས་པའི་དད་པ) བཙུན་འབྲུས་ཀྱི་སྟོབས། (ཁྲུང་དོར་བྱེད་པར་སྟོབས་པའི་བཙུན་འབྲུས) འོན་
པའི་སྟོབས། (དམིགས་ནམ་མེ་བཟེད་པའི་འོན་པ) ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས། (སེམས་ཅེ་གཅིག་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན) ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས། (བདེན་པའི་གནས་ལུགས་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ)
དང་ལྷོ། བྱང་ཕྱོགས་ལྷེ་ཆན་བདུན་གྱི་སྟོབས་ཀྱི་དོ་བོ་ནི། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་
བཟླ་བར་མི་རུས་པའི་མཁུན་པའོ། རྒྱ་བཤད་ཀྱང་དེས་ཤེས་མོ། རབ་སྟོབས་གཉིས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་ནི། རྣམ་བུ་གི་དབང་པོ་མ་དད་པ་དང་། ལེ་ལོ། བཟེད་དས། རྣམ་གཡེང་། ཤེས་
བཞིན་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སྐབས་སྐབས་སུ་འབྱུང་བས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩི་བའི་བྱིར་རུས་
པ་རྒྱུད་ལ། སྟོབས་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་བཟླ་བར་མི་རུས་པའི་བྱིར་རོ། 2 རྩི་
རྩིང་གི་སྐབས་སུ་གསུངས་པའི་སྟོབས་ལྷ་ནི། འཕེན་པའི་སྟོབས། དཀར་པོ་ས་བོན་གྱི་སྟོབས།
ལུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས། སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོབས། གོམས་པའི་སྟོབས་དང་ལྷོ། རང་པོ་འཕེན་
པའི་སྟོབས་ནི། ཉན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་མ་སོང་བ་བྱ་སྟོབས་པའི་འཕེན་པ་དག་པོ་
བཏང་བ་དང་། བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་གོམས་པར་བྱའོ། བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་དང་ཡེ་མ་བྲལ་
བར་བྱའོ་སྟོབས་པའི་འཕེན་པ་དག་པོ་གཏོང་བ་ལ་ཟེར། གཉིས་པ་དཀར་པོ་ས་བོན་གྱི་སྟོབས་

ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་མ་སྒྲེས་པ་སྒྲེ་བ་དང་། སྒྲེས་པ་གནས་པ། གནས་པ་གོང་
ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་རྒྱར་སྒྲིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་པ་ལ་ཟེར། གསུམ་པ་
སྒྲིན་འབྲིན་པའི་སྟོབས་ནི། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་དྲན་པར་བྱས་ནས་དུས་ནམ་དུའང་
དེ་དག་གི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བར་གོ་བཤོ་བ་ལ་ཟེར། བཞི་བ་སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ནི། གནས་
སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། བདག་འཛིན་སོགས་ཉོན་མོངས་
ཀྱི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་སྟོན་ལམ་དག་ཏུ་གདབ་པ་ལ་ཟེར། མདོར་ན་རང་གཞན་གྱི་དགེ་ཙམ་
ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་སྒྲེས་པ་སྒྲེ་བ་དང་། སྒྲེས་པ་གནས་པ། གནས་པ་གོང་
ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་རྒྱར་བསྟོ་བ་ལ་ཟེར། ལྷ་བ་གོམས་པའི་སྟོབས་ནི། དུས་ཐམས་ཅད་
དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གོམས་པ་དང་མ་བྲལ་བ་ལ་ཟེར།

སྟོབས་བཅུ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་ཙམ་དགའི་ཡ་བྱལ་ཏེ། སྟོབས་བཅུ་
ཡོད་དེ། གནས་དང་གནས་མིན་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་མཁུན་
པའི་སྟོབས། མོས་པ་སྣ་ཆོགས་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས། ཁམས་སྣ་ཆོགས་པ་མཁུན་པའི་
སྟོབས། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མིན་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་
ལམ་མཁུན་པའི་སྟོབས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མཁུན་པའི་སྟོབས།
སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སྟོབས། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་དྲན་པའི་སྟོབས། ཐལ་བ་ཟད་
པ་མཁུན་པའི་སྟོབས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། སོ་སོའི་འབྲེལ་བ་འདེན་ནི། དགེ་མི་དགའི་
ལས་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྤྱད་འབྲུང་བ་གནས་དང་དེ་ལས་ཐོག་མ་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁུན་
པའི་སྟོབས་དང་། ལས་འབྲས་ལྷ་ཞིང་ལྷ་བ་མ་ལུས་པ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལས་ཀྱི་རྣམ་
པར་སྒྲིན་པ་མཁུན་པ་དང་། མདོར་མཐོང་ལ་མོས་པ་དང་། ཐལ་བ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་མོས་པ་
སྣ་ཆོགས་མཁུན་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། བསྐྱེད་པ་
ལས་ལྟར་པའི་རིགས་དུ་མ་མཁུན་པ་དང་། དད་སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་རབ་འབྱིང་ཐ་གསུམ་གྱི་
དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས་དང་། བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་

བའི་ལས་སོགས་མཛོད་མཛོད་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་དེས་ལེགས་ཐམས་ཅད་དུ་
འགྲོ་བའི་ལས་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་མཁྱེན་པ་དང་།
བསམ་གཏན་དང་རྣམ་ཐར་སོགས་ལ་སྒྲིམ་པ་འཇུག་གི་སྤྱི་བ་བའི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དེ་ལས་དེས་པར་འབྱུང་བ་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་མཁྱེན་པ་དང་།
རང་དང་གཞན་གྱི་སྟོན་གྱི་གནས་ཆེ་རབས་སྒྲ་མ་མཐའ་དག་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་། སེམས་
ཅན་མཐའ་དག་གི་སྤྱི་གནས་མ་འོངས་པར་འཇུག་པའི་འཆི་འཕོ་དང་སྤྱི་བ་མཁྱེན་པ་དང་།
ཉན་རང་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་སྤྱི་བ་ཟད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་བྱི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་
ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅུ་ལོ། །

སྟོབས་དུག་ཞི་གནས་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོབས་དུག་ནི། ཐོས་པའི་སྟོབས། བསམ་པའི་
སྟོབས། དན་པའི་སྟོབས། ཤེས་བཞེན་གྱི་སྟོབས། བཙུན་འབྱུང་གི་སྟོབས། ཡོངས་སུ་འདྲིས་
པའི་སྟོབས་དང་དུག་གོ། དེ་དག་སོ་སོའི་དོན་རང་རང་གི་སྐབས་སུ་བཏུ་བར་བྱའོ། །

སྟོབས་རྣམ་པ་གསུམ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གང་ལས་སྤྱི་བའི་རྒྱ་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། བསམ་པའི་
སྟོབས་སྟེང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་ལྟོ་འབྱོར་བ། སྦྱོར་བའི་སྟོབས་ཆོགས་གསོག་པ། རྒྱའི་སྟོབས་
སྐྱབས་འགྲོ་བར་པར་ཅན་གྱི་དང་གསུམ་མོ། །དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་
འགྲེལ་ལས་གསུངས།

སྟོབས་བཞི། གཉེན་པོ་སྟོབས་ལ་གཟིགས།

སྟོབས་བཞི་ལས་སྤྱི་ཆུལ། རང་སྟོབས། གཞན་སྟོབས། རྒྱའི་སྟོབས། སྦྱོར་བའི་སྟོབས་དང་བཞི་ལས་
སྤྱི་ཆུལ་ཏེ། རང་གི་མཐུས་ཇོགས་བྱང་འདོད་པ་རང་གི་སྟོབས། གཞན་གྱི་མཐུས་ཇོགས་བྱང་
འདོད་པ་གཞན་གྱི་སྟོབས། སྟོན་ཐེག་ཆེན་ལ་གོམས་པས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་
བསྐྱེད་པ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་སྤྱི་བ་རྒྱའི་སྟོབས། ཆེ་འདིར་སྤྱི་བ་བྱུང་པ་བསྟེན་ཅིང་ཆོས་
ལ་ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱི་དགོ་བ་ལ་རིང་དུ་གོམས་པ་སྦྱོར་བའི་སྟོབས་དང་བཞི་ལས་སེམས་
བསྐྱེད་པ་བཞི་ལོ། །དེ་ནི་ལམ་རིམ་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤྱི་ཆུལ་ལ། རྒྱུ་བཞི་ལས་སྤྱི་ཆུལ།

རྒྱ་བཞི་ལས་སྟེ་ཚུ་ལ། སྟོབས་བཞི་ལས་སྟེ་ཚུ་ལ་དང་གསུམ་གསུངས་པའི་ཡ་གྲུ་ལོ། །
བརྟག་གཉིས། བརྟག་པ་གཉིས་པ་དང་འབྲ། དེར་གཟིགས།
བརྟག་ཐུབ་པ། འགྱུར་ལྷོག་མེད་པའི་དོན་ཡིན། བརྟག་བཟོད་པའམ་ཡིད་ཆེས་འོས་པ། སུ་འབྲ་ཞིག་
གིས་བརྟག་དབྱུང་བྱས་ཀྱང་སྟོན་འདོན་རྒྱ་མེད་པ་བཅས་ལ་ཟེར།
བརྟག་པ་གཉིས་པ། (རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་) རྒྱད་བརྟག་པ་གཉིས་པ་འདི་ལ། རྒྱ་གར་དུ་རྒྱད་
རྒྱས་པ་ལས་ལྷང་བར་འདོད་པ་དང་། རྒྱད་ལོགས་པ་བསྟུས་རྒྱད་དུ་འདོད་ཚུལ་གཉིས་འབྱུང་
ཡང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ནི། འདི་རྒྱད་ལོགས་པ་བསྟུས་རྒྱད་ཡིན་པར་བརྟག་གཉིས་
ཀྱི་ཟིན་ཟིས་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེས་ན་བརྟག་པ་སོ་གཉིས་པ་ལས་ལྷང་ཞེས་
པའི་དོན་ནི། རྒྱད་རྒྱས་པ་དེ་ལས་བསྟུས་ནས་གསུངས་པའི་བསྟུང་རྒྱད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་
སོ། །ཞེས་གསུངས། (མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་) ཀྱི་དོར་ཀྱི་རྒྱད་བརྟག་པ་གཉིས་པ་འདི་ཀྱི་
དོ་རྗེའི་རྒྱད་འབྲུམ་ཐུག་ལྷ་པ་བོད་དུ་མ་འགྱུར་བ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལས་ལྷང་པར་མཁས་
པ་འགའ་གསུང་། རྒྱས་པ་དབྱེས་པ་དོ་རྗེ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། སྤྱ་བཤད་ནི། བརྟག་
པ་གཉིས་པ་ཞེས་པ་ནི་བརྟག་པ་ནི་འདིར་ལེའུའི་དོན་ཡིན་པས་ལེའུ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་
ཅན་ཀྱི་རྒྱད་ཡིན་པས། རྒྱད་བརྟག་པ་གཉིས་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ཤུཌི་པ་རྗེས་འབྲང་དང་
བཅས་པས། སེམས་ཅན་དུ་བཀལ་བ་དང་། མཆོ་སྟེ་ས། མི་ཐུབ་རྒྱ་བ། ལྷ་བ་རྣ་བ་སོགས་
ཀྱིས་དབུ་མར་བཀལ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་རང་ལུགས་དབུ་མར་བཀལ་བ་ཡིན་ཞེས་རྗེ་ཙོང་
ཁ་པ་ཆེན་པོ་གསུང་དོ། །བརྟག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱད་སྟུང་པ་བོ་ནི་དོ་རྗེ་སྟེང་པོ་ཡིན་པར་རྣ་བ་རྣ་
བ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་དོ། །

བརྟགས་པ་མཐའ་བསྐྱང་། ། དངོས་གནས་ལ་མ་ཐུབ་ཀྱང་སྟོས་ཆོད་དཔག་བྱས་ནས་བཞག་པའི་དོན་
ལ་ཟེར། 2 ཆོད་ཆོད་བྱས་ནས་འཆར་བ་ལས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁ་ཆོན་གཙོད་མི་རུས་པའི་དོན།
བརྟན་པ། 1 སྟོ་བྱར་པའི་དོན་ཏེ། བརྟན་པའི་སྤང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བརྟན་བྱུང་བལོ་སྤྱ་དང་བལོ་བྱས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བརྟན་པ་ནི་སྟོ་བྱར་ཀྱི་དོན་དུ། མཆོ་རྟིག་དང་། སྟོགས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་

མི་ཤིང་གྲུང་ཁང་སོགས་ཆད་ལྟན་གྱི་གཞུང་མང་པོར་གསུངས་སོ། ༡༢ (པལ་སྐྱད་དུ་ ཆ་གི་
 ཆེ་གི་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་སྟེ་སྤྱི་བ་སྤྱི་བ་ལ། མགྲོགས་པོ་མགྲོགས་པོ། རིངས་པ་རིངས་
 པ། རྟལ་རྟལ་པོ། བྲེལ་པ། བྲེལ་བྲེང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། གཞོགས་སྟེགས་
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉ་ཅང་བརྟན་པར་མི་འཇུག་ཅིང་བཟོན་སྤྱི་མ་ཉམས་པར་འཛོལ་གྱི་དང་ཀུན་ཏུ་
 ཅེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལུས་དང་དག་གི་ལས་སོ། ཞེས་དང་། འབྱར་གཡེང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཤིན་
 ཏུ་བརྟན་པར་འཇུག་ཅིང་འཇུག་པ་དང་འོ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟལ་བག་བྱེད་པའོ། ཞེས་
 འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་འབྲེལ་བ་ལས་གསུངས་སོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སྤྱི་བ་སྤྱི་བ་པའོན་ཞེས་
 བྱ་བ་ནི། རིངས་པ་རིངས་པ་པའོན་ཏེ། བརྟན་པའི་ཕྱིར་ཆོག་ལན་གཉིས་སུ་སྒྲོས་སོ། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་པོ།

བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྷུང་སྤྱི་བ་ཅུའི་ཉིད་བྱུག་པ། བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་
 སྤང་བའི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྟན་དགེ་སྤོང་གིས་དབྱར་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ཟས་ལས་གཞན་པའི་
 རྟེན་པ་དབྱར་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་སྤྱི་བ་བདག་ལས་ལེན་ཞིང་དགེ་འདུན་གྱིས་སྤྱིའི་ཆོམས་སུ་
 བདག་གིར་བྱ་སྤྱི་བ་པ་དང་། རྟེན་པ་དེ་སོ་སོར་བགོ་སྤྱི་བ་པ་དང་། བཞག་འབྲིས་པ་གང་རུང་
 ལས་བྱུང་བའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །མཆོ་རྟེན་ལས་བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤང་བ་སྤྱིའི་ངོ་
 ཉི་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པར་སོ་སོར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མཆོ་རྟེན་ལས། བཅས་ལྟན་དགེ་
 སྤོང་གིས་དབྱར་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ཟས་ལས་གཞན་པའི་རྟེན་པ་དབྱར་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་སྤྱི་བ་
 བདག་ལས་ལེན་ཞིང་དགེ་འདུན་གྱིས་སྤྱིའི་ཆོམས་སུ་བདག་གིར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷུང་
 བ་དངོས་གཞི་དང་། རྟེན་པ་དེ་སོ་སོར་བགོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །དེ་
 རིམ་པ་བཞིན་བརྟན་བྱུང་བདག་གིར་བྱ་སྤྱི་བ་པའི་སྤང་ལྷུང་དང་། བརྟན་བྱུང་བགོ་སྤྱི་བ་པའི་
 སྤང་ལྷུང་གི་ངོ་ཉི་ཡིན་པོ། །མཆོ་རྟེན་ལས་འདི་ལ། དབྱར་རྟེན་བདག་གིར་བྱ་སྤྱི་བ་པ་དང་།
 བགོ་སྤྱི་བ་པ། བཞག་འབྲིས་པ་དང་ནང་གསེས་གྱི་དབྲེ་བ་གསུམ་གསུངས། བྲེང་གཞི་ནི།
 མཉན་ཡོད་དུ་བྱུག་སྤེས་དབྱར་གྱི་རྟེན་པ་དབྱར་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་བདག་གིར་བྱས་པ་དང་།

སོ་སོར་བགོས་པ་ལས་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི། དབྱར་འདུལ་བའི་
 རྒྱུར་འཁྱུར་བའོ། །སྤྱོད་བཤད་ནི། དབྱར་ནང་བཟང་པ་སྤྱེ་སྤོ་བྱར་དུ་བྱུང་བའི་རྟེན་པ་ལ་བརྟེན་
 བའི་སྤང་ལྷུང་ཡིན་པས་ན་དེ་སྤྲོད་ཅེས་བྱའོ། །བཟང་པ་ནི་སྤོ་བྱར་གྱི་དོན་ཡིན་པར་མཚོ་རྟེན་གྱི་
 ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བཟང་པའི་དབང་གིས་ཞེས་སྤོ་བྱར་གྱི་དབང་གིས་ཏེ་རྟེན་
 དབང་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བཟང་བྱུང་བཞག་འབྲིས་སམ་བགོ་འབྲིས་པའི་སྤང་
 བའི་རོ་ཏེ་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤོང་གིས་དབྱར་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་རྟེན་པ་རང་དབང་བ་དེ་
 གོས་སྤྱེད་པ་སོ་མ་བསྐྱོས་པར་གོས་འགོད་པའི་དུས་སུ་མ་བགོས་པར་བཞག་པ་ལས་གྱུར་
 བའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤོང་གཞི་ནི་མཉན་ཡོད་དུ་དབྱར་རྒྱ་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ལོགས་
 སུ་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་རལ་གྱི་མཐུ་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གོས་ཀྱི་རྟེན་པ་ཆོས་གོས་མང་པོ་
 ལུལ་བ་ན་དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་གཉེར་དབྱར་གྱི་རྟེན་པ། །ཁམ་བྱས་པར་བཞག་སྤྱེ་ཆོས་
 གོས་དེ་རྣམས་སྤོང་གིས་སྤྲུགས་ཏེ་རྒྱལ་དུ་བརྒྱགས་ནས་འདུག་པ་ལས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་
 རང་རིགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་རྒྱུད་རྩིས་པར་གྱུར་བའོ། །

བཟང་པའི་སྤང་ལྷུང་། (འདུལ་བ) བཟང་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤང་པ་དང་འདྲ།
 བཟང་པར་འཇུག་ཆ་གི་ཆོ་གིའི་དང་ནས་འཇུག་པ། རྟེན་ཐེང་གིས་འཇུག་པ། ལྷུར་བ་ལྷུར་བར་འཇུག་
 པ། མགྲོགས་པོ་མགྲོགས་པོར་འཇུག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན།
 བཟང་པར་མི་འཇུག་པ། ཆ་གི་ཆོ་གི་མེད་པར་སྟོད་སྟོད་བྱས་ནས་འཇུག་པའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་
 ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས། གཞོགས་སྟེགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཏ་ཅང་བཟང་པར་མི་འཇུག་ཅིང་བཟོན་
 ལྷུ་མ་ཉམས་པར་འཛོལ་གྱི་དང་ཀྱན་ཏུ་ཅེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལུས་དང་དག་གི་ལས་སོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 བཟན་མཁས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས། (འདུལ་བ) བཟན་པའི་ཡན་ལག་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་སྤོང་རྒྱུན་
 བར་མ་ཆད་དུ་ལོ་བཅུ་ལོན་པ། མཁས་པའི་ཡན་ལག་འདུལ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་སོ། །
 བཟན་པ། 1 འཁྱུར་བ་མེད་པ། 2 རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྷན་བཏམ་མཁས་པའི་མིང། གྱིས་པའི་ལྷོག་ཕྱོགས།

ཆོས་ལ་ལས། བརྟན་པས་བཙོན་ར་འདྲ་བའི་བྱིས་སྤངས་ཀྱི། །འཛིག་རྟེན་པལ་པས་འདོད་སྤང་
 ལུས་རེ་སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས། ཆེད་དུ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༩ དུ ༡༧ ལས།
 བརྟན་པ་ནི་མཁས་པ་སྟེ་འདོད་པའི་ཉེས་དམིགས་ཤེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཆེད་དུ་བརྟེན་
 པའི་ཆོས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༩ དུ ༡༨ནས ༢༤ ལས། བརྟན་པ་ནི་སྟོང་དང་ལྷན་པ་སྟེ། ཞེས་སོ། །
 ལུས་པ་མེད་པའི་དོན་ལ་འདྲ་བ་ཤད། ཆོས་ལ་ལས། བརྟན་རྣམས་རི་བོའི་སྟོང་ག་ལས། །ས་
 རྟེན་གྱིས་པ་རྣམས་ལ་བསྐྱེ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་༡༩ ནས ༢༤ ལས། བརྟན་རྣམས་ཞེས་བྱ་
 བ་ནི་ལུས་པ་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བརྟན་པའི་འཁོར་ལོ། །འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་མཛོན་བརྟེན་ལས། བརྟན་པའི་
 འཁོར་ལོ་སྤྱི་བའི་རྒྱལ། །རྩར་ཕྱད་ལྷ་པ་སྟོང་ཡི་གཏེར། །ཡེ་ཤེས་མེ་ལོང་འཇམ་དབྱངས་
 མཚན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བརྟན་གཡོ། སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན། སྤྱི་བ་ཤད་ནི། བརྟན་པ་སྟོང་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དང་། གཡོ་བ་བཅུད་
 ཀྱི་སེམས་ཅན་གཉིས་ལ་ཟེར།

བརྟབས་བརྟབས་པོ། ཆེས་ཆེར་བརྟབས་པ་སྟེ། བརྟབས་པ་བས་ཀྱང་ཆེས་བརྟབས་པ་ཞེས་པའི་དོན་
 མོ། །ཆ་གི་ཆི་གི། གེལ་བ་འཚུབ་འཚུབ། གེལ་བ་དང་དངངས་སྐྱག་འཚུབ་འཚུབ། ལྷུང་བ་
 ལྷུང་བ། མགྲོགས་པོ་མགྲོགས་པོ། རིངས་པ་རིངས་པ། བརྟབས་བརྟབས་པོ་རྣམས་པལ་
 ཆེར་དོན་འདྲ། རྟབ་རྟབ་པོ་ཞེས་ཀྱང་འབྲིའོ། །

བརྟབས་པ། ལྷུང་བ། མགྲོགས་པོ། ཆ་གི་ཆི་གི། སྟོང་འཚབ་པ། རིངས་པ། གེལ་བ། སྐྱག་པ། གེད་པ།
 འཛིགས་སྤང་། གེལ་བ་དང་དངངས་སྐྱག་འཚུབ་འཚུབ། རིང་འཇམ་དབྱངས་བརྟེན་སྤྱིན་རྒྱ་
 མཚོ་ལས། མ་བརྟབས་འཁོར་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱུན་ཏུ་གསལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 (མ་བརྟབས་ཞེས་པ་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཡིན) བརྟབས་པ་དང་། བརྟབས་བརྟབས་པོ་
 གཉིས་ནི། ཤས་ཆེ་རྒྱུད་གི་བྱུང་བར་ཅུ་མོ། །དཔེར་ན་མགྲོགས་པོ་དང་། མགྲོགས་པོ་
 མགྲོགས་པོར། རིངས་པ་དང་། རིངས་པ་རིངས་པར་ཞེས་པ་སྟེ་བྱུང་ལན་གཉིས་བསྐྱེས་པ་

ནི་ཆེས་ཆེར་གྱི་དོན་མཆོན་པ་ཡིན་ནོ། །མ་བརྟམས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
བརྟན་ངས། (འདུལ་བ) བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་རྟག་དབྱང་མེད་པར་གྲུ་ཆོས་དུ་འཇུག་སྐྱེན་པའམ་སྦྱར་བའི་
དོན་ཡིན། དབྱིན་སྐད་དུ་ impulsive ཟེར་བ་དེ་རང་ཡིན་པར་སེམས། ལུང་རྣམ་འབྲེད་ ཅ
༡༧༣༠ བལ་ལས། བདག་གི་ཚུང་མ་དེ་ཡང་གཞུང་ལ། བརྟན་ངས་ལ། དག་ཤུལ་ཆེ་བ་ཡིན་
པས་བྱ་དེ་ལ་བསྐྱེན་བཀྱར་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་རྣམ་
པར་འབྲེད་པའི་ཆེག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཅ ཅུ་ ༡༣༤༧ ལས། བརྟན་ངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་བརྟན་སྐྱེན་པ་སྟེ། ཚེལ་བ་ལ་གཞོལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །བསྐྱེད་དར་ལྷ་རམས་པས། བརྟན་ངས་པ་ནི་བཙོན་པ་སྟོད་པ་དང་། གཟུ་ལུས་དང་རང་
བཙོན་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། བརྟན་ངས་པ་ནི་ཡི་གེ་མ་དག་ཅིང་། བརྟན་ངས་གྱི་གོ་དོན་རྣམས་
ལའང་དབྱང་དགོས་པར་སྣང་ངོ། །

བརྟན་ལ། (བརྟུན་པ) བཙོན་པའི་བརྟུན་པ་ཡིན་པར་བཤད།
བརྟུལ། (རྟུལ་བའི་འདས་མ་འོངས) 1 (འདུལ་བ) བསྐྱུས་པ། འདུལ་བའི་གཞུང་རྣམས་སྟུ། གནས་
མལ་བརྟུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བརྟུལ་བ་བྱས་པམ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྤྱིང་
སྟོབས། བརྟུལ་བ་བརྟན་པ་ཞེས་དང་། དཔའ་བརྟུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 བཙོན་འགྲུས། ཚེལ་
བ། མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་འགྲེལ་པ་ལས། སྟོམ་དགའ་མོས་དེ་ལ། སང་དག་འཆི་འམ་སྤྱས་
ཤེས་ཀྱིས། །དེ་རིང་ཉིད་དུ་བརྟུལ་ཏེ་བྱ། །འཆི་བདག་སྟེ་ཆེན་དེ་དང་ནི། །བདག་དང་བཤེས་
པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །4 རྣོ་ཐར་པའམ་རྣོན་པོ་མ་ཡིན་པའང་འཇུག རྟུལ་
གྱི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བརྟུལ་བ་བརྟན་ལ། བརྟུལ་བ་བརྟན་པོ་དང་དོན་འདྲ།
བརྟུལ་བ་བརྟན་པོ། འབད་པ་ཆེན་པོའི་དོན། བེའུ་བུམ་སྟོན་པོའི་མིང་བརྟུ་གོ་དགའ་བ་འགའ་ཞིག་
བཤད་པ་སོམ་ཉིད་སྟན་སེལ་ལས་བཤད། བེའུ་འགྲེལ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་བཙོན་འགྲུས་དང་
བརྟུལ་བ་བརྟན་པོས་སྦྱབ་པར་མི་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཤོད་བྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་

མོ་ལ། བརྟུལ་བ་བརྟན་པ་ཞེས་པ་སྙིང་འགྱུར་བ་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད།
 བརྟུལ་ཞུགས། སྟོང་པའི་མིང་། སྤྱ་བཤད་ནི། སྤར་གྱི་ཅིང་སྟོང་ནམས་བརྟུལ་བའམ་བསྐྱུས་ནས་
 བཟུང་པའི་སྟོང་པ་ལ་ཞུགས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲལ། རྟུལ་ཞུགས་ཀྱང་འཐད།
 བརྟུལ་ཞུགས་གནས། དཀའ་ཐུབ་ཅན། བར་སྟོང་། སྒྲིམ་ཆེན་པ། རྟུལ་འབྱོར་པ། ཆེ་སྒྲོས་བཏང་གི་
 བྱ་བལ་བ་ནམས་སོ། །
 བརྟུལ་ཞུགས་ཇོགས་པ། དཀའ་ཐུབ་བྱུབ་པ། བྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས།
 དཀའ་ཐུབ་བྱུབ་པ་ནི་བརྟུལ་ཞུགས་ཇོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞི། (སེམས་ཅམ) ཆོགས་བདུན་གྱིས་བཞག་པའི་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་
 དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་གྱི་ས་བོན་ནོ། །
 བལྟམ་པ། གང་པའི་དོན་ཏེ། གཏམས་པ་དང་དོན་གཅིག་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ང ༡༡༣བཏལ་ས། དེ་
 རས་འདུན་པ་གདོང་ལ་མཆི་མ་ཆར་བཞིན་འབབ་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་གསོལ་བ།
 སེང་གེ་སྟག་གིས་བལྟམ་བ་དང་། །ལྷགས་རྗེས་བལྟམ་པའི་ནགས་ཆལ་དུ། །འབའ་ཞིག་སྐྱུ་
 གཉེན་དང་བལ་ནས། །འཕགས་པ་ཇི་ལྟར་སྟོང་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཤོང་
 གི་རྒྱང་བ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། སེང་གེ་དང་སྟག་གིས་གང་བ་དང་། །ལྷགས་རྗེས་ཀྱིས་གང་པའི་
 ནགས་ཆལ་དུ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །
 བལྟམས་པ། སྐྱེས་པའམ་འབྱུངས་པ།
 བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ། བལྟ་བས་ངོམས་པར་མི་འགྱུར་བ། མཛེས་པའི་དོན་ཡིན།
 བལྟས་ཅི་འཆལ། བལྟས་ཅི་དགོས་ཏེ། བལྟས་མི་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །
 བལྟས་པའི་རིགས་པ། འབྲས་བུ་ནམས་འབྱུང་བ་རྒྱ་དང་རྒྱུ་ལ་བལྟས་པའོ། །འདི་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་
 དང་དོན་དམ་དང་དེ་དག་གི་གཞི་ནམས་སོ་སོའི་སྟོན་སུམ་ཆོལ་བའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་
 མོར་གསལ།
 བསྟང་བ། (བརྟེན་ཅིང་) མགོན་ལམ་གྲོགས་ཀྱི་བརྟེན་ཅིང་ཡིན་པར་བཤད། མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། བསྟང་

བས་ཡོངས་སྤྱི་མ་བཟུང་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོ། །

བསྟན་འགྲུར། བཀའ་ཡི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་བོད་
སྐད་དུ་བསྒྱུར་ནས་སྒྲིགས་བཅུ་དུ་བྱས་པ་ལ་བསྟན་འགྲུར་ཞེས་བྱའོ། །དཀའ་བ་དུ་མས་
འཕགས་པའི་ཡུལ་བསྐོད་ནས། །མཁས་ཤིང་གྲུབ་པའི་བཅ་གྲུབ་མཐའ་ཡས་དང་། །རྒྱལ་
བའི་བཀའ་ཡི་དགོངས་འགྲེལ་དབག་མེད་པ། །ཕྱོགས་འདིའི་བསོད་ནམས་ཞིང་དུ་ལེགས་
བར་བྱངས། །དེ་ལྟར་བསྒྱུར་བའི་དགོངས་འགྲེལ་བསྟན་བཅོས་གང་། །བསྒྱུར་རོ་ཅོག་རྣམས་
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །ཕྱོགས་གཅིག་བསྐྱུས་ཤིང་སྒྲིགས་བཅུ་ལ་བཀོད་ནས། །དཀར་
ཆག་མཛོད་ལ་བསྟན་འགྲུར་ཞེས་སྤྱི་བྲལ། །ཞེས་བསྟན་འགྲུར་རིན་པོ་ཆེ་སྤིང་ཞིའི་རྒྱན་
གཅིག་གི་དཀར་ཆག་རིན་ཆེན་མཛོད་པའི་ཕྱ་ཆོམས་ཞེས་བྱ་བ་ལས་གསུངས་སོ། །བོད་རྒྱ་
ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། སྒྲིགས་བཅུ་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཅོ་བརྒྱད་ཅམ་བཞུགས་བར་གསུངས་
ཀྱང་། བོད་དུ་བཤད་པའི་དཀར་ཆག་རིན་ཆེན་མཛོད་པའི་ཕྱ་ཆོམས་ལས། སྒྲིགས་བཅུ་
ཉིས་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྷ་ཡོད་པར་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཡི་དགོངས་འགྲེལ་
འགྲུར་རོ་ཅོག་སྒྲིགས་བཅུ་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྷའི་གངས། །མཐིང་ཤོག་ནམ་མཁའ་བཞུན་
འདྲའི་ངོས་ཡངས་པོར། །དབུ་ཁང་སོ་སོར་སྐབ་བ་ཆེན་པོ་དང་། །དོ་རྩེ་སྟོང་སོགས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

བསྟན་འགྲུར་ནང་འདུལ་བའི་སྐོར་སྒྲིགས་བཅུ་ཇི་ཅམ་བཞུགས་སྐོར། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་སྐོར་བསྟན་
འགྲུར་ནང་སྒྲིགས་བཅུ་ཇི་ཅམ་བཞུགས་སྐོར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བསྟན་བཅོས། <འཕྲུ> 1 གཞུང་ངམ་དཔེ་ཆ་སྤྱིའི་མིང་། 2 བྱེ་བྲག་ཏུ་ཤེས་རྒྱུ་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་
གསུངས་པའི་གཞུང་ལ་བསྟན་བཅོས་ཟེར། དཔེར་ན་ནང་བ་སངས་རྒྱུ་པའི་བསྟན་བཅོས་
རྣམ་དག་རྣམས་ལྟ་བུ། བཀའ་བཅད་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ལོ་རྒྱུ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོས།
བསྟན་བཅོས་ལ་བསྟན་ཆོས་ཞེས་གསར་བཅོས་མཛོད་ཀྱང་འདི་སྤར་སྤུས་བཞིན་གནས་འདུག་
རྒྱུ་པར་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དུ་གཟིགས་ན་ཤེས་སོ། །འཆོས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་

པའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་རབ་ལ། བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཟེར། སྤྱོད་བཞད་ནི། སྤྱོད་དཔོན་གྱིས་ཆོས་བསྟན་རྣམས་སྤོང་མའི་སྤོང་བཅོས་པས་ན་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་རོ། །ཀམ་པ་བརྒྱད་པ་མི་བསྟོད་དྲོ་རྩེའི་མཛོད་འགྲེལ་ཏཱ་ལའ་ས། དེས་ཆོག་ནི་འགྲེལ་པ་ལས། བསྟན་བཅོས་ནི་སྤོང་མ་འཆོས་པའོ། །ཞེས་པས་སྤྱིར་སྤོང་མའི་སྤོང་འཆོས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་མོ། །

བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། བསྟན་བཅོས་ཆོས་པའི་རྒྱ་བུན་སུམ་ཆོག་པ་གསུམ། ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་ལྷ་ལ་མཁས་པ། ཡང་དག་པར་རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་ནས་བཟུང་སྟེ་དམ་པ་བར་མ་ཆད་པའི་མན་ངག་དང་ལྷན་པ། ཡི་དམ་ལྟེ་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་གསུང་གི་གནད་བཞོན་པ་དང་གསུམ། འདི་གསུམ་ནི་བུན་སུམ་ཆོག་པ་པའི་ཡན་ལག་དང་དེ་གསུམ་མ་ཆད་ཡང་དེ་གསུམ་རེ་རེས་ཀྱང་གཞུང་ཆོས་པར་བྱུང་རོ། །

བསྟན་པ། 1 བྱེད་འགྲེལ་འདས་མ་འོངས། སྟོན་པ། (དམ་པ) འཆད་པ། 2 སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་རབ། སངས་རྒྱལ་ལེགས་པ་བཞད། རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བསྟན་པ་ནི། ཤེས་རབ་སྟོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྷ་དང་མི་བདུད་ཅིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་མངོན་སུམ་བྱ་བ་དང་བསྟོམ་པར་བྱ་བ་དག་ལ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་སྟེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱལ་བས་ལེགས་པར་བཞད་པ་རི་སྟེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱོད་བཞད་ནི། སྤང་སྤང་གི་གནད་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པས་ན་བསྟན་པ་ཞེས་བྱའོ། །3 ཆོག་པ་པའི་བསྟན་པ། འགྲོག་ལམ་གཉིས་ལྷ་བྱ། བསྟན་པ་སྤྱད་པ། (འདུལ་བ) ལྷ་ཐོ་ཐོ་གཉན་བཅན་གྱི་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྟེས། སྤང་བཅན་གྱི་དུས་སུ་སྤོང་བཏོད། ཁྱི་སྤོང་གི་དུས་སུ་དག་ཐེར་མཛད། ཁྱི་རལ་གྱི་དུས་སུ་སྤྱད་གསར་བཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ལབ་སྟེ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་གནས་པ་དེ། སྤང་དར་གྱིས་མ་བསྐྱབས་པའི་བར་

གྱི་བསྟན་པའི་འཕེལ་རིམ་ལ་བསྟན་པ་སྔ་དར་ཞེས་ཟེར་རོ། ཅུང་ཟད་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ལྷ་
 མོ་མོ་རི་གཉན་བཅན་གྱི་རིང་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་སྤེང་དུ་སྤང་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་པའི་སྤྲེགས་
 བམ་སོགས་ནམ་མཁའ་ལས་བབས་པ་ཆོག་དོན་མ་ཤེས་ཀྱང་། མཆན་གཉན་པོ་གསང་བར་
 བཏགས་ནས་མཆོད་དེ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྟེས། སྟོང་བཅན་སྤམ་པོའི་དུས་སུ་བོད་ཡིག་
 སྔར་མེད་སྟོལ་བཏོད། བོད་ཀྱི་ཉེན་གྱི་གཙོ་བོ་མི་བསྟོད་དོན་དང་། རྩོམ་པ་ལྟ་སུན་གཉིས་
 སྤྱན་བྲངས། ར་ས་འབྲུལ་སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་བཞེངས། སངས་རྒྱལ་པལ་མོ་ཆེ་
 ལ་སོགས་པ་ཆོས་མང་པོ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ནས་བསྟན་པའི་སྟོལ་བཏོད། ཁྱི་སྟོང་ལྷེ་བཅན་
 གྱི་དུས་སུ་མཁན་ཆེན་ཞེ་བའ་འཆོ་དང་། སྟོབ་དཔོན་བརྒྱ་འབྲུང་གནས་ལ་སོགས་པ་བཤེས་
 གཉེན་དུ་མ་གདན་བྲངས། བེ་རོ་ཅ་ན་ལ་སོགས་པ་སད་མི་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་། དེ་ལ་བཞེན་
 བས་དུར་སྤྲིག་འཛིན་པའི་རབ་བྲུང་གི་སྤྱེ་འཕེལ། ཀ་ཅེག་ཁང་གསུམ་སོགས་སྐད་གཉིས་སྤྱ་
 བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་མང་དུ་བྲུང་བས་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འབྲེལ་དུ་མ་བསྒྱུར། ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་རྒྱ་
 གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལ་སྤྱན་བྲངས་ཏེ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་རྒྱ་ནག་
 ཏེ་ཤང་མ་རྒྱ་ལ་ནའི་ལྷ་རན་རིགས་པས་སུན་བྲུང་ནས་སྟོམ་རིམ་གསུམ་མཛད་དེ་ལྷ་སྟོད་ནམ་
 བར་དག་པ་སྤེལ་བར་མཛད་དོ། ཁང་འབདག་ཁྱི་རལ་གྱི་དུས་སུ་བརྗེ་རྩི་ན་མི་བྲ་ལ་སོགས་
 པ་མཁའ་པ་དུ་མ་སྤྱན་བྲངས་ཏེ། དམ་པའི་ཆོས་དུ་མ་བོད་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་གསུང་རབ་ཐམས་
 ཅད་སྐད་གསར་བཅད་གྱིས་གཏན་ལ་པབ་སྟེ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད། ཁྱང་དར་གྱིས་
 མ་བསྐྱབས་པའི་བར་གྱི་བསྟན་པའི་འཕེལ་རིམ་ལ་བསྟན་པ་སྔ་དར་ཞེས་བྱའོ། བོད་རྒྱ་ཆོག་
 མཛོད་ཆེན་མོར། སྔར་ལྷ་མོ་གཉན་བཅན་གྱི་དུས་སུ་དབུ་བརྟེས་པ་ནས་བརྒྱང་ཞེས་གསུང་
 རྒྱ་ཡིན་པ་ལ། སྔར་གཉེད་ཁྱི་བཅན་པོའི་དུས་སུ་དབུ་བརྟེས་པ་ནས་བརྒྱང་ཞེས་འཁོད་འདུག་
 པ་ཡིག་ནོར་ཡིན་པེས་ཤིང་། གཞན་ཡང་། སྟོལ་བཏོད་གསུང་རྒྱ་ལ། སྟོལ་བཏོད་ཅེས་འཁོད་
 འདུག་པ་ཡང་ཡིག་ནོར་རོ། །

བསྟན་པ་བྱི་དར། (འདུལ་བ) བསྟན་པ་བྱི་དར་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། བསྟན་པའི་མེ་རོ་སྤང་ནས་གསོས་

ཚུལ་གྱི། སྒྲིམ་དར་གྱིས་བསྟན་པ་བསྟུབས་པའི་དུས་སུ། གཙང་རབ་གསལ། གཡོ་དགོ་
 བྱང་། དམར་ཤུག་སྒྲིམ་སྒྲེ་མཁས་པ་མི་གསུམ་དཔལ་ཆེན་ཚུ་པོ་དེའི་སྒྲིམ་བྲན་བཞུགས་
 པ་ན་བཙུན་བ་སྒྲིམ་བྱེད་པ་མཛོང་ནས་གཏམ་ངེས་པས། རྒྱལ་པོ་སྒྲིམ་དར་གྱིས་བསྟན་པ་
 བསྟུབས་པར་ཤེས་ཏེ། འདུལ་བ་བྲེལ་ཁལ་གཅིག་བཀལ་ཏེ་མངའ་ངེས་སྟོང་དུ་བྲོས་ནས་གར་
 ལོག་ནས་ལམ་ཐོན་ནས། རྟོར་ཡུལ་ཡུལ་དུ་བྱིན་ཏེ་སྐད་རིགས་མི་གཅིག་པའི་སར་བསྟན་པ་
 དར་བར་བྱ་སྟམ་པ་ལ་དར་བར་མ་རུས་ཏེ་མདོ་སྐད་སྟོང་སྒྲིམ་གྱི་པེ་རོ་ཚུ་མཆོ་ན་ཚུར་བྱང་སྟེ་
 མ་ལུང་རྟོ་རྟེ་བྲག་པ། ཨ་ཚུང་གནས་རྫོང་ཏན་ཏིག་ཤེས་གྱི་ཡང་དགོན་ན་སྒྲིམ་ཞིང་ཡོད་པ་
 ལས། མ་ཚུ་ཁའི་སྒྲུགས་རྩིས་མཐོང་སྟེ་དགོངས་ཀ་མི་འདུག་པ་རྣམས་ལ་སྒྲིམ་པས། ལས་
 དང་སྐལ་བར་ལྷན་པ་མོས་པས་སྟོང་པའི་ས་པ་སྒྲུག་བྲུགས་ལ་འབར་བྱ་བས་བསྟར་བྱིན་
 བས་དད་ནས་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་ཞུས་པས། འདུལ་བའི་པོ་ཏེ་གཏད་ནས་འདི་སྟོས་དད་ན་
 རབ་ཏུ་དབྱུང་གསུངས། བསྟུབས་པ་དད་ནེ་མཆེ་མ་བྱུང་ངོ། །དེར་གཙང་གིས་མཁན་པོ་བྱས།
 གཡོས་སྟོབ་དཔོན་བྱས་ཏེ་དགོ་ཚུལ་དུ་བསྟུབས་སོ། །མཁན་སྟོབ་ལས་མིང་སྦྱར་ཏེ་དགོ་བ་
 རབ་གསལ་དུ་བཏགས། བྱིས་སྒྲུགས་རབ་ཆེ་བས་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུ་བཏགས། དེ་
 ནས་བསྟེན་རྫོང་གས་ཞུས་པས་དགོ་སྟོང་ལྔ་མ་ཆང་བས་མི་འོང་གསུང་བ་དང་། སྒར་ལྷ་ལུང་
 དཔལ་གྱི་རྟོ་རྟེ་བ་དགོ་སྟོང་གསུམ་སྟོང་ཐང་དུ་འདུག་པ་མཐོང་བས་བཙལ་ཏེ་དཔལ་གྱི་རྟོ་
 རྟེ་དང་མངའ་ནས་ཞུས་པས། ངས་རྒྱལ་པོ་བས་ད་བས་ཁ་སྟོང་མི་འོང་གི་ངས་བཙལ་གྱི་
 གསུངས་ཏེ། རྒྱ་ནག་ཏུ་ཤང་གེ་བང་དང་། གྱི་བན་བྱ་བ་གཉིས་བཙལ་ཏེ་བཏང་ངོ། །དེ་ནས་
 དགོ་ཚུལ་ལོ་གཅིག་ལོན་ཏེ་སྒར་གྱི་མཁན་སྟོབ་ཀྱིས་མཁན་སྟོབ་བྱས། མར་གྱིས་གསར་
 རྟོན་བྱས། རྒྱའི་དགོ་སྟོང་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་སྟོང་བྱས་ཏེ་ལྡིེ་ཆོགས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་
 སོ། །འོད་དབྱས་ནས་སྒྲུ་མེས་ཚུལ་བྲིམས་ཤེས་རབ་སོགས་མི་བརྒྱ་འོངས་ནས་སྒྲ་ཆེན་ལས་
 རྟོས་པ་སྒྲངས། དེ་རྣམས་པོད་དུ་ཐོན་ནས་གནས་གཞི་བཟུང་ཞིང་སྟོམ་པ་སྟེལ་བས། བསྟུན་
 པའི་མེ་རོ་སྐད་ནས་གསོས་ཏེ། སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟན་པ་སྦྱར་ཡང་དར་བའི་འགོ་ཚུགས་པ་

ལ་བསྟན་པ་བྱི་དར་ཞེས་བྲུག། སྟོང་ནས་གསོས་ཚུལ་ནི། ལྷ་ཁྲ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་དུས་སུ་
ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་རྒྱ་གར་དུ་ཆོས་སྒོལ་པར་བཏང་བས་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ་
མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བསྐྱར། འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་པག། ཆོས་ལོག་དང་སྒྲགས་
ལོག་རྣམས་ཆར་བཅད་དེ་བསྟན་པ་རྣམས་པར་དག་པས་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ལ་སྦྱ་བྱིན་གྱིས་
བྱུང་བར་མཛད་པ་ཡང་བསྟན་པ་བྱི་དར་རོ།

བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་བྱ་བཞི་ལམ་གྱིས་འབྱེད་ཤེས་པ། མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གཏན་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་
གཅིག་འཆར་རྒྱ་བའི་ལམ་དུ་བསྐྱས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ཤེས་པ་ལ་ཟེར། དེའི་དོན་ལ། མཁས་
པ་འགའ་ཞིག་གིས། ཤེའི་དེ་ལྟ་རྒྱུ་འབང་ཡང་བྱ་བཞི་ལམ་གྱིས་འབབ་པ་བཞིན། ཉམས་
ལེན་གྱི་སྒྲོ་གང་ནས་བཅམས་ཀྱང་བསྟན་པའི་གཏན་ཐམས་ཅད་དེའི་ནང་དུ་ཁྱིག་ཁྱིག་འདུས་
ནས་འོང་བ་ལ་བཞེད། ཡང་གཞན་དག་གིས། སྒྲེ་སྟོང་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྒྲེ་བཞི། བསྐྱབ་པ་
གསུམ་དང་སྒྲགས་ཀྱི་ལམ་སྟེ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བྱ་བཞི་བཞིར་བྱས་ནས་དེ་ཐམས་ཅད་ཆར་
བའི་དོན་དུ་བཞེད། རྒྱུ་དབང་བྱམས་པས། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམས་པ་གསུམ་དང་གསང་
སྒྲགས་དང་བཅས་པ་ལ་ཟེར་ཏེ། དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་རྣམས་དག་འཁོར་བཅས་བྱ་གཅིག་
མན་དག་བདུན་དང་བསྐྱབ་བྱ་པར་བྱིན་དང་པོ་ལྟ་དང་བཅས་པ་བྱ་གཅིག་ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་
བྱིན་མཐའ་བལ་ལྟ་བའི་སྟོར་བྱ་གཅིག་གསང་སྒྲགས་དོན་རྒྱེ་གཤམ་པའི་སྟོར་བྱ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་
རྒྱེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་པ་ལ་གཞི་བྱས། རྒྱེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་སྟོན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་བྱ་བཞི་ལམ་གྱིས་
འབྱེད་ཤེས་པ་དཔེ་རྒྱ་མ། རོ་བོ་རྒྱེ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཆོག་འདི་དབྱང་གཞི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་
ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས།

བསྟན་པ་ཕྱོགས་མཐར་སྐྱོང་བའི་དར་ཆེན་དུག་རྒྱུ་རྒྱུ་ཅོང་ཁ་བའི་བསྟན་པ་ཕྱོགས་མཐར་སྐྱོང་བའི་སྒོལ་མ་
དུག་ནི། སྟོང་ཤེས་བཟང་། སྦྱང་ཤེས་བཟང་། ལུ་གེ་དག་དབང་གྲགས་པ། ལྟོ་བ་རྒྱལ་མཆོན་
སེང་གེ་རྒྱ་མ་དཔལ་ལྡན་ཤེས་རབ། རྒྱ་མ་ཡོན་ཏན་དཔལ་བ་རྣམས་སོ། །

279

སྒྲིམ་སྒྲིམ་རྣམས་མ་ཆོག་པར་བཤད་དོ། །མདོར་ན་མི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
སྒྲིམ་སྒྲིམ་ཆ་བཙུག་པའི་ཆ་བཞི་དག་སྒྲིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་བྱུང་བའི་ཆ་གཅིག་
རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་། ལྷག་མ་ཆ་དགྲུ་ཅམ་མའི་དག་བྱུང་བའི་རྒྱུ་གྱིས་བྱུང་བས། ད་ལྟ་ཆ་
གཅིག་ལུས་པར་གྲགས་སོ། །རྒྱལ་པ་རྒྱ་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་སོགས་སུ་གཟིགས།
བསྐྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་མ་རྒྱུས་ལ། (འདུལ་བ) སྤང་བུ་ཡོད་ཆད་སྤང་བ་མ་ཡིན་པར་རང་གིས་བྱས་
ཆོད་ཅམ་ཞིག་སྤང་བའི་ནང་བའི་རབ་བྱུང་། དགེ་ཚུལ་པ་མ་གཉིས། དགེ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལྟ་བུ།
བསྐྱེད་པ་ཤེད་སྤྱེད་ཀྱི་འཇམ་པ། བཞེ་ཤེད་སྤྱེད་ཀྱི་ལུང་དང་འབྲ། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
བསྐྱེད་པའི་སྤྱིང་པོ། ¹ (མདོ་ལུགས་) སྤྱོད་པ་ཉིད། རྩེའི་རྩེན་འབྲེལ་བསྤྱོད་པ་ལས། བསྐྱེད་པའི་སྤྱིང་པོ་
སྤྱོད་པ་ཉིད། །ཅེས་དང་། ཡང་། རྩེའི་གསུང་ལས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མ་ལུས་སྤྱེ་སྤྱོད་
གསུམ། །དེ་ཕྱིར་བསྐྱེད་པའི་སྤྱིང་པོ་སྤྱོད་པ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ² བསྐྱེད་པ་
གསུམ། ³ (ལྷགས་ལུགས་) གསང་བ་འདུས་པ།
བསྐྱེད་པའི་གཏད་རབས་བདུན། (འདུལ་བ) སྤྱོད་པའི་གཏད་རབས་བདུན་དང་འབྲ། བུ་སྤོན་རིན་ཆེན་
པོ་དང་། བཤ་ཆེན་སྤོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། རྒྱ་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་སོགས་
ན། བསྐྱེད་པའི་གཏད་རབས་བདུན་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་། སྤོན་པའི་བསྐྱེད་
པ་གང་ལ་གཏད་པའི་ཡུལ་ལས་རྒྱུད་རིམ་ཡིན་པས་བསྐྱེད་པའི་གཏད་རབས་བདུན་ཞེས་
སྤྱིས་ཀྱང་འཐད་དོ། །
བསྐྱེད་པའི་ཐ་མ། ཆོས་བསྐྱེད་པའི་མཁུག་ཏུའམ་མཐར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
དགེ་བཤེས་སྤོན་པའི་ཞལ་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྤྱི་མ་བྱ་བ་བཤད་པ་ན་འབྲམས་སྤྱིས་པར་གོ་
བ་བསྐྱེད་ལ་ལག་ཏུ་ལེན་པ་ན་བསྐྱེད་པའི་ཐ་མ་ལ་གང་པན་དང་ཐད་ཀར་དོན་དུ་གང་འབྱུང་
སྤོན་པ་ཞིག་དགོས་གསུང་དོ། །ཞེས་པའི་བསྐྱེད་པའི་ཐ་མ་ལ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཅམ་སྤང་
སྤྱེ། བ་སོའི་ཆོས་རྩེའི་མཆོན་ལས། སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྐྱེད་པའི་ཐ་མ་ལ་ཞེས་འབྱུང་ལ། བཤ་
ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་ལས་རིམ་ཟེན་ཟེས་ཅན་ལས། བསྐྱེད་པའི་ཐ་མ་ཞེས་པ་

ནི། སྤྱིར་སངས་རྒྱུ་གྱི་བསྟན་པའི་ཐ་མ་ཐེར་རྒྱ་མ་ཡིན་གྱི། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་གང་འདྲ་
ཞིག་བསྟན་ཀྱང་དེའི་མཐུག་ཏུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གསུངས། ཞེས་གསུངས་སོ། ། ཡལོང་ས་
ཡ་རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་འགྲེལ་ལོ། །

བསྟན་པའི་དབལ་གྱུར་ཞེས་སོགས། བསྟན་པའི་དབལ་གྱུར་སྤྱི་མཐོང་ཞབས་པད་བརྟན། །བསྟན་འཛིན་
སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱི་སྤྱོད་ཡོངས་ལ་ཁྱབ། །བསྟན་པའི་སྤྱི་བདག་མངའ་ཐང་འཕྲོར་བ་རྒྱས། །བསྟན་
པ་ཡུན་རིང་གནས་པའི་བཟ་གིས་ཤོག །ཅེས་པའི་ཆོག་ས་བཅད་གཅིག་པོ་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་
ནི། རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་སོག་ཡུལ་མེབས་སྐབས། ཁོང་གི་སྤྱི་བདག་ས་སྤྱོད་
བཟ་གིས་རབ་བརྟན་པས་ཆེབས་ཡོབ་ལ་འཇུག་ནས། བསྟན་པའི་དབལ་གྱུར་སྤྱི་མཐོང་ཞབས་
པད་བརྟན། །བསྟན་འཛིན་སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱི་སྤྱོད་ཡོངས་ལ་ཁྱབ། །ཅེས་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་འབྲལ་
ཅོམ་མཛད་ཐོག་མཆོ་མས་བརྒྱུད་ཏེ་གསུང་རྒྱ་མ་བྱུང་བས། བསྟན་པའི་སྤྱི་བདག་མངའ་
ཐང་འཕྲོར་བ་རྒྱས། །བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་པའི་བཟ་གིས་ཤོག །ཅེས་པའི་ཆོག་རྒྱུ་
མ་གཉིས་ཆེབས་ཐོག་ནས་གནང་བས་ཆོག་དོན་ཟབ་ཅིང་གིན་རྒྱབས་ཆེ་བར་གྲགས་སོ། །
བསྟན་འབར་མ། བསྟན་འབར་མ་འདི་རྒྱ་བ་སྤྱོད་མའི་མདོ་ཡི་སྤྱང་ཆ་བོད་དུ་མ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་ནང་
ནས་ལྷ་སྤྱོད་ཀྱིས་བརྟུས་པ་ཡིན། ཞེས་སྤོང་རྩོལ་སྤྱི་མཐོང་འབྲུམ་སྤྱོད་གས་བཅ་གཉིས་
བ་༦༠༩ལས་བཤད།

བསྟན་མ་བཅུ་གཉིས། ༡ རྩོམ་གྱི་གྲགས་མ་སྤོན་སོ། (བྱང་གི་གནས་མཆོ་སྤྱོད་ཐོན་གནས། གཡས་ཕུར་བ།
གཡུ་འབྲུག་ལ་ཆེབས་པ) ༢ རྩོམ་གྱི་གྲགས་མ་སྤོན་སོ། (ལྷ་འབྲོད་ལྷ་རིན་གནས། གཡས་ཐང་གི་ཕུར་བ།
ཤེལ་རྒྱུ་རྒྱུ་མེད་ལ་ཆེབས་པ) ༣ རྩོམ་གྱི་གྲགས་མ་སྤོན་སོ། (ལ་ཕྱི་གངས་ཀྱི་དུ་བ་ན་གནས། གཡས་རྩོམ་ཆེ་ཅི་
ལྷ་བ། མེད་གེ་ལ་ཆེབས་པ) ༤ རྩོམ་གྱི་གྲགས་མ་སྤོན་སོ། (ཡར་འབྲོག་གངས་ཀྱི་མཆོ་ན་གནས། གཡས་ལྷགས་
ཕུར་བ། གམེར་ཤ་ལྷ་མོ་ལ་ཆེབས་པ) ༥ རྩོམ་གྱི་གྲགས་མ་སྤོན་སོ། (ཡར་འབྲོག་གངས་ཀྱི་མཆོ་ན་གནས། གཡས་ལྷགས་
ཕུར་བ། གམེར་ཤ་ལྷ་མོ་ལ་ཆེབས་པ) ༦ རྩོམ་གྱི་གྲགས་མ་སྤོན་སོ། (གཙང་དབུས་ཏུ་མཆོ་མས་རྩོམ་ཁ་རྒྱ་ན་གནས། གཡས་མདའ་
ལྷུང་ལ་ཆེབས་

པ) ༥ རྩོམ་མེ་ལྷ་མོ་དཀར་མོ། (བྱང་སྟོང་གསེར་ཆེན་དྲངས་དམར་མཆོན་གནས། གཡམས་
དབྱུག་མོ། བཀའ་ལ་ཆེབས་པ) ༩ རྩོམ་མེ་ལྷ་མོ་ལྷ་ལྷ། (མ་དེ་རབ་འབྱམས་སམ། མ་ཆེན་སྟོན་
རན་གནས། གཡམས་བྱར་པ། ག་བཤམ་འབྲོང་ལ་ཆེབས་པ) འདི་བཞི་ལ་གནོད་སྦྱིན་མོ་བཞི་ཟེར། ༩ ཀོང་
བཙུན་དེ་མོ་དཀར་མོ། (ཀོང་ལུལ་གྲེ་སྤྱི་དེ་གདོང་ན་གནས། གཡམས་བྱམ་པ། ཀོང་རྟ་དཀར་མོ་ལ་ཆེབས་པ) ༡༠
བཙན་ལ་ལོ་རོལ་བའི་རྩོམ་མེ་སྟན་གཅིག་མ་དམར་མོ། (གཉལ་མོ་རོལ་གནས་ན་གནས། གཡམས་བྱར་པ།
ཤེལ་ནག་ཁ་མེད་ལ་ཆེབས་པ) ༡༡ སྟན་བཙུན་རྩོམ་མེ་ལྷ་མོ་མི་ལ་དམར་ནག་ (གཙང་སྟོང་རྩོམ་ནག་
ལྷ་ལ་ན་གནས། གཡམས་བྱར་པ། ག་བ་ལུ་མོ་ལ་ཆེབས་པ) ༡༢ རྩོམ་མེ་གཡུ་སྟོན་མ་སྟན་མོ། (ག་ལུ་ག་གོ་ལ་མཚོ་
ཁམས་གཡུ་དེའི་གནས་མཆོག་ན་གནས། གཡམས་ཅང་ཉེ་བ། གཡུ་ཡི་མེད་གེ་ལ་ཆེབས་པའོ) འདི་བཞི་ལ་སྟན་མོ་
བཞི་ཟེར། རྩོང་རྩོམ་སྟན་མ་བསྟན་མ་བཙུག་ཉིས་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་བཤད།
བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས། (མཛོད) རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ལ་ཟེར། མཆེས་ས་
མཛོད་དེབ་གཟུགས་ ༣༥ ལས། བསྟན་དུ་ཡང་མེད་ལ་ཐོགས་པ་ཡང་མེད་པའི་གཟུགས་
ནི་རིག་བྱེད་མིན་པ་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །
བསྟན་རིམ། ལོ་རྒྱུ་བ་སྟོན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྩོམ་མེ་ཆོས་རྣམས་ཁུ་བོ་རྩོག་ལོ་རྒྱ་བ་ལེགས་པའི་ཤེས་
རབ་ལས་གནས་ནས་བསྟན་རིམ་མཛད།
བསྟན་རིམ་ཆེ་ཆུང་། ལོ་རྒྱུ་བ་སྟོན་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོན་མའི་གཙོ་བོ་གོ་ལུང་བ་སྟོན་ཤེས་འབྱུང་གནས་
ཀྱིས་མཛད། འདི་རྩོམ་མེ་ལས་སྟོན་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་ཞིང་། རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་བས་འདིའི་
སྟེགས་བཅས་གཟིགས་དུས་སུ་མཆོད་པ་སྟོན་ཆོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་མཛད་ཅིང་། ལམ་རིམ་ཆེན་
མོ་ཡང་པལ་ཆེར་འདི་དང་མཐུན་པར་མཛད་པར་བཤད།
བསྟན་བཤད། མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་མིང་།
བསྟན་སྟངས། ལུས་ཀྱི་གྲུས་འདུད་དང་། བཀྱར་སྟེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད།
བསྟན་གནས། 1 དལ་གསོ་བའི་གནས། 2 རྒྱུན་དུ་སྟོང་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་།
བསྟན་བ། (བྱེད་མེད་མ་འོངས) དལ་གསོ་བའི་བདེ་སྤྱིང་ཡིན་པར། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་སོགས་གསུང་།

ད་ལྟ་བར་སྟེ་དང་། འདས་པར་བསྟེས། སྤྱལ་ཆོག་ལ་སྟེས་འབྲི་ཞེས་གསུངས། དལ་གསོ་
བའི་བདེ་ཆིང་ཡིན་པར། དབྱངས་ཅན་དག་འཁོ་གསུང་།

བསྟེང་བ། (ཁྱེད་མེད་མ་འོངས) བརྟམ་ཐབས་ཀྱིས་བྱར་ཀྱིས་འབྲུ་བ། སྟེང་བ་ལ་གཟིགས།

བསྟེང་ཆོག 1 བྱར་ཀྱི་འབྲུ་བའི་ཆོག་འབྲུ་སྟོང་དཔའ་འབེབས་ཀྱི་ཆོག་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་བ་ཆེན་པོས།
དེང་དུས་སྟོགས་མ་མི་དགའི་དོར་ན། །གྲ་གྲུའི་གར་མཁན་ཚུལ་འཆོས་གོས་གྲོན་པའི། །ཆར་
ཆོས་མང་པོའི་རྣམ་ཐར་འབྲེག་པའི་ཆོག་མཐོང་ཆེ་དཔྱོད་ལྡན་པལ་ཆེར་བསྟེང་ཆོག་སྟེ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 སུན་འབྲིན་པའི་ཆོག་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། དངོས་ཤུགས་
འགལ་བའི་ཆོག་སྟེས་ནས་གཞན་ལ་ཆོལ་བའི་མིང་དུ་བཤད། བཤ་ཆེན་ལྷག་མཆོག་པས།
བསྟེང་ཆོག་ཅེས་བ་དངོས་བསྟན་དང་། །ཤུགས་བསྟན་མི་མཐུན་པ་ཡི་ཆོག་སྟེས་ན་གཞན་
ལ་ཆོལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བསྟེང་སྟེང་། ཆོད་ལྟ་བ། གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཆོད་དཔོག་པའི་དོན། པལ་སྐད་དུ། ཉམས་ཆོད་ལེན་ཞེས་བ་
དེ་ཡིན་པར་སེམས། སུན་འབྲིན་བ་དང་། འབྲུ་བའི་ཆོག་ཏུའང་བཤད་དོ། །

བསྟེན་བ། 1 (ཁྱེད་འབྲེལ་འདས་མ་འོངས) བསྟེན་པའི་དོན་ཡིན། རྒྱས་པར་བཤད་ན། གང་ཞིག་ལ་སྟོན་ཉི་
ཞེང་དེའི་ཡོན་ཏན་འཛོམ་དོན་དུ་བཙོན་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་ཁྲ་མ་བསྟེན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ཡང་
ན་ཡོན་ཏན་སྟོབ་པའི་དོན་དུ་རེ་བ་ཞུ་བ། སྟེ་བཤད་ནི། བསྟེན་པ་སྟེ་བསྟེན་པའམ་སྟོན་ཐག་ཉི་པོ་
ཁྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །བསྟེན་པ་དང་བསྟེན་པ་གཉིས་དོན་འདྲ་བར་འདུག་ཚུལ་ནི།
དེབ་སྟོན་ལས། བྱིན་ས་ཇེ་བཙུན་གཞོན་ཅུ་སྟོན་གྱི་ཞབས་བྱེད་དུ་ཡང་དག་པར་བསྟེན་ཉི་
སྟེ་སྟོང་པལ་ཆེ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 ཉམས་སུ་སྟོང་བའམ་སྟོང་བའམ་སྟེང་
པ། འབྲིག་པ་བསྟེན། སྟེན་བསྟེན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་ཐོན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས།
བསྟེན་པར་བྱ་བ་ནི་ཉམས་སུ་སྟོང་བར་བྱ་བའོ་ཞེས་གསུངས། 3 གཏུགས་པ། སྟེན་པ་བསྟེན་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 4 སེམས་གནད་དུ་པབ་པ། དན་ཤེས་བསྟེན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 5 བརྟེན་པའམ་
འགྲོགས་པའི་དོན་དུའང་ཁུ་བྲུ་ཁྲ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་གསུང་། 6 གོམས་པར་ཁྱེད་

པ། སྒྲོབ་སྒྲིང་གི་དཀའ་འབྲེལ་༡༢༡ན་༣ལས། བསྟན་པ་ནི་གོམས་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

བསྟན་པར་བྱ་བ། 1 ཉམས་སུ་སྒྲིང་བར་བྱ་བ། 2 ཡོན་ཏན་སྒྲུང་བའི་ཡུལ།

བསྟོན་ལྷགས། ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ། སྒྲིར་བསྟོན་པ་དང་ལྷགས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཡང་། ཉན་
གསེས་ཀྱི་བྱེད་པར་སྒྲུ་མོ་ཡོད་དེ། བསྟོན་པ་ནི་སྒྲིར་བྱེད་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ། བསྟན་པ་ནི་
གཞན་གྱིས་རང་ལ་ངེས་པ་ན་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ལ་ཟེར་རྟེ། ལུང་སྟན་ཆོག་གས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་
ལས། བསྟོན་པ་ནི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་སོ། །ཞེས་དང་། བསྟན་པ་ནི་གཞན་གྱིས་
ངེས་པ་ན་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྟོན་ཆེན་བཞི། 1 ༡ ཅུ་གོ་མིས་མཛད་པའི་འཇམ་དབྱངས་མཛད་ཡོན་མའི་བསྟོན་པ། ༢ ཅུ་
གོ་མིས་མཛད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མཛུ་བ་ཀེར་གྱི་བསྟོན་པ། ༣ མཐོ་བཙུན་བྱུང་རྗེས་
མཛད་པའི་ཐུབ་དབང་གི་བསྟོན་པ་ལྟ་ལས་སྤུལ་བྱུང་། ༤ སྒྲོབ་དཔོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲོལ་མའི་བསྟོན་པ་མེ་རྟོག་སྤང་འཛིན་དང་བཞིའོ། །2 རྗེ་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བསྟོན་ཆེན་བཞི་ནི། ༡ ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་བསྟོན་པ་རྟེན་
འབྲེལ་བསྟོན་པ། ༢ འཇམ་དབྱངས་ལ་བསྟོན་པ་བསྟོན་སྒྲིན་བྱ་མཆོ། ༣ བྱམས་པའི་བསྟོན་
ཆེན། ༤ རྣམ་བྱུལ་མའི་བསྟོན་པ་དང་བཞིའོ། །(རྣམ་བྱུལ་མའི་བསྟོན་པ་ནི། ས་གསུམ་འགྲོ་
བའི་རེ་སྒྲོང་དངོས་བྱུབ་གཉེས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་བསྟོན་པ་འདིའོ) དང་པོ་གསུམ་ནི་ཡོངས་
སུ་གསུམ་ལ་བྱི་མའི་གངས་འབྲེན་ལ་མི་མཐུན་པ་འགའ་རེ་སྤྲང་རོ། །

བསྟོན་ཆོག་སྤྲུལ་སྒྲུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟོན་ཆོག་དང་འབྲེལ།

ཐ་གྲུ། ཐག་གྲུ་ལ་གཟེགས།

ཐ་གྲུའི་ལྟོ། རྩལ་འཇུག་གི་མིང་སྟེ། གྲེས་པའི་དུས་ཐ་གྲུའི་སྟེ། རགས་བཅེངས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བཞིང་
 པའམ། ཡང་ན། རྩལ་འཇུག་གི་ཚུང་མ་ལྟ་མོ་གྲགས་ཅན་མས་རྩལ་འཇུག་གི་མགོ་ལ་མེ་ཏོག་
 འཛོག་པར་འདོད་པ་ལ་མ་བསྟུབས་ནས་ལྟོ་བ་ལ་བཞག་པས་མེ་ཏོག་ལྟོ་བར་བཏགས་སོ། །

ཐ་ཆད། དམན་པའི་ནང་ནས་དམན་པའམ། ངན་པའི་ནང་ནས་ངན་པ་ལ་ཟེའ། འདུལ་བ་ནས་པར་འབྱེད་
 པའི་ཆོག་ནས་པར་བཤད་པ་༩ ཚུ ༡༥ བལ་ལས། ཐ་ཆད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆེས་ལྷག་པར་སྤྲད་
 པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐ་སྟད། ༡ མིང་། བན། ༢ ཐ་སྟད་འདོགས་མཁན་གྱི་སྒོ་འཕེལ་འདུ་ཤེས། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འབྲེལ་
 སྟོང་པོ་མཆོག་ལས། ཐ་སྟད་ནི་འདུ་ཤེས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐ་སྟད་བརྒྱད་ལྟན། དགེ་སློང་མ་ཐ་སྟད་བརྒྱད་ལྟན་ནི། བསྟེན་ཇོགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་དང་ལྟན་པ། ལྟ་བ་
 མཐུན་པ། མཆན་མི་མཐུན་པ། ལུས་བསྟེན་དུ་རུང་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། ཐ་སྟད་
 གསུམ་དང་ལྟན་པ། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །

ཐ་སྟད་ལྟ་ལྟན། མི་ཡིན་པ། སྤྲ་ཤེས་པ། རོན་གོ་པ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། མ་ནིང་མ་ཡིན་
 པའོ། །

ཐ་སྟད་དང་ལྟན་པ། སྟོ་བ་མ་ཡིན་པ།

ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་པ། ཐ་སྟད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲགས་པ། གྲགས་པ་ནི་འདིར་སྤང་ཞིང་སྤྱོད་བའམ་གྲུབ་
 པའི་དོན་དེ་ལ་ཐ་སྟད་པའི་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་མི་གཞོད་པ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་

བས་མི་གཞོད་བ་སྟེ་ཁྱད་བར་གསུམ་ལྟན་ཞིག་ལ། བ་སྟན་དུ་ཡོད་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་
 རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བ་སྟན་བའི་ཤེས་བ་ལ་གྲགས་བ་ཡིན་བ་དང་རྗེ་ལྟར་གྲགས་
 བའི་དོན་དེ་ལ་བ་སྟན་བའི་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་བ་མེད་བ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལའང་རང་
 བཞིན་ཡོད་མེད་ཚུལ་བཞིན་དུ་དབྱེད་བའི་རིགས་པས་གཞོད་བ་མི་འབབ་བ་ཞིག་ནི་བ་སྟན་
 དུ་ཡོད་བར་འདོད་ལ། དེ་ལས་ལྷོག་བ་ནི་མེད་བར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། བ་སྟན་དུ་ཡོད་
 བ་དང་ཡོད་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་

བ་སྟན་བདེན་ལ། (དབུ་མ) ཀུན་རྫོབ་བདེན་ལ། བ་སྟན་འདི་འཕགས་པ་སློ་བྱོས་མི་ཟད་བས་བསྟན་བའི་
 མདོ་༩ མ་ ༡༡༣༣བཅའས། གཞན་ཡང་བདེན་བ་ནི་གཉིས་ཏེ། རྣམ་བ་གཉིས་པོ་གང་ཞེ་ན།
 གང་འདི་བ་སྟན་གྱི་བདེན་བ་དང་། དོན་དམ་བའི་བདེན་བའོ། །ཞེས་གསུངས། སློབ་དཔོན་
 དབྱེག་གཉེན་གྱིས་མཛད་བའི་སློ་བྱོས་མི་ཟད་བས་བསྟན་བའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩
 ཅི་ ༡༡༣༣བཅའས། འཛིག་རྟེན་གྱི་བ་སྟན་རྣམས་བདེན་བས་ན་བ་སྟན་བདེན་བ་སྟེ། རྗེ་ལྟར་
 ལྷང་བ་ཅམ་དུ་བདེན་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་མདོ་ལས་ཀྱང་། འཛིག་རྟེན་རྣམས་ལ་གང་
 ཡོད་བར་བདེན་བ་ལ་ཡང་བདེན་བ་ལ་ཡང་དེ་བདེན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་དམ་བ་ཉིད་
 བདེན་བས་ན་དོན་དམ་བའི་བདེན་བ་སྟེ། རྗེ་ལྟར་གནས་བ་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཞེས་གསུངས། དབུ་མ་ལ་འཇུག་བ་ལས། བ་སྟན་བདེན་བ་ཐབས་སུ་གྱུར་བ་དང་། དོན་
 དམ་བདེན་བ་ཐབས་སུ་གྱུར་བ་སྟེ། །དེ་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་ལ། །དེ་ནི་རྣམ་
 རྟོག་ལོག་བས་ལམ་ངན་ཞུགས། །ཞེས་གསུངས།

བ་སྟན་བའི་ཤེས་ལ། (དབུ་མ) ཡུལ་དེའི་ཡིན་ལུགས་ལ་མི་དབྱེད་བར། ཡུལ་དེ་རྗེ་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་
 གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་བའི་ཤེས་བ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་བ་སྟན་བའི་ཤེས་ལ། མ་དབྱེད་བའི་ཤེས་ལ།
 འཛིག་རྟེན་བའི་གྲགས་བའི་ཤེས་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། མ་དབྱེད་བའི་ཤེས་བ་ཞེས་བ་དབྱེད་བ་
 ཡེ་ནས་མི་བྱེད་བའི་དོན་མིན་བར་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་བ་སྟན་བའི་
 ཤེས་བ་ནི་ཆོས་གང་ལའང་རྗེ་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི། ལྷང་བའི་

དོན་དེ་སྒྲོ་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲུང་བ་ཙམ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་དོན་གྱི་ཡིན་ཚུལ་ལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིན་
 ལྟས་དུ་མི་དཔྱད་པའི་ཤེས་པ་མ་བརྟགས་པར་འབྲུག་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཉིད་ལ་མ་དབྱེད་པའི་
 ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། བརྟག་པ་ཡེ་མི་བྱེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་བའམ་ཐ་སྙད་པའི་
 ཤེས་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲུང་ཞིང་གྲགས་པ་ལྟར་འབྲུག་གི། ཡིན་ལུགས་དེ་ལྟར་ཡིན་དབྱེད་ནས་
 འབྲུག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཞེས་བྱ་བའང་ཡིན་པས་འདི་འདྲའི་ཤེས་པ་
 བྱི་གྲུབ་མཐས་སྒོ་བསྐྱར་མ་བསྐྱར་ཐམས་ཅད་ལ་འོང་བས་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་འདུག་ཀྱང་
 འཇིག་རྟེན་པའི་གྲགས་པ་འམ་མ་དབྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། གྲུབ་མཐས་སྒོ་མ་བསྐྱར་པའི་
 འཇིག་རྟེན་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་མི་བཟུང་ངོ། །གྲུབ་མཐས་སྒོ་བསྐྱར་བ་ལའང་དེ་ལྟར་
 ཐ་སྙད་དུ་གྲགས་པ་ལྟར་རམ་འོན་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་དེ་ལྟར་གནས་སམ་ཞེས་དཔྱད་པའི་སྒོ་
 མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་དེའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་དབྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ག་
 ལ་དགོས། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆཀ་སོ་གྲུབ་མཐའ་
 དང་བྲལ་བ་ཁོ་ན་ལ་འདྲི་བ་མ་ཡིན་གྱི། ཆོལ་བྱི་ཆོལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་དབྱེད་པའི་སྒོའི་འབྲུག་
 ཚུལ་ལ་དེ་ལྟར་འབྲུག་བསྟུན་པས་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་པ་དེ་ལ་གྲགས་པ་ནི་སྒྲུང་བའམ་
 རྒྱུད་པའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་རྣམས་སོ། །ལས་འབྲས་དང་ས་ལམ་ལ་སོགས་
 བ་སལ་བ་ལ་མ་གྲགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐོས་པ་དང་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པས་ལུལ་དུ་བྱས་པའི་ཆེ་
 ཡིན་ཚུལ་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་མི་དཔྱད་པའི་ཤེས་པ་རང་དགའ་བ་ལའང་སྒྲུང་བ་ཡིན་པས་འཇིག་
 རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིན་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་མ་གཞན་གྱིས་མི་གཞོད་པ། (དབྱེས) དཔེར་ན་ཐག་པ་སྐྱུལ་ཡིན་པ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་
 མ་གཞན་ཐག་པ་སྐྱུལ་མིན་པར་རྟོགས་པའི་ཆོད་མས་གཞོད་པ་ལྟར་སོང་བཤོ། །

ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པར་གྲགས་པ། (དབྱེས) ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲུབ་པ་སྟེ། དེ་ལ་སྒྲུང་བའམ་དེས་
 རྒྱུད་པའི་ལུལ་རྣམས་ལ་ཟེར། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པར་གྲགས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

ཐ་སྙད་ཆོད་གྲུབ། (དབྱེས) ། ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་མས་དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ། ཐ་སྙད་ཆོད་གྲུབ་

ཟེར། དཔེར་ན། བྱམ་པ་ངེས་པའི་ཆད་མས་བྱམ་པ་རི་ལྟར་གཞལ་བ་བཞིན་དུ་བྱུང་བ་ལྟ་
བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱམ་པ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་དེ་ཆད་མའམ་མི་བསྐྱབ་བའམ་ཡང་
དག་པ་ཡིན་པ་དང་། དེས་རི་ལྟར་བཞག་པ་ལྟར་བྱུང་བའོ། །སྤྱིར་བཏང་། ཐ་སྟངས་ཆད་བྱུང་།
ཆད་བྱུང་། ཆད་མས་བྱུང་བ། ཡོད་པ། ཐ་སྟངས་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་འདི་ལ་དབྱེད་
པར་བྱ་བ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་དེ། གཞན་ཕྱོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཐ་སྟངས་ཆད་བྱུང་ཅེས་པ་
འདི། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྟེར་གྱི་ཐ་སྟངས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ། ཉལ་ཐང་ཐང་དུ་
འགོག་ཅི་བྱུང་བྱེད་ཀྱང་། ཐ་སྟངས་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ཕྱག་གིས་བསྟར་ནས་གིས་པའི་
ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་ནི་མི་སྣང་སྟེ། རྗེའི་དབུ་མའི་ཁྱི་ཀ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་རབ་
གསལ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ། ལེགས་བཤད་གསེར་
ཐོང་། རྒྱགས་ཕྱོགས་ནས། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན། རིམ་ལྔ་གདན་ཞོགས། རྒྱགས་རིམ་
ཆེན་མོ། འབྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས། མཐའ་གཅོད་སྟུ་གྲ། སྤྱི་དོན་ཀྱན་གསལ། བདེ་མཆོག་
འབྲེལ་བ་འདོད་འཛོ། གསང་སྒྲགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་བྱུང་སྟེ་མ་སོགས་
སུ་བྱར་ཅམ་ཡང་མི་འབྱུང་བས། ད་ཁྱེད་ཅག་ལ་བསྟན་རྒྱ་ཡོད་ན་སྟོན་ཅིག 2 ཐ་སྟངས་
ཆོས་ཅན་ཀྱན་ཞེས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཆད་མས་བྱུང་ཅིང་གཏན་ལ་བབ་པ་ལ། ཐ་སྟངས་ཆད་བྱུང་
ཟེར་ཏེ། མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆའི་སྟེ་མ་ལས།
མདོར་ན་ཐ་སྟངས་ཆད་མས་བྱུང་བ་བཞག་ས་མེད་པར་འབྱུང་འོ་ཅམ་ལ་བསྟན་ནས་གཞན་
ངོར་འཛོག་པ་མ་གཏོགས། རང་ལུགས་ལ་གང་ཡང་བཞག་ས་མེད་པར་ལས་འབྲས་ལ་སྐྱར་
འདེབས་ཀྱི་ཆད་ལྟ་ཆེན་པོ་ལ་དབུ་མའི་ལྟ་བུའི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དེ་ཉིད་འགག་པའི་ཆད་
དུ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ནན་ཏུ་ཆེ་བར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། བྱུང་ཐང་བསྟན་པའི་
སྟོན་མའི་རྗེའི་བསྟོད་པའི་དོན་ལྟར་མའི་འབྲེལ་བ་༩༠ལས་ཀྱང་། ཐ་སྟངས་ཆད་བྱུང་སྟོན་དུ་
མ་སོང་བར་རང་བཞིན་མེད་པར་བཟུང་བར་རྫོམ་པ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཆོག་
ཅམ་ལ་ཡིད་བརྒྱས་བྱས་པའམ། ཡེ་མེད་དུ་བཟུང་བར་འགྲོ་ཡི། རང་བཞིན་མེད་ཏོགས་ཀྱི་

སྒྲོར་མི་འགྲུར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འབྲེལ་ལས། ཆོས་ཅན་ཡོད་ན་ཆོས་ནམས་ལ། །འདིག་
 རྟེན་ན་ནི་དབྱེད་པ་འཇུག་ །ཅེས་དང་། དབྱེ་མ་ལུང་རིགས་གཏིར་མཛོད་ལས། ཐ་སྙད་ཆད་
 གྲུབ་འཇོག་མི་ཤེས་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཆད་གྲུབ་འཇོག་མི་
 ཤེས་པར་རང་བཞིན་མེད་པར་བརྒྱུད་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མི་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་
 བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས། 3 ཡང་། དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་
 བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་བཤམ་འཇོག་བྱུང་བ་ལ་ཐ་སྙད་ཆད་གྲུབ་ཟེར། 4 ཡང་། ཐ་སྙད་
 བདེན་པ་སྟེ་ཀུན་རྫོང་བདེན་པ་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ལའང་ཐ་སྙད་ཆད་གྲུབ་ཟེར་རོ། 5 ཡང་། ཐ་
 སྙད་པའི་ཆོས་པར་བཏགས་ཅམ་མིན་པར་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལའང་། ཐ་སྙད་
 ཆད་གྲུབ་ཟེར་བ་ཡང་ཡོད། རྒྱ་མཁན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་པ་འགའ་རེས་
 ཐ་སྙད་ཆད་གྲུབ་མེད་ཅེས་སྒྲུ་མཁན་ཡང་ཡོད་དོ། །དེ་ནི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ། རང་བཞིན་
 ཀྱིས་གྲུབ་པ། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཅའ་བའི་ཆེ་ནྟེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་དོན་
 འདྲའོ། །ཐ་སྙད་ཆད་གྲུབ་འདོད་ཚུལ་ཐ་མ་འདི་ནི་མོར་བར་སེམས་སོ། །

ཐ་སྙད་བཞིག་པའི་སྟོང་བ། རྟེན་འབྲེལ་བཞིག་པའི་སྟོང་བ་དང་དོན་འདྲ། རྟེན་འབྲེལ་བཞིག་པའི་སྟོང་
 བ་ལ་གཟེགས།

ཐ་དད། སོ་སོ། སོ་སོ་བ། མི་འདྲ་བ།

ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས། བདག་དང་གཞན་ནོ་སྟེ་ཐ་སྙད་པའི་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་ལ་ཟེར། དེ་ན་ཆེན་ཐེང་
 བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ ༡༦ ནམ་ཉལས། ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ནི་བདག་དང་གཞན་ནོ་སྟེ་ཐ་
 བ་སྟེ། དེས་ན་ཐམས་ཅད་དུ་བདག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་སྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐ་ན། ལྷག་ཤོས། དམན་ཤོས། རྒྱུད་ཤོས། མ་མཐར། མ་མཐའ་ན། རྒྱུད་མཐའ་ན། རྒྱུད་དུ་ན། རྒྱུད་ས་ན།
 དམའ་ས་ན། རྒྱུད་པ་དང་དམན་པ་སོགས་ཀྱི་མ་མཐའི་ཆད་གཞི་སྟོན་པའི་ཆོག་ཅིག་ བརྒྱད་
 རྟེན་པའི་འབྲེལ་བ་གནད་ཀྱི་རྒྱ་འོད་ལས། ཐ་ན་ཞེས་པ་ནི་ལྷག་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
 བ་ཡང་གོང་དང་གནད་གཅིག་གོ། ལྷག་པ་མེད་པའམ་ལྷག་མ་མེད་པ་ཞེས་པ་ནི། དེའི་རྗེས་

སྲ་གང་ཡང་ལྷག་མ་ལུས་བ་སྟེ་སྲུག་ཤོས་ཀྱི་དོན་ནོ། །བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་བཟེལ་སྟིང་པོ་
མཆོག་ལས། ཐ་ན་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་ཅུ་ན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བོད་རྒྱ་
ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོས། ཐ་ན་འདི་དོན་ལ། མ་ཐམར་ཞེས་བ་དང་། དག་གསར་ལས། ཆད་ལས་
འདས་བར་སྟོན་ཏེ། ཞེས་དང་། དག་སྟོན་བཟེལ་པར། རྒྱུད་ཅུ་ན་ཞེས་བ་ཤད་དོ། །

ཐ་བ། སེམས་རྒྱལ་ལོ། སེམས་རྒྱད་ཀྱི་ང་ལོ། རྒྱད་པེངས་པ། མ་རྒྱུངས་པ། ལས་སྤྲི་མི་རྒྱུང་བ། མི་
 བསྐྱན་པ། མ་དུལ་བ། པེངས་པ། སྤྲ་མཁེགས། རན་པ། བེད་མེད་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད་
 དོ། །སྤྱད་པའི་ལུང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་འཕྱག་པའི་རྟེན་ཆེན་དུ་བྲངས་པ་ལས། ལུང་བསྐྱན་མ་ཐོབ་
 བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་འགའ་ཞིག་གིས། །ལུང་བསྐྱན་ཐོབ་ལ་སེམས་ཁྲོས་ཙོང་པ་ཙོམ་བྱེད་
 པ། །ཐ་བ་སློན་ལྷན་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་རི་སྟེད་པ། །དེ་སྟེད་བསྐལ་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་
 དགོས་སོ། །ཞེས་ཐ་བ་སློན་ལྷན་ཞེས་པ་ཞེ་སྤང་ལ་སྦྱར་ལ། །ཡང་བྱམས་པ་སང་གེ་སྤྱིའི་མདོ་
 མདོ་ཀུན་བཏུས་སུ་བྲངས་པ་ལས། གཞོད་སེམས་དང་། ཐ་བ་དང་ཞེ་སྤང་གི་སེམས་བསྐྱེད་པ་
 ཙོམ་གྱིས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་ལ་སྤྱང་ཞིང་སྤྲིང་པར་འཕྱུར་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་
 པལ་ཆེར་གོང་དང་འབྲ་པར་སྤྱང་དོ། །ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དུ། མ་དུལ་བའམ་པེངས་པའི་དོན་
 ལ་བཤད། རྒྱད་པེངས་པའམ་ཀྱིང་པའི་དོན་དུ། དབྱངས་ཙན་དགའ་སློ་གསུང། དཔེར་ན་ལོ་
 གཅིག་གཉིས་ཀྱི་པིང་ལ་མ་སྒོས་པའི་ཞིང་ས་ལ་ཞིང་ཐ་བ་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བསྐྱན་དར་སྤྲ་
 རས་པ་གསུང། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྱིར་རྒྱ་མཆོའི་
 འབྲལ་པ་ལས། ཐ་བ་སྟེ་པེངས་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཙན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ཐ་མ། 1 དམན་པ། 2 བྱི་མའམ་རྗེས་མ། མཐའ་མཐུག་ 3 ཟུང་དུ།

ཐ་མར་བྱེད། (འདུལ་བ) ལྷན་གཙོད་པར་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན།

ཐ་མར་བྱེད་པར་འགྱུར། (ལུ་ལ་ལ) ལྷན་གཅིད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་
བ་སོགས་ལས་གསུངས།

ཐ་མལ། 1 དཀྱུས་མ། བལ་བ། དམན་བ། 2 མ་བཙུམ་བ། རང་བཞིན་བ།

ཐ་མལ་གྱི་སྤང་ཞེན། རང་དང་སྤོང་བཅུད་སོགས་ཐ་མལ་དུ་སྤང་ཞིང་དེར་ཞེན་པའི་སྒྲོ། འདི་བསྐྱེད་
 རིམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་བུ་ཡིན། རྗེའི་སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་བུ་ནི། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཐ་མལ་པའི་སྤང་བ་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་
 པ་ཐ་མལ་བར་ཞེན་པའི་ང་རྒྱལ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འདིའི་
 ཐ་མལ་པའི་སྤང་བ་ནི། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་སྤང་བའི་སྤོང་བཅུད་མིན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་
 ལ་ཐ་མལ་གྱི་སྤོང་བཅུད་དུ་སྤང་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེ་དཔལ་མང་པའི་སྤྲུགས་
 གྱི་ས་ལམ་༩ རྗེ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་བར་བལྟ་བའི་མིག་འབྱེད་ ཉལས། བསྐྱེད་
 རིམ་སྤང་བུ་ཐ་མལ་སྤང་ཞེན་གྱི། །གཉེན་པོ་ལྟ་ཡི་ང་རྒྱལ་ཡོད་པ་དང་། །གསལ་སྤང་མེད་པ་
 །གཉིས་ལ་སྤྱ་བཞི་ཡོད། །སྤང་བའི་གཉེན་པོར་ལྟ་ཡི་རྣམ་པ་དང་། །ཞེན་པའི་གཉེན་པོར་ལྟ་
 ཡི་ང་རྒྱལ་བསྐྱོམ། །ཐ་མལ་སྤང་ཞེན་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི། །བདེན་སྤང་བདེན་ཞེན་གཉིས་
 ལ་བྱེད་དགོས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས།

ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ། ༡ (བཀའ་བརྒྱུད) བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བྲག་ཆེན་གྱི་བདེ་ཆད་ཅིག མ་བཙུགས་རང་བབས་
 སུ་བཞག་པའི་ཤེས་པ། ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་ཐ་མལ་ནི་དམན་པ་ལ་ཐ་མལ་གྱི་སྤྱ་
 སྤྱར་བའི་ཐ་མལ་མིན་པར། བཙུགས་བསྐྱེད་མེད་པར་རང་བབས་སུ་བཞག་པ་ལ་ཐ་མལ་དུ་
 བཞག་ཅེས་པ་དང་དོན་འདྲའོ། །དེ་དང་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཉིད་
 དེ་བཞིན་ཉིད། གདོད་མའི་མི་ཤེས་པའི་ཐེག་ལེ་ཆེན་པོ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་མ།
 བྲག་རྒྱ་ཆེན་མོ། གཉུག་མའི་ཡེ་ཤེས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་
 གངས་སུ་གསུངས། སྤྱ་བཤད་ནི། མ་བཙུགས་རང་བབས་སུ་བཞག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ན་
 ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། ༢ རྒྱུ་རང་དགའ་བ། རྒྱུ་པལ་པའམ་དམན་པ།

ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་མངོན་དུ་བྱས། (བཀའ་བརྒྱུད) དབུ་མའི་རྩ་བ་རང་རྒྱུད་ལ་སྤྱེས་པ་ན། ཐ་མལ་གྱི་
 ཤེས་པ་མངོན་དུ་མངོན་ཅེས་པ་དང་། ཆོས་སྤྱི་མངོན་སུམ་དུ་བྱས། རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྤྱིར་ཤར་
 ཞེས་ཐ་སྤྱད་མངོན་དོ། །

མ་མལ་དུ་བཞག མ་བཅོས་པར་བཞག རང་བབས་སུ་བཞག རང་ལུགས་སུ་བཞག རང་གར་བཞག
རང་མལ་དུ་བཞག རང་སར་བཞག རང་སོར་བཞག སོར་བཞག སོ་མར་བཞག བཅོས་
བསྐྱད་མེད་པར་བཞག་པ། སྒྲོད་ལ་བཞག ལྷག་པར་བཞག པལ་སྐྱད་དུ་རང་འཇགས་བཞག་
ཅེས་པ་རྣམས་སྦྱར་དོན་འདྲ།

མ་མལ་པ། མ་མལ་དང་འདྲ།

མ་ཆིག ། ཆིག་དོན། ཆིག་གི་དོན། དོན། དཔེར་ན་ལུང་ཐུན་ཆེགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ལས། འདས་པ་
དང་བཅས་པར་འཇུག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་དང་བཅས་པར་གྱུར་ཞེས་བྱ་
བའི་མ་ཆིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།² མིང་། ཆིག་³ དམ་བཅའི་ཆིག་⁴ ཅུ་བ་ལའང་
འཇུག་ཅེས་ཁ་ཅིག་ཟེར།

མ་རམ། དན་པའི་དོན། ཡི་གུར་གསུང་།

མ་རམས། གཏམས་པའི་དོན། ཡི་གུར་གསུང་།

ཐག་གུ། ཐག་པ་ཐུང་ཐུང་ལ་ཐག་གུ་ཟེར། འདིའི་ཆིག་ཐུར་གྱི་གུན་ཆུང་དུ་འཕམ་པ་མའི་དོན་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་ཁྱི་ཆུང་དུ་ལ་ཁྱི་གུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། ཐག་གུ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལེགས་པ་ཡིན་ཀྱང་།
ཐ་གུ་ཞེས་འབྲི་བ་འདི་ཡོངས་བྱུང་དང་གྲགས་ཆེ་བར་སོང་། ཐག་གུ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལེགས་
པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཐག་གུ་ཞེས་བརྗོད་ན་ཐག་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞེས་ཐུབ་ལ། ཐ་གུ་
ཞེས་བརྗོད་ན་གོ་མི་ཐུབ་པས། དེའི་ཕྱིར་ཐག་གུ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལེགས་སོ། །

ཐག་པ་བསྟོགས་པ། ཐག་པ་བསྟུས་པའམ་འབྲིལ་པ།

ཐགས་མཁན་གྱི་ཀླར་སྟབས་བཞིན། དེས་འཛོག་གི་དཔེ།

ཐགས་མ། (འདུལ་བ) ། ཐགས་འཐག་མཁན་གྱི་བྱད་མེད་ཀྱི་མིང་།² ཐགས་བཏགས་ནས་བཅོས་པའི་
རྒྱ་དངོས། དཔེར་ན་སྟན་ཐགས་མ་ཁ་ཐོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས།
སེག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱིག་མ་ལ་སོགས་པའི་ཐགས་མ་གྱུ་བཞིའོ། །རེ་ལྷེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་
ཁྱེན་རིང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐགས་བཟང་། ཆགས་བཟང་བ་དང་བྲལ་འགྲིག་པའི་དོན། ཆོམས་ཐགས་བཟང་བ་ལྟ་བུ། སོ་དང་སོའི་
བར་ལ་བར་སྟོང་ཆེན་པོ་ཆེན་པོ་མེད་པར་ཆགས་བཟང་བ་ལ། ཆོམས་ཐགས་བཟང་ཟེར་བ་
ཡིན། ཐགས་ཞེས་པ་དང་ཆགས་ཞེས་པ་གཉིས་དོན་འདྲ་བར་སེམས།

ཐང་། 1 གཞོང་འབྲུར་མེད་པའི་ས་ཆ་ཁོད་སྟོམས། དཔེར་ན་ཐང་བདེ་པོ་ཞེས་དང་། ཐང་སྟོང་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 2 ཐེངས། དཔེར་ན་འདུལ་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ། ཐང་འགའ་ཐང་པའི་རྩེ་མ་ཞེས་འབྲུང་
བ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་དོན་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་སོགས་སུ་གཟིགས། 3
དམ་པོའི་དོན། དཔེར་ན་དམ་སྟོང་ལ། ཐང་སྟོང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཞེས་པར་འོག་ཏུ་ཐང་སྟོང་ཅེས་
པའི་ཐང་དུ་གཟིགས། འདི་ལ་དོན་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་གཞན་དུ་གཟིགས།

ཐང་ག། ཐང་ག་ལ་གཟིགས།

ཐང་འགའ་ཐང་པའི་རྩེ་མ། འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་རྩེ་མ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲལ་ཏེ། སྐད་འཆོང་མའི་མིང་།
ཐང་ཅིག་ འདི་ལ་དེང་དུས་ཀྱི་སྐད་མ་གཅིག་དང་སྐར་རྩེ་སོ་བྲལ་ཡོད། It has 96 seconds དུས་
མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ལ་དེའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཅེས་བྲལ། དེའི་སྐད་ཅིག་མ་
བྲལ་ཅུའི་ཡུན་ལ། ཐང་ཅིག་ཅེས་བྲལ། །མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་ཐང་ཅིག་ཅེས་གསལ།

ཐང་གཅིག་ ཐང་ཅིག་དང་འདྲ། རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་ཐང་གཅིག་ཅེས་གསལ།

ཐང་བ། དུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་ དཔེར་ན་གནམ་ཐང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོམས་ལས། རྣམ་ཐང་བ་
ལས་ཆར་མི་འབབ། །ཅེས་དང་། དེའི་ཐང་གི་ཆོམས་འགྲེལ་༡༥༤བཅའས། སྤྱིན་དང་བྲལ་
ཞིང་གནམ་ཐང་བ་ལས་ཆར་མི་འབབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐང་བྲུ། གཞོང་འབྲུར་མེད་པའི་ས་ཆ་ཁོད་སྟོམས། ཐང་དང་དོན་གཅིག་ ཆོམས་དེབ་གཟུགས་༡༦༥ལས།
དགོན་པ་འཇམ་ཡང་ན་གྲོང་དག་གས། །གཞོང་ངམ་ཐང་བྲུ་དག་ཀྱང་བྲུང་། །གང་ན་འཕགས་པ་
བཞུགས་པ་ཡི། །ས་དེ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐང་མ། (བད་རྩྱུང་) 1 མང་པོ་མཉམ་དུ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བཀྲམ་སྟེ་བཞག་པའི་ཕྱང་པོའི་མིང་། འདུལ་བ་
གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པལས། ཐང་མཞེས་བྲུ་བ་ནི་བཀྲམ་པའི་ཕྱང་པོའོ། །ཆོམས་ཞེས་བྲུ་བ་

ནི་བཞེག་པའི་ཕུང་པོ་དོ། །ཕུངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚེམས་དག་གི་ཕུང་པོ་དོ། །ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རྒྱུ་པོ་ལས་གཞན་པའི་ཚེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་
བ་ཕུང་གཞིལ་ས། ས་གཞི་ཆེན་པོ་འདི་ལ་སེམས་ཅན་གང་དག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་
འཁོར་མའི་མཐའ་སྟེ་གི་ལ་བྱས་པས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱན་ཏུ་གཙོད་པར་བྱེད། ཀྱན་ཏུ་
འཆེག་པར་བྱེད། ཀྱན་ཏུ་རྟུང་བར་བྱེད། ཀྱན་ཏུ་འབྲལ་བར་བྱེད་ཅིང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱན་
ཏུ་བཅད། ཀྱན་ཏུ་གཞེགས། ཀྱན་ཏུ་བརྟུངས། ཀྱན་ཏུ་བྲལ་ནས་འདི་ཐང་མགའི་གཞུང་བྱེད།
འདི་ཚེམས་གཅིག་ཏུ་བྱེད། འདི་ཕུངས་གཅིག་ཏུ་བྱེད། འདི་ཕུང་པོ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་ཅིང་འདི་
ཐང་མགའི་གཞུང་བྱེད། འདི་ཚེམས་གཅིག་ཏུ་བྱེད། འདི་ཕུངས་གཅིག་ཏུ་བྱེད། འདི་ཕུང་
པོ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་ཀྱན་ཏུ་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་ལས་གཞི་དེ་ལས་སྒྲིག་པ་ཡང་མེད།
གཞི་དེ་ལས་སྒྲིག་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་
པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༤༦ རྟལས་ཀྱང། དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །² ཡང། ཞིང་
ཁ་ནས་བསྐྱས་ཏེ་གཡུལ་ཁའི་ནང་ཕུངས་པའི་སྟོན་ཐོག་ ཞིབ་པར་བཤད་ན། ཞིང་ཁ་ནས་
སྟོན་ཐོག་བསྐྱས་ནས་མི་རུལ་པའི་ཕྱིར་གཡུལ་ཐང་དུ་སྤུལ་མོར་ཉི་མར་བཀྲས་པའི་ཕུང་པོ་
ལ་ཟེད། ང་ཚོ་རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱོགས་སེ་ར་དགོན་པར་ཡོད་དུས་ཞིང་ཁ་ནས་སྟོན་ཐོག་བསྐྱས་
ཆར་ན་ཐང་སྟོན་མར་ཁུ་ཟེར་བའི་ཞལ་ལག་ཞིམ་པོ་ཞིག་ཀྱང་གཏོང་སྟོལ་ཡོད། ² བདེ་པོ་
དང། སྟོན་ཆག་མེད་པ། མ་ཞིག་པར་རྩིལ་པོར་གནས་ཐུབ་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། བར་ལམ་
སྟེ་གཞུགས་ཐང་མ་ཡིན་འག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐང་མར་བརྟུལ་བ། ཐང་ལ་བཀྲས་པའི་དོན་ཡིན། ཡ་རྒྱལ་མཚོག་ལུ་བ་ཆེན་པོའི་ལུགས་རྩུང་བསྟན་བྱ་
ཤོག་གངས་མཐོ་ལས། ཐང་པོའི་གཏམ་གྱིས་ཡིན་མེན་མཐའ་དག་ཀྱང། ཐང་མར་བརྟུལ་ལ་
ཤེས་ལྡན་སུ་མི་མགྲ། དག་ལ་སྟོང་ནས་གནག་ཀྱང་དགའ་བའི་ཚུལ། །བསྟན་ན་ནམ་སུགས་
འགས་སུ་ཆེ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ཐང་ཐན་ཅང། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱོན་པའི་རྒྱ་ནག་གི་བཙུན་པ་

ཏ་ཅང་ཙ་བ་ཆེ་བ་དང་བསྟན་པ་ལ་མཛད་རྗེས་ཆེ་བ་ཞིག་ བང་ཟན་ཅང་Tang sanzang དང་།

ཐང་ཟན་ཡང་ Tang Seng ཟེད། ཁོང་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་Hiuen Tsang ཟུ་བ་རེད།

ཐང་ཡིག་རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུ་སྤྱད་གཏམ་གྱི་ཡི་གེའི་མིང་དུ། བསྟན་དར་སྤྱོད་མས་བ་གསུང་།

ཐང་ལ། (བད་རྩྱུང་) 1 ཐང་དུ། ཐང་ལ་རྒྱལ་མ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2 བཀའ་པའི་དོན་ཡིན་པར་དག་ཡིག་ལི་

ཤིའི་གྲུང་ཁང་དང་། ལུང་སྤྱོད་ལ་པའི་དོན་རྗེ་གསུང་།

ཐང་ཤད། (ལུ་ལ་མ) ལུག་འཆོལ་བའི་དོན་ཡིན།

ཐང་ལྟོད། དམ་ལྟོད། ཚལ་བ་ཏ་ཅང་དགས་པ་དང་ཏ་ཅང་ལྟོད་པའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།

དཔལ་ལྷན་མ་ཁོལ་གྱིས། ཁྱད་པར་འཕགས་པར་བསྒྱི་བ་ལ། །ཁྱོད་ལ་ཐང་ལྟོད་འགའ་མ་

བྱང་། །དེ་སྤང་ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམས། །ཐོག་བྱང་རིམ་བ་དབྱེར་མ་མཆིས། །ཞེས་སོ། །ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐད་འགྱུར། ཐད་སྒྱུར་དང་འདྲ། བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་ཞེས་པ་ཐ་སྙད་ཆད་ལྷན་ཡིན་ན། ཐད་

འགྱུར་དང་། སྤྱོད་འགྱུར། ལོག་འགྱུར་སོགས་ཀྱང་ཆད་ལྷན་ཡིན་དགོས།

ཐད་སྒྱུར། འདི་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་ཞེས་ཀྱང་བྲ། དཔེར་ན་བསེལ་ཐོབ་ཅེས་པ་ལེགས་སྒྱུར་གྱི་ལྷི་ལ་ཞེས་

པའི་ཐད་སྒྱུར་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་དཔེ་དོན་སྒྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། མཆོད་རྟེན་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་

བཀོད། ཐད་སྒྱུར་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ། དང་ཐད་དུ་བསྒྱུར་པ། སྤྱོད་འགྱུར་པ་ཞེས་

ཀྱང་ཟེད། གནས་བརྒྱད་ཆེན་མོར་སྤྱོད་ཐད་ཐད་དུ་བསྒྱུར་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་

དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བས་མཛད་པའི་བད་སྒྱོད་པའི་གཞུང་གི་སྤྱིང་པོ་གསལ་བའི་རང་འགྲེལ་

བད་སྒྱོད་སྤྱིང་པོ་ཆེས་ཆེར་གསལ་བ་ལས་ཀྱང་། དང་ཐད་དུ་བསྒྱུར་པ་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། ཕྱིས་

སྤེ་སྤྱིང་སངས་རྒྱུས་རྒྱ་མཆོད་དང་། ལུ་བཀའ་སྤྱོད་ཐོབ་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ལ་སོགས་པའི་མཁས་

པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་དུ་ཐད་སྒྱུར་ཞེས་བྱེས་པ་ལས་རིམ་བཞིན་ཐད་སྒྱུར་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་

དར་ཁྱབ་ཆེ་བར་བྱུང་བ་ལོ་རྒྱུས་སྤྱང་། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ཀུན་མཁྱེན་མཆོ་སྤྱོད་པའི་མཆོ་

རྟེན་སོགས་མཁས་པ་སྤྱོད་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་པར་སྤྱང་རོ། །ཐད་སྒྱུར་གྱི་སྒྲིང་གཞན་

ཡང་སྐྱུ་རྒྱུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

ཐན་ཀོར། ཉེ་འཁོར། དག་ཡིག་དག་སྟོན་ན་གསལ།

ཐན་སྐད། ལྷས་དན་སྟོག་པ། དན་སྐད།

ཐབས། 1 བྱ་བ་གང་ཞིག་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ཐབས་ཟེར། ཐབས་དང་། རྒྱ་ལ། ཆོ་ག་རྣམས་མིང་གི་
རྣམ་གྲངས་ཡིན་པོ། 2 བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་དགོ་བ་ལའང་ཐབས་ཟེར།
དཔེར་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྤྱིང་ཟེ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའོ། 1 འདི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་བྱེ་
བའི་ཐབས་ཡིན། 3 ལྷབས། ལྷངས། ཐབས་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། རལ་གྱིའི་ཐབས། ཤིང་
རྒྱའི་ཐབས་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ།

ཐབས་ཀྱི་རྒྱད། སྟོན་བྱེད་ཀྱི་དབང་དང་། གྲོལ་བྱེད་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་
རྣམས་སོ། 1 སྐྱུ་བཤད་ནི། བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་ཡིན་པས་ཐབས་དང་། སྟོན་
བྱེད་ཀྱི་དབང་། གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ། གྲོལ་བ་འབྲས་སུ་རྣམས་འབྲེལ་ཆགས་སུ་འབྱུང་བས་
རྒྱུད་ཅེས་བྱའོ།

ཐབས་ཀྱི་ཐེག་པ། སྐྱགས་ཀྱི་ཐེག་པ། སྐྱུ་བཤད་ནི། ལ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཐེག་པ་ལས་ཐབས་མཁས་
དུ་མས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཐེག་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ།

ཐབས་ཅིག་ ལྷན་ཅིག་ ཆབས་ཅིག་ ལྷབས་ཅིག་ མཉམ་དུ། ཤེས་རབ་སྤྱིང་པོ་ལས། དགོ་སྟོང་གི་དགོ་
འདུན་ཆེན་པོ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགོ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་
ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཐབས་གཅིག་ ཐབས་ཅིག་གི་འབྲི་རྒྱལ་གཞན་ཡིན་པ། དག་ཡིག་གསལ་གསར་བསྟོགས་ན་གསལ་
ཡང་དབྱེད་དོ།

ཐབས་རྟུགས། ཐབས་ཟད། ཅི་བྱ་རྟོལ་མེད་དུ་གྱུར་པ། ཐབས་གཞན་མེད་པ། དེ་ཡང་རྟུགས་པ་ནི་
ཟད་པའི་དོན་ཡིན། ས་སྐྱུ་ལེགས་བཤད་ལས། མཁས་པ་ཇི་ལྟར་ཐབས་རྟུགས་གྱུར། །ཁྱེན་
པོ་འརྟུག་པའི་ལམ་མི་འགྲོ། ཞེས་བ་ལྟར་རོ།

ཐབས་ཤེས། 1 (མདོ) ཐབས་བྱང་རྩལ་གྱི་སེམས་དང་སྤྱིང་ཆེན་པོ་སོགས། ཤེས་རབ་ནི་སྤྱིང་བ་
 ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལོ། 2 (སྟགས) ཐབས་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར། ཤེས་རབ་ནི་རང་བཞིན་
 མེད་རྟོགས་གྱི་ཤེས་རབ། དེ་ཡང་དཔེགས་པ་རང་ཉིད་ཡི་དམ་གྱི་ལྟར་བསྟོམས་པའི་ལྟ་སྒྲུ་
 ལ་དཔེགས་ནས། རྣམ་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར། རྗེའི་སྟགས་
 དེམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་ན་གསུང་ཆ་ལྟའི་འཁོར་ལོར་སྤང་བས་གསུགས་གྱི་སྒྲུ་སྒྲུབ་ཅིང་།
 རང་བཞིན་སྤྱིང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཆོས་གྱི་སྒྲུ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་མེད་ཏུ་སྒྲོར་བའི་
 སྟགས་ནས་གསུངས་པའི་ཐབས་ཤེས་དང་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་གྱི་གཙོ་བོའི་དོན་ཏུ་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 3 (སྟགས) སྟགས་སྤྱི་མེད་གྱི་སྒྲུབས་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་ཐབས་དང་།
 དོན་དམ་འོད་གསལ་ཤེས་རབ་གྱི་ཆ་ཡིན། 4 (སྟགས) ལྟ་ཡབ་ལུམ་ལ་ཟེར། རྗེའི་གསང་
 འདུས་སྟོན་ལམ་ལས། ཐབས་ཤེས་གསང་བའི་ཅ་མཆོག་གཉིས་གྱི་ཅེར། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་རོ། །ཆོག་འདིའི་དོན་ནི། ལྟ་ཡབ་ལུམ་གྱི་གསང་གནས་གྱི་ཅ་མཆོག་སྟེ་ཅ་དབུ་མ་
 གཉིས་གྱི་ཅེར། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། 5 (སྟགས) ཡང་ཐབས་ཡབ་གྱི་དོ་རྗེ་དང་། ཤེས་རབ་
 ལུམ་གྱི་བརྒྱའོ། །

ཐབས་ཤེས་ཡུལ་གྱི་ལ། མདོའི་སྐབས་སུ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་པལ་ཚུན་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་ཏུ་
སོང་བ་ཅམ་ཡིན་ལ། སྐབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ནི་དེ་གཉིས་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་ཆོག་པ་
པས་ཐབས་ཤེས་ཡུལ་གྱི་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི། རྒྱ་ཆེ་བ་སྤེལ་ནས་འཕྲོར་དང་ཐབས་པ་རང་
བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་དུས་གཅིག་ཏུ་ཆོག་པ་
པའི་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར། སྐབས་རིམ་ལས། འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་
ལུས་མཆོན་དཔེས་སྤྲོས་པའི་རྟོན་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དམིགས་མེད་ཀྱི་ཐུགས་གཉིས་ངོ་བོ་
དབྱེར་མེད་དུས་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་བཞིན་དུ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་རྣམ་འཕྲོར་པའི་ཡིད་
ངོ་ན་རང་གི་སྤྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་རྣམ་པར་སྤྲང་པའི་ཐབས་དང་། དེའི་ཆེ་རང་གི་
སེམས་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཤེས་པ་
གཅིག་གི་ངོ་བོར་དབྱེར་མེད་པ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཆོག་པ་པའི་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་དུ་བྱ་
དགོས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐམས་ཅད་དང་མ་ལུས་པའི་བྱེད་པར། སྤྱིར་ཐམས་ཅད་དང་ཀུན་ཞེས་པ་དོན་འདྲ་ཡང་། རང་གསེས་
ཀྱི་བྱེད་པར་ནི། ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་སྐབས་རེར་ཕྱོགས་རེ་བ་ལའང་འཇུག་ཅིང་། མ་ལུས་པ་
ནི་ལྷག་མ་མེད་པའང་མ་ཆང་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །སྤེལ་མར་བསྟོད་པ་སྐབས་རིམ་
ཆེན་མོར་བྲངས་པ་ལས། གང་ལ་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱུན། གཏན་ནས་ཡོང་ཡེ་མི་མངའ་
ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྤོན་ལམ་ལས། བདག་གིས་མ་ལུས་
དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ། ཞེས་དང་། ཐམས་ཅད་མ་ལུས་མཛོན་དུ་འཇུག་བར་ཤོག ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །སྤྱི་སྤྱི་ཀྱི་ འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྤོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་
པོའི་བཤེད་སྤྱིར་ ལས། བརྗོད་པར་འདོད་པའི་དབང་གིས་ཕྱོགས་གཅིག་བརྗོད་པས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྤྱི་མཐོང་བ་དེས་ན་ལྷག་མ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་དོན་དུ་མ་ལུས་པ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐམས་ཅད་དུ་ཡུད་ཡུད་བྱས་པ། རྒྱ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩར་རྒྱག་རྒྱག་བྱས་པ་ཞེས་པའི་ཡུལ་སྐྱད་

དོ། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་སྒྲོ་གསུང་ངོ། །

ཐམས་ཅད་ནས་མཁལ། ཐམས་ཅད་སྒྲོང་བ་སྒྲེ་འོད་གསལ།

ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲུ་བའི་སྒྲེ་ལ། (འདུལ་བ) ཉན་ཐོས་ཅུ་བའི་སྒྲེ་བ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ས་པཌ་གྱི་སྒྲེས་
བྱ་དམ་པ་རྣམས་ལ་སྤྱིང་བའི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བ་པ་པ་པ་ལས། བོད་དུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲུ་
བའི་སྒྲེ་བ་ཡིན་པ་མ་བསྒྲུར། ཞེས་གསུངས། སངས་རྒྱལ་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་གཞི་
ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲུ་བའི་སྒྲེ་བ་གཅིག་བྱ་ཡོད་པ་ལ། བྱིས་སུ་སྒྲེ་བ་བཞིར་བྱས། ཞེས་
རིགས་པའི་དབང་བུ་གསུམ་མེ་ར་རྩེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གསུངས་ཀྱང་དབྱང་དོ། །བོད་
ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་རྒྱུ་ཡང་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲུ་བའི་སྒྲེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པར། འགོས་
ལོ་སྒྲུ་བ་གཞོན་ཅུ་དཔལ་གྱི་དེབ་སྒྲོན་དུ་གསལ་ལོ། །

ཐར་ལ། བཅིངས་པ་ལས་ཐོལ་བ་ལ་ཟེར། སྒྲུ་བ་ཤད་ནི། ལས་ཉོན་གཉིས་ནི་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་ཡིན་
ལ་དེའི་དབང་གིས་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བའི་སྒྲེ་གནས་རྣམས་སུ་རང་དབང་མེད་པར་ཉིང་
མཆོམས་སྒྲོར་བ་ནི་བཅིངས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཐོལ་བ་ནི་ཐར་པའོ། །རྩ་བ་ཤེས་རབ་
ལས། ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཟད་པས་ཐར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ནི། མ་ལུས་པར་སྤངས་ལ། དེས་པར་སྤངས་ལ། བྱང་བར་གྱུར་ལ། ཟད་ལ། འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་ལ། འགོག་ལ། རྣམ་པར་ཞི་ལ། ཅུབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་བདུས་སུ་གསུངས་ལ།
སའི་དངོས་གཞི་ལས་ནི། ཉག་ལ། བརྟན་ལ། ཐེར་བྱག་མི་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཅན། གནས།
སྤྱིང་། སྒྲོབ་ལ། སྒྱབས། དཔུང་གཉེན། བདེ་ལ། ཞི་ལ། ལེགས་པའི་གཞི། བདེ་ལེགས་སུ་
འགྱུར་ལ། མི་གཡོ་ལ། མི་གཞན་ལ། བཟུང་དཀའ་ལ། འཆི་བ་མེད་ལ། ལྷ་ཅན་མེད་ལ།
འཆི་འཕོ་མེད་ལ། རིམས་ནད་མེད་ལ། ཡོངས་སུ་གཏུང་བ་མེད་ལ། རྟད་མེད་ལ། གཡོ་བ་
མེད་ལ། ལྷ་ཅན་ལས་འདས་ལ། སྒྲོས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་དོ། །ཞེས་
མཆོམས་མཛོད་ན་གསལ།

ཐར་པ་ཆ་མ་བྲལ། ཆོགས་ལས། སྒྲུ་བ་ཤད་ནི། (མཆོམས་མཛོད) ཐར་པ་ནི་ལྷ་ཅན་ལས་འདས་པ་ཡིན་

ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ཁམས་
 གསུམ་འཁོར་བའི་གནས་སུ་ཉིང་མཆས་ས་སྒྱུར་བ་ལས་སྒོལ་བ་ནི་ཐར་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་
 བར་འདོད་པ་ནི་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྒོའོ། །ཐེའི་ལས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཐར་པ་ཞེས་པ་
 བྱི་བཅིངས་པ་ལས་སྒོལ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་གཉིས་ནི་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་
 ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་གྱི་དབང་གིས་ཁམས་གྱི་དབང་གིས་འདོད་ཁམས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་
 དང་འབྲེལ་བས་བྱེད་ལྟ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་འཕམ་དུག་དང་སྟེ། གནས་གྱི་སྒོ་ནས་མངའ་ལ་སོགས་པ་
 བཞེར་བྱུང་པ་ཉིང་མཆས་ས་སྒྱུར་བ་ནི་བཅིངས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ལས་སྒོལ་བ་ནི་ཐར་
 པའོ། །དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ནི་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྒོའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

300

ཐལ་འཇུག་ག། (དཔྱ་མ) གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཐལ་འཇུག་ཙམ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་དོས་མ་
སྟད་དུའང་མི་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་དེ། ཐལ་འཇུག་པའི་མཆན་ཉིད། སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་
བསྐྱེད་སྤེལ་ཆེ་ལྷག་སྤེལ་གྱི་བ་ལྟ་ལྟ་ལྟའོ། །སྟོབ་པའདེ། ཐལ་འཇུག་ཙམ་གྱིས་ཀྱི་རྟོལ་གྱི་རྒྱད་

ལ་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྤྱི་བར་འདོད་པས་དེ་ལྟར་བརྟེན་དོ། །

ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀའ་གནད་བརྒྱད། (དཔྱ་མ) གྲུག་གཞི་དང་། རང་རིག་རང་
རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེད་པ་གསུམ། ཕྱི་དོན་དང་། ཉན་རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་
པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཛོགས། ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་
པ། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དུས་གསུམ་གྱི་འཛོགས་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སོ། །དཀའ་
གནད་བརྒྱད་གངས་འབྲེན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་འདི་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་འཇུག་པའི་
རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀའ་གནད་ཉི་ཤུ། (དཔྱ་མ) ༡ རང་རིག་འགོག་ལུགས་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པ། ༢ ལྷ་ལོ་ཕྱི་ལོ་གཉིས་ཀ་ལ་ཚད་གཞི་ཆོས་ཅན་མ་ཐུན་སྤང་དུ་བྱུང་བའི་
སྤེང་ནས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་མི་དགོས་པས། རྣམ་འབྲེལ་སོགས་ལས་བཤེད་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་
རྟགས་ཀྱི་རྟགས་སྤྱོད་མི་འདོད་ཅིང་། ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ལ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་
ཆོགས་རང་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཟེར་བ་དོན་གཅིག་པས། གཞན་གྱི་ཁས་སྤང་ལ་འཁྲིམ་
ནས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་སྤྱོད་རྒྱ་གམ་ཐལ་འགྱུར་ཉེ་དེ་རེས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལྷ་མོ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་ཀྱས་སུ་བཞེད་པ།
༣ དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་དོར་མི་དམིགས་ཤིང་ཐ་སྟོད་དཔྱོད་པའི་སྒོ་དོར་རི་ལྟར་བྱས་
ཀྱང་དགག་མི་ཀྱས་པས་སྒོས་པར་བཏགས་ཅམ་གྱི་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་འདོད་པ། ༤ ཐེག་པ་
གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་རང་གི་ཆོགས་ལས་འབྲིང་ཐོབ་ནས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལ་སྤྱེས་ཤིང་། རང་རང་གི་འཕགས་
ལས་ཐོབ་ནས་གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་རང་བཞིན་མེད་པ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཅིག་ཅར་མཛོན་དུ་བྱས་པ་ཞིག་འདོད་པ། སྒོ་ལ་མཛོན་དུ་བྱས་པ་ནི་མཛོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་ཟེར། ༥ རང་རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་མི་འདོད་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བས་དུག་གསུམ་
ཆར་གྱི་ངོ་པོ་བདེན་འཛིན་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་ལྷ་མོ་དང་བྱུང་མཐའ་འོག་མས་ཤེས་སྤྱིབ་ཏུ་

འདོད་པའི་བདེན་འཛིན་གང་ཡིན་ཉོན་སྤྱི་བ་ཏུ་འདོད་པ། ༦ ཞིག་པ་རྒྱས་སྤྱིད་པས་ཞིག་པ་
 དངོས་པོར་འདོད་པ། ༧ མདོ་སྤེ་སེམས་ཅམ་དབྱ་མ་རང་རྒྱད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདས་མ་འོངས་
 གཉིས་འདུས་མ་བྱས་དང་མེད་དགག་ཏུ་འདོད། ༨ ལྟ་བ་སྤྱི་བ་པ་དང་དངོས་པོར་འདོད། རྩེ་བྲག་
 སྤྱི་བ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བས་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་འདས་མ་འོངས་
 གཉིས་འདུས་བྱས་དང་མ་ཡིན་དགག་དང་། ༩ ལྟ་བ་སྤྱི་བ་པ་དངོས་པོར་འདོད་པ། ༡༠ མཐའ་
 ཡི་སོགས་ཁོངས་ནས་ཐོན་པ་ནི་བདག་མེད་གཉིས་སྟོང་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་མ་རང་རྒྱད་པ་མཛན་
 གྱིས་འཛོག་པས་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུ་བ་པས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱི་མོར་
 འདོད་པ། འདི་ཡན་གྱི་འདོད་ཚུལ་བརྒྱད་ནི་རྩེ་ཅོང་ཁ་པའི་རྒྱུ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་
 ལྟར་ཡིན། དགག་ཕྱོགས་གསུམ་དང་། སྤྱི་ཕྱོགས་ནས་ལྷ་སྟེ་ཐལ་འགྱུར་པའི་བྱུ་བ་མཐའ་
 ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱང་ཟེ། ༡ མཛོན་པ་གོང་འོག་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་
 རགས་པ་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་རེ་ཞིག་སྤངས་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་དང་ལམ་ཞུགས་ཆོགས་
 ལམ་པ་གང་རུང་ཡོད་ཀྱང་། ཆོགས་ལམ་འབྲིང་ཡན་གྱི་ལམ་བཟོད་མི་རྣམས་པས་མཛོན་པ་
 གཉིས་ནས་བཤད་པའི་དབྱ་བཅོམ་དབྱ་བཅོམ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ། ༡༠ ཐལ་འགྱུར་བས་མི་
 རྟག་པ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ལ་བྱུ་བ་མཐའ་འོག་མས་འདོད་པ་ལྟར་མ་གཏོགས་སྤྱི་རགས་གཉིས་མི་
 འབྲེད་ཀྱང་མི་རྟགས་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་བཙོ་ལྷ་ལ་སྤྱི་རགས་གཉིས་ཕྱེ་བའི་རགས་པའི་མི་
 རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མཛོན་སུམ། ལམ་མ་ཞུགས་དང་ལམ་ཞུགས་
 ཆོགས་ལམ་འབྲིང་མན་ཆད་ལ་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་པ། ༡༡ མངས་རྒྱས་པལ་པོ་ཆེ་ཡི་མདོ་
 ཆོན་མདོ་སྤེ་ས་བཅུ་པའི་རྩེ་ས་སུ་འབྲངས་ཏེ། དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བས་ས་བརྒྱད་པ་
 རས་ཉོན་སྤྱི་བ་སྤང་བ་དང་། ཤེས་སྤྱི་བ་ཉོན་སྤྱི་བ་ཀྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལྷན་མིན་འདུ་
 བྱེད། ཀྱན་བཏགས་དང་ལྷན་སྤྱི་བ་གཉིས་མེད་པ་སྤྱི་བ་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འདོད་པ། ༡༢ མཛོན་
 སུམ་ལ་རྟོག་པ་དང་བལ་མི་དགོས་ཏེ། སོ་སོ་སྤྱི་བའི་རྒྱད་ཀྱི་ཀྱན་རྩིབ་ཀྱི་ཆོས་དངོས་ལུལ་
 དུ་བྱེད་པའི་ཡིད་ཤེས་ཆོར་བ་བདེ་སྤྱི་བ་བཏང་སྟོམས་གསུམ་མཛོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན། ལྟོ་

འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དངས་པའི་སྔོན་པོ་དོན་མ་བྱུན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་མངོན་སུམ་ཆད་མ་
 ཡིན། འདི་གཉིས་ནི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན། སོ་སྤྱིའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་མེད་
 མངོན་སུམ་ཆད་མ་ནི། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་དང་མངོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་
 པའི་དགྲ་བཙུན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་སྒོ་ལྷ་བྱུང་འདོད་པ། ༡༣
 རྗེས་དཔག་ཆད་མས་དངས་པའི་རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་དང། མངོན་སུམ་ཆད་མས་དངས་པའི་
 མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཆད་མར་འདོད་པས་བཅད་ཤེས་ཆད་མར་འདོད་པ། ༡༤
 ཕྱི་རོལ་པ་ནས་བཟུང་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་སྤང་བས་ཆད་མཐའ་མེད་མཐའ་སེལ་ཟེར་
 བ་ཡིན་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སུ་སྤང་མ་དེ་གོ་ས་བཞེས་ནས། སྤང་བས་རྟག་མཐའ་
 ཡོད་མཐའ་སེལ། སྤང་བས་ཆད་མཐའ་མེད་མཐའ་སེལ་བར་འདོད་པ། ༡༥ འགོག་བདེན་
 གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་དང། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབྱིངས་སམ་ཆོས་ཉིད་
 གང་ཡིན་དོན་དམ་བདེན་བར་འདོད་པ། ༡༦ ཉན་རང་དགྲ་བཙུན་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་སྤང་
 ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་རྟུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཆེ་ལྷག་མེད་པ་དང། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་མྱང་འདས་ནི་
 ལྷག་མེད་མྱང་འདས་དང། མཉམ་བཞག་ལས་ལྷང་ཆེ་ལྷག་བཅས་པ་དང། དེ་ཡི་རྒྱུད་ཀྱི་
 མྱང་འདས་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ཡིན་པ། ལུ་རིའི་བྱ་ལ་རྗེས་སུ་སྒྲོས་པའི་མདོ་ཡི་རྗེས་
 སུ་འབྲང་ནས་ཐལ་འགྱུར་བས་འདོད་དོ། ༡༧ ཁ་ནང་ལྷའི་ཤེས་པ་དང་ཁ་ཕྱི་ལྷའི་ཤེས་པ་
 གཉིས་པ་མི་འདོད་དེ། རང་སྤྱང་རང་རིག་མི་འདོད་པས། གཞན་སྤྱང་གཞན་རིག་གི་ཤེས་
 པ་མི་འདོད་པ། སྒྲོ་རིག་ཤེས་གསུམ་མངོན་འགྱུར་དུ་སྤྱོད་བ་དང། དེས་ལྷལ་མངོན་སུམ་དུ་
 རྟོགས་ཀྱང། སྒྲོ་གང་ཡིན་མངོན་སྒྲོག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྒྲོག་གྱུར་དུ་འདོད་ ༡༨ རྟོག་པས་
 བར་བཏགས་ཅམ་མ་ཡིན་པའི་ཡོད་པ་ཅིག་བྱུང་བྱིན་ཆད་དེ་རང་ངོས་ནས་བྱུང་པའི་དོན་དང།
 རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པའི་དོན་དང། རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་བྱུང་པའི་དོན་ཡིན་པས། སྤྱང་
 ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་དགག་བྱ་སྤྱོད་འདོད་པའོ། ༡༩ བྱས་བསགས་ཀྱི་ལས་ཞིག་
 ནས་ལས་བསྐལ་པ་དུ་མ་སོང་བས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ། ༢༠ ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་

བདེན་པ་གཉིས་ནི། མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིག་ཤེས་ཆད་མ་དེ་ཁྱོད་ལ་མཐར་ཐུག་དབྱེད་
 པའི་རིག་ཤེས་སུ་སོང་བའི་ཆེད་པའི་དོན། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི།
 གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་མོ། སྟོང་ཉིད་བཙུང་ནམས་
 མོ། །ཐ་སྙད་དབྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མས་ཆེད་དོན་གང་ཞིག་དེ་ཁྱོད་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མར་སོང་
 བ། ཀུན་རྫོང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་རྟག་པ་
 དང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གྲོང་དོལ་གླ་མ་གསུང་།

ཐལ་ཆེན། (གསང་སྤྱགས་) མི་རུས་ཀྱི་ཐལ་བ།

ཐལ་ཆེན་གྱི་བྱུག་པ། (གསང་སྤྱགས་) ལུས་ལ་བྱུག་རྒྱུའི་མི་རུས་ཀྱི་ཐལ་བ། དེའི་མཚོན་དོན་ནི། ཐལ་
 ཆེན་གྱི་བྱུག་པས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུག་པ་ནི་སྤྱི་བོན་ས་བྱང་སེམས་ཞུ་བ་ལས་ལུས་
 ཐམས་ཅད་ལ་བྱུག་པའི་ཐལ་བས་བྱང་པར་ཅན་མཚོན་པར་གསུངས། བདེ་མཚོག་གི་ཡུམ་ལ་
 བྱུག་རྒྱ་བྱུག་གི་ནང་ནས་ཐལ་ཆེན་གྱི་བྱུག་པ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་
 མོ། །ཐེའི་འདོད་འཛོལ་གཞི་བྱས།

ཐལ་བ་ཆེན་པོ། (གསང་སྤྱགས་) ཐལ་ཆེན་དང་འབྲ།

ཐལ་མོ། ལག་མཐེལ་གྱི་མིང་།

ཐལ་མོ་བཀའ་བ། (འདུལ་བ) ལག་མཐེལ་གན་རྒྱལ་དུ་ཁ་བྱེ་ནས་བསྟན་པ།

ཐལ་མོ་བཙུང་ལེབ། (འདུལ་བ) ཁོང་སྟོང་མིན་པར་ལག་མཐེལ་གཉིས་སྐྱར་བའི་ཐལ་མོ། འདི་སྤྱི་སྟེགས་
 པའི་ཐལ་མོ་སྟོང་རྩལ་ཡིན། རང་རེས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་ཐལ་མོ་ཁོང་སྟོང་ལ་མཐེ་
 མོང་ནང་དུ་བཅུག་པའི་ནོར་བུའི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་བྱེད་དགོས། ཅར་ལེབ་བྱང་སྐང་དོ། །མཚོ་
 རྟེན་ལས། ཐལ་མོ་ཁོང་སྟོང་དུ་སྐྱར་བ་ནི་ཆོས་འདི་པའི་ལུགས་དང་། ཐལ་མོ་ཅར་ལེབ་དུ་
 སྐྱར་བ་ནི་སྤྱི་སྟེགས་པའི་ལུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བུཅ་བྱི་ (སུཅ་བྱི་ཡིན་ནམ་དབྱང) གསུང་
 དོ། །ཞེས་གསུངས་མོ། །

ཐལ་མོ་བསྟོལ་བ། ལག་པ་ཅིག་གི་མཛུབ་མོ་རྣམས་ལག་པ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་མཛུབ་མོའི་བར་དུ་བཅུག་

པ་ལ་ཟེར། རྒྱལ་པོའི་སྤྲུལ་གྱི་མཛོད་༥ དུ ༡༢༤བལ་ལས་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་དོ། །

ཐེ་བཀ། སྤྲུལ་རྟོན་གྱི་མིང་ཡིན། རུས་པ་ཐེ་བའི་མདོག་འདྲ་བ། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཛོད་པའི་
ཆོམས་གྱི་འགྲེལ་པ་༥ དུ ༡༢ ༣༧ལས། ཐེ་བའི་མདོག་འདྲ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐེ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲུལ་རྟོན་ཞེས་བྱ་བའི་བྱ་བཞིན་དུ་མདོག་སྤང་བ་གང་ཡིན་པའི་རུས་པ་དེ་ཉིད་
སྟོ་སྟུ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྟེ་ར་མ་ཏེ། (ལེགས་སྤྱར) ལྟོ་བརྟན་ཞེས་པའོ། །ལེགས་སྤྱར་དུ་ ལྷུ་ལྷུ་པའི་ཆེ་ས་ཐེ་ར་
མ་ཏེ་ཞེས་བསྟགས་པར་བྱའོ། །འོག་ཏུ་སའི་སྟེ་ཆོན་གྱི་ཐད་དུ་གཟིགས། གསལ་བཤད། སྟེ་ར་
མ་ཏེ་ཞེས་པའི་མ་ཆོག་འདི་ཀ་མད་ཀྱི་སྟེག་ཚུལ་ལྟར་བྱས་ན། འོག་ཏུ་༥ ས ༡འི་སྟེ་ཆོན་གྱི་
ཐད་དུ་འབྱུང་ཡང་། མང་པོས་འདི་ལ་ས་ཐེ་ར་མ་ཏེ་ཞེས་མི་སྟོགས་པར། རྟོར་ནས་ཐེ་ར་མ་ཏེ་
ཞེས་སྟོགས་པར་བྱེད་པས། དེ་དང་བསྟུན་ནས་འདིར་བཀོད་བ་ཡིན་ལོ། །

ཐེག་ནག (མཛོད) ཆོད་སྤུལ་བརྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ནག་ཏུ་སྟེ་ས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་དཔྱུལ་
སྤང་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་ལ་ཐེག་ནག་པོས་བཏབ་སྟེ་མཆོན་གྱིས་གཤེག་ཅིང་འཛོགས་པར་བྱེད་
པའི་སྤྲུལ་བསྟུལ་ཉམས་སུ་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་དཔྱུལ་བའོ། །

ཐེག་ལེ། 1 ལྷུང་གོར། རི་མོ་གོར་གོར་ཆུང་དུ། མཛུབ་རྗེས་གོར་མོ་ཆུང་དུ། ལྷུལ་པོ། 2 མོ་མོའི་ལུས་
བརྩུང་དྲངས་ན། ཐེག་ལེ་དཀར་དམར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཐེག་ལེ་ཞེས་པ་པོའི་ཁམས་དཀར་པོ་
ལ་བྲགས་ཆེ། 3 ཉིང་ཁུའམ་བརྩུད། 4 རྒྱན་དང་། སྟིང་པོའམ་གལ་ཆེ་པོས། ས་ཡི་ཐེག་ལེ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 དཀྱིལ། གཞོན་ཏུ་ལྷ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། བན་ཚུན་མི་བྱེད་མཛའ་
བའི་དམ་བཅའི་བྲུལ། །ཡིད་ཀྱི་ཐེག་ལེར་རི་མོར་བཀོད་བྱས་པ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལྷ་བཤད་
ནི། ལྷུལ་པོའམ་བྲུ་རྩར་མེད་པས་ན་དེ་སྟོན་ཅེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་
གསུངས་པ་ལྟར། མ་སྟོས་པས་ན་ཐེག་ལེ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐེག་ལེ་གསུམ། (གསང་སྤྲུགས) སྤྲུགས་ཐེག་ འོད་ཐེག་ རྩས་ཐེག་དང་གསུམ་པོ། །སྤྲུགས་ཐེག་ནི་རང་གི་
འིན་ཏུ་ཕྱ་བའི་རྒྱང་སེམས་མི་འེགས་པའི་ཐེག་ལེ་ཨ་རྒྱང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་རྣམས་ཐེག་

ལེ་རྒྱ་དང་དང་བཅས་པ་འཕམ་སྒྲིང་གའི་སྒྲགས་འཁོར། འོད་ཐིག་ནི་ཨ་ཐུང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་
 ཐིག་ལེ་རྒྱ་དང་དང་བཅས་པ་དེའི་རྒྱ་དང་ལས་འཕྲོས་པའི་འོད་དཀར་མོ་སྒྲོས་རིང་གི་དྲུ་བ་འབྲུ་བ་
 ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར། རྩས་ཐིག་ནི་ཁམས་དཀར་དམར་གཏུ་ཁ་སྐྱོར་གྱི་ཚུལ་དྲུ་གནས་པ་
 ཆེ་ཆུང་ཡུངས་འབྲུ་ཅམ་པ་དེའོ། ཐིག་ལེ་ཞེས་པ་ནི། ལྷུ་མ་མོ་འཕམ་གྱ་ཐུར་མེད་པའི་དོན་ཏེ།
 དེ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་འཛིན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་གྲ་ཐུར་འཛོམས་པས་སོ། །

ཐིག་ལེའི་མཆོག་ལ། ཆངས་པས་སྒྲུལ་པས་ཤིན་ཏུ་མཛེས་པའི་ལྷའི་བྲ་མོ་ཞིག་ འདི་ལ་ཆངས་པ་
 རང་ཉིད་ཀྱང་ཆགས་ཞེས་གྲགས། སྒྲ་བ་ཤད་ནི། འདི་ལ་ཐིག་ལེའི་མཆོག་མ་ཟེར་པའི་རྒྱ་
 མཆན་ནི། བྲང་བར་དྲུ་འཕགས་པའི་བསྟོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་རང་
 གི་ལུས་ལས་འོད་ཉིལ་འབྲུ་ཉིལ་འབྲུ་ཅམ་བྱེན་ནས། དེ་ལས་ཐིག་ལེའི་མཆོག་མ་ཞེས་བྲ་
 བའི་ལྷའི་བྲ་མོ་ཞིག་བསྐྱེད་ནས། དེ་ཡང་ཆངས་པ་ལ་བསྟོར་བ་བྱེད་དྲུ་བཅུག་པ་དང་། དེ་
 དེའི་གཟུགས་ལ་ཡིད་རྣམ་པར་གཡེངས་པས་ལྷ་བ་ན། རོ་ཆ་བར་གྱུར་པས་གདོང་བཞི་སྒྲུལ་
 བར་གྱུར་ཏོ། །དེ་བཞིན་དྲུ་ལྷ་ཆེན་མོ་ཡང་དེ་དང་འབྲུ་བར་འདོད་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གདོང་
 བཞི་སྒྲུལ་བར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །བྲང་བར་འཕགས་བསྟོད་ལས། ལྷ་
 ཆེན་ཐིག་ལེའི་མཆོག་མ་ལ། ཆགས་པ་སྦྱིས་པས་གདོང་བཞི་བྱང་། །བདུད་ཀྱི་བྲ་མོ་སྤེག་
 མོ་ཡིས། །ཁྱོད་ཀྱི་བ་སྤུའི་ཅེ་མ་གཡོས། ཞེས་གསུངས། མདོན་བཛོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་
 འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོ་བ་མོ་༡༥༥་བ་༥་ལས། གདོང་བཞི་ནི་ཆངས་པས་ཐིག་ལེ་མཆོག་མ་ཞེས་
 བའི་བྲ་མོ་ཞིག་སྒྲུལ་པས་དེ་ལ་རང་ཉིད་ཆགས་ཏེ། བྲ་མོ་དེ་གཡས་གཡོན་ལ་སོགས་པའི་
 རྩྱགས་བཞིར་སོང་པ་ལ་བལྟས་པས་གདོང་བ་བཞི་བྱང་ངོ། །སྤྱིང་གི་རྩྱགས་སུ་སོང་བ་ལ་
 བལྟས་པས་སྤྱིང་གི་གདོང་བ་དང་ལྷ་བྱང་སྤྱེ། དབང་སྒྲུག་གིས་ནམ་མཁའ་ནས་མཐོང་ནས་
 དེར་ངོ་ཆ་བའི་ཆད་ལས་ལ་སྤྱིང་གི་གདོང་བ་བཅད་ངོ། །དེ་ནས་གདོང་བཞིར་གྲགས་ཏེ། འདི་
 ལ་གདོང་བཞི་ཡོད་པས་སོ། །ཞེས་བཤད་ངོ། །

ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར། (གསང་ལྷགས) རང་གི་རྩྱགས་ཀར་གསལ་བཅུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་

ཐུགས་ཀའི་བྱག་མཚན་ལ་གནས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་སྒྲོམ་པ་ལ་ཐེག་ལའི་རྣམ་
འབྱོར་ཞེས་བཤད་དོ། །རྗེའི་སྤྲལས་རིམ་ཆེན་མོ་ ༣༥༦ན་ལས། རང་གི་ཡེ་ཤེས་སེམས་
དཔའི་ཐུགས་ཀའི་བྱག་མཚན་ལ་གནས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་སྒྲོམ་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་
ཞབས་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་བཤད་དེ། དེ་ནི་ལས་དང་པོ་བས་ཀྱང་སྐབས་དེ་ཉིད་དུ་སྒྲོམ་པ་ཡིན་
ལ་དེའི་དགོས་པ་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་དཔལ་འབྱས་རྟོ་རྗེས། དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པ་ལ་མཛོན་བར་བཅོན་
པའི་རྣམ་འབྱོར་པ་གཤེས་ཏེ་སེམས་ཚོད་པའམ་ཞུས་པར་གྱུར་ན་དེའི་ཆེ་ཐེག་ལའི་རྣམ་འབྱོར་
ལ་སོགས་པ་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

ཐེང་རིལ། མཐེང་རིལ་དང་འབྲ།

ཐེབས་པོ། ལྷ་ལ་སོགས་པ་འབྲིགས་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་ནགས་ཐེབས་པོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ལྷས་འབྱེད་
འབྲལ་༥ ཚུ ༡༩ ༣༥༦ལས་གསུངས་སོ། །

ཐེམ་པ་དང་བསྐྱེམ་པའི་ཁྱད་བར། ཐེམ་པ་ནི་རྒྱབ་པའི་དོན་དང་། བསྐྱེམ་པ་ནི་ཐེམ་དུ་འཇུག་པའམ།
རྒྱབ་དུ་འཇུག་པའི་དོན་ནོ། །

བྱ། མཆིལ་མ་གཏོར་བ།

བྱ་བ། ༡ གོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག ༢ ལྷག་པའམ་ངན་བ། བྱི་བྱ་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༣ ལྷ་གོས་གྲ།

བྱ་རྩད། སོག་པོས་བོད་ལ་བྱ་རྩད་ཅེས་འབོད། ཡུལ་གྲུ་པལ་མོ་ཆེས་བོད་ལ་ཉི་རྩད་ཟེར། རྒྱ་ནག་པ་
རྣམས་སྟོན་དུས་དུལ་པན་དང་། དིང་སང་སི་ཅང་ངམ་གི་ཅང་ཞེས་འབོད།

བྱ་མི་སྟོ་ལ། (བཅསྟོད) ཐོན་མི་སྟོ་ལ་གཟེགས།

བྱ་མིའི་ཡིག་ཕྱད། བྱ་མི་སྟོ་ལ་བོད་ཡིག་ཐོག་མར་བཅུམས་ནས་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙུན་སྐྱེས་པོར་
དབྱུངས་ཡིག་ངེས་པ་བྱ་དཀའ་བའི་སྐྱ་རྒྱན་དུ་སྐྱར་ནས་བསྟོད་ཆིག་གི་ཡིག་ཕྱད་ཕྱལ་བ་
ནི། ཞལ་རས་གསལ་ལ་རང་མདངས་གང་བ་བཟང་། །གདམས་ངག་ཟབ་ལམ་མ་ཆད་མ་
དད་རང་། །ལས་ངན་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་བསལ་མཛད་བ། །འཕགས་པ་མ་མམ་ཡང་
དག་དམ་པ་ལགས། །བདེ་གཤེགས་བདེན་ངེས་ཡེ་ཤེས་སྟེ། ཉིང་འཛིན་ནི་ཉིད་རིག་ཅིང་

གཟིགས། ཉོན་མོངས་ཆོགས་བཅོམ་མགོན་པོ་མཆོག །དྲག་གསུམ་བདུད་འདུལ་ཀྱན་ཏུ་
 བྱུལ། །སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྲུལ། ། རྡོང་བཅན་སྤྲུལ་པོར་མཆོག་གསོལ་
 བཤེ། །ཆོས་རྒྱལ་ཁྱེད་ལ་བྱག་འཆའ་ལོ། །ཅེས་བྱུལ་བ་རབ་ཏུ་དགེས་པའི་བྱ་དགའ་བསྐྱེལ་
 བའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག ལྷ་མིའི་ཡིག་ཤུད་འདི་འབྲུར་སྤོང་རྒྱུ་ཁོག་སྤྲུང་རྩོམ་ལྷ་ཁང་གི་བྲག་ལ་
 བཀོས་སྤྲད། ཅེས་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད།

ལྷ་ལྷེ། རྒྱན་ཆགས་པའམ། རྒྱན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན། དུ་རེ་ཞེས་བ་དང་དོན་གཅིག
 ལྷ་ལྷེ་བ། དུ་རེ་བ་དང་དོན་གཅིག ལྷ་ལྷེ་བ། ལྷ་ལྷེ། ལྷ་ལྷེ། ལྷ་ལྷེ། དུ་རེ། དུ་རེ་བ་རྣམས་དོན་འབྲེ
 ལྷ་ལྷེ་བ་བ། རྒྱའི་འུགས་མ་ཉམས་པར་རྒྱན་ཆགས་སུ་བྲན་པའི་དོན་དུ་བཤད། བྲན་འདུན་དུ་རེ་བ་
 ཞེས་བ་དང་དོན་འབྲེ།

ལྷ་ལྷེ། ལྷ་ལྷེ་ལ་གཟིགས།

ལྷ་ལྷེ། མཆིལ་མ། དཔེར་ན་ལྷ་ལྷེ་རྒྱག་ཅེས་དང། གདོང་ལ་ལྷ་ལྷེ་བཏུབ་ཅེས་བ་ལྷ་བྱ། དག་
 ཡིག་གསར་བསྐྱེགས་སུ་ལྷ་ལྷེ་ཞེས་ཀྱང་སྤྲད།

ལྷ་ལྷེ། གོང་བུའི་མིང་། དཔེར་ན་ལྷགས་ཀྱི་གོང་བུ་ལ། ལྷགས་ཀྱི་ལྷ་ལྷེ་མེར་བ་ལྷ་བྱ། ཐོ་ལུམ་ཞེས་
 ཀྱང་ཟེར། ལྷེ་ལྷེ་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོའི་གཡའ་མེལ་༣༠༥ནེན། ལྷགས་ཀྱི་ཐོ་ལུམ་ཞེས་
 ཀྱང་གིས་སྤྲད་དོ། །རྩོམ་པའི་མཆོད་མོ་ལས། བཀྲེས་པོ་སྤོམ་པོ་ཟེར་བ་ན་ལྷགས་ཀྱི་ལྷ་ལྷེ་
 མེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་ཁར་འདུག་ཅིང་ཟངས་བསྐྱོལ་བ་ཁར་ལྷགས་པོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་
 དོ། །བསྐྱར་བ་ལྷ་རམས་པས། ལྷ་ལྷེ་ནི་སྤོང་བའམ་གོང་བུར་སྤྱིལ་བའི་མིང་དུ་བཤད་ཅིང་།
 ལྷ་ལྷེ་དང་ཐོང་ལྷགས་གཉིས་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད་པའང་སྤྲད། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པོ། །

ལྷག་བ་དམ་བཅའ། བཞེས་ལྷག་འབྲས་ཆོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ལྷགས། 1 མེམས་ཀྱི་ཞེ་ས། 2 མིང་གི་སྟོན་དུ་སྤྱོད་རྒྱུའི་ཞེ་སའི་ཆོག་གོགས་ཤིག དཔེར་ན་ལྷགས་
 དོགས། ལྷགས་སྤྲད། ཞེས་སོགས་ལྷ་བྱ། 3 སྤྲིང་། དེབ་སྟོན་སྟོང་ཆ་༥༢༧ལས། གཏུང་
 སྤངས་པས་ལྷགས་མ་ཉམས་པར་བྱོན། ཞེས་བ་ལྷ་བྱ་དང། དེབ་སྟོན་སྟོང་ཆ་༥༥༧ལས།

གཏུང་སྤངས་པས་སྤྱགས་ལྷགས་དང་ཕྱག་གཡོན་པ་མ་ཆོག་པར་བྱོན། ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།
སྤྱགས་ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འབྲུལ། (ཁར་ཕྱིན) ཆོ་འབྲུལ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་
ཆོ་འབྲུལ་ལམ་མངོན་ཤེས། ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འབྲུལ་དང་དོན་གཅིག་སྤྱ་བ་ཤད་ནི། སངས་
རྒྱུ་གྱི་སྤྱགས་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་འབྲེལ་ཞིང་གཞན་གྱི་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་ཀུན་བརྗོད་པར་
བྱས་པས་དེ་སྤྲད་ཅེས་བྱ། ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འབྲུལ་ལ་གཟིགས།

སྤྱགས་བསྐྱེད། (ཁར་ཕྱིན) 1 སེམས་བསྐྱེད། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སྤྱགས་བསྐྱེད་ཅེས་པ་ལྷ་བྱ། 2
གཞན་དོན་གྱི་བྱ་བ་གང་ཞིག་བསྐྱབ་པའི་དམ་བཅའ་མ་བསམ་པ་བརྟན་པོ་བསྐྱེད་པ། འདུལ་
བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། སྤྱགས་བསྐྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་པ་བརྟན་པར་བསྐྱབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་ར་རོ། །

སྤྱགས་ངེས། ངེས་ཤེས། མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྟེ་
མ་ལས། སྤྱགས་ངེས་བྲག་པོ་འབྱུངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་བྱ།

སྤྱགས་ངེས་འབྱུངས། ངེས་པ་རྟེན་པའི་ཞེས།

སྤྱགས་ཆད་པ། ཡི་ཆད་པའི་ཞེས། ཡི་ཐང་ཆད་པ། སེམས་ཞུམ་པ།

སྤྱགས་ཆེས་པ། ཡིད་ཆེས་པའི་ཞེས།

སྤྱགས་རྗེ་དམ་པ། སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ།

སྤྱགས་གཉེན། 1 དོན་གཉེན། 2 སྟོབ་གཉེན།

སྤྱགས་བསྟེལ་གསོ། དན་གསོ་རྒྱག་པ། དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༡ 3 3 ལས། བཏ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྣམ་ཐར་སྤྱགས་སོག་ནས་ངོ་མཆར་བ་གནང་འདུག་
པ་ཉན་པའི་སྐལ་བཟང་འཕྲོ་བ་རྒྱུར་སྤྱབས་མ་འགྲིག་སྤྱགས་བསྟེལ་གསོ་ལ་མ་བཟོས་པར་
སོགས་མེད་དུ་དེ་འདྲ་གནང་བ་མི་བརྗོད་པའི་གཟུངས་སོབ་པའི་དཔག་པར་དགའ་བའི་རྣམ་
ཐར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་ར་རོ། །

སྤྱགས་རྟོག་རྣམ་རྟོག་གི་ཞེས། དཔེར་ན་རྣམ་རྟོག་མོས་པ་ལ་སྤྱགས་རྟོག་མོས་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།

ཐུགས་དམ། (གསང་ཐུགས་) 1 དམ་བཅའ། ཐུགས་དམ་བརྟན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 དགོ་སྨོན། ཉམས་ལེན། ཐུགས་དམ་གྱི་མཐེལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 མོ། བརྟག་པ། ཐུགས་དམ་ཁྱེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ཐུགས་དགོངས་དམ་པ་ཞེས་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་ ཐུགས་དམ་སྒྲོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 ཉིང་ངེ་འཛིན། ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་དམ་སྒྲོང་བ། ཐུགས་དབྱེས་པར་བྱེད་པ། ཐུགས་དགོངས་དམ་པ་སྒྲོང་བར་བྱེད་པ། ཐུགས་དམ་གྱི་མཐེལ། ཉམས་ལེན་གྱི་མཐར་ཐུག་གམ་གཅོ་པོ། དཔེར་ན་སྒྲོ་སྒྲོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རེན་པོ་ཆེ་ལ་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐེལ་དུ་མཛད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱོད་བཤད་ནི། ཐུགས་དམ་ནི་དགོ་སྨོན་རམ་ཆོས་ཉམས་ལེན། མཐེལ་ནི་གཅོ་པོའི་དོན་ཉེ། དཔེར་ན་གདམས་ངག་གི་མཐེལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཛོན་ནོ། །

ཐུགས་དམ་ཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱ། (གསང་ཐུགས་) ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་ཡ་གྲལ་ཉེ། རྒྱུ་ཡིག་ལ་སོགས་པ་སྤྱགས་ཀྱི་ཡིག་འབྲུན་མས་ལ་གསུང་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་བྲལ་དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཕྱག་མཆོན་དུ་གསལ་བ་ལ་ཐུགས་དམ་ཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཟེར། ཡང་ན་སྒྲོང་རྩོམ་ལྷ་མས། ལྷ་དང་ཕྱོགས་ལྟ་ཡི་འཁོར་ལོ་ཐབས་དང་ནི། །སྒྲོང་ཕྱོགས་ཤེས་རབ་ཤིན་སྒྱུངས་བདེ་བས་སྟེལ། །ལྷ་དང་སྒྲོང་གཉིས་ཆོགས་ཟབ་གསལ་ཡེ་ཤེས་ལ། །དེ་ལ་ཐུགས་ནི་དམ་ཆོག་ཕྱག་རྒྱ་ཟེར། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་དམ་ཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར།

ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས། (གསང་ཐུགས་) སྟེས་ཆེན་དམ་པ་ནམས་སྒྲུག་ཤེས་དུས་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལ་ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་ཟེར། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཛོའི་གསང་འདུས་རྫོགས་རིམ་གྱི་ཁྱིད་མི་བསྐྱོད་ཞལ་གྱི་བདུད་རྩི་མཁའ་ལས། རྣམ་ཐུང་དབུས་ཀྱི་དམིགས་རྟེན་སྟིང་གར་བྱངས་ཉི་སྟིང་གའི་མི་ཤེས་པ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས། དེ་ལ་དམིགས་པ་གཏད་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་རྒྱུད་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་པས་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་བརྒྱད་དངོས་སུ་འཆར་བ་དེ་མ་ཡིག་ལྟ་བུ་དང་། རང་གིས་སྤར་བསྟོམ་པ་དེ་བུ་ཡིག་ལྟ་བུར་ངོ་སྤྱད་ནས་བསྟོམ་སྟེ་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་

ཕ་བདེས་སྟོང་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འཛོག་པར་རུས་ན་འོད་གསལ་མ་བྱ་འཕྲོད་པ་
 དང་། ད་ལྟ་ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་ཞེས་གྲགས་པ་སྟེ་འཆི་བ་ཆོས་སྤྱི་བསྐྱེད་པའོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་དོགས་གཅོད། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་འཛིགས་རྫོགས་ལས།
 སྤར་རྒྱུད་སྟོད་སྟོད་ཏུ་རགས་པ་ཉེར་ལྷའི་གངས་འབྲེན་ཅམ་ཡང་མི་ཐོན་པ་མང་པོ་འདའ་དུས་
 ཐུགས་དམ་ལ་སྟོད་པ་དང་། སྤར་ལ་འཇའ་རྒྱག་པ་སོགས་འདུག་པ་ཅི་ཡིན་ཞེས་ཀྱན་མཆིན་
 ལོང་མས་སྤར་རྒྱུད་རྗེ་རྗེ་འཆང་ལ་ཞུས་པར། དེ་དག་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཐུགས་དམ་ལ་སྟོད་
 མི་རུས་ཀྱང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེ་རྗེའི་ཆོག་ཟབ་མོང་ག་འདོན་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་བསྐྱགས་པས་དཔའ་བོ་
 མཁའ་འགྲོས་འོད་གསལ་བཅན་ཐབས་སུ་འཛིན་འཇུག་པ་བདེ་མཆོག་སྟོན་ལམ་བུ། དེར་ནི་
 འཆི་བའི་འོད་གསལ་ཟེན་མཛད་ཅིང་། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་སྤྲུགས་ཀྱི་དམ་
 ཆོག་དག་པ་གཞིར་བབྱང་ནས་ཉམས་ལེན་ལ་ཅི་རུས་ཀྱིས་འབད་ན་དེ་འབྲའང་སྲིད་པ་རེད།
 ཅེས་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག་སྟེ་བཤད་ནི། ཐུགས་སམ་ཡིད་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་
 དམ་དུའང་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པས་ན་དེ་སྟོད་ཅེས་བྱའོ། །

ཐུགས་འདུན། འདུན་བའི་ཞེས།

ཐུགས་འདུན་བཏང་། འདུན་བའམ་འཕེན་པ་བཏང་བའི་ཞེས།

ཐུགས་ནང་ཉེ་པོ། བན་ཚུན་སྟོ་ཐག་ཉེ་བའི་ཞེས། སེམས་མཐུན་པོ། ཁོང་གཉིས་ཐུགས་ནང་ཤིན་
 ཏུ་ཉེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་ནང་མཐུན་པོ། བན་ཚུན་སྟོ་སེམས་མཐུན་པའི་ཞེས།

ཐུགས་འབྲམས་པ། སེམས་ཡེངས་པའི་ཞེས། གསོལ་ང་བཞེས་རྒྱ་མི་བྲན་པར་བྲག་དཔའི་སྟེང་དུ་
 ཐུགས་འབྲམས་ཏེ་འགྲོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་བྲེལ། བྲེལ་བ་ཆ་པོའི་དོན། ཐུགས་བྲེལ་མ་གནང་གཏོགས་ཅམ་བཞུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མང་
 པོས་ཐུགས་བྲེལ་གྱི་ཆབ་ཏུ་མཛད་བྲེལ་ཞེས་བེད་སྟོད་བྲེད་དེ། ཐུགས་ཁལ་དང་ཞོར་དོགས་
 ཀྱིས་ཡིན་པ་འདྲ།

ཐུགས་འབྱུང་། ཐུགས་སྐྱོ་བ་དང་། སྐྱོ་ཤས་སྐྱེ་བ། དེས་འབྱུང་བཅས་ཀྱི་དོན། ཏཱ་ར་ལྷ་ཐའི་རྒྱ་གར་
 ཆོས་འབྱུང་། ༡ ནུལ་ས། (སྐྱོ་བ་དཔོན་དཀྱིག་གཉེན་གྱི་རྣམ་ཐར་བཛོད་པའི་སྐྱབས་ལས།) བྱིས་བཙུན་ཆོས་
 གོས་ཀྱི་ཉ་ཉེ་ཞིང་མོད་པ་གཟེགས་ནས། སྐྱོན་པའི་བསྟན་པ་ཉམས་སོ་ཞེས་ཐུགས་འབྱུང་
 བས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཐུགས་སྐྱོང་། སྐྱོ་བ་སྐྱོང་གི་ཞེ་ས།
 ཐུགས་མ་ཆེས། ཡིད་མ་ཆེས་པའི་ཞེ་ས།
 ཐུགས་ཚུལ། ཐུགས་ཚུལ་དང་དོན་གཅིག་དུ་གྱུ་ལའི་གོས་བཟང་༡༩ལས། དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟོད་
 པའི་ཐུགས་ཚུལ་སྐྱབས་དཀའ་ལས་ཆེན་པོ་ཡོང་བ་འདྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་བཅེ་བ་ཅན། (འདུལ་བ) འདུལ་པའི་ལས་ཆོག་རྣམས་སྟུ། ཐུགས་བཅེ་བ་ཅན། ཞེས་འབྱུང་བ་
 དེའི་དོན་ནི། ཐུག་བསྐྱེལ་གྱི་འདམ་དུ་བྱིང་བ་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་པར་མཛད་པ་ཞེས་པའི་
 དོན་ཡིན།

ཐུགས་བཅེ་པའི་སྤྲད་དུ། (འདུལ་བ) ལན་དུ་རེ་པའི་སྤོས་མ་ཡིན་པར། ཐུགས་བཅེ་བ་དང་པན་སེམས་
 ཀྱི་སྤོན་ཞེས་པའི་དོན།

ཐུགས་ཚུལ། ཚུལ་བའམ་འབད་ཚུལ་གྱི་ཞེ་ས། བཙུན་འབྱུགས། དུ་གྱུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། གསོལ་
 ཆས་ཀྱང་གཞུང་གིས་གནང་བས་དབྱས་ནས་འདྲེན་པའི་ཐུགས་ཚུལ་མི་དགོས། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཐུགས་ཆོས། ཐེ་ཆོས་ཀྱི་ཞེ་ས། ཐེ་སྤྱིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོད་གཡའ་སེལ་༡༤བ་ནས། ཅིས་སྐར་
 བཀག་གི་ཕྱི་ལན་དུ་ཐུགས་ཆོས་དབྱང་བྱ་ལྟ་བུར་གནང་བ་ལྷན་པོ་སྤྱིང་ཁམས་ཅན་འགས། ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་རུས། ཐུག་རུས་ཀྱི་ཞེ་ས། ཐུགས་རུས་ཆེན་པོ་མཛད་ལྟ་བུ།
 ཐུགས་ལས། 1 འཕྲིན་ལས། ལས། 2 སེམས་ཁྲལ། ཐུགས་ཁྲལ། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་
 པོ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་བྱང་དུ་ཡོངས་ཏེ་འདི་སྐད་ཅེས་སྒྲིམ་སྟོ། །ལྟ། ཐུགས་

ཐུགས་བཤད། བཤད་བ། འབྲེལ་བཤད། ཟེའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་རོགས་པམ། ཉིན་རེ་ཞིང་
 རོ་རངས་ནས་སྟོང་གི་བར་ལ་ཆོས་སྤྱོད་བཅོམ་རེ་མ་ཆག་བར་སྐྱགས་བཤད་མཛད། ཅས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷན་གྱི་རོ་ཤོ། ལྷན་གྱི་དངོས་གཞི། འདི་འདི་རོ་ཤོ་ཞེས་པ་རྩུང་དངོས་མཐུག་གསུམ་གྱི་དངོས་གཞི་པ་
 ཤོ་དགོས། ལམ་རིམ་གྱི་རྒྱལ་ས་སུ། ལྷན་གྱི་རོ་ཤོ་པ་རྩེ་རྩྱང་བྱ་བ་དང་། ལྷན་མཆོམས་སུ་
 རྩེ་རྩྱང་བྱ་བ་འཛུགས་ལོ། ཞེས་འཕྲུང་བས་ཤེས་སོ། །

ལྷན་ཐོག་ (ལྷན་པ) ལྷན་གྱི་ཆ་ཐོག་ལ་གཞིགས།
 ལྷན་དང་པོ། (ལྷན་པ) ལྷན་གྱི་ཆ་དང་པོ་ལ་གཞིགས།
 ལྷན་བར་པ། (ལྷན་པ) ལྷན་གྱི་ཆ་བར་པ་ལ་གཞིགས།

314

ནལ་འབྱོར་སྐྱོར་འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་པར་གསུངས་ཡོད། བཤ་ཆེན་སྐོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་སྐྱོན་
 གྲག་ཆེ་མའི་ནལ་འབྱོར། བ་མོང་ཁ་བ་བདེ་ཆེན་སྐྱོང་པོས་དེ་ལ་སྐྱོན་བ་བརྒྱབ་སྟེ་བསྐྱེགས་
 པའི་སྐྱོན་གྲག་ཆེ་མའི་ནལ་འབྱོར་དང་གསུམ་མོ། །

སྐྱོན་མོང་། སྐྱི། སྐྱི་མ། སྐྱེར་གྱི་ཐྱོག་ཐྱོགས། སྐྱ་བཤད་ནི། སྐྱ་ནི་མ་སྐྱ་བ་སྟེ། སྐྱད་གསར་བཅད་
 གྱི་སྐྱབས་སྐྱུ་མས་སྐྱལ་དོར་བར་ངེས་མོ། ཁོང་ནི་ཁོང་ངམ་ཁོག་དང་། མེས་ས་སམ་སྐོའམ་
 དབང་པོ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། མམས་ཅད་ཀྱི་སྐོར་མ་སྐྱ་བ་འམ་བབས་བས་ན་དེ་སྐྱད་
 ཅེས་བྱའོ། དེ་ཡང་མོང་ནི་ཁོང་ངམ་ཁོག་གས་སྐོའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་མོང་དུ་རྒྱུད་པ་ནི། ཁོང་
 དུ་རྒྱུད་པའི་དོན་དུ། ཡི་གུར་དུ་གསུངས་པས་མོ། གཞན་ཡང་མོང་ཞེས་བ་སྐོངས་ཀྱི་དོན་
 ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྐོངས་རྩལ་ལ་མོང་རྩལ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

སྐྱོན་མོང་གི་དངོས་བྱུང། (གསར་མཁུགས་) སྐྱོན་མོང་གི་དངོས་བྱུང་བརྒྱད་ལ་གཟེགས།

སྐྱོན་མོང་གི་དངོས་བྱུང་བརྒྱད། (གསར་མཁུགས་) སྐྱོན་མོང་གི་དངོས་བྱུང་བརྒྱད་ནི། མཁའ་སྐྱོད་རལ་གྱི་
 རི་ལུ་དང་། ཀྱང་མགྲོགས་སུ་མ་བ་གཞོད་སྐྱོན་ཁོལ། བརྒྱད་ལེན་དང་ནི་མིག་སྐྱོན་ནོ། དེ་
 ཡང་མཁའ་སྐྱོད་ནི། མ་འཆི་བར་ནམ་མཁའ་ལ་གནས་ཀྱས་པའོ། རལ་གྱི་ནི། དེ་དགའི་
 དཔུང་དུ་མ་འཛོམས་ཀྱས་པའོ། སྐྱོན་གང་ཞིག་བསྐྱབས་བ་དེ་ལག་ཏུ་ཐོགས་པས་ལུས་མི་
 ལྡང་བའོ། ཀྱང་མགྲོགས་ནི། མཆིལ་ལྷམ་གྱུབ་སྟེ་གྲོན་པས་ཡུད་ཅམ་ལ་རྒྱ་མཆོའི་མཐའ་
 འཁོར་བའོ། བུམ་པ་ནི། དེའི་ནང་དུ་ཟས་ནོར་གོས་ལ་སོགས་པ་ཡོ་བྱད་ཟད་མི་ཤེས་པ་
 འབྱུང་ངོ་། གཞོད་སྐྱོན་ཁོལ་པ་ནི། དེས་བྲན་བྱེད་པས་ཅི་བསྐྱོ་བ་སྐྱབ་ཅིང་། མི་འབྱུང་ཐག་
 གི་བསྐྱབ་དགོས་པའི་བྱ་བ་ཉིན་གཅིག་ལ་འབྱུང་བའོ། བརྒྱད་ལེན་ནི། ཆེ་ཉི་ཆེ་དང་མཉམ།
 རྟོབས་སྐྱང་པོ་དང་མཉམ། མདངས་བསྐྱུད་དང་མཉམ། ལྡང་བ་ཤིང་བལ་ལས་ཡང་བའོ། མིག་
 སྐྱོན་ནི། མིག་ལ་བྱུག་པས་ས་འོག་གི་གཏེར་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བའོ། །

སྐྱོན་མོང་བའི་བསྐྱབ་བྱ། སྐྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་སྐྱབས་གསུམ་སོ་སོའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། སྐྱོན་མོང་
 བའི་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྐྱོན་མོང་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་དུག་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་

ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་སྒྲོན་ས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། བཀའ་བློན་
ཐོབ་པའི་སྒྲོན་ས་ཅི་འཐུང་ཅི་འཐུང་གི་ཕྱད་ཀྱིས་མཆོད་བ། གཞན་སྐྱབས་འགྲོ་ལ་འགྲོ་དེ།
བྱ་བ་གང་བྱེད་ཀྱང་དཀོན་མཆོག་ལ་སྒྲོ་བཀའ་ནས་བྱེད་བ། བན་ཡོན་ཐོབ་པའི་སྒྲོན་ས་ཉིན་
ལན་གསུམ་མཆོད་ལན་གསུམ་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྟོག་གསུམ་ཐར་
བཞད་གང་གི་བྱིར་ཡང་མི་གཏོང་ཞིང་སྤང་བའོ། །

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་ཤེས་རྣམ་སུམ་ཏུ་ཅ་དགྲ། (པར་ཕྱིན) སྟོབས་བརྒྱ་ མི་འཛིགས་
བ་བཞི། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་བ་བཞི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་བ་བཅོ་བརྒྱད། དེ་
བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ། རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
བྱིར། སྟོབས་བརྒྱ་ཡོད་དེ། གནས་དང་གནས་མིན་བ་མཁུན་པའི་སྟོབས། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་
སྒྲིན་བ་མཁུན་པའི་སྟོབས། མོས་བ་སྒྲུ་ཆོགས་སྟོབས། ཁམས་སྒྲུ་ཆོགས་སྟོབས། དབང་
པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མིན་བ་སྟོབས། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་སྟོབས། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་བ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་སྟོབས། སྟོན་གྱི་གནས་རྟེན་སུ་ཐོན་བ་སྟོབས། འཆི་འཕོ་བ་
དང་སྐྱེ་བ་སྟོབས། ཟག་བ་ཟད་བ་མཁུན་པའི་སྟོབས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། མི་འཛིགས་
བ་བཞི་ཡོད་དེ། རང་དོན་སྤངས་བ་དམ་བཅས་བ་ལ་མི་འཛིགས་བ། རྟོགས་བ་དམ་བཅས་
བ་ལ་མི་འཛིགས་བ། གཞན་དོན་སྤང་བྱ་དམ་བཅས་བ་ལ་མི་འཛིགས་བ། གཉེན་པོ་དམ་
བཅས་བ་ལ་མི་འཛིགས་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་བ་བཞི་ཡོད་དེ།
ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ། དོན་སོ་སོ་སྟོབས། དེས་པའི་ཆོག་སོ་སོ་སྟོབས། སྟོབས་བ་
སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་བ་བཅོ་
བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྤྱི་ལྟོད་བ་འཁྲུལ་བ་མི་མངའ་བ། གསུང་ཅ་ཅོ་མི་མངའ་བ། དན་བ་ཉམས་
བ་མི་མངའ་བ། ཐུགས་མཉམ་པར་མ་གཞག་བ་མི་མངའ་བ། ཐ་དད་བ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མི་
མངའ་བ། སོ་སོར་མ་བཏགས་པའི་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་བ་སྟེ། སྟོད་བ་མ་འདྲེས་བ་བྱུག།
འདུན་བ་ཉམས་བ་མི་མངའ་བ། བཙོན་འགྲུས་ཉམས་བ་མི་མངའ་བ། དན་བ་ཉམས་བ་མི་

མངའ་བ། ཉེང་ངེ་འཛིན་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། ཤེས་རབ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། རྣམ་པར་
འགྲོལ་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ་སྟེ། རྟོགས་པ་མ་འདྲེས་པ་བྱལ། །སྤྱིའི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ལེ་
ཤེས་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ། གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ལེ་ཤེས་
ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ། རྟལ་གས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ལེ་ཤེས་ཀྱི་
སྔོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སྟེ། འཕྲིན་ལས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ། འདས་
པ་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། མ་འོངས་པ་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས།
ད་ལྟ་བུ་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ་རྣམས་སོ། །

ཐུན་མོང་ལམ་སྤྱངས། དེས་འབྱུང་བྱང་སེམས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུ་གསུམ་ཉམས་འོག་ཏུ་ཚུད་པ་ལ་
ཟེད། སྤྱོད་པ་འདེད། མདོ་སྤྲུལ་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་པའི་ལམ་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལ་སྒྲོ་
སྤྱངས་པས་ན་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱའོ། །

ཐུན་ཚོད། (ལྟལ་བ) དུས་ཀྱི་ཆ། དུས་ཀྱི་ཆ་ཤས། དཔེར་ན་ཐུན་ཚོད་བྱུག་དང་། ཐུན་ཚོད་བཅུ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུའོ། །

ཐུན་ཚོད་ཀྱི་བཏུང་བ། (ལྟལ་བ) ཐུན་ཚོད་དུ་བྱུང་བའི་སྤྲན་ཞེས་པའི་ཐང་དུ་གཟིགས། བྱ་སྟོན་རིན་
པོ་ཆའི་ལས་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་གི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཆོ་གའི་གསལ་བྱེད་༥༠བཅུ་ལས། ཐུན་
ཚོད་དུ་བྱུང་བ་ཞེས་པ་ནི། རྒྱན་ཚུ་ལ་སོགས་པའི་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་མཐའ་ཚུན་ཚོད་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་ཏེ་བཏུང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཐུན་ཚོད་བཅུ། (ལྟལ་བ) ཐུན་ཚོད་བཅུ་ཞེས་པ་ནི། ལྷང་གཞི་ལས། སྔ་རྫོང་ད། གྲུང་ད། ཕྱི་རྫོང་ད་
མཆན་མོའི་ཐུན་དང་མོ་ད། དང་མོའི་བྱེད་ད། གྲུང་ཐུན་ད། གྲུང་ཐུན་ཀྱི་བྱེད་ད། ཐུན་
ཐ་མ་ད། ཐ་མའི་བྱེད་ད། སྤྱི་རེངས་མ་ཤར་བ་དང་བཅུའོ། །ཞེས་མཆོ་རྟེན་ལས་བཤད་
པ་ལྟར་རོ། །

ཐུན་ཚོད་དུ་བྱུང་བའི་སྤྲན། (ལྟལ་བ) སྤྲན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། རྒྱ་དུས་བྱུང་། སྤྲན་ཞག་བདུན་པ། འཛོ་
བཅང་གི་སྤྲན་ལས་བྱུང་བའི་ཁུ་བ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་རྣམས་སོ། །དཔེར་ན་དུས་བྱུང་ལས་བྱུང་བ།

ཅམ་ཐང་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ལྷ་བྱ། སྤྲ་ཞག་བདུན་པ་ལས་བྱང་བ། འུ་རམ་གྱི་ཁུ་བ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་
བ་ལྷ་བྱ། འཆོ་བཅང་གི་སྤྲ་ལས་བྱང་བ། ཨ་རུ་བ་རུ་སྤྲ་བ་གསུམ་གྱི་ཁུ་བ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་
ནམས་ལྷ་བྱའོ། །སྤྲ་བ་ཤད་ནི། དེ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་ནི་ཉིན་རེ་འུ་ཆོད་ཀྱི་མཐའ་རྒྱ་
སྐར་འཆར་ལ་མཛོད་དུ་སྤྱོད་པ་ལེ་དུས་ཚུན་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་མཆན་མོའི་སྤྲ་ཐ་མ་སྤྲ་
རེངས་འཆར་བ་ལ་མཛོད་དུ་སྤྱོད་པ་ལེ་གནས་སྐབས་ཚུན་ཆད་དུ་ལོངས་སྤྱོད་དུ་བྱང་གི།
དེ་ལས་འདས་ན་མི་རུང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། དེ་ལ་སྤྲ་ཞེས་བརྗོད་བ་ནི། དེ་དག་གིས་སྒྲོམ་
ནད་སེལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་སོ། །

སྤྲ་ཆོད་དུག (འདུལ་བ) སྤྲ་འོ། ཉིན་གྲང་། བྱི་རྩོ་སྤྲ་ཉིན་མོའི་སྤྲ་གསུམ་དང་། རྩོད། རམ་གྲང་། རོ་
རངས་ཏེ་མཆན་མོའི་སྤྲ་གསུམ་སྤྲ་བྱེད་ཀྱི་གོ།

སྤྲ་མཆན་མས། 1 སྤྲ་གྱི་བར་མཆན་མས། སྤྲ་གྱི་བར་གསེང་། 2 རྩོད་ཀྱི་དུས། ཉི་མ་རུབ་ནས་ས་
མ་རུབ་ཀྱི་བར་གྱི་དུས་ཆོད་ལ་རྩོད་ཟེར། སྤྲ་བ་ཤད་ནི། འདི་ལ་སྤྲ་མཆན་མས་ཟེར་བའི་རྒྱ་
མཆན་ནི། ཉིན་མོ་དང་མཆན་མོའི་བར་དུག་གི་དུས་ཡིན་པས་སྤྲ་མཆན་མས་ཟེར་བ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཡང་སྤྲ་ནི་དུས་དང་མཆན་མས་ནི་བར་དུག་གོ།

སྤྲ་བཞི། རོ་རངས་དང་། ཉིན་དགྲང་། བྱི་རྩོ། མཆན་མོ་དང་བཞིའོ། །མཁས་བྱུང་ཆོས་མེའི་གསུང་
རོ་རུ་༩༥ན་གསལ། མེའི་སྤྲ་གསུང་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྤྲ་འོ་དང་གྲང་དང་བྱི་རྩོ་དང་
མཆན་བྱེད་ཀྱི་སྤྲ་བཞིར། ཞེས་གསུངས།

སྤྲ་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར། རོ་རངས་ ཉིན་དགྲང་། བྱི་རྩོ། མཆན་མོ་བཅས་ཀྱི་སྤྲ་བཞིར་བྱེད་པའི་དགེ་
སྤྱོར་གྱི་ཉམས་ལེན། འདི་གཙོ་བོར་སྤྲ་གསུང་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་གོའོ། །

སྤྲ་བཞིའི་སྤྱོར་བ། (གསང་སྤྲ་གསུང་) སྤྲ་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར། མེའི་གསུང་འདུས་སྤོན་ལམ་ལས། སྤྲ་
བཞིའི་སྤྱོར་བ་བསྐྱེད་བསྐྱེད་ཡན་ལག་བཞི། རིམ་བ་དང་པོའི་རྣམས་དང་སྤྲ་བའི་ལམ། །མ་
ལུས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་རྟེན་ནས་ནི། །གང་སྤྲ་ལྷ་ཡི་འཁོར་ལོར་འཆར་བར་ཤོག། ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །སྤྱོར་བ་དང་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་པ་གཉིས་འདིར་དོན་འདྲ་བ་ཡིན། རྣམ་རྟོགས་སྤྱོར་

བཞེས་པའི་སྒྲོར་བཞི། རྣམ་འབྱོར་ལ་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །སྒྲོར་ཞེས་པ་ནི་ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་
འབྲེལ་བའི་དོན་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐུབ་བསྟན་གྱི་དོར། སྒྲིམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་གྱི་དོར་ཞེས་བྱ་བ། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པས་མཛད། འདི་ལ་གསུང་འབྲུམ་༩ ག་པར་༥བཞུགས།

ཐུབ་རྣམས་སྒྲིག་པ་རྩ་ཡིས་མི་འབྲུ་ཞིང་ཞེས་སོགས། ཆོགས་བཅད་འདི། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆོམས་
ཀྱི་འབྲེལ་པའི་གཞུང་ཆོག་ཡིན་ཏེ། མཆོམས་མཛོད་དེ་བ་གཟུགས་ཤོག་གངས་པལ་ས། ཆེད་
དུ་བརྗོད་པའི་ཆོམས་པས། སྲེད་པའི་ཟུག་རྩ་གཅོད་མཛད་པའི། །ལམ་ནི་ཁྱོད་ལ་ངས་བསྟན་
བྱ། །ཁྱེད་ཉིད་ཀྱིས་ནི་བསྐྱབ་བྱ་སྟེ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟོན་མཛད་ཡིན། ཞེས་གསུངས་
པ་དང་། དེའི་འབྲེལ་པར། ཐུབ་རྣམས་སྒྲིག་པ་རྩ་ཡིས་འབྲུ་བར་མི་མཛད་ལ། །འགྲོ་བའི་སྤྱག་
བསྐལ་ཕྱག་གིས་གང་ནི་སེལ་མི་མཛད། །ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་སྒྲོ་བས་མ་ཡིན་ཏེ། །ཆོས་
ཉིད་ཞི་བ་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་མཛད་པ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་པ་
ཐོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟེང་པོས་དགའ་ལྷའི་འབྲིད་ཡིག་ཏུ། འདི་ཆོམས་ཀྱི་གཞུང་ཆོག་ཡིན་པར་
བཤད། ཁོ་པོས་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆོམས་ཡང་ཡང་བསྐྱགས་གང་ཆོག་འདི་རྟེན་མ་སོང་།

ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱུ། ༡ སྒྲོ་བ་དཔོན་ཨ་རྩུ་ཀ་རས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ 2 ཤོ་ལོ་ཀ་སྟོང་ལྷག་
ཕྱིད་དང་དུག་པ་ཞིག་སྟེ། སྒྲོ་བ་དཔོན་འཇིགས་མེད་འབྲུང་གནས་སྤྱོད་པས་མཛད།

ཐུབ་པ་རྣམ་སྤྱང་གངས་ཆེན་མཆོ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤུ་ཐུབ་པ་སྟོན་བསྐལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་
པའི་སྤྱོད་པས་བསྐལ་ཆེན་གངས་མེད་གསུམ་ཀྱི་ཆོགས་རྩོགས་ནས། གཞི་དང་སྟོང་པོ་
མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པའི་འོག་མེན་སྤྱག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་དུ་ལོངས་སྤྱིའི་རོ་པོར་དང་པོར་
སངས་རྒྱུ་པའི་སངས་རྒྱུ་པ་ལ། ཐུབ་པ་རྣམ་སྤྱང་གངས་ཆེན་མཆོ་ཟེར། འདིའི་ཁྱེད་པའི་
མདོ་སྒྲེ་པལ་མོ་ཆེ་ལས་གསུངས་པར་བཤད། རྒྱུ་པ་རྣམ་སྤྱང་གངས་ཅན་མཆོ་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཟིགས།

ཐུབ་པའི་དབང་པོ། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་མཆོན་ཀྱི་རྣམ་གངས་ཤིག་ ཐུབ་པའི་སྤྱོད་པའི་ཉན་རང་དབང་བཅོམ་

ལའང་འཇུག་མོད་ཀྱང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་མེན་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ཐུབ་པའི་དབང་
པོ་ཞེས་བྲ་སྟེ། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་ལས་ཀྱང་ཤོད་ན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་
ཐུག་དམ་པ་བརྟེས་པ་དང་། གང་ཟག་གསུམ་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཆོས་ཀྱི་སྲིད་ལ་
མངའ་སྤྱད་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཐུབ་དབང་གཉིས་པ། 1 འཛིག་རྟེན་ཁམས་འདིར་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་ཞིག་ཐོན་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་ལ་བྲུག་རྩེས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་སྤྲ་མ་ལ་ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་ཆོག་ཅིག་ 2 ཡང་རྩེ་ཙོང་
ཁ་པ་ཆེན་པོའི་མཆན་གྱི་རྣམ་གངས་ཤིག་ འདི་ཡང་དགེ་ལྡན་པས་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཆེ་བསྟོད་
བྱས་པ་ཙམ་མིན་པར། བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་མཁས་ཐུབ་ཆེན་པོ་འགོས་ལོ་ཙུ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་
བས་ཀྱང་རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཐུབ་དབང་གཉིས་པ་ཞེས་པའི་མཆན་གྱིས་མངོན་པར་བསྟོད་
པ་དེབ་སྟོན་དུ་གསལ།

ཐུམ་ཕྱས། 1 གཉིད་ཐུང་རམ་གཉིད་སྤབ་མོ། དེ་ཡང་ཐུམ་ནི་དུམ་བུའམ་ཐུང་བུའི་དོན་དང་། ཕྱས་ནི་
ཉལ་བའི་དོན་ནོ། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཐུམ་ཕྱས་ཞེས་པའི་ཐུམ་ནི། ཐུམ་བུའམ་དུམ་བུ། དུམ་
ཙམ། ཐུམ་ཙམ་ཐུམ་ཙམ། དུམ་ཙམ་དུམ་ཙམ། ཐུང་ཐུང་། སྤབ་མོ་བཙས་ཀྱི་དོན། རྩེའི་
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཉིད་ཀྱིས་ནོན་པ་ལ་སེམས་གཞོལ་བར་མི་
བྱེད་པར་བརྟེན་འགྱུས་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སེམས་ཀྱིས་རི་དྲགས་བཞིན་དུ་ཐུམ་ཕྱས་ཀྱིས་ཉལ་
བའོ། ཞེས་གསུངས། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་ཐུམ་ཕྱས་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་གཉིད་སྤབ་མོ་ལ་གོ་
དགོས། ཕྱས་ནི་འབྲེས་བའམ་བསྟེས་པ་སྟེ་འབྲེས་ཉལ་བརྒྱབ་པའི་དོན་ནོ། 2 འཛིགས་སྒྲག་
ལའང་འཇུག་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་ལས། ཉལ་བའི་ཆེ་རི་དྲགས་ལྟར་ཐུམ་ཕྱས་ཀྱི་
འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཐུམ་འབྲས་ཞེས་སྤང་།
ཐུམ་འབྲེས་ཞེས་བྲིས་ཀྱང་འཐད་པར་སེམས།

ཐུམ་འབྲས། དཔེ་མང་པོར་ཐུམ་ཕྱས་ཞེས་སྤང་། ཆེ་ཉན་ཞབས་བྱང་གི་དག་ཡིག་ཐོན་མའི་དགོངས་
རྒྱུ་ལས། ཐུམ་འབྲས་ཞེས་བྲིས་སྤང་། ཐུམ་ཕྱས་ལ་གཟིགས།

ཐུར་ཐུར། ཐུར་རེ་དང་འབྲ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ཉིན་པར་བྱ་བ་གང་ལ་འདུན་པ་དག་པོ་
ཐུར་ཐུར་འོང་བ་དེ་པལ་ཆེར་སྤེལ་བ་དུ་ཡང་འོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ་། །

ཐུར་རེ། རྒྱན་ཆགས་པ་འཇམ། རྒྱན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བའི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སེམས་
དཔེགས་པ་ལ་བཏགས་པ་དེ་ཐུར་རེ་དང་ནས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཡོངས་པ་སྟེ། ཐུར་རེ། ཐུར་རེ།
ཐུར་རེ། ཐུར་ཐུར། ཐུར་རེ། ཐུར་རེ་བ་རྣམས་དོན་འབྲ།

ཐུར་སེལ། (གསང་ལྔགས) ཅ་བའི་རྒྱུད་ལྔའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། འདོམས་སམ་གསང་གནས་ལ་གནས་ཤིང་།
བྱེད་ལས་བཤང་གཅི་ཁྱེལ་མོགས་འཕེན་འཛིན་བྱེད་པའི་རྒྱུད་ཞིག ཁ་དོག་ནི་སེར་པོ་ཡིན་
པར་རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ་ཞིང་། ཐུར་སེལ་ལྟེ་བ་ནས་བཤང་ལམ་དང་རྟགས་གྱི་
ཅེ་མོའི་བར་དུ་འབྱུང་འདུག་བྱེད་པར་གསུང་ངོ་། །སྒྲུ་བཤང་ནི། བཤང་གཅི་ཁྱེལ་མོགས་
ཐུར་དུ་སེལ་བའམ་འཕེན་པར་བྱེད་པས་ན་ཐུར་སེལ་ཞེས་བྱའོ། །

ཐུར་སེལ་གྱི་རྒྱུད། (གསང་ལྔགས) ཐུར་སེལ་དང་འབྲ།

ཐུལ་ཆེ་བ། <ཐུལ> སྒྲོམ་པོ། དགས་པའི་དོན། འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ ཐུལ་སྦྱུལ་ཐུར་ཆག་པར། མི་ཤིའི་
ཀྱུར་ཁང་དུ་གསུངས། ཐུལ་ཞེས་པ་སྒྲོག་པའི་ཆེ་ས་ཐུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་སྒྲོག་

ཐེ་གོ་ཟད་ཅམ། པར་ཟད་ཅམ། རྒྱུད་རིང་ཅམ། མདོ་སྤེལ་ལས་བརྒྱ་བ་༩ ཏ ༡༩༧ལས། ཆེ་དང་ལྷན་
པ་ལྟ་བུའི་བྱས་ཆོས་བཤང་ནས་བྱིར་འགྲོ་བ་དེའི་ཆེ་བྱི་དེས་ཐེ་གོ་ཟད་ཅམ་དུ་བསྐྱུལ་ནས།
ལན་གསུམ་སྒྲོར་བ་བྱས་ཏེ། བྱིར་ལོག་ནས་བྱིམ་དུ་འགྲོ་བ་ན། བྱི་དེ་བྱི་གཞན་དག་གིས་
བཅས་ནས་བསང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཐེ་ཆོམ། (པར་ཕྱིན) མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་སེམས་བྱུང་། ཆོག་སྒྲོན་བཅད་དེ་འཛོག་ན། རང་ལུལ་
ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐའ་གཉིས་སུ་རིག་པ་དེ། ཐེ་ཆོམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཐེ་ཆོམ་དང་མཚུངས་
ལྡན་གྱི་གཙོ་སེམས་དང་། དེའི་འཁོར་ཆོར་སོགས་ཀྱན་འགྲོ་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི། ཐེ་ཆོམ་གྱི་
སྟོབས་ཀྱིས་དོགས་ཀྱི་རང་སྟོབས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པ་མ་ཡིན་པས་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་ཞེས་སྒྲོས་སོ། །ཡིད་གཉིས། ཆོམ་ལ། གེམ་བྱར། འབྱང་མོ་ཉུག་སོམ་ཉི། སོམ་ཉིའི་

བ་བ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་བཤས་སུ་བཤད། ཐེ་ཚོམ་ལ་ཞེ་སར་ཐུགས་ཚོམ་ཟེར།
ཐེ་ཚོམ་ཉོན་མོངས་ཅན། (ཁར་ཕྱིན) ཅ་ཉོན་བྱུག་གི་ལྟ་པ་ནི། བདེན་བཞི་དང་ལས་འབྲས་སོགས་གང་
རུང་ལ་དམིགས་ནས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་གང་ཞིག་དག་
བ་ལ་བར་དུ་གཙོད་བྱེད་དོ། །བྱེད་ལས་ནི་ཐེ་ཚོམ་ཐོས་ནས་མི་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ། །

ཐེ་ར་བླ་ད། (སྤེལ་མེ) (འདུལ་བ) གནས་བརྟན་སྤྱོད་བཤམ། གནས་བརྟན་པའི་སྤེ་པ། རྒྱ་གར་གྱི་ཉན་ཐོས་སྤེ་
པའམ། གནས་བརྟན་སྤེ་པ་རྣམས་ལ་ཐེར་བད་ཞེས་འབོད་པ་ལས། རྟེན་ལྡན་སྤེ་ཐེག་དམན་པ་
ཞེས་འབོད་ན་དམའ་འབེབས་སུ་འགྲོ་བས་དེ་དག་ལ་བག་ཐོན་བྱེད་དགོས། ཐེ་ར་བླ་ད་ ཐེར་བཤ
theravāda ཞེས་པ་ནི་སྤེལ་མེ་སྤྱད་ཡིན་ལ། ལེགས་སྤྱད་དུ་སྤེལ་བ་ལྟ་བུ་ ལྷ་མེ་ལྟ་བུ་ ལྷ་མེ་ལྟ་བུ་
ཟེར། Pāli: ཐེར་བཤ theravāda, Sanskrit: ལྷ་མེ་ལྟ་བུ་ sthaviradā; literally, the Teaching of the
Elders འདིའི་ Elders ཞེས་པ་གནས་བརྟན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལོ། །

ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱབས་འགྲོ། (ཁར་ཕྱིན) སྤྱབས་འགྲོའི་ཐུན་མོང་པའི་རྒྱ་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་
བྱེ་བྲག་གི་སྤྱུག་བསྐྱེད་པས་མས་ནས་འཛིགས་ཤིང་སྤྱུག་བ་དང་། དེ་ལས་སྤྱོད་པའི་རུས་པ་
དགོན་མཆོག་ལ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤེད་དུ། གཞན་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མནར་
བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྤེད་བཅེ་བས་ཟེན་པའི་སྤྱབས་འགྲོ་ལ་ཟེར། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཐེག་ཆེན་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱབས་འགྲོའི་ཁྱད་པར་ལ། སྤྱབས་ལུལ་གྱི་ཁྱད་པར། དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར།
ཆེད་དུ་བྱ་བའམ་དགོས་པའི་ཁྱད་པར། སྤྱབས་སུ་འགྲོ་ཆུང་གྱི་ཁྱད་པར་དང་བཞིའོ། །དང་
པོ་སྤྱབས་ལུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། སངས་རྒྱུས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཆོས་ནི་མི་གནས་པའི་
ཐུང་འདས་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྤྱོད་གཉིས་ཏེ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་ལམ་གཉིས་
སོ། །གཉིས་པ་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཇི་སྤྱད་འཆོའི་བར་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་པའི་བར་ཅམ་
མིན་པར། བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་སྤྱབས་སུ་འགྲོ། གསུམ་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བའམ་དགོས་
པའི་ཁྱད་པར་ནི། རང་གཅིག་བྱའི་ཆེད་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་པ་ཅམ་ཀྱི་ཆེད་དུ་མིན་པར།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་ལས་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུའོ། །བཞི་པ་སྤྱབས་སུ་འགྲོ་ཆུང་ལོ།

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྒྲོལ་བའི་བྱིར་དུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བལྟས་དུས་
མཉམ་དུ་ཡང་ཕྱོག་བར་མི་བྱའོ་སྐྱམ་དུ་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་སོ། །དེ་ཡང་རྗེའི་ལམ་རིམ་དང་
རྩི་བོའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོག་ལས། བདག་མིང་ (རང་མིང་སྒྲོམ་) འདི་ཞེས་བགྱི་བ་དུས་འདི་
ནས་བཟུང་ནས་ཇི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྣོད་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱང་གཉིས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་
སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །བདག་མིང་ (རང་མིང་སྒྲོམ་) འདི་
ཞེས་བགྱི་བ་ (དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི) དུས་འདི་ནས་བཟུང་ནས་ ཇི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྣོད་པོ་ལ་
མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ (སྐྱབས་ལུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི) ཞི་བ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །བདག་མིང་ (རང་མིང་སྒྲོམ་) འདི་ཞེས་བགྱི་བ་
(དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི) དུས་འདི་ནས་བཟུང་ནས་ཇི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྣོད་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་
ཆོག་སྣམས་ཀྱི་མཆོག་ (སྐྱབས་ལུལ་གྱི་ཁྱད་པར་) འཕགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱིར་མི་
ཕྱོག་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཁྱད་པར་བཞི་
ལས། སྐྱབས་ལུལ་གྱི་ཁྱད་པར། དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། ཆེད་དུ་བྱ་
བའམ་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། སྐྱབས་སུ་འགོ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གཉིས་སེམས་བསྐྱེད་
པའི་ཆོ་ག་དང་འབྲེལ་བས་ཤུགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད། (པར་ཕྱིན) གཞན་དོན་དུ་རྩོགས་བྱང་འཛོལ་བར་འདོད་པའི་སེམས།

ཐེག་མཆོག་འཁོར་ལོ་བཞི། (གསང་སྟགས་) འཁོར་ལོ་བཞི་དང་དོན་འབྲ། དེར་གཟིགས།

ཐེག་བསྐྱས། <མན་ལྷན་སྤྱི་གཏུ> ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱས་པ་ཞེས་བྲ་བ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་
མཛད། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་མདོ་སྤེ་དགོངས་འབྲེལ་དང་བསྟན་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞི་ལམ་
འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་བསྟན་བཙུན་ལེག་ སྤྱོད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲལ་
ལོ། །སྤེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར་སེམས་ཅན་སྐྱེགས་བམ་༩ རི་བ་ ༡དབྱར་བཞུགས་སོ། །

ཐེག་པ། ༡ ཁྱག་པ། ཡར་འདེགས་རུས་པ། ༢ ཏྲ་སོགས་བཞོན་པའི་རིགས་དང་། ཁྱོགས་དང་། འདེགས་
ཁྱི། འདུལ་བ་གོས་ཀྱི་གཞིར་གསུངས། ༣ ལམ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྐྱབས་འདེད་

ནི། རྗེའི་སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བཞོད་པས་ན་ཐེག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འགྲོ་
བཤམ་བཞོད་པར་བྱེད་པས་ན་ཐེག་པའོ། །དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་ན་རྟ་དང་གྲང་པོ་ཆེ་སོགས་
ལ་ཐེག་པ་ཞེས་གྲགས་པ་ཡང་ཁུར་བྱེད་ནས་བཞོད་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱིས་ཡིན་ལ། དེ་དང་
མ་ཐུན་པར་རང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཁུར་བྱེད་ནས་གོ་འཕང་མཆོག་ལ་བཞོད་པར་བྱེད་པས་
ན་ཐེག་པ་ཞེས་བྱའོ། །

ཐེག་པ་ལྷ། (མར་ཕྱིན) ལྷ་ཡི་ཐེག་པ། (འདོད་པའི་མདོན་མཐོ་སྦྱབ་བྱེད་གྱི་ལམ་དགེ་བཅུ་འུམ་ལམ་ལྟ་བུ) ཆངས་པའི་
ཐེག་པ། (ཁམས་གོང་མའི་གོ་འཕང་སྦྱབ་བྱེད་གཞུགས་གཞུགས་མེད་གྱི་སྟོ་མས་འབྲུག་ལྟ་བུ) ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་
པ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ། སངས་རྒྱས་གྱི་ཐེག་པ་དང་ལྟའོ། །འདི་དག་ནི་ལང་གཤེགས་གྱི་
མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཐེག་པ་ལྟའོ། །

ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྦྲ་བ། (མར་ཕྱིན) མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བར་སྦྲ་བ།

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ། (མར་ཕྱིན) ཐེག་བསྟན་དང་དོན་འདྲ།

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་སྟངས། (མར་ཕྱིན) བཅེ་བ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པ་ན་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་རིགས་སྟངས་དང་འདྲོག་ འཆང་རྒྱ་རུང་གི་རིགས་སམ་རྩས་པ་དེ་ཉིད་སྟངས་འཕམ་བཞུང་
པར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་བསྟུན་སྟོང་། (འདུལ་བ) རྒྱལ་པོའི་ཁབ་གྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་བི་མ་ལ་སྤྱ་རྩ་ལྷེས་པའི་རི་
ལ་རྒྱལ་སྤྱས་འབྲུམ་ཐག་བཅུ་འདུས་ཏེ། འཇམ་དབལ་གྱིས་མདོན་ལ། བྱམས་པས་འདུལ་བ།
ཐུག་ན་རྗེ་རྗེས་མདོ་སྤེ་བསྟན་པ་སོ་ཞེས་གྲག་གོ། ཞེས་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྲུང་། ༡༣༤ན་གསུངས་
སོ། །རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། འདིའི་བྱིར་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་གྱིས་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། ཅ་བའི་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་པོ་ཀུན་དུ་བཟང་པོ་དང་། འཇམ་དབལ་དང་། གསང་བའི་
བདག་པོ་དང་། བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གྱིས་བསྟན་པའི་བྱིར་རོ། །བདག་ཅག་གི་ཅ་
བའི་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་ཉན་ཐོས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་ནི་དེ་དག་གི་ཡུལ་
མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །རྗེ་སྐད་དུ། ཤིང་ལ་པའི་ཆལ་གྱི་མདོ་ལས། ཀུན་དགའ་པོ་ཤིང་ལ་པའི་

ཆལ་འདི་ལ་འདབ་མ་རྩི་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པ་བས་སྒྲིག་པར་མང་བའི་ཆོས་རྟོགས་པར་གྱུར་ན་ཡང་
 བྱེད་ལ་ནི་ངས་མ་བསྟན་ཏེ། དེ་སྒྲིབ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་བྱ་བ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་
 ཁྱོད་སྒྲོ་བར་ཡང་མི་འགྱུར། འདོད་ཆགས་དང་འབྲེལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་།
 ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །རྩོམ་ཏུ་རྒྱ་རྒྱ་བ་དང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་བཀའ་བསྟུ་
 གསུམ་པའི་སྐབས་སྟུ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་རྣམས་བསྟུས་པར་བཤད་ཀྱང་། གསུང་ཚུལ་
 དེ་རྟོག་གི་འབར་བ་དང་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་དང་འགལ་བར་སྤང་བས་དབྱེད་པར་འོས་
 སོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་ཤེས་རབ་སྤྱིར་པོའི་འབྲེལ་བ་པ་ལྟ་ལས། ཤེས་ཕྱིན་གྱི་མཛོད་
 གྲེགས་བམ་དུ་གྲིས་པའི་དུས་ནི་བཀའ་བསྟུ་གསུམ་པའི་དུས་ཞེས་གྲགས་ལ། འོན་ཀྱང་དེའི་
 སྟོན་དུ་བཀའ་ཡི་གེར་འཁོད་པའི་གྲེགས་བམ་ཅམ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 ཐེག་པ་མཆོག་གི་འགྲོ་བ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱུས་གྱི་སར་འགྲོ་བའི་གང་ཟག
 ཐེག་པ་ཐུན་མོང་། 1 ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཐུན་མོང་བ། 2 (བཀའ་རྒྱུད་) རྒྱུའི་ཐེག་པ་དང་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་
 ཐུན་མོང་བའི་འདོད་ཚུལ་ཏེ། མཛོད་སྒྲགས་ཐུན་མོང་བའི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །
 ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་དང་འབྲ།
 ཐེག་པ་སྤྱི་ཆོགས་སུ་སྦྱ་བ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བྱུབ་པར་སྦྱ་བ།
 ཐེག་པ་གསུམ། ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐེག་པ་དང་གསུམ།
 ཐེབས། ཐེབས་པ་ལ་གཟིགས།
 ཐེབས་བ། 1 ལག་དུ་ལོན་པའི་དོན། དཔེར་ན་རྒྱན་མ་ལག་པ་ལ་ཐེབས། 2 མནར་བ་དང་སོག་པའི་དོན།
 དཔེར་ན་ནར་གྱིས་ཐེབས་ལྟ་བུ། སྤྱིར་རྩི་ལ་བསྟོད་པ། བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་ཀྱི་ ལུ་ 11136 ལས།
 བདག་ནི་མི་བཟད་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་ལགས་ཀྱིས། །མཆོག་སྤྱིན་དམ་བཅས་དེ་དག་དགོངས་
 སུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །
 ཐེམ་ཡིག 1 སྒྲིའི་ཡ་སྟེང་དུ་གྲིས་པའི་ཁ་བྱང་། 2 ཁ་བྱང་རམ་དཀར་ཆག་གི་མིང་། རྩི་ཅོང་ཁ་པའི་སྒྲ་
 མ་བྱུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་ལ། ཐེམ་ཡིག་ཅེས་བརྗོད་

ཡོད། རེམ་ཡིག་གསལ་བར་བཀོད་པ་ནི། གྲུབ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བྱུག་རྟོར་བའི་བཀའ་འབུམ་
ལས། ལྷེའི་རྣམ་ཐར་བདུད་རྩིའི་འབྲེང་བ་ལ་༥༥། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐེར་འབུམ། དུང་ལྷུང་བཟུ། གྲེ་བ་ཐུག་བརྒྱ་རྣམས་དོན་གཅིག
ཐེར་ཐུག་རྣམས་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། རྗེའི་འབྲུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་
ལས། ཐེར་ཐུག་ནི་རྣམས་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བརྗོད་ལ། །ཞེས་ (ནག་ཚོས་) བསྐྱར་བ་
ལྟར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐོ་ཀར། དེང་སང་རྒྱར་གི་ཞེས་པའི་ཡུལ་དེ་ཡིན་པར་བཤད།
ཐོ་ཀོར། ཉེ་འཁོར། ཐོན་ཀོར། ཞེས་ཀྱང་སྣང་། ཐོ་ཕྱེ་ཞེས་ཀྱང་བྱ།
ཐོ་སྐྱོར། ཐོ་ཀོར་དང་འབྲ། ཐོན་སྐྱོར་ཞེས་ཀྱང་སྣང་།
ཐོ་གྲ། (འདུལ་བ་) ཅེ་མེའི་མིང་། རྣམ་འབྲེད་འབྲེལ་། ཚུ་བ་ ༡༡༣༥བཅུའས། ཐོ་གྲ།ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅེ་
མེའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཐོ་ཕྱེ། ཐོ་ཀོར་དང་འབྲ།
ཐོ་བར་མགོ། ལྷགས་གཟེར་འཕྱོག་བྱེད་ཀྱི་ཐོ་བའི་མིང་། ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་ claw hammer ཐེར་བ་དེའོ། །སྐྱ་
བཤད་ནི། འདིའི་བཟོ་དབྱིབས་མགོ་དང་རྩ་ཙོ་གཉིས་དང་བཅས་རའི་མགོ་འདྲ་པོ་ཡོད་པས་
དེ་ལྟར་བྱ་བཏགས་སོ། །

ཐོ་ཡོར། མཐོ་ཡོར་ལ་གཟིགས།
ཐོ་རངས། (འདུལ་བ་) སྐྱ་རེངས་དང་པོ་ཤར་ནས་ནམ་མ་ལངས་ཀྱི་བར་ལ། ཐོ་རངས་ཟེར། འདུལ་བ་
གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱ་རེངས་དང་པོ་འཆར་དུས་
ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆེག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐོ་ལུམ། ཐུ་ལུམ་དང་འབྲ། སྤེ་སྤིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡལ་མེལ་ ༣༠༥༣ལ། ལྷགས་ཀྱི་ཐོ་
ལུམ་ཞེས་ཀྱང་གིས་སྣང་རོ། །

ཐོ་ལོག ། ཏྲ་དང་དེའུ་སོགས་གཟུགས་ཐོངས་སྐྱབ་བ་དང་རྩུང་དུ་རྣམས་ལ་ཐོ་ལོག་ ཏྲ་ཐོག་ལོག་དང་

དེའུ་ཐོ་ལོག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 2 བ་རྟ་ལ་མ་ཐོང་བུ་ཡིན་ན་ཐོ་ལོག་ཟེར་བའང་མཐོང་།
 ཐོག་ཐ་བར་གསུམ་དུ་དགེ་བ། དམ་པའི་ཆོས་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། དམ་པའི་ཆོས་ནི་ཐོག་ཐ་བར་གསུམ་དུ་
 བཟང་བ་ཡིན་ཏེ། དཀོན་མཆོག་རྗེས་འབྱེད་ཀྱི་མདོ་ལས། དམ་པའི་ཆོས་ནི་ཐོག་མར་དགེ་བ།
 བར་དུ་དགེ་བ། ཐ་མར་དགེ་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། དེའི་ཚུལ་རིམ་ལྔར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་བསྐྱབ་
 བ་གསུམ་དང་སྦྲར་ནས་བཤད་པ་དང་། ཡང་ན་སྤྲེ་སྤྲོད་ཅིན་པོ་ཆེ་གསུམ་ནི་ཐོག་མར་ཐོས་
 བ་ན་ཐར་པའི་བག་ཆགས་བཞག་པ་དང་། བར་དུ་བསམ་པས་དོན་རྟོགས་པ་དང་། ཐ་མར་
 བསྐྱོམ་པས་ཉོན་མོངས་མཛོན་གྱུར་བ་ཞི་བ་དང་ཆོས་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་པས་འཁོར་བ་ལས་
 རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་དོ། །ཡང་ན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡུང་གི་ཆོས་ནི། སྤྱིང་གཞི་ཐོག་མར་དགེ་
 བ། མདོ་དངོས་བར་དུ་དགེ་བ། མཐུན་འགྱུར་ཡི་རང་ཐ་མར་དགེ་བ་ཞེས་པའི་གསུང་ཚུལ་
 ཡང་དདུལ་ཚུའི་གསུང་ནང་སྤྱང་དོ། །འདུལ་བ་ཡུང་ཐུན་ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། གྲུབ་
 མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་འབྲེལ། དདུལ་ཚུའི་གསུང་བཅས་ལ་གཞི་བྱས།
 ཐོག་ཐག ཐམས་ཅད། དྲིལ་པོ། (འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ན་གསལ།) སྦྲ་བཤད་ནི། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་
 ཞེས་པ་སྟེ། འགོ་ནས་མཐུག་གི་བར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་མཆན་ཐོག་ཐག་ཏུ་བསྐྱོམས་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡིག་རྩིང་རྣམས་སྟུ། ཐོ་ཐག་ཅེས་སྤྱང་།
 ཐོག་བྲངས། 1 ལྷ་ཁྱིད་པ། འགོ་ཁྱིད་པ། རུ་སྤྱ་ཁྱིད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ལྷ་མཆོག་གིས་ཐོག་བྲངས་པའི་
 བ་ལང་གི་ལྷ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དབྱིན་སྐད་དུ་ Led ཟེར་བ་དང་འདྲ། སྦྲ་བཤད་ནི། ཐོག་ནི་ཐོག་
 མ་སྟེ། འགོ་དང་སྟེ་བཅས་ཀྱི་དོན་དང་། བྲངས་ནི་ཁྱིད་པའི་དོན་ནོ། །གཞན་ཡང་། རྗེ་མར་པའི་
 རང་རྣམ་གསུང་མགྱུར་ལས་ཀྱང་། ཡུལ་དབུས་འགྱུར་ཆལ་གྱི་བཀོད་པ་མཐོང་། །དཔལ་རྩོ་
 རྗེ་གཞན་གྱིས་སྦྲ་བྲངས་པའི། རྟེན་རྩོ་མཆར་ཅན་ལ་མཆོད་པ་བྱས། །ཁོ་བོ་བྱིན་པ་འབྱིས་སོ་
 ལྷས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། 2 དབུ་མཛད་པ། གཙོ་བོར་བྱས་པ། གཙོས། འདི་ལའང་
 དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ Led ཟེར་བའི་གོ་དོན་ཆང་། དུ་ཀླུ་ལའི་གོས་བཟང་374ལས། འཇམ་དབྱངས་
 སྦྱུལ་སྦྱུ་དང་མཉལ་གུང་སྤང་ཆོས་རྗེ་ལྟོ་མཛེས་པས་ཐོག་བྲངས་མང་ཅམ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁུན་

པ་དག་འདུན་ཆུ་མཆོད་གསུང་འབུམ་པོ་ཉི་དང་པོ་དང་སྤར་ཐང་བརྒྱ་ཅའི་ལུང་ལུལ། །ཞེས་པ་
ལྷ་བྲ། རོག་བྱངས་ཞེས་པའི་ཐང་ཀའི་ཆོག་གི་གོ་དོན་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྷར་འགོ་ལམ་སྟེ་ཁྱིད་
པའི་དོན་ཡིན་གྱིང། དེང་སང་གཙོར་བྱས་པའི་དོན་དུ་གོ་བ་ཤས་ཆེ་ལོ། 13 གཙོ་བོ། རིན་ཆེན་
ཐེང་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་146ན། ལས། རོག་བྱངས་པ་ནི་གཙོ་བོ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
རོག་བྲང། རོག་ནི་རོག་མའམ་སྟེ་མ། བྲང་ནི་བྲང་ན་གནས་པ་སྟེ་དུས་མཉམ་པའི་དོན་ནས། ཡང་ན།
རོག་བྲང་ནི། རྒྱ་འབྲས་དང་། ཉེ་རིང་བཅས་ལ་འཇུག་པར་བཤད། དེ་རྒྱལ་གྱི་ཡོན་ཏན་
གྱི་ཁྱད་པར་ལ་བཟང་ངན་གྱི་རིམ་པ་མེད་པས་ན། རོག་བྲང་རིམ་པ་དབྱེར་མ་མཆིས། །ཞེས་
གསུངས་པར་དབྱངས་ཅན་དགའ་ཆོའི་ལམ་རིམ་བརྟུན་པའི་ལས་བཤད་དོ། །
རོག་ཤས། (འདུལ་བ) རིན་རིས་པའི་དོན་དུ། རྒྱལ་འབྱེད་འབྲེལ་། རྒྱ་ཆུ་146ལས་བཤད་དོ། །
རོགས་ཆགས། རོགས་རེག་དེབ་སྟོན་སྟོན་ཆ་147ལས། བྲག་ཡུག་ཡུག་མཛད་པས་ཀ་བ་ལ་རོགས་
ཆགས་མེད་པར་བྱས་བྱས་གདའ་སྟེ།
རོགས་མེད། དུས་རབས་ལྷ་པ་ (དེང་སང་དུས་རབས་བཞི་པར་ཐོན་ཐེར་བའང་སྟེང་) ཅམ་དུ་ཐོན་པའི་རྒྱ་གར་
གྱི་པ་རྒྱུ་ཉ་ཞིག་འཛམ་གླིང་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱན་བྲག་གི་ཡ་གྲུལ། འཕགས་པ་རོགས་
མེད་ལུང་བསྟན་ཆུལ་ནི། འཛམ་དབལ་ཙ་རྒྱུད་ལས། རོགས་མེད་ཅེས་བྱའི་དག་སྟོང་
ནི། །བསྟན་བཅོས་དེ་ནི་དོན་ལ་མཁས། །མདོ་སྟེ་རིས་དོན་བྱང་པའི་དོན། །རྒྱལ་པ་མང་པོ་
རབ་ཏུ་འབྱེད། །འཛིག་རྟེན་རིག་པ་སྟོན་བདག་ཉིད། །གཞུང་འབྱེད་ངང་ཆུལ་ཅན་དུ་འགྱུར། །དེ་
ཡི་རིག་པ་སྒྲུབ་པ་ནི། སྤྱི་ལའི་པོ་ཉ་མོ་ཞེས་བྲ། །དེ་ཡི་སྤྲལས་གྱི་མཐུ་ཡིས་ནི། །སྟོན་བཟང་
པོ་སྟེ་བར་འགྱུར། །བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་བྱའི་ཕྱིར། །མདོ་ཡི་དེ་ཉིད་དོན་སྟུང་བྱེད། །ལོ་
ནི་བརྒྱ་དང་ལྷ་བརྒྱུད་འཛོ། །དེ་ལུས་ཞིག་ནས་ལྷ་ཡུལ་འཛོ། །འཁོར་བ་རྒྱལ་སྤྱི་འཁོར་བ་
ན། །ཡུན་རིང་བདེ་བ་རྗེས་སྟོང་ནས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཐར་བཁྱིས་ཏེ། །བྱང་ཆུབ་དམ་
པ་འཛོལ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་ལུང་བསྟན་ཏོ། །སེམས་ཅམ་པའི་གིང་རྟའི་སྟོལ་
འབྱེད་ཆེན་པོ་སྟོབ་དཔོན་རོགས་མེད་ནི། སྟོན་པ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་ནས་ལོ་དགུ་བརྒྱ་ལྷག་

ཅམ་ལོན་པ་ན། བམ་ཟེ་མོ་གསལ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་པའི་སྐུ་སྐྱེ་འབྱུངས། རི་བྱ་ཤང་གི་ཕྱག་ཏུ་ཇི་བཅུན་བྱམས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་བྱོན་ཏེ་ལོ་གསུམ་བསྐྱབས་པས་མཆན་མ་ཅམ་ཡང་མ་བྱུང་བས། ཡིད་སྐྱོ་སྟེ་བྱིར་ཐོན་པ་ན། ཤཀ་མོ་ཞིག་གིས་ཤིང་བལ་གྱི་འདབ་མས་ལྷགས་ཀྱི་སྤོང་བུ་ལ་ཁབ་བྱེད་པ་མཐོང་། ཁབ་རི་ལྟར་བྱུང་ཞེས་བྲིས་པས། སྤྱིང་སྟོབས་ལྡན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིས། བསྐྱབས་ན་མི་འབྱུབ་གང་ཡང་མེད། །དཀའ་ཡང་བརྟག་པ་མ་དོར་ན། །རི་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཐལ་བར་རྫོག་ཤིང་བ་ཐོས་པས་ལོ་དྲུག་དང་དགུ་བསྐྱབས་ཏེ་ཐོན་པ་ན། ཚུ་ཐེགས་དང་། བྱ་སྐྱོས་ཀྱང་བྲག་ཟད་པར་མཐོང་སྟེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྐྱབས་ཀྱང་མཆན་མ་ཅམ་ཡང་མ་བྱུང་བས། སྐྱོ་སྟེ་བྱིན་པ་ན་བྱི་མོ་རོ་སྤྱད་འབྲས་ཞིག་ལ། རོ་སྟོད་ཐུག་ཅིང་ཟ་བ་ཞིག་མཐོང་ནས་སྤྱིང་ཇི་ལྷག་པར་སྐྱེས་ཏེ། བསལ་བ་ན་འབྱུང་ཆེ། མ་བསལ་ན་བྱི་མོ་འཆི་བར་སྤང་བས། རང་གི་ལུས་ལས་ཤིག་བཅད་དེ་དེར་འབྱུངས་ལ་སྟུམ་སྟེ། སྐྱ་གྲིས་རང་གི་ལུས་ལས་ཤིག་བཅད། ལག་པས་སྦྱང་ན་ཤི་ཡིས་དོགས་ཏེ་སྐྱར་བཅུམ་སྟེ་ལྷགས་ཀྱིས་སྦྱང་སྟུམ་པ་ན། བྱི་མེད་པར་ཇི་བཅུན་བྱམས་པ་འོད་དང་བཅས་པ་མཐོང་ནས། གྱེ་མ་ཡལ་ཅིག་བདག་གི་སྐྱབས། །རལ་བརྒྱས་འབད་ཀྱང་འབྲས་མ་མཆིས། །ཅི་བྱིར་ཆར་སྤྲིན་རྒྱ་མཆོའི་དབྱུང་། །གདུང་བས་བསྐྱེགས་ཏེ་སྒྲོམ་ཆད་འབག། །བདག་གིས་དེ་ཅམ་བསྐྱབས་ཀྱང་རྟགས་ཅམ་མ་བྱུང་ན། ཐུགས་ཇི་རེ་རྒྱུང་ཞེས་འཁངས་པས། (འཁངས་ཞེས་པ་ཡིད་མ་མགུ་བའམ་ཁྲིས་པའི་དོན་ཡིན།) ཇི་བཅུན་གྱིས། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་པབ་ཀྱང་། །ས་པོན་མི་རུང་མི་འབྱུངས་ལྟར། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བྱོན་གྱུར་ཀྱང་། །སྐལ་བ་མེད་པས་བཟང་མི་ཐོང་། །དང་པོ་ནས་ཡོད་དེ་ཁྱོད་རང་གི་ལས་སྤྱིབ་ཀྱི་དབང་གིས་མ་མཐོང་ལ། ད་སྟེ་སྤྱིང་ཇི་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པས་སྤྱིབ་པ་དག་སྟེ་མཐོང་བ་ཡིན་གསུངས། ཡིད་མ་ཆེས་ན་དང་སྤྱག་གོང་དུ་ཁུར་ལ་གཞན་ལ་སྟོན་ཅིག་གསུངས། བསྟན་པས་སུས་ཀྱང་མ་མཐོང་བས་ཡིད་ཆེས་སོ། །ཁྱོད་ཅི་འདོད་གསུང་བ་ལ། ཐེག་ཆེན་དར་བ་ཞུ་འཆལ་བྱས་པས། རའི་ཆོས་གོས་ལ་འཇུས་ཤིག་གསུངས་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་བྱོན་ཏེ་ལྗེ་འོ་སྤྱད་གཅིག་གས། མི་ལོ་ལྷ་བཅུའི་བར་ཆོས་གསལ།

ལྷས་དོན་མངོན་ཏོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྷ་མི་ཡུལ་དུ་གདན་
དངས། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ས་སྡེ་ལྷ་དང་། སྡོམ་རྣམ་གཉིས་སོགས་མང་
དུ་མཛད། ལོ་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུར་བཞུགས་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བར་མཛད་དོ། །
ཐོགས་ཅམ། གཏོགས་ཅམ་དང་དོན་འདྲ། རེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། གནས་རྙིང་དུ་ཐོགས་ཅམ་ཞིག་
བཞུགས་ནས་གནས་རྙིང་པའི་གཟུངས་སྦྱུབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་པར་བྱིན་གྱི་བྱ་སྒྲོར་མཛད། ཅས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐོང་མི་བ། (འདུལ་བ) གསོད་པར་འདོད་པ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༽
ཙུ ༡༣༤བཤམ། ཐོང་མི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསོད་པར་འདོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་
ཐད་ཀྱི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༽ ཅཔ་ ༡༥༣བཤམ། རྒྱལ་པོ་མ་སྟེས་དབྱའི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་
ཐོང་མི་བའམ། ཆོས་རྒྱུན་བའམ། དབྱ་པོ་འགའ་ཞིག་ཞུགས་པར་གྱུར་ཏམ་སྟེ་དུ་འཛིགས་
པར་གྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཐོད། ༡ མགོ་དགྱི་བྱེད་ཀྱི་དར་གྱི་མིང་། འདི་ལ་ཐོད་དགྱིས་དང་ལ་ཐོད་ཀྱང་ཟེར། དར་དམར་པོའི་
ཐོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཐོད་ལ་ཐོད་འཆིང་སྟོལ་མེད་ཀྱང་། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྒྲུལ་པོས་དར་
དམར་པོའི་ཐོད་བཞེས་པ། ཟེའོག་གི་བེར་དང་། དུགས་ལྷམ་སྟེ་འབྲིལ་བྱོན་པ་སོགས་ཏ་
ཟེག་གི་སྟོལ་ལུགས་གནད་བ་ཡིན་ནམ། ཞེས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསལ། 2 ཐོད་དང་ཐོག་
དང་སྒྲུང་བཅས་ཀྱི་དོན།

ཐོད་དགྱིས། ཐོད་དང་འདྲ། ཐོད་ཅེས་པའི་ཐད་ལ་གཟིགས།

ཐོད་ཀྲལ། (པར་བྱིན) རིམ་པ་འཆོལ་བ། སྟེལ་ཞི་ཡང་ཟེར། སྟེལ་ཞི་ནི་འབྲེད་གཞུང་གཉིས་སུ་སྟེ་པའི་
འབྲེད་ཀྱི་མིང་དུ་འང་བཤད།

ཐོད་ཀྲལ་བ། (པར་བྱིན) ༡ ལམ་ལ་གོ་རིམ་ངེས་མེད་དུ་བཟོད་པའི་གང་ཟག་དཔེར་ན་ཐོད་ཀྲལ་པའི་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགོ་འདུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (ཅུག་ཆེན) དབང་པོ་འབྲིང་ངམ་སྟོན་སྦྱངས་འབྲིང་
ལ་གོ་སྟོང་ཏོགས་དང་རྣལ་འབྱོར་བཞི་པོ་སྡེ་མ་སྡེ་མ་མ་བརྟན་པར་བྱི་མ་བྱི་མ་ཐོལ་གྱིས་

སྒྲེ་བའི་ཚུལ་ཞིག་སྒྲེ། དཔེར་ན་སྤྱིན་བར་གྱི་ཉི་མ་འཆར་རྒྱབ་གོ་རིམ་ངེས་མེད་དང་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བཤད།

ཐོད་པ། (གསང་སྤྲུགས་) <གསལ་མཛེས་> 1 མགོའི་ཐོད་རྩམ། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ལོ་བྱང་ཅིག་སྒྲེ། རྒྱ་ནི་མིའི་ཐོད་བ་དངོས་སམ། ཡང་ན་ལྷགས་ཟངས་གསེར་དངུལ་སོགས་ལས་བཟོས་པ་ཡང་རུང་། མི་ཐོད་དེ་ཡང་དུམ་བུ་གཅིག་ནས་ལྷའི་བར་ཡོད་ན་བཟང་བ་ཡིན། ཁ་དོག་ནི་དཀར་ལ་དམར་མདངས་ཆགས་པ། མཁའ་གསལ་གཤིས་ལྷེ་བའི་རིགས་ནི་བཟང་པོར་བཤད། ཐོད་པའི་ནང་གི་དབུས་སུ་མཐེབ་རྗེས་འབྲས་བུ་གཉིས་དང་ལྷན་པ། སྤྱེས་པ་དར་མ་སོ་ཆང་བའི་ཐོད་པ་བྱུང་ན་ལེགས་ཤིང་། བྱང་མེད་དང་ནལ་བུའི་ཐོད་པ་འཆང་མི་རུང་བར་སྐྱོང་དོལ་ཆུ་མ་གསུང་། ཐོད་པའི་སྤྱོད་བཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་ཐོད་པ་ཡོད་པས་ན་ཐོད་པ་ཟེར། 2 བལ་སྐྱེད་དུ་བསོད་བདེ་ལའང་འཇུག་སྒྲེ། བསོད་བདེ་སྐྱམ་པོ་ལ་ཐོད་པ་སྐྱམ་པོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཐོད་པའི་མཚོན་དོན། (གསང་སྤྲུགས་) ཐོད་པ་བྱི་དཀར་བས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། ཉན་དམར་བས་སྤྱོང་ཉིད། གཉིས་ཀ་ཐོད་པ་གཅིག་ལ་ཆང་བས་བདེ་སྤྱོད་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཚོན།

ཐོད་དབུག (གསང་སྤྲུགས་) ཁ་རྒྱུ་གའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

ཐོད་ཆལ། (གསང་སྤྲུགས་) ཐོད་པ་ལ་སྐྱེད་དང་བཅས་པའི་བགས་པ་འབྱར་བ།

ཐོན་གོར། ཉེ་འཁོར། བསྐྱེད་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། ཐོད་རྒྱ་ཆེན་མོ་དང་ཆེན་མོར། ཐོ་གོར། ཐོ་སྐྱོར་ཞེས་སྤྲང་།

ཐོན་སྐྱོར། ཐོན་གོར་དང་འབྲས།

ཐོན་མི། (བར་སྤྱོད་) 1 སྤྱེ་མོ་ཐོན་ཟེར་བའི་ཡུལ། 2 བྱ་མི་སྤྱོད་པ་དང་དོན་འབྲས།

ཐོན་མི་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་ལྟར་བཤད་སྤྱོད་ཀྱི་གཞུང་སྤོལ་གཏོད་པ་ལོ། འཇམ་དབྱངས་རྣམ་འབྲུལ་ཐོན་མི་སྤྱོད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅའ་སྤྱུལ་པོའི་ནང་སྤོང་ཞིག་སྒྲེ། བྱ་ལོ་(༤༡༤) ལ་སྤོང་གཉལ་བ་ཞེས་པའི་སའི་ཆར་སྤྱོད་འབྱུངས། དབྱང་གངས་བཅོམ་ལྷ་བཞེས་པའི་དུས་སུ་ (བྱ་ལོ་༤༣༣ལོར་) རྒྱལ་པོའི་ (དེ་དུས་སྤོང་བཅའ་སྤྱུལ་པོ་དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་ཡིན་ཟེར་) བཀའ་བཞེན་

ཐོན་མི་ཨ་རུ་ལ་འཁོར་བཅུ་དང་བཅས་པ་རྒྱ་གར་དུ་ཡི་གེ་སྟོབ་ཏུ་བཏང་ནས། བརྟེ་ཏེ་
ལྷ་རིག་པའི་སེང་གོ་སྟོབ་དཔོན་དུ་བསྟེན་ཏེ་ལོ་བདུན་དུ་ཀ་ལྷ་བ་དང་ཅ་རྩ་བ་ལ་སོགས་པའི་
སྟེང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཆ་ཆ་དང་བར་བསྟེན་པས་ཤིང་། ཉང་པའི་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་
མཁས་པར་སྦྱངས་ཏེ། བོད་དུ་ཕྱིར་འཁོར་ནས་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་བརྟེན་གྱི་གཞུང་གི་སྟོབ་
བཏོད་ཅིང་། མདོ་སྟེ་ཟ་མ་ཏོག་བཏོད་པ་དང་། དཔང་སྟོང་ཐུག་བརྒྱ་པ་དང་། མདོ་སྟེ་དཀོན་
མཆོག་སྟེན་ལ་སོགས་པ་བསྟེན་པ། ད་ལྟ་བུ་འཕྱུར་བསྟན་འཕྱུར་སོགས་སྟེན་གས་བམ་ཁྱི་
ཆོག་ས་བཀལ་བར་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ལ་འབྲམ་ཆུ་ལྷང་མི་དགོས་པའི་བོད་ཀྱི་སྟེན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་བཟང་པོ་ཡོད་པ་ཡང་། སྟོབ་དཔོན་འདིའི་ཐུགས་རྟེན་ཉལ་གཅིག་གི་
མཛད་ཡིན་པས། ཁ་བ་གངས་ཅན་པ་སོགས་ཉ་མ་ལ་ཡའི་རི་བརྒྱུད་པ་ཀུན་ལ་སྟེན་ཅིན་ཤིན་
ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། ཐོན་མི་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། ད་ཅིན་ཅན་ཀྱི་སྟོན་པོ་ཐོན་མི་ངས། ལམ་བསྟོད་
པར་དཀའ་བའི་རྒྱ་གར་དུ། ལུས་ཆ་གང་ཆེ་ཡང་བཀའ་བ་སྟུང་། ཁོང་མཁས་པ་བཟུང་ཟེ་མི་
ཁྱེན་ལ། ཡིད་གུས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མོས་གུས་བྱས། ཞེས་སོགས་དང་། ལུས་མཐའ་འཁོབ་
བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་པའི་དེར། མི་མཁས་པ་སྟེན་པས་པའི་སྟེན་མ་ཡིན། ཁ་སྟེན་པ་སེལ་བའི་སྟོན་
མེ་ཡིན། རྟེན་རྒྱལ་པོ་ཉི་ལྟེ་ཚུལ་དུ་བཞུགས། ཞོགས་སྟོན་པོའི་ཁོང་ན་ང་ཅམ་མེད། བོད་
ཁ་བ་ཅན་པའི་མི་རྣམས་ལ། ཁ་སྟེན་མི་བཀའ་ཅིན་མི་ཆེ་ལས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། སྟེན་བཀའ་དེ། ཐུ་མི་ལམ་ཐོན་མི་ནི་རུས་ཀྱི་མིང་དང་། སྟེན་མི་ལེགས་སྟུང་ཀྱི་སྟེན་དེ་ཡང་
དག་པའམ་བཟང་པོ། རྟོན་ཅི་བོད་དེ། བོད་བཟང་པོ་ཞེས་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆེས་
ཆེར་བསྟེན་པས་པར་མཛད་པས་དེ་སྟེན་ཅེས་བྱའོ། ཐོན་མི་སྟེན་པ་ཡང་ཟེར།

ཐོན་མིའི་ཡིག་ཕྱུང་། (བརྟེན་ཏེ) འཇམ་དབྱངས་རྣམ་སྟེན་ཐོན་མི་སྟེན་པ་བོད་ཡིག་ཐོག་མར་གསར་བཅོ་
མཛད་པའི་ཉིན་འབྲེལ་དགའ་སྟོན་དང་འབྲེལ། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅོན་སྟེན་པོར་དབྱངས་ཡིག་
བྱ་དཀའ་བའི་སྟེན་དག་གིས་ལམ་ནས་མཆོད་བསྟོད་ཡིག་ཕྱུང་ཕྱུང་བའི་འདི་ལྟར། ཞལ་རས་
གསལ་ལ་རང་མདངས་གང་བ་བཟང་། གདམས་དག་ཟབ་ལམ་མ་ཆད་ཐ་དད་རང་། ལས་ངན་

བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་བསལ་མཛད་པ། །འཕགས་པ་མ་ཕམ་ཡང་དག་དམ་པ་ལགས།།བདེ་
གཤེགས་བདེན་དེས་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །ཉིང་འཛིན་ཞི་ཉིད་རིག་ཅིང་གཟིགས། །ཉོན་མོངས་ཆོགས་
བཅོམ་མགོན་པོ་མཆོག །དྲུག་གསུམ་བདུད་འདུལ་ཀྱན་ཏུ་ཐུལ། །སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་
ཐུགས་གྱི་སྤྲུལ། །སྤོང་བཅོན་སྤུལ་སོར་མཆོན་གསོལ་བའི། །ཆོས་རྒྱལ་བྱེད་ལ་ཐུག་འཆལ་
ལོ། །ཞེས་ཐུལ་བར་རབ་ཏུ་དགྱེས་པའི་བྱ་དགའ་བསྐྱུལ། །ཐོན་མིའི་ཡིག་ཐུད་འདི་འབྱར་
སྤོང་ཐོན་ཁོག་སྤང་ཐོད་ལྷ་ཁང་གི་བྲག་ལ་བཞོས་སྤྲད། །ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྤོན་
སྤེགས་བམ་སྤོང་ཆ་༡༩༡ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

ཐོབ་གྱིས་འཇལ་བ། (མར་ཕྱེན) ལོག་འཆོ་ལྗེའི་བཞེ་བ་སྟེ། རྟེན་བཀྱར་གྱི་བསམ་བས་སེར་སྣ་ཅན་ལ་
སོགས་པ་ལ་དངོས་སུ་སྤོང་བའོ། །དབུ་མ་རིན་ཆེན་སྤང་བ་ལས། ཐོབ་གྱིས་འཇལ་བ་རྟེན་
པའི་ཕྱིར། །མཛོན་སུམ་གཞན་ལ་སྤོང་བྱེད་པ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་གྱི་རིན་ཆེན་དར་
རྒྱུག་ལས། ཐོབ་གྱིས་འཇལ་བ་ནི། རྟེན་པ་ལ་སྤོང་བའི་བསམ་བས་གཞན་ལ་འདི་སྤྲད་ཅེས་
བྱེད་གྱི་པ་དང་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་སྤྱིན་པར་བྱ་བ་སུ་ཞིག་སྤྱིན་པར་བྱ་བ་ཡིན། བྱེད་གྱི་
ཁྱིམ་དུ་དག་བཅོམ་པ་བཞུགས་ཤིང་། ལྷན་ཅིག་གཏམ་སྤྱོད་བར་འབྱུར་བ་ནི་བྱེད་རྟེན་པ་དང་
ལྷན་ལོ་ཞེས་སྤྱོད་པ་རོལ་པོས་འདི་ནི་དག་བཅོམ་པ་ཡིན་ལོ་སྤྱོད་ཏུ་སེམས་ན་ཅེ་མ་རུང་སྤུམ་
པས་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། རྟེན་བཀྱར་གྱི་བསམ་བས་སེར་སྣ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལ་གཏོང་
བའི་བསྐྱགས་པ་བཛོད་པའོ། །འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་ཆོགས་གྱི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྱས། བསྐྱར་
དར་སྤྱོད་པས་ལས། ཐོབ་གྱིས་འཇལ་བ་ནི། རང་ལ་རྟེན་བཀྱར་འཛོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་གཞན་
དངོས་སུ་སྤོང་བ་སྟེ། མདོར་ན་གཞན་ལོར་འགྲུགས་པའི་ཐབས་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
ཡང་དག་སྤོན་འགྲེལ་པར། ཐོབ་གྱིས་འཇལ་བ་རྟེན་པའི་ཕྱིར་གཞན་ལ་མཛོན་སུམ་སྤོང་བ་
སྟེ། ལོག་འཆོ་ལྗེའི་གཅིག་ཅེས་གསུངས། སྤྱོད་བཤད་ནི། ཐབས་གྱིས་འགྲུགས་པ་ཞེས་པའི་
དོན་ནོ། །དེ་ཡང་ཐོབ་གྱིས་ནི་འདིར་ཐབས་གྱིས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། འཇལ་བ་ནི་འདིར་
འགྲུགས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་ལས། ཐོབ་གྱིས་འཇལ་བ་ནི་ཐབས་

གྱིས་གཞན་ནོར་འགྲུགས་པ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། ཐོབ་གྱིས་ཞེས་པ་ནི་ཐོབ་འདོད་
གྱིས་སམ་ཐོབ་ཏུ་རེ་ནས་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། འཇལ་བ་ནི་ (མང་ལ་འཇལ་ཞེས་པ་ལྟར་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཆོད་
ལེན་ཞིང་བཟག་དབྱེད་དམ) ལྷ་དག་གཏོང་བའམ་སློང་པའི་དོན་ནོ། །མདོར་ན་རང་ལ་རྟེན་པ་ཐོབ་
ཏུ་རེ་ནས་གཞན་ལ་སློང་པའི་དོན་ནོ། །

ཐོར་ཁོད། ཐོར་གོད་ལ་གཟིགས།

ཐོར་གོད། སོག་པོའི་ཡུལ་ཞིག་འདི་ལ་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་མང་དུ་སྤངས་སྟེ། དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགྲུ་
ལའི་ལམ་ཡིག་༣༤བཅུ་གཅིག་ཐོར་ཁོད་ཅེས་བྲིས་ཤིང་། ལྷ་སྤྲེའི་ཁྱལ་རབས་སུ་ཐོར་གོད་
ཅེས་འབྱུང་། ཐོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་ཐོར་ཐོར་གོད་ཅེས་བྲིས་སྤང་ངོ་། །

ཐོར་ཁོད། ཐོར་གོད་ལ་གཟིགས།

ཐོར་གོད་རྒྱལ་ཤོ། ཐོར་གོད་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་འདི་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༣༤ལོར་
རྒྱལ་པོ་འདི་བཞིན་ཐོད་དུ་འ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་མཇལ་བཅར་
དང་ཆོས་འབྲེལ་ཞུས་ཐོག་རྒྱལ་པོ་འདིས་ཞུས་ཐོར་སོག་ཡུལ་དུ་སྤྲོན་པའི་སློབ་དཔོན་ལྷགས་
རི་སྤྲོན་པ་འཇམ་དབྱེད་སྐལ་བཟང་ཆེད་ཆོད་དང་དུས་འཁོར་སྐུ་མཆོད་གསར་འཛུགས་
མཛད་འདུག་འདིའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀླམས་འ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་རིམ་གྱོན་དང་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཏེ་
ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་འདིའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་བཅུན་མོ་སྐྱེ་འཁོར་
བཅས་འ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེ་བྱེད་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་ཡང་མཇལ་བཅར་ཞུ་བར་ཕེབས་ཤིང་།
འ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ནས་ཀྱང་ཕེབས་བསུ་དང་སྟེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་འདུག།

ཐོར་ཆོར་མ་ཤོར་བ། འཇམ་མེད་དུ་གང་བྱུང་མི་བྱེད་པའི་དོན།

ཐོར་ཚུགས། སྐྱ་ཡོངས་ཆོགས་སྤྱི་པོར་བཅིངས་པ་ལ་ཟེང་།

ཐོལ་སྟེས། ཐོལ་གྱིས་སྟེས་པ་སྟེ། སྟོ་བྱར་དུ་སྟེས་པ།

ཐོལ་གྱིས་སྟེས་པ། ཐོལ་སྟེས་དང་འདྲ།

ཐོལ་གྱིས་བྱུང་བ། སྟོ་བྱར་དུ་བྱུང་བ། ཚུ་ལས་ཚུ་འབྱར་དོལ་བ་ལྟར་སྟོ་བྱར་དུ་བྱུང་བ། ཐོལ་གྱིས་

ཁྲིམས་ལེགས་སྟོན་བྱེད་ན། །དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་བྱིར་བསྟགས་ཤིང། །དེ་ནི་ཐོས་པ་སྤུན་སྤུས་
འགྲུང། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐོས་པ་བྱེད། ཡོན་ཏན་ནམ་ཤེས་ཡོན་སྦྱང་བའི་དོན་ནམ། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་བའི་དོན་
དུ་བརྩོན་པ་བྱེད་པའི་དོན།

ཐོས་པ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན། ཐོས་པ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སངས་རྒྱུ་ཐོབ་པ་ལ་
འཛོལ་བྱེད་ལམ་ལ་སྟོབ་དགོས། སྟོབ་པ་ལ་ཤེས་དགོས། ཤེས་པ་ལ་ཐོས་དགོས་པར་ལམ་
རིམ་ཆེན་འབྲིང་པོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐོས་པ་འཛིན་པ། ཐོས་དོན་མི་བརྟེན་པ།

ཐོས་པ་བསགས་པ། 1 ཐོས་པ་མང་དུ་བྱས་པ། 2 ཐོས་དོན་མི་བརྟེན་པ།

ཐོས་པའི་སྟོབས། རང་གིས་ཡང་ཡང་བསམས་ནས་གོམས་པ་མིན་པར། སེམས་དམིགས་པ་ལ་འཛོལ་
བའི་གདམས་རག་གཞན་ལ་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དང་པོར་དམིགས་པ་ལ་
བཏགས་རྩས་པ་ཅམ་གྱི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྟོབས་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་ཟེར། ཞི་གནས་བསྐྱུབ་
པའི་སྟོབས་བྱུག་གི་དང་པོ་ལོ། །འདི་ས་ནི་སེམས་གནས་དང་པོ་སེམས་འཛོལ་པ་འགྲུབ་པར་
བྱེད་དོ། །

ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་བཞི། ཆོས་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་བཞི་ནི། ལྷང་དོར་གྱི་གནས་ཤེས་པ། སྤྲིག་པ་ལས་
ལྡོག་པ། ཆགས་ལུལ་སྦྱང་བ། ལྷང་འདས་ཐོབ་པ་དང་བཞི་ལོ། །རི་རྒྱུད་དུ་ཆོམས་ལས། ཐོས་
བས་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པར་འགྲུང། ཐོས་པས་སྤྲིག་ལས་ལྡོག་པར་འགྲུང། ཐོས་པས་དོན་
མ་ཡིན་པ་སྦྱང་། ཐོས་པས་སྤང་དན་འདས་པ་འཛོལ། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཆོག་ས་
བཅད་འདིའི་དོན་ནི། ཆོག་རྒྱུད་དང་པོས། ལྷུང་མཐའ་ཤེས་པས་ལྷང་དོར་གྱི་གནས་ཤེས་
པ། ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་པས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱུབ་པ་ཐོབ་ནས་ཉེས་སྦྱོད་ལས་ལྡོག་པ། ཆོག་
རྒྱུད་གསུམ་པས། ཉིང་འཛིན་གྱི་བསྐྱུབ་པ་ཐོབ་ནས་དོན་མེད་པའི་ཆགས་པ་སྦྱང་བ། ཆོག་
རྒྱུད་བཞི་པས། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱུབ་པ་ཐོབ་ནས་ཟག་ཟད་མཛོན་དུ་བྱས་ཏེ་ལྷང་འདས་འཛོལ་

པོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་ནས་བཤད་རིགས་པར་གསུངས། མདོར་ན། ཐོས་པས་བསྐྱབ་
པ་གསུམ་རང་རྒྱད་ལ་སྦྱེས་ཏེ་སྤྱ་འདས་འཛོལ་པོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

ཐོས་པོ། ཐོས་ཁུལ། ཐོས་པའི་ལད་མོ་བྱེད་པ། ཐོས་པ་ཙམ། ཐོས་པ་ཐོས་རྒྱད། རྒྱལ་མཆོག་བསྐྱལ་
བཟང་རྒྱ་མཆོའི་དགའ་ལྗན་ལྟ་བུ་མའི་ཁྱིད་ཡིག་ལས། གང་ཐོས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཐོས་པོ་
ཙམ་མ་ཡིན་པར་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་ཤར་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ། གསུང་རབ་མཉན་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ཐོས་བྱུང་། དེའི་
དོན་རིགས་པས་བརྟགས་པ་ལས་ངེས་པ་རྙེད་པའི་ཤེས་རབ་ནི་བསམ་བྱུང་། ངེས་པ་རྙེད་པ་
དེ་ཉིད་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་
ཏུ་འདོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཇིའི་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཐེང་བ་ལས་གསུངས་སོ། །

མཐང་། (འདུལ་བ) 1 ལུས་ཀྱི་སྤྲ། འདུལ་བ་བྱ་བའི་བྱང་པོ་ལས། རྒྱ་གོས་ལུས་ཀྱི་མཐང་ལ་བགོ་བར་
མི་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པ་གསུང་། གཞན་ཡང་། ལུས་ཀྱི་
སྤྲ་ལ་བགོ་བའི་གོས་ལ་མཐང་གོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཅང་། ལུང་སྤྱོད་པའི་རྗེ་རྗེ་གསུང་།
མཐང་གོས། (འདུལ་བ) འཆོ་བའི་ཡོ་བྱང་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲལ་ཏེ། འདི་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བོད་པའི་
རབ་བྱུང་ཆོས་རྒྱུན་རྒྱུའི་ཤམ་ཐབས་ཟེར་བ་དེའོ། །

མཐང་འོག་ནས་སོ་ཆོགས་བྱེད། མར་མཉན་པའི་འོག་ནས་སོ་འཐམས་འཐམས་བྱེད་ཅེས་པའི་ཡུལ་
སྤྲ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །ཇིའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དགེ་བཤེས་ཕུ་རྒྱུང་བའི་ཞལ་ནས་
ཀྱང་། ང་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ལྷུང་གིས་མཉན་ཡང་མཐང་འོག་ནས་སོ་ཆོགས་བྱེད་གསུང་
བ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དཔེ་འགར་མ་ཐང་འོག་ནས་སོ་ཆོགས་བྱེད་ཅེས་འབྱུང་བ་
ནི་ཡི་གེ་མ་དག་པ་ཡིན་སྟེ་མ་ཡང་ད་དུང་དཔྱད་དོ། །

མཐལ། 1 ཟད་པ། སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་མཐར་འབྱེད་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། 2 མཐུག་འཆོ་བའི་མཐའ་ནི་
འཆི་བ་ཡིན་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །འདིར་ནི་འགྲོ་བས་འཇིག་རྟེན་མཐུག། ཉན་ཡང་ཕྱིན་
པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། 3 ཆ། ཆ་ལ་ནི་མཐའ་གསུམ་སྟེ། འཇིག་ཆོགས་

གྱི་མཐའ་དང་། འདིག་ཚོགས་ཀྱན་འབྱུང་བའི་མཐའ་དང་། འདིག་ཚོགས་འཕོག་པའི་མཐའ་
ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། 4 ཉེ་བ་། ས་སྒངས་ནས་རྩེ་མཐར་འབྱོའི་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ། 5
ཕྱོགས། མཐའ་གང་དུ་བྱིན་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདུག་གོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་
བུའོ། ཞེས་གསུངས། 6 སྤང་བ། འདི་ནི་འཆོ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཐའ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྤོང་མའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་ཐ་ཆད་དོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་སྡེ་དག་བསྟན་འགྲུར་
སེམས་ཙམ་གྱི་བ་ ༣༥བ་ ༥ ལས། མཐའ་ནི་ཐད་དང་མཐུག་ཆ་ (མ་དཔེར། འཇུག་ཆ་ཞེས་གསལ་
ཡང་ནོར་བར་སེམས་སོ) དང་། ཉེ་དང་ཕྱོགས་དང་སྤང་བ་ལའོ། ཞེས་གསུངས། གོང་གི་མཆོན་
གཞི་དེ་དག་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཞོད་དོ། །

མཐའ་སྟོང་། མཐའམ་བྱི་རོལ་གྱི་རིམ་བ།

མཐའ་མཐོབ། (འདུལ་བ) མཐའ་འཕོབ་ལ་གཟིགས། བཤ་ཆེན་ཤྱག་མཆོག་པས་མཐའ་མཐོབ་ཅེས་
འབྲི་བར་བྱེད་ཀྱང་ཁུངས་ཚོལ།

མཐའ་འཕོབ། (འདུལ་བ) 1 དུལ་གྱི་མཐའ་མཆོམས་ཀྱི་ས་ཆའི་མིང་། 2 སངས་རྒྱལ་གྱི་འཕོར་རྣམ་
བཞི་མི་རྒྱ་བའི་དུལ། རྒྱ་གར་དོ་རྩེ་གདན་དབུས་སུ་བྱས་ཏེ། ཤར་དུ་ཡི་ཁར་གིང་འཕེལ་གྱི་
མདུན་གྱི་ནགས་ཡི་ཁར་འཕེལ་ཆོང་ཆོང་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། སྟོར་སྟོང་ཁྱེར་འདབ་བྱ་ཅན་གྱི་སྟོ་
ན་རྩེ་ཁྱེར་འདབ་བྱ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྒྱལ་ཏུ་བྱམས་ཟེའི་སྟོང་ཀལ་དང་ཉེ་བའི་ཀལ་ཅེས་བྱ་
བ་གཉིས། བྱང་དུ་སྟུ་གི་རའི་རི་ཞེས་བྱ་བའི་དུལ་དེ་དག་པན་ཆད་གྱི་དུལ་ལོ། །སྤྱོ་བཤད་
ནི། དུལ་དབུས་ཀྱི་མཐའ་ལ་འཕོབ་པ་སྟེ་ཁེབས་པའམ་བྱལ་སྟེ་གནས་པས་ན་མཐའ་འཕོབ་
ཅེས་བྱའོ། སྤྱིར་འཕོབ་ཅེས་པ་དན་པའམ་མཐའི་དོན་ལ་བཤད་པའང་ཡོད་དེ། ཡི་གེའི་ཀྱར་
ཁང་ལས། འཕོབ་པ་ནི་དན་པའམ་མཐའ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཆེ་ཉན་ཞབས་བྱུང་གི་དག་
ཡིག་ཐོན་མའི་དགོངས་རྒྱུ་ལས་ཀྱང་། འཕོབ་པ་ནི་དན་པའི་བརྟེན་སྟེ་མཐའ་འཕོབ་དང་
འཕོབ་བལ་ཞེས་པས་མཆོན་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །བཤ་ཆེན་ཤྱག་མཆོག་པས། འཕོབ་
ལ་མཐོབ་ཅེས་བྱས་ཏེ། མཐོབ་ཅེས་པ་མཐའ་ཡི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་དེ། བཤ་ཆེན་ཤྱག་

མཆོག་ལྷན་གྱི་སྤྲིའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ལས། མཁོ་བ་ཅེས་བྱ་བ་མཐའ་ཡི་
ནི། །མིང་ཡིན་མཐའ་མཁོ་བ་ཅེས་བྱ་དང་། །མཁོ་བ་ལལ་སོགས་ཀྱང་རྟོགས་པར་སྒྲ། །ཞེས་
གསུངས་ཀྱང་། མཁོ་བ་ཅེས་པའི་འབྲི་སྲོལ་འདིའི་ཁུངས་ཆོལ།

མཐའ་གཅིག་ཏུ། ༡ རྟོགས་གཅིག་ཏུ། རྟོགས་གཅིག་རང་ལ། རྟོགས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ། ཅེ་གཅིག་ཏུ།
ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་ཚུལ་ནི་
གཞན་གྱི་པན་བདེ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱ་བ་ཤད་
ནི། མཐའ་ཞེས་པ་འདིར་རྟོགས་ལ་འཇུག་པས། རྟོགས་གཅིག་ཏུ་འབྲས། རྟོགས་གཅིག་རང་
ལ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། མཐའ་ནི་ཟད་དང་མཇུག་ཆ་དང་། །ཉེ་དང་
རྟོགས་དང་སྤང་བ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཐའི་སྤྱ་འཇུག་ལུལ་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས།
འདིར་རྟོགས་ལ་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་འཕྲོ་ཡུལ་ལ་ཤར་རུབ་སོགས་ཀྱི་རྟོགས་མང་དུ་ཡོད་
ཀྱང་གཞན་ལ་མི་འཕྲོ་བར་རང་འཕྲོ་དགོས་པའི་རྟོགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོའི་རྟོགས་སུ་འཕྲོ་
བ་ལྟ་བུ་ལ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཕྲོ་བ་ཟེར་བའི་བྱིར་རོ། ༢ ཟུར་ཞིག་ཏུ། མི་མེད་པའི་རྟོགས་
ཤིག་ཏུ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། དེ་ (ཐམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ཉི་རྒྱལ་དང་པར་ནས་སྤྲེས་) གཉིས་ཆེ་དང་ལྗན་
པ་རྟ་བུལ་ག་ལ་བ་དེར་དོང་སྟེ་བྱིན་ནས་ཆེ་དང་ལྗན་པ་རྟ་བུལ་གྱི་རྟེན་པ་གཉིས་ལ་མགོ་བོས་
བྲག་འཆལ་ཏེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཁོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་
འབྲེལ་པ་ལས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟེ་བོ་མེད་པའི་གནས་སུའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་
དེ་ཉིད་ལས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོགས་གཅིག་ཏུའོ། །འདུག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲེང་
བ་ཞིན་དུ་སྤྲོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐའ་གཅོད། གཞུང་གི་གོ་དོན་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་ལ་སྤྱི་དོན་དང་། རིགས་པས་
བརྒྱུ་ཤིང་གཅོད་པ་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ལ་མཐའ་གཅོད་ཟེར།

མཐའ་གཅོད་པ། གཏན་འབེབས་བྱེད་པ། རིགས་པས་བརྒྱུ་ཤིང་གཅོད་པ། ཞིབ་པར་མཐའ་ཆོད་པ་
ལ་གཟིགས།

མཐའ་གཙོད་རིན་པོ་ཆེའི་ལྷ་གྲ། རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསལ་བ་འདུས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་སྟོན་
མ་གསལ་བའི་དཀའ་བའི་གནས་ཀྱི་མཐའ་གཙོད་རིན་ཆེན་ལྷ་གྲ་ཞེས་བྲ་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་
ཆེན་པོས་མཛད།

མཐའ་ཆགས། (འདུལ་བ) ཁ་ཆར་གྱི་མཐའ་བཅེམས་པའི་དོན། འདུལ་བ་ནམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་
ནམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༡༥༠ནམ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

མཐའ་ཆོད་པ། ལྷུང་རིགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་པབ་ནས་ཐག་ཆོད་པ། རིགས་པས་དབྱུད་མཐར་ཐུག་པ།
གཏན་ལ་པེབས་པ། གཏན་ལ་པེབས་པའི་གོ་དོན་གོང་དུ་གཟིགས། སྤྱོད་བཤད་ནི། མཐའ་ནི་
པ་མཐའ་དང་ཆོད་པ་ནི་སྤེལས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་གཙོད་པ་དང་བཅད་པ་ནི་འགྲོ་བ་དང་
སོང་བའི་དོན་དང་ཆོད་པ་ནི་སྤེལས་པའི་དོན་ནོ། །

མཐའ་གཉིས། (པར་ཕྱིན) ། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཏེ། བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་དེ། རྟག་མཐའ་འཕྲོད་
མཐའ། ལ་སྟར་དུ་འང་མེད་པ་དེ། ཆད་མཐའ་མེད་མཐའོ། །མཐའ་དེ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུངས་པ་
ཞིག་དགོས་སོ། །མཐའི་གོ་དོན་ནི། མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེའི་སྟོང་བུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་
༥༥བཤམས། དེ་ཡང་སྤྱིར་མཐའ་ཞེས་བྲ་བ་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་སའི་ཕྱོགས་གང་དུ་གོམ་པ་
འབྱུན་ན་སྤྱིས་བྱ་ལྷུང་ནས་ཉམས་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་གཡང་ཁ་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར།
འདིར་ཡང་གང་དུ་གཟུང་ན་འཇིན་པ་སོ་ལྷ་བ་ངན་པའི་གཡང་དུ་ལྷུང་ནས་བྱུང་བར་འགྱུར་བའི་
གནས་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེ་ལ་ཡོད་མཐའ་དང་མེད་མཐའ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །ཡོད་མཐའ་ལ་རྟག་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དེ་ཉིད་༥༥བཤམས།
དངོས་སྤྱོད་བ་དག་གིས་བདག་རྟག་པར་འཇིན་པ་དང་། སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་དབང་ལྷག་ལ་སོགས་
པ་རྟག་དངོས་སུ་འཇིན་པ་ལྟ་བུ་དང་། གྲེ་བྲག་སྤྱོད་པས་ནམ་མཁའ་རྟག་ཏུ་སྤྱོད་པས་ལེན་པ་
སོགས་ཀྱང་རྟག་པའི་མཐར་ལྷུང་བའི་ལྷ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དངོས་སྤྱོད་བ་དག་གིས་དངོས་པོ་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྷ་བ་ནི་དངོས་སུ་དངོས་པོ་རྟག་པར་མི་སྤྱོད་ཞིང་། རྗེ་དེ་དག་གི་འཇིན་
སྤངས་ལ་དངོས་པོ་རྟག་པར་འཇིན་པ་མེད་ཀྱང་། རྟག་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་ཡིན་ཏེ། ལུས་པ་རང་

བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་བྱམ་པ་ཉག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །རྩི་ལྷ་ར་དགོས་ན། བྱམ་པ་ཆོས་
 ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་བྱམ་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་
 བྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་དུས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། དེ་ལ་བྱམ་
 པ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་གི་རང་བཞིན་སྤངས་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། དུས་ནམ་ཡང་མེད་
 པ་མི་སྲིད་པ་འདོད་ན། ཉག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཉག་པར་ཐལ་ལོ། །དེའི་བྱིར་རྩ་
 ལེ་ལས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པར་ཉག་ །ཅེས་གསུངས་པ་
 ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་མོ། །2 སྲིད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་ཏེ། སྲིད་པ་འཁོར་བའི་མཐའ་དང་།
 ཞེ་བ་བྱ་འདས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་མོ། །3 འདོད་པ་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་མཐའ་དང་། འལ་ཞིང་
 དུབ་པའི་མཐའ་གཉིས། འདོད་པ་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་མཐའ་ནི། འཆོ་བ་ཉ་ཅང་བཟང་བའམ་
 དེ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་དོན་དང་། འལ་ཞིང་དུབ་པ་ནི། ཆོས་ཡིན་ལུས་གྱིས་རང་གིས་
 རང་ལ་འལ་ཚུལ་དང་སྤྲུག་སྤྱོད་ཆད་མེད་ལ་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ། །དཔེར་ན་བྱི་རོལ་བས་
 མེ་ལྔ་བསྟེན་པ་དང་། ལྟེ་ལྷག་པ་དང་། ལྷགས་གཟེར་གྱི་སྟེང་དུ་ཉལ་བ་སོགས་མོ། །བཙུམ་
 ལྷན་འདས་ཀྱིས་རང་གི་རྩིས་འཇུག་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་རབ་བྱུང་ནམས་ལ། འདོད་པ་བསོད་
 སྟོམས་ཀྱི་མཐའ་དང་། འལ་ཞིང་དུབ་པའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་སྟོན་ན། དབྱ་མའི་ལམ་
 འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་གདམས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་
 ༩ ང་བ ༩ ལས། དེ་ནས་བཙུམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ལྔ་སྟེའི་དགེ་སྟོང་ནམས་ལ་བཀའ་སྤྲུལ་པ།
 དགེ་སྟོང་དག་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ནི་མཐའ་འདི་གཉིས་ལ་བརྟེན་པར་མི་བྱ། བསྟེན་པར་མི་བྱ།
 བསྟེན་བཀྱར་མི་བྱ་སྟེ། གཉིས་གང་ཞེ་ན། འདོད་པ་ནམས་ལ་འདོད་པའི་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་
 རྩིས་སུ་བཙོན་པ། དམན་པ། རན་པ། ཐ་ཆད་མ་རབས་གང་ཡིན་པ་དང་། བདག་ཉིད་དུབ་པ་
 ལ་རྩིས་སུ་བཙོན་པ། སྤྲུག་བསྐྱུལ་པ། འཕགས་པ་མ་ཡིན་པ། གཞོད་པ་དང་ལྷན་པ་གང་ཡིན་
 པའོ། །ཁྱོད་ཀྱིས་མཐའ་འདི་གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་པར་དབྱ་མའི་ལམ་མིག་བྱེད་པ། ཡེ་ལེས་བྱེད་
 པ། ཉེ་བར་ཞི་བར་འགྱུར་པ། མཛོན་པར་ལེས་པ་དང་། རྩོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ལྷ་དན་

ལས་འདས་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། དབྱ་མའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་
བརྒྱད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་དག་
དང་། ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ཡང་དག་པའི་འཆོ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་རྩིས་བ་
དང་། ཡང་དག་པའི་བྲན་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ཉིང་འཇིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ། (པར་ཕྱིན) ཉག་མཐའ་དང་ཆད་མཐའ་སྤོང་ཚུལ་ནི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཡོད་
པར་བཤད་དེ། བྱི་རོལ་རྒྱུད་འཕེན་པས་སྟོག་གྱུར་མི་འདོད་པས་ཉག་མཐའ་སྤོང་། མཛོན་
གྱུར་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་། གངས་ཅན་པས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་པས་
ཉག་མཐའ་སྤོང་། རང་བཞེན་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་། བྱི་བྲག་སྤྱི་
བས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་ཉག་པར་འདོད་པས་ཉག་མཐའ་སྤོང་། འདས་མ་འོངས་རྗེས་
སྟུ་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་། མཛོད་སྟེ་བས་འདུས་མ་བྱས་རྗེས་སྟུ་མི་འདོད་པས་ཉག་མཐའ་
སྤོང་། གཟུགས་སོགས་བརྗོད་འདོགས་པའི་གནས་དང་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་
གནས་ཆོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་བར་འདོད། མེས་ཅམ་
པས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དང་བརྗོད་འདོགས་པའི་གནས་སྟུ་རང་གི་མཆན་ཉིང་གིས་མ་གྲུབ་
པར་འདོད་པས་ཉག་མཐའ་སྤོང་། གཞན་དབང་འོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དུ་འདོད་པས་ཆད་
མཐའ་སྤོང་བར་འདོད། དབྱ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོ་གཞོད་མེད་ལ་སྤང་བའི་
དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྤྲོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འདོད་པས་ཉག་
མཐའ་སྤོང་། རང་ངོས་གྲུབ་པར་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་བར་འདོད། ཐལ་འགྱུར་བས་
རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པས་ཉག་མཐའ་སྤོང་། མིང་རྒྱུད་བཀྲགས་ཡོད་ཅམ་དུ་ཡོད་པས་ཆད་
མཐའ་སྤོང་བར་བཞེད་དོ། །གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་འགྲེལ་ལྟར་བཀོད།

མཐའ་རྟོན་ཆོག་གོགས། (བརྗོད་སྤྱོད) བྱ་ཆོག་ལ་རམ་འདེགས་བྱེད་པའི་དེའི་མཐར་སྐྱར་རྒྱུའི་ཆོག་ཐང་
ཅིག་ཡིན་མིན་དེད་སོང་འདུག་ཞག་ཡོད་དགོས་ཐུབ་ལྟ་བུ། འགྲོ་གི་ཡིན། བཟའ་གི་མིན། བྱིན་པ་
རེད། བྱིན་སོང་། རེད་འདུག བྱིན་ཞག་སྟོབ་སྟོང་བྱས་ཡོད། འགྲོ་དགོས། འགྲོ་ཐུབ་སོགས་

མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་ཡོད་དོ། །འདི་དག་ལ་དག་ཡིག་གསར་བསྐྱེགས་སུ་ལས་ཆེན་ཆེས་མཐུན་
བཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་བཞུན་གྱིས་མཐའ་ཆེན་ཆེན་ཆེན་གྲོགས་ཞེས་ཐ་སྙད་
བྱེད་དོ། །ཆེན་གྲོགས་ཡིན་ན་མཐའ་ཆེན་ཆེན་ཆེན་གྲོགས་ཡིན་དགོས་མིན་སོགས་ལ་ད་དུང་
དབྱེད་བར་འོས་སོ། །

མཐའ་བྱག་ཚུ་ལ་བཞི། (གསར་སྐྱེགས་) རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པས་ཅ་རྒྱུད་འཆད་ཚུ་ལ་ཞིག་སྟེ། སྐབས་འདིར་མཐའ་
བྱག་ཅེས་བའི་མཐའ་དོན་ནི། མཐའ་སྐད་དོད་ཀོ་ལོ་ལྟེ་ཅེ་མོ་དང་སྟོ་ལའང་འབྲུག་པས་ཅ་རྒྱུད་
བཤད་བའི་སྟོ་ལས་ཐབས་བྱག་ཅེས་བའི་དོན་ཡིན། རྗེ་འཕྲུལ་པ་བཞི་སྐྱེགས་ལ་གཞི་བྱས།
ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་འདིའི་མཐའ་ཞེས་པ་མི་འདད་བའི་དོན་ལ་བཤད་དེ། བེས་བྱ་
མཆོད་འབྲུལ་སྤྲད་ཆ་༡༥ལས། གསར་བའི་ཆེན་དང་དོན་ཐབས་ཅད་འདི་ལས་མི་འདད་བས་
མཐའ་བྱག་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་མཐའ་བྱག་ནི། དང་ངེས་གཉིས། དགོངས་
དགོངས་མིན་གཉིས། སྤྱི་ཐེ་བཞེན་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཏེ་བྱག་གོ། དང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་ནི་
རྫོང་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་གཅིག་གིས་བརྫོང་བྱེད་དོན་མི་མཐུན་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ་བཞག་ དགོངས་
དགོངས་མིན་གཉིས་ནི་བརྫོང་བྱེད་དོན་གཅིག་ཉིད་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་འགལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་
སྟོན་པ་ལ་བཞག་ སྤྱི་ཐེ་བཞེན་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ནི་བརྫོང་བྱེད་དོན་འགལ་བ་གཉིས་རྫོང་
བྱེད་ཀྱི་གཞུང་འགལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་བཞག་པར་གསུངས་སོ། ། (དང་དོན) དངོས་
ཟེན་ཀྱི་དོན་ལ་དང་དོན། (ངེས་དོན) དངོས་སུ་མི་སྟོན་པར་སྐྱས་ནས་སྟོན་རྒྱུ་དེ་ལ་ངེས་དོན་
ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ཞེས་པའི་རྗེ་རྗེ་ཆེན་ཆེན་ཆེན་གྲོགས་དངོས་
ཟེན་ལ་བཞེན་ལག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མི་བསྐྱོད་པ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་དང་དོན་དང་། དེ་བཞེན་
དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ཞེས་པས་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ངེས་དོན་གྱི་
དོན་ནོ། །འདིར་བཤད་བའི་དང་ངེས་དང་། བར་བྱིན་ཐེག་པ་ནས་བཤད་བའི་དང་ངེས་གཉིས་
མིང་ཅམ་འབྲུ་ཡང་དོན་མི་འབྲས་སྟེ། འདིར་ནི་གཞུང་གཅིག་གི་དོན་ལ་བརྫོང་བྱེད་དོན་ཐ་དང་
པ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་སྟོན་ནས་དང་ངེས་སུ་བཞག་པ་དང་། བར་བྱིན་ཐེག་པར་ནི་སྤྱི་གྲུ་སྟེ་བ་

གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་དང་དོན་དང་། ལྷ་གྲ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་མེད་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་
 ལྷ་བྱ་ངེས་དོན་དུ་བཞག་པའི་སྟོན་པ་དང་ངེས་ཀྱི་གཞུང་གཉིས་འགལ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར།
 (དགོངས་པ་ཅན) གཏུལ་བྱ་དབང་པོ་རྟོན་པོ་རྣམས་ལ་འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་སྟོན་པ་ན།
 དོན་ལ་སྐྱེ་འགལ་བའི་ཆེག་གིས་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་
 སྐྱེ་འགལ་བ་གཞན་གྱིས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དགོངས་པ་ས་བཤད་པའོ། །དཔེར་ན་ཟུང་འཇུག་
 སྟོན་པ་ན། ལེའུ་བརྒྱད་པ་ལས། ར་རྒྱུད་གཞོན་རུ་མིག་ཡངས་མ། ཞེས་སོགས་གསུངས་
 པ་ལྟ་བུའོ། །དགོངས་མིན་སྟོན་རུང་གི་གཏུལ་བྱ་དབང་པོ་དཔལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་
 བྱ་བའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནི། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་སྐྱེ་འགལ་བའི་མི་
 སྟོན་པར་སྐྱེ་ཐང་དང་དུ་གསལ་བོར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དགོངས་པ་མིན་པས་བཤད་པའོ། །དཔེར་
 བ་འོད་གསལ་སྟོན་པ་ན། ལེའུ་གཉིས་པར་ཡང་དག་མཐའ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། ། (སྐྱ་
 རི་བཞེན་པ) གསལ་བའི་སྐད་ཀྱི་བརྟེན་ཡིས་བཅིངས་པ་མིན་པར་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་གསལ་
 བར་བཤད་པ། དཔེར་ན་རྒྱུད་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བའི་ཚུལ། ལྷ་མཆོད་
 པ། གཏོར་མའི་ཆོ་ག་དང་། སྟན་གྱི་ཆོ་ག་སོགས་གསལ་བར་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་
 དེ་ནི་སྐྱ་རི་བཞེན་པའོ། ། (སྐྱ་རི་བཞེན་པ་མིན་པ) ཀོ་རྒྱ་བྲ། ཀོ་རྒྱ་མ། ཀོ་རྒྱ། ཀོ་རྒྱ་མ། ཀོ་རྒྱར་ག
 ཀོ་ལ་བྲ། ཀོ་ལ་མ། ཀོ་ལ། ཀོ་ལ་མ། ཀོ་ལ་སྟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱ་བརྒྱུ་པོ་དེ་འཛིག་རྟེན་པ་
 དང་སྐྱའི་བསྟན་བཙུན་ལས་རྒྱུད་བརྒྱའི་དངོས་མིང་དུ་མ་གྲགས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པས་དེ་ལྟར་བརྟེན་མཛད་པ་དེ་ལ་སྐྱ་རི་བཞེན་པ་མིན་པའི་བཤད་པ་ཞེས་བྱའོ། །མདོར་ན་སྐྱ་
 རི་བཞེན་པ་དང་རི་བཞེན་པ་མིན་པ་ཞེས་པ། ཡོངས་གྲགས་དང་ཡོངས་གྲགས་མིན་པ་ཞེས་
 བྱ་བའི་དོན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་དང་མཐུན་པའི་བཤད་ཚུལ་དེ་ལ་སྐྱ་རི་བཞེན་པ་
 དང་། འཛིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་དང་མི་མཐུན་པའི་བཤད་ཚུལ་དེ་ལ་སྐྱ་རི་བཞེན་པ་མིན་པ་
 ཞེས་བྱའོ། ། (ཚུལ་བཞིན་ཤི) ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་པ། སྤྱི་དོན་གྱི་བཤད་པ། སྤམ་དོན་གྱི་བཤད་
 པ། མཐར་ཐུག་གི་བཤད་པ་དང་བཞིའོ། །ཚུལ་བཞིན་ཤི་བཤད་ཚུལ་བཞི་ཞེས་པའོ། །ཞིབ་ཏུ་

བཤད་ན། (ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་བཞི) སྒྲིའི་བསྟན་བཅོས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུ་བའི་ཐོབ་ཆོད་ཀྱི་བཤད་
 བ་དེ་ལ་ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་བཞི་སྒྲིའོ། །འདི་དང་གོང་གི་མཐའ་ཐུག་གི་སྒྲུ་འི་བཞིན་པའི་
 བཤད་བཞི་གཉིས་མི་འགལ་བར་གཞི་མ་ཐུན་དུ་ཡང་བཤད་དོ། ། (སྒྲི་དོན་གྱི་བཤད་བཞི) རྒྱུད་
 སྒྲེ་འོག་མ་གསུམ་གྱིས་གདུལ་བྱས་ཆུ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་སྒྲེ་འདི་ལ་སྒྲོད་བཞི་བསྒྲོག་པའི་ཕྱིར་དུ་དེ་
 དག་དང་མ་ཐུན་བར་བཤད་བཞི་རྣམས་ལ་སྒྲི་དོན་གྱི་བཤད་བཞི་སྒྲིའོ། ། (སྒྲུ་དོན་གྱི་བཤད་བཞི་
 མི) དེག་མ་དང་མཉམ་པར་སྒྲོར་བའི་ཚུལ་སོགས་ཆོགས་སུ་བསྟན་དུ་མི་རུང་བར་སྒྲོད་རུང་
 གི་གདུལ་བྱ་ལ་སྒྲས་ནས་སྒྲོན་པ་ལ་སྒྲས་དོན་གྱི་བཤད་བཞི་སྒྲིའོ། །སྒྲས་ནས་སྒྲོན་རྒྱུ་དེ་
 ལ་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྒྲས། ཀུན་རྫོབ་སྒྲུ་སྒྲས། སྒྲུ་བ་བཅའ་སྒྲས་དང་གསུམ་མོ། །མཐར་
 ཐུག་གི་བཤད་བཞི་བཤད་བྱའི་མཐར་ཐུག་འི་མ་བཞི་པའི་འོད་གསལ་དང་། ཟུང་འཇུག་
 བཤད་བཞི་ལ་མཐར་ཐུག་གི་བཤད་བཞི་སྒྲིའོ། །དེ་གཉིས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་བཤད་
 བྱའི་གཉིས་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་བཞི་པོ་དེ་གོ་བདེ་བར་བཤད་ན། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཤད་བཞི་ལ་
 ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་བཞི། གཞན་དང་ཐུན་མོང་པའི་བཤད་བཞི་ལ་སྒྲི་དོན་གྱི་བཤད་བཞི། ཡོངས་
 གྲགས་དང་ཐུན་མོང་དུ་མ་བཤད་པར་སྒྲས་ནས་བཤད་བཞི་ལ་སྒྲས་དོན་གྱི་བཤད་བཞི། བཤད་
 བྱ་མཐར་ཐུག་བཤད་བཞི་དང་བཞིའོ། །རྗེའི་འགྲེལ་བཞི་སྒྲགས། རྗེ་བཙུན་ཀུན་དག་འདོན་
 བྱའ་རྒྱུད་ཀྱི་ཀ་དང་། ཀོང་སྒྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་བཅས་ལ་གཞི་བྱས།
 མཐའ་བཞི། (དབུ་མ) བདག་ལས་སྒྲེ་བ། གཞན་ལས་སྒྲེ་བ། གཉིས་ཀ་ལས་སྒྲེ་བ། རྒྱ་མེད་ལས་སྒྲེ་
 བ་དང་བཞིའོ། །

མཐའ་བཞི་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་པ། (དབུ་མ) བདག་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་པ། གཞན་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་པ། གཉིས་
 ཀ་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་པ། རྒྱ་མེད་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་པ་དང་བཞིའོ། །སྒྲུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཙ་བ་ཤེས་རབ་
 ལས། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་མིན། །དངོས་
 པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྒྲེ་བ་ནས་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་དང་། དཔལ་རྒྱ་བའི་དབུ་མ་
 ལ་འཇུག་པ་ལས། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་བུ་ག་ལ་ཞེས། གཉིས་ཀ་ལས་

ཀྱང་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐའ་ཐེགས་པ། (འདུལ་བ) མཐའི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཟད་པར་གྱུར་པ།

མཐའ་བཟང་པ། འབྲས་བུ་བཟང་བའམ་ལེགས་པའི་དོན།

མཐར་ཆགས། དེམ་པ། གོ་དེམ། བང་དེམ།

མཐར་ཆགས་སྟ། དེམ་གྱིས། དེམ་པར། དེམ་བཞིན། བང་དེམ་བཞིན།

མཐར་ལྷ། (པར་ཕྱིན) མཐར་འཛིན་པར་ལྷ་བ་དང་དོན་འདྲ། དེར་གཟིགས།

མཐར་གནས་སྟོམས་འཕྱུག་དགྲ། (པར་ཕྱིན) བསམ་གཏན་བརྒྱད་དང་། འགོག་པའི་སྟོམས་འཕྱུག་
སྟེ་དགུའོ། །

མཐར་བྱེད། 1 ག་ཤིན་རྗེ། སྐུ་བས་རྗེ་ཡོངས་འཛིན་ཁྱི་བྱང་རྗེ་རྗེ་འཆང་གིས། རྒྱ་གཞོན་ལང་ཆོར་སྐྱེག་
པའི་རི་དྲགས་མིག །དྲན་པའི་མོད་ལ་མཐར་བྱེད་དཔུང་འཛོམས་ཤིང་། །ཆེ་དཔལ་འདོད་
རྒྱར་འཛོལ་བའི་བཅོམ་ལྡན་ལ། །ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོས་དང་འདིར་དགེ་ལེགས་སྦྱོལ། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 གསོད་བྱེད། ཁྱི་བྱང་རྗེ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོས། ཚུལ་མིན་བརྒྱུད་པོར་སྦྱོད་
པའི་ཆང་ཆིང་ཁོང་། །བག་མེད་ཡོན་པོར་འབྱུག་པའི་སྟོ་འགྲོའི་བྲུ། །ཁྱིམས་གཉིས་བཅན་པའི་
གཤོག་རྒྱབས་འབར་པའི་གཟེས། །མཐར་བྱེད་མཁའ་སྤྱིང་དབང་པོ་ཞབས་བརྟན་ཤོག །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 3 གསོད་པ། མེད་པར་བྱེད་པ།

མཐར་འཛིན་པར་ལྷ་བ། (པར་ཕྱིན) འཛིག་ལྷས་གང་བརྱུང་པའི་བདག་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཉག་པ་ཐེར་
བྱུག་པའམ་འདི་ནས་བྱི་མར་ཉིང་མཆམས་སྦྱོར་བ་མེད་པའི་ཆད་པར་ལྷ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་
མོངས་ཅན་ལོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་དེམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐས་གཏུགས་པ། (པར་ཕྱིན) མཐའ་ཟད་བྱེད།

མཐེང་དེལ། ཀ་དམ་པ་ཞེས་པའི་བྱ་ཞིག་གི་མིང་། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་ལས། རབ་ཏུ་འབྱིན་པའི་བྱ་
ཏི་ཏི་ར་ཡིན་ཞེས་བཤད་ལ། བེ་སྟོན་བྱི་རྒྱུད་འགྲེལ་པར། རྒྱ་བྱ་དཀར་རྒྱུད་ཕྱག་རོན་ཅམ་
མཚུངས་ཀྱང་པ་དམར་བ་ཅན་དུ་བཤད་དོ། །ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

མ་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབ་བཞི། (འདུལ་བ) རྩོན་ཡུལ་ཀ་ཤིའི་ནགས་སྒྲུག་པོ་ཞིག་ལ། བྱ་གོང་མ་སྒྲེག་དང་། རི་བོང་
དང་། སྤྱུའུ་དང་། སྤང་པོ་ཆེ་བཞི་གནས་པ་དེ་དག་པན་ཚུན་ཡིད་བརྟགས་བས་མ་སྒྲུབ་ལ་
རྩོད་པ་མེད་པར་དགའ་བས་དུས་འདད་ཞིང་གནས་སོ། །དུས་ཞིག་ན་དེ་དག་བསྐོས་ཏེ་གང་
ལ་བསྐྱེན་བཀུར་བྱ་བའི་ཀན་རིམ་ཤེས་པར་འདོད་ནས་ངེས་པ་དང་། དེར་ཤིང་ཅུ་སྟོ་རྩ་ཞིག་
ཡོད་པ་དེ་བསྐྱེན་ནས། གོང་མ་སྒྲེག་གིས་སྦྱས་པ། ཤེས་ལྡན་དག་སྩོན་ཤིང་འདིའི་ཆད་ཅི་
ཙམ་མཐོང་། སྤང་པོ་ཆེས་སྦྱས་པ། བདག་ཅག་ལམ་འདིར་འགྲོ་བ་ན་ཁོ་པོའི་ལུས་དང་མཉམ་
པ་ཙམ་སྦྱེས་པ་དེ་དུས་ནས་མཐོང་ངོ་། སྤྱུའུ་ས་སྦྱས་པ། ཁོ་པོ་ལྷ་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོ་བའི་ཆེ་
འདི་ཁོ་པོའི་ལུས་དང་མཉམ་པ་ཙམ་སྦྱེ་བའི་སྐབས་སོ། །དེ་དག་གིས་སྤང་པོ་བས་ཁྱོད་ཀན་
ནོ་ཞེས་སྦྱས་སོ། །རི་བོང་གིས་སྦྱས་པ། ཁོ་པོས་འདིའི་ལོ་མ་གཉིས་སྦྱེས་པ་ན་དེར་ཆགས་
པའི་ཐེལ་པ་ལྟེས་བཟུགས་སོ། །དེ་དག་གིས་འདི་བས་ཀྱང་ཁྱོད་ཀན་ནོ། །གོང་མ་སྒྲེག་གིས་
སྦྱས་པ། ཁྱེད་ཅག་གིས་ཤིང་ཆེན་པོའི་རྣམ་པར་མཐོང་གིས། ཁོ་པོས་ས་པོན་རྣམས་ཐོས་
ནས་ཕྱིགས་འདིར་རྒྱག་པ་པོར་བ་ལས་ཤིང་འདི་སྦྱེས་སོ། །དེ་དག་གིས་སྦྱས་པ། བདག་

ཅག་ཐམས་ཅད་ལས་ཁྱོད་ཀྱི་པས་གསུམ་པོས་དེ་ལ་བསྟེན་བཀྲར་བྱ་བ་དང་། སྤྱུའུ་རི་
 བོང་དང་། གོང་མ་སྟེག་ལཱོ། །རི་བོང་གིས་ནི་གོང་མ་སྟེག་ཁོ་ན་དང་། སྤང་པོ་ཆེས་ཐམས་
 ཅད་ལ་བསྟེན་བཀྲར་བྱ་བར་དམ་བཅས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཀན་རིམ་བཞིན་བསྟེན་བཀྲར་བྱེད་ཅིང་།
 བན་ཚུན་རྒྱ་ཞིང་གང་གི་ཆེ་གཟར་པོའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་ན། སྤང་པོ་ལ་སྤྱུའུ། སྤྱུའུ་ལ་རི་
 བོང་། རི་བོང་ལ་གོང་མ་སྟེག་ཞོན་ཏེ་འགྲོ་ལོ། །དེ་ལྟར་གཅིག་ལ་གཅིག་བྱམས་ཤིང་མཐུན་
 བར་གནས་པའི་ཆེ། དེ་དག་གིས་དགེ་བའི་བརྒྱལ་ཞུགས་གཞན་ཡང་སྤང་བར་བགྲོས་མཐུན་
 ཏེ། སྟོག་གཅོད་བ་དང་། སྤྱིས་པར་འགྲུར་བའི་འབྲས་བྱ་དང་ཆང་སོགས་སྤངས་པའི་བརྒྱལ་
 ཞུགས་ཀྱི་གཞི་ལྷ་ལ་རང་ཡང་གནས་ལ། གཞན་ཡང་དེ་ལ་བཀོད་དེ། གཅིག་ལ་གཅིག་གཞོད་
 པ་མི་བྱེད་པར་ནགས་སྟག་པོ་དེར་ཤེས་བཞིན་གྱིས་གནས་པའི་མཐུས་ལྷས་དུས་སུ་ཆར་
 བབ་བསམ་ལོ་འབྲས་དང་མེ་ཏོག་སོགས་རྒྱས་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་
 བཞིན་དུ་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་གཞི་ལྷ་ལ་སྤྱུང་བས། ཆེ་འདིར་བདེ་སྤྱིད་དང་ཤི་ནས་ཀྱང་སུམ་
 རྩ་ཅ་གསུམ་པའི་ལྟར་སྤྱུས་སོ། །དེའི་དུས་ཀྱི་བྱ་གོང་མ་སྟེག་ནི། ད་ལྟར་གྱི་སྟོན་བ་སངས་
 རྒྱས་དང་། རི་བོང་ནི་ལྷ་རིའི་བྱ་དང་། སྤྱུའུ་ནི་མྱོད་གལ་གྱི་བྱ་དང་། སྤང་པོ་ཆེ་ནི་ཀྱན་དགལ་
 བོ་ཡིན་ནོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སྟེགས་བམ་༼ ག་པའི་ ༡༡༤༧ དང་། སྤྱིས་རབས་ལ་རྩང་
 ཟད་མི་སྟོན་གྱིས་བཀོད་དོ། །

མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་། (འདུལ་བ) ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་ལ་ཟེར། སྤྱ་བཤད་ནི། མདོ་འདོན་བ་ནི་
 གསོ་སྦྱོང་ཡིན་ལ། དེ་ཀྱང་ལ་མཐུན་བ་སྟེ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱལོ། །དེ་
 ཡང་དཔེར་ན་དེ་རིང་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་བརྩེ་རྩེད་དང་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་གནས་བརྟན་
 བཟུངས་སོང་གཉིས་ལ་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་གཅིག་མ་གཏོགས་ཀན་བ་ལ་དམིགས་བསམ་ལ་གྱི་ཁྱད་
 བར་དུ་འཕགས་པའི་མདོ་ལོགས་བ་ཞིག་མེད་པས་མཐུན་བ་ཞེས་བྱལོ། །སོ་སོར་ཐར་པའི་
 མདོ་ལས། མཆོག་གཅིག་འདོན་བ་གཅིག་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །མཆོག་གཅིག་
 ཅེས་བྱ་བ་ནི། འབྲས་བྱ་གཅིག་བ་སྟེ། ལྷ་རན་ལས་འདས་པའི་འབྲས་བྱ་མཆོག་གཅིག་དང་

ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། འདོན་པ་གཅིག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གསོ་སྦྱང་མ་ཐུན་པ་སྟེ།
པན་ཚུན་བརྗོད་དུ་རུང་བ་དེ་སོ་སོར་ཐར་པ་འདོན་པ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ་
ཐར་གྱི་མདོའི་འགྲེལ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐོ་གང་གི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) མཐོ་གང་གིས་མ་སྤྲོད་པའི་སྤང་བ་དང་འདྲ།

མཐོ་གང་གིས་མ་སྤྲོད་པའི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྟར་སྤྲོད་ཕྱིར་བཅོ་ལྔ་བ། མཐོ་གང་གིས་མ་སྤྲོད་
པའི་སྤང་བའི་ངོ་ཉི་མེ། བཅས་ལྷན་དགེ་སྦྱོང་གིས་གདིང་བ་གསུང་བ་ལ་གདིང་བ་རྙིང་བ་
ནས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་གིས་མ་སྤྲོད་པའི་གདིང་བ་གསུང་བ་ལ་ལོངས་སྤྱད་
པ་ལས་ལྷུང་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤྱིང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སྦྱོང་རབ་ཏུ་མང་
པོས་གདིང་བ་གསུང་བ་ལ་གདིང་བ་རྙིང་བ་སྟོན་པའི་མཐོ་གང་གིས་མ་སྤྲོད་པར་ལོངས་སྤྱད་
པ་ལས་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ད་རྒྱལ་དང་ཐེགས་པ་སྦྱེ་བ་དང་། རང་
གི་ཡོ་བྱད་ཚུད་ཐོས་པར་འགྱུར་བའོ། །

མཐོ་བཅེགས། ཆོགས་ཞིང་དུ་ལྷ་རྣམས་བཞུགས་ཚུལ་ལམ་འཁོད་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་སྟེ། ལྷ་མའམ་
གཙོ་པོའི་སྤྱུ་རྒྱུ་བ་ནས་ཕྱང་ཐད་མཐོ་བའི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་གཅིག་ཐོག་གཅིག་བཅེགས་པའི་
རྣམ་པ་ལྟར་འཁོད་ཚུལ་ཞིག་གོ། དཔེར་ན་ལྷ་མ་མཆོད་པའི་ཆོགས་ཞིང་ལྷ་བྱ་ཡིན་ན་རྒྱལ་
བཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱུ་རྒྱུ་བ་ནས་ཕྱང་ཐད་མཐོ་བའི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱིན་
རྒྱལ་ས་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་ལྷ་མ་རྣམས་གསལ་འདེབས་པ་ལྟ་བུ།

མཐོ་ཡོར། ས་རྩོ་སོགས་མའི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་བཅོས་ནས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་རྩ་ཚུ་ ༡༡༡'བཅུ་ལས། མཐོ་ཡོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩོ་ལ་
སོགས་པ་བསྐྱེད་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐོ་རིས། <སྤྲུ< ༡ ལྷ་ལུལ། ལེགས་སྦྱར་དུ་ स्वर्गः svargah ཟེར། མཐོ་རིས་ཀྱི་སྐད་དོ་སྤྲུ་
ཞེས་པ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་སོ་ ༥༠ན་ལྷ་གསལ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་
ལས། མཐོ་རིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷའི་འཛིག་རྟེན་འོ། །ཞེས་དང་། ཆོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། མཐོ་

རིས་ནི་ལྷ་འཁྲུག་གཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱོད་བཞད་ནི། མཐོན་མཐོན་པོ་སྟེ་འདིར་རི་རབ་
ལ་ཟེར་ཞིང་། དེའི་སྟེང་དུ་གནས་པའི་འགྲོ་བའི་རིས་སམ་རིགས་ཡིན་པས་མཐོན་རིས་ཞེས་
བྱའོ། །མཐོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཐོན་གྱི་འབྲེལ་བ་འདོད་འདོད་བཟོ་ཤིང་། ༡བཤམས། མཐོན་རིས་ནི་
ལྷ་ལྷ་པོའི་སྟེང་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། མཐོན་མཐོན་པོ་སྟེ་བཟང་པོ། རིས་ནི་རིགས་
སམ་ཕྱོགས་གཏོགས་སྟེ། སྤྱོད་གནས་བཟང་པོའི་རིགས་སམ་ཕྱོགས་གཏོགས་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ནོ། །2 བདེ་འགྲོ། བོད་གཞུང་རྒྱལ་སྤྱོད་འགྲོ་སྤྱིའི་མིང་ལྟ་བུར་བཅད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད།
མཐོན་རིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བདུན། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་བདེ་སྤོན་ལས། རྟན་དེ་ཡང་མཐོན་རིས་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་བདུན་གྱི་རྒྱན་དང་མི་འབྲེལ་བར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་པའི་མཐོན་རིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བདུན་པོ་
གང་ཞེན། རིགས་བྱུན་སྤྱུལ་ཆོགས་པ། གཟུགས་བྱུན་སྤྱུལ་ཆོགས་པ། འབྲོར་བ་བྱུན་སྤྱུལ་
ཆོགས་པ། དབང་བྱུག་བྱུན་སྤྱུལ་ཆོགས་པ། ཤེས་རབ་བྱུན་སྤྱུལ་ཆོགས་པ། ཆེ་རིང་བ། རྣ་
མེད་པ་དང་བདུན་ནོ། །དེ་ཡང་རྗེ་འཇམ་མཐོན་པའི་ལས། རིགས་གཟུགས་འབྲོར་དང་དབང་
བྱུག་ཤེས་རབ་དང་། ཆེ་རིང་ནད་མེད་བདེ་དང་ལྷན་བར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནོ། །

མཐོན་རིས་གནས། ལྷ་ལུལ།

མཐོན་རིས་ལམ། དགེ་བ་བརྟུ།

མཐོན་རིས་ཀྱི་ལམ། མཐོན་རིས་ལམ་དང་འབྲ།

མཐོང་ཆོས། མ་མཐོང་བ་ཆེ་བྱི་མ་དང་། མཐོང་བ་ཆེ་འདི་ལ་གོ་དགོས་པས། ཆེ་འདི་རང་ལ་མཐོང་

རྒྱ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལ་མཐོང་ཆོས་ཟེར། སྤྱོད་བཞད་ཀྱང་དེས་ཤེས་སོ། །

མཐོང་ཆོས་སྤྱོད་འབྱུར། ཆེ་འདི་ལ་བསམགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་སྤྱོད་བ། རྗེའི་ལམ་

རིམ་ཆེ་རྒྱུང་ལས། མཐོང་ཆོས་ལ་སྤྱོད་བ་ནི་ལས་དེའི་འབྲས་བྱ་ཆེ་དེ་ལ་སྤྱོད་བའོ། །ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་ནོ། །

མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པ། རྒྱལ་བའི་སྤྱོད་མཐོང་བ་ན་དེ་ལ་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་ཉོན་མོངས་སོགས་མི་

མཐུན་ཕྱོགས་གང་ཡང་བསྐྱེད་པ་མེད་ཅིང་མཐུན་ཕྱོགས་བདེ་བ་དང་དད་གུས་སོགས་སྤྱོད་

བ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་འགྲེལ་བ་ལས། མཐོང་ན་མི་མཐུན་བ་མེད་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནི་
 འགྲམ་ས་མེད་བ་སྟེ། བདེ་བ་བྱེད་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་ས་ལྟར་རོ། །
 མཐོང་རེ་སྐྱེ། མཐོང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་མནའ་སྟེལ་བའི་ཆོག་ཡིན་པར་བཤད།
 མཐོན་མཐིང་། ། མཐོན་ཀ་དང་མཐིང་གའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། སྟོན་པོའི་མིང་རོ། ། ཁྱི་ལ་ནི་སྟོན་པོའི་མིང་
 དུ་རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་ལའང་རྒྱུད་ལྟར་གྲགས་ཤིང་། དེ་ནི་མཐོན་མཐིང་གི་སྐད་དོད་ཡང་ཡིན་
 ཏེ། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་^༡བཟུལ་ས། ཁྱི་ལ་ཞེས་པ། མཐོན་མཐིང་དུ་བསྐྱུར་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཡང་ལོགས་སྐར་གྱི་སྐད་དུ་མཐོན་ཀ་ལ་ <ཁྱི་ལི> ཞེས་བ་དང་མཐིང་ག་ལ་ <ཁྱི་ལ>
 ཞེས་སྤོང་ཤོད་ཤོད་སྐར་རྣམས་སུ་འབྱུང་རོ། །² ཡང་མཐོན་མཐིང་ཞེས་བ་སྟོན་པོ་སྟོ་རྒྱུད་
 ཞེག་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་པར། སྟོ་ནག་གམ་སྟོ་མདངས་ཐུན་བུའི་ཡོད་པའི་ནག་པོ་ལ་གོ་དགོས་
 བར་སྟུམ་སྟེ། དེ་ཡང་སྐུན་མཐོན་མཐིང་གི་འགྲེལ་བཤད་ལ། ཨ་མུ་ཀ་རའི་ཐུབ་བ་དགོངས་
 རྒྱན་ལས། སྐུན་ནི་རྒྱུ་པའི་དབྱས་སྐུམ་ཞིང་གནག་བ་དང་ནག་པོ་རྒྱུ་པའི་ལོགས་གཉིས་
 དཀར་བ་དང་། ཞེས་སྐུན་མཐོན་མཐིང་སྟེ་ནག་པོར་གསུངས་བ་དང་། གཞན་ཡང་གཡག་
 སྟོན་སངས་རྒྱས་དཔལ་གྱི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་འགྲེལ་བར། སྐུན་གྱི་དཀྱིལ་ནང་གི་འབྲས་བུ་མཐོན་
 མཐིང་ལྟར་སྐུམ་ཞིང་གནག་པ། ཞེས་མཐོན་མཐིང་ནི་ནག་པོ་ལ་གསལ་བར་བཤད་དོ། །འོ་ན།
 རྒྱུད་ཁྲ་མ་ལས། སྐུན་བཟང་ལྷན་ལ་ལྷ་མཆོག་རྗེ་འབྲང་དང་། ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱུད་ཁྲ་
 དར་རྟེན་ལས། བྱམས་བས་ཐམས་ཅད་བསྐྱུངས་བས་སྐུན་བཟང་པོ་ལྷན་ལ་དང་འབྲེལ་བ་སྐུན་
 མཐོན་མཐིང་དང་ཐུན་ཞིང་དཀར་ནག་འབྲེལ་བ་དང་། ཞེས་ལྷན་ལའི་ཁ་དོག་ལ་སྐར་ནས་
 གསུངས་བ་ལྟར་སྐད་བཞི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དོགས་གཅོད། སྐབས་མང་པོར་མཐོན་མཐིང་
 སྟོན་པོའི་མིང་དུ་བཤད་ལ། ཡང་སྐབས་གཞན་དུ་ནག་པོའི་མིང་དུ་བཤད་པ་གང་ཡིན་སྟུམ་ན།
 མཐོན་མཐིང་ནི་སྟོ་ནག་གི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ནག་པོ་དང་སྟོན་པོ་གང་གི་ཁོངས་སུ་བཞག་
 གང་འགལ་བ་ཆེར་མེད་པས་དེས་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །གལ་ཏེ་རྒྱུད་ཁྲ་དར་རྟེན་ལས། སྐུན་
 བཟང་པོ་ལྷན་ལ་དང་འབྲེལ་བ་སྐུན་མཐོན་མཐིང་དང་ཐུན་ཞིང་དཀར་ནག་འབྲེལ་བ་དང་། ཞེས་

པའི་སྤྱན་མཐོན་མཐིང་ཞེས་པ་སྤྱན་འབྲས་སྤྱོད་པོར་གསུངས་པའི་དོན་དུ་འདོད་ན། ཆོག་
 དེ་གའི་མཐུག་ཏུ་དཀར་ནག་འབྲེས་པ་ཞེས་པའི་ནག་པོ་དེ་གང་ལ་བྱེད་སློམ་ཤིག གཞན་
 ཡང་མཐོན་མཐིང་སྤྱོད་པོ་རུ་འདོད་ན་གོང་དུ་བྲངས་པའི་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོའི་ཆོག་སྤྱ་
 བྱི་ལའང་འགལ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། དབུ་སྤྱ་སྤྱང་ཟེལ་བཅག་པའི་འཕྲོ་
 དང་མ་བྱའི་མགྲིན་པ་ལྟར་མཐོན་མཐིང་ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱང་ཟེལ་ནི་ནག་པོ་ཡིན་ལ་མ་བྱའི་
 མགྲིན་པ་ནི་སྤྱོད་པོར་འདོད་དགོས་པས་ཆོག་ཟེལ་ལ་ནང་འགལ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །མང་
 པོས་མཐོན་མཐིང་ཞེས་པ་སྤྱོད་པོ་སྤྱོད་ཆེད་ཞིག་ལ་འབྲུལ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱན་
 འབྲས་དང་དབུ་སྤྱའི་མདོག་སྤྱོད་པོར་འདོད་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ལྷ་བྲིས་པ་
 མང་པོས་དབུ་སྤྱ་སྤྱོད་པོར་བྲས་པ་སོགས་སྤྱང་མོད། ཁོ་པོས་ནི་མི་ཆེ་པལ་ཆེར་རྒྱ་གར་
 དུ་བསྐྱེལ་ཡང་སྤྱ་སྤྱོད་པོ་ཅན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་མི་ལྷ་ཞོག་འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྱུ་གང་གི་མིའི་
 རིགས་ལའང་མ་མཐོང་རོ། །ལུགས་རྩི་ཡན་གྱིས་ཤེས་ཀྱས་པའི་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་གྱི་
 རིགས་འདི་དག་ལ་སྤྱོད་སྤྱང་མེད་པར་འཛིག་ཏེན་ཡོངས་གྲགས་དང་མཐུན་པའི་འབྲེལ་བ་ཤད་
 ཅིག་གནང་ན་མཛེས་སོ། །འོན་ཀྱང་དེ་དག་ལ་ཁུངས་གཏན་ནས་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་
 ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་བུ་གཞོན་ནུ་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པ་ནི་དབུ་སྤྱང་ཟེལ་བཅག་
 པའི་འཕྲོ་དང་མ་བྱའི་མགྲིན་པ་ལྟར་མཐོན་མཐིང་དུ་གྲུབ་ཅིང་ལྷང་ལོར་འབྲིལ་ལ་གཡས་སུ་
 འབྲིལ་བ་དང་། ཞེས་དང་། རྗེའི་དབྲངས་ཅན་མའི་བསྟོད་པ་ལས། བད་མའི་བཞིན་ལ་གཡོ་
 ལུན་བྱང་བའི་མིག །མཐོན་མཐིང་རལ་པའི་ཅེ་ན་འོད་དཀར་ཅན། ཞེས་དང་། རྒྱུད་ཐུ་མ་
 ལས། དབུ་སྤྱའི་མེད་རིན་ཆེན་མཐོན་མཐིང་བཞིན། ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་གྱི་རྒྱུད་ཐུ་དར་
 རྟེན་ལས། སེམས་ཅན་ཀྱང་ལ་བཅེ་ཞིང་མཆོན་ཆ་སོགས་སྤངས་པས་དབུ་སྤྱའི་མ་མེད་
 ཅིང་རིན་ཆེན་མཐོན་མཐིང་གི་མདོག་བཞིན་ (འདི་དག་ཀྱང་བུ་མོ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོའི་རྗེས་
 སུ་འབྲངས་པར་གསུངས་སོ) དང་། ཞེས་སོགས་ལ་གཞི་བཙུག་པར་སེམས་ཤིང་། གཞན་ཡང་
 གཞུང་མང་པོར་མཐོན་མཐིང་སྤྱོད་པོ་རུ་གསལ་བར་བཤད་པའང་ཡོད་དོ། །3 ཁ་དོག་ནག་

པོའི་མིང་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྒྲོ་ནག་དང་། ལྷང་ནག་དང་། ཉག་པོ་ནག་རྒྱང་བཅས་ལ་འཇུག་
པར་ཡང་བཤད་དེ། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་ཧ་ལོ་ལས། ཁྱི་ལ་ཞེས་པ། མཐོན་མཐིང་དུ་
བསྐྱར་ལ། ཁྱི་ལ་ནི་ཁ་དོག་ནག་པོའི་དོན་དང་། དེ་ཡང་ལྷག་པར་ནག་གས་ཆེ་བའི་སྒྲོ་ན་པོ།
ནག་གས་ཆེ་བའི་ལྷང་ལྷ། དེ་ནས་ནག་པོ་ནག་རྒྱང་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ། M. Monier-Williams
གྱིས་བརྩམས་པའི་སི་དབྱིན་ཆོག་མཛོད་ནང་གསལ་བ་ལྟར་ལོ། །

མཐོལ་བ། (འདུལ་བ) རང་ཉེས་མི་གསང་བར་བྱང་པོར་བརྗོད་པའམ་བསྒྲག་པའི་མིང་། རྒྱལ་ཆབ་
ཆོས་རྗེའི་སངས་རྒྱས་སོ་ལྷའི་མཆན་གྱི་པན་ཡོན་ལས། སྤར་སྤྲིག་པ་བྱས་པ་རྣམས་དག་
ཏུ་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་མཐོལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། པན་ཡོན་ནི། མཆོ་རྟེན་ལས། ཉེས་པ་
མཐོལ་བས་འཆབ་པའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་ཞིང་། འཆབ་པའི་ཉེས་པ་འཕེལ་བ་རྒྱན་འཆད་པར་
འགྱུར་ཏེ། ལུང་གཞི་ལས། བཅབས་པ་ཆར་པ་བཞེན་དུ་འབབ། །མ་བཅབས་ཆར་བཞེན་དེ་
མི་འབབ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

མཐོལ་ཞིང་བཤགས། (འདུལ་བ) རང་ཉེས་མི་གསང་བར་བྱང་པོར་བརྗོད་ཅིང་། སྤར་བྱས་ལ་འགྱོད་
སེམས་དང་བྱིན་ཆད་མི་བྱེད་སྤྲུམ་པའི་སྒྲོ་ནས་སེམས་ཤུགས་བྲག་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་སྤྲིག་
ལྷང་འདག་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

མཐོལ་ལོ་འཆགས་སོ་མི་འཆབ་པོ། (འདུལ་བ) ལྷང་བའི་མིང་བརྗོད་པས་ན་མཐོལ་ལོ། །ལྷང་བའི་རིགས་
བརྗོད་པས་ན་འཆགས་སོ། །ཆོག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱིས་ཀྱང་མི་འཆབ་པས་
ན་མི་འཆབ་པོ་ཞེས་བྱའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
ལས། མཐོལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་བརྗོད་པར་བྱ་བའོ། །འཆགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་
བརྗོད་པར་བྱ་བའོ། །མི་འཆབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཅམ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་
ཀྱི་བདག་ཡིད་ཀྱིས་ཀྱང་མི་འཆབ་པའོ། །བདེ་བ་ལ་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་
ཐོབ་པ་སྟེ། ལྷང་བ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱས་ཡིད་ཡོངས་སུ་དགའ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཐག་འཇུག་གི་སྤར་བ། (འདུལ་བ) འཐག་ཏུ་འཇུག་པའི་སྤར་བ་དང་དོན་འདྲ།

འཐག་ཏུ་འབྲུག་པའི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྷུང་སྤུམ་ཅུའི་ཉེར་གསུམ་པ། འཐག་ཏུ་འབྲུག་པའི་སྤང་བའི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤྲོད་གིས་ཐག་པ་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་རྒྱུ་པ་མེད་པར་གོས་འཐག་ཏུ་བརྟུག་སྟེ། ཁྱེད་ཡན་ཆད་བཅགས་ཟེན་ཅིང་རྒྱུ་པ་ལ་ཐོབ་སྤྲོ་སྤྲེས་པ་ལས་གྲུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། ཁྱེད་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉི་དགས་ཐགས་པ་ལ་རྒྱུ་པ་མེད་པར་ཐག་འཐག་ཏུ་བརྟུག་པ་ལས་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཐག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གཞོད་པ་དང། རང་འདོད་པ་ཆེས་པའོ། །

འཐག་པ་བསྐྱེད་པའི་སྤང་ལྷུང་། (འདུལ་བ) སྤང་ལྷུང་སྤུམ་ཅུའི་ཉེར་བཞི་བ། འཐག་པ་བསྐྱེད་པའི་སྤང་བའི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤྲོད་གིས་རང་ལ་བསྤོས་པའི་གོས་སྤྱིན་བདག་གིས་འཐག་ཏུ་འབྲུག་པ་དེ་ཞེད་དུས་ཆེར་བསྐྱེད་པའམ་ཐགས་བཟང་དུ་བསྐྱེད་པ་ལས་གྲུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། ཁྱེད་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉི་དགས་འཐག་པ་བསྐྱེད་པ་ལས་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་སྤྱིན་བདག་དང་ཐག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གཞོད་པ་དང། རང་འདོད་པ་ཆེ་བའོ། །

འཐད་པས་བསྐྱུབ་པའི་རིགས་པ། ཆད་མ་དང་མི་ལགལ་བར་དོན་བསྐྱུབ་པའོ། །འདི་ཡང་། ཅི་འདི་ལ་མཛོན་སྤུམ་དང་རྩེས་དབག་དང་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་གི་ཆད་མ་གསུམ་པོ་ཡོད་དམ་མེད་སྟེ་དུ་འཆོལ་བའོ། །

འཐབ་ཀྱོལ། (འདུལ་བ) 1 འཐབ་པ་འམ་འཐབ་ཅོད་ཀྱི་མིང་། 2 གཞོད་པའི་རྒྱ། ལི་ཤེའི་གྲུར་ཁང་ལས། འཐབ་ཀྱོལ་ནི་གཞོད་རྒྱ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཐབ་ཀྱོལ་ཅན། (འདུལ་བ) 1 འཐབ་པ་ཆ་སོ། ཁྱེད་སོ། ཁ་ཅོད་ཆ་སོ། ལུང་ཐོན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འཐབ་ཀྱོལ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགའ་གི་སྤྱོད་པ་རྩལ་བར་གྲུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། འཐབ་ཀྱོལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩལ་མོ་སྤྲོ་བའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་འཐབ་ཀྱོལ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 འཐབ་པ་སྤོང་མཁན། ཡིད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་འང་བཤད་དེ། ལུང་ཐོན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འཐབ་

ཀྲོལ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་ཀྱི་སྦྱག་བསྐྱེད་སྦྱིད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
འཐབ་བྲལ། <ལྷ་སྐྱོང་> འདོད་ལྷ་རིགས་བྲལ་གི་ནང་གསེས། རི་རབ་ཀྱི་སྦྱིང་གི་ནས་མཁར་གནས་ཤིང་།
ལྷ་མིན་གྱི་འཐབ་ཆོད་དང་བྲལ་བའི་འཐབ་བྲལ། འདི་ལ་ལྷ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྩས་ཏེ་སྦྱི་བས་
མཆོ་མ་ཞེས་ཀྱང་བྱ།

འཐབ་ཆོགས་བདུན། ཁྱོད་དང་ཆུང་མ་པན་ཚུན་འཐབ་མོ་བྱུང་སྟེ་ཁ་བྲལ་ནས་ཆུང་མ་མ་ཡིན་པར་ཐག་
བཅད་པ་ལ་འཐབ་ཆོགས་ཞེས་བྱ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། འཐབ་པ་ཉིད་ཀྱི་མོད་དང་། འཐབ་པའི་འོག
དུས་པ་བཅད་པ། རྟེན་གསུམ་གཏོར་བ། ཆོག་བཏང་བ། ཆུང་མ་མ་ཡིན་པར་བསྐྱགས་པ།
དེལ་བསྐྱགས་པ་དང་བདུན་མོ། །

འཐམས་པ། 1 འཁྲུད་པ། འཐམ་པའི་འདས་པ། མགུལ་ནས་འཐམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 དམ་པོར་འཛིན་
པ། དཔེར་ན་ཤིང་ལ་འཐམས་ལྟ་བུ། 3 ཁ་འབྱེད་འཛུམ་བྱེད་མི་རུས་པ། དཔེར་ན་ཁ་འཐམས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ཁ་ཆད་བྱེད་པ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་། 5 རྟེན་ལས་ལུང་ལས་ཀྱི་སྦྱོར་པ། ཤིང་
མཐུན་མུར་འཐམས་ཟེན་གྱིས་ད་བྱིན་ཅིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འཐས་པ། 1 སྤུངས་ཀྱི་དོན། 2 བརྟམ་པའི་དོན་ལའང་བཤད། ལུང་རྣམ་འབྱེད་། 3 རྟེན་ལས་ལུང་ལས་
ཆུ་མཆོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྦྱིང་དུ་རྒྱུང་གིས་བྲིས་མ་ཀྱན་ཏུ་ཆགས་པར་བྱེད། ཀྱན་ཏུ་
འཐས་པར་བྱེད། ཀྱན་ཏུ་བྲབ་པར་བྱེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་
རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་། ཆུ་ རྟེན་ལས་ལུང་ལས་ཀྱི་སྦྱོར་པར་
བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཀྱན་ཏུ་བརྟམ་པར་བྱེད་པའོ། །ཀྱན་ཏུ་བྲབ་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཀྱན་ཏུ་
འབྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

འཐིང་། དེས་པ། ཡེ་མི་འཐིང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། བསྐྱན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

འཐུག་འབྲུམ། གཉིད་འཐུག་པོ་ལ་འཐུག་འབྲུམ་ཟེས།

འཐུངས་པ། བཏུངས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། འཐུང་། འཐུངས། བཏུང་། འཐུང་ཞིག་ འདུལ་བ་ལུང་གཞི་
སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། འཐུང་། བཏུངས། བཏུང་།

འཕྲུངས་ཤིག་ཅེས་གསལ།

འཕྲུན་པ། མཐུན་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། འདི་མྱང་འདས་སོགས་སྤྲུགས་ལ་ཉེ། མདོ་མྱང་འདས་༩ བ ་ ་
༩༩ ལྟེན་ལས། འདི་གཉིད་དང་འཕྲུན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ལྟེན། ཞེས་དང་།
ཡང་༡༩༩ ལྟེན་ལས། གཞན་དང་མི་འཕྲུན་བརྟག་མི་བྱ། ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་མི་འཕྲུན་
པ་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །འདི་འཕྲུན་པ་ལ་མ་གཏོགས་མི་མཐུན་པ་
ལ་འབྲི་སྒྲོལ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཁྲུངས་མེད་ཀྱི་གཏམ་ཡང་འདིས་ཁྲེགས་སོ། །

འཛོན་ཇ། སེར་བྲེས་མཁས་སྤྲོན་གྱི་ཚང་གི་སྤྲ་རྣམས་འདྲིན་གྱི་སྒྲོལ་གཉེར་བྱེད་ཏེ་
འཛོན་སྒྲུབས། འདྲིན་གྲོགས་རྣམས་ལ་སྤྲུགས་ཤིང་ལེགས་འབྲུལ་དང་དགའ་སྤྲོན་མཆོད་བྱེད་
དུ་གསོལ་ང་སོགས་ཀྱི་བསྟེན་བཀྲུ་ཞུ་བ་ལ་ཟེར། འགའ་ཞིག་གིས་འཛོན་ཇ་ཟེར་བ་ནི་ལོ་རྒྱུ་
ཞིང་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཡང་མི་ལེགས།

འཛོབ་པར་ཤེས་པ། (འབྲུལ་བ) འཛོབ་པར་ཤེས་པ་ནི་སྤྲོམ་པ་ལེན་པའི་དུས་ན་བདག་གིས་སྤྲོམ་པ་འཛོབ་
པོ་སྤྲུམ་དུ་བསམ་པ་ལ་ཟེར། འདི་ནི་སོ་ཐར་གྱི་སྤྲོམ་པའི་རྒྱུའི་ཀྱན་སྦྲིང་ལ། ལེན་འདོད་ཀྱི་
བསམ་པ། འཛོབ་པར་ཤེས་པ། མྱང་འདས་ཀྱི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ལ་
བྱུལ་ལོ། །དེ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པར་གང་གིས་ཤེས་ན། ཞུ་བ་ལས། གང་ཟག་གསུམ་ནི་
བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ཀྱི་མིང་མི་བརྟོན་པ་དང་། མཁན་པོའི་མིང་མི་
བརྟོན་པ་དང་། བདག་ཉིད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་མི་ཤེས་པའོ་ཞེས་སྤྲོན་ཞིང་གཉི་སྤྲུག་པས་
འཛོབ་ཤེས་མེད་ན་སྤྲོམ་པ་མི་སྦྱེ་བར་གསུངས་སོ། །དང་པོ་སྤྲོམ་པ་འཛོབ་ཤེས་ཡོད་ན་དེ་ནས་
འཛོབ་ཤེས་མངོན་གྱུར་དུ་མེད་ཀྱང་བདག་ལ་སྤྲོམ་པ་མི་སྦྱེ་ལྟོས་པ་མེད་ན། རྒྱ་རྒྱེན་གཞན་
ཚང་ན་སྦྱེ་སྟེ། ཞུ་བ་ལས། གཉིད་ལོག་པ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྲིས་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་
པ་ཞེས་བགྲིམ། ལྷ་པ་ལི་ལུས་སམ་ཆོག་གིས་དམིགས་ལ། གསོལ་བ་དང་ལས་བྱེད་པའི་
ཆེ་གཉིད་ལོག་ཀྱང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱའོ་ཇི་ལྟར་གཉིད་ལོག་པ་དེ་བཞིན་དུ་ར་རོ་
བ་དང་སྤྲོམས་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་བརྟོན་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་འགོག་པ་ལ་

སྒྲོམ་ས་བར་ཞུགས་པ་ལ་ཡང་སྒྲོམ་བ་སྐྱེ་བར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོགས་གཙོད།
 ལུང་ཁྱུ་བའི་ཆོག་སྒྲེ་ཕྱི་གཉིས་ནང་འགལ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་ན་དེ་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྐད་
 ཅིག་དང་ཐོར་སྒྲོམ་བ་འཛོལ་གེས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནས་གཉིད་ལོག་བ་སོགས་ཀྱི་སྐོ་བུར་གྱི་
 རྒྱུན་གཞན་བུང་ཡང་སྒྲོམ་བ་སྐྱེ་ལོ། །ཞེས་བའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །ད་བྱང་དབྱང་དོ། །
 འཛོར་རྒྱང་། རྒྱང་འཛུབ་དག་སོ། །གཞོན་ཏུ་རྒྱ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། རང་དབང་བཤམ་བར་བྱེ་མ་
 ལེབ་འཛོར་རྒྱང་གིས་དེད་བ་ལྟར་བྱུང་ཏོ། །ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ན། ༡ བ་མ་ཤི་བའི་ཕྱག་གུའི་མིང་། དུ་བ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། སྐྱབ་ཤད་ནི། འདིའི་དུ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་
 གྱི་སྦྱིན་པའི་སྐད་དོད་དུ་ན་ཞེས་པ་རྩུར་ཆག་པ་སྟེ། གཞན་གྱི་སྦྱིན་པ་འཕམ་བཞག་འདིན་གྱིས་
 གསོས་པས་ན་དུ་ཞེས་བརྗོད་དེ། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་འཤད་པ་འཕྲ་བ་
 ལས། དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ཤི་བའི་བུ་སྟེ་གཞན་གྱིས་གསོས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ༢
 རྩོ་ཞིག་གི་མིང་། དུ་བ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར།

ད་ཆོག (འདུལ་བ) རྩོན་པ་སངས་རྒྱ་ས་ཏེ་ལོ་དྲུག་ནས་ད་ལྟའི་བར་རབ་བྱུང་གི་རྗེས་སུ་བསྟེན་རྫོགས་
 སྦྱབ་བྱེད་གྱི་གསོལ་བ་ཞིའི་ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་ལ་ཟེར། ད་ཆོག་བྱུང་ཚུལ་ནི། རྩོན་ཆོག་གི་སྐབས་
 སུ་རབ་བྱུང་དང་བསྟེན་རྫོགས་བསྦྱབ་པ་ན་མཁན་སྟོབ་མེད་པར་དགེ་འདུན་ཅམ་གྱིས་བསྦྱབས་
 བར་བྱས་པས། དགེ་སྟོང་རྣམས་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་པ་དང་། གོས་ལེགས་པར་མ་བཤོས་
 པ་དང་། སྟོང་ལམ་ཚུལ་བཞིན་མ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པས་བྱིས་པ་རྣམས་མ་དད་པར་གྱུར་
 བས་འབྱུང་བར་བྱས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དགེ་སྟོང་ནད་པ་ནད་གཡོག་མེད་པར་ཤི་བ་ལ་བརྟེན་
 བས་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་གའི་སྐབས་སུ་མཁན་སྟོབ་གྱིས་རབ་བྱུང་དང་བསྟེན་རྫོགས་བསྦྱབ་པར་
 གནང་ཞིང་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་གསུངས་སོ། །

དུ་ཆེན་པོ། རྩོ་པོ་ཨ་ཏི་ཤའི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་གསན་སའི་སྤྲུལ་ཞིག་སྟེ། མཁས་པ་ཆེན་པོ་དུ་ཆེན་
 པོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་སེམས། དེ་བ་སྟོན་ཕྱེད་ལྔ་གསལ། ཡང་དེ་བ་སྟོན་སྟོང་ཆ་ཕྱེད་ལས།
 དུ་ཆེན་པོ་འདི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དུ་ན་གྱི་ཡིན། འདིས་མངའ་ངེས་སུ་ཡང་བྱོན་འདུག་
 ཅེས་སོགས་རྩོ་པོའི་དཔོན་པོ་དུ་ན་གྱི་དང་དོན་གཅིག་པར་ཡང་བཤད་འདུག་པས་དེ་དག་

གང་ཟག་གཅིག་མིན་དབྱ་དགོ། ༡ རྩ་བུ་ལྷོ་ལ་གཟེགས།
 ད་དུང་། ༡ ཡང་བསྐྱར། ད་དུང་ཐེབས་རོགས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ༢ ད་ལྟ་ཡང་ཞེས་པའི་དོན། ད་དུང་ཡང་
 སྐྱེབས་མ་སོང་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
 ད་ཟག་གི་ཐོབ་ཚུལ། རྩོན་དབང་ལས། ད་དང་ས་གཉིས་ཡང་འཇུག་སྟེ། ༡ བེ་ན་ར་ལ་གསུམ་དང་། ༡ ས་
 བེ་གང་བ་མར་ཐོབ། ༡ བེ་ས་གསུངས། དཔེར་བརྗོད་གཤམ་གསལ།

ན་ར་ལ་གསུམ་ཆེས་འཇུག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འདས་ཆེག་རྣམས་ལ་ད་ཟག་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། བེ་ཏུ་ འགེལ་ཆེན་ལས། བརྒྱན། བསྐྱར། བསྐལ། ལྟ་བུ་ན་ར་ལའི་མཐའ་ཅན་རྣམས་ནི་འདས་ཆེག་མ་ཡིན་པའི་ ཕྱིར་ད་ཟག་མི་འཐོབ་པས། བརྒྱན་ནོ། བསྐྱར་རོ། བསྐལ་ལོ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། བརྒྱན་ཏོ་ཞེས་སོགས་ ལུ་མི་འཇུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། ཡང་འདས་ཆེག་མིན་ཡང་འདྲིན་ད་ཏོ་ལྟ་བུ་ལ་ད་ཟག་ ཐོབ་པ་དམིགས་བསལ་ལོ།		
ནའི་ཆེས་སུ་ད་ཟག་འཐོབ་ཚུལ་ནི།		
གོས་	བསྐྱོན་ད་	ནོ།
རྒྱན་གྱིས་	བརྒྱན་ད་	ནོ།
ནོར་གྱིས་	བརྒྱན་ད་	ནོ།
རི་དྲགས་	བརྗོད་ད་	ནོ།
ནད་གྱིས་	བསྐྱུན་ད་	ནོ།
ཉེ་བར་	བསྐྱེན་ད་	ནོ།
གཞན་ལ་	བསྐྱོན་ད་	ནོ།
ནན་གྱིས་	བརྒྱན་ད་	ནོ།
སྟོང་དུ་	བསྐྱུན་ད་	ནོ།

ན་ར་ལ་གསུམ་རྩེས་འབྲུག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འདས་ཆེག་རྣམས་ལ་ད་དྲག་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཁི་ཏུ་
འབྲེལ་ཆེན་ལས། བརྒྱན། བསྐར། བསྐལ། ལྷ་བྱ་ན་ར་ལའི་མཐའ་ཅན་རྣམས་ནི་འདས་ཆེག་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ད་དྲག་མི་འཐོབ་པས། བརྒྱན་ནོ། བསྐར་རོ། བསྐལ་ལོ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། བརྒྱན་ཏོ་ཞེས་སོགས་
སྲི་མི་འབྲུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། ཡང་འདས་ཆེག་མིན་ཡང་འདྲི་ནད་ཏོ་ལྷ་བྱ་ལ་ད་དྲག་
ཐོབ་པ་དམིགས་བསམ་ལོ།

གནད་ཏུ་	བསྟན་ནད་	ནོ།
པ་རོལ་ཏུ་	ཕྱིན་ད་	ནོ།
མ་རྩན་	ཕྱིན་ད་	ནོ།
བཤད་	ཟེན་ད་	ནོ།

རའི་རྩེས་སྲུང་དྲག་འཐོབ་ཚུལ་ནི།

གོང་ཏུ་	བཀྲུན་ད་	ནོ།
ཡི་གེ་	བསྟུན་ད་	ནོ།
ཆོས་འཁོར་	བསྟོན་ད་	ནོ།
ལམ་ཏུ་	བཤོན་ད་	ནོ།
སྐད་ཡིག་	བསྟུན་ད་	ནོ།
སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་	ལྷུན་ད་	ནོ།
བྱང་ཏུ་	བཅན་ད་	ནོ།
སང་ཏུ་	བཅུན་ད་	ནོ།
ཤིང་	བཅེན་ད་	ནོ།
གྲི་	བརྟན་ད་	ནོ།
མཐུག་	བསྟན་ད་	ནོ།

ན་ར་ལ་གསུམ་རྩེས་འབྲུག་རྩ་ཞུགས་པའི་འདས་ཆིག་རྣམས་ལ་ད་དྲག་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཁི་རྩ་
འབྲེལ་ཆེན་ལས། བརྒྱན། བསྐྱར། བསྐལ། ལྷ་བྱ་ན་ར་ལའི་མཐའ་ཅན་རྣམས་ནི་འདས་ཆིག་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ད་དྲག་མི་འཐོབ་པས། བརྒྱན་ནོ། བསྐྱར་ནོ། བསྐལ་ལོ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། བརྒྱན་ཏོ་ཞེས་སོགས་
སྲི་མི་འབྲུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། ཡང་འདས་ཆིག་མིན་ཡང་འདྲི་ནད་ཏོ་ལྷ་བྱ་ལ་ད་དྲག་
ཐོབ་པ་དམིགས་བསལ་ལོ།

དུས་ཆོད་	བསྐྱར་ད་	ནོ།
སྒྲག་ཆ་	བསྐྱར་ད་	ནོ།
ཕན་ཚུན་	བསྐྱར་ད་	ནོ།
བོད་ནས་	འབྱོར་ད་	ནོ།
དམ་པོར་	བཅིར་ད་	ནོ།
དེ་སྐད་ཅེས་	འཛིར་ད་	ནོ།
ཉི་མ་	གར་ད་	ནོ།

ལའི་རྩེས་སྲི་ད་དྲག་འཐོབ་ཚུལ་ནི།

ཟུར་རྩ་	བཀོལ་ད་	ནོ།
ལམ་རྩ་	བསྐྱེལ་ད་	ནོ།
འ་	བརྒྱལ་ད་	ནོ།
བན་མེད་རྩ་	བརྒྱལ་ད་	ནོ།
ཚུ་	བསྐྱེལ་ད་	ནོ།
སྐད་པ་	བསྐྱེལ་ད་	ནོ།
ཆང་།	བསྐྱེལ་ད་	ནོ།
རི་པོ་	བསྐྱེལ་ད་	ནོ།

ན་ར་ལ་གསུམ་རྩེས་འབྲུག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འདས་ཆིག་རྣམས་ལ་ད་དྲག་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཁི་ཏུ་		
འགེལ་ཆེན་ལས། བརྒྱན། བསྐར། བསྐལ། ལྷ་བྱ་ན་ར་ལའི་མཐའ་ཅན་རྣམས་ནི་འདས་ཆིག་མ་ཡིན་པའི་		
ཕྱིར་ད་དྲག་མི་འཐོབ་པས། བརྒྱན་ནོ། བསྐར་རོ། བསྐལ་ལོ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། བརྒྱན་ཏྲོ་ཞེས་སོགས་		
སྟེ་མི་འཁྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། ཡང་འདས་ཆིག་མིན་ཡང་འདྲི་ནད་ཏྲོ་ལྷ་བྱ་ལ་ད་དྲག་		
ཐོབ་པ་དམིགས་བསལ་ལོ།		
ནག	བརྗོད་	ནོ།
ཕན་ཚུན་	བསྐྱོད་	ནོ།
བཀའ་	ཕྱལ་ད་	ནོ།
བདག་གིས་མ་	འཆལ་ད་	ནོ།
ཕྱོད་	བསལ་ད་	ནོ།
འདས་ཆིག་མིན་ཡང་ད་དྲག་ཐོབ་པའི་དམིགས་བསལ་ནི།		
	ཀྱན་ད།	
	དགོན་ད།	ནོ།
ར་	མཆར་ད་	ནོ།
	སྟོན་ད་	ནོ།
	དོན་ད་	ནོ།
	པ་རོལ་ད་	ཏུ་
	སྟོལ་ད་	ནོ།
	འདྲི་ནད་	ནོ།
	ཤིན་ད་	ཏུ་
	ཐེལ་ད་ཏོ།	ནོ།

ད་གཤོད། རྗེས་མ། ད་གཞོད། དབྱངས་ཅན་དགའ་ལྗོངས། དནས་ནམ་ཞིག་ནམས། བར་ཞིག་ན་ཞེས་
པ་ལ་འབྲུག་གོ། ཞེས་བཤད་དོ། །ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། བོངས་ཀྱང་གཤུང་བར་མི་བྱ་
སྟེ། །འབྱོར་ཡང་དགའ་བས་བྲེགས་མི་བྱ། །ལས་ཀྱི་འཕེན་བ་རྒྱང་རིང་བས། །སྦྱིད་སྤྱག་སྒ་
ཆོགས་ད་གཤོད་འབྱུང་། །ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

དྲ་ན། (ལེགས་སྐྱར) སྦྱིན་པ།

དྲ་ན་གྱི་ལ། 1 དྲ་ན་གྱི་ལ་སྒྲིམ་ནི། དུས་རབས་བརྒྱད་པར་གསྐྱར་འབྱུངས་ཤིང་། ཁྱི་སྒོང་ལྗེ་འུ་
བཅན་སྐབས་བོད་ལ་གདན་འདྲུངས་པའི་བྲིན་ཅན་ལོ་བཤ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། ཞེས་གསུངས་
པ་དེ་ཡིན་ལ། 2 དྲ་ན་གྱི་ལ་བྲི་མ་ནི། །ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་ལྟ་བུ་གྱི་འཕྲི་སྒྲོབ་ལ། །ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་
དང་མཉམ་དུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་གི་1200ལོར་བོད་དུ་བྱོན། ས་བཤ་གྱིས་དེ་ནམས་
ལས་སྤྱ་ཆད་སོགས་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་དང་། སྦྱར་དག་མདོན་བཟོད་སོགས་རིག་གནས་
ཆུང་བ་ལྟ་སྟེ་རིག་གནས་བཅུ་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་པས་ས་བཤ་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་དུ་
བྱུང། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་(1905) ས་བཤ་གྱིས་དྲ་ན་གྱི་ལར་རང་གི་ལྷ་མ་
མོ་ཞིག་ལས་རྒྱར་འབྱུང་ཆུལ་ཡང་བཤད་ཡོད། དྲ་ན་གྱི་ལ་སྒྲིམ་གཉིས་བྱུང་བ་ནི་བྱ་སྟོན་
ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། བོད་དུ་བྱོན་ནས་དམ་པའི་ཆོས་དར་བར་མཛད་པའི་
པ་རྟེ་ཏ་གོ་གསུམ་(13)ཀྱི་མཆན་ཐོ་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལས། དྲ་ན་གྱི་ལ་གྲངས་
12པ་དང་། དྲ་ན་གྱི་ལ་གྲངས་21པ་གཉིས་གསུངས་སོ། །

དྲ་ན་གྱི། བོད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་དར་བར་མཛད་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་པ་རྟེ་ཏ་(13)ཀྱི་འདུག་པའི་གྲངས་
34དེ་ཡིན། དྲ་ན་གྱི་ཞེས་པ་རྩོ་བོ་རྩེ་དེ་དཔོན་པོ་པའི་སྦྱར་ཡིན་པར་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་
གསལ། དྲ་ཆེན་པོ་དང་དོན་གཅིག་དྲ་ཆེན་པོ་ལ་གཟིགས།

དུ་སྤྱག་པ་མ་གྱི་པའི་བྱ་སྤྱག་གི་མིང་། སྤྱ་བཤད་ནི། འདིའི་དུ་ཞེས་པ་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྦྱིན་པའི་སྐད་དོད་
དྲ་ན་ཞེས་པ་རྒྱར་ཆག་པར་སེམས་ཏེ། གཞན་གྱི་སྦྱིན་པའམ་བཀའ་བྲིན་གྱིས་གསོས་པས་ན་

དུ་ཞེས་བརྗོད་དེ། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༼ ༩ ཚུ ༡༥ ག་ལས།
དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པ་ལི་བའི་བྱ་སྟེ་གཞན་གྱིས་གསོས་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དུ་བ། 1 སྟོ་ཤིག་གི་མིང། 2 པ་མ་ཤི་བའི་བྱུག་གུ་མིང། པཎ་ཆེན་ཤུག་མཆོག་པས། དུ་བ་ཞེས་
པ་སྟོ་ཞིག་དང། །པ་མ་ཤི་བའི་བྱ་སྟུག་ལ། །འདོད་པ་གཉིས་པོ་སྐབས་གྱིས་དབྱེ། ཞེས་
བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

ད་བྱིད། <ལོ་རྒྱ> ཅངས་པ་ཆེན་པོ་བྱེ་ལའི་ཆད་ཅམ་པ་ཞིག་གི་མིང། འདི་ནི་ལ་དུགས་ལའང་ཡོད་
པར་བཤད། འདི་ལ་སྤྱིན་པོར་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། རྒྱལ་ཁབས་རིག་པས་བསྐྱོར་བའི་གཏམ་རྒྱད་
གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། ཅངས་པ་ཆེན་པོ་བྱེ་ལའི་ཆད་ཅམ་པ་ནི་སི་རྒྱ་ལར་དེས་པར་སྤང་།
དེ་ལ་ལོ་རྒྱ་ཟེར་ཞིང། དེ་ད་བྱིད་དུ་བསྐྱར་སྤང་། ཞེས་གསུངས། སྤོ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤམ་
སྤྱར་གསེར་གྱི་སྤོང་མཛེས་ལས། འདི་ལ་ལེགས་སྤྱར་གྱི་སྐད་དོད་མང་དུ་གསུངས་ཏེ། བེ་
ལྷ་གྲ། ད་བྱིད་དམ་སྤྱིན་པོར་ཅན་ཏེ་ཆུའི་ཅངས་པ། ཞེས་གསུངས།

ད་གཞོད། ད་གདོད་དང་འབྲ། ད་ཆོད། དེ་རིང་གི་དུས་ཆོད། སང་པོད་ད་གཞོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
དར་ཁ་ཆེ། (སྐུ་སྐད) ། དབང་ཆེ་བའི་དོན། འདི་སོག་སྐད་ཡིན་པར་ལི་ཤིའི་གྱར་ཁང་དུ་གསལ། 2
མངའ་སྟེ་སོ་སོའི་མི་དམངས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་དམ། སྟེ་སྟོད་པའི་པོ་ས་ལྟ་བུ་ཡིན། ཞེས་ཞུས་བ་
པའི་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་དང་པོ་༡༥ ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་
རྗེའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་དོགས་ལས། (རྗེ་རིན་པོ་ཆེ) འདིའི་ཡལ་ནི། དཔའ་ཞིང་དེས་པ་
དང། སྤྱིན་ཅིང་བརྟུལ་པོད་པ་དང། འབྱོར་ཅིང་རང་བཞིན་བྱང་བ་ལ་སོགས་པས། སྟེ་བོ་
གཞན་གྱི་ཡིད་དུ་འཐད་པའི་ཆོས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། དར་ཁ་ཆེ་སྟེ་འབྲུམ་དགེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་
ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དུ་རི་ཀ་པ། བྱུང་ཆེན་དུ་རི་ཀ་པ་སྟེ། བྱུང་ཆེན་ལྷ་ཡི་པའི་དངོས་སྟོབ་ཡིན། ཡུལ་ཨོ་ཏེ་བེ་ཤའི་རྒྱལ་
པོ་ཡིན་ཞིང་ལྷ་ཡི་པས་བཀུལ། བྱིས་བྱུང་བ་བརྟེན་ནས་མཆོན་དུ་རི་ཀ་པར་གྲགས། འདི་
བྱུང་ཆེན་དེལ་བྱ་པའི་སྐྱེ་མའི་གཙོ་བོ་ཡིན། བྱུང་ཆེན་བརྒྱད་ཅུའི་གསོལ་འདེབས་ལས། རྒྱལ་

རིགས་ཐ་མལ་སྟོད་པ་མཛད། སྤྲད་འཛོང་མ་དང་དངོས་བྱུང་བརྟེས། །དྲ་རི་ཀ་པ་ཞེས་བྱ་
བའི། །ཐཱ་མ་དེ་ལ་བྱག་འཛལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ད་རུང་། ད་རུང་། ཆོག་འདི་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤྲངས་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ་ནང་མང་དུ་འབྱུང་།

རྒྱ་གེ་ནི། (ལེགས་སྦྱར) མཁའ་འགྲོ་མ།

རྒྱ་གེ་མ། རྒྱ་གེ་ནི་དང་འབྲ།

རྒྱ་མ་རུའི་མཆོན་དོན། ཡིད་དུ་འོང་བའི་སྤྲུམ་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་སྤྲུལ་བའི་བརྟེས་མཆོན་ཞིག་རྗེའི་
འདོད་འཛོལས། གཡམས་པའི་གསུམ་པ་ན་མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་སྤྲུམ་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་
སྤྲུལ་བའི་རྒྱ་མ་རུ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྟོག་པ། རོ་ལོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤའི་ཐཱ་མ་ཞིག་འདི་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུང་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་བཞིའི་ནང་
གསེས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། བྱུང་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་བཞིའི་གསལ་འདེབས་ལས། གདིང་བ་བཞིང་
ནས་གཞུ་བཀལ། ལྷག་ལ་བཞོན་ནས་དངོས་བྱུང་བརྟེས། །རྟོ་ལེ་ཉེ་རུ་ཀ་ཞེས་བྱའི། །ཐཱ་མ་
དེ་ལ་བྱག་འཛལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྟོག་པ་ཉེ་རུ་ཀ། རྟོག་པ་དང་འབྲ།

རྟོ་ལེ་ཉེ་རུ་ཀ། རྟོག་པ་ཉེ་རུ་ཀ་དང་འབྲ།

དག་སྟོག་ མཐའ་དག་པར་སྟོག་པའམ་ཡོངས་རྫོགས་སྟོག་པའི་དོན། བོད་ཡོད་དོ་ཅིག་ཆ་ཆང་བར་
སྟོག་པའམ། དཔེ་ཆའི་མགོ་མཇུག་བར་གསུམ་ཆ་ཆང་བར་སྟོག་པའི་དོན། དཔེར་ན་བཀའ་
འབྱུང་དག་སྟོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྲ་བཤད་ནི། མཐའ་དག་པར་སྟོག་པ་སྟེ་འདོན་པས་ན་དག་
སྟོག་ཅེས་བྱའོ། །

དག་པ། (འདག་པའི་འདས་པ) ། སྟོན་གྱིས་མ་གོས་པ། སྟོན་དང་བྲལ་བ། བསྐྱེད་མེད་པ། གཙང་མར་
རྒྱར་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་རྩི་མས་དག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 མེད་པའམ་དཔེར་བྱ་བ། བྲལ་
བ་བཅས་ཀྱི་དོན། བྲལ་པས་དག་པའི་ས་སྟོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བྲལ་པས་དག་པ་ཞེས་པ་ནི་
བྲལ་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་ཉེ་རྩི་མས་དག་ཅེས་པ་དང་འབྲ་བ་ཡིན། 3 (མིང་ཆོག) བན་ཡོན།

ཡོན་ཏན། མཚོན་དོན། དོན། འབྲེལ་བ་ཤད་བཅས་ལ་གོ་དགོས། དབང་གི་དག་པ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་དང་། དག་པ་བྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དག་པ་བྲན་པ་ལ་གཟིགས། སྐབ་ཤད་ནི། ཡོན་གྱིས་
དག་པས་ན་དག་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། སྒྲོན་གྱིས་དག་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས། ཡོན་ཏན་ཟེར་
བའི་དོན་ཡིན། འོན་ཀྱང་འདི་མཚོན་དོན་ལ་གོ་དགོས།

དག་པ་བྲན་པ། (གསང་སྔགས) ཡོན་ཏན་བྲན་པ། བན་ཡོན་བྲན་པ། སྐབ་ཤད་ནི། སྒྲོན་གྱིས་དག་པས་
ན་དག་པ། བྲན་པ་ནི་བསམ་པའོ། །དག་པ་བྲན་པའི་དགོས་པ་ནི། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་
ལས། དག་པ་བྲན་པ་ནི་པལ་ཆེར་མི་སྐབ་ཆེ་བས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་མི་རུས་
ན་དག་པ་བྲན་པར་གསུངས་པས་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་སྒྲོ་བའི་ཆེ་བྱ་ལ་དེ་ཡང་ཤུཌ་པ་དང་
མི་སྐབ་ཆེ་བ་དང་རྩོལ་བས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་སྐབ་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་མང་
བར་སྤང་ངོ། །མཚོ་སྒྲེ་སྐབ་དང་ཇ་ཡ་སེ་ནས་གཏོར་མའི་རྗེས་སུ་དག་པ་བྲན་པ་བཤད་དེ་དེའི་
ལྟར་ན་སྐབ་མཚམས་སུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་སྒྲོ་ཞིང་པལ་
བའི་ཆེ་བྱ་བར་གསུངས་སོ། །ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་པ་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་སྤྱད་
ཆ་༡༩༥༧ལས་ཀྱང་། ལྟ་བུ་སྒྲོམ་པས་སྒྲོན་དག་པ་བྲན་པ་བྱུབ་ཆེན་གྱི་གཞུང་མཐའ་དག་དུ་
གསུངས་ཏེ། རིན་ཆེན་འབར་བར། བསམ་གཏན་མི་རུས་རྣལ་འབྱོར་གང་། །དེས་ནི་དག་
པ་རྗེས་སུ་བྲན། །ཞེས་པ་ལྟར་ངོ། །ཞེས་གསུངས།

དག་པ་བྱིན་པ། (གསང་སྔགས) ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ། བརྗོད་སྔགས་བྱེད་པ། ཏཱ་ར་ཏཱ་ཐའི་ཚུལ་གཉིས་རྣམ་
འབྲེད་པས། དབྱིག་གཉེན་ཕྱོགས་སྒྲུང་ཆོས་སྒྲོང་ལ། ཆེ་བ་གྲགས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་སྣང་པོ་
སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་ལས་མཁས་ཤིང་གསན་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་དག་
པ་བྱིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།

དག་པ་གསུམ། དཔལ་རྒྱ་ལེན་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་འཆད་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། ལྟ་ལེན་པའི་མཁས་
པ་རྣམས་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་དག་དག་པ། སྒྲོབ་པའི་རྒྱད་དག་པ། བཤད་བྱའི་ཆོས་དག་པ་སྟེ།
དག་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་པ་ཆོས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་

པ་ལྟར་རྒྱུ། སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱི་དག་དག་པ་ཞེས་པ་ནི། མ་ཉོགས་པ་དང་ལོག་པར་ཉོག་པའི་ནོར་
འབྲུལ་མེད་པ་དང་། སྒྲོ་བ་མའི་རྒྱུད་དག་པ་ནི། མཁས་གྲགས་དང་སྒྲ་མ་ལ་སྒྲུག་ཀ་འཆོལ་
འདོད་དང་། འབྲུག་སེམས་དང་ཐག་དོག་སོགས་གྱིས་རྒྱུད་མ་བསྐྱེད་པ་དང་། བཤད་བྱའི་
ཆོས་དག་པ་ནི། ཆོས་ཁྲུངས་བཅུན་ཞིང་སྐབས་གྱི་བརྗོད་དོན་ཆང་ལ་མ་ཉོར་བ། ཐར་འདོད་
ནམས་གྱི་ཉེར་མཁོ་ཉམས་སུ་སྒྲུང་བྱར་བྱུང་པ་ཞིག་ལ་བཤད་དོ། །

དག་པའི་སྒྲུ་ལུས། (གསང་ལྷགས) (དག་ལྷགས) མ་དག་པའི་སྒྲུ་ལུས་དེ་འོད་གསལ་གྱིས་སྒྲུངས་པའི་
རྒྱང་འབྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་གྱི་སྒྲུ་ལུས་ལ་དག་པའི་སྒྲུ་ལུས་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉོན་སྤྱི་བ་གྱིས་
དག་པའི་སྒྲུ་མའི་ལུས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། (བཀའ་བརྒྱུད) རྫོང་བཅུད་མ་དག་པའི་སྒྲུང་
བ་ནམས་དག་པ་ལྟའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྒྱུར་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྣལ་འབྱོར། སྒྲ་བཤད་
ནི། མ་དག་པའི་རྫོང་བཅུད་དེ་ཉིད་དག་པ་ལྟའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྒྱུར་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་
པའི་དེ་སྐད་ཅེས་བྲའོ། །

དག་མིང་ཐོབ་པ། (འདུལ་བ) བམ་པ་འཆབ་མེད་གྱིས་གོས་པའི་གང་ཟག་ཅིག་གིས་དག་བཅོམ་པའི་
གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ན་པམ་པའི་ལྷུང་བ་དག་པ་མ་ཟད་དག་མིང་ཐོབ་པ་ཅེས་བྲའོ། །མཆོ་
རྒྱུ་སྒྲོད་ཆ་ལས། དག་འདུན་ལྷག་མ་གང་ལ་མཆོན་ཡང་རུང་སྟེ་འཁྲིག་ཆེག་སྒྲ་བའི་ལྷག་མ་
ལ་མཆོན་ན། འཁྲིག་ཆེག་སྒྲ་བའི་ལྷག་མ་བྱུང་ནས་སྒྲོ་མགུ་དབྱུང་བར་མི་བྱེད་པར། འཁྲིག་
ཆེག་དག་གྲུལ་གྱི་སྤྱིག་པ་སྒྲོ་བས་བཞེས་དག་པར་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱིག་པ་དེ་དང་ངོ་མོ་
གཅིག་པའི་ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་དག་པར་ཐལ། སྤྱིག་པ་དེ་དག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྲུབ་པ་མེད་ན་
སྤྱིག་ལྷུང་དེ་གཉིས་ངོ་མོ་གཅིག་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །འདོད་ན་མིང་དང་རིགས་དང་ལྷན་པར་
བརྗོད་ན་ལྷུང་བ་ལས་སོ། །ཞེས་ཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷུང་བ་དག་པ་དེ་ནི་མིང་རིགས་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར་བཅོས་ལ་ལྷོས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དོན་ལ་དག་པར་ཐལ་ཟེར་རམ།
དག་པའི་ཐ་སྐྱེད་གྱུང་འཐོབ་པར་ཐལ་ཟེར། དང་པོ་ལྷར་ན་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིག་པ་དག་པའི་
ཉགས་ཐོན་གྱི་བར་དུ་སྤྱིག་སྒྲུངས་བྱས་ནའོ། །གཉིས་པ་ལྷར་ན་ཁྲུབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། དོན་ལ་

དག་ཀྱང་དག་པའི་ཐ་སྐྱོད་མི་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་པམ་པ་འཆབ་མེད་བྱུང་བ་བསྐྱུང་བ་
 སྒྲིབ་པས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་འཇམ་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་ན་པམ་པ་དོན་ལ་དག་ཀྱང་དག་པའི་ཐ་
 སྐྱོད་མི་འཐོབ་ཅིང། དག་པའི་ཐ་སྐྱོད་ཐོབ་པ་དེ་དག་བཅོམ་ཐོབ་པ་ལ་ལྟོས་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་
 བ་ལྟུང་བ་དང་འོ་ཐོ་གཅིག་པའི་སྤྲིག་པ་སྦྱངས་ཀྱང་ལྟུང་བ་དག་པའི་ཐ་སྐྱོད་མི་ཐོབ་པ་རྒྱ་
 མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱམ་ན་བཅས་པའི་དབང་གིས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ལྷག་མ་ལ་སོགས་
 པའི་ལྟུང་བ་བྱུང་ཡང། སྐྱ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་ཉེན་གྱི་མདུན་དུ་སྟོབས་བཞིའི་བཤགས་པ་ལ་
 འཇུག་ཅིང། གང་ཟག་གི་མདུན་དུ་ལྟུང་བ་ཕྱིར་འཆོས་པ་རྒྱུན་བཅད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
 བ་ལྟུང་བ་ལ་འཛེམ་པ་མེད་པར་འགྱུར་བས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ལ་མེ་བཏང་སྟེ་སྤྲིག་
 སྤྲིབ་སྦྱངས་པས་དེའི་ལྟུང་བ་དག་ཅིང་དག་པའི་ཐ་སྐྱོད་ཀྱང་འཐོབ་ན། བའི་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་
 རོ་ཞེས་གསུངས་ངོ། །ཞེས་གསུངས།

དག་ཡིག (བད་སྟོང) ཆོག་གི་འབྲེལ་བ་ཤད་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་པར། ཡི་གེའི་དག་ཆ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་
 བད་སྟོང་གི་ཡན་ལག་ཅིག་ལ་ཟེར། འདིའི་སྟོར་ལ། ༡ འོ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་རྩོག་སྟོན་ཤེས་རབ་
 (༡༠༥༩-༡༡༠༩) གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་མདོར་བསྡུས། ༢ འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་
 པའི་ཁྲ་མ་སྟེ་ཐང་བ་གྲགས་པ་སེང་གེས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་གརྒྱ། འདིས་རབ་བྱུང་བཞི་
 པའི་ཚུ་སྟག་འོར་ (༡༩༩༩) བསྐྱེད་ཅིས་མཛད་པའི་འོ་ཆོགས་ལ་དབགས་ན་དུས་རགས་པ་
 ཤེས་བྱུག། ༣ གཙང་ནག་པ་བྲགས་ཇེ་སེང་གེས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་བདུད་ཅིའི་ཚུ་རྒྱལ།
 ༤ སྐྱག་སྟོན་གཞོན་དུ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་འོད་ཟེར་བརྒྱ་པ། འདི་དབུས་པ་སྟོ་
 གསལ་དང་ཆོས་རྟོགས་ཡིན་པས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ནང་བྱོན། ༥ བུ་སྟོན་སེང་གེ་འོད་གྱིས་
 མཛད་པའི་དག་ཡིག་རྒྱ་མཚོའི་མེ་འོང་། ༦ བསམ་སྤྲིངས་པ་ཀུན་བསམ་གྱིས་མཛད་པའི་
 དག་ཡིག་འཁྲལ་སྟོང་ཆན་པ་ལྟ་བུ་འདི་དག་ཡིག་ཟ་མ་ཉོག་གི་མཇུག་དུ་མཚན་ཅན་བཀོད་
 པ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་ལས་ད་ལྟ་དཔེ་རྒྱུན་ཤིན་དུ་དཀོན་ནོ། །༧ བཀྲ་ཆེན་བྲམས་པ་སྤྲིང་པས་
 (༡༩༠༠-༡༩༥༤) མཛད་པའི་དག་ཡིག་སྤྲིབ་པའི་རྒྱལ། (༡༩༣༥ལོར་བཅས་) ༨ ལྷ་ལུ་འོ་རྩ་བ་ཆོས་

སྒྲིང་བཟང་པོས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ཟ་མ་དོག་ (༡༥༡༥ལོར་བཅུམས) ༩ ལྷ་ལུ་ལོ་རྒྱ་བའི་བུ་ཆེན་
 སྒྲིགས་སྒྲིན་ལོ་རྒྱ་བ་དག་དབང་རིན་ཆེན་བཟ་ཤིས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བཟ་གསར་རྙིང་མི་ཤིའི་
 གྲུང་ཁང་། (༡༥༣༤ལོར་བཅུམས) ༡༠ ལྷ་ལུ་ལོ་ཆེན་ཡབ་སྲས་ཀྱི་སྒྲོབ་མ་དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱ་བ་
 དག་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་དག་གི་སྒྲིན་མ། (༡༥༣༥ལོར་བཅུམས) ༡༡
 ལྷ་ལུའི་དངོས་སྒྲོབ་འབྲེང་མགོ་གཏེར་སྒྲིན་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་ (༡༥༡༤-༡༥༢༩) ཀྱིས་མཛད་
 པའི་ས་མཐའི་རྣམ་དབྱེ་རབ་གསལ་སྒྲིན་མེ། (འདི་སི་རྩས་ལྷས་དག་བཏང་ནས་དཔེ་རྒྱན་འཕེལ་སྤྲད་རང་གི་
 གསུང་འབྲུམ་གསུ་སྤྲུ་བཞག་ཡོད) ༡༢ ཅོ་ཞེ་སྒྲུ་མ་གསལ་ས་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་
 གཞོན་ཏུ་དག་འབྱེད། ༡༣ ས་སྒྲུ་བདག་ཆེན་དག་དབང་ཀྱང་དག་འབྲེང་ནམས་ (༡༥༤༢-༥) ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་མིག་དབང་རབ་གསལ་སྤྲང་བ། (༡༤༣༥ལོར་བཅུམས) ༡༤ ལྷང་སྒྲུ་
 རོལ་པའི་རྩེ་རྩེས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྲུང་གནས། (༡༥༤༥ལོར་སྤྱི་ཕྱིར་བཅུམས) ༡༥
 ལྷུ་མ་བ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་ (༡༥༠༤-༡༥༡༤) ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྲུང་
 གནས། ༡༦ ལྷ་སྒྲི་དག་བཤེས་རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་སྒྲུ་བའི་སྒྲིན་
 མེ་དང་། ལྷའི་རོ་འབྲེན་རྩལ་མཛད་བྱུང་དོན་གྱི་བདུན་ཅིའི་རོ་འཛིན། ༡༧ མདོ་མཁར་བཆེ་
 རིང་དབང་རྒྱལ་ (༡༤༤༢-༡༥༤༣) ཀྱིས་བཅུམས་པའི་འཕགས་པོད་ཡིག་རིགས་ཀྱི་བྱུང་བ་
 བཛྲིད་པ་དཔྱད་ལྡན་འབྲེན་བྱེད་བདུན་རྩི། (༡༥༤༤ལོར་བཅུམས) ༡༨ རོང་པོ་བདེ་ཆེན་སྒྲུལ་སྒྲུ་
 དག་དབང་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་ལྡན་ཀྱིས་མཛད་པའི་པོད་ཀྱི་བཟ་དང་ཡི་གའི་རྣམ་གཞག་
 གཞན་པན་ཞོར་བྲ། (༡༥༤༤ལོར་བཅུམས) ༡༩ དཔལ་རིས་དམ་ཆོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་
 ཤེས་བྱ་རབ་གསལ། ༢༠ ཨ་ལག་ཤ་བསྐྱོན་དར་ལྷ་རམས་པས་མཛད་པའི་བཟ་ཡིག་མིང་
 དོན་གསལ་བྱེད་ཆུ་བའི་འོད་སྤང་བོད་སོག་སྤྲད་གཉིས་ཤུར་མ་དང་། བཟ་གསར་རྙིང་སྒྲོ་
 གསལ་མཐུན་རྒྱན། དག་ཡིག་སྒྲུ་མེངས་གསར་བ། ཡིག་བཤད་མཁས་པའི་ཁ་རྒྱན་སོགས་
 ཡེ་ཆེན་འགལ། ༢༡ རྩ་རྒྱ་དག་འདུན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ཟུར་འདེབས་བདུན་
 ཅིའི་མཆོད་སྒྲིན་རྩ་རྒྱའི་དག་ལྷུབ་ཏུ་གསལ་བ། (༡༥༡༥ལོར་བཅུམས) ༢༢ དཔལ་མང་བཞི་ཏའི་

སྒྲོམ་མ་བདེ་ཐང་ཞབས་དྲུང་གིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་དག་སྒྲོན་ཟེན་གྱིས་སྐལ་བཟང་སྤྱིང་གི་སྟན་པ་སེལ་བའི་ཉིན་བྱེད་སྤང་བ། ༡༣ ཕྱེ་དགོ་སྒྲུ་མ་ཁོར་བྱ་བསྟན་འཛིན་གྱིས་མཛད་པའི་སའི་ཡང་འབྲུག་དོར་བའི་དག་ཡིག་ལེ་ཆོན་ལྷ། (༡༥༧ལོར་བཅས་ས) དག་ཡིག་འདི་མཛད་པ་པོ་ལ་ས་ཕྱད་སྒྲུ་མ་དང་ས་གཙོད་སྒྲུ་མ་ཞེས་གངས་ཅན་བདེ་སྒྲོད་སྒྲུ་བའི་མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་མིང་འདོགས་དེ་ལྟར་མཛད་དོ། ༡༤ ཁམས་འབྲུ་མི་པམ་ (༡༥༤-༡༥༧) གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར། (༡༥༠༥ལོར་བཅས་ས) ༡༥ སྒོ་བཟང་ཡོན་ཏན་གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་དག་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་བདུད་རྩིའི་དགའ་སྟོན། ༡༦ ལུ་ལུ་སྒྲུ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་དག་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་ཆོག་གསལ། ༡༧ དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་དབྱི་ས་སྒོ་གྲོས་རྒྱ་མཆོས་ (༡༥༤-༡༥༥) མཛད་པའི་དག་ཡིག་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་སྒྲུ་རིག་གནས་འཕང་གཙོད་བྱེད་བདེ་དག་བྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་གཤོག་ཆུབས། (༡༥༥ལོར་བཅས་ས) སོགས་སྒོ་དང་བྱིས་བྱོན་མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱུ་རྟགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ། དག་ཡིག་གི་རྣམ་གཞག དེ་སྐོར་ལས་འཕྲོས་པའི་བྱི་བ་དང་བྱིས་ལན། དོགས་སྒོར་དང་དག་ཡིག་སོགས་མཐའ་དག་པར་བརྩིས་པས་མི་ལང་བས་འདིར་དེ་ཙམ་གྱི་ཆོག་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་མཁས་དབང་ཆེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གི་སྤྱུ་རྟགས་འགྲེལ་པ་ཐོན་མའི་ཞལ་ལུང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དག་ཡིག་དག་སྒྲོན། (བདེ་སྒྲོད) ཐོན་སྒྲུ་ཤོས་ཀྱི་དག་ཡིག་ཅིག་དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བའམ། (རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དུ་དཔལ་སྤྱང་ལོ་རྒྱུ་བ་ཞེས་དག་ཆ་མི་འདྲ་བ་སྤྱང) མཆོན་གཞན་དཔལ་ཁང་ཆོས་མཛད་དམ། མཆོན་དངོས་དག་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་དབྱངས་ཅན་སྟེམས་པའི་ཕྱེ་ཞེས་བྱ་བས་མཛད། རྒྱལ་དབང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་དང་། ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྟེན་གཉིས་དང་སྤྱུ་རྟེན་མཆོངས་པར་བྱོན། དུས་མཆོངས་སུ་བྱོན་སྐོར་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དུ་བྱར་ཙམ་གསལ དེའི་འགྲེལ་པ་ལུ་ལུ་སྒྲུ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་ནས་མཛད། དག་ཡིག་དག་སྒྲོན་རྒྱ་ཆ་འགྲེལ་ནི། དག་ཡིག་གསར་བསྐྱེགས་དང་།

པོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོ་གཉིས་མ་བཅུམས་པོད་སྟུན་གྲགས་དང་དར་བྱའ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་དག་
ཡིག་ཅིག་ཡིན། ལུ་བྱ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས། ཐོན་སྐྱ་བའི་དག་ཡིག་ཅིག་ལ་མཛོད་བྱ་འདི་འདྲ་ཐོན་
པ་རོ་མཆར་དང་ཅ་བ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་བསྟུགས་བཅོད་ཡང་ཡང་མཛོད་སྟོང་བདག་གི་བླ་མ་
རིན་པོ་ཆེ་དགེ་བཤེས་བཟ་ཤེས་འབྲུམ་གྱི་ཞལ་སྐྱ་ནས་དངོས་སུ་ཐོས་སོ། །སྟོང་དོལ་བླ་མ་
རིན་པོ་ཆེ་དང་། མཁས་དབང་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། འོན་ཀྱང་ཚོད་བྲལ་གཞུང་ཆེན་ཟ་
མ་ཉོག་ །དག་སྟོན་མཆོན་པའི་དག་ཡིག་བཤའི་བསྟན་བཅོས། །བཅུ་གྲག་གཉིས་ལས་བཀལ་
བའི་གཞུང་མང་ལ། །གཞུང་དབང་བཅོལ་ཉེ་དེ་ཅམ་སྤྲུལ་སྟོ། །ཞེས་དག་སྟོན་འདི་མཁས་པ་
ཀུན་གྱིས་ཚོད་བྲལ་གྱི་གཞུང་དུ་འཛིན་པར་མཛོད་དོ། །

དག་ཡིག་དག་སྟོན་འབྲེལ་བ། (བཟླ་སྟོན) ལུ་བྱ་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛོད། དག་སྟོན་
གྱི་འབྲེལ་བ་འདི་སྤྲུལ་དག་ཅིག་འདུག

དག་ཡིག་རབ་གསལ་སྟོན་མེ། (བཟླ་སྟོན) ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛོད་པའི་དག་ཡིག་ཅིག་ བསྟན་
དར་ལྷ་རམས་པས། བྱ་བྱེད་དུས་གསུམ་སོགས་གྱིས་དབང་། །ཡང་འཇུག་ཐོབ་དང་མི་ཐོབ་
པའི། །རྣམ་གཞག་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་གྱི། །དག་ཡིག་རབ་གསལ་སྟོན་མེ་རུ། །ཆེས་ཆེར་
ཤིན་ཏུ་གསལ་ཡོད་བ། །དེ་ལ་གཟེགས་པས་ཤེས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དྲུགས། 1 ས་སྐྱང་གི་དོན་ཡིན་ནམ་སྟུམ། འགའ་ཞིག་གིས་དྲུགས་ཞེས་པ་གསལ་པོ་འཕྲ་སྤང་བ་དང་
ལྷན་པའི་དོན་དུ་བཤད་པར་སྤང་། འདིའི་གསལ་པོ་ཞེས་པ་རི་དང་ནགས་ཆའ་སྟུག་པོ་དང་
ལྷན་པ་སོགས་ཀྱི་སྤྲིབ་གཡོག་མེད་པའི་མཐོང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ས་སྐྱང་གི་མིང་ཡིན་ནམ་སྟུམ། ལ་
དྲུགས་ཞེས་པ་ཡང་ལ་སྐྱང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་སྟུམ་དབྱེད། ས་དབྱེད་ཐོག་མར་མཐུན་རྒྱུ་
དྲུགས་ (གསལ་པོ) སྤྲིབ་ (སྟུན་པ་འཛིན་པས) བཞེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཡི་དྲུགས་ཞེས་པའི་དྲུགས་ནི་
བཏགས་པ་སྟེ་བཅངས་པའི་དོན་ཡིན། འདིའི་བཏགས་པ་ཞེས་པ་མངའ་བ། འཆང་བ། བཅངས་
བ། ལྷན་བ། ཡོད་བ། བྱེད་བ། ཉར་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ 3 རི་དྲུགས་ཞེས་པའི་དྲུགས་ནི།
གནས་བ། རྒྱགས་བ། རྩོས་བ། རྒྱ་བ། འགྲོ་བ་སོང་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནམ་སྟུམ། 4 ལྷ་

དྲགས་ཞེས་པའི་དྲགས་ནི། བཏགས་པའམ་སྦྱར་པའི་དོན་ཏེ་མིང་བཏགས་པའི་དོན་ནོ། །

དྲགས་བརྒྱད། དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད།

དྲགས་པོ་དག་དབང་གྲགས་པའི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག འཇམ་དབྱངས་གཙང་པ་བདུན་རྒྱུད་ཀྱི་མ་
མ་རྩེ་མོ་མོས་བརྟན་པའི་སྒྲོབ་མ་དྲགས་པོ་དག་དབང་གྲགས་པའི་གསུང་འབྲུམ་ནི། འདུལ་
བ་རྒྱུ་མཆོའི་རྣམ་བཤད་གཞན་པན་ལ་ཤོག་བྱ་བཞི་བཅུ་ཐམ་པ། ལམ་རིམ་སྒྲེས་བྱ་འབྲིང་
མན་ཆད་སྦྱོར་དག་ཏུ་བསྒྲིམ་བ་ལ་བརྒྱ་དང་སྟུམ་ཅུ་སོ་བཞི། ལམ་རིམ་ཉིང་ཁྲ་ཆོགས་བཅད་
མ་ལ་སྟུམ་ཅུ་ཐམ་པ། རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཁྱི་ཀ་ལ་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞི། སྒྲེས་རབས་སོ་བཞི་
པའི་འབྲེལ་བ་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགྲ། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་ཆོག་ལ་ཉིང་བརྒྱད། རི་བ་
ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་གྱི་རིས་ལན་ལེ་ཆོན་དང་པོ་སྟུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། གཉིས་བ་ལ་ཉི་ཤུ་
ཅུ་ལ། འཕགས་བ་ལྟའི་རིས་ལན་ལ་སྟུམ་ཅུ་སོ་ལྷ། ས་གསུམ་མའི་ས་བཅད་སོགས་ལ་ཉི་
ཤུ་ཐམ་པ། གསུང་མགུར་གྱི་རིམ་བ་སོགས་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཉིས། མོ་མོས་བརྟན་པའི་རྣམ་ཐར་
གསོལ་འདེབས་སོགས་ལ་ཉི་ཤུ་ཅུ་དགྲ། གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རྫོགས་རྒྱས་བ་ལ་
སྟུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་བསྟུས་བ་ལ་བཙོ་བརྒྱད། རིལ་བུ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་ལ་སྟུམ་ཅུ་
སོ་བདུན་བཙས་སོ། །

དྲགས་པོ་ལྷ་རྩེ། མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་ལྷ་རྩེ་ལ་གཟིགས།

དང་ཁ། 1 ཟས་འདོད་ཀྱི་འདོད་པའི་མིང་། 2 མྱོད་པའམ་ལྟོ་པའི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ང་པ
༥༩ ༥༧ ༥༧ ན། དེ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གིས་ཐོས་ནས་བྱའི་ཐུང་ན་གྱིས་ནོན་པས་ལྷག་པར་
དང་ཁར་ན་ཞིང་མིག་མཆི་མས་བརྒྱངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དང་ག དང་ཁ་དང་འབྲ།

དང་རྟོག་ ༡༣ རི་མོ་འདི་ལ་དང་རྟོག་དང་། དབུ་ལྷུད། བེཤ། ཡོངས་གྲགས་སུ་ཡིག་མགོ་ཞེས་བྲ།
ཡིག་མགོ་ནི་ལུས་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་མགོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། འདི་ཡི་གེའི་དང་
པོར་འབྱུང་ཞིང་དབྱིབས་རྟོག་རྟོག་ཡིན་པས་དང་རྟོག་ཟེར། འདི་ནི་དོན་དུ་ན་ལེགས་སྦྱར་

གྱི་ཨོ་ཡིག་འདི་རང་། འོ་ཡིན་ཏེ། དེ་བ་ཐེང་དཀར་པོ་ལས། ཡིག་མགོ་འདི་དང་གྲོག་འདི་
ཡང་ཨོ་ཡིག་གི་གཟུགས་རིམ་གྱིས་འགྱུར་བར་ཤེས་ཏེ། རྒྱ་དཔེ་རྣམས་ཀྱི་ལྟེན་པས་དང་པོ་
ལ་ཨོ་ཡིག་རེ་བྲེ་ཐོལ་འདུག་ཅིང། རྒྱ་ཡིག་གི་ཨོ་གྱི་གཟུགས་ནི་ད་ལྟའི་བར་། འོ་ཡིག་འདི་
ལྟར་སྤང་ལ། རང་རེའི་དཔེ་རྣམས་འགྲུབ་པའི་དབྱ་ལ་ཡང་དང་གྲོག་། འོ་ཡིག་འདི་འདྲ་ལྟར་རྣམས་
མའི་གཏེར་ཆོས་དག་གི་དབྱ་ལ། འོ་ཡིག་འདི་འདྲ་བ་དེ་ཡང་ཨོ་ཡིག་འདྲ་གསལ་གྱིས་
དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

དང་སྒྲ། (འཇུག་པའི་སྐད་ཀྱི་སྐད་ཀྱི་མཚན་དང་། ཆོས་ལས་གདམས་དག་ལྟར་ལ་འཇུག་ཏེ་སེམས་པ་
ལྟར་དོན་ལྟར་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་སྐད་རང་དབང་ཅན་ཞིག་དེ་འཇུག་ལུལ་ཞི། སྐད་པ་ལ་
འཇུག་པ། དཔེར་ན། མིག་དང་། རྩ་བ་དང་། སྤྲ་དང་། ལྟེན་དང་། ལུས་རྣམས་ནི་དབང་པོ་འོ་
ལྟར་སྤྲ། འབྲེད་པ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། དབང་པོ་རྣམས་ཞི། མིག་དང་། རྩ་བ་དང་། སྤྲ་དང་།
ལྟེན་དང་། ལུས་སོ་ལྟར་སྤྲ། རྒྱ་མཚན་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། དུ་བ་མཐོང་བ་དང་མེར་ཤེས་སོ་
ལྟར་སྤྲ། ཆོས་ལས་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ཉི་མ་ཤར་བ་དང་འགྲོ་ལྟར་སྤྲ། གདམས་དག་གསལ་
གཞན་ལ་སྤྲུལ་མ་གཏོང་བ་ལ་འཇུག་པ། དཔེར་ན། དཔེ་ཆ་ལྟོས་དང་། བོ་ཆ་གྲོན་དང་ལྟར་
སྤྲ། སྐད་ཀྱི་སྐད་ཀྱི་མཚན་ཆོས་ལས་གདམས་དག་གང་ཡང་མིན་པའི་བྱ་ཆོག་སོགས་དང་
སྤྲུལ་བ་དཔེར་ན། ས་བོན་བཏབ་དང་མ་བཏབ་མི་འདུག་འགྲིག་དང་མི་འགྲིག་གྲོན་དང་
འཕྲད་པ། རྩོག་དང་བྲལ་བ། བོད་དང་མཚུངས་པ། རྩོགས་པོ་དང་འགྲོགས་པ་ཞེས་ཤིན་ཏུ་
མང་རོ། ཆོས་ལས་ལ། ལ་ལ་རྟན་དང་ལ་ལ་གཞོན། ཞེས་པའི་དང་སྤྲུལ་པའི་ཡང་གི་སྤྲུལ་པ་
པར་གསུངས་ཏེ། དེའི་ཐད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་། ཏུ་ ༡༦༦༥ ལས། དང་གི་སྤྲུལ་པ་
གི་སྤྲུལ་པ། དར་ལ་བབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཉི་ཆེ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། སྐད་པའི་སྤྲུལ་དང་ཡང་གི་སྤྲུལ་གཉིས་འདིར་དོན་གཅིག་གོ།

དང་ཐོག་ཉིད་ནས། དང་པོ་ཉིད་ནས།

དང་པོ་སྤྲོད་པ། ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྟ་ཆོགས་སྤྲུལ་པ་པོ་གཙོ་བོ་ཡབ་ལུལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཟེར།

སྒྲགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདི་ཡང་གཙོ་བོ་སྒྲོས་ཀྱིས་རྟེན་སྦྱིད་པ་ནས་ཡབ་ཡུམ་སྦྱིད་པའི་
བར་ཐམས་ཅད་འདིར་བསྟུན། ཞེས་གསུངས། དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཉིང་འཛིན་བསྒྲིམ་ཚུལ་ནི།
སྦྱོང་གི་སྲིད་པ་འཆགས་འཛིག་གི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྒྲིམ་པ་དང་།
བཅུད་གི་སྲིད་པ་འཆགས་འཛིག་གི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་སྦྱ་གསུམ་གྱི་ནལ་འབྱོར་བསྒྲིམ་
པའོ། རྗེའི་གསང་འདུས་སྦྱོན་ལམ་ལས། གང་དུ་འཆང་བྱའི་ཞིང་ཀྱན་དག་བྱས་ནས། རྟེན་
ནི་སྦྱ་གསུམ་གོ་འཕང་མངོན་གྱུར་པའོ། རྟེན་གྱི་དམ་པ་འཆི་བ་ཆོས་སྦྱ་དང་། བར་དོ་
ལོངས་སྦྱ་སྦྱེ་བ་སྦྱལ་པའི་སྦྱར། ཚུལ་བཞིན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དོ་རྩེ་མཆོག་ རིམ་པ་རི་
བཞིན་རྒྱད་ལ་བསྦྱིད་པ་ཡིས། ར་མལ་སྦྱེ་གི་བར་དོའི་སྤང་ཞེན་ཀྱན། སྦྱོང་བྱེད་དང་པོའི་
སྦྱོར་བའི་འཛོལ་བར་ཤོག ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། སྦྱ་བཤད་ནི། གང་གིས་སྦྱལ་པའི་
དགྱེལ་འཁོར་བྱལ་མཆོག་དང་། ལས་བྱལ་མཆོག་གི་ཐོག་མར་བྱུང་བས་ན་དང་པོ་དང་།
ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བས་ན་སྦྱོར་བའོ། རྗེའི་སྒྲགས་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། རྗེའི་གསུང་
འདུས་བསྦྱིད་རིམ་ཆོ་གསལ་བྱུང་བའི་རེ་སྦྱོང་ལ་གཞི་བྱས། 2 གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་བསྦྱིད་པ་
ལ་ཟེར། ཀོང་སྦྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་བཟླ་གཉིས་ཀྱི་སྦྱི་དོན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཉིང་འཛིན། དང་པོ་སྦྱོར་བ་ལ་གཟིགས།

དང་པོའི་མཁན་པོ། (འདུལ་བ) དགེ་ཚུལ་གྱི་མཁན་པོ། མདོ་རྩ་བ་ལས། དང་པོ་མཁན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་བར་
ཆད་བྱིས་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་སྐྱབས་དབྱེའི་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། སྦྱ་བཤད་ནི། དགེ་
ཚུལ་གྱི་མཁན་པོ་ནི་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་མཁན་པོ་ལ་བཟོས་ཏེ་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་པོའི་
མཁན་པོ་ཞེས་བྱའོ། འོན་ཏེ་ཆེ་མཁན་པོར་གྱུར་མ་ཟིན་པས་མཁན་པོ་ཡིན་པ་འགལ་ལོ་
སྟེན་ན། དེ་ནི་རྒྱ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པས་སྦྱོན་མེད་དེ། མཁན་པོ་བྱེད་པར་
འགྱུར་བ་ལ་མཁན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ལོ་ཞེས་གསུངས།

དང་པོའི་དོ་རྩེ། སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་འཆང་བྱའི་ཐོག་མར་དོན་དམ་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་
དོ་རྩེ་རྩེ་ལ་ཞེས་འབྲུབ་པས་དོ་རྩེ་ལྟ་བུ་པ་དེ་ལ་དང་པོའི་དོ་རྩེ་ཞེས་ནལ་འབྱོར་རྒྱུད་དུ་བཤད།

ཅེས་ཇི་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་གསང་རྫོགས་ན་གསལ།

དང་པོའི་གནས། (འདུལ་བ) སྤྱི་བྱུང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ལས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད། སྤྱི་བཤད་ནི། ལུ་བ་ཐོག་
མར་གང་དུ་གནས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་དང་པོའི་གནས་ཞེས་བྱའོ། །དཔེར་ན་མར་དེ་འོ་མའི་
ཆ་ཐམས་ཅད་ལྟར་སྤྱི་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །

དང་པོའི་གནས་ནས་འཕོས་པ། (འདུལ་བ) དང་པོའི་གནས་ནི་སྤྱི་བྱུང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ལ་ཟེར་ལ། དེ་ནས་
འཕོས་པ་ནི་ལུ་བ་ལུས་ཀྱི་ཆ་དེ་དག་ལས་རིམ་གྱིས་ཅ་སྤྱབས་སུ་འོངས་པ་ལ་ཟེར། ལུ་བ་ནི་
འབྲུ་དང་འབྲུ་མར་རམ་འོ་མའམ་ཞོ་དང་མར་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ལྟར་སྤྱི་གནས་
པར་བཤད། ལུ་བ་འབྲིན་པའི་ལྷག་མ་འབྲུང་བ་ལ་ལྟར་བ་དབང་པོའི་བྱི་རོལ་དུ་ལྷུང་དགོས་མི་
དགོས་ཀྱི་དོགས་གཅོད། ལུ་བ་འབྲིན་པའི་ལྷག་མའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དང་པོའི་སངས་རྒྱས། 1 འོར་ས་སྤྱི་ སྤྱི་བཤད་ནི། དང་པོ་ནི་ཅ་བའི་དོན་ཡིན་པས་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྤྱོ་བསྐྱའི་ཅ་བར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། མཁས་བྱུང་ཐམས་ཅད་
མཁུན་པའི་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རིགས་ཐམས་ཅད་སྤྱོ་བ་པོ་དང་གང་དུ་སྤྱད་པའི་ཅ་
བར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།
ཡང་ཇི་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོས། འོག་མིན་དུ་དང་པོར་སངས་རྒྱས་པས་དང་པོའི་མགོན་པོ་ཞེས་
ཀྱང་བཤད། 2 རྒྱལ་བ་དོ་རྩེ་འཆང་། རྩེའི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྤྱགས་ལས། དངོས་བྱུང་མཆོག་
ནི་བདེ་ཆེན་གྱིས་འཛོལ་བའི། །ཚུལ་འདི་བསྟན་བྱིར་རིག་མའི་མཆོག་དང་ནི། །མཉམ་སྦྲུང་
སྤྲུལ་དང་པོའི་མགོན་པོ་ཡི། །ཞབས་ཀྱི་བརྒྱུར་སྤྱི་པོས་བྱུག་འཆལ་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། 3 (བཀའ་བརྒྱུད) བྱང་ཆོས་གསུམ་ལྟན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད། བྱང་ཆོས་གསུམ་
ནི། རང་བཞིན་འགྱུར་བ་མེད་པ། རང་རིག་པའི་མཆོན་ཉིད། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་
བ་དང་གསུམ་མོ། །

དང་བ། དད་པ། དགའ་བ། དགའ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ལ་དང་དུ་ལེན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། སྤྱི་བཤད་ནི། རྒྱ་
དང་བྱེད་ཀྱི་ནོར་བུས་རྒྱུའི་རྣམས་དང་བར་བྱེད་པ་ལྟར་འདིས་ཀྱང་མ་དད་པའི་རྣམས་པ་བསལ་

ཏེ་ཡིད་དང་བར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། ཡུང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། ལུ་
སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་བྱུང་། དང་བ་ནི་ཆོས་སྣང་བའི་སྟོ་སྤྱི་སེམས་རྟོག་མ་ཅན་དང་བར་འབྱུར་
བའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་སྟོང་བའི་དཀའ་འགྲེལ་སྟོང་པོ་མཆོག་ལས་ཀྱང་། དང་
བ་ནི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། གཞུང་འདི་དག་ལ་བལྟས་ན། དང་བ་དང་དྲངས་
པ། དང་བྱེད་དང་དྲངས་བྱེད་སོགས་ལ་དོགས་པ་གཙོད་དགོས་པ་མང་དུ་སྣང་རོ། །

དང་ཚུགས། ཀུན་སྦྱོང་དག་ཅིང་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་བའི་དོན་དུ་བཤད།

དང་ལ། 1 རྩིང་བྱའི་མིང་དུ་བཤད། 2 དང་པོ་ལ་ཞེས་བའི་ཆོག་བསྐྱས་པ་སྟེ། དང་པོ་ན། རོག་མར་
ཞེས་བའི་དོན། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤྱངས་བའི་འབྲུམ་འགྲེལ་34ལས། རཁའ་བརྟེན་གས་
ཁེབས་འབྲེད། ཅེས་པ་ནི། དཔེར་ན་མཁར་སྟེ་མཐོན་པོ་བརྟེན་པ་ལ། དང་ལ་སྤང་གཞི་
ལེགས་བར་བརྟན་ངེས་ཤིག་བྱས་ནས། དེ་ནས་གོ་ལེ་རིམ་གྱིས་བརྟེན་པས་བརྟན་ངེས་
པ་ཞིག་འོང་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དང་ལ་ཁ། རྩིང་བྱ་ནས་དྲངས་བའི་ཕ་ཁའི་མིང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་
༼ ཚུ་༽1234ལས། དང་ལ་ཁ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་རྩིང་བྱའི་ཁ་སྟེ་ཕ་འབབ་པའི་གནས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དང་སམ་འདུས་པ། <རྫོན་ལྷ་སྤྱི་རྩུབ་> (འདུལ་བ) དང་སམ་འདུས་པའི་རྒྱུང་མ་ལ་གཞིགས། སྐད་དོད་དེ་བྱེ་
བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་130ན་3ན་གསལ་ཞིང་། དེར་དང་སང་འདུས་པ་ཞེས་སྣང་ལ། བོད་
རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། དང་བསམ་འདུས་པ་ཞེས་སྣང་བས་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

དང་སམ་འདུས་པའི་རྒྱུང་མ། (འདུལ་བ) རྒྱུང་མ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། འོར་གྱི་ཆེད་དུ་རྒྱུང་མར་གྱུར་
པ་གང་ཡིན་པའོ། །འདུལ་བ་མེ་རྟོག་སྤེང་རྒྱུད་ལས། གང་དག་ཁྱོད་འོར་ང་ཡི་འོར། །དེ་ཡི་
སྟོག་ནི་འཆོ་བྲ་ཞེས། །དེ་སྐད་བཛོད་ནས་ཞུགས་པ་ནི། །དེ་ནི་དང་སམ་འདུས་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དྲངས་པ། 1 རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ། རྒྱ་དྲངས་པ་ལྟ་བུ། 2 གསལ་བར་གྱུར་པ། སྤྱོད་རིག་པ་དྲངས་ཞེས་

བ་ལྟ་བུ། 3 གསལ་སྤང་བྱུང་བ་ལ་ཟེར། ཞི་གནས་བསྐྱབ་སྐྱབས་དངས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡུལ་
 ཅན་གྱི་དྲངས་བ་ནི། དེ་མ་མེད་པའི་ཤེལ་གྱི་སྒོད་དུ་ཚུགས་པས་བཀའ་སྟེ། ཉེ་འོད་ཀྱིས་
 ཐོག་པ་ལས་ཀྱང་དྲངས་པའི་སྤྱིང་ཆོར་བྱུང་བ་ལ་ཟེར། ཡུལ་གྱི་དྲངས་བ་ནི། ༡་བ་སོགས་
 ཡུལ་གྱི་ནམ་པ་ཤར་བ་ན་དེ་དག་གི་རྒྱལ་ཐ་རབ་ལ་ཐུག་གི་བར་བཀྱང་ཐུབ་པའི་ཆོར་སྤང་
 བྱུང་བ་ལ་ཟེར། དེ་གཉིས་ཀའང་བྱིང་བ་ཐ་མོན་ནས་བཅད་པའི་གསལ་ཆའི་རར་བསྐྱེད་དེ་
 བསྐྱངས་པ་ལས་འབྱུང་བར་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་གསུངས།

དད་གྲས། 1 རྒྱ་མ་དང་སྐྱབས་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཅན་པའི་སྒོན་ནས་དད་པ་དང་། བཀའ་བློན་
 པའི་སྒོན་ནས་གྲས་བཤོ། 2 ཡོན་གནས་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཆེས་བ་ནི་དད་བ། ལུས་ངག་
 གིས་འདུད་པ་ནི་གྲས་བ་ཡིན། དེ་ཡང་ངག་གིས་ཞེས་དང་ལུས་ཀྱིས་འདུད་པའོ། །སྤྱད་པ་
 ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་དཀའ་འབྲེལ་༩ ཉ ༡༡༤བ་༣ལས། གྲས་བ་ནི་ཆོས་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་
 པ་ལ་ཞེས་བྱེད་པའོ། །དད་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་མངོན་
 བར་ཡིད་ཆེས་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དད་འདུས། དད་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཆོས་དང་མཇལ་ཁ་ཞུ་བ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་འདུས་པའི་མིང་། དཔེར་ན་
 རྒྱུགས་རིས་མེད་ནས་དད་འདུས་ཀྱི་མཇལ་བ་སའི་དེག་པ་ལྟར་བཀྱང་གིས་མི་ལང་། ཞེས་
 བ་ལྟ་བུ།

དད་བ། 1 གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཛོང་ནས་སེམས་ལ་སྤྱོད་སྤང་ (དགའ་སྤང) ཆེན་པོ་འཕེལ་བ་དེ་ལ་དད་
 པ་ཟེར། གཅིང་པའི་སྤྱད་ལ། ཇ་ལ་དགའ་བའི་མི་ལ་ཇ་ལ་དད་པོ་དང་མི་ཇ་དད་ཅན་ཞེས་
 བཛོད་པ་ལྟ་བུ། སྤྱིར་དད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་མཛོང་ནས་སེམས་
 ལ་སྤྱོད་སེམས་འཕེལ་བ་ལ་དད་བའི་དད་བ། དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་
 བ། ཡོན་ཏན་དེ་དག་བདག་གིས་ཀྱང་ཅི་མ་རུང་སྦྲུམ་པའི་མངོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ་དང་གསུམ་
 མོ། 2 (མངོན་པ་ལས) དགོ་བ་བརྩུག་ཅིག་གི་དང་པོ་ནི། ལས་འབྲས་སོགས་ཇི་ལྟར་གནས་
 པ་དང་དེ་ལྟར་ཡོད་སྦྲུམ་དུ་ཡིད་ཆེས་བ་དང་། དད་པ་དང་མངོན་འདོད་གང་རུང་གི་ནམ་པ་

དད་པ་གསུམ། མངོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ། དང་བའི་དད་པ་དང་གསུམ་མོ། །འདི་
གསུམ་ལ་དགའ་གུས་དད་གསུམ་ཞེས་ཐ་སྟར་སྒྲུབ་ཡང་རུང་སྟེ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱད་
བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་བའི་དཀའ་འབྱེལ་ལས། དགའ་བ་ནི་མངོན་བར་འདོད་པའོ། །ཀྱས་པ་
ནི་མངོན་བར་ཡིད་ཆེས་པའོ། །དད་པ་ནི་ཀྱས་པའི་བྱེ་བྲག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དད་པ་ཐེས་འདས་མ། ལྷ་མས་ཆོས་གསུང་བའི་གནས་སུ་མིག་སྤྱི་ཐེང་ཐེང་བྱེད་ནས་དད་པ་ཆེ་མདོག་
ཁ་པོ་དང་རྒྱད་རུལ་མདོག་ཁ་པོ་ཞིག་ཡོད་ན་འདྲ། གསུང་ཆོས་གྲོལ་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་
གི་ཐེམ་པ་བཀལ་མ་ཐག་སྒྲུབ་རྒྱུ་ཀྱི་སྟོན་ལམ་དེར་རང་སྐར་སྒྲུབ་ལོག་བྱས་པ་ལ། དད་
པ་ཐེས་འདས་མ་ཐེད།

378

དང་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་པ། དང་པ་ལ་མཁས་པ། བརྩོན་འགྲུས་ལ་མཁས་པ། བརྩོན་པ་ལ་མཁས་པ།
ལ། ཉིང་འཛིན་ལ་མཁས་པ། ཞེས་རབ་ལ་མཁས་པ་དང་ལྔའོ།

དན། དན་པ་ལ་གཟིགས།

དན་ཉགས། 1 ར་སྟོང་ཐུབ་པེས་ཀྱི་ཉགས་མཚན་གསལ་པོའི་དོན། དན་ཞེས་པ་པེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ།
ཉགས་ནི་ཉགས་མཚན་ནོ། དན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། རེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་
སྤྱན་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཐོག་མེད་འཁོར་བར་ཡོངས་སུ་འདྲིས་བགྱིས་པའི། རང་གཞན་ཆེ་
རབས་དན་ཉགས་དང་བཅས་པར། རྟེན་ཅིག་ཅམ་གྱིས་ཁོང་དུ་རྩེད་པས་ན། ཁྱོད་ནི་སྤྱན་
གྱི་མཐའ་ལ་མཁས་པ་ལགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ར་བརྩུ་པའི་ལེའུ་༩ པལ་ཆེན་
ཁ་པ ༡༥༠༠ན་ལས། དེ་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་ཆེ་གོ་མོ་ཞིག་ཏུ་སྦྱེས་སོ། དེ་ནས་ཀྱང་ཤི་
འཕོས་ནས་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་སྦྱེས་སོ། ཞེས་ས་ཆོགས་དང་བཅས། མཚན་མ་དང་བཅས།
དན་ཉགས་དང་བཅས་པར་རྣམས་པ་དུ་མར་སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྲན་ནོ། ཞེས་གསུངས་
སོ། 2 མིང་ལའང་བཤད་འདུག བསྟན་འགྲུར་སྤྱོད་ཆོགས་༩ ཉེ་པ ༡༩༡པ་ལས། དན་ཉགས་
བྲན་པ་ནི་ཆེ་རབས་དེ་དང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ན་ཆེ་རེ་རེའམ་སོ་སོའི་མིང་རྣམས་ཀྱང་བྲན་
པ་སྟེ། ཆེ་འདིའི་ཆེ་ན་ནི་མིང་འདི་ཞེས་བྲ་བ། ཆེ་འདིའི་ཆེ་ན་ནི་མིང་འདི་ཞེས་བྲ་བ་བྲན་
པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 3 ཆ་ལུགས། འཆི་འཕོ་བ་རི་ལྟར་འགྲུར་པ་བསྟན་པའི་
མདོ་ལས། མི་མ་ཡིན་དེ་དག་གིས་ཤི་བ་དེས་དེར་སྟོན་རི་ལྟར་གཏམ་བྱས་པ་དང་། ཆ་ལུགས་
ཀྱི་དན་ཉགས་དག་འཇིག་རྟེན་པ་དག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བསྟན་ཅིང་སྤྱོད་པ་དག་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཆ་
ལུགས་ཀྱི་དན་ཉགས་ཞེས་པ་ཆ་ལུགས་ཉིད་ལ་རྒྱལ་མཚོག་བདུན་པས་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་
སྤྱན་རྒྱ་མཚོའི་འགྲེལ་པར་ཤུ་༤ རེས་འཛིན་མཛོད་འདུག 4 བྲ་པའི་མིང་། འགྲེལ་གིས་
བྲ་པའི་མིང་དུ་འང་བཤད།

དན་པ། པེས་པའམ་མི་འགྲུར་པའི་དོན། རྒྱལ་མཚོག་བདུན་པ་ཆེན་པོས། དན་པ་ནི་པེས་པའམ་མི་
འགྲུར་པའི་དོན་དུ་བཤད་དུ་བྱུང་ངོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དཀྱི། (ལེགས་སྦྱར) སོ་ལྷན་ཏེ་གླང་པོ་ཆེའི་མིང། མཆེ་བ་ཅན།

དམ། (ལེགས་སྦྱར) དབྱུག་པ།

དཀྱི། (ལེགས་སྦྱར) དབྱུག་པ་ལམ་དབྱུག་པ་ཅན། ཞེས་སོ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ནམས་སུ་གསལ།
དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱིས། གྲ་ལ་རྩ་བ་ཡང་ཟེར། སྤྱོད་ལུགས་པ་དག་རྒྱད་དུ་བཞེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྟོགས་པ་

ཞེས་བྲ་བ་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་འཇམ་དཔལ་གིན་ཏུ་ཁྲིས་པའི་འཛིགས་ཤེད་ཆེན་པོའི་སྦྱར་
སྦྱལ་ཏེ། འཇམ་པུ་མིང་གི་ལྷོ་ཕྱོགས་རིམ་པ་བདུན་གྱི་ས་འོག་ན། གཤིན་མེའི་ཤོང་ཁྲེད་ཆེན་
པོ་ཡོད་པར་བྱོན་ནས། ལུགས་མཁར་སྤོ་མེད་བཙུ་བྱག་ཞབས་དུག་གིས་མནན་ཅིང་། གཤིན་
མེ་འཁོར་བཅས་སྒྲག་པར་མཛད་པས། རང་རང་གི་སྟོག་གི་སྦྱིང་པོ་ཕུལ་ཞིང་། དམ་ལ་བཞག་
ནས་བཀའ་བསྟོས་ཏེ། འཇམ་དཔལ་གཤིན་མེ་གཤེད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་ཚུལ་བཞིན་
དུ་བསྐྱབ་པའི་སྤང་མར་གསུངས་ལ། གཙུག་ཏོར་ནམ་ཀྱལ་གྱི་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་
ལས་ཀྱང་། ལྷོན་པ་ལྟ་བུ་ཐུབ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྦྱན་སྦྱར་ཡང་བསྟན་པ་བསྐྱང་བར་ཁས་སྤངས་
པར་གསུངས། གཞན་ཡང་འཇམ་དཔལ་གཤིན་མེ་གཤེད་དམར་ནག་འཛིགས་གསུམ་གྱི་
རྒྱད་ཐམས་ཅད་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་གཤིན་མེ་གཤེད་ཀྱི་སྟོན་ནས། མ་རུངས་པ་ཆར་
གཙོད་པའི་འཕྲིན་ལས་བསྐྱབ་པ་པལ་ཆེ་བ་ལ། འཇམ་དཔལ་གཤིན་མེ་གཤེད་པོ་རང་ཉིད་
ཀྱིས། བཀའ་བསྟོས་པའི་ལས་ཀྱི་མགོན་པོར་ཡང་དུ་ཡང་དུ་བསྐྱགས་པར་གསུངས། དགེ་
ལུན་པའི་བསྟན་སྤང་གི་གཙོ་པོ་མགོན་པོ། ཆོས་ཀྱིས། དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ། རྣམ་སྤྱོད་དང་
བཞི་ཡོད་པའི་ཡ་གྲུལ་མོ། ཆོས་ཀྱིས་ཕྱི་སྦྱབ་དང་ཆོས་ཀྱིས་ནང་སྦྱབ་ཀྱི་ཐད་དུ་གཟིགས།
དམ་བཅའ་བཞི་ལྷན། དམ་བཅའ་ཁྲུང་ཆོས་བཞི་ལྷན་གྱི་ལྷའི་མཚོན་ཆ་ཞིག དམ་བཅའ་བཞི་ནི།
སྤང་ཆད་ལ་བརྒྱབ་པ། བརྒྱབ་ཆད་པོག་པ། པོག་ཆད་འཆི་བ། ཤི་ཆད་འཕེན་པ་སྟེ་བཞི་ལོ། །
དམ་བཅའ་ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྤྱ། (བདུན་མཛུགས་) ཆོག་སྤྱི་ཕྱི་དམ་བཅས་པ་དེའི་དོན་གསལ་ཤེད་དུ་ཕྱི་མ་འཕེན་
པའི་ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྤྱ། དཔེར་ན་ཏི་ལོ་རྒྱ་རོ་མར་པ་སོགས་ཏི་ཁྲེ་མ་བྱུབ་ཐོབ་པོད་མ་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་རང་རང་གི་རྣམ་ཐར་གསུངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་ན་དངོས་པོ་ནི་གསུམ་སྟེ། བམ་

པོ་དང་། ཤེས་པ་དང་། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་ན།
 དབྱེ་བ་འདེན་པ། གཏན་ཆོག་ལ་འདེན་པ། དེས་ཆོག་འདེན་པ། རྒྱས་བཤད་འདེན་པ་དང་
 བཞི་ཡོད། དབྱེ་བ་འདེན་པ་ནི་བདེན་པ་ནི་བཞི་སྟེ། སྤྱུག་བསྐལ་བ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་བ་དང་།
 འཕོག་པ་དང་། ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཏན་ཆོག་ལ་འདེན་པ་ནི་སྤྱི་ཆོས་ཅན།
 མི་ཉག་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་པ་ཡིན་པ་ལི་བྱེད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེས་ཆོག་འདེན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་
 ཉེས་རིག་པ་ལི་གཉིད་ལས་སངས་ཤིང་། ཤེས་བྱ་ལ་སྒྲོ་བློས་རྒྱས་པ་ལོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱས་
 བཤད་འདེན་པ་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྟེ། བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་གས་བཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་
 དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

དམ་ཆོས་བསྐྱེད་ཀྱང་པོའི་མདོ། རྒྱ་གར་སྐད་བུ། སད་རྩམ་ལུ་རྩམ་ཆེ་ཀ་ལྷ་མ་མ་རྒྱ་ལྷ་ལྷ་སྤྱུ་བ། བོད་སྐད་
 བུ། དམ་པའི་ཆོས་པ་དང་མ་དགའ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་བྱ་བ། ལེའུ་ཉི་ཤུ་
 ཅ་དུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་མདོ་ཞིག་ ལེའུ་ཉིད་དུག་ནི། ༡ རྒྱེད་གཞིའི་ལེའུ། ༢ ཐབས་
 ལ་མཁས་པའི་ལེའུ། ༣ དཔའི་ལེའུ། ༤ མོས་པའི་ལེའུ། ༥ སྤྱན་གྱི་ལེའུ། ༦ ཉན་ཐོས་
 ལུང་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༧ སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་ལེའུ། ༨ དག་སྤོང་ལྷ་བརྒྱ་ལ་བསྟན་པའི་ལེའུ།
 ༩ དག་སྤོང་ཉིས་སྤོང་ལུང་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༡༠ ཆོས་སྤྱོད་པའི་ལེའུ། ༡༡ མཆོད་རྟེན་བསྟན་
 པའི་ལེའུ། ༡༢ སྤྱོད་བར་བྱ་བའི་ལེའུ། ༡༣ བདེ་བར་གནས་པའི་ལེའུ། ༡༤ བྱང་རྒྱལ་སེམས་
 དཔའ་ས་རུམ་ནས་འཛོན་པའི་ལེའུ། ༡༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་ཆེད་ཆོད་ཀྱི་ལེའུ། ༡༦
 བསོད་ནམས་ཀྱི་རྩམ་གྲངས་ཀྱི་ལེའུ། ༡༧ རྩམ་སྤྱི་ལི་རང་བའི་བསོད་ནམས་བསྟན་པའི་
 ལེའུ། ༡༨ རྩམ་མཆོད་དུག་རྩམ་པར་དག་པའི་པན་ཡོན་གྱི་ལེའུ། ༡༩ ཉག་ཏུ་བརྩམས་པའི་
 ལེའུ། ༢༠ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྒྱ་འཕྲུལ་མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་ལེའུ། ༢༡ ག་བྱུངས་
 སྤྱུགས་ཀྱི་ལེའུ། ༢༢ སྤྱན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་ལེའུ། ༢༣ སངས་སངས་པོའི་དབྱུངས་
 ཀྱི་ལེའུ། ༢༤ སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷུག་གི་རྩམ་པར་འཕྲུལ་པ་བསྟན་པ་ཀྱན་ནས་སྤོང་
 ལེའུ། ༢༥ རྒྱལ་པོ་དག་པ་བཞུགས་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་ལེའུ། ༢༦ ཡོངས་སྤྱོད་པའི་

ལེའུ་བཅས་སོ། ། འདི་བྱ་མོད་ཕུང་པོའི་རིང་གསུངས་ཤིང་། ལུས་འཕགས་མའི་བྱ་ལུལ་མ་
ག་རྒྱའི་རྒྱལ་པོ་མ་སྟེས་དག་ཡང་ཆོས་འདི་གསུངས་པའི་འཁོར་དུ་ཡོད། མདོ་སྡེ་། ༩ ར་པའི
ཀློང་བཞུགས། འདིའི་ལེའུ་ཉེར་བཞི་པར་སྦྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་གི་རྣམ་པར་འབྲུལ་
བ་བསྟན་བ་ཀུན་ནས་སྒྲིའི་ལེའུའི་སྐབས་སུ། སྦྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྒྲོར་གསུངས་ཡོད་པ་
འདི་ལྟར། དེ་ཉིད་ལས། དམ་པའི་ཆོས་པད་མ་དཀར་པོ། བམ་པོ་བཅུ་གསུམ་པ་སྟེ་ཐ་མ། དེ་
ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྒྲོ་བློས་མི་ཟད་པ་སྟན་ལས་འངས་ཏེ། ལྷ་
གོས་ལྷག་པ་གཅིག་ཏུ་གཟར་ནས་བྱས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ངས་ལ་གཙུགས་ཏེ། བཙམ་ལྷན་
འདས་ག་ལ་དེ་ལོགས་སུ་ཐལ་པོ་སྦྱར་བ་བཏུང་ནས་བཙམ་ལྷན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་
ཏོ། ། བཙམ་ལྷན་འདས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྦྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་
དབང་ལྷག་ཅིའི་སྐད་དུ་སྦྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་དབང་ལྷག་ཅེས་བཤུ། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་
དང་། བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྒྲོ་བློས་མི་ཟད་པ་
ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱ། འདི་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་
རི་སྟེང་ཅིག་སྦྱག་བསྐལ་གང་དག་སྒྲོང་བར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྦྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་གི་མིང་ཐོས་ན། དེ་དག་ཐམས་
ཅད་སྦྱག་བསྐལ་གྱི་ཕུང་པོ་དེ་ལས་ཡོངས་སུ་ཐར་བར་འགྱུར་རོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱ། སེམས་
ཅན་གང་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྦྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་
གི་མིང་འཛིན་པ་དེ་དག་གལ་ཏེ་མའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོར་སྦྱང་ནའང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྦྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་གི་གཟི་བམའི་དུས་ཀྱིས།
མའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོར་བ་ཏུ་འབར་བ་ལས་དེ་ཐར་བར་འགྱུར་རོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱ། གལ་ཏེ་ཆུ་
ལྷང་དག་གིས་ཁྲིར་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྦྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་
དབང་ལྷག་ལ་བོས་ན། ཆུ་ལྷང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གཉིང་
ཚུགས་པར་བྱེད་རོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱ། གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་རྒྱ་མཚོའི་

ནང་དུ་བྱུང་ཞུགས་ཏེ། རྫོན་བྱ་དང་། གསེར་དང་། རྫོར་བྱ་དང་། ལྷ་ཉིག་དང་། རི་རྩུབ་དང་།
 དུང་དང་། མན་ཤེལ་དང་། རྩེའི་སྒྲིང་མོད་དང་། བྱ་བྱ་དང་། སྤྲུག་དང་། ལྷ་ཉིག་དམར་པོ་ལ་
 སོགས་པའི་བྱིར་དོང་བ་དེ་རྣམས། རྒྱུང་ནག་པོས་སྤྲིན་མོའི་སྤྱིང་དུ་འཕངས་བར་གྱུར་ལ། དེ་
 རྣམས་སེམས་ཅན་གཅིག་འགའ་ཞིག་གིས་སྤྲིན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་ལ་བོས་ན། དེ་དག་
 ཐམས་ཅད་སྤྲིན་མོའི་སྤྱིང་དེ་རྣམས་ཐར་བར་འགྱུར་རོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ། དེའི་བྱིར་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔལ་འཕེལ་བར་འཆེན་པོ་སྤྲིན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་སྤྲིན་རས་གཟིགས་དབང་
 ལྷག་ཅེས་བཏགས་སོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ། གལ་ཏེ་གསལ་དཔལ་བཟླ་བ་ལས་སྤྲིན་རས་གཟིགས་
 དབང་ལྷག་ལ་བོས་ན། གཤེད་མ་དེ་དག་གི་མཆོན་དེ་དག་དུས་བྱུང་བྱུང་ཆག་ཅིང་གྲག་
 པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་
 ༡ འཕགས་བསྟོད་ ༡ ལས། ཁྱོད་ཀྱི་མཆོན་ཡང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་གང་ཐོས་འཛིགས་
 པ་ཞི་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མདོ་འདི་ནི་དེ་ལ་ཁུངས་གཏུགས་པར་སེམས་སོ། །
 དམ་ཆོས་འཛིན་པའི་སྟོན་ལམ། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱུ་པའི་སྟོན་ལམ། སྤྱོད་བཞད་ནི། འདུན་
 པ་འཕགས་བྲག་པོས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པ་བཞད་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་མི་ཉམས་པར་
 གཟུང་བར་དམ་བཅས་ཤིང་སྟོན་ལམ་འདེབས་པས་དེ་སྟོན་ཅེས་བྱ། རྩེའི་རྟོགས་བཞེད་འདུན་
 ལེགས་མ་ལས་ཀྱང་། རྒྱལ་སྤྱི་སྟོན་ལམ་གསུམ་ལྟུང་རྣམས་ནི། དམ་ཆོས་འཛིན་པའི་སྟོན་
 ལམ་ནང་འདུས་པར། གསུངས་བྱིར་དགེ་ཅི་རྩེད་བསགས་པ་ནི། གཏུག་ཀྱང་སྤྱོད་བསྟན་
 རྒྱུ་པའི་རྒྱ་བསྟོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་སྟོན་རྒྱུ་པ་མེ་གྲང་ཐང་པའི་བསྟན་
 འབར་མའི་འགྲེལ་པར་གཟིགས།
 དམ་ཆོས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ། དམ་ཆོས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་དོན་ནི། བདག་བདེ་བ་ལ་མི་ཆགས་
 པ་དང་། གཞན་ལ་བདེ་བ་སྟོབས་པ་དང་། སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་ཐོབ་པ་དང་། ཆོས་ཡོངས་
 སུ་ཆོལ་བས་མི་ངོམས་པ་སྟེ་བཞི་དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་ལ་ཟེར་ཏེ། ལྷ་སྤྱོད་ཀྱི་མདོ་གཏུག་
 ལས་བཏུས་པ་ལས། རབ་ཏུ་ཞི་བ་རྣམས་པར་ངེས་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་། བཟང་

སྒྲིང་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་ཚོས་བཞི་དང་ལྷན་ན། དམ་པའི་ཚོས་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཏེ། བཞི་
གང་ཞིན། བདག་བདེ་བ་ལ་མི་ཆགས་པ་དང་། གཞན་ལ་བདེ་བ་སྟོབས་པ་དང་། སྤྱིང་ཇེ་
ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་ཐོབ་པ་དང་། ཚོས་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བས་མི་ངོམས་པ་སྟེ། བཞི་པོ་དེ་དག་གོ་
ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དམ་དུམ། དུམ་བྲ།

དམ་བ། 1 བ། མཆོག་ལུལ་དུ་བྱུང་བ། གཙུ་པོ། 2 ཆེན་པོ། དེ་ལ་འཇུག་པ་ནི། ཐུགས་ཇེ་ཆེན་པོ་
ལ་ཐུགས་ཇེ་དམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དམ་པ་དུག་ལྷན། སྤྱིན་པ་གཏོང་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། ཏེན་དམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ནས་
གཏོང་བ། དངོས་པོ་དམ་པ་དངོས་པ་མ་ལུས་པར་གཏོང་བ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དམ་པ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་གཏོང་བ། ཐབས་མཁས་དམ་པ་རང་བཞིན་མེད་ཏེ་ཉོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་
པའི་སྟོན་པ་གཏོང་བ། བསྟོ་བ་དམ་པ་ཇོགས་བྱང་དུ་བསྟོ་བ། རྣམ་པར་དག་པ་དམ་པ་ཉོན་
མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པའི་སྟོན་པ་གཏོང་བ་དང་དུག་གོ། རྒྱས་
པ་ཇེ་འེ་ལམ་རིས་ཆེན་མོར་གཟིགས།

དམ་པ་རིགས་བརྒྱ། རིགས་བརྒྱ་དང་དོན་འདྲ།

དམ་པ་གསུམ་ལྷན། སྒྲིང་བ་དམ་པ་སེམས་བསྐྱེད། དངོས་གཞི་དམ་པ་དམིགས་པ་མེད་པ་སྟེ་སྟོང་
ཉིད། མཇུག་དམ་པ་བསྟོ་སྟོན་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་དང་གསུམ། དམ་པ་རིགས་བརྒྱ། རིགས་བརྒྱ་
དང་དོན་འདྲ།

དམ་པའི་ཚོས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས། སྤྱ་བཤད་ནི། དམ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཡིན་ལ། དེས་བསྟན་པའི་
ཚོས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། ཡང་ན། སྤྱིས་བྱ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱང་བའི་ཚོས་
ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། བཤམ། ཡང་ན། དམ་པ་ནི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ་ཚོས་ཀྱང་
ཡིན་པས་དམ་པའི་ཚོས་སོ། །

དམ་པའི་ཚོས་ནི་ཐོག་མར་དགེ་བ་བར་དུ་དགེ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན། མདོ་ལས་དམ་པའི་ཚོས་ནི་

ཐོག་མར་དགེ་བ། བར་དུ་དགེ་བ། ཐ་མར་དགེ་བ། རོན་བཟང་པོ། ཆོག་འབྲུ་བཟང་པོ། མ་
 འདྲེས་པ། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། ཡོངས་སུ་དག་པ། ཡོངས་སུ་བྱང་བ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་
 བློ་སྤྲོད་གསུམ་པོ་དེ་ནི་ཐོག་མར་ཐོས་པས་བག་ཆགས་བཞག་པ་དང་། བར་དུ་བསམས་
 པས་དོན་རྟོགས་པ་དང་། ཐ་མ་བསྒྲུམས་པས་ཉོན་མོངས་མཛོད་གྲུར་བ་ཞི་བ་དང་ཆོས་ཉིད་
 རབ་ཏུ་རྟོགས་པས་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་གསུངས། དམ་ཆོས་ཐོག་ཐ་བར་
 གསུམ་དུ་དགེ་བར་གསུངས་པ་ཡང་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་དང་སྦྲར་བ་
 ཡོད་ལ། གཙོ་ཆེར་བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་སྦྲར་ནས་བཤད་དོ། ཞེས་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་
 མཆན་འགྲེལ་དུ་བཤད་དོ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ནི། ཐོག་མར་དགེ་བ་ཉན་པ་པོ་
 རྣམས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའོ། བར་དུ་དགེ་བ་ནི་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བ་རྣམས་ཆེགས་ཚུང་དུས་
 མཐའ་གཉིས་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དབྱུ་མའི་ལམ་ལ་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པའོ། ཐ་མར་དགེ་བ་
 ནི་ཤིན་ཏུ་འདྲི་མ་མེད་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་
 དང་བྲལ་བ་དང་། ཤིན་ཏུ་འདོད་ཆགས་བྲལ་པའི་མཐར་གྲུར་པའི་ཕྱིར་རོ། རོན་བཟང་པོ་ནི་
 བན་པ་དང་བདེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཆོག་འབྲུ་བཟང་པོ་ནི་མིང་གི་ཆོགས་ལ་སོགས་
 བར་ལེགས་པར་སྦྲར་བ་དང་། ཆོག་ཏུ་འདོན་པ་ཟུར་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པའོ། མ་འདྲེས་པ་ནི་
 འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་བ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་ཆད་མེད་
 པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་བྱུང་བའོ། ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་གྲོལ་
 བའོ། ཡོངས་སུ་བྱང་བ་ནི་རྒྱུད་རྣམ་པར་གྲོལ་བའོ། ཞེས་སོ་ཞེས་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་
 སྤྲོད་ཆ་༣༥༡ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། དདུལ་ཚུ་རྩམ་རྩ་བའི་དཀོན་མཆོག་རྗེས་བྲན་གྱི་མདོའི་
 འགྲེལ་པར། དེའི་དོན་ནི། གྲིང་གཞི་ཐོག་མར་དགེ་བ། མདོ་དངོས་བར་དུ་དགེ་བ། མཐུན་
 འགྱུར་ཡི་རང་ཐ་མར་དགེ་བ། བདེན་གཉིས་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པས་དོན་བཟང་པོ། གོ་བདེ་ཞིང་
 གཟུང་སྦྲེལ་བརྗོད་བདེ་ཞིང་སྟན་པས་ཆོག་འབྲུ་བཟང་པོ། བྱག་བྱ་བཞི་སྟོན་པས་སུ་སྟེགས་
 ཀྱི་ལུགས་དང་མ་འདྲེས་པ། ཞམས་གསུམ་གའི་ཉོན་མོངས་པ་རྩ་བ་ནས་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། རང་བཞིན་ནམ་དག་གི་ཚོས་དབྱིངས་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པས་ཡོངས་སུ་
དག་པ། དུག་གསུམ་གྱི་འི་མ་སྟོ་བྱར་བ་སྟོང་ཐབས་སྟོན་པས་ཡོངས་སུ་བྱང་བ། ལྷ་སྟེགས་
བྱེད་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྟོན་པས་ཉེས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། བཙུག་ལྷན་འདས་
ཀྱིས་ཚོས་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་ནི་ལེགས་པར་གསུངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དམ་པའི་ཚོས་བྱུབ་པ་ལ་མཁས་པའི་མཛད་པ། དམ་པའི་ཚོས་སྐྱབ་པའི་མཛད་པ་ལ་གཟིགས།
དམ་པའི་ཚོས་སྐྱབ་པའི་མཛད་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཞིག་ འོ་ན་དམ་པའི་ཚོས་སྐྱབ་པ་ཚོས་
སྟོང་བའི་ལས་མ་ཡིན་ནམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པར་དེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེས། བཤད་པར་བྱ་སྟེ།
དུས་ཀྱི་མཐར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཆེས་ཉམས་ཤིང་རན་ལྟར་གྱི་སྟོན་ལུགས་ཏེ་འི་མ་ཅན་
དུ་གྱུར་པ་ན། སེམས་ཅན་ལ་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བར་མ་ཟད་ཚོས་སྟོང་བའི་ལས་ལ་སོགས་པ་
སྟེགས་པ་མི་ཟད་པ་གསོག་པའི་གཞིར་འགྱུར་བས། དེའི་བྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྐགས་བཙུ་
ཆེན་སོས་དེའི་ཆེ་བསྟན་པ་རེ་ཞིག་སྐྱབ་པར་བྱེད་དོ། །བསྟན་པ་མེད་པས་ཡིད་རྣུགས་པ་དང་
སེམས་ལྷམ་དགོས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སྟོན་ཅན་དེ་བྱུབ་ནས་ལྟར་མེད་སོས་པ་ཞིག་སྟོན་
མཁན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཤིག་སྟོང་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་རིང་པོར་མི་སོགས་པར་འབྱུང་
བར་འགྱུར་བའི་སྐ་ལྷས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་ཚོས་འབྱུང་ལས་ཀྱང་། ཐབས་
ལ་མཁས་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་ལས། དམ་པའི་ཚོས་སྐྱབ་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་ཚོས་
སྐྱབ་པའང་མཛད་པ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ཏེ་ཚོས་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ན་སྐྱབ་པར་བསྟན་ནས་
སེམས་ཅན་ལ་ཚོས་སྟོང་བའི་ལས་མི་འགྱུར་བར་བྱ་བའི་བྱིར་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
དམ་པས་བསྟགས་པའི་ལས། དགེ་བའི་ལས། མཆིམས་མཛོད་ལས། དགེ་མི་དགེའི་མཆོན་ཉིད་ནི་
རིམ་པ་ལྟར་དམ་པས་བསྟགས་ཤིང་གཞོད་མེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྟེད་པ་དང་། དེ་ལས་བསྟོག་
པའོ་ཞེས་གསུངས།

དམ་པས་སྦྱང་བའི་ལས། མི་དགེ་བའི་ལས།

དམ་ཆོག ། དེ་ལྟར་བཅས་པ་ལྟར་མི་འདའ་བར་ཉམས་སུ་སྦངས་པ་ལ་དམ་ཆོག་ཅེས་བྱའོ། །དམ་

ཆིག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། སྒྲོམ་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བ་སོ་ཐར་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་པའི་བསྐྱབ་པ་བསྐྱང་བ་གཉིས་ལ་སྒྲོ་
གསུམ་ཉེས་སྒྱུད་ལས་སྒྲོམ་པའི་བྱེད་པ་གཙོ་ཆེ་བས་སྒྲོམ་པ་ཞེས་བརྗོད་ལ། རིག་འཛིན་
ཀྱི་སྒྲོར་ཞུགས་ནས་དེའི་བཅས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གཉན་པས་ས་མ་ཡ་ཞེས་པ་མི་འདའ་བར་བྱ་
བས་ན་དམ་ཆིག་ཅེས་བརྗོད་དེ། དེས་ན་སྒྲགས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་དང་དམ་ཆིག་གནད་གཅིག་ཀྱང་
གཙོ་བོར་དམ་ཆིག་ཅེས་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གོང་སྒྲུབ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་གསུང་རོ། །
དམ་ཆིག་གི་རྣལ་འབྱོར། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཉེ། འདི་གསང་
འདུས་ཀྱི་སེམས་དབེན་ཀྱི་དོང་བྱུང་ཡིན། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གསང་འདུས་ལྟར་
རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྷའམ་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པར་དེའི་དོང་དུ་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་
བཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། འཇིགས་བྱེད་ལྟ་བུ་གསུམ་མ། དཔའ་གཅིག་དྲུག་གི་གཞེད་དམར།
རོ་ལངས་བརྒྱད་སྟོར། ཞེད་བྱུ་མ་རྣམས་ལ་རྫོགས་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད། གསང་
འདུས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་དབེན་པ་གསུམ་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། སྒྲུ་ལུས་དང་འོད་གསལ་ལྷུང་འཇུག་
སྒྲེ་རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྷའམ་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །

དམ་ཆིག་གི་བྱག་རྒྱ། རྒྱགས་དམ་ཆིག་གི་བྱག་རྒྱ་དང་དོན་འདྲ། དེ་ལ་གཟེགས།
དམ་ཆིག་གི་བརྒྲས་པ། དམ་ཆིག་གི་བརྒྲས་པའམ་སྟོ་བསྐྱའི་བརྒྲས་པ་ནི། རྒྱགས་གཤིས་ཐོན་ལས་
རྒྱང་འབྱུང་བ་ན་ལྷ་རྣམས་སྟོས། འགོ་དོན་བྱས་ནས། རྒྱང་འཇུག་པ་ན་སྦྲར་ས་ཐོན་ལ་བསྐྱ་
ཞིང་དེའང་ལྷགས་མགོ་བརྗོད་པ་ན་སྟོ་བ་དང་བརྗོད་པ་རྫོགས་པ་ན་བསྐྱའོ། །

དམ་ཆིག་སེམས་དཔལ། རང་ཉིད་ལྟར་གསལ་བའི་སྒྲིམ་སྒྲེ་དང་དེའི་ས་ཐོན་ཀྱི་ཡི་གེ་གཉིས་ཀར་དམ་
ཆིག་སེམས་དཔལ་ཟེར། ཡང་ན་སྒྲུལ་སྒྱུ་རྩོད་ཅེ་སེམས་དཔལམ་སྒྲུལ་སྒྱུ་རྩོད་ཅེ་འཆང་ལ་དམ་ཆིག་
སེམས་དཔལ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དམ་ཆིག་གི་སྐྱད་དོད་ས་མ་ཡ་ལ་ངེས་ཆིག་
གིས་བཞད་པས། ས་མ་ཉི་ཡང་དག་པར་འགྲོ་བ་དང་། སྒྲ་མི་ཉི་འདུ་བ་ལ་འཇུག་པས་ཡེ་ཤེས་
པ་རྣམས་ཡང་དག་པར་འགྲོ་བ་དང་འདུ་བའི་གནས་ཡིན་པས་དམ་ཆིག་ཅེས་བྱ་ལ། སེམས་

ཅན་གྱི་དོན་ལ་སེམས་པས་ན་སེམས་དཔའོ། །ཡང་ན་ནམ་པར་དག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཐ་
སྙད་གངགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་སེམས་དཔའ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མན་སྟེ་ལས། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པར་འགྲོའོ་འདྲོའོ་ཞེས་པ་དམ་ཆོག་གོ། ཞེས་
དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པར་དག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་
ཀྱི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ལོ། ཞེས་གསུངས། བཤ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་གསང་
འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་བྱུང་རྒྱ་མཆོའི་སྤྲིང་པོ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། (བཀའ་
བརྒྱུད) དམ་ཆོག་གི་སྒྲིབ་དོད་ས་མ་ཡ་མི་འདའ་བའི་དོན་ཏེ། རྩས་ཉལ་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
ལས་མི་འདའ་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ལ་སྦྱོང་བ་འཇམ། ཉལ་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དམ་
ཆོག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་སྦྱོང་བའི་ཕྱིར་དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ་བརྗོད་
པར་བྱའོ། ཞེས་འབྱུང་། འདི་སྒྲོར་རྒྱས་པར་ཐེའི་སྤྲལས་རིམ་ཆེན་མོ་༡༩༩ན་ལ་གཟེགས།
དར་གྱི་ཆས་གོས་ལ། ༡ (རྟོང་མ) དར་དཀར་པོའི་སྦོད་གཡོག་ ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་པའི་སྦྲད་དྲིས།
ཅོད་པན། ཟེ་ལྷེར། དར་མཐེང་ཁྲིའི་ཅོད་པན་ལྷག་པ་ནས་ཕྱིར་འབྱུང་བ་གར་གྱི་སྤྱ་དྲུང་དང་
ལྷོ། བྲིས་ཆ་རྟིང་པ་རྣམས་སུ་འབྱུང་བའི་སྦོད་ཁེབས་ལྷ་བྱ་ལ་སྤྱ་དྲུང་སྤྱ་ཡོད་པའོ ༢
ཟེ་ལྷེར། ཅོད་པན། གར་གྱི་སྤྱ་དྲུང་། གསང་ཁེབས། ཆོ་གའི་སྦྲད་དྲིས་རྣམས་སོ། །
དར་ཆ། ༡ རྒྱལ་དར་དང་དམག་དར་སོགས་ལྟ་བུ། ༢ དར་རྒྱས། དར་འབེལ། བཤ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་
ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་རྣམ་ཐར་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་རིམ་སྒྲ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་
༡༡༡ལས། ཐེ་ (བཤ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན) འདིས་ནོར་འཛིན་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ཐམས་ཅད་དུ་
རྒྱལ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྟེལ་བར་མཛད་ཅིང་ལྷག་པར་དབང་ཕྱོགས་གོང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་
འདི་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་སྟོབས་མངའ་ཐང་ཆེ་བས་ཕྱོགས་དེར་ཐེ་རིན་པོ་ཆའི་བསྟན་པ་སྟོན་དུས་ཐེ་
རིན་པོ་ཆའི་བཀའ་བྱམས་ཆེན་ཆོས་ཐེ་མངགས་ཏེ་ཅུང་ཟད་དར་བར་བྱུང་ནའང་དུས་ཕྱིས་
དར་ཆུང་བས་ཐབས་རྩལ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་དར་བར་བྱ་སྟེས་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟེགས་
པ་ན་སེམས་ཆོས་ཐེ་ལ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བཀའ་བབ་ཡོད་པར་གཟེགས་ནས་སེམས་ཆོས་ཐེ་

བཀའ་མངགས་ཏེ་སྤྱོད་ཅིང་གི་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཞིབ་བཞོད་གི་ཕྱག་དམ་རྟེན་སྤྲུགས་
གནང་སྟེ་བཏང་བར་འཕྲིན་ལས་དུས་སུ་བབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དར་ལྗེ་ཀུ། རྩེ་ཙང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་གི་བྱ་པོ་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་
བའི་ཁྱི་ཀའམ་འགྲེལ་བ།

དར་ལ་བབ་བ། ལོ་སྤྱི་མ་ཅུ་དང་ལྔ་བཅུའི་བར་གྱི་མི་ལ། དར་ལ་བབ་པ་ཟེར། ཆོས་ས་གི་འགྲེལ་བ་༩ ཏུ
༡༦༦བཟའ་ས། ལོ་ལྔ་བཅུ་བན་ཆད་ནི་ཤུན་པོའོ། ལོ་སྤྱི་མ་ཅུའི་བར་དུ་ནི་གཞོན་པའོ། བར་
མ་ནི་དར་ལ་བབ་པའོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་འདོད་དོ། ཞེས་གསུངས་སོ། འོན་ཀྱང་དེར་སང་ནི་མི་
རྣམས་ཆེ་རིང་པོར་སྟོད་པས། ལོ་སྤྱི་མ་ཅུ་ནས་དུག་ཅུའི་བར་ཙམ་ལ། དར་ལ་བབ་པ་བཞག་
དགོས་པར་སྟར་རོ།

དལ་འབྲོ་མ། འབབ་ཆུའི་མིང་། རྩེ་གྲུང་ཐང་པས། གཟུར་གནས་རིག་པར་ལྷན་བཤེས། གཞན་གྱི་
ཡོན་ཏན་ལེན་པར་བྱེད། སྤང་ལྗོངས་གཙང་མའི་དལ་འབྲོ་མ། སྤྱང་སྤྱང་ཟེར་ཞིང་མེ་རྟོག་
འཕྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དལ་བ་བརྒྱད། མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་དང་བལ་བ་ལ་དལ་བ་བརྒྱད་ཅེས་བྱའོ། མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།
དལ་འབྲོར་གྱི་ཆོས་བཙུ་བརྒྱད། དལ་བ་བརྒྱད་དང་། འབྲོར་བ་བཅུ་སྟེ་བཙུ་བརྒྱད་དོ། འབྲོར་བ་
བཅུ་ནི། རང་འབྲོར་ལྔ་དང་གཞན་འབྲོར་ལྔའོ།

དལ་འབྲོར་གྱི་མི་ལུས། དལ་འབྲོར་གྱི་ཆོས་བཙུ་བརྒྱད་ཆང་བའི་མིའི་ལུས་རྟེན། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་
བརྒྱད་ཆང་བའི་མི་ལུས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བར་བཤད། མི་ལུས་དང་དལ་འབྲོར་གྱི་མི་
ལུས་ལ་གནས་སའི་བྲང་བར་ཡོད་པའང་ཤེས་པར་བྱའོ།

དྲི་པི་ཀར་གྱི་རྩྭ་ན། (ལེགས་སྦྱར) རོ་བོ་རྩེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་མཚན་ཏེ། བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་དཔལ་
མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཞུ་བ་ཡིན། བོད་དུ་མེ་བས་ནས་ལྷ་སྒྲ་མ་བྱང་རྒྱབ་འོད་གྱིས་ཨ་ཏི་ཤ་
ཞེས་མཚན་གསོལ་བར་བཤད། དེ་ནི་ཕུལ་བྱང་ཞེས་པའི་དོན་རེད།

དེ་བྲ། (ལེགས་སྦྱར) ལྷ་ཡི་འཕ། ལྷ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ལ་གོ་དགོས། སི་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་

ནམས་སྤྱ། ལྷ་ཇས་པའང་བསྐྱར་ཡོད། གྲོག་པའི་ཆེ། དེས་ཡ་ཞེས་བ་ལྷ་བྱར་མཐོགས་པར་
བསྐྱབ་དགོས། ལེགས་སྐྱར་དུ་དེ་བྱ། བེམ་དང་། དེ་བྱེན་སྐྱར་དུ་ divine ཟེད། དེ་བྱེན་སྐྱར་གྱི་
divine ཟེད་པའི་ཆོག་འདི་ཡང་དེས་ཡ་ཉིད་བྱར་ཆག་པར་སྐྱར་ཞིང་། ལེགས་པར་བརྟགས་
ན་དེ་བྱེན་སྐྱར་ནང་ལེགས་སྐྱར་བྱར་ཆག་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ། །

བྱ། 1 ལ་དོན་གྱི་སྤྱ། དཔེར་ན་གང་དུ་འབྲོ་ལྷ་བྱ། 2 རི་ཅམ། ག་ཆོད། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་
ཆེ་དུ་ལ་རྫོགས་པ་ཞེས་བ་ལྷ་བྱ་དང་། དུ་ཞིག་ཅེས་བ་ལྷ་བྱ་ནམས་སོ། 3 དུ་མའི་བསྐྱས་
ཆོག་གཅིག་དུ་བྲལ་ཞེས་བ་ལྷ་བྱ།

དུ་ཀུ་ལ། <དེ་ཀུ་ལ་ཀ> བྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱི་རས་ཏ་ཅང་སྐབ་ལ་འཇམ་པ་ཞིག་གི་མིང་། འདི་ལེགས་
སྐྱར་གྱི་དེ་ཀུ་ལ་ཀ་ཆོག་བྱར་ཉམས་ཏེ་དུ་ཀུ་ལ་བརྫོད་པར་སེམས། དེ་ཀུ་ལ་ཀ་ཞེས་ཐད་
སྐྱར་བྲས་ན་སྤྱི་བ་མེད་ཟེད། གོས་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་གྲོན་ན་ནང་གི་ཁ་དོག་སོགས་མི་སྤྱི་བ་
པས་དེ་སྐྱར་ཅེས་བྲལ། །

དུ་ཀུ་ལའི་གོས། དུ་ཀུ་ལ་ཞེས་པར་གཟིགས།

དུ་ཀུ་ལའི་གོས། (འདུལ་བ) ཅུ་ལས་བྱས་པའི་གོས་གྱི་རིགས་ཤིག་ལ་ཟེར་ཏེ། ཅུ་འི་རྣམ་པ་ལས་བྱས་
པའི་གོས་ནི་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་ཡིན་ཏེ། གཅང་བ་དང་ཡང་བ་བགོས་ན་རང་གི་འདོད་པའི་ལྷ་
མཛོད་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དེའི་བྱིར་དེ་ཡང་མལ་གྱི་གམ་དུ་གཞག་པར་འོས་པ་རིགས་པ་ཡིན་
གྱི་ཆེན་པོ་ལ་འོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་མན་ཆེགས་གྱི་འབྲེལ་པར་གསུངས།
ཆོས་གོས་གྱི་རྒྱར་རུང་པའི་གོས་བདུན་གྱི་ནང་དུ་འདྲ། དུ་ཀུ་ལའི་གོས་ཞེས་སྐྱར་སྟེ། བལ་
གོས། ཤུལ་གོས། ཟུར་མའི་གོས། དུ་ཀུ་ལའི་གོས། རས་བལ་གྱི་གོས། ཀོ་དམ་པའི་གོས།
ཉེ་འོག་གི་གོས་ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྲེད་ལས་གསུངས།

དུ་བ། དུད་པ། དུ་བ་ཡང་རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་རྩ་ལྷོ་ ལུ་ཨ། > བྱར་ཆག་པ་ཡིན་ནམ་སྤྱམ།

དུ་རུ་ཀ། 1 ཨ་ཀ་རུ་ནག་པོའི་མིང་དུ། རྒྱལ་མཆོག་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་གསུང་། 2 ཨ་ཀ་རུའི་སྤྱིའི་
མིང་། 3 དུ་རུ་ཀ་ནི་སི་ལྷ་ཞེས་བ་སྟེ། ཤིང་ཞིག་ལས་བབས་པའི་རྩས་དེ་ཞིས་པོ་ཞིག་གི་མིང་།

ཡིན་པར་ཡང་བཤད། 4 ལྷ་མོའམ་སོག་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་སྒོས་ཀྱི་མིང་རོ། །དུ་ཅུ་ཀ་ནི་ལྷ་
 མོའམ་སོག་པོའི་མིང་ཡིན་པས། དེ་དག་ནས་བྱུང་བའི་སྒོས་དགར་ལ་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་མིང་
 གིས་དུ་ཅུ་ཀའམ་སོག་སྒོས་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ལ། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་
 མོའི་ལམ་རིམ་བརྟུང་བའི་ལས་བཤད་དོ། །འདི་ལ་དུ་ཅུ་ཀ་དང་། དུ་ཅུ་རྩ། དུ་ཅུ་ཤ་ དུ་ཅུ་སྒྲ།
 དུ་ཅུ་སྒྲ། དུ་ཅུ་སྒྲ་སོགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་ཤིག་འབྱུང་ཡང་། དུ་ཅུ་དག་པར་སེམས་སོ། །
 དུ་ཅུ་ཅུ། (འདུལ་བ) ཁྱོས་པའི་སྒྲའི་རྣམ་པ་ཞིག་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ཙྴ ༡༩༩༧༩ལས། དུ་ཅུ་ཅེར་
 ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱོ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་དུ་ཅུ་ཅེར་ཞིང་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 དུ་ཅེ། དུ་ཅེ་བ་ལ་གཟིགས།
 དུ་ཅེ་བ། མོའི་ཤུགས་མ་ཉམས་པར་རྒྱན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བའི་དོན། དཔེར་ན་འབྲུག་དུ་ཅེ་བ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། དུ་ཅེ་བ། དུ་ཅེ། ལུ་ཅེ། ལུར་ཅེ། ལུར་ལུར་རྣམས་དོན་གཅིག
 དུག་རིགས་དགྲ། དུག་རིགས་དགྲ་ནི། ༡ ཀ་ཀོ་ལ། (འདི་བྱ་རིག་གི་རྒྱུ་པ་འདྲ་བའི་དུག་རིགས་ཤིག)
 ༢ ནག་པོ་བཅེགས་པ། (འདི་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་འཐབས་པ་ན་འབྱུང་བ་སྟེ། རི་མ་ལ་ཡང་ཀ་ཀོ་
 ༡དང་ཕྱི་གི་ལེ་རའི་རི་བོ་རྣམས་སུ་སྟེའོ) ༣ ཏ་ལྷ་ཏ་ལ། ༤ བརྟན་པའི་དུག་ ༥ སོ་སྟེ་གེ་
 ཡ། ༦ ཆངས་པའི་བྲ། ༧ རབ་དུགས་ལ་བ། ༨ འཛོམས་བྱེད་སྟེ་བ། ༩ བེ་འུ་ལྷེ་བ་ལྷ་བྲ་ལྷེ་
 དགྲའོ། །ཞེས་མདོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 དུག་གསུམ། འདོད་ཆགས། ཞེ་སྤང་། གཏི་སྤྱད་དང་གསུམ། སྒྲ་བཤད་ནི། དུག་གིས་རང་གཞན་སྤྱད་
 བསྐྱལ་ལ་སྒྲོར་བ་དང་མཐར་སོག་གཙོད་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིས་ཀྱང་རང་གཞན་ཀྱང་
 སྤྱད་བསྐྱལ་ལ་སྒྲོར་བ་དང་ཐར་པའི་སོག་ཙེ་གཙོད་པར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་སོ། །
 དུགས་ཁང་། (འདུལ་བ) 1 ཁྱུས་ཁང་གི་མིང་། ལུང་ཁུ་བ་༼ བ་བ་ ༡༩༠༡བ་༩ལས། དགེ་སྟོང་དུགས་
 ཁང་དུ་ཁྱུས་བྱ་བའི་བྱ་བ་གང་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སྟོང་རྣམས་ལ་དུགས་ཁང་
 དུ་རྗེས་སུ་གནང་བ་ཡང་རྒྱགས་པའི་བྱིར་མ་ཡིན། དེགས་པའི་བྱིར་མ་ཡིན། བརྒྱན་པའི་བྱིར་
 མ་ཡིན། འབྲུལ་བའི་བྱིར་མ་ཡིན་གྱི་ལུས་འདི་གསོ་བའི་བྱིར་བྱིར་རོ། །དུགས་ཁང་ལ་ཡོན་

ཉན་ནམ་པ་ལྟ་སྟེ། རྩལ་དང་བྲི་མ་འབྲང་། བགས་པ་དང་མདངས་གསལ། བགས་པ་ལ་ནད་
ཡོད་པ་རྣམས་འབྱིན། རྒྱུད་དང་བད་ཀྱན་རྣམས་མེད་པར་བྱེད། རྩལ་ཁང་ནི་ནད་མེད་པར་
བྱེད་པའོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དགེ་སློང་དྲུགས་ཁང་གི་ནད་དུ་ཞུགས་ནས། གཏམ་སྒྲ་ཆོགས་
མི་བྱ། གཏམ་མི་རིགས་པ་མི་བྱ། སྒྲོད་ལམ་གཉིས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པའི་ཅང་
མི་སྒྲ་བའམ། དེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་ལ་སྟེ། དེ་ནི་དྲུགས་ཁང་གི་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ ༣༠༧ བ ༣ ལས། དེ་སྟེ་དྲུགས་ཁང་དུ་ཞུས་བྱེད་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ན་ནད་པར་
སྤར་ཡངས་ནས་མཁའ་པོ་དེར་དྲུགས་ཁང་དུ་ཞུས་མཛད་ཀྱིས་ཆར་གསོལ་ཞེས་བསྟོན་པར་
བྱ། ལྷན་ཅིག་སྒྲོད་པས་མཁའ་པོའི་ཕྱིར་དུ་དྲུགས་ཁང་དུ་སྒྲན་དང་ཁྱིུ་དང་། རིལ་བ་སྒྲི་
རིངས་དང་། ཞུས་རས་དང་དྲུགས་ཁང་གི་ཡོ་བྱད་གཞན་གང་ཡང་རུང་སྟེ་ཁྱེར་ཏེ་མཁའ་པོ་
མཐུན་དུ་བྱས་ནས་དྲུགས་ཁང་དུ་འདོང་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །² བསྒྲན་དར་སྒྲ་
རམས་པས། བསྟོན་ཁང་གི་མིང་ཡང་ཡིན་ཟེར་ཞིང་། གདུགས་ཁང་ཞེས་བྲིས་སོ། །འདི་ལ་
དབྱེད་པར་བྱ་འདི་ཡོད་དེ། ལུང་ཞུ་བ་ ༩ བ ༡༧ འཇུག་ལས། ཁང་བྱ་བཅེགས་པ་དང་། བསྟོན་
གང་དང་། ཆར་མང་དང་། བཀའ་ས་དང་། འཆགས་དང་། དྲུགས་ཁང་དང་། ཞེས་བསྟོན་གང་
དང་། དྲུགས་ཁང་གཉིས་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དུང་དཀར་གཡས་འབྲིལ། བཟ་ལིས་རྟགས་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རིན་པོ་ཆེའི་བྲེ་བྲག་ཅིག་གང་
ན་ཡོད་པ་དེར་དཔལ་དང་འགྱོར་བ་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་བཞུ་
ཆོགས་སུ་གསུངས་སོ། །གཡས་སུ་འབྲིལ་བ་ཡང་ཟེར། སྒྲོང་རྫོལ་སྒྲ་མའི་རིན་པོ་ཆེ་བརྟག་
ཐབས་ལས། གཡས་འབྲིལ་གསུང་སྐད་ཐོས་པས་ནད་རིགས་སེལ། །ཁྱིམ་དུ་བཅད་ན་འཐབ་
རྩྭ་མེད་ཅིང་མཐུན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དུང་དཀར་གཡོན་འབྲིལ། དུང་དཀར་གཡོན་འབྲིལ་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དུང་དཀར་དེ་ཡིན། དེ་ནི་ཤིན་
ཏུ་འཕོལ་ཞིང་མང་། སྒྲོང་རྫོལ་སྒྲ་མའི་རིན་པོ་ཆེ་བརྟག་ཐབས་ལས། གཡོན་འབྲིལ་དུང་ཁ་
ཆེར་མ་ཅན་སོགས་ཡོད། །དུང་སྐད་ཡིན་ཕྱིན་རྫོལ་ཆ་ཀུན་ལས་མཐོ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

དུང་ངེ། དུང་ངེ་བ་དང་འབྲ། རྫོ་རྫོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། ཁྱི་ཀན་ཟན་ལ་འདུ་བ་ལྷར་འཁོར་བའི་ཕུན་
ཚོགས་ལེ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་དུང་ངེ་རྫོང་པའི་བརྒྱབ་སེམས་མཁུན་པོ་དེ་ཡང་འདིར་
འདུག ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དུང་ངེ་བ། ངམ་ངམ་ཤུགས་ཤུགས་ཀྱི་རྫོ་སོས་པ་ཞིག རྒྱལ་མཚོག་ལྷ་པའི་རང་རྒྱས་དུ་ཀླ་ལས་གོས་
བཟང་ལས། རང་ངོས་ནས་མཚན་ཉིད་ལ་ཤེས་འདོད་ཡེ་མེད། སྤྲུགས་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྤྱེ་དུ་
མའི་རྒྱུད་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ཆོ་ག་ལག་ལེན་ལས་རབ་འབྱུངས་འདྲ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་
རྒྱ་རྒྱུད་ན་སྤྲུགས་པ་དུང་ངེ་བ་ཡོད་ཀྱང་རང་དབང་མེད་པས་བཀའ་བསྟན་ཞུ་བའི་ཤུགས་བྲས།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དུང་ངེ་བ་འདི་དུང་དུང་བ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་དགོས་པ་འདུག་
སྤྲུལ་ཡང་དབྱེད་རོ། །

དུང་ཆེན། འདི་ལ་རག་དུང་ཡང་ཟེར། རག་ལས་བཅོས་པའི་དུང་ཆེན་པོ་དང་དེང་སང་དགོན་པ་ཁག་
གིས་བདེ་སྦྱོང་བྱེད་པ་དེའོ། །འདི་ལྷགས་པོ་འབྲུག་༡༠༩༠ལོར་རྩོ་མོ་རྩོ་མོ་དུ་བྱོན་སྐབས་
ཐེབས་བསྐྱེད་སྤྱད་ཆེད་མངགས་ཀྱིས་སྤར་མེད་གསར་དུ་བཅོས་པར་བཤད་དེ། ལྷ་སྐབ་བས།
རྩོ་མོ་རྩོ་མོ་ལོར་རྒྱུས་ལ་ལྷ་བཙན་བྱང་རྩལ་འོད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་བཀོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་
བཅས་ལྷགས་པོ་འབྲུག་༡༠༩༠ལོར། ཞང་ཞུང་མཐོ་ལྗོང་གསེར་གྱི་ལྷ་ཁང་དུ་བྲག་ཐེབས།
ད་ལྷ་པོད་པ་ཆོས་རག་དུང་རིང་པོ་གཏོང་བ་འདི་དེ་དུས་ཆེད་གཏད་བཅོས་པར་གྲགས་ཤིང་།
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ། རག་དུང་ཡང་སྤར་མེད་པ་ལ་རྩོ་མོ་སྤྱན་འཛེན་པའི་བྱིར་བཅོས་
ཉེ་ལོ་པཎ་སྤྱན་འཛེན་གྱི་དུང་ཞེས་གྲགས་གསུངས་འདུག་ཅེས་གསལ།

དུང་དུང་བ། 1 ངམ་ངམ་ཤུགས་ཤུགས་ཀྱི་རྫོ་སོས་པ། 2 ཡིད་འཁྲལ་བ། སེམས་ལ་འགྲུལ་སྦྱོང་
ཐེབས་པའི་ཆོར་སྤར་སོས་པ། དཔེར་ན་མོས་གྲུས་དུང་དུང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 བཅེ་དུང་།
བཅེ་སེམས། ཤ་ཆའི་ཆོར་སྤར་སོས་པ་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཤུགས་ཤིག

དུང་ཁ། དུང་ཟེག་གི་ཁ་བ།

དུང་ཁ་དང་སོལ་ཁ། དུང་ཟེག་གི་ཁ་བ་དང་། སོལ་བ་ཞིབ་མོར་བརྒྱུངས་པའི་ཁ་བ།

དུད་འགྲོ། ཉི་ཅ་ཀ་ དུད་པ་སྟེ་སྒྱུར་ཏེ་འགྲོ་བའི་སེམས་ཅན་སྤྱི་ལོ་མིང་། སྒྲ་བ་ཤད་ནི། མཆིམས་མཛོད་ལས། དུད་ཅིང་འགྲོ་བས་ན་དུད་འགྲོ་སྟེ། ཉི་ཅ་ཀ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ་ཞེས་གསུངས། ཡང་ཉིར་སྤེལ་སྒྲ་ཐུར་གསེག་གས་ཐད་ཀའམ། འབྲོག་པོ་ལ་འབྲུག་པས་འགྲོ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཤས་ཆེ་བ་ལས་བཀྲགས་པར་སྤང་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་།

དུད་འགྲོ་འདེབས་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ་ལོ་བཅུ་དགུ་བ། དུད་འགྲོ་འདེབས་པའི་ལྷུང་བྱེད་གྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སློང་གིས་གཞན་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་འཇུག་རང་གཞན་ཐུན་མོང་གི་དོན་དུ་ཆུ་དང་ས་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་སྟོག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སྟོག་ལ་མ་སྟོས་པའི་བསམ་བསམ་ལོངས་སྟོང་པས་གཞི་མའི་ཞར་ལ་དུད་འགྲོ་ཤི་བ་ལས་སྒྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤང་གཞི་ནི། ལུལ་གྱི་ཤུལ་འདུན་པས་སྟོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཆུ་ས་ལ་འདེབས་པར་བྱེད་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་དུད་འགྲོའི་སྟོག་ལ་གཞོད་པའོ། །འདི་ལ་འདེབས་པའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱང་ཟེར་རོ། །

དུད་འགྲོ་སྟོང་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ་ལོ་ཞེ་གཅིག་པ། རང་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་ཆུ་སོགས་ལ་མ་བརྟགས་པར་ལོངས་སྟོང་དེ་སྟོག་ཆགས་ཤི་བའོ། །

དུད་འགྲོ་གསོད་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ་ལོ་རེ་དུག་པ། དུད་འགྲོ་གསོད་པའི་ལྷུང་བྱེད་གྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སློང་གིས་དུད་འགྲོ་དེ་གཞི་མའི་ཞོར་མ་ཡིན་པར་གསོད་སེམས་གྱིས་རང་ངམ་བསྟོས་པས་བསམ་དེ་དུད་འགྲོ་ཤི་བ་ལས་སྒྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་བྱ་རོག་བསམ་དཔལ་སྤང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་དུད་འགྲོའི་སྟོག་ལ་གཞོད་པའོ། །

དུད་ཆང་། ཁྲིམ་ཆང་། མི་ཆང་། འདི་ལ་ཁྲིམ་དུད་ཅེས་ཀྱང་ཟེར། དུད་ཆང་ནི། དུད་པ་གནས་དུ་གཏོང་མཁན་གྱི་ཁྲིམ་ཆང་ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་ཁྲིམ་ཆང་གཅིག་ལ་ནང་མི་མང་ཉུང་རྗེ་ལྟར་ཡང་ཐབ་གཅིག་རང་དུ་མེ་གཏོང་བས། སྤྱིར་བཏང་དུད་ཆང་ཞེས་པ་ཁྲིམ་ཆང་གཅིག་ལ་གོ་དགོས།

དུབ། ལུས་ངལ་བའམ་ཐང་ཆད་པ།

དུམ་སྤྱེས་མ། <ཁ་རྩོམ་> ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཞིག་སྤྱིར་དུམ་སྤྱེས་ཞེས་པ་དུམ་བྱ་ལས་སྤྱེས་པ་ཞེས་པའི་

དོན་རེད། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཞིབ་པར་ད་དུང་ཡང་དཔྱད་དོ། །

དུར་ཁ། དམར་པོ་དང་འདུས་པའི་སེར་པོ་ཤས་ཆེ་བའི་ཁ་དོག་མཆིམས་མཛོད་དང་མཛོད་རྟེན་ག་ཐར་
ལམ་བྱེད་གཉིས་ཀར་གསལ།

དུར་ཁོད། རོ་སྤོག་པ་དང་སྤྱོད་པའི་གནས།

དུར་ཁོད་ཀྱི་ཆས་བརྒྱད། ཁོ་པོ་སྤྱིའི་ཆས་བརྒྱད། བལོ་བའི་གོས་གསུམ་ནི་མི་སྤྲགས་ཀྱི་གཡང་གཞི།

སྤང་ཆེན་གྱི་ཀོ་རྫོག་སྤྲག་སྤྲགས་ཀྱི་གཡག་ཐབས་ཏེ་གསུམ་སོ། །གདགས་པའི་རྒྱན་གཉིས་

ནི་སྤྲལ་རྒྱན་དང་། ཐོད་པའི་རྒྱན་ནོ། །བྲུག་པའི་རྩས་གསུམ་ནི་སྤྱིན་མཚམས་ལ་ཐལ་ཆེན་

ཀྱི་ཆོམ་བྲ། མཁུར་ཆོས་ལ་རྟའི་ཐིག་ལེ། རྫོག་མར་ཞག་གི་ཐོ་རིས་རྣམས་སོ། །སྤྲལ་རྒྱན་

ཡང་རྒྱལ་རིགས་ལ་སྤྲལ་དཀར་ཁའི་དབྱ་རྒྱ། རེ་བུ་རིགས་ལ་སེར་ཁའི་སྤྲལ་རྒྱ། བྲག་

ཐའི་རིགས་ལ་དམར་ཁའི་མགུལ་རྒྱ། དམངས་རིགས་ལ་ནག་ཁའི་སྤྲལ་རྒྱ། བཤོལ་བའི་

རིགས་ལ་ལྗང་ཁའི་བྲུག་གདུབ་དང་ཞབས་གདུབ་བྲུས་པའོ། ཐོད་པའི་རྒྱན་ལའང་། ཐོད་པ་

སྤྲལ་པའི་དབྱ་རྒྱན་དང་། རྫོན་པའི་སེར་ལ་ཁ། ཆལ་བྲུས་དབྱང་རྒྱན་བྲུས་པའོ། །

དུར་ཁོད་བརྒྱད། རྫོ་རྩེའི་ར་བ་མེ་རི་དང་བཅས་པའི་བྱི་རོལ་གྱི་དུར་ཁོད་བརྒྱད་ནི། ཤར་དུ་གཏུམ་དག

ལྟོར་ཀོང་དུས་ཅན། ལུབ་ཏུ་དོ་རྩེ་འབར་བ། བྱང་དུ་ཆང་ཆིང་འཁྲིགས་པ། བྱང་ཤར་དུ་ཏ་ཏ་

དགོད་པ། ཤར་ལྟོར་བཏ་ཤིས་ཆལ། ལྟོ་ལུབ་ཏུ་སྤྲལ་པ་དག་སོ། ལུབ་བྱང་དུ་ཀི་ཀི་ཀི་ཀི་

སྤྲལ་པ་རྣམས་སོ། །དུར་ཁོད་ཀྱིས་བདག་མེད་པ་མཚོན་པར་གསུང།

དུར་ཁོད་ཀྱི་རས། རོ་གཏུམ་བྱེད་ཀྱི་རས། རོ་རས།

དུར་ཁོད་བསིལ་བའི་ཆལ། བསིལ་བའི་ཆལ་གྱི་དུར་ཁོད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དུས་ཀྱི་ཀུན་སྤོང་། བྱ་བ་གང་ཞིག་དང་དུས་མཉམ་པའམ་མཉམ་དུ་འཇུག་པའི་ཀུན་སྤོང་ལ་ཟེར། དེ་

ཡང་བྱ་བ་དེ་ལ་པན་ཐོགས་བྱེད་མཁན་གྱི་ཀུན་སྤོང་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ཟེར་ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས།

ཀུན་སྤོང་རྣམ་གཉིས་རྒྱ་དང་ནི། །དེ་ཡི་དུས་ཀྱི་སྤོང་ཞེས་བྲ། །གཉིས་ལས་དང་པོ་རབ་འཇུག་

བྱེད། །གཉིས་པ་རྩེས་སུ་འབྲུག་བྱེད་ཡིན། །དེའི་ཐད་ཀྱི་མཆིམས་མཛོད་༣༥༡ལས། །ཀྱང་
སྒོར་གཉིས་པོ་དེ་དག་ལས་དང་པོ་རྒྱའི་ཀྱན་སྒོར་ནི་ལས་ལ་དང་པོར་རབ་ཏུ་འབྲུག་པར་བྱེད་
པའི་རྒྱ་སྒྲོར་བ་ལྟ་བུའིན་ལ། །གཉིས་པ་དུས་ཀྱི་ལས་བྱ་བའི་དུས་སུ་མཐུན་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་རྩེས་སུ་འབྲུག་པར་བྱེད་པ་དངོས་གཞི་ལྟ་བུའིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མཆན་ཀྱི་རྣམ་གྲངས། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། རྟོག་མའི་མགོན་པོ། གདོད་མའི་མགོན་
པོ། རིགས་མེད་པ། རྣམ་ཀྱང་མཆོག་ལྷན། གཉིས་མེད་སྟོན་པ། བཞི་ལྷན་པ། ཤེས་ལྷན།
ཤེས་བྱའི་བདག་ཉིད་མཆོག་འཛོམས། བདེན་དོན་རྣམ་པ་བརྩུག་ཉིས་ཅན། ཕྱི་ནང་གཞན་
གསུམ་བདག་ཉིད་ཅན། དཔལ་ལྷན་སྐྱེས་དཀྱིལ་འཁོར་གཙོ་བོ་རྣམས་སོ། །
དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྷན་པར་གྱུར་པ། ཤི་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྐྱབ་པ་ཤད་དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྷན་
པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།
དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྷན་པ། ཤི་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྐྱབ་པ་ཤད་ནི། དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྷན་པར་
གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འཆོ་བའི་མཐའི་དུས་ཏེ་འཆི་བའོ། །ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ངོ་བོ་ཉིད་དེ། དུས་ཀྱི་ཆོས་འཆི་བ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ཞེས་འདུལ་
བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༩ ཚུ ༡༥༦ནང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཏོ། ཤིའོ་ཞེས་པ་འཇམ། ཤི་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།
དུས་ཀྱི་སྤྲང་ཆར། དུས་རྟོག་འབབ་པའི་སྤྲང་ཆེ་ལྟ་བུའི་ཆར་བཤིལ།
དུས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་། དུས་བྲན་གསོ་སྦྱོང་དང་འབྲ།
དུས་འཁོར། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐྱེ་མདོག་ཕྱག་མཆན་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་ནི། སྐྱེ་མདོག་སྟོན་
པོ་ཞལ་བཞི་ཕྱག་ཉེར་བཞི། །རྩ་ཞལ་ནག་ཅིང་གཡས་དམར་གཡོན་དཀར་བ། །རྒྱུ་ཞལ་
མེར་ཞིང་མགིན་པ་གསུམ་དང་ལྷན། །གཡས་གཡོན་ཕྱག་པ་སྟོང་མར་དཀར་པོ་བྱག་། །དབྱུང་
པ་སྟོང་མར་དཀར་པོ་གཉིས་གཉིས་ཏེ། །ཕྱག་ནི་སྟོང་མར་དཀར་བཞི་བཞི་ཡི། །སོར་མོ་ལྷ་
ནི་སེར་དཀར་དམར་ནག་ལྷང་། །སོར་མོའི་ཆོག་གསུམ་ནག་དམར་དཀར་པོའོ། །གཡས་པ་

དུས་འཁོར་གྱི་དབང་བཅུ་གཅིག དབང་བཅུ་ལྷག་ནི། གྲིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བཅུ། བོང་
མའི་དབང་བཞི། བོང་ཆེན་གྱི་དབང་བཞི། རོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་དབང་དང་
བཅུ་ལྷག་གོ།

དུས་ལོའི་གྲི་དབང་བཅུ་དྲུག དབང་བཅུ་གཅིག་བཟང་ཚུ་ལ་ནི། གྲེས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན།
 དེའི་སྟེང་། ལོང་མ་ལོང་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་བྱམ་དབང་སོགས་བསྟོམས་ནས། བྱམ་དབང་། གསང་
 དབང་། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ཞེས་གསུམ་དུ་བཞག་ནས། ལོང་མའི་བཞི་པ་ཤེར་དབང་
 དུ་བསྟུས། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་ལོང་ཆེན་གྲི་དབང་བཞི་པ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་གོ།

དུས་འཁོར་གྱི་བྲིས་པ་ལྟར་འབྲུག་པའི་དབང་བདུན། བྲིས་པ་ལྟར་འབྲུག་པའི་དབང་བདུན་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཞིགས།

དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པའི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་བཤད་པའི་
སྒོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་ནི། དང་པོ་རྒྱུད་དཀྱིལ། དེ་ནས་མེ་དཀྱིལ། རྩེ་དཀྱིལ། ས་
དཀྱིལ་ནམས་རྒྱལ་པོ་ནམས་སོ། དཀྱིལ་འཁོར་སྲ་མ་སྲ་མ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་། བྲི་མ་བྲི་མ་དབག་
ཆད་སྒོར་སྒྲག་ལྷ་བརྩེ་འཕྲུ་བའོ། ས་དཀྱིལ་དེའི་དབུས་སུ་འདི་རྒྱལ་པོ་དེ་རབ་དབྱེ་བས་
རྒྱལ་པོ་དྲོ་ཆེ་ཅེ་ལྷ་ལྷ་བུ་དུ་ལྷ་དང་ལྷན་པ། ཁ་དོག་ཤར་ཕྱོགས་ཨི་ཐུ་ལྷོ་ལ་སྒྲོན་པོ། ལྷོ་ཕྱོགས་
པ་རྒྱ་རྒྱ་ག་དམར་པོ། ལུབ་ཕྱོགས་ཀ་ཤེ་ཏ་མེར་པོ། བྱང་ཕྱོགས་རྩ་ཤེལ་དཀར་པོ། དབུས་
མར་གད་ལྷང་ཁུའོ། མཛོན་པ་མཛོད་ནས་དེ་རབ་དེ་ཉིད་གསེར་གྱི་དེ་བདུན་དང་རོལ་པའི་
མཆོ་བདུན་གྱིས་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བསྐྱོར་ནས་ཡོད་པར་བཤད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་དང་པོ་སྒྲིང་
བདུན། དེ་ཡི་མཐར་མཆོ་བདུན། དེའི་མཐར་དེ་བདུན་གྱིས་ཁོར་ཡུག་ཏུ་སྒྲེལ་མར་རྒྱལ་པོར་
བསྐྱོར་ནས་ཡོད་པའོ། སྒྲིང་བདུན་ནི། རྒྱ་བའི་སྒྲིང་། འོད་དཀར་སྒྲིང་། རབ་མཆོག་ཀྱ་ཤེལ་
སྒྲིང་། མེའམ་ཅའི་སྒྲིང་། ཁྲུང་ཁྲུང་སྒྲིང་། དག་པོའི་སྒྲིང་། འཛམ་སྒྲིང་ཆེན་པོ་དང་བདུན་ཡིན་
ནོ། མཆོ་བདུན་ནི། སྒྲང་ཅིའི་མཆོ། མར་གྱི་མཆོ། ཞོ་ཡི་མཆོ། འོ་མའི་མཆོ། རྩ་ཡི་མཆོ།
ཆང་གི་མཆོ། བ་ལྷ་ཅན་གྱི་མཆོ་དང་བདུན་ནོ། རི་བདུན་ནི། འོད་སྒྲོན་ཅན། མཐུ་པ། ལྷོ།
ནོར་བུའི་འོད། རོ་ཤ། བསེལ་དེ། རྩས་ཀྱི་དྲོ་ཆེ་པ་ལམ་ལས་བྱུབ་པའི་ལྷགས་དེ་ནག་པོ་སྒྲེ་
དེ་བདུན་ཡིན་ནོ། མཛོར་བསྐྱས་ཏེ་བཤད་ན། དཀྱིལ་དུ་དེ་རབ། དེའི་མཐར་སྒྲིང་བདུན།
དེའི་མཐར་མཆོ་བདུན། དེའི་མཐར་དེ་བདུན། དེའི་མཐར་ཤར་ཕྱོགས་འཕགས་སོ། ལྷོ་འཛམ་
བུ་སྒྲིང་། ལུབ་བ་ལང་སྒྲིང་། བྱང་སྒྲེལ་མི་སྒྲན་ཏེ་སྒྲིང་བཞི་དང་། སྒྲིང་གཤོག་གས་སྒྲན་བརྒྱུད་
དེ་བརྩུག་ཉེས་གྱིས་ཁོར་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བསྐྱོར་ནས་ཡོད་དོ། ལྷོ་འཛམ་བུ་སྒྲིང་འདི་ཉིད་ཀྱང་
ཆ་བྱག་ཏུ་བྲེ་བ་ལ། གངས་ལྷན། ཤལ་ལ། རྩ་ནག་ལ། བོད། འཕགས་ཡུལ་ནམས་སོ། རྒྱུད་
དཀྱིལ་ནས་ས་དཀྱིལ་བྲེད་མན་ཆད་དུ་དཔྱལ་བ། ས་བྲེད་སྒྲེད་མ་ལ་གོང་འོག་གཉིས་ལས་

འོག་མར་སྒྲ། གོང་མ་ལ་ལྷ་མིན། སའི་སྟེང་དུ་མི། ལུན་པོའི་ཅེ་མོར་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི།
མགྲིན་པའི་སྤུམ་ཆ་མན་ལ་འདོད་ལྷ་གཞན་རྣམས་གནས། དེ་ནས་གཙུག་ཏྲར་གྱི་འོག་གི་
བར་ལ་གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་དང་། དེ་ནས་གཙུག་ཏྲར་གྱི་ཅེའི་བར་
དུ་གཟུགས་མེད་རིགས་བཞི་གནས་སོ། །རི་རབ་ཀྱི་མགྲིན་པ་དང་། རི་རབ་ཀྱི་གདོང་།
རི་རབ་ཀྱི་གཙུག་ཏྲར་ཟེར་བ་རྣམས་རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་གི་བར་སྤང་ལ་བཅུ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
སྟོང་ཚོལ་སྒྲ་མ་གསུངས། ལུང་སྒྲ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་དང་སྟོང་ཚོལ་སྒྲ་མའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་
ཏེ་བཀོད། འདི་སྟོང་དོགས་གཅོད་ཅུང་ཟད་ཅིག་སྟེ་སྤང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོའི་གཡལ་སེལ་
ན་ན་བ་ན་གསལ་ལོ། །

དུས་གཅིག་མདོ་རྒྱད་རྣམས་སྤྱ། འདི་སྟོང་བདག་གི་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན། ཞེས་པའི་དུས་གཅིག་
གི་དོན་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དུས་གཅིག་གི་ཆེ་ན་རྒྱད་འདི་ཐོས་པ་གཞན་དུ་ནི་རྒྱད་
གཞན་དག་ཐོས་པའོ། །ཞེས་པ་འདི་ས་ནི་སྤྱད་པ་པོ་བདག་ཉིད་ཐོས་པ་མང་བར་བསྟན། ཡང་
ན་ལན་ཅིག་གི་ཆེ་འདི་ཐོས་ཀྱི་དུས་གཞན་དུ་ནི་མི་ཐོས་པའོ། །ཞེས་པ་འདི་ས་ནི་རྒྱད་རྟེན་
བར་དགའ་བར་བསྟན། ཡང་ན་དུས་གཅིག་སྟེ། སྟོང་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་འདི་ཐོས་པའོ་ཞེས་
པ་སྟེ། འདི་ས་ནི་སྤྱད་པ་པོ་ཤེས་རབ་བྱུང་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་ནོ། །རྗེའི་འགྲེལ་
པ་བཞི་སྤྲུགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

དུས་གཏོར། དུས་ཉེར་དགུ་ལྷ་བྱ་ལ་ཐོར་ཏུ་འཕངས་པ་ལ་གདབ་གཏོར་རམ་སྟེབ་གཏོར་ཟེར།

དུས་མཐའི་སྟོང་ཅིག་མ། དུས་ཀྱི་བྱང་བའི་མཐར་ཐུག་པ། ། (དགེ་ལུགས་) སྤྱི་སྤྱད་ར་མ་ཞིག་གིས་སེ་
གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་ཡུན་ཆོད་ལ་ཆ་དུག་ཅུ་ཙུང་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་ཟེར། དཔལ་
ལྷན་སྒྲུབ་པའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། ཆོས་མཛོན་པའི་གཞུང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་
ཨ་རྒྱ་ཡ་ཀ་རའི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་སོགས་སུ་འདེད་བཞིན་དུ་གསལ། 2 (བཀའ་རྟོན) སྤྱི་སྤྱད་
བྱ་སྟོབས་དང་ལྷན་པས་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་ལ་སྟོང་ཅིག་མ་དུག་ཅུ་ཙུང་བཞི་འདའ་བས་དེའི་
ཆ་གཅིག་ལ་བཞེད། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་ཙུང་པ་ལས། སེ་གོལ་དུག་

ཅུ་བཞིར་དབྱེད་ཆ་གཅིག་ནི། །དུས་མཐའ་སྐད་ཅིག་མ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དུས་སྟོན། ལྷ་མཚོད་པའི་དགའ་སྟོན།
དུས་དུས་སྟེ། སྐབས་སྐབས་སྟེ།
དུས་བྱུག་། ཉིན་མཚན་དུས་བྱུག་དང་འབྲ། ཉིན་མཚན་དུས་བྱུག་ལ་གཟིགས། 2 དབྱིད། སོས་ཀ།
དབྱར། སྟོན། དགུན། དགུན་སྐད་བཅས་དུས་ཆེགས་བྱུག་གོ།
དུས་གཞོན། ཉིན་དགུང་།
དུས་བབ། 1 དུས་ལ་བབ་པ་ཞེས་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་ དེའི་དོན་དུས་ཆོད་ལ་སྟེབས་པའི་དོན་ཡིན། 2
འཆི་བའི་མིང་། ལུང་སྐྱའོལ་པའི་རྩོམ་གསུང་། 3 བཅོན་བྱོལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་གསར་
ཤོག་སྐད་གསལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་
དུས་བབས། དུས་བབ་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
དུས་བྱའོ། འཛོམས་པ་འཕམ་འཛོམས་རྒྱའི་དུས་ཆོད་བཅོས་པའི་དོན་ཡིན། དེ་བ་སྟོན་སྟོད་ཆ་378 ལས།
(རོ་ལོ་རྩལ་ནག་འཛོ་ལོ་རྩལ་བར་) ཁོ་ལོ་ཡང་རིང་ལོ་མི་སྟོད་པས་དགའ་ལྡན་དུ་དུས་བྱའོ་གསུང་། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དུས་བྱས་པ། ཤི་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྐྱབས་འདུན་ནི་དུས་ལས་འདས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
དུས་འབྲེལ་གསོ་སྟོང་། (འདུལ་བ) དགེ་ཚུལ་སྟོང་གིས་དུས་ཆོད་ངེས་ཅན་ལ་སྟོན་པ་གསོ་ཞིང་ལྷུང་
བ་སྟོང་བའི་འདུལ་བའི་ཆོག་ཞིག་
དུས་མ་ཡིན་པའི་བཅའ་བ། (འདུལ་བ) དུས་མ་ཡིན་པར་ལོངས་སྤྱད་དུ་རུང་བའི་བཅའ་བ་ནི། མར་
དང་། བྱ་རས། ལྷགས། ཤ་ཁར་སོགས་སོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་བྱས། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་དང་
བཅས་པ། འོག་ཏུ་དུས་མ་ཡིན་པར་ལོངས་སྤྱད་དུ་རུང་བའི་བཅའ་བ་དང་བུར་བ་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཟིགས།
དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བ་སེལ་བའི་སྟུགས། བྱང་སྐྱ་མི་སྟོན་པའི་ཆེ་གཟུངས་ལ་གཟིགས།
དུས་མ་ཡིན་པར་གྲོང་དུ་འབྱོར་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བཅུད་ཅུ་པ། དུས་མ་

ཡིན་པར་ཐོང་དུ་འཕྱོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་གྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་གི་སྒྲིང་གི་ཉི་
མ་བྱེད་ཡོལ་ནས་སྐྱ་རེངས་ཤར་བའི་བར་དེར་ཁྱིམ་པའི་གནས་སུ་འཕྱོ་བ་དགེ་སློང་ལ་མ་སྐྱས་
པར་ཐོང་དུ་ཕྱིན་པ་ལས་གྲུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། སྒྲིང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་
ཀས་ཕྱི་རྫོ་མ་སྐྱས་པར་ཐོང་དུ་ཕྱིན་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པའི་
རྒྱར་འགྲུར་བ་དང་། མ་དང་དུ་བྱེ་བར་འགྲུར་བ་སྟེ། ཐོང་བའི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་གནས་སུ་
འཕྱོ་བ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པ་དང་། སྐྱ་བརྒྱུང་བའི་ན་ལྷུང་མེད་དུ་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །

དུས་མ་ཡིན་པར་ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བརྒྱའི་སོ་བདུན་པ། དུས་མ་ཡིན་པར་
ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད་གྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་གི་སྒྲིང་གི་ཉི་མ་བྱེད་ཡོལ་ནས་
སྐྱ་རེངས་མ་ཤར་བའི་བར་དེར་དུས་སུ་རུང་བའི་ཟས་ཟོས་པ་ལས་གྲུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་
གཞིའོ། སྒྲིང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་བརྒྱ་བདུན་ཕྱེས་རུབ་མོ་ཟས་ཟོས་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་
བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ལུས་རྒྱགས་པར་འགྲུར་བའོ། །

དུས་མ་ཡིན་པར་མོངས་སྐྱད་དུ་རུང་བའི་བཅའ་བ་དང་བརྒྱང་བ། (འདུལ་བ) དགེ་སློང་གིས་དུས་མ་ཡིན་
པ་སྟེ་ཕྱི་རྫོང་དུས་སུ་མོངས་སྐྱད་དུ་རུང་བའི་བཅའ་བ་དང་བརྒྱང་བའི་རིགས། མར་དང་། བྱ་
རམ། རྟགས། ཤུལ་ར་དང་། བརྒྱང་བ་དག་གོ། ལོ་རྒྱུས་ནི། འདུལ་བ་གཞི། བམ་སོ་ལྷ་བརྒྱ་
བརྒྱད་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་སོ་ཞིག་ཏུ་ཆོས་བཤད་པས་གདུགས་ཆོད་ཀྱི་དུས་
ལས་ཡོལ་བར་གྱུར་ཏོ། །ཁྱིམ་བདག་ལྷག་གིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞལ་ཟས་ཀྱི་
མཛད་པ་མཛད་དུ་གསོལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། ཁྱིམ་བདག་ཟས་ཀྱི་དུས་
ལས་ཡོལ་བར་གྱུར་ཏོ། །དེས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་མ་ལགས་པར་རུང་བ་ཅི་
ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། མར་དང་། བྱ་རམ་དང་། རྟགས་དང་། ཤུལ་
ར་དང་། བརྒྱང་བ་དག་གོ། དེ་ནས་ཁྱིམ་བདག་ལྷག་གིས་ཀྱེས་མཁན་དག་བཀྲ་གསྟེ་སྐྱས་པ།
ཤེས་ལྡན་དག་དུས་མ་ཡིན་པའི་བཅའ་བ་རྣམས་སྐྱར་དུ་སྐྱ་གོན་ཀྱིས་ཤིག་ དེ་རྣམས་ཀྱིས་
དུས་མ་ཡིན་པའི་བཅའ་བ་རྣམས་སྐྱ་གོན་བྱས་སོ། །དེ་ནས་ཁྱིམ་བདག་ལྷག་གིས་སངས་

རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་དག་སྤོང་གི་དག་འདུན་ལ་དུས་མ་ཡིན་པའི་བཅའ་བ་དང་། དུས་མ་ཡིན་པའི་བཏུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་པར་བྱས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དུས་མཆན། <ཀླ་ལ་རྩ> ༡ མཆན་མོའི་དུས་ཞེས་པའི་དོན། དེས་ཆོག་གི། ཀླ་ལ་ནི་དུས་དང་། རྩི་ནི་མཆན་མོའོ། ། དུས་མཆན་ནི་མཆན་མོའི་དུས་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་སྤྱི་ཉིད་བརྩེས་པའོ། ། 2 ལི་བའི་རོ། རྩོག་དང་བྲལ་བའི་ལུས། དག་སྒྲོན་འབྲེལ་བར། རོའི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལ་དུས་མཆན་རྩོག་དང་བྲལ་བའི་ལུས་ཞེས་གསུངས་སོ། །

དུས་མཆན་ལ། (གསང་མཁས་) ༡ འདིགས་བྱེད་ནག་པོའི་རྒྱུང་མའི་མིང་། འདི་ལྟ་མོ་ཟུ་མ་ལ་རྣམ་འགྲུར་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན། ཞེས་པར་དུས་མཆན་མ་དམར་མོ་ལ་གཟིགས། 2 འཆི་བདག་ག་ཤིན་མེད་ལུས། འདིའི་ཁྱད་སྤངས་གཡའ་སེལ་ལས་ལུང་ལོག་དུ་དངས་པ་ལ་གཟིགས། 3 དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ལུས། གཡའ་སེལ་ 706 རྣམས། ག་ཤིན་མེད་དུས་མཆན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་ཁྱད་སྤངས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ནས་བཤད་ཅེ་ན། རྒྱུད་ཁྱད་སྤངས་ཆེ་བ་གཞན་ནས་བཤད་པ་མ་མཐོང་ཡང་འདི་གདམས་དག་འགྲུར་རྒྱུང་ལས། དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་པོ་ཡི། ། ལུས་ཉིད་ག་ཤིན་མེད་དུས་མཆན་ལ། ཞེས་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པ་ལོ་སྤྱི་ཀྱི་དོན་མོག་འབེབས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས།

དུས་མཆན་མ་དམར་མོ། (གསང་མཁས་) དབང་ལྡན་གྱི་དབང་ལྡན་ཆེན་པོ་སྤྱང་ལ་ཆིབས་ཤིང་། ཅེ་གསུམ་ཐོགས་པ་དེའི་རྣམ་འབྲུལ་འདིགས་བྱེད་ནག་པོ་ཞེས་པ་དེའི་རྒྱུང་མའི་མིང་། འདི་ལྟ་མོ་ཟུ་མ་ལ་རྣམ་འགྲུར་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན། མེད་འདོད་འཛོལས། ཆད་པའི་རྩོག་པ་སྤྱི་ཆད་མཐའ་ཞི་བ་བྱོགས་གཅིག་པའི་སྤང་འདས་མཆོན་པའི་དུས་མཆན་མ་སྤྱི་ལྟ་མོ་ཟུ་མ་མཐན་པའོ། ། ཟུ་མ་ནི་དམར་མོ་ལག་པ་བཞི་པའི་དང་པོ་གཉིས་ཐལ་མོ་སྤྱར་བ། ལྷག་མ་གཉིས་ཐོད་པ་དང་ཁ་རྩྭ་ག་འཛིན་པའོ། ། ཞེས་གསུངས། འདིགས་བྱེད་ནག་པོ་ལ་གཟིགས། དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ། (པར་བྱེན) དགོངས་པ་ཅན་བཞིའི་ནང་གསེས། ལེ་ལོ་ཅན་གྱི་གཉིན་པོར་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྤྱི་བར་སྒྲོན་ལམ་བཏབ་པ་ཅམ་གྱིས་དེར་སྤྱི་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

དུས་བཞི། ¹ (འདུལ་བ) དབྱར་དགུན་སྟོན་དཀྱིད་ཀྱི་དུས་བཞི། ² རྫོགས་ལྡན་ཀྱི་དུས། གསུམ་ལྡན་ཀྱི་
 དུས། གཉིས་ལྡན་ཀྱི་དུས། རྩོད་ལྡན་ཀྱི་དུས་དང་བཞིའོ། །རྫོགས་ལྡན་ལ་མི་ལོ་¹ ༡༥, ༥༠, ༠༠༠ ས་
 ཡ་གཅིག་དང་བདུན་འབྲུམ་ཉི་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་། རྫོགས་ལྡན་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་ཡུ་ཏ་ཡུ་གི་ཟེར།
 གསུམ་ལྡན་ལ་¹ ༡, ༥, ༤, ༠, ༠, ༠ ས་ཡ་གཅིག་དང་ཉིས་འབྲུམ་ཉི་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་། ལེགས་སྦྱར་དུ་
 འདི་ལ་ཏེ་ཏུ་ཡུ་གི་ཟེར། གཉིས་ལྡན་ལ་¹ ༥, ༤, ༠, ༠, ༠ བརྒྱད་འབྲུམ་དྲུག་ཁྲི་བཞི་སྟོང་། འདི་ལ་
 ལེགས་སྦྱར་དུ་དེ་ལ་ར་ཡུ་གི་ཟེར། རྩོད་ལྡན་ལ་¹ ༤, ༣, ༠, ༠, ༠ བཞི་འབྲུམ་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡོད་
 བར་དུས་འཁོར་ལས་གསུངས་པར། མདོན་བརྫོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱལ་ལས་གསུངས། འདི་
 ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་ཀ་ལི་ཡུ་གི་ཟེར། དུས་བཞིའི་ཐ་སྙད་དང་ལོ་ཆད་འདི་དག་ནི་རི་མ་རི་བཞིན་
 རང་པ་མ་བྱུང་སྟོན་མི་ལོ་སྟོང་ལྷག་མང་པོའི་གོང་རོལ་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་ཉི་མའི་ཆོས་ལུགས་པ་
 རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་། ཐ་སྙད་དེ་རང་ནང་པས་ཚུར་སྒྲངས་པར་གོར་མ་ཆག་གོ།

དུས་རྒྱུད་གི་སྒྲིག། (འདུལ་བ) སྐྱེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། དགེ་སློང་གིས་སྤྱོད་དུ་སྦྱ་བཟང་རྒྱུད་བའི་ཟས།
 དཔེར་ན། རས། འབྲུ། ཤིང་ཏོག་ཞོ། འོ་མ། དར་བ་སོགས་ལྟ་བུ། སྦྱ་བཤད་ནི། དགེ་སློང་གིས་
 སྤྱོད་དུ་སྦྱ་ལོངས་སྟོན་དུ་རྒྱུད་ལ། ཕྱི་རོར་མི་རྒྱུད་བས་ན་དེ་སྐད་ཅས་བྱའོ། །དེ་ལ་སྐྱེ་
 ཞེས་བརྫོད་པ་ནི། དེ་དག་གིས་བགེས་པའི་ནད་སེལ་བར་བྱེད་པས་སྐྱེ་ཞེས་བཏགས་སོ། །

དུས་རྒྱུད་གི་ཟས། (འདུལ་བ) དགེ་སློང་གིས་སྤྱོད་དུ་སྦྱ་བཟང་རྒྱུད་བའི་ཟས་ལ་ཟེར། དུས་རྒྱུད་གི་
 སྐྱེ་དང་དོན་འབྲ། སྦྱ་བཤད་ནི། དགེ་སློང་གིས་སྤྱོད་དུ་སྦྱ་ལོངས་སྟོན་དུ་རྒྱུད་ལ། ཕྱི་
 རོར་མི་རྒྱུད་བས་ན་དེ་སྐད་ཅས་བྱའོ། །

དུས་ལ་བབ་པ། (འདུལ་བ) ¹ དུས་ཆོད་ལ་སླེབས་པ། དཔེར་ན་འཕྲོ་བའི་དུས་ལ་བབ། ཉལ་བའི་དུས་ལ་
 བབ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ² ཞི་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྦྱ་བཤད་ནི། མི་ཆེད་མཐའ་མཇུག་གི་
 དུས་ཏེ་འཆི་བའི་ལ་སླེབས་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་
 བཤད་པ་༩ རྩ་¹ ༡, ༥, ༤, ༠, ༠ ལས། དུས་ལ་བབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞི་བ་སླེ། ཐ་མའི་དུས་ལ་བབ་
 པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

དུས་ལ་བབས་པ། (འདུལ་བ) དུས་ལ་བབ་པ་དང་འབྲ།

དུས་ལས་འདས་པ། (འདུལ་བ) སྤེལ་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྐྱབ་བཤད་ནི། དུས་ལ་བབས་ནས་འཆི་
བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲལོ། །དེས་དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ། དུས་བྱས་པ། དུས་ལས་
འདས་པ། འདས། འདས་པ་རྣམས་ལ་རིགས་འབྲེལོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་
རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༩ རྩ་ ༡༧༤བལ་ལས། དུས་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེ་ཆད་ཅིང་འཆི་
བས་སྤེལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །

དུས་ལོག་ཆར་ཚུ་དུས་སྤུ་མི་འབབ་པ་དང་། རྟང་དང་སྤུ་གེ་དང་དམག་འབྱུག་བྱུང་བ་སོགས་ལ་ཟེར།
སྤྱིར་བཏང་དུས་ལོག་ཅེས་པ་དུས་ཆོད་ལ་འགྱུར་བ་སོང་བའི་དོན་ཡིན། མཆིམས་མཛོད་
ལས། བཀྲལ་བས་དུས་ལོག་ (ཆར་ཚུ་དུས་སྤུ་མི་འབབ་པ་སོགས་) ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་གོ། དེ་ནི་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། གོ་ཞེས་པ་ནི་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། དཔེར་ན་ཁྱོད་ནི་ལ་ཁྱོད་གོ།
གཟུགས་ནི་ལ་གཟུགས་གོ། དེས་ནི་ལ་དེས་གོ། འདི་ནི་ལ་འདི་གོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་སྐད། དེ་ལྟར། དེ་འབྲ།

དེ་ཁོ་ན་ནི། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྐྱབ་བཤད་ནི། སྟོང་དཔོན་སྤུན་རས་གཟིགས་བརྟུམ་
ཞུགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཤེས་རབ་སྟོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། དེ་ཁོ་ན་ནི་སྤུན་ཅི་མ་ལོག་
པ་དང་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ཁོ་ན་ནིད་ཀྱི་མཐུལ། དབང་བཞི་པའི་རྟོགས་པ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཟུང་འཇུག་གི་རྟོགས་པ་རྩི་
ཡིག་གི་རྣམ་པར་སྟོས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རི་རབ་སྤྱིར་བཞི་མཁོ་དགྲའི་དཔལ་འབྱོར་
སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྐྱར་ནས་འབྲེལ་བ་ལ་ཟེར། རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་ཆེན་པོས། བདེ་ཆེན་
ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་རྣམ་པོལ་གྱི། །མཆོད་སྤྱིན་ཅིར་ཡང་སྤང་བའི་སྤྱུ་མ་རྣམས། །གཤོད་མའི་
རང་བཞིན་སྟོང་པར་དེས་རྟེན་པའི། །ཟུང་འཇུག་སྤྱུ་མེད་མཆོད་པས་མཉེས་གྱུར་ཅིག །ཅེས་
སོ། །གཞན་ཡང་། ཀུན་གཟིགས་ལྟ་བུ་ཆེན་པོས། དེ་བྲལ་རང་སེམས་དག་པའི་ས་གཞི་ལ། །རང་
བཞིན་གཤོད་ནས་སྟོང་པའི་ས་འཛིན་ཆེ། །མེད་ཀྱང་རྟུན་པར་སྤང་བའི་སྤྱིར་བཞི་སོགས། །མི་

ལམ་ཡུལ་གྱི་རོལ་པ་ཇི་བཞིན་དབུལ། །རྗེ་གྲང་ཐང་པའི་གསུང་ན་གསལ།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བའི་སྟོན་མེ། སྟོན་དཔོན་ནག་པོ་སྟོད་པས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག
དེ་སྟེ་སོགས། ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་སོགས་སྟོན་པའི་ཐུད་རང་དབང་ཅན་ཞིག་སྟེ།དེདང་འདི་གཉིས། རང་
དང་ཉེ་བ་ལ་འདི། ཐག་རིང་བ་ལ་དེ་སྦྱར་བ་དང་། དུས་འདས་མ་འོངས་ལ། དེ་སྦྱར་བ་དཔེར་ན།
ན་ནིང་གི་ལོ་དེ་ཞེས་བ་དང་། སང་མོད་ཀྱི་ལོ་དེ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ད་ལྟ་བ་ལ་འདི་སྦྱར་བ་དཔེར་
ན། ད་ལོ་ལོ་འདི་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །སྤུལ་ཅུ་པའི་ཅ་བ་ལས། ར་སྟངས་དབང་དུ་གསུམ་ཡིན་
ཏེ། །དངོས་པོའི་དབང་དུ་བཞི་རུ་འགྱུར། །དུས་ཀྱི་དབང་དུ་གཉིས་ཡིན་ཀོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །ར་སྟངས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་གསུམ་ནི། སྤྱི་ལ་མ་ཡིན་པར་ཐད་ཀར་གྱི་ར་སྟངས་སྟོན་
པ་དཔེར་ན། བྱད་མེད་མཛེས་མའོ། །དེག་ཟུགས་བཟང་རོ། །དེམ་དོག་ལེགས་སོ། །དེ་ལྷ་མ་
འཁྲུང་ལ་རྒྱུམ་མོ། །དེ་སྟངས་སྟོན་ཀོ་ལྟ་བུ། ར་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་གཞན་སྟོན་པ།དེལ་ཡི་གེ་བྲིས་
ཤིག་ལྟ་བུ་འབྲི་གཞི་དངོས་སུ་མི་གསལ་ཡང་། དེ་སྤྱིའི་ཤུལ་དུ་ཤོག་བུ་ལྟ་བུ་ར་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་
གྲངས་གཞན་ཞིག་སྟོར་རྒྱ་ཡོད་པ་དོན་གྱིས་སྟོན་པ་ལྟ་བུ། ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྤྱིའི་ར་སྟངས་སྟོན་
པ་དཔེར་ན། ཤིང་བཅད་དེམེ་ལ་འབྱད་ལྟ་བུ། དངོས་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བཞི་ནི། བདེན་
པའི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན།དེརང་ཡིན་ཀོ་ལྟ་བུ། གསང་བའི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པ་
དཔེར་ན།དེམ་སྟོན་ཅིག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། བདག་གི་བའི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ཁོ་བོའི་
སྟེགས་བམ་དེ་སྟོགས་ཤིག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། པ་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། རོ་བ་
དེ་འདེགས་ཅུས་སམ་ལྟ་བུ། དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་གསུམ་ནི། འདས་པ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན།
ན་ནིང་གི་ལོ་དེ་ལྟ་བུ། མ་འོངས་པར་འཇུག་པ་དཔེར་ན། སང་ཉི་མ་ཤར་པའི་དུས་དེར་འགྲོའི་
ལྟ་བུ། དེ་ཐམས་ཅད་བསྟུས་ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། ལེགས་བཤམ་ལྟོན་དབང་ལས། ར་སྟངས་
འདས་མ་ཐག་པ་དང་། །རྣམ་གྲངས་གཞན་ཅན་གཉིས་ལ་འཇུག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དེ་རྗེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷག་མ། (འདུལ་བ) རྗེས་སུ་ཕྱོགས་པའི་ལྷག་མ་ལ་གཟིགས།
དེ་ཉིད། ། དེ་ཁོ་ཉིད་ཀྱི་བསྟུས་ཆོག་དེའི་རོ་བོ་ཉིད། དེ་ཁོ་ན། བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ། ཡང་དག་པ། ཇི་

བཞིན། 2 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱེས་ཆོག་སྟེ། ཤེས་བྱ། ཤེས་བྱའི་གནས། རང་བཞིན་དང་། རོ་
 བོ། གནས་ཚུལ། སྐོར་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཤེས་བྱ་ཉིད་ལྟ་ལ་དེ་ཉིད་ཉིད་ལྟ་ཟེར་
 བ་ལྟ་བུ། (གངས་ཅན་གྱི་དེ་ཉིད་ཉིད་ལྟ་ཞེས་བ་དེ་ཡིན།) 3 སྐོར་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་
 ཤིག་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད།

དེ་ཉིད་བཅུ་བྱུང་། སྐྱགས་རྒྱ་མེད་ནས་བཤད་པའི་དོན་རྗེ་སྐོར་དཔོན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཞིག་སྟེ། ཤེས་བྱའི་
 གནས་ཉི་ཤུ་ལ་མཁས་པ་ནི། (འདྲིའི་དེ་ཉིད་ཅེས་བ་ཤེས་བྱའམ་ཤེས་བྱའི་གནས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། བཅུ་བྱུང་
 བྱི། བཅུ་ཐམས་ཀའི་ཉི་ཤུ་ལོ།) རྣམ་འབྱོར་རྒྱ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དོན་རྗེ་སྐོར་པོ་རྒྱན་གྱི་ལེའུ་ཐ་མ་ལས།
 ཕྱིར་རྒྱོག་གཉིས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང་། གསང་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དང་། ཁ་སྐྱོར་འབྲེད་པའི་ཆོ་
 ག་དང་། གཏོར་མ་རྗེ་རྗེའི་བརྒྱས་པ་དང་། འགྲུ་ཤུལ་སྐྱབ་པའི་ཆོ་ག་དང་། རབ་ཏུ་གནས་
 དང་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱབ། གསང་བའི་དེ་ཉིད་བཅུ་ཡིན་ནོ། དཀྱིལ་འཁོར་ཉིང་འཛིན་བྱག་
 རྒྱ་དང་། སྐྱངས་སྐྱབས་འདུག་སྐྱངས་བརྒྱས་བཞོད་དང་། སྤྱིན་སྟེག་མཆོད་པ་ལས་སྐྱོར་
 དང་། སྐྱར་སྐྱད་པ་ཡི་རྣམ་པ་ནི། ཕྱི་ཡི་དེ་ཉིད་བཅུ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། (དང་
 པོ་ནང་གི་དེ་ཉིད་བཅུ་ནི།) (ཕྱིར་རྒྱོག་གཉིས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང་། ཕྱིར་རྒྱོག་བ་གཉིས་ནི་ལ་རོལ་གྱི་མཐུ་གཏད་སོགས་ཁོ་སོ་
 བཅུ་ལྟ་བུ་ལ་བསྐྱེས་པ་ནས་ཕྱིར་རྒྱོག་པ་དང་། བྱིས་པའི་སྐྱང་འཁོར་འདྲིལ་པ་སོགས་བྱས་པས་ཕྱིར་རྒྱོག་པ་ལ་མཁས་
 པ།) གསང་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ (གསང་དབང་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་སོགས་དབང་བཞི་བསྐྱར་བ་
 ལ་མཁས་པ།) དང་། ཁ་སྐྱོར་འབྲེད་པའི་ཆོ་ག་ (མཛོན་སྐྱོད་ཀྱི་ལི་རྒྱ་དག་པོའི་རྣམ་ཤེས་དཀྱུག་པ་ཁ་སྐྱོར་དང་།
 འདས་མ་འདས་ཀྱི་ལྟ་དང་སྐྱང་འཁོར་སོགས་ཀྱི་རུས་པ་རྒྱས་སྐྱགས་ཉིང་འཛིན་གསུམ་གྱིས་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ནི་དབྱེ་བ་
 ལྟ་དེ་ལ་མཁས་པའོ།) དང་། གཏོར་མ་ (གཏོར་མའི་རྒྱ་དང་། དབྱིབས་དང་། འབྲུལ་ཚུལ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ།) རྗེ་
 རྗེ་བརྒྱས་པ་ (བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཆོ་སྟེ་དང་མཚུ་མི་འགྲུལ་བར་སྐྱགས་བརྒྱ་བ་དང་། རྗེ་གསེང་རིམ་གྱི་ཆོ་རྒྱུད་འགྲེད་
 མེད་ཀྱི་འདུག་གནས་ལྡང་གསུམ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ།) དང་། འགྲུ་ཤུལ་སྐྱབ་པའི་ཆོ་ག་ (དབང་ཐོབ་ཅིང་དམ་
 ཆོག་དང་རྒྱུ་པ་དང་ལྷན་པས་སྐྱབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་རྒྱ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པར་བསྐྱབས་ཀྱིང་མ་བྱུལ་ན་
 ལྟ་ལ་འགྲུ་པོའི་སྐྱོར་བས་བྱུང་བས་འདེབས་པ་ལ་མཁས་པ།) དང་། རབ་ཏུ་གནས་ (དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་ནས་

ལྷ་བརྟག་སྟེ་དབང་བསྐྱར་བ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ། དང་དྲེལ་འཁོར་ (མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་དྲེལ་འཁོར་བསྐྱབས་
པ་དང་། དེ་ལ་མཚོན་ཅིང་བསྟོད་པ་དང་དེར་ཞུགས་ནས་དབང་ལེན་པ་ལ་མཁས་པའོ) སྒྲུབ། །གསང་བའི་ (ནང་
གི་) དེ་ཉིད་བརྩེ་ཡིན་ནོ། ། (ཕྱི་དེ་ཉིད་བརྩེ་ནི་) དྲེལ་འཁོར་ (གཞུགས་ཅན་དང་གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་
དྲེལ་འཁོར་རོ། །གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དྲེལ་འཁོར་ནི་ཟབ་གསལ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྣམ་འབྱེད་རོ། །གཞུགས་
ཅན་གྱི་དྲེལ་འཁོར་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱང་བཞི་སྟོན་བཞི་སོགས་སུ་ཤར་ནས་བསྟོན་པ་ལ་མཁས་པའོ) ཉིང་འཛིན་ (ལྷའི་རྣམ་
འབྱེད་ཉི་དང་པོ་སྟོན་པ་སོགས་ལྷ་བསྟོན་པ་ལ་མཁས་པའོ) ལྷག་ཀྱང་ (ལྷག་ཀྱང་བཞིའི་རྒྱས་འདེབས་པ་ལ་མཁས་པའོ)
དང་། །སྤངས་སྤངས་ (ས་གར་དང་མཚོན་གར་སོགས་ཀྱི་གར་སྤངས་ལ་མཁས་པའོ) འདུག་སྤངས་ (རྫོ་
རྩེ་སྤྱིལ་གྱང་། སེམས་དཔའི་སྤྱིལ་གྱང་། བརྒྱའི་སྤྱིལ་གྱང་། བཟང་པོའི་འདུག་སྤངས་སོགས་ལ་མཁས་པའོ) བརྒྱས་
བརྗོད་ (ཁོ་བོ་དང་། ཁོས་པ་དང་། ཞོད་བྱ་དང་། ཁོགས་ཀྱི་དང་། དམ་ཆོག་གི་བརྒྱས་པ་སོགས་འབུལ་པ་ལ་མཁས་
པའོ) དང་། །སྤྱིན་སྤྱིག་ (ཞི་རྒྱས་དབང་འག་བཞི་དང་ཕྱི་ནང་གི་སྤྱིན་སྤྱིག་ལ་མཁས་པའོ) མཚོན་པ་ (ཕྱི་ནང་
གསང་བ་དེ་ཁོན་ཉིད་ཀྱི་མཚོན་པ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ) ལས་སྟོར་ (ཞི་རྒྱས་སོགས་ཀྱི་ལས་རབ་འབྱུངས་སྒྲུབ་
པ་ལ་མཁས་པའོ) དང་། །སྤར་སྤར་པ་ཡི་རྣམ་པ་ནི། ། (མཚོན་བསྟོད་སོགས་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་གཤེགས་སུ་
གསོལ་བ་སྟེ། བལྟ་ཆོག་ལ་མཁས་པ་སྟེ། ཕྱི་ཡི་དེ་ཉིད་བརྩེ་ཡིན་ནོ། །རྗེ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དང་། ཡོངས་
འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། དུལ་ཆུ་རྩམ་རྩ་བ་ཅས་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞིར་བྱས་ཏེ་བཀོད།

དེ་ཉིད་ཉེར་ལྷ། ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྷ། གངས་ཅན་པའི་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྷ་ལ་གཞིགས།

དེ་ཉིད་ཞེ་དགྲ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཆེངས་དེ་ཉིད་ (དེ་ཉིད་ཅེས་པ་འདིར་གནས་ཚུལ་
དང་སྐོར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།) ཞེ་དགྲ་ནི། ༡ གང་དུ་བསྟོན་པ་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད། ༡ རང་མི་བསྟོད་རྫོ་
རྩེ་ཞེས་སོགས་བརྟེ་བ་སྤྱང་རྩེ་ཆེན་པོའི་དེ་ཉིད། ༢ རང་ཉིད་ཞེ་སྤར་རྫོང་རྩེ་ཞེས་སོགས་བསྐྱར་
འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༣ གཤེན་རྩེ་གཤེན་ཅེས་སོགས་བསྐྱར་འཁོར་གྱི་འཁོར་
ལོ་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༤ འོག་གི་གནོད་མཛེས་ལ་བསྟོན་པས་ཞེས་སོགས་སྤར་བཏབ་ཀྱི་དེ་
ཉིད། ༥ རྟེན་རྒྱུ་རྩེ་ཞེས་སོགས་དུ་གྲུར་གྱི་དེ་ཉིད། ༦ དངོས་པོ་མེད་པས་སྟོན་པ་མེད་ཅེས་
སོགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༧ སྟོང་པའི་ངང་ལས་སྐད་ཅིག་གིས་ཞེས་སོགས་

རྫོང་ཁྲིའི་ས་ཆ་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༧ ལྷོ་དཀར་པོ་ཞེས་སོགས་ལྷག་མོས་ཀྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་
 བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༡༠ གདན་དེ་ནམས་ཀྱི་དབུས་སུ་ཞེས་སོགས་ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷའི་འཁོར་
 ལོ་སྒྲིམ་པའི་དེ་ཉིད། ༡༡ རང་གི་ཐུགས་ཀའི་རྩྭ་སྒོན་པོའི་འོད་ཟེར་ལྷགས་ཀྱའི་ནམ་པ་ཅན་
 གྱིས་ནམ་སྤང་ནས་ཞེས་སོགས་ལྷག་མོས་ལུས་ལ་བསྟུ་བའི་དེ་ཉིད། (ཁོང་གི་དེ་ཉིད་བརྒྱ་གཅིག་
 པོ་དེ་ནམས་ལ་རྒྱལ་འབྱོར་གྱི་སྒོན་འབྲེའི་དེ་ཉིད་བརྒྱ་གཅིག་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྒྱལ་ལོ་བུ་༩༩ ནན་ནན་གསལ་
 མོ) ༡༢ གདན་དབུས་མའི་སྤྲེང་དུ་རྩྭ་ལས་ཞེས་སོགས་ཉི་མ་སོགས་ལ་དམིགས་ཏེ་ལྷང་བའི་
 དེ་ཉིད། ༡༣ དེ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པ་ལས་ཞེས་སོགས་རྒྱ་བ་ལས་བྱང་རྩལ་པའི་
 དེ་ཉིད། ༡༤ དེ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་སྒོད་བརྒྱད་ཅེས་སོགས་ཡེ་ཤེས་ཅན་ལ་སྒྲིམས་པར་
 ཞུགས་པའི་དེ་ཉིད། ༡༥ རྒྱ་བའི་སྤྲེང་དུ་རྩལ་ལས་ཞེས་སོགས་ས་བོན་ལས་བྱང་རྩལ་པའི་དེ་
 ཉིད། ༡༦ དེ་ལས་འོད་འཕྲོས་རིགས་ལྷ་ཞེས་སོགས་བྲག་མཆོན་ལས་བྱང་རྩལ་པའི་དེ་ཉིད།
 ༡༧ རྫོང་ཁྲི་ཡི་གོ་དང་ཞེས་སོགས་སྐྱེ་རྫོགས་པ་ལས་བྱང་རྩལ་པའི་དེ་ཉིད། ༡༨ རང་བཞིན་
 ཀྱི་གནས་ནས་ཞེས་སོགས་དང་པོའི་མགོན་པོ་སྐུལ་སྐྱར་བསྐྱར་བའི་དེ་ཉིད། ༡༩ ལུས་ཀྱི་
 མདུན་རྒྱབ་ཅེས་སོགས་ལུས་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་བསྟུར་བའི་དེ་ཉིད། ༢༠ ལྷི་གཙུག་ནས་
 སྐྱ་མཆོམས་ཞེས་སོགས་བྱང་པོ་ལྷ་རིགས་ལྷར་སྒྲོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༡ ལྷེ་བར་ཞེས་སོགས་
 ཁམས་བཞི་ཡུལ་བཞིར་སྒྲོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༢ མིག་གཉིས་སུ་ཞེས་སོགས་མིག་སོགས་ས་
 སྤྱིང་སོགས་སུ་སྒྲོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༣ མིག་གི་སྒྲོར་ཞེས་སོགས་ཡུལ་ལྷ་རྫོང་མ་ལྷར་སྒྲོམ་
 པའི་དེ་ཉིད། ༢༤ ལག་བ་གཡས་ལ་ཞེས་སོགས་ཡན་ལག་ཁྲོ་བོར་སྒྲོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༥ རང་
 གི་སྤྱི་བོར་ཨོ་ལས་ཞེས་སོགས་སྐྱ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༦ མགྱིན་པར་ཞུ་ལས་
 ཞེས་སོགས་གསུང་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༧ སྤྱིང་གར་རྩྭ་ལས་ཞེས་སོགས་ཐུགས་
 བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༨ རང་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་སོགས་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་
 ཐུན་མོང་དུ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་དེ་ཉིད། ༢༩ རང་དམ་ཆོག་སེམས་དཔལ་འདྲི་འཆང་སྒོན་
 པོའི་ཞེས་སོགས་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་ལ་དམིགས་པའི་དེ་ཉིད། ༣༠ དེའི་ཐུགས་ཀར་རྫོང་

སྒྲིན་པོ་ཞེས་སོགས་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ལ་དམིགས་པའི་དེ་ཉིད། ༣༡ རང་གི་ཐུགས་
 ཀ་ནས་རང་རིགས་ཀྱི་རིག་མ་ཞེས་སོགས་རིག་མ་འདུ་བྱ་བའི་དེ་ཉིད། ༣༢ རང་ཉིད་རིན་
 འབྱུང་དུ་གྱུར་ཞེས་སོགས་མཆོད་པའི་དེ་ཉིད། (འདི་ཡན་དེ་ཉིད་སོ་གཉིས་དང་སོ་སྦྱར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
 བ) ༣༣ མི་བསྐྱོད་པ་རང་གི་ཐུགས་ཀར་བྱངས་ཞེས་སོགས་གཤེགས་པ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད།
 ༣༤ ཐུན་མ་རང་གི་ཐུགས་ཀར་བྱངས་ཞེས་སོགས་གཤེགས་མ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད། ༣༥
 གཟུགས་རྗེ་ཆེ་མ་ཞེས་སོགས་སེམས་མ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད། ༣༦ བྱམས་པ་ཞེས་སོགས་
 སེམས་དཔའ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད། ༣༧ གཤེན་རྗེ་གཤེད་ཅེས་སོགས་ཁོ་བོ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད།
 (འདི་ཡན་གྱི་དེ་ཉིད་ལྟ་དེ་ཉིད་ལྟ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ) ༣༨ རྟེན་སྦྱར་བྲག་མཆོན་ལྷ་མོ་སྦྱོམ་
 པའི་དེ་ཉིད། ༣༩ འོག་སྦྱར་ཐིག་ལེ་ལྷ་མོ་སྦྱོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༤༠ བྱང་ཡིད་ཀྱི་བཟླས་པའི་དེ་
 ཉིད། ༤༡ བརྗེ་རྒྱ་ཀ་སོགས་ཕྱིའི་བཟླས་པའི་དེ་ཉིད། ༤༢ ཡབ་ཡུམ་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་པའི་
 རྒྱུན་གྱིས་ཞེས་སོགས་གཙོ་བོ་འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་པའི་དེ་ཉིད། ༤༣ དེ་ནས་ཆད་མེད་པ་
 བཞེའི་ཞེས་སོགས་ཞུ་བ་སྦྱུལ་བསྐྱུལ་བའི་དེ་ཉིད། ༤༤ མི་བསྐྱོད་རྗེ་ཆེ་ཞེས་སོགས་མཆོད་
 བསྟོད་ཀྱི་དེ་ཉིད། ༤༥ རང་གི་ཐུགས་ཀའི་རྩྭ་སྒྲིན་པོ་ཞེས་སོགས་དཀྱིལ་འཁོར་ཉེ་བར་བསྐྱ་
 བའི་དེ་ཉིད། ༤༦ ཁ་ཟས་ཀྱི་དེ་ཉིད། ༤༧ ལུས་བརྟན་པའི་དེ་ཉིད། ༤༨ དངོས་གྲུབ་ཚུང་
 དུ་བསྐྱུལ་བའི་དེ་ཉིད། ༤༩ དངོས་གྲུབ་འབྱིང་བསྐྱུལ་བའི་དེ་ཉིད་དེ་ཞེ་དགུའོ། (འདི་ཡན་གྱི་དེ་
 ཉིད་བཅུ་གཉིས་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ)གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞེན་ཟེན་
 བྲིས་ཐོག་གསལ་བྱང་བའི་རེ་སྒྲོང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད། དེ་ཉིད་ཞེ་དགུའི་རྣམ་གཞག་
 འདི་རྗེའི་གསུང་བྲིས་ལས་དེ་ལྟར་འབྱུང་ཡང་གསུང་དངོས་ལས་ནི་མི་འབྱུང་ཞེས་མཁས་
 གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བྱ་ཡོངས་ཀྱི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་སངས་རྒྱས་དཔལ་བའི་བྲིས་
 ལན་ལས་གསུངས་སོ། །དེ་ཉིད་ཞེ་དགུ་པོ་འདི་རྣམས་རྒྱུད་གང་ལས་བཤད་པ་ཡིན་ཞེ་ན།
 མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བྱ་ཡོངས་ཀྱི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་སངས་རྒྱས་དཔལ་
 བའི་བྲིས་ལན་༦༩ན་༤ལས། དེའི་ཕྱིར་ཐོག་མར་ལུགས་འདི་ལ་ངེས་པར་ཤེས་དགོས་པའི་

དོན་འདི་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་དེ་ཉིད་ཞེ་དགའི་ཆེད་ས་འདི་གང་ལས་གསུངས་པའི་རྒྱད་
 བེ་བཤད་རྒྱད་དོན་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཐེ་ལྷར་གསུངས་པ་ནི་རྒྱད་དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་
 འབྱོར་རྗེས་སུ་རྣམ་འབྱོར་དང་། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་འབྱོར་རྣམ་འབྱོར་ཆེ། །རྣམ་འབྱོར་དབྱེ་བ་བཙོ་
 ལུ་དང་། །བཅུ་བདུན་རྗེས་སུ་རྣམ་འབྱོར་སོགས། །དང་པོ་སྦྱོར་བ་བསྒྲོམ་པར་བྱ། །དེ་ནས་
 དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་པོ་མཆོག། རྣམ་འབྱོར་མཆོག་ལ་དབྱེ་བ་ལ། །དེ་ལས་ཀྱང་ནི་ལས་རྒྱལ་
 མཆོག །རྣམ་འབྱོར་དབྱེ་བ་བཅུ་གཉིས་སོ། །དེ་ཉིད་དབྱེ་བ་བཞི་བཅུ་དག །བསྐྱེད་པའི་རིམ་
 བ་བསྐྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །དེའི་དོན་ནི་དང་པོ་སྦྱོར་བ་ལ་རྣམ་འབྱོར་
 བཞིར་བྱས་པའི་རྣམ་འབྱོར་ལ་དེ་ཉིད་བཙོ་ལ། །རྗེས་སུ་རྣམ་འབྱོར་དང་སོགས་ཁོང་ནས་རྣམ་
 འབྱོར་ཆེན་པོ་སྟེ་གསུམ་ལ་དེ་ཉིད་བཅུ་བདུན། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣམ་འབྱོར་ལ་དེ་
 ཉིད་ལ། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣམ་འབྱོར་ལ་དེ་ཉིད་བཅུ་གཉིས་ཏེ་རྣམ་འབྱོར་བྱུག་ལ་དེ་ཉིད་
 ཞེ་དགའ་བྱེ་བའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྒྱལ་གསུང་ཐོར་བྱ་ཡོངས་
 གྱི་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་སངས་རྒྱུ་དཔལ་བའི་རྗེས་ལན་༤༠བལ་ལས། དེ་ལ་རེ་ཞིག་
 དང་པོར་བྱེད་ཀྱིས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་མི་བསྐྱེད་པའི་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་ཆེད་ས་དེ་ཉིད་
 ཞེ་དགའ་མཛོད་པ་ལ། སྐྱབ་ཐབས་ན་དེ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཆོག་དངོས་སུ་སྒྲོམ་པ་ཞེ་དགའ་ལས་
 ལྷག་འདུག་པའི་ནང་ནས་གང་མ་དག་པ་ཡིན་ཞེས་དཔྱོད་པ་ན། ཁ་ཅིག་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་མ་
 ཐེ་བར་སྐྱབ་བ་དང་། ཁ་ཅིག་རིག་མ་འདུ་བྱས་རྗེས་ཆགས་བྱས་པའི་མཐུག་མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་
 དོ་ཞེས་པ་མ་དག་པར་སྐྱབ་བར་འདུག་ན་འདི་ལ་རེ་ལྷར་བསམ་པར་བྱ་ཞེས་རྗེས་པའི་ལན་ན།
 དེ་ཉིད་ཞེ་དགའི་རྣམ་གཞག་ནི་རྗེའི་གསུང་རབ་ཏུ་མི་གསལ་ཞིང་། (འདིའི་དོན་ནི་གསུང་དངོས་ལས་མི་
 འབྱུང་ཞེས་པའི་དོན་གྱི་གསུང་ཟིན་རྗེས་ལས་འབྱུང་བ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྷར་མོ།) རྟོགས་དཀའ་བ་དང་གལ་ཆེ་
 བར་ཡོད་པས་རྩེད་ཐད་རྒྱས་པར་བྱེ་བའི་སྒྲོ་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་སྐྱབ་ཐབས་ན་དེ་
 ཉིད་དོ་ཞེས་དངོས་སུ་སྒྲོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་མ་བཟང་བཤམ། ཆོས་པའི་དེ་ཉིད་
 ཅེས་པ་མ་དག་པར་སྐྱབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ལན་འདེབས་པ་གཉིས་ཀའང་སྒྲོ་བྱོས་ཤིན་ཏུ་ཆེད་བས་

སྐྱུ་བ་ཐབས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཙམ་ཡང་མ་བཟུགས་པར་ཆོད་འདོག་གི་སྟེན་སྐྱུ་ལ་བྱུང་བྱེད་སྐྱུ་བ་
 རྟེ། སྐྱུ་བ་ཐབས་ན་དེ་ཉིད་དོ་ཞེས་དངོས་སྐྱུ་སྟོས་པ་ང་གཅིག་ཡོད་པ་ལ་ལྷ་བཅུ་ལས་མེད་པར་
 བཟུང་ནས་ཞེ་དགའི་གྲངས་ལས་གཅིག་ལྷག་པ་དེ་རི་ལྷར་ཞེས་སྐྱུ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུང་བའི་
 ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་མི་བགྲང་བར་སྐྱུ་བ་དག་ལ་འད་དེ་ཙམ་དུ་མ་ཐད་ད་དུང་
 དེ་ཉིད་གཅིག་ལྷག་པོར་ཡོད་པ་རི་ལྷར་ཡིན་ཞེས་སྐྱུ་དགོས་ལ། མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ཅེས་པ་
 མ་དག་པར་སྐྱུ་བ་དག་གིས་ཀྱང་ད་དུང་དེ་ཉིད་ལྷག་པོ་གཅིག་ཡོད་པ་རི་ལྷར་ཡིན་སྐྱུ་དགོས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་སོགས་དོགས་གཅོད་རྒྱས་པར་གསུངས་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་པར་བྱ།
 དེ་ཉིད་བཞི། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟེན་པའི་དེ་ཉིད་བཞི་ནི། བདག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། ལྷའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། བསྐྱུས་
 པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། བསམ་གཏན་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་བཞི།

དེ་ཉིད་གསུམ། དེ་ཉིད་དམ་བསམ་གཏན་གསུམ་ནི། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནང་གསེས་
 འིག་སྟེ། མེར་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད། སྐྱ་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད། སྐྱ་མཐས་ཐར་པ་སྟེར་བའི་བསམ་
 གཏན་གསུམ།

དེ་སྟེད། རི་ཙམ་ཡོད་པ་དེའི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་ཞེས་པའི་དོན། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། མང་
 ཉུང་དེ་ཙམ་དུ་ངོས་གཟུང་བའི་ཆོག་ཅིག་ཅེས་གསལ།

དེ་ལྷ་བྱ་བྱུང་བའི་སྟེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བདུན་པ་དེ་ལྷ་བྱ་བྱུང་བའི་སྟེ་ནི། མཆིམས་
 མཛོད་ལས། སྟོན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར་བ་དང་ལྷན་པར་གསུངས་པ་དེ་ལྷ་བྱ་བྱུང་བའི་སྟེ་
 དང་། ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྷར་བྱུང་བ། <ཨི་ཏི་ཏུ་ས> གཏམ་རྒྱུད། ཡོ་རྒྱས། དངོས་ཡོད་རི་བྱུང་བདེན་པར་བཞོད་པ་སྟེ། འཕྲིག་
 བཤད་མེད་པའི་ཡོ་རྒྱས་ཞེས་པའི་དོན་རེད། ལེགས་སྦྲུང་གི་ཨི་ཏི་ཏུ་ས་ Itihasa इतिहासः
 ཞེས་པ་ཐད་འགྱུར་བྱེད་ན་དེ་ལྷ་བྱུང་བྱུང་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དབྱིན་སྐད་དུ་Thus oc-
 curred” ཞེས་བྲ།

དེ་སྟེ། (འདུལ་བ) གཡ་ཏེ། ཅི་སྟེ། འོན་ཏེ། ལུང་ལུ་བ་༩ བ་བ ༡༩༡༩བལ་ལས། མལ་སྟན་གྱི་བྱ་བ་གང་ཞེ་

བ། དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་མལ་སྟན་དུས་དུས་སུ་བཟླ་བར་བྱ། བསྐྱམ་བར་བྱ། སྦྱག་བར་བྱ།
 བཟང་བར་བྱ། སྤང་བར་བྱ། དེ་སྤྱི་བེ་མ་ཅན་དུ་གྱུར་ན་བཟུ་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 དེ་དང་ཉེ་བ་ལྷ། ཉེ་བའི་མཆོམས་མེད་ལྷ་ལ་གཟིགས།
 དེ་དེ། ༡ དེ་དང་དེའི་བསྐྱུས་ཆོག་སྟེ། དེས་བཟུང་གི་སྦྱ་ཞིག་དཔེར་ན་མི་དེ་དང་དེ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2
 དེ་ནི་དེ་ལོ། །མེ་ནི་མེ་འོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་།
 དེ་དེ་བཞིན་ལོ། །ཡོངས་སུ་མགུ་བའི་ཆོག་སྟེ། དེ་དེ་ག་རང་རེད་ཅེས་པའི་དོན། བརྒྱད་སྟོང་པའི་འབྲེལ་
 པ་གནད་ཀྱི་རྒྱ་འོད་ལ་གཞི་བྱས།
 དེ་དེ་བཞིན་ལོ་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། དེ་དེ་ག་རང་རེད། ཅེས་ལན་གཉིས་སུ་སྦྱས་པའི་ཆོག་གུས་པར་མཛད་
 པའི་སྦྱང་དུ་ལན་གཉིས་སུ་བརྒྱས་སོ། །ལུང་གཞིའི་འབྲེལ་པར་གཞི་བྱས།
 དེ་བྱང་བའི་ཚུལ་གྱིས། བྱ་བའི་བྱེ་བྲག་དེ་ལྟ་བུས་སོ་ཞེས་པའི་དོན།
 དེ་མ་ཁད། དེ་མ་ཐག་གས། སྟོ་བྱར་གྱི་དོན་ཡིན། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་རྒྱལ་ལས། མན་ལ་
 ལམ་དུ། བྱང་མེད་ཆེན་མོ་ཞིག་གིས་ལག་བ་གཉིས་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་འབྱུང་འདུག་ཅེ་
 བྱེད་བྱས་པས་མེའི་གཞོད་པ་བསྐྱང་བ་ཡིན་ཟེར་བ་ཞིག་མིས་འདུག་དེའི་ཕྱི་དེ་རུག། ཀོང་བུ་
 ཆེན་མོའི་མར་པལ་ཆེ་བ་རྗེས། མར་གསར་བ་མ་རྒྱགས་པའི་མཆོམས་ཤིག་ཏུ། ཀོང་བུའི་
 བྱང་གི་རས་རྩོག་རྩོག་རྣམས་དང་མར་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མེ་འབར་ནས་ཤིན་
 ཏུ་ཆེ་བའི་མེའི་ཕྱང་པོར་གྱུར་ཏེ། སྟེ་བོ་ཐམས་ཅད་འཛིགས་སྒྲག་ཏུ་གྱུར་བ་ལ། རྗེའི་ཞལ་སྤྱ་
 བས་དེ་མ་ཁད་གཟིམ་ཁང་དུ་བྱོན་སོང་ནས་ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་པས། རྒྱང་གཅིག་གྱང་
 མེད་ཅིང་ཐབས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བརྒྱོག་ཤིན་ཏུ་སྦྱ་བར་བྱུང་ནས་དེ་མ་ཁད་ཞི་ཞིང་གཞོད་པ་
 རྒྱང་ཐད་ཀྱང་མ་བྱུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས།
 དེ་མ་ཐག་རྒྱུ། (རྣམ་འབྲེལ) རང་གི་རོ་བོ་སྟོང་བ་གསལ་ལ་རིག་གི་ཆར་སྟེང་བྱེད་ལ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་
 ཟེར། ཞིབ་པར་རྒྱུ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། མཁས་སྤྱབ་ཆོས་རྗེའི་སྤྱེ་བདུན་ཡིད་
 ཀྱི་སྟན་སེལ་ལས། དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ནི། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་རང་གི་སྤྱ་

མོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་། རང་ཉིད་སྤོང་བའི་ངོ་མོར་སྐྱེད་བྱེད་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་རོ། །དབང་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་པོ་ཡིན་ན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་ཅེས་
 སྤྲད་གོས་པར་སེམས་སོ། །སྤྲད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་ངེས་པ་མེད་དེ། མིག་ཤེས་སྤྲད་ཅིག་དང་
 བོ་མིག་ཤེས་སྤྲད་ཅིག་གཉིས་པའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་ཁས་སྤང་དགོས་པས་སོ། །རྗེའི་སྤྲགས་
 རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གོམས་པ་ཆེ་བས་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན་མིག་གི་ཤེས་
 པ་ལ་སོགས་པའི་སྤང་བ་གཞན་མི་འཆར་བ་ནི། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་དེ་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་
 དགས་པས་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་སྤྱེ་བའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་རྣམ་པ་ཉམས་པས་དེ་
 དག་རེ་ཤིག་མ་སྤྱེས་པས་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པའི་སྤང་བ་གཞན་མ་ཤར་བ་ཡིན་གྱི་སྤང་བ་དེ་
 དག་བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་བཀག་པ་མིན་ཏེ། རིག་པའི་རྒྱལ་ལོས། རྣམ་ཤེས་དོན་གཞན་ཆགས་
 པ་ཡིས། །རྣམ་མེད་དོན་གཞན་མི་འཇིན་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་འདིའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་གི་རྒྱུན་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པར་བསྟན་འདུག་སྟུང་མོ། །ཞིབ་
 པར་རྒྱུན་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

དེ་ཙམ་། དེ་ལྟ་ན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། སྤྱེའུ་རྒྱར་པའི་ཞལ་ནས། ད་ལྟ་ནང་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་འཐབ་པ་
 འདི་ཁོ་ན་གལ་ཆེ་སྟེ། ཉོན་མོངས་དང་མ་འཐབས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་མི་འོང་། དེ་ཙམ་ན་ཉོན་
 མོངས་མགོ་གཞོན་པ་དང་རྩད་ནས་སྤོང་བའི་ཉིང་རེ་འཇིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་མི་འོང་
 བས་འཁོར་བར་གཏན་དུ་འབྱུང་དགོས་གསུང་བ་ལྟར་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ཙམ་སོང་ན་མོད་ལ་ཕྱོག་དེ་ལྟར་བྱས་ན་དེ་མ་ཐག་ཕྱོག་ཅེས་པའི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། བོ་ཉོ་
 བས་གསལ་ན་པས། དེ་ཙམ་སོང་ན་མོད་ལ་ཕྱོག་གསུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ཙམ་ལགས། དེ་ལྟར་རེད། ཅེས་པའི་ཡུལ་སྤྲད་ཡིན་པར་བཤད།

དེ་ཆེ། 1 དུས་ཀྱི་ཁྲད་པར་སྟོན་པའི་ཆོག་ཅིག་ ཆོ་སྐབས། 2 རྒྱ་མཆན། རྗེའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་
 ལས། དེ་ཆེ་སྟོ་དང་ལྷན་པ་ཡིས། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལམ། །ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར། དེ་ཆེ་སྟེ་རྒྱ་མཆན་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

དེ་ལ་ཤུམ་ (ལེགས་སྦྱར) ཀྱི་གར་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ལྟེ་དགེ་སྦྱོར་དམ་དགེ་བའི་སྒྲོལ། ༡༢ དབུ་མ་ཅ་བ་
ལེས་རབ་ལ་ཀྱི་འབྲེལ་གྲགས་ཆེ་བ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ནང་གསལ་ཏེ། ཀྱི་གར་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་
ལྟེ་དགེ་སྦྱོར་དམ་དགེ་བ་ལྷན་མཛད། འདི་བོད་དུ་མ་འབྱུང་། ཅ་ལེའི་ཀྱི་འབྲེལ་གྲགས་ཆེ་
བ་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།

དེ་མི་གོ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) ལྟ་མོའི་རྫོང་སྟེ་ཤར་ཕྱོགས་བེ་རེ་རྒྱའི་ས་ཕྱོགས་གྲོ་མོའི་སྒྲོ་ཐང་ན་གྲོང་ཁྱེར་
བརྩ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱུད་གྲགས་བཞི་འདས་བ་ན་རྟེའི་ཆོས་འབྱུང་མིག་འདྲ་བས་མཆོན་བ་དང་
དེ་མི་གོ་ལ་ལྷ་ཁང་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར་ཞེས་འབྱུང་།

དེ་བཞིན་ཉིད། སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྦྱ་བ་ཤད་ནི། གནས་སྐབས་ཀྱང་ཏུ་བདག་གཉིས་
རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འབྱུང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ།

དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པ། བསྐྱེད་རིམ་པའི་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱེའི་ལམ་འབྲེ། འཆི་བ་ཆོས་སྐྱེའི་
ལམ་འབྲེ། ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་སྦྱང་བའི་དེ་ཉིད། རོན་དམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་
རོན་འདྲ། རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་སྒོ་གསལ་བྱང་བའི་རེ་སྒོང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། <ཏ་ལྷག་ཏ> ཀྱི་(དགེ་ལུགས) སངས་རྒྱུ་ཀྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྦྱ་བ་ཤད་
ནི། ལུབ་བ་རྣམས་ཐེ་ལྷར་ཕྱོན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཞི་བར་གཤེགས་པས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
སྟེ་དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའོ། །ཡང་ན་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྲིད་པར་ཕྱོན་པ་དེ་ལྷར་རབ་
ཏུ་ཞི་བར་གཤེགས་པས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའོ། །ཞེས་མཛོན་བཛོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་འདོད་འཛོལ་མོ་༢༡༥༧ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་མཁྱེན་
པ་ཞེས་བྱ་བའི་རོན་སྟེ། གནས་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་
བྱ་ལ། དེ་ལུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདིའི་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་ལུལ་
རྟོགས་པ་ལ་འདུག་ཆུལ་ནི། ལུལ་དུ་བཞིན་ཉིད་ལ་སྒོ་གཤེགས་པ་འཕམ་སོང་བ་སྟེ་མཁྱེན་པས་
ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་སྦྱར་རས་གཟིགས་བརྩལ་ཞུགས་དང་།
སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་སོགས་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། རྗེ་ཐོག་པའི་

འགྲེལ་པ་ཐར་པར་བཟོད་པའི་ལམ་བཟང་དོན་གསལ་པའི་ཉི་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྤྱི་བ་གཉིས་སྤངས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་
ཤིང་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་སྟེ། ཐུགས་དེ་བཞིན་ཉིད་ངེ་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་གཤེགས་པ་འཇམ་མཁུན་པའི་
དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ས་པཎ་གྱི་སྟོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་བཤད་པ་ནི། །དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་འཆད་པ་དང་། །དག་བཙམ་སྤྱོད་ན་མཆོད་
འོས་དང་། །རྒྱལ་པོའི་བཤད་པ་གསལ་བ་དང་། །བཟོད་པའི་བཤད་པ་མི་འབྱེད་དང་། །ཡུང་
པོ་ཐུག་པར་འཆད་པ་དང་། །ཁམས་ལ་དབྱིངས་སུ་འཆད་པ་དང་། །བཙམ་པ་སྐལ་བར་འཆད་
པ་དང་། །སྤྱང་དཀའ་ཐུབ་དཀའ་འཆད་པ་དང་། །བག་ཆགས་གནས་སུ་འཆད་པ་དང་། །ཤུག་
པོད་པར་བཤད་པ་སོགས། །པོད་ལ་ཅུང་ཟད་མི་བདེ་ཡང་། །ལེགས་པར་སྤྱར་པའི་སྤྱད་པ་
ལ། །ཤིན་ཏུ་འཐད་མྱིར་མཁས་པས་སྤྱང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཞེས་
པའི་ཐད་དུ་གཟིགས་ན་གཤེགས་པའི་གོ་དོན་གཞན་ཡང་བཤད་ཡོད། 2 (བཀའ་བརྒྱུད) ཆོས་
སྤྱི་དེ་བཞིན་དུ་གཤེགས་ཤིང་། གཟུགས་སྤྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་སྤྱར་ཡང་གཤེགས་པས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའོ། །

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ངེ་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད།
སྤྱོད་པ་ལྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་སྟེ་རྒྱ་ཡིན་པས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱ། འདིའི་རྒྱ་
ཞེས་པ་སྤྱིད་བྱེད་ལ་མི་གོ་བར་སྐབས་རེར་སྟོང་ཉིད་རྒྱའི་ཐ་སྤྱད་བྱེད་པ་ལྟར་གོ་བར་བྱའོ། །
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ངེལ་བྱ། རྒྱ་སྤྱིན་གྱི་ཁའི་ཐུ་ཉིག་ཐེང་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ། འཁོར་ལོ། རིན་
པོ་ཆེ། བསྐྱུ། རལ་གྱིའི་ཐེང་བས་བསྐྱོར་བའི་ངེལ་བྱ་ཅེ་མོ་ལུ་བ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ངེལ་བྱ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱ་སྤྱིན་གྱི་ཁའི་ཐུ་ཉིག་ཐེང་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ། འཁོར་ལོ་
གཅིག་ལུས་བསྐྱོར་བ་ལ་ནམ་སྤང་གི་ངེལ་བྱ། རིན་པོ་ཆེས་བསྐྱོར་བ་ལ་རིན་འབྱུང་གི་ངེལ་
བྱ། བསྐྱུས་བསྐྱོར་བ་ལ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ངེལ་བྱ། རལ་གྱིས་བསྐྱོར་བ་ལ་དོན་བྱུབ་ཀྱི་ངེལ་
བྱ་ཟེར། འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པ་ལྟེ་མཆོན་མ་རེ་རེ་ཁོ་ན་འཇམ། བཞིག་དང་ལྷན་པའི་ངེལ་བྱ་

ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིལ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཅེ་ལྷ་པ་ལ་སྟག་ཡིན་
པར་བཤུ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་སོགས་གསུང་ངོ། །
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དོ་རྩེ། དོ་རྩེ་སེར་པོ་ཅེ་ལྷ་པ་ལ་ཟེར། རྩེའི་དོ་རྩེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་བརྟེས་པར་
བྱེད་པའི་ལམ་ལ་སྒྲོ་བ་ཚུལ་ལས་གསུངས།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས། རྩ་རྒྱུད་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས། མཆོན་གཤི། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་རིགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཐུབ་པ་དམ་ཆེན་གསུམ་བཞུགས་ལྟར་སྟེ།
དེ་ཡོ། དེ་ཐམས་ཅད། དེ་ཀྱུན། རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། རང་ཅག་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་གྱི་བདེ་བ་གང་
མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ཡང་འཛིག་རྟེན་ཡིན། དེ་ཡང་འཛིག་རྟེན་
ཡིན། དེ་ཡོ་སྟག་བསྟུལ་ཡིན། ཅིས་ཀྱང་བྱུང་མེད་སྟུང་དུ་སྟུག་ཉིང་ཉིང་བ་དགོས་གསུང་བ་
ལྟར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །
དེ་རྩ་ཀྱ། དེ་རྩ་རང་། དེ་རྩ་ཀྱའོ་དགོས་ཞེས་པ་ལྟར་བྱ།
དེ་ལ། (བརྒྱ་ཆོད) དགར་བའམ། མགོ་འཕྲེན་པའི་བྱང་ཅིག་ཡིན་པར་བཤད། སྒྲོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་
མཐོང་པའི་སྒྲོ་གྲོས་མི་ཐད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩ ཅེ་ ༡༡ ན་བཟུངས།
དེ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་སོ། །དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་
ནི་གཞན་ལས་དགར་བའམ། མགོ་བྱང་བར་ལྟོ། །ཞེས་གསུངས།
དེ་ལ་ཐོས། དེ་ལས་ཐོས་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་དེ་ལ་ཐོས་ཞེས་པ་དང་དེ་ལས་ཐོས་ཞེས་པ་གཉིས་
རྣམ་དབྱེད་ཁྱད་པར་ཅམ་ལས་དོན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། དཔེར་ན་རྒྱ་མ་ལ་སྒྲོ་བ་སྟོན་ཞུས་
ཞེས་པ་དང་། རྒྱ་མ་ལས་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཞུས་ཞེས་པ་གཉིས་འདྲ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་དེ་ལ་ཞེས་
པ་ནི་རྣམ་དབྱེ་བདུན་པ་རྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཞེས་པ་ནི་ལྷ་པ་འབྱུང་ཁྱད་ཀྱི་
སྒྲ་ལོ། རྩེའི་ཀྱེ་དོར་གྱི་ཟེན་ཟེས་ལ་གཤི་བྱས།
དེ་ཁ་ར་ཉི། (ཤེགས་སྟུར) ཞེ་སྤང་དགའ་མ་སྟེ། ལྷ་མ་གྱི་འཕྲོ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཞེ་སྤང་ནི་རང་གི་ཡབ་མི་
བསྐྱེད་པའོ། །དེ་ལ་དགའ་བས་ན་ཞེ་སྤང་དགའ་མ་སྟེ། བྱང་དོན་ནོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཞེ་སྤང་

རྣམ་པར་དག་པ་ཡོད་གསལ་ལ་དགའ་བ་ནི་ཞེ་སྒྲིབ་དགའ་མ་སྟེ། དེས་དོན་ནོ། །རྩེ་འབྲེལ་
པ་བཞི་སྒྲགས་ན་གསལ།

དེད་དཔོན། 1 གང་གིས་མི་རྣམས་ཡུལ་གཞན་ནས་གཞན་དུ་འཁྲིད་པར་བྱེད་པ་སོ། 2 མགོན་སྐབས།
སངས་རྒྱལ།

དེབ་དགར། 2 བཀའ་འགྲུར་དཀར་ཆག་སྒྲིབ་དོལ་སྒྲ་མ་གསུང། 2 ཨ་མདོ་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་
གྱི་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་དཀར་སོ།

དེབ་ཐེར། རྒྱལ་རབས་དང་ལོ་རྒྱུས་གྱི་ཡིག་ཆའི་མིང་། སྐྱ་བཤད་ནི། དེབ་གཏེར་ཉིད་བརྗོད་བཤེལ་
དབང་གིས་དེབ་ཐེར་ཞེས་སྒྲས་པ་སོ། །དཔེར་ན་ཁ་སྐད་དུ་དཔའ་རྒྱལ་ལ། དཔའ་རྒྱལ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སོ། །དེབ་གཏེར་ནི་དེབ་མཛོད་ཅེས་པ་སོ། །ཆལ་བ་ཀུན་དགའ་དོ་རྩེའི་ཕྱེད་བ་
ཐེར་དམར་སོལ་ས། རྩོན་རབས་དང་ད་ལྟར་བུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྐྱ་ཆོགས་གྱི་ཡིག་ཆང་ཁ་དོག་
སྐྱ་ཆོགས་པ་ལས། དེབ་གཏེར་དམར་སོ་རྣམས་གྱི་དང་སོ་འདི་གི་བར་བྱ་སོ། །ཞེས་དེབ་གཏེར་
ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། ཆལ་པས་ཕྱེད་བ་ཐེར་དམར་སོ་ཐོག་མར་མཛད་དུས་
མིང་དེ་སྐད་མི་ཐེར་བར་ཕྱུང་ལན་དེབ་གཏེར་ཞེས་བརྗོད་ཚུལ་གསལ་བ་དེས་གྲུང་ཤེས་ཀྱས་
སོ། །དགེ་བཤེས་ཆོས་གྲགས་གྱི་ཆོག་མཛོད་ལྟར་ན་དེབ་ཐེར་ཞེས་པ་སོགས་སྐད་ཡིན་པའི་
ཚུལ་དུ་འབྲེལ་ཡོད་པར་བཤད། དེབ་གྱི་སྐྱ་བཤད་ནི། ཤོག་བྱ་མང་སོ་གཅིག་ཏུ་བསྐྲེབས་
ནས་བྱུང་བའི་སྒྲེགས་བཅས་མཐ་དཔེ་ཆ་ལ་ཐེར། སྤྱིར་དེབ་ཅེས་པ་སྐྲེབ་ཅེས་པའི་བྱེད་པ་
སོ་དངོས་སུ་མ་འབྲེལ་བའི་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ཆོག་ཏུ་བྱུང་བའི་མིང་གི་ཐ་སྟོན་ཅིག་ལ་
བྱ། དཔེར་ན་བསྐྱར་ནས་འགྲུར། སྐྱར་ནས་འབྱར་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དུ་བྱུང་བ་དེ་བཞིན་དེབ་གྲུང་
སྐྲེབ་ནས་བྱུང་ཚུལ་གསུང་མཁན་འདུག ཁོ་སོ་ལྟར་ན། དེབ་ནི་སྐྲེབ་བཅས་སྐྲེབ་ས་མ་དང་། དེ་
ཡང་འདབ་མ་ལས་དྲས་ཤིང་། དེ་ནི་ལོ་མའི་དོན་ཏེ། ཆེས་གནའ་སོའི་དུས་རྒྱ་གར་དུ་ཉ་ལའི་
ལོ་མའི་སྟེང་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲོལ་གསུམ་ཆེར་ཡོད་པ་དེའི་སྐྱ་ལས་བྱུང་བར་སེམས་སོ། །དེབ་ཐེར་
ལ་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་དེ། དེབ་གཏེར། དེབ་ཐེར། དེབ་སྐྲེབ། དེབ་ཐེབ་སོགས་

ལྟ་བུའོ། དེ་བ་ཐེར་སྐྱོར་ཞིབ་པར་གཟིགས་པ་འདོད་ན། ༡༩༤༦-༡༩༤༦བར་གྱི་ཆེད་བྱུང་ཚུམ་
འདེམས་བསྐྱིགས་ཞེས་བྱ་བའི་ཤོག་གངས་༥༩༩ལས། ལམ་མན་འདུམ་སྒོ་བཟང་སྒོ་གྲོས་
ལགས་ཀྱི་ཆེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སམ་ཚུམ་ཡིག་གི་ཁ་བྱང་སྐྱོར་བཤད་བཞེས་པའི་དབྱེད་
ཚུམ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་གཟིགས། དེར་སང་དེ་བ་ཐེར་ཞེས་པ་རྒྱལ་རབས་
ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་མིང་དུ་རྒྱུད་ལྟར་གྲགས་མོད། འོན་ཀྱང་ཐོག་མར་དེ་བ་ཐོག་ཏུ་བྲིས་པའི་
རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མིང་དུ་གྲགས་ཤིང་། རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ཀྱང་ཐོག་མར་ཤོག་བྲིལ་
དང་དེ་ནས་རིམ་གྱིས་དཔེ་ལྗེ་བས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དང་། དེ་ནས་ཉེ་དུས་སུ་དེ་བ་ཐོག་བྲི་བའི་སྒོལ་
ཆགས་པར་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐྱོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས།
རྒྱ་གར་ལྟོ་སྟོགས་རྣམས་ཀྱིས་ཏ་ལའི་འདབ་མར་ལྷགས་ཁབ་ཀྱི་ཅེ་མོས་ཡི་གེ་བྲི་བར་འདུག་
སྟེ་སྟོག་བདེ་བ་མི་སྤང་མོད། ཡི་གེ་ནམ་ཡང་རྒྱུད་མི་ཟ། སི་རྒྱ་ལར་ཡང་སྟེ་སྟེད་ཀྱི་སྟེགས་
བམ་རྣམས་ལྷགས་ཁབ་ཀྱིས་འབྲི་ཡིན་འདུག། གཞན་ཡུལ་དབྱུས་དང་བལ་ཡུལ་ནས་བྱུང་
བ་རྣམས་ནི་སྟག་ཆའི་ཡི་གེ་ཤ་སྟག་ཏུ་སྤང་། སྤྱིར་དཔེ་ལྗེ་བས་མ་རིང་པོ་བྲི་བའི་སྒོལ་འདི་
དང་པོ་ཏ་ལའི་ལོ་མར་བྲིས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ། རྒྱ་གར་དང་བོད་ཡུལ་སོགས་ལ་དར་བར་འདུག་
ཅིང་། རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ཤོག་བྲིལ་མིང་ལ་ད་དུང་ཡང་ལོ་མ་ཟེར། གཞན་སྟོན་རང་རེ་རྣམས་
ཀྱི་ཁྲིམས་ཡིག་སོགས་ཤོག་བྲིལ་ལ་ཡོད་དམ་སྟུམ་ཞིང་། དེ་བ་བྱེད་པའི་སྒོལ་ནི་དང་པོ་རྒྱ་
ནག་དང་། དེ་ནས་ཏ་ཟེག་སོགས་སུ་གནའ་དུས་ཤིག་ནས་དར་བར་ཡོད་མོད། རང་རེ་ལ་
སྒོལ་ཡེ་མ་བྱུང་། དེ་བ་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྲིས་པའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཡི་གེ་སོགས་ལ་དེ་བ་ཐེར་ཞེས་ཞི་
རིག་དང་ཏ་ཟེག་རྣམས་ཀྱིས་འཛོད་པའི་བརྟ་སོག་ཡུལ་དུ་སྟེ་བས་ཉེ་དེ་བ་ཐེར་དང་དེ་ནས་བོད་
ཀྱིས་ཀྱང་བརྟ་ཆད་དེ་སྤངས་ཏེ་རྒྱལ་རབས་ལ་དེ་བ་ཐེར་སོགས་སུ་བྲིས་སོ། །ཤོག་བྲིལ་འདི་
ཏན་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་དུས་སུ་སྒྲོན་པོ་ཆའི་ཡུན་བྱ་བས་གསར་དུ་བྲས་ནས་ད་བར་ལོ་སྟོང་དང་
བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་ལས་མ་སོང་ཞིང་། རང་རེའི་ཡུལ་དུ་དེ་ལས་འབྱི་བ་དང་རྒྱ་གར་དུ་དེ་ལས་
ཀྱང་འབྱིས་པས་འདི་ཤེས་ན་བསྟན་བཅོས་དང་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཞིག་གི་གསར་རྟོག་འབྱུང་།

མེད་དུ་མངལ་རྒྱས། །ཞེས་གསུངས།

དེའི་སྐད་ཅིག་མ། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུའི་ཡུན་ཚད། དེའི་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་པའི་དེ་
སྐྱ་བསྟེགས་ས་ནི་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ནོ། །

དེས་གོ། དེས་ནི། གོ་ཞེས་པ་ཅི་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། དཔེར་ན་ཁྱོད་ནི་ལ་ཁྱོད་གོ། གཟུགས་ནི་ལ་
གཟུགས་གོ། འདི་ནི་ལ་འདི་གོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེས་པ། ། བེས་རྒྱད་འཇམ་པོ། རྒྱད་ཞི་ཞིང་དུལ་བ། རྒྱད་འཇམ་པ། རང་རྒྱད་བཟང་བའམ་མི་གཞི་
བཟང་བའི་དོན། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་འགྲེལ་བ་ལས། དེས་པ་ནི་རྒྱད་འཇམ་པའོ། །ཞེས་
དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བིརྟ་ཀ་ར་སི་རྟས་མཛད་པའི་༩ ཟླེས་རབས་རྒྱད་ཀྱི་དཀའ་
འགྲེལ་༥ ལས་ཀྱང་། དུལ་བ་ནི་དེས་པ་སྟེ་འཇམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །² རྒྱད་
ཞི་ཞིང་དུལ་བའི་སྟེས་བྱ་ལ་འཕོད་པའི་ཆོག་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་བཤེས་སྤྱིངས་ལས། དེས་པ་བདོག་
མང་ཇི་ལྟར་སྟུག་གསུལ་བ། །འདོད་པ་རྒྱུད་རྣམས་དེ་ལྟ་མ་ལགས་ཏེ། །ལྷ་མཆོག་རྣམས་ལ་
མགོ་བོ་ཇི་སྟེང་བ། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྟུག་གསུལ་དེ་སྟེང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དེས་ཤིང་། ། དེས་ནི་དེས་པ། ཤིང་ནི་ཆོག་ཟད་དེ། དེས་པ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །བཟང་སྤྱོད་སློབ་
ལམ་ལས། དེས་ཤིང་པ་རོལ་གྱིན་ལ་རབ་བཙོན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །² ལྟ་བར་
སྐྱ་བའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༩ རྒྱ་༥༡༠༩༥ལས།
དེས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟན་པར་སྐྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དོ། ། གཉིས། ཅ། ཟུང་བཅས་ཀྱི་དོན། འབྲས་ཀི་ལོ་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར།
དོའི་འགྲེལ་བཤད་ཅིག་ལ། དོན་གྱི་དོ་བོ་གང་ཡང་མི་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲོགས་ཤིག་དཔེར་ན།
དོ་སྟོམས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སྟོན་འདི་སྤང་སྟེ། དོ་སྟོམས་པ་ཞེས་པའི་དོ་ནི་མཉམ་པ་འཇམ་
སྟོམས་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། དོ་ཤལ་ཞེས་པའི་དོ་ནི་མཉམ་པ་སྟེ་དབྱང་པ་གཡས་གཡོན་
མཉམ་པར་ཡོད་པས་དོ། ཟུང་དུ་དབྱང་ནས་ཡོད་པས་ཤལ་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །དོའི་དོན་སྟོམས་
པ་ཡིན་ན་འདིར་སྟོན་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། འདིར་ཆོག་སྟེན་སྟོར་དབང་

གིས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། རྫོང་པོ་ཐེ་མེར་བ་ལྟ་བུ་རྫོང་པོ་དང་ཐེ་མེས་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་།
བཞེས་གཉེན་དང་། གཞན་ཡང་། འདི་དང་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་དོ། རྫོང་ལམ་ལ་གཟིགས། དོ།
ཞེས་བ་པན་ཚུན་དང་། གཡོན་གཡོན་གྱི་ཆ། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། གཡམས་གཡོན་ཆ་སྟོམས་
བ་ལ། དོ་སྟོམས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ༡ དུང་དུང་། ༢ རྫོགས་ཆེན་ཆེན་གྱི་བཞུགས་པོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
དོ་ཀེར། ༡ སྐྱ་གཙུག་རྟོར་ལྟར་བཅིངས་པ། ༢ ཅོད་བན། ལུང་ཐུན་ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས། དོ་ཀེར་
ཅི་སྤྱི་པོའི་དབྱུག་ན་འདུག་པའི་སྤྱི་བཅིངས་ཏེ། གཙུག་རྟོར་གྱི་རྣམ་པ་ཉིད་དམ། ཅོད་བན་ལ་
དོ་ཀེར་གྱི་སྐྱས་བརྗོད་དོ། ཞེས་གསུངས།

དོ་ཀེར་ཅན། སྐྱ་གཙུག་རྟོར་གཙུག་རྟོར་ལྟར་བཅིངས་པའི་མིའས། སྐྱ་གཙུག་རྟོར་དུ་བཅིངས་བ་གཉིས་ཀ་
ལ་འཇུག་ དཔེར་ན་ལས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མགོ་དོ་ཀེར་ཅན་དང་ཞུ་གྲོན་བ་དང་ཅོད་བན་
ཅན་དང་ཐེང་བ་ཅན་དང་དགེས་བ་ལ་མི་བཞུགས་པར་རོ། ཞེས་བ་ལྟར་རོ། །

དོ་ལྷུ་བ། དོ་དགོང་གི་ལྷུ་བ་མོ། དོ་དགོང་གི་མཆན་མོ།

དོ་ར། ༡ དག་འཆ་ལ། ཅི་ཤིང་གི་རྩ་བ། སྤྱིད་མོས་ཆ་ལ། ཅུ་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས་ལས། སྤང་བ་དཔེ་
རུ་ཤར་བ་ཡི། རྣམ་འབྱོར་དེ་ལ་གདམས་ངག་མང་། རྣམས་སྤང་སྤྱག་པོའི་དོར་རུ། ཤིང་
པོའི་སྤང་པོ་ཐད་བ་མེད། ཅེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། ༢ གར་མཁན་གྱི་རྩ་བ། གར་བྱེད་པའི་ས་
གཞིའས་གནས་གྱི་མིང་། བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པ་དང་དབྱངས་ཅན་དག་འཛོལ་སྟེན་གསུང་དོ། །

དོ་ཡི། ༡ གན་འཛོལ་རྒྱལ་པོ་དང་བག་མ་སོགས་བསུ་ལེན་བྱེད་པའི་མིས་འདེགས་པའི་ཁྱི། བྱམས།
ཐེབས་བྱམས། འགྲོགས། འགྲོགས་བྱམས། ཁྱོགས་ཁྱི། ཁྱོགས། དོ་ཡི་ཞེས་བ་རྒྱ་གར་ཡུལ་
སྐད་ཀྱི་རྫོམ་ལུང་ཆག་པར་ཐེམས་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་ ཞོམི་ཐེར་པའི་ཕྱིར་རོ། རྒྱ་གར་
བས་འདི་ལ་ བཟུལ་ཡིང་ཐེར། ལེགས་སྤྱར་གྱི་སྐད་དུ་ བཟུལ་ཡིང་ཐེར་ལ། ཕྱི་རྒྱལ་བས་ sedan
chair ཐེར། པོད་རྒྱ་ཆེན་མཛོད་ཆེན་མོར་མདོ་ཡི་དང་། དག་གསར་དུ་འདོམ་ཞེས་གྲེས་བ་
གཉིས་ཀ་མི་ལེགས། ༢ དངོས་པོ་ལྷུ་པའི་རིགས་ཡར་འདེགས་པའི་ཐབས་ཤིག་ འདེགས་
པའི་ཁྱི། ཁྱོགས། ཁྱོགས་ཁྱི། འགྲོགས། འགྲོགས་ཁྱི། དཔེར་ན་ལས་ཁྱི་ལྟ་བུ། ༣ བསྟན་དར་

ལྷ་རམས་པས་གཟིངས་ལ་འཇུག་པར་བཤད་ཀྱང་དབྱུང།

དོ་མིའི་བརྒྱུས་པ། ཁྱོགས་གྱི་བརྒྱུས་པ་དང་འབྲ།

དོ་ཤལ། 2 ལུ་ཏིག་གི་སྤེང་བ་ལྷེ་བ་སྤེལས་ཙམ་དུ་འབྱུང་བའི་བྲང་རྒྱ་རིང་པོའི་མིང་། ཞིབ་ཏུ་བཤད་
ན། བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྲུག་རྒྱ་མཚོ་༤༡བ་༤ལས། དེ་ལ་དོ་ཤལ་ནི་སྤྱད་པ་དམར་པོ་ལ་རྒྱས་
པའི་ལུ་ཏིག་གི་སྤེང་བ་སྤོ་གཉིས་དང་སྤྲོང་དང་འོག་ཏུ་གསེར་གྱི་བཅིངས་པའི་ནོར་བུ་དབུས་ན་
ཡོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་ལོ། དོ་ཤལ་དང་དོ་ཤལ་བྱེད་པ་ནི་སྤྱིར་བཏང་ཡོངས་
ཐགས་སུ་ལུ་ཏིག་ལ་སྤྱར་ནས་བཤད་མོད། གཤམ་དང་བྱ་རུ་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་གཞན་ལའང་
རིགས་འགྲེ་སྤྱོད་རུང་བར་སེམས། སྤྱ་བཤད་ནི། དོ་ནི་གཡས་གཡོན་མཉམ་པའི་དོན་དང་།
ཤལ་ནི་མར་དབྱུང་བའི་དོན་ཡིན། དོ་ཤལ་དང་སེ་མོ་དོའི་བྲང་པར་ནི། ལུ་ཏིག་གི་སྤེང་བ་ལྷེ་བ་
སྤེལས་ཙམ་དུ་འབྱུང་བ་ནི་དོ་ཤལ་དང་། ལུ་མ་སྤེལས་ཙམ་དུ་འབྱུང་བ་ནི་སེ་མོ་དོའོ། མདོར་
ན་དོ་ཤལ་བྱེད་པ་ལ་སེ་མོ་དོ་ཞེས་བྲ་སྟེ། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། སེ་མོ་དོ་
ཞེས་བྲ་བ་ནི་ལུ་ཏིག་གི་དོ་ཤལ་གྱི་བྱེད་ལུ་མ་དག་གི་སྤྲོང་ན་གནས་པའོ། ཞེས་གསུངས་
སོ། དེས་ན་དེ་གཉིས་ནི་རིང་བྱུང་གི་བྲང་པར་ཙམ་མོ། འདུལ་བ་རྣམས་འབྲེད་འགྲེལ། ཐུན་
ཆེགས་འགྲེལ། ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ། མཚོ་རྒྱུ་སོགས་རྒྱ་བོད་གྱི་གཞུང་མང་པོར་ལེགས་
པར་བརྟགས་ཏེ་བཀོད་ཡོད་དོ། འདི་གཞུང་འདི་དག་ནས་བཤད་པའི་དོ་ཤལ་དང་འོག་ནས་
བཤད་པའི་དོ་ཤལ་གཉིས་ལ་བྲང་པར་འབྱུང་བ་ནི་མདོ་སྟགས་གྱི་བྲང་པར་ཙམ་ཡིན་པར་
ངས་སོ། 12 མི་རུས་སམ་མི་མགོའི་སྤེང་བ་བརྒྱ་པ་སྤོམ་གྱི་མཚམས་སུ་སྤེལས་པའི་བྲང་རྒྱ་
རིང་པོའི་མིང་། རྗེའི་གསུང་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཐེན་བྲིས་ལས། དོ་ཤལ་ནི་བརྒྱ་པ་
སྤོམ་མཚམས་སུ་སྤེལས་པ། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། ཁྲོང་དོལ་སྤྲ་མས་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་རིན་
ཆེན་སྤེང་བ་ནི། མགུལ་བ་འཁོར་ཙམ་མགུལ་རྒྱན་དང་། ལྷེ་བ་སྤེལས་པ་སེ་མོ་དོ། འབརྒྱ་
ལ་སྤེལས་པ་དོ་ཤལ་ཟེད། ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་དོ། འདི་ལ་དོགས་གཙོད། དོ་ཤལ་ཞེས་པ་
ཐོག་མར་ལུ་ཏིག་གི་སྤེང་བ་ལྷེ་བ་སྤེལས་ཙམ་འབྱུང་བ་ལ་ཐགས་པ་ཡིན་མོད། ལྷིས་རུས་

ཐེང་ལྟེ་བ་ཙམ་དུ་འབྲང་བ་ལའང་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས་པར་སེམས་སོ། །བོད་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་
ཆེན་མོར། ཐེང་བ་ཁྲག་བ་ཙན་གྱི་རྒྱན་ཆ་གཡུ་དང་བླ་ཅུ་སྒྲིམ་ཤེལ་སོགས་ཡོད་པ། ཞེས་
སྒྲིམ་སྒྲེ་ཆོག་ལས་ཁ་གསལ་ཞིག་མི་འདུག་པས་སྒྲིམ་པ་དགོས་སོ། །

དོ་ཤལ་ཐེང་པ། ལུ་ཉིག་གི་ཐེང་བ་ལུ་མ་སྒྲིབས་ཙམ་དུ་འབྲང་བའི་བྲང་རྒྱན་བྲང་དུའི་གྱི་མིང་། འདི་
ལ་སེ་མོ་དོ་ཡང་ཟེར། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་མཆོ་༤༣༡ལས། དོ་
ཤལ་ཐེང་བ་ནི་དོ་ཤལ་གྱི་སྒྲོ་གཉིས་སུ་དོ་ཤལ་ལས་ཅུང་ཟད་བྲང་བར་འབྲང་བའི་རིན་པོ་
ཆའི་ཐེང་བ་དང་པོར་བྲུ་བར་གསུངས་པས། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡོངས་གྲགས་སུ་ལུ་ཉིག་ལ་
སྒྲུར་ནས་བཤད་ཐོང་། གཡུ་དང་བླ་ཅུ་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་གཞན་ལའང་རིགས་འགྲེ་སྒྲོར་རུང་
བར་སེམས། དོ་ཤལ་ཐེང་པ་དང་དོ་ཤལ་གྱི་བྲང་པར་ནི། རིང་བྲང་གི་བྲང་པར་ཉ། དེ་ཡང་
ལུ་ཉིག་གི་ཐེང་བ་ལུ་མ་སྒྲིབས་ཙམ་དུ་འབྲང་བ་ནི་སེ་མོ་དོ་འཇམ་དོ་ཤལ་ཐེང་པ། ལྟེ་བ་སྒྲིབས་
ཙམ་དུ་འབྲང་བ་ནི་དོ་ཤལ་སོ། །དོ་ཤལ་ཐེང་ལ་སེ་མོ་དོ་ཞེས་བྲ་སྟེ། འདུལ་བ་གཞིའི་
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། སེ་མོ་དོ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ལུ་ཉིག་གི་དོ་ཤལ་གྱི་ཐེང་ལུ་མ་དག་གི་སྟེང་ན་
གནས་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་ནི་རིང་བྲང་གི་བྲང་པར་ཙམ་སོ། །འདུལ་
བ་ནམ་འབྲེད་འགྲེལ། ལུང་ཐུན་ཆེགས་འགྲེལ། ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ། མཆོ་སྟེ་ག་སོགས་རྒྱ་
བོད་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ལེགས་པར་བཟླགས་ཏེ་བཀོད་དོ། །

དོ་རྟ། (ལེགས་སྒྱུར) ལྷ་འཇམ་མགུར་གྱི་དོན་ལ་འཆད་ཀྱང་། བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་སྒྱག་པའཇམ་མ་བཙུག་
པཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། འགའ་ཞིག་གིས་གཉིས་ལ་དགོང་པར་ཞེས་བསྒྱུར་བ་ནོར་ཞེས་ས་
པཎ་གྱི་སྒྲིམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱ་སྐད་དོ་རྟ་ཞེས་བྲ་པ། བོད་
སྐད་སྒྱག་པའཇམ་མ་བཙུག་པ། ཞེས་བྲའི་དོན་ལ་འཇུག་ཐོང་གི། དེ་ཡི་རྒྱ་མཆན་མ་ཤེས་
པར། དོ་ནི་གཉིས་ཡིན་ཏེ་དགོང་པ། གཉིས་ལ་དགོང་པར་འཆད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །སྒྲིགས་སྒྲིམ་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དུ་མི་ཟད་པའི་སྐད་དོད་ཡིན་
པར་གསུངས།

དོག་པ། 1 ལུན་པོ། མེ་དོག་གི་དོག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་དབྱིན་སྐད་དུ་ bouquet ཞེས་བརྗོད་ན་
ལེགས་པོ་འདུག་སྟེ། 2 གང་བྱ་དང་རིལ་བྱའམ་གོང་བྱའི་དོན། རྒྱ་སྐད་མའི་དོག་པ་གས་
སོང་ལྟ་བུ་དང་། འབྲུའི་དོག་པ་པལ་ཆེར་སྒྲིན་འདུག་ལྟ་བུ། 3 སའི་ཞེ་ས་ཡིན་པར་སྒྲིགས་
སྟོན་ལོ་ཙམ་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་ན་གསལ། 4 ཟེ་འབྲུ། 5 སྦྱང་པ། 6 དོག་པོ་དང་འབྲ།
དོག་ལ། དོག་ལེ་ཞེས་པ་རྒྱ་སྐད་མའི་སྦྱང་ཅིག་གི་མིང་ཡིན་པར་བཤད། བཤ ཆེན་ཤྲ་མཆོག་ལྷན་
བས། དོག་ལེ་ཞེས་པ་རྒྱ་སྐད་མའི། སྦྱོང་གི་མིང་ཡིན་དབྱིབས་ལེའང་ཟེར། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

དོགས་པ། ཐེ་ཆོམ་མམ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ།

དོགས་པ་དང་ཡིད་གཉིས། སྦྱིར་དོགས་པ་དང་ཡིད་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཡང་། བདག་པེས་ཀྱི་བྱང་
བར་ནི། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། དོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱིས་བྱས་པའི་
ཐེ་ཆོམ་མོ། ཡིད་གཉིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གིས་བྱས་པའི་ཐེ་ཆོམ་མོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
དོགས་པ་བསྐྱུ་བ། དོགས་པ་སྦྲོང་བའམ་འགོད་པ། ཡང་སྐབས་རེར་དོགས་པ་སྦྲོང་བ་གཅིག་བྱ་མིན་
པར། དོགས་པ་བསྐྱངས་ནས་དེ་ལ་ལན་འདེབས་པ་ལ་ཡང་གོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་ལ་
གཟེགས་ན་ཤེས་བྱལ།

དོགས་མེད། 1 ཐེ་ཆོམ་མེད་པ། 2 བྱ་ཆོག་སོགས་ཀྱི་མཐར་སྦྱར་རྒྱའི་སྤྱད་ཅིག་མི་རུང་བ་དང་། མི་
འགྲིག་པ། ཡོང་མི་སྤྱད་པའི་དོན། དཔེར་ན་དེ་འདྲ་བྱེད་དོགས་མེད། སྐད་ཆ་དེ་འདྲ་བཤད་
དོགས་མེད་ལྟ་བུ།

དོང་པ། མདའ་ལྷབས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དོང་པ། སག་ཐག་སྟག་རལ། མདའ་ལྷབས། མདའ་སྦྱོང་། མདའ་
འཛིན། མདའ་ཡི་གནས། བཙུང་རྩ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད་དོ། །

དོན། 1 མཆོན་ཉིད་དང་། རོ་པོ། དཔེར་ན་མཆོན་མཆོན་ལ་དོན་དང་ཐ་སྟངས་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 དགོས་
ཆེད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱུ་འཕྱོང་བར་བྱའོ་ལྟ་བུ། 3 བརྗོད་བྱ།
བརྗོད་བྱ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པ་ལ་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 4

ཤེས་བྱའི་ཆོས། ཤེས་བར་བྱ་བའི་ཆོས་དམ་པ་ལ་དོན་དམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 ལུལ། ཡེ་
ཤེས་དམ་པའི་ལུལ་ལ་དམ་པའི་དོན་ནམ་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་།
དབང་པོ་ལྟ་བུ་དང་དོན་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 6 གོ་དོན། ཆོག་འདིའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
7 ཞེ་སྤྱུགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ། དགོངས་དོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ། དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་དམ།
དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ། དཔེར་ན་དོན་ལ་གནས། དོན་དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ་དང་། ཁ་ནས་བཤད་ཀྱང་དོན་ལ་མེད་པ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 8 ཆོད་གཞི། རྟགས་ཆོས་དོན་
གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 9 ལས་ཀྱི། ལས་དོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དོན་གྱི་མཆོག་ དོན་མཆོག་དང་འབྲ། དེ་ལ་གཞིགས།

དོན་གྱི་དབང་། (མར་ཕྱིན) 1 དགོས་པའི་དབང་། དགོས་དབང་། དགོས་པའི་སྟོབས། སྒྲ་བཤད་ནི། དོན་
ནི་ཆེད་དུ་བྱ་བའམ་དགོས་པ་དང་དབང་ནི་སྟོབས་སོ། །རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༩ ཚུ ༡༧བཅའ་སྟེ།
དོན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོས་པའི་སྟོབས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུང་རྣམ་
འབྱེད་༩ ཅེས་ ༡༩༩༣ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་དོན་གྱི་དབང་གཉིས་གཞིགས་པ་ན་
དགེ་སྦྱོང་གི་དགེ་འདུན་སྤྱད་པར་མཛད་དེ། ཞེས་གསུངས། 2 འབྲས་བུའི་མིང་ལའང་བཤད།
རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༩ ཚུ ༡༧བཅའ་སྟེ། དོན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུའོ། །ཞེས་
ཀྱང་གསུངས་སོ། །

དོན་གྱི་དབང་འདི་གཞིགས་ནས། (མར་ཕྱིན) དགོས་དབང་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་གཞིགས་ནས་ཞེས་པའི་དོན།
རྗེའི་བྱང་ཅེས་ལེགས་བཤད་སྟེང་པོ་ལས། མཐར་གཏུགས་ན་བྱི་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དབྱེ་དགོས་ཏེ། རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་ན་སྒྲིབ་པ་པོ་ཆད་མའི་
སྒྲིབ་བྱར་མི་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱང་འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་
པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་གྱི་དབང་འདི་གཞིགས་ནས། དགེ་སྦྱོང་དག་གམ་
མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །བསྐྱེད་པ་བཅད་བཅད་པའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་
ང་ཡི་བཀའ། །རྒྱུ་བར་བྱ་ཡི་གྲུས་ཕྱིར་མིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་ (ཤིན་རྒྱ་མཐོང་མེས་སུ།) བས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ལུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ལ། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཟེར། དེ་ལ་མཐར་ཐུག་གི་འོད་གསལ་དང་།
དོན་གྱི་ལྷན་སྦྲེས་ཞེས་བྱ་དེ་ལོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལས། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བས་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དུ་སོང་བ་དང་། དེར་མ་སོང་
བའི་དཔེའི་འོད་གསལ་གྱི་མཆོན་ཉིད་རྣམས་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་རྟུང་ནས་བྱུང་བར་བྱེད་པ་
དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རིམ་བཤམ་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི། ལྷིའི་རྒྱ་ཉི་མོད་ཀྱི་
སྒྲིག་གསུམ་འདས་པའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་སུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་ལྷིའི་མངོན་བྱང་
དང་། ཉན་གི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ཐེས་པའི་འོད་གསལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཡིན་པའི་ལྷོག་
ཆ་ནས་ཉན་གི་མངོན་བྱང་དུ་བཤམ་དོ། །རིམ་བཤམ་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཐོབ་པ། ལྷན་
སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ། སྒྲིགས་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་མཐོང་ལས་
ཐོབ་པ། སྒྲིགས་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་སོ། །སྒྲུ་བཤམ་ནི། དཔེའི་
འོད་གསལ་གྱིས་མཆོན་བྱའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

དོན་གྱི་ལྷན་སྦྲེས། དོན་གྱི་འོད་གསལ། རྗེའི་འཛིགས་བྱེད་སྟོན་ལས་ལས། ལྷ་མའི་ལུས་མཛེས་ཡང་
ཡང་འོད་གསལ་དུ། །ཀྱན་རྒྱ་ལྷགས་ལས་དོན་གྱི་ལྷན་ཅིག་སྦྲེས། །མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་ཉོན་སྦྲིབ་
སྤངས་པ་ཡི། །སྟོབ་པའི་ལུང་འཇུག་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དོན་གྱི་ལྷན་ཅིག་སྦྲེས། དོན་གྱི་ལྷན་སྦྲེས་དང་འབྲ།

དོན་གྱིས། ལྷགས་ཀྱིས། ཞར་ལ་རང་ལྷགས་ཀྱིས། ལུར་གྱིས། དཔེར་ན་དོན་གྱིས་གོ་ལྷ་བྱ། འདུལ་
བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤམ་པ་༼ ཚུ་༽ལ་ལས། དོན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ལུར་གྱིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དོན་འགྲུར་གྱི་ཐེ་ཆོས། ལྷ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནམ་སྤྲུམ་པའི་ཐེ་ཆོས་ལྷ་བྱ།

དོན་སྒྲུར། ཆོག་གཙོ་པོར་བྱས་ཏེ་ཐད་སྒྲུར་བྱས་པ་མིན་པར་གོ་དོན་གཙོ་པོར་བྱས་པའི་སྒྲུར། དཔེར་
ན་རྩ་ལ་ཁྲིམས་ནི་ལེགས་སྒྲུར་གྱི་ཤིང་ལ་ཞེས་པའི་དོན་སྒྲུར་དང་། བསེལ་ཐོབ་ནི་དེའི་སྒྲུ་

སྐྱར་རམ་ཐད་སྐྱར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། མཆོད་རྟེན་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། ཡང་ཉན་ལུལ་མཐུན་
རབ་ཡོད་གསལ་མཆོག་གིས། རོན་སྐྱར་ཞེས་པ་ནི་དངོས་པོ་དེ་ལ་མིང་དེ་ལྟར་འདོགས་
དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་རིགས་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དཔེར་ན་རྒྱུངས་འཁོར་
དང་། ཀར་འཁོར། མྱོག་བརྟན་དང་། སྐྱ་སྐྱད་འཁོར་ལོ་དང་། བརྟན་འཕྲིན་སོགས་ལྟ་བུ་ཡིན།
སྐྱར་སྐྱངས་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་རོན་སྐྱར་དེ་ཡིན་ཏུ་བཟང་སྟེ། མིང་རྒྱུང་པ་བརྗོད་པ་ཅམ་གྱིས་
དངོས་པོ་དེའི་བྱང་ཆོས་སམ་གྱིད་ལས་དེ་ཕྱོགས་ཅམ་སྟོ་ཡུལ་དུ་འཁོར་བྱལ་བ་ཡིན། སྐར་
པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམ་པས་མདོ་རྒྱུད་རིག་གནས་པོན་ཆེན་དེ་འདྲ་ཞིག་བསྐྱར་བ་མཐའ་དག་
པོད་རྒྱུད་དུ་རོན་སྐྱར་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ནི་མི་རིགས་གཞན་སྤྱི་ཡོད་སྐྱར་སྐྱབས་བྱུང་སྐྱར་སྐྱབས་མེད་པར་གྲགས།
འོན་ཀྱང་སྐྱར་སྐྱངས་ཡག་པོ་མ་བྱུང་ན་མིང་པན་རྒྱུན་ལོར་ཉེན་ཡོད་པ་དང་། པོད་རིགས་ས་
ཁུལ་ཁག་གི་ཡུལ་རྒྱུད་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བས་སྐྱར་སྐྱབས་ཕྱོགས་འཕྲེན་གྱིས་གཅིག་མཐུན་
ཡོང་འགྱུར་འགོ་ག་རྒྱུན་འབྱུང་གིས་པ་ཡིན། ཞེས་ཀྱང་གསུངས།

རོན་མཆོག་སྐྱར་ལས་འདས་པ།

རོན་ཆེན་པོ་གསུམ། བཤེས་གཉེན་ལ་མ་གྲུས་པ་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྟོ་སྤྱ་མཐའ་དག་འགག་པ།
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྟོ་མཐའ་དག་སྟེ་བ། རྒྱུན་ཕྱི་ནང་གི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཞི་བ་དང་གསུམ།
སྤྱགས་དང་སྐྱར་ན། བཤེས་གཉེན་ལ་མ་གྲུས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྤྱང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་
གཉེས་སྤྱང་ལྟ་མོའི་བར་གྱི་ཕྱི་ཅི་ལོག་གི་སྟོ་སྤྱ་མཐའ་དག་འགག་པ། ཕྱི་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྟོ་
མཐའ་དག་སྟེ་བ། རྒྱུན་ཕྱི་ནང་གི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཞི་བ་དང་གསུམ་མོ། །

རོན་ཅུང་བ་བྱ་བ་ཅུང་བ། (འདུལ་བ) འདོད་པ་རྒྱུང་བ་དང་ཡོ་བྱད་མང་པོ་མི་འདྲིན་པའི་དོན། རྗེའི་བྱང་
རྒྱལ་གཞུང་ལས་དུ་གསུངས། སྤྱིག་ལྷུང་སྤར་ནས་ཡིད་གྱིས་བཤགས་ཟེན་པས་རོན་ཅུང་བ།
ལུས་དག་གིས་བཤགས་ཟེན་པས་བྱ་བ་ཅུང་བའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པ་ཡོད་དོ། །

རོན་མཐུན། ། ཆོང་ས། དཔེར་ན་རྒྱུ་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས་ལས། བྱར་ཤིང་གཅོད་པ་རོ་ཡི་ཕྱིར། །ཤ་
སྟེས་གསོད་པ་བགས་པའི་སྤྲད། །རོན་མཐུན་འདྲིམས་པ་རོར་གྱི་དོན། །རྒྱལ་པོར་རྒྱལ་བ་

འབངས་ཀྱི་ཆེད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །² ལམ་གྲོགས། ལམ་ལ་འགྲོ་རྟོགས། ལུང་ཐུན་ཆོགས་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས། མདོན་དུ་ཕྱོགས་ནས་འོངས་པའི་ལམ་གྲོགས་གཉིས་པ་ནི་དོན་མཐུན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །³ འགྲོན་པོ། འབྲེལ་བ། ཕྱོགས་ལ་འགྲོ་མཁན།
དོན་མཐུན་པ། བསྐྱ་བའི་དངོས་སོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཞན་ནམས་དོན་གང་ལ་སྦྱར་བ་དེ་ལ་རང་
ཡང་གནས་ནས་དེ་དང་མཐུན་པར་སྒོམ་པའོ། །

དོན་དམ། ལྷོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྒྲ་བཤད་ནི། ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་མཆོག་ཡིན་
པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

དོན་དམ་བསྐྱབ་པ། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་དོན་གཅིག་སྒོ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་ལས། མདོ་སྟེ་
གང་དག་དོན་དམ་བསྐྱབ་པ་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དེས་པའི་དོན་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
དོན་དམ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) ལྷ་མ་དམ་པས་རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོ་སྤྲད་པ་དེ་
མདོན་སྦྱས་མཐོང་རྟོགས་གཏན་ལ་པབ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་
དེའང་སྒྲ་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དོན་དམ་དུ་བརྒྱག་པ། འོད་གསལ་དུ་བརྒྱག་པ་དང་འབྲ།

དོན་དམ་བདེན་པ། ལྷོང་ཉིད་སྒྲ་བཤད་ནི། དོན་ནི་ཤེས་བྱ། དམ་པ་ནི་མཆོག་གོ། དེས་ན་ཤེས་བྱའི་
མཆོག་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་མོ། །ཡང་ན་དམ་པ་ནི་ཡུན་ཅན། དོན་ནི་ཡུལ་ཏེ། ལྷོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ནི་དམ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ན་དོན་མོ། །ཡང་
ན་དམ་པ་ཡུལ་ཅན། དོན་ནི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱ་སྟེ། ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་ལྷོང་
ཉིད་རྟོགས་པས་ན་དམ་པ། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ནམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱ་ཡིན་པས་ན་དོན་
མོ། །བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། ལྷང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མཐུན་པའི་མི་བསྐྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
བདེན་པའོ། །

དོན་དམ་པ། གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ལྷོང་ཉིད་སྒྲ་བཤད་ནི། རྟོགས་བྱ་ཡིན་པས་དོན་དང་། ཕྱིར་
ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་པས་དམ་པའོ། །ཡང་ན་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་སྤྲོད་ཡུལ་གྱི་དོན་

ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་བཤོ། །

དོན་དམ་པའི་དགྲིལ་ལམོར། བསྐྱེད་རིམ་པའི་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱའི་ལམ་ལཱེར་ལ་ཟེར། འཆི་བ་ཆོས་སྐྱའི་
ལམ་ལཱེར། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་རྒྱབ་པ། ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་སྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད་རྣམས་
དོན་འབྲ། རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་སྒོ་གསལ་བྱང་བའི་རེ་སྐྱོང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།
དོན་དམ་པའི་མཁའ་སྐྱོད། ནང་གི་མཁའ་སྐྱོད་དང་འབྲ།

དོན་དམ་པའི་དགེ་བ། ཁྱོད་ལ་མངོན་སྲུང་དུ་དམིགས་ཏེ་བསྐྱོམས་པས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མཐའ་དག་ཟད་
པར་རྒྱས་པའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མཆོད་གཞི་ནི། ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ལྷང་
འདས་ལྟ་བུ། སྐྱ་བཤད་ནི། འདི་དོན་དམ་བཤོན་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་ཞེས་བྱ་ལ། འདི་འབྲས་
བྱ་བཤེ་བ་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བ་མ་ཡིན་ཀྱང་འདི་ལ་དགེ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། དཔེར་ན་འཇིག་
ཅིན་ན་ནད་དང་བྲལ་བ་ལ་ལུས་བདེ་ཟེར་བ་དང་། ལྷང་ན་མེད་པ་ལ་སེམས་བདེ་ཟེར་བ་བཞིན་
བྱ། འདིར་ཡང་ཐྱིག་པ་མེད་ཅམ་ལ་དགེ་བ་ཞེས་བཏགས་པའོ། །ས་པཎ་གྱི་སྒྲོམ་གསུམ་རབ་
དབྱེ་ལ་གཞི་བྱས། ཡང་། དམ་པའི་དོན་དུ་གྱུར་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་བྱང་ཡིན་པས་
དོན་དམ་པའི་དགེ་བ་ཞེས་བྱའོ། །

དོན་དམ་པའི་འགོག་པ། རང་གི་ངོ་སྤེལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་ཐོན་སྤངས་པའི་བྲལ་བ། སྐྱ་བཤད་ནི། རང་
གི་ངོ་སྤེལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་ཐོན་སྤངས་པའི་འགོག་པ་སྟེ་བྲལ་བ་ཡིན་པས་དེ་སྤང་ཅེས་བྱ།
དོན་དམ་པའི་མི་དགེ་བ། འཁོར་བ་ལྟ་བུ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་
བཅས་ཤིང་། ཡིད་འབྱུང་བའི་གནས་སུ་མངོན་སྲུང་དུ་གཞིགས་པས་དེ་སྤང་ཅེས་བཏགས།
དོན་དམ་པའི་ལུང་མ་བརྟན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་དགེ་མི་དགེ་གང་དུ་ཡང་གཞག་
ཏུ་མེད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད།

དོན་དམ་པའི་བརྩམ་མོ། (ཐུགས་) ལྷོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་།

དོན་དམ་པར་མེད། ། ལྷོའི་དབང་གིས་བཞག་ཅམ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྤྱོད་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ལ་དོན་
དམ་པར་ཡོད་པ་དང་དེར་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་བཞག། 2 ཡང་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་

པའི་རྗེས་དཔག་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་ནས་དེའི་ངོར་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་བཞག་
པའི་དོན་དམ་པར་མེད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྗེའི་འཇུག་པའི་ལྷོ་གྲ་ཆེན་ལས། དགག་བྱ་ལ་
དོན་དམ་གྱི་བྱུང་བར་སྦྱར་བའི་དོན་དམ་ལ་གཉིས་ཤེས་དགོས་ཏེ། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་
གྱི་རིགས་ཤེས་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་ནས། དེས་སྦྱར་བཤད་པ་ལྟར་སྒྱུབ་པ་གཅིག་དང་།
སྒྲོའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་
བཞག་པ་གཉིས་གྱི་དང་པོའི་དོན་དམ་དང་དེའི་ངོར་བྱུང་བ་ཡང་ཡོད་ལ། བྱེ་མའི་དོན་དམ་
དང་དེར་ཡོད་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡང་མི་སྤྲིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད། རྗེགས་བྱང་གི་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་འབའ་ཞིག་ལ་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་
གི་ཚུལ་དུ་སེམས་པའི་གཙུག་པོའི་རྣམ་རིག་ཅིག་ལ་ཟེར། རྗེགས་བྱང་གི་དོན་དམ་པའི་གནས་
ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བཞག་གོ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་
ཡན་ཆད་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད།

དོན་རྣམ་གྲངས་པ། དོན་གཅིག་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་རྣམས་དོན་གཅིག་
དོན་པོ། དོན་གྱི་སྤྱིང་པོ། གལ་འགངས་ཆེན་པོ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པོ་ལས།
མདོར་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་འདི་ངོས་ཟེན་པར་བྱས་ལ་ཆོས་བདག་འགོག་པའི་
རིགས་པ་ཐམས་ཅད་འདི་འགོག་པ་དངོས་དང་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། མཉན་
པ་དང་བཤད་པ་དང་བསམ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་འཛིན་པ་དེ་ལ་ཅི་ཅམ་ཞིག་གཞིན་དུ་སོང་བ་
ཡང་ཡང་བརྟག་པ་ནི་གདམས་པའི་དོན་པོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་སྤྱིའི་བདག་མེད་འཆད་
པའི་སྐབས་གཞན་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བཟུངོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དོན་སྤྱི། རྟོག་པ་ལ་ཤར་བའི་ཆོས་དེ་དང་དེའི་གཟུགས་བརྟན། དོན་དེ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་དོན་དེ་ལྟ་བུར་
སྦྱང་བའི་རྟོག་པའི་འདྲ་རྣམ། ཆད་མ་རིགས་རྒྱན་ལས། རང་འཛིན་རྟོག་པས་ཞེན་སྦྱངས་གང་
ལ་ཞུགས་པའི་དོན་དེ་གཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་གཅིག་ལྟ་བུར་སྦྱང་བའི་སྒྲོ་བཏགས། དོན་སྤྱིའི་
མཆོན་ཉིད། དཔེར་ན། བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བྱམ་པར་སྦྱང་བ་ལྟ་བུའོ། ། ཞེས་གསུངས།

རོན་སྤྱི་རྒྱུ་ལ། གཞན་གྱི་འགྲེལ་བཟོད་ལ་མ་བརྟེན་པ་ལ། རང་གི་ཉམས་སྤྱོད་ཁོན་ས་གྲུབ་པའི་རྟོག་
 པའི་འབྲུ་རྒྱལ། དཔེར་ན་རང་གི་ཨ་མ་བྲན་པའི་ཆེ་རྟོག་ངོའི་ཨ་མའི་འབྲུ་རྒྱ་བྱ།
 རོན་སྤྱོད། བསྐྱ་བའི་དངོས་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་ངེ་ལྟར་བསྐྱན་པའི་རོན་དེ་རྒྱམས་ལ་
 གཏུལ་བྱ་རྒྱམས་སྤྱོད་དུ་འབྱུག་པའོ། །ཡང་ན། རང་གཞན་གྱི་རོན་འབྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རོན།
 རོན་སྤྱོད་ལ། རོན་སྤྱོད་དང་འབྲུ།
 རོན་བྱེད་ཀྱས་ལ། དངོས་པོའི་མཆོན་ཉིད། སྤྱ་བཤད་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པའི་རོན་ནམ་བུ་བ་
 བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དང་ཐུན་པས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱ།
 རོན་སྤྱོད་རྟོག་ལ། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སྤྱར་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་ལ། དཔེར་ན་སྤྱོས་བུ་འདི་ནི་དབྱུག་
 པ་ཅན་ནོ་སྤྱམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ།
 རོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཆོས། སྤྱ་རྟག་པ་ཡིན་ནམ་སྤྱམ་པའི་ཐེ་ཆོས་ལྟ་བུ།
 རོན་སྤྱོད་གཉིས། ཕྱི་རོན་ཁས་ལེན་པའི་རང་སྤྱེ་བྱེ་བྲག་སྤྱོ་བ་དང་མདོ་སྤྱེ་བ་གཉིས། སྤྱ་བཤད་ནི། ཕྱི་
 རོན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྤྱོ་བའི་སྤྱེ་རིས་སུ་གཏོགས་པས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱ།
 རོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ལ། ། དགོངས་པ་ཅན་བཞིའི་གཉིས་ལ། རོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ཆེད་
 དུ་བཟོད་པའི་ཆོས་ལས། བ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིང་། །རྒྱལ་པོ་གཙང་སྤྱོ་ཅན་གཉིས་
 དང་། །ཡུལ་འཁོར་སྐོར་བཅས་བཅོམ་པ་ན། །མི་དེ་དག་པ་ཉིད་དུ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས།
 དེའི་རོན་ནི། ཀམ་པ་བརྒྱད་པ་མི་བསྐྱོད་རྟོ་རྟོའི་མཛོད་འགྲེལ་༡༣ལས། བ་ལས། མ་སྤྱོད་ལ།
 རྒྱལ་པོ་སྤྱོ་སྤྱིད་སྤྱོ་བའི་རྒྱལ་ཤེས། གཙང་སྤྱོ་ཅན་གཉིས་མཆོག་འཛིན་གཉིས། ཡུལ་འཁོར་
 སྤྱོ་མཆེད་དུག །འཁོར་ཡུལ་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་འགྲེལ་བ་ཟབ་མོས་བསྐོལ་བ་དང་། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྤྱོ་གས་བམ་སྤྱོ་ཆ་༤ལས། དེང་འཁོར་
 བར་འདུ་བྱེད་པས་སྤྱོད་པ་དང་ལེན་པ་གཉིས་ནི་པ་མའོ། །ཀུན་གཞི་ནི་བག་ཆགས་སྤྱོ་ཆོགས་
 པའི་རྟེན་ནམ་གཞིར་གྱུར་པས་རྒྱལ་པོའོ། །བྲག་ཐེ་འཛིན་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། དགེ་སྤྱོད་
 ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྒྱུ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་སྤྱེ་གཙང་སྤྱོ་ཅན་གཉིས་སོ། །ནང་གི་

སྒྲེ་མཆེད་གཟུང་འཛིན་དང་བཅས་པ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ནི་ཡུལ་འཁོར་གྱི་སྒྲོར་དང་
བཅས་པ་ལོ། །དེ་དག་བཅོམ་པ་སྒྲེ་དག་པ་ན་འཆང་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས།
2 ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་མོ་ཉིད་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྒྲུ་རི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གཞན་ལ་
དགོངས་པ་ལྟ་བུ།

དོན་ཡོད་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་ དགའ་ལྡན་བྱང་ཅེ་བ་ཞོག་པ་དོན་ཡོད་མཁས་
གྲུབ་ཀྱི་གསུང་འབུམ་ནི། ལྷ་མ་མཆོད་པའི་ཐབ་ཁྱིད་རྒྱས་པ། ཡང་ལྷ་མ་མཆོད་པའི་ཁྱིད་
བསྐྱས་པ། སྒྲིག་ལུང་བཤགས་ཚུལ། བཀའ་སློན་གཡག་རིང་པ་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་
ཁྱེས་པའི་ལམ་གཙོའི་སྒྲུ་མའི་རྣལ་འབྱོར། ཡང་དེས་ཁྱེས་པའི་ལམ་གཙོའི་ཁྱིད་སློན་སེམས་
འཛིན་ཚུལ། ཡང་དེས་ཁྱེས་པའི་འཛིགས་བྱེད་བརྒྱད་འདེབས་སྐྱབ་ཐབས། ཡང་དེས་ཁྱེས་
པའི་འཛིགས་བྱེད་རྫོགས་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། ཡང་འཛིགས་བྱེད་རྫོགས་རིམ་བསྐྱས་པ། བ་
སོ་བའི་ཁྱིད་ཡིག་ལྟར་གྱི་དབྱ་མའི་ལྟ་ཁྱིད། འཛིགས་བྱེད་ཡུམ་སོགས་དོགས་སེལ་དང་དག་
སྒྲོར་བྱ་ཚུལ། གསང་འབྲས་ཚོགས་འཁོར་བྱ་ཚུལ། འཕགས་པ་སྐྱེན་རས་གཟེགས་ཀྱི་སྐྱབ་
ཐབས་ལེ་ཆོན་བདུན། སྒྲོལ་མའི་སྐྱབ་ཐབས། ཆོས་བྱ་དམར་ཁྱིད། ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལེ་
ཆོན་བཞི། རི་མོ་དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱད་ཉམས་མཁུར་ཞལ་གདམས་ལེ་ཆོན་དུག །ཆབ་ཤོག་
ལེ་ཆོན། བརྟན་བཞུགས་ལེ་ཆོན། བྲག་ཡེར་པ། བྲག་སྒྲོ་མོ། འོལ་ཁ་རྫིང་གྲི། བསམ་ཡས་
སོགས་གནས་ཆེན་ལ་མཆོད་འབུལ་སྒྲོན་ཆོག་མི་དབང་མོ་ལྟ་བུས་བཀའ་བསྟན་བྱང་བར་དུ་
བརྟོགས་པའི་སྒྲོན་ཆོག་སྟག་ཅེ་དཔོན་མའི་རྟེན་བཞེངས་དཀར་ཆག་མཐོང་བ་དོན་ལྡན། ཞོག་
ཁྱར་སྒྲོན་གྱི་རྟེན་བཞེངས་དཀར་ཆག་དང་པའི་འཇུག་འོགས། ཆ་བ་མ་ཉི་ལྷ་མས་ཁྱེས་པའི་
དམིགས་བརྟེན་མའི་རིམ་སྐྱབ་བཅས་སོ། །

དོར། 1 སྐངས་པ། བཏར་པ། བསྐྱར་པ། 2 སྤེས་པ། 3 དོར། དོ། ཆ། ཟུང་། གཉིས་རྣམས་དོན་གཅིག་
ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཞིང་རྫོང་གྲེད་ཀྱི་སྤང་ཆ་གཅིག་ལ་རྫོན་དོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དོར་ཟུང་། ཀྱང་གོས་སམ་ཀྱང་དགྱིས་ཀྱི་གོས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད།

དོར་མ། (འདུལ་བ) 1 གོས་མུང་། དོར་ རྟོ། ཆ། མུང་། གཉིས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་
 རྩོན་དོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། 2 ཀང་གོས། འདུལ་བ་རྣམས་མང་འབྲེད་པའི་ཆོག་རྣམས་མང་བཤད་
 པ་༩ ཚུ ༡༡༣༥ན་ལས། དོར་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀང་གོས་སོ། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། དེའི་
 ཐད་ཀྱི་ བྱང་རྣམས་འབྲེད་ ཆ་པ ༡༣༣༥ན་ལས། དོར་མང་དག་དང་། དོར་མུང་དག་དང་།
 ཞེས་གསུངས་སོ། །

དོར་མང་། (འདུལ་བ) ཀང་གོས་ཀྱི་མིང་། བྱང་རྣམས་འབྲེད་ ཆ་པ ༡༣༣༥ན་ལས། དོར་མང་དག་
 དང་། དོར་མུང་དག་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། ཞིབ་པར་དོར་མ་ལ་གཟིགས།

དོལ་ཆོད་བྱ། (ཆོས་ལྟེ་བྱ་བ) ཐེ་ཆོས་མེད་པར། ཆོས་ཆོས་མེད་པར། གཞན་ལ་མ་གཤེད་པར། ཏྲག་ཏུ་
 འབད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་བྱ་བཤད།

དོལ་ཆོད་བྱ་མུང་། (ཆོས་ལྟེ་བྱ་བ) ཐེ་ཆོས་མེད་པར་མུང་ཞེས་པའི་དོན་བྱ་བཤད། མཆད་ཁ་བའི་ཆོས་ལྟེ་བྱ་བ་
 དོན་བཅུན་མ་ལས། དོལ་ཆོད་བྱ་མུངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དོས་ཐག (ཆོས་ལྟེ་བྱ་བ) རྒྱགས་ཐག ཆོས་ལྟེ་བྱ་བ་ལས། ཐུན་དོས་ཐག་ལ་ཡུན་མུང་བར་བྱས་ཏེ། སྒོམ་ཐུན་
 གཅིག་ལ་ཐུན་བྱ་མར་བཅད་དོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དོས་ཐག་པོ། (ཆོས་ལྟེ་བྱ་བ) དོས་ཐག་དང་འབྲེ།

འཇ། (ཆོས་ལྟེ་བྱ་བ) 1 ཡག་པོའི་དོན། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་ལས། རྒྱལ་རིགས་ལ་སོགས་པའི་མི་
 2 མ་དེ་མི་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་དང་མགོན་བྱེད་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། 2 ཁ་
 ལྷབས་ཁ་ཐབས་དང་འདྲ་ཆོད་ལས་དང་ཁ་བསོད་ཅན། བརྟ་བཤོལ་ཡིད་དགའ་ལས་གསུངས།
 3 མཁས་པ་དང་ཡ་རབས། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ། 4 ཁང་པའི་སྐར་ཁུང་གི་
 སྒོ་བའི་གཞི་ཆོད་ཀྱི་མིང་། དག་ཡིག་གསར་བསྐྱབས་ན་གསལ།

འག་ཏུ་བབས་པ། རྒྱགས་ཆེན་པོར་བབས་པ། ཐུར་བར་བབས་པ།

འག་པོ་འཛིགས་བྱེད། (གསང་སྤྱགས་) འཛིགས་བྱེད་ནག་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་བྱ་གཟིགས།

འག་པོའི་བཞུས་པ། (གསང་སྤྱགས་) འག་པོའི་བཞུས་པ་འཇ་ཁོས་པའི་བཞུས་པ་ནི། ཅ་སྤྱགས་རང་གི་

ཞལ་དུ་ཞུགས། སྤྱི་དབྱེ་བས་བརྒྱད་དོན་མེད་ལམ་ནས་རང་གི་ཞལ་དུ་ཞུགས། ཡུམ་གྱི་དབྲ་
མའི་ལམ་ནས་བརྒྱད་དེ་ཞལ་ནས་བྱུང་། རང་གི་ཞལ་དུ་ཞུགས་པར་བསྐྱོམས་ནས་ཡི་གེ་རྩ་བ་
ཅིང་དག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྒྲོམ་པའོ། །པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་རྒྱུ་གྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།
དག་མོ། (གསར་མཁས་) 1 བྱད་མེད་གཏུམ་མོ། 2 ལྷ་དབང་ཕྱུག་གི་ཚུང་མ་ལྷ་མོ་ལྷ་མ།
དག་ལུལ་ཅན། སྤྱིང་མེད་པའི་མི་ལ་ཟེད། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་།
ཚུ ༡༥༦བལ་ལས། དན་ལུལ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱིང་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །
དང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་མོ་ཚུང་ག། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བསྟོད་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྲལ།
རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལ་ཟེད། སྟོན་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གསུང་
པའི་སྒྲོ་རྣམ་བསྟོད་པ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་མོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
དང་དོན་གྱི་མདོ། གཏུལ་བྱ་ཁ་དང་བ་དང་། དེའི་དགོངས་པ་བཤད་ནས་དོན་གཞན་དུ་དང་དགོས་
པའས། ཡང་ན་སྤྱི་ཤི་བཞེན་པར་བཟུང་བས་ཆོག་ཀྱང་དེ་ཙམ་ཞིག་དེ་དག་གི་ཡིན་ལུགས་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ད་དུང་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ལས་གཞན་དུ་བཅའ་དགོས་པའི་མདོ་
ལ། དང་དོན་གྱི་མདོ་ཟེད། གཏུལ་བྱ་ཁ་དང་བ་ནི། གཏུལ་བྱ་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཁ་དང་བའི་
ཕྱིར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་མདོ་ལྟ་བུ། དངོས་ཟེན་གྱི་དོན་གཞན་དུ་དང་
དགོས་པ་ནི། ས་མ་གསལ་བྱར་གསུངས་པའི་དངོས་ཟེན་གྱི་དོན་སྤྱི་ཤི་བཞེན་པར་གཟུང་དུ་
མི་དུང་བས་དེ་ལས་གཞན་དུ་ལས་དང་སྟེད་པ་གཉིས་ལ་དང་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །མཐར་ཐུག་
གི་དོན་ལ་དང་དགོས་པ་ནི། སྤྱི་ན་པ་བཏང་བ་ལས་ལོངས་སྟོང་འབྱུང་བར་སྟོན་པ་ལྟ་བུ། དེའི་
དོན་སྤྱི་ཤི་བཞེན་པར་བཟུང་བས་ཆོག་མོད་ཀྱང་སྤྱི་ན་པས་ལོངས་སྟོང་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ་
དེ་དེའི་ཡིན་ལུགས་ཡིན་གྱི་དེ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ན་པའི་ཡིན་ལུགས་མེད་དོ་ཞེས་སྤྱི་བ་ལ། སྤྱི་
པས་ཡིན་ལུགས་ནི་དེ་ཙམ་མ་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཆོལ་དགོས་སོ་
ཞེས་འཆད་པ་ལྟ་བུའོ། །
དང་དོན་གྱི་དོན་མཛིགས་བྱེད། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཞལ་བྱུག་གི་རྣམ་པར་ཤར་

བའི་རྫོང་འཛིགས་བྱེད་ལ་ཟེར། དེས་དོན་གྱི་རྫོང་འཛིགས་བྱེད་ནི། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་
གྱི་ཡི་ཤེས་ལ་ཟེར།

འདྲ་སྟོང་། བྱིས་གྱི་འདུ་འཛི་དང་གཡེང་བ་སྦྲངས་ཏེ་དབེན་པར་སོང་ནས་ཏིང་པེ་འཛིན་བསྐྱོམས་པས་
བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གོང་མ་ཐོབ་པ། སྟོན་པའི་ཆོག་གིས་ཀྱང་གཞན་གྱི་
དགོས་པ་བསྐྱབ་ཀྱས་པ། རན་པའི་སྟོང་པ་གཡོ་སྦྱ་སོགས་མེད་པར་ཤེས་རྒྱུ་དང་ཐོར་སྟོང་
བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་ཟེར། ཇི་སྟན་དུ། འཁོར་བས་སྦྱོ་སྟེ་ནགས་སུ་སོང་། །བསམ་གཏན་ཐོབ་
སྟེ་མདོན་ཤེས་འཆར། །དེ་ལ་མི་ཡི་དང་སྟོང་ཟེར། །བསམ་གཏན་མ་ཐོབ་གོང་དུ་བབས། །སྟོན་
དག་སོགས་འཆོ་བམ་ཟེའི་རིགས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ཞེས་ཇི་གྲུང་ཐང་པ་གསུང་། འདྲ་
སྟོང་གི་སྒྲ་ནི་བྱི་རོལ་པའི་དང་སྟོང་བདེན་ཆོག་གྲུབ་པ་དང་། སངས་རྒྱས། ཉན་ཐོས། རང་
རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་སྟེ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་སངས་རྒྱས་ལ་
འཇུག་པ་ནི། རྒྱུད་ཆུ་མར། དེ་ནི་དང་སྟོང་གསུང་ཡིན་ལྟོག་པ་གཞན། །ཞེས་དང་། དེ་ཡང་
དང་སྟོང་བཀའ་བཞེན་སྦྱི་པོས་སྒྲང་། །ཞེས་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་རོ། །

འདྲ་སྟོང་ཆེན་པོ། སངས་རྒྱས་གྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་དམ་ཆོས་བརྒྱ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས།
བསྐལ་བ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་འདས་པར་ཡང་། །རྒྱལ་བ་དང་སྟོང་ཆེན་པོ་རྟེན་པར་དཀའ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདྲ་སྟོང་མཆོག་འདྲ་སྟོང་ཆེན་པོ་དང་འབྲ། ཇི་སྟན་དུ་དམ་ཆོས་བརྒྱ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས། བདེ་བར་
གཤེགས་པའི་ཉན་ཐོས་རྣམས། །འདི་ན་ངེ་སྟེད་མཆིས་པ་ཀུན། །དེ་ཡི་ནང་ན་བདག་མཆོག་
ཅེས། །དང་སྟོང་མཆོག་གིས་བསྟན་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདྲ་སྟོང་སྦྱ་བ་རི་དྲགས་གྱི་ནགས། འདྲ་སྟོང་མཆོག་སངས་རྒྱས་བཙོས་ལྟན་འདས་གྱིས་ཆོས་གྱི་
འཁོར་ལོ་ཐོག་མར་བསྐྱོར་བའི་གནས་ཡིན་པས་དང་སྟོང་སྦྱ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། རི་དྲགས་གྱི་
ནགས་ཞེས་པ་ནི། རི་དྲགས་རུ་རུ་མང་པོ་གནས་པ་དང་། ག་བ་སྦྱུམ་མའི་དོན་དུ་རི་དྲགས་
གྱི་རྒྱལ་པོས་སོག་བཏང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་རྒྱལ་པོས་དེ་རྣམས་ལ་མི་འཛིགས་པ་བྱིན་པ་དང་།

ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་ཆེ་རི་དྲགས་ཤལ་བ་གསུམ་ཏྟག་པར་ཆོས་ཉན་དུ་འོངས་པ་སོགས་ལ་
བརྟེན་ནས་རི་དྲགས་ཀྱི་ནགས་དང་། རི་དྲགས་བྱིན་པའི་ཆལ་དང་། རི་དྲགས་རྒྱ་བའི་གནས་
སོགས་དུ་མར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱར་རོ། །འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ན་
འདིའི་སྐྱོར་བྱར་ཅམ་གསལ།

ཟང་སྟོང་ལྷུང་བའི་རི་དྲགས་ཀྱི་ཆལ། བཀོད་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པའི་མདོ་ལས། ཆེ་གཅིག་གིས་སྟོགས་
པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ནམ་ལྷུམས་སུ་འཇུག་པར་དགོངས་པ་ན། ལྷའི་བྱ་དག་འཛུལ་བྱའི་
སྤྱིང་དུ་བབས་ནས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་འཕགས་པ་དག་ཞིང་འདི་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་
རིགས་སོ། །དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། ལོ་བཅུ་གཉིས་ན་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་
འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྒྲུས་པ་དང་། དེའི་ཆེ་ཡུལ་སྒྲུ་ཤ་སྤྱིར་རང་སངས་རྒྱས་ལ་
བརྒྱས་ལྷའི་བྱའི་ཆེ་ག་ཐོས་པས་འདུག་པའི་སྟན་ལས་ལངས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་རྒྱ་ལ་བདུན་
ཅམ་དུ་འཕགས་ཏེ། མེས་རང་གི་བྱང་པོ་བསྟེགས་ནས་ཡོངས་སུ་སྤང་ན་ལས་འདས་ཀྱི་ཤུ་
རི་རྩ་ནམ་མཁའ་ལས་བབས་པས། དེའི་བྱིར་གནས་འདི་ལ་ཟང་སྟོང་ལྷུང་བའི་གནས་ཞེས་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། རྒྱུད་ཕྱི་སྤྱི་རྣམ་ལས། སངས་རྒྱས་འོད་སྤྱང་འཛིག་རྟེན་དུ་འཁྱོན་
པའི་གོང་དུ་དེ་ལྟར་བྱང་བར་བཤད་དོ། །ཁྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་དུ་སྟོན་ཟང་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་ནམ་
མཁའ་ལ་འགོ་བ་ན་རྒྱ་འབྲུལ་ཉམས་ཏེ་གནས་འདིར་ལྷུང་བས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་རི་དྲགས་རུ་བྱ་མང་པོ་གནས་པ་དང་། ཤལ་བ་སྐྱུམ་མའི་དོན་དུ་རི་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་
པོས་སྟོག་བཏང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་རྒྱལ་པོས་དེ་རྣམས་ལ་མི་འཛིགས་པ་བྱིན་པ་དང་། ཆོས་
འཁོར་བསྐྱོར་བའི་ཆེ་རི་དྲགས་ཤལ་བ་གསུམ་ཏྟག་པར་ཆོས་ཉན་དུ་འོངས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་
ནས་རི་དྲགས་ཀྱི་ནགས་དང་། རི་དྲགས་བྱིན་པའི་ཆལ་དང་། རི་དྲགས་རྒྱ་བའི་གནས་སོགས་
དུ་མར་བསྐྱར་རོ། །

ཟངས། (འདས་པ) འཕྲེན་པའི་འདས་ཆེག་ འཕྲེན། ཟངས། ཟང་། ཟོངས། ། འཕེན་པ། འིང་རྟས་ཟངས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཐག་རིང་དུ་ཟངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །2 བྱིད་པ། ཐར་པའི་ལམ་དུ་ཟངས་

[illegible]

འབྲེལ་གཅིག་པའི་རྣམ་འབྱོར། བསྐྱེད་རིམ་རྣམས་པ་དང་དོན་གཅིག་དེ་ལ་རྣམས་པ་འབྲེལ་གཅིག་
པའི་རྣམ་འབྱོར་ཡང་ཟེར།

འབྲེལ་ཉེ་བར་བཞག་པ། འབྲེལ་ཉེར་བཞག་དང་འབྲ།

འབྲེལ་ཉེར་གཞག་ འབྲེལ་པས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གཏོང་བར་བྱེད་པ་ལ་འབྲེལ་ཉེར་
གཞག་ཟེར། འབྲེལ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ཅེས་ཀྱང་བྱ། སྤྱོད་བཤད་ནི། མི་བཟེད་པར་བྱེད་པས་ན་
འབྲེལ་གྱི་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཡང་ཡང་འཛོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཉེར་གཞག་ཉེ་བར། ཞེས་
པ་དོན་མང་པོ་ལ་འབྲུག་ཀྱང་འདིར་ཡང་ཡང་གི་དོན་ནོ། ཉེ་བར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འབྲེལ་ཉེར་གཞག་བཞི། བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཆ་ན་བདུན་གྱི་དང་པོ་འབྲེལ་ཉེར་གཞག་བཞི་ནི། ལུས་འབྲེལ་
ཉེར་གཞག (ལུས་འབྲེལ་ཉེར་གཞག་གིས་ལུས་སྤྱུག་བདེན་དུ་བསམས་ནས་དེ་ལ་འབྲེལ་འདོད་ཀྱི་སྒྲིམ་བྱེད་པར་བྱེད་)
ཆོར་བ་འབྲེལ་ཉེར་གཞག (དེས་ཆོར་བས་སྡེད་པ་འཕྲོན་པར་མཐོང་ནས། སྡེད་པ་འཕམ་ཀྱང་འབྲེལ་སྡེད་འདོད་
ཀྱི་སྒྲིམ་བྱེད་པར་བྱེད་) སེམས་འབྲེལ་ཉེར་གཞག (དེས་བདག་དང་བྲེལ་པའི་སེམས་སྐྱོད་ཅིག་གིས་སྦྱོར་འགྲུག་བྱེད་
པར་རྟོགས་ནས། བདག་ཆད་ཀྱིས་དོགས་པའི་འཛིགས་པ་མེད་པས་འགོག་པ་མཛོན་དུ་བྱ་འདོད་སྦྱེད་པར་བྱེད་) ཆོས་
འབྲེལ་ཉེར་གཞག (དེས་ཀྱན་ཉོན་སྤང་བྱ་དང་། རྣམ་བྱང་བསྟེན་བྱར་རྟོགས་ནས་ལམ་བཟུང་བསྒྲོམ་འདོད་སྦྱེད་པར་
བྱེད་དོ) འབྲེལ་ཉེར་གཞག་ལ་གཟིགས།

འབྲེལ་ཉེར་གཞག་གསུམ། འབྲེལ་ཉེར་གཞག་གསུམ་ནི། རྟོན་པས་ཆོས་གསུངས་པའི་ཆེ་གྲུས་པ་
དང་། མ་གྲུས་པ་དང་། བར་མར་གནས་པ་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན། གྲུས་པ་ལ་དགྲེས་པ་མེད་
པ། མ་གྲུས་པ་ལ་མི་དགྲེས་པ་མེད་པ། བར་མར་གནས་པ་རྣམས་ལ་རང་འགར་བོར་བ་མེད་
པར་ཐུགས་འབྲེལ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་སོ། །མཆིམས་མཛོད་ལས། གསུམ་པ་འབྲེལ་ཉེ་
བར་བཞག་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ནི་མདོ་ལས། དག་སྒྲོང་འབྲེལ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་པོ་འདི་
དག་ནི་གང་དག་འཕགས་པ་བསྟེན་པར་བྱེད་པ་སྟེ་འཕགས་པས་དེ་དག་བསྟེན་ན་འཁོར་ལ་
རྗེས་སུ་རྟོན་པར་འོས་སོ། །གསུམ་གང་ཞེ་ན། དག་སྒྲོང་དག་འདི་ན་རྟོན་པ་ཐུགས་བརྟེན་པ།
ཐུགས་སྟོབས་ནི་གཞན་གྱི་ཟེལ་གྱིས་མི་གཞོན་པ་ཡིན་ལ་མི་འཛིགས་པ་ནི་གཞན་སྤྱང་ཟེལ་

གྲིས་གཞོན་པའོ། །རྗེ་ཅན། རོན་བཞེད་པ། བན་པར་བཞེད་པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་
 བས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་འདི་ནི་བྲེད་ལ་པན་པར་བྲེད་པ། འདི་ནི་བྲེད་ལ་བདེ་བར་བྲེད་པ། འདི་
 ནི་བྲེད་ལ་པན་པར་དང་བདེ་བར་བྲེད་པའོ་ཞེས་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་ཅིང་། ཉན་ཐོས་དེ་དག་
 དེ་ལ་ཉན་པར་བྲེད། རྣ་བ་གཏོད་པར་བྲེད། གུན་ཤེས་པའི་སེམས་ཉེ་བར་འཛོགས་པར་བྲེད།
 ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མ་བྱུན་པའི་ཆོས་སྐྱབ་པར་བྲེད། སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལས་མི་འགལ་བར་བྲེད་
 བ། དེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གུན་ཏུ་དབྱེས་པར་ཡང་མི་འགྱུར། ཡིད་བདེ་བ་དང་ཐུགས་
 ཡ་ཡ་པོར་ཡང་མི་འགྱུར་གྱི། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དུ་བཏང་
 སྟོམས་སུ་བཞུགས་ཏེ། འདི་ནི་གང་དག་འཕགས་པ་བསྟེན་པར་བྲེད་པ་སྟེ་འཕགས་པས་དེ་
 དག་བསྟེན་ན་ཆོགས་ལ་རྗེས་སུ་སྟོན་པར་འོས་པའི་བྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་དང་པོ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ཆོས་སྟོན་པ་ན་ཉན་ཐོས་དེ་དག་དེ་ལ་ཉན་པར་མི་བྲེད་པ་
 ནས་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལས་འགལ་བར་བྲེད་པའི་བར་དུ་གྱུར་བ། དེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 གུན་ཏུ་མི་དབྱེས་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་ཐུགས་ཡ་པོ་དང་གུན་ནས་མནར་སེམས་སུ་
 མི་འགྱུར་ལ། མི་བཟོད་པ་དང་འཆོག་པ་དང་ཐུགས་མ་རངས་པ་མི་མངའ་བར་དེ་ལ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དུ་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞུགས་པ་ནི་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་
 གཉིས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་ཁ་ཅིག་ནི་དེ་ལ་ཉན་པར་བྲེད་པ་ནས་སྟོན་པའི་བསྟན་
 པ་ལས་མི་འགལ་བའི་བར་དུ་བྲེད་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་ཉན་པར་མི་བྲེད་པ་ནས་སྟོན་པའི་བསྟན་
 པ་ལས་འགལ་བའི་བར་དུ་བྲེད་ཀྱང་དེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱེས་པ་དང་མི་དབྱེས་པ་
 གཉིས་ཀར་མི་འགྱུར་བར་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དུ་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞུགས་པ་ནི་བྲན་པ་
 ཉེར་གཞག་གསུམ་པའོ་ཞེས་འཁོར་གྲུས་པར་ཉན་པ་དང་མི་ཉན་པ་དང་གཉིས་ཀའི་བྲེ་བྲག་
 གིས་གསུམ་གསུངས་ལ་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ནམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
 བདག་ཉིད་དག་ཡིན་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ནི་གུན་རྗེས་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཉན་ཐོས་ཉོན་
 མོངས་པ་སྤངས་པ་རྣམས་ལ་འང་འཁོར་གྲུས་པར་ཉན་མི་ཉན་དང་གཉིས་ཀ་ལ་ཆགས་སྤང་

མི་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་འདྲེས་པར་རྗེ་ལྷར་འགྱུར་ཞེན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 བྱི་ཆགས་སྤང་གི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུང་ཤན་
 ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་འདྲེས་པའི་བློ་བཞེས་པར་གཞག་པ་དག་
 གིས་འཁོར་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ན། གུས་པར་ཉན་པ་ཐམས་ཅད་དང་། གུས་པར་མི་ཉན་
 པ་ཐམས་ཅད་ལ་གཅིག་ཏུ་གུས་པར་ཉན་པ་དང་། གཅིག་ཏུ་གུས་པར་མི་ཉན་པ་དེས་བཅོམ་
 ལྷན་འདས་ཀྱི་སྤྱགས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་མ་
 ཉེ་བར་གཞག་པ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གུས་པར་ཉན་པ་དང་། གུས་པར་མི་ཉན་པ་དང་། གཉི་ག་
 མ་ཡིན་བ་དག་ལ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་
 ལུང་གཞི་ལས། སྟོབས་བཅུ་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། མ་འདྲེས་པའི་བློ་བཞེས་པར་
 གཞག་པ་གསུམ་དང་། སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་དག་སྟོང་གི་དག་འདུན་ཆེན་པོ་དང་།
 ཞེས་གསུངས་མོ། །

དེ་མ་ཉེར་བཞག་ དེ་མ་ཉེར་གཞག་དང་དོན་གཅིག་ དཔེ་མང་སོར་དེ་མ་ཉེར་གཞག་ཅེས་ཀྱང་སྤྱང་
 བས་གཉིས་ཀྱང་དག་པར་སེམས་སོ། །

དེ་མ་ཉེར་བཞག་གསུམ། དེ་མ་ཉེར་གཞག་གསུམ་དང་འབྲ།

དེ་མ་ཉེན་མོངས་ཅན། (མཛོད) བཞེད་ངས་ལ་ཟེར། མཆིམས་མཛོད་དེ་བ་གཟུགས་༡༣༥ལས། བཞེད་
 ངས་ནི་དེ་མ་ཉེན་མོངས་ཅན་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་མ་དང་ཤེས་བཞིན། སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱན་ལྷན་དུ་ལྷིང་པར་སྟོན་པའི་སེམས་བྱུང་ལ། ཉིང་
 དེ་འཇིན་ཟེར་ཞིང་། སེམས་རྩ་བའི་དམིགས་པ་དེ་ལས་མི་འཇོག་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ། དེ་
 བ་ཞེས་བྱ་ལ། གལ་ཏེ་སེམས་དམིགས་པ་དེ་ལས་འཇོག་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་
 ཐབས་ལ། ཤེས་བཞིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདི་ལ་ཉིང་དེ་འཇིན་
 བྱི་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཆ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་དམིགས་པ་ལ་རྒྱན་
 ལྷན་དུ་སྟོན་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །དེ་ལ་ནི་སེམས་རྩ་བའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་

གཡེང་བར་མི་བྱེད་པའི་ཐབས་གཅིག་དང་། གཡེངས་མ་གཡེངས་དང་གཡེང་བར་འགྱུར་
 མི་འགྱུར་རིམ་ལ་བཞིན་ཤེས་པ་གཉིས་དགོས་པའི་དང་པོ་ནི་བླ་བ་དང་གཉིས་པ་ནི་ཤེས་
 བཞིན་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལས། དྲན་བ་དང་ཤེས་བཞིན་ནི་ཉེ་བར་གཏོད་
 པར་བྱེད་པ་སྟེ་གཅིག་གིས་སེམས་དམིགས་པ་ལས་མི་འཕྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་
 པས་སེམས་འཕྲོ་བ་རབ་ཏུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཉིང་ངེ་
 འཛིན་དང་བླ་བ་གཉིས་ཏེ་ཅང་འབྲ་བས། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་རིམ་ལྡན་ཡིན་ཞེས། ཉིང་ངེ་
 འཛིན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱན་ལྡན་དུ་ལྷིང་ངེར་སྡོད་པའི་སེམས་
 ཤེས་ཡིན་ལ། དྲན་བ་ནི་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱན་ལྡན་དུ་སྡོད་པ་དེ་ལས་མི་འཕྲོ་བར་བྱེད་
 པ་ལ་ཟེར་བས་བྱུང་པར་ཆེད། །

དྲན་བ་བཞི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་པ་མར་བླ། ལྷ་མ་སངས་རྒྱས་སུ་བླ། རང་ལུས་ལྟ་སྦྱར་བླ།
 ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་དྲན་བ་དང་བཞིའོ། །

དྲན་བ་ལ་བཞག་ག། ཐོས་པའི་དོན་མ་བརྟེན་པར་སེམས་ལ་བརྩུང་ག།

དྲན་པའི་སྟོབས། དམིགས་པ་ལས་ཡེངས་ན་སྤར་གྱི་དམིགས་པ་དྲན་ནས་ནང་དུ་སྤྱད་པ་དང་། དང་
 པོ་ནས་དྲན་པའི་ཤུགས་བསྐྱེད་དེ་དམིགས་པ་ལས་གཡེང་བར་མི་བྱེད་པའི་དྲན་བ་སྟོབས་
 ཆེ་བ་ཞིག་ལ་ཟེར། ཞི་གནས་བསྐྱབ་པའི་སྟོབས་དུག་གི་གསུམ་པའོ། །འདིས་ལྷན་ཏེ་འཛོག་
 པའི་སེམས་དང་ཉེ་བར་འཛོག་པའི་སེམས་གཉིས་འབྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །

དྲན་ཤེས་བཞིན། དྲན་བ་དང་ཤེས་བཞིན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དལ། དལ་ནི་མིང་པོའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད། དཔེར་ན་ལྷུ་མ་དལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལྷུ་མ་ནི་སྤང་མོ། དལ་
 ནི་མིང་པོའོ། །

དས་གདན། ཀོ་སྤྲགས་སོགས་དྲ་བའི་ཤིང་ལེག།

དས་རྩྭག་རས་ཀྱི་དུམ་བུ་རྩུང་རྩུང་།

དེ། ལྷ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱོང་བ།

རྩི་ཆག། ཉེད་སྡོད་ལཱའི་ཡ་ཤུག་གི་རྩི་ཆ་བཞི་བསིལ་བ་སྟེར་བའི་རྩི་བཟང་གི་རིགས་སྤྱིའི་ཕྱེ་གྲུལ་མ་
 ལྷག་པར་ཅན་ན་གི་ཕྱེ་མ་རྩུང་སྤངས་པའི་སྡོ་མ་ལ་ཟེད། ཉེད་སྡོད་ལྷ་འབྲུལ་པའི་སྟོལ་པདྨ་རྒྱ་
 གར་ནས་དར་ཞིང་། རྒྱ་གར་ཆ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པས། ཅན་ན་གི་ཕྱེ་གྲུལ་སྡོ་མ་
 སྤྱིང་ག་ལ་རྒྱག་པ་ཡིན། དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི་ཅན་ན་ལ་བསིལ་བའི་བྲད་ཆོས་ཡོད་པ་དང་། ལུས་
 གི་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་གི་ནང་ནས་སྟོང་ག་ཆ་ཤོད་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པའི་གནད་གིས་དེ་ལྟར་བྱེད་
 པ་ཡིན། དེར་མ་ཟད་རྩི་ཆ་བ་གི་ཕྱག་རྒྱས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱས་ཤིང་། དེའི་ཕྱག་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཆེ་
 རྒྱག་པའི་སྤངས་ཀ་བྱེད་པས་སོ། །2 རྩི་བཟང་སྤངས་པའི་རྒྱ་ལ་བཤད། རྩིའི་ལམ་རིམ་ཆེན་
 མོ་ལས། བ་བྱུང་ལྷས་བསྐྱུང་བུལ་དང་ལྷག་པ་བྲས་ལ་ཅན་དན་ལ་སོགས་པའི་རྩིའི་རྒྱ་ཕྱལ་
 དུ་བྱུང་བས་ཀྱང་ལྷག་ཅིང་རྩི་ཞིས་པོའི་མེ་ཏོག་སིལ་མ་གཏོར་ལ། ཞེས་གསུངས།

ཅི་བརྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ། ^{འཛིན་ལ་གཏུག་ཏུ་ཕྱི་ལྷོ་གྲོ་གྲོ་} (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ནི་བའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་སྟེགས་བཅ་
གཅིག་གི་བདག་ཅིང་ཅན། རྩོལ་དཔོན་གྱ་ལྷ་ཆ་མི་ཉམ་མཛད། འདི་ལ་འདུལ་བ་ནི་བའི་རྒྱ་
ཆེར་འབྲེལ་བ་ཞེས་གྲུང་ཟེར། ཕྱི་དག་བསྟན་འགྲུང་། ལུ་༣༧་བཤུ་བཤུགས་སོ།

ཇི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར། འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་ཡིན་མིན་ལ་དགེ་ལུགས་པའི་མཁས་
 པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མ་བྱུན་བ་ཡོད་དེ། བཤ་ཆེན་བྲམས་པ་གྲིང་པ་སོགས་ཀྱིས་རྗེ་བདག་
 ཉིད་ཆེན་པོའི་གསུང་མིན་པར་བཤད་ཅིང་། བསྟན་བཅོས་འདིའི་བར་སྐབས་ཤིག་ན། དེ་ལ་
 རྒྱག་གཏད་མི་འདུག་ཅེས་སོགས་པལ་སྐྱད་འགའ་ཞིག་ཀྱང་སྤང་ཞིང་། ཆོག་གི་སྒྲོར་བའང་
 རྗེའི་གསུང་གཞན་གྱི་བབས་དང་མི་འདྲ་བ་དང་། སྒྲུང་བྱང་ན་མིང་གཞན་འཛམ་དབྱངས་སྒྲ་
 མས་རྗེས་བབྱང་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱི་ལའང་མ་གྲགས་པའི་མཆན་བྲིས་བ་དང་། རྗེའི་སྒྲོབ་མ་དང་
 ཡང་སྒྲོབ་རྣམས་ཀྱིས་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་གྱི་དཀར་ཆག་བཀོད་པ་
 རྣམས་སྤྱི་མ་ཐེབས་འདུག་པས། ཐེ་ཆོམ་གྱི་གཞིར་སྤང་མོད། རང་གཞན་པལ་ཆེར་གྱིས་
 རྗེའི་གསུང་ཡིན་པར་བྱེད་ཅིང་། ཇི་བ་རྣམས་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོམ་ཆེན་རྣམས་སྟན་འབྱེན་
 དུ་གོ་ནས། འབྲུག་པ་པད་དཀར་སོགས་ཀྱིས་ལན་གྱི་ཡི་གེ་བཅམས་བ་དང་། ས་སྤྱིའི་ཤུག་
 མཆོག་ལྡན་པས་ཀྱང་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མགོན་སྤྱབས་དབྱང་གཉེན་བྲས་པའི་ལུགས་ཀྱིས་
 ཆོག་དོན་གཙོ་བོར་བྲས་པའི་ལན་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་བྲིས་འདུག་ལ། རང་ཕྱོགས་ནས་སྒྲོམ་ཆེན་
 དག་དབང་བ་དང་། བྱུང་པར་དུ་བཤ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་བྲིས་ལན་སྒྲོ་བཟང་བཞུང་
 པའི་སྤྱི་དབྱངས་མཛད་ནས་རྗེའི་གསུང་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་མཛད་འདུག་པས་མཐའ་གཅིག་
 ཏུ་ཁ་ཆོན་གཙོད་དཀར་བར་སྤང་ངོ་། །ཞེས་བྱུ་བ་གྲུན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་གསུངས་
 ཤིང་། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་གྲེད་བས་ནི་འདི་རྗེའི་གསུང་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་མཛད་འདུག་
 པ་འདི་ལྟར། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཁས་ཤིང་བཙུན་པ་སྤྱབ་རྒྱུད་ལ་མཆོག་
 ཏུ་མོས་པས་འབྲི་གདན་སྟག་ལུང་པ་འབའ་ར་བ་སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་མ་དུ་མ་ལ་ཆོས་
 པལ་ཆེར་གསན་པ་ཡིན་ཡང་། བྲིས་རི་ཁྲོད་ཤིན་ཏུ་དབེན་པ་ཅིག་ན་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྱབ་པ་
 རོ་ལྷ་བཙུར་ཉེ་བ་མཆོམས་འབའ་ཞིག་ལ་གནས་པ་ཡོད་པར་གསན་ནས་མཛའ་དུ་བྱོན། ཇི་
 བ་མཛད་པས་ཆོས་ཀྱི་གོ་བ་ཕྱང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ལུག་རྗེ་རི་ལ་བསྐད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག་
 པས་བྲུགས་འབྱུང་བྲུགས་སྒྲོ་སྟེ་དེ་ཉི་འདི་རིགས་ཐམས་ཅད་འདི་འདྲ་བ་ཡིན་ཡོད་པར་འདུག་

དགོངས་པ་ཡང་ཤར། བསྟན་པ་ལ་མ་བཟོད་པའི་ཐུགས་ཀྱང་ཤར་བས་དེ་བ་ལྷག་བསམ་རབ་
 དཀར་ལ་སོགས་པ་མཛད། ཅེས་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་མོན་སྤང་ཆ་༡༡༥༥ལས་
 གསུངས་སོ། །འདི་རྗེའི་སློབ་མ་ཞིག་གིས་ཟེན་གྱིས་སུ་བཏབ་པ་ཞིག་ཡིན་སྲིད་པ་ལས། རྗེ་
 ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་སོས་དངོས་སུ་བྱུག་བསྟར་ནས་གྱིས་པ་ནི་མིན་པར་ངེས། གང་ལྟར་ཡང་འདི་
 ཆགས་སྤང་གིས་ཡིད་བསྐྱེད་པའི་དེང་སང་གི་དགག་པ་དང་དགག་ལན་སོགས་དང་མི་འདྲ་
 བར་བསྟན་པ་ལ་དག་ཐེར་དུ་བསམས་ནས་གཟུ་བོར་གནས་པའི་སྒྲོས་རྟོག་དཔྱོད་མཛད་པའི་
 ལེགས་བཤད་མཛད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་སྤང་བས། གལ་ཏེ་རང་ཉིད་རིགས་པ་སྤྱོད་བཤད་གཟུ་
 བོར་གནས་པར་ཁས་འཆེས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་འདི་ལ་འཁང་ར་བྱེད་རྒྱུའི་ཆབ་དུ་རྗེས་སུ་
 ཡི་རངས་དགོས་རྒྱ་དང་། འདི་ནས་བཤད་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ལ་སོ་རྣམས་ལ་བསམ་
 ཞིབ་ནན་ཏན་མཛད་དེ་ཅེས་ཀྱང་བསྟན་ཅིང་གཅེས་སྤྱོད་སུ་བྱ་བར་རིགས་སོ། །རྒྱ་མཚན་དེ་
 འདྲ་ལ་བསམས་ནས་འགའ་པའི་ཁུར་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་ཡང་ཁོ་བོས་ཆོག་མཛོད་
 འདིར་འཁོད་འཇུག་བྱས་ཡོད། རང་ཕྱོགས་ནས་དེ་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་གྱི་དེས་ལན་
 བཤ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དེས་ལན་སྒོ་བཟང་བཞད་པའི་སྤྱོད་བྱུངས་དང་།
 དྲགས་བོར་ག་དབང་གྲགས་པའི་དེ་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་གྱི་དེས་ལན་ལེ་ཆེན་དང་པོ་
 སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ལྟན་པ་སོགས་སོ། །འདི་རྗེའི་གསུང་བོར་བྱ་ལྔ་པ་འཇུགས་སོ། །

དེ་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་གྱི་དེས་ལན་སྒོ་བཟང་བཞད་པའི་སྤྱོད་བྱུངས། བཤ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་
 ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད།

དེ་མ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་དག་ག། དེ་མ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཟད་པ་དང་འདྲ། དེ་མ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
 སུ་ཟད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དེ་མ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཟད་ག། སྤྱིན་ནམ་མཁའ་ལ་ཡལ་བ་ན། ཉམ་མཁའ་ལས་ལོགས་སུ་ཟད་
 ཆ་མེད་པ་ལྟར། སྤྱིབ་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཟད་པའི་ཆ་ཡང་ཆོས་དབྱིངས་ལས་གཞན་མེད་
 དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་རྗེ་གྲུང་ཐང་པའི་སྐབས་དང་པོའི་མཚན་འབྲེལ་ལས་གསུངས་

པ་ལྟར་རྟོ། །གཞན་ཡང་གསང་བ་སྤྱིར་མི་བསྐྱོད་ཞལ་ལུང་ལས། སངས་རྒྱལ་པ་ན་རང་བཞིན་
 རྣམ་དག་དང་། རྩི་མ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲོ་བྱར་རྣམ་དག་གཉིས་འདྲེས་ནས་སེམས་ཀྱི་རྩི་བོས་རང་
 བཞིན་ཆོས་ཉིད་ལ་སྤྲར་མི་ལྷང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲིམས་པར་ཞུགས་པས་ཉོན་མོངས་ཆོས་
 དབྱིངས་སུ་ཟད་པ་འགོག་བདེན་ལ་འཛོག་པའང་འདི་ལ་ཐུག་སྟེ། སྤྱིན་ནས་མཁའ་ལ་ཟད་པ་
 ན་དགག་བྱ་ཐོག་རེག་བཀག་ཅམ་གྱི་སྒྲོང་སངས་ལས་གཞན་མེད་པར་རྩི་མ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་
 ཟད་པ་ན་ཆོས་ཉིད་ལས་ཟད་ཆ་གཞན་མེད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས། རྩི་མ་འཛམ་དབྱངས་
 བསྐྱོད་སྤྱིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། མཐའ་དག་འཛིན་པས་ནས་ཡང་མི་རྩི་ཞིང་། །མ་ལུས་འབྲལ་སྤང་
 འཛོམས་ལ་ཐོགས་མེད་པའི། ཉིང་འཛིན་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་གང་། །རྩི་མ་ལྟ་བུར་གྲགས་
 པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། །སྤྱིར་གྱིས་མཛོན་དུ་མཛད་པ་དེ་ཡིས་མཐུས། །སྤྱི་མ་ལྟ་བུའི་ལུལ་གྱི་སྤང་
 བ་དང་། །མི་ལམ་ལྟ་བུའི་གསལ་ཞིང་རིག་པའི་སྒྲོ། །སྤྱིར་སྤང་མ་ལུས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་
 ཞུགས། །དེ་ཕྱིར་རྩི་བ་ཉམས་པ་སྤྱོན་ཤིང་བཞིན། །མ་ལུས་འཛིན་པའི་ས་བོན་བྱངས་བྱང་
 བས། །སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ལ་ནས་མཁའ་རྩི་སྤྱིར་དུ། །ཆོས་ཀྱི་སྤྱུ་ལས་གཡོ་བ་ག་ལ་ཞིག། ཅས་
 གསུངས་པ་འདི་ཡང་དེ་དང་ཕྱོགས་འབྲེལ་བར་སེམས་སོ། །

- རྩི་མ་དང་བྲལ་བ། 1 སྤྱོན་དང་བྲལ་བ། ཡང་དག་བ། 2 ཟག་པ་མེད་བ། ཟག་མེད།
 རྩི་མ་མེད་བ། རྩི་མེད་དང་དོན་འབྲ།
 རྩི་མེད། 1 ཡང་དག་པའམ་སྤྱོན་མེད་བ། རིང་ལུགས་རྩི་མ་མེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཟག་མེད། མཛོད་
 ལས། ཆོས་མཛོན་ཤེས་རབ་རྩི་མེད་རྩི་མ་འབྲེལ་བཅས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །
 རྩི་མེད་རྣམ་རྒྱུན་བ། ཀུན་རྩི་བ་གྱི་སྤང་བ་མ་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་པས། སངས་རྒྱལ་ལ་
 ཀུན་རྩི་བ་གྱི་སྤང་བ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་སེམས་ཅམ་རྣམ་རྒྱུན་པ་རྣམས་སོ། །
 རྩི་མེད་ཤེས་གོང་། འདི་སྤྱོད་སྤྱོད་རྣམས་སྤྱོད་འཛིན་བྱ་བ་དེ་བའི་སྤྱོད་དུ་རྩི་མེད་ཤེས་ཐེང་གི་རྒྱལ་བཤད་
 རྣམས་རྩི་མེད་གི་ཚུལ་དུ་དེ་དུ་དམར་དགེ་བཤེས་རང་ཉིད་ནས་ཕྱོགས་སྤྱིག་བྱས་པའི་སྤྱོད་
 གཞུང་ཞིག་གོ།

དེ་མེད་ཤེལ་ཐེང་། དེ་ལུ་དམར་དགེ་བ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་གྱིས་མང་ད་པའི་སྟེན་གཞུང་གི་འབྲེལ་བ་ཞིག

དེ་གཙང་ཁང་། <གཞུག་ལཱ་> 1 འདྲུ་ཁང་གི་སྟུག་ཁང་ངམ། ལྷ་ཁང་སྟུག་མའི་མིང་དུ་གྲགས་ཆེ། དེང་སང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མིང་ལ་གཞུ་ལ་ཟེར་ལ། འོན་ཀྱང་ཁྱེ་བླ་མ་ཉལ་ཁྱེད་ཆེན་པོ་༡༩༤༦་བ་༡༧ལས། དེ་གཙང་ཁང་གི་སྐད་དོད་གཞུ་ལཱ་ཉི་ཅུ་བ་འདྲ་དོ། 2 སྦྱིར་བཏང་ལྷ་ཁང་ལ་འདྲུག་སྟུག་བའདྲ་ནི། ཤིན་ཏུ་གཙང་ཞིང་དད་པ་ཅན་དག་གིས་ཟུམ་དུ་ཞེས་པོ་དག་གིས་བྱུགས་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས། ཡང་ན་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། སྦྱིར་གཙང་ནི་ཕུ་དང་གཙོ་པོ་སོགས་ལ་འདྲུག་པས། འདིར་ཕུའམ་སྟུག་མ་ལ་སྦྱར་ནས། ལྷ་ཁང་སྟུག་མ་ཡིན་པས་གཙང་ཁང་ཞེས་བྱའོ། གཙང་གི་སྐྱོར་ཞེས་པ་གཙང་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

དེ་ཟ། <མཆོམ་> 1 ལྷའི་རོལ་མོ་མཁམ། ལྷའི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟུ་སྦྱིང་ལ་དགའ་ཞིང་། མགིན་པ་བདེ་བ། ཟས་སུ་དེ་ཟ་བ། ཞེས་ཟེའི་གསུང་མདོ་ཅའི་ཟེན་གྱིས་ལས་གསུངས། མཆོན་གཞི་ནི། ལྷའི་སྟུ་ཉི་དབངས་མཁམ་གྱི་གཙོ་པོ་དེ་ཟའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་ལྟ་བུ། 2 བར་སྦྱིད་པ། ལུང་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས་གསུངས། དཔེར་ན་མ་རྩ་མཆོན་དང་ལུན་པ། དེ་ཟ་ཉི་བར་གནས་ཤིང་འདྲུག་འདོད་པའི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྟུ་བའདྲ་ནི། ཟས་སུ་དེ་ཟ་ཟ་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

དེ་ཟའི་ཁྱོང་ཁྱེད། དེ་ཟའི་ཁྱོང་ཁྱེད་ནི། ལྷ་དེ་ཟས་སྟུ་ལ་འདི་ཁྱོང་ཁྱེད་ཉི། སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱུ་གསང་པའི་ནམ་སྐད་མདོན་བྱང་གི་འབྲེལ་བ་ལས། དེ་ཟ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱོང་ཁྱེད་ནི། དེ་ཟ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གང་དུ་བསམས་པ་དེར་ཁྱོང་ཟམ་བྱུང་དུ་འབྱུང་བར་འབྱུར་ཉི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། ལྷ་ཁང་ཡང་བདེན་པར་མེད་པའི་དཔེ་ཞིག་གོ།

དེ་བསུང་། དེ་ཞེས་པོ་འམ། དེ་བཟང་པོ།

དེ་བསུངས། ཅུལ་དེའི་མིང་དུ། དབྱངས་ཅན་དགའ་སྟོའི་ལམ་རིམ་བརྟེན་བཞུགས་ལས་བའདྲ།

དེང་། དེང་ནི་དེ་མེད་ཀྱི་དོན་ཡིན། རག་ལུས་པ། རག་ལས་པ། བཞུགས་པ། རྒྱུ། འཕྲེན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན།

ཡིག་རྙིང་རྣམས་སུ་རྩེ་ས་འདུག་དང་ནག་ཉིས་གདམ་དཔེ་ཚུལ་དུ་འབྲི་བའི་སྒྲིམ་ཡོད་པར་
སྟམ། སྒྲིགས་སྟོན་ལོ་ལྔ་འདི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་ལས། རིང་ཞེས་པ་ནི་ནི་ལེ་དང་། བྲ་
ཏུ་ཡ་བསྐྱར་བ་གཞན་གྱིས་འདེན་པ་དང་། རྒྱུན་གྱི་དོན་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རྟོ། །བོད་རྒྱ་ཆེག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཚུལ་ལུགས་སམ་བཛོད་ལུགས་ཞེས་གསུངས། འདི་
འཐད་མིན་དབྱེད་པར་འོས་སོ། །གཞན་རིང་མི་འཛོག་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རིན་འོན། 1 བཀའ་རིན་འོན་པ། 2 རྒྱ་འབྲས་མན་དག་བདུན་གྱི་གཉིས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་
རང་གི་ཨ་མ་བྱས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རིན་བསམ་བཤོ། །

རིན་འོན་ཁྱད་པར་བ། སེམས་ཅན་རྣམས་རང་གི་ཨ་མ་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་རིན་ཆེ་བ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་
ཨ་མ་མ་བྱས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་རིན་ཆེ་ཚུལ་བསམ་པ་ལ་ཟེར།

རིན་ལན་བསམ་པའི་མདོ། སྟེ་དགེ་བཀའ་འགྲུར་༥ ཡུལ་ ༡༦༦ནས་བཞགས་སོ། །རིན་ལན་བསམ་
པའི་མདོ་འདི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བྱ་ཆོད་བྱུང་པོའི་རིང་། འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་
གསུངས། འདི་ལ་བམ་པོ་བྱེད་བརྒྱུད་དང་ལེ་ཕུ་དགུ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ནག་ནས་བོད་སྐད་དུ་
བསྐྱར་བས་བདེ་རྩིང་མང་པོ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །

རིལ་བསྐྱགས། ཁྱབ་བསྐྱགས། སྒྲ་བཤད་ནི། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་དམ་བཅས་པ་རིལ་བུ་དགོལ་བཞེན་
དུ་སྒྲོག་པར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།

རིལ་བསྐྱགས་པ། ཁྱབ་བསྐྱགས་བྱེད་པ། གཞན་མཉན་དུ་འདུག་པ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་
ཆེག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༥ རྒྱ་ ༡༩༥བལས། རིལ་བསྐྱགས་པ་ཞེས་བྲ་བཞི་ཉན་དུ་གཞག་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

རིལ་བསྟོད། ཆོག་འདོན་པའི་སྐབས་སུ་རིལ་བསྟོད་ཅེས་པ་ནི། ཆེག་རྣམ་དང་པོར་རྟོ་རྩེ་གསོར། གཉིས་
པར་རིལ་བུ་གསེལ། གསུམ་པར་བྲག་རྒྱ་བྲ། བཞེ་པར་ཐལ་མོ་སྦྱོར་བའི་བྲག་རྒྱ་ལ་ཟེར།

རིལ་བྲ། (འདུལ་བ) ལུས་ལ་འདིལ་ཞིང་བྲིས་ནས་རིམ་འདག་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་གོང་། སྐབས་བྲ།
ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཅ་འབྲེལ་གཉིས་ཀར་རིལ་བྲི་ཞེས་ས་མཐའ་མེད་པར་སྦྱང་སྟེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་

༩ ཆ་བ་ ༡༥༥ རྟེན་ལས། དེལ་བྱེ། ཞེས་གསུངས། རྟེན་འབྲེད་འབྲེལ་༩ ཆ་བ་ ༡༥༥ རྟེན་ལས། དེལ་བྱེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེལ་ཞིང་བྱེ་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དེལ་བྱེ། (གསང་ལྷགས) 1 ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མཆོན་པའི་མཆོད་ཇས་ཀྱི་རོལ་ཆ་ཞིག་ 2 རོ་མཆོན། (དེལ་བྱའི་ལྷོང་ཆའི་ཆ་ནས་བཟགས་) 3 རོ་རྟགས་འབྲས་བྱ། (འདི་འབྲུང་འབྲུལ་དུ་ཡོད་པའི་དེལ་ལྷུ་དང་འབྲས་ལྷུ་ལྟར་བཟགས་) གྱུ་རྩེ་རྩེ་ལྷུ་དང་ལྷག་པ་གཉིས་པ་ལས། ལུ་མ་སྤངས་པ་བསྐྱོར་འབྲུང། གཤམ་ལ་དབྱུང་ཡང་དག་གནས། འབྲས་གཉིས་དེལ་བྱེ་ཉིད་དུ་འབྲུང། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། དེལ་བྱེ་ལ་དབྱེ་ན། རྩོ་རྩོ་མེས་དཔའི་དེལ་བྱེ། དཔའ་ཐོའི་དེལ་བྱེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེལ་བྱེ་རྟེན་སྤྱེ་ཡོད། དེལ་བྱའི་མཆོན་དོན་ནི། རྩོ་དེལ་བྱེ་མཆོན་དོན་དང་། མཐུག་ཏུ་དེལ་བྱའི་འབྲེལ་བའད་ཀྱི་དཔེ་རིས་བཅས་ལ་གཟིགས།

དེལ་བྱེ་བ། རྩོ་གར་གྱི་བྱུང་ཆེན་དེལ་བྱེ་བ་སྟེ། མཆོན་གཞན་རྩོ་དེལ་བྱེ་བ། དབྱ་ལས་རྟེན་རྩོ་བྱེ། རྩོ་སྤྱང་ཐོའི་དཔལ་ཞེས་བྱ། བྱུང་ཆེན་བརྒྱུད་ཅུའི་གསལ་འདེབས་ལས། བྱེ་སྤྱང་བཅས་ཤིང་དངོས་བྱུང་བཞེས། རྩོ་ག་ལ་དུ་ལུང་བསྟན་ཐོབ། རྩོ་དེལ་བྱེ་ཞེས་བྱ་བའོ། རྩོ་མ་དེ་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། ཞེས་གསུངས་སོ། རྩོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྩོ་དེལ་བྱེ་བ་ནི། རྩོ་བ་དཔོན་ལུ་ཨི་པའི་དངོས་རྩོ་བ་རྩོ་ལ་པོ་དུ་རི་ཀ་པའི་རྩོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩོ་བ་དཔོན་ལུ་ཡི་བས་འདི་ནས་རྩོ་བྱེ་གས་ཀྱི་རྩུང་ན་ཨོ་ཏ་སུ་རིལ་མཐུང་པའི་ཐོང་ཁྱེར་ཞེས་པ་ན། རྩོ་རྩོ་ལ་འབྱོར་མ་སྤྱང་འཆོང་མའི་ཆ་བྱང་འཛིན་པ་ཞིག་ཡོད་པས་དེའི་བྱང་དུ་སོང་ལ། ཉིན་མོ་ཞིང་ལས་གྱིས། ལུ་མ་མོ་རྩོ་དང་ལ་དང་སྤྱུ་མཉེ་སོགས་ཀྱིས། དེར་ཆང་ཉོ་དང་ཉལ་པོ་ལ་འོངས་པའི་སྤྱེས་པ་ཀུན་གྱི་རྩོ་དང་ལ་བྱུང་ལ་མོགས་ཀྱིས། ལུ་མ་མོ་སྤྱེས་པ་ཀྱིས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ལོ་བཅུ་གཉིས་ན་བྱང་མེད་རྩོང་ཐག་བཅུ་བཞི་དང་བཅས་པ་བྱུང་པ་ཐོབ་པར་འབྱུང་རོ་ཞེས་གསུངས་ནས་བཟང་རོ། རྩོ་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་བསྐྱབས་པས་བྱུང་པ་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱང་སྟེ། རྩོ་མ་རྩོ་རྩོ་གདན་པས་ཀྱང་། རྩོ་ལ་རིགས་ཐ་མལ་སྤྱོད་པ་མཛད། རྩོ་དང་འཆོང་ལྟ་བུ་མཐའ་ལ་གཤེགས། རྩོ་རི་ཀ་པ་ཞེས་བྱའོ། རྩོ་མ་དེ་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། ཞེས་གསུངས་སོ། རྩོ་དེལ་བྱེ་བ་ནི། རྩོ་

གར་ཤར་ཕྱོགས་ན་ལེ་རྒྱུ་ཆུ་ལོ་ཞིག་གི་སྐུ་སྤྱུ་ལ་བྱུངས་ཏེ། ཡལ་འདས་པ་དང་སྒྲོན་པོ་
ལ་སོགས་པས་ཆུ་ལ་ཆབ་ཏུ་མངའ་གསོལ་བས། ཆུ་ལ་སྤྱིང་ལ་སྤྱིང་པོ་མེད་པར་གཟིགས་
ནས། དེམ་གྱིས་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱུ་ཕྱིན་ནས་མཁན་པོ་ཆུ་ལ་བའི་ལྟ་རབ་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་རབ་ཏུ་
བྱུང་སྟེ། མཚན་སྒྲོ་སྒྲོས་སྤྱིང་པོའི་དཔལ་ཞེས་བཏགས། དེག་པའི་གནས་ལ་སྤྱངས་པ་མཛད་
པས། དེག་པའི་གནས་དང་སྤྱེ་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པའི་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བརྟེན་ལྟར་
ཏོ། །དེའི་ཆེ་སྤྱེ་གྲགས་རལ་བ་ཅན་ཞིག་ཆུ་ལ་པོ་ལ་དབང་དུ་གསོལ་ནས། བསྟན་པ་ཆུ་ལ་དུ་
བཅུགས་ནས་ཅོད་པ་བྱེད་དུ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་གཞན་ནམས་ཀྱིས་མ་བྱས་ཏེ། སློབ་དཔོན་དག་
ལས་ནམ་པར་ཆུ་ལ་བ་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེའི་ཆེ་ཆུ་ལ་པོའི་མཚོད་གནས་སྤྱུ་བྱུང་ནས་སྤྱེ་
སྤྱོད་གསུམ་ལ་ཐོས་བསམ་ཉན་བཤད་མཛད་དོ། །དེའི་ཆེ་སྤྱེ་མ་དུ་རི་ཀ་པ་དང་མཛའ་ནས་
གྲུས་པས་བཏུང་དེ། རྩེ་སྤྱུ་འཛིན་པར་ཞུས་པས་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྤྱོམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་
དུ་དབང་བསྐྱར་ཏེ། གདམས་པ་དང་རྩེ་སྤྱུ་བསྟན་པ་མཐའ་དག་གནད་སྟེ་དཔེན་པར་སོང་
ལ་སྤྱབས་ཤིག་ཅེས་ལུང་བསྟན། དེར་རྩི་ག་ལའི་ནགས་ཁོད་དཔེན་པ་ཞིག་ཏུ་སྤྱབ་པ་མཛད་
པ་ན། དེ་ཞིག་བྱེད་ཨེ་ཡོན་དུ་སོང་ཞིག་དེར་མག་རྩི་མོ་ཞིག་གིས་རྩེ་སྤྱུ་འཛིན་པར་འགྱུར་
དོ། །ཞེས་ནམ་མཁའ་ལས་སྤྱུ་བྱུང་ནས་དེར་ཕྱིན་ཏེ། བག་རྩི་མོ་མཐོང་ཆོད་ལ་བྱག་ལུ་ལ་
གསོལ་བ་བཏབ་པ་དང་། ལན་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་བས་ཐུགས་ཆད་པ་དང་། དེས་རྟོད་དེས་དུ་
བ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་བྱག་དང་མཚོད་པ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་མཚན་དེས་པས། ཐུགས་དར་ཡང་ཉམས་
སྤྱུ་ལེན་པ་ཉུང་བས་སོ་གསུངས། དེ་མཁའ་འགྲོ་མར་ཤེས་ཏེ་ཞབས་སྤྱི་པོར་སྤྱངས་རྩེ་སྤྱུ་
སྤྱུ་འཛིན་པར་ཞུས་པས། དེར་རང་ག་ཐུགས་དངོས་སྤྱུ་བསྟན། དཔལ་འཁོར་ལོ་སྤྱོམ་པའི་
དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་གདམས་པ་གནད་ནས་སྤྱོ་ཕྱོགས་སྤྱོ་སྤྱོམས་ཤིག་ཅེས་ལུང་
བསྟན། དེ་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་དེམ་གྱིས་ཕྱོན་པས་སྤྱོ་ཕྱོགས་ཨོ་ཏི་མི་ཤ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཡུལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ནགས་ཁོད་དཔེན་པ་ཞིག་ཏུ་སྤྱབ་པ་སྤྱིང་པོར་མཛད་ཅིང་བཞུགས་པ་དེའི་
ཆེ། ཡུལ་དེའི་ཆུ་ལ་པོ་སོས་ཀའི་དུས་སྤྱོ་བ་བསང་ཞིང་རི་དྲགས་ལ་འཁོར་བསྐབ་པའི་

དོན་དུ་ནགས་གསེབ་འཕྲུག་པོར་བྱོན་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་དེས་སློབ་དཔོན་མཐོང་སྟེ་དགེ་སློང་
 དེ་གཟུགས་ཤིན་ཏུ་རིད་པ། ལུས་ཉི་ལྷགས་ཀྱིས་གཟིར་བ། འཛོལ་ར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་གང་
 ཡང་མེད་པ་མཐོང་ནས་སྟོང་རྗེ་སྟེས་ཏེ། ངས་ཟས་སྦྱིན་གྱིས་ཁྱོད་ཁྱེད་དུ་འདྲོང་ངོ་ཞེས་སྟེས་
 སོ། །དེའི་ཆེ་སློབ་དཔོན་རིམ་ལྡ་ལ་སྟོན་སློང་བའི་རིམ་པ་གསུམ་པའི་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྦྱབ་
 པར་བཞེད་པའི་སྐབས་སུ་བབས་ཏེ། མདོན་པར་ཤེས་པས་གཟིགས་པས་ཕྱག་རྒྱ་འབྲུབ་
 པར་གཟིགས་ནས། དངོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་བརྟམས་པར་མི་
 བྱ་སྟེ། དེ་ནི་ཅ་ཅེ་ཆུང་བ་པས་ཀྱང་ཆུང་བའི་འབྱོར་བ་ལ་ནི་ཆགས་པ་མིན། རྒྱན་མི་འཆད་
 པར་ཆང་འཛིག་པ་ཡིས་འགྲམ་ལང་ནག་པོར་གྱུར་པ་ཡིས། གླང་ཆེན་རྣམས་ནི་བརྒྱའི་སྟུང་
 པ་སྤ་མོས་འཁྲིག་པར་མི་རྣམས་བཞིན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཁྱོས་ནས། ངས་འདི་
 ཁྱོད་ཁྱེད་དུ་དམའ་དབབ་པར་བྱའོ་ཞེས་ཁྱོད་ཁྱེད་དུ་ཕྱིན་ནས་ནགས་གསེབ་ཀྱི་བཅུན་པ་
 འདི་ཁྱོད་ཁྱེད་དུ་དམའ་དབབ་པར་སུ་ཡིས་རྣམས་པ་དེ་ལ་བྱ་དགའ་ཆེན་པོ་སྟེར་ངོ་ཞེས་བྲིལ་
 བསྟགས་སོ། །དེའི་ཆེ་སྟངས་འཛོང་མ་ཞིག་ལ་བྱ་མོ་མཛེས་མ་བརྒྱ་ཅན་གྱི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་
 ཞིག་ཡོད་པ་ན་རེ། ངས་ཁྱོད་ཁྱེད་དུ་འདི་དམའ་དབབ་པར་བྱའོ་ཞེས་ཁས་གྲངས་སོ། །དེ་
 རྣམས་དགོས་པའི་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱལ་པོས་ཁྱོད་ཁྱེད་ནས་བསྐྱེད་སྟེ། བྱ་མོ་དེས་སློབ་
 དཔོན་གྱི་ཞབས་ཏོག་བྱེད་པར་ཞུས་པས། སྐལ་བ་དང་ལྷན་པར་གཟིགས་ནས་གནང་སྟེ། དེ་
 ལ་དབང་དང་དམ་ཆོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་དུ་བྱུང་བར་བྱས་ཏེ། ཕྱག་རྒྱ་ལ་བྱས་ནས་རིམ་
 པ་ལྡ་པ་མཐར་མ་བྱིན་གྱི་བར་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་སྦྱབ་པ་མཛད་ནས། དེ་ནས་ཀྱན་ཏུ་བཟང་
 པོའི་སྟོང་པས་ཨོ་ཤི་ཤི་ཤི་ཤི་གནས་པ་རྣམས། རྗེ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་གཟུང་པར་འདྲོང་པ་དང་། མ་
 འོངས་པའི་སེམས་ཅན་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ། ལྷགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྦྱལ་པ་སྦྱུན་བྲངས་
 པའི་དགོངས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ལ་འགོ་བ་རྣམས་མི་མོས་པ་བརྟོག་པར་བྱ་བའི་
 དོན་དུ། ཁྱོད་ཁྱེད་དུ་བཞུད་པར་བཞེད་ནས་སྦྱལ་པའི་བྱ་དང་བྱ་མོ་གཉིས་ཤིག་ཀྱང་སྦྱལ་
 ཏོ། །དེ་ནས་རྒྱལ་པོས་ཆང་འཛོང་མ་ལ་མངགས་ཏེ། དེ་རིང་ནགས་གསེབ་ནས་དགེ་སློང་

ཁྱིལ་ཤོག་ཅེས་སྒྲིམ་སོ། །ཐམས་ཅད་སྐྱོད་ཏུ་འཛོག་ཏུ་བཅུག་སྟེ། ལམ་དུ་རིམ་བཤེན་
 ཆང་གི་བྱམ་བཤེན་ཏུ་བཅུག་སྟེ། སྒྲིམ་བྱངས་པའི་ཆོ། སྒྲིམ་པའི་བྱ་ནི་གཡས་ནས་རྒྱག་
 བྱ་མོ་ནི་གཡོན་ནས་རྒྱག་སྟེ་བྱ་ཤོན་གྱིས་དུ་ཅིའི་སྐྱོད་ཅིག་ཞལ་དུ་བཅུག་པ་ལ། རྩོམ་ས་
 ཆང་གི་བྱམ་བཤེན་ཅིང་རྒྱག་ས་ཏེ། རིམ་བཤེན་དུ་བྱོན་ནས་ཤོང་བྱིང་དུ་སྒྲིབ་ས་པའི་ཆོ།
 རྒྱལ་པོས་དབུ་བྱས་ཤོང་བྱིང་པ་རྣམས་ཀྱིས། སྟོབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་པའི་སྒྲིབ་
 ཆོག་ས་བཅད་སྒྲུར་ལེན་ཅིང་། རྒྱལ་པོས་སྒྲིམ་བྱངས་པའི་ཆོ་མི་འོང་བར། ཆང་འཛོང་མའི་
 བྱ་མོས་པོས་པའི་ཆོ་དེ་ལ་འབབ་པ་ཞེས་ཐལ་མོ་བཅད་པས་ཤིང་གང་མོའི་སྒྲིབ་བྱས་པས། སྟོབ་
 དཔོན་གྱིས་སྒྲིབ་དཔོན་ས་བྱང་རང་གི་རྒྱས་བཤེན་པའི་ཕྱིར། དུ་སྟོང་དེ་ས་ལ་བཅད་པས་
 པས། ས་འོག་རིམ་བཤེན་དུ་བྱག་སྟེ། འོག་གི་རྒྱ་ཆེན་པོ་གྱེན་དུ་བྱུང་པོ། །དེ་མ་ཐག་སྟོབ་
 དཔོན་རང་ཉིད་ཏེ་རུ་ཀར་བྱས། བཅུན་མོ་དྲེ་ཐག་མོར་བྱས། སྒྲིམ་པའི་བྱ་ནི་དྲེ་ཐོར་བྱས།
 བྱ་མོ་ནི་བྱིལ་བྱར་བྱས་ཏེ། བདེ་མཆོག་རྒྱན་ཅིག་སྟེས་པའི་རྣམ་པར་བྱས་ནས་ནས་མཁལ་
 ལ་གཤེགས་སོ། །རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྟེ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོབ་དཔོན་ལ་བཅོད་པར་
 གསོལ་བས། སྒྲིམ་པའི་ཆེན་པོ་ལ་གསོལ་བ་ཐོབ་ཅེས་གསུངས་ནས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ན་
 མོ་ལོ་གེ་ལུ་རྒྱ་ལ་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས། རྒྱའི་དབུས་ནས་སྒྲིམ་པའི་ཆེན་པོའི་སྒྲིབ་རང་
 བྱུང་ཞིག་བྱུང་སྟེ། དེ་ལ་རྒྱ་རྣམས་སྟོར་བཤེན་བཅུན་བྱས་ས་འོག་ཏུ་སོང་པོ། །སྒྲིམ་པའི་
 ཆེན་པོའི་སྒྲིབ་དེང་སང་ཡང་བྱིན་རྒྱལ་ཆེ་ཞིང་། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུབས་པར་གྱུར་
 པ་ཡིན་ནོ། །ཨོ་ཏེ་བེ་ལ་བཤེན་ཅད་ཀྱི་དྲེ་ཐོར་ཐེག་པ་ལ་རྒྱ་རྣམས་དཔོན་གྱི་ཐོབ་པ་མང་
 དུ་བྱུང་པོ། །དྲེ་ཐོར་གདན་པས་ཀྱང་། བྱ་སྒྲིབ་བཅས་ཤིང་དཔོན་གྱི་ཐོབ་པ་ཆེས། །རྩི་གཡ་ཏུ་
 ལུང་བསྐྱེད་ཐོབ། དྲེ་ཐོར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི། །སྒྲིམ་དེ་ལ་སྒྲིམ་འཛལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་
 སོ། །སྒྲིབ་ཆེན་དེས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་དཔོན་པོས་ནས། ལུས་དཀྱིལ་དུ་དབང་བསྐྱུར་
 བའི་ཆོ་གདངས། ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྒྲིབ་ཐབས་ཆེ་རྒྱུ་གཉིས། ལྷ་ལྷའི་སྒྲིབ་ཐབས་ཏེ། བསྐྱེད་
 རིམ་གྱི་སྒྲིབ་ཐབས་གསུམ། རྩོགས་རིམ་ལ་རིམ་བཤེན་བྱ་བ་དང་། སྟོབ་མ་གྱི་ཐོབ་པ་དུ་བྱོན་

ཀྱང་གཙོ་པོ་རྩལ་སྤུལ་ཞབས། དེས་རྩ་ལྟར་ཤིང་། དེས་ནག་པོ་པ་སོགས་རིམ་བཞིན་བྱུང་།
པའི་གནས་སུ་བཞོན་དོ། །ཐེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལྟར་བཞོན། སྤྱི་བཤད་ནི། ཁྱེད་ཀྱི་
ཐེང་བྱས། བྱ་མོ་དེའི་བྱར་སོང་བ་དེ་གཉིས་བྱུང་ཏུ་བསྐྱམས། སྤྱི་བཤད་ལ་པ་ལུས་བདེ་
མཆོག་ལྟན་སྤྱིས་ཀྱི་རྣམ་པར་གྱུར་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་གཤེགས་པའི་རྩ་འཁྱུལ་བསྟན་བཅས་
མཆོན་ཡང་རྟོ་རྟོ་དེའི་བྱ་བར་གྲགས་སོ། །

བྱ་བྱ་པོ་ལོང་གི་མིང་སྟེ། བྱ་སྤྱ་སོགས་ལ་སྤྱད་བ་དཀྱིས་པའི་བྱ་སྤྱོད་ལྟ་བུ་དེའི་པོར་བྱས་ནས་བྱིས་
པ་རྣམས་ས་ལ་བརྟུགས་ཏེ་རྩ་བ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

བྱ་བྱ་ཐབ་ལ་བཏང་བ་ལྟར། ཆོས་དེ་དང་བྱུང་རེ་པོར་བྱ་སོང་པའི་དཔེ།

བྱུག་ཆ། དུམ་བྱ་བྱུག་ཏུ་བཞོས་པའི་ཆ་གཅིག

བྱུག་ལྟན་སྤྱ། ཡན་ལག་བྱུག་ལྟན་གྱི་སྤྱ་སྟེ། འགྱུར་ཁྱུག་འདེགས་འཛོག་སྤོམ་སྤྱ་དང་བྱུག་གོ། ༡ ལྟར་
མཐོ་བ་ནས་དམའ་བར་འགྱུར་བའི་འགྱུར་བ། ༢ ལྟར་གདངས་མཐོ་དམའི་བར་གྱི་ཁྱུག་ག།
༣ ལྟར་གདངས་མཐོ་མཐོ་བར་འདེགས་བ། ༤ ལྟར་གདངས་དམའ་བར་འཛོག་བ། ༥ ལྟར་
གདངས་བརྩེད་ཅིང་སྤོམ་བ། ༦ ལྟར་གདངས་གྲིམས་ཤིང་སྤོམ་བ་སྟེ་བྱུག་གོ།

བྱུག་སྟེ། (འདུལ་བ) དགའ་བོ་དང་། ཉེ་དགའ་དང་། འཆར་ཀ་དང་། འཕྱོ་མཁྱེགས་དང་། ལཔ་སོ་དང་།
འདུན་པ་བཅས་སོ། །འདི་དག་ནི་བཙུང་ལྟན་འདས་ཀྱི་སྤོམ་པ་ཏུ་ཅང་ཆེན་པའི་གས་ཤིག་
སྟེ། སྟོན་པ་རྟོ་རྟོ་ཆེན་ཏུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས། ལྷ་རྩ་སྤྱིར་ཕེབས་
ནས་ལྷ་སྟེ་སོགས་སྤོམ་པ་བྱུག་ཏུ་དག་བཙུང་པའི་གོ་འཕང་ལ་བཞོན། དེ་ནས་གྲ་ཡེང་ལྟར་
རྒྱས་ཀྱི་སྤོང་ཁྱེད་སྟེ་ཅན་ཏུ་སྤྱིར་ཕེབས་ནས་བྱུག་སྟེ་སྟོན་པ་སོགས་མང་མང་ལ་ཞིང་རབ་
ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན། སྤྱི་བཤད་ནི། བྱུག་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་བྱུག་པར་ཚུན་སྟེ་ཞིང་གནས་པས་ན་
དེ་ལྟར་ཅེས་བྱའོ། །

བྱུག་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། ། ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་པོ་འདིའི་དོན་ནི།

བྱུག་པ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་ཆེན་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་

ནོ་ཞེས་པའོ། རྣམ་ཤེས་ཆོག་མཛོད་པོ་དེ་དག་རང་རང་གི་དུས་སུ་འདུས་པའམ། འགགས་
མ་ཐུག་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡིད་དྲོ་སྟེ་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་ནོ། ཞེས་
པའོ། དཔེར་ན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དུས་སུ་འགགས་མ་ཐུག་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་
ཡིན་པ་དེ་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། རལས་པར་རྫོམ་པ་མང་པོས་ཀྱང་ཆོག་
འདིའི་དོན་ལ་རྫོངས་པར་སྤྱང་བས་གསལ་བར་བཀོད་ཡོད་དོ། ༡༢ ཡང་ན། རྣམ་ཤེས་ཆོག་མཛོད་
དུག་འདས་མ་ཐུག་པའི་རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། སྤུན་རས་
གཟེགས་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། དུག་པོ་འདས་མ་
ཐུག་པ་ཡི། རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། ཞེས་བྱ་བས་འགགས་མ་ཐུག་པའི་ཡིད་རྒྱུན་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལན་དུ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་མིག་དང་རྣ་བ་དང་སྤྱ་
དང་ལྷེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དུག་པོ་དག་འདས་མ་ཐུག་པའི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིད་ཡིན་པར་འདོད་པས་དེའི་ཕྱིར་འགགས་མ་ཐུག་པའི་ཡིད་
རྒྱུན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའང་གོང་དུ་སྟེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྤུན་སེལ་
ལས་བཤད་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ་སྟེ། ༡༣ ཡང་ན། མཛོད་ཀྱི་ཆོག་འདིའི་གོ་དོན་ནི། རྣམ་
ཤེས་ཆོག་མཛོད་དུག་པོ་འགགས་ནས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་སྤྱེ་བའི་གོ་འབྲེད་པའི་རུས་པ་
ཉིད་ཡིད་དབང་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། རལས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྟེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྤུན་
སེལ་གྱི་དགོངས་པའོ། ཡང་ན། མཛོད་ཀྱི་ཆོག་འདིའི་གོ་དོན་ནི། རྣམ་ཤེས་ཆོག་མཛོད་དུག་པོ་
འགགས་ནས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་སྤྱེ་བའི་གོ་འབྲེད་པའི་རུས་པ་ཉིད་ཡིད་དབང་ཡིན་
ནོ། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། རལས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྟེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྤུན་སེལ་གྱི་དགོངས་པའོ། །
བྱང་སྒོར། ཞམ་རིང་གི་ཡུལ་སྐད། ཞབས་ཕྱིའམ་གཡོག་པོའི་མིང་། རལས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་
ཐོར་བུ་རྒྱ་བ་རྣམ་པར་ངེས་པ་རབ་དཀའི་འཇུག་པ་༣༩ན་ལས། ཞམ་རིང་བ་ལ་བྱང་སྒོར་
དང་། གཤེར་བ་དཔོན་ཆེན་རྒྱུ་སོགས། འཛིག་རྟེན་པལ་པའི་གྲོང་ཆོག་ཡིན། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱང་ཇ་ཆོགས། ཡགོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་གདན་ས་སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་སོགས་དགོན་ཁག་ནས་
 དགེ་འདུན་པ་ལྷ་བཅུ་སྟོར་ཞིག་གཞུང་ཞབས་སྐྱ་བོ་རྣམས་དང་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་གཞུང་
 གི་ལས་ཁུངས་ཁག་དང་། རྫོང་གཞིས་ཁག་བཅས་པར་གཞུང་དོན་ལས་ཁུངས་མཉམ་ལེན་
 ལུ་བའི་ལས་སློལ་གསར་གཏོད་བསྐྱེད་སྤེལ། དུས་དེ་ནས་བཟུང་ལྷ་སར་གནས་འཁོད་གཞུང་
 ཞབས་སེར་མོ་བ་རྣམས་ཉིན་རེ་འཆར་ཅན་ཞོགས་པ་ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་
 སྐུའི་ཉེ་བྱུང་ངས། ཉེ་འབྲེལ་ཆོས་སྐྱོད་ཀྱི་མདོ་སྤྲུག་དུ་ཆོགས་ཚུགས་ཐོག་ ཅེ་གསེལ་ཐབ་
 རས་ཆོགས་ཞུགས་ཡོངས་ལ་གསེལ་ཇ་བཏེགས། ཆོགས་ཡུལ་ཚུ་ཆོད་གཅིག་ཅུམ་གྱི་རིང་
 དེར་པ་གོང་ས་མཆོག་གི་མཇུག་ཁ་བསྐྱེད་དགོས་ཤིགས་དང་། བཀའ་འབྲེལ་གཞུང་གི་ལས་
 དོན་དང་། གཞུང་ཞབས་གྱི་ལས་ཁུངས་བསྐྱོད་གཞག་སོགས་མགོན་བརྒྱུད་བཀའ་སྤྱད་བསྐྱེད་
 བྱང་ཇ་བྲོལ་རྩེས་རང་རང་གི་ལས་ཁུངས་སོ་སོར་ཉིན་རེའི་ལས་ཁུངས་ལྷ་བར་བསྐྱོད་དགོས་
 པ་བཅས་སོ། །ཞེས་སྐར་སྤྱིད་དག་དབང་དོན་བྱུབ་ལགས་གྱིས་བཅུམས་པའི་ཡུལ་མཆོག་
 སྐུ་འབྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་མཇུག་རྣམ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

བྱང་ན་མོར། བྱང་བྱ། སྤྱན་ལྷ་པ། གམ་བྱ། མདུན་བྱ། མིག་ལྷ་པ།
 བྱངས་ནས་བྱུང་། ཅ་བ་ནས་བཏོན་པ། དཔེར་ན་སྤྱག་བསྐལ་བྱངས་ནས་བྱུང་ལྷ་བྱ།
 བྱང་པ། ཉེ་བའི་གཉེན་གྱི་མིང་དུའང་བཤད་དེ། རྩེའི་སྤྱས་དོན་ཀྱན་གསལ་ལས། བྱང་པ་སྟེ་ཉེ་བའི་
 གཉེན་རྣམས་མི་བྱང་པ་སྟེ་རིང་བ་གཉེན་མ་ཡིན་པའི་བྱིས་པ་ལ་འབྱུང་ཅིང་། ཚུམ་ན་བྱེད་པ་
 བྱི་ཚུ་མྱི་ཀར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ལ་སྤྱག་བྱེད་མ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །འབྱུང་ཁ་ཅིག་ལས་སྤྱག་
 པའམ་ཡང་ན་མི་སྤྱག་པ། ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེགས་པའི་ལྷ་བརྒྱུད། ༡ བདེ་འབྱུང་སྟེ་དབང་སྤྱག་ཆེན་པོ། ༢ སྤྱན་ལ་བཞོན་ཏེ་བརྒྱ་བྱིན། ༣ གསེར་
 གྱི་མངལ་ཏེ་ཆངས་པ། ༤ ལུས་མེད་བདག་པོ་སྟེ་བདུད་དགའ་རབ་དབང་སྤྱག་ ༥ ཐ་གྱའི་
 ལྷ་སྟེ་ཁུལ་འཇུག་ ༦ ཉེ་ཆེན་གཉིས། ༧ ཆོགས་བདག་སྤངས་སྤྱ། ༨ གཞོན་ལུ་གདོང་བྱག་དང་
 བརྒྱུད་དོ། །དེགས་པའི་ལྷ་བརྒྱུད་གངས་འབྲེན་ཚུལ་ཡིག་ཆ་སོ་སོར་མི་འབྲུ་བ་ཡོད་པས་

འདི་ཁོ་ནར་མ་དེས་སྒྲིམ། །

ཐེད་མོང་། བོད་ཀྱི་གཅན་སྤྱན་ཞིག་སྟེ། རོམ་རིགས་ཤིག་སྟེ་མོང་ཞེས་ཀྱང་གིས་བ་ཡོད་དེ། མཁས་
བྱུང་རིན་པོ་ཆའི་གསུང་མོར་བུ་རྒྱ་བ་རྣམ་པར་དེས་བ་རབ་དཀའི་འཇུག་པ་༣༡བལ་སྟེ།
སྟེ་མོང་ཡང་ན་ནེ་ལེ། ཁྱིམ་བྱ་ཁྱི་དང་བྱ་རམ་བྱས། བསྟན་བཅོས་དག་དང་མཁས་རྣམས་
བརྗོད། ཁེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ཡུལ་སྐད་དུ། བསྟེ་མོ་དང་གཟེར་མོ་ཟེར་བའི་གོང་གི་
མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ན་གསལ་ལོ། །

ཐེལ། བ་ཐོང་བྱ་ལ། བ་རྟ་ཡིན་ན་ཐེལ་དང་། བ་རྟ་ལ་མ་ཐོང་བུ་ཡིན་ན་ཐོག་ལོག་ཟེར་བའང་མཐོང་།
རྩོ་སྐྱད། རྩོ་འོ་སྐྱད་ཅིག་མ་སྟེ། རྩོ་དོད་དོན་གཅིག་དཔེར་ན་རྩོ་འོ་རྩོ་སྐྱད་གཅིག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། རྩོ་
བཤད་ཀྱང་དེས་ཤེས་སོ། །

རྩོ་སྐྱོད། རྩོ་དོ། བརྟ་བཤོལ་ཡིད་དགའ་ལས་བཤད། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤྱངས་བ་ལས། བསྟེན་གནས་
བསྐྱེད་སྤྱངས་པའི་ཉིན་མོ་རྩོ་སྐྱོར་དང་། དུས་གཞོན་ཉིན་དགྲུང་ལ་ཟས་སྤྱ་མང་པོ་གཡོས་ནས་ཟོས།
ཞེས་བ་ལྟ་བུལོ། །

རྩོ་སྐྱོར། རྩོ་སྐྱོར་དང་འབྲ།

རྩོད། ༡ ཆ་བའི་རིག་བྱ། དཔེར་ན་མའི་རྩོད། ལུས་ཀྱི་རྩོད་ལྟ་བུ། ༢ ཆོད། གཤེད་ཆོད་ལ་གཤེད་རྩོད་ཅེས་
བ་ལྟ་བུ། ཆོམས་དེབ་གཟུགས་༣ལས། སྟེས་བ་བྱད་མེད་མང་བོ་དང་། ཁྱེད་ལ་བབ་བའང་
འཆི་འགྱུར་ན། ཁྱེད་ལ་མི་འདི་གཞོན་ཞེས་ཏེ། གསོན་པའི་གཤེད་རྩོད་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཁེས་
གསུངས། གཞན་ཡང་དཔེར་ན་ཁ་ཟས་ཀྱི་རྩོད་མི་ཟེན་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ༣ སྐྱོར་ལམ་བཞིའི་
དང་པོ་ལོ། སྐྱོར་ལམ་རྩོད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

རྩོད་རྒྱུད། རང་ཆོད་གཟུང་མི་ཤེས་པའི་མིང་དུ་བཤད། ས་སྤྱ་ལེགས་བཤད་ལས། རྩོད་རྒྱུད་ཁ་ཡིས་
དག་པོ་འདུལ། རྒྱུད་ནས་མཐོང་ན་ཅ་ཅོ་འབྱིན། འཐབ་སར་ཐང་ན་ཐལ་མོ་སྐྱོར། རང་ཁྱིམ་
སྟེབས་ན་ང་རྒྱལ་སྤྱ། ཞེས་དང་། ཤེས་ལྡན་དག་ལ་མིག་བསྐྱེད་སྤྱངས་པས། ཐེམ་ར་དག་པོ་
དབང་དུ་སྤྱད། རྩོད་རྒྱུད་དག་ལ་ལན་བྱས་པས། ཁྱེད་ལ་བརྒྱན་མི་འཆད་བ་ཐོག་ ཁེས་

གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བོད་བཟུང་། ཚོད་བཟུང་།

ཉམ་ཙཱ། (ལེགས་སྤྱད) ཚས་འཁོར་། དེས་ཆོག་ ཉམ་འཛིན་པ་དང་། ཙཱ་འཕོ་བ་དང་ཆོགས་པ་ལ་
འཇུག་ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་གསུང་།

ཉམ་རྟེན། (ལེགས་སྤྱད) བོད་སྐད་དུ་བསྟུར་ན་ཚས་ཀྱི་གོ་ཆ་ཞེས་པ་སྟེ། རྫོ་བོའི་ཁྲ་མ་གལ་ཆེན་ཞིག་
རྫོ་བོས་ཁྲ་མ་ཉམ་རྟེན་ཏེ་ལས་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་གསལ་བར་རྩེའི་
ལམ་རིམ་དུ་གསུངས། ཁྲ་མ་འདི་ནི་རང་གི་སྤྱི་ལ་ཡང་དངོས་སུ་གཞན་ལ་གཏོང་རུས་པའི་བྱང་
དུ་འཕགས་པ་ཞིག་སྟེ། བཀའ་གདམས་སྟེགས་བམ་༩ ཀ་པ་ ༡༩༩ ལས། བྲམས་པའི་སྤྱིས་
མཆོག་གྲུབ་ཆེན་ཞུས་འབྲོར་བ། །རྟེན་ཏེ་ཞེས་རང་ཤུལ་གཞན་ལ་སྟེ། །ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་
སེམས་བསྐྱེད་སྤྱིན་མཛད་པའི། །ཁྲ་མ་དཔའ་བོ་གཉིས་ལ་བྲག་འཛུལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

ཉམ་ལྷ། (ལེགས་སྤྱད) 1 ཉམ་ལྷ་ལྷ་ ཅུ་མཁའ་ལཱ་ བློ། ཚས་སྟོན་པའི་འདུན་ཁང་ཞེས་བསྟུར་འདུག་གོ་
བདེ་བར་བཤད་ན། ཚས་ཀྱི་ཁང་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཉམ་ནི་ཚས། ལྷ་ལྷ་ནི་ཁང་པའོ། 2 ཉ་རམ་
ས་ལ་ཞེས་བྲུབ་ཉམ་ལྷ་ལྷ་ཐུང་ཆག་པ་ཡིན། དེ་ལྟེབས་སུ་ཆགས་པའི་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་
ཁལ་གྱི་ཕྱོང་ཁྱེར་རྒྱང་རྒྱང་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྤྱི་བྱང་བཅུ་བཞེ་བ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྤྱིའི་
བཞུགས་སྐྱར་དང་། བཙལ་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་གལ་ཆའི་བསྟེན་གནས་ཤིག་འདི་ལ་བྱེ་རྒྱལ་
བས་བོད་རྒྱང་དུ་ཞེས་གྲང་འབོད། 3 རྒྱ་གར་བས། ཉམ་ལྷ་ལྷ་ཞེས་པ་ཚས་ཀྱི་འཕྱོན་ཁང་
ཞེས་པ་དབུལ་ཕོངས་ཉམ་ཐག་གི་ཆེད་དུ་སྤྱིན་གཏོང་གི་རྒྱལ་དུ་རིན་མེད་དུ་སྤོང་ཆོག་པའི་
གནས་ཆང་ལྷ་བྲུ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད། དབྱིན་རིའི་སྐད་དུ་ Hospice ཟེར། ལོ་བཞི་བཅུ་ལྷག་
ཙམ་གྱི་སྟོན་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་ས་གནས་སིམ་ལ་ཞེས་པར་དེད་རང་རྒྱང་རྒྱང་ཡིན་དུས་མོ་ཤེའི་
འབབ་རྒྱགས་ཀྱི་ཉེ་འདབས་སུ་ཁང་པ་ཐོག་བཅེགས་ཅན་ལ་ཐོག་དུ་སྟོག་བརྟན་བཟླ་ས་ཡང་
ཡོད་པའི་ཉམ་ལྷ་ལྷ་ཞིག་ཏུ་གནས་ཆང་བྲམ་ནས་ལན་མང་བསྟན་པ་ད་ལྷ་ཡང་ལྷང་དེར་བྲན།

ཉི་ཉི་ཀ <ཉི་ཉི་ཀ> སྟོན་པའི་གཏད་རབས་བདུན་གྱི་ལྷ་པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་དམ་བཅོམ་པ་ཞིག་ Dhitika

རྒྱུ་ (ལེགས་སྦྱར) ཁྱོད་ལ་སྒྲིལ་བའི་ཕྱི་སྒྲིལ་དོད་ཀྱི་ཞེས་སྦྱར་བའི་སྒྲིལ་དོད་ལོན་
 བར་འཕགས་བོད་སྒྲིལ་གཉིས་འགྲུབ་སོགས་སུ་གསལ་ཞིང་། ༡ རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པོའི་རང་
 རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེ་བ་དང་པོ་༡༤༤ ལས་ཀྱང་། ཁྱོད་སྒྲིལ་དོད་ཀྱི་ རྒྱུ་དང་སྒྲིལ་སྦྱོར་
 གྱི་དབང་གིས་ བུ་རྒྱུ་དང་མ་ཉི་སོགས་འཛོགས་འདུག་མོད། ཅེས་གསལ་ལོ། མདོར་ན། རྒྱུ་
 བོ་བུ་རྒྱུ་ཞེས་པའི་ཆོག་སྒྲིལ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་ནམ་སྒྲིལ་ཞིང་། བུ་རྒྱུ་དང་མ་ཉི་
 རུད་མི་ -མཆི་ བོ་སྒྲིལ་དང་རྣམ་དབྱེད་ཀྱི་མིང་རོ། །དེ་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་ལ་མི་རྣམ་
 དབྱེད་ཅན་ལ་བུ་རྒྱུ་སྒྲིལ་ རུད་མི་མཆི་ ཞེས་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ༢ འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ས་བོན།

རྒྱུ་རྒྱུ་ཆོས་འཆད། རྒྱལ་པོའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེད་དུ་ཆོས་བཤད་བྱེད་ཅེས་པར་གོ་དུང་
 ཞེས་སྐབས་ཇི་ཁྱིམ་དེ་ཇི་འཆང་གསུང་བ་ལྟར་རོ། རྒྱུ་དེ་སྒྲིལ་བས་བྱུག་ཞབས་འདེགས་
 འཛོགས་གི་མཆོན་དོན་ནི། རྒྱུ་པ་གཡོན་པ་ཅུང་ཟད་ཡར་འདེགས་པ་ནི། ཟར་པའི་གནས་
 སུ་འགྲོ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་མཆོན་དོན། རྒྱུ་པ་ས་ལ་རྟེན་པ་ནི། རྣམ་སོང་དུ་མི་སྦྱེ་བའི་
 མཆོན་དོན། ལག་པ་ཕྱིར་རྒྱུང་བ་ནི། བཟ་གིས་ཕྱོགས་མཐར་རྒྱས་པའི་མཆོན་དོན། ལག་
 པ་ནང་དུ་སྦྱུང་བ་ནི། ཆོས་བསྐྱེད་པའི་མཐུན་རྒྱུན་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་གཡང་དུ་འདུ་བའི་
 མཆོན་དོན་ཡིན་པ་བཅས་སོ། །བཀའ་གདམས་སྒྲེགས་བམ་ལས། རྒྱུ་པ་གཡས་ས་ལ་རབ་
 བསྐྱེད་པས། རྣམ་སོང་ཡོང་ཡེ་ཡོང་མ་ཡིན། གཡོན་པ་ཅུང་ཟད་གྲུན་བཏེགས་པས། ཐམས་
 ཅད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། ཟར་པའི་གནས་སུ་ཕྱིན་པར་ཤོག །བྱུག་རྒྱ་ཕྱོགས་སུ་རབ་བསྐྱེད་
 པས། བཟ་གིས་ཕྱོགས་མཐར་རྒྱས་པར་ཤོག །བྱུག་རྒྱ་ནང་དུ་རབ་བསྐྱེད་པས། དཔལ་
 འབྱོར་གཡང་དུ་འདུ་བར་ཤོག །འཕྲོམ་སྟོན་བཀའ་གདམས་རིན་ཆེན་དཔེ། དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་
 རྣམ་ལུ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་དང་པལ་ཆེར་མཐུན་ནོ། །

རྒྱུ་ཀྱི། (ལེགས་སྦྱར) སོག་གི་དབྱིག་པ་སྟེ། ཨ་བ་རྒྱུ་ཀྱི་འཇམ་ ཅད་ལུ་མའི་མིང་རོ། །རྒྱུ་ལ་ལྷ་གསལ་
 སྒྲིལ་ལ་གཞི་བྱས།

གདགས་པ། གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱ་བ། འཕགས་པ་མོད་གལ་གྱི་བྱས་མཛད། འདི་སྟེ་

དགེ་བསྟན་འགྲུར་༼ ཨི རྟ་བཞུགས་སོ། །འདི་ལ་བསྟན་བཅོས་གསུམ་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་
བཞག་པ། རྒྱ་གདགས་པ། ལས་གདགས་པ་དང་གསུམ་སོ། །ཁྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བས་འདི་རྣམས་
བཀའ་བྱ་འདོད། མདོ་སྡེ་བས་བསྟན་བཅོས་སུ་འདོད་དོ། །རྒྱ་གདགས་པ། ༼ ཨི རྟ་མཐོ་ན་
བཞུགས་ཤིང་། ལས་གདགས་པ། ༼ ཨི རྟ་མཐོ་བཅེན་བཞུགས་སོ། །

གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས། གདགས་པ་དང་འབྲ།

གདགས་གཞི། མིང་འདོགས་པའི་གཞི། དཔེར་ན་ལྷོ་ལྷིང་ཞབས་ཁུམ་ཚུ་སྦྱར་གྱི་དོན་བྱེད་རུས་པ་
དེ། བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འདོགས་གཞི་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།

གདང་། 1 འཕྲེད་པ། བྱེ་བ། དབྱེ་བ་བཅས་གྱི་དོན། ཁ་གདང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 གདང་ཐག་གམ། ཐག་
གདང་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། འཛོག་པས་ར་ལུག་སོགས་འདོགས་སའི་འཕྲེད་ལ་འཕྲེན་པའི་ཐག་
པ་རིང་པོའི་མིང་། རང་གི་འཕྲི་ཚུལ་གཞན། 3 གོས་གདང་། གོས་སོགས་འགེལ་སའི་ཐག་
པ་འཕྲེད་འཕྲེན་དང་ཤིང་དབྱུག་འཕྲེད་བཞག་གི་མིང་། གོས་གདང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 སྐས་
གདང་ངམ། སྐས་གྱི་གདང་བྱ་སྟེ། ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་སྐས་འཛོག་གི་རྒྱང་པ་འཛོག་སའི་
འཕྲེད་ལ་བཞག་པའི་ཤིང་དབྱུག་གི་མིང་། དེའི་གོ་དོན་ཞིབ་ཆ་སྐས་གྱི་གདང་བྱ་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཞིགས། 5 བྱ་གདང་། བྱ་དེ་སྡོད་སའི་འཕྲེད་ལ་བཞག་པའི་ཤིང་དབྱུག་གི་མིང་།

གདན་ས། ཆོས་རྒྱུད་སོ་སོའི་ལྷ་བྲུབ་ཉམས་ལེན་དང་སློབ་གཉེར་བྱེད་སའི་བཞུ་གནས་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་ཟེར།
གདས་ས་ཆེན་པོ་གསུམ། སེ་ར། འབྲས་སྤངས། དགའ་ལྡན་དང་གསུམ།

གདན་ས་བཞི་དང་རྒྱུད་ཟླ་རྣམ་གཉིས་གྱི་ལོ་རྒྱུ། བྱར་ལྷོག་དག་དབང་བུམས་པས་མཇེད་པའི་གདན་
ས་བཞི་དང་། རྒྱུད་ཟླ་རྣམ་གཉིས་གྱི་དཀར་ཆག་པད་དཀར་མེད་བར་གསལ་བས་དེར་བཞུ་
བར་བྱའོ། །

གདན་གསུམ། (ས་སྤྱ) ག་ཤེགས་པ་ག་ཤེགས་མ་ཕྱང་ཁམས་དག་པའི་གདན། སེམས་དཔའ་སེམས་མ་
སྟེ་མཆེད་དག་པའི་གདན། ཁྲོ་བོ་ཁྲོ་མོ་ཡན་ལག་དག་པའི་གདན། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །སྤྱ་
བཤད་ནི། གདན་གྱི་སྐད་དོད་སི་ཐ་ཞེས་པ། གདན། གནས། དེགས་སོགས་དུ་མ་ལ་འདུག་

པ་ལས། གཤེགས་པ་གཤེགས་མའི་རིགས་ཞེས་པར་བསྐྱར་ན་བདེའང་། འགྲོག་མི་གསང་
ལྷགས་ལ་དམ་དོག་ཆེ་བས་གོ་དཀའ་བར་བྱས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་ཟེ་གྲུང་ཐང་
པ་གསུང་ངོ། །ཐ་སྙད་འདི་ས་དགེ་བཀའ་གསུམ་ཀའི་གཞུང་ན་སྣང་ངོ། །

གདམ་བ། 1 (ཐུང་འཐེལ་ལས་ཆེག) བསྐྱར་བ། འདོམས་པའི་མ་འོངས་བ། 2 (མིང་ཆེག) གདམ་བྱ། གདགས་
དག་དང་དོན་གཅིག་གདམ་བྱ་ལ་གདམ་བ། བཟའ་བྱ་ལ་བཟའ་བ། བསྐྱབ་བྱ་ལ་བསྐྱབ་བ་
ཟེར་བ་ལྟ་བུས་མཆོན་ནོ། །

གདམས་དག དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཐབས་ལམ་མ་ནོར་བར་སྟོན་པའི་དག་ཅིག་ལ་ཟེར། ཞེས་པར་གདམས་
དག་དང་མན་དག་གི་ཁྱད་པར་ཞེས་པར་གཟིགས།

གདམས་དག་གི་སྐྱེ་མ་ལོག་བ། (གསང་སྐྱགས་) སྟོན་བརྒྱུད་ཆད་མ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ཉིང་དེ་འཛིན་
གྱི་ཐོད་རྟགས་ལ་ཐོད་རྟགས་སུ་ངོ་ཤེས་པ་ལ་ཟེར། མཁས་བྱབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་
འཛོར་བུ་༡༩༩ན་ལས། གདམས་དག་གི་སྐྱེ་མ་ལོག་པ་བྱ་བ། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཐོད་རྟགས་
ལ་ཐོད་རྟགས་སུ་ངོ་ཤེས་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གདམས་དག་བཟེད་བ། ཞི་གནས་ཀྱི་སྐྱབས་གདམས་དག་བཟེད་ཅེས་བ། སེམས་དམིགས་པ་ལ་
བཏགས་པ་དེ་རྒྱུད་ལྡན་དུ་བྲན་ནས་གནས་མི་བྱབ་པར་ཡེངས་ན། དེ་ལ་གདམས་དག་བཟེད་
བའམ་དམིགས་རྟེན་བཟེད་པ་ཟེར།

གདམས་དག་དང་མན་དག་གི་ཁྱད་པར། ཐབས་ལམ་མ་ནོར་བར་སྟོན་པའི་དག་ལ་གདམས་དག་དང་།
བདེ་སྐྱག་ཏུ་རྟོགས་པའམ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ལམ་སྟོན་པའི་དག་ལ་མན་དག་ཟེར། ལུང་ཐད་སྟོས་
ཏེ་བཤད་ན། གདམས་དག་ནི། དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཐབས་མ་ནོར་བར་སྟོན་པའི་དག་ཅིག་ལ་
ཟེར་ལ། མན་དག་ནི། དོན་དུ་གཉེར་བའི་དོན་དེ་ཉིད་བདེ་སྐྱག་ཏུ་ཐོབ་པའམ་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་
ཐབས་ཤིག་ལ་ཟེར་ངོ། །རྒྱ་མཚན་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་དགོངས་ནས། ཟེ་བཙུན་མི་ལས་མཉམ་
མེད་དྲགས་པོ་ལྟ་ཟེ་ལ། བཀའ་གདམས་པ་ལ་ཡང་གདམས་དག་ཡོད་དེ། མན་དག་མེད།
ཅེས་གསུངས་ (དེ་སྐོར་དེ་བ་སྟོན་བརྒྱུད་ཆ་༥༩ན་གསལ) པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གདམས་དག་ནི་ཉི་ཞེ་

རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེ་ལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་དོན་ཐོབ་པའི་བྱ་བ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ནི་གདམས་པ་
དང་རྩེ་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། མན་དག་ནི་རྩེ་གྲུང་ཐང་པའི་རྩེའི་བསྟོད་པ་དོན་
ལྡན་མའི་འབྲེལ་པ་ཤམ་ལས། མན་དག་གི་སྐྱད་དོད་མུ་པ་དེ་ཤ་ཞེས་པ་ཉེ་བར་རྟོགས་པར་
བྱེད་པའོ། བདེ་སྐྱབ་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གདས་པ། སྟན་གསལ་ཞུ་བ། གོ་བར་བྱེད་པ། དཔེར་ན་སྒྲ་མ་ལུ་བརྟུ་པ་ལས། སྒྲ་མས་བསྟོ་བ་མཉན་
པར་བྱ། རྒྱོད་དང་ལུང་པ་ལ་སོགས་པ། །ལག་པས་ཁ་ནི་དག་པ་པར་བྱ། །བྱ་བ་ཟེན་ནས་
འཇམ་པ་ཡི། རྒྱུ་དག་གིས་ནི་གདས་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྒྲ་མའི་བྱ་བ་བསྐྱབས་
ཟེན་ནས། ཤེན་ཏུ་འཇམ་པའི་ཆོག་དག་གིས་འདི་ལྟར་བགྱིས་ལགས། ཞེས་སྒྲ་མ་ལ་སྟན་
གསལ་ཞུས་ཏེ་གོ་བར་བྱེད་པའོ། །

གདིང་བ་མ་བསྐྱས་པར་འགྲོ་བའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྩའི་བཙེ་ལུ་བ། གདིང་བའི་
ལྷང་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སྟོང་གིས་དགེ་འདུན་དབང་པའི་གནས་སུ་རྩ་ལམ་ལོ་
མའི་གདིང་བ་རང་ངམ་བསྟོས་པས་བཏིང་བ་མ་བསྐྱས་པར་པན་སྟན་དུ་འགྱུར་བའི་ཉེན་ཅན་
ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བཞག་སྟེ་པན་སྟན་དུ་གྱུར་པའམ་འདོམ་བཞི་བརྟུ་རྩ་དགུ་འདས་པ་ལས་གྱུར་
པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། རྟེན་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སྟོང་ཆཀ་གཞོན་གཉིས་ཀྱིས་
གཙུག་ལག་ཁང་དུ་རྩ་མང་པོའི་གདིང་བ་བཏིང་ནས་མ་བསྐྱས་པ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་
སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་དགེ་འདུན་ཀྱི་གནས་ལོངས་སྟོད་པ་ལ་གཞོད་པ་དང་སྟོག་
ཆགས་སྒྲ་མོ་ལ་གཞོད་པའོ། །

གདིང་བ་ཆད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྩའི་བྱ་བ་དུན་པ། གདིང་
བ་ཆད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སྟོང་གིས་གདིང་བ་རང་
གི་རྩ་མཆན་ཉིད་ལྡན་པ་ལ་རང་གི་དོན་དུ་རང་ངམ་གཞན་བསྟོས་པས་སོར་བྱེད་ཡན་ཆད་
ཆད་ལས་ལྷག་པར་བྱས་ཏེ་ཟེན་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། རྟེན་གཞི་ནི། མཉན་
ཡོད་དུ་དགེ་སྟོང་རབ་ཏུ་མང་པོས་གདིང་བ་དང་གཡན་པ་དག་པ་དང་རས་ཆེན་དང་གསུམ་

པོ་རང་རང་གི་ཆད་ལས་ལྷག་པར་བྱས་པ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་དོན་
དང་བྱ་བ་མང་བ་དང་། འདོད་ཆེ་བའོ། །

གདིང་བའི་ལྷང་བྱེད། (ལུལ་བ) གདིང་བ་མ་བསྐྱས་པར་འགྲོ་བའི་ལྷང་བྱེད་དང་དང་འབྲ།

གདུག་ག། 1 (མིང་ཆེག) མ་རྩངས་པ། ལུས་ངག་གིས་གཞན་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་དགའ་བའམ་ཁོན་
འཛིན་དམ་པ། རྗེའི་གསུང་ལྟར་བཀོད། 2 (མིང་ཆེག) ལྷ་བ་ངན་པ་ལ་བྱང་བ། རྗེའི་རིམ་ལྷ་
གསལ་སྒྲོན་ལས། གདུག་པ་ནི་ལྷ་བ་ངན་པ་ལ་བྱང་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

གདུགས། 1 ཉི་ཆར་སྒྲོབ་བྱེད། 2 (བརྟུན་ཆེད) ཉི་མའི་བརྟུན་ཆེད། བརྟུན་ལྷ་བཅུ་པ་ལས་རིམ་དུ་བྱངས་པ་
ལས། ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་ཤེས་པའི། །རབ་རིབ་འཛོམས་པས་གདུགས་དང་འབྲ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 3 (བརྟུན་ཆེད) ཉིན་དགུང་དང་། ཉིན་པར། གདུགས་ཆོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
གདུགས་ཆོད་ནི་ཉིན་དགུང་གི་ཁ་ལག་ལའང་གོ།

གདུགས་དཀར་ལྷོ་ཀ། སྒྲིམ་སྒྲེ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་མཛད་པའི་གདུགས་དཀར་ལྷོ་ཀ། སྒོ་
བཟང་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཆོའི་གདུགས་དཀར་གྱི་ལྷོ་ཀ།

གདུང་བ། 1 (མིང་ཆེག) ལྷག་བསྐྱལ། དཔེར་ན་ཆོར་བ་གདུང་བ་ལྟ་བུ། 2 (བྱེད་མེད་ལས་ཆེག) མནར་
བ། ཉི་མས་གདུང་། ལྷ་ངན་གྱིས་གདུང་ལྟ་བུ། དུས་གསུམ་ལ་སྦྱར་ན། གདུང་བ། གདུངས་
པ། གདུང་བ། 3 གཤམ་དཔེར་ན་བཅེ་གདུང་ལྟ་བུ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། དེའི་
ཆེ་གཉེན་ནམ་བཤེས་རྗེ་ལྷར་བཅེ་ཞིང་གདུང་བ་ཆེ་བས་མཐའ་བསྐྱོར་ཡང་གཅིག་ཀྱང་ཁྲིད་
ས་མེད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་བྱུང་གཞི་༩ ང་བ་ ༡༧༥༥ ལས། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཀྱུན་
དགའ་པོ་ནི་གཉེན་ལ་གདུང་བ་ཡིན་པས་དེས་སྦྱང་གཞི་དེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་གསོལ་
ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །4 འདུན་པ། བདག་ཅག་གདུང་བྱུགས་བྲག་པོས་གསོལ་
འདེབས་ན། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གདུང་ཅེ་གསུམ་པའི་མཆོན་དོན། ཡི་དམ་ལྷ་ཡི་བྲག་མཆན་གྱི་གདུང་ཅེ་གསུམ་གྱི་མཆོན་དོན་ནི། ཉོན་
མོངས་པ་འཕྱིགས་པའམ་ཆར་གཅོད་པ་མཆོན། རྗེའི་འདོད་འཛོལས། ཁམས་གསུམ་དུ་སོན་

པའི་ཉོན་མོངས་པ་འཕྲིགས་པའི་གདུང་ཅེ་གསུམ་པ་སྒྲེང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གདུང་འཛོམ། 1 ལྷུང་པ་འཛིན་མཁན། གདུང་ནི་རིགས་རྩས་དང་འཛོམ་པ་ནི་འཛིན་པའི་དོན་བྱ། ལྷ་
སྒྲིམ་བསྟན་འཛིན་ཀྱལ་མཆན་གསུང། 2 ལྷ་ཆབ་ལྷ་བྱ་ལ་གོ་
གདུང་བྱ། ཆོས་གོས་ཀྱི་སྒྲོང།
གདེང་བྲོང། གདེང་ཆོང། ཡིད་ཆེས། ཡིད་བརྟན། ཡིད་རྟོན། འཛིགས་པ་མེད་པར་སྒྲོང་དལ་གྱིས་་
འདུག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཆོསས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་༼ ༩ ༽ ༡༩༥༥ བ་༣ ལས། ཡིད་རྟོན་པར་བྲེད་པ་
དང་། འཛིགས་པ་མེད་པར་འདུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གདེངས་ཀ། 1 ལྷལ་གྱི་མགོ་གཤོག་རྒྱས་ཏེ་གདུགས་ལྟར་ལྷུང་བ། ལྷལ་གྱི་གདེངས་ཀ་རྒྱས་ལྷ་བྱ།
2 ཁ་རྒྱ་ཆེ་བ། ཅེ་མོ་ཐ་བ་ཐུར་དུ་བྱུག་ཅིང་གདེངས་ཀ་ཆེ་བ་བྱེན་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།
གདེངས་ཀ་ཆེ་བ། ཁ་རྒྱ་ཆེ་བ། ཅེ་མོ་ཐ་བ་ཐུར་དུ་བྱུག་ཅིང་གདེངས་ཀ་ཆེ་བ་བྱེན་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་
པ་ལྷ་བྱ།
གདེངས་ཅན། 1 ལྷའི་མིང། ལྷའི་གཙོ་མོ་དགའ་མོ་དང་འཛིག་མོ་ལྷ་བྱ། 2 ལྷལ། ལྷ་བཤད་ནི། མགོ་
ལ་ལྷལ་གྱི་གདེངས་ཀ་ཡོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།
གདེངས་མེད་དུ་སྒྲོང་པའི་ལྷུང་བྲེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་རེ་བརྒྱད་པ། གདེངས་མེད་
པར་སྒྲོང་པའི་དོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སློང་གིས་རང་གིས་དགེ་སློང་གཞན་ལ་བྱིན་པའི་
གོས་སམ་ལྷུང་བཟེད་ལ་རྒྱ་སེམས་སམ་ཡིད་གཙུགས་བྱང་པར་ཅན་ལས་གཞན་པས་ལོངས་
སྒྲོང་པ་ལས་ལྷུང་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སློང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་གོས་
སོགས་གདེང་མེད་པར་སྐྱད་པ་ལས་ལྷུང་བྲེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་
ལོངས་སྒྲོང་ལ་གནོད་པའོ། །
གདོང་། 1 གདོང་པ། རོ་གདོང་། 2 ལ། ཞལ། དཔེར་ན་སེལྷེ་ལ་གདོང་ལྷ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 3 མཚུ་རྟོ། ལྷ་
རོག་གི་མཚུ་རྟོ་ལ་བྱ་རོག་གདོང་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 4 སྒྲིན་མཆན་ལའང་འདུག་པའི་སྐབས་
ཡོད། དཔེར་ན་གདོང་གི་སྒྲ་ཅེ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 5 མདུག། དཔེར་ན་གདོང་ལ་བྱིན་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།

གདོང་གི་སྒྲ་ཅེ། ༡ (གསལ་འདུས) གདོང་གི་སྒྲ་ཅེ་ཞེས་པ་སྤྲིན་མཆོམས་ཀྱི་དབུས་ལ་ཟེར། གསལ་
འདུས་ལ་གདོང་གི་སྒྲ་ཅེ་ཞེས་པ། སྒྲ་བྲག་གི་འདུས་མདོ་སྤྲིན་ཕྱག་གི་ནང་ལ་གོ་དགོས་པར།
རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་གསལ་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་ལས་བཤད། སྒྲ་དང་། སྒྲ་ཅེ། སྒྲ་མོ། མཐའ་
རྣམས་འདིར་དོན་འདྲ་ 2 (འཛིགས་བྱེད) འཛིགས་བྱེད་ལ་གདོང་གི་སྒྲ་ཅེ་ཞེས་པ། ཡོངས་
བྲགས་ཀྱི་སྒྲ་ཅེ་ལ་གོ་དགོས་པར། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་གསལ་འདུས་བསྐྱེད་ལས་བཤད། སྒྲའི་
བྲག་ལའང་གོ།

གདོང་ལྟ། <བརྒྱ་སྤྱ> སེལླའི་མིང་། སྤྱ་བཤད་ནི། ཀླང་ལག་བཞེད་དང་གདོང་སྟེ་ཁ་བཙས་ལྟ་ཆར་གྱིས་
རི་དྲགས་འཛིན་དང་གསོད་པ་སོགས་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་གདོང་ལྟ་བཙས་ཁ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྲ་
སྟེ། མདོན་བཟོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འདོད་འཛོལ་མོ་ལས། བརྒྱ་སྤྱ་ནི། བརྒྱ་ནི་ལྟ་
དང་། ཞུ་ཁའམ། གདོང་སྟེ། གདོང་ལྟ་བཙས། ཁ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྲ་སྟེ། ཁ་བཞེན་དུ་རྒྱང་བ་གཉིས་
དང་ལག་པ་དག་གིས་ཀྱང་ལག་ལྟན་གྱི་བུམ་པ་འགེམས་པར་བཟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། གདོང་གི་ཤ་ཚུགས་ལ་འབྱར་ལྟ་ཡོད་པས་དེ་
ལྟར་དུ་བཤད་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །རྗེ་གྲུང་ཐང་པའི་བྲག་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་ན་གསལ། ཡང་།
དེ་དང་འདྲ་བར། ཁ། སྤྱ། ལྟར་ཆོས་གཉིས། མ་ལེ་སྟེ་ལྟ་ཡོད་པས་གདོང་ལྟ་འོ། །དདུལ་ཚུའི་
གསུང་ཟིན་གྱིས་ན་གསལ། བཤད་ཚུལ་དེ་རྣམས་ལས་མདོན་བཟོད་འབྲེལ་པ་འདོད་འཛོལ་
མོ་ལས་གསུངས་པ་ཉིད་ལྟངས་བཙུན་པར་མཐོང་རོ། །

གདོང་ལྟ་པ། གདོང་ལྟ་དང་དོན་འདྲ།

གདོང་དམར་གྱི་ཡུལ། ༡ བོད་ཡུལ། ལྷ་མོ་རྩི་མ་མེད་པའི་འོད་ལུང་བསྟན་པ་ལས། ང་ཡོངས་སུ་སྤྱ་
བན་ལས་འདས་ནས་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྟ་ན་གདོང་དམར་གྱི་ཡུལ་དུ་དམར་པའི་ཆོས་རྒྱས་པར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་གདོང་དམར་གྱི་ཡུལ་བོད་ཡུལ་ཡིན་པར། མཁས་གྲུབ་ཆོས་
རྗེའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩི་མ་མེད་པའི་འོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་
པའི་དགའ་སྟོན་སོགས་ལས་གསུངས། 2 ཡང་ཀུན་མཁྱེན་བུས་རྩ་བཞེད་ནས་གདོང་དམར་

གྱི་ཡུལ་རྒྱ་ནག་ལ་བཞད་གསུངས་ཀྱང་། དེ་ལ་དཔལ་ལོ་གཙུག་ལག་སྤེང་བས་ཚས་འབྱུང་
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོན་ཆ་༡༦ ན་དགག་པ་མཛད་དེ། གདོང་དམར་གྱི་ཡུལ་བོད་ཡུལ་
ཉིད་ལ་ངོས་གཟུང་དགོས་པར་བཞད་དོ། །

གདོང་འཛར། དཔེ་ཆའི་མིང་བྱང་འཁོད་པའི་གོས་ཆེན་སོགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་པོ་ཉིད་སྟེ་མོར་འཛར་
ནས་ཡོད་པའི་རས་ལྟེན་ཅིག་འདི་ལ་གདོང་ཡིག་དང་སྤྱན་ཁྱེར་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གདོང་བཞི་བ། ཆངས་པའི་མིང་། ལྷ་ཆངས་པ་ལ་གདོང་བཞི་པ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། མངོན་བརྗོད་
འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོལ་མོ་༡༥༥་བ་༥་ལས། གདོང་བཞི་ནི་ཆངས་པས་ཐིག་
ལེ་མཚོག་མ་ཞེས་པའི་བྱ་མོ་ཞིག་སྤྲུལ་པས་དེ་ལ་རང་ཉིད་ཆགས་ཏེ། བྱ་མོ་དེ་གཡས་གཡོན་
ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་བཞིར་སོང་བ་ལ་བལྟས་པས་གདོང་པ་བཞི་བྱུང་ངོ། །སྟེང་གི་ཕྱོགས་
སྤྱ་སོང་བ་ལ་བལྟས་པས་སྟེང་གི་གདོང་པ་དང་ལྷ་བྱུང་སྟེ། དབང་ལྷག་གིས་ནམ་མཁའ་ནས་
མཐོང་ནས་དེར་ངོ་ཆ་བའི་ཆད་ལས་ལ་སྟེང་གི་གདོང་པ་བཅད་དོ། །དེ་ནས་གདོང་བཞིར་
གྲགས་ཏེ། འདི་ལ་གདོང་བཞི་ཡོད་པས་སོ། །ཞེས་བཞད་དོ། །

གདོང་ཡིག ། སྟེགས་བཅས་ཀྱི་སྟེ་མོད་གངས་ཡིག་གི་གོང་འོག་གང་རུང་བྱ་དཔེ་ཆའི་མིང་གིས་པ་
ལ་ཟེར། ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་དང་སྟོང་རྟོལ་སྤྲ་མའི་གསུང་ངོ། །འདི་ལ་སྤྱན་ཁྱེར་
ཡང་ཟེར། རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་གྱི་ནང་ཆེན་གྱི་གདོང་ཡིག་ཅེས་པ་གདོང་འཛར་ལ་མི་གོ་
བར་དཔེ་ཆའི་སྟེ་མོད་ཨང་ཡིག་གིས་པ་དེའི་གོང་འོག་གང་རུང་བྱ་གིས་པའི་ཁ་ཡིག་ལ་གོ་
དགོས། དཔེར་ན་སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོད་དཔེ་ཆའི་འོག་ལྷེབས་ཀྱི་སྟེ་མོར། །སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་
མོ་གཅིག་ཏེ་ཅེས་གིས་པའི་སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ཞེས་དཔེ་ཆའི་མཚན་བྱང་གིས་པ་དེ་ལ་ཟེར་
རོ། །རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སྟེགས་བཅས་མི་འབྲུགས་པ་གདོང་ཡིག་གས་སྤྱན་
ཁྱེར་གྱི་རྒྱལ། །2 གདོང་འཛར།

གདོང་གཡོགས། (བཀའ་རྒྱུད) དབང་གི་སྐབས་སྟོབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་དཀྱིལ་འཁོར་དང་གསང་མཛོད་
བ་རེ་ཞིག་སྤྱིབ་བྱེད་ཀྱི་མིག་དར་དམར་པོ་མིག་གས་དཔལ་བར་བཅིང་བ་དེའོ། །དགོ་ལུགས་

པས་དེ་ལ་སྦྱན་དར་ཟེང།

གདོད་མ། དང་པོ། གཞོད་མ། སྟོན་མ།

གདོད་མའི་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ། (བཀའ་བརྒྱུད) དུག་ཆེན་གྱི་བད་ཞིག་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད། སྒྲ་བཤད་

ནི། གདོད་མའི་གཤེས་ལུགས་དེ་ག་ལས་འདི་ལ་སྟོན་གྱི་ཆ་སེལ་རྒྱ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་སྦྱབ་

རྒྱ་གར་ཡང་མེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཕྱག་ཁྲིད་ངེས་དོན་རྒྱ་མཆོལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

གདོད་འོང། ཉིང་ལ་འོང། རེས་ལ་འོང། རེས་སུ་འབྱུང། རེས་སུ་འོང་གི་རེད་ཅེས་བའི་དོན།

གདོན་བགེགས། བན་གདོད་གཉིས་ཀ་བྱེད་པས་གདོན་དང། གདོད་པ་འབའ་ཞིག་བྱེད་པས་བགེགས་

ཞེས་བྱ་ཞིང། དབང་བསྐྱར་སོགས་ཀྱི་ཆེ་བགེགས་གཏོར་ངེས་བར་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་

པའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་མ་རྒྱལ་ས་གསུང་ངོ། །འབྲམ་དུ་གཞོད་པ་བྱེད་པས་

ན་བགེགས་ཞེས་བྱའོ། །གཏོར་མའི་འབྲམ་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཕྱེད་གེ་བསྐྱན་འབྱུར་རྒྱུད་འབྲམ་

༼རྩ་བ་༥༠༥༽བལྟས། ཆེ་རབས་བྱངས་མེད་པའི་བགེགས་དང་ཞེས་བྱ་བའི། བགེགས་

སྟོང་ཐག་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་བཞེདོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྟོན་གྱི་དུས་ནས་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་

བགེགས་ཞེས་བྱའོ། །སྟོང་ལམ་མ་ལེགས་པ་ལས་གྱུར་བའམ་སྒྲ་མོ་སྒྲན་ཀ་ཆོལ་བ་སྟེ་འབྲམ་

དུ་གཞོད་པ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གདོན་ཆེན་བཙུང་བརྒྱད། འབྱུང་པའི་གདོན་ཆེན་བཙུང་བརྒྱད་དང་འབྱུང་པའི་གདོན་ལ། ལྷ། ལྷ་

མ་ཡིན། ཇི་ཟ། ལྷ། གདོད་སྦྱིན། ཆངས་པ། སྟོན་པོ། འཇ། ཡི་དུགས། བྱལ་བུམ། བྱང་

ལྷེམས། གཡིང་བྱེད། རོ་ལངས། མཚན་ལྷ། རྒྱ་མ། དང་སྟོང། རྒན་པོ། བྱབ་པ། འདི་ཐམས་

ཅད་ལ་འབྱུང་པའི་གདོན་ཟེང། ཞེས་ལུང་སྒྲ་རོལ་པའི་དོན་དང་སྟོང་དོལ་སྒྲ་མ་སོགས་གསུང།

གདོན་པར། གདོན་དགོས་པར། ཞེས་པའི་དོན། རེད་སྟགས་རིམ་ཆེན་མོ་༩༥བ་ལས། ལུན་གྱི་

མཐར་ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་གདོན་པར་མཁས་པ་དུ་མས་བཤད་པ་ལྟར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

གདོལ་བ། (འདུལ་བ) གནའ་བོ་རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རིགས་ངན་གྱི་མིང། གནའ་བོ་

རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སོག་གཅོད་ལ་སོགས་པ་ལས་ངན་པས་འཆོ་བའི་

རིགས་ཤིག དཔེར་ན་མགར་བ་དང་། བཤན་པ། རྫོན་པ། ཉ་པ་སོགས་སོ། །རིགས་ལྔ་ལ་
གཟིགས། མདོ་ཅའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་སྟོན་ཆ་༩ ལུ ༡༣༤བཟུངས། གདོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་རིགས་ངན་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

གདོལ་བའི་རིགས། (འདུལ་བ) གདོལ་བ་དང་འབྲ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། གཡུང་པོ་ནི་སྐྱ་སྐྱོ་ཡིན་
པར་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གདོས་ཆེ། གལ་ཆེ་བའི་དོན། བེའུ་བྱམ་སྟེན་པོའི་མིང་བཟླ་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་
ཉིའི་སྟན་སེལ་ལས་བཤད། བེའུ་འགྲེལ་ལས། རང་ཅག་དེས་གདོས་སུ་ཆེ་ཆེ་ཐམས་ཅད་
བཞག་ནས་འཕྲོས་དགོས་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གདོས་པ། བྱ་གཏོང་བའམ་འདུལ་བའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཤིང་ངམ་སྐྱུག་མ་རིང་པོ་ཞིག་གི་མིང་། རྒྱ་
གར་དུ་བྱ་གཏོང་བའི་ཆེ་ཤིང་ངམ་སྐྱུག་མ་རིང་པོ་ཞིག་ཆུའི་ནང་འཛུགས་ཏེ་བྱ་འདུལ་ཞིང་གཏོང་
བར་བྱེད་པས་དེའི་མིང་ཡིན་ལོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༩ རྒྱ་
༡༡༡༡ནམས། གདོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུལ་བའི་ཤིང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

གདོས་བྱ། (འདུལ་བ) ། བསམ་གཏན་པ་གཉིད་པོ་ན་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་གི་བྱང་བུ་མཐོ་གང་ཅམ་པ་མཐའ་
ལ་སྐྱད་པ་བཏགས་ནས་རྩ་བ་ལ་དབྱང་རྒྱ་ཞིག་ལ་ཟེར། མཆོ་རྒྱུག་ལས། བྲན་ཆེགས་འགྲེལ་
ལས་གདོས་བྱ་ནི་བྱང་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཤིང་གཞོགས་པ་མཐོ་གང་གི་ཆད་དུ་བྱས་པ་དེ།
སྐྱད་པས་རྩ་བ་ལ་དབྱངས་པའམ་མགོའི་སྟེང་དུ་བཞག་ན་རབ་དུ་གཉིད་ཡུར་ཏེ་གཡོ་བའི་
ཆེ། དེ་ཡན་ལག་གི་ཕྱོགས་ལ་པོག་པས་གཉིད་སངས་པའི་ཐབས་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། ཞེས་
གསུངས། 2 ཤིང་གི་རིལ་བ་རྩུང་དུ་རྩུས་བཀང་བ་སྐྱེ་ལ་སྐྱད་པ་བཏགས་ནས་རྩ་བ་ལ་དབྱང་
རྒྱ་ཞིག་ལ་ཟེར། མཆོ་རྒྱུག་ལས། གདོས་བྱ་འདི་ལ་བཤད་པའི་རྣམ་གངས་གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་
ལས་ཤིང་ལས་བྱས་པའི་རིལ་བ་རྩུང་དུ་རྩུས་བཀང་བ་སྐྱེ་ལ་སྐྱད་པས་བཏགས་པ་རྩ་བ་ལ་
དབྱངས་པ་གཉིད་ལོག་པས་གཡོས་པ་ན་རྩུ་ཡོངས་སུ་བོ་བ་གདོང་པ་ལ་བབས་པས་གཉིད་
སངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གྱུར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་། རང་གི་རྣམ་བཤད་

ལས་ཤིང་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱས་པའི་གདོས་བྱ་ཆུ་ཆོད་ཀྱི་སྒྲིང་འདྲ་བ་རྒྱུ་བྱས་ཏེ། དེའི་
ལུང་མིག་ནས་སྒྲིང་པས་བཏགས་ཏེ། བསམ་གཏན་པ་རྣམས་གཉིད་ཐོན་གདོས་བྱ་དེ་རྣ་བ་
ལ་བཏགས་ཏེ་དབྱང་བར་བྱའོ་ཞེས་བཤད་དེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདག ༡ བདག ༥། གང་ཟག་རྣམས་དོན་གཅིག་ ༢ དགག་བྱའི་བདག རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པའི་
བདག་ལྟ་བུ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་
པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་ཏེ། དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་
པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདག་རྒྱུ། (རྣམ་འགྲེལ) རང་ཉིད་ལུལ་གཅིག་ཁོ་ན་འཛིན་པར་ངེས་ཀྱི་ལུལ་གཞན་གཏན་ནས་མི་
འཛིན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ། བདག་རྒྱུ་ཟེར། (བདག་རྒྱུ་ཞེས་པ་དབང་པོ་འཕྲུལ་དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་པ་ལ་གོ་དགོས་) རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིང་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་
ལ་སྟག་པར་དབང་བྱེད་པའི་དབང་པོ་དེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུ་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ལྟ། ཕྱེ་
བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྒྲིང་མེའ་དུ་གསུངས་སོ། ཞིབ་པར་རྒྱུ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

བདག་གི་བ། ང་ཡི་བ་དོན་གཅིག

བདག་གིར་བྱས་པ། ༡ བདག་གཉེར་བྱས་པ། བདག་ཉར་བྱས་པ། ཉར་ཆགས་བྱས་པ། བལ་སྐྱེད་དུ།
བདག་པོ་བརྒྱབ་ཅེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ ༢ རང་ལ་དབང་བར་བྱས་པ། རང་གི་ཡིན་པར་
འདུ་ཤེས་པ། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ༣ མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱུ་ལས།
ཁས་རྒྱུངས་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཡང་བཤད། དང་དུ་ལེན་པ། ༤ བསྐྱུངས་པ་འཕམ་སྐྱོང་བའི་དོན།
དཔེར་ན། གོང་མའི་རྣམ་ཐར་བདག་གིར་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༥ (འདུལ་བ) རོ་སྐྱོང་བ། ཉམས་
སྤྱ་སྐྱོང་བ། དཔེར་ན་བཅུག་རེག་སྐྱོང་བ་བདག་གིས་བྱས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བདག་ཅག་གི་སྒྲིན་པ་དང་དུས་མཚུངས་པར་བལྟམས་པའི་རྒྱལ་སྤྱས་བཞི། (འདུལ་བ) རྒྱལ་པོའི་ཁབ་
ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བསྐྱེད་ཆེན་པོའི་སྤྱས་གཟུགས་ཅན་སྤྱིང་པོ་དང་། མཉན་ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆངས་
འྱེན་ཀྱི་སྤྱས་གསལ་རྒྱལ་དང་། ཀློག་སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་དམག་བརྒྱ་པའི་སྤྱས་ཤར་པ་དང་། གོང་།

བདག་མདུན་གྱི་མཆོད་པ་བཤམ་ཚུལ། རང་གི་མདུན་དུ་སྟེགས་ཀྱི་ཁར་ཚུགས་ཉེར་སྟོང་རང་གི་
གཡས་པོ་ནས་འགོ་བཙམས་ཏེ་བཤམས། དེའི་པར་རྒྱལ་དུ་སྟེགས་ཀྱི་ཁར་ཚུགས་ཉེར་
སྟོང་དང་བཙས་པ་འབུལ་ཡུལ་གྱི་གཡས་པོ་དང་རང་གི་གཡོན་ནས་འགོ་བཙམས་ཏེ་ལེགས་
བར་བཤམས། བ་རྒྱུད་ལ་བདག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོད་པ་རང་གི་གཡས་པོ་དང་། མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་
མཆོད་པ་འབུལ་ཡུལ་གྱི་གཡས་ནས་འགོ་ཚུལ་བ་ནི། གཡས་ཀྱིས་ཐབས་མཆོན་པས་སྒྱུ་
ལུས་ཅལ་དུ་འདོན་པ་དང་། མ་རྒྱུད་ལ་དེ་ལས་བརྒྱུག་པ་གཡོན་པས་ཤེས་རབ་མཆོན་པས་
འོད་གསལ་སྒྲིན་བྱེད་ཀྱི་ཉེར་འབྲེལ་བསྐྱེག་པ་ཡིན། མདུན་བསྐྱེད་ལ་མཆོད་པ་ཆར་མང་པོ་
ཡོན་ན་མ་རྒྱུད་ལ་ལྷའི་ཕྱོགས་ལ་མཆོད་ཡོན་དང་། རང་ཕྱོགས་སུ་ཞལ་ཟས་ལྷ་གངས་ཐང་
བསྐྱེགས་དང་། མ་རྒྱུད་ལ་དེ་ལས་བརྒྱུག་པ་གསུང་བཤད་ཀྱི་རྒྱུན་ལ་ཡོད་དོ། །ཞེས་ཆེ་མ་
རྒྱལ་གསུང་ངོ། །

བདག་མདུན་འཇུག་པ་གཅིག་ལ། བདག་བསྐྱེད་དང་མཉམ་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱབ་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་
ན་རྟོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ལྟ་བུ།

བདག་མདུན་འཇུག་པ་ཐ་དང་། བདག་བསྐྱེད་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱབ་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་
ན་གསལ་འདུས་དང་བདེ་མཆོག་ལྟ་བུ།

བདག་མདུན་ཐ་མི་དང་། བདག་མདུན་གྱི་གཙོ་བོ་རང་ཉིད་གཅིག་ལུས་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་གསལ་
བདེ་འཛིགས་གསུམ་ལྟ་བུ།

བདག་པོ། 1 ལྷ་ལོ་རྟོ་སོགས་གང་ལ་དབང་བའི་མི། ཁྱིམ་གྱི་བདག་པོ་ལྟ་བུ། 2 གཙོ་བོ་ ལྷ་དབང་སྐྱབ་
ཆེན་པོའི་ཕྱོགས་བདག་སྒྲུང་སྒྲུ་ལ། ཆོགས་བདག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་ལྷའི་ཆོགས་
རྒྱལ་གྱི་བདག་པོ་སྟེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་བཤད་པ་ལྟ་བུ། 3 གསོད་བྱེད་དམ་གསོད་
མཁལ། དཔེར་ན་མེད་གེ་ལ་རེ་དྲགས་ཀྱི་བདག་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ།

བདག་བྱིན་རྒྱལ་ས། ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་རྒྱུད་ལྷ་སྐྱར་སྐྱར་བར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། སྐྱ་བཤད་ནི། བདག་ཏུ་
འདོགས་པའི་གཞི་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་རྒྱུད་ཡིན་ལ། དེ་ལྷ་སྐྱར་སྐྱར་བར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།

བདག་མེད་མ། 1 དཔལ་དགེས་པ་དྲི་ཆེ་ལམ་གྱི་དྲོར་གྱི་ཡུམ་གྱི་མཚན་གྱི་ནམ་གངས་ཤིག་དྲི་ཆེ་བདག་
མེད་མ་ཡང་ཟེད། 2 མར་པ་ལོ་རྒྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་གོས་ཀྱི་གསང་ཡུམ།

བདག་འཛིན། 1 (ཐལ་འགྱུར་བ) དབྱ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས། གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
འཛིན་པའི་འཛིན་པ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་པ་མོ་དང་། གང་ཟག་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྩས་
ཡོད་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་ཡིན་ཟེད། 2 (ཐལ་
འགྱུར་བ) གང་ཟག་ལས་གཞན་པའི་ཕྱང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
འཛིན་པའི་འཛིན་པ། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཟེད། 3 (རང་རྒྱུད་པ) རང་རྒྱུད་པས། གང་
ཟག་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྩས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་
པ་མོ་དང་། གང་ཟག་ཉག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ། གང་ཟག་
གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་ཡིན་ཟེད། 4 (རང་རྒྱུད་པ) རང་རྒྱུད་པས། གང་ཟག་བདེན་པར་གྲུབ་
པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཟེད། 5 བདག་འཛིན་ཞེས་པ་སྐབས་རེར་
རང་གཅེས་འཛིན་ལའང་ཟེར་རྟེ། བཀའ་གདམས་སྒྲེགས་བམ་༩ ཀ་པ་ ༡༩ ལས། འཕྲོམ་
ཀྱི་ཞལ་ནས། འོ་ན་འཆིང་བའི་རྩ་བ་གང་ལགས། རྫོ་བའི་ཞལ་ནས། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་
གསུང་། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་གང་ལགས་ཞུས་པས། ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་བདག་
གཅིག་ཕྱ་ལ་དགོས་པ། ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་ཁོ་ནས་ལན་པར་བྱེད་པ་ཅིག་ཡིན་གསུང་།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བདག་འཛིན་སྒོས་བཏང་བ། 1 རང་གཅེས་འཛིན་སྒོས་བཏང་སྟེ། གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པ། 2 (བཀའ་
བརྒྱུད) ཉྱུག་པ་ངོས་ཟེན་ནས་གང་ཤར་པའི་ཉྱུག་པ་དེ་ཉིད་ལ། སྤང་སྤང་དགག་སྐྱབ་བཅོས་བསྐྱང་
སོགས་ཀྱི་འཛིན་པ་མེད་པར་གསལ་ལེ་ཡེ་རེ་གྲུ་ཡངས་སང་རེ་འཛིན་མེད་དུ་སྐྱོང་བ་ལ་ཟེད།
བདག་གཞན་མཉམ་བཞེ། (སྒྲ་སྤྱང) ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བརྟེན་ཚུལ་ལ་རྫོ་བའི་ལུགས་དང་རྒྱལ་
སྤྱས་ཞི་བའི་ལྷའི་ལུགས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱི་མ་སྟེ། རང་གཅེས་འཛིན་དང་། གཞན་ལལ་
བར་འདྲོར་པའི་སྒོ་གཉིས་གོ་ས་བཞེས་རྟེ། གཞན་ལ་རང་ལྟར་གཅེས་པར་འཛིན་ཅིང་། རང་ལ་

གཞན་ལྟར་ཡལ་བར་འདོར་བའི་སྒྲོ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཟེར། འདི་སྒྲ་སྒྲུབ་དང་ཞི་བ་ལྟའི་ལུགས་ཡིན་
 ཏེ། སྒྲ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབྱུ་མ་རིན་ཆེན་སྒྲེང་བ་ལས། བདག་ལ་དེ་དག་སྤྲིག་སྤྲིན་ཅིང་། །བདག་དགེ་
 མ་ལུས་དེར་སྤྲིན་ཤོག །ཅེས་དང་། ཞི་བ་ལྟའི་སྒྲོ་བ་འཇུག་ལས། གང་ཞིག་བདག་དང་གཞན་
 རྣམས་ནི། །ལྷུང་དུ་བསྒྲུབ་པར་འདོད་པ་དེས། །བདག་དང་གཞན་དུ་བརྩེ་བྱ་བ། །གསང་བའི་
 དམ་བ་སྒྲུད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ས་བཅད་ཆེན་པོ་དུག་ཡོད་དེ། ༡ བདག་
 གཞན་མཉམ་བརྩེའི་པན་ཡོན་དང་མ་བརྩེས་པའི་ཉེས་དམིགས། ༢ བདག་གཞན་བརྩེ་བའི་
 བསམ་པ་གོམས་ན་བསྐྱེད་པར་བྱས་པ། ༣ བདག་གཞན་རྩེ་ལྟར་བརྩེ་བའི་ཚུལ། ༤ བདག་
 གཞན་བརྩེ་བའི་གོགས། ༥ བདག་གཞན་བརྩེ་ཚུལ་དངོས། ༦ བདག་གཞན་བརྩེ་བའི་བསམ་
 པ་སྐྱེས་པའི་ཆད་དང་དུག་གོ། ༧ དང་པོ་བདག་གཞན་བརྩེ་བའི་པན་ཡོན་དང་མ་བརྩེས་པའི་
 ཉེས་དམིགས་ནི། སྒྲོ་བ་འཇུག་ལས། འཛིག་རྩེན་བདེ་བ་མེ་སྤྲོད་པ། །དེ་ཀྱང་གཞན་བདེ་འདོད་
 ལས་བྱུང་། །འཛིག་རྩེན་སྒྲུབ་བསྐྱེད་མེ་སྤྲོད་པ། །དེ་ཀྱང་རང་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། །མང་
 དུ་བཞད་ལྟ་ཅི་ཞིག་དགོས། །བྱིས་པ་རང་གི་དོན་བྱེད་དང་། །ཐུབ་པ་གཞན་གྱི་དོན་མཛད་
 པ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་ནི་བྱེད་པར་ལྟོས། །ཞེས་གསུངས། ༨ གཉིས་པ་བདག་གཞན་མཉམ་བརྩེ་
 གོམས་ན་བསྐྱེད་པར་བྱས་པ་ནི། སྒྲོ་བ་འཇུག་ལས། དཀའ་ལས་བྱིར་ཕྱོག་མི་བྱ་སྟེ། །འདི་
 ལྟར་གོམས་པའི་མཐུ་ཡིས་ནི། །གང་གི་མིང་ཐོས་འཛིགས་པ་ཡང་། །དེ་ཉིད་མེད་ན་མི་དགར་
 འགྱུར། །ཞེས་དང་། །ཁ་བ་ཁྲག་གི་ཐེགས་པ་ལ། །ཁྲོད་ཀྱིས་རང་འཛིན་བྱས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་
 གཞན་ལ་འདྲ་གོམས་པར་བྱིས། །ཞེས་གསུངས། ༩ བདག་གཞན་རྩེ་ལྟར་བརྩེ་བའི་ཚུལ་ནི།
 རྩེ་ལམ་རིམ་ལས། གཞན་ལ་རའོ་སྒྲུབ་དུ་དང་དེའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ལ་རའོ་སྒྲུབ་པའི་
 སྒྲོ་སྒྲོང་བ་མིན་གྱི། རང་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་དང་གཞན་ཡལ་བར་འདོར་བའི་སྒྲོ་གཉིས་
 གོས་བརྩེས་ཏེ་གཞན་ལ་རང་ལྟར་གཅེས་པར་འཛིན་ཅིང་རང་ལ་གཞན་ལྟར་ཡལ་བར་འདོར་
 བའི་སྒྲོ་བསྐྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༡༠ བཞི་བ་བདག་གཞན་བརྩེ་བའི་གོགས་
 ལ་གཉིས་ཏེ། བདག་གཞན་གཉིས་སྒྲོ་སེར་ལྟར་འབྲེལ་བ་གཏན་ནས་མེད་པའི་ཐ་དད་དུ་བྱུབ་

པར་འཛིན་པའི་སྐོང་དང་། གཞན་གྱི་སྤྱག་བསྐུལ་གྱིས་བདག་ལ་མི་གཞོད་དོ་སྟུང་པའི་སྐོ་གཉིས་
ཡིན་ནོ། ༡༥ ལུ་པ་བདག་གཞན་མཉམ་བཞེ་བསྐྱོམ་ཚུལ་དངོས་ནི། སྤྱོད་འབྲུག་ལས། འདི་
ཡིས་ (ཆེ་རབས) བརྒྱ་ཐུག་ཐམས་ཅད་དུ། །འཁོར་བར་བདག་ལ་གཞོད་པ་བྱས། །ཡིད་
ཁྱོད་རང་དོན་བྱེད་འདོད་པས། །བསྐྱུལ་པ་གྲངས་མེད་འདས་གྱུར་གྱང་། །ངལ་བ་ཆེན་པོ་དེ་
ལྟ་བུས། །ཁྱོད་གྱིས་སྤྱག་བསྐུལ་འབའ་ཞིག་བསྐྱབས། །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་ཁྱོད་གྱིས་སྤྱུས་
སྟ། །ལས་འདི་བྱས་པར་གྱུར་ན་ནི། །སངས་རྒྱུ་བྱན་སྟུང་བདེ་མིན་པ། །གནས་སྐབས་
འདི་འཛར་འགྱུར་མི་སྲིད། །ཅེས་གསུངས་སོ། ༡༦ དུག་པ་བདག་གཞན་བཞེ་བའི་བསམ་པ་
སྐྱེས་པའི་ཆད་ནི། སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་གཞན་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྐོ་ངམ་ངམ་ཤུགས་གྱིས་
སྐྱེས་པ་དེ། སེམས་དེ་སྐྱེས་པའི་ཆད་དོ། །བདག་གཞན་མཉམ་བཞེ་འོ་སྐྱོན་སེམས་བསྐྱེད་
ཚུལ་འདི་རང་གི་མ་དང་གཉེན་སོགས་ཡིན་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱིང་ཆེ་དང་སེམས་
བསྐྱེད་པ་མིན་གྱི། རང་གཞན་ཀྱན་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་སྤྱག་བསྐུལ་མི་འདོད་པ་འབྲ་བ་རྒྱ་
མཚན་དུ་བྱས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པས་དབང་པོ་རྣོན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལོ། །བདག་
གཞན་མཉམ་བཞེ་འེ་ལུགས་འདི་ལ་འདྲ་རྒྱ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་མའི་གནད་ཆང་སྟེ། བདག་
གཞན་མཉམ་བཞེ་ལ་མར་ཤེས་སོགས་གསུམ་གྱི་གནད་ཆང་ལ། གཏོང་ལེན་ལ་བྱམས་སྤྱིང་
ཆེ་ལྷག་བསམ་གསུམ་གྱི་གནད་ཆང་བ་ཡིན་ཏེ། སྐོ་སྤྱོད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་༤༣བཟུལས། མར་
ཤེས་སོགས་རྒྱ་འབྲས་བདུན་མའི་དང་པོ་གསུམ་གྱི་དོད་བདག་གཞན་བཞེ་བའི་ཚུལ་ཡིན་
ལ། གཏོང་ལེན་གཉིས་གྱི་སྐྱོན་སྤྱུས་སྤྱིང་ཆེ་སྤྱོད་བ་ཉིད་ལ་ལྷག་བསམ་རང་ཆས་སུ་
ཡོད་པས་ཐུར་དུ་མ་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ། རང་གིས་རང་ལ་གཅེས་པ་འཇམ་ཤ་ཆ་བ།

བདུག་པ། <རྒྱ་པར་> (མིང་ཆིག) 1 བདུག་བྱའི་རྩས་ཏེ་སྤྱོས་གྱི་མིང་། བདུག་པ་བདུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་
ལེགས་སུར་གྱི་རྒྱ་པར་ ལྷུང་ ཐུར་ཆག་པར་སྟུང་། འི་རྒྱལ་བས་incense ཟེར། 2 (འེད་འཕྲེལ་
ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བུ) 2 དེ་དང་དུ་བ་འབྲུལ་བ་འཇམ་འཛོན་པ་འཇམ་འབྲུང་བར་བྱེད་པའི་དོན། སྤྱོས་བདུག་

ཅེས་པ་ལྟ་བུ། (འོད་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་) བདུགས་པ། (ནི་འདས་པ་) བདུག་པ། (ནི་མ་འོངས་པ་) བདུགས།
(ནི་སྒྲིམ་ཆོག་) (དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་) བདུག་པ། (ནི་ད་ལྟ་) བདུགས་པ། (ནི་འདས་པ་) བདུག་པ།
(ནི་མ་འོངས་པ་) བདུགས། ། (ནི་སྒྲིམ་ཆོག་)

བདུག་སྒྲིམ། <རྒྱ་པལ་> སྒྲིམ་དང་དོན་གཅིག་ བདུག་སྒྲིམ་དང་། བདུག་པ། སྒྲིམ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཅིང་།
བདུག་པ་ནི་འོད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རྒྱ་པལ་ལྟར་ ཟུང་ཆག་པར་སྒྲིམ།

བདུད་ཅི། <ཨ་མ་ཏ་> ། གང་ཞིག་འོངས་སུ་སྤྱད་ན་རང་གི་ལུས་གཞོན་གཅིག་ཕྱེད་པ་དང་། རྟ་
མེད་པ་དང་། ཆེ་བ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་འཆི་བདག་འཛོམས་པའམ་རྒྱུད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་
ཅིའམ་སྤྱད་དུ་གྱུར་པའི་བཀྲང་བ་ལ། བདུད་ཅི་ཟེར། བདུད་ཅི་ནི་ལེགས་སྤྱར་གྱི་ འཤུགས་ཨ་
མ་ཏའི་སྤྱོད་ལས་འཆི་མེད་ཅེས་པ་ཡིན། སྤྱོད་པ་འདྲ་ནི། བདུད་ནི་འཆི་བདག་གི་བདུད་དང་། ཅི་
ནི་སྤྱན་གྱི་དོན་ཡིན་པས། འཆི་བདག་གི་བདུད་འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་སྤྱན་ཞེས་པའོ། ཅི་ཞེས་
པ་སྤྱན་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། སྤྱན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནད་ནི་
བར་བྱ་བའི་བྱིར་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཅིའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། སྤྱིར་བཏང་བདུད་
ཅི་ལ་དབྱེ་ན། ར་བ་མེད་པ་སྤྱན་གྱི་བདུད་ཅི། འཆི་བ་མེད་པ་ཆེད་བདུད་ཅི། ཟག་པ་མེད་པ་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅི་དང་གསུམ་མོ། རྟེ་ཡང་དེ་དག་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་ནི། ར་བ་མེད་པ་སྤྱན་
གྱི་བདུད་ཅིས་ཕྱུང་པའི་བདུད། འཆི་བ་མེད་པ་ཆེད་བདུད་ཅིས་འཆི་བདག་གི་བདུད། ཟག་
པ་མེད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅིས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་འཛོམས་པ་བཅས་སོ། ཡང་སྤྱོད་
བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། བདུད་ཅི་ཞེས་པའི་བདུད་ནི་དུག་དང་ནད། ཅི་ནི་འོད་དུ་བཤད་
པ་དང་འད་བར་སྤྱན་གྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤྱན་ཆོགས་ཀྱིས་
མཛོད་པའི་༡ རི་མེད་ཤེས་བྱེད་ ༡ལས། བདུད་ཅི་ཞེས་པའི་བདུད་ནི་འཇུག་བྱ་མང་ཡང་
སྤྱོད་པའི་དུག་དང་ནད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སྤྱན་གྱི་དུས་ན་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་མི་གཡོ་བའི་དབུས་
སུ་བཅི་བུམ་པ་གང་ཡོད་ཅེས་ལྟ་མེད་ལྟ་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ན་གསུམ་མོ། རྟེ་འཆི་ཆེ་ལྟ་མེད་ཡིན་གྱི་
དབང་པོ་སྤྱོད་གཅན་འཛིན་གྱིང་བཞི་བསྐྱོར་ཞིང་རྒྱ་བ་ལས། དཔྱིད་ར་བའི་ཆེས་བཙོ་ལུང་ལུ་བ་

མོ་རི་རབ་ཀྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་བའི་འོད་ཀྱི་མཆོ་ལ་ཤོག་པའི་ཆེ། རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོའི་དབྱིངས་
 རྣམ་པར་མི་གཡོ་བའི་དབྱུག་ན་ཆུ་ཤེལ་གྱི་བྱམ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱིང་པོ་ལྷར་གསལ་བར་
 འདུག་པ་མཐོང་བས་འདི་ལྷར་ཁོ་བོས་མཐོང་ཞེས་ཡོངས་ལ་སྒྲུས་སོ། །དེའི་ཆེ་དེ་ལེན་པར་
 ལྷ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་རྣམས་བགོས་ནས། རི་རབ་ལ་སྐྱབ་ཤིང་དང་། རྒྱ་རྣམས་ཐག་བྱས་ཏེ་མེས་
 པོ་ཆངས་པས་སྤྱང་ནས་མར་མནན་ལ། ལྷ་དང་ལྷ་མིན་ཀྱན་གྱིས་རབ་ཏུ་བསྐབས་པའི་ཙ་
 གསེངས་ནས། དུག་ཏུ་ལ་ཏུ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ཁ་དོག་ནག་པོ་གདོང་དབྱ་བ་སྐྱ་མེར་ལ་སྐྱར་སྤྱོན་
 དང་མིག་ནས་རབ་ཏུ་འཛིགས་པའི་མེ་འབར་བ། གདོང་པ་རེ་ལ་མཆེ་བརྩོ་བའི་དབལ་དང་
 ལྷན་པ་བཞི་བཞི་གཅིགས་བ། གཟི་བཟིད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་རབ་ཏུ་འབར་བ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། གང་གིས་
 མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱག་ཅིང་བརྒྱལ་བར་གྱུར་ཏོ། །ནད་བཞི་བརྒྱ་ཙ་བཞིའི་ཁ་
 རྒྱངས་འཕྱལ་བར་བྱེད་པའི་དུག་དེ་ནི་ཕྱན་མོང་གི་རྩ་འཕྱལ་ཅན་གང་གིས་ཀྱང་ཐུབ་བར་
 མ་གྱུར་ཏོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དཔའ་བོའི་སྤྱིང་པོ་བསྐྱས་པ་ལས། །སྤྱོན་ཆེ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་
 གྱིས། །བདུད་ཅི་འདོད་པས་མཆོ་བསྐབས་ཆེ། །བདུད་ཅི་བྱུང་བའི་སྤོན་རོལ་དུ། །སྐྱེས་བྱ་
 ཤིན་ཏུ་འཛིགས་པའི་གཟུགས། །སྐྱ་མེར་མིག་ནས་མེ་འབར་བ། །མཆེ་བ་བཞི་པ་གཟི་བཟིད་
 ཅན། །དེ་མཐོང་འགྲོ་བ་སྐྱག་བསྐལ་གྱུར། །ཞེས་སོ། །དེར་ལྷ་ཁ་ཅིག་ན་ཤེ། འདི་གང་ཡིན་
 མེས་པོ་ཆངས་པ་བགོས་པས་དེ་ལ་དྲིས་ན་མ་ཁྱེན་སྤྱིད་ཅེས་དྲིས་པས། ཆངས་པའི་བསམ་
 པ་ལ། སྤོན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་ནས། མ་འོངས་པའི་དུས་ན་དུག་ཏུ་ལ་ཏུ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་
 སྟེ། དེ་ལ་ཁྱོད་གྱིས་རྩྱི་རིང་གིས་གཟིར་ཞིག་གསུངས་པ་བྲན་ནས། ཆངས་པས་རྩྱི་ཞེས་
 བཟོད་པས། དུག་དེའི་སྤྱང་གཟུགས་ཞིག་ནས། རྒྱ་བའི་དུག་སྤོག་ཆགས་སྤོན་བྱ་ལ་ལྷ་
 ར་དང་། ཁྱི་སྤོན་དང་དུག་སྐྱལ་སྤོན་སྤིག་སོགས་སོ་དུག་ཅན་དུ་གྱུར་པས་དང་། མི་རྒྱ་བའི་
 དུག་ར་དུག་གམ་སྤོན་ཆེན་ཐར་བྱ་ཐང་སྤོན་སོགས་ཙ་བའི་ཁམས་དང་ས་དོ་སྟེ་རྒྱ་བ་དང་མི་
 རྒྱ་བ་སོ་སོར་ཐིམ་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ཡང་བོང་གི་ལྱང་ལས། ཆངས་པས་རྩྱི་ཞེས་བཟོད་པ་
 ཡིས། །བསྐབས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་སྤངས་ཏེ། །དུག་དེ་རྒྱ་དང་མི་རྒྱ་བའི། །བྱེ་བྲག་གཉིས་

ལ་ཞུགས་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེའི་ཁ་རྒྱུངས་ལས་གྲུང་བའི་ནད་བཞི་བརྒྱ་ཙུ་བཞི་ནི་ལྟ་མོ་
འདོད་ཁམས་དབང་ལྷག་མས་དབང་དུ་བསྐྱུས་ཏེ། མཆོ་བསྐྱབས་དུས་དུག་བྱུང་བ་དང་མཉམ་
དུ་ཉི་མ་ཡང་བྱུང་བས་དེ་ལ་ཐེམ་པར་མཛད་ནས་རང་གིས་བདག་དུ་བབྱུང་སྟེ་ཉེ་བའི་གནས་
སུ་འགོད་པར་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་བའི་རྒྱུད་ལས། རྒྱུང་སྤོང་སེང་གཤེ་ང་
རོས་བསྟོད་པ་ལས། རྩུགས་བཅུའི་འཛིག་རྟེན་དུག་གི་བརྒྱུད་བསྐྱུས་ནས། །ཉི་མའི་དཀྱིལ་
འཁོར་དག་ལ་ཐེམ་པར་མཛད། །དུག་གི་རྒྱུངས་པས་ནག་པོའི་རྩུགས་རྣམས་ཀྱི། །བཞི་བརྒྱ་
ཙུ་བཞིའི་ནད་རྣམས་སྟོང་མཛད་མ། །དེ་ཕྱིར་ནད་ཀྱི་བདག་མོ་དམ་ལ་འདུ། །ཅེས་གསུངས་
སོ། །དེས་ན་དུག་དང་ནད་ཐོག་མར་བྱུང་བ་དེ་དང་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་རིགས་དག་ནི་ལུས་
ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྟོག་གི་གཤེད་དུ་བྱེད་པས་ན་བདུད་ཅེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཅི་ཞེས་པ་
བདུད་དེ་འཛེམས་པར་བྱེད་པའི་ཅི་ནི་སྤྲན་ཡིན་པས་བདུད་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་བྱུང་ཚུལ་
ནི། ཡང་བསྐྱབས་པ་ལས་རིམ་པས་ཆངས་པའི་རྒྱུང་མ་དཔལ་མོ་དང་། མཐོང་ཆད་ཆགས་
པས་ཕྱོས་པར་བྱེད་པའི་ལྷ་མོ་ཆང་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ཆ་བརྒྱད་ཀོར་བྱ་ཆ་བདུན། །ཉི་མའི་ཤིང་
རྩ་འབྲེན་པའི་རྩ་ལྷང་ཁུ་བདུན། །སྤྲ་མཐོ་ཞེས་སམ་རྩ་མཆོག་ཅང་ཤེས་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་རྩ་ཤེས་
ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། རྩ་ཤེས་ཀྱི་བུམ་པ་བདུད་ཅིས་གང་བ་དང་། དེ་དང་ཉི་མར་མཐུན་
པའི་སྤྲན་གཞན་དང་། རྒྱུང་སྤོང་གི་མཆོག་ཐང་ལ་འབར་སོགས་བྱུང་སྟེ། ཤེས་ཏོ་ཏུ་ལས།
རྒྱ་མཆོ་བསྐྱབས་པར་གྲུང་བ་ན། །དེ་ཆེ་དང་པོ་ཁོ་ན་ནི། །དཔལ་མོ་ལ་སོགས་བྱུང་བར་
གྲུང་། །གང་གི་ནད་བར་བཛོད་བྱ་ནི། །མི་ངན་ལ་སོགས་འཛིགས་བྱེད་པའི། །དགེ་བ་ཞེས་
བྱའི་རིན་པོ་ཆེ། །བརྒྱུད་ནི་རྩ་ལས་བྱུང་བར་གྲུང་། །ཉི་མའི་བཞོན་པའི་ཤིང་རྩ་ནི། །འབྲེན་
པའི་རྩ་དང་ལྷ་ཡི་ཆང་། །དེ་བཞིན་ཀོར་བཟང་ཀོསྟུ་ནི། །ཀོར་བྱའི་རྩ་ཆ་བཟང་པོ་དང་། །བདུད་
ཅི་ཞེས་བྱའི་སྤྲན་དང་ནི། །བདུད་ཅི་ཉིད་ཀྱང་བྱུང་བར་གྲུང་། །བསྐྱུན་བཅོས་ཐམས་ཅད་འཛིན་
པའི་མཆོག་། །སྤྲན་པ་ཐང་ལ་འབར་དང་ནི། །སྤྲ་མཐོ་ཞེས་ནི་བྱ་བའི་རྩ། །སྤྲིང་སྤྲོབས་ཆེ་ཞིང་
སྤྲོབས་ཆེ་བ། །འབྲུག་དང་རྩ་ཡི་སྤྲ་དང་ནི། །དུང་དང་རྩ་ཆེན་སྤྲ་འབྲུ་བ། །གང་ཞིག་སྤྲད་གསང་

བྱ་བར་བཏགས། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། རྟེན་ཆུང་བའི་བདུན་ཅིའི་བྱམ་པ་དེ་དེ་དག་གིས་
 བྱེད་ཀྱི། རི་རབ་ཀྱི་སྤྱི་ཤེའི་ཡིད་ལས་བྱུང་བའི་གཞལ་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟང་དུ་
 ཆངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་རྒྱལ་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་སྤྱི་གཙན་འཛིན་
 སོགས་ལྷ་མིན་བཅས་གྲལ་རིམ་པས་བཤམས་ནས་སྤྱི་གཙན་གྱིས་བྱམ་པ་ཁ་བྱེ་སྤྱི་འབྲེལ་
 བར་བཅུམས་པའི་ཆོ། རྩ་ཏུ་ལའི་བསམ་པ་ལ། བདུན་ཅི་འདི་འབྲ་བ་ཤིན་ཏུ་རྩེད་པར་དཀའ་
 བས་རང་གིས་འཕྲུང་ནས་བྲོས་ན་ལེགས་སྤྱི་མ་པའི་ཀྱན་རྟོག་དཔལ་པ་ཤར་བཞིན་བདུན་ཅི་
 འཕྲུང་སྤྱི་རྩུ་འཕྲུལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་བྲོས་སོ། ཆངས་པ་ལ་སོགས་པས་བྱི་བཞིན་དེད་
 བས་ཟེན་ལ་ཁད་པ་དང་། སྤྱི་གཙན་གྱིས་ཁོ་རང་གི་བསོད་ནམས་ལས་བྱུང་བའི་མཆོན་ཆའི་
 འཁོར་ལོ་དམ་བཅའ་བཞི་ལྷན་བྱ་བ་ཡོད་པ་འཕངས་པས། ཆངས་པའི་མཁུར་ཆོས་ལ་ཤོག་
 བར་ཆ་བྱུང་བ་ནས། ཨ་མ་ཞེས་པའི་སྤྱི་བྱུང་བ་དང་མཁུར་ཆོས་སྤྱད་པའི་རྒྱུན་གྱིས། སྤོན་
 བྱུང་བ་ཆེན་པོས་གསུངས་པའི་གསོ་དབྱུང་འབྲུམ་པ་ཆངས་པས་བྲན་ཞེས་ལྷ་ཡུལ་དུ་གསོ་
 རིག་དར་བར་བྱུང་ངོ། ཆངས་པས་ཀྱང་འཁོར་ལོ་འཕངས་པས་སྤྱི་གཙན་གྱི་སྤྱི་བཅད་དོ། རྟེན་
 སྤྱི་དུ་ཡང་། སྤོབ་དཔོན་ལྷ་སྤྱི་བྱིས་བདུན་ཅི་སྤྱི་པོ་ལས། སྤོན་ཆེ་གཟམ་སྤྱི་རྩ་ཏུ་
 ལས། བདུན་ཅི་འཕྲུང་ཆེ་མགོ་བོ་ནི། སྤྱི་ལྷན་གྱིས་འཁོར་ལོས་བཅད། རྟེན་དང་། དཔལ་
 པོའི་སྤྱི་པོ་བསྤྱས་པའི་གནས་བྱི་མ་ལས། སྤྱི་གཙན་བདུན་ཅི་བརྒྱ་བ་ལས། ཆངས་པའི་
 འཁོར་ལོས་སྤྱི་བཅད་པས། ཞེས་གསུངས་སོ། སྤྱི་གས་ཀྱི་རྒྱུད་ཁ་ཅིག་ཏུ། སྤྱི་གཙན་གྱི་
 ལུས་དུམ་བྱ་བརྒྱུད་དུ་བཞོས་པར་ཡང་བཤད་མོད། འགའ་ཞིག་ཏུ་སྤྱི་གཙན་གྱི་སྤྱི་ཤེག་
 མཆོམས་ནས་འཕྲུང་བའི་བདུན་ཅི་ཐེགས་པ་སར་ལྷུང་བ་ལས་སྤྱི་མ་མཆེར་འཕྲུངས་པར་
 བཤད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ཏུ་ལྷ་རྒྱལ་གྱིས་བདུན་ཅི་གསོལ་རྒྱ་ཞད་ཅམ་རེ་བྱུང་བའི་ལྷག་
 མ་མང་ཤོས་ཁྲབ་འཇུག་ལ་ཤོར་བ་འདེད་པར་བྱས་ཆོ། ཆངས་པའི་ཞལ་ནས་ཐེགས་པ་
 གཅིག་སར་ལྷུང་བར་བཤད་པའང་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་བདུན་ཅི་བཞོ་བཤད་བྱས་པའི་ཆེ་བདུན་

ཅིའི་རྒྱུ་ལས་པ་སྒྲིགས་བཅུ་ཡན་པ་དེ་འཛོལ་དུ་མ་བཅུག་པར་འདོད་ཁམས་དབང་ལྷག་མས་
 བསྐྱུ་ཏེ་རྒྱ་བ་ལ་བསྐྱེམས་ཏེ། ཉིད་ཀྱིས་བདག་ཏུ་བཟུང་ནས་ལྷེ་བའི་འཁོར་ལོ་ལ་རྒྱས་
 གད་པར་མཛད་དེ། དངོས་བྱུང་འབྱུང་རྒྱུ་ལས། སྒྲིགས་བཅུའི་འཛིག་རྟེན་བདུད་ཅིའི་
 བཅུད་བསྐྱུ་ཏེ། རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དག་ལ་ཐེམ་པར་མཛད། བདུད་ཅིའི་རྒྱུ་ལས་
 དཀར་པོས་སྒྲིགས་ནམས་ཀྱི། བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞིའི་ནད་ནམས་ཅད་གཅོད་ལ། བདུད་ཅི་སྒྲོན་
 གྱི་རྒྱལ་མོ་དམ་ལ་འབྱུང། ཅེས་གསུངས་སོ། དེས་ན་དེ་ཉིད་ལས། ལྷེ་བའི་དབྱུས་ནས་ཉི་
 རྒྱ་ཤར་བཞི། ཉོན་མོངས་མ་རིག་སྐྱེ་བ་སེལ་བའི་རྟགས། ཞེས་ལྷ་མོའི་ལྷེ་བར་ཉི་རྒྱ་ཡོད་
 པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། མངོན་བཛྲོད་ཀྱི་བསྐྱེད་བཙུགས་ནམས་ལས། རྒྱ་བ་ལ། བདུད་ཅིའི་འོད་
 ཅན་དང་། བདུད་ཅི་སྒྲོ། བདུད་ཅིའི་སྤྱིང་པོ། བདུད་ཅི་འཆང་བ་སོགས་ཟེར་བའི་དོན་ནོ། ཡང་
 བདུད་ཅི་བམ་བརྒྱུད་འགྲེལ་པར། མ་རྒྱ་དེ་མའི་བྱ་བྱུང་འབྱུག་ཅེས་ཀྱང་བྱ། ལྷ་མིན་དབང་
 པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། སྒྲིག་ཅན་འཛིན་ཞེས་ཀྱང་བྱ། འདོད་པ་ལ་སྤེད་པས་གཞོན་ནུ་སྤེད་ཅེས་
 ཀྱང་བྱ། དངོས་སུ་རྒྱ་ཏུ་ལ་སྤྱེ། ལག་ན་དུའི་མདའ་གཞུ་དང་ལྷགས་མདུང་འཁོར་ལོ་སོགས་
 པ་དེ། སྒོན་སྤྱིད་པའི་བདུད་ཅིར་གཟུང་བརྒྱུད་ཀྱིས་བྱུང་བས་རྒྱ་ཏུ་ལས་བྱུག་ཆང་བས་
 ཆེ་བདུད་ཅི་བུམ་པ་བརྒྱས་ཏེ་སྒོས་པ་ལས། བྱུག་ན་རྩོམས་འཁོར་ལོ་བརྒྱབ་སྟེ་སྟེ་བཅད་
 ཀྱང་། བདུད་ཅིའི་བྱིན་རྒྱལས་ཀྱིས་འཆི་མ་བྱས། དེ་ཆེ་རྒྱ་ཏུ་ལའི་ཁ་ནས་བདུད་ཅི་ཐེགས་
 པ་གཉིས་ས་ལ་ལྷུང་བས་བྱ་མོ་བཟང་མོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱུར་པ་ནི་ཅིའི་ལྷ་མོ་ཞེས་གྲགས་པ་དེས་
 སྐྱེན་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཡང་བམ་པོ་བརྒྱུད་པ་ལས། སྤྱིད་པ་
 ཆགས་ནས་སྐུ་ཤིང་གིས། བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བྱ་རིན་པོ་ཆེ། ཁེ་ཤེལ་རྒྱ་ཤེལ་གཉིས་
 བྱུང་བ། དེ་ཡང་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་སྟེ། ཉོན་མཚན་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་པའོ། ཞེས་
 པའི་རྟེན་གྲུ་ལས། དང་པོ་སྒོན་པའི་བྱིན་རྒྱལས་དང་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ལས་སྤྱིད་
 པའི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་གཏི་སྐྱུག་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ལས། རྣམ་མཁའ་
 སྤྱོད་པ་ལུམ་ཀུན་ཏུ་བཟང་མོའི་མཁར་བྱུང་། སྐག་དོག་ལས་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲོལ་མའི་

མཁར་ཆགས། འདོད་ཆགས་ལས་རྒྱ་ཡི་དགྲིལ་འཁོར་ཡུམ་སྒྲ་མ་གྱི་འཁར་ཆགས། ཞེ་
 སྒང་ལས་གསེར་གྱི་ས་གཞི་སངས་རྒྱུ་སྒྲ་མའི་མཁར་ཆགས། ང་རྒྱལ་ལས་མེ་གོས་
 དཀར་མོའི་མཁར་ཆགས། དེ་དག་ཀྱན་ཏུ་བྱུང་སྟེ་གནས་པ་ལ་སྒྲོང་ཅེས་བྲ། དེའི་སྟེང་དུ་
 བཅུད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱ་མཚོ་གནས་པ་ལས། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་རྒྱ་མཚོ་སྐབ་
 ལིང་གིས་བསྐྱབས་ཏེ། རྒྱས་སྐབ་ཐག་བྲས། ཁོ་པོ་སྟོབས་པོ་ཆེས་བསྐྱབས་པས་སྟོན་ལ་
 དུག་བྱང་སྟེ། དེ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་འབྱུངས་པས་དུག་མ་རྒྱལ་བས། ཏ་མགྲིན་གྱིས་རྒྱལ་ས་
 པས་མགྲིན་པ་སྟོན་པོར་སོང་། དེ་ནས་བདུད་ཅི་བྱང་བ་ལས། ལྷ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་མེ་ཤེལ་གཉིས་
 ཉི་ཁྲ་བྱང་གཅིག་ཏུ་སྒྲང་བར་བྲས་ལ། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚན་མཐོ། ཁེ་ཤེལ་ཉི་མས་
 རྩོ་བར་བྲས། རྒྱ་ཤེལ་རྒྱ་བས་མཚན་མོ་བསིལ་བའི་བྲ་བ་བྲས་སོ། དེ་ཡི་འཁོར་ནི་སྐར་
 མའི་ཆོགས་ཡིན། དེ་ནས་བདུད་ཅི་ཐགས་པ་ལས་སྟོན་སྟེས་པ་སྟེ། གཞུང་ལས། དེ་ལས་
 བདུད་ཅི་ཐགས་པ་ནི། ས་དམན་དག་ཏུ་མི་སྟེ་སྟེ། ལྷ་དང་བྲི་ཐག་འོད་སྟིན་དང་། འེན་ཆེན་
 ལྷ་ཆོགས་འབྱུང་བྱངས་གནས། ཤེགས་ལྷན་གངས་རི་གཉིན་གྱི་ཤོད། རི་བྲག་རྒྱ་ཁྲུང་ཆང་
 མ་བྲ། ལྷུང་ནས་བབས་ཏེ་སྟེས་པ་ནི། ཞེས་སོགས་བཤད་དོ། ལྷན་དེ་དག་པལ་ཆེར་ནི་
 རི་རབ་ཀྱི་ཅི་སྐུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་པའི་གནས་སྟེས་པ་དང་། འགའ་ཞིག་འཇམ་བྲ་སྒྲིང་དུ་
 བདུད་ཅི་འཁོར་བ་ལས་སྟེས་པ་དང་། ལ་ལ་ནི་རྒྱ་མཚོ་བསྐྱབས་པ་ལས་བྱང་བ་དེ་དག་ལས་
 ས་པོན་བྱངས་ཏེ་འཇམ་བྲ་སྒྲིང་དུ་སྟེས་པ་སོགས་ཡིན་ཏེ། གཡུ་ཐོག་རྟིང་མའི་རྣམ་ཐར་ལས།
 སྟོན་གྱི་ལྷ་མོ་བདུད་ཅི་མའི་སྐུལ་པ་བྲུབ་པའི་ལྷ་མོ་ཡིད་འཕྲོག་མས་སྟོན་གང་བཏབ་སྟེ་བའི་
 འཁོར་ལོ་བསྐྱབས་ནས་ལྷ་ཡུལ་སོགས་ནས་སྟོན་གྱི་ས་པོན་བྱངས་ཏེ་སྟོན་ལམ་བཅས་རྒྱ་
 གང་དང་ཡུལ་སྐར་རྣམས་སྐུ་བཏབ་པར་བཤད་པ་སོགས་སྟོན་གྱི་བྱངས་མདོར་བསྐྱས་
 པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སོ། འོན་ཀྱང་དབྱང་པར་བྲ་བ་ཞིག་ལ། དེ་ཅུ་དམར་དགེ་བཤེས་
 བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ལགས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་དང་སྐར་ནས་བདུད་ཅིའི་སྐུ་
 བཤད་སྟན་པོ་ཞིག་གསུངས་འདུག་མོད། བདུད་ཅི་ནི་ཤེགས་སྐར་དུ་ འཇམ་མཐོ་ཉ་ཞེས་པ་

ཐད་འགྱུར་བྱས་ན་འཆི་མེད་ཅེས་པ་ཙམ་ལས་བདུད་ཅི་ཞེས་པའི་བཟླ་ཆོག་འདི་མི་འབྱུང་
 བས། བོད་གི་རིག་བྱེད་དང་སྤྱར་ནས་བཤད་པའི་སྤྱོད་བཤད་དེ་དག་དོན་ལ་གནས་མིན་བཟླ་
 བར་བྱའོ། 12 ཇི་ཆེན་ལ་སོགས་པའི་ཐུས་ལྡན་སོ་རྣམས་རྣམ་འབྱོར་བས་བསངས་སྤངས་བསྐྱེད་
 བྱིན་ཆུབས་བཞི་བྱས་པའི་ནང་མཆོད་ལ་བདུད་ཅི་ཟེར། 3 ལྷན་པ་དང་། མཛེས་པ་དང་། ཡིད་
 ལ་འབབ་པ་དང་། ཡིད་ལ་བདེ་བ་སྟེར་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་རྣ་བར་སྣན་པ་ལ་རྣ་བའི་
 བདུད་ཅི། མིག་ལ་མཛེས་པ་ལ་མིག་གི་བདུད་ཅི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ལ།
 སྤྱའམ་ར་རོ་སྣན་པ་ལ། མ་རྩུ་ར་ སྤྱར་ཞེས་བཛོད་པ་ལྟ་བུའོ། 13 དེ་ཡང་མ་རྩུ་ར་མངར་མོའི་
 དོན་ཡིན་ཀྱང་འདིར་སྣན་པ་ལ་བཛོད་པ་བཞིན་ནོ། 14 སྤྱང་ཅི་དང་མངར་བའི་དོན་ལ་འང་
 འབྲུག་པར་སེམས། 5 (ཐུགས་) གསང་སྤྲགས་ཀྱི་སྤྱབས་སུ་བདུད་ཅི་ཞེས་པ་འདོད་ཆགས་
 ཀྱི་ཚུ་ལ་ཟེར། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཚུ་ཞེས་པ་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་དངོས་མིན་པར་འདོད་ཆགས་
 ལྷག་པར་རྒྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་པོ་མོའི་རྟགས་ལས་འཇག་པའི་ཚུ་དེའི་མིང་རོ། 13 ཇིའི་ཞལ་
 ལེས་ཟེན་བྲིས་ལས། ལུལ་གྱི་སྤྲའི་མར་སྟེ་བྱེ་ནས་བདུད་ཅི་འཇག་པ་མ་རྩུང་གི་བར་
 དུའོ། 13 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 16 བྱང་སེམས་དཀར་དམར་ལ་འང་གོ་བྱང་བར་སེམས།
 7 དདུལ་ཚུའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྤྱན་གཞུང་རྣམས་སུ་དདུལ་ཚུ་ལ་བདུད་ཅིའི་མིང་
 གིས་བཟགས་ཏེ། དེ་ཅུ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤྱན་ཆོགས་ཀྱི་ 8 ཇི་མེད་ཤེས་ཐེང་
 1700ལས། (དདུལ་ཚུའི་) མིང་ལ། སྤྱ་ར། བདུད་ཅི་འམ་དདུལ་ཚུ། ཞེས་སོགས་གསུངས་
 སོ། །

བདུད་ཅི་ལྟ། 1 ཇི་ཆེན། (སྤྲགས་) 2 རྟུ། (ཐུགས་) 3 བྱང་སེམས་དཀར་པོ། (ཐུ་བཤམ་ཐེག་ལེ) 4 ཀྱང་
 མར། (བཟླ་ཀྱང་དང་དབྱང་ཀྱང་ནང་གི་མར་) 5 ཇི་ཚུ་ (གཅིན་པ་) དང་ལུའོ། 13 རྣམས་ལ་སྟོན་མེ་ལྟ་
 ཟེར། 2 སྤྱང་ཅི། ཀ་ར། ཞོ། འོ་མ། མར་ཏེ་བདུད་ཅི་ལྟ། ཞེས་གསུངས་འབྱུལ་ཤེས་དཀར་
 མེ་མོང་ལས་བཤད་དོ། །

བདུད་ཅི་ལུའི་དོན། ཇི་ཆེན་གྱི་དོན་ལ་རྩུ་ཏེ། རྟུའི་དོན་ལ་ཙན་ནང་མར་པོ། བྱང་སེམས་དཀར་པོའི་

དོད་ལ་ཅུ་གང་། ཇི་ཆུའི་དོད་ལ་ཁྲུས་ཆུ། ཀང་མར་གྱི་དོད་ལ་ཨ་རུ་གསེར་མདོག་གསུ་
རམ་བཅས་སོ། །

བདུད་ཅི་འཆང་བ། ཆ་བའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག།

བདུད་ཅི་སྟོ། ཆ་བའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག། ཆ་བ་ལ་བདུད་ཅི་སྟོ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན། བདུད་ཅིའི་
འོད་ཅན་ཞེས་བའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

བདུད་ཅི་ཟས། 1 ལྷ་སྤྱིའི་མིང་། 2 ཀུན་དགའ་བའི་ཡབ་དང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་བའི་ཁྱ་བོ་འཇམ་ཨ་
ཁུ་ཡིན། འདི་ལ་ཆད་མེད་ཟས་ཞེས་གྲང་ཟེར་རོ། །

བདུད་ཅིའི་གོ་འཕང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་། ཇེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བསྐྱེད་བཞེས་བྱ་བ་
ནི། ལྷ་དང་མི་བདུད་ཅིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ནམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་
སྤང་བར་བྱ་བ་དང་མདོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་དང་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་དག་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
སྟོན་པ་སྟེ་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདུད་ཅིའི་སྤྱིང་སོ། ཆ་བའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག།

བདུད་ཅིའི་གནས། བག་ཡོད་ཀྱི་མིང་། སྤྱ་བཤད་ནི། བདུད་ཅི་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། གནས་
ནི་རྟེན་ཏེ་རྒྱ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་རོ། །ཁྲུ་སྤྱབ་བཤེས་སྤྱིང་ལས། བག་ཡོད་བདུད་
ཅིའི་གནས་ཏེ་བག་མེད་ལ། །འཆི་བའི་གནས་སུ་སྤུབ་པས་བག་འཕྲུལ་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །བཤེས་སྤྱིང་འགྲེལ་བ་༩ དེ་༡༠བ་༣ལས། བག་ཡོད་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བདུད་
ཅིའི་རྟེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདུད་ཅིའི་སྤྱན་རྒྱ་གཉིས་ལ། 1 དམ་བའི་ཆོས་ཀྱི་མིང་། བདུད་ཅི་ནི་ནད་འཛོམས་པ་ལ་སྤུལ་དུ་བྱུང་
བ་ལྟར། ཆོས་འདི་ཡང་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་འཛོམས་པ་ལ་སྤུལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་པས། བདུད་
ཅིའི་དོ་རྒྱར་འོས་པ་ཞེས་བརྗོད། 2 སྤྱ་ཅིའི་མིང་ཡིན་པར་ཡང་བཤད། 3 དཔག་བསམ་གྱི་
ཤིང་གི་མིང་ཡིན་ཞིང་། སྤྱེ་དགུའི་རེ་བ་བསྐྱོང་བ་ལ་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་འབྲུ་བས་དེ་
སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར། དདུལ་ཆུའི་གསུང་དེས་ལན་ལ་གསལ་ལོ། །

བདུད་ཅིའི་འོད་ཅན། ལྷ་བའི་མིང་གི་ནས་གངས་ཤིག་ལྷ་བ་ལ་བདུད་ཅིའི་འོད་ཅན་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་
 བློ། བྱེ་རོལ་བའི་རིག་བྱེད་ལས། སྟོན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བསྐྱབས་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་ཆེའི་བདུད་
 ཅི་བྱམ་བ་གང་བྱུང་ཞིང་། དེ་བགོ་བཤར་བྱས་པའི་ཆེ་བདུད་ཅིའི་རྒྱངས་པ་ཕྱོགས་བཅུར་
 ཡན་པ་དེ་འཛོར་དུ་མ་བཅུག་པར་འདོད་ཁམས་དབང་ལྷག་མས་བསྐྱས་ཏེ་ལྷ་བ་ལ་བསྐྱེམས་
 བས། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། མངོན་བཛོད་ཀྱི་བསྐྱན་བཅོས་ནས་ལས། ལྷ་བ་ལ། བདུད་
 ཅིའི་འོད་ཅན་དང་། བདུད་ཅི་སྟོ། བདུད་ཅིའི་སྤྱིང་པོ། བདུད་ཅི་འཆང་བ་སོགས་ཟེར་བར།
 དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱན་འཛིན་བྱན་ཆོགས་ཀྱི་༩ ཇི་མེད་ཤེལ་ཐེང་། ལས་བཤད་དོ། །

བདུད་ཆར་གཅོད་པའི་སྤྲལས། རྫོ་བློས་རྒྱ་མཚོས་ཁུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་བདུད་ཆར་གཅོད་
 པའི་སྤྲལས་ལ། ཉུ་གླ། འ་མེ་འ་མ་མ་ཏི། འ་མི་ཏ་འ་བྱ། ཨི་ཀྱ་རེ་མི་ཀྱ་རེ། མ་ར་རི་ཏེ།
 ཀ་རོ་ཏེ། ཀེ་ལྷ་རེ། ཏེ་རོ་མ་ཏི། ཨོ་ལོ་ཡི་ན། བེ་བྱུ་ཅི་མ་ལེ་མ་ལྷ་བ་ན་ཡེ། ལྷ་ལྷ་རེ། ལ་ལ་
 ག་ལེ། ག་ས་ལེ། ཨོ་སྤ་ལི། པ་རི་སྤ་ལི། ཨོ་སྤ་ལི། འ་མི་ཏུ་ལི། སམ་ག་ཏ་བསྐྱ་ལེ། ལི་ག་
 ཏེ་ཏ། སམ་སྤ་ར་ལྷ་དེ་ན། བེ་སྤ་སྤ་སྤ་ར་སྤ་ལ། སྤ་ལི་ཏ། བྱུ་སྤ་ལ། ཨོ་བྱུ་ཏེ་ཏ། སམ་
 མ་རེ། བྱ་ཅ་རི་ཏ་པ་རི་བྱུ། བེ་གཞུ་ལྷ། སམ་སྤ་ར་ཀམ་ཏི། བདུད་ཆར་བཅད་པའི་སྤྲལས་
 འདི་ལ་འཛོན་དུ་བཏོན་ན་དེའི་ཁོར་ཡུག་དབག་ཆད་བརྒྱ་ཚུན་ཆད་དུ་བདུད་དང་བདུད་ཀྱི་
 རིས་ཀྱི་ལྷ་ནས་མི་འོང་ལ། འོངས་ཀྱང་བར་ཆད་བྱ་བར་མི་ཁུས་པར་རྫོ་བློས་རྒྱ་མཚོས་
 ཁུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པར་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་སོ། །རྫོ་བློས་རྒྱ་མཚོས་
 ཁུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་སྤྲལས་འདི་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཐེང་བའི་སྟོན་འཇུག་
 འགྲེལ་བར་ཡང་ལུང་འཕྲིན་མཛད་འདུག།

བདུད་བཞི། སྤང་པའི་བདུད། འཆི་བདག་གི་བདུད། ཉོན་མོངས་པའི་བདུད། ལྷའི་བྱའི་བདུད་དང་
 བཞིའོ། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱེད་པའི་སྤང་པོ་འདི་གྲུབ་ན་རང་དབང་མེད་པར་ན་བ་
 དང་ཀྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་དགེ་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པས་ན་སྤང་པའི་བདུད་དོ། །ཆགས་
 སོགས་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་དབང་གིས་དགེ་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་

བདུད། འདོད་པའི་ཁམས་པའི་ལྷའི་བྱ་རྣམས་སྟག་དོག་གི་དབང་གིས་དགེ་པའི་བར་ཆད་བྱེད་
 པ་ནི་ལྷའི་བྱའི་བདུད་དོ། ཆེད་འདུ་བྱེད་ཞིག་སྟེ་སྟོག་དང་བྲལ་ནས་དགེ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་
 ཆད་པ་ནི་འཆི་བདག་གི་བདུད་དོ། སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་། རྩོམ་ ༡༩༧ བཀའ་གསལ་ལོ། །
 བདུད་བཞི་བཙུག་ སྤང་པའི་བདུད། འཆི་བདག་གི་བདུད། ཉོན་མོངས་པའི་བདུད། ལྷའི་བྱའི་བདུད་དང་
 བཞི་བཙུག་པའོ། བཙུག་ཚུལ་ནི། ཁ་ཆེད་པ་རྩི་ཏ་ཆེན་པོ་ཨ་ཡ་ཨ་ལྷ་ཀླུ་མཛད་པའི་དབུ་མ་
 ལ་འབྱུག་པའི་འགྲེལ་པའི་བཤའ་བ་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་།
 ར་བ་ ༡༩ བཤའ་ས། དེ་ལ་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པས་སྤང་པའི་བདུད་དང་། འཆི་
 བདག་གི་བདུད་བཙུག་མོ། རྩི་ཆེ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་བཙུག་
 མོ། །བྲམས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་ལྷའི་བྱའི་བདུད་བཙུག་མོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །
 བདུད་བཞི་སྟེ་རྟགས། སྤང་པའི་བདུད་རྟགས་པ་ནི། འགྲུས་མདོས་བཙས་ཀྱི་ད་ལྷའི་རང་རེད་སྤང་
 བོ་རྟགས་པ་འདིའོ། སྤང་པའི་བདུད་སྟེ་མོ་ནི། མ་རིག་བག་ཆག་གི་ས་དང་། ཟག་མེད་གི་
 ལས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཡིད་གི་རང་བཞིན་གྱི་འཕགས་རྒྱུད་གི་སྤྲུལ་མོ། ཉོན་མོངས་
 པའི་བདུད་རྟགས་པ་ནི། ཅ་ཉོན་བྱུག་ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་ལྷ་བྱའོ། ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་སྟེ་མོ་ནི།
 དག་བཙུག་པའི་རྒྱུད་གི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ། འཆི་བདག་གི་བདུད་རྟགས་པ་
 ནི། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཆི་བ། འཆི་བདག་གི་བདུད་སྟེ་མོ་ནི། འཕགས་རྒྱུད་གི་བསམ་
 གྱིས་མི་བྱུང་པའི་འཆི་འཕོ་བ་ལྟ་བུ། ལྷའི་བྱའི་བདུད་རྟགས་པ་ནི། གཞན་འབྱུང་དབང་བྱེད་
 གྱི་བདག་པོ་དགའ་རབ་དབང་ལྷན་གོ། དེས་མདའ་ལྷ་འཕངས་ཏེ། སྟེ་བོ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་
 ལ་ཉམས་པར་བྱེད་དོ། ལྷའི་བྱའི་བདུད་སྟེ་མོ་ནི། བདུད་གཞན་གསུམ་གང་རུང་ལས་མི་
 འདའ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་གཤེད་ལ་བཤའ་དོ། །

བདུན་མཐོ་བ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་བཟང་ཞིག་སྟེ། མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་ལས། འདི་ཡི་སྒྲིལ་ཡི་བདུན་
 དག་མཐོ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྟག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་གཉིས། ཞབས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་
 གཉིས་ཏེ་བཞི། སྟག་པའི་བར་གཉིས། ལྷན་པ་སྟེ་བདུན་མཐོ་བ་སྟེ་ཤས་ཁེངས་ཏེ་གཤོང་བྱ་

མེད་པ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། ལྷ་གཞོན་ལུང་སྤྱི་བདུན་མཐོ་བ་སྟེ། སྤྱི་བདུན་
 མཐོ་བར་འཁུངས་པ་ནི་ཕྱག་གཉིས་དང་། ཞབས་གཉིས་དང་། དབྱེད་མགོ་གཉིས་དང་། ལྷག་
 པ་ལགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་འངས་དབྱེད་སྤྱིན་རྒྱ་མཆོ་
 ལས་ཀྱང་། ཕྱག་ཞབས་པོའ་དང་ཕྱག་གོང་ལྷག་པའི་ཕྱོགས། །ཡོངས་སུ་གང་བས་མི་མཉམ་
 མེད་པའི་སྟེ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་༡༡༧་བ་༣ ལས་ཀྱང་།
 བདུན་མཐོ་བ་ནི་ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་རྒྱ་བ་བཞི་དང་ཕྱག་གོང་གཉིས་དང་ལྷག་པ་རྣམས་ཤས་ཁེངས་
 པ་ལ་དགོངས་རྒྱུ་ལས་སོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས་དབྱེད་མགོ་གཉིས་ཞེས་སོ། ཞེས་གསུངས་
 སོ། །རྒྱ་གར་མཁས་པའི་གཞུང་དང་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་བཤད་སྤྱིང་རྒྱན་སོགས་ཀྱི་
 དགོངས་པ་དང་མཐུན་ལོ། །དཔའ་པོ་གཙུག་ལག་ཐེང་བའི་སྤྱིང་འཇུག་འགྲེལ་བ་༡༠་མ་༣ ལས།
 ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་མཐེབ་ཆེན་གྱི་ཙ་བའི་ཀྱིང་བཞི། སྤྱིན་རྒྱ་ཀྱི་ཀྱིང་གཉིས། ལྷག་པའི་ཀྱིང་
 སྟེ་བདུན་པོ་མི་མངོན་པར་ཤས་གང་བས་བདུན་མཐོ་བ། ཞེས་གསུངས་པའང་གོང་དང་འདྲ།
 2 གཡག་སྟོན་སངས་རྒྱལ་དཔལ་གྱིས། ཕྱག་མཐེལ་གཉིས། ཞབས་མཐེལ་གཉིས། ཕྱག་
 པ་གཉིས། ལྷག་པ་སྟེ་བདུན་མཐོ་བ་ཞེས་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་པ་བཤད་
 པའང་ཡོད་དོ། །ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་མཐེལ་ཞེས་གསུངས་པ་གོ་བདེ་བ་ལྷར་སྒྲུང་ཡང་། དེ་ལྷར་ན་
 གོང་དུ་རུས་སྤེལ་ཞབས་ཞེས་པའི་མཆན་བཟང་དང་རྫོས་སྟོན་དུ་འབྱུང་རོ། །

བདུན་དག་མཐོ་བ། (པར་ཕྱིན) བདུན་མཐོ་བ་ལ་གཟིགས།

བདུན་རྣམ་དག (གསང་སྤྱགས) སྤྱགས་ལྷགས་ལ་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་པའི་དོན་ལྟ་བུ་ཡིན།
 བདུན་ནི། དང་པོ་མཆོད་པ་འབུལ་བ། གཉིས་པ་ཕྱག་འཆལ་བ། གསུམ་པ་སྟེག་པ་བཤགས་
 བ། བཞི་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། ལྷ་པ་སྤྱབས་སུ་འགྲོ་བ། རྒྱག་པ་བྱང་རྩལ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་
 བ། (སྟོན་འཇུག་གི་སེམས་གཉིས་བསྐྱེད་པ) བདུན་པ་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་དང་བདུན་ལོ། ། (ལམ་ནི་སྤྱིན་སོགས་པར་
 ཕྱིན་བརྟེན) འདི་རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཟེན་གྱིས་ལས་གསུངས་པ་ལྷར་བཞོད། སྤྱི་
 བཤད་ནི། འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པ་བདེན་པའི་སྤྱིང་པ་སྤྱི་མ་ལྷ་བྱེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་

རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲིབ་པ་མཆོད་པ་སོགས་བདུན་པོའི་ཆོགས་བསམ་ག་ལ་འཇུག་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་བདུན་རྒྱུ་དག་ཅེས་བྱའོ། །རྗེའི་གསང་འདུས་སྒོན་ལམ་ལས། ཞིང་
གི་ཕུང་བྱང་ཐུགས་ཀྱི་དབྱིལ་འཁོར་ལ། །བརྟེན་ནས་འཁོར་གསུམ་དག་པའི་མཆོད་སྦྱིན་
སོགས། །སྒྲིབ་པ་ཆོགས་བསམ་ག་ཆོག་བཞིན་བྱས་པས། །རང་གི་རྒྱུད་ནི་ཡོངས་སུ་དག་
པར་ཤོག །ཅེས་པའི་འཁོར་གསུམ་དག་པའི་མཆོད་སྦྱིན་སོགས་ཟེར་བ་བདུན་རྒྱུ་དག་ལ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཟེར་བའང་ཡོད།

བདེ་འགྲོ། <སྟག་ཉི> ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་། འདི་ལ་བཟང་འགྲོ་ཡང་ཟེར། ལྷ་བཤད་ནི། ཆོམས་ཀྱི་འགྲེལ་
པ་༼ ཏུ་༼༡༽ན་ ༤ལས། དམ་པའམ་རབ་ཏུ་བསྐྱགས་པའི་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་ན་བདེ་འགྲོ་
སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྟག་ཉི་ཞེས་པའི་སྟེན་གྱི། ཤེན་ཏུ་སྟེ་ཕུལ་
བྱང་དང་མཆོག་དང་། བཟང་བ་དང་མཛེས་པ་དང་བདེ་བ་དང་རབ་དང་ལེགས་པ་སོགས་
ལ་འཇུག་པར་བཤད་པས། འདིར་བདེ་བ་ལ་བསྦྱར་རྟོ། །

བདེ་མཆོག (གསང་ཐུགས) བདེ་མཆོག་གི་སྦྱ་མདོག་ཕྱག་མཆོན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྦྱ་མདོག་མཐིང་
ག་ཞལ་བཞི་ཕྱག་བཅུ་གཉིས། །རྩ་ཞལ་ནས་བརྩམས་གཡོན་སྒོར་རིམ་པ་བཞིན། །མཐིང་ག་
ལྔ་དང་དམར་དང་སེར་བའི་ཞལ། །རྩ་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས་རྗེ་བྱེད་འཛིན་པ་ཡི། །སྦྱ་མདོག་
དམར་པོ་ཕྱག་གཉིས་ཀྱི་ཐོད་འཛིན། །བྱིན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཡབ་ཀྱི་བརྒྱལ་ལ་འབྲེལ། །མི་མགོ་
སྒྲམ་པོའི་ཐོད་དང་དོ་ཤལ་ཅན། །ཕྱག་རྒྱ་ལྔས་བརྒྱན་རྡོ་རྗེ་པག་མོར་འབྱུང། །དེ་ཡི་འོག་མ་
གཉིས་ཀྱིས་སྒྲང་པགས་འཛིན། །ལྷག་པ་གཡས་པ་བཞི་ཡིས་རིམ་པ་བཞིན། །ཧྲ་མ་རུ་དང་
དག་སྟེ་གྲུག་དང་། །མདུང་ཅེ་གསུམ་པ་བསྐྱེད་ཞིང་གཡོན་པ་བཞིས། །རིམ་བཞིན་ཁ་ཕྱོ་
ག་དང་ཐོད་ཁྲག་དང་། །རྗེ་མའི་ཞགས་པ་ཆངས་མགོ་གདོང་བཞི་བསྐྱམས། །ཞབས་གཡས་
བརྒྱངས་པས་དག་པོ་འཛིགས་བྱེད་ནག །ལག་པ་བཞི་ཡི་དང་པོ་ཐལ་མོ་སྦྱར། །ལྷག་མས་
ཏྲ་མ་རུ་དང་རལ་གྱི་འཛིན། །ཁ་སྦྱབས་བསྐྱེད་པའི་མགོ་བོའི་སྦྱང་ནས་བཞིས། །གཡོན་པ་
བསྐྱམས་པས་དུས་མཆོན་དམར་མོ་ཡི། །ལག་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཐལ་མོ་སྦྱར། །ལྷག་

མས་ཐོད་པ་དང་ནི་ཁ་ཕྱི་འཛིན། །གན་རྒྱལ་བ་སྤྲེལ་བའི་བྱ་མའི་སྤྲེང་དུ་མཁན། །རལ་བའི་
ཐོར་ཅོག་སྤྲེལ་ཆོག་སྤྲེལ་ཆོག་ཆོག། ཐོད་པ་སྤྲེལ་པོ་ལྟ་བུ་ལ་བརྒྱན། །དབུ་ཡི་གཡོན་
དུ་ཆོ་བ་བྱེད་པ་འབྲུང་། །བྲལ་བྱ་བྲལ་གིས་རྒྱས་བཏབ་སྟག་ཤམ་གསོལ། །བདེ་ཉིད་སྤྲེང་དུ་
སྤྲེལ་མས་འཕྲོས་པ་ཡི། །ཡེ་ཤེས་མེ་དབྱང་འབར་བའི་དབྱུག་ན་བཞུགས། །བདེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་
འཁོར་ལོ་སྤྲེལ་པ་འཕྲ། །བདེ་མཆོག་འཁོར་ལོ་ཡུམ་བཅས་ལ་བྲལ་འཆོལ། །སྤྲིང་པོ་ནི། ཨོ་
ལྷོ་བཟང་ཉེ་ཉེ་དུ་དུ་ཀློང་ཀློང་ལྟ་བུ། །ལྷོ་ཀློང་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

བདེ་ཅན་མའི་བྲལ་གི་ (འདུལ་བ) བཀའ་བསྟུ་དང་པོ་མཛོད་མའི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་བདེ་ཅན་མའི་བྲལ་ཅེས་
བའོད་སྤྲེང་བྲལ་ཐེར་བ་འདི་ཡིན་ལ། དེ་ནི་བྲེ་ཆོད་སྤྲེང་པོའི་རིར་འཕྲོ་བའི་ལམ་དུ་རྒྱ་ཆོར་
ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཐག་ཉེ་ལ་ཡོད་པར། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་གནས་ཆེན་ཁག་
གི་གནས་ཡིག་ན་གསལ།

བདེ་མཆོག་དཀར་པོ་ཡབ་ཡུམ། (གསར་སྟགས) བདེ་མཆོག་དཀར་པོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྤྲེལ་མཛོག་བྲལ་མཆོན་
སོགས་ཀྱི་བྲུང་བར་ནི། སྤྲེལ་མཛོག་དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་བྲལ་གཉིས་ཀྱིས། །ཆེ་བུམ་དམར་
པོ་རེ་རེ་བསྐྱམས་པ་ཡིས། །སྤྲེལ་མཛོག་དམར་པོ་ཞལ་གཅིག་བྲལ་གཉིས་ཀྱིས། །བདུད་ཅིང་
ཐོད་པ་རེ་རེ་བསྐྱམས་པ་ཡི། །ཆེ་བུམ་དམར་པོ་ཞལ་འབྲུང་། །གཉིས་ཀའང་རུས་པ་
རིན་ཆེན་རྒྱན་གྱིས་སྤྲེལ། །བདེ་ཉིད་སྤྲེང་དུ་ཡབ་ནི་དོར་སྤྲེལ་དང་། །ཡུམ་ནི་བསྐྱེད་སྤྲེལ་
ཀྱང་རྒྱལ་གྱིས་བཞུགས། །འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་དཀར་པོ་ཡབ་ཡུམ་ལ། །ཡུས་ངག་ཡིད་
གསུམ་གྱས་པས་བྲལ་འཆོལ་ལོ། །སྤྲིང་པོ། ཨོ་ལྷོ་ཀློང་ཀློང་ལྟ་བུ། ཆེ་ལ་སྤྲེལ་པོར་སྤྲེལ།
ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲེལ་ (གསར་སྟགས) བདེ་མཆོག་རྒྱ་རྒྱུད། (རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར) བཤད་རྒྱུད་
ཨ་ཞི་རྒྱ་ན། (རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་འགྲུར) དོ་ཆེ་མཁའ་འཕྲོ་དང་། རྒྱལ་འཕྲོར་
མའི་ཀུན་ཏུ་སྤྲོད་པ་གཉིས། རྒྱུ་འཕྲོས་ཀྱི་འགྲུར་མཁའ་འཕྲོ་རྒྱ་མཆོ། (རྒྱལ་ཡོན་ཏན་གྱི་འགྲུར)
སྤྲེལ་པ་འབྲུང་བའི་རྒྱུད། སྤྲོན་ལམ་གྲགས་དང་། (ཆོ་བཟན་གྱི་འགྲུར) ཁག་འབྲུང་མཛོན་པར་

འབྱུང་བ། (ལ་ཆེངས་ཡོན་ཏན་འབར་གྱི་འབྱུང་) བདེ་མཆོག་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ། (ཡེ་ཤེས་ཕྱེད་རང་
འབྱུང་) གྲགས་པ་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་རྒྱུད་དུ། (བྱང་རྒྱལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འབྱུང་) བཀའ་མོ་མངོན་
པར་འབྱུང་བ་ཅ་པའི་རྒྱུད་དང་། རྒྱུད་བྱི་མ་གཉིས། (གྱི་རྩ་རྒྱ་པའི་འོད་ཟེར་གྱི་འབྱུང་) བཀའ་མོ་མངོན་
པར་འབྱུང་བ་བཤད་པའི་རྒྱུད། (ཁྱད་ཐོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྱུང་) རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་ཁ་སྟོར། (ཡོན་ཏན་འབར་
གྱི་འབྱུང་) འབྱུང་གྲག་གསུམ་པ་ལས་འབྱུང་བ་རལ་བ་གྲེན་དུ་བརྟེན་པའི་སྦྱུ་མ་ཆེན་མོ། (རྣམ་
ཡོན་ཏན་གྱི་འབྱུང་ཡིན་པ་བཅས་མོ) རོགས་གཅོད། ༣ དཔལ་མང་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲགས་ཀྱི་ས་ལས་
༡ རོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བལྟ་བའི་མིག་འབྱེད་ སྤལས། བདེ་མཆོག་རྒྱུད་ནི་
ཅོད་དུས་ཐོག་མའི་ཅེ། །གསུངས་ཤིང་སྟོན་པ་དེ་དུས་མ་བྱུང་བས། །དེ་ཉིད་གསུང་བ་པོ་ནི་
སུ་ཡིན་དཔུང། །དེ་བཞིན་དམར་ནག་རྒྱུད་སོགས་བདུད་འདུལ་ཆེ། །གསུངས་ཀྱང་སངས་
རྒྱས་ཚུལ་ནི་མ་བསྟན་བས། །སྟོན་པ་གསུང་བ་པོར་ནི་བཞག་པར་དཀའ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར། བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་འདིའི་སྟོན་པ་སུ་ཡིན་སོགས་ལ་དོགས་གཅོད་དགོས་སོ། །
བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་འབྲེལ་རྒྱ་གཞུང་། (གསང་རྒྱགས་) བདེ་མཆོག་གི་སྟོན་པ་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲེལ་རི་ཅམ་
ཡོད་པ་ནི། ༡ བྱག་ན་རོ་རྩེས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་འབྲེལ། ༢ སྟོབ་དཔོན་
ལང་ཀ་རྒྱལ་བ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་དཀའ་འབྲེལ། ༣ སྟོབ་དཔོན་སྐལ་ལྷན་གྲགས་པས་
མཛད་པའི་དཀའ་འབྲེལ་དཔལ་པོ་ཡིད་འོང་། ༤ སྟོབ་དཔོན་སྐར་རྒྱལ་ལྷ་བས་མཛད་པའི་
དཀའ་འབྲེལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོགས། ༥ སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྤྲུལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྟོབ་ཐབས་གནས་
པའི་མན་ངག་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། ༦ ཏ་སྤྲུལ་ཏ་རྟུ་ཏས་མཛད་པའི་གཉིས་ཀའི་
བཤད་སྒྱུར། ༧ སྟོབ་དཔོན་ལྷ་བ་བས་མཛད་པའི་འབྲེལ་བ་སྟོབ་ཐབས་སྐྱེད་གཞི། ༨ སྟོབ་
དཔོན་སུ་མ་ཉི་གྱི་ཉིས་མཛད་པའི་སྟོན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུད་ཅུང་དུའི་མཆོམས་སྟོར། ༩ སྟོབ་
དཔོན་རྩ་ལ་རྩ་དུས་མཛད་པའི་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་དཀའ་འབྲེལ། ༡༠ སྟོབ་དཔོན་དཔལ་པོ་
རོ་རྩེས་མཛད་པའི་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་རྣམ་འབྲེལ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གནས་པ། ༡༡ སྟོབ་
དཔོན་རོ་རྩེས་མཛད་པའི་འབྲེལ་བ་དང་བཅས་བདེ་མཆོག་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲེལ་བཅུ་གཅིག་

ཡོད། གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་ནི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཡིན་ལ་སྦྱིར་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱ་གཞུང་
ནི་ཆེས་མང་པོ་ཡོད་པ་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

བདེ་མཆོག་རྒྱུ་ཐབས་ཡིད་བཞིན་ཅོར་བུ། (གསང་ལྔགས་) སྟོབ་དཔོན་རྟོ་རྩེ་རིལ་བྱ་བས་མཛད།
བདེ་མཆོག་ར་ལེའི་རྒྱུ། (གསང་ལྔགས་) དཔལ་གསང་བ་རྟོ་རྩེ། གསང་བ་གཅོད་པ། གསང་བ་བསམ་
གྱིས་མི་བྱལ་བ། ཉམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ། ཉམ་མཁའ་ཆེན་པོ། མཁའ་འགྲོ་མ་བྱ་བའི་སྟོན་
པ། རིན་ཆེན་ཐོང་བ། དམ་ཆོག་ཆེན་པོ། སྟོབས་སོ་ཆེ། ཡེ་ཤེས་གསང་བ། ཡེ་ཤེས་ཐོང་
བ། ཡེ་ཤེས་འབར་བ། རྒྱ་བའི་ཐོང་བ། རིན་ཆེན་འབར་བ། ཉི་མའི་འཁོར་ལོ། ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
པོ། མཁའ་འགྲོ་གསང་བ། གསང་བ་མེ་འབར། གསང་བ་བདུད་ཅི། དུར་ཁྱོད་རྒྱལ། རྟོ་རྩེ་
རྒྱལ་པོ། ཡེ་ཤེས་བསམ་པ། ཆགས་པའི་རྒྱལ་པོ། མཁའ་འགྲོ་སྟོན་པ། མཁའ་འགྲོ་གསང་
བ། (མ་དབེར་ཡང་མཁའ་འགྲོ་གསང་བ་ལན་གཉིས་འབྱུང་བས་དབྱེད་པར་བྱའོ) འཛིགས་
བྱེད་རྣམ་འཛོམས། མའི་ཐོང་བ། རྟོ་རྩེ་བྱལ་བ། བྱ་སྟོན་པ། སྟོབས་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་པོ།
དུར་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱན་མཉེད་དུ་བྱུང་བ་རྣམས། རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགྱུར། ར་ལི་གསུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་
སུ་བྲགས་ན་ཡང་འདི་ལས་གཞན་སྟོས་པ་མི་སྣང་ལ། འདི་དག་ག་ཡ་རྩ་རས་འགྲོག་མི་དང་།
གཉོས་ལོ་རྩ་གཉིས་ཀ་ལ་བཤད་པའི་རྒྱ་དཔེ་ཅན་ཡིན་པས་བོད་ཀྱིས་བྱས་ཐེར་བ་མི་བདེན་
ནོ། །ཞེས་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་།

བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་འགྱུར། (གསང་ལྔགས་) བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་པ།
བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད། (གསང་ལྔགས་) བདེ་བ་དང་པོར་བསྐྱེད་ནས་དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་རྒྱས་འདེབས་པ་དང་། ཡང་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ལ་བདེ་བས་རྒྱས་འདེབས་པ་དང་། དེ་
གཉིས་ཀ་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་མཚུངས་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་པ་ཡིན་
ཀྱི། ལྟེ་བའི་ཨ་ཐུང་འབར་ནས་སྦྱི་བོའི་རྩྭ་ཡིག་ལྟ་བུའི་འདུ་འགྲོད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་
བདེ་བས་སྟོང་བ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ནི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་རྩེའི་
གསུང་གསང་འདུས་དཀའ་གནད་ཟེན་གྱིས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདེ་སྟོང་སྦྲར་བ། (གསང་ཐུགས་) བདེ་བ་དང་སྟོང་བ་ཞེས་ལོགས་སུ་མེད་པར། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་
ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་བདེ་སྟོང་སྦྲར་བ་ཟེར།
བདེ་བདེ་པོ། བདེ་པོ་བས་ཀྱང་བདེ་པོ། བདེ་པོ་ལས་ཀྱང་བདེ་པོ།
བདེ་སྦྱོང། (འདུལ་བ་) བདེ་བ་སྦྱེ་བའི་དོན་དུ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ཚུ་ ༡༡༩༩ བཟུངས་བཤད་དོ། །
བདེ་བ་ཅན། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་ལ་གཟིགས།
བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་བཀོད་གྱི་མདོ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པའི་མདོ་དང་འབྲ།
བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་ལ་གཟིགས།
བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པའི་མདོ། མདོ་སྟེ༼ ར་བ་ ༡༡༩༥ བཅན་དམ་པའི་ཆོས་པར་སྦྱོང་དཀར་
པོའི་མདོ་དང་ལྷན་དུ་བཞུགས། འཕགས་པ་བདེ་བ་ཅན་གྱི་བཀོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ཞེས་
པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས། མི་མཛེད་ཞིང་ནས་ཏུབ་གྱི་ཕྱོགས་ཉིད་དུ། །ཁྱེ་བ་ཁྱག་ཁྱིག་བརྒྱ་སྟོང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི། །ཞིང་ཁམས་རྣམས་ནི་འདས་པར་གྱུར་པ་ན། །མཛད་བྱུང་བདེ་བ་ཅན་ཞེས་
བྱ་བ་ཡོད། །དེ་ནི་ས་གཞི་རིན་ཆེན་དུ་མས་སྤྲུལ། །ཤིན་ཏུ་ཉམས་དགའ་ལག་མཐིལ་ལྟ་བུར་
མཉམ། །རིན་ཆེན་ལས་བྱུང་བའི་པོ་མ་གཏོགས་པ། །ནག་པོའི་རི་རྣམས་ཀྱན་གྱིས་དབེན་ཞིང་
གཙང་། །མཛེས་ཤིང་ཡིད་འོང་རྣམ་དག་ཞིང་གི་མཐའ། །རིན་ཆེན་བདུན་གྱི་ཚུ་ཤིང་ལྗོན་པ་
དང་། །རིན་ཆེན་ཉ་ལའི་ཤིང་གི་ཕྱིང་བ་ཡིས། །ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བས་སྐྱར་མས་རྒྱ་བ་བཞིན། །ཞེས་
རྗེ་ཙཱ་བ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བདེ་ཆེན་སྟོན་ལས་གསུང་ཐོར་བུ་༤༡ རྩེ་ལས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་
མི་མཛེད་ཀྱི་ཞིང་སྟེ་རྩ་བུ་ཤིང་འདི་ནས་ཏུབ་ཕྱོགས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁྱེ་བ་ཁྱག་ཁྱིག་
ཐུག་འདུམ་འདས་པ་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ།
དེ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཆེ་དཔག་
མེད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་ཏེ་འཆོ་ཞིང་གཞེས་ལ་ཆོས་ཀྱང་སྟོན་ནོ། །དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་བདེ་བ་
ཅན་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཞིང་ཁམས་དེ་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་དང་སེམས་ལ་སྦྱག་བསྡུལ་

མེད་ཅིང་བདེ་བའི་རྒྱ་དབལ་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་པས། བདེ་བ་ཅན་ཞེས་བྱའོ། ཞིང་ཁམས་དེ་ནི་
 ཁ་ཁྱེད་རིམ་བ་བདུན་དང་། ཤིང་ཏ་ལའི་སྤེང་བ་རིམ་བ་བདུན་དང་། ཇིལ་བྱ་གཡེར་ཀའི་བ་བ་
 རྣམས་ཀྱིས་ཀྱལ་ནས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ། བཟ་བ་བཟ་ན་སྤྱུག་བའོ། གསེར་དང་། དཔལ་
 དང་། བཱེུཅ། ཤེལ་བཅས་རིན་པོ་ཆེ་བཞིས་ལེགས་པར་བརྒྱན་བའོ། རྟེན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱ་
 བདུན་གྱི་རྩིང་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་རྒྱས་ཡོངས་སུ་གང་བ། རིན་པོ་ཆེའི་བད་མས་
 ཁེབས་ས། བྱ་རོག་གིས་བཏུང་དུ་བྱང་བར་ཁ་ད་ཆད་དུ་ལྷུར་བ་གསེར་གྱི་བྲེ་མ་བདལ་བ་དག་
 ཡོད་དེ། རྩིང་བྱ་དེ་དག་གི་སྤྱུགས་བཞི་ཀྱལ་ན་ཐེམ་སྐྱས་གསེར་དང་། དཔལ་དང་། བཱེུཅ།
 ཤེལ་བཅས་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱ་བཞི་ལས་བྱས་པ་བཞི་བཞི་ཡོད་དོ། རྩིང་དེ་དག་གི་འགྲམ་ན་རིན་
 པོ་ཆེ་སྤྱ་བདུན་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཤིང་ལྷོན་པ་དག་སྤྱེས་སོ། རིན་པོ་ཆེ་སྤྱ་བདུན་ནི། གསེར་
 དང་། དཔལ་དང་། བཱེུཅ། ཤེལ་དང་། ལྷ་ཉིག་དམར་པོ་དང་། རྩིང་སྤྱིང་པོ་དང་། ལྷག་གི་
 ཤིང་བཟ་བ། བཟ་ན་སྤྱུག་པ་དག་གོ། རྩིང་དེ་དག་མདོག་རྣམས་པ་ཅན་གྱིས་ཡོངས་སུ་གང་
 རས་ཡོད་དོ། རྟེན་ཡང་གསེར་དང་། གསེར་གྱི་ཁ་དོག་གསེར་གྱི་འོད་འབྱུང་བ། གསེར་ལྷ་
 བྱར་སྟོན་པ། སྟོན་པོ་ཁ་དོག་སྟོན་པོ། འོད་སྟོན་པོ་འབྱུང་བ། སྟོན་པོ་ལྷ་བྱར་སྟོན་པ། སེར་
 པོ་ཁ་དོག་སེར་པོ། འོད་སེར་པོ་འབྱུང་བ། སེར་པོ་ལྷ་བྱར་སྟོན་པ། དམར་པོ་ཁ་དོག་དམར་
 པོ། འོད་དམར་པོ་འབྱུང་བ། དམར་པོ་ལྷ་བྱར་སྟོན་པ། དཀར་པོ། ཁ་དོག་དཀར་པོ། འོད་
 དཀར་པོ་འབྱུང་བ། དཀར་པོ་ལྷ་བྱར་སྟོན་པ། བཟ་བ། ཁ་དོག་བཟ་བ། འོད་བཟ་བ་འབྱུང་བ།
 བཟ་བ་ལྷ་བྱར་སྟོན་པ། ཤིང་རྩིང་འཕང་ལོ་ཅམ་དག་སྤྱེས་སོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་ན་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་བཀོད་པ་རྣམས་པ་དེ་ལྷ་བྱ་དག་གིས་ལེགས་པར་བརྒྱན་བའོ། གཞན་
 ཡང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་ན་ལྷའི་སིལ་སྟན་གྱི་སྤྱ་རྟག་ཏུ་འབྱུང་ངོ་། ས་ཆེན་པོ་ནི་
 གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ལྷ་བྱ་སྟེ་ཉམས་དགའ་བའོ། གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་ན་ཉིན་ལན་
 གསུམ། མཚན་ལན་གསུམ་དུ་ལྷའི་མེ་ཉོག་མཚན་རའི་ལྷའི་མེ་ཉོག་གི་ཆར་འབབ་སོ། རྟེན་
 སེམས་ཅན་གང་དག་སྤྱེས་པ་དེ་དག་གུང་སྤྱོད་གཅིག་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གཞན་

དང་གཞན་དུ་དོང་སྟེ་སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་ཕྱག་འབྲུམ་ལ་བྱག་འཆའ་ཞིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་
 བ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མེ་ཏྲིག་སྒྲོན་བྱེ་བ་ཕྱག་འབྲུམ་མཛོན་པར་འཛོར་ཏེ། གཏོར་ནས་ཉིན་མོ་
 གནས་པའི་ཕྱིར་སྤྲར་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་དེ་ཉིད་དུ་འདོང་ངོ་། །གཞན་ཡང་འཛིག་ཏེན་གྱི་
 ཁམས་བདེ་བ་ཅན་ན་ངང་བ་དང་། རྒྱང་རྒྱང་དང་། མ་བྱ་དག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཉིན་ལན་
 གསུམ། མཆན་ལན་གསུམ་འདུས་ནས་ཡང་དག་པར་བསྟོ་བར་བྱེད་དེ། རང་རང་གི་སྐྱད་
 དག་གིས་སྤྲོ། །དེ་དག་སྤྲོ་བ་ན་དབང་པོ་དང་སྟོབས་དང་། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་སྤྲོ་དག་
 འབྱུང་ངོ་། །སེམས་ཅན་གང་དག་དེར་སྤྲོས་པ་དེ་དག་གིས་སྤྲོ་དེ་མོས་ནས་སངས་རྒྱས་ཡིད་
 ལ་བྱེད་པ་སྟེ། ཆོས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། དག་འདུན་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་སྤྲོ། །ཞིང་དེའི་བྱ་དང་
 རི་དྲགས་རྣམས་ཀྱང་དུད་འགྲོའི་སྤྲོ་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་སྟེ་མ་དུ་བསམ་པར་མི་བྱུང་། །དེ་
 ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་ན་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་དང་། དུད་འགྲོའི་སྤྲོ་གནས་
 དང་། གཤིན་ཇེའི་འཛིག་ཏེན་དུ་སྤྲོ་བའི་མིང་ཡང་མེད་དོ། །བྱའི་ཆོགས་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་མེད་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྤྲོ་དབྱུང་བའི་ཕྱིར་སྤྲོལ་བ་དག་གོ། གཞན་
 ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེའི་ཉ་ལའི་ཐེང་བ་དེ་དག་དང་། ཁྲིལ་བྱ་གཡེར་ཀའི་བྱ་བ་དེ་དག་ལ་
 རྒྱང་གིས་ཐོག་ཅིང་རྒྱང་གིས་བསྐྱོད་ནས་སྤྲོ་སྟོན་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ། ཉམས་དགའ་བ་འབྱུང་
 གྱེ། རོལ་མོ་མཁའ་གྱིས་ཡན་ལག་བྱེ་བ་འབྲུམ་དང་ལྷན་པའི་ལྷའི་སིལ་སྟན་ལྷངས་པ་བཞིན་
 མོ། །དེར་མི་དེ་དག་གིས་སྤྲོ་དེ་མོས་ནས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྱོན་པ་དང་། ཆོས་རྗེས་སུ་བྱོན་
 པ་དང་། དག་འདུན་རྗེས་སུ་བྱོན་པ་ལུས་ལ་གནས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆེ་
 དཔག་ཏུ་མེད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་མེད་དེའི་ཆེའི་ཆང་དཔག་ཏུ་
 མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་མེད་ཅེས་བྱུང་། །ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་དེ་འོད་དཔག་མེད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔག་མེད་དེའི་
 འོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་ཐོགས་པ་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 འོད་དཔག་མེད་ཅེས་བྱུང་། །བཙུམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔག་མེད་དེ་སྤྲོ་

ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་
 བསྐྱལ་བ་བཅུ་ལྷན་ནོ། །གཞན་ཡང་བཙུག་ལྷན་འདས་དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་དག་པ་
 དབྱ་བཙུག་པ་ལ་སྟག་ཆད་མེད་དེ། དེ་དག་གི་ཆད་བཅོད་པར་སྤྲ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེར་སྤྱེས་པའི་སེམས་ཅན་དག་ནི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ། སྤྱི་བ་གཅིག་གིས་
 རོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་པ་ལ་སྟག་གོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་གི་
 ཆད་ནི་བཅོད་པར་སྤྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཆད་མེད་གངས་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་གངས་
 སུ་འགོ་ལོ། །དེ་ལྟར་བས་ན་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེར་སྤྱེ་
 བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དགེ་བའི་ཅ་བ་རྣམས་གྲུས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བར་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
 བ། འདི་ལྟར་སྤྱེས་བྱ་དམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་དག་དང་ཐང་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དགེ་བའི་ཅ་བ་
 ངན་ངོན་ཅམ་གྱིས་ནི་བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་མེད་དེའི་ཞིང་དུ་སྤྱེ་
 བར་མི་འགྱུར་རོ། །རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་གིས་བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་མེད་དེའི་མཆོན་ཐོས་ལ་ཐོས་ནས་ཀྱང་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་རྒྱབ་གཅིག་
 གཤམ། རྒྱབ་གཉིས་སཤ། རྒྱབ་གསུམ་མཤ། རྒྱབ་བཞིའཤ། རྒྱབ་ལྷའཤ། རྒྱབ་དྲུག་གཤ། རྒྱབ་
 བདུན་དུ་གཤེང་བ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཡིད་ལ་བྱེད་ན། རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ། རིགས་ཀྱི་བྱ་
 མོ་དེ་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཆེ་བྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་འཆི་བའི་དུས་བྱས་ནས་འཆི་
 བའི་དུས་བྱས་པ་དེའི་ཆེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔག་མེད་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱིས་
 ཡོངས་སུ་བསྟོར་ཞིང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔག་མེད་དེའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་
 བདེ་བ་ཅན་དུ་སྤྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །༡ འཕགས་པ་བདེ་བ་ཅན་གྱི་བཀོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་
 ཆེན་པོའི་མདོ་༡ ལ་སྟོན་འཕྱི་རྩེད་ཐང་བཅས་ཏེ་བཀོད། རྒྱས་པར་གཟིགས་འདོད་ན།
 གོང་གི་མདོ་དེ་ཉིད་དུ་གཟིགས་པར་བྱའོ། །མདོ་སྟེ་༡ ར་པ་ ༡༡༩༥ བཅུན་དམ་པའི་ཆོས་
 པསྤྲ་དཀར་པོའི་མདོ་དང་ལྷན་དུ་བཞུགས་སོ། །

བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་དུ་སྤྱེ་བ་འཛིན་པའི་སྟོན་ལམ་ཞིང་མཆོག་སྟོ་འབྱེད། རྗེའི་གསུང་ཐོར་བྱ་ ༡༥ན་ལ་

བཞུགས་སོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བདེ་སློན་ཞེས་པ་དེ་ཡང་
འདི་ནས་བྱུང་དུ་སྦྱང་བར་སེམས་སོ། །
བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྒྲུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲུ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སློན་ལས། ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་ནི་
ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་དང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྒྲུ་ཞེས་ཀྱང་བྲལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
བདེ་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས། (གསང་སྒྲགས) (བཀའ་བརྒྱུད) ཁུ་བ་ལྷུང་བའི་བདེ་བའམ་འཛག་བདེ།
བདེ་བ་ལ་རེག་པ། (འདུལ་བ) ལྷུང་བ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལྷུང་བ་དང་བྲལ་
བའི་རྒྱས་ཡིད་ཡོངས་སུ་དགའ་བས་ན་བདེ་བ་ལ་རེག་པ་ཞེས་བྲལོ། །ཞེས་འདུལ་བ་གཞིའི་
རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལ་གཞི་བྱས།
བདེ་བར་གཞོས། བདེ་བར་གནས་པར་གྱིས་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད། གཞོས་ནི་གནས་པའི་སྒྲུབ་
ཆོག་ཏུ་བཤད་དོ། །
བདེ་བར་མཞོས། བཟོད་པར་གྱིས་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད། སྦྱོང་འཇུག་ལས། དེ་བས་དག་ལམ་མཛའ་
ཡང་རུང་། །མི་རིགས་བྱེད་པ་མཐོང་གྱུར་ན། །འདི་འདྲའི་རྒྱུ་ལས་གྱུར་ཉོ་ཞེས། །དེ་ལྟར་
སོམས་ཏེ་བདེ་བར་མཞོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
བདེ་བར་གཤེགས་པ། <ལྷ་གཏ> ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་གྱི་ནཱ་གངས་ཤིག་ཆོག་བསྐྱུས་ན་བདེ་
གཤེགས་སམ། བདེར་གཤེགས་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་རུང་སྟེ། དག་སློན་ཅ་བ་ལས། བདེར་གཤེགས་
སོགས་ལ་གང་ཡང་རུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་ལེགས་པར་རྟོགས་པའམ། ཡང་ན་འཁོར་བར་སྦྲར་མི་ལྡོག་པར་ལེགས་པར་
གཤེགས་པས་ན་བདེ་གཤེགས་སོ། །ཡང་ན་མཆོག་ཏུ་བདེ་བའི་བདེ་བའི་བདག་ཉིད་གྱུབ་
པར་གཤེགས་པས་ན་བདེ་གཤེགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་། ལེགས་པར་སོང་བས་ན་
བདེ་བར་གཤེགས་པའོ། །དེ་ཡང་བདེ་བ་ནི་ལེགས་པ། གཤེགས་པ་ནི་སོང་བའོ། །འདྲིའི་
སོང་བ་ནི་སྤངས་པ་དང་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་སྟེ། ལེགས་པར་སྤངས་པས་ན་བདེ་
བར་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་ཞིག་དང་། ཡང་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་

པ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་གཉིས་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་ལེགས་པར་སོང་བ་ཞེས་པ་ནི་འཁོར་བ་སྤངས་ནས་ཐར་བ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའི་གནས་སུ་ལེགས་པར་སོང་བས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པའམ། ཡང་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲོ་ལེགས་པར་སོང་བ་སྟེ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་གཉིས་སོ། །རྣམ་འགྲེལ་ཅུ་བ་ལས། གཤེགས་པ་རྟོགས་པའི་དོན་གྱིར་ཉ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །མདོར་བསྟུན་ན། བདེ་བར་གཤེགས་ཀྱི་སྐད་དོད་སུ་ག་ཉ་ཞེས་པ་སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པ་གཉིས་ལ་བཤད་དུ་ཡོད་པ་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་སྟོན་འཇུག་དར་རྟེན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་གཤེགས་པའམ་སོང་བའི་སྤྱ་སྤངས་པ་དང་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའི་གནས་སུ་སོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྤངས་པ་ལ་སྤྱར་བ་དང་། རྫོང་གང་ཞེག་རང་གི་ཡུལ་ལ་སོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་དོན་ལ་བཟུལ་གྱིང་བྱུང་དོ། །དོགས་གཅོད། ལེགས་སྤྱར་གྱི་སུ་ག་ཉ་ཞེས་པའི་སུན་བཟང་པོ་དང་ལེགས་པ་ལ་འཇུག་པས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གཤེགས་པ་ཞེས་བསྟུར་ཡོད་ན་ད་ལྟ་ང་ཆོ་མགོ་བོ་འཛོམས་ནས་འགྲེལ་བཤད་དང་སྒྲོར་བ་མང་པོ་རྒྱག་མི་དགོས་པར་ཐད་ཀར་དོན་ཐོག་ཏུ་སླེབས་ཐུབ་པ་ཞེག་ཡོད་ཆོད་དུ་གདའ་བས། ཅིའི་ཕྱིར་ལེགས་པར་གཤེགས་པ་ཞེས་མ་བསྟུར་ཞེས་དོགས་འདི་ཞུའོ། །བདེ་བར་གཤེགས་ཀྱི་སྒྲོར་ཞིབ་པར་གཟེགས་འདོད་ན། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྟུངས་ཀྱི་གསུང་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་པའི་ཅ་ན་རྟེན་ཏའི་སྟོན་འཇུག་འགྲེལ་བ། ལུ་ལྟོན་རིན་པོ་ཆའི་སྟོན་འཇུག་གི་རྟེན་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་སྟོན་འཇུག་དར་རྟེན། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་སྤང་བའི་སྟོན་འཇུག་འགྲེལ་བ། ཐུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་སྟོན་འཇུག་འགྲེལ་བ་རྒྱལ་སྤྱོད་ཡོན་ཏན་བུམ་བཟང་སོགས་གཞུང་མང་དུ་བཞུགས་པ་དེ་དག་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །2 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤངས་རྟོགས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལའང་བདེ་གཤེགས་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤངས་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ། སྤངས་པ་བདེ་གཤེགས་དང་། (སྤངས་པ་བྱུང་བར་གསུམ་ལྟན་ནི། ལེགས་པར་སྤངས་པ། མི་རྟོག་པར་སྤངས་པ།

མ་ལུས་བར་སྤངས་པ་དང་གསུམ་མོ། དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ། རྟོགས་
པ་བདེ་གཤེགས་ཞེས་ཟེར་རོ། ། (རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ནི། དེ་ཉིད་མཁྱེན་པ། མཁྱེན་པ་བརྟན་པ། མ་
ལུས་བར་མཁྱེན་པ་དང་གསུམ་མོ།)

བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཆད། (འདུལ་བ) ཆོས་གོས་སྲིད་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་
བཅུ་དང་། ཞེད་དུ་མཐོ་བྱུག་དང་ལྡན་པ་ལ་ཟེར། དེ་ནི་ཆོས་གོས་སྲིད་དུ་ཁྱེད་པོ་ལྟ་དང་། ཞེད་
དུ་ཁྱེད་ཀྱི་ཆད་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་ལ། ཁྱེད་ཀྱི་དང་དོ་ཡོད་
བར་བཤད་པ་དེས་ཤེས་ཀྱས་སོ། །འདུལ་བ་རྣམས་བར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་བར་བཤད་པ་
༩ ཚུ་ ༡༩༡བལ་ས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་ལ་ནི་ཆད་དང་ལྡན་པའི་ཁྱེད་
དང་དོ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུང་རྣམས་འབྱེད་ ༩ ཉ་པ་ ༡༣༡༥བ༡ལ་ས། དེ་ལ་བདེ་
བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཆད་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྲིད་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་
བཅུ་ ཞེད་དུ་མཐོ་བྱུག་སྟེ། དེ་ལ་འདི་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཆད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཆད་ལས་ལྷག་པར་གྱུར་པའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་
པ་དགུ་བཅུའི་ཐ་མ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཆད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་པའི་ལྷང་
བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྡན་དག་སློང་གིས་རང་ལ་ལུས་བོང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ལུས་ཙམ་
མེད་པར་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཆད་དམ་དེ་བས་ལྷག་པའི་ཆོས་གོས་གསུམ་
ལས་གང་ཡང་རུང་བ་རང་རམ་བསྐྱོས་པས་བཟོ་བྱས་ཏེ་ཐེན་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷང་བ་དངོས་
གཞིའོ། །སློང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཆད་
དུ་ཆོས་གོས་བཟོ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་སྐྱེ་ལུས་
འཆོས་པ་དང་། རྟོན་དང་བྱ་བ་མང་བའོ། །འོན་པོ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཆད་
དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས། མཆོ་རྒྱལ་ལས། རྒྱེ་ཀ་ལས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་
ཆད་དུ་བྱེད་ན་ཞེས་པ་ནི་རང་གི་ཁྱེད་ཆད་ལས་སུམ་འགྱུར་དུ་བྱེད་པ་ལ་ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་

བའོ་ཞེས་སོ། དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་གོས་གཅིག་ལ་ནི་དགེ་སྤྲོད་ལུས་པོར་འབྲིང་
 བོའི་ཆོས་གོས་དགུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་
 ཆད་ཞིབ་པར་གོང་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཆད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
 བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱང་སོ། (དགེ་ལུགས) སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་
 ཆོས་ཉིད། (བཀའ་བརྒྱུད) དབྱིངས་དང་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལྟ་བུར་བདེན་
 བརྩམས་དང་བྲལ་ཞིང་ངོས་བརྩུང་དང་མཚན་མ་ལས་འདས་པའི་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་
 བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོར་བཞེད། ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་ཤེས་བྱ་མཛོད་
 འབྲེལ་གཉིས་ཀར་གསལ། (རྟོག་མ) ཡེ་ནས་འདུས་མ་བྱས་པའི་སོ་སོ་རང་གི་ཡེ་ཤེས་སྤྱོད་
 གསལ་སྤྱོད་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོར་བཞེད། (ས་སྤྱོད་པ) སེམས་
 ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འཛོག་

བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང། (འདུལ་བ) ལྷ་ཕྱེད་དང་དོའི་ཆད། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་
 ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༩ ལྟ་བུ་༥༧བཅུ་ལས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་ལ་ནི་ཆད་
 དང་ལྡན་པའི་ལྷ་ཕྱེད་དང་དོ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདེ་འབྱུང་། ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོའི་མིང་། སྤྱོད་བཤད་ནི། མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་གཟུགས་འཆང་བས་གཞན་
 གྱི་སེམས་ལ་དགའ་བདེ་འབྱུང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བཛོད། དེ་སྤྱོད་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད།
 བདེ་གཤེགས། བདེར་གཤེགས་ཡང་འཐད། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྐྱེད་ཆོག་ བདེ་བར་གཤེགས་
 པ་ལ་གཟིགས།

བདེ་གཤེགས་བཀའ་བླ་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) ལྷ་མའི་ངོ་སྤྱོད་ཐོབ་པར་གྱུར་པས་ནང་དུ་རང་གི་སེམས་ལ་
 དེས་ཤེས་སྤྱོད་ཀྱི་ལ་བའི་བཀའ་ལ་གུས་པ་དང་ལྡན་པས་ལེགས་པར་བརྟག་གཞིག་དབྱེད་
 པས་གདམས་དག་སྒྲོམ་པ་འདི་དང་མཐུན་ནམ་མི་མཐུན་བརྟགས་པས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་
 གདམས་དག་གང་དང་ཡང་མི་འགལ་བའི་ཉམས་ཐོབ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བས་གསུང་རབ་གདམས་
 པར་འཆར་བས་ལྷ་མ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བྲག་ཆེན་ཁྲིད་ཡིག་ངོས་དོན་རྒྱ་མཚར་གསལ།

བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན། མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་སྟེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སྤྱི་བཏུ་མས་
 བའི་ཆེ་མོང་ཁྱེད་མེད་སྐྱེད་བཞེངས་པ། བཟ་ཤིས་འབྱུང་བའི་མཆོད་རྟེན་རྒྱུ་པོ་བསྐྱེད་
 འདབ་མ་ཅན་གྱི་བད་ཟེམ་བཞེས་བདུན་བཅེགས་པ་བད་འདབ་ཀྱིས་སྤྱིས་པའི་མཆོད་རྟེན།
 བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། ཞེ་གནས་ཀྱི་མིང་། ཤིན་སྐྱེད་པ་གྱི་བདེ་བས་ཟིན་པས་ན་བདེ།
 སེམས་གསལ་ཆ་དང་ལྷན་པས་ན་གསལ། རྟོག་དཔྱོད་མི་བྱེད་པར་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་
 ཏུ་གནས་པས་ན་མི་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་གསུངས་པ་ལ་འཕྲི་སྟོན་
 ཟུང་ཟད་བཀྲིས་ཏེ་བཀོད། དེ་ལ་སྒྲོམ་མ་བཅོས་པ་དང་། འཛིན་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་མིང་གིས་
 བཏགས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས་གསུངས་སོ། ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པ་ཡིན་མི་
 དགོས་པ་ནི། འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལ་གསལ་བ་དང་མི་རྟོག་
 བའི་ཆ་ཆང་ཡང་བདེ་བ་མ་ཆང་ངོ།། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འཁྲལ་ནས། བདེ་
 གསལ་མི་རྟོག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་སམ་སྤམ་ན་དེ་ནི་ནོར་ཏེ། ལམ་
 རིམ་ཆུང་དུ་དེས་ན་བྲན་པ་མེད་པ་དང་། ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་ལ་སྒྲོས་མ་བཅོས་པ་
 དང་། འཛིན་མེད་དུ་མིང་བཏགས་པའི་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པ་ལ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་
 མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོམ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པས་ལེགས་པར་བྱེད་པ་ཤིན་
 ཏུ་གཤམ་ཆེ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདེན་གཉིས། 1 ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་བ་གཉིས། 2 བདེན་བ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་
པའི་ཆོག་ལེ་ལུང་བྱས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་མཛད། ཡེ་ཤེས་སྙེའི་འགྲུར།
བདེན་གཉིས་རང་འབྱེད། བདེན་བ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་འབྲེལ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་
སྙིང་པོས་མཛད། ཡེ་ཤེས་སྙེའི་འགྲུར།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཆོས་མཛད། ཡེ་ཤེས་སྡེ་དེ་འགྲུ།
བདེན་གཉིས་ཀྱི་བྱང་སེམས། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང། དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས།
བདེན་གཉིས་དང་ཁྱེ་ཀྱ། རྒྱལ་ཁབ་དང་མ་ཅིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བ།

བདེན་པ་བདད། བདེན་པ་བཤད་པ། བདེན་ཆོག་བཛོད་པ། བདེན་པའི་ཆོག་བཤད་པ། སྤྱོད་བཤད་ནི།
བདེན་པ་ནི་མི་སྤྱོད་པ་བདར་བ་ནི་བཤད་པའི་དོན་དུ་བཤད།

བདེན་པ་བཞི། སྤྱག་བསྐྱེད་བདེན་པ། གུན་འབྱུང་བདེན་པ། འགོག་པའི་བདེན་པ། ལམ་གྱི་བདེན་པ་
དང་བཞིའོ། །རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་བརྩམས་དང་རྒྱུ་ལས། སེམས་ཞི་བ་ནི་འགོག་བདེན་
ཡིན་ལ། དེ་བྱེད་པ་ནི་ལམ་བདེན་དང་། སེམས་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་བདེན་པ་
ཡིན་ལ། དེ་བྱེད་པའི་གཙོ་བོ་ནི་ཉོན་མོངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ལེགས་བཤད་ཆེན་མོ་
པར་སྤང་ངོ། །ཞེས་རྗེ་གྲུང་ཐང་པས་ཀྱང་བསྐྱེད་བཤད་མཛད་དོ། །ནད་ལྟ་བུའི་སྤྱག་བསྐྱེད་
བདེན་པ། ནད་ཀྱི་གཞི་ལྟ་བུ་གུན་འབྱུང་བདེན་པ། ནད་མེད་པ་ལྟ་བུ་འགོག་པའི་བདེན་པ།
སྤྱན་ལྟ་བུའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་སྤྱར་རོ། །ཡང་ན། ལྟ་ལོན་དང་། དབུལ་བ་དང་། ལྟ་ལོན་
སྤངས་བ་དང་། གཏེར་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་བདེན་པ་བཞིའོ། །ལྟ་ལོན་ལྟ་བུ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་
པ་སྟེ། ཉག་ཏུ་ཡིད་མི་བདེ་བའི་གདུང་བ་དང་ཐུན་པས་སོ། །དབུལ་བ་ལྟ་བུའི་གུན་འབྱུང་
བའི་བདེན་པ་སྟེ། དབུལ་བའི་རྒྱུ་ལྟ་ལོན་ཆགས་པ་དང་འདྲ་བར་གུན་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་སྤྱག་
བསྐྱེད་སྤྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟ་ལོན་སྤངས་པ་ལྟ་བུའི་འགོག་པའི་བདེན་པ་སྟེ། ལྟ་ལོན་སྤངས་
ན་ལྟ་ལོན་གྱི་མི་བདེ་བ་མེད་པ་བཞིན་དུ་སྤྱག་བསྐྱེད་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཏེར་ལྟ་བུ་
ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་སྟེ། གཏེར་ལྟ་ལོན་སྤྱོད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་བ་དང་འདྲ་བར་ལམ་ནི་འགོག་པ་
ཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྤྱོད་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱོད་གྲོས་མི་
ཐད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་༩ ཅེ ༡༡༣ ༣ ན་ལས་བཤད་དོ། །སྤྱོད་བཤད་
ནི། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་མེད་ལས། དོན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མི་ཉག་སོགས་སུ་
རྗེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་དུ་གནས་པས་བདེན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདེན་པར་གྲུབ་པ། སྤྱོད་ཉིད་ཉོན་པའི་སྤྱོད་དགག་བྱ་ལ་ཟེར། དེ་དང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ། ཡང་དག་
པར་གྲུབ་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ། གཤེས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
བདེན་བྱལ། 1 སྤྱིན་པའི་མིང་། (སྤྱིན་པོ་སྤྱིན་པོ་མི་མགོའི་མེད་པའི་ཙོད་པན་ཅན་པོ་ལངས་ལ་ཞོན་པའོ) 2 ལྟོ་བྱུ་གྱི་

མིང་། ལྷོ་རྒྱལ་ལ་བདེན་བྲལ་ཞེས་པ་ནི། བདེན་བྲལ་ནི་སྤྱིན་པོའི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་གང་དུ་
གནས་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་བདེན་བྲལ་ཞེས་བྱའོ།

བདེན་རྒྱལ་དང་བྲལ་བ། 1 བདེན་རྒྱལ་གང་ཡང་མིན་པ། 2 རང་བཞིན་གྱིས་རྒྱལ་བའི་བདེན་པ་ཡང་
མ་ཡིན། ཐ་སྙད་དུ་མེད་པའི་རྒྱལ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ཀམ་པ་རང་བྱུང་ཞབས་
གྱིས་ཀྱང་། ཐམས་ཅད་བདེན་མིན་རྒྱལ་མིན་ཏེ། །ཚུ་ཆེ་བཞིན་དུ་མཁས་རྣམས་འདོད། །ཐ་
མལ་ཤེས་པ་འདི་ཉིད་ལ། །ཆོས་དབྱིངས་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་པོ་ཐེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
བདེར་གཤེགས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་ བདེར་གཤེགས་ལ་ར་མཐའ་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་
ཡང་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། དག་ཡིག་དག་སྒྲོན་ཅ་བ་ལས། བདེར་གཤེགས་སོགས་ལ་གང་ཡང་
རུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་ལ་གཟིགས།

བདོ་བ། དག་ཏུ་སྦྱེས་པ། དར་བ། རྒྱས་པ། འཕེལ་བ། དཔེར་ན་སྤྱིགས་མ་ལྷ་བདོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མདང་། 1 མདང་དགོང་སྟེ། སྤྱིན་གྱི་མཆོད་མོ། 2 གཤིན་པོའི་འདས་མཆོད་མིང་། གནའ་པོའི་ལྷགས་
སྒོལ་ཞིག་ཡིན། འབྲེམ་ཁམས་ན་ཕྱོན་ཆེ་འབྲང་ཁ་བེར་རྒྱུང་བའི་མདང་གཏོང་སེར་སྦྱེབས་
སོགས་སྤྱིན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་འགའ་རེ་ན་ཡང་སྤྱང་། མདང་གི་མཆོད་པ་དེ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་
མི་ཤེས་ཀྱང་། རྟིང་མའི་ཆོ་ག་འགའ་རེ་ན་མདང་སྤྱང་བ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་ལ། མར་མེ་དང་།
ཁྲག་དང་གཏོར་མ་རྣམས་དེས་གྱིས་འབྲུལ་བར་འདུག་པས། སལ་ཆེར་དེ་འདྲ་ཞིག་མིན་ནམ་
སྟུམ། ཞེས་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་ཐེར་དཀར་པོ་༡༡ན་གསལ། 3 མི་ཤི་བའི་བེམ་པོ་སྟེག་པའི་
གནས་གྱི་མིང་། ཞེས་དག་ཡིག་གསར་བསྐྱིགས་སུ་གསལ། 4 མཐོང་འཛོག་ཆེ་བའམ། ཅེས་
ཐང་ཆེ་བའི་དོན། མདང་ཆེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་བ་ཐེར་དཀར་པོ་༡༡ལ་གཞི་བཅོལ།

མདང་སུམ། མདང་དགོང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ག་པ་ ༡༩༧ན་པ་ལས། ཤེས་ལྡན་དག་མདང་སུམ་
ངས་མི་ལམ་ངན་པ་ཞིག་མཐོང་གིས། གནས་འདི་ནས་འདིར་འདོད་པོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །
མདངས། 1 ཁ་དོག་དང་གཟེ་བ་ཐེར། དཔེར་ན་བཞིན་གྱི་མདངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྤྱིང་པོའམ་བརྒྱད།
དཔེར་ན་སའི་སྤྱིང་པོ་ལེན་པའམ་ཐ་བར་བྱེད་པ་ལ་སའི་མདངས་འཕྲོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ལྷ་

སྒོག་ཆེ་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་སྒྲིའི་མེད། ལུང་ཐུན་ཆོག་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཤད་ལས། མདངས་
ཞེས་བྲ་བ་ནི། སྤྱིང་གི་ཕྱོགས་ན་གནས་པ་སྒོག་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་རྩལ་གྱི་བྲེ་བྲག་ཡིན་
ལ། དེ་འཕྲོག་པ་ནི་གནས་ནས་བསྐྱོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྐྱོད་པ་ནི་སྤྱི་བོ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་
བར་མི་འགྲུང་རོ། །ཞེས་གསུངས།

མདངས་འཕྲོག་པ། 1 སྤྱི་སྒོག་འཕྲོག་པ། ལུང་ཐུན་ཆོག་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཤད་ལ་གཞི་བྲས། མདངས་ཞེས་
པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 2 སྤྱིང་བོ་འཕམ་བཅུད་ལེན་པའཕམ་ཟ་བར་བྱེད་པ། ལུང་ཐུན་ཆོག་གསུམ་གྱི་
འགྲེལ་པ་ལས། སའི་མདངས་འཕྲོག་པ་ནི་སྤྱིང་བོ་ལེན་པའཕམ་ཟ་བར་བྱེད་པ་ནོལ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མདའ་རྒྱས། (གསོ་རིག) དམར་རུ་མགོ་ནག་ཟེར། རྣམ་འབྲུ་ལས་ཅུང་ཆེ་བའི་ལུས་དམར་ལ་མགོ་ཅུང་
ཟད་ནག་པ་ཞིག་དབྱེན་སྐྱད་དུ་*Abrus precatorious* L.ཟེར།

མདའ་ལྷ། (དགེ་ལུགས) གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོ་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ལྷག་གི་མདའ་
ལྷ་ནི། དེགས་བྱེད་ཀྱི་མདའ། རྩོངས་བྱེད་ཀྱི་མདའ། ཀྱུན་ཏུ་རྩོངས་བྱེད་ཀྱི་མདའ། བརྒྱལ་
བྱེད་ཀྱི་མདའ། སེམས་མེད་པར་བྱེད་པའི་མདའ་སྟེ་ལྷོ། །དེགས་པར་བྱེད་པའི་མདའ་ནི།
འདོད་ཆགས་རྒྱས་ཤིང་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའོ། །རྩོངས་བྱེད་ཀྱི་མདའ་ནི། འདོད་པའི་དགའ་
བས་སྤྱོད་ནས་རྩོངས་པར་བྱེད་པའོ། །ཀྱུན་ཏུ་རྩོངས་པར་བྱེད་པའི་མདའ་ནི། ཆགས་པའི་
དབང་གིས་བྲན་པ་མེད་པར་བྱེད་པའོ། །བརྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་མདའ་ནི། ལུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་ཉམས་
བས་ཤིང་བཞེན་ས་ལ་ལྟར་བར་བྱེད་པའོ། །སེམས་མེད་པར་བྱེད་པའི་མདའ་ནི། མི་གཡོ་
བས་རོ་བཞེན་དུ་བྱེད་པའོ། །རྩེའི་འགྲེལ་པ་བཞེན་སྤྱོད་ལ་གཞི་བྲས་ཏེ་བཀོད། སྤྱི་བཤད་ནི།
དེ་དག་གི་བྱེད་པ་སེམས་ལ་ཞུགས་པ་ལ་མདའ་ཞེས་ཟ་སྟངས་བཅགས་སོ། ། (རྩོང་མ) འདོད་
ལྷ་བདུད་སྟེག་ཅན་རྒྱུང་མ་བསྐྱེད་ཐེངས་བཅས་པའི་སྤྱི་བོ་ན་མེ་ཏོག་གི་མདའ་ལྷ་ཡོད་
པ་འདི་ལྷ་སྟེ། དེགས་པར་བྱེད་པ་དང་། རྩོངས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཀྱུན་ཏུ་རྩོངས་པར་བྱེད་
པ་དང་། བརྒྱལ་བར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་པར་བྱེད་པ་སྟེ་ལྷོ། །ཀྱུན་མཁུན་འཛིགས་མེད་

སྒྲིང་པའི་ཡོན་ཏན་མཛོད་འགྲེལ་ན་གསལ།

མདའ་བོ་ཆེ། (འདུལ་བ) ཁད་འབོ་ཆེན་མོ་གསལ་གཉིས་ནས་ལྷགས་ཀྱི་མདེའུ་ཆད་ཆེན་པོ་ཅན་དབྱས་ལག་པས་གཟུང་དུ་རུང་བ་མཆོན་ཆའི་ཁྱད་པར་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཕངས་པ་ལས་བརྒལ་བ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ཁདེའུ་ཅན་ཐུང་ལ་ཡུ་བ་སྟོན་པའོ། །ཞེས་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ཚུ་བ་ ༡༩༥༥ལས་གསུངས་སོ། །

མདའ་ཡབ། བརྒྱ་འདབ་བྱེད་པ་བསྐྱར་བ་ལྟ་བུ་བསྒྲིགས་པ་བུ་ཤུའི་དོད་དེ། རྒྱའི་མཁར་ལ་དེའི་འཁྲིས་སུ་ཡིབ་ནས་མཆོན་འཕེན་པས་མདའ་ཡབ་ཟེར། བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་ཆུ་མཆོ་༩༥བཟུངས། མདའ་ཡབ་ཀྱི་དབྱིབས་ནི་བརྒྱ་འདབ་མ་བྱེད་པའི་དབྱིབས་ཅན་དུ་སྒྲེང་བར་གསུངས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས།

མདུན་པ་བོར་བ། མདུན་པ་བརྒྱབ་པ། བྲག་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་རྣམས་སྟ། སྤུལ་ལ་མདུན་པ་བོར་བ་ལྟར་ཤར་གྲོལ་དུས་མཉམ་པར་ངས་པས་ལྷན་གྲུབ་རང་གོལ་དུ་ངོ་འཛོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མདུན་དུ་བདར། མདུན་དུ་འགྲོ་བའམ་བསྐྱོད་པའི་དོན་ལ་འཇུག ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། མདུན་དུ་བདར་བ་ནི་མདོན་དུ་གཤེགས་པའོ། །ཞེས་དང་། བམ་ཟེའི་ཁྲེའུའི་ཆོགས་ཀྱིས་མདུན་དུ་བདར་ནས་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ཐོན་དུ་འགྲོ་བས་མཆོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མི་ཆེན་ལ་བཀུར་སྟེ་བྲ་བའི་ཆེད་དེའི་མདུན་ནས་ཐོན་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་ལུང་ཐུན་ཆོགས་ལས་གསུངས། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་སྟོང་ལམ་རིམ་གྱི་བརྟེན་པ་ལས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་སྐབས་གསུམ་མ་ལས། བ་ལང་ཁྲུ་ཡི་ཐོག་མར་ཁྲུ་མཆོག་བཞིན། དྲག་བཅོམ་འཁོར་གྱི་ཆོགས་ཀྱིས་ (ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་དེ་དག་གི) མདུན་དུ་བདར། ། (བ་སྟེ་བསྐྱོད་དོ) ཞེས་འགྲུ་འགྲེལ་བྲ་དགོས་སོ། །ཁོང་གི་ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་པ་དེ་བ་ལང་ཁྲུ་ཡི་ཞེས་སོགས་དང་དཔེ་དོན་སྦྲར་ནས་ཆོག་འགྲེལ་བྱེད་སྐབས་དཀའ་ཅམ་ཡོད་ཀྱང་གསལ་བར་བཤད་ཡོད་

དོ། །དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེ་བ་དང་པོ་༣༥༥ལས་ཀྱང་། ས་མདོག་དམར་པོ་ཡོད་པའི་ལམ་
 གྲོང་སྤྱབས་རིང་བརྒྱད། གཡམས་གཡོན་དུ་ཕྱར་དར་འཛིན་མི་དང་དབྱུས་སུ་རོལ་མོ་སྤྲུ་ཆོགས་
 རོགས་པའི་རྒྱ་མི་ཉ་ཞོན་གྱི་མདུན་བདར་ཏེ་གྲོང་ལང་མཁར་གྱི་ཉེ་འདབས་སུ་སྐར་པག་ ཅེས་
 གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 2 མདུན་དུ་འཁོད་པ་དང་གཡམ་སྤྱིག་པའི་དོན། དག་སྤོན་འབྲེལ་པར་མདུན་
 ཕྱོགས་ཉིད་དུ་གཡམ་སྤྱིག་པའི་དོན་ལ་བཤད། ཡལ་སྤས་མཛུལ་བའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་
 པོ་ཡུལ་འཁོར་སྤང་ཡང་བྱི་བ་ཕྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་མདུན་
 དུ་བདར་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱི་སྤྱན་སྲར་འདུག་པར་གྱུར་ཏེ། ཞེས་དང་། འདུལ་བ་ལུང་
 གཞི་༡ ག་པ་ ༡ལས། དེ་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འོད་སྤང་ཕྱོད་བཟའ་
 འག་ཐབས་མནའས་ནས་སྤང་བཟེད་དང་ཆོས་གོས་བསྐྱམས་ཏེ། དག་སྤོང་གི་ཆོགས་ཀྱིས་
 ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཅིང་། དག་སྤོང་གི་དག་འདུན་གྱིས་མདུན་དུ་བདར་ཏེ། རྒྱལ་པོ་ཀྱ་གའི་
 བཀའ་ས་གང་ན་བ་དེར་གཤེགས་ཏེ་ཕྱོན་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 3 མདུན་བདར་ནི་
 དབང་དུ་བྱ་བ། ཞེས་སྒྲོང་རྩོལ་སྒྲ་མ་གསུང་།

མདུན་ན་འདོན། <ཕྱོད་ཉི་ཉ> 1 རྒྱལ་པོའི་མདུན་དུ་སྐར་བཅོས་དང་རིག་བྱེད་སོགས་འདོན་པའི་བྲམ་
 ཟེའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྒྲ་མ་ལ་ཟེར། ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས། མདུན་ན་འདོན་
 པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་བྱ་བ་ལ། རྒྱལ་པོའི་སྒྲ་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2
 དེང་སང་མང་པོས་འདི་སྒྲོན་པོའི་མིང་དུ་བཤད། ཆོག་མཛོད་ཆེན་མང་པོར་སྒྲོན་པོའི་མིང་
 དུ་བཤད་ཀྱང་། མཁས་དབང་དག་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། མདུན་ན་འདོན་ནི་ཕྱོད་ཉི་ཉ་
 བྱ་བའི་རྒྱ་སྐད་བསྐྱར་བ་སྟེ། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོའི་ལས་ཆན་ཅམ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་
 པོའི་མདུན་དུ་སྐར་བཅོས་དང་རིག་བྱེད་སོགས་འདོན་པའི་བྲམ་ཟེ་སྒྲ་མཆོད་རེ་ཡོད་པ་དེའི་
 མིང་ཡིན་མོད། ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་དེ་བཀའ་སྒྲོན་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་མིང་དུ་འབྲེལ་ནས་སྤྱང་།
 དེས་ན་སྤོན་དུས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱོད་བྱ་བ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་མདུན་ན་འདོན་གྱི་ཆོད་ཅམ་
 ཡིན། ཞེས་གསུངས། 3 ནང་འཁོར་རམ་གསོལ་དཔོན། ཞེས་བསྐྱར་དར་སྤྱང་མས་པ་གསུང་།

གྱི་ཡུལ་སྐད་ལའང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། མདུག་སྐྱ་ཏུ་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་གྱི་བྱང་མེད་གཉེན་སྒྲིག་
 ཟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ལ་འདོགས་རྒྱུ་འི་གསེར་དབུལ་སོགས་ཀྱིས་སྤྱི་ལ་པའི་སྤང་སྤྱད་ནག་པོ་
 ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ་བཞིན་ལོ། །མདུག་སྐྱ་ཏུ་ཞེས་པ་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་བཟ་ཤིས་པའི་སྤང་
 སྤྱད་ཟེར། དེ་ཡང་མདུག་ནི་དགེ་བ་དང་བཟ་ཤིས་པ་དང་ལེགས་པ་བཅས་ལ་འཇུག་ལ། སྐྱ་
 ཏུ་ནི་སྤྱད་པའམ་སྤང་སྤྱད་དང་། མདོ་བཅས་ལ་འཇུག་གོ། མདོའི་སྤང་དོད་སྐྱ་ཏུ་དང་། སྤྱད་
 ཀྱི་སྤང་དོད་ཉརྒྱ་གཉིས་ཀ་སྤྱད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་སྐྱམ་ཡང་དབྱེད། 2 སྤྱགས་དང་མ་
 འབྲེལ་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཀའ་ལ། དེའི་སྤྱགས་བམ་གྱི་མིང་། 3 བཀའི་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་
 བསྟན་བཅས་ལ་འཇུག དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་མདོ་ཀུན་ལས་བརྒྱུས་
 པ་དང་། སྤྱིགས་སྤང་གིས་མཛད་པའི་ཆོད་མ་མདོ་དང་། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་འདུལ་
 པ་མདོ་ཅ་བ་ལྟ་བུ། 4 བསྟན་བཅས་སམ་གཞུང་སྤྱི་ལའང་འཇུག སྤྱ་མདོ་ལྟ་བུ། 5 གསུང་
 རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མདོ་སྤྱེ་དང་། སྤྱེ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་མདོ་སྤྱེ། 6 མང་བོ་
 གཅིག་ཏུ་འདུས་པའམ་འཛོགས་པ། དཔེར་ན་ལམ་གྱི་གསུམ་མདོ་དང་བཞི་མདོ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། 7 ཁང་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱི་འམ་མདའ། དཔེར་ན་ཁང་པ་མདོ་སྤྱག་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 མདོ་ཀུན་ལས་བརྒྱུས་པ། ཟབ་མོའི་དོན་ལུང་གིས་སྐྱབ་པའི་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་གཞུང་།
 མདོ་ཁམས་སྤང་བྱུག་མདོ་ཁམས་སྤང་བྱུག་ནི། ཟབ་མོ་སྤང་། ཆོ་བ་སྤང་། སྤང་ཁམས་སྤང་། སྤྱོ་འཕོར་
 སྤང་། དམར་ཇ་སྤང་། མི་ཉག་རབ་སྤང་དང་བྱུག་ལ་བྱེད། ཅེས་མདོ་སྤང་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ།
 མདོ་མཁར་ཞབས་བྱང་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ། ཏུ་ལའི་སྤྱེ་མ་བདུན་པ་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་འགན་ཁུར་བཞེས་
 སྤྱབས། ཞབས་ཁུའི་གསུ་སྐྱ་བཀའ་འཛོན་བཞི་བསྐྱོག་ཞག་མཛད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན།
 གཞོན་ཏུ་སྤྱེ་མེད་ཅེས་པའི་སྤྱན་དག་སྤྱད་གསུམ་ཅན་དེ་དང་། མི་དབང་རྟོགས་བཞུང་མཛད་
 མཁན་ཡང་ཁོང་ཡིན། མི་ཏུའི་འབྲེལ་ཆེན་ཆོས་པར་སྐྱལ་བ་པོ་ཡང་མཁས་མཆོག་འདི་ཉིད་
 ཡིན། འདིའི་སྤྱོར་བྱང་ཅམ་ཞིག་རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པའི་རྣམ་ཐར་བྱང་དཀར་ཆོག་མཛོད་
 སོགས་སུ་འཁོད་པར་གཟིགས།

མདོ་རྒྱལ་སྤྱི་བའི་འགྲེལ་པ་བཅུ་གཉིས། རྒྱ་འགྲེལ་ཉེར་གཅིག་གི་ནང་ཚན། མདོ་རྒྱལ་སྤྱི་བའི་
 འགྲེལ་པ་བཅུ་གཉིས་ནི། ཉི་ཁྱི་དང་སྤྱི་བའ་བཞི། བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་སྤྱི་བའ་གསུམ། མདོ་
 སྤྱད་པ་དང་སྤྱི་བའ་གསུམ། འབྲུམ་རྒྱུད་པ་དང་སྤྱི་བའ་གཅིག་ལུས་གསུམ་ག་དང་སྤྱི་བའ་
 གཅིག་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ཉི་ཁྱི་དང་སྤྱི་བའ་བཞི་ནི། འཕགས་པ་ཕྱོལ་སྤྱེས་མཛད་
 པའི་ཉི་ཁྱི་སྤྱད་བཞ། བཅུན་པ་ཕྱོལ་སྤྱེས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྱི་རྣམ་འགྲེལ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་
 བོས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྱི་ལེ་བྱ་བརྒྱད་མ། འཕྱེ་པས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྱི་དག་ལྟ་ཏེ་བཞེདོ། །གཉིས་
 པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་སྤྱི་བའ་གསུམ་ནི། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་བོས་མཛད་པའི་བརྒྱད་
 སྟོང་འགྲེལ་ཆེ། འཕྱེ་པས་མཛད་པའི་སྟོང་པོ་མཆོག་ ཨ་བྱ་ཀ་རས་མཛད་པའི་གནད་ཀྱི་སྟོང་
 འོད་དེ་གསུམ་སོ། །གསུམ་པ་མདོ་སྤྱད་པ་དང་སྤྱི་བའ་གསུམ་ནི། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་
 བོས་མཛད་པའི་སྤྱད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་རྟོགས་སྟེ། སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་
 པའི་སྤྱད་པའི་དཀའ་འགྲེལ། ཁ་ཆེ་རྩྭ་ཤྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་མཛོད་ཀྱི་ལྟ་
 མིག་སྟེ་གསུམ་སོ། །བཞི་པ་འབྲུམ་རྒྱུད་པ་དང་སྤྱི་བའ་གཅིག་ནི། ཁ་ཆེ་རྩྭ་ཤྱིས་མཛད་པར་
 གྲགས་པའི་སྟོང་ཐོག་བརྒྱ་པའི་བཤད་པ་དེའོ། །ལྷ་པ་ལུས་གསུམ་ག་དང་སྤྱི་བའ་གཅིག་ནི།
 རོ་བོ་སྤྱི་ཉིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ལུས་གསུམ་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་ས་མཐུན་པར་བསྟན་པ་དེ་
 དེ་ཡིན་ནོ། །

མདོ་རྒྱལ་སྤྱི་བའི་འགྲེལ་པ་དགུ། རྒྱ་འགྲེལ་ཉེར་གཅིག་གི་ནང་ཚན། མདོ་རྒྱལ་སྤྱི་བའི་
 འགྲེལ་པ་དགུ་ནི། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་བོས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ཆོས་
 ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་འདད་ཆོག་གསལ། གསེར་སྒྲིང་པས་མཛད་པའི་
 འགྲེལ་པ་འདད་རྟོགས་དཀའ་བཞ། ཤེར་འབྲུང་སྟོ་ཕྱོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟུས་དོན། ཁ་ཆེ་
 གཞོན་ཏུ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་བསྟུས་དོན། རོ་བོས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་བསྟུས་དོན།
 དེན་ཆེན་གྲགས་པས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་གྲགས་ཆེ། བུ་རྩྭ་ཤྱིས་མཛད་པའི་ཤེས་རབ་སྟོན་
 མེད་ཐེང་བཞ། ཨ་བྱ་ཀ་རས་མཛད་པའི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱལ་ཏེ་དགུའོ། །

མདོ་སྐྱད་པ། (པར་ཕྱིན) བེན་ཏུ་བསྐྱས་པའི་ཤིང་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྐྱེའམ་ཡུམ་གྱི་མདོ་བམ་པོ་སྐྱད་དང་།
གཉིས་པ་ཞིག་སྟེ། སྐྱད་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་། མདོ་འདི་ཡུམ་སྐྱས་བརྒྱ་བདུན་གྱི་
ནང་གསེས་གྱི་མདོ་སྐྱད་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་དང་དོན་གཅིག་གོ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱད་པ་
ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་ཉིད་ལས་ཀྱང་། མིང་ནི་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེན་སྐྱད་པ་བྱང་ཆུབ་ལས། ཞེས་
གསུངས། མཆན་དངོས་ནི་བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྐྱད་པ་
ཆོག་སུ་བཅད་པ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ལྷ་ཅན་མ་རྩྭ་མ་ར་མི་རྩ་སུ་ཡ་གྲ་ལྷ་ཞེས་བྱའོ། །རྗེའི་
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྟེན་ཡང་བསྐྱར་པའི་གཙོ་བོའི་སྐྱར་བ་གནས་ཅན་ཞིག་མེད་ཐབས་
མེད་སྟེགས་བམ་ཡང་སྐྱད་པ་ཡན་ཆད་ཤིང་ཕྱིན་ལ་བྱ་གསུང་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྐྱད་
པ་དེའོ། །སྐྱར་བཤད་ནི། འདིས་ཡུམ་འབུམ་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་བསྐྱས་ཏེ་བསྐྱན་པས་
ན་སྐྱད་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། སྐྱད་པའི་དཀའ་འབྱེལ་རྟོགས་སླ་ལས། ཡུམ་སྐྱག་བརྒྱ་པའི་དོན་
ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་བསྐྱས་པའི་དགོས་པ་ནི་ཞེས་གསུངས་སོ། །སྟེ་དགེ་བཀའ་འགྲུར་ཤིང་ཕྱིན་

ཤེས་ཆོགས་༩ ཀ ༡ ཤེས་པའི་དབྱ་ན་བཞུགས་ཤིང་དེ་ལ་ཤོག་ལྟེ་བ་བཅུ་དགུ་༧ ཡོད་དོ། །
 མདོ་ལྟེ་ <སྟེ་> ༡ མདོ་ལྟེ་ལྟོད། མདོ་ལྟེ་རྒྱ་ལས། གནས་རྣམས་དང་ནི་མཆོན་ཉིད་དང་། ཆོས་
 དོན་སྒྲོས་ཕྱིར་མདོ་ཡིན་ནོ། ཤེས་གསུངས་པ་ལྟར། མདོའི་སྒྲ་ལ་སྟེ་ཤེས་པ། མགོ་
 སྒྲོས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་གནས་སྒྲོས་པ་དང་། སའི་མཆོན་ཉིད་
 བེ། སྒྲ་པོའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་མཆོན་ཉིད་སྒྲོས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་སྒྲོས་པ་དང་དོན་སྒྲོས་པས་
 མདོ་དེ་འདྲའི་ཆོགས་སྟེ་གྲུར་པས་ལྟེ་དོ། ཤེས་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་༤༠ལས་བཤད་པ་ལྟར་
 རོ། སྒྲ་བཤད་ནི། མགོ་སྒྲོས་པ་འཕམ་མདོར་བསྟུན་ཏེ་སྟོན་པས་ན་མདོ། ཆོགས་སྟེ་གྲུར་པས་
 བ་ལྟེ་དོ། བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལ་གཞི་བྱས། མཁས་པ་མང་པོས་མདོ་དང་མདོ་ལྟེ་གཉིས་ལ་
 སྐད་དོད་ལོགས་སྟེ་མེད་པར་གསུངས། ༢ མདོ་དང་དོན་གཅིག་ ༣ གསུང་རབ་ཡན་ལག་
 བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་མདོ་ལྟེ་ནི། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སྟེ་དབྱེ་བ་ནི་གདུལ་བྱ་
 མདོར་བསྟུན་པ་ལ་དགའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བཞག་སྒྲ་བ་དང་། བཟུང་སྒྲ་བས་ཆོས་ལ་
 གྲུས་པས་ཆོགས་རྫོགས་པ་དང་། ལྷུང་བྱ་ཆོས་ཉིད་རྫོགས་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་
 ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་དང་། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་རེག་པར་གནས་པ་དང་། འབེལ་
 གཏམ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་དགོས་པ་བཅུ་ལྟེ་ཕྱིར་གདུལ་བྱའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྟོད་པ་ལ་
 བརྩམས་ནས་མདོར་བསྟུན་པའི་རྒྱལ་གྱིས་ཕྱང་པོ་དང་ཁབ་པས་དང་སྒྲེ་མཆོད་དང་རྟེན་འབྲེལ་
 དང་ཟས་དང་བདེན་པ་དང་ཐེག་པ་གསུམ་དང་མི་སྟུག་པ་དང་དབྱུགས་འབྱུང་རྩལ་དང་བསྐྱབ་
 པ་གསུམ་དང་ཤེས་ནས་དད་པ་དང་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་རྩ་རྩ་བདུན་ལ་སོགས་
 པ་རྒྱུང་པས་གསུངས་པ་མདོའི་ལྟེ་དང་། ཤེས་མཆིམས་མཛོད་ལས་གསུངས་སོ། །

མདོ་ལྟེ་བསྐྱེལ་བཟང་། མདོ་ལྟེ་༩ ཀ ༡ ཤེས་པའི་ནང་བཞུགས།

མདོ་ལྟེ་དགོངས་འབྲེལ། མདོ་ལྟེ་༩ ཅ ༡ ཤེས་པའི་ནང་བཞུགས།

མདོ་ལྟེ་འཇུག་པ་ཉེར་གཞག་རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ལྷུང་སྐད་རྩམ་སྟོན་བསྟན། བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་དམ་
 པའི་ཆོས་འཇུག་པ་ཉེར་བར་གཞག་པ། མདོ་ལྟེ་འདི་ལོ་རྩ་བས་ཐེག་ཆེན་དུ་མཛད་ཀྱང་དཀར་

ཆག་ཆེན་པོ་དག་ལས་ཐེག་པ་རྒྱུ་དུའི་གས་སུ་བཞག་པར་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་། ལུ་
 སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་འདི་ཐེག་དཔན་གྱི་མདོ་སྒྲེའི་ཁོངས་སུ་བཞག་འདི་ལ་བས་སོ་བརྒྱ་ཉི་ལུ་
 ཡོད་པར་གྲགས། སྒྲེ་དགེ་སྤར་མའི་བཀའ་འཁྱུར་མདོ་སྒྲེ་༩ ལ་བ་ ༡༥ གྲག་གྲངས་ ༤༥༡་ཉ་
 དབུ་བཅུགས། དེ་འཛོམས་རྣམས་མདོ་སྒྲེ་༩ ར་ ༡༩ ལ་ ༡༩ ལ་ ༡༩ བཅས་ཀྱི་ནང་བཞགས།
 མདོ་སྒྲེ་ལ། (བར་ཅིན) རང་རིག་དང་བྱི་དོན་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་པའི་ཐེག་དཔན་གྱི་བྱུབ་མཐའ་སྤྲེ་བའི་
 གང་ཐག་དེ། མདོ་སྒྲེ་པའི་མཚན་ཉིད། མདོ་སྒྲེ་པ་དང་དཔེ་སྟོན་པ་དོན་གཅིག་དེ་ལ་དབྱེ་ན།
 ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྒྲེ་པ་དང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྒྲེ་པ་གཉིས་ཡོད། དང་
 བོ་ནི། མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྒྲེ་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཆོད་མ་སྒྲེ་བདུན་གྱི་
 རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྒྲེ་པ་ལྟ་བུའོ། །སྤྲེ་བཤད་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
 ཉས་བྱུབ་མཐའ་སྤྲེ་བས་ན་མདོ་སྒྲེ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དཔའི་སྟོན་པ་བསྟན་པར་འདོད་
 བས་ན་དཔེ་སྟོན་པ་ཞེས་ཀྱང་བཟོད་དོ། །

མདོ་སྒྲེ་པལ་པོ་ཆེ། སངས་རྒྱས་པལ་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་པའི་ཐད་
 དུ་གཟིགས།

མདོ་སྒྲེ་སྟོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་ལ། དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་སྒྲིམ་ནི་རྒྱལ་ཤར་བ་
 བསགས་པའི་བྱི་རིལ་གྱི་དོན་དུ་བཞེད་པས་ན་སྟོད་དུ་མདོ་སྒྲེ་པ་དང་མཐུན་པ་དང་དམིགས་
 སྒྲིམ་བཞེད་པས་དེ་ལྟར་བཏགས་སོ། །སྤྲོད་ཡང་དེས་ཤེས་སོ།

མདོ་སྒྲེ་མཛོངས་སྒྲུབ། མདོ་མཛོངས་སྒྲུབ་ལ་གཟིགས།

མདོ་སྒྲེ་འཛིན་ལ། མདོ་སྒྲེའི་ཆོག་དོན་སྒྲོ་ལས་ཐོན་པའི་དགེ་སྦྱོར་མཁས་པ་རྣམས་ལ་མདོ་སྒྲེ་འཛིན་
 པ་ཐེར། དེས་འདུལ་བ་དང་མ་མོ་འཛིན་པ་ལའང་རིགས་འགྲེལ། །འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་
 མོ་འཛིན་པ་སོ་སོའི་ཐད་དུ་གཟིགས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། མདོ་སྒྲེ་འཛིན་པ་
 དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྒྲེ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱུད་བཅི་
 བཟོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། མདོ་སྒྲེ་འཛིན་པ་ནི་གཞུང་

གི་སྒྲོ་དང་དོན་གྱི་སྒྲོ་ལས་གཞན་གྱི་སྒྲོ་ནས་མདོ་སྒྲེ་མ་ལུས་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། །མདོ་
 སྒྲེ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་དོན་གྱི་སྒྲོ་དང་ཆིག་གི་སྒྲོ་ནས་འཛིན་པའོ། །དོན་དུ་
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེད་དུའོ། །ཞེས་གསུངས། མདོ་སྒྲེ་འཛིན་པ་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་ཀྱང་འཛིན་
 ཏུ་བཀྱར་བའི་གནས་སུ་གསུངས་ཏེ། སྒྲོ་བ་དཔོན་ཡོན་ཏན་གྱི་འོད་གྱི་མདོ་རྩ་བ་ལས། མདོ་
 སྒྲེ་འཛིན་པ་འོང་བ་གདུགས་དང་རྒྱལ་མཆན་དང་བ་དན་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་བསྐྱེད་པར་
 བྱའོ། །འདུལ་བ་དང་མ་མོ་ཡང་འོ། །དཔག་ཆད་བྱེད་དང་གསུམ་དུའོ། །མ་རྩས་ན་རྒྱང་གྲགས་
 ལྡར་དོ། །གསུམ་མཐ་དཔག་ཆད་བྱེད་དམ་རྒྱང་གྲགས་སམ་རྒྱང་གྲགས་བྱེད་དམ་ཁྲུམས་
 སུ་ཡང་རུང་དོ། །དག་གི་བཤེས་པ་འཛིན་གིས་བསྐྱེད་ནས་ལྷུང་བཟེད་དང་ཆོས་གོས་སྒྲང་
 བར་བྱའོ། །ཁྱེས་བྱའོ། །སྒྲོ་བ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རང་འབྲེལ་རང་
 གི་རྣམ་བཤད་ལས། མདོ་སྒྲེ་འཛིན་པ་འོང་བ་ན་གདུགས་དག་རྒྱལ་མཆན་དང་བདན་ལ་
 སོགས་པ་དག་གིས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། མདོ་སྒྲེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་
 པ། མ་མོ་འཛིན་པ་སོགས་གང་ཟག་བྱེད་པར་ཅན་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་ཀྱང་དམིགས་
 བསལ་མང་པོ་བྱུལ་ཡོད། དཔེར་ན་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་ལྟ་བུར་སྒྲོ་མགུ་དབྱེད་གསུམ་
 མི་དགོས་པར། དགེ་སྒྲོང་གང་ཟག་གི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས། དགེ་འདུན་ལྷག་
 མའི་ལྷུང་བ་འདག་པར་གསུངས་ཏེ། སྒྲོ་བ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་ལས།
 མདོ་སྒྲེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་དང་། འཤེས་པས་མི་གཅིག་གི་
 མདུན་དུ་བཤགས་པས་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལས་ལྡར་དོ། །བསམ་པས་ལྷུང་བ་ལས་ལྡར་གི་
 ཆད་པའི་ལས་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཡོན་ཏན་གྱི་འོད་གྱི་
 འདུལ་བ་མདོ་རྩའི་རང་འབྲེལ་༩ རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། རོ་ཆ་དང་ལྷན་པ་དང་། མདོ་སྒྲེ་
 འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་དང་། འཤེས་པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་
 བཤགས་པས། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལས་འདག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདིས་སྒྲོ་བར་བྱ་བ་དང་མགུ་
 བར་བྱ་བ་དག་ལ་རྩོམ་པ་མི་དགོས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེར་

མ་ཟད་གལ་ཏེ་མདོ་སྨོད་འཛིན་པ་དེ་དག་ལ་སྒྲོ་མགུ་དབྱེད་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཆད་ལས་དང་
ནན་ཏུར་གྱི་ལས་བྱེད་ན་དབྱེད་གྱི་སྒྲོ་མ་པོར་ཡང་གསུངས་ཏེ། མདོ་རྩ་བ་ལས། ཤེས་པ་དང་
བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་དང་མདོ་སྨོད་དང་འདུལ་བ་དང་མ་མོ་འཛིན་པ་དང་ཐོས་པ་དང་སྤྱོད་པ་
དང་འཁོར་མང་བ་དག་ལ་ནི་སྒྲོ་མ་བཤོ། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་། སྒྲོ་བ་དཔོན་ཡོན་ཏན་
འོད་ཀྱི་མདོ་རྩ་བའི་རང་འབྲེལ་རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས་ཀྱང་། བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་དང་། མདོ་
སྨོད་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་ཐོས་པ་མང་བ་དང་། སྤྱོད་པ་མང་
བ་དང་། འཁོར་མང་བ་ཆོས་ཀྱི་གནས་ནས་འབྱེད་ན་དབྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་བས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པས་པའི་ཉེས་
པ་སྒྲོ་མ་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མདོ་སྨོད་འཛིན་པའི་མཆོད་གཞི་ནི། སྒྲོ་བ་དཔོན་
ཡོན་ཏན་འོད་ལྷ་བྱ་དང་། སྒྲོ་བ་དཔོན་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་ལྷ་བྱའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་
ཆེར་འབྲེལ་བ་མདོ་སྨོད་འཛིན་པ་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཉེ་བར་སྦྱར་བ་ལས་གསོ་
སྦྱོར་གི་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་རྫོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མདོ་སྨོད་ཐ་མ་ཏོག་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་རྒྱ་གར་སྐད་དུ།
ལྷ་རྒྱུ་ཀ་རྩྭ་བ་ཡུ་རྩ་མ་མ་ལྷ་ལྷ་ན་སྤྱུ་ཤ། བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཐ་མ་ཏོག་བཀོད་པ་
ཞེས་བྲ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། མདོ་སྨོད་ ༩ ར་བ་ ༡༥༠༠ན་ནན་བཞུགས། འདི་ལ་ཤོག་
གངས་ ༧༧ ཅན་ཡོད། འདིའི་ཤོག་གངས་ ༥༣ ཅན་མ་ཉིད་པན་ཡོན་གསུངས་ཡོད། མདོ་སྨོད་
འདི་སྤྱི་ཐོས་ནའང་མཆོམས་མེད་པ་ལྷའི་ལས་ཀྱང་འདག་པར་ ༥༧ ཅན་གསུངས་སོ། །ཤོ་
གང་ཡུམ་བྲ་སྒྲ་མཁར་གྱི་སྒྲིང་དུ་ནམ་མཁའ་ལས་འོད་ཟེར་དང་འགྲོགས་ཏེ་ཐ་མ་ཏོག་ཅིག་
བབས་པའི་ནང་མདོ་སྨོད་འདི་ཡང་ཡོད། འདིའི་ཤོག་གངས་ ༥༥༥བཙན་སྤྱན་རས་གཟིགས་
ཀྱི་རྣམ་འབྲུལ་ཉིད་རྒྱལ་པོ་བ་ལ་རྩ་ཞེས་བྲ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། ཞིབ་པར་གཉན་པོ་གསང་
བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མདོ་སྨོད་ཐ་མ་ཏོག་བཀོད་པ། མདོ་སྨོད་ཐ་མ་ཏོག་ལ་གཟིགས།

མདོ་སྨོད་ལས་བརྒྱ་པ། འདིའི་ནང་ལས་འབྲས་ལ་ངས་པ་སྟེར་བའི་སྨོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ངོ་མཆོར་ལ་སྟོན་

པ་ཆེས་མང་པོ་ཡོད། དེ་དག་སྟོག་ན་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དང་པ་བརྟན་པོ་སྟེ་བར་
 ལྟག་པར་པན་ཆེའོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། གལ་ཏེ་མཐོ་རིས་
 ཐར་པ་མངོན་བཞེད་ན། །ཡང་དག་ལྟ་ལ་གོམས་པ་དག་ཏུ་མཛོད། །གང་ཟག་ལོག་པར་ལྟ་
 བས་ལེགས་སྤྱད་ཀྱང་། །ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མི་བཟད་ལྟར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
 རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལས་གཉིས་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱར་བཅས་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ལྟ་
 བ་འདི་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་དང་སྟེས་བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་གཞིར་མེད་དུ་མི་བྱང་
 བ་ཡིན་བས། སྒར་བཤད་པས་མཆོན་ནས་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་དང་། མཛངས་སྒྲན་དང་། ལས་
 བརྒྱ་པ་དང་། རྟོགས་བཛོད་བརྒྱ་པ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་གི་རྒྱད་སྟེང་རྣམས་དང་། གསུང་རབ་
 གཞན་རྣམས་ཀྱང་བལྟས་ནས་རེས་པ་ཤུགས་བྲག་ལ་རྒྱན་རིང་བ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ནི་གནད་
 ཀྱི་དོན་དུ་གཟུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་འདི་དག་ལ་ནན་ཏན་དུ་བལྟ་བར་གདམས་སོ། །མདོ་འདི་
 ལ་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཀམ་ཤཉག་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བོད་སྐད་དུ་ལས་བརྒྱ་ཐམ་པ་བ་ཞེས་བྱ། རྗེ་
 དགེ་སྤར་མའི་མདོ་སྟེ་ ༩ ་དང་། དེའི་འཕྲོ་རྣམས་ ༧ ་དང་ ༡༢ ་ལས་མདོ་མཛངས་སྒྲན་
 བཞུགས་སོ། །འདི་ལ་ལེའུ་རེའི་སྟོན་དུ་སྟོམ་རེ་ཡོད་པ་རྣམས་འདིར་གྱི་བར་བྱའོ། །སྤྱི་སྟོམ་
 བེ། ཁྱི་མོ་དང་ནི་ཤིང་རྩ་དང་། །ཀ་ཅང་ཀ་ལ་བྲམས་མི་སྤྱག་ །བྱ་དང་འབྲེ་བོ་གང་པོ་དང་། །བྱ་
 རྣམས་དང་ནི་བརྒྱ་བྱིན་ནོ། །སྟོམ་བེ། ཁྱི་མོ་མིག་རྩུང་རྩོགས་བྱེད་དང་། །སྐྱར་གཉིས་འཆར་
 ཀ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། །བདེ་བྱེད་མ་དང་ཁོར་བྱའི་ཡོད། །སྤྲ་མའི་མེ་རྟོག་དང་བྱིན་དང་། །འདུས་
 མོ་དང་ནི་ཆེས་བྱ་མཁན། །སྟོམ་གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དང་པོ་རྩོགས་སོ། །སྟོམ་བེ། ཤིང་
 རྩ་བཞི་དང་སྐམ་པོ་དང་། །ས་འཆོ་སྐམ་ལྟར་བད་མའི་མདོག་ །ཤན་པ་གསེར་མདོག་བ་ལང་
 རྗེ། །མཛའ་སྟེ་འཛིགས་མེད་དབྱིག་མཆོད་དང་། །དབྱིག་དགའ་དང་ནི་དོམ་གཉིས་དང་། །སྐྱར་
 རྩུང་ (སྐྱར་རྩུང་གི་སྟོང་། མདོ་སྟེ་ལས་བརྒྱ་པ་ ༩ ་ ༡༠༧ ་ ༣ན་བཞུགས་) དང་ནི་ཐ་མ་
 སྤྲིན། །ཤིང་རྩ་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་ལ། །སྟོམ་གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་པ་རྩོགས་སོ། །སྟོམ་
 བེ། ཀ་ཅང་ཀ་ལ་ཀྱིན་ཡ། །བག་མ་གཏོང་གཉིས་གཅོད་པ་གཉིས། །ཟ་བ་དགའ་བྱེད་སྤྱག་བྱ་

དང་། བྱུང་འདུ་ཤེས་དང་ཞིང་པ་དང་། ཤེས་དང་གོ་ཀ་ལི་ཀ་དང་། ཐང་བཅད་ཐ་མ་ཁམ་ཞེས་
བྱ། སྒྲིམ་གྱི་ཆོག་མ་སྤྱོད་པ་གསུམ་པ་རྩོགས་སོ། ༡༧༦པ་ལས། སྒྲིམ་ནི། བྱམས་
པའི་སྒྲོབས་དང་རྒྱུད་ནག་དང་། བྲོག་མ་གཉིས་དང་སྤྱོད་ལུལ་དང་། དགོན་པ་སྦྱང་སྦྱང་
སེང་གོ་དང་། དབྱེན་དང་ནགས་ཁུང་ཐོས་པ་རྣམས། སྒྲིམ་གྱི་ཆོག་མ་སྤྱོད་པ་བཞི་པ་
རྩོགས་སོ། ༡༨༠པ་ལས། སྒྲིམ་ནི། མི་སྤྱུག་བདེ་བྱེད་གདོལ་པ་དང་། རབ་བཟང་དང་ནི་
ལྟར་བཅས་སྦྱང་། སྦྱིང་རྩེ་བཟང་པོ་གེལ་པོ་དང་། ནག་པོ་མདའ་ཐོགས་བརྩིས་དང་ཨ། སྒྲིམ་
གྱི་ཆོག་མ་སྤྱོད་པ་ལྔ་པ་རྩོགས་སོ། ༡༨༤པ་ལས། སྒྲིམ་ནི། བྲོག་ཉིས་དང་ནི་ལུས་
འཕགས་དང་། སྒྲོན་པ་འོད་སྤྱང་ཀུན་དགའ་པོ། འཛིན་བྱེད་བྱ་དང་རབ་བཟང་དང་། འོན་
རབས་དང་ནི་ཐུན་ལྷགས་གཉིས། སྒྲིམ་གྱི་ཆོག་མ་སྤྱོད་པ་དྲུག་པ་རྩོགས་སོ། ༡༩༠པ་
ལས། སྒྲིམ་ནི། འབྲེ་པོ་བྱམས་སྤོང་ལོང་བ་དང་། གཤེར་བྱ་འོད་སྤྱང་གཅི་པོ་དང་། སྦྱང་ཆེན་
གནས་དང་ས་ར་ན། རི་དྲགས་ཀྱི་ནི་བརྟུལ་ལྷགས་ཅན། ཁློ་བ་མིའམ་ཅི་གཉིས་པོ། སྒྲིམ་
གྱི་ཆོག་མ་སྤྱོད་པ་བདུན་པ་རྩོགས་སོ། མདོ་སྡེ་༡ ཨ ༡༣༡པ་ལས། སྒྲིམ་ནི། གང་པོ་
མཆོད་སྤྱིན་ལེ་ལོ་ཅན། མགོན་མེད་དང་ནི་ཉམ་རྩུན་བ། བད་མ་གཉིས་དང་ལྟ་བ་དང་། རིན་
ཆེན་ལོང་དང་སྒྲོབས་སྒོག་པ། སྒྲིམ་གྱི་ཆོག་མ་སྤྱོད་པ་བརྒྱད་པ་རྩོགས་སོ། མདོ་སྡེ་
༡ ཨ ༡༤༠པ་ལས། སྒྲིམ་ནི། བྱ་དང་རི་ཡི་གཅོང་རོང་སྦྱང། འཐབ་དང་རྩིས་བཟུང་གོང་
མ་སྒྲེག འག་དང་མི་ཁྱོད་ཤ་ཟ་དང་། དབང་པོའི་མགོ་ནི་ཐ་མ་ཡིན། སྒྲིམ་གྱི་ཆོག་མ་སྤྱོད་པ་
བཅད་པ་དབྱུ་པ་རྩོགས་སོ། མདོ་སྡེ་༡ ཨ ༡༤༡པ་ལས། སྒྲིམ་ནི། བརྒྱ་བྱེན་རྒྱལ་པོ་རྩོན་
པ་དང་། ཁྱོངས་པ་དང་ནི་བྲམ་ཟེ་གསུམ། འབྲུབ་འཇུག་དང་ནི་འཐབ་མོ་སྦྱ། ཤེས་པ་གཉིས་
དང་གྲོ་ཤེས། སྒྲིམ་གྱི་ཆོག་མ་སྤྱོད་པ་བརྒྱུ་པ་རྩོགས་སོ།

མདོ་སྡེ་ལྷུང་སྡེ་བཞི། (འདུལ་བ) ལྷུང་བར་མ་དང་། ལྷུང་རིང་པོ། ལྷུང་དག་ལྟན། ལྷུང་གཅིག་ལས་
འཕྲོས་པ་དང་བཞི་ལ་ངོས་འཛིན་ཏོ། ཤེས་བྱེས་བྱ་སྒྲིམ་ལས། མདོ་སྡེ་ལྷུང་སྡེ་བཞི་ནི་ལྷུང་
བར་མ། རིང་པོ་ཡང་དག་ལྟན་ལྷུང་གཅིག་ལས་འཕྲོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། མདོ་

སྒྲེ་ལུང་སྒྲེ་བཞི་དང་། ལུང་སྒྲེ་བཞི་གཉིས་འོར་བར་མི་བྱའོ། །

མདོ་སྒྲེ་ས་བརྩ་བ། འདི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་ནས་གདན་པུང་ས་བ། ཆོས་འབྱུང་
མཁས་པའི་དགའ་སྒྲོན་སྒྲོན་ཆ་༥༧ལས་བཤད་དེ། མདོ་སྒྲེ་ས་བརྩ་བ་ཐོགས་མང་ཞིག་
འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་ནས་སྤངས་ཏེ་དར་བ་ན་ཉན་ཐོས་པ་ཀུན་གྱིས་སྦྱར་
བ་བཏབ་པ་ལས་ཐེག་ཆེན་བཀར་བསྐྱབས། ཞེས་གསུངས།

མདོ་སྒྲེའི་སྒྲེ་སྒྲོན། ལྷག་པ་ཏིང་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་སྒྲོན་པའི་གསུང་རབ། སྤྱི་བཤད་ནི།
མདོ་ནི་མདོར་བསྐྱས་པའི་དོན་ཡིན་པས་དོན་གྱི་སྒྲོམ་སྒྲོས་པས་མདོ་སྒྲེ་ཞེས་བྱ་ལ། བརྗོད་
བྱ་དོན་གྱི་སྒྲེ་ལམ་ཆོགས་སམ་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་བྱིར་སྒྲེ་སྒྲོན་ཅེས་བྱ།

མདོ་པལ་ཆེན། སངས་རྒྱལ་པལ་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་
གཟིགས།

མདོ་པལ་པོ་ཆེ། མདོ་པལ་ཆེན་དང་འབྲ།

མདོ་མེད། གཏན་སོ་མེད་པའམ། དུགས་བསམ་མེད་པ། སྒྲེན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། དག་སྒྲོམ་འབྲེལ་བ་
ལས་ཀྱང་། བཟོ་མེད་དམ་གནད་མི་ཤེས་པ་སྒྲེན་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་གསུངས། འདི་ལ་འདོ་མེད་
ཅེས་བྲིས་སྤང་ཡང་མས་འདུལ་ལེགས་པར་ཆེ་ཏན་ཞབས་དུང་གསུང་ངོ་། །

མདོ་མུང་འདས། མུང་ན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་པར་གཟིགས།

མདོ་མུང་འདས་རྩེད་བ། མུང་ན་ལས་འདས་པའི་མདོ་རྩེད་བ་ཞེས་པར་གཟིགས།

མདོ་རྩ་བ། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་དོན་གཅིག་འདི་ལ་རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བི་ནལ་སྤྱི་ཅ་དང་།
པོད་སྐད་དུ་འདུལ་བའི་མདོ་ཟེར། འདུལ་བའི་བཀའ་ལུང་སྤྱིའི་དགོངས་འབྲེལ་ཏེ་རྩ་བའི་ལུང་
དང་བཤད་པའི་ལུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་འབྲེལ་མཆོད་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་
པ་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་སྒྲིག་ཉིས་སྒྲོང་བདུན་བརྒྱ། བམ་པོ་དགུ་དང་ཤོག་ལྡེབ་༡༠༠བརྒྱ་ཐམ་
པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འདུལ་བའི་བསྐྱོན་བཅོས་ཤིག་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱི་བའི་སྒྲོམ་དཔོན་རྩི་
ན་མི་ཅ་དང་། ལྷ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྩེ་སྤྱིའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བསྐྱར་ཅིང་ལྷས་ཏེ་གཏན་ལ་ཐབ་

པོ། །འདི་བསྟན་འགྲུར་འདུལ་བའི་༥ ལྷ་བར་༥བཞུགས་སོ། །འདིའི་མཐུག་ཏུ་༡༠༠བཟུ་
 སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱིས་མཛད་པའི་༥ ལས་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་པ་༥སྟེ་ཡོངས་གྲགས་སུ་
 ཀམ་ཤེ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། །འདི་ལ་འདུལ་བའི་མདོ་ཞེས་བཞེད་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ནི། །འདིའི་འདུལ་བ་ཞེས་པ་ནི་སྟོན་བཞི་དེ་གྱིས་གསུངས་པའི་འདུལ་བའི་ཆོས་
 སྟོན་ ལུང་གཞི། ལུང་རྣམ་འབྱེད། ལུང་ཐན་ཆེགས། གཞུང་རྒྱ་མ་རྣམས་ལ་ཟེར་ལ། དེ་དག་
 གི་དོན་མདོ་ཙམ་དུ་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པས་མདོ་ཞེས་བྱའོ། །

མདོ་ཅ་བའི་རང་འབྲེལ། (འདུལ་བ) །འདི་ལ་རང་གི་རྣམ་བཤད་ཟེར། འདུལ་བའི་མདོའི་འབྲེལ་བ་མདོན་
 བར་བཞེད་པ་རང་གི་རྣམ་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱིས་མཛད།
 ཕྱེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར་འདུལ་བ་༥ ལུ ༥༥ ཟུ ༥གཉིས་ན་བཞུགས་སོ། །

མདོ་མཛདས་སྟུན། སངས་རྒྱུས་དང་ཉན་ཐོས་སོགས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་སྟོན་པའི་ཏ་ཅང་ཉན་སྟོ་ལ་དང་
 སེམས་འཕེལ་བའི་ལེའུ་ལྷ་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་མདོ་ཞིག་ ལེའུ་ལྷ་བརྒྱ་ཅ་
 གཅིག་ནི། ༡ དཔེ་སྟོ་ཆོགས་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༢ སྟག་མོ་ལ་ལུས་བྱེན་པའི་ལེའུ། ༣ ཀུན་
 ཏུ་རྒྱས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྟུངས་པའི་ལེའུ། ༤ ལུས་བཅོངས་ནས་མཚོད་བ་བྱས་པའི་ལེའུ།
 ༥ རྒྱ་མཚོ་ལྷས་དྲིས་པའི་ལེའུ། ༦ ལྷའི་བྱ་གང་གྲོ་ད་རའི་ལེའུ། ༧ རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་
 གྱི་བྱ་མོ་དོ་རྩེའི་ལེའུ། ༨ གསེར་དབྱིག་གི་ལེའུ། ༩ ལྷའི་མེ་ཏོག་གི་ལེའུ། ༡༠ ལྷའི་རིན་
 ཆེན་གྱི་ལེའུ། ༡༡ བཞེད་པའི་ལེའུ། ༡༢ རྒྱལ་པོ་བྱམས་པའི་སྟོ་བས་ཀྱི་སྟོན་པའི་ལེའུ། ༡༣
 སྟོན་བ་བྱག་བཏུལ་བའི་ལེའུ། ༡༤ ལ་༥༡༤བཟུ་བཞུགས། ༡༥ གཅན་གཅན་ཀུན་ཏམ་
 ལུས་ཀྱི་སྟོན་བ་བྱས་པའི་ལེའུ། ༡༦ རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟགས་པའི་ལེའུ། ༡༧
 དགེ་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྟུངས་པའི་ལེའུ། ༡༨ ཁྲིམ་བདག་དབང་པོ་མེད་པའི་ལེའུ། ༡༩
 དབུལ་མོས་རས་ལུལ་བའི་ལེའུ། (༡༩༡ན་ཏན་བཞུགས) ༢༠ ཐན་མོ་དབུལ་མོས་ཀུན་ལ་
 ན་ལ་དབུལ་བཅོངས་པའི་ལེའུ། ༢༡ གསེར་ལྷའི་ལེའུ། ༢༢ རིགས་གཉིས་པའི་ལེའུ། ༢༣
 རྒྱལ་པོ་རྒྱའོད་གྱིས་མགོ་སྟོན་པའི་ལེའུ། ༢༤ སྟོན་པོ་རི་དྲགས་ཀྱི་བྱ་བདུན་གྱི་ལེའུ། ༢༥

ཀ་གྱི་ན་ཆེན་པོའི་ལེའུ། ༡༥ དགེ་སློང་མ་ཡུད་པ་ལའི་ལེའུ། མདོ་སྒྲེ་༩ ཨ ༡༢༡༧བཅུ་
 བཞུགས། ༡༩ འུད་དོ་ལག་གར་གྱི་ལེའུ། ༢༧ རྒྱལ་པོ་ཨ་ཤོ་ཀའི་ལེའུ། མདོ་སྒྲེ་༩ ཨ
 ༡༢༡༧བཅུ་བཞུགས། ༢༩ གསེར་གྱི་བྱམ་པའི་ལེའུ། ༣༩ བམ་ཟེ་མོ་བདེ་བའི་ལེའུ། ༣༠
 སྤྱིན་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་མཆོར་ཞུགས་པའི་ལེའུ། (རོས་རང་རྩལ་ལྟར་ཆར་ཞུགས་སྐབས་ཤིག་
 ལ་འདི་བསྐྱགས་ནས་མིག་རྩ་མང་དུ་ཤོར་བ་ད་ལྟ་ཡང་ལྟར་བེར་བྱས།) ༣༡ རྒྱལ་པོ་མེ་ལོང་
 གདོང་གི་ལེའུ། ༣༢ ལེགས་ཆོལ་དང་ཉེས་ཆོལ་གྱི་ལེའུ། ༣༣ རྒྱལ་བུ་དགེ་དོན་གྱི་ལེའུ།
 ༣༤ བྱིམ་བདག་སྤུམས་བྱེད་ཀྱི་ལེའུ། ༣༥ རྒྱལ་པོ་མིག་འབྱེད་ཀྱི་ལེའུ། ༣༩ མི་གདུང་
 བ་སོར་འཕྲེང་ཅན་གྱི་ལེའུ། ༣༥ ༣བཅུ་བཞུགས། ༣༧ བུ་མོ་དགེ་བསྟན་མའི་ལེའུ། ༣༩
 བ་ཤ་ཅོར་གྱི་ལེའུ། ༣༩ བྱིམ་བདག་དབྱུག་པ་ཅན་གྱི་ལེའུ། ༤༠ བམ་ཟེ་ཤིན་ཅོར་གྱི་ལེའུ།
 ༤༡ བྱིམ་བདག་དན་བྱེལ་གྱི་ལེའུ། ༤༢ སྤང་པོ་སློང་གི་ལེའུ། ༤༣ བམ་ཟེས་སྟན་པ་ལུལ་
 བའི་ལེའུ། ༤༤ སངས་རྒྱས་ཐོག་མ་བུམས་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་པའི་ལེའུ། ༤༥ རྒྱལ་པོ་སྤྱི་
 བོ་སྤྱེས་གྱི་ལེའུ། ༥༩ ༣བཅུ་བཞུགས། ༤༦ བུ་མོ་སུ་མ་ནའི་བུ་བཅུའི་ལེའུ། ༤༧ ལུལ་
 གུ་ལྟའི་ལེའུ། ༤༨ བང་པ་ལུ་བརྒྱ་ལྟའི་ལེའུ། ༤༩ མེང་གོ་ཡི་དམ་བཟན་པའི་
 ལེའུ། ༥༠ སྤོན་བུའི་ལོ་རྒྱས་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༥༡ དགེ་རྩལ་ལྟར་ཉེའི་ལེའུ་སྟེ་ལུ་བཅུ་
 ཅ་གཅིག་པ་སྟེ་རྫོགས་སོ། །མདོ་འདི་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ཀ་གསེས་པ་ལྟ་བུ་རྒྱ་གར་དུ་
 དཔེ་སྟོར་ཆོག་པ་བསྟན་པའི་ལེའུ་ཞེས་འཕོད་ཚུལ་ཡོད་པར། སྤེ་སྤེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོའི་
 གཡལ་ལེལ་༩ ཁ ༡ ༣༧༥བཅུ་ལས་གསུངས། སྤེ་དགེ་སྤར་མའི་མདོ་སྒྲེ་༩ ཨ ༡ པའི་མདོ་
 སྤེ་ལས་བརྒྱ་པའི་མཁུག་ཤོག་གངས་༡༢༩བཅུ་བཞུགས་ཤིང་། མདོ་འདིའི་མཁུག་ཏུ་འདི་རྒྱ་
 ལས་འཕྲུར་བར་སྤར་ཞེས་གསུངས་པར་གཞིགས་ན་རྒྱ་ནག་ལས་འཕྲུར་བར་མཐའ་གཅིག་
 ཏུ་མ་དེས་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་སོ། །

མདོ་འདིན། <སྤྱ་ཏ་རྩ་ར> ། འཕྲེང་ཐག་མ་ཞིག་སང་འདིན་བྱེད་ཀྱི་བ་སོ་སོགས་ལས་བཅོས་པའི་
 འཕྲེང་རྫོག་ཆེ་ཤོས་དེའི་མིང་། དེ་ལ་མདུད་འདིན་དང་། འཕྲེང་པའི་བརྒྱ་དཔོན་ཡང་ཟེར།

སྒྲིབ་བཤད་ནི། མདོ་འཛིན་ནི་སྒྲིབ་འཛིན་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཡང་མདོའི་སྐད་དོད་སྒྲིབ་ཀྱི་
 སྒྲིབ་པའི་མིང་ལ་འདར་འཇུག་པས་འཕྲེང་སྒྲིབ་དཔལ་འཕྲེང་ཐག་མ་ཞིག་པར་མཉམ་དུ་འཛིན་
 བྱེད་ལ། མདོ་འཛིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །མདོ་འཛིན་ཞེས་པའི་སྒྲིབ་འདི་བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་
 སོགས་སུ་མི་སྤང་ཡང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྤྲལ་ས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ནས་རང་ཉིད་
 རྗེ་རྗེ་འཆར་གྱིང་རྒྱལ་གྱིས་ལག་བཟུལ་པའི་སོར་མོ་རྣམས་དོན་རྗེ་ཆེ་ལྟ་པའི་དོ་བོར་སྐྱད་
 ཅིག་གིས་བསྐྱོམས་པ་ལ་ཡི་གེ་ཨམས་སྐྱེས་པའི་ཉི་མ་ཨམས་ཀྱི་བྱིས་བྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་།
 ལག་བཟུལ་པའི་སོར་མོ་རྣམས་པད་མའི་འདབ་མའི་རྣམ་པར་སྐྱད་ཅིག་གིས་བསམས་
 པ་ལ་ཨམས་སྐྱེས་པའི་རྒྱ་བ་དེས་བྱིས་བྱིས་བརྒྱབས་པ་བསྐྱོམས་ནས་དེ་དག་གི་དབྱུས་
 སུ་བརྒྱུད་པའི་ཕྱིར་བཞུགས་པའི་དབྱུས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དོན་རྗེ་སེམས་དཔའི་རང་བཞིན་དུ་དང་།
 རྩོགས་དང་མཆོམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བརྒྱུད་ཕྱག་ན་བརྒྱ་དང་བྱམས་པ་དང་ནམ་མཁའ་མཛོད་
 དང་ཀླུ་ཏུ་བཟང་པོ་དང་ཕྱག་ན་དོན་རྗེ་དང་འཇམ་དཔལ་དང་སྤྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་
 སེལ་བ་དང་སའི་སྤྱིང་པོའི་བདག་ཉིད་དང་ཕྱིར་རྩོག་རྣམས་རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་ལ་སོགས་
 པ་རིགས་ལྟེ་རང་བཞིན་དུ་དང་། མདོ་འཛིན་ནི་སྒྲིབ་པ་དང་མི་འཛིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་
 ཆོས་ཀྱི་བྱུང་པོའི་མཆོད་རྟེན་དུ་སྐྱད་ཅིག་གིས་བསམས་ནས་སྤྱིང་ཁའི་ས་བོན་གྱི་འོད་ཟེར་
 གྱིས་བཀྱག་པའི་དོན་རྗེ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་ལ་བརྟུག་སྟེ། ཞེས་
 སོགས་གསུངས། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྐད་ཆ་ ༡༥༠༤ལས་ཀྱང་། གླ་མ་དེས་
 དུང་གི་མཆོད་རྟེན་གྱིས་མདོ་འཛིན་བྱས་པའི་ཕྱིར་བཞུགས་པའི་ལ་གཏད་ནས་འདིས་མ་
 ཉི་བཟོངས་ཟེར་ཏེ། ཞེས་སྤང་བ་ལྟར་རོ། ༡༢ མདོ་འཛིན་ནི་སྒྲིབ་ཀྱི་ཉི་མ་སྤྱིང་པའི་བརྒྱ་
 བྱིས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར། སྤྱི་བོད་སྐད་གཉིས་འཛིན་སྒྲིབ་པ་ནས་ལ།

མདོ་ལས་བྱུང་པའི་གཏམ་རྒྱུད་སྤྱི་ཆོག་ཞེས་ཞེན་པར་རྒྱལ་གྱིས་མཛད།

མདོ་ལ། རྗེ་ལྟོ་དང་འབྲ། རྗེ་ལྟོ་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་ཀྱི་རྗེ་ལྟོ་ལྟར་ཆག་པར་སེམས་ཏེ། རྒྱ་གར་
 ཀྱི་སྐད་དུ་ ཇལི་ ཟེར་པའི་བྱིར་རོ། །བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་མདོ་ལྟོ་དང་། དག་གསར་

དུ་འདོ་ཡི་ཞེས་མྱེས་པ་གཉིས་ཀ་མི་ལེགས། ཞིབ་པར་དོ་ཡི་ལ་གཟིགས།
མདོ་བསྟེ། འཕགས་པ་ལྷ་སྐུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ནུམ་གཞག་སྟོན་པའི་
རྒྱུད་འགྲེལ་ཞིག རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར།
མདོག་ཏུ་རུང་བ། ཁ་དོག་གི་མཆོད་ཉིད། མདོག་ཏུ་བསྟན་ཏུ་རུང་བའི་བསྟུས་མིང་། སྤྱ་བཤད་ནི།
དཔེར་ན་འདི་ནི་སྟོན་པོའི་ཞེས་མིག་ཤེས་ལ་བསྟན་ཏུ་ཡོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།
མདོངས། 1 སྟོ་ཐིག 2 དུང་འགྲོའི་དབྱེལ་བའི་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ། 3 མིག་ལོང་བ། མདོངས་པ་དང་
ལྗོངས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བཤད།
མདོངས་པ། མིག་ལོང་བ། མདོངས་པ་དང་ལྗོངས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བཤད།
མདོར་བསྟུས་ན་དང་མདོར་ནའི་བྱུང་བར། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་ནི། མདོར་བསྟུས་ན་ཞེས་པ་ནི་
ཆོག་གི་སྟོས་པ་བསྟུས་ནས་ཉུང་དུ་འཛིན་ཆོག་གིས་བཤད་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། མདོར་
ན་ཞེས་པ་ནི་དོན་གྱི་མདོའམ་སྟོན་མཁམས་སྟིང་པོའམ་གཅེས་གཅེས་དེ་བཤད་ན་ཞེས་པའི་
དོན་ནོ། །ལྷ་སྐུབ་ཀྱི་དབུ་མ་རིན་ཆེན་སྟེང་བ་༥ གེ ༡༠༧་ནེལས། དེ་ལ་མདོན་མཐོ་བདེ་
བ་སྟེ། །ངེས་པར་ལེགས་པ་ཐར་པར་འདོད། །དེ་ཡི་བསྐྱབ་པ་མདོར་བསྟུས་ན། །མདོར་ན་
དད་དང་ཤེས་རབ་པོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་མི་པམ་བཤེས་གཉེན་གྱི་
རིན་ཆེན་སྟེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་༥ གེ ༡༡༤འབེལས། མདོར་བསྟུས་ན་ཞེས་བྲ་བ་
དང་། མདོར་ན་ཞེས་བྲ་བ་དག་ལ་བྱུང་བར་ཅི་ཡོད་ནས་འདི་ལྟར་གཉིས་སྟོས་ཤེ་ན། སྤྱ་མ་
ནི་སྐུབ་པའི་བྱུང་བར་པོ། །གཞན་ནི་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཡང་
ན་སྤྱ་རམས་ཀྱི་དོན་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྱ་མ་ནི་བསྟན་པའི་ཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལ་དལ་བྱས་བརྟགས་པར་བྱའོ། །དེས་ན། དེ་ཡི་བསྐྱབ་པ་མདོར་བསྟུས་ན། །མདོར་ན་
དད་དང་ཤེས་རབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་དོན་ནི། མདོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་དེ་ཡི་
བསྐྱབ་པའམ་ཐབས་དེ་མདོར་བསྟུས་ན་སྟེ་ཆོག་ཉུང་དུས། མདོར་ན་སྟེ་དོན་གྱི་སྟིང་པོ་དེ་
ནུམ་པ་བཤད་ན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

མདོར་བསྟུས་ན། ཆོག་གི་སྒྲིམ་པ་བསྟུས་ནས་ཉུང་དུ་འཛིན་གྱིས་བཞད་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།
མདོར་ན། དོན་གྱི་མདོའམ་སྒྲིམ་མའམ་སྒྲིང་པོའམ་གཅེས་གཅེས་སམ་གཤམ་ཆེ་ཤོས་དེ་བཞད་ན་
ཞེས་པའི་དོན་མོ། །

མདོར་བྱས། <སྟུ་མྱི> ༡ གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་སྐྱབ་ཐབས་
མདོར་བྱས་ཞེས་བྱ་བ། འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛད། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཨ་ལྷ་ལྷ་པོ་ལྷ་
ཀར་མཆོད་ད། ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ལྷ་བ་རེན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུལ། ༢ མདོར་བསྟུས་པ། མདོར་
བསྟུས་བྱ་བྱས་པ། ཉུང་དུ་ར་བྱས་པའམ། ཉུང་དུ་ར་བསྟུས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནམ་སྟམ་
དབྱེད། སྟུ་མྱི་ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་སི་བོད་སྐད་གཉིས་ཤེས་སྒྲུར་ལ་གཞིགས།

མདོལ་པའི་རིགས། མཁར་བ་དང་བཞན་པ་སྟུ་བྱའི་རིགས་ངན་ལ་ཟེར། རྫོང་ར་མཆོན་ཆའི་བཟོ་བཞོང་
དང་སྟོག་བྲལ་སྟེར་བའི་གདོལ་རིགས། ཞེས་དདུལ་ཆུའི་ཡིག་བསྐྱར་རྣམ་གཞག་ལས་གསུངས།
འདག་པ། (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག) དག་པ། འདག་པ། ༡ གཙང་མར་འགྲུར་བ་དང་། གཙང་མ་ཆགས་པ། ༢
ལྷག་པ་དང་དོན་གཅིག་སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྒྲིམ་འདག་པ་པོ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །
འདབ་ཆགས་པ། ཉེ་འཁོར་དུ་ཆགས་པ། ཉེ་འགམ་དུ་ཡོད་པ། བར་མཆོམས་མེད་བར་འགྲེལ་ཆགས་
པ། བཏ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོའི་གསུང་ནང་ས་མཐའ་
མེད་པ་སྟེར། འདབས་ཆགས་པ་དང་འད།

འདབས་ཆགས་པ། འདབ་ཆགས་པ་དང་འད།

འདམ་གྱི་ཕུར་པ་བཞིན། མི་བརྟན་པ་དང་། སོ་མི་ཟེན་པའི་དོན།

འདམ་བྱ། འདམ་གྱི་ནང་དུ་སྐྱེ་བའི་རྩ་རིང་ལ་སྒྲིམ་པ་ཞིག་གི་མིང་། རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱོགས་སུ་རྒྱལ་ཆུའི་
ནང་ཆེས་མང་པོ་སྐྱེ་ཞིང་། སེ་རའི་རྒྱལ་ལོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཆུའི་ནང་ཡང་མང་པོ་ཡོད། འདིས་
ཆོས་གོས་ཀྱི་ཟ་མ་ཏོག་སོགས་བཟོ་བར་བྱེད། ལུང་ཞུ་བའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཆོས་གོས་ཀྱི་
ཟ་མ་ཏོག་ནི་ཆོས་གོས་ཀྱི་བཞག་ཏུ་རུང་བའི་སྟོང་གི་ཁྱད་པར་འདམ་བྱའི་ཅེ་མའི་སྟོང་བྱ་བ་
ཞིང་མཉན་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱས་པ་རྒྱུ་མ་པོ་ཞིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

འདས་བྱའི་བྱིས། འདས་རྣམས་བཅོས་པའི་ཁང་བྱིས།

འདས་བྱའི་ཆེལ། འདས་རྣའི་ཆེལ།

འདལ། འདལ་བ་ལ་གཟིགས།

འདལ་ཀ། 1 འཆི་ཁ། འཆི་རུ་ཉི་བའི་སྐབས། 2 ཡོལ་ཁར། འུས་ཆོད་ཡོལ་ཁར།

འདལ་ཀ་ཡེ་ཤེས། འཆི་ཁའི་དུས་སུ་བསྐྱོན་རྒྱུའི་ལས་ལས་མན་ངག།

འདལ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། འཕགས་པ་འདལ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ།

འཆི་ཁའི་དུས་སུ་བསམ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཛེས་པ་འདྲ་ཞིག་བཅའ་དགོས་པའི་སྐོར་གྱི་མདོ་ཞིག་འདི་

ལ་ངོས་ཤོག་གཅིག་དང་ཡིག་བྲང་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད། ཟླ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་མདོ་ཟླ་

༩ བ་པ ༡༡༥ རྟེན་བཞུགས་སོ། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ལྷ་ཅུ་ལྷ་ཉ་རྟེན་ལྷ་མ་མུ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་

ཟ། ཞེས་བྱའོ། །བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དེབ་གཟུགས་༢༡༤ལས། འདལ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཤོ་ལོ་ཀ་

བཅུ་རྒྱུ་ལས་འགྱུར་བར་དཀར་ཆག་ལྟན་དཀར་མར་བྲིས། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་དབྱེད་དགོས་

ཏེ། རྒྱ་ནག་ལས་འགྱུར་བ་རྣམས་ལ་འགོར་རྒྱ་གར་དུ་ཞེས་བ་མེད་ལ། འདིར་ཡོད་པའི་བྲིས་

རོ། །དཔེར་ན། ཟུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་༩ ༡ ༢༩ ༥ ་རྒྱ་ནག་ལས་འགྱུར་བ་

རྣམས་ལ། འགོར་རྒྱ་སྐད་སྟོས་པ་མེད་པའི་བྲིས་རོ། །

འདལ་ཁ། འདལ་ཀ་དང་འབྲ།

འདལ་ག འདལ་ཀ་དང་འབྲ། ཉགས་འབྱུག་གི་འགྲོས་ན་བསྟན་ན། འདལ་ག་ཞེས་པ་དག་པ་ཡིན་ནོ། །

འདལ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ།

འདལ་བ། 1 ཡོལ་བ། མཚམས་ལས་ཀླལ་བ། དཔེར་ན་དུས་ལས་འདལ་བ། བཅས་པའི་མཚམས་ལས་

འདལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 འཆི་བ། དཔེར་ན་ཟུ་ངན་ལས་འདལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 བསོད་

པ་དང་བཟང་སོ་དང་ལེགས་པ་བཅས་ལ་འབྱུག་པར་སེམས། དཔེར་ན་རྟོ་འདལ་བ་ཞེས་པ་

དང་། འདལ་བའི་ཟས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དག་སྟོན་འབྲེལ་བ་ཁུ་བླ་མས་མཛད་པ་ལ་གཞི་བྱས།

འདབ་སྒྲ། བྱང་བའི་སྐད། བྱང་བའི་སྒྲ།

འདས་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར། (འདུལ་བ) ཉེས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་
དོན། སྤྱ་བཤད་ནི། བསྐྱབ་པའི་མཆོམས་ལས་འདས་པའམ་བརྒྱལ་བར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་
ཅས་བྱ། ལུང་ཐོན་ཆོག་ས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྱས།

འདི་ལོ། འདི་ནི། འདི་ཆོ།

འདི་སྐད། <ཨ་མྲོ་> འདི་ལྟར། འདི་འབྲ། སྤྱོད་སྤྱོད་དང་ཐལ་བར་འོག་ནས་འབྱུང་བ་འདི་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་
འཆད་དོ་ཞེས་པའི་ཆོག་སྤྲད་ཅིག རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྤྲུགས་ལས། འདི་སྐད་ཅས་བྱ་བ་ནི་
འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་མ་ལུས་པ་འོག་ནས་འབྱུང་བ་འདི་ཁོ་ན་སྐད་དུ་ཐོས་པར་སྟོན་པའི་
ཆོག་གི་ཐད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདི་ན། 1 ཐག་ཉེ་བ་ན། 2 ཆེ་འདི་ལ།

འདི་ལྟ་སྟེ། (བརྩ་སྤྱད) འདི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་ཆོག་ འདི་འབྲ་རེད་ཅེས་གསལ་བཤད་
བྱེད་པའི་ཆོག་ འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆར་འགྲེལ་པ་ལས། འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བསྟན་
པའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ཆོག་མགོ་བྱང་བ་དང་། ཆོག་རྒྱུན་ཡིན་གསུངས་
ཏེ། སྤྱོད་དཔོན་དེ་བྱེད་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱོད་གྲོས་མི་ཐད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆར་
འགྲེལ་པ་༩ ཅེ ༡༡༤ནས་ལས། འདི་ལྟ་སྟེ་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་མཁས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ།
འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཆོག་མགོ་བྱང་བ་དང་། ཆོག་གི་རྒྱུན་དུ་བྱ་བ་ལོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདི་བྱི་བར་དོ། (པར་ཐུན) ཆེ་འདི་དང་། སྤྱེ་བ་བྱི་མ། བར་དོ་དང་གསུམ་མོ། །

འདི་ཚུག་ (ལུལ་སྐད) འདི་ལྟར།

འདི་ལ་རོ་མི་ཞེས་པའང་རོ་མཆོག་སྤྲད། (པར་ཐུན) བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་རོ་མི་ཞེས་པའང་རོ་མཆོག་
ཏུ་སྤྱོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ཁ་བ ༡ལས། རྗེ་ཚམ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་
གྱིས་ནས་ཀྱི་བཞོས་གསོལ་བར་བརྩམས་པ་དང་། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ཡི་སྤྲུག་
ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྱོད་ཆེ་བརྒྱུད་པ་དེ་དང་དེ་ནས་སྤྱུ་སྤྲུག་དང་། ཞབས་དང་། དབྱ་
ལ་སོགས་པ་བཅད་ཅིང་སྤྱིན་པ་བཏང་ནས་བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་པ་གསུམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་

མཁུན་པ་ཉིད་བརྟེན་པ་དེ་དེ་ནི་ནས་རྩལ་པའི་བཞོས་གསོལ་བ་ལྟ་ཞེས་མཆི་མ་དབྱེད་བར་
 བརྩམས་སོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བཀའ་སྩལ་བ།
 ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ཅིའི་བྱིར་མི་དགའ་ཞིང་མཆི་མ་སྒྲོག། །བཙུན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁོར་
 ལོས་སྦྱར་བའི་རིགས་སུ་འབྱུངས་ན་རྒྱལ་སྤིད་སྤངས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། བྲག་དང་། ཞབས་
 དང་། དབྱ་ལ་སོགས་པ་བཀུམ་ཞིང་སྦྱིན་པ་བཏང་ནས་བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་པ་གསུམ་གྱིས་
 ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་བརྟེན་པ་དེ་དེ་ནི་སྤང་ནས་རྩལ་པའི་བཞོས་གསོལ་བ་ལྟ་སྟེ་བཞུད་
 ལགས་མོད། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པའི་མཆི་བའི་བར་ནས་བྱུང་བའི་ནས་ཀྱི་ཐན་ཐ་བར་འདོད་དམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཆལ་
 ལགས་སོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མཆི་བའི་བར་ནས་ནས་ཀྱི་ཐན་བྱུང་སྟེ། ཆེ་
 དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བྱིན་ནས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོས་བཟུང་བར་བརྩམས་
 ས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྡོན་འདི་ལྟ་བུའི་རོ་ཁྱོང་
 བར་བྲན་ནས། བཙུན་པ་བདག་འཁོར་ལོས་སྦྱར་བའི་རིགས་སུ་སྦྱེས་ཤིང་འཁོར་ལོས་སྦྱར་
 བའི་རིགས་ལས་ཆེན་པོར་གྱུར་ལགས་ན། ད་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མཆི་བའི་བར་ནས་
 བྱུང་བའི་ནས་ཀྱི་བཞོས་འདི་ལྟ་བུའི་རོ་ནི་སྡོན་ཁྱོང་བར་མི་བྲན་ལགས་སོ། །ཀུན་དགའ་བོ་དེ་
 ལྟ་བུས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ནི་རོ་སྟོ་བའི་མཆོ་གཅེས་བྱ་བ་རོ་རྣམས་འཕྲོག་པ་ཡོངས་
 སུ་དག་པ་ཡོད་དེ། གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཁ་ཐས་པལ་པ་ལ་ཡོངས་སྦྱང་ན་དེ་ཡང་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་རོ་བརྒྱ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་སོགས། (མར་ཕྱིན) འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །གཞག་པར་བྱ་བ་
 ཅུང་ཟད་མེད། །ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་བཟླ། །ཡང་དག་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ། །ཞེས་
 པའི་ཆོགས་བཅད་འདི་མངོན་ཉོགས་རྒྱན་དང་། རྒྱུད་མེ་མ། དེ་བཞིན་དུ་སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྦྱུབ་
 ཀྱི་མེ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྤྱིང་པོའི་ཆོག་ལེ་འུར་བྱས་པ་ལས་ཀྱང་ཆོག་དེ་རི་ལྟ་
 བར་འབྱུང་། ད་དུང་ཡོད་སྟེ་མ་ཡང་མི་བྲན།

འདྲ་འཛོད། <སྒྲིམ་ཕྱེ> ཆོགས་པའི་དོན། འདྲ་ཞིང་འཕྲང་བ། འཆོགས་ཤིང་འཕྲང་བ། འཆོགས་པ།
 ཆོགས་པ། སྤྱད་པ། འཛོམས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། སྐད་དོད་དེ་བྲེ་རྟོགས་ལ་ཉན་ལས་པ།
 འདྲ་འཛོད་ཅེས་པ་ཆོགས་པའི་དོན་དུ་མི་གྲུར་ལས་ཀྱང་གསུངས།
 འདྲ་བའི་དུས་སུ་སྐྱབ་པའི་དམན་སྟོང། (འདྲ་ལ་བ) དམན་སྟོང་ལྟའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། དགེ་འདུན་འདྲ་བའི་
 དུས་སུ་སྐྱབ་པ་འཁམས་པ། བདུག་སྟོས་དང་པོག་པོར་གཞག་པའི་སྟོང་པ་སོགས།
 འདྲ་བྱེད། (པར་ཕྱིན) 1 ལས། བྱ་བ། 2 ཙོ་ལ་བ། 3 རྒྱ། 4 འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དང་དོན་འདྲ།
 འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱུལ། (པར་ཕྱིན) 1 ཁྲལ་པ་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ལ་གཙོ་བོར་འཇུག་ 2 རྒྱ་རྒྱུ་
 གྱིས་བསྐྱེད་པའི་འདྲ་སྤྱུ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཟེར། སྟོབ་དཔོན་དེ་བྲིག་གཉེན་གྱིས་
 མཛད་པའི་སྟོ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྐྱབ་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩ ཅེ ༡༥༥བཟུལས།
 དེ་ལ་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱུལ་རྒྱ་དང་རྒྱུ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་འདྲ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་མི་རྟག་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཁྲལ་པ་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ལ་གཟེགས།
 འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ། (པར་ཕྱིན) <སྦྲུལ་སྦྲུལ> གཟུགས་དང་། ཆོར་བ། འདྲ་ཤེས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་
 པོ་ལས་གཞན་པའི་འདྲ་སྤྱུ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཟེར་ཏེ། མཛོད་ལས། འདྲ་བྱེད་ཕྱང་པོ་བཞི་ལས་
 གཞན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱི་སྤྱིར་བམ་གཉིས་བསྐྱབ་འགྱུར་༩ ཙོ་བ ༡༡༥ལན་
 ༥ལས། སྦྲུལ་སྦྲུལ་ནི་ཨ་ནི་སྦྲུལ་ལ་ཁྲུན་ཞེས་བྲ་སྟེ། སེམས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀྱིས་
 འབངས་ནས་འདྲ་བྱེད་བྱི་མ་འབྱུང་ཞིང་མདོན་པར་འདྲ་བྱེད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པས་ན་འདྲ་
 བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཞེས་བྲ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྣམ་
 ཤེས་དགེ་མི་དགེའི་ཡུལ་ལ་གཡོ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པས་འདྲ་བྱེད་དང་། དུ་མ་སྤྱངས་པས་ན་ཕྱང་
 པོ་ལོ། །འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཞེས་པ་འདི་གཙོ་བོར་སེམས་བྱུང་སེམས་པའམ་ལས་ལ་གོ་དགོས།
 འདྲ་བྱེད་བཏང་སྟོམས། (པར་ཕྱིན) སེམས་བྱེད་མྱོད་དང་བྲལ་བའི་ཆེ་གཉེན་པོ་མདོན་པར་འདྲ་མི་བྱེད་
 པར་བཏང་སྟོམས་སུ་འཛོག་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་དགེ་བ་ཞིག་ལ་ཟེར། འདྲ་བྱེད་བཏང་
 སྟོམས་དང་སེམས་གནས་དགྲུ་བ་གཉིས་གནད་གཅིག་པར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་

ཏེ། དབྱུང་མཐའ་ནས་སྒྲོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་བཞད་པའི་བཏང་སྒྲོམས་ནི་འདིའི་སེམས་
དགུ་བ་དང་གནད་གཅིག་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲིལ་བཞད་ནི། བྱིང་སྒྲོང་འགོག་པའི་
འདུ་བྱེད་དམ་ཚུལ་བ་བཏང་ནས་སེམས་སྒྲོམས་པ་སྟེ་ནལ་དུའམ་རང་བབས་སུ་བཞག་པས་
ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད། འདུ་བྱེད་བཏང་སྒྲོམས་ནི་སེམས་བྱུང་དང་གཅིག་གི་ནང་ཆོན་དགེ་བ་
བཅུ་གཅིག་ལས་བཏང་སྒྲོམས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན།

འདུ་བྱེད་པ། (མར་ཕྱིན) བྱ་བ་བྱེད་པ། ཚུལ་བ་བྱེད་པ། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ།

འདུ་བྱེད་གསུམ། (མར་ཕྱིན) ལུས་ཀྱི་འདུ་བྱེད། དག་གི་འདུ་བྱེད། ཡིད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་དང་གསུམ་སོ། །འདི་
དང་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་རྣམས་དོན་གཅིག་ ལེགས་བཞད་གསེར་བྱེད་ཆ་རྟེན་
འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཞད་པའི་སྐབས་ལས། འདི་ཡང་
འདུ་བྱེད་གསུམ་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བའི་རྒྱ་ར་གྱུར་བའོ། །ཞེས་པའི་འདུ་བྱེད་གསུམ་ནི་གོང་དུ་
བཞད་པ་དེ་རང་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
བ་དང་ཐོ་དང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་མདོ་༩ ཆ་ ༡༡༣༧ ལས། འདུ་བྱེད་ནི་རྣམ་པ་
གསུམ་སྟེ། གསུམ་གང་ཞེན། ལུས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་དང་། དག་གི་འདུ་བྱེད་དང་། ཡིད་ཀྱི་འདུ་
བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདུ་འབྲེལ། འཆོགས་པ་དང་ཁ་འབྲེལ་པ།

འདུ་འབྲེལ་མེད་པ། ། འགྲོ་འོང་མེད་པ། འཕགས་པ་སྒྲོ་སྒྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་༩ མ
༡༩ ནན་ལས། འོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱུ་བའི་ཆོག་གོ། །བཅུན་པ་ཤར་དུ་ཉིང་བྱ། འགྲོ་བ་
བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསལ་བའི་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲོ་སྒྲོས་
མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩ ཅི ༡༡༤བ་ལས་ཀྱང་། འོང་བ་ནི་འདུ་བའོ། །འགྲོ་
བ་ནི་འབྲེལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །² (བཀའ་རྒྱུང) དབྱེར་མེད། བསལ་བཞག་མེད་
པ། སྒྲུང་དོར་མེད་པ། དགག་སྒྲུབ་མེད་པ། འཆོགས་པ་དང་ཁ་འབྲེལ་པ་མེད་པ་རྣམས་དོན་
འདྲ། བཤམ་ཆེན་སྒྲོ་བ་ཟུང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་ཀྱང་། དབྱིངས་རིག་པ་དབྱེར་མེད་ཐབས་

ཤེས་འབྲེལ། །འདི་འདྲ་འབྲེལ་མེད་པའི་སྟོགས་སྡུ་བཟང་། །ཞེས་གསུངས།
 འདྲ་འཛི། ༡ རྣམ་གཤམ་གྱི་ཡུལ། དཔེན་པའི་ལྷོག་སྟོགས། འདྲ་འཛོམ། མཛའ་བཅེད་འདྲ་འཛོམ། 2
 རྣམ་གཤམ་། དགའ་ཉེ་སྒོ་དཀར་འདྲུས་ནས་དགའ་སྦྱིད་ལ་རོལ་བའི་རྣམ་གཤམ་སྤྲུལ་མཉམ་
 མེད་དྲགས་སོ་ལྷ་ཇེས། འདྲ་འཛི་མཆོན་ཉིད་ནི། བདག་གི་བྱ་དང་རྩལ་མ་དང་འཁོར་དང་
 འོངས་སྦྱོད་དང་སྣེ་ཅིག་ཏུ་གཤམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 འདྲ་འཛི་ཆུ། ཆགས་པ། གཉེན་ཉིད་སྟོགས་ལ་ཆགས་པ། རྒྱས་པ་དྲགས་སོ་ཐར་རྒྱན་༡༩༩ལ་གཟིགས།
 འདྲ་འཛི་ཉེས་དམིགས། འདྲ་འཛི་ཉེས་དམིགས་ལ་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་སྤྱི་ཉེས་དམིགས་ནི། ཉོན་
 མོངས་ཆེ་བ། བག་མེད་བ། ཞེ་སྒྲག་མི་ཐོབ་བ། བདུད་ཀྱིས་སྒྲགས་སྟེད་པ་སྟོགས་ཉི་ཤུ་སྒྲག་
 བསམ་བསྐྱལ་བའི་མདོ་ལས་གསུངས་པར་ཐར་པའི་ཆེན་སོ་རྒྱན་ལས་བཤད་དོ། །བྲེ་བྲག་
 གི་ཉེས་དམིགས་ནི། སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པའི་ཉེས་པས་བྱང་རྩལ་མི་ཐོབ་པའོ། །རྒྱས་པ་
 དྲགས་སོ་ཐར་རྒྱན་༡༩༩ལ་གཟིགས།
 འདྲ་ཤེས། (བར་ཕྱིན) <ཤི་རྩ> ཡུལ་གྱི་བྱུང་བར་རམ་སྡུ་རིས་རྣམས་མ་ཞོར་བར་ལེགས་པར་སོ་སོར་
 བྱེ་ནས་འཛིན་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་ཟེར། དེ་ལ་མཆོན་མར་འཛིན་པ་ཞེས་གྲང་བྱ་སྟེ།
 ཡུལ་གྱི་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཆོན་མའམ་བྱུང་བར་མ་ཞོར་བར་སོ་སོར་བྱེ་ནས་འཛིན་
 བསམ་ན་དེ་སྤྲད་ཅེས་བྱ་སྟེ། མཛོད་ཅ་བ་ལས། ཆོར་བ་སྤྱིང་བའོ་འདྲ་ཤེས་ནི། །མཆོན་མར་
 འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མཆོན་མར་འཛིན་ཞེས་པ་ནི། བྱུང་
 བར་འཛིན་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་སྒྲ་བཤད་ནི། བྱིད་དམིགས་རྒྱུན་དང་ནང་གི་དེ་མ་ཐག་
 རྒྱུན་ལ་སྟོགས་པའི་རྒྱུན་མང་པོའི་འདྲ་བའམ་ཆོགས་པ་ལས་ཤེས་པ་འབྱུང་བས་ན་འདྲ་
 ཤེས་ཞེས་བྱའོ། །སྤྱི་སྤྱོད་བསམ་གཉིས་བསྟན་འགྲུར་༩ ཅོ་བ་ ༡༥༩ན་ལས། ཤི་རྩ་སྤྱི་
 བྱེ་ནི་མེད་རྩ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སྟོགས་པ་དག་ལ་འདི་ནི་དཀར་པོའོ། །འདི་ནི་སྤྱི་
 པོའོ། །འདི་ནི་བཟང་པོ་། །འདི་ནི་ངན་ནོ་ཞེས་མཆོན་མར་འཛིན་པའི་དམིགས་ཡུལ་དང་། དེ་
 མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་ལ་སྟོགས་པའི་འདྲ་བ་ལས་ཤེས་པ་འབྱུང་ཞིང་འདི་ཡིན་ནོ་སྟུང་དུ་མཆོན་

མར་འཛིན་པ་ལ་བྱ་བས་ན་སྟམ་ཤེས་ཞེས་སུ་ཡང་བྱ་བ་དུ་བྱུང་གིས་གྲང་མིང་སྤར་བཏགས་
བ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་སུ་བཏགས། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ལེགས་སྤར་གྱི་
སི་རྩ་ཞེས་པ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འདུ་ཤེས་སུ་བསྤར་མོད། འོན་ཀྱང་སི་
ཞེས་པ་ལེགས་པ་དང་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་འདང་འཇུག་པས། དུལ་གྱི་སྤྱི་རིས་ལེགས་པར་
རམ་ཡང་དག་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཡང་དག་ཤེས་ཞེས་བསྤར་ཡོད་ན་གོ་བ་
སྤང་བདེ་བར་ཡོད་ཆོད་འདུག་གོ།

འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོ། (པར་ཕྱིན) <སི་རྩ་སྟུང་> འདུ་ཤེས་ལ་གཟིགས།

འདུ་ཤེས་བཅུ་གཅིག (པར་ཕྱིན) འཆི་དུས་སུ་བསྟེན་དགོས་པའི་འདུ་ཤེས་བཅུ་གཅིག་ཅེས་པའི་ཐད་
དུ་གཟིགས།

འདུ་ཤེས་བྱུག (པར་ཕྱིན) ཆོས་ཉན་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། རང་ལ་ནད་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས། དམ་པའི་ཆོས་ལ་
སྟོན་གྱི་འདུ་ཤེས། དགོ་བའི་བཤེས་གཉན་ལ་སྟོན་པ་མཁས་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས། ཉན་ཉན་
ཉམས་སུ་སྤང་བ་ལ་ནད་འཆོ་བའི་འདུ་ཤེས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྟེས་བྱ་དམ་པའི་འདུ་
ཤེས། ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་རིང་དུ་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་བྱུག་གོ།

འདུ་ཤེས་མེད་པ། (པར་ཕྱིན) འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པས་བསམ་
གཏན་བཞི་པའི་གནས་གཞན་འབྲས་བྱ་ཆེ་བའི་ནད་ཆན་དུ་གྱུར་པའི་འཇུག་ཤེས་ཆོགས་
བྱུག་འཁོར་བཅས་མངོན་གྱུར་འགགས་པའི་ཀྱན་གཞིའི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་འདུ་
བྱེད་དོ། །མངོན་པ་མངོན་ལྟར་ན་འདི་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་བྱེད་པར་ནི།
འདི་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་བསྟོམས་པའི་རྣམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་བྱར་བཤད་དོ། །

འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ། (པར་ཕྱིན) 1 འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཟེར།
དེ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་འབྲས་བྱ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ན་གྲོང་ལས་དགོན་པའི་
ཚུལ་དུ་ཡོད་ཅིང་དེར་སྟེས་མ་ཐག་དང་འཆི་བའི་ཆེ་མ་གཏོགས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་
གི་རྒྱ་བྱ་འགགས་ནས་བསྐྱལ་ཆེན་མང་པོར་གནས་པར་མངོན་པ་ནས་གསུངས་སོ། །ཞེས་

ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ༡༢ མཛོད་རྒྱུ་ཟར་ལམ་གསལ་བྱེད་དུ། འདུ་ཤེས་
མེད་པ་བཞི། འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་ནམས་
འགོག་པར་བྱེད་པའི་རྩལ་མོ། །ཞེས་གྲང་གསུངས་མོ། །

འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲིམས་འབྲུག (པར་བྱེད) ༡ (མངོན་པ་ཀུན་བརྟུས) འབྲུག་ཤེས་བྱ་ག་འགགས་པའི་གནས་
སྐབས་ལ་ཐར་པར་འདུ་ཤེས་ནས་འཁོར་བས་ཡིད་འབྱུང་བའི་ཡིད་འབྱུང་གིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་
ཏེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ་བཞི་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་
མ་བྲལ་བའི་ཅེ་གཅིག་པ་གང་ཞིག་ཆོགས་བྱུག་འཁོར་བཅས་མངོན་གྱུར་འགགས་པ་ཅན་
གྱིས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་ཀུན་གཞིའི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་འདུ་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་མངོན་པ་
ཀུན་བརྟུས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། ༡༢ (མངོན་པ་མཛོད) མངོན་པར་མཛོད་ལས་ནི། སྒྲིམས་པར་
ཞུགས་ནས་མ་ལྡང་གི་བར་དུ་སེམས་སེམས་བྱུང་འགོག་པར་བྱེད་པའི་རྩལ་ལ་བཤད་དོ། །

འདུ་ཤེས་གཙོ་བའི་ལྷུང་བ། (འདུལ་བ) ལྷུང་བ་དེ་སྐྱེད་པ་ལ་འདུ་ཤེས་འབྱུང་མ་འབྱུང་གང་རུང་རེས་
བཟུང་དུ་དགོས་པའི་ལྷུང་བ་ལ་ཟེར།

འདུ་ཤེས་གསུམ། (སྐྱགས) རང་དང་རིག་མའི་ལུས་ལྟར་སྒྲིམ་པ་ལྟའི་འདུ་ཤེས། མཁའ་གསང་གིན་
གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་ཡི་གེ་བཀོད་པ་སྤྲགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས། ཐབས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་མེད་
ཀྱི་བདེ་བ་མངོན་དུ་བྱའོ་སྒྲིམ་པ་ཆོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཏེ་གསུམ་མོ། །

འདུ་ཤེས་གསུམ་པ། ༡ འདུ་གསུམ་པ་ཡང་ཟེར། ཟ་ཉལ་འགོ་གསུམ་ལས་གཞན་གང་ཡང་མི་ཤེས་
བཤམ་མི་སྐྱིད་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་ཟེར། ལེགས་སྦྱར་དུ་སྦྱ་སུ་ཀུ་ཞེས་བྲ། སྦྱ་ཀ་ཏ་ཟ་བ། སུ་ཀ་
ཏ་ཉལ་བ། ཀུ་རྩ་བ་འཆག་པ་སྟེ་འགོ་བའི་དོན་ཡིན། ༢ ཁེངས་སྦྱངས་པའི་ཆོག་ཅིག

འདུ་གསུམ་པ། འདུ་ཤེས་གསུམ་པ་དང་འབྲ།

འདུག་གནས་སུ་ཟས་ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཟུང་མོ་གཉིས་པ། འདུག་གནས་
སུ་ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྡན་དགོ་སྒོར་གིས་སུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་འདུག་གནས་
སྦྱིན་བདག་ཁྱིམ་པས་བྱས་ཤིང་མཆོད་གནས་སུ་སྟེགས་ཡོད་པའི་གནས་དེར་ཞག་གཅིག་

གནས་ཏེ་ཟས་གཉིས་པ་མོས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྐྱེང་གཞི་ནི། སངས་
 རྒྱུ་བཙུངས་ལྷན་འདས་མཉན་ཡོད་ན་བཞུགས་པའི་ཆེན་འུག་ཕྱེས་འི་བྲག་གི་འདུག་གནས་
 ལུ་གནས་ཏེ་མོས་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆོད་པ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའོ། །
 འདུན། 1 འདུན་པ་དང་དོན་འབྲ། 2 འདུ་བ། འདུས་པ། ཆོགས་པ་བཅས་ལ་གོ། འདིའི་དོགས་གཅོད་
 རྒྱས་པར་དགོ་འདུན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 3 ག་ཤིན་པོར་ལྷུང་ན་བྱེད་པའི་ཉགས། ཞེས་
 བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ།

འདུན་ཁང་། (འདུ་ལ་བ) འདུ་ཁང་། མི་མང་པོ་འདུ་སའི་ཁང་པ། ཆོགས་ཁང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ག་
 བ་ ༡ ལས། དེ་ནས་སེར་སྐྱའི་གཞི་ན་གནས་པའི་ལྷུང་རབ་རྩ་མང་པོ་འདུན་ཁང་དུ་ཆོགས་
 ཤིང་འདུས་ནས་བར་སྐབས་ཀྱི་གཏམ་འདི་ལྷ་བྱ་དག་སྐྱེང་བར་བྱེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྷར་རོ། །ལུང་ཐུག་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས། རོ་མཆར་གསལ་པོར་བྱེད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་
 པའི་ཆོག་གང་དུ་ཐོས་པར་བྱེད་པའི་གནས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདུན་ཁང་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་མང་
 པོ་འདུས་པའི་གནས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

འདུན་དང་འདུས། འདུན་དང་འདུས་གཉིས་དོན་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་
 འདུ་ཁང་ལ་འདུན་ཁང་ཟེར་བ་དང་། འདུ་བའི་ས་ལ་འདུན་ས་ཟེར་བ་ལྷ་བྱའོ། །འདིའི་དོགས་
 གཅོད་རྒྱས་པར་དགོ་འདུན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུན་པ། (པར་བྱིན) 1 (བྱེད་ཐེད་ལས་ཆོག) འདོད་པའམ་དོན་དུ་གཉེར་བ། དེ་བ་བྱེད་པ། ཆོས་ལ་འདུན་པ་
 ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 2 (མིང་ཆོག) འདོད་པའི་མིང་ཅུག་ སྟོབ་གཉེར་བྱེད་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་ཞེས་པ་
 ལྷ་བྱ། 3 (མིང་ཆོག) ལུ་ལ་ངེས་ལུང་དང་པོ་ནི། བསམ་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་དོན་དུ་
 གཉེར་བས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་ཟེར། བྱེད་ལས་ནི། བཙུན་འགྲུལ་ཚུས་པའི་
 ཉེན་བྱེད་པའོ། 4 (མིང་ཆོག) འདོད་ཆགས་ཀྱི་མིང་། འདུན་པ་ (འདོད་ཆག) དང་གཞོད་སེམས་
 (ཁོང་ཁྱོ) གཉིས་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 5 (བྱ་ཆོག) དགའ་བ་དང་མོས་པ་ལའང་འཇུག་དཔེར་ན་ཆོས་ལ་
 འདུན་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱའོ། །འདི་ལ་བྱ་ཆོག་དང་མིང་ཆོག་གཉིས་ཀ་ཡོད། 6 (བྱ་ཆོག) ཆོགས་

པའི་དོན། ལི་ཤིའི་གྲུ་ཁང་ལས། འདུན་པ་ནི་ཆོག་ས་པ་ཞེས་གསུངས། དཔེར་ན་དགེ་བ་
ལ་འདུན་པ་དང་། དགའ་འདུན་ལ་འདུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 7 (མིང་ཆོག) སྐྱེ་བོ་མང་པོ་འདུ་བའི་
གནས་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་པར་བཤད་པ་༩ ཚུ་༩༥ན་ལས།
འདུན་པ་ནི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་འདུ་བའི་གནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཆོག་ས་པའི་མིང་
ཅས། དཔེར་ན་འདུན་ཁང་། འདུན་ས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 8 (མིང་ཆོག) <ཅ་ཇ་ག> (འདུལ་བ) སྟོན་
པ་བྱལ་བའི་དབང་པོའི་ཉན་ཐོས་ཤིག འགའ་ཞིག་གིས་འདི་སྟོན་སྟོན་པ་ཁབ་ཏུ་བཞུགས་
སྐབས་ཀྱི་ཤིང་རྒྱའི་ཁ་ལོ་པ་དེ་རེད་ཟེར། 9 (མིང་ཆོག) <ཅ་ཇ་ག> རྒྱལ་བྱ་གཞོན་ཏུ་དོན་བྱལ་
ཀྱི་ཤིང་རྒྱའི་ཁ་ལོ་པའི་མིང་། འདིའི་དོགས་གཅོད། སྟོན་འཛིན་དང་། དགེ་འདུན་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཟིགས། 9 <ཅ་ཇ་ག> རྒྱ་བ་དང་རྒྱ་ལོད་ལའང་འདུག་པར་བཤད།

འདུན་པ་དང་ཡོངས་དག་འབྲལ་བའི་དོན། (འདུལ་བ) འདུན་པ་འབྲལ་བ་ནི་གསོ་སྦྱོང་གི་ལས་ཆགས་
པའི་ཆེད་དུ་དང་། ཡོངས་དག་འབྲལ་བ་ནི་རང་ཉིད་གསོ་སྦྱོང་ལ་མ་སྤྱོད་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་
བྱེད་པའི་གོ་ཆོད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། འདུན་པ་དང་ཡོངས་
སྤྱད་པ་གཉིས་ལ་བྱེ་བྲག་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། འདུན་པ་འབྲལ་བ་ནི་ལས་མཐུན་པ་བསྐྱལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ཡོངས་སྤྱད་པ་འབྲལ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གསོ་སྦྱོང་ཉམས་སྦྱོང་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་ཉིད་ཡོངས་སྤྱད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སྤྱད་པར་དབྱལ་བར་བྱ་
ཞིང་དགེ་འདུན་ཀྱིས་ལས་མཐུན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེའི་འདུན་པ་ཡང་སྦྱང་བར་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

འདུན་པ་ཕྱིར་བསྐྱར་ཀྱི་ལྟ་བུ། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ངག་སྐུམ་པ། འདུན་པ་ཕྱིར་
བསྐྱར་བའི་ལྟ་བུ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སྦྱོང་གིས་དགེ་འདུན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་
པའི་ལས་བསྐྱལ་བྱ་དགེ་སྦྱོང་ལ་བསྐྱལ་བ་ལ་རང་གིས་འདུན་པ་ཕྱལ་ནས་ལས་དེ་བྱས་ཟེན་
པའི་དུས་ན་རང་གིས་ཕྱལ་བའི་འདུན་པ་ཕྱིར་བསྐྱར་བའི་ཆོག་སྤྲས་ཉེ་དོན་གོ་བ་ལས་གྲུར་
པའི་ལྟ་བུ་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྦྱང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོང་དུ་དགའ་བོས་དགེ་འདུན་ལ་འདུན་པ་

ཕུལ་ནས་བྱིར་བསྐྱར་བ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་གཞོན་པའོ། །

འདུན་པ་འབྲུལ་བ། (འདུལ་བ) དགེ་སྦྱོང་ནད་པ་དང་ལས་བྱེད་སོགས་གསོ་སྦྱོང་དང་དགག་དབྱེར་འདུར་མ་བརྟུབ་པ་རྣམས། དེ་དག་མ་བྱས་པའི་ཉེས་པ་ཞིགས་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་ལས་འཆགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། དགེ་འདུན་གྱིས་བསྐྱོས་པའི་དགེ་སྦྱོང་ལ་འདུན་པ་འབྲུལ་བའི་སྐྲགས་ཆོགས་ལན་གསུམ་བརྗོད་པའོ། །དེ་ལ་དད་པ་འབྲུལ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། སྤྱོད་བཞད་ནི། འདུན་པ་ནི་དད་པ་དང་འབྲུལ་བ་ནི་བྱེད་པ་སྟེ། དད་པ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་དགེ་འདུན་ཆོས་བཞིན་མཛད་པ་ལ། རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པ། དེ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོགས་པ། ཁས་སྦངས་པ། ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པས་འདུན་པའམ་དད་པ་འབྲུལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །སྤྱིར་འདུན་པ་དང་ཡོངས་དག་དུས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ཡང་སྤྱིར་ཡང་འབྲུལ་དུ་བྱུང་བར་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་རྣམས་སུ་གསུངས། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཞད་པ་༼ རྒྱ་ཆུ་༽ ༡༣ རྣམས། འདུན་པ་འབྲུལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ལས་དབྱེ་བའི་བྱིར་འདུན་པ་ཕུལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་ལས་དབྱེ་ཞེས་པ་ལས་བྱེད་དུ་འཇུག་པའམ་ལས་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་དབྱེ་བའམ་སྤྱད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

འདུན་མ། ། རུས། ཐབས་བྱས། ཐབས་རུས། འཛིག་རྟེན་གྱི་འཆོ་ཐབས། འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱ་གཞག་དཔེར་ན་པ་དམ་པ་དེ་འདུན་མ་མཁས་ཤིང་རང་བཞིན་བྱང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མའུན་མ་དང་དོན་འབྲེལ་བར་བཞད། ས་བཤ་གྱི་ལེགས་བཞད་འབྲུལ་གྱི་བྱ་བ་ལས། འདུན་མ་རྒྱུང་མ་མཁས་ཀྱང་གྲོས་རང་གིས་གཟུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 2 འདུན་བྱ། འདུན་པའི་ཡུལ། རྫོང་ཅི་གཏང་ས། རྫོང་ཕྱགས་གཏང་ས། དོན་དུ་གཉེར་བྱ། བསམ་དོན། འདོད་དོན། གོ་ལས། དུགས་གྱི་དམིགས་ཡུལ། འཛོལ་བྱ། སྤྱོད་བཞད་ནི། འདུན་མ་ཞེས་པ་འདུན་པ་དང་དོན་གཅིག་པར་སེམས་ཤིང་། འདུན་པ་ཞེས་པ་འདུན་པའི་ཡུལ་ལམ་འདུན་བྱའམ་འདོད་བྱའི་ཡུལ་གྱི་མིང་སྟེ། ཆོ་འདི་དང་བྱི་མའི་འདོད་བྱའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་འདུན་བྱ་ལ་འདུན་པའམ་འདུན་མ་ཞེས་པ་

ནི། དཔེར་ན་བཟའ་བྱ་ལ་བཟའ་བ་དང་། བཏུང་བྱ་ལ་བཏུང་བ། བསྐྱབ་བྱ་གསུམ་ལ་བསྐྱབ་བ་
གསུམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ན་འདུན་པ་ཞེས་པ་བྱ་ཆོག་ལ་མི་གོ་བར་མིང་ལ་གོ་དགོས་ཏེ།
དཔེར་ན་ཆོར་བ་ཞེས་པ་བྱ་ཆོག་དང་མིང་གཉིས་ཀ་ལ་འདུག་པ་བཞིན་ཏོ། །དེ་ཡང་། སེམས་
ལ་ཆོར་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བྱ་བྱ་ཆོག་དང་། ཆོར་བ་སྐྱབ་བསྐྱལ་ཞེས་པ་ལྟ་བྱ་མིང་ཆོག་ཡིན་པ་
བཞིན་ཏོ། །གཞན་ཡང་མཚན་གཞི་མང་དུ་ཡོད་དེ། ཤེས་པ། སེམས་པ། སྤྱོད་པ། མཐོང་བ།
བསྐྱབ་པ། སོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ། །རྗེ་མི་ལའི་རྣམ་མགྱུར་༡༩༧་ལས། མ་བལྟས་པར་ཆོས་
སྐྱེ་དེ་དུས་མཛོང་། །མ་བསྐྱབས་པར་འདུན་མ་སྐྱེན་གྱིས་གྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་།
གཞན་ཡང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལས། གཏན་གྱི་འདུན་མ་སྐྱུར་དུ་
སྐྱབས་ཤིག་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་འདུན་མ་དང་མདུན་མ་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་
གཉིས་སྟངས་ཡང་འདུན་མཉིད་ལེགས་པར་སེམས་སོ། །3 གྲོས། བསམ་འཆར། མཆེམས་
མཛོད་ལས། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་འདུན་མ་བཟོ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །3 གྲོས། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཆོགས་འདུའམ་གྲོས་མོལ། ཞེས་གསལ། 4
ཁྱིམ་ཐབས། བཟའ་ཁྲ། གནའ་མ། རྩང་མ། ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོའི་མགྱུར་སྟེ་ལས། རང་
ལ་དགའ་བའི་བྱམས་པ། །གཞན་གྱི་འདུན་མར་སྤངས་སོང་། །ཁོག་ནད་སེམས་པའི་ཙོང་
གིས། །ལུས་པོའི་ཤ་ཡང་བསྐྱམས་སོང་། །ལྟ་བུ།

འདུན་མ་ལེགས་ནས་གདལ། དའི་དམིགས་ཡུལ་ལམ་སྒོ་ཅེ་གཏད་ས་དེ་འགྲིགས་ཞག ཡག་པོ་བྱུང་
ཞག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་ཏོ། །འདུན་མའི་འགྲེལ་བ་ཤད་ཞིབ་པར་གོང་དུ་འདུན་མ་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཞིགས། རྗེ་འཛོམས་བཞོན་འདུན་ལེགས་མ་ལས། དང་པོར་རྒྱ་ཆེན་ཐོས་པ་མང་དུ་
བཅོལ། །བར་དུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་ཤར། །ཐ་མར་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་
ཉམས་སྟེ་སྤངས། །ཀུན་ཀྱང་བསྐྱབ་པ་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟོན། །ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་
མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདལ། །བཀའ་བྲིན་ཆེའི་རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

འདུན་བཟང་། འདུས་བཟང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུན་ས། 1 འདུ་བའི་ས། མི་མང་པོ་འདུ་སའི་མིང་། མཁས་པ་མང་པོ་འཆོགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་བསྐོ་སྤྱོད་
གནང་ས་ལྷ་བྱ་ལའང་གོ། འདུན་ས་དང་མདུན་སའི་བྱང་པར་ནི། འདུན་ས་ནི་འདུ་བའི་ས་དང་།
མདུན་ས་ནི་བྱང་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་བྱང་པར་ཆེད། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་དག་
ཡིག་གཅེས་བསྟུས་འབྲུལ་སྤྱོད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྐུ་རེངས་གསར་བ་ལས། འདུ་བའི་
ས་ལ་འདུན་ས་ཟེར། །མདུན་གྱི་ས་དང་བྱང་པར་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྗེའི་རྣམ་
ཐར་རྣམ་དག་གངས་ཅི་མ་ལས། རྣམ་ཞིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབང་པོའི་རྟོག་ །རྣམ་མང་
འཁོར་གྱི་དབྱས་ན་ཐེག་པ་མཆོག་ །སྟོན་མཛད་འདུན་ས་ཆེ་དེར་འཇམ་པའི་དབྱངས། །རྒྱལ་
སྤྱི་རྒྱ་མཆོད་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་གཤེགས། །ཞེས་གསུངས། སྤེ་ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་བཟང་
དོན་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་ཐར་རྗེ་གྲང་ཐང་པས་མཛད་པ་ལས། དགྲང་ལོ་བརྒྱ་བྱག་པ་ལ་དབྱས་འགྲུར་
ཆོས་ཀྱི་འདུན་ས་ཆེན་པོར་ལེབས། ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 2 བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛད་ཆེན་མོར། གྲོས་
བྱེད་སའི་མིང་དུ་བཤད་ཀྱང་པལ་ཆེར་དོན་འདྲའོ། །

འདུན་ས་དང་མདུན་སའི་བྱང་པར། འདུན་ས་ནི་འདུ་བའི་སའམ་མང་པོ་འཆོག་པའི་ས་དང་། མདུན་
ས་ནི་བྱང་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་བྱང་པར་ཆེད། །དགེ་འདུན་ཞེས་པའི་འདུན་ཡང་ཡུམ་
ངེས་ལྷའི་འདུན་པ་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་པར་འདུ་བའམ་འཆོག་པའི་དོན་ལ་གོ་དགོས་སོ། །མང་པོས།
འདུན་ས་ལ་མདུན་ས་དང་། འདུན་མ་ལ་མདུན་མ་ཞེས་འབྲི་བའང་མ་དག་རྒྱུ་འབྲམས་སུ་
སོང་བར་སྤང་དོ། །

འདུམ་པའི་གསོ་སྦྱོང་། (འདུལ་བ) གསོ་སྦྱོང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། དགེ་འདུན་སྡེ་གཉིས་སུ་བྱེས་པ་འདུམ་
བྱེད་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་།

འདུར་འདོན། འདོན་པ་རྟ་དབྱངས་མེད་པར་ཤར་འདོན་བྱེད་པའི་མིང་།

འདུལ་རྒྱུ་འཛིན་ཆེན་འཕྲེང་བ། (འདུལ་བ) རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་རྒྱ་
ཞིག་གསུང་འབྲམ་ ༩ ཁ་པར་ ༡བཞུགས། འདི་ལ་ཤོག་གངས་བཞི་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཡོད།

དགེ་ལྷན་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་རྒྱལ་ས་ལྷ་ཁྱེད་པའི་གཞུང་ལ་སློབ་གཉེར་མཛད་སའི་གཞུང་གཙོ་བོ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། གཤམ་ཆེ་ཤོས་ནི་མཆོ་རྒྱལ་ཡིན་ལ། དེའི་ཞར་དུ་འདུལ་རྒྱུ་འབྲེང་བར་ཡང་སློབ་གཉེར་མཛད་དོ། །

འདུལ་བ། 1 (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་སྡེ་སྡོད། 2 སྡེ་སྡོད་གསུམ། སྐབས་མང་པོར་འདུལ་བ་ཞེས་བ་འདུལ་བའི་སྡེ་སྡོད་ཅམ་མིན་པར་མངས་རྒྱས་ཀྱིས་སེམས་རྒྱུད་འདུལ་བའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པའི་སྡེ་སྡོད་གསུམ་གཤམ་གྱོ་དགོས་པ་ཡོད་དོ། 3 སེམས་རྒྱུད་འདུལ་བ། ལྷུང་བ་འདུལ་བ། ཉོན་མོངས་འདུལ་བ་གསུམ་གཤམ་གྱོ།

འདུལ་བ་བྲི་བ། <བེན་ཡ་ཀ་སྤྱུ་རྒྱ་རི་ཀ> (འདུལ་བ) འདུལ་བ་བྲི་བའི་ཆོག་ལེའུར་བྲས་པ། སློབ་དཔོན་ཀྱ་ལྷ་ཆ་མི་ཉས་མཛད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར་༩ ལུ ༡༥བ་ན་བཞུགས་སོ། །

འདུལ་བ་བྲི་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། <བེན་ཡ་ཀ་སྤྱུ་རྒྱ་རི་ཀ> (འདུལ་བ) འདུལ་བ་བྲི་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། སློབ་དཔོན་ཀྱ་ལྷ་ཆ་མི་ཉས་མཛད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར་༩ ལུ ༡༥བ་ན་བཞུགས་སོ། །བྲི་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་དང་དོན་གཅིག

འདུལ་བ་མདོ། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་དོན་གཅིག་སྐྱབ་པ་འདུལ་བ། འདིའི་འདུལ་བ་ཞེས་བ་ནི་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་འདུལ་བའི་ཆོས་སྟོན། ལུང་གཞི། ལུང་རྒྱལ་འབྲེད། ལུང་སྟན་ཆེགས། གཞུང་སྒྲུ་མ་རྒྱལ་ལ་ཟེར་ལ། དེ་དག་གི་དོན་མདོ་ཅམ་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པས་མདོ་ཞེས་བྱའོ། །

འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ། (འདུལ་བ) མདོ་རྩ་བ་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བ་མདོའི་འགྲེལ་བ། <བེན་ཡ་སྤྱུ་རྒྱ་རི་ཀ> (འདུལ་བ) སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་འགྲེལ་རྒྱུད་དུ་གྲགས་པ་དེའོ། །མཆོ་རྒྱལ་ལས་འགྲེལ་རྒྱུད་ལས་ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བ་དེའོ། །འདིའི་དོགས་གཙོ་དང་བཅས་པ་ཞེས་པར་འགྲེལ་རྒྱུད་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། འདི་བསྟན་འགྲུར་འདུལ་བ་སྟེགས་བཅས་༩ ལུ་པའི་༡དབྱར་བཞུགས་སོ། །

འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། (འདུལ་བ) སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བ་མདོའི་

གྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སློབ་པ་བཅ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ཕྱི་དགོ་བསྟན་འགྱུར་
འདུལ་བ་རྟེན་ལུ་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཤིག་ལས་ལྟོགས་སོ། །མཆོ་སྒྲིག་ལས་སྒྲི་ག་ལས་ཞེས་མང་
དུ་འབྱུང་བ་ཡང་འདི་ཉིད་ལ་གོ་དགོས་སོ། །

འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་བསྡུས་བ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བྱུང་བ་
གང་ཞིག ལྷང་ལས་བྱ་བ་ལྷེ་བྲག་གི་གསལ་ཀ་མ་གཏོང་བ། འདི་ལ་འདུལ་བ་རུང་མཐུན་གྱི་
མདོ་ཡང་ཟེར། ལྷ་བཤད་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་སྟོན་བས་ན་འདུལ་བ། གསལ་ཀ་བཏོང་བ་ལ་ལྟོས་
ནས་ཆོག་མདོར་བསྡུས་པས་ན་མདོར་བསྡུས་ཞེས་བྱའོ། འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་ནི། ལྷང་
ཐུན་ཆོགས་ལས། སངས་རྒྱུ་བཙུམ་ཐུན་འདས་ཀྱི་ཤེས་མེད་ཆེན་མོ་གྲུང་གི་ཉིད་འཁོར་གིང་
སྤྲུལ་བྱུང་གི་ཆལ་ན་བཞུགས་སོ། །དེ་ནས་བཙུམ་ཐུན་འདས་ཡོངས་སུ་བྱ་བ་རྣམས་འདུལ་
བའི་དུས་ཀྱི་ཆོན་དགེ་སྤོང་རྣམས་ལ་བཀའ་སྤྲུལ་བ། དགེ་སྤོང་དག་ངས་འདུལ་བ་རྒྱས་པར་
བསྟན་ན། མདོར་བསྡུས་ཏེ་མ་བསྟན་པས་ལེགས་པར་རབ་རྩ་ཉོན་ལ་ཡིད་ལ་བྱུངས་ཤིག་
དང་ངས་བཤད་དོ། །དགེ་སྤོང་དག་ཁྱེད་ཀྱིས་ངས་སྟོན་གནང་བ་ཡང་མེད་པ་བཀག་པ་མེད་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ། གལ་ཏེ་མི་རུང་བ་བསྟན་ཅིང་རུང་བ་དང་མི་མཐུན་ན། རུང་བ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་སྤྲུང་བར་མི་བྱའོ། །གལ་ཏེ་རུང་བ་བསྟན་ཅིང་མི་རུང་བ་དང་མི་མཐུན་ན། རུང་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྲུང་བར་བྱ་སྟེ་འདི་ལ་འགྱུར་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་འདི་ཡིན་ནོ། །

འདུལ་བ་བསྐྱུས་པ། (འདུལ་བ) མོ་མོར་ཐར་པའི་འགྲེལ་བ་འདུལ་བ་བསྐྱུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
 བས་པོ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན། སློབ་དཔོན་ཁྱད་པར་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མ་ངད། རྒྱ་
 གར་གྱི་མཁན་པོ་ལྷོ་ལུ་པོ་རྩེ་དང། ཡུལ་བ་ལྷ་དང། ལྷ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ལེ་ར་ཅོ་ན་པ་ལྷི་
 ཏས་བསྐྱུར་བ་ལ། སྤང་གིས་ཁ་ཆའི་མཁན་པོ་རྩེ་ན་ལྷི་ལྷ་བ་དང། ལོ་རྒྱུ་བ་དག་སྤོང་རྒྱལ་
 བ་ཤེས་རབ་དང། ཡུལ་བཤེས་གཉེན་གྱི་འཕྱར་རྒྱལ་ས་བཞུགས་སོ། །ཤེ་དག་བསྐྱར་འཕྱར་
 འདུལ་བ་། ལྷ་པའི་། ༡༩༧༡ན་བཞུགས་སོ། །

འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་སྒྲ་མ་བདུན། (འདུལ་བ) མཁན་སྟོབ་བདུན་ལ་གཞིགས།

འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། <བིན་ཡ་བེལྷང་ག> (འདུལ་བ) སའི་རྣམ་འབྱེད་དང་དོན་གཅིག་གི་སྤྱིར་
བཏང་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལ་སའི་རྣམ་འབྱེད་དང་མའི་རྣམ་འབྱེད་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་། ལུང་ལས་
འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་པ་སའི་རྣམ་འབྱེད་ལ་བཏགས་ནས། མའི་རྣམ་འབྱེད་ལ།
དགེ་སློང་མའི་རྣམ་འབྱེད་པ་ཞེས་མིང་ཟུར་དུ་བཏགས་སོ། །འདི་ནི་དཔེར་ན་བྱ་ནི་བྱ་སོ་དང་
བྱ་སོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་ཀྱང་། བྱ་ཞེས་པ་བྱ་སོའི་སྐྱེར་མིང་དུ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་བཀའ་
འགྱུར་འདུལ་བའི་སྒྲེགས་བམ་༩ ཅ་སའི་ ་འོག་གངས་ཨ་ཁ་ན་བཞུགས་སོ། །ཞིབ་པར་
སའི་རྣམ་འབྱེད་ཅེས་སའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ། (འདུལ་བ) རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷ་ས་
མཛད་སའི་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གསུམ་འགྱུར་འདུལ་བ་༩ ལྟ་བུ་ ་ན་བཞུགས་སོ། །

འདུལ་བ་སྒྲེ་ཆོག་གི་གཞི། <བིན་ཡ་བྱྱ་ཏྲ་ཀ་བསྐྱ> (འདུལ་བ) ལུང་སྒྲེ་ཆོག་ས་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བ་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ། (འདུལ་བ) མེ་ཏོག་མེད་རྒྱུད་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བ་འཛིན་པ། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་ཆོག་དོན་སློབ་ལས་ཐོན་སའི་དགེ་སློང་མཁས་པ་རྣམས་ལ་འདུལ་
བ་འཛིན་པ་ཟེད། འདིའི་བྱད་ཆོས་སོགས་ཞིབ་པར་མདོ་སྤྲེ་འཛིན་པ་ཞེས་སའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུལ་བ་གཞི། <བིན་ཡ་བསྐྱ> (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ལུང་གཞི་དང་འབྲ། ཡོངས་གྲགས་སུ་འདི་ལ་འདུལ་
བ་ལུང་གཞི་ཟེར་ཡང་། འདིའི་མཆན་དངོས་ནི། འདུལ་བ་གཞི་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདུལ་བ་གཞི།
འདུལ་བ་ལུང་གཞི། ལུང་གཞི་རྣམས་དོན་གཅིག་

འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། <བིན་ཡ་བསྐྱ་རྒྱ་ཀ> (འདུལ་བ) རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དགེ་ལེགས་
བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་བམ་པོ་བཅུ་གཅིག་དང་ལྷན་ཞིང་བསྐྱར་འཕྲོ་ལུས་པ་ཞིག་ མཆོ་
རྒྱུ་ལས་གཞི་འགྲེལ་ལས་ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ཡང་འདི་ནི་དམིགས་ འདི་འདུལ་བ་ལུང་
གཞིའི་ཆོག་འགྲེལ་དང་ལྷག་པར་བརྟེན་གྱི་རིགས་རྣམས་ཞིབ་དུ་བཀྲལ་བའི་ཆོག་མཛོད་
ཅིག་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱང་ཆོག་པ་ཞིག་ཡོད། ཁོ་པོས་ཀྱང་དེ་ནས་ལེགས་ཆ་མང་སོ་སྤངས་
ནས་ཆོག་མཛོད་འདིར་འགོད་འཇུག་བྱས་ཡོད། དཔེ་མཆོན་ཞིག་ཞུས་ན། བཅའ་ཁྲུལ་ཞེས་

པའི་ཚིག་འདི་ལྟ་བུའོ། འདྲེན་གཅོད་རྒྱས་པར་དབྱེ་བཞུགས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ཚིག་
དང་ཐ་སྟད་ལ་དོ་སྣང་ཅན་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞིག་གོ། སྤྲེ་དགོ་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་
སྤྲེགས་བམ་༼ ཙ་བ་ ༡༧༧ ན་ལ་བཞུགས་སོ། །

འདུལ་བ་གཞུང་སྤྲེལ། (འདུལ་བ) ལུང་ལྷ་བ་དང་དོན་གཅིག་འདི་ལ་གཞུང་སྤྲེལ་དང་བྱི་མ་ཟེར་བའི་
རྒྱ་མཚན། ལུང་ལྷ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུལ་བ་ལུང་སྤྲེལ། (འདུལ་བ) སོ་སོར་ཐར་པའི་མདྲེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྟེ། (སོ་སོར་ཐར་པའི་མདྲེའི་འདུལ་
བ་ལུང་སྤྲེལ་ཞེས་ཅེ་དག་འདྲིའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཚུལ་ནི། རྣམ་འབྲེད་འབྲེལ་༼ ཙ་བ་ ༡༧༧ ལས། རྣམ་པར་འབྲེད་
བ་དང་ཐུན་ཆེགས་ལ་སོགས་པ་འདུལ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་སོ་སོར་ཐར་པ་དེའི་རྒྱ་ཆེར་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཡིན་པར་
གསུངས་པ་དེའི་བྱིར་ཞེས་གསུངས་སོ། ༡ ལུང་གཞི། (འདྲིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་གཞི་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་
གར་རྒྱད་དུ་བེན་ལ་བསྟར་ཟེར) འདིས་རབ་བྱུང་གི་གཞི་ལ་སོགས་པ་ནས་གནས་མཁུ་གྱི་གཞིའི་བར་
གཞི་བཅུ་དབྱེན་སྟོན། ༢ ལུང་རྣམ་འབྲེད། (འདྲིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྲེད་པ་
ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་རྒྱད་དུ་བེན་ལ་བེན་དག་ཞེས་ཟེར) འདིས་དགོ་སྟོང་པ་མའི་
བསྐྱེད་ཁྲིམས་སྟོན་ཉེ། དགོ་སྟོང་པའི་རྣམ་འབྲེད་ཀྱིས་དགོ་སྟོང་གི་ཁྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་
ཅ་གསུམ་སྟོན། མའི་རྣམ་འབྲེད་ཀྱིས་དགོ་སྟོང་མས་ཁྲིམས་སུམ་བརྒྱ་ལྷ་ཅ་ཅ་བཞི་སྟོན།
༣ ལུང་ཐུན་ཆེགས། (འདྲིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་ཐུན་ཆེགས་ཀྱི་གཞི་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་རྒྱད་དུ་
བེན་ལ་ལྷ་ཅ་ཅ་ག་བསྟར་ཟེར) འདི་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་མ་ཆང་བ་ཁ་སྟོང་ལྟ་བུ་ཡིན། ཞེས་བུ་སྟོན་རིན་པོ་
ཆེ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། ༤ འདུལ་བ་གཞུང་སྤྲེལ། (འདྲིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་གཞུང་སྤྲེལ་ཞེས་འཁོད་
ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་རྒྱད་དུ་བེན་ལ་ལྷ་ཅ་ཅ་ག་ཐུན་ཆེགས་ཟེར) གཞུང་བྱི་མ། གཞུང་དམ་པ། གཞུང་སྤྲེལ། ལུང་
སྤྲེལ། ལུང་གཞུང་སྤྲེལ་ལ་ཡང་ཟེར། འདིས་ལུང་གཞི་དང་རྣམ་འབྲེད་ཀྱི་དོན་ལྷ་ལེན་ཀྱི་སྟོ་
ནས་གཉན་ལ་པལ་ཅིང་། དེ་དག་གི་དོན་ཞིབ་ཏུ་འཆད་པས་དེ་དག་གི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་
ནོ། །ཡང་མཁས་པ་གཞན་དག་གིས། ༡ ལུང་རྣམ་འབྲེད། (ལུང་རྣམ་འབྲེད་སོ་ཐར་ཀྱི་མདྲེའི་ཚིག་
འབྲེལ་ལྟ་བུ) ༢ ལུང་གཞི། (འདི་མ་ཆང་བ་ཁ་སྟོང་ལྟ་བུ) ༣ ལུང་ཐུན་ཆེགས། (ལུང་ཐུན་ཆེགས་བསྐྱེད་བྱ)

ཕྱ་མོ་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་ཕྱོད་མ་མོ་ཐར་གྱི་མདོའི་ཕྱི་དོན་ལྟ་བུ། རྩ་གཞུང་དམ་པ་འཛམ་གླུང་སྒྲ་མ་
 (གཞུང་དམ་པ་དཀའ་གནད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་མོ) སྟེ་བཞིའོ། །ཞེས་ཀྱང་
 གསུངས་མོ། །འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པ་ཡོངས་གྲགས་ཡིན་ཀྱང་།
 མཁས་པ་འགའ་རེས་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་ཡང་བཤད་དེ། སུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། ཁོ་
 བོའི་སྒྲ་མ་ལུང་སྟེ་བཞི་དང་། མངོན་པར་འབྱུང་བའི་མདོ་བསྟན་བཅོས་སུ་བཞེད་པ་ནི་བཞེད་
 པ་ཅམ་དུ་ཟད་དོ། །ཞེས་མ་རངས་པའི་ཆོག་གསུངས་མོ། །ལུང་སྟེ་བཞིའི་གོ་རིམ་ལ་དབྱེད་
 པ་ལ། ལུང་སྟེ་གཞི་བཞིའི་དོན་གྱི་གོ་རིམ་ནི། དང་པོ་ལུང་གཞི། དེ་ནས་ལུང་རྣམ་འབྲེད།
 དེ་དག་གི་དཀའ་གནད་ལ་བྱི་བྱིས་ལེན་གྱི་ཕྱོད་མ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་གཞུང་སྒྲ་མ་དང་།
 དེ་དག་ཏུ་མ་ཆང་བ་ཁ་སྐོང་བ་སྟན་ཆེགས་བཅས་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་ཀུ་ཙག་ལ་སོགས་པས་
 མཛད་པའི་མཆན་བྱང་དཀར་ཆགས་ལས། དང་པོ་ལུང་གཞི། དེ་ནས་རྣམ་འབྲེད། དེ་ནས་
 སྟན་ཆེགས། དེའི་རྗེས་སུ་ལུང་སྒྲ་མ་ཉིད་བྲིས་ཤིང་། མཁས་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེའི་
 རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རིམ་བཤེར་ལྟར་བྲིས་མོ། །

འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྲེད། (འདུལ་བ) ལུང་རྣམ་འབྲེད་ལ་གཟེགས།
 འདུལ་བ་ལུང་སྟན་ཆེགས། (འདུལ་བ) ལུང་སྟན་ཆེགས་ལ་གཟེགས།
 འདུལ་བ་ལུང་གཞི། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། གཞི་བཅུ་བདུན་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་
 ལུང་གཞིར་གྲགས་པ་ལ་སྟོ་ཀ་སུམ་ཁྱི་ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་བམ་པོ་བརྒྱ་དང་དགུ་སྟེགས་
 བམ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག (འདིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་གཞི་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་།
 རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བིན་ཡ་བསྟུ་ཟེར།) འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་སྟེགས་བམ་༩ ཀ་པ་ལ་ ༡༥བ་བྱུང་
 བྱི་གཞི། གསོ་སྦྱང་བྱི་གཞི། དགག་དབྱེད་གཞི། དབྱར་གནས་ཀྱི་གཞི། ཀོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞིའི་
 སྟོད་ཡན་བམ་པོ་ཉེ་བུ་རྩ་བཞི་པའི་བར་བཞུགས། ༩ ཁ་པ་ལ་ ༡༥ ཀོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞིའི་སྟེད།
 སྟན་ཀྱི་གཞིའི་སྟོད་ཡན་བམ་པོ་ཉེ་བུ་རྩ་བ་ནས་ལྷ་བཅུ་རྩ་བཞི་པའི་བར་བཞུགས། ༩ ག་
 པ་ལ་ ༡༥ སྟན་ཀྱི་གཞིའི་སྟེད། གོས་ཀྱི་གཞི། སྤ་བརྒྱུད་བྱི་གཞི། ཀོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞི། ལས་ཀྱི་

གཞི། དམར་མེར་ཅན་གྱི་གཞི། གང་ཟག་གི་གཞི། སྒོ་བའི་གཞི། གསེ་སྒྲོང་གཞི། བའི་གཞི།
གནས་མལ་གྱི་གཞི། ཅོད་པའི་གཞི། དཔེན་གྱི་གཞི། སྒོང་ཆ་ཡན་བམ་པོ་ལྷ་བཅུ་ཅུ་ལྷ་བ་
ནས་བརྒྱད་ཅུ་ཅུ་གཉིས་པའི་བར་བཞུགས། རྒྱ་བལ་ལ་ རྒྱ་བལ་གྱི་གཞི། མཐུག་བམ་པོ་
གྲུ་གསུམ་པ་ནས་བམ་པོ་བརྒྱ་དང་དགའའི་བར་ཡོངས་སུ་རྒྱ་བལ་བ་བཞུགས་ཤིང་། ཁ་ཆེད་
པ་རྒྱ་ཉ་སར་རྒྱ་དེ་ལ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ལྷ་ཁ་ར་ལྷ་དང་། ཁ་ཆེད་མཁན་པོ་རྒྱ་
ཁ་ར་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྒྱེད་པའི་གྱི་ལྷ་ཁ་པོའི་འགྲུར་ལ། སྒྲུང་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་
ལྷ་ཁ་ར་ལྷ་དང་། ལོ་རྒྱུ་བ་བརྒྱེད་པའི་བཅུགས་གྱིས་བསྒྲུར་ཅིང་ཞུས་པའོ། །ཡང་གཞན་
དག་གིས་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་འགྲུགས་བསྐྱོད་གྱི་ཆ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་པའི་མ་ཆེད་བལ་སྒྲོང་ལྷ་བྱ་
ཡིན་ཀྱང་ཟེར། འདི་ལ་ལེགས་སྒྲུར་དུ། བེན་ཡ་བསྐྱེད་དང་། བོད་སྐད་དུ། འདུལ་བ་གཞི་ཟེར།
འདུལ་བ་གཞི། འདུལ་བ་ལུང་གཞི། ལུང་གཞི་རྣམས་དོན་གཅིག་གོ། ཁ་ཆེད་པ་རྒྱ་ཉ་སར་རྒྱ་
དེ་ལ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ལྷ་ཁ་ར་ལྷ་དང་། ཁ་ཆེད་མཁན་པོ་རྒྱ་ཁ་ར་དང་། བོད་
ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྒྱེད་པའི་གྱི་ལྷ་ཁ་པོའི་འགྲུར་ལ། སྒྲུང་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ལྷ་ཁ་ར་
ལྷ་དང་། ལོ་རྒྱུ་བ་བརྒྱེད་པའི་བཅུགས་གྱིས་བསྒྲུར་ཅིང་ཞུས་པའོ། །

འདུལ་བའི་སྒྲོང་བཀའ་འགྲུར་ཁོད་སྒྲིགས་བམ་ཇི་ཅམ་བཞུགས་སྒྲོང་། (འདུལ་བ) དེ་ལ་སྒྲིགས་བམ་བཅུ་
གསུམ་ཡོད་དེ། ལུང་གཞི་༩ ཀ རྣམས་༩ ང རྩལ་བོད་བཞི། ལུང་རྣམས་འབྲེད་༩ ཅ རྣམས་
༩ ཉ རྩལ་བོད་བཞི། ལུང་ཐུན་ཆེགས་༩ ཐ རྩལ་༩ ཏ རྩལ་ལུང་གཞི་གཞི་
ཐམས་༩ ཏ རྩལ་༩ ཐ རྩལ་ལུང་གཞི་བཅས་བསྒྲོམས་འདུལ་བ་སྒྲིགས་བམ་བཅུ་གསུམ་མོ། །

འདུལ་བའི་སྒྲོང་བསྐྱོད་འགྲུར་ཁོད་སྒྲིགས་བམ་ཇི་ཅམ་བཞུགས་སྒྲོང་། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་སྒྲོང་བསྐྱོད་
འགྲུར་ཁོད་སྒྲིགས་བམ་བཙུན་བརྒྱད་༡༩བཞུགས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྒྲིག་དགོས་བསྐྱོད་འགྲུར་འདུལ་
བའི་སྒྲིགས་བམ་༩ ཏ རྣམས་༩ ཏ རྩལ་བཙུན་བརྒྱད་པོ། །

འདུལ་བའི་མདོའི་འགྲེལ་ལ། <བེན་ཡ་སྐྱེད་བཞི> (འདུལ་བ) འདུལ་བ་མདོའི་འགྲེལ་ལ་ལ་གཟིགས།
འདུལ་བའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེད་འགྲེལ་ལ། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེད་འགྲེལ་ལ་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བའི་སྤེ་སྣོད། (འདུལ་བ) ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་སྣོན་པའི་མངས་རྒྱལ་གྱི་
བཀའམ་དེའི་དགོངས་འགྲེལ།

འདུལ་བའི་རྩ་བཤད་ཚུགས་མཐུན་གྱི་མདོ། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་མདོ་ལ། རྩ་བའི་མདོ། བཤད་པའི་
མདོ། ཚུགས་མཐུན་གྱི་མདོ་དང་གསུམ། རྩ་བའི་མདོ་ནི། དགེ་སློང་པ་མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་
ལྟ་བུ། བཤད་པའི་མདོ་ནི། ལུང་རྣམ་འབྲེད། ལུང་གཞི། ལུང་ཐུན་ཆོགས། གཞུང་དམ་པ་
སྟེ་འདུལ་བ་ལུང་སྤེ་བཞི་ལྟ་བུ། ཚུགས་མཐུན་གྱི་མདོ་ནི། དགེ་སློང་ལ་རབ་ཏུ་གཙུག་པའི་
མདོ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་ལྷན་པའི་མདོ། ལུང་བ་སོ་སོའི་ལྟ་ཡང་སྣོན་པའི་མདོ། ཚུལ་
ཁྲིམས་ལས་ཉམས་པའི་ལུང་བའི་ལྟ་ཡང་སྣོན་པའི་མདོ། ལུངས་པའི་ཡོན་ཏན་སྣོན་པའི་མདོ།
འཁར་བསིལ་དང་དེ་འཆང་བའི་མདོ། གཞིའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །དོགས་གཙོད།
དགེ་སློང་པ་མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་གཉིས་པོ་རྩ་བ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སྤེ་བཞི་པོ་དེ་གཉིས་
ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཡིན་མིན་ལ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག འདུལ་བ་འཛིན་པ་གྲགས་པ་རྒྱལ་
མཆོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་སྒྲེགས་བམ་གཉིས་ཀྱི། ༡ ཀ་པར་༡ དགེ་སློང་གི་བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་
མོ་ལ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་དང་ལྔ། དགེ་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་བཤད་ལ་སྤྲུམ་ཅུ་སོ་བཞི། ཡང་
དགེ་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་བཤད་བསྤུས་པ་ལ་བརྒྱད། བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པའི་གཞི་
གསུམ་ཆོག་ལ་སྤྲུམ་ཅུ་སོ་བདུན། འདུལ་བའི་སྤྱོད་འབྲུམ་སྤང་དོར་གསལ་བྱེད། འདི་པར་ལ་
མེད། ༡ ཏ་པར་༡ གུན་རིག་ཀྱི་ཀ་ཆེན་ལ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་དོན་ལ། གུན་རིག་ཆོག་རྒྱུད་དོན་
གསལ་བ་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྔ། ལྟ་སྤྱོད་སྤྱི་ཡི་ཆོག་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལྟ་རྒྱུད་རིགས་གསུམ་
སྤྱོད་ཚུལ་ལ་སྤྲུམ་ཅུ་ཐམས་པའོ། །བདེ་མཆོག་ལུ་ཉི་པའི་སྤྱབ་ཐབས་ལྷན་ཐབས། བདེ་མཆོག་
ལུ་ཉི་པའི་བྱེ་རོལ་མཆོད་པའི་ཆོག་ལག་མཆོད་དང་བཅས་པ། བདེ་མཆོག་ཤིལ་བྱ་ལྟ་ལྟའི་
དབང་ཆོག །འདི་པར་ལ་མེད། གསང་འདུས་རྣམ་འབྱོར་དག་རིམ་ལྷན་ཐབས་དག་འདོན་
དུ་བསྒྲིགས་པ། གསང་འདུས་མི་བསྤྱོད་པའི་ལྟ་ཆོས་བྱ་ལ་བཞེན་པའི་མདུན་བསྐྱེད་མཆོད་

ཐབས། དུས་འཁོར་ལྷ་ལྷའི་སྐུ་ཐབས་རྣམས་འབྱོར་མའི་མཆོད་ཆོག་དང་བཅས་པ། འདྲིམས་
བྱེད་དབང་ཆོག་ལྷན་ཐབས། འདི་བར་ལ་མེད། གཤིན་མེད་གཤེད་དམར་མངོན་རྟོགས་ལ་
བཅུ་བྱུག་གཤིན་མེད་དབང་གི་མངོན་རྟོགས་ལ་བཅུ་གཉིས། བྱུག་ཅུ་ལྷགས་མཁར་འབྲིང་
པོའི་ཐེན་གྱིས། འདི་བར་ལ་མེད། རྟོག་དབྱིངས་དཀྱིལ་ཆོག་སྟོང་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེ་
དཔག་ལྷ་དགྲའི་སྐུ་ཐབས་དཀྱིལ་ཆོག་དང་བཅས་པའོ། །བྱུག་རྟོག་འཁོར་ཆེན་དང་རབ་
གནས་སོགས་ནི་མེད་ཡི་གསུང་འབྲུམ་དུ་བཞུགས་སོ། །ཐོན་སྟོན་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་བདེ་
མཆོག་ནག་པོ་པའི་མངོན་རྟོགས་དགའ་ལྡན་བར་ལ་ཉེར་གཅིག་སྐུ་དཀྱིལ་ཆང་མ་ལྟན་
ཅའི་བར་ལ་བཞེ་བཅུ་ཞེ་བདུན། རྟོག་ལུང་ཆོས་བཟང་བ་ཤེར་འབྱུང་ཆོ་བོས་ཀྱི་སྟོང་རྒྱུད་
རྣམ་སྤང་མངོན་བྱང་སྐུ་དཀྱིལ་ཆང་མ་ལ་བདུན་ཅུ་ཐམས་པ། འདི་བར་ལ་མེད། ཤེར་འབྱུང་
གིས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་འཇམ་རྟོག་སྐུ་དཀྱིལ་ཆང་མ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་ལས་གསུམ་
རྣམ་གཞག་ལྷ་མོ་དུད་སོལ་མའི་གཏོར་ཆོག་བསྐྱང་གསོ་རྣམས་སོ། །

འདུལ་གཞུང་ཆེ་མ། (འདུལ་བ) ལུང་ཞུ་བ་དང་དོན་གཅིག་

འདུས་པ། 1 འཛོགས་པའམ་ཆོགས། 2 གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་ 3 དགེ་འདུན། 4 རྒྱང་
མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་འབྲུགས་པ།

འདུས་པ་བྱི་གྲ་ དཔལ་གསང་པའི་འདུས་པའི་ལེ་ལུ་བཙུག་པ་འདི་ལ་འདུས་པ་བྱི་མ་ཞེས་བྱའོ། །ལོ་
རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར། རྒྱུད་། ཅ་པ་ །ཤོག་གངས་༡༤༠ན་ལུགས། འདི་
ལ་འདུས་པའི་རྒྱུད་བྱི་མ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། ལེ་ལུ་བཙུག་པ་འདི་འདུས་པའི་རྒྱུད་
ཀྱང་ཡིན་ལ། འདུས་པའི་ཅ་པའི་རྒྱུད་ལེ་ལུ་བཙུན་པོ་རྣམས་ལས་བྱིས་གསུངས་ཤིང་།
ལེ་ལུ་བཙུན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་དོན་དང་ལེ་ལུ་སོ་སོའི་དོན་དཀའ་ཞིང་སྤུས་པ་
རྣམས་གསལ་བར་འབྲེད་པས་འདུས་པ་བྱི་མ་ཞེས་ཟེར། འདུས་པའི་རྒྱུད་བྱི་མ་འདི་བཤད་
རྒྱུད་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། དེས་ལྷ་གསལ་སྟོན་ལས། ཡབ་སྤུས་རྣམས་ཀྱིས་ལེ་ལུ་བཙུག་པ་
རྒྱུད་བྱི་མར་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་བཤད་རྒྱུད་དུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་མི་སྤང་ཡང་།

ཐ་ག་ན་དང་རྒྱལ་བས་བྲིན་གྱིས་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པར་འདོད་པ་ལྟར་བཤད་རྒྱུད་ཏུ་འདོད་
པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདུས་པ་འཕགས་ལུགས། འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱུ་བ་ནས་བརྒྱུད་པའི་གསང་བ་འདུས་པ། གསང་བ་འདུས་
པ་ཞེས་པའི་ཐད་ཏུ་གཟིགས།

འདུས་པ་ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲེགས་བམ། གསང་འདུས་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲེགས་བམ་ལ་ཟེམ། རྗེའི་གསང་བའི་
རྣམ་ཐར་ལས། རིན་ཆེན་ཏུ་མས་སྤྲས་པའི་ཁྱི་སྒྲེང་ན། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བྱ་སྟོན་རིན་
ཆེན་གྱུའ། །འདུས་པ་ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲེགས་བམ་ནི། །གནང་ནས་འདི་ཡི་བདག་པོ་གྱིས་
ཞེས་གསུངས། །དཔལ་ལྷན་ཆུ་མའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་དང་། མཁས་གྲུབ་
ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་དོས་གྲུབ་སྟེ་མ་ལས་ཀྱང་། ཆོས་བཞིའི་
བྱ་བ་མོ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲ་ཆོགས་པས་སྤྲས་པའི་ཁྱི་ཞིག་གི་སྒྲེང་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བྱ་སྟོན་
རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ཟེར་བའི་བྲ་མའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་བཞུགས་འདུག་པ་དེས། དཔལ་གསང་བ་
འདུས་པ་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲེགས་བམ་ཞིག་གནང་ནས་འདིའི་བདག་པོ་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུང་བ་
ལ། མཐུག་ནས་རྩེ་ཐང་མ་ཆང་བ་ཡིན་ནས་སྤྲ་ཏུ་དགོངས་ནས་གཟིགས་པས་ཐམས་ཅད་
ཆང་འདུག །དེ་ནས་བྲག་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲེགས་བམ་དེ་ལྷངས། རྩྭ་བཟླ་ལུ་ཉེ་ཞེས་པའི་སྤྲགས་
དང་བྲག་རྒྱས་ལན་གསུམ་ཏུ་དབུའི་སྒྲེང་ཏུ་བཞེག །ཁ་སང་བྱ་བ་སྤྲ་མ་ལ་བྱི་བ་རྩུས་བཀང་བ་
སྟེར་ཅིས་བྱེད་པའང་འདིའི་ལྷས་ཡིན་པར་འདུག་དགོངས་པ་བྱུང་ངོ། །

འདུས་པ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས། གསང་འདུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ལ་གཟིགས།

འདུས་པའི་རྒྱུད་བྱི་མ། འདུས་པ་བྱི་མ་ཞེས་པའི་ཐད་ཏུ་གཟིགས།

འདུས་བྲས། <མི་གྲིང་> རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་སྤྲེས་པའི་ཆོས། སྤྲེས་པ། བྲས་པ། འདུས་བྲས། མི་རྟག་པ་རྣམས་
དོན་གཅིག་སྤྲ་བཤད་ནི། རྒྱ་རྒྱུན་ཏུ་མ་འདུས་པ་སྟེ་འཆོགས་ན་བྲས་པའམ་སྤྲེས་པས་ན་དེ་
སྤྲ་ཅེས་བྱའོ། །མི་གྲིང་ཞེས་པ་ལེགས་སྤྲ་དང་འདུས་བྲས་གཉིས་ཀའི་སྤྲ་དོད་ཐུན་མོང་
བ་ཡིན། བྲེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེ་འབྲིང་ལྟར་བཀོད།

འདུས་བྱས་ཀྱི་མཐའ་བཞི། བསལགས་པའི་མཐར་འཇོག་པ། མཐོན་པོའི་མཐར་ལྷུང་བ། འདུས་པའི་
མཐར་འབྲལ་བ། སྦྱིས་པའི་མཐར་འཁྱིལ་བ་དང་བཞིའོ། །འདུལ་བ་ལུང་ལས། བསལགས་པ་ཀུན་
ཀྱི་མཐའ་འཇོག་ཅིང་། །མཐོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཐའ་ལྷུང་འབྱུང་། །ཐུང་པའི་མཐའ་ནི་འབྲལ་བ་
སྟེ། །གསོན་པའི་མཐའ་ནི་འཁྱིལ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། ཆོག་རིས་ཅུང་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་
ཆོམས་སྤྱའང་དེ་དང་འདྲ་བ་གསུངས།

འདུས་མ་བྱས། <མ་སྟོན་> རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་མ་སྦྱིས་པ། འདུས་མ་བྱས་ལ་དབྱེ་ན། འདུས་མ་བྱས་
ཀྱི་རྣམ་མཁལ། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ སོ་སོར་བརྟགས་མིན་ཀྱི་འགོག་པ་དང་གསུམ་མོ། །

འདུས་བཟང་། <སང་རྩ་ལྔ་> སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་སྒྲ་མའི་གཙོ་བོ་ཞིག་ འདི་ནི་ཁ་ཆེའམ་ཀ་སྒྲིར་
ཡུལ་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་སྟོབ་དཔོན་མཁས་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན། དེས་ཆོག་ནི། སང་རྩ་
ནི་འདུས་པ་དང་། མཉམ་དུ་འཆོགས་པ། དག་འདུན་བཅས་ལ་བསྐྱུར་ཅིང་། ལྷ་ཏྲ་ནི་བཟང་
པོའི་དོན་ཡིན་པས། འདུས་བཟང་རལ། དག་འདུན་བཟང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །འདིའི་ལོ་རྒྱུས་
ཅུང་ཟད་རྒྱས་པ་ཐང་སན་ཅང་གི་ལམ་ཡིག་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། ཐང་སན་ཅང་གི་
ལམ་ཡིག་ལས། སྟོབ་དཔོན་ནི་ཀ་སྒྲིར་སྟེ་ཁ་ཆེའི་མི་རིགས་ཡོད་སྟེ་བའི་སྟེ་ལྷག་མཐོང་
རྟེན་ཆེན་མཇོད་པ་པོ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་དག་འདུན་བཟང་པོ་འདི་ཉིད་གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་སྟོ་
རྒྱོ་བར་གྲགས་ཤིང་བྱིས་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་ནས་ཡོད་སྟེ་བའི་སྟེའི་ལྷག་མཐོང་རྟེན་ཆེན་
མཇོད་པས། སྐབས་དེར་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གཟུང་འཇོན་སྟན་འབྱེན་པའི་བྱིར་
དུ་ཆོས་མཛོན་པ་མཛོད་མཇོད་པ་བཛོད་བྱ་ལུན་སྟུམ་ཆོགས་ཤིང་རྫོང་བྱེད་ཐབ་ཅིང་བསྐྱིང་
བས་འདུན་བཟང་གྱིས་མཐོང་ནས་དོགས་པ་སྦྱིས་སྟེ། ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རིང་མཛོད་ཀྱི་མེར་
བ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཤོ་ལོ་ཀ་ཉིས་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་པ་ཆོག་བརྒྱད་ཁྲིར་ལོང་བ་ཞིག་མཇོད་
ནས་སྟོབ་མ་རྣམས་ལ་སྦྱས་པ། བདག་གི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དཔྱོད་ལུང་དུ་བྱིན་པས་ཤིན་ཏུ་
བརྟགས་པར་བྱས་པས། དབྱིག་གཉེན་རིག་བྱེད་ཀན་པོའི་རྒྱལ་བསྟན་ལ་དུ་ཉེ་བ་ཡིན། དེག་
བྱེད་ཀན་པོ་མི་གཅིག་གི་སྟན་གྲགས་ཀྱི་སྐལ་བའི་བདག་པོར་དབང་ཐོབ་ཏུ་སྟེར་མི་ཅུང་། ཁྱིད་

ཆོས་ཁོང་ལ་བལྟ་བུ་ཆུག་ཅེས་གསུངས་པས། སློབ་མ་རྣམས་ཐེ་ཆོམ་དུ་གྱུར་པ་ན། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་སྤྲོས་པ་བདག་ཀྱས་ཁོག་ཅིག་ཁོང་གཞོན་ལ་དར་བྱག་ད་ཀྱལ་ཆེ་བས་བཀའ་སློ་མི་བདེ་བ་མི་འབྱེད་པའི་ངེས་པ་མེད་ཅིང་། དུལ་འདིར་ཆད་ཐུབ་ཀྱི་མཁས་པ་དཔང་པོར་འོས་པ་མེད་པས། དུལ་དབུས་སུ་བྱིན་ཏེ། སྤྱན་བཞེས་པའི་མཁས་པ་དག་ལ་གཏུགས་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དཔང་པོ་བཅོམ་འདོད་པ་ཡིན་གསུངས་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་དུལ་དབུས་སུ་ཆས་སོ། །དབྱིག་གཉེན་བྱོན་པའི་བྱི་ཉིན་འདུན་བཟང་དེ་ཀར་བྱོན་པ་དང་སློ་བུར་སེམས་འགྱུར་ད་ཀྱལ་ཆག་ཏེ་འགྲོད་པ་སྤྱོད་ཏེ། སློབ་མ་རྣམས་ལ་སྤྱིངས་ཡིག་གཏད་ནས་དབྱིག་གཉེན་ལ་འབུལ་དུ་བཏང་བར། འདི་སྐད་ཅེས་སྣང་སྟེ། གྱེ་མ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལགས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྤྱངན་ལས་འདས་སྟེ་ཆད་མའི་སྤྱོད་པ་བྱ་བ་བ་དང་། རྗེས་འདུག་རྣམས་སོ་སོ་ནས་གསུང་རབ་ལ་གོ་དུལ་མི་འདྲ་བར་གྱུར་པ་ན་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡང་མང་པོར་གྱེས་ནས། སོ་སའི་སློབ་མས་རང་རང་གི་སྤྱེ་བའི་ཁ་འཛིན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་མཐུན་ཏེ་ཚོད་པ་བྱེད་མོད་ཀྱང་། ཅ་བ་བྱས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྒྱུར་མི་འགལ་བས་ན། བདག་ཚུར་མཐོང་གི་སློ་གྲོས་རྒྱུ་དུས་བཟགས་ཆེ་མའོན་པའི་བསྟན་བཅོས་མཛོད་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ། བའི་ལྷག་མཐོང་གི་བརྗོད་བྱ་ཆེད་དུ་དམིགས་པས་དག་པར་སྤྱང་བས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མ་དཔོགས་པར་ཁྲིཀ་ཆེན་འདི་བྱས་ཀྱང་། ད་དུང་ཐེ་ཆོམ་མ་ཆོད་ཅིང་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་དགོངས་པ་ཡང་མ་ལོན་པར་སྤྱང་བས། འོངས་ཀྱང་འགྲོད་ཐལ་ཆེ་བས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་སྤྱན་སྔར། མཐོལ་ཁིང་བཤགས་སོ་ཉིས་པར་མི་འགྱུར་བར་མཛོད་དུ་གསོལ་ལོ། །བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་ཉེ་བར་གཟིགས་ནས་མ་བྱིན་པ་དང་མ་ལོང་བ་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་དགྱེས་དགྱེས་སུ་བཟོད་དུ་གསོལ་ཞེས་པ་སྤྱང་ངོ་། །འདུན་བཟང་དེ་ཉིད་དུ་འདས་སོ། །དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཡི་གེ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས་ནས། འུགས་ཤིང་བཏོན་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ནང་གི་ཆོག་འགའ་ཞིག་དང་ལྷག་ཏུ་བསྟན་གྱི་མིང་ལ་ཡང་དག་པའི་དོན་རྣམས་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་པ་འཆོས་པར་བརྩམས་པ་ན། འདུན་བཟང་གི་སློབ་མ་འགས་

སྒྲིམ་པ། འདུན་བཟང་འཆོ་བའི་དུས་སུ་ཁོང་དང་མངལ་མ་རྒྱས་པར་ཡུལ་གཞན་དུ་ཕྱོས་
ཤིང་། ཁོང་འདས་པ་དང་ཁོང་གི་བསྟན་བཅོས་ལ་བསྒྲགས་པ་མི་མཛད་ཅིང་མིང་བཟང་པོ་
བརྗེ་བར་མཛད་ན་ངོ་ཆ་ཟེར་བས། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བདག་ཁོང་ལ་འཛིགས་ཏེ་སྤོལ་བ་
མིན་པ་སྒྲུ་བོ་ཀུན་གྱི་ཤེས། ཁོང་གིས་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་སུན་འབྱེན་བྱེད་ཆེ་ཤིན་ཏུ་སྒྲ་
མོད། འོན་ཀྱང་ཁོང་གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐར་མ་བྱིན་ཀྱང་། ཆོག་སྦྱོར་ཕུན་སུམ་ཆོགས་
བར་འདུག་ཅིང་རང་རེདེ་བྱུབ་མཐའ་དང་རྗེས་འརྒྱལ་ལ་ཡང་པན་ཆེར་ཐོགས་པ་བྱུང་། དེར་
མ་ཟད་འདའ་ཁར་ཡང་ཉེས་པ་འཆགས་ཤིང་སྟོན་གྱི་བབ་ཅལ་གྱི་སྦྱོང་པར་ནོངས་འགྱོད་
སྒྲིམ་པ་སྟིང་རེ་རྗེ། ཞེས་བྲགས་བྲམས་དཔག་མེད་མཛད་ཟེར་རོ། །འདུན་བཟང་འདས་ཏེ་
སྤྱར་སྤྱངས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་དེའི་རྒྱབ་བྱང་མཆོམས་སུ་གོམ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ཅམ་ན་ཨ་
ཟའི་ནགས་ཆལ་ཞིག་ཡོད་པའི་ནང་དུ་མཆོད་རྟེན་བཙུགས་ཏེ་སྤྲས་པའི་མཆོད་རྟེན་ད་དུང་
ཡང་སྤང་རོ། །ཞེས་འབྱུང་། སྟོབ་དཔོན་འདུས་བཟང་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་སྤྲ་མ་ཡིན་
མིན་དང་། བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་སྟོབ་དཔོན་འདུས་བཟང་རྣམས་སྤྱུ་གཤེགས་པར་གསལ་
བར་གསུངས་པ་དང་། ཐང་སན་ལམ་ཡིག་ཏུའང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་སྤང་ཞིང་། འོན་ཀྱང་ཏུ་ར་རྣ་
ཐའི་ཆོས་འབྱུང་དུ་ཁ་ཆེའམ་ཀ་སྒྲིར་དུ་སྤྱུ་གཤེགས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་སོགས་བཞག་པར་བྱ་
བ་མང་དུ་སྤང་བས་དབྱད་པར་འཆལ་ལོ། །

འདུས་ཤིང་ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་སོ་དྲུག་པ། འདུས་ཤིང་ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད་
ཀྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྟོང་གིས་རང་བཞིན་གྱི་མཆོམས་གཅིག་གི་ནང་དུ་དགེ་འདུན་
རྣམས་ཟས་ཟ་བའི་གནས་ཆང་མང་ལྟ་བུ་ལས་ལོགས་གཅིག་ཏུ་དགེ་སྟོང་བཞིར་ལོངས་འདུས་
ཤིང་ཟ་བ་ལས་སྤྱར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྟོང་གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་སྤྲས་བྱིན་
གྱིས་དགེ་འདུན་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་འདུས་ཤིང་ཟ་བ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་
བྱའི་ཟས་ཟ་དད་ཀྱི་སྟོན་ནས་དགེ་འདུན་གཉིས་སུ་བྱེ་བར་འགྱུར་བའོ། །

འདུས་བསགས། རིགས་མི་མཐུན་པའི་རྒྱལ་པོ་རབ་འཆོགས་པ་ལ་འདུས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་

ཅན་དན་དང་ཨ་ཀ་རུ་དང་སྒྲིའ་བ་དང་སེང་ལྷེང་ལ་སོགས་པའི་གཞི་ཐ་དང་བ་འདུས་བ་ལ་
ནགས་ཆལ་ཞེས་བརྗོད་བ་བཞིན་ནོ། །རྩལ་སྤ་རབ་རིགས་མ་ཐུན་བ་དག་གཞི་གཅིག་ལ་
བརྟེན་པ་ནི་ཆོགས་པ་འཕམ་བསགས་པ་ཞེས་བྲལོ། །

འདོ་བ། ཉའི་མིང་དུ་བཤད། བཤ་ཆེན་ལྷ་ཀ་མཆོག་པས། གོ་མ་ཐུན་ཞེས་བྲ་སྤ་ཆོགས་པའི། མིང་
ཡིན་འདོ་བ་ཞེས་བྲ་བ། ཉའི་མིང་དུ་བཤད་བ་ཡོད། ཅེས་འབྱུང་ངོ། །

འདོ་མེད། མདོ་མེད་ལ་གཟིགས།

འདོ་ཡི། རོ་ཡི། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་མདོ་ཡི་དང་། དག་གསར་དུ་འདོ་ཡི་ཞེས་བྲིས་པ་གཉིས་
ཀ་མི་ལེགས། ཞིབ་པར་དོ་ཡི་ལ་གཟིགས།

འདོགས་པ། 1 འཆིང་བ། ཉེ་སྤོ་རའི་ནང་དུ་འདོགས་ཀྱིན་འདུག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 2 སྤྱིན་པ་འཕམ་སྟེར་
བའི་དོན། དཔེར་ན་སྤྱག་གུ་ལ་མིང་འདོགས་པ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 3 ལ་བཏགས། ར་བཏགས།
ལ་བཏགས། ཨ་བུར་བཅས་ཀྱི་སྤྱད་འདོགས་བཞི་ལྟ་བུ།

འདོད་ཁམས། <ཀྱུ་རྩ་ཉ་> དཔུལ་བ་ནས་འདོད་ལྷ་རིགས་དུག་གི་བར་གྱི་གནས། སྤྱད་དོད་དེ་བྲེ་བྲག་
རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་ལ་ཅན་ལྷན་གསལ། མཆིམས་མཛོད་ལས། དེ་ལྟར་ན་དཔུལ་བ་ནས་ལྷ་
དུག་གི་བར་སྤོད་དང་བཅས་པ་དག་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ཡིན་ཏེ། འདིར་སེམས་ཅན་རྣམས་
ནི་ཁམ་ཟས་དང་འབྲིག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་ཤིང་འདོད་ཡོན་ལྡན་འཆོ་བའི་བྱིར་
དང་། སྤོད་ཀྱང་འདོད་པ་དང་ལྷན་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། རང་གི་
མཆོན་ཉིད་འཛིན་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདོད་ཁམས་པ། དཔུལ་བ་ནས་འདོད་ལྷ་རིགས་དུག་གི་བར་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཟེར།

འདོད་རྒྱལ་གྱི་མིང་། རྒྱ་མཆོན་དམིགས་བསལ་མེད་པར་རང་འགར་རང་འདོད་ཀྱིས་བཏགས་པའི་
མིང་། དཔེར་ན་ས་རྩ་མེ་རྩེད་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། སྤྱ་བཤད་ནི། འདོད་པ་ལ་རྒྱལ་ཁ་བྱིན་པའི་མིང་
ཡིན་པས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྲལོ། །

འདོད་ཆགས། 1 བལ་སྤྱད་ལ་འདོད་ཆགས་ཞེས་པ་འབྲིག་སྤྱོད་ལ་གོ་མི་དཀྱུས་མའི་ཁྲོད་དུ་འདོད་

ཆགས་ཟེར་ན་ངོ་ཆའི་གནས་སུ་བཅི་བས་འཛེམ་དགོས། 2 གསུང་རབ་ཀྱི་ཐ་སྟངས་དུ་འདོད་
 ཆགས་ཞེས་པ། གོ་བདེ་པོར་བཤད་ན། འཁྲིག་སྤྱོད་གཅིག་ཕྱི་མིན་པར། ཡུལ་དེ་ཐོབ་འདོད་
 ཀྱི་སྒོ་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་རེད། གསུང་རབ་ཏུ་འདིའི་ངོ་ཐོ་ནི། ཅ་ཉོན་བྲག་གི་དང་པོ་གང་ཞིག
 ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་རང་གི་ངོ་ཐོའི་སྒོ་ནས་ཡིད་འོང་དུ་མཐོང་ནས་དོན་དུ་གཉེར་བས་
 རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་མེས་ས་བྱང་ཞིག་ལ་ཟེར། བྱེད་ལས་ནི། སྤྱག་བསྐུལ་བསྐྱེད་པའོ། །སྤྱ་བཤད་
 བྱི། གཞུགས་སྤྱ་སོགས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷ་ལ་འདུན་ཞིང་ཆགས་པས་ན་དེ་སྤྱད་ཅེས་
 བྱའོ། །འདོད་ཆགས་ནི་རས་ལ་སྦྱུམ་ཞུགས་པ་བཞིན་དུ་དབྱུང་དཀའ་བ་ཡིན་པར་གསུང།
 འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྱས། རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྱས་ཟེར། སྤྱ་བཤད་
 བྱི། དབང་པོ་གཉིས་སྤྱོད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་དེ་ཁོམ་བསྐྱགས་སུ་མི་སྟོན་པར་སྤྱས་
 བས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་བས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱ། འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྱས་ལ། གཞི་འདོད་ཆགས་
 ཆོས་སྤྱས་པོ་མོ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ། ལམ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་འདོད་ཆགས་
 ཆོས་སྤྱས་ནི། བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལས་རྒྱ་དང་ཡེ་རྒྱ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའོ། །གཉིས་པ་
 རྩོགས་རིམ་པའི་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྱས་ནི། རྩོགས་རིམ་པས་ལས་རྒྱ་དང་ཡེ་རྒྱ་ལ་སྟོམས་
 པར་འཇུག་པའོ། །

འདོད་འཛོ། 1 གང་འདོད་སྟེར་བ། 2 མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོའི་བ་མོ་
 ཞེས་བྱ་བ། རབ་འབྱོར་རྒྱ་བས་མཛད། འདི་བསྐྱར་འཕྲོ་ཡིན་པར་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་
 གསུངས། 3 བཅོམ་ལྷན་འདས་དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱ་
 ཆེར་བཤད་པ་འདོད་པ་འཛོའི་བ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་མཛད། 4 དཔག་བསམ་
 ཤིང། 5 རྣམ་ཐོས་སྤྱས།

འདོད་འཛོའི་བ་མོ། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོའི་བ་མོ་ཞེས་བྱ་བ། བརྟེན་
 སུ་བྱུ་ཉི་ཅ་རྒྱལ་རབ་འབྱོར་རྒྱ་བས་མཛད། འདི་བསྐྱར་འཕྲོ་ཡིན་པར་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་
 དུ་གསུངས།

འདོད་ཆགས་ཐབས་རྒྱུ། འདོད་ཆགས་ཐབས་རྒྱུ་ནི། གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་དང་། འཇམ་
རྟོག་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ།

འདོད་ཆགས་ལ་སྤྱོད་པའི་གཉེར་པོར་མི་སྦྱག་པ། སྤྱོད་སྦྱ་ལ་སོགས་པ་སོ་བྱུག་ནི་ནང་གི་མི་སྦྱག་པ་
ནམ་པར་སྦྱོར་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་བྱི་རོལ་གྱི་མི་སྦྱག་པ་སྦྱེ་མི་གཙང་བའི་ནམ་པ་སྒྲོ་ལ་ཤར་
བ་ལ་སེམས་འཛིན་ནས་བསྒྲོམ་པའོ། །ཞེས་ཟེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདོད་པ། 1 (བྱེད་མེད་ལས་ཆེན་) རེ་བ་བྱེད་པ། དགའ་བ། སྒྲོན་པ་བཙས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་སངས་རྒྱུས་
གྱི་གོ་འཕང་འཛོལ་བར་འདོད་པ་ལྟ་བུ། 2 (བྱེད་མེད་ལས་ཆེན་) ཆགས་པ། སྤོང་པ། དཔེར་ན་
ཆང་འབྱུང་འདོད་པ་ལྟ་བུ། 3 (མིང་ཆེན་) བསམ་པ། རྒྱོ། དཔེར་ན་འདོད་པ་ཁིངས་ལྟ་བུ། 4
(མིང་ཆེན་) འདོད་ཆགས། ཉམ་པ། དཔེར་ན་འདོད་གཏམ་མམ་འདོད་པའི་གཏམ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ལུང་ཐུག་ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་༡༦་བཅུ་ལས། འདོད་པ་ནི་ཆགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། 5 (མིང་ཆེན་) འདོད་བྱ་སྦྱེ་ཆགས་ལུལ། འདོད་པ་ཞེས་པ་ལུལ་དང་ལུལ་ཅན་གཉིས་
ཀར་གོར་རུང་སྟེ། ཟེའི་རིམ་ལྟ་གསལ་སྒྲོན་ལས། དེ་ལ་སྦྱར་འདོད་པ་ནི། འདིས་འདོད་པ་
དང་། འདི་འདོད་པ་གཉིས་ལས། འདིར་ནི་བྱི་མ་སྦྱེ་འདོད་ཅིང་ཆགས་པར་བྱ་བས་ན་འདོད་
པ་སྦྱེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་དཔེར་ན་རིག་པ་ཞེས་པ་
ལུལ་ལུལ་ཅན་གཉིས་གཉིས་ཀ་ལ་གོར་རུང་བ་དང་འབྲེལ། །དཔེར་ན་ས་པཎ་གྱིས། རིག་པ་
ནངས་པར་འཆི་ཡང་བསྐྱབ། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ལུལ་ལ་འབྲུག་པ་ལྟར་རོ། 6 (མིང་ཆེན་) ཆགས་
སྤྱོད་ཀྱི་མིང་། དཔེར་ན་འདོད་པ་བསྦྱེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 7 (བྱ་ཆེན་) ཁས་ལེན་པ། དཔེར་ན་
འདོད་མི་འདོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 8 (མིང་ཆེན་) འདོད་ཁམས། དཔེར་ན་འདོད་པ་དང་གཟུགས་
དང་གཟུགས་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

འདོད་པ་རྒྱུད་པ། རྒྱ་ལོར་སོགས་བཟང་པོ་འཇམ་མང་པོ་ལ་ཆགས་པ་མེད་པ་ལ་ཟེར། ཟེའི་ལམ་རིམ་
ཆེན་མོ་ལས། འདོད་པ་རྒྱུད་པ་ནི། ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་བཟང་པོ་འཇམ་མང་པོ་ལ་ལྷག་པར་
ཆགས་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདོད་པ་ལ་འདུན་པ། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་འདོད་ཆགས་དང་གཞོད་སེམས་
ཞེ་སྤང་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདོད་པ་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཐའ། འཚོ་བ་ཏ་ཅང་བཟང་བའམ་དེ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་དོན། འདོད་
པ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་ཤིང་ཡོངས་སྤོང་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཞིབ་པར་མཐའ་གཉིས་
ཞེས་པའི་ཐད་འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་ལུང་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་ཡོད་པ་དེར་གཟིགས།

འདོད་པའི་སྦྱ་ཅལ་བྱག་ཏུ་ཅ་བཞི། འོ་བྱེད་པ། འཁྱུང་པ། སོ་འདེབས་པ། སེན་མོ་འདེབས་པ། ཡང་
དག་པར་བསྤྱོད་པ། སིད་ཀྱི་སྦྱ་སྦྱོག་པ། སྦྱེས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ། སྦྱང་ན་འདུག་པ། དེ་བརྒྱད་
པོ་རེ་རེ་ལ་འདར་བརྒྱད་བརྒྱད་བྱེ་བས་བྱག་ཏུ་ཅ་བཞིའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

འདོད་པའི་ཚུ་བོ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས།

འདོད་པའི་པོ་ཉ། ལྷ་བྱག་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐྱོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་
གསལ་གྱི་ཐང་མ་ལས། (ལྷ་བྱག་གི) སྐད་ནི་བྱང་མེད་སྤྱུགས་སྐད་ཀྱི་འཁྱུན་དུ་སྦྱར་བརྒྱངས་པ་
བཞེན་དུ་སྦྲ་ལ་འཆར། དང་པོ་ཕྱང་ཐད་དམའ་བར་སྦྱོག་རིམ་གྱིས་མཐོ་དུ་སོང་སྟེ། ཐང་བཅུ་
སྟོར་རེ་ཙམ་མགྲིན་པ་བརྒྱངས་དུགས་ཏེ་ཁ་རྒྱག་པར་ལུང་ཙམ་ངལ་གསོ་ཞིང་ཡང་སྦྱོག་སྦྱོ་
ན་ནག་མོའི་བྱེད་ལུགས་དེ་ག་རང་དུ་འདུག་པས། འདོད་པའི་རོ་ལ་ཆགས་སྦྱེས་འདོད་པའི་
པོ་ཉ་སོགས་མངོན་བརྗོད་རྣམས་ཀྱི་ཅ་བ་གོ་དགོས།

འདོད་པའི་ཟག་པ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས།

འདོད་ཡོན། འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས། འཁོར་བའི་བདེ་བ།

འདོད་པའི་ཡོན་ཏན། འདོད་ཡོན་ལ་གཟིགས།

འདོད་ལོག་ ལོག་གཡེམ་གྱི་མིང་། སྦྱ་བཤད་ནི། འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པས་ན་འདོད་ལོག་
ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པ་ནི་གཞན་དག་གི་རྒྱུང་མ་སྤྱན་འབྱེན་པ་
ལ་ཟེར་རོ། །

འདོད་ལོག་སྦྱད། ལོག་གཡེམ་བྱས་པའི་དོན།

འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི། ལུས་ཅུ་ཙ་གསུམ། འཐབ་བྲལ། (འཐབ་བྲལ་ལ་མཆོ་མའི་ལྷ་འདྲ་
ཟེར) དགའ་ལྷན། འབྲུལ་དགའ། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་དང་དྲུག་གོ།

འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་ འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་དང་འབྲ།

འདོད་ལྷ་འཆི་ལྷ་ལྷ། གོས་ལ་རྩེ་མ་ཆགས་བ། མེ་ཉོག་གི་སྒྲིབ་བ་རྩིང་བ། མཆན་ཁུང་དུ་རྩལ་འབྱུང་
བ། ལུས་ལ་རྩེ་དབུ་སྟན་ལ་མེ་དགའ་བ་དང་ལྷོ། །ཡང་འདོད་ལྷ་ལ་མ་དེས་པའི་འཆི་ལྷ་ས་
ལྷ་ཞེས་བ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། མ་དེས་པའི་ལྷ་ས་ལྷ་ལ་གཟེགས།

འདོན་པའི་ལྷ་དང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་དྲུག་པ། འདོན་པའི་ལྷ་དང་བྱེད་ཀྱི་དོ་རྟེ་ནི།
བཅས་ལྷན་དགེ་སྦྱོང་གིས་བསྟེན་པར་མ་རྩོགས་པའམ་བསྐྱབ་པ་བྱིན་པ་དང་དུས་མཉམ་
དུའམ་མཐུག་ཐོགས་སུ་སྟོན་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ཆོགས་བཞིར་ལོངས་པའམ་ཡི་གེ་འདོན་པ་
ལས་གྱུར་པའི་ལྷ་དང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྦྱང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དྲུག་སྟེས་བསྟེན་པར་མ་
རྩོགས་པ་དང་ཆོག་མཉམ་དུ་ཆོས་འདོན་པར་བྱེད་པ་ལས་ལྷ་དང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་
ནི། ལུང་འཕོགས་པ་པོ་དང་ཆོས་ལ་མ་གྲུས་པ་སྟེ། རྟེན་གྲུས་དང་པོ་ལེན་པ་དང་། འདོན་པའི་
དུས་ན་རང་དབང་དུ་བརྗོད་པ་ནི་འདོན་དུ་འཐུག་པ་དེ་དང་ཆོས་ལ་ཡང་མ་གྲུས་པའི་བསམ་
པ་བརྒྱད་པ་གནས་པར་ཡིན་པས་ལྷ་དང་བ་འདི་རྣམས་པར་གཞག་སྟེ། ལུང་འཕོགས་པ་ལ་མ་
ལྷོས་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

འདོག་ (ལུས་སྒྲིབ) ལྷོ་རྩེའི་མིང་ཡིན་པར། རྩེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་ལམ་རིམ་གྱི་ཞལ་ལུང་ན་ན་བ་ན་ལས།
སྒྲིབ་རྒྱུད་པའི་ཆོགས་གཉམ་ལ། ཁམས་པས་འདོབ་མ་བྱེད། མངའ་རིས་པས་སྦྲུ་སྦྲུ་མ་བྱེད།
རྒྱ་མིས་དོགས་པ་མ་བྱེད། དབྱས་པས་ཀྱབ་སྐྱབ་མ་བྱེད། ཨ་མདོས་བཞུགས་མ་བྱེད་ཟེར།
ཨ་པོ་རྟོར་གྱི་འདོབ་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་པར་སེམས།

འདོམས། 1 བྲང་པ་དང་ཆོགས་པ་འདོམས་པ་འདུས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན། 2 གསང་གནས། པོ་
མའི་རྟགས་གང་དུ་ཡོད་པའི་ལུས་ཀྱི་ཆ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་ཆ་སྟོན་སྒྲིབ་ཀྱི་འདུས་མདོ་
ཡིན་པས་ན་འདོམས་ཞེས་བྱའོ། །

འདོམས་ཀྱི་སྤྲ་བ། རོ་ཉགས་ཀྱི་མིང་། སྤྲ་བ་ཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་ཆ་སྟོང་སྤང་གི་འདུས་མདོ་ན་ཡོད་པས་
ན་འདོམས་དང་གསང་བའམ་སྤྲ་བ་ཡིན་པས་ན་སྤྲ་བ་ཞེས་བྱའོ། །སྤྲ་བ་ལ་སྤྲ་བ་ཞེས་བཞི་
བསྐྱབ་བྱ་ལ་བསྐྱབ་བ་ཞེས་བ་དང་འབྲེལ། །དཔེར་ན་བསྐྱབ་བྱ་གསུམ་ལ་བསྐྱབ་བ་གསུམ་
ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ཡང་། འདོད་བྱ་བདེ་སྦྱིད་ལ་འདོད་བ་ཞེས་བ་དང་། བཏུང་བྱ་ལ་
བཏུང་བ། བཟའ་བྱ་ལ་བཟའ་བ་ལྟ་བུ་ཆེས་མང་ངོ་། །

འབྲག་མཐིལ། ལག་མཐིལ། ལེ་གྲར་ན་གསལ།

འབྲིད་བ། བསྐྱ་བའམ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བ། དཔེར་ན་སྤྲ་འབྲིད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། འབྲིད་བ། བྲིད་བ། བྲིད་
བ། བྲིད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བརྒྱན་གཞི་ལས་ལྷེ་བཞི། གཞན་འབྲིད་ཅིང་བསྐྱ་བར་
འདོད་པས་དོན་མང་པོས་བརྒྱན་སྤྲ་བ་དང་པ་མ་ནས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བར་དང་བཟང་པོ་དང་
མཇེའ་པོ་ལ་སྤྲ་བ་དང་སྟོག་གཅོད་པ་སོགས་གསུམ་ལྷེ་བ་བསྐྱེད་བ་སྤྲ་བའོ། །དགེ་འདུན་དབྱེ་
བའི་བྲིད་བརྒྱན་སྤྲ་བཞི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ལྷེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ་། །འབྲིད་
བ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་བར་བྲིད་ངོ་། །

འབྲིན་དང་འབྲིས། འབྲིན་དང་འབྲིས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་དཔེར་ན་སྟོན་འབྲིས་ལ་སྟོན་འབྲིན་ཞེས་བ་
ལྟ་བུ། རྒྱས་པར་སྟོན་འབྲིན་ལ་གཟེགས།

འབྲིས་པའི་སྟོབས། སྤྲ་མ་རྣམས་ལ་གོམས་བ་ཆེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབད་མེད་དུ་ངང་གིས་འཇུག་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཞིག་ལ་ཟེར། སྟོབས་དུག་གི་ཐ་མའོ། །འདིས་མཉམ་པར་འཛོག་པའི་སེམས་
འབྱུང་བར་བྱེད།

འབྲུམ་བ། (འདུལ་བ) འབྲུམས་བ་དང་འབྲ།

འབྲུམས་བ། (འདུལ་བ) གས་བ། དཔེར་ན་གནས་རལ་བ་དང་འབྲུམས་བ་བཙོས་པར་བྱ་བ་དང་ཞེས་
བ་ལྟ་བུའོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན་འཇུག་ལས། འབྲུམས་
བ་ཞེས་བྱ་བཞི་གས་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་རལ་བ་ཞེས་བ་ཐོག་རིབ་བ་ལྟ་བུ་
སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། རལ་བ་ཞེས་བྱ་བཞི་རིབ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདྲེག་མཁན། འདྲེག་མཁན། འདུལ་བ་ལུང་སོགས་སུ་འདྲེག་མཁན་ཞེས་བྲིས། དག་སྒྲོན་དུ་འདྲེག་
མཁན་ཞེས་སྣང་།

འདྲེན་བ། (དམ་པ) དངས་པའི་ད་ལྟ་བ། 1 འཐེན་བ། སྒྲོན་ཤིང་ཏྲ་འདྲེན་པའི་གྲང་དུ་འཁྱུངས་པའི་ཆེ་ཞེས་
བ་ལྟ་བ། 2 འཐིད་བ། ཐར་པའི་ལམ་ལ་འདྲེན་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བ། 3 སྒྲིད་བ། དེས་བ་འདྲེན་བ་
ཞེས་བ་ལྟ་བ། 4 སྒྲོར་བ། འགོད་བ། ལུང་འདྲེན་ཞེས་བ་ལྟ་བ། 5 བཟང་བ་ཏུང་སོགས་འདུལ་
བ། གསོལ་སྒྲོན་འདྲེན་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བ། 6 གས་བའམ། འཕྲོག་བ། འདུས་འཛིས་ཡིད་འདྲེན་
བ་ཞེས་བ་ལྟ་བ། 7 བགྲང་བ། མ་ཉི་འདྲེན་བ། གྲངས་འདྲེན་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བ།

འདྲེན་མ། འདྲེས་མ། ལུང་སྒྲན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས། འདྲེན་མ་སྟེ་དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བའི་ལས་
འདྲེན་མར་གྱུར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

འདྲེན་མ་དང་འདྲེས་མ། འདྲེན་མ་དང་འདྲེས་མ་གཉིས་དོན་གཅིག་དོགས་གཅིད། འདྲེན་དང་འདྲེས།
འདྲེན་དང་འདྲེས། འདུན་དང་འདུས་རྣམས་དེས་མོས་ཀྱིས་འབྲི་སྟོལ་ཡོད་འདུག་སྟེ་སྟེ།
དཔེར་ན་དཀར་ནག་འདྲེས་མའི་ལས་ལ། དཀར་ནག་འདྲེན་མའི་ལས་ཞེས་བ་ལྟ་བ། ས་
བཞི་ཀྱི་སྒྲོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་སོ་ཐར་ཀྱི་སྒྲོམ་བ་བཤད་པའི་ཐད་ལས་ཀྱང་། གཞན་ཡང་
གཅིག་ཏུ་དཀར་བ་དང་། གཅིག་ཏུ་གནག་དང་འདྲེན་མའི་ལས། རྣམ་བཤགས་སུ་བྱལ་
བས་གསུངས། གཅིག་ཏུ་དཀར་བས་བདེ་བ་བསྐྱེད། གཅིག་ཏུ་གནག་བས་སྐྱུག་བསྐྱུལ་
བསྐྱེད། འདྲེན་མའི་ལས་ཀྱིས་བདེ་བ་དང་། སྐྱུག་བསྐྱུལ་འདྲེན་མ་བསྐྱེད་པར་གསུངས། ཞེས་
གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་། སྒྲོན་འདྲེས་ལ་སྒྲོན་འདྲེན་ཞེས་བ་དང་། འདུས་བཟང་ལ་
འདུན་བཟང་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །

རྒྱགས་བ། 1 རོགས་བ། དཔེར་ན་རོགས་རྒྱགས་ཞེས་བ་དང་། ཀྱན་ཤེས་གཅིག་རྒྱགས་ཞེས་བ་ལྟ་བ།
2 ཟད་བའམ་མེད་བ། དཔེར་ན་ཐབས་ཟད་བ་ལ། ཐབས་རྒྱགས་ཞེས་བ་དང་། རྫོ་ཟད་བ་ལ།
རྫོ་རྒྱགས་ཞེས་བ་ལྟ་བ། 3 སྒྲོད་ཚུལ་ངན་བ། དཔེར་ན་ལས་ཀ་ཐབས་རྒྱགས་ཞེས་བ་ལྟ་བ།
རྒྱལ། <རྒྱ་ལི> 1 ཤིན་ཏུ་རྒྱུང་བའི་གཟུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་། འདི་ལེགས་སྦྱར་ཀྱི་རྒྱ་ལི ལྷན་ >

རྒྱུ་ཆག་པ་ཡིན་ཞིང། རྒྱུགས་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་འདི་དག་ཡིག་མི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དེ་ལྟར་བཤད།
 རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་དུའང་རྒྱལ་ ཕུལ > ཟེར་བ་དེ་དང་ཡང་སྐྱ་གདངས་ཏ་ཅང་ཉེ། དེས་དུ་
 བལའང་རིགས་འགྲེལ། འོན་ཀྱང་རྒྱ་གར་བས་རྒྱལ་ཞེས་པ་རྒྱལ་ཡན་གར་བ་ལ་མི་གོ་བར།
 རྒྱལ་འཆུབ་ལ་གོ་བ་རེད། དཔེར་ན། མཆིམས་མཛོད་ལས། རྒྱལ་ནི་རྒྱལ་འཆུབ་པོ་ (མ་ཕྱི་
 ལ་འས་ཕུལ་མི་འདུག) ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 12 ཉོན་མོངས། དཔེར་ན་རྒྱལ་བལ་
 ཁྱོད་འབྲ་མིད་པ་གསུམ་མ་མཆིས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 13 ཇི་མ། རྒྱུ་ནི་མི་གཙང་
 བ། རྒྱག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་མིག་རྒྱག་ལ་མིག་གི་རྒྱལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། 14 བུད་
 མེད་ཀྱི་མངལ་ཁྲག་གི་མིང། དཔེར་ན་ཁུ་རྒྱལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་རྒྱལ་ཞེས་བཟོད་པའི་
 རྒྱ་མཆན་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་མི་གཙང་བ་ཡིན་པས་ཆན་པ་ཡིན་ལོ། །

རྒྱལ་ཁྲ། སོར་མོ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞིའི་ཆད་ལ་རྒྱལ་ཁྲ་ཟེར། དེ་ལ་རྒྱལ་ཁྲ་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི།
 རྒྱལ་ཕྱ་རབ་ཚོམ་གཞིར་བྱས་ཏེ་དེ་ཉིད་གོང་ནས་གོང་དུ་བདུན་འབྲུར་དུ་བཅིས་ནས་བྱལ་
 པའི་ཁྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ཡང་མཛོད་ཅ་བ་ལས། རྒྱད་ཅིག་ཕྱ་རབ་རྒྱལ་དང་ནི། རྒྱལ་
 བན་དང་ནི་དེ་བཞིན་དུ། ལྷགས་རྒྱ་རི་བོང་ལྷག་དང་གྲང། ཉི་ཟེར་རྒྱལ་དང་སྟོ་མ་དང། ཉེ་
 ལས་བྱང་དང་དེ་བཞིན་དུ། སོར་ཆོགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་བསྐྱར། སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་
 ཁྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། རྒྱལ་ཁྲས་གཞལ་བར་བྱ་བ་ནི། ཁང་པའི་ཆད་དང་ཁྲི་རྒྱང་
 ཆད། གཤིང་བ་གཡན་དགའ་རས་ཆེན་ལོ། ཞེས་མཆོ་རྟེན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། རྒྱིར་
 ཁྲ་ལ། རྒྱལ་ཁྲ། ལུས་ཁྲ། ལག་ཁྲ་དང་གསུམ་ཡོད། རྒྱས་པར་ཁྲ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
 རྒྱལ་གཅིག་སྟེང་ན་རྒྱལ་སྟེང་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན། རྒྱལ་ཕྱ་རབ་གཅིག་གམ་རེ་རེའི་སྟེང་ན་འཛིག་
 ཉེན་གྱི་ཁམས་ན་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་ཇི་སྟེང་ཡོད་པའི་གངས་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་དགའ་གུ་
 མེད་པ་འཁོར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བའི་དབུས་ན་བཞུགས་པ་དེ་དག་ལ། ཞེས་པའི་དོན་
 ལོ། འདི་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཕྱག་བཅའ་ཚུལ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐེའི་ལམ་རིན་ཆེན་
 མོ་ལས། ཡིད་ཀྱི་ཕྱག་ནི། རྒྱལ་གཅིག་སྟེང་ན་ཞེས་པའི་ཆོག་བཅད་གཅིག་སྟེ། རྒྱལ་ཕྱ་རབ་

དེ་མེད་སྟེང་ན་འདྲ་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱལ་འཁོར་བུང་སེམས་
ཀྱིས་བསྐྱོར་བའི་དབྱུས་ན་བཞུགས་པ་ལ་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་མོས་པ་བསྐྱེད་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བཟང་སྟོང་ལས། རྒྱལ་གཅིག་སྟེང་ན་རྒྱལ་སྟེད་སངས་རྒྱལ་
རྣམས། །སངས་རྒྱལ་སྐུས་ཀྱི་དབྱུས་ན་བཞུགས་པ་དག། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམས་
མ་ལུས་པར། །ཐམས་ཅད་རྒྱལ་བ་དག་གིས་གང་བར་མོས། །ཞེས་གསུངས།

རྒྱལ་དུ་ཆོག་ (དུ་ཁྱབ་) ། རྒྱལ་སྐུན་བཞིན་དུ་ཞིབ་མོར་འཐག་པ་འཕམ་འཛོམས་པའི་དོན་ཡིན། རྒྱལ་དུ་
འཐག་དཔེར་ན་རྩམ་པ་འཐག་བྱེད་ཀྱི་མཆི་གྲུས་རྩམ་པ་འཐག་པ་བཞིན་དུ་ཞིབ་པར་འཐག་
པའི་དོན་ཡིན། འདི་ལ་བྱེ་མར་ཆོག་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །2 ཏུར་ཐག་བྱེད་པ་དང་། ཆ་གས་
རྒྱང་དུ་ཡང་མ་ལུས་པར་དབྱིས་བྱིན་པར་སྐྱབ་པའི་དོན་ཡིན། རྒྱལ་དུ་བཞུགས་པ་གཟིགས།
རྒྱལ་དུ་བཞུགས། རྒྱལ་དུ་ཆོག་དང་འབྲ། རྒྱལ་དུ་ཆོག་གི་མ་འོངས་ལ། །ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་བསྟན་འཛིན་དགོན་གནས་དང་སྤྱིན་བདག་དང་བཅས་པ་ལ་
གཞོད་ཅིང་འཆེ་བར་བྱེད་པའི་གཞོད་བྱེད་དག་བགེགས་ཐམས་ཅད་ཐལ་བའི་རྒྱལ་སྐུན་བཞིན་
དུ་བཞུགས་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛོད་ཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

རྒྱལ་དུ་བཞུགས། རྒྱལ་དུ་ཆོག་དང་འབྲ། རྒྱལ་དུ་ཆོག་གི་འདས་ལ། རྗེ་མི་ལའི་གསུང་མགྱུར་དེ་བ་
སྟོན་སྟོང་ཆ་༥༡༥དུ་བྲངས་པ་ལས། ཟང་ཟིང་གི་འབྲལ་རྒྱ་མ་མཆིས་ཏེ། །ལུས་དག་གི་ཞབས་
ཏོག་རྒྱལ་དུ་བཞུགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྒྱལ་སྐུ་རབ། (མཛོད་) རྒྱལ་སྐུ་བའི་མཐར་ཐུག་པའམ་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱང་མཐའ་ལ་རྒྱལ་སྐུ་རབ་ཟེར། །ཤེས་
རབ་སྟོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། རྒྱལ་སྐུ་རབ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་ཤེས་ཏུ་སྐུ་རབ་དག་སྟེ།
གང་ལ་དེའི་པ་རོལ་ན་སྐུ་རབ་གཞན་མེད་པ་དེ་ནི་རྒྱལ་སྐུ་རབ་དག་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
མོ། །འདི་ལ་བྱེ་མཛོད་རྒྱལ་སྐུ་སྟོན་གས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་། རྒྱལ་ཆ་མེད་ཀྱང་ཟེར་ཞིབ་པར་བཤད་
ན། མཛོན་པ་མཛོད་ལྟར་ན། འདི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་ཆ་༡༩༣.༥༧ ལ་བགོས་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་
ཟེར་ཞིང་། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལྟར་ན་དུག་བསྐྱར་དུ་ཅི་བས། ༡༡'༤.༤༣༦ལ་བགོས་

སའི་ཆ་གཅིག་གི་ཆད་ཡིན་ནོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་སའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ་
 ༡༢༡ནེལས། ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་བཞི་བརྩ་ཅ་དགའི་ཆ་གཅིག་ལ་རྩལ་སྤྲ་རབ་གཅིག་གོ། ཞེས་
 གསུངས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་བཞག་བའམ་གདགས་པ་ཞེས་བྲ་བ། སྤྲ་དགོ་བསྟན་འགྲུར་༼ ཨི
 ༡༤༤ལས། ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་བཞི་བརྩ་ཅ་དགའི་ཆ་གཅིག་ནི་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཡིན་ནོ། །རྩལ་སྤྲ་
 རབ་བདུན་ལ་ནི། རྩལ་སྤྲ་མོ་གཅིག་གོ། རྩལ་སྤྲ་མོ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་གཅིག་གོ། ཉི་
 ཟེར་གྱི་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་རི་བོང་གི་རྩལ་གཅིག་གོ། རི་བོང་གི་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་ལྷག་རྩལ་
 གཅིག་གོ། ལྷག་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་སྤང་རྩལ་གཅིག་གོ། སྤང་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་སློམ་གཅིག་གོ།
 སློམ་བདུན་ལ་ནི་ཨ་བ་ག་ན་གཅིག་གོ། ཨ་བ་ག་ན་བདུན་ལ་ནི་བ་ཏི་ག་གཅིག་གོ། བ་ཏི་ག་
 བདུན་ལ་ནི་ནས་འབྱུ་གཅིག་གོ། ནས་འབྱུ་བདུན་ལ་ནི་སོར་གཅིག་གོ། ཞེས་སའི་བཤད་
 ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པས། དེ་དང་མ་ཐུན་པར་བྱས་ཀྱང་། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ནི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་གྱི་
 འགྲེལ་བ་ཡིན་པས་རྩ་བ་དང་མ་ཐུན་པར་འགྲེལ་དགོས་ལ། རྩ་བ་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་
 ༼ ཉ་བ་ ༡༢༣༤༥ལས་ནི་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། དགོན་པ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་རྩལ་སྤྲ་རབ་བྱུག་
 ལ་རྩལ་སྤྲ་མོ་གཅིག་གོ། རྩལ་སྤྲ་མོ་བྱུག་ལ་རྩལ་གཅིག་གོ། རྩལ་བྱུག་ལ་ལྷགས་རྩལ་
 གཅིག་གོ། ལྷགས་རྩལ་བྱུག་ལ་རི་བོང་གི་རྩལ་གཅིག་གོ། རི་བོང་གི་རྩལ་བྱུག་ལ་ལྷག་རྩལ་
 གཅིག་གོ། ལྷག་རྩལ་བྱུག་ལ་སྤང་རྩལ་གཅིག་གོ། སྤང་རྩལ་བྱུག་ལ་ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་གཅིག་
 གོ། ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་བྱུག་ལ་སློམ་གཅིག་གོ། སློམ་གཅིག་ལ་ཤིག་གཅིག་གོ། ཤིག་གཅིག་ལ་
 ནས་གཅིག་གོ། ནས་བྱུག་ལ་སོར་གཅིག་གོ། སོར་བྱུག་ལ་ཁྲ་གང་རོ། ཞེས་གསུངས་པས་
 དེ་དང་འགལ་པར་འགྲུར་རོ། །ཡང་རྒྱ་ཆེར་རོལ་སའི་མདོ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། རྩལ་
 སྤྲ་རབ་གྱི་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་རྩལ་སྤྲ་མོ་གཅིག་གོ། རྩལ་སྤྲ་མོ་བདུན་ལ་ནི་རྩལ་བྱུག་གཅིག་གོ།
 རྩལ་བྱུག་ལ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་གཅིག་གོ། ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་རི་བོང་རྩལ་
 གཅིག་གོ། རི་བོང་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་ལྷག་རྩལ་གཅིག་གོ། ལྷག་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་སྤང་རྩལ་
 གཅིག་གོ། སྤང་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་སློམ་གཅིག་གོ། སློམ་བདུན་ལ་ནི་ལུང་འབྱུ་གཅིག་གོ།

ཡུངས་འབྲུ་བདུན་ལ་ནི་ནས་གཅིག་གོ། ནས་བདུན་ལ་ནི་སོར་གཅིག་གོ། སོར་བཅུ་གཉིས་
ལ་ནི་མཐོ་གང་ངོ། །མཐོ་དོ་ལ་ནི་ཁྲ་གང་ངོ། །ཁྲ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་ངོ། །གཞུ་སྒྲིང་ལ་ནི་
ཡུལ་མ་ག་རྒྱའི་རྒྱུ་ཐགས་གཅིག་གོ། རྒྱུ་ཐགས་བཞི་ལ་ནི་དབག་ཆད་གཅིག་གོ། ཞེས་
གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ད་དུང་ཡང་ཞིབ་ཏུ་དབྱད་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །

རྒྱལ་ཐག། (མཛོད) རྒྱལ་ཐ་རབ་བདུན་ལ་རྒྱལ་ཐན་ཐེ། མཛོད་ཅ་བ་ལས། སོར་ཆེགས་ཞེས་བྱ་གོང་
བདུན་བསྐྱུར། ཞེས་རྒྱལ་ཐ་རབ་བདུན་ལ་རྒྱལ་ཐན་ཞེས་བྱ་ལ། ཡང་མདོ་ཅ་བ་ལས། རྒྱལ་
ཐ་རབ་བྱག་ལ། རྒྱལ་ཐན་གཅིག་ཐེར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱལ་ཐ་རབ་དང། རྒྱལ་ཐ་མོ་དང། རྒྱ་
དང། ལྷགས་དང། དེ་སོང་དང། ལྷག་དང། ཐང་དང། ཉི་ཐེར་གྱི་རྒྱལ་དང། སྒོ་མ་དང། སྒྱག་དང།
ནས་དང་སོར་རྒྱལ་ལ་ནི་སྒྲ་མ་བྱག་ལ་བྱི་མའོ། །སོར་བཞི་བྱག་ལ་ཁྲ་གང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་འགལ་ལོ་ཞེས་ན། འདི་ནི་ཐ་རགས་ཀྱི་ཁྲུད་པར་ཅ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་མི་འགལ་ལོ་ཐེར་ངོ། །

རྒྱལ་བྲལ། 1 སྒྱེན་བྲལ། རྗེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས་ལས། ཅག་ནོག་གི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་
ཞེས་གསུངས། 2 སངས་རྒྱས། 3 ཐར་བ།

རྒྱལ་མེད་བ། རྒྱལ་བྲལ་དང་འབྲ།

རྒྱལ་སྒྲུབ་སྒྲིང་སྒྲོབས་གསུམ། 1 (ཕྱི་རོལ་གངས་ཅན) རྒྱལ་དང་སྒྲུག་བསྐལ་དོན་གཅིག་དེ་ནི་གཡོ་བ་དང་
འབྲུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ནོ། །སྒྲུབ་པ་དང་བཅུང་སྒྲོབས་དང་གཉི་སྒྲུག་རྒྱལ་སྒྲོབ་དོན་གཅིག་
དེ་ནི་ཕྱི་བ་དང་གཡོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ནོ། །སྒྲིང་སྒྲོབས་དང་བདེ་བ་དོན་གཅིག་དེ་ནི་
ཡང་བ་དང་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང། རངས་དང་མགུ་དང་
ཀུན་དགའ་དང། །བདེ་ཞིང་ཞི་བའི་སེམས་ཉིད་དག །དེས་འགའ་ཡང་ནི་སྣང་གྱུར་བ། །དེ་དག་
སྒྲིང་སྒྲོབས་ཡོན་ཏན་ནོ། །མི་དགའ་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང། །སྒྲུབ་འདོད་དང་མི་བཟོད་དག
གང་དུ་སྣང་བའི་གཏན་ཆེགས་ཀྱི། །དེ་དག་རྒྱལ་ནི་རྟགས་སུ་འདོད། །མོངས་དང་དེ་བཞིན་
གཉི་སྒྲུག་དང། །བག་མེད་གཉིད་དང་གཡེལ་བ་དག །ལན་འགའ་ཡང་ནི་སྣང་གྱུར་བ། །དེ་
དག་སྒྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་འདོད། །ཅེས་སྣང་སྒྲིའི་བྱུང་མཐར་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། འོན་ཀྱང།

མཁས་གྲུབ་རྒྱུ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལས། རྩལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གསུམ་ནི་བདེ་བ་
 དང་བཏང་སྤྲུལ་དང་སྤྲུལ་བསྤྲུལ་གསུམ་སོ། །ཞེས་གྲང་གསུངས་སོ། །ས་པཎ་གྱི་གཞུང་
 ལུགས་ལེགས་བར་བཤད་བ་ལས། དེ་ལ་རྩལ་ནི་སེམས་ལུལ་ལ་འཇུག་པའི་རང་བཞིན་
 རོ། །སྤྲུལ་བ་ཤེས་བ་ལུལ་ལ་ཁ་མི་ཕྱོགས་བར་ཀྱན་ཏུ་མྱོངས་བའོ། །སྤྲུལ་སྤྲུལ་ནི་ཤེས་
 བ་ལུལ་ལ་གསལ་བར་གནས་པ་དང་། སྤྲུལ་ཏུ་འཇུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །² (ཐུགས་)
 འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུ་ལྟ་ལོ་བཞིས་ཁུས་ཀྱི་བཤད་བ་ལས། སྤྲུལ་བ་ནི་སྤྲུལ་རྒྱུ་ལོ། །རྩལ་ནི་
 གསུང་རྒྱུ་ལོ། །སྤྲུལ་སྤྲུལ་ནི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལུགས་སོ། །འོན་རྩལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་
 གསུམ་རང་གང་ཡིན་སྤྲུལ་ན། རྩལ་ནི་རྒྱུ་ཁུམས་དམར་པོ་དང་། བྱང་སེམས་དཀར་པོ་ནི་
 སྤྲུལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ནི་ཆོས་ཀྱན་སྤྲུང་བ་སེམས་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་
 སོ། །³ སྤྲུལ་སྤྲུལ་ལུས། རྩལ་དག སྤྲུལ་བ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལོ། །ཞེས་ཟེའི་གསུང་
 ཟེན་གྱིས་ཇོགས་རིམ་དབྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ལས་བཤད། ⁴ ཡང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཁུ་བ། རྩུ་ཁག
 སྤྲུལ་བ་ཡིད་ཡིན་བར་ཟེའི་གསུང་ཟེན་གྱིས་ཇོགས་རིམ་དབྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ལས་བཤད་དོ། །

རྩལ་ཇས་བརྒྱུ། ས་རྩལ། རྩུ་རྩལ། མེ་རྩལ། རྩུང་རྩལ། གཟུགས་རྩལ། སྤི་རྩལ། རྩུ་རྩལ། རེག་
 བྱའི་རྩལ་དང་བརྒྱུད་དོ། །འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་འབྱུང་བཞི་སྟེ་བརྒྱུད་དོ། །མཛོད་ཅ་བ་
 ལས། འདོད་ན་དབང་པོ་མེད་བ་དང་། །སྤྲུལ་མེད་སྤྲུལ་རྩལ་ཇས་བརྒྱུད། །ལུས་དབང་ལྷན་
 ལ་ཇས་དགྲའོ། །དབང་པོ་གཞན་ལྷན་ཇས་བརྒྱུད། །ཞེས་དང་། དེའི་རང་འབྲེལ་ལས། དེ་
 འདོད་པའི་ཁུམས་ན་སྤྲུལ་ཡང་མེད་དབང་པོ་ཡང་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་ཇས་བརྒྱུད་དང་ལྷན་
 བར་སྤྲུལ་སྤྲུལ། གང་ཡང་རྩུང་བ་ཞིག་མེད་པར་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །ཇས་བརྒྱུད་ནི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་
 བཞི་དག་དང་། རྩུང་བྱས་པའི་གཟུགས་བཞི་སྟེ། གཟུགས་དང་། སྤི་དང་། རྩུང་དང་། རེག་གྲ་
 རྒྱུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

རྩལ་ཇས་བརྒྱུད་འདུས་ཀྱི་གོང་བྲ། ས་རྩལ་སོགས་རྩལ་ཇས་བརྒྱུད་འདུས་པའི་ཆོགས་བ་ལ་ཟེར།
 དཔེར་ན་བྱམ་བ་ལྟ་བུའོ། །

དེག་འཆའ་བ། བཞེག་འཆའ་བ་ལ་གཟིགས།

དེབ་བྱེད། (མངོན་བཟློག) ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་། སྐྱ་བཤའ་ནི། མངོན་བཟློག་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་
བ་འདོད་འཛོལ་མོ་ཨ་ཆ་འཇུག་ལས། དེབ་བྱེད་ནི་ལྷ་མ་ཡིན་ནམས་བྲག་དང་ས་ལ་དེབ་ཅིང་
གསོད་བ་སྟེ། ཞེས་བཤའ་བ་ལྟར་རོ། །

དེའུ་གསུམ་གཏོར་བ། (འདུལ་བ) དེའུ་གསུམ་ཕྱོགས་ཐ་དད་ཏུ་གཏོར་ནས། དེའུ་དེ་ནམས་མི་འབྲུང་བ་
ལྟར། ཁྱོ་ལུག་གཉིས་ཀྱང་ཕྱིན་ཆད་པན་ཚུན་མ་སྐྱུན་ཞིང་འབྲུང་བར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་མནའ་
བསྐྱལ་བའི་དོན་ཡིན་པར་བཤའ་དོ། །མདོ་རྩའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་༩ འུ་ ༡༧༦བཟ ༤ས་
ཀྱང་། དེའུ་གསུམ་གཏོར་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱིས་དེའུ་གསུམ་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་
མཆོམས་སུ་འབངས་ནས། འདི་སྐད་ཅེས་ཅི་ལྟར་དེའུ་འདི་གསུམ་པན་ཚུན་ཐད་བ་མེད་བ་
བཞིན་ཏུ། དུ་བྱ་ཅག་གཉིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་བའོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

དོ་རྒྱས། ༡ བསེད་ན་བྱ་ཤོད་ཀྱི་སྐྱ་ལྟར་འབྱུང་བ། བཟློག་ན་རྒྱས་བ་འདྲ་བ་གོས་འཐག་རྒྱར་བྱུང་
བ་ཞིག་གོ། ཞེས་ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །རིགས་པའི་དབང་བྱུག་སེར་རྩེ་
བཅུན་པས། ལྷ་ཀ་ལན་ལྟ་དན་སྐྱུན་སེལ་༧༡སོགས་ལས། དོ་རྒྱས་གོས་བྲི་མ་ཅན། མའི་
ནང་ཏུ་བཅུག་ན་བྲི་མ་འཆོག་ཀྱང་གོས་མི་འཆོག་བ་ལྟར། ཞེས་སོགས་དཔེར་བཞོན་པའི་དོ་
རྒྱས་ཟེར་བ་དེ་ཡང་འདི་རང་ཡིན་པར་སྣང་དོ། །2 དབྱུག་པ་སོགས་ལ་བརྒྱས་པའི་དོ་ལམ་
ཤིང་ལས་བྱུག་པའི་བྲངས་ཀ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཅིས་དེལ་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་སྟུག། ཡང་། ཤོག་
བྱ་སོགས་ཀྱི་སྟེང་ཏུ་ཅིས་ཐོ་འཁོད་པའི་དོན་ལའང་འཇུག་པར་སེམས་སོ། །འདུལ་བ་ལུང་
ཐན་ཆེགས་སྟོད་ཆ་༩ ཐབ་ ༡༡༣བཟ ༤ས། གཅེར་བྱ་བ་དེ་ཅིས་མཁས་བ་ཞིག་སྟེ། དོ་རྒྱས་
ཁ་དོག་དཀར་པོ་སྒྲངས་ནས་བཅིས་བ་དང་། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཅི་སྐད་ཏུ་ལུང་བསྟན་
བ་དེ་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོན་བཞིན་ཏུ་མཐོང་ནས། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་ལུང་
གཞི་༩ ཀ ༡ལས་ཀྱང་། དེ་དག་ཀྱང་ས་སྟེ་པོ་ལ་ཉལ་ཞིང་འཁོད་ནས་སྐྱས་བ། དགའ་བོ་ཉི་
དགའ་ལོངས་ལ་དོ་རྒྱས་ལོང་ཤིག་དང་བྲངས་འདེབས་སུ་གཞུག་གོ། །དེ་དག་གིས་ཅི་ཙམ་

ན་བདག་ཅག་ས་སྤྱི་པོ་ལ་ཉལ་བར་མཐོང་ནས་དེ་དག་གིས་སྤྲུམ་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་
མངོན་པར་དད་པ། སངས་རྒྱས་དང་། ཆོས་དང་། དགེ་འདུན་ལ་མཆོད་པ་བྱེད་པ་ཞིག་བདག་
ཅག་གིས་མཐོ་བཅའ་ས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་མི་སྣ་དང་བར་བྱས་ཏེ་སོང་བ་དེ་སྤྲུལ། ཞེས་
སོགས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩ ནྟེ ༡༩༤༤བཅུ་ལས།
རྩོ་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤོད་རིས་བྲི་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་དོན་གང་ཡིན་དཔྱད་པར་
འཆལ་ལོ། 13 སྤྲུལ་རྩོ་ཞིག་གི་མིང་དུ་འང་བཤད།

རྩོ་འཛིག་ ཉམ་ཤི་ལྷ་དང་དོན་གཅིག་ ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པར་ཉམ་ཤི་ལྷ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
རྩོ་རྩེ། (གསང་སྤྲུགས) 1 མི་ཆོད་པ། མི་བྱེད་པ། སྤྲུལ་བ། བརྟན་པ། མི་ཤིགས་པ། གཞོམ་དུ་མེད་པ། ཁོང་
སྟོང་མིན་པ་སོགས་ལ་འདུག་པར་བཤད། མཁས་བླ་བ་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པ་དང་སྤྲུལ་རིས་དང་སྤྲུལ་རྒྱུ་
མཆོ་༤༠བཅུ་ལས། རྩོ་རྩེའི་དོན་ཡང་མི་ཆོད་པ་དང་མི་བྱེད་པ་དང་འཛོམས་པ་སོགས་མང་
པོ་ལ་འདུག་ཀྱང་། ཞེས་གསུངས། 2 བདེ་སྟོང་དཔྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སམ། བདེ་བ་ཆེན་
པོའི་ཡེ་ཤེས། 3 བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཆོན་པའི་དཔེའི་རྩོ་རྩེ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་རྩོ་
རྩེ། རྩོ་རྩེ་ལ་དཔྱེན། རྩོ་རྩེ་ཅེ་གཅིག་པ། ཅེ་གཉིས་པ། ཅེ་གསུམ་པ། ཅེ་ལྔ་པ། ཅེ་དགུ་པ།
སྤྲུལ་གསུམ་རྩོ་རྩེ། རྒྱུ་གྱི་རྩོ་རྩེ་ནམས་སྤྲུལ་ཡོད། ཡང་རྩོ་རྩེ་ལ། ཁོ་པོའི་རྩོ་རྩེ་དང་། ཞི་བའི་རྩོ་
རྩེ་གཉིས་ཡོད་པར་གསུངས། རྩོ་རྩེ་ལ་གྱི་མཆོན་དོན་ལ་གཟིགས། 4 པོའི་དབང་པོ་ལ་འང་
འདུག 5 རྩོ་རྩེ་པ་ལས།

རྩོ་རྩེ་མཁའ་འགྲོ་མ། (གསང་སྤྲུགས) 1 འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་ཡུམ། འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྒྱས་པ་ཁྱེ་བ་པོ་
ཡང་ཡིན། རྩོ་རྩེ་རོ་ཡངས་མ། སྤྲུལ་གསུམ་གཟུགས་ཅན་མ་ནམས་དོན་འདྲ། 2 དཔལ་འཁོར་
ལོ་སྤྲུལ་པའམ་བདེ་མཆོག་གི་ཡུམ་གྱི་མཆོན་གྱི་ནམ་གྲངས་ཤིག

རྩོ་རྩེ་གྲུ་ (གསང་སྤྲུགས) ཀྱི་རྩོ་རྩེ་གྱི་རྒྱུད་ཅིག་སྟེ། བརྟན་གཉིས་ལ་ལྷོས་ནས་བཤད་རྒྱུ་དང་། འབྲུམ་
ལྷ་ལ་ལྷོས་ནས་བསྐྱུས་རྒྱུ་དུ་བཞེད་པ། མཁའ་འགྲོ་མ་བྲ་བ་རྩོ་རྩེ་གྲུ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་
རྒྱལ་པོ་ལེའུ་བཅོ་ལྔ་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ག་ཡ་རྩ་དང་འགྲོག་མིའི་འགྲུག་རྒྱུད་༩ ང་

པར་བཞུགས་སོ། །

དོན་ཅན། (གསང་སྐད་སྐད་) <བཟླ་བ> 1 ཕྱག་ན་དོན་ཅེ་མཛོད། 2 སངས་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་མཛོད། 3 བརྒྱ་ཕྱིན་
 གྱི་མིང་ལའང་འཇུག་ཅེས་སྤོང་སྐད་གཉིས་ཤིག་སྤྱར་གསེར་གྱི་སྤོང་མཛོད་ལས་བཤད།
 དོན་གཅོད་པ། (དབྱ་མ) ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྤེལ་ཞིག་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་སྤྱི་བརྒྱ་པ། སྤྱི་བརྒྱ་པ་རྣམས་དོན་
 གཅིག་སྤེད་གཤམ་འཇུག་ཤེར་ཕྱིན་ཤེར་ཆོགས་༡༩༡༩༡༩་བཞུགས་སོ། །སྐར་མ་
 རབ་འེབ་མར་མེད་དུ། །སྤྱི་མ་ཐེལ་བ་ཆུ་བྱར་དུ། །མི་ལས་སྤོང་དང་སྤྱིན་ལྟ་བུར། །འདུས་ཕྱིས་
 དེ་ལྟར་བལྟ་བར་བྱ། །ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་འདི་དོན་གཅོད་པའི་མཇུག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །
 དོན་ཅེ་འཆང་། (གསང་སྐད་སྐད་) <བཟླ་བ> 1 རྒྱུད་ཀྱི་སྤོན་བ་སྟེ། སྤོན་བ་ཤུལ་ཐུབ་པས་གསང་སྐད་སྤོན་
 ཆོས་གསུང་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་རྣམས་འཇུག་ཞིག་སྟེ། འདི་ལ་ཞལ་ཕྱག་གཏམ་དང་རྣམས་འཇུག་མི་
 འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཡོངས་གྲགས་སྟེ། སྤྱི་མདོ་ག་སྤོན་པོ། ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ། ཡུམ་
 དང་དང་བཅས་པའི་ཡི་དམ་གྱི་ལྟ་ཞིག་དེ་ཡང་དེ་སྤྱི་བརྒྱ་སྤྱི་མདོ་ག་སྤོན་པོ་དོན་ཅེ་མཛོད་
 པ་ཡིས། །རང་འདྲའི་དོན་ཅེ་དབྱིངས་ཕྱག་མ་ལ་འཇུག། །རིན་ཆེན་རྒྱན་དང་དར་གྱི་ན་བཟའ་
 ཅན། །ཞབས་གཉིས་དོན་ཅེ་སྤྱི་ལྟ་ཆུ་ལ་གྱིས་བཞུགས། །རིགས་དང་དབྱིལ་འཁོར་ཀྱན་
 གྱི་གཙོ་བོ་མཆོག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །2 དོན་ཅེ་འཆང་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་ཏུ་ག་ཞིག་
 འདི་སྤོན་སྤོན་བ་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་གསང་འདུས་ཀྱི་རྒྱུད་གསུང་བ་ན་དོན་ཅེ་འཆང་ཞལ་
 གསུམ་ཕྱག་ཏུ་ག་སྤྱི་ལོ་རྣམས་པར་བཞེངས་ཏེ་གསང་འདུས་ཀྱི་རྒྱུད་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་
 ལྟར་ལོ། །སྤྱི་རྣམས་འདུས་ཀྱི་གཙོ་འཁོར་གྱི་ལྟ་རྣམས་ཅད་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་ཏུ་ག་ཤིག་
 ལྟ་ཡིན། 3 <བཟླ་བ> མི་བསྐྱོད་པ། རྗེ་འཇམ་མཉམ་པ་བཞེས་སྤྱགས་ལས། མི་བསྐྱོད་པ་ལ་ཡང་
 དོན་ཅེ་འཆང་ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་ཅེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་
 སྤྱི་མདོ་ག་སྤོན་པོ། ཞལ་གསུམ་ཕྱག་ཏུ་ག་ལུམ་བཅས་ཀྱི་ཡི་དམ་ཞིག་སྤྱི་བཤད་ནི།
 ཡེ་ཤེས་ལྟ་མཚན་པའི་དོན་ཅེ་ཆེ་ལྟ་པ་ཕྱག་མཚན་དུ་འཛིན་པར་མཛོད་པས་ན་དོན་ཅེ་འཆང་
 སྟེ། དང་དོན་གྱི་བཤད་པའོ། །བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རྒྱུད་འཇུག་གི་དོན་ཅེ་

ཡེ་ཤེས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འཛིན་པར་མཛད་པས་རྫོང་ཆེ་འཆང་སྟེ། དེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་
རྫོང་ཆེ་འཆང་ལ་བ་བཞི་སྒྲགས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

རྫོང་ཆེ་འཆང་གྱུང་མ། (གསང་སྒྲགས) (བཀའ་བརྒྱུད) རྫོང་ཆེ་འཆང་ལ་སོགས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་མ་གོང་
མ་རྣམས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་གྱུང་དུ་ཞིག་གི་མིང་། བན་སྒྲར་བ་འཇམ་དཔལ་བཟང་པོས་
མཛད། ཁོང་ནི་དགེ་བཤེས་སྒྲུང་རི་ཐང་པ་རྫོང་ཆེ་མེང་གའི་རྣམ་འབྱུལ་དང་ཀམ་པ་བདུན་པ་
ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོའི་ཅ་བའི་སྒྲ་མ་ཡིན་པར་བཤད། སྒྲ་བཤད་ནི། འདི་ལ་རྫོང་ཆེ་འཆང་གྱུང་
མ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྫོང་ཆེ་འཆང་གི་གསོལ་འདེབས་གྱུང་དུ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དེ་
སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །འདི་ལ་སྟོ་ཀ་བདུན་དང་ཆོག་རྒྱུ་གཅིག་ཡོད།

རྫོང་ཆེ་འཆང་པ་ཐོང་ཁ་བ། པ་ཐོང་ཁ་བ་དང་དོན་འདྲ། པ་ཐོང་ཁ་བ་ལ་གཟིགས།

རྫོང་ཆེ་འཆང་དང་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སྒྲ་བཞི་བཅི་ཚུལ། (གསང་སྒྲགས) སྒྲ་ལ་སྒྲ་རྫོང་ཆེ་འཆང་རྫོང་ཆེ་འཆང་ཁོ་
ན། དང་པོའི་མགོན་པོའི་གོ་སར་བཞུགས་པ་དེ་མི་བསྐྱོད་པ་ཁོ་ན། སྒྲུང་འཁོར་དང་དཀྱིལ་
འཁོར་རྒྱལ་མཚོག་གི་ཞེ་སྒྲུང་རྫོང་ཆེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ། རྣམ་སྒྲར་སོགས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་
ཞེས་གསུངས་ཐེང་། དུགས་པོའི་བསྐྱེད་རིམ་སོགས་སྒྲ་ལྷག་མོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྫོང་ཆེ་འཆང་ཁོ་
ན། ལུས་དཀྱིལ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཚོག་གི་གཙོ་བོ་མི་བསྐྱོད་པ་ཁོ་ན་ཞེས་འབྱུང་།
ཞེས་རྫོང་ཆེ་འཆང་རྒྱ་མཚོའི་གསང་བསྐྱེད་ ༤༦ བཞུགས་པ།

རྫོང་ཆེ་འཛིགས་བྱེད། (གསང་སྒྲགས) <བརྗོད་རྒྱུ་ལ> རྫོང་ཆེ་འཛིགས་བྱེད་ལ་ཡུམ་བཅས་དང་དཔའ་བོ་གཅིག་
པ་གཉིས་ལས། ཡུམ་བཅས་ཀྱི་སྒྲ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་ནི། སྒྲ་མདོག་མཐིང་
ག་ཅ་ཞལ་མ་ཉིད་གདོང་། །གཡས་ན་དམར་སྟོ་མེར་བའི་ཞལ་གསུམ་དང་། །གཡོན་ན་མཐིང་
དཀར་ནག་པའི་ཞལ་གསུམ་བསྐྱིག། །སྟེང་ན་དམར་དང་མེར་བའི་ཞལ་གཉིས་བཅེགས། །གཡས་
ཀྱི་མདུན་ཕྱག་བརྒྱད་ཀྱིས་སྟེང་རིམ་ནས། །ཁྱི་གྲག་རྩི་རྩི་པ་ལ་ལ་གཏུན་ཤིང་དང་། །རྩི་གི་
གཏུང་གྱུང་དཔྱ་སྒྲ་གཏུང་རིང་མངལ། །རྒྱལ་ཕྱག་བརྒྱད་ཀྱིས་སྟེང་ནས་རིམ་པ་བཞིན། །ལུགས་
ལྷ་དབྱུག་ཐོ་ཁ་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། །རྫོང་ཆེ་ཐོ་བ་རལ་གི་ཅང་ཉེན། །གཡོན་ཀྱི་མདུན་ཕྱག་བརྒྱད་

གྱིས་སྟེང་རིམ་ནས། རོད་ཁྲག་ཚངས་མགོ་བུ་བ་དང་རྒྱ་བ་དང་། ཞགས་པ་གཞུ་དང་རྒྱ་བ་
 དེལ་བྱ་དང་། ལག་པ་རོ་རས་གསལ་གྱིང་སྟེ་བུ་བཅུག་མེ་ཐབས་ཐོད་ཆལ་སྟེ་གསལ་མཛུ་བ་
 འཕལ་རྒྱུང་རས། སྟེང་གི་བྲག་གཉིས་སྒྲིང་པགས་བརྒྱུད་སྟེ་འཛིན། གཡས་གྱི་ཞབས་བརྒྱུད་
 བསྐྱམས་པས་མདུན་རིམ་ནས། མི་དང་མ་ཉེ་སྒྲིང་དང་ཐོང་བྱ་དང་། ར་མོ་བྱི་དང་ལྷག་དང་
 ཡ་ཡི་འོག་ཁྲིངས་པ་དབང་པོ་བྲུག་འཇུག་པོ་དང་། གཡོན་གྱི་ཞབས་བརྒྱུད་བརྒྱུད་ས་
 བས་མདུན་རིམ་ནས། བྱ་ཚོད་ལྷག་པ་བྱ་རོག་ནི་ཅོ་དང་། ཁྲ་དང་བྱ་ཆེན་བྱིས་བྱ་ཞེད་གྱི་
 འོག་གཞོང་བྲག་ཆོགས་བདག་རྒྱ་ཉི་ཁ་སྐྱབས་མཛན། སྐྱུ་མདོག་སྟོན་པོ་ཞལ་གཅིག་བྲག་
 གཉིས་གྱིས། བྱི་ཐོད་འཛིན་ཅིང་ཞབས་གཡོན་ཡལ་ལ་འབྲིལ། གཡས་པ་བརྒྱུད་ས་པའི་རོ་
 ལངས་མ་ལ་འབྱུང། དབུ་སྐྱ་བྱེན་བཟེས་རུས་པའི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན། བད་ཉིད་སྟེང་བྱ་སྐྱ་
 ལས་འབྲོས་པ་ཡི། ཡེ་ཤེས་མེ་དབྱང་འབར་པའི་སྟོང་དཀྱིལ་ན། རམས་བཟེད་ཁྲོས་པའི་
 རུལ་གྱིས་བཞུགས་པ་ཡི། རྩོམ་འཛིགས་བྱེད་ལུས་བཅས་ལ་བྲག་འཛལ། ཞེས་གསུངས།
 སྟེང་པོ་ནི། ཡ་མཉུ་ཉ་རྩྱུ་པའ། ལས་སྟགས་ནི་རྩྱུ་མཉུ་ཅ་སྟགས་ནི། ཡ་མ་རྩ་ར། ཞེས་བྱང་
 སྐྱུང་ག་དབང་སྟོ་བཟང་ཆོས་ལྡན་གྱི་ལྷ་མང་པོའི་སྐྱུ་མདོག་བྲག་མཆན་སོགས་གསལ་བར་
 ཡི་གེར་བཀོད་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

རྩོམ་སྟེང་པོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱུ། (གསང་སྟགས) དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུ། ལྷ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆན་
 གྱི་འགྲུང།

རྩོམ་ཉ་སྟེང། (གསང་སྟགས) སྐྱ་སྟེང་པོ།

རྩོམ་སྟེང་པོ་ཉིང་པེ་འཛིན། (པར་བྱེན) རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལས། ཉིང་པེ་འཛིན་འདི་ལ་རྩོམ་སྟེང་
 བྱ་ཞེས་པ་ནི་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱིས་ནམ་ཡང་ཆུང་ལ་གནོད་པར་མི་རུས་ཤིང་། གཉིས་
 སྒྲིང་འབྲལ་བའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པར་འཛོམས་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་
 དེ་སྟེང་ཅས་བྱའོ། དེ་ཡང་རྩོམ་པ་ཆེན་པོའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྟེན་རྒྱ་མཆོ་ལས།
 མཐའ་དག་འཛིན་པས་ནམ་ཡང་མི་རྩི་ཞིང་། མ་ལུས་འབྲལ་སྒྲིང་འཛོམས་ལ་ཐོགས་མེད་

པར་མི་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཀོང་སྤྱུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་སྟོན་
 ཆ་༥༡ལས་ཀྱང། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་གང་ལ་རྟོལ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་འཛིན་
 སྟེང་བར་མཛད་པའི་རྟོལ་ལྷ་ལྟེན། ཞེས་འཆད་ཚུལ་གྱི་མ་ལྟར་མཛད་དོ། །ཡང་གྱེ་རོལ་
 པའི་རིག་བྱེད་ལས་རྟོལ་ལྷ་ལྟེན་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། དེ་ལྟ་
 དམར་དགེ་བཤེས་པ་སྟན་འཛིན་བུན་ཆོགས་ཀྱི་ཏི་མེད་ཤེས་བྱེད་པ་ལས། སྟོན་རི་རབ་
 ཀྱི་ཁོར་གསེང་དུ་བཞེན་པའི་མཐུ་བརྟེས་པའི་བྱང་སྟོང་ཞོ་འཐུང་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་
 ཆེ་འཕོས་པའི་རུས་པ་ནི་རྟོལ་ལྷ་ལྟེན་པའི་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་དེ་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་སོགས་ཀྱིས་
 ཁྲིར་བ་ལས། ཀྱང་པའི་རུས་པ་ལས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བྱ་གཞི་རྟོལ་ལྷ་ལྟེན་པའི་བརྒྱ་བྱིན་པ་དང་། ཅི་མ་
 ལས་དབང་ལྷག་གི་གདུང་ཐུང་། སོག་པ་ལས་ཁྲུབ་འཐུག་གི་འཁོར་ལོ་སོགས་འཆོས་པར་
 བྱས་པའི་ཆེ། དེ་སྟེང་སྟོགས་ལྷ་ལྷུལ་དུ་འཆོས་པའི་བྱེ་མ་འཛམ་གླིང་དབུས་སུ་བབས་པའི་
 ཁར་ལྷུལ་ཆགས་པ་ལ་རྟོལ་ལྷ་ལྟེན་ཞེས་གསུངས་པས་རྟོལ་ལྷ་ལྟེན་པའི་མཐུས་མཐར་སྟེང་པ་ཡོངས་
 སུ་ཞིག་པའི་རུས་ཀྱང་རྒྱ་གར་རྟོལ་ལྷ་ལྟེན་པའི་མཛོད་པར་ལས་མཐར་ཐོ་ཞབས་གླིང་པ་ལྟར་
 འདུག་ཅེས་བཤད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྟོལ་ལྷ་ལྟེན་གྱི་མཚོད་རྟེན་ཆེན་མོའི་ཁོར་
 ལྷག་གི་རྟོལ་ལྷགས་རི་རྣམས་སྤྱོད་ཀྱིས་བཞེངས་ཞེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་
 གནས་ཡིག་དེ་བཤུགས་༥ལས། གན་རྟོ་ལ་དང་། བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཤིང་བཅས་ཁྲུམས་རྟོལ་
 འཕྲུག་ཆུ་ཅན་གྱིས་བསྐྱོར་ཞིང་། འཕྲུག་དེ་སྟོབ་དཔོན་སྤྱོད་ཀྱིས་བཞེངས་པ་རྟོལ་ལྷ་བར་
 འདུག་གོ། ཞེས་བཤད་ཀྱང་། བསྟན་འགྲུར་ནང་དེ་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་པའི་གྱིས་བཞེངས་པར་
 གསུངས་ཏེ། བྱང་རྒྱལ་ཆེན་པོ་མཛོད་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ། སྟེང་གེ་བསྟན་འགྲུར་རྒྱུད་༩ རྩ་
 ༡༠༥་ནས་ལས། བྱང་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་ཏི་གཙང་ཁང་དང་ཉེ་བར་རྟོལ་ལྷགས་རི་རབ་བདུན་
 ཀྱི་ཁོར་ལྷག་གིས་བསྐྱོར་བ། བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཤིང་བསྟན་པའི་རྟོན་དུ་འབྲོག་དཔོན་པའི་སྤྱང་
 པོ་ཆེའི་ཆོགས་ཀྱིས་གཞོད་པའི་འཛིགས་པ་ལས་བསྟན་པའི་བྱིར་སྟོབས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་
 སྤྱར་བ་དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་པའི་གྱིས་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པར་གསུངས་སོ། །

དོན་མཁོད་གྲི་མཆོད་ཉེན་ཆེན་མོ། དོན་མཁོད་གྲི་མཆོད་ཉེན་ཆེན་མོ་དང་དེའི་ནང་གི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་
པོའི་སྐུ་བརྟན་ཤིན་ཏུ་བྱིན་རྒྱལ་ས་ཆེ་བ་དེ་གཉིས་ཀ་ཆོས་རྒྱལ་ཐུང་མེད་ཀྱིས་བཞེངས་པར་
གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མདོར་བསྟན་བཞེས་བྱ་བ། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྲུང་རྒྱད་
༩ ལུ་བ་ ༡༠༧་ནང་ལས། དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་ཐུང་མེད་ཀྱི་བར་མ་ཆད་དུ་བྲམ་ཟེ་མཐོ་
བཅུན་བྱུང་ཆེས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་བྱི་གཙང་ཁང་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྐུ་དང་བཅས་
པ་བཞེངས་སོ། །དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་ནང་པའི་གནས་ཡིག་ལས་ཀྱང་། གན་
རྒྱ་ལ་འདི་ཐོག་མར་བྲམ་ཟེ་མོ་ཇ་སའི་བྱ་ཐ་རྒྱུད་གིས་བཞེངས་ཀྱང་ཟེ། ཆོས་རྒྱལ་ཐུང་མེད་
མེད་ཀྱིས་ཡིན་ཀྱང་ཟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དོན་མཁོད་གྲི་སྟོན་པ་ལྡན་ཐུབ་པའི་སྐུ་བརྟན་བྱིན་ཅན་དེའི་ལོ་རྒྱུས། མ་རྒྱ་པོ་རྟེན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་
གཟེགས།

དོན་མཁོད་པ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལྡན་ཐུབ་པའི་མཆོན།

དོན་མཁོད་གྲི་སྟོ། དོན་མཁོད་གྲི་བྱང་ཆུབ་ཤིང་བྱུང་གི་ས་གཞི་ལ། དོན་མཁོད་གྲི་སྟོ་ཟེར། བྱང་
ཆུབ་ཤིང་བྱུང་གི་ས་གཞིར་སངས་རྒྱས་པ་ལ། དོན་མཁོད་གྲི་སྟོ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་ཟེར།
བྱང་ཆུབ་ཤིང་བྱུང་གི་ས་གཞིའི་མིང་ལ། པོ་རྟེན་མཐུ་ཞེས་ཟེར་བས། མཐུ་ཞེས་པ་སྟོ་དང་།
དཀྱིལ། སྤྱིང་པོ་བཅས་ལ་བསྐྱར་བས་འདིར་སྟོ་ལ་བསྐྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །ཞིབ་པར་
བྱང་ཆུབ་སྤྱིང་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

དོན་མཁོད་དངས་པ། (གསང་སྟགས་) 1 དོན་མཁོད་འབྱར་བ། 2 ཅེ་མོ་ཁ་བྱེ་བའི་དོན་མཁོད་མིང་། དོན་མཁོད་དངས་པ།
དག་པོའི་དོན་མཁོད་ཐོའི་དོན་མཁོད་དོན་གཅིག་

དོན་མཁོད་བདག་མེད་མ། (གསང་སྟགས་) དཔལ་དབྱེས་པ་དོན་མཁོད་ཀྱི་ཡུལ།

དོན་མཁོད་བསྐྱེད་པའི་སྟགས་ (གསང་སྟགས་) རྩོམ་པོ་འདི་ཞེས་པ་འདི་ལོ། །སྐུ་བཤད་ནི། དོན་མཁོད་འདིར་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཉེ་དོན་མཁོད་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་རང་གི་སྐུ་གཙུག་སོགས་ནས་སྤྱིང་
ཁང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྟགས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། རྩོམ་པོ་གསུང་རྒྱ་མའི་རྣལ་འབྱོར་

ཡོད་པས་དེར་གཟིགས།

རྟོ་རྟེ་བ་རྩུ་བའི་སྒྲགས་བྱ། (གསང་སྒྲགས་) རྟོ་རྟེ་བ་རྩུ་བའི་སྒྲགས་དང་ཕྱག་བྱ།

དེ་རྗེ་བསྐྱུ་བའི་སྒྲགས་རྒྱས། (གསང་སྒྲགས) དེ་རྗེ་བསྐྱུ་བའི་སྒྲགས་དང་ཕྱག་རྒྱ་ཡིས། ཞེས་པའི་དོན།

དཔེར་ན། རོ་རྩེ་བ་ལྷ་བའི་སྒྲགས་རྒྱས་སྒྲན་བངས་ཏེ། སྤྱི་བོན་ས་ཐིམ་བས་རང་གི་སྒོ་གསུམ་

དོ་རྩེ་རྣམ་པར་སྒྲུང་མཛད་ལ། (གསར་སྒྲགས) བདེ་མཆོག་གི་ཡུམ་གྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག།

རྟེན་སྒྲིབ། (གསལ་སྒྲགས) རྟེན་སྒྲོམ་དཔོན་གཅིག་ལས་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱུང་བ་ཐོབ་པའི་ཚེས་

ཐོགས་ལ་ཟེར། ལྷན་ཞེས་པ་ནི་སྐྱེས་གཅིག་གི་གསུང་ལས་སྐྱེས་པས། སྐྱེ་གནས་གཅིག་པས་

སྐྱབ་ཞེས་བྱའོ། འོ་རྟེ་སྐྱབ་པ་དཔེ་ན། ལྷན་པར་གྱི་འོ་རྟེ་སྐྱབ། བྲེ་བྲག་གི་འོ་རྟེ་སྐྱབ། ཉེ་བའི་

དེ་ནི་སྤྱན་དང་གསུམ་ཏུ་བ་ཤད་དེ། རེ་འི་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་

གྲུབ་ཀྱི་སྟེ་མ་ལས། འདིའི་གཉིས་ལས་ཡུལ་ནི། རྫོང་ཐེག་པའི་སྟོན་སྐྱེ་གནས་གཅིག་པས་

སྤྱན་དུ་གྱུར་པའོ། །འདི་ལ་ནག་པོ་དམ་ཆིག་དོ་རྗེས་སློབ་དཔོན་དང་དགྲིལ་འཁོར་དང་རིག་

པའས་རིག་མ་ཞུས་ས་གཅིག་ལས་དམ་ཚིག་ཐོབ་པ་ནི་བྱད་པར་གྱུ་དོ་རྗེ་ལྷན་དང་དེ་ཞུས་ལ་

ཐུ་བྲག་ཕྱོ་མོ་མོང་ཐོབ་པ་ནི་ཕུ་བྲག་ཤི་དོ་རྩེ་སྤྱན་དང་ཐུག་པ་ཆེན་པོ་ལ་བྱུགས་པ་ནམས་ནི་

ཉ་བའི་སྤྱན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། 2 ས་པཎ་གྱིས་དེ་རྗེ་ཐེག་པ་ད་ལྷགས་ཆད་པ། དེ་རྗེ་སྤྱན་

ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་ས་པའི་གྲུ་དོན་རྩེ་ཐོག་བཤེ་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་དམ་ཚིག་བཤད་པ་

ཉལས། དྲི་རྩེ་ཐག་པ་ལ་བྱུགས་པ་ཐམས་ཅད་དྲི་རྩེ་སྟོན་ཞེས་ཟེར་ལ། ཞེས་གསུངས་ས། །

དེ་ཆེ་སྤྱོད་གྲོགས། (གསང་སྤྱོད་) དེ་ཆེ་སྤྱོད་དང་འབྲ།

རྡོ་རྗེ་པ་ལམ། <གཏུ་ཉི་ར> རྡོ་རྗེ་པ་ལམ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་མུང་དབང་བཅན་པ་

ཡིན་པས་རིན་ཆེན་གཞན་གང་ཡང་གཙོད་པ་དང་། བཟང་བ། འབྲུགས་པ་སོགས་བྱེད་རྒྱས་

པའི་དོའི་རིགས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཞིག་རྟེན་ཅུས་པས་ཐོག་ཀྱན་བསྒྲོག་པར་བྱེད། ཅས་དང་། བྱ་

563

འདི་སྒྲེ་སྒྲགས་སྤང་། རྗེ་ཡིས་ནི་རིན་ཆེན་པམ། ཞེས་སོ། །འདི་ལ་བརྗེ་ཉི་དུ། ཞེས་པ་
 རྗེ་ཆེ་པ་ལས་ཡིན་ལ། འདི་ལ་རིགས་བཞི་ཡོད་པའི་མཆོག་ནི། བརྗེ་སྒྲུ་ཉི་དུ། ཞེས་པ་ལས་
 བྱུང་བ་ནི། མེས་མི་འཆོག་པ་དང་། བརྗེ་དཔལ་པས་མི་འདིག་ལ། བཅད་པས་མི་ཆོད། བརྗེ་
 བསམ་མི་འཛད་པ་ཡིན་ལ་རྗེ་ཆེན་སོ་ཡང་ཟེར། འིན་ཏུ་དྲུངས་ལ་དཔལ་ཞིང་སྒྲགས་པ་ཞིག་གོ།
 གོང་ཐང་གསེར་ནི་ཕུ་ཅ་ལུང་སྒྲོར་ཐང་འཇལ་དགོས་པའོ། །རབ་ནི་བརྗེ་ལེ་ལ་ཉི་དུ། ཞེས་
 རྗེ་ལས་བྱུང་བ་སྒྲེ་རུས་པ་སྒྲེ་ལས་དཔལ་བསམ་མེས་བསྐྱེད་པ་འདིག་པར་རུས་པ་མ་
 གཏོགས་ཡོན་ཏན་གཞན་གསུམ་སྒྲེ་མ་ལྟར་རོ། །གལ་ཏེ་ཆག་ན་འདྲ་ལྟས་ལ་དུམ་གསུམ་
 ཁོ་ན་ཆག་གོ། འདི་ལ་རྗེ་ཆེ་ཆུང་བ་ཟེར། དེ་ནི་ཁ་དོག་སྒྲེ་མ་ལས་དཔལ་འགས་ཆེ་བ་སྒྲེ་སྒྲེ་མ་
 ལས་སྒྲེ་སྒྲོར་གྱིས་གོང་དཔལ་བསམ་གསེར་སྒྲེ་ལེ་ལ་ཡིན། འདི་གཉིས་ལུལ་དབྱས་དང་སྒྲོ་
 རྒྱུགས་སྒྲེ་ཏ་སྒྲེ་འདི་ལུལ་ཁོ་ན་ནས་འབྱུང་། འབྱུང་བ་ནི། བརྗེ་ཉི་དུ། ཞེས་པ་དཔལ་སྒྲགས་
 དྲུངས་ལ་རིན་ཆེན་གཞན་འགོད་ཐོགས་པ་མེད་པ་སྒྲོད་ནས་འབྱུང་བས་དུམ་ལ་སྒྲོར་རི་
 བ་ཡིན། དཔལ་བ་གོ་རྒྱུ་ཞེས་པ་སྒྲགས་ཤེས་ཆེ་ལ་སྒྲེ་མ་ཅམ་མི་དྲུངས་ཤིང་རང་ཡང་སྒྲེ་མ་
 ལས་ཆུང་བ་ཞོ་རེར་དུམ་སྒྲོར་དོ་རི་བ་ལུལ་ཡར་ལུང་དང་ཁམས་རྒྱུགས་མ་རེས་པ་ནས་
 འབྱུང་བའོ། ཞེས་དང་། ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་གི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་རྗེ་ཆེ་པ་ལམ་གྱི་
 ལོ་རྒྱས་ནི། སྒོན་རི་རབ་གྱི་ཁོང་གསེར་དུ་བདེན་པའི་མཐུ་བརྟེས་པའི་དྲང་སྲོང་ཞོ་འབྱུང་
 ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཆེ་འཕྲོས་པའི་རུས་པ་ནི་རྗེ་ཆེ་འདི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། རུས་པ་དེ་
 ལྟ་དང་ལྟ་མིན་སོགས་གྱིས་ཁྱེད་བ་ལས། ཀླང་པའི་རུས་པ་ལས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ཕྱག་མཆོན་
 རྗེ་ཆེ་ཅེ་བརྒྱ་བ་དང་། ཅེ་བ་མ་ལས་དབང་ལྷུག་གི་གདུང་མུང་། སོག་པ་ལས་ཁྲབ་འཇུག་
 གི་ལའོར་ལོ་སོགས་འཆོས་པར་བྱས་པའི་ཆོ། དེ་སྒྲིང་རྒྱུགས་ལྟ་ལུལ་དུ་འཆོས་པའི་བྱེ་མ་
 འཇམ་སྤིང་དབྱས་སུ་བབས་པའི་ཁར་ལུལ་ཆགས་པ་ལ་རྗེ་ཆེ་འདི་གདན་ཞེས་གྲགས་པས་རྗེ་
 རྗེ་ལེ་མཐུས་མཐར་སྤིང་བ་ཡོངས་སུ་ཞིག་པའི་དུས་ཀྱང་རྒྱ་གར་རྗེ་ཆེ་གདན་མི་འདིག་པར་
 བམ་མཁར་ཐོ་ཞབས་སྤིང་བ་ལྟར་འདུག་ཅེས་བཤད་པ་དང་། དེ་ལས་འཆོས་པའི་མཆོན་ཆ་

ནམས་ཀྱང་པ་ལོལ་གྱི་མཆོན་ཆ་ཅིས་ཀྱང་མི་ཚུགས་ཤིང་མི་ཤིགས་པ་དང་། རྫོང་མཆོན་
ཆ་དེ་སྤང་ཆོད་ལ་བརྒྱབ་པ་དང་། བརྒྱབ་ཆོད་ལ་ཤོག་པ་དང་། ཤོག་ཆོད་འཆི་བ་དང་། ཤི་
ཆོད་འཕྲེན་པ་སྟེ་དམ་བཅའ་བཞི་ལྟན་དུ་གྲགས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་ལུལ་པལ་ཆེར་དུ་བྱེ་མ་
འཕུལ་བ་ལས་བྱུང་ངོ་། །དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་རི་མེད་ཤེལ་
ཐེང་། རྩལ་གཞི་བྱས། མར་ཀོ་ཤོ་ལོའི་ Marco Polo ལམ་ཡིག་༡༩༩༡ལེ་ལུ་༡༩༩༥འི་ནང་ནོ་
རྩེ་པ་ལས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟན་པེ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པས་གཞིགས་པར་ཁ།

རྫོང་མག་མོ། (གསང་སྟགས་) <བཟླ་སྟོན་ཉི་> 1 དཔལ་འཁོར་སྟོམ་བའམ་བདེ་མཆོག་གི་ཡུམ། འདི་བདེ་
མཆོག་གི་རྒྱུད་རྒྱས་པ་ཁུ་བ་པོ་ཡང་ཡིན། དེ་ལ་རྫོང་མཁའ་འགྲོ་མ། རྫོང་རྣམ་པར་སྤང་
མཛད་མ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། 2 (བཀའ་བརྒྱུད་) གྲེ་རྫོར་གྱི་ཡུམ། རྫོང་མག་མོའི་མཆོན་དོན་བཟླ་
སྟོན་ཉི་ལྟེ། བྱལ་ཆེན་ནག་པོ་བས། བླ་གཤེས་སྤྱི་ཅི་དག་ལས་འདས། །རྩ་ཉི་ཅི་མ་རྣམ་པར་
སྤངས། །ཉི་ཉི་རྒྱ་ཉི་རྣམ་འཛིག་པ། །པག་མོའི་སྤྱང་ནི་རབ་ཏུ་འཇུག། །དེ་ཡང་སྟོན་གཤེས་དོན་
ནི་སྤང་དང་འབྲུ་ལ། རྩ་ཉི་ཉི་ཅི་མ་དང་བྲལ་བ། ཉི་ཏུ་རྒྱུའི་རིས་ཆོག་དན་ལྟན་པའོ། །ཞེས་
གྲེ་རྫོར་གྱི་འབྲེལ་པར་གསུངས། 3 འོད་ཟེར་ཅན་མའི་མཆོན་ཡིན་པར། སི་བོད་སྐད་གཉིས་
ཤན་སྤྱར་གསེར་གྱི་ཐེང་མཛེས་ལས་བཤད།

རྫོང་མག་མོ་དཀར་མོ། (གསང་སྟགས་) དེའི་སྐྱུ་མདོག་བྲུག་མཆོན་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་ནི། སྐྱུ་མདོག་
དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་བྲུག་གཡས་པས། །བ་དན་གྱིས་མཆོན་རྫོང་ཅེ་ལྷ་པ། །གདན་ལ་བསྟུན་
བའི་རྩལ་གྱིས་བྱར་དུ་འབྱང། །གཡོན་པས་ཐོད་ཁྲག་སྟགས་ཀར་བཟུང་བ་ཡི། །མཆོན་ན་
ཁ་ལྷོ་བསྟུམས་ཤིང་ཐོད་སྐྱམས་ལཱའི། །དབུ་རྒྱན་ཐོད་རྫོན་ལྷ་བཙུའི་དོ་ཤལ་ཅན། །བྲུག་རྒྱ་ལྷ་
དང་རིན་པོ་ཆེ་ཡིས་བརྒྱན། །ཞབས་གཉིས་སྐྱེལ་ཀྱང་བྱེད་པའི་གར་སྟབས་གྱིས། །པད་ཉི་ལོ་
ཡི་གདན་ལ་བཞུགས་པ་ཡི། །པག་དཀར་ཤེས་རབ་གསལ་བྱེད་མ་ལ་འདུད། །སྟིང་པོ། རྩི་
རྫོང་མག་མོ་དམར་མོ། (གསང་སྟགས་) དེའི་སྐྱུ་མདོག་བྲུག་མཆོན་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་ནི། སྐྱུ་མདོག་དམར་
མོ་ཞལ་གཅིག་བྲུག་གཉིས་མ། །གཡས་པས་གྱི་གྲུག་འབྱར་ཞིང་གཡོན་པ་ཡིས། །ཐོད་ཁྲག་

ཐུགས་ཀར་འཛིན་ཅིང་བྲག་རྒྱ་ལ། རྫོང་པ་སྐམ་ཆོན་ནམས་ཀྱིས་ལེགས་བརྒྱན་ཅིང་། ལད་
ཉི་སྦྱིལ་ཡུང་ཕྱེད་པའི་གར་སྟབས་ཀྱིས། བཞུགས་པའི་རྫོང་མོ་ལག་མོ་དམར་མོར་འདུད། སྦྱིང་
པོ། ཨོ་བཟང་མེར་ཅན་ལེ་རྩྱ་རྩྱ་པ།

རྫོང་མོ་ཉ་མོ་བྲག་ཕྱུ་ཅ་བཞི། (གསང་སྟགས་) གཙུག་ཏྱར་གཏུགས་དཀར་ལས། རྫོང་མོ་ཉ་མོ་བྲག་ཕྱུ་ཅ་
བཞིས་ཀྱང་རྟག་པར་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་པའི་རྫོང་མོ་ཉ་མོ་བྲག་ཕྱུ་ཅ་བཞི་
ནི། རྩོགས་སྦྱོང་གི་འཁོར་ན་དབྱུ་བྲག་ཕྱུ་ཅ་བཞི་ལ་དབང་བའི་མ་མོ་བྲག་ཕྱུ་ཅ་བཞི་ཡོད་
པ་དེ་ལ་ཟེར། ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་རོ། །

རྫོང་འཕྲེང་བ། 1 དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད། བཤད་རྒྱུད་རྫོང་འཕྲེང་བ་དང་དོན་འདྲ།
ལྷ་ལྷ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་འགྱུར། 2 རྫོང་མང་པོ་གྲལ་བསྐྱེགས་ནས་ཡོད་པ།

རྫོང་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་བྲག་མ། (གསང་སྟགས་) 1 རྫོང་འཆང་གི་ཡུམ་སྟེ། ཤེས་རབ་མ་དང་དོན་གཅིག
Vajradhatvishvari 2 འོངས་སྐྱ་དཀར་པོའི་ཡུམ། 3 ཞི་ཉམས་ཅན་ལ་རྫོང་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་
བྲག་མ་ཞེས་བྱའོ། །

རྫོང་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་བྲག་མ། (གསང་སྟགས་) <བརྩ་རྒྱ་རྩྱ་ལྟེ> 1 རྫོང་འཆང་གི་ཡུམ་སྟེ། ཤེས་རབ་
མ་དང་དོན་གཅིག Vajradhatvishvari 2 འོངས་སྐྱ་དཀར་པོའི་ཡུམ། 3 ཞི་ཉམས་ཅན་ལ་རྫོང་
འཕྲེང་བ་ཀྱི་དབང་བྲག་མ་ཞེས་བྱའོ། །

རྫོང་དམུལ་བ། (གསང་སྟགས་) དམུལ་བ་མནར་མེད་དང་དོན་གཅིག དེ་ཡང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
ཆགས་པ་ནས་མ་ཞིག་གི་བར་གནས་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཉི་བར་སྤྱད་པའི་ཆོ་ཆད་
ཅན་གྱི་དམུལ་ཁམས་ཤིག་གོ། རྫོང་དམུལ་བ་ཞེས་པ་ནི་གསང་སྟགས་ཀྱི་བརྩ་ཆད་ཅིག་
ཡིན། འོན་ཀྱང་རྫོང་ཁ་ཆེན་པོའི་གསང་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན། རིམ་ལྡན་གསལ་སྟོན།
རིམ་ལྡན་གདན་ཞོགས། སྟགས་རིམ་ཆེན་མོ། འབྲེལ་བ་བཞི་སྟགས། རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་
རྣམ་བཤད། སྤུངས་དོན་ཀྱན་གསལ། བདེ་མཆོག་འབྲེལ་བ་འདོད་འདོ། དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་
གསལ་མོགས་སུ་ནི་དམུལ་བ་དང་དམུལ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་རྫོང་དམུལ་བ་ཞེས་

པའི་ཐ་སྟེན་མི་སྤྱང་རོ། །སློབ་ཐང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རྒྱལ་དབང་ཆོས་
 རྗེའི་སྤྱལ་སྤྱའི་བྱིས་ལན་༡༥ལས། མནར་མེད་དང་དོ་རྩེ་དཔལ་བ་གཉིས་ལ་གནས་ཐ་དང་
 པ་སོ་སོར་བཤད་པ་མེད་ཀྱང་། ཆེ་ཆད་དང་སྟུག་བསྐལ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མནར་མེད་
 ཀྱི་ཆེ་ཆད་ནི་བར་བསྐལ་གཅིག་རྗེ་རྩེ་དཔལ་བའི་ཆེ་ཆད་བསྐལ་ཆེན་གཅིག་དང་། ཤིན་ཏུ་
 རིང་བ་རྣམས་བསྐལ་པ་མཐའ་ཡས་པར་གནས་པར་བཤད། སྟུག་བསྐལ་ཡང་འབྲུམ་འབྲུར་
 ཏུ་གསུངས། སྟུག་གི་དམ་ཆོག་ཉམས་ཆད་དོ་རྩེའི་དཔལ་བར་སྤྱེ་བར་མ་དེས་ཏེ། སྟུག་
 ཀྱི་སློམ་པོ་སོགས་ཀྱིས་ཉམས་པས་ཡང་སོས་ནས་རབ་ཏུ་ཆ་བའི་བར་སྤྱེ་བར་བཤད། རྗེ་
 དཔལ་བ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་དེར་སྤྱེ་བའི་རྒྱ། སྟུག་གི་སློབ་དཔོན་ལ་སྤྱིར་ནས་སློབ་པའི་ཅ་
 ལུང་དེ་ནི་སྟུག་པ་མཐའ་དག་གིས་སྤྱེས་བྱའི་ཅལ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་འབད་དེ། རྗེ་རྟུར་འདའ་
 བར་མི་རུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་འདས་པའི་དབང་གིས་གང་ཏུ་འབྱོར་བའི་གནས་ལ་རྗེ་རྗེའི་
 དཔལ་བ་ཞེས་རྒྱའི་སློབ་ནས་བརྗོད་པ་དང་། འབྲས་བུ་དཔལ་བ་དེ་ཡང་། རྒྱ་གཞན་གྱིས་དེ་
 ལས་ཐོལ་བར་དགའ་ཞིང་འདའ་བར་མི་རུས་པས་ན་དེ་ལྟར་བཤད། ཞེས་གསུངས། སྤྱ་བཤད་
 བྱི། རྗེ་རྗེའི་གཞིར་གནས་ཤིང་རྗེ་རྗེའི་ཁབ་ཅེ་སློབ་མོའི་ཆོགས་ཀྱིས་ལུས་འཕེགས་པའི་སྟུག་
 བསྐལ་ཡོད་པའི་བྱིར་རྗེ་རྗེའི་དཔལ་བ་ཞེས་བཤམ། ཡང་ན་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་
 རང་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་རྗེ་རྗེའི་ཞེས་བྱའམ། ཡང་ན་རྗེ་རྗེའི་སློབ་དཔོན་ལེགས་པར་མ་བསྟེན་
 པའི་འབྲས་བུའི་དཔལ་བ་ཡིན་པས་རྗེ་རྗེའི་དཔལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །མདོ་ནས་བཤད་པའི་དཔལ་
 བ་མནར་མེད་དང་། སྟུག་གི་རྗེ་རྗེའི་དཔལ་བ་དོན་གཅིག་ཡིན་ལ། རོན་ཀྱང་གསང་སྟུགས་
 ཐབས་ཤེས་མི་བྱེད་པའི་གནས་མཆོན་པའི་བྱིར་ཐབས་ཅད་རྗེ་རྗེའི་ཐ་སྟེན་གྱིས་འཆད་པས་
 དཔལ་བ་ལ་འདར་རྗེ་རྗེའི་དཔལ་བ་ཞེས་བཏགས་པའོ། །ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་། དཔེ་
 ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འབྲུལ་༣༤ལས། རྗེ་རྗེའི་མཆོན་ཉིད་ནི། འཇམ་
 དཔལ་ཅ་བའི་རྒྱུད་ལས། བྱིར་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ལ་སྤྱེ་ཉམས་མ་གཅིག་གི་ཅེ་མོས་རྒྱ་གཏོར་བས་
 མ་ཐད་ཀྱི་བར་དུ་སྟུག་བསྐལ་ཆེན་པོ་སྤྱིར་བར་བཤད་དེ། ཨ་ཕ་ཕ་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་

ལྟར་རྟོ། །ཡང་དུས་འཁོར་ལས་ནི་ས་དཀྱིལ་གྱི་སྟོང་དུ་སྐྱ་རྣམས་གནས་ཤིང་། སྐད་དུ་སའི་
དཔུལ་བ་གནས་ལ། དེའི་འོག་དུ་རྩ་མེ་རྒྱང་གསུམ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་རང་རང་གི་དཔུལ་
བ་གནས་པར་བཤད་དོ། །

དོ་མེ་བཙུན་མོ། (གསང་སྐགས་) 1 སྐྱ་ར་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མོ་རྣམས་ལ་གསང་སྐགས་ཀྱི་སྐད་དུ་དོ་
མེའི་བཙུན་མོ་ཟེར། 2 གསང་སྐགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག 3 སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། མེའི་གསུང་བཤད་རྒྱུད་དོ་མེ་སྟེང་བའི་ཐེན་བྲིས་ལས། དོ་མེའི་བཙུན་
མོ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །4 ལྷ་ལ་འབྱོར་མའི་
མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

དོ་མེ་ཅེ་ལྷ་པ། (གསང་སྐགས་) ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དོ་མེ་ལ་ཟེར། དེ་ལ་ཕྱོགས་རེར་རྩ་ལྷ་ལྷེ། བཙུའོད་
ཀྱང་ཅེ་ལྷ་པ་ཞེས་བ་ནི། ལྷ་ཚན་དུ་འབྲ་བས་གཅིག་དུ་བགྲངས་སོ། །དབར་ན་ཤིང་ལོ་ས་
བདུན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་མེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྐགས་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། མཁས་གྲུབ་རིན་
པོ་ཆའི་རྣལ་འབྱོར་རྟོག་པའི་དགའ་སྟོན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོའི་གཞུང་དུ་དོ་མེ་ཅེ་ལྷ་པ་
དང་ཅེ་དགྲུ་པ་གཉིས་ཆོག་གིས་བརྗོད་ཚུལ་ཅམ་ལས། དོན་གཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་ཀྱང་།
(བཤ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དང་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་འཛིགས་
བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་) སོགས་མཁས་པ་གཞན་དག་གིས་དོ་མེ་ལྷ་པ་ལས་ལོགས་སུ་ཅེ་དགྲུ་པ་
ཡོད་པར་གསུངས། དོ་མེ་ལྱི་མཚོན་དོན་ལ་གཟེགས།

དོ་མེ་ཅེ་དགྲུ་པ། (གསང་སྐགས་) 1 (མེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་མོ་) ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བརྒྱད་དང་དབྱུས་རྩ་ཉེ་དགྲུ་
དང་ལྷན་པའི་དོ་མེ་ལ་ཟེར་རྟེ། མེའི་སྐགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དོ་མེ་ཅེ་དགྲུ་པ་ཞེས་པའི་དོན་
ནི། ཅེ་ལྷ་པ་ཡིན་ཀྱང་སྟེང་འོག་གི་ཅེ་བརྒྱད་དང་དབྱུས་མ་དང་བཅས་པས་ཅེ་དགྲུ་པའོ་ཞེས་
བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ཆོག་གིས་བརྗོད་ཚུལ་ཅམ་ལས་དོ་མེ་ཅེ་ལྷ་པ་དང་དོན་གཅིག་
པར་བཞེད། ཡང་མེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་བདེ་མཚོག་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོལ་ས། མཛོན་བརྗོད་
ལེའུ་དགྲུ་པར་དཔལ་པོ་གཅིག་པ་ལ། དོ་མེ་ཅེ་དགྲུ་པར་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ཅེ་ལྷ་པར་བྲ།

ཞེས་གསུངས་པར་བརྟགས་ན་ཅེ་དགུ་བ་དང་ལྔ་བ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པས་དབྱེད་
 ཏོ། 2 (མཁས་པ་འགའ་ཞིག) ཟླ་གསུམ་གཅིག་ལ་དབུས་དུ་དང་བཅས་ཏེ་ཅེ་མོ་དགུ་དང་ལྔ་བ་འདི་
 རྫོང་ལ་བཞེད། ཟླ་གསུམ་གཉིས་ཀ་བསྒྲུབས་ན་བཙུང་ཡོད་ཀྱང་། ཅེ་དགུ་བ་ཞེས་བཞི་
 དགུ་ཚན་དུ་འབྲེལ་བས་དགུ་བ་ཞེས་བརྟགས་ཏེ། བེད་མོ་ལ་བདུན་བ་བཞིན་ནོ། རྫོང་འདི་གི་
 མཚོན་དོན་ལ་གཟིགས།

རྫོང་ཆོག་སྒྲུལ། (གསང་སྒྲགས) ཆོག་སྒྲུལ་མེ་བ་ཞིག་ལས་མ་གསུངས་པས་དོན་གྱི་རྣམ་དཔྱེད་རྫོང་ཆོག་སྒྲུལ་
 རྱེད་དཀའ་བ་ཡིན་ནམ་སྒྲུལ། ཞེས་དདུལ་ཚུ་རྣམ་རྟེན་གསུང་རོ། །

རྫོང་འཛིན་པ། (གསང་སྒྲགས) 1 རྫོང་འཆང་། གསང་སྒྲགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་གཞུང་དུ་རྫོང་འཛིན་པའི་དོན་
 ལ། ཡིག་དོན་དང་། སྤྱི་དོན། སྤྱི་དོན། མཐར་ཐུག་གི་དོན་བཞི་དང་སྦྲར་ནས་བཤད་དེ། རྫོང་
 འབྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས་ལས། རྫོང་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཐུག་མཚན་གྱི་རྫོང་ཅེ་ལྔ་བ་ཐུག་ཏུ་
 འཆང་བར་མཛད་པས་ན་རྫོང་འཛིན་པ་སྟེ། ཡི་གའི་དོན་ནོ། །མེ་ལོང་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་
 ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡེ་ཤེས་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ། དེ་རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་དུ་འཆང་བར་མཛད་
 པས་ན་རྫོང་འཛིན་པ་སྟེ་སྤྱི་འདོན་ནོ། །ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྦྱེ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྦྱེ་མའི་
 ལུས་རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་དུ་འཛིན་པར་མཛད་པས་ན་རྫོང་འཛིན་པ་སྟེ་སྤྱི་འདོན་པའོ། རྫོང་ནི་རྩུང་
 འཇུག་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྩུང་འཇུག་སྟེ་དེའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། དེ་རང་གི་རོ་བོ་
 ཉིད་དུ་འཆང་བར་མཛད་པས་ན་རྫོང་འཛིན་པ་སྟེ། མཐར་ཐུག་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། 2
 ཐུག་ན་རྫོང་། 3 གསང་སྒྲགས་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན། རྫོང་སྒྲགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྒྱ་གྲུའི་
 དགེ་སློང་རྫོང་འཛིན་པ་ཤར་ཅོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4
 གསང་སྒྲགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན།

རྫོང་འཛིན་པ་དགོན་མཚོག་ཀྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་སྒྲགས་ཆེན་རྫོང་འཛིན་པ་
 དགོན་མཚོག་ཀྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་མཚན་ཐོན། བདེ་མཚོག་ལྟ་བུའི་བདག་མདུན་
 ལུས་བསྐྱེད་བདག་འཇུག་དང་བཅས་པ། བདེ་མཚོག་འདི་ལྟ་བུས་དཀྱིལ་གྱི་མཛོན་རྟོགས་

དགོས་འདོད་ཀྱི་འབྲུང་། འདི་ནི་འབྲུན་ཆེན་ཀུན་དང་བྲལ་བ་རྒྱལ་དབང་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་
རྒྱུན་དུ་གསུང་ཆོག་མཛད། འཇམ་དབྱངས་ཚོས་སྒོར་གྱི་ལྷ་རམས་ཀྱི་མེས་གནང་བྱ་ཚུལ་
སྟོང་ཆ་མེ་ཉིད་དང་སྟངས་ཆ་མེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་བཞིན་སྒོ་བཟང་མགོན་པོས་མཛད་པ། ལྷོ་སྒོའི་
ཆོ་ག་དན་སོང་རྒྱུན་གཙོང་ཐར་པའི་སྒོ་འབྱེད། སོ་སྟེ་ཐ་མལ་པའི་རུས་ཆོག་གཙོང་དབང་
ནས་མཁའ་སྒོ་འབྱེད་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལ་བྱ་ཚུལ། ཐུབ་པ་དམ་ཆོག་གསུམ་བཞོད་ཀྱི་སྐབ་དཀྱིལ།
ལྷ་ཡི་བྲམ་པ་འཇུག་པའི་ཆོ་ག་འཇིག་རྟེན་གཉེར་མཛད། གསང་འདུས་ཀྱི་རུལ་ཆོན་ཆུ་ལ་
གདན་བྲངས་མེ་ལྷར་བྱ་བའི་ཆུལ། རབ་གནས་མདོར་བསྟུས་བྱ་ཚུལ། བདུད་ཅི་རིལ་བྱ་སྐབ་
ཆུལ་ཉུང་བྱ། མོ་སྒྲོང་དོན་བདུན་པའི་འབྲེལ་བ། མོ་སྒྲོང་སྟག་བསྟུལ་ལམ་བྱེད། ལས་དང་
པོ་བ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་བྱང་རྒྱལ་བཞོད་པའི་བདེ་ལམ་རྣམས་སོ། །

དོ་མེ་བཞི་བསྟེད། (གསང་སྟགས་) སྟོང་ཉིད་བྱང་རྒྱལ་གྱི་དོ་མེ། ས་བོན་བསྟུས་པའི་དེ་ཉིད། གཟུགས་
ཉིད་རྫོགས་པའི་དེ་ཉིད། ཡི་གེ་འགོད་པའི་དོ་མེ་དང་བཞིའོ། །ཞིབ་པར་དོ་མེ་བཞིའི་ཆིངས་
ལ་གཞིགས།

དོ་མེ་བཞིའི་ཆིངས། (གསང་སྟགས་) དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་སྐབ་ཐབས་ཀྱི་ཆིངས་སམ་སྒྲོམ་བཞི་
ནི། སྟོང་ཉིད་བྱང་རྒྱལ་གྱི་དོ་མེ། ས་བོན་བསྟུས་པའི་དེ་ཉིད། གཟུགས་ཉིད་རྫོགས་པའི་དེ་ཉིད།
ཡི་གེ་འགོད་པའི་དོ་མེ་དང་བཞིའོ། །དེ་ཡང་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནས། དེ་བཞིན་ཉིད་མི་ལས་བྱང་
རྒྱལ་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། སྟོང་ཉིད་བྱང་རྒྱལ་གྱི་དོ་མེ་དང་། ཉེ་མ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་
ལྷང་བའི་དེ་ཉིད་ནས། བྱག་མཆན་ལས་བྱང་རྒྱལ་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། ས་བོན་བསྟུས་པའི་
དོ་མེ། སྐྱོར་གསུམ་པ་ལས་བྱང་རྒྱལ་པའི་དེ་ཉིད་ནས། ཡག་ལག་ཁོ་བོར་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་
བར་ནི། གཟུགས་ཉིད་རྫོགས་པའི་དོ་མེ། ཐུབ་ཐབས་བསྟུས་པ་ལྷར་ན། སྐྱ་བྱིན་གྱིས་རྒྱོབ་པ་
ནས། མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་དང་། རྒྱས་པ་ལྷར་ན། སྐྱ་བྱིན་གྱི་རྒྱོབ་པ་ནས། སྟངས་སྒོར་
བྱག་མཆན་སྤོང་བའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། ཡི་གེ་འགོད་པའི་དོ་མེ་ཡིན་ནོ། །ཐེད་གསང་འདུས་
ཀྱི་གསུང་ཟིན་སྒོ་གསལ་བྱང་བའི་དེ་སྟོང་ལས་གསུངས་པ་ལྷར་བཞོད།

དོན་ཅེ་བརྒྱས་པ། (གསང་སྒྲགས་) དོན་ཅེ་མི་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་དང་རྒྱང་གི་གདངས་གཉིས་དབྱེད་མེད་དུ་སྦྱར་ནས་རྫོང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།

དོན་ཅེ་རོ་ལངས་མ། (གསང་སྒྲགས་) འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་ཡུམ།

དོན་ཅེ་སེམས་དཔལ། (གསང་སྒྲགས་) 1 སྤྲིག་སྤྲིབ་སྦྱོང་བ་ལ་ས་སྦྱོང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཡི་དམ་ཞིག་ལྟ་བུ་གཡས་ཅོད་ཅིང་གར་གསོར་ཤིང་། གཡོན་པའི་བྲིལ་བུ་དགྲུ་ལ་བརྟེན་པ། ཞབས་གཉིས་སྤྲིལ་མོ་བྱང་གིས་བཞུགས་པ། སྦྱ་མདོག་དཀར་གསལ་ཆེ་བའི་མདོག་ཅན། དེ་ལ་ལྷ་ཡལ་རྒྱང་དང་། ཡུམ་བཅས་གཉིས་ཡོད། 2 རྒྱལ་བ་དོན་ཅེ་འཆང་ལའང་འབྲུག་པའི་སྐབས་མང་པོ་ཡོད། རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཐེན་བྲིས་ལས། མདོར་བྲས་སྟ། དེག་བྱ་དོན་ཅེ་ཉིད་དང་ནི། དོན་ཅེ་སེམས་དཔལ་དང་ལྡན་གནས། ཞེས་གསུངས་ཤིང་དོན་ཅེ་སེམས་དཔལ་འཕྱོད་ཅིང་འཆང་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། མཁས་བྲུབ་ཆོས་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྲུབ་རྒྱ་མཆོ་ ༡༢་བཅའས། རྒྱ་མ་དོན་ཅེ་སེམས་དཔལ་ལྟར་འགྲིང་བག་ཅན་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྒྱན་ནས་བཞུགས་པ་གསལ་བར་བལྟས་ལ། ཞེས་རྒྱ་མ་དོན་ཅེ་འཆང་དུ་བསྐྱོམ་པར་གསུངས་པས། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྦྱ་བཤད་ནི། བདེ་སྟོང་དབྱེད་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱང་འབྲུག་ནི་དེས་དོན་ཅེ་དོན་ཅེ་དང་། དེ་ཉིད་གཞུགས་སྤྱིའི་རྣམ་པར་ཤར་བས་ན་སེམས་དཔལ་ལ། གཞན་ཡང་། བདེ་མཆོག་ཅོགས་རིམ་དངོས་བྲུབ་སྟེ་མ་༦་ནས་ལས། འགྲོ་བའི་འབྲེན་མཆོག་དོན་ཅེ་སེམས་དཔལ་དེ། དཔེགས་མེད་བཅེ་བས་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་པ་ཡིས། གཤུལ་བྱའི་དབང་པོའི་རིམ་པ་རྗེ་བཞིན་དུ། མདོ་དང་བྲ་བ་སྦྱོང་བ་རྣལ་འབྱོར་དང་། གསང་མཐའ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱ་མེད་རྒྱད་རྣམས་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

དོན་ཅེ་སེམས་དཔལ་སྦྱབ་ཐབས། (གསང་སྒྲགས་) 1 དོན་ཅེ་སེམས་དཔལ་ཞེས་བྲ་བའི་ཡི་དམ་དེའི་སྦྱབ་ཐབས། 2 དཔལ་ལྡན་རྫོང་བ་བྲགས་པས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞན་སྟོན་པའི་རྒྱད་འགྲེལ་ཞིག་མཁས་བྲུབ་ཆོས་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྲུབ་རྒྱ་མཆོ་ ༡༤་ནས་ལས། དཔལ་ལྡན་རྫོང་བ་བྲགས་པས་དོན་ཅེ་སེམས་དཔལ་སྦྱབ་ཐབས་མཛད་དེ། ཕྱི་མ་འདི་ལ་ཏ་རྩ་ག་

ཏ་རྟེན་དང་། ལ་ལི་བཟོ་གཉིས་ཀྱིས་འགྲེལ་བ་མཛད་ཅིང་། མ་ག་ཏའི་བཞི་ཏ་ཐུབ་པ་དཔལ་
བཟང་པོ་དང་། རྩོ་པོ་ཆེན་པོ་རྩེ་ལ་སོགས་པ་དག་ཀྱང་རྒྱ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པར་བྱེད་
པས། དེ་ལྟར་དུ་གཟུང་བར་བྱའི། བྱིས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་འཕགས་པས་མཛད་པའི་རྒྱབ་ཐབས་ཡོད་
བཞིན་དུ། དེ་ལྟག་པར་བཏང་ཅམ་ལས་གཞན་མེད་པའི་རྒྱབ་ཐབས་འདི་འདྲ་རྒྱ་བས་མཛད་
པ་ག་ལ་འོང་ཞེས་སྒྲུབ་ནི། མི་འཐད་དེ། མདོར་བྱས་ན་དངོས་སུ་མི་གསལ་བའི་བྲག་རྒྱ་འདྲ་
བྱ་བ་ལ་བྱའི་བྲག་རྒྱ་མ་རྟེན་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་སྟོང་ཁ་ནས་སྤྱང་ནས་བྱ་བ་ལྟ་བུའི་བྲང་
པར་མང་པོ་ཞིག་དང་། མདོ་བསྐྱེད་ན་མེད་པའི་མདོ་དང་སྟོར་ཚུལ་ཡང་ཅི་རིགས་པ་བསྟན་
རྒྱ་ཡོད་པས། འཕགས་པའི་རྒྱབ་ཐབས་ལས་པོགས་དབྱེད་རྒྱ་མེད་པའི་རྟགས་མི་འབྱུབ་
ལ། རྒྱབ་ཐབས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་འཕགས་པས་མཛད་པ་ལས་ལོགས་པ་མི་འདུག་པའི་བྱིར་
ཟེར་ན་ནི་ཁྲབ་པ་འགལ་བ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་རྒྱ་བས་མཛད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

རྩོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་ཡབ་ཡུམ། (གསང་སྟགས་) ཁ་དོག་བྲག་མཚན་སོགས་ཀྱི་བྲང་པར་ནི། སྒྲུ་མདོག་
དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་བྲག་གཉིས་ཀྱིས། རྩོར་བྱིལ་འཛིན་པས་རང་དང་འབྲེལ་བ་ཡི། རྩོ་རྩེ་
སྟེམས་མར་འབྱུང་ཅིང་རིན་པོ་ཆེའི། རྒྱན་དང་དར་གྱི་ན་བཟའ་མཛེས་པར་གསོལ། བཅད་
རྒྱར་ཞབས་གཉིས་རྩོ་རྩེ་སྒྱུ་ལ་ཀྱང་ཚུལ། རྩོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་ཡབ་ཡུམ་ལ་བྲག་འཚལ། སྟོང་
པོ། ཨྱི་ཨྱུ་མཛུ་སདྲ་སྒྱུ། ཅ་སྟགས། ཡིག་བརྒྱ།

རྩོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་ཉིང་རེ་འཛིན། ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། དེ་ལ་སྟགས་ཀྱི་སྒྲུབས།
བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། རྩོ་རྩེ་སྟགས་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་ལ་གཞི་བྱས།

རྩོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་བྱིལ་བྲ། (གསང་སྟགས་) བ་ལང་ཁའམ་ཚུ་སྟེན་གྱི་ཁའི་སྟེན་གྱི་སྟེང་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་
དུ་རྩོ་རྩེ་སྟེང་བས་བསྐྱོར་བའི་བྱིལ་བྲ། རྩོར་བྱིལ་གྱི་མཚན་དོན་ལ་གཞིགས།

རྩོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། (གསང་སྟགས་) རྩོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་དོན་འབྲ། རྩོ་རྩེ་
སེམས་དཔའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་གཞིགས།

དོ་ཆེ་སྒོ་བ་དཔོན། (གསང་སྤྲུགས་) གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྒྲ་མ།

དོ་ཆེ་སྒོ་བ་མ། (གསང་སྤྲུགས་) གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྒོ་བ་མ།

དོ་ཆེ་གསུམ། (གསང་སྤྲུགས་) རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་གསུང་སྤྲུགས་གསུམ། སྤྱོད་ཆེ། གསུང་དོ་ཆེ། སྤྲུགས་དོ་ཆེ།
དང་གསུམ། སྤྱི་བཤད་ནི། དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་ན་དོ་ཆེ་སྤྱི། ལུང་འཇུག་པའི་སྤྱི་དང་
སྤྲུགས་དོ་བོ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །

དོ་ཆེ་གསུམ་པའི་བྲུག་རྒྱ། (གསང་སྤྲུགས་) བྲུག་རྒྱ་ནི་ལག་པ་སོར་མོ་རྣམས་བརྒྱུད་སྤྱེ་མཐེའུ་ཆུང་མཐེ་
པོས་མཐུན་པ་ནི་དོ་ཆེ་ཅེ་གསུམ་པའི་བྲུག་རྒྱ་སྤྱི། གལ་ལས་ནས་བསྐྱོར་ལ་བགལས་བསྐྱར་
དོ། །ཞེས་རྒྱུད་འགྲེལ་༡ བ ༡༤༧པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དོ་ཆེ་འེ་སྤྱི། (གསང་སྤྲུགས་) 1 (དགེ་ལུགས་) དག་པའི་སྤྱི་ལུས་ལ་ཟེར། ཞིབ་པར་བཤད་ན། ཟག་མེད་ཀྱི་
རྒྱུད་འོད་ཟེར་ལྷ་པས་ཉིང་ལེན་བྱས་ཏེ་ཕེན་ཏུ་བྱ་བའི་རྒྱུད་སེམས་ཙམ་ལས་བྱུབ་པའི་དག་
པའི་སྤྱི་ལུས་ལ་ཟེར། དདུལ་རྒྱུད་གསུང་ལྟར་བཤད། 2 (མདོ་ལུགས་) སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་
ལུས་ལ་ཟེར། འདི་ལ་དོ་ཆེ་ལུས་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། འདི་ལ་བྱི་འབྱུང་བ་དང་ནང་
ཆགས་སོགས་ཀྱི་གཞོན་པ་གང་གིས་ཀྱང་མི་རྩལ་པས་ན་དེ་སྤྱོད་ཅེས་བྱ་སྤྱི། སྒོ་བ་དཔོན་
དབྱེག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱི་ལུས་མི་ཟད་པས་བསྐྱུན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་༡ ཅེ
༡༩༠ན་ལས། དོ་ཆེ་འེ་ལུས་འཛོལ་བ་ལས་བྱུང་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྤྱི་ལུས་ཀྱི་གཞོན་པ་རྒྱུད་དང་ཆ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་མཆོན་ཆ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་མི་རྩལ་
པ་དང་། ནང་གི་གཞོན་པ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པ་དང་། ན་བ་དང་ཆ་བ་ལ་
སོགས་པས་མི་རྩལ་པར་བྱེད་པའི་སྤྱི་དེ་འཛོལ་བར་བྱ་བའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །3
(བཀའ་བརྒྱུད་) ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཉིད་དྲངས་མའི་ཁམས་སྤྱི་ལུས་པར་སྤྱུངས་པ་ལས་
ཟག་མེད་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱུད་བཙེད་ལ་དོ་ཆེ་འེ་ལུས་ཞེས་བྱ། ཡང་ན་རྒྱུད་སེམས་ཙམ་ལས་བྱུབ་པའི་
ལུས་སྤྱི་ལ་ཟེར། དོ་ཆེ་འེ་ལུས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

དོ་ཆེ་འེ་སྤྱི་ལུས་མ་ཐུན་པ། (གསང་སྤྲུགས་) མ་དག་པའི་སྤྱི་ལུས་ལ་ཟེར། རྩེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་གསང་

འདུས་རྒྱལ་ས་ལེ་མ་ ༣༡བ་ན་གསལ་ལོ། །

དོ་རྒྱུ་ཐེག་པ། (གསང་མཁས་) ལྷགས་ཀྱི་ཐེག་པ། ལྷ་བཤད་ནི། ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་ལྷ་
ཡི་རྣལ་འབྱོར་ལ་དོ་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དོ་རྒྱུ་གསུམ་མངོན་དུ་བྱེད་པས་དོ་རྒྱུ་
ཐེག་པ་ཞེས་བྱའོ། །

དོ་རྒྱུ་གནས་བདུན། (པར་ཕྱིན) རྒྱུད་ཆེ་མ་ལས་གསུངས་པའི་དོ་རྒྱུ་གནས་སམ་རྟོགས་དཀའ་བས་
གནས་བདུན་ནི། སངས་རྒྱས། ཆོས། དགེ་འདུན། ཁམས། བྱང་ཆུབ། ཡོན་ཏན། འཕྱིན་ལས་
དང་བདུན་ལོ། །རྒྱུད་ཆེ་མ་ལས། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཆོགས་ཁམས་དང་བྱང་ཆུབ་དང་། ཡོན་
ཏན་སངས་རྒྱས་འཕྱིན་ལས་ཐ་མ་སྟེ། །བསྟན་བཅོས་ཀྱན་གྱི་ལུས་ནི་མདོར་བསྟུན། །དོ་རྒྱུ་
ཡི་ནི་གནས་བདུན་འདི་དག་གོ། །ཞེས་སོ། །དེ་དག་རེ་རེ་ལ་དོན་དམ་དང་ཀྱན་རྒྱུ་ཡི་ཆ་རེ་
རེ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་སངས་རྒྱས། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སྟེ། ཀྱན་རྒྱུ་ཡི་ཆ་པའི་སངས་རྒྱས།
གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་སྟེ། དོན་དམ་པའི་ཆོས། འགྲོག་ལས་ཀྱན་རྒྱུ་ཡི་ཆ་པའི་ཆོས། དེ་བརྗོད་
བྱར་བྱེད་པའི་གསུང་རབ་དོན་དམ་པའི་དགེ་འདུན། རིག་ཐོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཀྱན་རྒྱུ་ཡི་ཆ་པའི་
དགེ་འདུན། འཕྱིན་ཏེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་སྟེ། རུང་གི་རྩས་པ་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ།
རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སྟེ། ཀྱན་རྒྱུ་ཡི་ཆ་པའི་བྱང་ཆུབ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་སྟེ། ཡོན་ཏན་དོན་དམ།
སྟོབས་སོགས་བྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་སུམ་ཅུ་ཅག་ཉིས་འཕྱིན་ལས་དོན་དམ། བྱ་བྱལ་ཡེ་ཤེས་
ཀྱན་རྒྱུ་ཡི་ཆ་པའི་འཕྱིན་ལས། དེ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་གསུང་རབ་སྟེ། བཤད་ནི། གོང་དུ་བཤད་
པའི་དོན་རྣམས་བཤད་ནི། རྟོགས་དཀའ་བའི་བྱིར་དོ་རྒྱུ་དང་། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་
གནས་ཏེ། རྟོགས་དཀའ་བའི་གནས་བདུན་ཞེས་པའོ། །

དོ་རྒྱུ་རྣལ་འབྱོར། (གསང་མཁས་) བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཟེར། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གཞུང་
དུ་འདི་ལ་སྟོང་ཉིད་སྟོང་རྒྱུ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་ཀྱང་བྱ།

དོ་རྒྱུ་སྟུན། (གསང་མཁས་) དོ་རྒྱུ་སྟུན་ལ་གཟིགས།

དོ་རྒྱུ་སྟུན་ཐོགས། (གསང་མཁས་) དོ་རྒྱུ་སྟུན་ལ་གཟིགས།

དོ་ཐེ་དུལ་བ། (གསང་སྤྲུགས་) དོ་ཐེ་དུལ་བ་ལ་གཟེགས།

དོ་ཐེ་ཆོག་ (གསང་སྤྲུགས་) ཤིན་ཏུ་ཐབ་ཅིང་བསྐྱིད་ལ་གོ་དཀའ་བའི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོག་དོ་ཐེ་ཞེས་
བ་འདིར་རྟོགས་དཀའ་བའམ་གོ་དཀའ་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་རྒྱུད་རྒྱ་མ་ལས་གསུངས་
བའི་རྟོག་དཀའ་བའི་གནས་བདུན་ལ་དོ་ཐེ་གནས་བདུན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

དོ་ཐེ་བསྐྱས་བ། (གསང་སྤྲུགས་) དོ་ཐེ་བསྐྱས་བ་ལ་གཟེགས།

དོ་ཐེ་དེགས། (གསང་སྤྲུགས་) རྩ་རྒྱུད་དེགས་རྩག་གི་ནང་གསེས། མཚན་གཞི། དོ་ཐེ་དེགས་ཀྱི་
གཙུག་པོ་ལྟ་དོར་ལྟ་བུ།

དོ་ཐེ་ལུས། (གསང་སྤྲུགས་) 1 དྲངས་མའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐེག་ལེ། དེ་ལ་དོ་ཐེ་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་
ནི། དོ་ཐེ་ནི་མི་ཕྱེད་པའམ་སོ་སོར་འབྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། བརྟན་བ་སོགས་ལ་འབྲུག་པས།
དྲངས་མའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐེག་ལེ་ནི་ལས་དབང་གིས་འཆེ་དུས་མ་གཏོགས་སྤྱི་ཡུལ་དུ་བཞག་
ཏུའམ་སོ་སོར་འབྱེད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། 2 རང་ཡི་དམ་ཀྱི་ལྷར་བསྐྱོམས་
པའི་ལྷ་སྒྲ། སྒྲ་བཤད་ནི། དོ་ཐེ་ནི་མི་ཕྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། བདེ་བ་དང་སྟོང་བ་མི་ཕྱེད་
པའམ་དབྱེད་མེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། 3 ཤིན་ཏུ་ཕྱ་བའི་
ཅ་རྒྱུད་ཐེག་ལེ་གསུམ། ཐེ་ཐེ་གསུང་ཐོར་བུ་33, 34, 35ལས། གང་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པའི་ཅ་
འཁོར་སོགས། དོ་ཐེ་ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་ཤོག ཁེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། 4
ལྷ་ཁམས་སོ་རྩག་གི་ཆོགས་བ་ལ་དོ་ཐེ་ལུས་ཟེར། ལྷ་ཁམས་སོ་རྩག་ནི། ལྷ་པོ་རྩག་
ཁམས་རྩག་དབང་པོ་རྩག་ལུལ་རྩག་ཁ་དང་ལག་པ་སོགས་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་རྩག་སྒྲ་བ་དང་
ལེན་པ་དང་འགྲོ་བ་སོགས་ལས་ཀྱི་དབང་པོའི་བྱ་བ་རྩག་སྟེ་སོ་རྩག་གོ། འདི་ནི་ཀོང་སྤྱུལ་
ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱེད་སྟེགས་བཅས་བར་མ་6, 3, 3ན་གསལ་བ་ལྟར་
རོ། 5 (མདོ་ལུགས་) སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱུ་ལུས་ལ་ཟེར། འདི་ལ་དོ་ཐེ་ལུས་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ནི། འདི་ལ་ཕྱི་འབྱུང་བ་དང་ནང་ཆགས་སོགས་ཀྱི་གཞོད་པ་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཚུགས་
པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། སྒོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒོ་སྒོས་མི་ཐད་པས་

བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩ ཅེ ༡༡༠ན་ལས། རྫོ་རྗེའི་ལུས་འཛོལ་བ་ལས་བྱུང་
བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་ཕྱིའི་གཞོན་པ་རྒྱུད་དང་ཆ་བ་ལ་སོགས་པ་
དང་མཚོན་ཆ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་མི་ཚུགས་པ་དང་། ནང་གི་གཞོན་པ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་
སྤང་ལ་སོགས་པ་དང་། ན་བ་དང་ཆ་བ་ལ་སོགས་པས་མི་ཚུགས་པར་བྱེད་པའི་སྐྱ་དེ་འཛོལ་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྫོ་བ། རྫོ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ག་པ་ ༡ལས། ལྷས་བྱིན་གྱིས་ནི་སྤང་ཆེན་དབང་པོ་བསད། །དགའ་
པོས་དེ་ནི་གོམ་པ་བདུན་དུ་ཁྱེད། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔས་བྱུག་གིས་བར་སྤང་ལ། །རྫོ་བ་
བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་རྒྱུད་རིངས་འཕངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྫོ་ཅེ་གཅན། རྫོ་ཅེ་གཅན་པའི་ལུང་པོ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་
༡༠ན་ལས། རྫོ་ཅེ་གཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྫོ་བཅེ་གས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

རྫོ་ཡི་སྤྱིང་པོ། རྫོ་ཡི་སྤྱིང་པོ་ལ་གཟིགས།

རྫོ་ལྷུ། རྫོ་དཀར་པོ་མེར་བསྐྱེགས་པའི་རྫོ་ཐལ་ལམ་ས་དཀར་གྱི་མིང་། དེ་ལ་རྒྱ་གང་མོ་སྐྱགས་ཏེ་
དཔྱགས་ན་རྫོད་ལངས་ནས་ཁོལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་མོ་གསུང་རོ། །རྒྱ་
གར་དུ་དཀར་ཅེས་གཏོང་བྱེད་ཉ་ཕྱིས་ཞིབ་མོར་རྫོག་པའི་ས་དཀར་ཡང་རྒྱ་སྐྱགས་ན་ཁོལ་
བར་བྱེད་དོ། །རྫོ་གྲང་ཐང་པའི་རྒྱའི་བསྟན་བཅོས་ལས། མ་རབས་གཅེས་པར་བསྐྱུངས་ན་
ཡང་། །རིན་དུ་མི་ཆོར་འཁྲུག་པར་བྱེད། །བསིལ་བའི་རྒྱ་ཡིས་བྲན་ན་ཡང་། །རྫོ་ལྷུ་སྐྱག་
པར་ཁོལ་ཞིང་ཆ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྫོ་རམས་པ། དགེ་བཤེས་རྒྱུད་ཁག་གི་གས་ཤིག་རྒྱལ་མཚོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་རྫོ་རམས་པའི་
མཆན་བཏགས་བཞེས་གནང་བ་རེད་ཅེས་པ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་རྫོ་རམས་པའི་ཐོག་མ་
རྒྱལ་བ་སྐྱ་འཕྲེང་བདུན་པ་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱང་སྤང་། འབྲས་སྤྱངས་
ཆོགས་ཆེན་གྱི་རྫོ་བཅལ་སྤེང་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆའི་བཀྲགས་ཁྱི་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མདུན་ནས་
རྫོ་རམས་པའི་དམ་བཅའ་འཛོག་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་དཔགས་ན་སྟོན་མ་ཞིག་ལ་རྒྱལ་དབང་

སྤྱི་ཕྱིང་ཞིག་གིས་དམ་བཅའ་བཞག་པ་གདོན་མི་ཟེའོ། །མེར་བྱེས་མཁས་སྣམ་གྱ་ཚང་ལྟ་བུ་
ཡིན་ན། དགོ་བཤེས་ཚུང་ཁག་གི་གསལ་ལ་སྤྱིང་བསྐྱེད་དང་རིགས་རམས་པ་གཉིས་མ་གཏོགས་
རྫོང་རམས་པའི་ཐ་སྣང་མེད། སྤྱི་བཤད་ནི། འབྲས་སྤྱངས་ཆོགས་ཆེན་གྱི་རྫོང་བཅའ་སྤྱིང་དམ་
བཅའ་བཞག་པས་རྫོང་རམས་པ་ཟེར་ཞིང་། རམས་ནི་སྤྱིར་བཤད་པ་ལྟར་རབ་འབྲས་ཀྱི་
བསྐྱེས་ཆོག་གོ། །སྤྱོ་མང་སོག་སོ་མཁན་ཟུར་དག་དབང་ཉི་མའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བུའི་ནང་
དེའི་སྤྱོར་གསལ་ལོ། །

རྫོང་རིང་གསུམ། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་གྱིས་བྱེ་ལོ་༥༥ལོར་རྒྱ་བོད་དབར་ཞལ་འཆམ་གྱི་ཞི་བདེའི་
ཆིངས་ཡིག་འཁོད་པའི་རྫོང་རིང་གསུམ་བཅུགས། ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདུན་དུ་རྫོང་རིང་
གཅིག་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་མདུན་དུ་གཅིག་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ས་མཆམས་མེ་རུ་(མེ་
རུའི་འབྲེལ་བཤད་མེ་རུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།) ཞེས་པར་རྫོང་རིང་གཅིག་བཅས་གསུམ་
བཅུགས་སོ། །

རྫོང་རུས་གཏུག་པ། གནད་དུ་འཁེལ་བར་བྱེད་པ། གནད་འགག་ཐོག་འཁེལ་བར་བྱེད་པ། ཅན་ཅན་བྱེད་
པ། སྤྱི་བཤད་ནི། རུས་རྒྱང་གཅོག་པའི་ཆེ་རྫོང་རུས་པ་གཏུག་དགོས་པ་ལྟར་གནད་དུ་
འཁེལ་བར་བྱེད་དགོས་པའི་དོན་ནོ། །

རྫོང་རུས་ཐུག་པ། གནད་དུ་ཁེལ་པ། བཤ་ཆེན་སློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་ཞལ་སྤྱན་ནས་སྤྱེས་
རབས་ཀྱི་ཆོས་ཐུན་ཡང་རྫོང་རུས་ཐུག་པ་ཞིབ་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །རྗེ་སྤྱི་མའི་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་གསུང་ལན་ལས་ཀྱང་། འདི་ན་རྫོང་རུས་ཐུག་པ་ཡོད་
པའི་གདམས་དག་ད་ལྟ་གཅིག་ཀྱང་མི་གདལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ཤེས་གཏིང་
ནས་བྱོངས་དེས་པ། ཞེས་བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པ་གསུང་།

རྫོང་ལེབ་བཟང་པོ། རྫོང་བཟང་པོའི་རྫས་འཐག་སའི་རྫོང་ལེབ།

རྫོང་ལྷིང་པོ། ། མཛད། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༤༥བ་༥ལས། རྫོང་ལྷིང་
པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེའི་དམར་དགོ་བཤེས་ཀྱི་སྣམ་གཞུང་ནི་

མེད་ཤེལ་ཐེང་དང་། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡང་དེ་བཞིན་གསལ། 2 རིན་པོ་ཆེ་ཨ་
སྒྲ་གཞུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རིགས་གཉིས་ཏེ། ཨ་སྒྲ་གཞུ་དང་། ལྷ་མ་ཨ་སྒྲ་གཞུ་ལོ། ཨ་སྒྲ་གཞུ་ནི་
མདོག་ཤིན་ཏུ་གནག་པ་ལ་འོད་ཟེར་ཤིན་ཏུ་དམར་བ་འབྱུང་། ལྷ་མ་ཨ་སྒྲ་གཞུ་ནི་སྒྲ་མ་དང་
འབྲུ་བ་ལ་འོད་ཅུང་ཞིག་གསལ་བ་ལོ། །འདི་གཉིས་ཚུ་ནང་གི་དོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཚུ་ལ་དུ་འབྱུང་
བས་ཨ་སྒྲ་གཞུ་སྟེ་བོད་སྐད་དུ་དོའི་སྟོང་པོ་ཞེས་བྱ། ཡུལ་སི་རྒྱ་ལྷ་གན་སོ་རྩལ་རྣམས་ནས་
འབྱུང་ལ། བོད་ཆད་ནི་སྒྲ་མ་ལ་དདུལ་གྱི་དོ་སྐྱོར་བྱི་མ་ལ་བཟེ་བོ་བྱེད་པ་ལོ། །ཞེས་ཅི་མེད་
ཤེལ་ཐེང་༤༠ལས་བཤད་དོ། 3 རྒྱ་མཆོན་ས་ཐོན་པའི་དོ་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་བྲག་ས།
དདུལ་ཚུ་རྩ་ལྷ་མ་ལྟ་བུ་ལ། 4 སྒོ་བ་དཔོན་ཡང་དག་བདེན་པས། དེའི་སྟོང་པོ་ནི་ཁ་དོག་
དམར་པོ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། 5 བོད་ཀྱི་གཤམ་ཆོག་ཏུ་དདུལ་ལ་དོའི་སྟོང་པོ་ཟེར། ཞེས་ཅི་
མེད་ཤེལ་ཐེང་༤༠ལས་གསུངས།

དོའི་ཡོལ། དོ་ལས་བསྐྱབས་པའི་ཟས་ཟ་བའི་སྟོང།

དོར་ཅིལ་གྱི་མཆོན་དོན། དོ་རྩེས་ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། ཅིལ་བྱས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་མཆོན། རྒྱས་པར་བཤད་ན། དོར་ཅིལ་གྱིས་བསྐྱེད་རྟོགས་ཀྱི་ལམ་ཡོངས་རྟོགས་མཆོན་
བ་ཡིན་ཏེ། (དང་པོ་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལྷ་ཡི་དགྱིལ་འཁོར་མཆོན་ཚུལ་ལ།) ༡ ཐོག་མར་དོ་རྩེའི་
མཆོན་དོན་ནི་ ༡ དོ་རྩེས་དོ་རྩེ་སེམས་དཔལ་དང་། ཅིལ་བྱས་དོ་རྩེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ལྷག་མ་
མཆོན། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། དོ་རྩེ་ཉེ་བས་དོ་རྩེ་སེམས་དཔལ། ཉེད་རྩལ་རྣམས་སྤང་སོགས་ལྷ་
སྟེ། དབྱས་རྩལ་རྣམས་སྤང་། ཤར་རྩལ་མི་བསྐྱོད་པ། ལྷོ་རྩལ་རིན་འབྱུང་། ལུབ་རྩལ་འོད་དཔག་
མེད། བྱང་རྩལ་དོན་གྲུབ་བཅས་མཆོན་ནོ། ། (གཉིས་པ་རྟོགས་རིམ་གྱི་ལམ་མཆོན་ཚུལ་ལ།)
དོ་རྩེའི་ཆེ་མོ་ལྷས་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡང་མཆོན་པར་གསུངས་ཏེ། རྩེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས་ལས།
ཡེ་ཤེས་ལྷ་མཆོན་པའི་དོ་རྩེ་ཆེ་ལྷ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །སྟེང་གི་བད་འདབ་བརྒྱད་
ཀྱིས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་རང་བཞིན་བྱམས་པ་སོགས་སེམས་དཔལ་བརྒྱད།
(བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་བརྒྱད་ནི། བཞི་ཏ་སྟེ་རྣམ་པ་རྟེན་མཛད་པའི་དེ་ཁོན་ཉིད་ལྷག་

ནམ་པར་བཞག་པ་ལས། དེ་ལོག་བརྒྱ་འདབ་བརྒྱད་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་བརྒྱད་ཤེས་བྱ་
 མྱེ། །བརྒྱའི་བྱག་ (འདི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཡིན།) དང་བྱམས་པ་དང་། །ནམ་མཁའ་མཛོད་
 དང་ཀྱན་བཟང་། །བྱག་ན་དོ་རྩེ་འཇམ་དཔལ་དང་། །སྤྱིབ་སེལ་དང་ནི་ས་སྤྱིང་པོ། །ལྷ་ནམས་
 བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ནི། །རི་བཞིན་ཕྱོགས་སུ་བསྒྲོམ་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། འོག་
 རྩ་ལྷས་མཁའ་འགྲོ་སྤྱེ། འོག་གི་པད་འདབ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྒྲོམ་བཞི་དང་། །སྤྱུ་བྱེད་མ་སོགས་
 བཞི་སྟེ་ལྷ་ལོ་བརྒྱད་མཛོན་ལོ། །རྩོ་རྩེ་ལ་དབྱེ་ན། །རྩོ་རྩེ་ཅེ་གཅིག་པ་དང་། །ཅེ་གཉིས་པ། །ཅེ་
 གསུམ་པ། །ཅེ་ལྷ་པ། །ཅེ་དབྱུ་པ། །སྤྱ་ཆོགས་དོ་རྩེ། །རྒྱན་གྱི་དོ་རྩེ་རྣམས་སུ་ཡོད། (རྒྱན་གྱི་
 དོ་རྩེ་ནི། །རྒྱན་གྱིས་ཅེ་མཛེས་སུ་བྱས་པའི་དོ་རྩེ་ལ་ཟེར། འདི་རྒྱན་ཆས་བརྒྱན་པའི་དོ་རྩེ་ལ་
 ཟེར་བ་ཡིན་འདུག་སྟེ།) ཡང་དོ་རྩེ་ལ་དབྱེ་ན། །ཁྲི་བའི་དོ་རྩེ་དང་། (ཁྲི་བའི་དོ་རྩེ་ནི། །དོ་རྩེ་
 འག་པོ་རྩ་ཅེ་རྣམས་སོ་སོར་གདེངས་པའི་དོ་རྩེ་ལ་ཟེར།) །ཞེ་བའི་དོ་རྩེ་གཉིས་སུ་ཡོད། (ཞེ་
 བའི་དོ་རྩེ་ནི། །ནམ་རྒྱུན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་ལ་ཟེར།) ༩ དེའི་བྱའི་མཛོན་དོན་ནི་། །དེའི་
 བྱའི་སྟེང་གི་རྩ་ལྷའི་མཛོན་དོན་ནི་དོ་རྩེ་དང་འདྲ་ལ། །དེའི་བྱའི་ཞལ་གྱིས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་
 མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལྷ་མོའི་ནམ་པར་ཤར་བའི་ཤེས་རབ་མ་དེ་མཛོན། དེའི་འོག་གི་བདུད་
 ཅིའི་བྱམ་པས་བདེ་བ་དང་སྟོང་བ་དབྱེར་མེད་བྱེད་པ་མཛོན། དེང་སང་དེའི་བྱ་པལ་མོ་ཆེར་
 དེའི་ཞལ་གྱི་འོག་ཏུ་བྱམ་པའམ་བྱམ་པའི་དོད་བྱག་པ་མི་སྤྱང་བཞི་ཆད་སྒྲོན་ཡིན། བྱམ་པའི་
 དོད་བྱ་བྱག་པ་ཡོད་པའི་དེའི་བྱ་པ་ཕྱི་དེའི་ཟེར། ཕྱི་དེའི་ནི་ཡོ་གའི་བཤའ་རྒྱུད་དོ་རྩེ་ཅེ་མོ་
 བས་གསུངས་པར་བཤའ། དེའི་འོག་གི་དབྱུ་གྲུས་འབྲས་དུས་ཀྱི་ལྷན་སྤྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་
 པོའི་ཡེ་ཤེས་མཛོན། བད་འདབ་ལ་གནས་པའི་ཡི་གེ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡུམ་བཞི་དང་འོར་རྒྱུན་
 མ་སོགས་བཞི་སྟེ་ལྷ་ལོ་བརྒྱད་མཛོན། (ལྷ་ལོ་བརྒྱད་ནི། ༡ འར་དུ་ (ལྷོ) ལོ་ཙྰ་ན། སྤྱན་
 མ། ༢ འར་སྟོར་ (ལྷོ) བ་སྤྱ་རྩ་ལ། འོར་རྒྱུན་མ། ༣ སྟོར་ (ལྷོ) ལྷ་མ་གྱི། བདག་ཉིད་མཁའ་
 སྤེམས་མ། ༤ ལྷོ་བྱུབ་ཏུ་ (ལྷོ) རྩ་སྤྱུ་བྱེད་མ། ༥ ལྷོ་བྱུབ་ཏུ་ (ལྷོ) བརྒྱ་རྩ་སྤེའི་གོས་
 དཀར་མོ། ༦ ལྷོ་བྱུབ་ཏུ་ (ལྷོ) རྩ་ལྷའི་ཁྲི་གཉིད་ཅན་མ། ༧ ལྷོ་བྱུབ་ཏུ་ (ལྷོ) ལྷོ་ལ་

མ། ༥ བྱང་ཤར་ཏུ་ (མི་) ལྷ་ཡི་ནྱེ། བྱང་བ་མ་བཅས་སོ། །ལྷ་མོ་བརྒྱུད་པོ་དེ་དག་གི་མིང་
ཡིག་དང་པོ། ལ། བ། མ། ཏ། ཉ། མ། བཅས་ལ་རྒྱ་ཆོས་དང་ཐིག་ལེས་བརྒྱན་པ་
ནི། ཐིག་ལེས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རྒྱ་ཆོས་ཀྱིས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཆོན་པས། དེས་
དོན་དུ་ལྷ་མོ་དེ་དག་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལྷ་མོའི་གཟུགས་སུ་ཤར་བར་མཆོན་པའམ་
གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེས་སྐབས་གཞན་དུའང་རིགས་འགྲེལ། ། <དོར་བྱང་དང་མན་སྟེའི་
ལུགས་ནི> (མན་ངག་སྟེ་མ་ནི། སི་བྱ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་ཞིང་སྟོབ་དཔོན་འཛིགས་མེད་འབྱུང་
གནས་སྐབས་པས་མཛད་ཅེས་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ།) ས་པོན་བརྒྱུད་པོ་རྣམས་གཡས་
སྟོར་དང་། ཤེས་རབ་མའི་གཤོང་སྟེ་དེའི་བྱུང་ཞལ་དང་། སྟོ་དེའི་འོག་གི་འཁོར་རྣམས་ཐད་
ཀར་འཁེལ་བ་དགོས་ཤིང་། རྒྱ་མཆོན་ནི་དེ་དག་ཡལ་ལུས་དུ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་སྟུག།
<སི་བྱ་ཤེའི་ལུགས་ནི> (སི་བྱ་ཤེ་ནི། རྒྱུད་མང་པོའི་བཤད་རྒྱུད་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པར། ཀུན་
མཁེན་བྱ་སྟོན་གསུང་། བདེ་དབྱེས་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་བཤད་རྒྱུད་ཡིན་པར། ལྷང་
སྐྱུང་ག་དབང་སྟོ་བཟང་ཆོས་ལྡན་གསུང་འོ) ས་པོན་བརྒྱུད་རིམ་བཞིན་གཡོན་སྟོར་དང་།
ཤེས་རབ་མ་ཡི་གཤོང་པ་དང་། ཉི་ཡིག་དང་། འཁོར་ལོ་གསུམ་ཐད་ཀར་འཁེལ་བ་དགོས།
པད་འདབ་བརྒྱུད་ཀྱི་འོག་ཏུ་ཆུ་སྤིན་གྱི་ཁ་ནས་ཐོན་པའི་བྱ་བའི་ལུག་པའོ། །བྱ་བའི་ལུག་པ་
དང་པད་འདབ་གཉིས་ཐད་ཀར་བབས་པ་བྱ་དགོས་པར་གསུངས། བར་དུ་བྱ་བ་བྱེད་པས་
བརྒྱན་པ། བྱ་ལུག་བརྒྱུད་ལ་གཤེགས་པ་བཞི་དང་། (གཤེགས་པ་བཞི་ནི། རྣམ་སྟངས་། རིན་
འབྱུང་། འོད་དཔག་མེད། དོན་གྲུབ་དང་བཞིའོ། །དེ་དག་མཆོན་པའི་མཆོན་མ་བཞི་ནི། རིམ་
པ་བཞིན་འཁོར་ལོ། རིན་པོ་ཆེ། བསྐྱུ་རལ་གྱི་དང་བཞིའོ) གཤེགས་མ་བཞིའི་བྱུག་མཆོན་
བཀོད། (གཤེགས་མ་བཞི་ནི། སྤུན་མ། ལྷ་མ་གྱི། གོས་དཀར་མོ། སྟོལ་མ་དང་བཞིའོ། །དེ་
དག་མཆོན་པའི་མཆོན་མ་བཞི་ནི། སྤུན། རྟོ་རྩེ། ལྷུག་ལ། ལྷ་ཆོགས་རྟོ་རྩེ་དང་བཞིའོ) དེའི་
བྱུང་ནང་ཆོས་འབྱུང་གཅིག་གིས་ན་ལེགས་ཤིང་། ཆོས་འབྱུང་སྟོལ་མ་འགྲི་བ་དང་ཨོ་ལྷ་རྒྱུ་
འགྲི་བ་ཆད་ལྡན་གྱི་གཞུང་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་པར་གསུངས། དེའི་བྱ་ལ་དབྱེན། སྤྱིར་

དེལ་བྱ་ལ་བྱི་དེལ་དང་ནང་དེལ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྡེ་རབས་པ་ནམས་མཛད་ལ། བྱི་དེལ་ནང་
 དེལ་ཞེས་པ་ནི། ཡོ་གཤི་བཤད་རྒྱུ་དོན་ཅེ་མོ་ནས་གསུངས་པའི་དེལ་བྱ་ལ་བྱི་དེལ་དང་།
 དུས་འཁོར་། སྒྲིམ་འབྲུང་། སྤྱི་བུ་ཅ་ནས་བཤད་པ་ལ་ནང་དེལ་ཞེས་བྲ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
 བོ། ཅེ་ལྷ་དང་ཅེ་དབྱ་གང་ཡིན་ཀྱང་དུ་ནམས་ཚུ་སྤྱིན་གྱི་ཁ་ནས་ཐོན་པ་མ་ཡིན་པར་བརྒྱ་ལ་
 གནས་པ་དང་། མཐར་དུ་ཅེ་ནམས་དབྱས་དུ་དངོས་ལ་མ་ཐུག་པར་དབྱས་དུ་འཛིན་པ་འཁོར་
 ལོ་ལ་སོགས་པའི་མཚོན་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ་ལ་བྱུག་ཅིང་། དུ་ནམས་པ་དེ་རའི་ཆེར་མ་ལྟར་
 རྒྱུ་ཞིང་བྱར་དང་ལྷན་པ་མིན་པར་རྒྱུ་མོར་གནས་པ་དང་། དེལ་བྱའི་ཆངས་མགོའི་འོག་ཏུ་
 བྱས་པའི་དོད་དུ་བྱུག་པ་ཡོད་པ་དང་། རྩ་མར་བྲགས་པའི་སྤྱིང་གི་པད་འདཔ་གྱི་ཤར་དུ་སྤྱན་
 མའི་ས་མོན་ནས་བྲུག་མཚན་ཡོད་པ་ནམས་བྱི་དེལ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བསྐྱོག་ཅིང་སྒྲིམ་མའི་
 ས་མོན་ནས་བྲུག་མཚན་ཡོད་པ་ནི་ནང་དེལ་ཡིན་པར། སྤྱག་ཆང་ལོ་རྒྱ་བས་གསུངས་པར་
 བཤད། ཡང་ན་དོན་མེས་ས་དཔའི་དེལ་བྲ། (བ་ལང་ཁའམ་ཚུ་སྤྱིན་གྱི་ཁའི་སྤྱི་གྲིག་སྤྱིང་བ་
 གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་དོན་ཅེ་སྤྱིང་བས་བསྐྱོར་བའི་དེལ་བྱ་ལ་ཟེར) དཔའ་མོའི་དེལ་བྲ། (ཏ་བ་བ་
 བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་མེད་པའི་དེལ་བྱ་ལ་ཟེར) དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེལ་བྲ་ནམས་སྤྱི་ཡོད། (ཚུ་
 སྤྱིན་གྱི་ཁའི་སྤྱི་གྲིག་གི་སྤྱིང་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ། འཁོར་ལོ། རིན་པོ་ཆེ། བརྒྱ། རལ་གྲའི་
 སྤྱིང་བས་བསྐྱོར་བའི་དེལ་བྲ་ཅེ་མོ་ལྷ་པ་ཅན་ལ་རིམ་པ་བཞིན། རྩས་སྤྱིང་། རིན་འབྲུང་། འོད་
 དཔག་མེད། དོན་གྲུབ་བཅས་ཀྱི་དེལ་བྲ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེལ་བྲ་ཟེར) རྩགས་
 རིམ་གྱི་ལམ་མཚོན་ཚུ་ལ་ལ། དོན་ཅེ་མཚོན་དོན་ནི། དོན་སྤྱིབ་པ་པོ་དང་། དེའི་གསང་
 བའི་དོན་ཅེ་གཉིས་ཀ་མཚོན། དོན་ཅེ་དེ་དུ་ལྷས་སྤྱན་སྤྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྷོག་པ་བྱེན་ཡེ་ཤེས་
 ལྷ་ཡོད་པར་མཚོན། དུ་དེ་ནམས་ཚུ་སྤྱིན་གྱི་ཁ་ནས་ཐོན་པ་དེས་སྤྱིང་རྩས་སེམས་ཅན་མི་
 གཏོང་བ་མཚོན། དེའི་འོག་གི་ཉི་གདན་གྱིས་གཏུམ་མོའི་མེ་འབར་བ་མཚོན། དེའི་འོག་གི་
 བརྒྱས་འཁོར་ལོ་བཞིའམ་དབྱག་གི་རྩ་འདཔ་མཚོན། དེའི་སྤྱིང་འོག་གི་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱིང་བ་དང་
 འོད་ཟེར་གྱི་རི་མོས་གདུལ་བྱའི་རེ་བ་བསྐྱོར་བའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱས་པ་མཚོན། དོན་ཅེ་ལྷེ་བའི་

ཟུར་བརྒྱད་ཀྱིས་ལུགས་འབྱུང་ཐོག་གི་དགའ་བ་བཞི་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་མཚོན། ཡང་ན། རྗེ་
ལྷེ་བས་ཡབ་ཀྱི་རྗེ་ལྷེ་རྒྱ་ལྷེ་མར་སྒྲིམ། ལྷེ་བ་ཟུར་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པ་དེས་ནོར་བུའི་དབུས་ཀྱི་
ཅ་འདབ་བརྒྱད་མཚོན། (དང་སང་ལྷེ་བ་རྒྱུ་པོ་རྒྱུ་རྒྱུ་མ་གཏོགས་ཟུར་བརྒྱད་མི་སྤང་
ཡང་། ཟུར་བརྒྱད་དེས་ཅན་དུ་དགོས།) རིལ་བུའི་མཚོན་དོན་ནི། རིལ་བུས་བྱུག་ཀྱི་མ་དང་།
དེའི་རྩ་གཞིས་ཀ་མཚོན། རིལ་བུའི་ཡུ་བའི་རྩ་ལྟ་དང་། རྩ་ཉི་བརྒྱ་སོགས་ཀྱི་མཚོན་དོན་ནི།
རྗེ་ལྷེ་དང་འཕྲོ། རིལ་བུའི་ལྷེ་ལུས་ཀྱི་གསང་གནས་མཁའ་འཁོར་དང་འཕྲོ་གདོང་འཕྲོ་སྤྲུང་དུ་
བྱུང་ཞེས་པ་དེ་མཚོན། རིལ་ལྷེ་ཟུར་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པ་དེས་ནོར་བུའི་ཅ་འདབ་བརྒྱད་མཚོན།
(དང་སང་རིལ་ལྷེ་ཟུར་བརྒྱད་བྱས་པ་མི་སྤང་ཡང་། ཟུར་བརྒྱད་དེས་ཅན་དུ་དགོས།) རིལ་
བུའི་སྟེང་དུ་རྗེ་ལྷེ་བྱེད་པས་མཚོན་པས་ནི་ཡབ་ལུས་སྟོམས་པར་འབྱུག་པ་མཚོན། མདོར་ན་
རྗེ་ལྷེ་སྟོགས་བརྒྱད་དུ་གསོར་ཞིང་། རིལ་ལྷེ་སྟོགས་བརྒྱད་དུ་བསྐྱོད་ནས་དཀོལ་བས་སྒྲུབ་
པ་པོའི་རྗེ་ལྷེ་ནོར་བུས་བྱུག་ཀྱི་རྒྱ་ལྷེ་མར་སྒྲིམ་ཁ་འབྱེད་དེ་ནང་གི་ཅ་འདབ་བརྒྱད་བསྐྱོད་
པ་དེ་མཚོན་པར་བྱེད་དོ། རྗེ་ལྷེ་འཛིན་ཚུལ་ནི། རྗེ་ལྷེ་རང་གི་གཡོན་དང་། རིལ་བུ་རང་
གི་གཡས་སུ་ཞལ་རང་ལ་བསྟན་ནས་བཞག་ རྗེ་ལྷེ་ལག་ཏུ་ལེན་ཚུལ་ནི། མཚོན་དོན་ཅན་
ཞིང་གཙང་སྒྲ་དང་གུས་པའི་སྐྱོད་ལམ་གྱིས། ཐོག་མར་ལག་གཡས་ཀྱིས་རྗེ་ལྷེ་ལྟངས། ལག་
པ་དེ་གས་རིལ་བུ་ལྟངས་ཏེ། ལག་པ་གཡོན་པ་ལ་གཏད་དགོས། དམིགས་བསལ་གྱི་སྐབས་
རེ་གཉིས་མ་གཏོགས། སྤྱིར་བཏང་གཡོན་པས་རིལ་བུ་དང་གཡས་པས་རྗེ་ལྷེ་ལེན་པ་ལྟ་བུ་
མི་མཛེས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པས་སྤང་བར་བྱའོ། །

རྗེ་ལྷེ་དེ་ཁོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོན་མ་འཛིན་པ། རྗེ་ལྷེ་གྱི་མཚོན་དོན་ལེས་ནས་རྗེ་ལྷེ་འཛིན་ཅིང་། རིལ་
བུ་དཀོལ་བ་ལ་ཟེར། རྗེ་ལྷེ་གསང་སྟོགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྟེ་མ་
ལས་གསུངས།

རྗེ་ལྷེ་བྱེན་གྱིས་བརྒྱབ་ཚུལ། དེ་ལ་བསངས་སྤྲུངས་བསྐྱེད་ནས་བྱེན་གྱིས་བརྒྱབ་ཚུལ་དང་། མཚོན་
བྱེད་ཅན་པའི་སྒྲོན་མ་བྱེན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་ཡིན་

ཞིང་། གསང་འདུས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་ནི་ཕྱི་མ་ལྟར་ཡིན་པར། བཤ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །

དོར་བརྒྱས། དོ་རྩེ་བརྒྱས་པ་དང་འབྲ། དེར་གཞིགས།

ལྟངས་སྒོ་སྒྲ། བསེ་ཁ་སྒོ་སྒྲ། སེ་རྒྱེ་ཤར་ལྟ་སྒྲ། སེ་རྒྱེ་རྒྱང་པ་བརྒྱད་པའི་མིང་དུ། ལི་གྲུར་གསུང་།

ལྟངས་བ། 1 ལང་པའི་དོན། ལྟན་ལས་ལྟངས་ལྟ་བུ། ལྟངས་ཞེས་པའི་མིང་གཞིའི་དུ་ཡིག་དོར་ནས་ལང་པ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། 2 འབྲུལ་བ། ལྟན་པ་ལྟངས་ཞེས་པ་དང་། རི་དང་ལྟངས་ལྟ་བུ། 3 ལོང་བའམ་ཆང་པའི་དོན། དདུལ་ལྟངས་ལྟ་བུ། 4 (འདུལ་བ) ལྟངས་པ་སོགས་དག་པའམ་འདག་པའི་དོན། ལྟངས་བ་དེ་དག་འདུན་ལས་ལྟངས་བར་འགྱུར་གྱི་གང་ཟག་ལས་མི་ཡིན་པས་ན་དག་འདུན་ལྟག་མ་ཞེས་བྲ་ལ། གསོར་རུང་ཙམ་གྱིས་ལྟག་མར་ལུས་པས་ན་ལྟག་མའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ལྟངས་པའི་རྣལ་འབྱོར། ལང་པའི་ཉམས་ལེན། དེ་ནི་ཏ་མ་རུའི་སྤྲ་བྲག་པའི་རྣམ་པའམ་ལྟ་མོའི་སྤྲ་བསྤྲུལ་བར་མོས་ནས་ལྟངས་པའོ། ཞེས་རྩེའི་སྤྲགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས།

ལྟན་པ། ཡོད་པའམ། འབྲེལ་བ། རྣམ་འབྲེད་འབྲེལ་ཏེ་ཚུ་༡༧༩༧ལས། ལྟན་པ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་འབྲེལ་བ་སྟེ། བན་ཚུན་འབྲར་ཞེས་བྲ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྟན་མིན་འདུ་འབྲེད། གཞུགས་ཤེས་གང་ཡང་མིན་པའི་འདུས་བྲས། མཚན་གཞི་ནི། སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ། སྤྲ་བཤད་ནི། ལྟན་མིན་ཞེས་པ་ནི་ལྟན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་སྟེ། མཚུངས་ལྟན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འདུ་བྲེད་ནི། རང་གི་རྒྱ་རྒྱེན་གྱིས་འདུ་བར་བྲེད་པ་ཞེས་པ་ཡིན་པས་འདུས་བྲས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། བྲ་བ་དང་བྲེད་པའི་ཁྱད་པར་ཙམ་མོ། ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

ལྟབ་ལྟེན། (འདུལ་བ) ལྟེ་འབྲུལ་བ། རྣམ་འབྲེད་འབྲེལ་ཏེ་ཚུ་བ་༡༩༩༩ལས། ལྟབ་ལྟེན་ཙན་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ལྟེ་འབྲུལ་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྟབ་ལྟེན་ཙན། (འདུལ་བ) 1 ལྟེ་འབྲུལ་པའི་གང་ཟག་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྲེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་

བཤད་པ་ ༡༣༣ ལས། ལྷ་བ་ལྷི་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷེ་འཁྲུལ་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། ༢
སློབ་དཔོན། རྣམ་འབྱེད་འབྲེལ་། ༩ ཙུ ༡༩༣ ལས། ལྷ་བ་ལྷི་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སློབ་
དཔོན་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷིང་ཁང་། བསེལ་ཁང་གི་དོན་དུ། བསྐྱེད་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། དབྱངས་ཅན་དགའ་སློས། ཁང་
པ་བྱ་འདབ་ཅན་གྱི་མིང་ཡིན་ཟེར།

ལྷིང་ནག་ རག་པོ་ནག་རྒྱང་། རག་པོ་འབའ་ཞིག་ ལྷང་ཞུ་བའི་འབྲེལ་པ་ལས། རག་པོ་འབའ་ཞིག་ནི་
རག་པོ་ཉི་ཆེ་སྟེ། ལྷིང་ནག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །

ལྷེ་གུ་ <མ་ཉེ་ལི་ཀཱ་ 1 ལྷོ་མའི་མིང་། ལྷེ་ལུ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི། ལྷེ་བྲག་རྟོགས་ལྷེད་ཆེན་པོ་ ༡༠༧ བཟན་
ལྷེ་ལུ་ཞེས་ཀྱང་སྟེང་། 2 ཁུ་བ་གར་པོ། འདི་ལ་སྐྱ་སྐྱ་ཡང་ཟེར། 3 ཅན་ཅན་གྱི་ཕྱེ་མ་རྒྱུར་སྤངས་
པའི་སྐྱོ་མ་ལ་ཟེར། དོགས་གཅོད་རྒྱས་པར་དེ་ཆབ་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 4 དེ་བཟང་
སྤངས་པའི་རྒྱ་ལ་བཤད་ཀྱང་། རྗེའི་ལམ་དེ་མ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། བ་བྱུང་ལྷས་བསྐྱུང་བྱུལ་
དང་བྱུག་པ་བྱས་ལ་ཅན་དན་ལ་སོགས་པའི་དེའི་རྒྱ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བས་ཀྱང་བྱུག་ཅིང་དེ་ཞེས་
པོའི་མེ་རྟོག་སེལ་མ་གཏོར་ལ། ཞེས་གསུངས།

ལྷེ་བ། ལྷོ་བ་དང་། རྩོ་བར་བྱེད་པའི་མིང་། ཉི་མ་སློ་བ་ལ་ཉི་མར་ལྷེ་བར་བྱེད་ཅེས་བ་ལྷ་བྱ།

ལྷེ་མ་དགོངས་བཞི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དགག་དགོས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐད་ཀར་མ་གསུངས་པར་
ལྷེ་མ་པོ་སྟེ་འཁྲོག་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་བཞི་ནི། མཆན་ཉིད་ལྷེ་མ་དགོངས། མཆན་གཞི་ནི།
དགོངས་འབྲེལ་ལས། རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་བྱུང་མ་བྱུང་གི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་
ལྷ་བྱའོ། །གཞུག་པ་ལྷེ་མ་དགོངས། མཆན་གཞི་ནི། གཞན་སྟེ་དང་རང་སྟེ་ཁ་ཅིག་གི་དོན་དུ་
གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྷ་བྱའོ། །གཉིད་པོ་ལྷེ་མ་དགོངས། མཆན་གཞི་ནི།
དགོངས་པ་ཅན་བཞི་སྟེ། མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ་ནི། ལྷོན་པས་ང་དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་
རྣམ་གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་བྱ། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། བ་དང་མ་
ནི་བསད་བྱས་ཤིང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྷ་བྱ། དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ལེ་ལོ་

ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་སྒོན་ལམ་བཏབ་བ་ཅམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་
བུ། གང་ཟག་གི་བསམས་པ་ལ་དགོངས་པ་ནི། སྐྱིན་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་
པོར་སྐྱིན་པ་ལ་སྦྱང་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསྐྱགས་པ་ལྟ་བུ། བསྐྱར་བ་ལྟེན་དགོངས། མཆོན་
གཞི་ནི། རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཡི་གེ་དན་པ་མ་གྲགས་པའི་དོན་ཟབ་མོ་སྐྱོན་བྱེད་དུ་བསྐྱར་བ་
སྟེ། སྐྱིད་པོ་མེད་ལ་སྐྱིད་པོར་ཤེས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ལྟེད། ལྟེབས་ཀྱི་མིང་དུ་བཤད། དཔེར་ན་སྐྱེ་ལྟེབས་ལ་སྐྱེ་ལྟེད། རི་ལྟེབས་ལ་རི་ལྟེད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ལྟེར་པོ། འབྲས་ལྟེའི་མིང་དུ་བཤད།

ལྟེར་བ། 1 འཛིན་སྐྱེའི་རྒྱ་འཛིན་པ། 2 ཆུན་གཤེར་དང་འབྲུར་བག 3 མཁྲིག་པོ་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད།
ལྟེར་བཟོ། 1 འཛིན་སྐྱེ། 2 ལྟེབས་རིས་ལ་བཤད་པའང་མཐོང་། ལྟེར་ནི་ལྟེབས་ཀྱི་དོན་དུ་འང་བཤད་
པས། ལྟེབས་ལོགས་ལ་བྲིས་པའི་རི་མོ།

ལྟོག་པ་གཅིག་པའི་དབྱེད་འབྲུལ། རིགས་འབྲའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀུས་མེད་དུ་མ་བཞོད་པའི་དོན་ཡིན། ལྟིར་
རིགས་གཅིག་པ་ལ་ལྟོག་པ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། རྩས་རིགས་གཅིག་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་།
ཆོ་སྐྱོན་སྐྱེས་ལ་འབྲུ་བར་དང་གིས་སྦྱང་བའི་ཆོས་ཐ་དད་པ་ལ་ལྟོག་པ་རིགས་གཅིག་པ་དང་།
ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཐ་དད་པ་ལ་རྩས་རིགས་གཅིག་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་
དབྱེད་ཅན་ཅན་དགའ་བའི་ཆོ་གོས་ཀྱི་འབྲུང་རྒྱུ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་བྱུང་བའི་བརྟུ་བཞོལ་
ཉེར་མཁོ་བསྐྱུས་པ་ལ་ལྟེ་ལས་གསུངས་སོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། རིགས་འབྲའི་སྐྱབ་
བྱེད་མང་པོ་དབྱེད་བསྐྱིགས་ནས་ཕྱོགས་འབྲུལ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར། གོང་གི་དེ་དང་
པལ་ཆེར་དོན་འབྲའོ། །

ལྟོག་པ་དང་ཆོག་པའི་ཁྱད་པར། ལྟོག་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་ལྟོག་པའི་
དོན་དང་། ཅིག་ཤོས་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ། ཆོག་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་པོ་ཞིག་གིས་ལྟོག་པར་
བྱེད་པའི་དོན་སྐྱོན་པའོ། །དཔེར་ན་རྗེའི་སྐྱགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལྟ་ལས། བྱུང་པོ་བདེན་འཛིན་
གྱིས་འཁོར་བར་འཆིང་བ་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བ་ལ་དེའི་རྩ་བ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོས་པ་

ཐོག་དགོས་ལ། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྤོང་བའི་དོན་རྟོགས་པས་རྒྱུག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རྟོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཐོག་པ་རིགས་གཅིག་རྒྱུ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་འབྲ་བར་ངང་གིས་སྤང་བའི་ཆོས་ཐ་དད་པ་ལ་ཐོག་པ་རིགས་
གཅིག་པ་ཟེར།

ཐོག་རོས། 1 གུར་གུམ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས། 2 ཅི་བཟང་པོ་སྣ་ཆོགས་སྦྱར་བ།

ཐོང་རོས། ཆོན་ནམ་སྤན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་

ཐོངས་ལ། མིག་ལོང་ལ། ཐོངས་པ་དང་མདོངས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བཤད། ཐུང་བའི་ད་ཡིག་
དོར་ནས་ལང་བ། ཐོབ་གྱི་ད་ཡིག་དོར་ནས་ལོབ། དེ་བཞིན་དུ་ཐོངས་པའི་ད་ཡིག་དོར་ནས་
ལོངས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དགོས་ལ། དཔེར་ན་མིག་ཐོངས་པ་ལ། མིག་ལོངས་པ་ཞེས་བརྗོད་
དགོས་པ་ཡིན་ཀྱང་། བརྗོད་མི་བདེ་བས་འབྲི་སྟོལ་འདི་མ་དར་བར། མིག་ལོང་པ་ཞེས་བརྗོད་
པ་ཡིན་ནོ། །

ཐོན་ལ། ལན་འདེབས་ལ། ཅིས་ལན་ཐོན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐོབ་སྐྱེན་ལ། ཐུར་བར་ལོབས་ལ། ལོབ་སྐྱེན་པ་ཞེས་པའི་དོན། ཐོབ་སྐྱེན་པ་ནི་དོན་དུ་ལོབ་སྐྱེན་པ་
ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མིང་གཞིའི་ད་ཡིག་དོར་ནས། ལོབ་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་
ཐུང་བ་ཞེས་པའི་མིང་གཞིའི་ད་ཡིག་དོར་ནས། ལང་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ལོབ་དང་།
ལོབས་གང་གིས་ཀྱང་དག་པར་སེམས། ལོབ་པ་ནི་ཤེས་པའི་དོན་ཏེ། བསྐྱབས་ན་ལོབ་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༥༩བཤན་གསལ།

ཐོབས་སྐྱེན་ལ། ཐོབ་སྐྱེན་པ་དང་འབྲ།

སྤང་མིག་མིག་ལོག་དཔེར་ན་སྤང་མིག་ལྟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྤར་ན། རྒྱོ་ཞོག་རྒྱུང་བ་དང་སྤྱིང་རྒྱུང་བ། ས་སྤྱུ་ལེགས་བཤད་ལས། སྤར་མ་གྲོས་བྱེད་ཆེན་དཔལ། །
ཁྲལ་དགོས་པ་ན་ནོར་ཅིས་འདེབས། །འགྲོ་དགོས་པ་ན་ནད་བྱ་ལྟང་། །འཐབ་སར་རྒྱུང་ནས་
འཁོད་ཅིང་བསྐྱོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

སྤྲིག་སྤྲིག་སྤྲིག་པ་དང་སྤྲིབ་པ་ལེ་བསྐྱུས་ཆོག་སྤྲི་བཤད་ནི། རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྲིན་པས་
སྤྲིག་པ། ཡོན་ཏན་གོང་མ་སྤྲི་བ་ལ་སྤྲིབ་པས་སྤྲིབ་པ་ཞེས་བྲ།

སྤྲིག་རྟོ། ༡ སྤྲིག་པ། མི་དགེ་བ། སྤྲིག་རྟོ་ཞེས་པ་ནི་སྤྲིད་པར་བྱ་བ་དང་གནོད་པར་འགྱུར་བའི་རང་
བཞིན་ཡིན་པས་ན་སྤྲིག་རྟོ་ཞེས་བྲ། སྤྲི་ཉི་མེ་ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ་གསུམ་གྱི་འབྲེལ་པ་
ལས། སྤྲིད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་དང་། གནོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་སྤྲིག་རྟོ་དང་འབྲེལ་པས་ན་སྤྲིག་
པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། གཞན་ཡང་། སྤྲི་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས། ཡང་སྤྲིག་རྟོའི་
ལས་དང་། སྤྲིག་རྟོ་དང་ཉི་མའི་ལས་ཉི་དེ་ལ་སྤྲིག་རྟོའི་ལས་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། བས་ཟེ་གསོད་པ་
དང་། བ་ལང་གསོད་པ་དང་། གསེར་རྒྱ་བ་དང་། ལྷ་མའི་རྩུང་མའི་གན་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཆང་
འཐུང་བ་སྟེ་དེ་ནི་ལས་ཡིན་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ༢ དན་པ། བཟང་པོའི་ལྷོག་ཕྱོགས།
བཟང་པོ་མིན་པ། ལྷོག་བསྐལ་བཅས་ལ་འཇུག་སྟེ། སྤྲི་ཀོ་ལྷོགས་ཀྱི་གཞི་ལས། ཉན་པར་
གཞན་གྱི་སྟོག་གཅོད་ཅིང་། རྒྱུ་མོ་རྩུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་ལྷན། ལས་དེའི་འབྲས་བུ་བཟང་
པོ་དང་། སྤྲིག་རྟོ་འདི་ནི་སྤྲིད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྤྲིག་ལྟ་མི་གཏོང་བའི་ལྟར་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ང་ལྟ་པ། སྤྲིག་ལྟ་མི་གཏོང་བའི་
ལྟར་བྱེད་གྱི་ངོ་ཉི་མེ། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤྲིད་གིས་ཕྱོགས་འགའ་ལ་སྤྲིག་ལྟ་སྤྲིས་པ་དེ་བཞུགས་
བསྟོད་དང་གསོལ་བཞེད་ལས་ཀྱིས་བསྟོན་ཀྱང་མི་གཏོང་བ་ལས་ཀྱུར་པའི་ལྟར་བ་དངོས་
གཞིའོ། སྤྲིད་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆི་ལྟས་ཀྱིས་སྤྲིག་པའི་ལྟ་བ་འཛིན་ཅིང་བསྟོན་ཀྱང་
མི་གཏོང་བ་ལས་ལྟར་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། དགག་བྲལ་སྤྲིག་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་འཛིན་པས་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་དགག་བྲལ་གྱུར་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱིས་བསྟོན་ཀྱང་མི་གཏོང་བས་རང་རིགས་
ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་གནོད་པའོ།

སྤྲིག་ལྟར་། (འདུལ་བ) སྤྲིག་པ་དང་ལྟར་བའི་བསྐྱུས་ཆོག་སྤྲི་བཤད་ནི། རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྲིན་
པའི་ཆ་ནས་སྤྲིག་པ་དང་། བཅས་པ་ལས་འདས་པའི་ཆ་ནས་ལྟར་བ་ཞེས་བྲ།

སྤྲིག་པ། ༡ མི་དགེ་བ། སྤྲི་བཤད་ནི། རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྲིན་པས་ན་སྤྲིག་པའོ། ཡང་ན་

སྒྲིམ་པ་རྒྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱེད་སྒྲིམ་པའོ། 12 རན་པ། 3 སྒྲིམ་པ་རྒྱ་ཅའི་བསྒྲེ་ས་མིང་། ལྷ་ལྷ་
མཆོག་བདུན་པའི་དགའ་ལྷའི་ཁྱིམ་ཡིག་ལས། ཉན་གདོན་ཐམས་ཅད་སྒྲིམ་དང་སྒྲིམ་པ་སྒྲེ་
ལྷོང་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར། ལྷ་ཆུ་ཆེན་པོས་རྒྱ་སྒྲིམ་པ་ལ་སོགས་པ་དེད་པ་བཞིན་དུ་བ་སྒྲེ་
སྒྲིམ་པ་ཅད་ནས་བྱེད་དེ། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 14 འཛིགས་སྒྲིམ་བསྒྲེ་ལ་བ། སྒྲིམ་པ་
ར་བསྒྲེ་ལ་བ། རྒྱའི་ལམ་རིམ་བསྒྲེ་ས་དོན་ལས། སྒྲིམ་པ་གྱིས་བསྒྲིམ་པ་པ་མེད་པར་འགྲོ་ཀྱང་
འདུད། ཅེས་གསུངས་པ་དང་འདྲོ།

སྒྲིམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲིམ་པ་དཔེན་པས་ས་ཕྱོགས། (པར་བྱེད) སེམས་བསྒྲིམ་ཆོག་པའི་སྒྲིམ་པ་ལེན་པའི་གནས་
དེ། ལྷ་ལྷ་བའི་བསྒྲེ་ས་པ་ལ་མི་དད་པའི་སྒྲིམ་པ་ཅན་དང་། ལས་འབྲས་ལ་སྒྲིམ་པ་འདེབས་
པའི་ལོག་ལྷ་ཅན་དང་། ལྷ་པར་བྱེད་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་མི་མོས་པར་ལྷ་གསོད་བྱེད་
པའི་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལྷ་བྱ་མེད་པའི་གནས་ལ་ཟེར་རོ། རྒྱའི་
ལམ་རིམ་ལས་ཀྱང་། སྒྲིམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲིམ་པ་དཔེན་པའི་ས་ཕྱོགས་སྒྲིམ་པ་གཞི་ལོགས་པར་
བྱས་ཤིང་གཅོད་བཤེད་ཞེས་གསུངས་སོ།

སྒྲིམ་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱ་སྒྲིམ་པ་སོགས། (འདུལ་བ) མོ་མོར་ཐར་པའི་མདོ་ལས། སྒྲིམ་པ་ཐམས་ཅད་
མི་བྱ་སྒྲིམ་པ། དགེ་བ་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་ལས་པར་བྱ། རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སྒྲིམ་པ་ལ། འདི་ནི་
སངས་རྒྱུ་བསྒྲིམ་པ་ཡིན། ལུས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ལོགས་པ་ཡིན། དགེ་བ་སྒྲིམ་པ་འདེབས་པ་
ཡིན། ཡིད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་འདེབས་པ་སྒྲིམ་པ། ཐམས་ཅད་དུ་ནི་སྒྲིམ་པ་ལོགས་པ། ཀྱང་ལྷ་བསྒྲིམ་པ་
པའི་དགེ་སྒྲིམ་པ། ལྷ་ལྷ་བསྒྲིམ་པ་ལས་རབ་ཏུ་འགྲོ་ལ། དགེ་སྒྲིམ་པ་བསྒྲིམ་པ་ཞིང་ཡིད་གྱིས་
རབ་བསྒྲིམ་པ། ལུས་ཀྱིས་མི་དགེ་བ་དག་མི་བྱེད་ཅིང་། ལས་ལམ་གསུམ་པོ་འདི་དག་རབ་
སྒྲིམ་པ། རྒྱའི་སྒྲིམ་པ་ལས་ལམ་ནི་ཐོབ་པར་འགྲུག་ཞེས་གསུངས། དེའི་འགྲེལ་པ་
ནི། མོ་མོར་ཐར་པའི་མདོའི་འགྲེལ་པ་ལས། སྒྲིམ་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱ་སྒྲིམ་པ། ཞེས་བྱ་བ་འདིས་
ནི་ལྷ་ལྷ་པའི་ཆུལ་ཁྱིམ་གྱི་བསྒྲིམ་པ་བསྒྲིམ་པོ། དགེ་བ་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་ལས་པར་བྱ། ཞེས་བྱ་
བ་འདིས་ནི་ལྷ་ལྷ་པའི་ལོགས་རབ་ཀྱི་བསྒྲིམ་པ་བསྒྲིམ་པོ། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲིམ་པ་

ནི་དོན་དམ་པའི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གདུལ། །ཞེས་བྱ་
 བ་འདིས་ནི་ལྷག་པའི་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བ་བསྟན་རྟོ། །ལུས་ཀྱི་སྒྲོམ་བ་ལེགས་པ་སྟེ། །ཞེས་
 བྱ་བ་འདིས་ནི་སྒྲོམ་བ་རྣམ་པ་བཞིས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྟན་རྟོ། །སྤྱག་
 བསྐྱལ་ཀྱན་ལས་རབ་ཏུ་གྲོལ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྦྱེས་བྱའི་ཅལ་གྱི་འབྲས་
 བྱ་ཐག་རིང་བ་བསྟན་རྟོ། །རི་ལྷོང་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱལ་ཀྱན་ལས་རབ་ཏུ་གྲོལ་
 བར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར། དག་རྣམས་བསྐྱུང་ཞིང་ཡིད་ཀྱིས་རབ་བསྐྱམས་ཏེ། །ཞེས་བྱ་
 བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པས་ངན་སོང་སྤྱོད་
 ཞིང་། འཕགས་པའི་ལམ་ཐོབ་པ་དེས་སྤྱག་བསྐྱལ་ཐམས་ཅད་ལས་འགྲོལ་བ་དེའི་ཕྱིར། ཚུལ་
 ཁྲིམས་ཀྱི་སྦྱེས་བྱའི་ཅལ་གྱི་འབྲས་བྱ་ཐག་རིང་བ་ཡིན་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་
 ཡང་། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་གཞུང་འགྲེལ་
 ལས། སྤྱིག་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བ་
 བསྟན་རྟོ། །དགེ་བ་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པར་བྱ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
 བསྐྱབ་བ་བསྟན་རྟོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གདུལ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལྷག་པའི་སེམས་ཀྱི་
 བསྐྱབ་བ་བསྟན་རྟོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་ཆོག་རྒྱུང་
 དེའི་འགྲེལ་བཤད་དེར་མི་སྣང་ངོ། །འོན་ཀྱང་འོག་ཏུ་འབྱུང་བའི་གཏོར་མའི་འགྲེལ་བར་སྣང་
 རོ། །དེའི་སྐོར་གཏོར་མའི་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ། སྤྱེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་འགྲེལ་༩ ཚུ་པ་
 ༡༢༡༣ ན་ན་ལས། སྤྱིག་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བཞག་པ་སྟེ།
 སྤྱིག་པ་ཅི་ཡང་ནི་དཔེར་བྱ་ན་ལྷས་ངན་དང་འབྲས་སྤྱིག་པ་བྱས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། འདི་དང་
 ཕྱི་མ་ལ་སྤྱག་བསྐྱལ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱིག་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །དགེ་
 བ་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པར་སྤྱད། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲོག་སུམ་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་དག་པར་བྱས་ལ་
 སྤྱོད་པ་བཅུ་དང་། ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་ས་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པར་སྤྱད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་

ཐ་ཆིག་གོ། དེ་ལས་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་
གདུལ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་རང་ཡན་དུ་འབྱུང་བའི་
དཔེ་ནི་རྟ་ཐུག་ཤོད་དང་འབྲེལ། དེ་དག་འདུལ་བ་ནི་སྒུབ་ཡིན་པའི་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་
རང་ཡན་དུ་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བའི་རྟོག་གི་འདུལ་བའི་ཐབས་ནི། ལྷག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་
སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པས་ཡོངས་སུ་གདུལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། །དེ་ལྟར་ལྷག་པའི་
བསྐྱབ་བ་གསུམ་ལ་གནས་པར་བསྟན་པ་དེ་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་དག་
གིས་འགྲོ་བ་རྣམས་སངས་རྒྱས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་བསྟན་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྲིག་པའི་བྲིམ། (འདུལ་བ) མྱོན་དུས། སྤྲི་བ་ཤད་ནི། སྤྲིག་པ་རྩ་ཅ་ཁྱད་དུ་འགྲོ་བའི་དུས་དང་། ཡང་འདི་
མི་རྣམས་དུད་འགྲོ་གསོད་པའི་དུས་ཡིན་པས་སྤྲིག་པའི་དུས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ཟེད།

སྤྲིག་པའི་ཆོས་ཅན། (འདུལ་བ) བསམ་པ་ལ་སྟོན་ཆགས་པའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་
ཆིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༩༩ནང་ལས་བཤད་དོ། །

སྤྲིག་པའི་སེམས་ཅན། (འདུལ་བ) བག་མེད་པས་ཉེས་སྦྱོད་ལ་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་བཤད། ཡང་
འགའ་ཞིག་གིས། སྤྲིག་པའི་ལྷ་བ་ལ་ཞེན་པའི་སེམས་ཅན་ལ་བཤད།

སྤྲིག་མཛུབ། (གསང་ཐུགས) དྷོ་ཇེ་ཁུ་ཚུར་ལས་མཛུབ་མོ་ཀེར་བའི་བྲག་རྒྱ་ཞིག་སྟེ། འདི་ལ་སྤྲིག་པ་ཞི་
བར་བྱེད་པའི་བྲག་རྒྱ་དང་བྱང་ཚུབ་མཆོག་གི་བྲག་རྒྱ་ཟེད། མཁས་བྱུང་ཆོས་ཇེ་འཛིགས་
བྱེད་ལྷ་བཙུགསུམ་མའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་བཤད་དང་། ཁྱི་རྒྱལ་མཆོན་སེང་གའི་འཛིགས་
བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་དཔེ་ཐུང་ལོག་གངས་༥༥ན་གསལ། སྤྲིགས་མཛུབ་ཞེས་ས་མཐའ་ཅན་དེ་
དང་མཐོར་བར་བྱའོ། །

སྤྲིག་མཛུབ་དང་སྤྲིགས་མཛུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར། (གསང་ཐུགས) སྤྲིག་མཛུབ་ནི། སྤྲིག་པ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་
བྲག་རྒྱ་ལ་ཟེར་ལ། སྤྲིགས་མཛུབ་ནི། གཞན་ལ་སྤྲིགས་མོ་བྱེད་པའི་བྲག་རྒྱ་ལ་ཟེར་རོ། །ཞིབ་
བར་དེ་གཉིས་སོ་སོའི་ཐ་དད་དུ་གཟིགས།

སྤྲིག་བཤགས། སྤྲིག་པ་བཤགས་པའི་བྱ་བའི་མིང་། དཔེར་ན། སྤྲིག་བཤགས་བྱེད་ལྟ་བུ།

སྒྲིག་སྒྲིག། 1 ལྷ་ལ་གནས་པའི་རྒྱུ་ལག་བཅུ་ལྷན་གྱི་སྒྲིག་ཆགས་འབྲེད་ལ་འཕྲོ་བ་ཞིག་དབྱིན་སྐད་
 ཏུ་crab ཟེར། 2 སྒྲིག་པ་མེར་པོ་དང་། སྒྲིན་བྱ་ཀ་ཀ་རུ་ནག་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་། ཇི་
 མེད་ཤེལ་མེད་༢༥༧ལས། སྒྲིག་སྒྲིན་ལྷ་ལོག་མཁལ་ནད་རྒྱ་སོགས་འབྲེན། །ཞེས་གསུངས།
 སྒྲིགས་པ། (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག) ཞེད་སྤང་སྐྱལ་བ། བཤེ་བ་བཅས་པའི་ཆོག་གིས་པ་རོལ་བེལ་གྱིས་
 གཞོན་པར་བྱེད་པ།སྒྲིགས་ད་ལྷ་བ།བསྒྲིགས་འོངས་བ།བསྒྲིགས་འདས་བ།སྒྲིགས་སྐྱལ་ཆོག
 སྒྲིགས་མཛུབ། 1 གཤུག་པ་ཅན་རྣམས་ལ་སྒྲིགས་པར་བྱེད་པའི་བྱག་རྒྱ་སྟེ། གྲུང་མོ་དང་སྒྲིན་མཛུབ་
 མཐེ་པོས་མཉན་ཏེ་མཛུབ་མོ་དང་མཐེ་རྒྱུད་ཀེར་བ། 2 མིའི་ལག་པ་སྒྲིགས་མཛུབ་བྱས་པ་
 འབྲིག་མ་ནས་བཅད་པའོ། །འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་བྱག་མཚན་དུ་བཅུ་བཞི་བ་ན་སྒྲིགས་མཛུབ་
 ཅེས་པ་ནི། བྱག་བཅུ་བཞི་བས་སྒྲིགས་མཛུབ་བྱེད་པའི་དོན་མིན་པར་མིའི་ལག་པ་སྒྲིགས་
 མཛུབ་བྱས་པ་འབྲིག་མ་ནས་བཅད་པའོ། །ཞེས་བཤ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་སོགས་མཁས་
 པ་མང་པོ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 སྒྲིངས། གཉིང་དང་ཞེ་དང་། དཀྱིལ་དབྱུས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་དག་སྒྲོན་འབྲེལ་པར་གསུངས། བོད་རྒྱ་
 ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། མཐོ་སའམ། སྐང་དུ་ཡོད་པའི་གཤོང་གཤོང་། དཀྱིལ་ལམ་དབྱུས་
 བཅས་ཀྱི་དོན་ལ་བཤད།
 སྐྱ་བྱ། (འདུལ་བ) ཐག་པ་ལ་བརྒྱས་པའི་ཤིང་གི་འཁོར་ལོ་སྐྱབས་ཅན་དག་སྟོང་རྣམས་པན་ཚུན་འཆག་
 དུས་མི་འཁྱོར་པའི་ཆེད་དུ་འཇུ་སའི་ལག་རྟེན་ཞིག་གི་མིང་། ལུང་ཁུ་བ་༩ བ་༥༣༠༧བ ༥ལས།
 འཆག་པའི་བྱ་བ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་ནས། པན་ཚུན་དུ་མི་འཁྱོར་བར་བྱ། དྲང་པོར་འཆག་
 པར་བྱ། དེ་སྟེ་དྲང་པོར་འཆག་མི་ཞུས་ན་སྤང་བྱ་བེ་བར་བྱ། སྤང་བྱ་བེས་པ་ལ་སྐྱ་བྱ་བཅུག་
 རས་དེ་ལ་འཇུ་ཞིང་འཆག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དབྱད།
 སྐྱག་ཁྱག་རྒྱུན་པར་རྒྱུད་ཆོགས་ཅི་བྱུང་ཡང་། ཡི་ཆད། མོ་ཤི། སྦྱིད་ལྷག་པའི་དབང་དུ་མ་སོང་བར་
 རང་རྒྱགས་བརྟན་པོ་བེན་སྐབ་པ་ལ་བེར། སྟོ་སྟོང་ལས། སྦྱིད་ན་སྦྱིད་ཁྱག་སྐྱག་ཁྱག་
 པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གསུངས་པའི་ལྟར་རོ། །

སྤྱག་བསྐྱལ། (པར་ཕྱིན) <དུམ་པ> ཆོར་བ་གདུང་བ། སྤྱ་བཤད་ནི། སྤྱག་ནི་ཡིད་ལ་སྤྱག་པ། བསྐྱལ་ནི་
 དལ་བ་དང་འགབ་བའི་དོན་ཏེ། ལུས་དང་སེམས་བདེ་བར་གནས་པ་ནི་ཡིད་ལ་སྤྱག་པ་ཡིན་
 ལ། དེ་དལ་བའས་འགབ་པ་ནི་རུས་པ་ཉམས་ཏེ་མི་མའོན་པར་གྱུར་བ་སྟེ། གདུང་བ་མའོན་དུ་
 གྱུར་བའི་དོན་ཡིན་པར་མཁས་པ་འགའ་གསུང་། བྲ་ཏི་དགེ་བཤེས་ཅིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་བསྟན་
 འཕར་མའི་ཆམ་བཤད་ལས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་གསུང་ངོ་། །ཡང་ན་རྩེ་གྲང་ཐང་བས། སྤྱག་
 བེ་གདུང་བ། བསྐྱལ་ནས་པ་གདུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བཅོམ་ཞིང་ཉམ་ཐག་པར་བྱས་པ་ལ་སྤྱར་
 བ་རྒྱ་སྐྱད་ཀྱི་ངེས་ཆིག་དང་ཡང་མཐུན་པས་ལེགས་སམ་སྟམ་སྟེ་དབྱེད་པར་བྱའོ་གསུངས།
 དུམ་པའི་ངེས་ཆིག་གི་སྐོར་རྒྱས་པ་རྩེ་གྲང་ཐང་བའི་བསྟན་འཕར་མའི་ཆམ་བཤད་དུ་བཟླ་བར་
 བྱའོ། །ཁོ་པོ་ནི་འདི་ལྟར་འདོད་དེ། སྤྱག་ནི་གདུང་བ། བསྐྱལ་ནི་དལ་བ་སྟེ་དུབ་བའས་མནར་
 བའི་དོན་ཡིན་པས། གདུང་བས་དུབ་ཅིང་མནར་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

སྤྱག་བསྐྱེད་བརྒྱ་ཅུ་བརྒྱ (འཇུག) ལུང་ས་ནས་བཤད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་བརྒྱ་ཅུ་བརྒྱ་ཞེས་པའི་ཐད་
དུ་གཟིགས།

སྐྱུག་བསྐྱལ་བརྒྱད། (མར་ཅུན) སྐྱེ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱལ། ཁ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱལ། ཅ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱལ། འཆི་
བའི་སྐྱུག་བསྐྱལ། མི་སྐྱུག་པ་དང་མད་པའི་སྐྱུག་བསྐྱལ། སྐྱུག་པ་དང་མལ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱལ།
འདོད་པ་བཅའ་ཉེ་མ་ཆེད་པའི་སྐྱུག་བསྐྱལ། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱང་པོ་ལྷ་སྐྱུག་བསྐྱལ་བ་དང་
བརྒྱད་དོ། །སྐྱུག་བསྐྱལ་བརྒྱད་ལས་དང་པོ་ལྷ་མི། འཁྱུར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱལ་དང་། དེ་ནས་
སྐྱུག་བསྐྱལ་གཉིས་མི། འཁྱུར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱལ། ཐ་མ་མི། འདྲ་ལྷེད་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱལ་ཡིན་
ཏེ། མཛོན་པ་ཀྱུན་བརྒྱས་ལས། ཅི་སྐྱུག་བསྐྱལ་ཉིད་གསུམ་པོ་དག་གིས་སྐྱུག་བསྐྱལ་རྣམ་
པ་བརྒྱད་བསྐྱལ་སམ། སྐྱུག་བསྐྱལ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྐྱུག་བསྐྱལ་ཉིད་གསུམ་བསྐྱལ་གེ་
ན། གཅིག་གིས་གཅིག་བསྐྱལ་ཏེ། སྐྱེ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱལ་དང་། ཁ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱལ་དང་། ཅ་
བའི་སྐྱུག་བསྐྱལ་དང་། འཆི་བའི་སྐྱུག་བསྐྱལ་དང་། མི་སྐྱུག་པ་དང་མད་པའི་སྐྱུག་བསྐྱལ་

གང་གསུངས་པ་འདིས་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཉིད་ཡོངས་སུ་བསྟན་རྟོ། །སྤྱག་བ་
 དང་བྲལ་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་།གང་འདོད་པ་བཅའ་ཏེ་མ་རྟེན་པ་དེ་ཡང་སྤྱག་བསྐྱེད་ཞེས་
 གང་གསུངས་པ་འདིས་ནི་འབྲུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཉིད་ཡོངས་སུ་བསྟན་རྟོ། །མདོར་ན་ཉི་
 བར་ལེན་བའི་ཕྱང་པོ་ལྔ་སྤྱག་བསྐྱེད་ལོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་འདིས་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་
 བསྐྱེད་ཉིད་ཡོངས་སུ་བསྟན་རྟོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱག་བསྐྱེད་བརྒྱད་པོ་འདི་མདོ་ལས་
 གསུངས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ང་པ་ ༥༧༧ ལས། སྤྱག་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་
 པ་གང་ཞེན། སྤྱི་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། སྤྱི་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། བ་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་།
 འཆི་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། སྤྱག་བ་དང་བྲལ་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། མི་སྤྱག་བ་དང་བྲལ་བ་
 སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། གང་འདོད་པ་བཅའ་ཏེ་མ་རྟེན་པ་དེ་ཡང་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། མདོར་ན་
 ཉི་བར་ལེན་བའི་ཕྱང་པོ་ལྔ་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་སྤྱི། དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་འཕགས་
 པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱག་བསྐྱེད་གཉུག་མ། (པར་ཕྱིན) དང་པོ་ནས་ཡོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད། དང་པོའི་སྤྱག་བསྐྱེད། རྗེའི་ལམ་
 རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་མེད་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་གཉུག་མ་དེའི་སྤྱི་དུ་རང་གི་རྟོག་པས་བསྐྱེད་པའི་
 སེམས་ཁུལ་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་བསྟན་ནས་ཤིན་ཏུ་བཟོད་དཀའ་བར་འབྲུར་ལ། ཞེས་གསུངས།
 སྤྱག་བསྐྱེད་བྱུག (པར་ཕྱིན) དེས་པ་མེད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད། དོམས་པ་མེད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད། ལུས་ཡང་
 དང་ཡང་དུ་འདོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད། ཡང་ཡང་ཉིད་མཚམས་སྤྱར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད། ཡང་
 དང་ཡང་དུ་མཐོང་མཐོང་དུ་འབྲུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད། ཐོགས་མེད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བྱུག་གོ།
 སྤྱག་བསྐྱེད་བ། (པར་ཕྱིན) སྤྱག་བསྐྱེད་གྱིས་མཛར་བ། སྤྱག་བསྐྱེད་དང་ལྡན་བ། ལས་ཉོན་གྱིས་གཞན་
 དབང་ཅན། སྤྱག་བསྐྱེད་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆོར་བ་
 ཡིན་དགོས། སྤྱག་བསྐྱེད་བ་ལ་ཆོར་བ་ཡིན་མི་དགོས་པ་ནི་ཟག་བཅས་ཉིད་ལེན་གྱི་གཟུགས་
 ཕྱང་ལྔ་བྱའོ། །མི་འདོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་ཞེས་བྱའོ། །སྟོབ་
 དཔོན་དུལ་བ་ལྟའི་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆེག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༤༥༧པ་ལས། སྤྱག་

བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་འདོད་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱག་བསྐྱེད་གསུམ། (པར་ཕྱིན) སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ། འགྲུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ། ཁྲུབ་པ་འདུ་
བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་གསུམ། ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ནི། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ། ཟག་
བཅས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ནི། འགྲུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་
སྤྱག་བསྐྱེད་ལོ། །སྤྱག་བསྐྱེད་གསུམ་དང་ཆོར་བ་གསུམ་སྟོར་ཚུལ་འདི་རྗེའི་བྱང་ཚུབ་ལམ་
རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས། སྤྱིར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོན་གཞིར་ཟག་བཅས་ཉེ་བར་
ལེན་པའི་བྱང་པོ་ལྷ་ཀ་གཟུང་རོ། །སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྟོ་བློས་མི་ཟད་
བས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་༩ ཅེ ༡༥༥བཟུལ་སྤྱག་བསྐྱེད་ལྷན་པ་གསུམ་
ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། འགྲུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་
ཏེ། དེ་ལ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱ་དང་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་མི་
ཉག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ནི་འགྲུར་བའི་ལོངས་སྟོན་དང་། བདེ་བ་
ཆོར་བ་ཡང་ཕྱིས་མེད་པར་འགྲུར་ཞིང་མ་འོངས་པ་ན་ནམ་པར་སྤྱན་པའི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་
རྒྱ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ནི་སྟེ་བ་དང་། ལྟ་བ་དང་། འཆི་བ་དང་།
འདོད་པའི་རྟེན་བ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོར་བ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་པའི་སྟེང་
དུ་ནད་ལ་སོགས་པ་སྤྱག་བསྐྱེད་གཞན་དང་ཡང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱད་པ། 1 (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག) འོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པ། ཆོགས་པར་བྱེད་པ། གསོག་པ་བཅས་ཀྱི་
དོན། 2 (པར་ཕྱིན) ཤིན་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་ཤིན་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྟེང་ལུས་ཀྱི་མདོ་བམ་པོ་བྱེད་དང་
གཉིས་པ་ཞིག་སྟེ། ལུས་སྤྱོད་བཅུ་བདུན་གྱི་ནད་གསེས་ཀྱི་མདོ་སྤྱད་པ་ཞེས་འབྲུང་བ་དེ་དང་
དོན་གཅིག་ཅིང་། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱད་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་ཉིད་ལས་ཀྱང་། མིང་ནི་ཡོན་
ཏན་རིན་ཆེན་སྤྱད་པ་བྱང་ཚུབ་ལམ། །ཞེས་གསུངས། མཆོན་དངོས་ནི་མོད་སྐྱད་དུ། འཕགས་
པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྤྱད་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ལྷ་ཅེ་པ་རྩྭ་
སྤར་མི་དུ་སྐྱེ་ཡ་གྲུ་སྤྱེས་བྱའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཉེན་ཡང་བསྟན་པའི་གཙོ་

པོའི་སྐྱ་རབ་གནས་ཅན་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད་སྒྲིགས་བཅས་ཡང་སྐྱད་པ་ཡན་ཆད་ཤིང་ཕྱིན་
ལ་བྱ་གསུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྐྱད་པ་དེའོ། །སྤྱི་དགེ་བཟའ་འཕྱར་ཤིང་ཕྱིན་ཤིང་
ཆོགས་༩ ཀ ༥ ཞེས་པའི་དབྱ་ན་བཞུགས་ཤིང་དེ་ལ་ཤོག་སྒྲེབ་བཅུད་གྲུ་༡༤ཡོད་ངོ་། །སྐྱ་
བཤད་ནི། འདིས་ཡུམ་འབྲུམ་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཉི་བར་བསྐྱས་ཏེ་བསྐྱན་པས་ན་སྐྱད་པ་
ཞེས་བརྗོད་དེ། སྐྱད་པའི་དཀའ་འབྱེད་ཤོགས་སྐྱ་ལས། ཡུམ་ཕྱག་བརྒྱ་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་
ཉི་བར་བསྐྱས་པའི་དགོས་པ་ནི་ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྐྱམ་ཐག། བྱིས་ཐབ་བཅས་བཟང་ཆང་གི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ག་པ ༥ ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་
དཔའ་བྱད་མེད་གང་བཞེད་པ་དེ་འདས་པར་མཛད་ངོ་། །ཡལ་འདས་ཡང་རུང་མི་འདས་ཡང་
རུང་། དེ་ཁོན་བདག་གི་སྐྱམ་ཐབ་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ་། །

སྐྱམ་པ། ༡ བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག། བསྐྱམས་པ། བསྐྱམ་པ། སྐྱམས། བསྐྱན་པར་བྱེད་པ་དང་། འབྲེལ་བར་
བྱེད་པ། སྦྱོར་བར་བྱེད་པ། འདུ་བར་བྱེད་པ། དེ་ཡང་ལུང་ཐོན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས། སྐྱམ་
པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་ངང་རྒྱལ་ཅན་ཡིན་ངོ་། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་
ལས། བསྐྱམ་པར་རུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོར་བར་བས་ན་བསྐྱམ་བྱ་རུང་བའོ། །འདུམ་པར་
མི་འགྱུར་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིས་པ་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འདུམ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །2 (འདུལ་བ) ཁང་བྱིས་ཀྱི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་
དགེ་སྦྱོང་གི་དགེ་འདུན་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་སང་བདག་གི་སྐྱམ་པར་གདུགས་ཆོད་སྦྱོར་ཞིང་
མཆིས་ན་གནད་བར་མཛད་དུ་གསོལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། སྐྱམ་ནི་འདིར་
འདུས་པའི་དོན་ཡིན་པས་སྐྱེ་པོ་མང་པོ་འདུས་པའི་གནས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐྱད་ཅེས་བྱའོ། །

སྐྱམ་ཆེས། (འདུལ་བ) བྱིས་ཆེས། སྐྱམ་གྱི་གོ་དོན་ཞིབ་པར་གོང་དུ་སྐྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
སྤྱི་བརྒྱད། (གསང་ཐུགས) སྤྱི་བརྒྱད་ལ་རྒྱུད་སྤྱི་བཞི་ནས་འབྱུང་བའི་སྤྱི་བརྒྱད་དང་། བོད་རྒྱམས་ཀྱིས་
འདོད་པའི་སྤྱི་བརྒྱད་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་རྒྱུད་སྤྱི་བཞི་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་བརྒྱད་ནི། ལྷ་དང་གཅིག་
རྒྱ་དང་གཉིས། གནོད་སྦྱིན་དང་གསུམ། ཇི་ཟ་དང་བཞི། ལྷ་མ་ཡིན་དང་ལྷ། རྣམ་མཁའ་ལྷིང་

དང་རྒྱལ་མི་ལམ་ཅི་དང་བདུན། ལྷོ་ལྗེ་ཆེན་པོ་དང་བརྒྱད་དོ། །ཤཉིས་པ་པོ་དང་ཀམས་ཀྱིས་
འདོད་པའི་སྡེ་བརྒྱད་ནི། དཀར་པོ་ལྷ་ཡི་སྡེ། དམར་པོ་བཅོན་ཡི་སྡེ། བཀ་པོ་བདུད་ཡི་སྡེ།
ཁ་པོ་གཟའ་ཡི་སྡེ། སྤྲུག་པོ་དུལ་ཡི་སྡེ། ག་ཟ་ཤིན་པོའི་སྡེ། དཀོར་བདག་རྒྱལ་པོའི་སྡེ། བད་
བདག་མ་མོའི་སྡེ་ཀམས་དང་བརྒྱད་དོ། །མྱོང་རྟོག་ལྷ་མས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

ཕྱི་སྡོད། (འཇུག་) <མི་རྒྱ་ཀ> གསུང་རབ། ཞོང་བྱ་དང་། བེ་པོ་ཆེ་ལ་འཇུག་ རོན་མང་པོ་འདུས་པས་
བེ་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་སྟེ། བེ་པོ་ཆེར་གྲུབ་ཐུང་མང་པོ་འདུས་པ་བཞིན་ནོ། །སྐྱ་བཤད་ནི། བརྗོད་བྱ་
རོན་གྱི་ཕྱི་འཕེལ་ཆོག་པ་སམ་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་བྱིར་ཕྱིར་སྡོད་ཅེས་བྲ། ཡང་ན་ཤེས་
བྱའི་རོན་ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱར་བཟུས་པས་སྡོད་སྡོད་ཅེས་བྲ་སྟེ། འབྲུ་ལ་སོགས་པའི་སྡོད་
ཡིན་ནོ། །སྤུབ་བཀའ་བྲུབ་མཐའ་དང་། བྱ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། འཇམ་མགོན་
ཀོང་སྤུལ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས།

སྡེ་སྟོང་གསུམ། (བར་ཕྱིན) <འི་ལི་ཏྲ་ཀ> འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོང་། མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོང་། མདོན་བའི་སྡེ་སྟོང་དང་
གསུམ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཡོད་དོ་ཅིག་སྡེ་སྟོང་གསུམ་ཏུ་འདུ་བ་ཡིན། དེར་མ་འདུས་
བའི་བཀའ་བསྟན་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །དོན་གསལ་སྒྲགས་པའི་སྡེ་སྟོང་གསུམ་པོ་གང་ཏུ་འདུས་
སམ་ཞེན། རྟག་ཤིང་གིས། སྡེ་སྟོང་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་པར་འདུས་ཐེད། གཞན་དག་གིས།
མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོང་ཏུ་བསྐྱུས་ཐེད། ཁ་ཅིག་གིས་ནི། རིག་འཛིན་སྡེ་སྟོང་ཅས་སྡེ་སྟོང་བཞི་བ་
ཞིག་ཏུ་བཞེད་དེ། ཏུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་གསང་འདུས་ཆོས་འབྱུང་ཕྱག་ལས། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
སྡེ་སྟོང་དག་ནི་གསུམ་མཇུག་གཉིས་ཀྱང་རུང་། །ཞེས་བསམ། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་མདོ་སྡེ་
འདུལ་བ། མདོན་བ་གསུམ་ཏུ་འདུས་ལ། དེ་ལ་གསང་སྒྲགས་ནི། །ལྷོ་བསམ། ཟབ་མོའི་དོན་
བསྐྱུས་ཏེ་སྟོན་བའི་ཕྱིར་མདོ་སྡེའོ། །ཞེས་གསུངས་བསམ། མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོང་ཏུ་བཤད། དབྱེར་
བཟང་ལས་ཀྱང་། གསང་སྒྲགས་མདོ་སྡེའི་རྩལ་ཏུ་བཤད་གྱིས་ཉོན། །ཞེས་བ་དང་། དེ་ཉིད་
བསྐྱུས་བ་ལས་ཀྱང་། མདོ་སྡེ་འདི་ནི་ལེགས་པར་བཤད། ཅས་སོ། །ཤུཌ་ས། རིག་བ་འཛིན་
བའི་སྡེ་སྟོང་། ཅས་སྡེ་སྟོང་བཞི་པར་བཞེད་དེ། དབྱེར་བཟང་ལས། གསང་སྒྲགས་རིག་སྒྲགས་

ནམ་པ་མང་པོ་དང་། ལྷ་དང་ལྷ་མིན་ནམས་ལ་པན་གདགས་ཕྱིར། གྲེ་བ་སྐྱལ་གསུམ་དང་ནི་
འབྲུམ་སྐྱལ་ལ། འདིག་འཛིན་སྒྲེ་སྒྲོད་དུ་ནི་རྒྱལ་བས་གསུངས། ཞེས་བ་དང་མཐུན་ནོ། །ཨ་
ཟུམ། སྒྲེ་སྒྲོད་གསུམ་གའི་དོན་ཆ་ལྡན་དུ་སྒྲོན་བས་གསུམ་གའི་ཆར་གཏོགས་བར་འདོད་
དོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། འདི་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་བ་ལྟར་བཤད་ཚུལ་སྒྲ་ཆོགས་ཤིག་
ཡོད་ཀྱང་། རང་ལུགས་ནི་མདོ་སྒྲེ་རྒྱན་ལས་བཤད་བ་ལྟར་སྒྲེ་སྒྲོད་གསུམ་པོ་ཅེ་རིགས་བར་
འདུས་བ་ཡིན་ཏེ། བཀའ་གདམས་སྒྲེགས་བམ་༩ ཀ་བ་ ༡༤༡ ལས། འར་གསུམ་པོ་འདིར་
མ་འདུས་པའི་གསང་སྒྲུགས་ཅིག་ཡོད་དེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱང་མ་ཡིན། སེམས་ཀྱང་མ་ཡིན།
ཤེས་རབ་ཀྱང་མ་ཡིན། དེ་ནི་ནི་སྒྲོན་ཆེའོ། འདི་ལྟེ་གིལ་ན་སྒྲེ་སྒྲོད་གསུམ་ལས་གཞན་པའི་
སྒྲུགས་མེད། ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །

སྒྲེ་བ། 1 སྒྲེ་ཆོན། དཔེར་ན་སྒྲེ་བ་སྒྲེད་དང་བརྒྱད་ཅེས་བ་དང་། མང་བཀྱར་བའི་སྒྲེ་བ་ཞེས་བ་ལྷ་བྱ།
2 རྒྱལ་པོའི་མིང་། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེ་བ་ཐེར་དཀར་པོ་༡༥ལས། སྒྲེ་བ་བྱ་བ་ཡང་
སྒྲིམ་གྱི་ཐ་སྐྱད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱ་གར་བ་ནམས་རྒྱལ་པོ་ལ་དེ་མ་སྒྲེ་ལྷ་ཞེས་འབོད་བ་དེ་
ཟུར་ཆགས་ས། ཁ་ཆེ་བ་ནམས་ཀྱི་སྐྱད་ལ་བདེ་མང་དུ་འབོད་པའི་ཐ་སྐྱད་དེ་ག་ཚོག་མར་
མངའ་རིས་ཆོས་རྒྱལ་ལ་ཆོ་ཁོར་སྐྱར་ཞིང་། སྒྲིམ་རིན་སྐྱངས་སྒྲེ་ལྷ་གདོང་གཙང་བ་སོགས་
ལ་ཡང་སྐྱར་རོ། ཞེས་གསུངས། 3 ལུལ་ལུང་སོ་སོའི་ལས་མིའི་འགོ་བྱེད། ཅེས་བོད་རྒྱ་
ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ།

སྒྲེ་བ་ཐ་དད་པར་བྱེད་པ་དང་ནམ་པར་བཤད་པ། (འདུལ་བ) སྒྲོབ་དཔོན་རྩ་བུས་མཛད། བརྟན་འགྲུར་
འདུལ་བ་༩ སུ་བ་ ༡༢པ་ན་བཞུགས་སོ། །

སྒྲེ་བ་བཞི། (འདུལ་བ) གྲེ་བྱལ་ཏུ་སྐྱབ་པའི་རྩ་བའི་སྒྲེ་བ་བཞི་ནི། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་སྒྲེ་
བ། དགེ་འདུན་པལ་ཆེན་པའི་སྒྲེ་བ། མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྒྲེ་བ། གནས་བརྟན་པའི་སྒྲེ་བ་
དང་བཞིའོ། །

སྒྲེ་དཔོན། <སེ་རྩ་པ་ཏི> 1 དམག་དཔོན། འདིའི་སྒྲེ་ནི་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སེ་རྩ་ཞེས་བ་དམག་མི་ལ་གོ་

དགོས། 2 དབང་ལྷག་གི་བྱ་བ་རྒྱུད་གདོང་བྱུག་གི་མེད།

སྡེ་སྡིད་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་འབྲུམ་གྱི་དཀར་ཆག་རྒྱལ་བ་ལྷ་པའི་རྣམ་ཐར་དུ་ཀླ་ལའི་གོས་
བཟང་། འབྲས་སྤངས་སྤར་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་འཕྲོས། རྣམ་ཐར་ང་པ་ལ་སྤུམ་བརྒྱ་དང་རེ་
གསུམ། རྣམ་ཐར་ཅ་པ་ལ་སྤུམ་བརྒྱ་དང་སྤུམ་ཅུ་སོ་དགུ། རྣམ་ཐར་ཆ་པ་ལ་སྤུམ་བརྒྱ་དང་
བྱ་གསུམ། རྣམ་ཐར་དོན་བསྐྱུ་གཞན་གསོས་ཀྱི་སྤྱུ་ལ་བརྒྱ་དང་གོ་བཞི། བོ་ཏ་ལ་ཡི་རྒྱལ་བ་
ལྷ་པའི་གསེར་གདུང་ཆེན་མོའི་དཀར་ཆག་ཐར་སྤིང་རྒྱ་མཆོའི་ལ་བདུན་བརྒྱ་རེ་བདུན། རྒྱལ་
བ་ལྷ་པའི་ཕྱར་ཆ་མེ་འཛིན་མའི་དཀར་ཆག་ལ་བཅུ་དགུ། ལྷ་ས་དང་བོ་ཏ་ལ་བྱུང་གི་ཆད་
སྒོར་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཅིག་ཆོགས་མཆོད་ཆེན་མོའི་བཅའ་སྤྲིག་མཆོད་སྤྱིན་མི་ཟད་ལ་
དགུ་བཅུ་གོ་དགུ། གནས་རྒྱུད་པེ་ཏར་ལྷོག་གི་དཀར་ཆག་ལ་བཅུ་གསུམ། བོ་ཏ་ལ་ཡི་བྱ་
ཆད་རྙིང་པའི་སྤགས་རམས་པས་མཆོད་བཞེད་བྱ་ཚུལ་སྤོན་འགྲོ་ཟེན་པའི་ཡིད་སོས་ལ་བཞི་
བཅུ་ཞེ་བྱུག་ལོ་གསར་དགའ་སྟོན་འབེལ་གཏས་ལ་ཞེ་བྱུག་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱི་སྤྱི་
ངོས་འཛིན་གྱི་སྒོར་གཏས་རྣ་བའི་བཅུད་ལེན་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ། རྒྱལ་བ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་
མཆོའི་རྣམ་ཐར་གསེར་གྱི་སྤྱེ་མ་ལེའུ་བཅུ་དགུ་པ་ལ་ལྷ་བརྒྱ་དང་གསུམ། ཆངས་དབྱངས་
རྒྱ་མཆོས་སྤོན་འགྲོ་ཆོས་བཤད་བྱ་ཚུལ་བསྤྲིགས་པ་གཏས་ལྷ་ཡི་རྩ་ཆེན་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་
གཅིག་རྒྱལ་བ་ལྷ་པའི་འཁྲུངས་རབས་རྩ་དབྱེད་བསྐྱལ་པ་མར་བཅུ་གསུམ། དེ་ཡི་འབྲེལ་པ་
སྤྲིག་ཚུན་པོ་ལ་བདུན་ཅུ་དོན་དགུ། སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོའི་རང་གི་འཁྲུངས་རབས་ཐོག་མེད་
བསྐྱལ་པ་མ་ལ་བཞི། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་རྙིང་པའི་རྣམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་ལ་བརྒྱ་
དང་ཞེ་དགུ། གཡུ་ཐོག་གསར་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་བཅོ་བརྒྱད། ལུག་ལུགས་ཅིས་ཀྱི་ལེགས་
བཤད་མཁས་པའི་མཁུན་རྒྱན་བེ་རྩུ་དཀར་པོའི་དོ་ཤལ་དཔྱོད་ལྷན་སྤྲིང་གི་ནོར་བུ་ལ་བྱུག་
བརྒྱ་དང་གསུམ། དེ་ཡི་དོགས་སེལ་འཕྲོངས་རྒྱས་ལག་ངག་དབང་གིས་སྤྲན་སྤོན་ཞུས་པ་
འདི་བ་བརྒྱ་དང་བྱུག་ཅུ་རེ་གསུམ། དེ་ཡི་ལན་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པ་གཡའ་སེལ་
ལ་བཞི་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་དོན་གསུམ། སྤོན་གཞུང་བེ་རྩུ་སྤོན་པོ་ལ་སྤོང་དང་བདུན་ཅུ་དོན་

གསུམ། མན་དག་ལྷན་ཐབས་འཆི་ཞགས་གཅོད་པའི་རལ་གྱི་བྱག་རྩ་ཆ་གདུང་མེལ་བའི་ག་
 བྱང་གསར་རྟིང་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གོ་བདུན། ལྷན་ཐབས་སྤར་གསར་ལ་ཉིས་བརྒྱ་གོ་བརྒྱད།
 ལྷན་གྱི་རྒྱད་གསུམ་ཁོག་འབྲུགས་གནད་གྱི་སྒྲེ་མིག་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གོ་གསུམ། ལྷན་རྒྱད་
 གྱི་གསེལ་འདེབས་ཆོགས་གཉིས་ལྷོན་ཤིང་ལ་བཞི། དགའ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་བླུ་རྩ་མེར་པོ་
 ལ་བཞི་བརྒྱ་དང་བཅུ་དགུ། འདི་འབྲས་སྤངས་སྤར་ཁང་དུ་བཞུགས། བརྟན་བཞུགས་མཁུན་
 བཅེ་མ་དང་། ཨ་རྟེན་ཆངས་དབྱུངས་ལ་གཉིས། ཡེ་གདོད་མ་ལ་གཅིག རོ་མཆར་བསྐལ་བ་
 མ་ལ་གཉིས། བདུད་བཞི་རབ་བཅོམ་ལ་གཅིག སྤོང་ཐག་བརྒྱ་བ་འབྲུམ་གྱི་འགྲེལ་རྒྱུ་ལ་དོན་
 གཅིག ཁྲིམས་ཡིག་བྱང་ཐིག་དྲངས་ཤེལ་མེ་ལོང་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་གསུམ། འདི་རྣམས་སྤར་
 ལ་འཁོད་བ་རྣམས་སོ། །སྤར་ལ་མེད་བ་སྤྱི་ཡི་མཆན་འགྲེལ་ཤོད་གཅིག ལྷན་གྱི་ཤོད་གཅིག
 ཅེས་གྱི་ཤོད་བཞི་སྟེ་ཤོད་དུག་རྣམས་སོ། །དེང་སང་སྤྱི་ཡི་མཆན་འགྲེལ་སོགས་ཤོད་གསུམ་
 པོ་སྤར་ལ་འཁོད་ཡོད་མེད་བཅུད་དགོས། རྩེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོད་གསུང་རྣམས་རིག་
 གནས་ལ་མཁས་བར་འདོད་བ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བར་བཤད་དོ། །

སྤེལ་སྤྱོད། (བད་སྟོན) ། སུམ་རྩུབས། སྤེལ་སྤྱོད་ལེགས་མཛོད་མཁས་རྣམས་དང་། ཞེས་པའི་སྤེལ་
 སྤྱོད་ནི། རིག་གནས་རྒྱུད་བ་ལྡེལ་ཡ་གྲུལ་གྱི་སྤེལ་སྤྱོད་ཁོན་མོན་བས། ཡི་གའི་སྤྱོད་བ་ལ་
 གཙོ་བོར་གོ་དགོས་པར་གསུངས། བ་སྟེ་སུམ་འགྲེལ་ལས། འདིར་སྤེལ་སྤྱོད་ནི་རིག་གནས་
 རྒྱུད་བ་ལྡེལ་ཡ་གྲུལ་གྱི་སྤེལ་སྤྱོད་ཁོན་མ་ཡིན་གྱི། ཡི་གའི་སྤྱོད་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡི་གེ་
 བན་ཚུན་རྣམ་དབྱེ་ཆོག་པར་རྒྱུན་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་བསྐྱར་བ་དང་། དབྱེ་བའི་རྣམ་
 འགྲུར་གྱི་སྟོན་སྤེལ་ཅིང་སྤྱོད་བས་སྤེལ་སྤྱོད་ཏེ། སྤྱི་རིག་བ་གཙོ་བོ་དང་། དེའི་འུགས་
 གྱིས་ཆོག་རྒྱན་གྱི་སྤྱོད་བ་སྟན་དངགས་གྱི་རིག་གནས་དང་། ལྷེ་ཡང་སོགས་གྱི་སྤྱོད་བ་སྤེལ་
 སྤྱོད་གྱི་རིག་གནས་ཀྱང་བསྐྱར་བས། དེ་དག་མཛོད་པའི་མཁས་བ་རྣམས་དང་། ཞེས་སོགས་
 གསུངས། 2 རིག་གནས་རྒྱུད་བ་ལྡེལ་ཡ་གྲུལ་ཞིག ཞིབ་བར་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྤེལ་སྤྱོད་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས། སྤེལ་སྤྱོད་གྱི་བསྟན་བཅོས། རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཞི་བས་མཛོད།

ར་ས་གཞོན་བཙོན་དང་། གཤག་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་འགྲུག་

སྟོ་བ། ༡ བརྟེ་བའི་དོན། སྟོ་བ། བསྟོས་བ། བསྟོ། སྟོས། ༢ དོ་ཆེ་བྱེད་པའམ་འགྲན་པའི་དོན་དུ་འདྲ་བཤད།
ཁྱོད་གྱིས་ཤེས་པ་དེ་ངས་ཀྱང་ཤེས། ངས་ཤེས་པ་འདི་ལས་ལྷག་ཁྱོད་གྱིས་ཀྱང་ཅི་ཤེས་
ཟེར་བ་ལྟ་བུས་འགྲན་ཆེ་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་སྤྲ་མའི་སྤྲ་ལ་བསྟོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྟོག་པ། ༡ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ) གཤག་གཤོམ་པ། ལྷ་གོན་བྱེད་པ། གསལ་བྱེད་པ། སྟོག་
པ། བསྟོགས་པ། བསྟོག་པ། སྟོགས། ཞིབ་པར་བསྟོགས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ༢
(བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ) ལྷུང་པ། བསྟུ་གསོག་རྒྱག་པ།

སྟོང་གྲོགས། གྲོགས་སམ་གྲོགས་བྱེད་པ། སྟོངས་གྲོགས་ཞེས་ཀྱང་འབྲེ་བར་བྱེད། བཤ་ཆེན་ཤྱག་མཆོག་
པས། སྟོང་གྲོགས་ཞེས་པ་ཡི་གེ་མ་དག་ཅིང་འབྲེལ་པ་ཡིན་ཟེར། དེས་མཛད་པའི་སྤྱིའི་གནས་
བྱེ་བྲག་ཏུ་ཉོན་པར་བྱེད་པ་༥༣༡ལས། སྟོངས་གྲོགས་ཞེས་པ་བྱ་ལུལ་གྱི། །བསམ་པ་
ཤེས་ནས་གྲོགས་བྱེད་པའི། མིང་ཡིན་སྟོང་གྲོགས་ཞེས་པ་འབྲེལ། ཞེས་ཀྱང་འབྲུང་ངོ། །

སྟོང་པོ་བཞོད་པའི་མདོ། མདོ་པལ་ཆེན་ལ་༩ ཀ ༡༩ ཁ ༡༩ ག ༡༩ ལ ༡༩ སྟོང་བཅས་སྟོགས་བམ་
བཞི་དང་། ༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་པལ་པོ་ཆེའི་ལེའུ། ༢ དོ་ཆེ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བསྟོ་བའི་
ལེའུ། ༣ ས་བརྟ་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༤ ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྟོང་བ་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༥ དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་བ་དང་འབྲུང་བ་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༦ འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
ལེའུ། ༧ སྟོང་པོས་བརྒྱན་པའི་ལེའུ་སྟེ་བདུན་ཡོད་པ་ལས། བྱི་ལ་འདི་ཡིན་པར་སེམས་
ལ། དེ་ནི་སྟོགས་བམ་༩ ག་པའི་༡༩༥བཅས་༩ ལ་པའི་༡༩༥བུག་མ་རྟོགས་གྱི་བར་དུ་
བཞུགས་སོ། །རྟོ་པོའི་ལམ་སྟོན་རང་འབྲེལ་ལས། ཀྱན་བཟང་སྟོང་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཕགས་པ་
སྟོང་པོ་བཞོད་པ་ལས་འབྲུང་བའི་འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྟོང་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་
ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བཟང་སྟོང་སྟོན་ལམ་ཡང་། མདོ་༩ ལ་པའི་༡༩༥རྒྱབ་གཟིགས་
ན་བཞུགས་སོ། །

སྟོང་བྱའི་བཅའ་བ། (འདུལ་བ) བཅའ་བ་ལྟའི་ནད་གསེས། ལུར་ཤིང་ལྟ་བུ།

སྟོང། 1 སྟོང་པ་དང་དོན་གཅིག་ 2 གདོད་དང་དོན་གཅིག་ རྫོང་སྟོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། སྤྱགས་རྗེས་
འཛིན་པར་ཁུ་ཁྱུས་པས་སྟོང་ཁུས་པར་གྱིས་དང་རྟེན་གྱིས་ཆོར་བར་བྱ་ཡི་གསུང། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྟོང་པ། 1 འདུག་པ་དང་གནས་པའི་དོན། སྟོང་པ། བསྐྱད་པ། བསྐྱད་པ། སྟོང། 2 འཕེན་པ། ལི་གུར་
ལས་བཤད།

སྟོམ། 1 (འདུལ་བ) མི་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་ཆོག་ཆོགས་བསྐྱུངས་ཏེ་ཉུང་ཏུར་ཆོགས་བཅད་ཏུ་བསྐྱེབས་པ་
ལ། སྟོམ་ཟེས། ཡང་ན། འོག་གི་དོན་ཆེན་རེ་རེའི་ཆོག་ཟུར་སྐྱུངས་ནས་བསྐྱུས་པ་ལ། སྟོམ་
ཟེས། སྐྱབ་པའདུག་གི། ཆོག་སྐྱབ་ཕྱུང་ནས་སྐྱུངས་པས་ན་སྟོམ་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ན། རྒྱས་པ་ལས་
བཏུས་ཏེ་སྐྱིན་པས་ན་སྟོམ་ཟེར་བ་གཉིས་སོ། །དེ་ཡང་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་ལས་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་
གི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཆོ་གའི་གསལ་བྱེད་པ་ལས། རབ་ཏུ་དབྱུང་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ཆེན་
ཐ་དང་པ་རྣམས་བདེ་སྒྲགས་ཏུ་རྟོགས་ཤིང་མི་བརྗེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྟོམ་བྱ་བས་ལ། འོག་
གི་དོན་ཆེན་རེ་རེའི་ཆོག་ཟུར་སྐྱུངས་ནས་བསྐྱུས་པ་སྟེ། སྟོམ་གྱི་སྐྱད་དོད་ལྷན་དུ་ན་ཞེས་
པའི་ལྷ་དཀྱི་ཏ་ཕྱུང་ལ། ལྷ་དུ་ན་སྐྱུངས་པ་སྟེ། འོག་གི་དོན་ཆེན་རེ་རེའི་ཆོག་གི་སྐྱབ་ཕྱུང་སྟེ་
སྐྱུངས་པས་ན། སྟོམ། ཡང་། ལྷ་ཆུ་ཡ་བཏུས་ལ། དུ་ན་སྐྱིན་པ་སྟེ། དོན་རྒྱས་པ་ལས་བཏུས་
ཏེ་གཏུལ་བྱ་ལ་སྐྱིན་པས་ན། སྟོམ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དཔེར་ན་འདུལ་སྟོམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
2 མང་པོ་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ལ། སྟོ་ཆེངས། དཔེར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྟོམ་བཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
3 འདུ་སྟོམ་ཐག་ཅས་ལ། བ་ཐག་ཅན་གྱི་འདུ་ཞིག་

སྟོམ་རྣམ་པ་གཉིས། སྟོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛོད་པའི་སྟོམ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི། ཐེག་པ་སྤུང་མོང་
བའི་སྟོམ་མཛོན་པ་གོང་ས་ཀུན་བཏུས་དང་། ཐེག་ཆེན་སྤུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟོམ་ཐེག་བསྐྱུས་
གཉིས་སོ། །

སྟོམ་པ། (འདུལ་བ) 1 (ཁྱེད་འཕྲེལ) འཕོག་པ། དཔེར་ན་ཉེས་སྟོང་སྟོམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (ཁྱེད་འཕྲེལ)
བསྐྱུང་བར་བྱེད་པ། ཉེས་སྟོང་ལས་སྟོམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (འདུལ་བ) (མིང་ཆོག) ཉེས་སྟོང་

ལས་ཕྱོག་པར་ཁས་སྒྲངས་ཤིང་དམ་བཅས་པའི་ཆ་ལ་སྒྲོམ་བ་ཟེར། དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་།
 བསྐྱབ་ཁྲིམས། སྒྲོམ་བ་སོགས་ཟེར། དཔེར་ན་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི།
 གཞན་ལ་གཞོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་སྦྱོང་ཞིང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱུན་སྒྲོམ་ཞིང་འགོག་
 བས་ན་སྒྲོམ་བ་ཞེས་བྱའོ། སྒྲོམ་བ་ལ་སོ་ཐར་བྱང་སེམས་གསང་སྟགས་སོགས་ཀྱི་སྒྲོམ་བ་
 མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་བ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་ན། རྗེའི་འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱང་པོ་
 ལས། དེས་འབྱུང་བསམ་བས་རྒྱ་བྱས་ནས། །གཞན་གཞོད་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས། །ཕྱོག་
 པ་དེ་ཡང་ལུས་ངག་ལས། །གཟུགས་ཅན་ཡིན་ཞེས་འདོད་པ་དང་། །སྦྱོང་བའི་སེམས་པ་རྒྱུན་
 ཆགས་པ། །ས་བོན་དང་བཅས་ཡིན་ནོ་ཞེས། །འདོད་པའི་ཚུལ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས། །རང་གི་
 སྤེ་བ་གོང་འོག་སྟུ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར། (ཐལ་འབྱུར་བའི་ལུགས་) དེས་འབྱུང་གི་བསམ་
 བས་རྒྱ་བྱས་ནས་གཞན་ལ་གཞོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ཕྱོག་པར་ཁས་སྒྲངས་ཤིང་དམ་
 བཅས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བསྐྱེད་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་དེ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པའི་ངོ་བོར། ཐལ་འབྱུར་
 བས་བཞེད། (བྱེ་བྲག་སྟུ་བའི་ལུགས་) དེས་འབྱུང་གི་བསམ་བས་རྒྱ་བྱས་ནས་གཞན་ལ་གཞོད་
 པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ཕྱོག་པར་ཁས་སྒྲངས་ཤིང་དམ་བཅས་པའི་བསྟན་མེད་སྟགས་
 མེད་ཀྱི་གཟུགས་ (རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་) དེ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པའི་ངོ་
 བོར། བྱེ་བྲག་སྟུ་བས་བཞེད། མཛོད་ལས། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགའི་གཟུགས། །དེ་
 སྦྱོང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། ། (མདོ་སྟེ་པ། སེམས་ཅན་པ། རང་
 རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་) དེས་འབྱུང་གི་བསམ་བས་རྒྱ་བྱས་ནས་གཞན་ལ་གཞོད་པ་གཞི་དང་
 བཅས་པ་ལས་ཕྱོག་པར་ཁས་སྒྲངས་ཤིང་དམ་བཅས་པའི་སྦྱོང་བའི་སེམས་པ་རྒྱུན་ཆགས་
 པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་དེ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པའི་ངོ་བོར། མདོ་སྟེ་པ། སེམས་ཅན་པ། རང་
 རྒྱུད་པ་བཅས་ཀྱིས་བཞེད་དོ། །འོན་སྟོན་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་སྒྲོམ་པའི་ངོ་བོ་གང་དུ་
 འདོད་དམ་ཞེ་ན། རྗེ་དགེ་འདུན་བྱལ་གྱི་འདུལ་ལྷིག་རིན་ཆེན་ཐང་བ་ལས། འོན་སྟོན་དཔོན་
 ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྒྲོམ་པའི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་དེ། མཛོད་ལས། འཆལ་བའི་

ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགའི་གཟུགས། །དེ་སྔོང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྷར་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡིན་ལ། མདོ་སྡེ་བཞི་སྔོང་བའི་
སེམས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པར་འདོད་དོ་ཟེར། སྔོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ས་གསུམ་པ་ལ་
གནས་པའི་བྱང་སེམས་སུ་འདོད་པ་ལྟར་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྔོབ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་
སུ་མི་བཞེད་པས། སྔོང་བའི་སེམས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པར་བཞེད་དམ་སྟེ་མེད་འོག་ཏུ་
ཀུན་ཏུ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །³ (བྱེད་འབྲེལ) འབྲིག་པ་འཇམ་འཆིང་བ། དཔེར་ན་
ཐག་པས་སྔོན། ཐག་པས་བསྐྱམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྔོན་པ། བསྐྱམས་པ། བསྔོན་པ། སྔོན་པ།
སྔོན་པ་འདོམ་ཐུག་པ། དམ་ཆིག་གི་ཐུས་མ་བསྐྱེན་ན་གསང་སྒྲགས་དང་འགལ་ལ། བསྐྱེན་ན་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་སྔོན་པ་དང་འགལ་བ་ལྟ་བུ་ལ་སྔོན་པ་འདོམ་ཐུག་པ་ཟེར། སྔྱིར་འདོམ་ཐུག་པ་ནི།
འཛོམས་མེད་འཕྲད་པའི་དོན་ཏེ་དཔེར་ན། འདོམ་ཐུག་ཀྱག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

སྔོན་པ་དང་སྔོན་མིན་བར་མ་གསུམ། (འདུལ་བ) གཞན་ལ་གཞོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་སྔོང་ཞིང་འཆལ་
བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱན་སྔོན་ཞིང་འགོག་པས་ན་སྔོན་པ། གཞོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལ་
རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པ་ནི་སྔོན་པ་མིན་པ་དང་། གཞོད་པ་འཇམ་གཞོད་པའི་གཞི་དག་ཕྱོགས་རེ་
སྔོང་བའམ་ཕྱོགས་རེ་ལ་འཇུག་ན་སྔོན་པ་དང་སྔོན་མིན་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་བར་མ་
ཡིན་ནོ། །མཆིམས་མཛོད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད། (བར་མ་ལ་དགེ་མི་དགེ་གཉིས་
ཀའི་ཆ་ཡོད་པར་སེམས་)

སྔོན་པ་གསུམ། 1 སོ་ཐར། བྱང་སེམས། གསང་སྒྲགས་ཀྱི་སྔོན་པ་དང་གསུམ། སྔོན་གསུམ་རབ་
དབྱེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ² (འདུལ་བ) དགེ་བསྐྱེན། དགེ་ཚུལ། དགེ་སྔོང་གི་སྔོན་པ་དང་གསུམ།
སྔོན་གསུམ་རིམ་གྱིས་སྒྲངས་པའི་གང་ཐག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ³ (འདུལ་བ) སོ་ཐར་གྱི་སྔོན་པ།
བསམ་གཏན་གྱི་སྔོན་པ། ཐག་མེད་ཀྱི་སྔོན་པ་དང་གསུམ། སྔོན་བཤད་ནི། སྔོན་གསུམ་བྱ་བ་མ་
ཡིན་པ་ལས་ཆོག་ཅིང་སྤྱད་པས་ན་སྔོན་པའོ། །རྗེའི་གསང་སྒྲགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་
བཤད་དངོས་བྱུང་གི་སྟེ་མ་ལས་གསུངས།

སྒྲིམ་མེད། (འདུལ་བ) སྒྲིམ་མེད་ཞེས་པ་སྒྲིམ་པ་མེན་པ་ཅམ་ལ་མེ་ཟེར་གྱི། སྒྲིམ་པའི་མེ་མཐུན་སྒྲིམ་པ་
མེ་དགོ་བའི་གཞི་ལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་ཞུགས་པའི་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤིག་ལ་ཟེར། སྒྲིམ་མེན་
གང་ལ་ལྡན་ཞེན། འཁྱེད་པ་དང་། བཅོམ་སྤྱད་། ཆོས་ས་རྒྱུ། རྩོད་པ་སོགས་ལ་ལྡན་ནོ། །དེའི་
དབྱེ་བ་རྒྱས་པ་མཆིམས་མཛོད་ ༣༧ པ་གཟིགས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། སྒྲིམ་མེད། ཉེས་
སྤྱད། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཅས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། ལུག་གསོད་
བའམ་བྱ་བའམ་བག་འཆོང་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིམ་མེན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བར་སྤྱོད་ན་སྤྱོད་གནས་
སུ་ལུག་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་མི་ལམ་བཞིན་དུ་མཐོང་ནས་སྒྲིམ་གོམས་པའི་དགའ་བས་དེར་
བརྒྱག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་འདོད་ཚུལ་སོགས་ད་དུང་
ཡང་དབྱེད་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །མཆིམས་མཛོད་ལ་གཞི་བྱས།

སྒྲིམ་བཅོམ་། (འདུལ་བ) 1 རབ་བྱུང་། རབ་བྱུང་དམ་པ་ལ་སྒྲིམ་བཅོམ་དམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལྷང་རྣམ་
འབྱེད་ལས། དེ་བཞིན་འདུལ་བའང་སྒྲིམ་བཅོམ་རྣམས་ཀྱི་གཞི། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྣམ་
འབྱེད་འབྲེལ་། ཚུ ༡༩ ན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་འདུལ་བ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྒྲིམ་བཅོམ་དགོ་སྒྲོང་
དང་དགོ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱང་གསར་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། 2 སྒྲིམ་པ། 3 སྒྲིམ་པ་དང་བཅོམ་འགྲུས་ཀྱི་བསྐྱུས་ཆོག 4 བག་ཡོད། སྤྱོད་འཇུག་
ལས། སྤྱོད་པ་འདི་འདས་གནས་བྱེད་ན། །སྤྱོད་པ་འདི་འདས་གནས་མས། །བྱུང་མེད་འོད་
ན་གནས་ཀྱང་རུང་། །སྒྲིམ་བཅོམ་བརྟན་པ་ཉམས་མེ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྒྲིམ་བཅོམ་ཅན། (འདུལ་བ) སྒྲིམ་བཅོམ་དང་འབྲེ། རིན་ཆེན་ཐོང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ ༡༩ ན ༥ ལས།
སྒྲིམ་བཅོམ་ཅན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྒྲིམ་བཅོམ་བརྟན་པ། (འདུལ་བ) བག་ཡོད་བརྟན་པོ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྤྱོད་པ་འདི་འདས་གནས་བྱེད་
ན། །སྤྱོད་པ་འདི་འདས་གནས་མས། །བྱུང་མེད་འོད་ན་གནས་ཀྱང་རུང་། །སྒྲིམ་བཅོམ་བརྟན་
པ་ཉམས་མེ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྒྲིམ་བཅོམ་དམ་པ། (འདུལ་བ) 1 རབ་བྱུང་དམ་པ་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན། 2 མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོའི་མཆོན་

གྱི་རྣམས་གངས་ཤིག་ 3 མཁའ་སྒྲོབ་ཆོས་གསུམ་དང་ལོ་ལྔ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་མཆོན་པའི་དཔེ་
 དེས་ཤིག་སྒྲིམ་བཙུན་དམ་བཤེས་པའི་རི་མོ་འདི་མཁའ་སྒྲོབ་ཆོས་གསུམ་དང་ལོ་ལྔ་བ་ཆེན་
 པོ་རྣམས་གྱི་རྣམས་ཐར་དང་བཀའ་བློན་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ས་སྐྱ་བཞུ་ཆེན་པོ་བསམ་ཡས་
 སུ་བཞུགས་སྐབས་ཤིག་ལ་ཐོག་མར་བྱག་བསྐྱར་གནང་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད། སྤྱིར་
 བཏང་སྒྲོམ་བཙུན་དམ་བཤེས་པ་རབ་བྱུང་དམ་བཤེས་པའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་། འདིར་མཁའ་ཆེན་
 ཞེ་བ་འཆོལ་ཁུ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་བོད་མིས་ཁོང་ལ་རབ་བྱུང་དམ་བཤེས་གྲུས་བཀྱར་དང་ཆེ་
 བསྟོད་ཀྱིས་པའི་ཆོག་ཅིག་རེད། ས་སྐྱ་བཞུ་ཏམ་དཔེ་དེས་དེའི་ཞལ་བྱང་དུ། (བྲག་མཆན་རི་
 མོའི་བསྟོད་ཆོག་བཞུགས་སོ) སྒྲིམ་བཙུན་དམ་བཤེས་ལྷན་ཞེ་བ་འཆོ། །བརྟལ་ཞུགས་བྱུབ་
 པ་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་དཔལ། །སྒོ་གསལ་དབང་པོ་བརྒྱའི་རང་ཚུལ་སོགས། །སྤྱིགས་མའི་དུས་
 གྱི་རྒྱལ་བ་གཉིས་བ་ཡིན། །བདེ་བར་གཤེགས་པའི་རིང་ལུགས་སྒྲན་མེད། །ཞུ་ཆེན་སྐྱར་
 བྱེད་མཆན་བྱའི་གནས་འདུག་པའི། །སྐྱད་གཉིས་སྐྱ་བས་གངས་ཅན་གསལ་མཛད་པ། །དེ་
 དག་བདག་ཅག་རྣམས་གྱི་མིག་ཏུ་གྱུར། །མི་ཡི་བདག་པོས་ཆོས་བཞེན་ས་སྐྱོང་བ། །རྣམ་
 དཔྱད་སྒོ་ཅན་དེས་པས་འགྲོ་བ་འདུལ། །དཔའ་མཛད་ས་སྒོན་པོའི་ཆོགས་གྱིས་ཡོངས་བསྐྱོར་
 བའི། །སྐྱེ་དགུ་འདི་དག་བྱ་བཞེན་ལེགས་པར་བསྐྱུངས། །བདག་ཀྱང་སྟོན་སྐྱུངས་ལས་གྱི་
 འཕེན་བ་ཡིས། །སྤྱིགས་མའི་དུས་སུ་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་སྐྱེས། །འོན་ཀྱང་ཆེ་རབས་སྐ་
 མའི་བསོད་ནམས་མཐུས། །ཤེས་བྱ་པལ་ཆེར་འབད་བ་ཚུང་དུས་ཤེས། །རྩོད་དུས་འདི་ནི་
 མཁའ་པར་ཁས་འཆེ་ཞིང་། །ལན་བརྒྱར་འཆད་དང་ཉན་ལ་མངོན་བཙུན་པ། །དེ་དག་གིས་
 ཀྱང་ཤེས་བྱའི་གནས་རྣམས་ལ། །རྣམ་པར་དབྱེད་ན་ཕྱོགས་རེའི་མིག་ཅན་ཡིན། །འཕགས་
 པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་བྲག་མཆན་རི་མོ་འདི། །གཙུག་ལག་ཁང་ལ་པན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཞིག་ཡོད་
 པས། དཔལ་ས་སྐྱ་བཞུ་ཏམ་བྲིས་བ་ཡིན། །ཅུང་ཟད་རི་མོ་མ་མཛེས་ཀྱང་། མཆན་མོར་བྲིས་
 པ་དང་། དིར་ལ་སོགས་པ་མ་འཛོམས་པས་ལན་བ་ལགས། །འོན་ཀྱང་བཀྱ་ཤིས་པའི་རྟེན་
 འབྲེལ་ཞིག་ཡོད། ཅེས་པའི་ཡི་གེ་འདི་དང་། བྲག་མཆན་འདི་བསམ་ཡས་གྱི་འཁོར་ས་བར་

བའི་གཡས་ཕྱོགས་ན་བཞུགས་པ་ལགས། བཟ་ཤེས་པར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་འབྲུང་དོ། །གོང་
 གི་རི་མོའི་མཆོན་དོན་མདོ་ཙམ་བཤད་ན། དབུས་ཀྱི་བསྐྱེད་སྤོང་པོས་ནི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་
 བསྐྱེད་བྱུང་གནས་མཆོན་ཏེ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཆོན་དང་ཆོས་མཆུངས། བསྐྱེད་ལྟེ་བའི་རལ་གྱིས་
 བྱི་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྤོང་ལྟེ་བའི་བཙན་མཆོན་ཏེ་སྒྲུལ་གཞིའི་ (འཇམ་
 དབྱངས་ཀྱི) མཆོན་མ་ཉིད་དོ། །དེ་གཉིས་མཆོད་ཡོན་རྣམས་པ་ཐད་དང་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་གཅིག་པའི་
 ཕྱིར་ཉེན་དང་བཅེན་པའི་ཚུལ་ལས། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོའི་ཐུགས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཆོས་སྤྲུལ་
 རྗེ་འབངས་ཉེར་ལྔར་གྲགས་པའི་གཙོ་བོ་ནི་ཡམི་རྗེ་ཁྱི་སྤོང་ལྟེ་བའི་བཙན་ཡིན་པས་བསྐྱེད་ཟེའུ་
 འབྲུ་ལས་འཛོན་པའི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པའོ། །བད་གཤོང་གཡས་ཕྱོགས་ཀྱི་རང་སེར་མགོ་གཉིས་
 བས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞི་བ་འཆོ་དང་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལ་སྟེ་བསྐྱེད་རང་ཚུལ་གཉིས་མཆོན་ཏེ་
 ཐུགས་ཀྱི་ཉྩ་གྲུབ་དགོངས་པ་གཅིག་པས་ལུས་གཅིག་ལ། གསུང་གིས་སོ་སོར་སྟོན་བས་
 མགྲིན་པ་མཉིས་ཅན། སློབ་དཔོན་གཉིས་ཀའང་སྟོན་བཙོན་གྱི་མཆོག་ཏུ་བཞུགས་པས་རང་
 སེར་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ། །གཡོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ནེ་ཙོ་མགོ་གཉིས་པས་ནི་སྒྲུལ་པའི་ལོ་
 རྩ་བ་སྐྱེ་བ་དཔལ་བཅེགས་དང། ཙོག་ལོ་སྒྲུ་ཡི་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས་མཆོན་ཏེ་ཐུགས་དགོངས་
 གཅིག་ལ་སོ་སོར་སྟོན་བས་ལུས་གཅིག་ལ་མགྲིན་པ་གཉིས་ཅན། བེ་ཙོས་བྱ་སྐྱད་དང་མི་སྐྱད་
 གཉིས་སྤྱོད་པ་ལྟར་ལོ་རྩ་བས་ཀྱང་རྒྱ་བོད་ཀྱི་སྐྱད་གཉིས་སྤྱོད་བས་ན་ནི་ཙོའི་གཟུགས་སུ་ (ལོ་
 རྩ་བ་ནི་ཙོས་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་ནི་སྐྱད་གཉིས་སྤྱོད་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་མེན་གྱི། འདི་ནི་ས་
 བཤ་གྱིས་ཕྱི་རབས་ཀྱི་ལོ་རྩ་བ་རྣམས་ལ་བཀའ་བསྟན་བསྐྱར་ཚུལ་གྱི་ཤིན་ཏུ་གལ་གནད་ཆེ་
 བའི་བསྐྱེད་བྱེད་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ནི་ཙོས་ནི་རང་གི་བདག་པོས་རྗེ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་
 ལས་གཞན་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྟོན་འཕྲི་མི་བྱེད་པར་རང་མཆོན་རྗེ་ལྟ་བུ་བཞེན་བརྟུན་དུ་བཟུང་།
 ཕྱི་རབས་ཀྱི་ལོ་རྩ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གསུང་རབ་བསྐྱར་བའི་ཆོ་ནང་དོན་རྗེ་ལྟར་ཡོད་པ་
 ལྟར་བསྐྱར་བར་བྱ་ཡི། དེ་ལས་གཞན་དུ་གོ་བ་ལྷག་པོ་སྤངས་ཏེ་ཐབ་ཏུ་གཏོང་བ་སོགས་རྟོག་
 བཟོའི་སྟོ་སྐྱར་མེད་པར་རང་མཆོན་རྗེན་པར་བསྐྱར་དགོས་སོ་ཞེས་གདམས་པའི་སྟོང་ལ་

བཅང་བར་འོས་པའི་ཤེན་ཏུ་ཟབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་སྤུལ་དུ་བྱུང་ཞིག་གོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཀྱུ་མཚོ་ཆེན་པོའི་དབྱུས་སུ་གནས་པ་ནི་དཔལ་བསམ་ཡས་མི་འགྱུར་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་ན་འདི་ཉིད་ལ་དུས་དབང་གིས་མའི་གཞོན་པ་འབྱུང་བ་ལུང་བསྟན་པ་ནི་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ཏེ། ཞལ་བྱང་གི་གཤམ་དུ་གཟུགས་ལག་ཁང་འདི་ལ་མན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །དེ་དག་གི་དགོངས་པ་ནི་བོད་ཆོངས་པའི་སྤྱིང་དུ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཤར་བ་ནི་མཁན་སྒྲོབ་ཆོས་གསུམ་ལོ་རྒྱ་བ་དང་བཅས་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་། སྒོན་ལམ་བདག་པོའི་རྟེན་དང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཐུག་རྩེས་ཁོ་ན་ཡིན་ཅོ་ཞེས་བྲན་སྒྲུལ་དང་པའི་གསལ་འདེབས་དང་། བྱས་པ་ཤེས་ཤིང་བྲན་དུ་གཞོ་བོ་ནི་སྤྱིས་བྱ་དམ་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་པས་ན་སྤྱི་བོ་སྒྲོ་བྱོས་དང་ལྷན་པ་དག་གིས་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་བྱ་བ་འཆད་ཉན་སྒོམ་སྒྲུབ་ལ་འབྱུངས་ཤིང་གཟུགས་ལག་ཁང་འདི་དག་གི་ཞབས་ཏོག་ལའང་བརྩོན་དགོས་སོ། །ཞེས་འདོམས་པའི་ཆེད་དུ་མཛད་པ་ལགས་སོ། །ཞེས་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་མཚོན་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་འདི་ཡང་བྱང་རམས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རབ་རྒྱས་ཀྱི་བྲིས་ལན་དུ་དག་དབང་ལེགས་གྲུབ་ཀྱིས་བྲིས་པ་ལ་འཕྲི་སྟོན་ཅུང་ཟད་དང་བཅས་ཏེ་སྒྲོམ་སྒྲེ་རམས་པས་བཀོད་དོ། །ཁོ་ཐོས་ས་པམ་གྱི་བསྟོད་ཆོག་ཀྱི་ཁ་བྱང་དང་བཛྲོད་བྱའི་འགྲོས་ལ་བརྟགས་ན་གོང་གི་དག་དབང་ལེགས་གྲུབ་ཀྱི་དཔེ་རིས་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་དེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཐད་ལྷན་ཡིན་ཞེས་བཤད་པར་དགའོ། །

བན་བཀོལ་ཡིད་དགལ་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་བན་བཀོལ་དོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་བསྐྱས་པའོ། །

བན་ཆད། བན་དང་། མིང་། མིང་བན། ཐ་སྟོན། བན་ཆད་རྣམས་དོན་གཅིག

བན་དོན་རྟགས་གསུམ། (རྟེན་མ) བན་ནི་བྱ་བཞི་སོགས་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རྣམ་པ་དང་། དོན་ནི་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་ལེ་ཤེས་ཉིད་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རྣམ་པར་ཤར་བ་དང་། རྟགས་ནི་བན་དོན་གཉིས་སྤྱར་བ་ལ་ཟེར་རོ། །ཞེས་རིག་འཛིན་འདུས་པའི་འབྲེལ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

བད་སྟོང་། བད་སྟོང་པ་ལ་གཟིགས།

བད་སྟོང་གི་གཞུང་། ལུས་ཏགས་སམ་སྤེལ་གཞུང་། རྒྱས་པ་བད་སྟོང་པ་ལ་གཟིགས།

བད་སྟོང་པ། 1 ལུས་ཏགས་སམ་སྤེལ་གཞུང་། ལུས་ཏགས་སམ་སྤེལ་གཞུང་ལ་ལེགས་སྒྲུབ་དུ་བྱ་ག་
ར་ཁ་ཞེས་བྲལ། དེ་ནི་ལུང་སྟོན་པ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལས་བད་སྟོང་པ་ཞེས་པའི་མིང་རིམ་
གྲིས་ཆགས་ཤིང་། བོད་དུ་ལུས་ཏགས་ལ་ལུང་སྟོན་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འདི་མ་འཇགས་པར་
བད་སྟོང་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་ཆགས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་དཔྱད། སྒྲ་བཤད་ནི། བཤད་
བྱའམ་བརྗོད་བྱའི་དོན་གཞན་ལ་གོ་བད་སྟོང་པས་ན་བད་སྟོང་པ་ཞེས་བྲལ་བ་ཡིན་སྟེ། དགག་
ལན་ཆངས་པའི་ཐེག་གི་སྤྱན་ལྔ་༦༡ལས། བད་སྟོང་པ་ནི། སྤེལ་མཚན་ཉིད་དམ་བརྗོད་དོན་
གི་བད་གདུལ་བྱ་ལ་ངོ་སྤྲོད་ནས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ལུང་
སྟོན་པ། གོ་བད་སྟོང་པ། ངོ་སྤྲོད་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན། 2 གོ་བད་སྟོང་པ་དང་
ལག་པ་སོགས་ཀྱིས་བད་གཏོང་བ།

བད་ཡི་འགོག་པ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་མཛོད་ལྟར་བ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ། དེ་ནི་
ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་མ་སྤངས་པར་ས་བོན་རྣམས་སྤང་བར་བྱས་པ་ཅམ་གྱི་འགོག་པ་ཡིན།
བད་གསར་རྟེང་། 1 སྤྲང་དམ་ཐ་སྟངས་གསར་རྟེང་། 2 དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྱུང་གནས་ལས་ཐུན་
མོང་ལ་མཁོ་བ་ཇམ་གསར་རྟེང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ཞེས་བྲལ་བ་དེའི་བསྟུས་མིང་།

བདེག་ཆོས། བདེག་འཆའ་བ་དང་དོན་འདྲ།

བདེག་འཆའ་བ། གོམ་འགྲོས་འཁྱོར་བའམ། གོམ་ཚུགས་འཆོར་བའི་དོན་ཡིན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་
མོའི་སྤྱིས་བྱ་ཆེན་པོའི་དབྱར་གཟིགས་ན་ཤེས་ཀྱས་ཤིང་། ཆོག་དེའི་ཐད་ཀའི་དོན་ནི། ཀྲང་
བ་ས་ལ་གཞག་པའམ་འཇུགས་པའི་དོན་ཉེ། དེ་ཡང་སྤྱིར་བདེག་པ་ནི་གཞུ་བ་དང་སྤྱན་པའི་
དོན་ཡིན་ཀྱང་། འདིར་ཀྲང་པ་ས་ལ་གཞག་པའམ་གོམ་པ་སྤྱོད་པའི་དོན་ཅམ་ཡིན་ལ། འཆའ་བ་
ནི་འདིར་དེ་ལྟ་བུའི་བྱ་བའི་མིང་རོ། །དཔེར་ན་དཀྱིལ་མོ་ཁྱུང་འཆའ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱིར་
འཆའ་བ་ནི་བཅའ་བའམ་བྱེད་པའམ་བཟོ་བའི་དོན་ནོ། །ཡང་ཀྲང་པ་འབྲིང་པ་དང་། འབྲེལ་བ།

ཁ་སྐྱབ་ལོག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད་པའང་མཐོང་། བསྟན་དར་སྤྱ་རམས་པས། བདེག་
འཆའ་བ་དང་བདེག་ཆོས་ནི་འབྲེལ་བའི་མིང་ཞེས་གསུངས། རྗེའི་ལམ་དེས་ཆེན་མོ་ལས།
རང་གི་མ། བླ་པ་རྣམས་དུ་མི་གནས་པར་སྤྱོད་ཞིང་མིག་ལོང་བ་ལོང་བྱིང་མེད་པ་ཞིག་གོས་པ་
དེ་དེ་ནས་བདེག་འཆའ་ཞིང་གཡང་ཁ་འཛིགས་སུ་རུང་བ་ལ་མངོན་པར་སྤྱོད་ནས་འཕྱོག་
ཞེས་དང་། བསྐྱབ་བཏུས་ལས། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སྤྱོད་གཏི་སྤྱག་ལྟོངས། གཡང་ས་མང་པོའི་
ལམ་དུ་ནི། བོམ་པ་དེ་དེ་བདེག་འཆའ་བ། བདག་དང་གཞན་རྟག་སྤྱ་རན་གཞི། འཕྱོ་བ་
རྣམས་ནི་སྤྱག་བསྐྱལ་མཆུངས། ཞེས་གསུངས་སོ། རྗེག་འཆའ་བ་ཞེས་བྲིས་པའང་སྤྱང་རོ། །
བདེག་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཞེ་བརྒྱད་པ། བདེག་པའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་
ཏི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤྱོད་གིས་རྩོག་པ་ཅན་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་བདེག་པར་འདོད་པས་དགེ་
སྤྱོད་གཞན་ལ་བདེགས་ཏེ་ཕོག་པ་ལས་ལྷུང་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། ལྷེང་གཞི་ནི། མཉན་
ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་དགེ་སྤྱོད་ལ་བདེགས་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། རྟག་གུ་བྱའི་རང་
རིགས་ཀྱི་ལུས་སྒོག་ལ་གཞོད་པའོ། །

བདེག་པར་གཟས་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཞེ་དགུ་པ། བདེག་པར་གཟས་
པའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤྱོད་གིས་རྩོག་པ་ཅན་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་དགེ་སྤྱོད་
གཞན་ལ་བདེག་པར་གཟས་པ་ལས་ལྷུང་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། ལྷེང་གཞི་ནི། མཉན་
ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་དགེ་སྤྱོད་ལ་བདེག་པར་གཟས་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། རྟག་གུ་
བྱའི་རང་རིགས་ཀྱི་སེམས་བདེ་བ་ལ་གཞོད་པའོ། སྤྱ་བཤད་ནི། བདེག་པའི་བྱིར་ལག་པ་
བཏེག་ནས་གཞུ་བྱའམ་བྱེད་པའམ་གཞུ་པའི་སྤྱངས་ཀ་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། གཟས་པ་ལ་གཟིགས།
བལྟ་བ་ཀྱང་མི་དགོས། བསྐྱབ་བལྟ་བ་མི་དགོས།

བསྐྱབ་པའི་དངོས་པོ་བཞི། སྤྱོད་མ་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་བཞི་སྟེ། མཁོ་བ་སྤྱིན་པ། སྤྱན་པར་སྤྱོད་པ། དོན་
སྤྱོད་པ། དོན་མཐུན་པ་དང་བཞིའོ། རྗེ་པོའི་བསྟོད་པ་ལས། མཁོ་བ་སྤྱིན་དང་སྤྱན་པར་སྤྱོད་པ་
དང་། རྗེག་རྟོན་དོན་མཐུན་གསུལ་བྱའི་དོན་ལ་སྤྱོད། བསྐྱབ་པའི་དངོས་པོ་བཞི་ཡི་དཔལ་

610

ཟུང་ལ་འདུག་ཀྱང་། དེ་ཆོགས་ལ་འདུག་པ་ནི་སྒྲོན་པོའི་ཆོགས་ལ་སྒྲ་ཡི་གྲ་ཞེས་པ་བཞིན་
 འོ། །ཕྱེ་ཆོན་ནས། ཆ་ཤས། དུམ་བུ་བཅས་ལ་འདུག་པ་ནི། ཆོས་གོས་དང་ཤས་ཐབས་ཀྱི་
 གྲ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བསྐྱུས་གྲའི་རིགས་ལས་ཀྱི་སྒྲོལ་འདི་གསང་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གྲ་
 ཆེན་པོར་སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་པ་ཆོས་སེང་གིས་སྒྲོལ་བཏོད་པར་སྒྲོང་རྩོལ་སྒྲ་མ་སོགས་མཁས་
 པ་མང་པོ་གསུང།

བསྐྱུས་རྒྱུད། ཅ་རྒྱུད་ལ་རྒྱས་བསྐྱུས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཅ་རྒྱུད་བསྐྱུས་པ་ལ་བསྐྱུས་རྒྱུད་ཟེར། དེ་ལ་
 ཅུང་ཅུང་རྒྱུད་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །སྤྱིར་ཅ་རྒྱུད་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུད་རྒྱས་པ་དང་། ཅུང་ཅུང་རྒྱུད་
 དམ་བསྐྱུས་རྒྱུད་གཉིས་ཡོད་དེ། རྗེའི་རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ལས། འདིར་ཅ་བའི་རྒྱུད་དང་རྒྱུད་
 བྱི་མ་དང་བཤད་པའི་རྒྱུད་ཅེས་གསལ་པའི་དོན་གང་ཡིན་སྟེ་མ་ན། ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་
 རྒྱུད་རྒྱས་པ་དང་། ཅུང་ཅུང་རྒྱུད་དམ་བསྐྱུས་པའི་རྒྱུད་ཅེས་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་རྒྱུད་
 འིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་བྱིས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་སྤྲ་མ་ལ་བཟློས་ན་ཆེ་དང་ཤེས་རབ་སོགས་
 དམན་པས་བདེ་ཐྱག་ཏུ་ཁོང་དུ་ཆུང་མི་བྱས་པའི་དོན་དུ་སྤྲ་མ་ལས་བསྐྱུས་ནས་བསྐྱུན་པའོ། །དེ་
 གཉིས་ནི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོག་རྒྱས་བསྐྱུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཅ་མ་མ་གཏོགས་པ་གཉིས་ཀ་ཅ་རྒྱུད་ཡིན་
 པས་སྤྲ་མ་བྱི་མའི་ཅ་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་བ་མིན་འོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྐྱུས་འཛོམས། ཆ་དཔྱལ་བརྒྱུད་ཀྱི་གསུམ་པ། བསྐྱུས་འཛོམས་ན་ནི། སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་
 འདུས་ཤིང་འཆོགས་པའི་ཆེ་དཔྱལ་སྤང་རྣམས་ཀྱིས་ལྷགས་ཀྱི་རི་རའི་གདོང་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་
 ཀྱི་བར་དུ་འཆང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རི་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཆིར་ལ། དེའི་ཆེ་སྒོ་
 ཐམས་ཅད་ནས་ཐག་གི་སྤྱང་རབ་ཏུ་འབབ་པོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་དང་རྟ་དང་སྤང་པོ་ཆེ་དང་
 སེང་གོ་དང་སྟག་གི་གདོང་པ་ལྟ་བུས་ཀྱང་འཆིར་བར་བྱེད་དོ། །ཡང་འདུས་པ་ན་ལྷགས་ཀྱི་
 འཁྲུལ་འཁོར་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་བཅུག་ནས་བྱུར་ཤིང་འཆིར་བ་བཞིན་དུ་འཆིར་རོ། །དེ་ནས་
 ཡང་འདུས་པ་ན་སྤྲང་ནས་ལྷགས་ཀྱི་པ་བོང་ཆེན་པོ་སྤྱང་ནས་ལྷགས་ཀྱི་གཞི་ལ་གཙོན་པ་
 དང་འབྱེད་པ་དང་བརྒྱུད་པ་དང་དཔྱལ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་གི་ཆེ་ཡང་ཐག་གི་སྤྱང་རབ་ཏུ་

འབབ་པོ། །ཞེས་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྐྱུས་འཛུམས་རི་པོ། ཚད་ཤུལ་གྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། རི་ར་ལུག་གི་གདོང་འབྲ་བ་དག་པན་ཚུན་བསྐྱུས་
ནས་དེའི་བར་དུ་བཅོར་ཏེ་འཛུམས་པར་བྱེད་པའི་རི་པོ། རྒྱས་པ་བསྐྱུས་འཛུམས་ལ་གཟིགས།
བསྟོ་བ། 1 བརྟེ་བའི་དོན། སྟོ་བ། བསྟོས་པ། བསྟོ། སྟོས། 2 མཉམ་ཆུ་བྱེད་པའམ། འགྲན་པ་དང་ཉེན་ཁ་
ལ་མི་འཛུམས་པའི་དོན་དུ་འང་བཤད། རྟེན་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་ཀྱང་།
གལ་ཏེ་ཆོས་སྤྱོད་བཤག་ཆོས་འདོད་པ་དག་ལ་བརྟམས་ཤིང་མི་སེམས་པ་ལྟར་ན་འང་དེ་ལ་ཁྱོད་
ཀྱིས་བྱིར་བསྟོ་བར་མི་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྟོག་གིན་བསྟོག་གིན། 1 བསྐྱུ་བ་དང་གོང་བྱར་འབྲེལ་བའི་དོན། དཔེར་ན་ཐག་པའམ་སྤྱད་པ་བསྟོག་
གིན་བསྟོག་གིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (སྟོ་སྟོང་) བྱེད་དོག་ལྟ་བུ་མཉམ་པའོས་རེ་རེ་བཞིན་འཕོ་འགྱུར་
བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། དབྱངས་ཅན་དག་འཛོམས། བྱེད་དོག་པལ་གེ་པལ་གེ་ཞེས་པའི་དོན་དང་།
ཞེས་གསུངས། སྟོ་སྟོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལྟ་བུ་ལས། བོ་དེ་ཅེའི་བྱེད་པ་བརྒྱ་ཅུ་གཅིག་ལྟ་བུ་
ན་བསྐྱུ་ཡིན་སྟངས་པ་དེ་བསྟོག་གིན་བསྟོག་གིན་མཛད་ནས་སྟོན་པ་ལས་ལ་བརྟམས་པ་བརྟམས་
ཀྱི་ཁན་མེད། ཅེས་གསུངས།

བསྟོགས་པ། 1 (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་པ) གལས་བཤམས་པ། ལྷ་གོན་བྱས་པ། གསྟོག་བྱས་
པ། དཔེར་ན་ཉེར་བསྟོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་སྟོགས་བམ་དང་པོ་
ཅ་པ་ ༡༠༠ནས་ལས། བྱ་བཅས་མེད་པར་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བར་སྟོ་བ་གང་ཡིན་པ་དེས་
ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་དང་མཐུན་པའི་ཐོང་བསྟོགས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྟོག་
པ། བསྟོགས་པ། བསྟོག་པ། སྟོགས། གོང་གི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས་བསྟོགས་ཤིག་ཅེས་སྟུལ་
ཆོག་ཏུ་གསུངས་ཀྱང་ཡི་གེ་དག་མིན་དབྱེད་པར་འོས་སོ། །2 (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་
པ) བསྐྱུས་པ། བསྐྱུ་གསོག་བརྒྱབ་པ། རུབ་རུབ་བཟོས་པ། དཔེར་ན་ཐག་པ་བསྟོགས་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བསྟོས། སྟོ་བའི་འདས་ཆོག

ན། 1 ལ་དོན་གྱི་ཕྱད་ཅིག 2 ལེགས་སྦྱར་གྱི་དགག་ཆིག་ཅིག སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་ནམ་བཤད་
ལས། ཨ་དང་། མ་དང་། བ་དང་། ལྷ་དག་གི་དགག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
ན། (ལེགས་སྦྱར) ལེགས་སྦྱར་གྱི་དགག་ཆིག་ཅིག དཔེར་ན་ལྷ་རྩེ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་ལྷ་དགག་
ཆིག་རོ་བའམ་རོ་ག་ཚོད་བའམ་རྒྱ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཚོད་མེད་དམ་རྒྱ་མེད་ཅེས་བྱ་
བའི་དོན་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །

ན་གྲ། (ལེགས་སྦྱར) ཚུ་སློན་གྱི་མིང་།

ལྷ་ག་ར། (ལེགས་སྦྱར) ཁང་བཟང་དང་ལྷན་པ་སྟེ། ཁྱོད་ཁྱེད་ཀྱི་མིང་དོ། །ལྷ་ག་ཁང་བཟང་ལ་འཇུག་
པས་དེ་ལྷན་ནོ། །ཞེས་འཕགས་པོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ན་གསལ། ལྷ་ག་རའི་ཡི་གེ་འབྱུང་
བའི་ཡུལ་དབུས་ལྷ་ག་རར་གྲགས་པ་རྒྱ་གར་རྩོམ་གས་ན་ཡོད་པར་བཤད། འདི་ལ་འགྲོ་མེད་
ཅེས་གྲང་ཟེར་ཏེ་དེ་དང་འབྲ་བར་མི་འགྲོ་བའི་དོན་ནོ། །

ལྷ་ག་རའི་ཡི་གེ་ ཁྱོད་ཁྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན། དེ་ནི་ཐོན་མི་སྤྱོད་པའི་པོད་ཡིག་གི་གཞི་བྱེད་
སའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་སྟེ། ལུ་བྱ་རྒྱ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་ནས་སྤར་ཁ་ཆེད་
ཡི་གེ་ལ་ལྷ་ག་ར་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སི་ཏུའི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་འང་ཁ་ཆེད་ཡི་གེར་གཞི་
བྱས་ཏེ་པོད་ཡིག་གི་གཟུགས་གསར་གཏོད་མཛད་གསུངས་ལ། དེར་དུས་དར་བའི་ཁ་ཆེད་
ཡི་གེ་ལྷར་དུ་བྱ་བ་ནི་རྩེ་སྤྱ་ཨ་རབ་རྩེད་ཡུལ་ནས་དར་བ་ཞིག་ཡིན། ལྷ་ག་རའི་ཡི་གེའི་
ངེས་ཆིག་ནི། ཁྱོད་ཁྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་ཞུ་སྟབས་པའི་རྒྱལ་རབས་ན་གསལ་
བ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེར་དུས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་དུ་འང་། ལྷར་Pur དང་། ལྷ་གར་ Nagar

ཞེས་པ་གྲོང་ཁྱིམ་ལ་ཟེར་རྟེ། དཔེར་ན་Kushalnagar (Khush-hal-nagar) སྤྱིད་པ་འཕམ་བའི་
བའི་གྲོང་ཁྱིམ་ཟེར། འུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་མཁས་པ་མང་སོས་ན་ག་རེའི་ཡི་གེ་ལ་གཞི་
བྱས་པར་བཞེད་ལ། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་དེབ་ཟེར་དཀར་པོར། གྲུག་འི་
ཡི་གེ་ལ་དཔེ་བྱས་ཚུལ་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་ཞིབ་པར་བཤད་འདུག་པས་དེར་གཞིགས།

ན་མཉམ། ཉེ་ལྷོ། ན་མཉམ། ཉེ་མཉམ། ཉེ་ལྷོ་ལྷངས་རྣམས་དོན་འདྲ།

ན་མཉམ་མ། ན་ཆོད་མཉམ་པའི་བྱ་མོའམ་བྱད་མེད། སྒྲགས་མོ་བཅས་ལ་གོ

རྣ་ད། (ལེགས་སྦྱར) 1 དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཤིན་ཏུ་ཤ་བའི་ནང་གི་སྒྲུལོ། །པཎ་ཆེན་སྒོ་
བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གྲུང་། རྣ་ད་ནི་སྒྲུང་དང་། ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ། སྒྲུབས་
ཟེ་ཁྱི་བྱང་དོ་ཟེ་འཆང་ཆེན་པོས། དེའི་མཐུས་སྤང་བ་སྒྲ་ཡི་འཁོར་ལོར་དེདས། །སྒྲ་གྲགས་
རྒྱང་སྒྲགས་དབྱེར་མེད་རྣ་དའི་དབྱངས། །འབྲུག་ཆོག་བདེ་ཆེན་ཡི་ཤེས་ཆེན་པོས་ཆུབ། །བྱང་
འདུག་སྒྲ་མའི་ཅེ་དགའ་འཛིན་པར་ཤོག། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནི། །འུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་
སྒྲུ་ཤིའི་འགྲེལ་པ་སྟོང་པོའི་དེ་ཁོ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་(༥)ན་ལས། སྒྲ་སྟེ་རྣ་ད་ཞེས་
པ་མི་གསལ་བའི་སྒྲ་ཅམ་ནི། རྣ་ད་སྟེ། དངོས་ནི། ཨ་ཡིག་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་གྱེན་དུ་རི་མོའི་
རྣམ་པ་གྲིས་པ་ནི། རྣ་དར་བཟོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྣ་ད་དེའོ། །ཞི་རྒྱ་ལྷ་ཉིས་ཨ་བ་རྒྱ་ཉིའི་ནང་
དུ་རང་རིག་པའི་ཡི་ཤེས་རྣ་དར་བཞེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། 2 སྟོང་ཉིད་དམ། སྤང་མཆེད་
ཐོབ་གསུམ་མཆོན་པའི་རིས་མོ་སུམ་འཁྱོག་ཅན་ཞིག (འཁྱོག་གསུམ་གྱིས་སྤང་མཆེད་ཐོབ་
གསུམ་མཆོན་པར་གསུངས) 3 བར་དོའམ་བར་སྤིང་མཆོན་པའི་ཡི་གེ་ཞིག ཟེ་འི་སྒྲགས་རིས་
ཆེན་མོ་༡༧པ་ལས། རྣ་ད་ལ་སོགས་པ་བར་སྤིང་གི་དོ་མོའི་ཡི་གེ་དགྱེལ་འཁོར་གཉིས་ཀྱི་
བར་དུ་ཞུགས་པ་ནས་མངའ་གྱི་སྒྲུབས་ཡིན་ཏེ་ས་བོན་དང་བྲུག་མཚན་དང་སྒྲོ་བསྐྱའི་བར་
དུའོ། །ཞེས་གསུངས། ཟེ་འི་སྒྲགས་རིས་ཆེན་མོ་༡༨ན་ལས། དེ་ལ་རྣ་ད་ནི། ཡི་གེ་གསུམ་
བསྐྱུས་པའི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་ལ། ཡི་གེ་གསུམ་ནི། རྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ་བར་སྤིང་མཆོན་པ་
ལ་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས།

ན་ན་ག། (ལེགས་སྦྱར) ཀླུ་པ་ཏ་དང་འབྲ།

ན་མ་བ། འོ་ན་མ་བ་སྟེ། འོ་ཚུང་ཚུང་། ན་གཞོན། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པའི་རང་ནམ་དུ་ཀྱུ་ལས་གོས་བཟང་
སྟེགས་བམ་དང་པོ་༦༩ ལས། ན་མ་བས་སྒོ་སྟེུ་ཁུང་ནས་སྟུག་སྟུག་མངས་པར་གཉེར་བ་
ནང་སོ་སྟེ་མོང་འབྲ་ཞེས་ལབས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ན་མཆ (ལེགས་སྦྱར) 1 བྲག་འཆལ་བ། 2 འབྲུག་སྦྱ་ལྗོང་ཞིང་སྟོག་འོད་འཕྲུག་བ། 3 སྦྱིན་པ་སོགས་དོན་
མང་པོ་ལ་འཕྲུག་པར་བཤད། ལྷན་ཀོར་ཉིས་བརྟེན་མཉམ་ཅན་དེ་ལ། རྣམ་བཤད་ཟེར། བསྟག་ཚུལ་
གཉིས་ཉེ། བལ་ཆེར་ས་རུ་བསྟག་སྟེ། དཔེར་ན། ན་མཆེས་པ་ལ་ན་མས་ལྟ་བུ་དང་། ས་མ་ཡིན་
པ་ལ་བྲག་པོར་ལྟམས་ལྟམས་བཅད་ནས་འདོན་དགོས་པ་དཔེར་ན། ཨ་རྒྱང་། བཅུ་ལྟ་བུ། །

ན་མཆ (ལེགས་སྦྱར) 1 མིང་། 2 ཞེས་བྲ།

ན་མོ། (ལེགས་སྦྱར) 1 འབྲུད་དོའམ་བྲག་འཆལ་ལོ། 2 བལ་ཆེར། ན་མོ་བསྟག་ཟེན་ན་ཇི་ནོངས་ཞེས་
གསོལ་བས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་བ་ཟེར་དཀར་པོར་གསལ།

ན་མོ་རྒྱ་ཏ་ལྷ་ཡ། (ལེགས་སྦྱར) དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བྲག་འཆལ་ལོ། ཞེས་པའོ། །

ན་སྦྱང། (འབྲུག་བ) ལྷང་བ་དངོས་གཞི་རྩོགས་པ་ལ་ཡན་ལག་གཅིག་ཅུ་མ་མཆང་བ་ལ། ན་སྦྱང་ཟེར།
སྦྱ་བཤད་ནི། ན་ཞེས་པ་ནི་ན་ཆོད་དང་། སྦྱང་ནི་འདིར་མ་ལོན་བའམ་མ་ཆང་བའི་དོན་ཡིན་
པས། ན་ཆོད་མ་ལོན་པ་དང་འབྲ་བར་ལྷང་བ་རྩོགས་པའི་ཆང་མ་ལོངས་པས་ན་དེ་སྦྱང་ཅེས་
བྲ་ཞེས་ཆེ་ཉན་ཞབས་བྲུང་གསུང་ལ། དག་ཡིག་འགའ་ལས། ན་སྦྱང་ནི་བྲེ་བ་དོན་ཡིན་པས།
དཔེར་ན་ཡན་ལག་མ་ཆང་བའི་ལྷང་བ་ལ་ན་སྦྱང་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། ཞེས་བཤད་དོ། །

ན་ཆོད་སྦྱིན་བ། ན་ཆོད་ཀས་བ། འོ་ཀས་བ།

ན་གཞོན། གཞོན་བྲ། ན་ཆོད་གཞོན་པོ།

ན་ཁྲ། བེུ་ཁྲ། ན་མཉམ། བེུ་མཉམ། བེུ་ལྷངས་ནམས་དོན་འབྲ།

ན་བཟའ། <ནི་བྲ་ས་ན> གོས་ཀྱི་ཞེས། ན་བཟའ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ནི་བྲ་ས་ན་ निवासन ལུར་
ཆག་པར་སྟུམ་སྟེ། འདི་ལ་བོད་སྐད་ཀྱི་རང་གི་དབང་དུ་བྲས་ན་གོ་རྒྱ་གང་ཡང་མ་མཐོང་ཞིང་།

འདོད་ཀྱལ་གྱི་བད་ཡང་ཡིན་བཟོ་མི་འདུག་གོ། བརྗོད་ཆེ་ནཔ་བཟའ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱུར་བརྗོད།
ན་རུ (ལེགས་སྦྱར) མི།

ན་ར་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) དཔྱལ་བའི་མིང་། ན་ར་ཀ། ན་རག་ཅེས་གྲང་འབྱུང་། དེས་ཆོག་ནི། ན་དགག་
ཆོག་དང་ར་ཀ་དགའ་བའི་དོན་ཡིན་པས་དགའ་མེད་ཅེས་བྲལོ། །

ན་རྩེ། (ལེགས་སྦྱར) མི་མོ་འཕ་བྱང་མེད་གྱི་མིང་། ལེགས་སྦྱར་དུ་ན་རྩེ་ ལམ་ཟེར།

ན་རྩེ་གེ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) བེ་ཏའི་འབྲས་བྱ་སྟེ་གོ་གོ་ན་ཏའི་མིང་། བསྐྱར་ན་བྱང་མེད་ཅེན་ཞེས་པའོ། །ཞིབ་
པར་བེ་ཏ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། མཛོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་གྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོ་
བཟོ་། མཛོད་ཕྱེ་མེ་པ་ ༡༣༠༩བཟའ་ས། ན་རྩེ་གེ་ལ། མི་མོ་ཅེ་བ་ཞེས་བྲལ། བེ་ཏའི་ཤིང་གི་
མིང་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ན་རེ་བ། རྒྱན་ཆགས་པའམ་རྒྱན་ཆད་པ་མེད་བ།

ན་རྩེ་ཆོས་དུག་དོ་རྩེའི་ཆོག་ཀླང་ལས། གཏུམ་མོ་བདེ་བོད་རང་འབར། སྦྱ་ལུས་ཆགས་སྤང་རང་གྲོལ།
མི་ལམ་གཉིད་འཁྱལ་རང་དག་འོད་གསལ་གཉི་སྤྱག་རང་སངས། འཕོ་བ་མ་བསྐྱོམས་སངས་
རྒྱས། བར་དོ་ལོངས་སྤོད་རྩོགས་སྦྱུད་དང་དུག་གོ།

ན་རྩེ། (་) བོད་ཡིག་གི་དབྱངས་བཞི་པ་ཨོ་ཡིག་མཆོན་ཟེད། འདི་ལ་ན་རུད་གནའ་རུ་ཞེས་གྲེས་
ན་བཟང་རོ། །ན་རུའམ་གནའ་རུ་ཞེས་པ་ནི། རི་དྲགས་གནའ་བའི་རུ་ཙོ་དང་དབྱིབས་འབྲ་
བས་ན་དེ་རྒྱད་ཅེས་བྲལོ། །ཞིབ་པར་ན་རུ་ལ་གཟིགས།

ན་རྩེ་དུག་སྒོར། འབྲལ་འཁོར་དུག་ཡང་ཟེར། དུག་ནི། དུམ་པ་ལྷར་བཀའ་བ། འཁོར་ལོ་ལྷར་བསྐྱོར་
བ། ལྷགས་ཀྱི་ལྷར་དགྲག་བ། དོ་རྩེ་བསྐྱམ་པའི་བྲག་རྒྱ་གནམ་དུ་འཕང་ཞིང་འོག་ཏུ་བསྐྱར་བ།
ཁྱི་མོ་ལྷར་སྦྱག་སྤངས་ཀྱིས་མདའ་ལྷར་བསྤང་བ། མགོ་ལུས་ཆགས་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ཤུར་
ཞིང་གཡང་མོ་ལྷར་སྦྱག་པ་དང་དུག་གོ། དང་པོ་དུམ་པ་ལྷར་བཀའ་བ་ནི་ལྷེ་པའི་དུམ་པ་ཅན་
ཡིན་པས། རུབ་དང་བཀའ་དང་གཞིལ་བ་དང་། །མདའ་ལྷར་འཕང་དང་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྷར་མཆོན་ཉིད་བཞི་ལྷན་དུ་བསྐྱུང་དགོས་གསུངས་སོ། །དམིགས་པ་དངོས་ནི།

ལག་པ་གཉིས་ཀྱི་མཐེབ་ཆེན་ནང་དུ་བཀུག་ནས་སྤོང་ལག་གི་ཙུང་བར་བཞག་སྟེ་བྱས་མོ་གཉིས་
 ལ་བག་ལ། ཐང་ཀ་ནས་རྒྱང་དལ་ཞིང་རིང་བ་སྣ་སྒྲོ་གཉིས་ནས་ནང་དུ་རྩལ་སྟེ་དབུ་མ་ནང་
 ནས་མར་སོང་བ། མཆིལ་མ་སྤྱོད་ཅིག་མིད་པ་དང་མཉམ་དུ་སྟེ་འོག་ཏུ་ཆེར་གྱིས་མཉན།
 འོག་སྒྲོ་གཉིས་ནས་རྒྱང་སྟེ་འོག་ཏུ་ཡར་བྲངས་ཏེ། དེ་ཁ་སྤྱོད་དུ་རྒྱང་བྱལ་ཆད་བཟུང་ཞིང་།
 མི་བྱལ་ན་དབུ་མ་འདི་ནང་ནས་ཡར་སོང་བའི་མོས་པ་བྱས་ཏེ་ཁ་ནས་མ་ལོར་བར་སྣ་བྱག་ནས་
 དལ་བྱས་བཏང་བ་ནི་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲ། འབྲལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་མ་འདི་
 ཡི་སྟེང་ནས་བྱ་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡུན་རིང་དུ་བསྒྲོམས་པས་བྱམ་པ་ཅན་གྱི་རྒྱང་འབྱོར་
 བའི་ཆད་རབ་འབྱིང་ཐ་གསུམ་གང་རྒྱང་འདུག་པ་སྐབས་སྐབས་སུ་ལྟ་འདོད་ན། གོང་ལྟར་
 རྒྱང་བཟུང་སྟེ། ལག་པ་གཉིས་གསུམ་ལ་རེག་པ་དང་ལན་གསུམ་མཉེ་བ་དང་། སེ་གོལ་ལན་
 གསུམ་གཏོག་པ་རབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད། འབྱིང་དོན་གཉིས། ཐ་མ་སོ་བྱུག་གོ། དེ་གསུམ་གང་
 རྒྱང་རྒྱང་མཆམས་ནས་འབྱོར་རྒྱུན་པའི་བྱིར། ཤར་ཏེ་ལངས་ནས་འབེབས་ཆེན་དང་། ཀྱང་
 བརྟེན་འདི་སྤྱིལ་གྱང་བྱ་སྟེ་དཔལ་འབེབས་སམ་བར་འབེབས། ཨི་ཏ་ཏོ་སྤྱིལ་སྤྱོད་བཅས་ཏེ་
 འབེབས་རྒྱུ་རྣམས་རིམ་བཞིན་བྱའོ། །གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་ལྟར་བསྒྲོར་བ་ནི། ཀྱང་བ་སྤྱིལ་
 གྱང་བྱས་པའི་ཀྱང་བ་གཡས་པའི་མཐེབ་ཆེན་ལག་པ་གཡས་པས་བཟུང་། ཀྱང་བ་གཡོན་
 པའི་མཐེབ་ཆེན་ལག་པ་གཡོན་པས་བཟུང་། ཀྱེད་པ་བྲང་པོར་བསྐང་ལ། ཐོ་བ་དང་ཀྱེད་པ་
 གཡས་སུ་ལན་གསུམ་བསྒྲོར། དེ་བཞིན་དུ་གཡོན་དུ་ཡང་བསྒྲོར། དེ་ནས་གཡོན་ནས་གཡས་
 སུ་ཀྱོག་པ་དང་། གཡས་ནས་གཡོན་དུ་ཀྱོག་པ་དང་། མདུན་ནས་རྒྱ་ཏུ་འབྲལ་བ་རེ་དང་།
 རྒྱ་བ་ནས་མདུན་དུ་འབྲལ་བ་རེ་བྱའོ། །དེ་ནས་འབེབས་ཆེན། བར་འབེབས། འབེབས་རྒྱུང་
 རྣམས་རིམ་བཞིན་བྱ་བའམ་དེ་གང་རྒྱང་བྱ་དགོས་སོ། །གསུམ་པ་ལྷགས་ཀྱི་ལྟར་དབུག་པ་
 བློ། ལག་པ་གཉིས་ཁྱ་རྒྱུར་བཅིངས་ཏེ་སྤྱིང་ཁ་ནས་ཐང་ཀ་ཀ་ལེབ་ལ་བྲགས་ཆེ་བར་བརྒྱང་
 ལ་དལ་བྱས་ལག་གཉིས་འདོར་ལེན་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དབུང་མགོ་བར་དུ་བཀུག་སྟེ་བྱ་མོ་
 གཡས་པ་མཆན་ཁུངས་གཡས་ལ་བརྟུག། གཡོན་པ་གཡོན་ལ་བརྟུག་སོ། །བཞི་བརྟེན་བསྐྱམ་

པའི་བྱག་རྒྱ་གནས་ཏུ་འཕང་ཞིང་འོག་ཏུ་བསྐྱར་བ་ནི། ལུས་མོ་གཉིས་ས་ལ་བརྩམས་ཏེ་མདའ་
ལྷར་བསྐང་། ལག་པ་གཉིས་ཀྱི་སོར་མོ་རྣམས་པན་ཚུན་བསྐོལ་ནས་རིམ་གྱིས་སྤེང་དུ་བྱང་
ཞིང་འོག་ཏུ་བསྐྱར་བའོ། །ཡང་འབེབས་གསུམ་གང་རུང་བྱའོ། །ལྷ་པ་ཁྱི་མོ་ལྷར་སྐྱུག་པ་ནི།
ལུས་ཁ་སྐྱབ་ཏུ་ས་ལ་ཉལ་ཐབས་སུ་བྱས། ལག་པ་གཉིས་མགོ་བོའི་ཐང་ཀ་ནས་རིང་དུ་བརྒྱང་
པའི་བར་དུ་མགོ་མོ་བརྩམ་ནས་ཁ་གནས་ལ་ཕྱོགས་ཤིང་འོག་ཏུ་ཁྱི་མོ་ལྷར་ལན་གསུམ་སྐྱུག་
སྤངས་བྱའོ། །ཡང་ཤར་ཏེ་ལངས་ནས་རྒྱང་པ་གཡས་པ་གཡས་དང་། གཡོན་པ་གཡོན་ལ་
འུགས་ཆེ་བར་སྐྱུག་པའོ། །ཡང་འབེབས་གསུམ་གང་རུང་བྱ། རྒྱག་པ་གཡང་མོ་ལྷར་མགོ་
ལུས་མེད་པར་སྐྱུག་པ་ནི། དབྱང་པ་གཡས་གཡོན་རེས་ཀྱི་ཤང་པར་བྱེད། ལག་པའི་སོར་
མོ་པན་ཚུན་འཐེན་རེས་བྱེད། མགོ་དང་ལག་པ་རྣམས་འབྲུ་བ་ལྷར་ལན་གསུམ་གསུམ་བྱེད།
རྒྱབ་མདུན་རྣམས་ཤང་པར་བྱས་ནས་དངོས་གཞི་ལུག་རྒྱ་ལ་བརྒྱལ་ནས་ངོས་སུ་ཕྱིན་པ་ན་
མགོ་ལུས་མེད་པ་སྐྱུག་པ་ལྷར་འུགས་ཆེ་བར་ལུས་ཡོངས་རྫོགས་སྐྱུག་རྒྱང་པ་ཡོངས་ལ་
བརྟེན་དེ་རྗེས་འབེབས་ཆེན། འབེབས་རྒྱུང་། བར་འབེབས་རྣམས་རིམ་བཞིན་བྱེད་པ། ལྷ་
རོ་རྒྱག་སྐྱོར་གྱི་འབྲུལ་འཁོར་གྱི་རིམ་པའོ། །

ལྷ་རོ་པ། (ལེགས་སྐྱར) དུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ནང་བྱང་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་བྱུང་ཆེན་རྟེ་ལོ་
པའི་དངོས་སྟོན། བོད་ཀྱི་མར་པ་ལོ་རྒྱ་པའི་སྤྲུལ་ཡིན་ཞིང་། མར་པ་ལོ་རྒྱ་ལ་བདེ་མཆོག་དང་
ལྷ་རོ་ཆོས་རྒྱག་སོགས་ཀྱི་གདམས་པ་གནང་། ཀམྱེར་རམ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་འབྱུངས། རྫོ་བོ་རྗེ་
དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་སྤྲུལ་ཡང་ཡིན། དེས་ཆོག་ནི། རོ་ག་ཚོད་པའམ་སྤྲུལ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་
ལ། དེ་ལ་རྒྱའི་དགག་ཆོག་སྐྱར་བས། ལྷ་རོ་པ་སྟེ་ཚོད་མེད་དམ་སྤྲུལ་མེད་ཅེས་བྱའོ། །ཆོག་རྒྱར་
གྱི་པ་ནི་བོད་སྐད་ཀྱི་བདག་སྟོན། །དཔེར་ན་ཀམ་པ། རྟེ་ལོ་པ། མི་ཏི་བ་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱིས་
མཆོན་ནོ། །ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། ལྷ་རོ་པ་རྩ་ཤང་པ་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ཏེ།
འདི་ལྷར། རྟེ་ལོ་པས་ན་རོ་པ་ལ་རིག་མ་འཆོལ་ལ་སྟེན་ཅིག་གསུངས། རིག་མ་དེ་སྤྲུལ་ལ་ཕུལ་
བས་འདིས་འདིའི་ཡིད་བརྒྱང་རོ་གསུངས་ནས་ན་རོ་པའི་གསང་རྫོང་རྫོའི་བར་དུ་བརྒྱངས་

ཏེ་ཅའི་རྣམས་མ་རྒྱུ་འདོར་ཤེས་པ་ཅམ་ལས་མ་ལུས་པས་རྒྱ་རོ་བ་སྟེ་ཅ་ཤད་པ་ཟེར་རྟེ། སྒྲིམ་
 པ་རྒྱ་མཛོད་རྒྱུད་ལས། བཅོམ་ལྷན་ཅ་ཤད་ཤིར་མི་ལྟོག། ཅེས་ལུང་བསྟན་ཏེ་ཞེས་རྒྱུད་པ་
 འདི་བཞེད་ལ། རོག་ཅོད་པ་ལ་དགག་པའི་རྒྱ་སྟོན་དུ་བྱེན་ནས་ག་བྱིས་པས་རྒྱ་རོ་སྟེ་ཅོད་
 མེད་ཡིན་ཞེས་ལོ་རྒྱ་བ་དུ་མས་བཞེད་དོ། །ཞེས་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོན་ཆ་
 ༥༦ རྣམས་ལ་བ་ལྟར་རོ། །སྟོགས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་མི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་འདི་ཅ་ཤད་
 གྱི་སྐད་དོད་ཡིན་པར་གསུངས། མི་ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱ་རོ་པའི་ངེས་ཆོག་ལ། ཨ་ན་
 བ་བས་ན། རྒྱ་དང་། བརྒྱུད་མ་ནས་རོ་ལྟར་སོང་བས་ན། རོ་ཟེར་བ་ཡིན་སོགས་ནི་སྟུན་པོ་
 མཚར་སྟེ་བའི་གཏམ་ཅམ་མོ། །མི་ཤིའི་གྲར་ཁང་ལས་ཀྱང་། རྒྱ་རོ་བ་ཅ་ཤད་པའི་སྐད་དོད་
 ལ། ཨ་ན་བ་དང་རོ་རྒྱ་སོང་ཞེས་བ་དང་། ཏི་ལོ་བ་ཏི་ལ་བརྒྱུད་ལ། ཏི་ན་ཏི་ཟེར་ལོ་ཞེས་མང་དུ་
 འཆད་སྤང་བ་ནི་བརྗོད་པའི་ལམ་ལས་འདས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་མོད། ཤིན་རྒྱ་མི་མཁས་པས་སྤྲས་
 པ་ནི་དགག་པར་ཡང་མི་ལྟར་རོ། །ཞེས་མཁས་པ་དག་གསུང་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཅ་
 ཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་ཅའི་ཉག་མ་རིང་པོ་ལ་ཟེར་རོ། །མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ནི། རྒྱ་རོ་ཏ་པ། སྟུན་
 གྲགས་བཟང་པོ། ཡེ་ཤེས་དངོས་བྱུག་ འདིགས་མེད་གྲགས་པ། དུས་འཁོར་ཞབས། རྒྱ་རོ་
 པ། ཀུན་རྒྱ་བཟང་པོ། རམ་མཁའི་སྟོང་པོ། ཅ་ཤད་པ་རྣམས་སོ། །རྒྱ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་དགག་
 ཆོག་ཡིན་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། ཨ་དང་། མ་དང་། བ་དང་། རྒྱ་རྣམས་ནི་དགག་
 པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ན་ལེ་ཤམ། <མ་རི་ཅི> ༡ པོ་བ་རི་ལུའི་མིང་གཞན་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལ་དཀར་ནག་གཉིས་ཡོད།
 རྣག་པོ་དེ་ལ་བྱི་རྒྱལ་བས་མེལྲར་ black pepper ཟེར་བར་བཤད། ཡང་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་
 པའི་བད་གསར་སྟིང་གི་སྒོར་ལས། ན་ལེ་ཤམ་ནི་པོ་བ་རི་ཟེར་ཡང་བརྟག་ཅེས་ཀྱང་གསུངས་
 སོ། །ན་ལེ་ཤམ་གྱི་སྐད་དོད་མ་རི་ཅི་ཞེས་པ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༥༧བཤན་གསལ།
 ན་ལེ་ཤམ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་འབྲ་བ་ཞིག་སྤང་ཡང་མིན་ཏེ། དེ་ནི་ཁང་ཁྱུང་ཡིན་སྐད་
 ཡིན་པར། པཎ་ཆེན་ཤུག་མཆོག་ལྟན་གསུང་། ༢ འབྲས་བུའི་སྟུན་ཞིག་ ཁྱུང་པར་བཤེས་

གཉེན་གྱི་འདུལ་བ་བསྐྱས་པ་ལས། འབྲས་བུའི་སྟོན་ནི། སྐྱ་རུ་ར་དང་། ཨ་རུ་ར་དང་། ཉ་
ལེ་ཤས་དང་། བི་མི་ཡིང་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ནྱ་ལེ་བྱ། (ལེགས་སྤྱར) ། སྤྱིར་བཏང་ནྱ་ལེ་རྒྱ་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་མོའི་ནང་པའི་གཙུག་ལག་སློབ་
གཉེར་ཁང་ཆེན་པོ་དཔལ་ནྱ་ལེ་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་གང་དུ་ཆགས་པའི་ས་གནས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ལ།
ཕྱིས་ཡུལ་གྱི་མིང་དགོན་པར་སོགས་སོ། །འདི་སྟོན་འཕགས་པ་ཤུ་རིའི་བུ་འབྱུངས་པའི་ཡུལ་
དང་། མཐར་ཤུ་རིའི་བུ་འཕོར་དག་བཅོམ་པ་ཁྲི་ཕྱག་བརྒྱད་དང་བཅས་ཉེ་སྤྱ་རན་ལས་འདས་
པའི་ས་ཡང་ཡིན་ནོ། །བར་སྐྱབས་སུ་བྱམ་ཟེའི་གྲོང་ནི་སྟོངས་ཤིང་། ཤུ་རིའི་བུ་མཆོད་རྟེན་
ཞེག་ཡོད་པ་ལ་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱ་རན་མེད་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེར་མཆོད་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་
ཞེག་བཞེངས་སོ། །དཔལ་ནྱ་ལེ་རྒྱ་འདི་ནི་སྟོན་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ནང་པའི་གཙུག་
ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་མང་པོ་ཡོད་པ་ལས་སྟོན་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཡིན་ཞིང་། འདིར་ཐེག་པ་ཆེ་
ཅུང་གི་ཆོས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི། སྤྱ་དང་སྟོན་དག་སྟོན་ཅིས་བཅོ་རིག་པ་སོགས་གཞུང་རབ་
འབྲམས་ཐམས་ཅད་སློབ་པར་བྱེད་དོ། །ནྱ་ལེ་རྒྱའི་གཙུག་ལག་ཁང་སོག་མར་འདེབས་པ་ལྟ་
རན་མེད། ཆོས་གཞི་དར་བར་མཛད་པ་སློབ་དཔོན་ལྟ་བུ་དང་། མཐོ་བཙུན་སྐྱ་མཆོད། རྒྱས་
པར་མཛད་པ་སྤྱ་གཅན་འཛིན་བཟང་པོ། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་འཕགས་པ་ལྟ་སྐྱབ་ཡིན་
པར་བཤད་དོ། །ནྱ་ལེ་རྒྱའི་གྱི་མིང་ལ་སྤེལས་རྗེས་རྒྱ་ཅང་ཐང་ལ་ཅུང་ཟད་སོང་ན་སྟོན་གྱི་དགོན་
ཤུལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་ནི་སྟོན་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་སྤེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་རྒྱ་ནག་
གི་བཙུན་པ་ཐང་ཟན་ཅང་རྒྱ་གར་ལ་ལེབས་དུས་ (དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང) དགོ་སྟོང་ཁྲི་
ཕྱག་ཅམ་བཞུགས་ཞེས་ཟེད། ཨུ་དེ་ལྷ། ཞི་བ་འཛོ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྒྱ་བཟགས་པ་ལ་
སོགས་པའི་སྟོན་གྱི་སྤྲི་ཏ་ཆེན་པོ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དགོན་པ་འདི་ནས་ལེབས་པ་ཤུ་སྟག་
ཡིན། བོད་དང་རྒྱ་ནག་ཏུ་དམ་པའི་ཆོས་དར་བ་ཡང་དང་པོ་དགོན་པ་འདི་ནས་བྱུང་བ་ཡིན།
ནྱ་ལེ་རྒྱའི་དགོན་ཤུ་ནས་རྟེན་པའི་རྟོ་སྐྱའི་སྤང་བརྟན་དང་། ཡིག་རིགས་སོགས་གནའ་དངོས་
ཁག་གི་འབྲམས་སྟོན་ཁང་ཞེག་ཀྱང་དེ་ན་ཡོད། ཡང་ཆག་ལོའི་ནམ་ཐར་དུ། ནྱ་ལེ་རྒྱ་ཞེས་

བ་མིའི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོས་བཞེངས་པས། དེ་སྐད་ཐགས། དེ་ནི་ཆུ་པོ་གཞུང་པར་འབྲམ་ན་
 ཉིན་གཉིས་སྤྲོ་སྤྲོ་བས་གྱི་ས་ན། རྡོ་རྗེ་གདན་ནས་ལྟོ་བྱ་བ་ཏུ་སྤྱིན་པས་ཐོ་སྤྲོ་སྤྲོ་བས་གྱི་ས་ན་
 ཡོད། རིན་ཆེན་ཐོང་བར། སྤྱོན་གྱི་རྒྱལ་པོས་ཆོས་གྱི་གཞི། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་
 བ་ལ། དེ་ན་དབུ་ཅེ་ཆེན་པོ་བདུན་དབུ་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་ཡོད། གཉིས་མ་གཏོགས་པ་རྒྱལ་
 པོས་བཞེངས། གཉིས་སྤྱོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་གཉིས་གྱིས་རེ་རེ་བཞེངས་པ། དེའི་བྱེ་རྩེ་བ་བྱང་
 རྩོགས་ན་མར་བསྐྱེད་པའི་དབུ་ཅེ་ཆེན་པོ་བདུ་བཞི་དེའི་བྱེ་རེ་མི་ཀ་ཞེས་པའི་གཞུག་ལག་
 ཁང་རྩུང་བ་བརྒྱད་བརྒྱ་ཅམ་ཡོད། ཅས་དག་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་གནས་ཡིག་ཏུ་འབྱུང་བ་
 ལྟར་དོ། །དེས་ཆོག་ནི། ན་ཨ་ལམ་ད་ Na-alam-da ཞེས་པ་དོམ་མེད་ཏུ་སྤྱིན་པ་ཞེས་པའི་
 དོན་དང་། ཡང་ན་ལེ་ཆུ་ཞེས་པ་རྒྱན་གྱི་དབང་པོ། ཞེས་འཕགས་བོད་འག་སྤྱར་ན་གསལ།
 ཡང་ཆག་ལོའི་རྣམ་ཐར་དུ། ལེ་ཆུ་ཞེས་པ་མིའི་དབང་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད།
 ཡང་འགའ་རེས། ལེ་ལ་འདས་བྱ་དང་། དན་སྤྱིན་པ་སྤྲེ་འདས་བྱ་སྤྱིན་ཞེས་བྱ་སྤྲེ། ལས་བརྒྱ་
 བ་ལས། འདས་བྱ་སྤྱིན་ཞེས་བྱ་བའི་གོང་ན་ལེ་ལེ་འདི་བྱའི་འཁྲུངས་ཡུལ་ལ་འདས་བྱ་སྤྱིན་དུ་
 བསྐྱར་ཏོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཡང་པཎ་ཆེ་སྤྱོ་བྱེད་གསུམ་པ་དབལ་ལྟར་ཡེ་ཤེས་གྱི་གསུང་།
 ལམ་རིམ་ཐེན་བྱིས་ །ཤོག་གངས་མཛེས་ལས། ལེ་ཆུ་ནི་འདས་བྱའི་ཆལ་ཐེར་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་
 གྲང་གསུངས་སོ། །གཞུང་མང་པོར་ན་ལེ་ཆུ་ཞེས་བྱིས་སྤྱང་དོ། །དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཐོང་བ་དང་
 རྒྱལ་ཆ་བཙུགས་རྗེའི་དར་ལྗོན་སོགས་སུ་འདི་སྤྱོན་གྱི་རྒྱལ་པོས་བཞེངས་ཞེས་པ་ཅམ་ལས་
 རྒྱལ་པོ་སྤྱིས་བཞེངས་གྱིས་གསལ་ཁ་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་རྒྱ་ཐའི་ཆོས་འབྱུང་ལྟར་དུ། ན་
 ལེ་ཆུ་འཁྲུག་ལག་ཁང་ཐོག་མར་འདེབས་པ་སྤྱང་ན་མེད། ཅས་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱང་ན་མེད་གྱིས་
 བཞེངས་པར་གསུངས་ཡོད། ཡང་དེའི་ཤོག་གངས་མཛེས་ལས། ཨོ་ཏཱ་ལྷ་འི་དང་ཉེ་བ་ན་རྒྱལ་
 པོ་གོ་སྤྱོ་ལས་ན་ལེ་ཆུ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞུག་ལག་ཁང་ཞེས་བཞེངས། ཞེས་ཆོག་སྤྱོ་བྱེ་འགའ་
 བ་ལྟ་བུར་གསུངས་འདུག་ཀྱང་དབུ་དང་པར་འཆལ་ལོ། 12 དཔལ་རྒྱ་ལེ་ཆུ་ཞེས་བྱ་བ་གང་དུ་
 ཆགས་པའི་ས་གནས་གྱི་མིང། 3 འཕན་ཡུལ་གྱི་དགོན་པ་ཞེས་གི་མིང་ཡིན་པར་ཡང་བཤད།

ནག་འགྲོས། ལྷག་ལོག་དགྲགས་མི་དགོས་པར་ཡིག་འབྲུ་འདེད་ནས་ཤར་བསྐྱོད་འདོན་ཆོག་པ་ལ་
ཟེལ། དཔེར་ན་ཆོག་ནག་འགྲོས་སུ་འགོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱ་པོ་འགྲོ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག་
ནག་པོ་ནི་འདིར་ཡིག་འབྲུའི་མིང་སྟེ་ཁ་དོག་གི་ཆ་ནས་བཏགས་ལ། འགྲོས་ནི་འགྲོ་བའི་དོན་
ཏེ་ཤར་བསྐྱོད་འགྲོ་ཆོག་པའམ་འདོན་ཆོག་པའི་དོན་ནོ། །

ནག་ཆགས། རྒྱ་མོའམ་བྱུད་མེད་དམ་སྦྱེས་མའི་དོན་ལ་བཤད། བེའུ་འབྲེལ་ལས། འདི་ན་ནག་ཆགས་
བྱུད་མེད་སྦྱིན་པར་བཏང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱ་མོ་ཆགས་ཞེས་བྲིས་པའང་སྤང་།
ནག་མཆན། འཇམ་དབྱེད་སྟག་ལུང་བྲག་པའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་མཆན་ལ་ནག་མཆན་ཟེར། རྗེའི་
ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་མཆན་གྲགས་ཅན་བཞི་ཡོད་པའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

ནག་པ། <གྲིཛ> 1 ཁ་དོག་ནག་པོའི་མིང་། 2 རྒྱ་སྐར་ཞིག་གི་མིང་།

ནག་པ་དང་གནག་པའི་བྱུད་པར། རྒྱ་པོ་ནི་ནག་པོ་དང་། གནག་པ་ནི་ནག་པོར་བྱེད་པའམ་བཟོ་བའི་
དོན་ནོ། །གནག་པ་ནི་ནག་པོ་ལའང་འབྲུག་གོ།

ནག་པོ། 1 དམར་སྟོན་འདྲེས་པའི་ཁ་དོག་ 2 <གྲིཛ> (འབྲུལ་བ) སྟོན་པའི་གཏད་རབས་བདུན་གྱི་བྲག་
པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་པ་ཞིག་ Krishna

ནག་པོ་འགྲོ་ཤེས། རྒྱ་འགྲོས་ལ་གཟིགས། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱེད་སྟག་པའི་མཆན་ལས་མཛད་པའི་ཀ་
ལྷ་པའི་རྒྱུ་ཆེན་ནག་པོ་འགྲོ་ཤེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནག་པོ་པ། སློབ་དཔོན་ནག་པོ་སྦྱོད་པའམ་ནག་པོ་པ་ནི། དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང་། རྒྱ་པོ་
ཆེན་པོ་མགོན་པོ་མངོན་འབྱུང་གི་རྒྱུད་རྣམས་ལས་ལུང་བསྟན་ཅིང་། ལུང་ཐོབ་སྟོང་དང་བཞི་
བརྒྱའི་འཁོར་གྱིས་བསྐྱོར་བ། ལུང་གྲུ་ཆེན་པོ་བཅུ་གསུམ་གྱི་སྟེ་པོ་ཐམས་ཅད་དོན་རྒྱུ་འདྲི་
པའི་ས་ལ་བཀོད་ཅིང་མཁའ་འགྲོ་མ་སྐལ་པ་བཟང་མོའི་ཕྱག་ནས་སྦྱར་ཏའི་རྒྱུད་སྦྱར་བྱེད་པས་
པ་སོགས་གྲུབ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེས་ཆེ་བ་དེ་ལ། དཔལ་ཏེ་བྱ་ཀའི་བཀའ་བསྐུལ་བ་བཞིན་
དུ་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་སྦྱབ་ཐབས། དབང་ཆོག་སྦྱིན་སྟེ་སྟེ་བསྦྱེད་རིམ་གཞུང་གསུམ་དང་།
དབྱིད་གྱི་ཐིག་ལེ། རིམ་པ་བཞི་པ། གསང་བའི་དེ་ཁོན་ཉིད་དེ་རྫོགས་རིམ་གཞུང་གསུམ་

སམ་ནག་མེད་ཁོལ་པོའམ་གཡོག་པོར་གྲགས་སོ། །ཀླ་ཡི་ད་ས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

2 རྒྱ་མེད་འབངས་སམ། རྒྱ་མེད་ཁོལ་པོའམ་གཡོག་པོ།

ནག་འཛོའི་འགྲུར། རྒྱ་འཛོ་ལོ་རྩ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བའི་འགྲུར། འུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ།
ནག་སེ་བ། རྒྱ་ཅམ་དང་དོན་གཅིག་གང་འཆམས་ཀྱི་ནག་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ཏ་ཅང་ནག་པོ་མིན་
པར་གོ།

ནགས། ལྟོན་ཤིང་མང་པོ་ཡོད་པའི་ས། སྐྱ་བཤད་ནི། སྐྱེས་ཤིང་སོགས་མང་པོ་འབྲིགས་ནས་ཐུན་
ནག་ལྟར་གྱུར་ནས་ཡོད་པས། རྒྱ་ཅེས་ཟེར་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ། ཁ་དོག་ནག་པོ་ཅམ་དང་ནོར་
ཀྱིས་དོགས་ནས་ས་མཐའི་ཡང་འབྲུག་བསྟན་ནས་ནགས་ཞེས་མིང་ཆོག་ཏུ་གྲུབ་པར་བྱས་
སོ། །ཡུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས། རྒྱ་ས་ནི་ཐེབས་པོའི་ཕྱོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
ནགས་ལྟར། ཤིང་ནགས་མ་ཐུག་པོ།

ནགས་མ་བརྟགས་པ་ལས་གྱུར་པའི་སོར་བཤགས། (འདུལ་བ) སོར་བཤགས་བཞིའི་ཐ་མ། རྒྱ་ས་མ་
བརྟགས་པ་ལས་གྱུར་པའི་སོར་བཤགས་ཀྱི་དོན་ནི། བཅས་ལྟན་དགེ་སྟོང་གིས་འཛིགས་པ་
དང་བཅས་པའི་ནགས་མ་སྤུལ་བར་འཛིགས་པ་དང་བཅས་པ་དེར་སྦྱིན་བདག་ཁྲིམ་པ་ལ་
ཟས་སྒྲངས་ཏེ་ཟོས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྒྲིང་གཞི་ནི། སྟོང་ཁྲིང་སེར་
སྦྱའི་གནས་ཀྱི་ནགས་སུ་ནགས་མ་སྤུལ་བར་ཆོས་རྒྱན་གྱི་འཛིགས་པ་དང་བཅས་པ་དེར་
དུག་སྒྲིས་ཟས་སྒྲངས་ཏེ་ཟོས་པ་ལས་སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བར་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་
ནི་ཡིད་བརྟན་པ་ལ་བསྟུ་བའི་སྟོན་པོངས་སྟོད་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཟས་ལ་ཏ་
ཅང་གཏུང་བ་ཆེས་པས་གཞན་དག་མ་དད་པར་འགྱུར་བའོ། །

ནང་གི་མཁའ་སྟོན། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། སྐྱ་བཤད་ནི། ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟུས་པས་ན་
ནང་། སྟོང་ཉིད་ལ་མཁའ་དང་། དེ་ལ་སྟོད་པ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་
མེད་བྱུང་དུ་འབྲུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ནང་གི་མཁའ་སྟོན་དམ་དོན་དམ་པའི་མཁའ་སྟོན་དུ་གསུང་།
ནང་གི་རྒྱ་མཆོ། ནང་གི་རྒྱ་མཆོ་ལ་གཟིགས།

ནང་གི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་མོ། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ནས་གསེར་གྱི་རི་བདུན་པོ་དེ་དག་གི་བར་གྱི་མཚོ་བདུན་
ལ་རོལ་པའི་མཚོ་བདུན་དང་ནང་གི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་མོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ།

ནང་གི་མངོན་བྱང་། རིམ་བ་བཞི་བ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་མིང་། རིམ་བ་བཞི་བའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
དེ་ཉིད་ཕྱིའི་རྒྱ་ཉི་མོད་ཀྱི་སྒྲིག་གསུམ་འདས་པའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་སུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ལྗོགས་
ཆ་ནས་ཕྱིའི་མངོན་བྱང་ཞེས་མིང་བཏགས་ཤིང་། ནང་གི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ཐེམ་པའི་
འོད་གསལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཡིན་པའི་ལྗོགས་ཆ་ནས་ནང་གི་མངོན་བྱང་དུ་བཤད་དོ།

ནང་གི་མཐུལ། རང་གི་སྒྲོག་གསུམ་རི་རབ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྐྱར་བ་ལ་ནང་གི་མཐུལ་ཟེར། དེ་འབྲུལ་
བ་ལ་ནང་གི་མཐུལ་འབྲུལ་ཟེར་ཏེ། རྒྱལ་མཚོག་བདུན་པའི་འཛིག་བྱེད་སྐྱེ་ལའི་རྣལ་འབྱོར་
ལས། བདག་ལུས་རག་ཡིད་ལུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས། །ཡོངས་སུ་གྱུར་ལས་གྱངས་མེད་
འཛིག་རྟེན་སྟོང་། །འདོད་དགུའི་ཕུན་ཚོགས་གཏེར་གྱིས་གང་བ་འདི། །སྐྱེ་མ་ལྟ་ཡི་ཆོགས་ལ་
གུས་པས་འབྲུལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

ནང་མཚོད་ཀྱི་བསྐྱབ་གཞི། བསང་། སྤངས། བསྐྱེད། ཕྱིན་རྒྱལ་བཞི་མ་བྱས་གོང་གི་རྩ་བའི་ཆང་ལྟ་བུ།
ནང་མཚོད་ཀྱི་འོག་གཞི་རྒྱུད་དེ་གྱིལ་གྱི་མཚོན་དོན། ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་བཅུ་མཚོན།
ནང་མཚོད་ཀྱི་འོག་གཞི་མེ་དེ་གྱིལ་གྱི་མཚོན་དོན། གཏུམ་མོ་མཚོན།

ནང་མཚོད་འབྲུལ་ཚུལ། ནང་མཚོད་འབྲུལ་པའི་ཆེ་རང་གི་ལག་བ་གཡོན་པའི་མཐེ་བོང་རི་རབ་དང་།
མིང་མེད་བདུད་ཅིའི་རྒྱ་མཚོར་མོས་ཏེ་དེའི་དབུས་ནས་བདུད་ཅི་སྤངས་པར་མོས་ཏེ་འབྲུལ་
བར་རྒྱུད་གདན་གཞིར་གསུངས་པ་ལྟར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། སྟོན་ལྟ་རྣམས་ཀྱིས་རི་
རབ་ལ་སྐྱབ་ཤིང་བྱས་ནས་རྒྱ་མཚོ་བསྐྱབས་པས་བདུད་ཅི་བྱུང་བ་ལྟར་བསྟོམས་ནས་འབྲུལ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེ་མཚོག་ཅ་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། སྟོན་བ་མཐའ་ལྟག་ཅེ་སྤར་བས། །རྣལ་
འབྱོར་རིགས་པས་ཉག་ཏུ་སྤྱད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྟོམས་པ་ནི་མཐེ་བོང་དང་།
མཐའ་འཁོར་མཐེའུ་རྒྱུད། དེའི་ལྟག་པ་ནི་མིང་མེད་ཡིན་པས། མཐེ་བོང་དང་མིང་མེད་ (སྟོན་
མཐུབ) ཀྱི་ཅེ་སྤར་ནས་འབྲུལ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།

ནང་དོན་རིག་པ། ནང་སེམས་རྒྱད་འདུལ་ཐབས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན།

ནང་པ། 1 ནང་པ་སངས་རྒྱུ་པ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྐབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་འཛིན་པའི་གང་
ཟག་ལ་ཟེར། རང་སྤྱེ། ནང་པ། ཆོས་འདི་པ། སངས་རྒྱུ་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས། 2
ནངས་པ་དང་དོན་འདྲ།

ནང་པ་སངས་རྒྱུ་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་འཆོས་སྐྱོབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་རིགས་
སྤྱ་གནས་པའི་དག་རྣམ་དག་དེ། ནང་པ་སངས་རྒྱུ་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་གི་མཆོན་ཉིད།
རིགས་གནས་སྐྱོབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལྷ་པ་དེ་ནང་པ་སངས་རྒྱུ་པ་
པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཏུ་བསྐྱབ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། འཕྲུལ་ངེས་ཆོག་གི། ལུ་
སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། སི་སྤྱི་ཏ་ལས་འཕྲུལ་ཞེས་པའི་འཕྲ་ས་ན་ཞེས་པ་འཆོས་པ་སྟེ། རྒྱ་ཉོན་
མོངས་པ་དུག་གསུམ་ལས་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལྷན་ཏུ་འཆོས་པ་དང་། ཏུ་ཡི་ཞེས་པ་འཇམ་ཏ་ར་ཏ་
ཞེས་པ་སྐྱོབ་པ་སྟེ། འབྲས་བྱ་ངན་འགོ་དང་སྤྱིད་པའི་སྤྱག་བསྐལ་ལས་སྐྱོབ་པ་སྟེ། ངེས་ཆོག་
འདི་བཀའ་ལའང་གནས་སོ། །ཞེས་གསུངས། སྤྱ་བཤད་ནི། སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས་ཆོས་བསྟན་ནས་
སྐྱོབ་པའི་རྒྱད་བཅོས་པས་ན་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་རོ། །སེ་
ར་ཇེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྱི་དོན་རྩལ་མཆོ་ལས། བསྟན་བཅོས་མངོན་ཉིགས་རྒྱུན་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། གཤམ་བྱའི་ཤེས་རྒྱད་
ཉོན་མོངས་པའི་དག་ལས་འཆོས་ཤིང་། འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་སྤྱག་བསྐལ་ལས་སྐྱོབ་
པར་བྱེད་པའི་འཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། ཉོན་མོངས་དག་རྣམས་མ་ལུས་འཆོས་
པ་དང་། །ངན་འགོའི་སྤྱིད་ལས་སྐྱོབ་བྱེད་གང་ཡིན་པ། །འཆོས་སྐྱོབ་ཡོན་ཏན་བྱིར་ན་བསྟན་
བཅོས་ཏེ། །གཉིས་པོ་འདི་དག་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡིག་ཆ་འགའ་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་ཟེར་ཡང་། སེ་ར་ཇེ་
བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་རྩལ་མཆོར་མི་འགལ་བར་གསུངས་

ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་
ཡང་། སྒྲིར་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་མི་འགལ་ཏེ། བཀའ་ཡིན་ན་བསྟན་བཅོས་ཡིན་དགོས་
པའི་བྱར་ཏེ། བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་བྱར་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ལྟར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་
པའི་བྱར་ཏེ། གཏན་ལ་དབབ་བ་བསྟུ་བ་ལས། དེ་ལ་སྒྲུབ་བ་ལྟར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་གང་
ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་།
འདུལ་བ་ལུང་རྣམས་འབྲེད་ལས་སྐྱེགས་བམ་དང་པོའི་ཤོག་གངས་གཉིས་བ་ལས། རྒྱལ་བ་
སྟོན་པ་དེ་ཡི་བསྟན་བཅོས་དག །མདོ་དང་ཆོས་མངོན་ཡིན་གསུངས་འདུལ་བ་ནི། །སྟོན་དང་
བསྟན་བཅོས་དངོས་ཡིན་དེ་ཡི་བྱིར། །ཞེས་སངས་རྒྱུ་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་
བསྟན་བཅོས་དངོས་ཡིན་བ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་དོ། །རྣམ་བཤད་རིགས་པར་བྱ་
སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་བྱངས་བ་ལས་ཀྱང་། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་གསུང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་
དུ་འཐད་པའི་བྱིར་དོ། །ཞེས་སོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ། །

ནང་པའི་བྱུབ་མཐའ་སྒྲིབ་བ་ཞིའི་ལྟ་བའི་བྱང་བར། བྱེ་བཀ་ཏུ་སྒྲིབ་སེལ་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་
སྟོང་པའི་བདག་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ། མདོ་སྒྲེ་པས་རང་སྒྲིབ་ཐུབ་པའི་རྩལ་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བདག་
མེད་ཀྱི་ལྟ་བ། སེམས་ཅན་པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ། དབུ་མ་རང་
རྒྱུད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཆན་གྱིས་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པའི་ལྟ་བ། དབུ་མ་ཐལ་འབྱུང་བས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཆན་གྱིས་བྱུབ་
བ་རྒྱལ་ཅན་ཡང་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྣམས་རང་རང་གི་ལྟ་བའི་གཙོ་བོར་བཞེད་
དོ། །བྱུབ་མཐའ་འོག་མ་འོག་མའི་ལྟ་བ་རྣམས་གོང་མ་གོང་མའི་ལམ་སྟེགས་སུ་གསུངས་སོ། །

ནང་པར། ¹ (འདུལ་བ) སྒྲོ། འདུལ་བ་ལས། ནང་པར་གྱི་དུས་སུ་སྒྲུབ་པའི་དམན་སྟོང་ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟ་བུ། ² ནང་པ་ལ། དཔེར་ན་བྱེ་བ་ནས་ནང་པར་གྱུར་ལྟ་བུ།

ནང་བྱན། གཡོག་གི་མིང་ཡིན་པར། ཡི་གུར་གསུང་།

ནང་བྱན་ཚུད་པ། ནང་རྒྱུས་ལོན་པའམ། གནད་དོན་རྙེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རང་གི་ནང་གི་ཅ་ལག་རྣམས་

རང་གི་སེམས་ལ་ངེས་ངེས་ཏག་ཏག་ཡོད་པ་ལ། རང་རྒྱུས་ལོན་པ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །བྲང་
ལུ་བ། རོན་ཐམས་ཅད་རང་དབང་དུ་འདུ་བ་སྟེ་གཞན་བྱིང་མི་འཛོག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ནོ། །
ནང་དབྱུགས་ཆད་པ། རྣམ་ཤེས་སྣང་ནས་འཕོས་པ་ན། རང་དབྱུགས་ཆད་པ་ཟེར།
ནང་མཆམས་གཅོད་པ། བྱི་མཆམས་བཅད་ནས་སྟན་ལ་འཁོད་དེ་སྣའི་རྣལ་འབྱོར་གསལ་བཏབ།
ཡུངས་ཀར་གྱིས་བགེགས་བསྐྱད། བསྐྱང་འཁོར་བསྐྱོལ། སྐྱོ་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས།
སྟན་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལ་ནང་མཆམས་གཅོད་པ་ཟེར།
ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས། རང་སེམས་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྤང་བྲམ་རིག་པ་སྤོང་བ་དང་། གཉེན་
པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཟེར། མཁས་
བྱུང་ཆོས་ཐེངས་ལྷོ་ལྷོ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་དང་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྟན་སེལ་དུ་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །
ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྟོང་། རང་སེམས་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྤང་བྲམ་རིག་པ་སྤོང་བ་དང་། གཉེན་པོ་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་སྡེ་སྟོང་ལ་ཟེར།
ནང་སོ། བོད་སྡེ་རང་གི་ནང་དུ་མེལ་ཆོ་དང་སོ་བྱེད་པའི་སྟོན་པོ་འཕམ་དཔོན་པོའི་གོ་གནས་ཤིག་གི་
མིང་། བྱི་སོ་ལ་གཟིགས།
ནང་གསེས། 1 རང་ཆོན། དབྱེ་བ། དཔེར་ན་ཐེག་དམན་གྱི་ནང་གསེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རང་ཁུལ།
ནང་ཕན་ཚུན། དཔེར་ན་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ནངས་པ། 1 ཞོགས་པ། སྡེ་རྫོ། སྤྱུ་བཤད་ནི། རངས་པ་ནི་ཟད་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་པས་མཆོན་
མོ་ཟད་པའི་དུས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། 2 སྡོན། ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་ལས། རངས་ཀྱི་
ནི་སྡོན་གྱི་ཞེས་གསུངས་སོ། 3 ལངས་པའི་དོན། དཔེར་ན་ནས་ལངས་པ་ལ། རྣམ་རངས་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་ལས། མ་རངས་པ་ནི་མ་ལངས་པ། ཞེས་གསུངས། 4 ཟད་
པ། དྲངས་པ། སངས་པ། ཡལ་བ། གསལ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན།
ནངས་པར། སྡེ་རྫོ། འདུལ་བ་ལས། རངས་པར་གྱི་དུས་སུ་སྤྱུ་བའི་དམན་སྟོང་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ནངས་པར་གྱི་དུས་སུ་སྐྱབ་པའི་དཔལ་སྟོང། (འདུལ་བ) དཔལ་སྟོང་ལྗེ་ཡ་གྲུལ་ཏེ། སྤོ་ལངས་ཏེ་
གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒོ་དེའི་བཀྲ་མཐེ་བཀྲ་མཐེ་ལ་མར་མའི་ཀོང་བྱ་གཙང་མ་བཟོ་བ། གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཆག་
ཆག་དང་བྱག་དར་བྱ་བ། སྐྱབ་བལམ་པ། གསང་སྟོང་དང་ཉེ་འཁོར་གཙང་བར་བྱེད་པ་སོགས་
སོ། །ནངས་པར་ཞེས་པ་ནི་སྤོའི་དོན་ནོ། །

ནད་ཀྱ། གནད་ཀ་དང་དོན་གཅིག་ཅིང་། གནད་འགག་དང་དོན་འབྲ། དེབ་སྡོན་སྟོང་ཆ་(༥༩༤)ལས། ནད་
ཀ་འདི་ཡིན་གྱི་ཆེག་རེ་གསུངས་པས་དོན་མང་པོ་ཁྲོལ་ནས་འགྲོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
ནད་མ་ཐེག་ ནད་མ་བྱུག།

ནན་ཏུ། ༡ ནན་ཏན། ༢ ཤིན་ཏུ། བེ་བྱ་འགྲེལ་ལས། འཇག་མ་ཁུར་ཅིག་བརྒྱུ་ནས་བྱུལ་བས་ནན་
ཏར་མཉེས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ཡང་། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ་
༡༡༢ལས། ཤ་བ་གཅིག་ནན་ཏར་འགྲངས་ནས་འགྲོ་མི་ཤེས་པར་ཉལ་ནས་འདུག་པ་ལ་བཙུན་
པ་དེས་ཆོས་གོས་ཀྱིས་བརྒྱབ་པས་ཀྱང་འགྲོར་མི་ཉན་པས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནན་ཏུ། (འདུལ་བ) ༡ སྤང་བ་དང་འོག་ཏུ་བཞག་པའི་འདུལ་བའི་ཆད་ལས་ཤིག་ ༢ ནན་ཏུར་གྱི་མཆོན་
ཉིད་ནི་༡ མི་འདོད་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱིས་ཆད་པར་བཅས་པ་ལ་མཇུག་བཟོད་པ་གསོལ་དགོས་
རུང་དུ་ཡོད་པའོ། །རྣམ་བཅད་ནི་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཞེས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་འཆོལ་བ་སེལ་
ལོ། །ལས་ཀྱིས་ཞེས་པས་ནི། ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་མེད་པར་གནས་ཀྱི་སྒྲུ་མས་སྟོབ་མ་ལ་ཆད་
པ་ལྟ་བུ་བར་གསུངས་པ་དེ་དག་སེལ་ལོ། །ཆད་པར་བཅས་ཞེས་པས་གངས་སུ་གཞུག་པ་
བཞི་སེལ་ལོ། །མཇུག་བཟོད་པ་གསོལ་དགོས་རུང་ཞེས་པས་ནན་ཏུར་གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་
གྲོལ་བ་ལ་མ་ཁུབ་པའི་སྟོན་སེལ་ལོ། ། ༢ ནན་ཏུར་གང་ལ་བྱེད་པ་ནི་༡ ལྷུང་བ་བྱིར་བཅོས་
བྱེད་པའི་ཆེ། རང་མི་སྟོན་ནན་ཏུར་རམ་ཆད་ལས་ཀྱི་སྟོན་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་དགོས་པར་
གསུངས་སོ། །སྟོབ་ནི་མཐོལ་བལགས་སོགས་ཀྱི་སྟོན་དག་པ་སྐྱབ་པར། མཆོ་རྒྱལ་སོགས་
སུ་གསུངས་སོ། ། ༢ ནན་ཏུར་གྱི་དེའི་བཀྲ་མཐེ་ནི་༡ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལུང་ལས་དངོས་སུ་
གསུངས་པ་ནི་བཅོ་ལྔ་སྟེ། ༡ བསྐྱེགས་པ་ནན་ཏུ། ༢ སྤང་བ་ནན་ཏུ། ༣ བསྐྱེད་པ་ནན་

ཏུ། ༩ ཕྱིར་འབྲེན་ནན་ཏུ། གནས་ནས་དབྱུང་བ་བདུན་ནི། ༡ མ་མཐོང་བ་གནས་ནས་
 དབྱུང་བ་དང། ༢ ཕྱིར་མི་འཆོས་པ་དང། ༣ སྤྲིག་ལྟ་མི་གཏོང་བ་དང། ༤ འཐབ་ཀྲོལ་ལ་
 འབད་པས་མ་ལོག་པ་དང། ༥ རྣམ་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལས་གྲུར་པ་ཉེ་བར་མ་ཞི་བ་
 དང། ༦ འཐབ་ཀྲོལ་གྱི་རྒྱ་ཉེ་བར་སྦྱབ་པ་དང། ༧ དགེ་སློང་མ་རྣམས་དང་འདྲེ་ཞིང་གནས་
 པ་གནས་དབྱུང་བའོ། ༨ གསོ་སྦྱོང་བཞག་པས་ནན་ཏུ། ༩ དགག་དབྱེ་བཞག་པའི་
 བློ་ཏུ། ༡༠ བསྐྱེལ་བ་ནི་དགེ་ཚུལ་པ་དང་དགེ་ཚུལ་མ་བསྐྱེལ་བ་ལྟར་ལས་དངོས་སུ་
 གསུངས་སོ། ༡༡ བྱིས་པ་ལ་ལྟངས་བཟེད་ཁ་སྦྱབ་པའི་ནན་ཏུར་དང་བཅོ་ལྔའོ། །བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ནན་ཏུར་བཅོ་ལྔ་སྟེ། དེའང་བསྐྲུགས་པ་ནན་ཏུར་ནི། འཐབ་
 ཀྲོལ་བྱེད་པ་ལ་ལས་ཀྱིས་བསྐྲུགས་པ་སྟེ། དེའང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་གསོལ་བཞིའི་ལས་བྱས་
 ཏེ་བྱང་པར་ཅན་གྱི་སྦྱོང་བ་ལྟ་སྤང་དགོས་པ་ཆད་ལས་སུ་བཀལ་ཞིང། དེས་ཀྱང་མ་དུལ་ན་
 གནས་ནས་འབྱེན་ (མདོར་བསྟན་སྦྱར་བའི་གནས་ནས་དབྱུང་བ་གསུམ་ཡང་བཟངས་ན་
 བློ་ཏུར་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་ཀྱང་) པས་བསྐྲུགས་པའོ། །སྤྱང་བ་ནན་ཏུར་ནི་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་
 ལྟངས་ཕྱིར་མི་འཆོས་པར་རྒྱུ་དུ་བྱེད་པ་ལ་གཉེན་པོ་རྒྱུང་བའི་སྒྲོན་པས་སྤང་བའོ། །བསྤྱང་བ་
 བློ་ཏུར་ནི། བྱིས་པ་སུན་འབྱེན་པ་དེ་སུན་ལྟར་བའི་གནས་དེ་ནས་ཕྱིར་བསྤྱང་བའོ། །ཕྱིར་
 འབྲེན་ནན་ཏུར་ནི། བྱིས་པ་ལ་སོགས་པ་བརྟན་ཐབས་བྱེད་པ་ལ་མཛའ་གཙུགས་ཀྱི་དངོས་
 ཐོས་བསྐྱུངས་པས་སྒྲོན་པས་ཕྱིར་འབྲེན་བའོ། །གནས་ནས་དབྱུང་བ་བདུན་ནི། མ་མཐོང་བ་
 གནས་ནས་དབྱུང་བ་དང། ཕྱིར་མི་འཆོས་པ་དང། སྤྲིག་ལྟ་མི་གཏོང་བ་དང། འཐབ་ཀྲོལ་ལ་
 འབད་པས་མ་ལོག་པ་དང། རྣམ་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལས་གྲུར་པ་ཉེ་བར་མ་ཞི་བ་དང།
 འཐབ་ཀྲོལ་གྱི་རྒྱ་ཉེ་བར་སྦྱབ་པ་དང། དགེ་སློང་མ་རྣམས་དང་འདྲེ་ཞིང་གནས་པ་གནས་དབྱུང་
 བའོ། །གསོ་སྦྱོང་བཞག་པས་ནན་ཏུར་ནི། གདམས་དག་བཞག་པས་མ་དུལ་བ་ལ་དེ་དགེ་
 འདུན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའོ། །དགག་དབྱེ་བཞག་པའི་ནན་ཏུར་
 ནི། གསོ་སྦྱོང་བཞག་འཐབ་ཀྲོལ་དངོས་སུ་མི་བྱེད་ཀྱང་། པས་མ་དུལ་བ་ལ་དགེ་འདུན་དང་

ལྷན་ཅིག་ཏུ་དགག་དེ་བྱེད་དུ་མི་འབྱུག་པ་ལོ། །བསྐྱེལ་བ་ནི་དགེ་ཚུལ་པ་དང་དགེ་ཚུལ་མ་
 བསྐྱེལ་བ་ལུང་ལས་དངོས་སུ་གསུངས་སོ། །ཁྱིམ་པ་ལ་ལྷུང་བ་ཟེད་ཁ་སྐྱབ་པ་ནི། ཁྱིམ་པས་
 རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་གཤེས་པ་འདེབས་ན་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་གི་ལས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་རབ་བྱུང་
 རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་དང་ཐང་ཐིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་པ་སྤང་བ་ལོ། །གཞན་ཡང་། སློབ་དཔོན་
 ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་མདོ་རྩ་བའི་རང་འགྲེལ་རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། བླ་ཏུ་རྒྱུ་བྱ་བ་ནི་
 འོག་ཏུ་གཞུག་ཅིང་བཤུང་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཡང་། རང་
 གི་རྣམ་བཤད་ལས། བླ་ཏུ་རྒྱུ་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། བསྐྱེལ་བ་དང་། སྤྱང་བ་
 དང་། བསྐྱེད་པ་དང་། བྱིར་འགྲེལ་པ་དང་མ་མཐོང་བས་གནས་ནས་དབྱུང་བ་དང་། བྱིར་མི་
 འཆོས་པས་གནས་ནས་དབྱུང་བ་དང་། སྤྱིག་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་མི་གཏོང་བས་གནས་
 རས་དབྱུང་བ་དང་། དབྱུང་བ་དག་ལ་ནི་བརྗོད་པ་གསུམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལས་ལན་གསུམ་
 དུ་བརྗོད་པ་ལོ། །དེ་ལྟར་འདུལ་བའི་གཞུང་ལས་བགྲང་བ་དང་། བཤུང་བ་བྱེད་པ་དང་། ཁྱིམ་
 གྱི་བསྐྱབ་པ་འདི་སྒྲིམ་པ་སྤྱིན་པ་དང་། བྱག་མི་བྱ་བའི་བསྐྱབ་པ་འདི་སྒྲིམ་པ་སྤྱིན་པ་དང་། ཙོད་
 པ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་བསྐྱོ་བ་དང་། བརྗོད་པ་གསོལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལས་བྱག་པོ་འདི་རྣམས་
 ལ་ལན་གསུམ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པ་མཐོང་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་
 ནི་འདིར་གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་སུ་མ་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ། བླ་ཏུ་རྒྱུ་བྱ་བ་སྐྱབ་
 བ་ནི། ཡུལ་གྱི་ཆ་ནས་བསྐྱབ་ན། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་སྐྱབ་པ་དང་། ཁྱིམ་པ་ལ་སྐྱབ་པ་གཉིས་སུ་
 འདུས་ལ། ཆོ་གའི་སྒོ་ནས་བསྐྱབ་ན། གསོལ་བ་ཞིའི་ལས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་དང་། གསོལ་བ་འབའ་
 ཞིག་འདི་ལས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་གཉིས་ཏེ། སྤྱ་མ་རྣམས་དང་ཐ་མ་གོ་རིམ་པ་ཞིན་ནོ། །དོ་བོའི་ཆ་
 རས་བསྐྱབ་སྤང་བ་ནན་ཏུ་དང་སྤངས་པ་ནན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་ལས་བཞག་པའི་ནན་ཏུ་དང་
 གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། སྤང་བ་ནི་སྤྱ་མ་བཞིའོ། །སྤངས་པ་ནི་གནས་དབྱུང་བདུན་དང་བསྐྱེལ་
 བ་དང་ལྷུང་བ་ཟེད་ཁ་སྐྱབ་པ་སྟེ་དགུའོ། །ཐ་མ་ནི་གོ་སྤོང་བཞག་པ་དང་དགག་དེ་བྱེད་བཞག་
 པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། ། བླ་ཏུ་རྒྱུ་བྱ་བ་སྐྱབ་པ་དང་། བླ་ཏུ་རྒྱུ་བྱ་བ་སྐྱབ་པ་ནི་རྟེ་ཀ་ལས་

ནམ་ཏུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་ཏུ་བཞག་ཅིང་བཤུང་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་
 བ་ཆོག་གོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །རྒྱས་པར་མཆོ་རྒྱུ་མོགས་སུ་བལྟ་
 བར་བྱའོ། །² ནམ་ཏུར། ནམ་ཏར་དང་། ནམ་ཏུར། ནམ་ཏུར་རྣམས་དོན་གཅིག་མཁས་བྱུ་བ་
 ཆོས་རྒྱུ་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲེལ་ལས། མདོར་ན་ཐ་སྙད་
 ཆད་མས་བྱུ་བ་བཞག་ས་མེད་པར་འབྱུལ་ལོ་ཙམ་ལ་བསྙད་ནས་གཞན་དོར་འཛོག་པ་མ་
 གཏོགས། རང་ལུགས་ལ་གང་ཡང་བཞག་ས་མེད་པར་ལས་འབྲས་ལ་སྦྲུང་འདེབས་ཀྱི་ཆད་
 ལྟ་ཆེན་པོ་ལ་དབྱེ་མའི་ལྟ་འདི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དེ་ཉིད་འགག་པའི་ཆད་དུ། རྒྱུ་བཟུང་གིས་
 ནམ་ཏུར་ཆེ་བར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ནམ་པ་དང་བཟན་པའི་ཁྱད་པར། ནམ་པ་ནི་ཞིབ་ཆགས་སམ་ནམ་ཏུར་གྱི་དོན་དང་། བཟན་པ་ནི་ནམ་
 ཏུར་བྱེད་པའི་དོན་མོ། །

ནམ་བཟུགས། ལྷ་ཚུགས། རྒྱ་ཚུགས། ཆེད་གཏད། དཔེར་ན་གཞན་གྱིས་ནམ་བཟུགས་ཏེ་དབྱེ་
 ལ་འཛོག་པའི་སྦྲངས་ཀ་བྱེད་ཀྱང་མི་བཞེད་ལྟ་བུ། གུན་མཁུན་འཛིགས་མེད་དབང་པོའི་རྣམ་
 ཐར་ན་གསལ།

ནམ། 1 ག་དུས། དུས་གང་གི་ཆོ། དཔེར་ན་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རམ་ཞེས་པ་མཆོན་
 མོ་ལའང་འབྲུག་སྤྱེ། དཔེར་ན་མཆོན་བྱེད་ལ་ནམ་བྱེད་ཟེར་བ་དང་། མཆོན་སྤྱད་ལ་ནམ་སྤྱད་
 ཟེར་བ་དང་། རམ་གྱི་ཆ་སྦྲོད་སྤྱད་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །³ ཐེ་ཆོམ་སྦྲོན་པའི་སྤྲེལ་ཞིག་ དཔེར་ན་འདི་
 མི་ཡིན་ནམ་དུང་འགོ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནམ་གྱི་ཆ་སྦྲོད་སྤྱད། (འདུལ་བ) མཆོན་མོའི་དུས་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་དང་པོ་དང་། ཆ་ཐ་མ་
 གཉིས་སོ། །ཞིབ་པ་འོག་ཏུ་ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ནམ་གྱི་ཆ་སྦྲོད་སྤྱད་ལ་མི་ཉལ་བ། (འདུལ་བ) མཆོན་མོ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་དང་པོ་དང་། ཆ་
 ཐ་མ་གཉིས་ལ་མི་ཉལ་བ་ལ་ཟེར། རྒྱ་ཆོད་བཟུང་ནས་གཉིས་པའི་བར་དུ་རྒྱ་ཆོད་བཞི་ཙམ་
 གྱི་རིང་ཉལ་དུ་རུང་བའི་དོན་ཡིན།

ནམ་གྱི་ཆ་ཐ་མ། (འདུལ་བ) མཚན་མོའི་དུས་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་ཐ་མ་སྟེ། མཚན་མོའི་ཆུ་
 ཆོད་ཤན་ས་ལ་བར་ལྟ་བུ་ལ། ཐུན་ཐ་མ་ཟེར་རོ། ཞིབ་པར་ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་
 དུ་གཟིགས།

ནམ་གྱི་ཆ་དང་པོ། (འདུལ་བ) མཚན་མོའི་དུས་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་དང་པོ་སྟེ། མཚན་མོའི་
 ཆུ་ཆོད་ལན་ས་ལ་བར་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། ཞིབ་པར་ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
 ནམ་གྱི་ཆ་བར་པ། (འདུལ་བ) མཚན་མོའི་དུས་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་བར་པ་སྟེ། མཚན་མོའི་
 ཆུ་ཆོད་ལན་ས་ལ་བར་ལྟ་བུ་ལ། ཐུན་བར་པ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་གྲུང་ཐུན་ཡང་ཟེར་རོ། ཞིབ་
 པར་ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ། (འདུལ་བ) ནམ་གྱི་ཐུན་དང་པོ། ཐུན་བར་པ། ཐུན་ཐ་མ་དང་གསུམ་མོ། གླིང་བཏང་
 འདི་དབྱར་དགུན་དང་ཉི་མ་རིང་ཐུང་གི་དབང་གིས་དེར་དུས་ཀྱི་ཆུ་ཆོད་དང་ཐུང་ནས་མཐའ་
 གཅིག་ཏུ་ཁ་ཆོན་བཅད་ནས་བཤད་པར་དཀའ་ཡང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཉི་མ་འཆར་བྱུང་དུས་ཆོད་
 དེ་བཞིན་བྱུང་བྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་དང་མི་འདྲ་བར་འཕོ་འགྱུར་ཆེར་མེད་པས། དེར་
 གཞིར་བཞག་སྟེ་བཤད་ན། ཆུ་ཆོད་དུག་པ་ལ་ཉི་མ་བྱུང་ནས། སང་གི་དུས་ཆོད་དུག་པ་ཙམ་
 ལ་ཉི་མ་འཆར་བའི་དབང་དུ་བཏང་ན། ཆུ་ཆོད་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་ནས།
 མཚན་མོའི་ཆུ་ཆོད་ལན་ས་ལ་བར་ལྟ་བུ་ལ། ལན་ས་ལ་བར་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། ལན་ས་ལ་བར་ལྟ་བུ་ལ་
 ལན་ས་ལ་བར་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། ལན་ས་ལ་བར་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། ལན་ས་ལ་བར་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། ལན་ས་ལ་བར་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར།

ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྒྲིང་ཉིང་། མཉམ་བཞག་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྒྲིང་ཉིང་དང་དོན་འདྲ། དེའི་ཐད་ལ་གཟིགས།
 ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག་སེ་ར་སྤྲད་ཐོས་བསམ་ལོར་བུའི་གྲིང་། ཤར་རྒྱལ་
 མོ་རོང་རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོའི་ཡུལ་དུ་འཁྲུངས་པ་ལུང་རིགས་སྤྱོད་པའི་དབང་ལྷག་ནམ་མཁའ་
 ལྟ་བུ་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་ནི། མཛད་བཅུ་རིན་ཆེན་གཉེར་མཛོད་ལ་བཙོ་ལྷ། སྤྲུལ་སྤྲུལ་དང་པོ་
 རིགས་ལམ་ཉི་མ། སྤྲུལ་སྤྲུལ་བཞི་པ་མཁའ་པའི་ཡིད་འཕྲོག་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་རྣམ་གཞག་ས་
 ལམ་རྣམ་གཞག་སྒྲོ་གསལ་ཐེམ་སྤྲུལ། ཐེག་གསུམ་རྣམ་གཞག་ཆོས་འཁོར་བཤད་པ། སེམས་

བསྐྱེད་ཀྱི་བཤད་པ། བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བཤད་པ། ཡང་དག་མཐའི་བཤད་པ། སྐྱབས་
གསུམ་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། བྱམས་གཞུང་གི་བཤད་པ། ཡང་བྱམས་གཞུང་གི་བཤད་པ་
འབྲིང་མོ། འདྲེལ་བའི་དུས་ཆེགས་ཤོག་ཕྱ་བཅས་ཡོན་པོ་བའི་ཐིག་ཤིང། འཛོར་རྒྱུང་ཆེན་
མོ། ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཅོད་པ་ཞི་བྱེད་ལན་ལ་བཅུ་གཅིག་ སེར་སྤྲད་ཀྱུལ་རོང་སྤྱོ་བའི་དབང་
ཕུག་ནམ་མཁའ་རྩྭ་གྲུབ་ཀྱིས་སྟག་ཆང་ལོ་རྩ་བ་ལ་བཀའ་ལན་སོང་མ་སོང་དབྱེད་བར་བྱ་
བའི་གཞི་ར་བ་སྟོད་པ་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལོག་ཏོག་གི་འབྱར་མགོ་འཛོམས་པའི་
ཐོ་བ་ལ་བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་པ་བཅས་སོ། །

ནམ་མཁའི་སྤྱོ་ཅན། དབང་ཕུག་གི་མིང་དུ་བཤད།

ནམ་མཁའི་ཁམས། 1 ནམ་མཁའ། 2 (ཐུགས) ཡུམ་ཀྱི་ལྷ་གཤམ་མོ་མཆོན་ལ་འབྲུག་དཔེར་ན་འཇམ་
དཔལ་ཞལ་ལུང་དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་34བཅུ་དང་སེལ་པ་ལས། ནམ་མཁའི་ཁམས་
རྟོ་རྩེ་སྤྱོ་ར་བ་ལས་ནི་ཡང་དག་སྤྱོ་ཅན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནམ་མཁའི་ཏོག་ཉི་མའི་མིང་དུ་བཤད།

ནམ་མཁའི་ཐིག་ལ། ཉི་མའི་མིང་དུ་བཤད།

ནམ་མཁའི་མཐས་གར་བྱུག་ སྤྱོ་བ་ཞེས་པ་ནི་བྱུག་པའི་དོན་ཡིན།

ནམ་མཁའི་རྣ་བ། རྩ་བའི་མིང་དུ་བཤད།

ནམ་མཁའི་དབྱིངས། ནམ་མཁའི་སྟོང་ཆ། ནམ་མཁའི་མཐོངས་ཡང་ཟེར། ནམ་མཁའི་དགྱིལ། ནམ་
མཁའི་མྱོང་། སྤྱིར་དབྱིངས་དང་། སྟོང་ཆ། མཐོངས། མྱོང་རྣམས་དོན་གཅིག་
ནམ་འདོད། དུས་གང་གི་ཆེ་འདོད་ཀྱང་། ག་དུས་འདོད་ན་ཡང་། ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད། གསང་བའི་
རྣམ་ཐར་ལས། དེ་ནས་བརྩམས་ཉི་རྩེ་བཅུ་ལྔ་ཞེས་པའི་གཏེར། ནམ་འདོད་གཟིགས་ཤིང་
དཔལ་ལྷན་འདུས་པ་དང་། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་གཞུང་ཐབ་མོའི་དོན། །རྒྱུ་དུ་གསན་པ་
རྒྱལ་སྤྱོ་ཆོས་ཀྱི་རྩེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནམ་ནངས་པ། (བརྟུང་) ནམ་ལངས་པ། སྤྱོ་ཞོགས་པ། སྤྱོ་བཤད་ནི། ནམ་ནི་འདིར་མཆོན་མོའི་

མིང་ཡིན་ལ། རངས་པ་ནི་ཟད་པའི་དོན་ཡིན་པས་མཚན་མོ་ཟད་པ་སྟེ་སྟོང་པོ། རངས་པ་ནི་
ཟད་པ་ལམ། སངས་པ། རྒྱངས་པ། ལངས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ནོ། །

ནམ་ནམ་ཞ་ཞར། ནམ་ཞར་དང་དོན་འབྲ། དཔེར་ན་ཤེས་རབ་སྣང་བྱ་ལས། དེ་དག་ནམ་ནམ་ཞ་ཞར་
འབྱུང་། །ཞེས་བ་ལྟ་བུ། འབྱུག་པའི་པལ་སྐྱད་ལའང་འདུག་ཅེས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསལ།

ནམ་ནམ་ནམ་ནམ་ཞ་ཞ་ཞ་ཞར། ནམ་ཞར་དང་དོན་འབྲ། དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསལ།
ནམ་གནས། ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི་བར།

ནམ་རྒྱས་པ། ཉི་མ་སྤྱིན་པ་དང་བཅས་པར་གྱུར་པ། གནས་འཐེབས་པ། ས་རྒྱལ་པ་བཅས་ལ་འཇུག་
ནམ་ཞག་གཏན་གྱི་མདུན་པ། རྒྱས་གཏན་གྱི་དམིགས་ལུལ། རྒྱགས་ཀྱི་དམིགས་ལུལ།

ནམ་ཞར། ནམ་ཡང་། རྟག་ཏུ། སྒྲོབ་སྒྲིངས་འགྲེལ་བ་སྒྲོབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྒྲོ་བློས་ཀྱིས་
མཛད་པ་༡༩ དེ་པ ༡༡༩ རྟག་ལས། ནམ་ཞར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟག་ཏུ་ཤོ། །ཞེས་གསུངས།

ནམ་ལངས་པ། མཚན་དུས་ཀྱི་སྤྱན་ནག་རྣམས་སངས་ཉེ་སྣང་བ་དཀར་པོའི་འོད་སྣང་ཤར་བ་ལ་ཟེར།
ནམས་ཀྱང་། ། ལམ་སང་། འབྲེལ་བུ། སྤྱར་བུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་

སྤྱངས་པའི་འབྲེལ་འགྲེལ་ལས། ད་གཡག་རྟན་འདི་ནམས་ཀྱང་འཆི་བས། མུ་རྒྱལ་གཅིག་
ཡོན་པ་འདྲ་སྲིད་དམ་ཟེར་ནས། སྤྱན་རང་ཡང་འཇུག་མ་ལ་བྱས་ནས། ནམས་ཀྱང་པང་

མེད་བྱེད་སྐད། ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 2 ནམ་ཡང་། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་༩ ཅ་
པ ༡༣༥༦ རྟག་ལས། དམན་པའི་སེམས་སྤྱ་མི་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་ནི་ནམས་ཀྱང་པོངས་མི་

འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། ༡༣༥ རྟག་ལས། དེ་ནི་ཟས་ཀྱང་མི་རྟེན་དེ། །ནམས་
ཀྱང་འགྲངས་པར་ཟེ་མི་སྟོང་། །ཞེས་གསུངས། ལྷ་སྤྱབ་ཀྱི་བཟང་སྟོང་སྟོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ་

༡༦༤ པ་ལས་ཀྱང་། ནམས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་བྱང་རྒྱལ་སྤྱིང་པའི་བར་དུ་
ནམ་ཡང་བརྟེན་པར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །བཟང་སྟོང་སྟོན་ལམ་གྱི་

དཔེ་འགྲ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་ནི་ནམས་ཀྱང་བརྟེན་མ་གྱུར། །ཞེས་སྣང་དོ། །

ནར་ནར་པོ། (མར་ཕྱིན) ལྟར་ལྟར་པོ་དང་དོན་འབྲ།

ནང་མའི་ཟས། 1 རྒྱན་ཟས། རྒྱན་དུ་བྱ་རྒྱའི་ཟས། ཟས་དམྱལ་མ། ཟས་པལ་ལ། 2 མེ་ལྷ་བསྟོད་
པའི་ཆོ་ག་ལ་སོགས་པའི་དུས་སྤྱི་ལྟར་བའི་ཟན་གྱི་མིང་དུ་བཤད་དེ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་
སྤྱིང་པོའི་ནམ་པར་འབྲེལ་བའི་ཆོ་ག་གི་དོན་གྱི་རྒྱ་ཟེར་གསོ་བ་རིག་པ་༩ ཀོ་བ ༥༡བ་ལས།
ནང་མའི་ཟས་ནི། མེ་ལྷ་བསྟོད་པའི་ཆོ་ག་ལ་སོགས་པའི་དུས་སྤྱི་ལྟར་བའི་ཟན་ཏེ། མདུན་ན་
འདོན་ལ་སོགས་པ་མ་གཏོགས་པར་གཞན་དག་གིས་ཟོས་ན། སྤྲིག་པས་གོས་པར་འགྱུར་
བར་འདོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་མཆོད་སྤྱི་ན་རྩོགས་ཁར་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྲིག་པ་བཟང་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་འཆགས་པ་ལས་འགོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ནལ། ཁ་དོག་བརྒྱ་རྩ་ག་དང་འདྲ་བ་ལ་དེ་ལས་སྤྲིག་ཤིང་ཆེ་བའི་མཆོན་པའི་མདོག་ཅན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་
ཞིག་རི་མེད་ཤེས་ཟེར་༩༥ལས། ནལ་གྱིས་དུག་ཆད་སྤྱར་དུག་མཆོན་ནད་སེལ། ཞེས་པ།
རིན་ཆེན་རྩིང་མ་ཁ་དོག་བརྒྱ་རྩ་ག་དང་འདྲ་བ་ལ་དེ་ལས་སྤྲིག་ཤིང་ཆེ་བས་མཆོན་པའི་མདོག་
ཅན་ཏེ། ཀོར་རྒྱའི་མདོག་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལས་དྲངས་ཤིང་ཆེ་བ་རྒྱན་འབྲུམ་གྱི་ཁྱ་བ་ལྟར་དམར་
ལ་སྤྲིག་ཅིང་དྲངས་པ་དྲུང་གི་སྟེང་དུ་བཞག་ན་དྲུང་ལ་མའི་མདངས་འོད་སྤྱིན་པ། དེའི་བས་
མ་ངེས་ཀྱང་ཤིང་ཤིང་ཆེ་བྱ་བཞི་ལེབ་སོ་བྱ་མིག་ཅན་འབྱུང་། ཆེ་རྒྱུད་ནས་འབྱུ་ནས་མཐེ་བོང་
ཅམ་བར་ངེས་མེད་འབྱུང་། དེ་ཡང་རིགས་གཉིས་ཏེ། དམར་ལ་དྲངས་པས་མཆོན་ཁག་
འདོམས། །སྤྲིག་ལ་ནོག་པས་དུག་རྩིག་སེལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་བཤད།

ནལ། 1 འབྲུ་རིགས་ཤིག 2 (མཛོད) ཤིག་བདུན་ལ་ནས་གཅིག་གི་ཆད་ཡོད། འདི་ལ་རྩལ་སྤྱ་རབ་
༥༡༩.༤༥.༩༤འོད་དོ། 3 འབྲུང་ཁྱུངས་ཀྱི་སྤྱ་ཞིག ལུག་ནས་བལ་འབྲུང་ལྟ་བུ།

ནས་སྤྱ། འབྲུང་ཁྱུངས་ཀྱི་སྤྱ། 1 འབྲུང་ཁྱུངས་དངོས་དཔེར་ན། ས་ནས་སྤྱེས་ལྟ་བུ། འབྲུང་ཁྱུངས་ཆ་
འདྲ་བ་དཔེར་ན། ཐོག་ཁ་ནས་ལྟར་ལྟ་བུ། ལྟ་ས་ནས་ཐོན་ལྟ་བུ། 2 ནས་སྤྱ་རིགས་མཐུན་དགར་
བར་འབྲུག་པ་དཔེར་ན། བྱ་ཡི་ནད་ནས་མ་བྱ་མཛེས་ལྟ་བུ། 3 ནས་སྤྱ་སྤྱད་པ་ལ་འབྲུག་པ་
ལ། ལུལ་སྤྱད་པ། ལྟ་ས་ནས་རྒྱ་གར་བར་ལྟ་བུ། དུས་སྤྱད་པ། ཆེས་གཅིག་ནས་བཟུའི་བར་
ལྟ་བུ། དངོས་པོ་སྤྱད་པ། མགོ་ནས་ཀླང་པའི་བར་ལྟ་བུ། ཁྱངས་སྤྱད་པ། གཅིག་ནས་བཟུའི་

བར་ལྟ་བུ། 4 རྣམ་སྤྱོད་པ་པོའི་ཚུལ་དུ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། སྒྲོབ་པ་རྣམས་ནས་གསོལ་
བ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཏབ་ལྟ་བུ། དེད་གཉིས་ནས་ལས་དོན་ཐོག་གྲོས་བསྐྱར་བྱས་ལྟ་བུ། རྒྱལ་
པོ་ནས་འབངས་ལ་བཀའ་བཏང་ལྟ་བུ། 5 རྣམ་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་དུ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ངང་
ནས། ཐོག་ནས། སྒྲོན་ལྟ་བུ་སལ་ཆེར་བྱེད་སྤྱོད་པའི་འཇུག་པ་དང་མཐུན་པར་བཤད།
དཔེར་ན་སེམས་སྒྲོལ་པའི་ངང་ནས་བྱིར་ལོག་ལྟ་བུ། དེད་རྣམས་མི་འགྲོ་དབང་མེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་
བྱིན་ལྟ་བུ། སྒྲོག་སྤྱོད་ཀྱིས་པའི་སྒྲོན་ལས་པ་འདེབས་ལྟ་བུ། 6 རྣམ་སྤྱོད་མཆོམས་སྒྲོར་
ལྟ་བུ་བཅས་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ལེགས་སྤྱོད་ཀྱི་འཇོམ་པ་བྱིན་ནས་བཏང་ལྟ་བུ།

ནས་རྒྱུད་ནས་སྤྱོད་དང་དོན་འདྲ།

ནས་འབྲེལ། རྣམ་འབྲེལ་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ། ཐོག་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་ཞིང་དཀྱིལ་སྒྲོམ་པའི་དོན། རྣམ་འབྲེལ་
མ་ཁུ་དགོས་ལྟ་བུ།

ནས་སྤྱོད་ནས་དང་འབྲེལ་སོགས་སྤྱོད་པའི་བང་མཛོད།

ནི་གྲུ། ནི་གྲུ་མ་དང་འདྲ།

ནི་གྲུའི་ཆོས་དུག་རྣམས་ཆོས་དུག་དང་འདྲ། སྤྱོད་བཤད་ནི། རྣམས་པའི་ལྷན་ནི་གྲུ་མ་ལས་བརྒྱད་པའི་
ཆོས་བརྒྱད་ཡིན་པས་དེ་སྤྱོད་ཅེས་བྲ།

ནི་སྤྱོད། དགར་བ་དང་། དེས་བཟུང་ངམ་ནན་ཏན་བཞན་བ་དང་། ཆོག་ཁ་སྒྲོང་བཅས་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱོད་
རང་དབང་ཅན་ཞིག་དགར་བ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། དང་པོ་ནི་ལྟ་བུ། དེས་བཟུང་ངམ་ནན་
ཏན་བཞན་པ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ཁྱོད་ནི་སྤྱོད་པ་ཁྱོད་ནི་ཡི་དམ་ཁྱོད་ནི་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་
སྒྲོང་སྟེ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དལ་པའི་རྟེན་བཟང་པོ་ཐོ་ཐོ། དགོ་པའི་བཤེས་གཉེན་དང་ནི་
མཇེལ། སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་མིག་དང་ནི་ཐུན་ལྟ་བུ། ཆོག་གི་ཁ་སྒྲོང་དུ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། སྒྲོམ་པ་
ཐམས་ཅད་ལྷན་པར་ནི། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སུམ་རྟགས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་གིས། དགར་
པའི་སྤྱོད་དེས་བཟུང་གི་སྤྱོད་ལ་བཞག་ཡོད།

ནི་གྲུ་མ། 1 ལུ་མོ་ན་ཆུང་། 2 རྒྱ་གར་གྱི་གྲུ་མ་ཆེན་རྣམས་པའི་ལྷན།

ནིམ་པ། ཉེས་ལ་གཟིགས།

ཉེས། (ལེགས་སྤྱད་) 1 རྒྱ་གར་གྱི་སྟན་ཤིང་ཞིག་ རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་དུ་ ཀིམ་ཟེར། ཕྱི་རྒྱལ་བས་
འདི་ལ་Azadirachta indicahi ཟེར། རོ་ཁ། ཉེས་སྟོམས། རྒྱས་བས་ཆད་ནད་དང། སྟོམ་
དད། ཡི་ག་འཆུས་པ། དགས་ནད། མེ་དཔལ་མེལ། མིང་གི་ནམ་གངས། ཤིང་ཀུན་འཕྱེས།
ཡོངས་སུ་བཟང་། ཇི་བཅས། འཆུག་བྱེད། འཇམ་པོ་འཛོམས། ས་སྤྱེས། ཨཱའི་ལྷག་མ།
ཨཱའི་ཤིང་བཅས་སོ། ཤིང་སྟོང་འདི་རྒྱ་གར་བའི་ཁང་བྱིམ་གྱི་མདུན་དུ་མང་པོ་སྤང་། འདི་
ལ་མེ་ཉྱག་དཀར་པོ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ཀྱང་འཆར་རྒྱ་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོལ་རྒྱན་གྱི་སོ་ཤིང་ཡང་
ཤིང་འདི་ཉིད་ཀྱི་ལྷག་མ་ལས་བཟོས་བ་ཡིན། 2 ཤིང་འཆི་བ་བསྐྱ་བའི་ལོ་མ། བོད་སྐད་དུ་
ཤིང་འཆི་བ་བསྐྱ་བ་ཟེར། ལུང་ཐན་ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས། ཉེམ་པ་ནི་ཤིང་འཆི་བ་བསྐྱ་
བའི་ལོ་མའོ། ཞེས་གསུངས།

རུ་པོ། གཙུང་པོ། པ་མ་གཅིག་པའི་བུ་སྟུན་ཆུང་བ། སྤྱ་བཤད་ནི། རུ་མ་རུ་མ་ཁན་ལྟ་བུའི་ཆུང་བ་ཡིན་
པས་རུ་པོ་ཞེས་བྱའོ། །

རུ་མ་སྟུན་པ། སྤྱག་གྲུ་ལ་རུ་མ་རུ་བུ་འཇུག་པའི་དོན། དེ་ལ་རུ་མ་སྟུན་པར་བྱེད་པའང་ཟེར།
རུ་མོ། གཙུང་མོ། པ་མ་གཅིག་པའི་བུ་མོ་སྟུན་ཆུང་བ།
རུ་ཞོ། འོ་མའི་མིང། ཆོམས་ལས། མ་བྱུང་རུ་ཞོ་འདོད་པའི་བེའུ་དང་འབྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །
རུ་ལུབས། རུ་མ་འགོབས་བྱེད་ཀྱི་གོས་ཤིག་ འདི་ལ་འདུལ་བའི་གཞུང་རྣམས་སུ་བྱང་ཆིངས་ཟེར།
བྱང་ཆིངས་ལ་གཟིགས།

རུབ་མོ། མཆན་མོ། སྤྱ་བཤད་ནི། ཉེམ་རུབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་དུས་ཡིན་པས་རུབ་མོ་ཞེས་བྱའོ། རོ་
རུབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

རུར་རུར་པོ། (པར་ཕྱིན) མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྷ་འཕྲུལ་མིང་ཆགས་པའི་གནས་ལྷའི་གཉིས་པ་སྟེ། པ་
མའི་མི་གཙང་བ་གཉིས་ཆོགས་ཤིང་དེར་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་ནས་བདུན་པན་གཉིས་པ་ལ་རུར་
རུར་པོ་སྟེ་ཞོ་ལྟ་བུར་འདུག་ལ་ཤར་མ་གྲུར་པའོ། །

ཀུར་ཅི། བཅོས་པའི་ཆང་གི་སྟེགས་ལ།
 ཀུས་རེ་སྒྲན། གཏན་ནས་མི་ཀུས། ཀུས་མི་སྲིད་ཅེས་པའི་དོན། བལ་སྐད་དུ། བྱེད་སྐབ་གྱི་མ་རེད་
 ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ།

ནེ་མཉམ། ན་མཉམ། ནེ་ལྷངས། ནེ་ལྷ་ནམས་དོན་ལྟ།
 ནེ་སྤ་ལ། བལ་ཡུལ། བལ་ཡུལ་སྐྱེས་སམས་བལ་ལོ།
 ནེ་རྩ་ན། (ལེགས་སྦྱར) གནས་མཆོག་རྩེ་རྩེ་གཏན་གྱི་ཉེ་འགམ་གྱི་ཆུ་ལོ་ཞིག་སྟེ། མེན་བདག་ཅག་གི་
 སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ཐུབ་པས་འདྲིའི་ཉེ་འགམ་དུ་ལོ་དྲག་དཀའ་བ་སྟུང། River Nirmajana Phalgu

ནེ་ཀུར། མི་བརྟན་པ་སྟེ། ཐེ་ཆོམ་གྱི་མིང་ལོ།
 ནེ་ཀུར་དུ་གྱུར། ཐེ་ཆོམ་དུ་གྱུར། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འབྲེལ་སྟོང་པོ་མཆོག་ན་གསལ།
 ནེ་ལྷངས། 1 ན་ཆོད་མཉམ་ལ། 2 ན་ཆོད་མཉམ་ཞིང་སྟོང་དུ་སྟུག་པའི་ཐོགས་ལོ།
 ནེ་ལྷ་ཟླ་ན་ཟླ། ལོ་མཉམ། ནེ་ལྷངས།
 ནེ་ལེ། <ན་ཀུ་ལམ་> བོད་སྐད་དུ་འདི་ལ་སྟོ་མོང་ཟེར། ན་ཀུ་ལམ་ཐང་སྦྱར་བྱས་ན་རིགས་མེད་ཅེས་
 པའི་དོན་ཡིན་པར། ལི་གྲར་ན་གསལ། ན་ཀུ་ལམ་ཐུར་ཆག་ཅེས་ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་གསལ་
 ཡང་། འདི་ནི་རྒྱ་གར་པལ་སྐད་ཀྱི་ *नेवला* ནེ་བ་ལྷ་ཉིད་ཐུར་ཆག་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།
 དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། ཀ་ལ་རྩ་ཀ་ཡང་སྟོག་ཆགས་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་བཤད། མེན་
 གྱི་བཤད་སྟོལ་ལ་འདིས་ནོར་བུ་སྟུག་ཅེས་ཟེར། གིས་ཆ་དག་ལའང་ནོར་བུ་སྟུག་པ་གིས་
 ཡོད། སྟུ་མདོག་མེར་སྟུག་ ལུས་པོ་སྟུ་ལ་རིང་བ། རིང་ཐུང་ (1.6 ft.) རྐང་ཁྲུག་ཅིག་དང་
 མོར་ཆད་དུག་ཅས་ཡོད་ཅིང་། སྟེད་ཆད་ཀི་ལི་སྟུ་རམ་ (Kilogram) གཅིག་ཅས་ཡོད། མང་
 པོ་མཉམ་དུ་རུབ་རུབ་བྱེད་དེ་ཐོགས་ངེས་མེད་དུ་བྲེལ་བ་འཇུག་འཇུག་གིས་ཉལ་ནས་འགོ།
 འདི་སྟུལ་གྱི་དག་གཤེད་ཡིན། ལུས་རལ་ཆེ་བས་སྟུལ་གྱིས་ཀྱང་སྟུགས་མི་ཞིལ། སྟུལ་དང་
 འདི་གཉིས་འཐབ་འཐབ་ནས་མཐར་འདིས་སྟུལ་གསོད། འདི་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་ *नकुलः* ན་
 ཀུ་ལམ་དང་། རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་དུ་ *नेवला* ནེ་བ་ལྷ་དང་། བོད་སྐད་དུ་སྟོ་མོང་དང་ནེ་ལེ་ཞེས་

ཀྱང་འཛོད། བྱི་རྒྱལ་བས་ Mongoose ཟེད། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྟོར་བའི་གཏམ་རྒྱད་
གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། ཀ་ལྷ་ཀ་ནི་འདུལ་བའི་ཆིག་མང་པོར་སྟོག་ཆགས་ཀ་ལྷ་ཀ་ཞེས་
བསྟུར་ཅིང་སྟོག་ཆགས་ནི་བོད་རང་སྐད་འཆར་ཅན་པར་དུང་འགྲོ་རྒྱུ་བཞི་བའི་མིང་ཅས་
ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་སྐབས་འགར་བྱ་ཀ་ལྷ་ཀ་ཞེས་བྲིས་མོད། མྱེ་མོང་རང་དུ་འདུག་འདིས་
ཆང་ཤིང་ཅིར་བྱེད་པས་བྱར་འཁྱལ་སྟུང་ཡོད། རྒྱ་ནག་ལ་ཡང་འདི་བྱ་ཞིག་གི་མིང་དུ་བྲས་
ཡོད་ཟེད། རྒྱ་བ་གཞུང་དུ་གར་ཤ་ཡོད་པ་ ལྷི་མྱེ་སྟེན་པོས་ཁྱིད་ཆེ་འདིས་སེམས་གསོ་
བཏང་བས་ རམ། རྒྱ་སྐས་ལག་པས་ཞུལ་ཞུལ་བྲས་པའི་ཤུལ་ཡིན་སོགས་ཟེད། འདིའི་མིང་
ལ་མཛོན་བརྗོད་དུ་རྒྱ་བ་ཁྱེར་བ་དེ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་འདུག་ སྐུལ་མཐོང་ན་སྐད་འབྱིན་པ་ཡང་
ཡོངས་གྲགས་ཡིན། འོད་མའི་ཆའ་གྱི་ཤུལ་ན་ཤིན་ཏུ་མང་བ་སྟུང་བྱེད། ཅེས་གསུངས། ཞར་
བྱང་། foot ལུ་ལུ་གཅིག་ལ་རྒྱ་ཁྲ་གཅིག་དང་། inch ཡིན་ཅི་གཅིག་ལ་སོར་ཆད་གཅིག་
ཅེས་ཐ་སྟད་བཏགས་ན་ཡག་པོ་འདུག་སྟུང།

ནེར་པ། གཞོད་པ་དང་སྟན་གཅིར་བྱེད་པ། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་མདོ་སྟེ་དགོ་
བཀའ་འགྱུར་༼ ༣༩ ་༡༠ ་༣༩ ་ལས། ཆེ་འདི་ལ་མ་ཡར་མོར་གྱུར་ནས་རྒྱུང་མ་སྤྱེ་མའི་བུ་
དག་ལ་ནེར་པ་བྲས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཤི་འཕོས་ནས་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་ཤིང་རྩ་དང་ལྷན་
པའི་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བར་ལྷུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནོ་མེན་ཏན། (རྒྱུ་རྒྱུ) བོད་སྐད་དུ་བསྟུར་ན། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། ཀུན་མཁྱེན་
འཇིགས་མེད་དབང་པོའི་རྣམ་ཐར་ན་གསལ།

ནོག་ བ་ཡང་སོགས་ཀྱི་མཛིང་སྟེང་གི་ཤ་འདོག་

ནོག་མ། རོག་དང་རྟོག་ཤལ་ཞེས་པའི་རོག་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་སེམས། སྟེ་དགོ་སྤར་མའི་
བསྟན་འགྱུར་༼ ༩ ་པ་ ་༡ ་ཤོག་གངས་ ་༢༩ ་མདུན་གཟིགས་ཡིག་སྟེང་ ་༩ ་ལས། རྟོག་ཤལ་
དང་མཐུག་མ་དང་ནོག་མདང་། ཞེས་ཡིག་འབྲུག་སྟུང་སོ་སྟུར་ནས་འདུག་པས། ད་དུང་ཡང་
དབྱེད་པར་བྱ་བཤོ། །

ནོངས་པ། ༡ (བཟླ་བཟླ) རོར་བ། བདག་གིས་ནོངས་སོ་ལྟ་བུ། (མིང་ཆེན་) ༢ རོར་འབྲུལ་ལམ་སྒྲོན། རོངས་
བ་ཅི་མཆིས་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ༢ འགྲོད་བ་སྐྱེ་བའི་དོན་དུའང་བཤད། རོར་བ། རོངས་པ། རོར་
བ། ༣ འཆི་བ། འཁྱི་བ། ལྷ་ལྷ་ལས་འདས་པ། མཛོད་ཅ་བ་ལས། སྒྲ་རོལ་ཐུབ་བ་ནོངས་བ་
དང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུའོ། རྟེན་ཐང་གི་མཛོད་རྟེན་གྱི་ཐང་ལས་གསལ་བྱེད་ལས། ཐུབ་
བ་ནོངས་བ་སྐྱེ་བུ་ལས་འདས་པའི་འོག་དུའང་མི་འབྱུང་སྟེ། གང་ལ་འགྲན་བའི་སངས་
རྒྱུ་མི་བཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

ནོད་པ། ལེན་བ་དང་ཐོབ་བ་དང་བཞག་བ་བཅས་ལའང་འབྱུག་པར་བཤད།

ནོམ་ཅུག (འདུལ་བ) ལག་པས་རེག་ཅིང་འཆོལ་བའི་དོན། སྒྲ་བཤད་ནི། ལན་ཅིག་ལག་པས་རེག་པ་ལ་
ནོམ། ཡང་ཡང་རེག་པ་ལ་ཅུག་ཅེས་བྱའོ། རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། རོམ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་
ཐོར་ལན་ཅིག་ལུས་ལ་སྒྲོར་བ་ཉིད་དོ། ཅུག་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒྲོར་བའོ། ཞེས་
གསུངས་སོ། རྟེན་འདུལ་བ་མཛོད་ཅ་བའི་ཐོན་གྱིས་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། འདུལ་
བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆེན་རྣམ་པར་བཤད་པ་༤༦བ༤༦ལས། རོམ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅུང་ཞིག་
རེག་པའོ། ཅུག་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་གིས་རེག་པའོ། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

ནོམ་བུ། ཟས་གི་མིང་། རྟེན་འལ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རོམ་བུ་ཁས་བསྟོད་ཅེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུའོ། །

ནོམ་བུ་ཁས་བསྟོད། ཟས་ཁས་སྐྱེན་བའི་དོན་ཡིན།

ནོམ་མེ་སུམ་མེ། སྒྲ་མེད་ལྟ་བུའི་དོན་ལ་གོ་བར་བཤད།

ནོར་གི་ཅ་ལག <མ་སྒྲ་བརྒྱ> རྒྱ་གར་གི་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གི་མཆན། ལེགས་སྒྲར་དུ་མ་སྒྲ་
མིང་སྟེ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱང་ཞུ་བ་ཡིན་འདུག རོ་པོའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་གི་དཀའ་འབྲེལ་དུ་
སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་ནོར་གི་ཅ་ལག་ཅེས་གསུངས་འདུག ཐ་སྙད་མི་འདྲ་བ་གཉིས་
བྱུང་བ་ནི་འགྱུར་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ལོ། །

ནོར་རྒྱལ་གི་རྒྱུད། གཞུ་ལས་རྒྱལ་གི་རྒྱུད་དང་འདྲ།

ནོར་ཆེ་བ། གནའ་པོ་རྒྱ་གར་ན་མ་ཉེ་སོགས་སྟོ་སྒྲགས་མང་པོ་དང་ཐུན་བ་ལ་ནོར་ཆེ་བ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད།

ནོར་བ་དང་བསྐྱོར་བའི་བྱུང་བ་ལ། ནོར་བ་ནི་འབྲུལ་བའི་དོན་དང་། བསྐྱོར་བ་ནི་འབྲུལ་དུ་འབྲུག་པ་ལས།
ནོར་དུ་འབྲུག་པའི་དོན་ནོ། །

ནོར་བུ། 1 རྫོང་ལྷན་གྱི་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱིའི་མིང་། 2 པོ་རྟགས་གྱི་སྤྱིའི་གཤམ་མིང་ལས། ཡང་ན་པོ་རྟགས་
གྱི་མགོ་ན་པ་ཡན་ཆད་དམ་པོ་རྟགས་གྱི་ཉོག་གི་མིང་།

ནོར་བུ་བཀོད་པའི་ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཞིག་ ཞིང་དེར་ཉི་མཱ་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱིན་
མཆོམས་ཀྱི་ནོར་བུས་བྱ་བ་བྱེད་པས་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས་སོ། །

ནོར་བུ་སྤིང་ལ། འདིའི་སྐོར་རྟགས་བསྐྱུས་ཤིག་ ལྷ་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་དང་པོ་ཤོག་གངས་
༦༠༦ན་གསལ།

ནོར་བུ་ལེལ། རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར་པོག་ན་རྒྱ་འབྱུང་བའི་རིན་པོ་ཆའི་དོན་རྫོང་ལྷན་དཀར་པོ་དྲངས་ཤིང་
གསལ་ལ་འོད་འཆེར་བ་ཞིག་ རྒྱ་ལེལ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། ལེལ་རབ་སྤྱོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་
བ་ལས། ནོར་བུ་ལེལ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས་པོག་ན་རྒྱ་རྣམས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་
ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནི། གྲི་མེད་ལེལ་སྤེང་༤༩པས། རྒྱ་ལེལ་རྒྱ་གདོན་
ཆད་པ་ཞི་བར་བྱེད། ཁེས་པ། ཅན་ཀའི་ཞེས་བྱ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ། མདོག་དཀར་ལ་སྤྱོད་པའི་
ཆ་ལས་ཕྱང་ཟད་ཡོད་པ། ཆེས་བཅོ་ལྷའི་རྒྱ་བ་ཉ་གང་བའི་ཆེ་རྒྱ་འོད་ལ་མཆོན་མོ་བསྐྱུར་བ་
ཙམ་གྱིས་མོད་ལ་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གང་མོ་འབྱུང་ཞིང་། རྒྱ་ནི་སའི་ལེལ་རིགས་སུ་གཏོགས་པས་
ཀ་སྤྱིར་དང་། མ་ལ་ལྷའི་ཡུལ་ནས་འབྱུང་བ་ལས་ཆེ་ལ་རིན་ཆད་ནི་དེུལ་ཞོ་གང་ལ་རྫོགས་པོ་
བཅུ་བྱེད་པ་ཡིན། འདི་ལུས་ལ་ཡོད་པས་རྒྱ་དཀར་ནག་གི་རིང་ཆད་ནད་གྱིས་མི་ཚུགས་
སོ། །རྒྱ་ནག་གི་བཙོན་མ་ཞིག་ཀྱང་འབྱུང་བ་ཆབ་དུང་ཙམ་སོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

ནོར་བུ་མེ་ལེལ། མེ་ལེལ་དང་འདྲ། མེ་ལེལ་ལ་གཟིགས།

ནོར་བུ་འཛིན་པའི་སྐྱེལ་ས། ཨྱི་ཡིག་ལ་ཟེར། ཨྱི་གྱི་ཨ་སུ་མ་གསུམ་གྱིས་རྫོང་ཞེ་གསུམ་མཆོན་ཞིང་།
དེ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཨྱི་གྱིས་རྫོང་ཞེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་མཆོན། སྐྱ་བཤད་ནི།
སྐྱེལ་ས་དེའི་མཆོན་དོན་ཐབ་པའི་སྐོན་ནས་དག་ཏུ་བརྫོད་ན་བསོད་ནམས་མང་དུ་སྐྱེད་པས་

ཁོར་བྱ་འཛིན་པའི་སྐྱལ་ཁེས་བཅོད་དེ། རྒྱུད་རྩི་རྩི་ཅེ་མོ་ལས། ཡོ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པར་
 བཅོད། །མཆོག་དང་ཁོར་དང་དཔལ་དང་གཡང་། །སྐལ་བཟང་རྣམ་པ་དང་ལྷན་ཞིང་། །དམ་
 བཅའ་བ་དང་བཟ་ཤིས་དོན། །ཁོར་བྱ་འཛིན་པའི་སྐྱལ་སྤྱུ་བཅོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །
 ཁོར་བྱའི་གཡལ། རིན་པོ་ཆེས་སྤྱུས་པའི་གཡལ་རྩ་ལས་བྱས་པའི་རྩ་གཡལ།
 ཁོར་བྱའི་རིགས། བྱ་རྒྱུད་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས། མཆོན་གཞི་ནི། གཞོད་སྤྱིན་ཁོར་བྱ་བཟང་པོ་ལྟ་བུ།
 ཁོར་ལས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་། ཁོར་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་། གཞུ་ལས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་དང་དོན་གཅིག
 ཁོར་ས་བཅུ། དང་པ་དང་འདོད་པ་ལ་ཁོར་ས་ཡོད། །བྱམས་སྤྱིང་རྩི་དང་ཆགས་པ་ལ་ཁོར་ས་ཡོད། །ཤེས་
 བྱ་གཤིས་གྱི་སྤྱོད་པ་དང་ཆོས་བྱས་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་ཁོར་ས་ཡོད། །ཆོས་གྱི་དབྱིངས་དང་ཆད་ལྟ་
 ལ་ཁོར་ས་ཡོད། །ཉམས་སྤྱོད་དང་རྟོགས་པ་ལ་ཁོར་ས་ཡོད། །བརྩན་པོ་དང་རྩལ་འཆོས་ལ་
 ཁོར་ས་ཡོད། །འབྲུལ་ཞིག་དང་བདུད་ཁྲིའི་ལ་ཁོར་ས་ཡོད། །བྱུང་ཐོབ་དང་ཐོག་པོ་ལ་ཁོར་ས་
 ཡོད། །གཞན་དོན་བྱེད་པ་དང་རང་དོན་བྱེད་པ་ལ་ཁོར་ས་ཡོད། །ཐབས་མཁས་པ་དང་གཡོ་
 རྒྱུ་ལ་ཁོར་ས་ཡོད། །དེ་ནི་འདྲ་མིན་གྱི་ཁོར་ས་བཅུ་དོ། །ཞེས་རྩི་སྐམ་པོ་བའི་ཞལ་གདམས་
 ལས་མཆོག་རིན་པོ་ཆའི་ཐེང་བ་ལས་གསུངས། འདི་གོ་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་འདིར་བཞོད་དོ། །
 ཁོར་ལྷ། (མཛོན་བཅོད) ལྷ་ཆོགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ལྷ་ཞིག་ མཛོན་བཅོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་
 པ་འདོད་འཛིན་པ་མོ་༡༥ (བཅའ་ལས། ཁོར་ལྷ་ནི་སྤྱུ་ཆོགས་གཟུགས་སོ། །ཞེས་བཤད།
 ཁོར་ལྷའི་བྱ། (མཛོན་བཅོད) རྩལ་འཇུག་གི་མིང་།
 བྱ་གྲོ་རྒྱ། (ཞིགས་སྤྱུར) བ་ཐག་མང་པོ་འབྱུང་ཐག་ལྟར་འབྱུངས་པ་རིམ་གྱིས་ས་ལ་ཟུག་ནས་རྩ་བ་
 ཆགས་འགྲོ་བའི་རྒྱུད་མང་ཞེས་བྱ་བའི་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་སྤོང་ཞིག་ བོད་སྐད་དུ་
 བསྐྱར་ན་རྩ་ཞེང་གཤམ་པ་སྟེ་དཔྱུས་ཞེང་མཉམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། མིང་གཞན་འདས་
 པ་དམན་འགོག་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །རྩ་ཞེང་གཤམ་ཅེས་པའི་དོན་ནི་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར། རྩ་ཞི།
 དཔྱུས། མིང་། གཞུང་། རིང་ཐུང་གི་ཆད་བཅས་ཀྱི་དོན་དང་། ཞེང་ནི་འཕྲེད་དམ་ཞེང་ཁའི་
 ཆད་དོ། །གཤམ་ནི། འདྲ་བ། མཉམ་པ། མཆུངས་པ།དོ(དོ་མཉམ་མི་མཉམ་ཞེས་པའི་དོ) རྣམས་

དོན་འདྲ། དཔེར་ན་དོ་ཤལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མངོན་ཉོག་སྒྲིབ་ལས། སྤྱི་ནི་ཐོ་རྩ་ལྟར་ཆུ་ཞེང་
གསལ། །ཅེས་པའི་དོན་ནི། ཐུ་ཐོ་རྩ་ཤིང་སྤྱོད་དུས་ཞེང་མཉམ་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱུ་གི་
སྤྱི་ལུས་ཀྱང་དུས་ཞེང་མཉམ་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་ཕྱག་གཉིས་བརྒྱུད་ས་པའི་
རིང་ཆད་དང་། སྤྱི་རིང་ཆད་གཉིས་མཉམ་པ་ཡིན་ཞེས་པའོ། །ལེགས་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱད་དུ་འདི་
ལ་ཐུ་ཐོ་རྩ་ “न्यग्रोधः” nyagrodhaḥ ཞེས་བཞོད། མྱོག་ཆེ་ (ནི་རྩོར་རྩ) ཞེས་པ་ལྟ་བུར་
བསྒྲུག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། མངོན་བཞོད་མཁས་པའི་རྩ་རྒྱུ་ལས། བྱ་ཏྲ་ (वटः) ཀྱང་
མང་ཐུ་ཐོ་རྩ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ཤིང་སྤྱོད་འདི་འི་གྲིབ་བསིལ་དུ་མི་བརྒྱ་ལ་ཤེས་
ངལ་གསོ་བརྒྱབ་ནས་སྤྱོད་ཆོག་ཅིང་། དེ་ལ་ཤིང་འབྲས་དམར་པོ་མཐེབ་དོག་གི་ཆོད་ཅམ་
པ་བྱུང་དེ་འུ་རྣམས་ཀྱིས་ཟས་སུ་བྱེད། ཤེས་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་ཀྱང་།
དེ་ཕྱིར་མི་དག་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་མོ་ལའང་། །བག་དང་ལྷན་པས་སྤྱོད་བྱེད་མི་བྱ་སྟེ། །ནམ་མཁའི་
དབྱིངས་ཀྱན་འགོངས་འདྲའི་ཐུ་ཐོ་རྩ། །ས་བོན་ཉིལ་འབྲུ་ཅམ་གྱིས་བསྐྱུན་པ་ལགས། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ནི་རྒྱ་གར་སྤྱོད་ཕྱོགས་སེ་ར་དགོན་པའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ནགས་གསེབ་
ཏུ་ཤིན་ཏུ་མང་། ཐུ་ཐོ་རྩའི་ཤིང་ཆེན་པོ་ཞིག་སེ་ར་དགོན་པའི་རྒྱབ་ངོས་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་ས་ཀྱི་
དཀྱིལ་དུ་ཡོད་པ་ད་ལྟ་ཡང་ལྷང་ངར་འདྲ། ཕྱི་རྒྱལ་བས་འདི་ལ་ Indian fig tree དང་། ཨ་
རབ་ཀྱི་སྤྱད་དུ་Banyan དང་། དབྱིན་རིས་ Banian tree ཟེད། དེ་ཡང་ལེགས་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱད་
དུ་ Bani (vanij བ་ཉི་ཇ) ཞེས་པ་ཆོད་ལས་ལ་འབྱུག་པས། ཆོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་གྲིབ་
བསིལ་དུ་བསྐྱད་དེ་ཉེ་ཆོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ Banian tree ཞེས་རྒྱ་གར་དབྱིན་རིའི་བཅན་
འོག་ཏུ་ཡོད་དུས་དབྱིན་རིས་བཏགས་ཞེས་བཤད་སོལ་ཡང་འདུག ཐུ་ཐོ་རྩ་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་
ཤིང་ལ་ངོས་འཛིན་མཁན་ཡང་འདུག་ཅུང་། དེ་ནི་ཞོར་བ་ཡིན་ཉེ། ཆུ་ཞེང་གསལ་པ་སྤྱོད་དུས་
ཞེང་མཉམ་པ་དང་རྒྱང་མང་བཅས་ཀྱི་དོན་ལ་བསམས་ན་ཤེས་རྒྱས་སོ། ། Sarat Chandra
Das ཅན་དུ་སས་བརྒྱུ་མས་པའི་བོད་སྐད་དབྱིན་གསུམ་ཤན་སྤྱད་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་ནང་། ཐུ་ཐོ་
རྩ་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ཤིང་ལ་བཤད་འདུག་ཅིང་། དེའི་ཁྱད་སྤངས་ཡང་བསྟན་འགྲུལ་མངོན་ ། གེ་བ་ །

ཤོག་གྲངས་པ་ ༣༠ལ་གཏུགས་པ་ལྟ་བུར་བཤད་ཀྱང་དབྱེད་དོ། །

ཅུ་ཤོ་རྩེ་གུན་དགའ་ར་བ། (འདུལ་བ) ། རྒྱལ་པོ་ཐུག་གཅོང་གིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཁབ་ནས་བྱུང་ནས་
ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྩེ་ས་སུ་སྤྲང་ཡང་སེར་སྤྱིའི་གཞིར་ཕེབས་པའི་ཆེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྒྱལ་
པོའི་པོ་བྱང་དུ་མི་བཞུགས་པར་ཤེས་ནས། གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་བཅུ་དྲུག་དང་། ཁང་ལྷན་
དྲུག་ཅུ་བཅུགས་ཏེ་ཤིང་ཅུ་ཤོ་རྩེའི་སྤྱི་འཐུས་ཆོས་ཆའ་ཡང་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་ལུལ་བ་དེ་ལ་ཟེར། 2
ཅུ་ཤོ་རྩེའི་སྤྱི་འཐུས་ཆོས་ཆའ་དུ་བཅུགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
ལས། ཅུ་ཤོ་རྩེ་གུན་དགའ་ར་བ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་སྟེ། ཤིང་ལྷན་པའི་ཅུ་ཤོ་
རྩེས་མཆོད་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཆོས་ཆའ་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་བཅུགས་པའི་བྱིར་དོ། །ཞེས་གསུངས།
གནག 1 གན་པོ། དབྱ་སྤྲ་བུར་བ་ལྟར་གནག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ངན་པ། སེམས་གནག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3
ལྷགས་རིགས། 4 མང་པོ་དང་ལྷན་བཤམ་མ་སྤྲུག་པོ། ཡང་ན་ནག་པོ། ལྷན་བ་རབ་དུ་གནག་
པ་ཞེས་སྟོབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

གནངས་ཆག ཉི་མ་རེ་བར་མཆོམས་བཞག་པའི་ཉིན་བྱི་མ། ཉིན་མ་གསུམ་བ་གང་ཡིན། ཉི་མ་གནངས་
ཆག་ལ་ཤོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་འདི་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུའི་རང་རྣམ་ན་གསལ། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་
ཆེན་མོར། གནངས་འཆར་ཞེས་སྤྲང་།

གནངས་འཆར། གནངས་ཆག་དང་དོན་གཅིག་གནངས་ཆག་ལ་གཟིགས།

གནད་ཅན། གནད་ལགག་ཅན། གནད་ཆེ་བ། འགངས་ཆེན། གལ་ཆེན།

གནད་གཅོད། (མཛོད) ། ལུས་ཀྱི་འབྱུང་པའི་རྒྱས་པ་རྒྱན་བཅད་པའམ་ཉམས་ནས་འཆི་བར་བྱེད་པ་ལ་
ཟེར། ལྟ་བཤད་ནི། གནད་ཅེས་པ་འདིར་ལུས་ཀྱི་གལ་གནད་ཆེ་བའི་ཆ་ཤས་ལ་གོ་དགོས་ལ་
གཅོད་པ་ནི་རྒྱན་གཅོད་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་ལུས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཉམས་ནས་སམ་རྒྱན་བཅད་
ནས་འཆི་བར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྤྱི་འཐུས་བྱའོ། 12 གནད་གཅོད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐལ་དང་དོན་གཅིག་
སྐབས་རེར་གནད་གཅོད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐལ་གྱི་ཆོག་སྤྲ་བསྐལ་ནས་གནད་གཅོད་ཅེས་བཛོད།
གནད་གཅོད་པ། (མཛོད) གནད་གཅོད་དང་འབྲ།

ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱུལ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མི་དགེ་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་རྣམས་ནི། མཚན་མ་
 མི་སྤྱག་བ་དེ་དག་མཐོང་བས་ལུས་ལ་སྤྱག་བསྐྱུལ་འབྱུང་ཞིང་སྤྱི་བྱེད་ཞེས་བྱེད་པ་དང་། ཀྱང་
 ལག་གཡོ་བ་བ་དང་བཤང་གཅི་འབྱུང་བ་དང་ནམ་མཁའ་ལ་རྩྭ་བ་དང་མི་སྤྱག་བ་དང་ཁ་ནས་
 དབྱ་བ་འབྱུང་བ་དང་དེ་འདྲ་བ་རྣམས་འབྱུང་ངོ་། །གལ་ཏེ་མི་དགེ་བ་འབྱིང་བྱེད་པ་ཡིན་ན་དེ་
 དག་ལས་ཁ་ཅིག་འབྱུང་ལ། ཁ་ཅིག་མི་འབྱུང་བས་རྫོགས་པར་མི་འབྱུང་ངོ་། །ལས་ཉེས་བ་
 བྱེད་པ་རྣམས་ལ་གནད་གཅོད་ཤིན་ཏུ་ཆབས་ཆེད། །གནད་གཅོད་ནི་ལྷ་དང་དཔལ་བ་ (ལྷ་
 དང་དཔལ་བ་རྩལ་སྤྱི་ཡིན་པས་དེ་ལ་གནད་གཅོད་མེད་དོ) མ་གཏོགས་པའི་སྤྱེ་གནས་
 ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་རྗེའི་གསུང་ལས། དེའི་ཆེ་ཆུལ་བ་
 འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་པའི་རབ་ཏུ་དད་པ་དྲག་པོ་སྤྱེས་ཏེ། གནད་གཅོད་ཀྱི་སྤྱག་
 བསྐྱུལ་མེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཤ་ཆེན་ཆོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཆུལ་མཚན་ཀྱི་རང་རྣམ་
 ལས་ཀྱང་། གནད་གཅོད་ཀྱི་མཚན་རྣམས་དྲག་པོས་བསྐྱུལ། །དན་སོང་གི་འབྲུལ་སྤྲང་སྤྲེལ་ཆོགས་
 ཤེད། །སྤྲང་བྱས་ཀྱི་ལས་ལ་འགྲོད་ཅིང་མཆེད། །ཨ་ཅ་མ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་གྱུར། །ཅེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གནད་ཏུ་བསྐྱུལ། (གསང་སྤྱུགས) གནད་ཏུ་བསྐྱུལ་བ་ལ་གཟེགས།
 གནད་ཏུ་བསྐྱུལ་བ། (གསང་སྤྱུགས) 1 གནད་གསང་ལ་ཕོག་པར་བྱེད་པའམ་འཁེལ་བར་བྱེད་པའི་དོན། 2
 ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་སར་དམིགས་པ་དྲག་ཏུ་གཏད་དེ་སེམས་མ་ཡིངས་པར་བསྐྱོམ་པ་ལ་ཟེར།
 ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་ས་ནི་སྤྱིང་གའི་ཅ་འཁོར་གྱི་རྩྭ་རྒྱུ་ཡིན་ལ། བསྐྱུལ་ཞེས་བ་
 བྱེད་དམིགས་པ་ལ་སེམས་གཏད་དེ་བསྐྱོམ་པའི་དོན་ནོ། །རྗེའི་དགོངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུས་ལ་
 གནད་ཏུ་བསྐྱུལ་བ་དང་འདྲ། 3 དམིགས་པ་གཏད་པ། དམིགས་པ་གཏད་པའི་གཞི་ལ་གནད་
 ཏུ་བསྐྱུལ་པའི་གཞི་ཞེས་པ་ལྟར།
 གནད་ཏུ་འབེབས། གཞན་གྱི་ཞེ་ལ་ཕོག་པའི་ཆིག་སྤྱི་བ། ཆིག་རྩལ་སྤྱི་བ། ས་སྤྱི་ལེགས་བཤད་ལས།
 པ་རོལ་གནད་ཏུ་འབེབས་པའི་ཆིག་ །དབྱ་པོ་ལ་ཡང་སྤྱི་མི་བྱ། །བྲག་ཆ་བཞིན་ཏུ་རང་ཉིང་

ལ། ་དེ་མ་ཐག་རྩ་ལེ་ལན་འཁོར། ་ཞེས་གསུངས།

གནད་དུ་པལ། གནད་དུ་འབེབ་དང་དོན་འདྲ།

གནད་དུ་ཐོག་ལ། འཆི་རྒྱུན་འབྱུང་བའི་གནས་ལུས་ཀྱི་སྤྱིང་སོགས་སུ་སོག་པའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་

རྒྱ་གར་འགྲེལ་པ་ལས། གནད་དུ་ཐོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆི་བའི་ཕྱོགས་དག་རྩ་ཐོག་པའོ། །

གནད་དུ་དཔལ། གནད་དུ་འབེབ་དང་དོན་འདྲ།

གནད་བཞི། (དབྱ་མ) ང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གནད་བཞིའི་སྒོ་ནས་གཏན་

ལ་དབབ་དགོས་པས། གནད་བཞི་ནི། དགག་བྱ་ངེས་པའི་གནད། བྱུང་བ་ངེས་པའི་གནད།

ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་བྱར་དང་པོ་བདེན་པའི་གཅིག་རྩ་བྱུང་པར་ངེས་པའི་གནད། ཕྱོགས་ཆོས་

ཀྱི་བྱར་ཕྱི་མ་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་མ་བྱུང་པར་ངེས་པའི་གནད་དང་བཞིའོ། །གནད་བཞི་དང་

ཆད་མ་བཞི་ཞེས་ཐ་སྙད་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་ཡང་། ཐ་སྙད་སྒྲིབ་ཚུལ་ཅམ་ལས་དོན་ལ་

གནད་གཅིག་ཡིན་ནོ། ་དེ་ལ་དང་པོ་དགག་བྱ་ངེས་པའི་གནད་ནི། རང་རྒྱུད་ལ་བརྟགས་ཏེ་

གང་ཟག་གི་བདག་རྩ་འཛིན་ལུགས་ངོས་ཟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སྤར་བཤད་དོ། ་གཉིས་

པ་བྱུང་པ་ངེས་པའི་གནད་ནི། གང་ཟག་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་ན་ཕྱི་དང་པོ་དང་པོ་གཅིག་

དང་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་བྱུང་དགོས་ཀྱི། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་བྱུང་ཐབས་མེད་པར་ཐག་

བཅད་པའོ། ་དེ་ནི་སྤྱིར་བྱུང་པ་དང་ཀ་བཞེས་པ་ལྷ་བྱ་རྒྱ་བཅས་སུ་རྒྱུར་ཡོངས་སུ་གཙོད་

པ་ན། རྒྱ་མེད་ཡིན་པ་པར་རྒྱུ་པར་གཙོད་ཅིང་། བྱུང་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་རྒྱ་མེད་དུ་རྒྱུར་ཡོངས་

སུ་གཙོད་པ་ན། རྒྱ་བཅས་ཡིན་པ་པར་རྒྱུ་པར་གཙོད་པ་སྤྱིང་བས་བྱུང་པས། གཅིག་དང་དུ་

མ་གང་ཡང་མིན་པའི་ཕྱང་གསུམ་མེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་གང་ཡང་

མིན་པ་ཡང་མི་སྤྱིད་པར་ངེས་པར་བྱེད་པའོ། ་གསུམ་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་བྱར་དང་པོ་བདེན་

པའི་གཅིག་རྩ་བྱུང་པར་ངེས་པའི་གནད་ནི། གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་

བྱུང་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་གཙོད་པ་མཐོང་བའོ། ་བཞི་པ་ནི་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་

བྱུང་པའི་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལ་གཙོད་བྱེད་ལེགས་པར་མཐོང་བའོ། ་དེ་སྤར་བཞི་ཆད་དེ་ནས་

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷ་བ་ནམ་དག་སྐྱེའོ། །འདི་རྗེའི་ལམ་
 དེམ་འབྲིང་པོ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད་དོ། །

གནམ་གྱིས་བསྐྱོས་པ། བསོད་ནམས་ཆེ་བའི་དོན། འདི་བོན་པོའི་བད་ཡིན་པར་ལི་གྲར་དུ་གསུངས།
 གནམ་མཆོད་པ། ལེགས་པའི་དོན། འདི་བོན་པོའི་བད་ཡིན་པར་ལི་གྲར་དུ་གསུངས།

གནམ་བདག་ས། མིའི་ལག་པ་སོགས་ཁང་པའི་ཡ་ཐོག་གམ་ཤིང་སྤྲོད་ལ་ཐག་པས་འབྲུང་འབྲུལ་དུ་
 བཏགས་པའི་དོན། ལག་པ་གནམ་བདག་ས་བརྒྱབ་ལྟ་བུ།

གནམ་ཐང་བ། ལམ་མཁའ་སྤྱིན་དང་བལ་བར་གྲུར་པའི་དོན་ཏེ། གནམ་དྲངས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཞིབ་
 པར་ཐང་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས། ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བོད་ཀྱི་ཐ་སྣང་འདི་དེང་སང་
 བརྒྱུག་ལ་ཉེ་བར་གྲུར་ཏོ། །

གནམ་དུ་གཤེགས་པ། མི་ཤི་བའི་དོན། འདི་བོན་པོའི་བད་ཡིན་པར་ལི་གྲར་དུ་གསུངས།
 གནམ་པོ། བཞད་གད།

གནམ་པོར། བཞད་གད་དུ། རྗེའི་གསུང་ལྟར་བཀོད། དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། རང་ཁྱིམ་ཅིག་ཕྱགས་
 སྐུལ་གནས་མཐོང་བཞིན་དུ། འདི་ན་སྤང་ཆེན་མེད་ཅེས་དོགས་བསལ་ཏེ། །སྐུལ་གྱི་འཛིགས་
 པ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི། །ཀྱེ་མ་གཞན་གྱི་གནམ་པོར་འགྱུར་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

གནམ་གཟེར། སྤོའི་ཡ་ཕུབ་ལ་ཉེ་བར་བཏགས་པའི་ཕུར་པ་ལ་སོགས་པ་ལོ། །

གནམ་ལ་ཉེ་ཆེ་གཉིས། ས་ལ་གསལ་བ་གཉིས། རྒྱ་གར་ན་གནམ་ལ་ཉེ་ཆེ་གཉིས། ས་ལ་གསལ་བ་
 གཉིས། ཞེས་པའི་གསལ་བ་གཉིས་ནི། སྤོན་གསལ་དང་ཆོག་གསལ་གཉིས་ལ་ཟེར།

གནམ་པོ། པོ། གནམ་པོའི་ཞེ་སར་དགུང་ལོ་ཟེར། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། གནམ་པོ་ཞེས་པ་
 ལོའི་ཞེ་སར་བྱས་འདུག་ཀྱང། སྤོགས་སྤོན་ལོ་ལྟའི་དག་ལིག་གྲར་ཁང་དུ་དགུང་ལོ་གནམ་
 ལོའི་ཞེ་སར་གསུངས་པར་གཞིགས་ན་འདི་ཞེ་ས་མེན་པ་ལྟ་བུར་སྤྲང་དོ། །འོན་ཀྱང་དབྱང་
 དཔོན་ཏེ། བཞུགས་པ་དང་གཞེས་པ་གཉིས་ཀ་ཞེ་ས་ཡིན་ཀྱང། དེ་ཉིད་ལས། གཞེས་པ་
 བཞུགས་པའི་ཞེ་སར་གསུངས་པའི་བྱིར་ལོ། །སྤྲམ་མོ། །

གནས་ལོ་གསར་ཆེས། ལོ་གསར།

གནས་སའི་བདག་དབང་ཆེ་བའི་དོན། འདི་བོན་པོའི་བདེ་ཡིན་པར་ལི་གྲུང་དུ་གསུངས།

གནའ་དང་། གནའ་ལོ་དང་དེང་དུས། དཔེར་ན་གནའ་དེང་གི་མཁས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གནའ་བ། བོད་ཀྱི་རི་དྲགས་ཤིག་འདི་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་བས་Himalayan blue sheep, bharal དང་། མཚན་

རིག་གི་མིང་དུ་ pseudois nayaur ཟེར། བོད་ཡིག་དབྱངས་བཞི་པ་ན་རོཨམ། གནའ་ཅུཨམ།

ན་ཅུ་ཞེས་པ་རི་དྲགས་འདིའི་རྩ་ཚོ་ལ་དཔེ་སྤྲངས་ནས་མིང་ཐོགས་པ་ཡིན།

གནའ་ཅུ། 1 བོད་ཡིག་གི་དབྱངས་བཞི་པ་མཚན་བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་ཞིག་ 2 རི་དྲགས་གནའ་བའི་རྩ་ཚོ།

གནས། 1 ས་ཆ། ས་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཁྱིམ། རྫོང་ས། དཔེར་ན་རྫོང་གནས། སྤང་འཛོང་མའི་

གནས་དང་། གནས་ཁང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ཡུལ་ཁམས། གནས་མཚོག་རྩི་རྩེ་གདན་ཞེས་

པ་ལྟ་བུ། 4 རྒྱ། དཔེར་ན་ཆང་ལ་བག་མེད་པའི་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དགའ་བ་ཅན་གྱིས་

ཞུས་པའི་མདོན་གསལ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱེད་པ་༤ ལྷོ་ལས།

འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི་གནས་ཡིན་ལ། རྒྱུར་བའི་གཟུགས་རྣམས་ནི་གནས་པ་ཡིན་

ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། 5 ཡུལ། སྐྱབས་ཡུལ། སྐྱབས་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 6 ལོ་

འཕང་། མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 7 ཆབ། ལོ་ས། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་གནས་སུ་འོད་

དབག་མེད་གསལ་གདབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 8 ཤེས་པར་བྱ་བའམ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་གཞི། བསྐྱབ་

པར་བྱ་བའམ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་གཞི། དཔེར་ན་རིག་གནས། རིག་པའི་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གནས་སྐབས་གཞན་འཛོལ་བ། འགྱུར་བའམ། འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ། གནས་གྱུར་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། རིན་

ཆེན་མེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༡༥ ལྟ་བུའམ། འགྱུར་བ་ནི་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་སྟེ་གནས་

སྐབས་གཞན་འཛོལ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གནས་སྐབས་གསུམ། (བཀའ་བརྒྱུད) མ་དག་པའི་གནས་སྐབས། གཉིས་ལྡན་གྱི་གནས་སྐབས། ཤིན་

ཏུ་རྣམ་དག་གི་གནས་སྐབས་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོ་དྲི་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་དག་པའི་གནས་

སྐབས་ནི། སེམས་ཉིད་སྒོ་བྱུང་གྱི་དྲི་མ་མ་དག་པ་འཆིང་བ་ཀུན་ལྡན་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་

སྐབས། གཉིས་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་གནས་སྐབས་ནི། རིམ་གཉིས་གཉིན་པོའི་སྐབས་ཀྱིས་ངེ་
མ་སྤ་བ་མ་དག་གྲང་རགས་པ་དག་པ་ནི། སྤྱིང་བའི་གནས་སྐབས་ཆོགས་ལམ་ནས་ས་བརྩ་
རྒྱན་མཐའི་བར་གྱི་ལམ། གསུམ་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་གནས་སྐབས་ནི། ཡང་དག་པར་
རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སོ། །

གནས་གྲུང་པ། སྤང་ངེ་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལས་ཀྱིས་ངེ་མས་དག་པའི་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་
གྲུང་བཤམ། འགྲུང་བ་བྱིན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན།

གནས་བརྒྱད། སྒྲ། སྒྲ། མིང་། མཚན་ལ། བར། བ་སྟོད། ཆིག་དོན་རྣམས་སོ། ༡ (སྒྲ) བེ་འདིར་
ཐེན་པའི་སྒྲ་མེས་ཚན་དུ་སྟོན་ཅིང་ལུང་སྟོན་པའོ། ༡ (སྒྲ) བེ་འཕགས་བོད་ཀྱི་ནག་ལ་
སོགས་པ་རང་རང་གི་ཡུལ་གྱི་བརྗོད་པར་བྱེད་པའོ། ༢ (མིང) བེ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆིག་ཆ་
དུགས། ཆོས་མཛོན་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཡི་གེ་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། བརྗོད་པའི་
ལུགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེའི་མཐའ་ཅན། བུམ་པ། མེང་གེ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པ་དེས་དོན་ལ་སྒྲོ་
གཞོལ་བར་བྱེད་པས་རྣམ་སྟེ་མིང་ཞེས་བྲལ། ༣ (མཚན་ལ) བེ་དོན་དེ་མཚོན་པར་བྱེད་
ཅིང་སྤང་བར་རྣམ་པའི་ཆ་ནས་མཚན་མ་ཞེས་བྲལ། ༤ (བར) བེ་དོན་དེ་ལ་བ་སྟོད་བྲལ་བའི་
བྱིར་ཐོག་མར་མིང་དུ་བཏགས་པ་སྟེ། བོ་བར་བྱེད་པ་དང་སྒྲ་བར་བྱེད་པའི་དུས་ཅན་ནོ། ༥
(བ་སྟོད) བེ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཤེས་བརྗོད་འཇུག་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་
ཏེ། དེའང་འདི་ཀ་བ་ཡིན་ནོ་སྒྲ་པའི་ཤེས་པ་ནི་བཏགས་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཀ་བ་ཞེས་སྒྲ་
བར་བརྗོད་པ་ནི་བརྗོད་པ་དང་། ཀ་བ་ཡིན་པས་ཁང་བྱིས་བྱེད་པར་རྩོམ་པ་ནི་བཏགས་པ་
སྟེ། གདུང་འདེགས་ཀྱི་ཤིང་ལ་ཀ་བ་ཞེས་བཏགས་པ་ལྟ་བུའོ། ༦ (ཆིག) བེ་ཆོས་མཛོན་
པའི་ལུགས་ཀྱིས། མིང་འདུས་ནས་དོན་གྱི་བྱེད་པར་བརྗོད་པ་སྟེ། འདུས་བུས་མི་རྟག་ཅེས་
པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། ༧ (དོན) བེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཅི་ལྟར་གནས་པ་ཉིད་
དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ཤེས་བྲལ་མཛོད་དེ་བ་དང་པོ་༡༢་ ན་གསལ།

གནས་ངན་ལེན། འདྲི་བྱ་བྱ། ། ལུང་བ། ཉེས་པ། སྟོན་བཅས་ལ་ཟེར། ལུང་བ་ལ་འཇུག་པ་ནི། དཔེར་ན་

དགེ་སྦྱོང་གཞན་གྱི་པམ་ལྷག་གི་ལྷང་བའི་ཉེས་པ་བརྟོག་པ་ལ། གནས་ངན་ལེན་བརྟོག་ཅེས་
 བ་ལྷ་བྱ། ཉེས་པ་ལ་འབྱུག་པ་ནི། དགེ་སྦྱོང་གཞན་གྱི་ལྷང་བའི་ཉེས་པ་འཆབ་པ་ལ། གནས་
 ངན་ལེན་འཆབ་ཅེས་པ་ལྷ་བྱ། སྟོན་ལ་འབྱུག་པ་ནི། ལུས་དང་གི་གནས་ངན་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།
 དེ་ཡང་རྗེའི་བྱང་ལེས་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ལུས་དང་གི་འབྱུག་པ་ནི་དགྲ་བཙུག་
 བ་ལ་ཡོད་པ་སྤྱེའུ་ལྷང་མཆོང་བ་དང་གཞན་ལ་མངས་མོ་ཞེས་ཟེར་བའི་ལུས་དང་གི་གནས་
 ངན་ལེན་སྟོན་པས་བགག་ཀྱང་མ་ལོག་པ་ལྷ་བྱ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་བྱའོ། འུ་བྲག་
 རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ་ལས་སྤྱི་སྤྱོད་བམ་པོ་གཉིས་པ་༩ ཙུའ་ ༡༧༥༥ ལས། དྱིལ་བྱ་ཞེས་
 བྱ་བ་དུ་ནི་སྤྲོད་པའམ་ངན་པ། ལྷན་གཉི་པ་ཉི་ཞེས་བྱ་སྟེ་གནས་པ་ལ་བྱ། ལཱ་ཞུ་དན་སྟེ་ལེན་
 པའམ་འཛིན་པའོ། གཅིག་ཏུ་ན་དུ་ལྷན་ཉེས་པའམ་སྟོན་གྱི་མིང་། ལ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་
 འབྲས་སྟེ། སྤྱིར་ན་ལྷང་བ་དང་སྤྱིབ་པའི་མིང་སྟེ་གནས་ངན་ལེན་དུ་བཏགས། ཞེས་གསུངས་
 སོ། གནས་ངན་ལེན་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འདི་ཐོག་མར་ཆོས་འདུལ་པའི་ལྷང་བ་དང་ཉེས་པ་
 དང་སྟོན་གྱི་དོན་ལ་འབྱུག་པའི་ཐ་སྟངས་ཅིག་ཡིན་པ་ལ། སྤྱིས་རིམ་གྱིས་ཁྲབ་བཞུགས་དུ་སོང་
 སྟེ། སྤྱིབ་པ་དང་། བག་ཆགས་དང་ས་བོན་སོགས་འབྱུག་ལུལ་མི་འབྲུག་པ་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱས་
 པ་འབྲའོ། 12 སྤྱིབ་པ། རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན་ལས། བར་ཆད་མེད་
 ལམ་གྱི་དུས་ན་དོས་སྐལ་གྱི་སྤྲང་བྱ་དེ་མེད་ཅིང་སྤྱོད་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཡང་། རྒྱན་
 མ་ཆད་བས་ཡིན་གྱི་སོ་སོར་བཏགས་འགོག་ཐོབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། འདི་ལ་དཔགས་ནས་
 ས་བཅུ་རྒྱན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་གནས་ངན་ལེན་གྱི་བྱི་མ་སྤྱོད་རྒྱལ་
 ཙུའ་ཡང་མེད་ཀྱང་ཟད་པར་སྤངས་པ་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་སོ། 13 ཉོན་
 མོངས་གྱི་རྒྱས་པའམ་བག་ཆགས་ས་བོན། སེམས་གྱི་འཛིན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གོང་ནས་གོང་
 དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པའམ་བག་ཆགས། ལས་ངན་དང་དེའི་བག་ཆགས་བཅས་ལ་ཟེར། རྗེའི་
 ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་གནས་ངན་ལེན་ནི། ལུལ་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གོང་ནས་གོང་དུ་
 བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་སེམས་རྒྱུད་ལ་གནས་པའི་བག་ཆགས་དང་། ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་

དངོས་གཞིའོ། མཐོང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་བྱལ་སྡེས་བསྟེན་པར་མ་རྩོགས་པ་ལ་དགེ་སྦྱོར་གཞན་གྱི་གནས་རན་ལེན་བརྩོན་པ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི། རན་པ་མགོ་གཅིག་དུ་བསྐྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རང་རིགས་ལ་མ་དད་པར་འགྱུར་བའོ། །

གནས་བཅས། གནའ་པོ་རྒྱ་གར་གྱི་ཤོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་རྒྱལ་ཅེས་གྲགས་པའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ་ཤུ་གེ་ཏ་ (Saketa) ཟེར་བ་དེའོ། །ཤོང་ཁྱེར་སེར་སྐྱ་དང་དོན་གཅིག་ལུ་ཕྱི་ནིའི་རྒྱལ་ཕྱོགས་མེ་ལི་ལྷ་བྱལ་ཅམ་ན་ཀའི་ལ་བསྐྱེ་སེར་སྐྱའི་ཤོང་ཁྱེར་གྱི་ཤུལ་ཡོད་ཅིང་དེར་སང་གི་མིང་ལ་ཏེ་ལོ་ར་ཀོ་ཏེ་ཟེར། ཞེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་།

གནས་རྒྱུད། མཁས་སྒོའ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་བསམ་ཡས་བསྐྱུང་བར་བཞག་པའི་སྤྱང་མའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཡོངས་གྲགས་སུ་གནས་རྒྱུད་དོ་རྩེ་གྲགས་ལྷན་ཟེར། སྤྱང་མ་དམར་ནག་གཉིས་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཡང་ཡིན། མཁས་སྒོའ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་བསམ་ཡས་བསྐྱུང་བར་བཞག་པའི་སྤྱང་མ་ལ། རྒྱལ་པོ་སྐྱ་ལ། ལུས་ལ། རྩོན་པོ་ལ། རུ་འབྲེན་ལ། བཞན་པ་ཡང་ལེ་ཟེར་རམ་གཞོན་སྤྱིན་ཅི་ཏུ་དམར་པོ་བཅས་ཡོད་པའི་ནང་ནས། རྩོན་པོ་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སྤྱ་བྱ་ཁྱིད་མིག་གཅིག་(འདི་བྱ་རུ) གསུང་དོ་རྩེ་གྲགས་ལྷན། (འདི་གནས་རྒྱུད) རྒྱགས་བཀའ་ཡི་བྱ་ར་བ། ཡོན་ཏན་བྱ་ཆོད་ཐང་ནག་(འདི་སྒྱོར་ལུང་ཆོས་སྒྱོང) འཕྲིན་ལས་བྱ་འུ་ནག་པོ། (འདི་ཐ་འོག་ཡིན་ཟེར་བས་བརྟག་པར་བྱ།) མྱོང་དོལ་སྒྲ་མ་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། གནས་རྒྱུད་གི་ལོ་རྒྱུས་ནི། ལྷོག་བྱང་རྒྱལ་དཔལ་ལྷན་པའི་རྣམ་ཐར་ནང་གནས་རྒྱུད་དང་ཆོས་སྒྱོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། ཅེས་ཞུས་པའི་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་དང་པོ་༡༥ན་གསལ།

གནས་ཆེན་བརྒྱུད། དོ་རྩེ་གདན་ནི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པའི་གནས་ཡིན་ལ། ལུ་ཕྱི་ནི་སྐྱ་འབྱུངས་ལ། ལྷ་རྩ་ཏ་སྤྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ། ལྷ་མཆོག་གིས་ལྷ་རན་ལས་འདས་ལ། ལྷ་ལེ་རྒྱ་སྐྱོ་ཆེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ། མཉན་ཡོད་དུ་བདུད་བཏུལ་བ། ཤང་ཁ་ས་སྤྲ་ལས་བབས་ལ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དབྱེན་རྒྱུས་པའི་གནས་ཏེ། བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལ་གནས་ཆེན་བརྒྱུད་ཅེས་གྲགས། བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད་ཅེས་གྲགས་པ་དག་ཀྱང་། སྤྱར་གནས་ཆེན་

འདི་དག་ན་བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་ངོ་། །
གནས་ཆེན་ལྷ། འཛམ་གླིང་འདི་ན་གྱི་རྒྱལ་ཅན་གྱི་གནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ལྷ་ཡོད་པར་
ཐགས་ཏེ། དབུས་ན་རྒྱ་གར་དོན་ཅེ་གདན། འར་ན་རྒྱ་ནག་རི་པོ་ཅེ་ལྷ། ལྷོ་ན་རི་པོ་པོ་ཏུ་ལ།
རྒྱ་བ་ན་ཡོ་ཉི་ཡ་ན་མཁའ་འགྲོའི་གནས། བྱང་ན་རིགས་ལྷན་གྱི་གནས་འཕྲུལ་རྣམས་སོ། །
གནས་ཆེན་བཞི། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་ཆེན་བཞི་ནི། དོན་ཅེ་གདན་ནི་བདག་
ཅག་གི་སྟོན་པ་མདོན་པར་སངས་རྒྱས་པའི་གནས་ཡིན་ལ། ལུ་མྱེ་ནི་སྤྲུལ་སྤངས་པ། ལྷ་རྩ་
ཁ་སྤྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ། ལྷ་མཆོག་གྲོང་མཉམ་ལས་འདས་པའི་གནས་ཡིན་པ་བཅས་
སོ། །སྟོན་པ་སྤྲུལ་ལས་འདའ་ཁར་ཞལ་ཆེས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འདི་ལྷ་གསུངས་ཏེ། འདུལ་
བ་ལུང་ཐུན་ཆེགས་ལས། དགེ་སྦྱོང་དག ང་འདས་པའི་འོག་ཏུ་གནས་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི་
རིགས་ཀྱི་བྱ་དང་བྱ་མོ་དད་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རི་སྤྱོད་འཆོའི་བར་དུ་འགྲོ་བར་བྱ་ཞིང་། དན་
པར་འགྱུར་བར་བྱ་ལོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན། འདིར་ནི་བཙེམ་ལྷན་འདས་འཁྱུངས་སོ། །འདིར་ནི་
བཙེམ་ལྷན་འདས་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ། །འདིར་ནི་བཙེམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྣམས་པ་བཅུ་གཉིས་བསྐྱོར་ཏོ། །འདིར་ནི་བཙེམ་ལྷན་འདས་ཡོངས་སུ་སྤྲུ་
ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ། དགེ་སྦྱོང་དག་ང་འདས་པའི་འོག་ཏུ་འདིར་མཆོད་རྟེན་བསྐྱོར་བ་དང་།
མཆོད་རྟེན་ལ་ཐུག་འཆལ་བ་དང་དག་འོང་གི། དེ་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།
ཞེས་པ་ནས་ང་ལ་དད་པས་དུས་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེ་འགྲོ་མཐོང་རིས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་
དུ་འགྲོ་ལོ། །སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། རྟོག་གི་འབར་བར་མདོ་བྱངས་པ་
ལས་ཀྱང་། གནས་བཞི་པོ་འདི་དག་བསྐྱོར་བས་མཆོས་མེད་པའི་སྤྲིག་པ་ཡང་འབྱུང་བར་
གསུངས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

གནས་ཉེར་བཞི། ལྷ་མཆོས་སྤྱི་པོ་རྣ་བ་གཡས་གཡོན་གཉིས། ལྷག་པ། སྤྱིན་མཆོས་མིག་
གཉིས་དང་། ཐུག་པ་གཉིས་དང་བརྒྱུད་ནི་ཐུགས་ཀྱི་གནས་སོ། །མཆོད་ཁུང་གཉིས། ལུ་མ་
གཉིས། ལྷེ་བ། ལྷ་ཅེ། ལ། མཐོན་པ། ལྷེ་ལ། འབྲས་བུ་གཉིས་དང་བརྒྱུད་གསུང་གི་གནས་

སོ། །རྟགས་ཀྱི་ཅེ། བཤང་ལམ། བརྒྱ་གཉིས། མཐེ་བོང་བཞི། ལུས་མོ་གཉིས་དང་བཞི་སྟེ་
བརྒྱད་ནི་སྦྱིའི་གནས་སོ། །དེ་དག་ལ་སྦྱིང་ཁའི་ཅ་འདབ་བརྒྱད་ལས་ཅ་གཉིས་ཏེ་གནས་དེ་དག་
ཏུ་བྲལ་བས་གནས་ཉེར་བཞིའི་ཅ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཉེར་བཞི་པོ་དེ་རེ་རེ་ལ་སྦྱོ་གསུང་བྲལས་ཀྱི་
ཅ་གསུམ་གསུམ་སྟེ་ཉེར་བཞི་ཚན་པ་གསུམ་དུ་སྟེ་བས་ཅ་བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས། དོན་གཉིས་
པོ་རེ་ལ་འང་སྟོང་ཐག་རེ་རེ་སྟེ་བས་ཅ་སྟོང་ཐག་བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས་སོ། །

གནས་བརྟན། <སྦྱ་སྦྱེ་རྩི་> 1 (འདུལ་བ) བརྟན་མཁས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལྟན་གྱི་དགེ་སྦྱོང་བསྐྱེས་སོང་
གི་མིང་། དེ་ཡང་བརྟན་པའི་ཡན་ལག་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པ། མཁས་པའི་
ཡན་ལག་འདུལ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་དང་ལྟན་པའོ། །དམ་ཚུལ་འདུལ་བར་གནས་བརྟན་ཞེས་
བྱ་བ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། མདོ་ཅ་བར། གནས་པས་གནས་ལ་མ་ཞུས་པར་བྱ་བ་མི་
བྱའོ། །བཤང་བ་དང་གཅི་བ་དང་སོ་ཤིང་དོར་བ་དང་ཉེ་འཁོར་དང་བཅས་པའི་གཙུག་ལག་
ཁང་དུ་མཆོད་རྟེན་ལ་ཐུག་བྱ་བ་ནི་མ་གཏོགས་སོ། །གཙུག་ལག་ཁང་ནས་འདོམ་བཞི་བརྒྱ་
ཅ་དགུའི་མཐའ་ཚུན་ཆད་དུ་འཁོབ་ཡང་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་
བཤང་གཅི་འདོར་བ་སོགས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་གནས་བརྟན་ལ་
ཞུ་དགོས། འདུལ་བར་གནས་ཀྱི་སྒྲ་མ་ཞེས་པ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན། གསོ་སྦྱོང་གི་མདོ་འདོན་
པ་སོ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན། གསོ་སྦྱོང་གི་ཉིན་གངས་ཀྱང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བཅི་བ་ཡིན། དགེ་སྦོས་
ཀྱིས་ཁོང་ལ་བྱིས་ནས་གསོ་སྦྱོང་གི་ཉིན་ཞག་སོགས་དགེ་འདུན་ལ་བརྫོང་དགོས་པས་ཏ་ཅང་
གལ་ཆེའོ། །སྦྱ་བཤང་ནི། གནས་ཀྱི་སྒྲ་མ་ལ་མ་བརྟེན་པར་གནས་སུ་བྱུང་བས་ན་གནས།
བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་སྦྱོམ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་པར་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པས་ན་བརྟན་ཞེས་བྱའོ། །2
རང་ལས་བསྐལ་བ་རྟན་གཞོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མོང་དུ་སྦྱར་ཆོག་པའི་འདུལ་བའི་ཉེ་ཆོག་
ཅིག ཉེ་ཆོག་ཅེས་པ་ཆེ་བ་བརྫོང་པའི་ཆོག་ལ་ཟེར། འོན་ཀྱང་ཐད་དཀར་གྱི་ཆོག་གི་གོ་དོན་
ནི་སྦྱོ་ཉེ་བའམ་གཅེས་པའི་ཆོག་གི་དོན་ནོ། །

གནས་བརྟན་བརྒྱ་བྲལ་གི་ལོ་རྒྱུས། ཡོངས་འཛིན་ལེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་གནས་

Sanskrit: स्‍थविरवा‍द sthaviradā; literally, the Teaching of the Elders

གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ། 1 རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ། འབྲང་པ་དང་མི་འབྲང་པ། འོས་པ་དང་
 མི་འོས་པ། གཞོན་ཁུ་རྒྱ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། འོན་ཏང་བརྒྱུད་པོར་སྤྱོད་པ་ནམས་ནི་
 གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པའི་དང་ཚུལ་མི་ཤེས་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རྒྱ་དང་རྒྱ་མ་ཡིན་པ།
 སྲིད་པ་དང་མི་སྲིད་པ། དཔེར་ན་དགེ་བ་ནི་བདེ་བའི་གནས་ཡིན་ཀྱང་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་གནས་
 མ་ཡིན། མི་དགེ་བ་ནི་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་གནས་ཡིན་ཀྱང་བདེ་བའི་གནས་མིན་པ་ལྟ་བུའོ། །རྩེ་
 ཚོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྱིན་རྒྱ་མཆོ་ལས། སྤྱིན་ལས་འཕྲོར་ལུན་གནས་

ཡིན་དུལ་པོ་མིན། །སེར་སྒྲིམ་དུལ་པོའི་གནས་ཡིན་འབྱོར་ལྟར་མིན། །དེ་སོགས་རྟེན་
འབྲེལ་མི་སྤྱིའི་གནས་ཀྱི་མཁུ་བྱ། །དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ནི་སྤྱི་བའི་གཙོ་བོ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་དང་། ས་སྤྱིའི་མཁུ་བྱ་བ་གཡག་སྟོན་སངས་རྒྱུ་དཔལ་གྱིས། དཔེར་ན་སེར་སྒྲིམ་
དུལ་བའི་གནས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་གནས་མ་ཡིན། སྤྱི་ན་པ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་
གནས་དང་དུལ་བའི་གནས་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུའོ། །གནས་ནི་རྒྱ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རྟོ། །སྤྱི་བའད་ནི། གནས་ནི་རྒྱ་དང་། གནས་མིན་པ་ནི་རྒྱ་མིན་པའོ། །ཡང་ན་གནས་ནི་སྤྱི་
པ་དང་། གནས་མིན་པ་ནི་སྤྱི་བའི་དོན་ཏོ། །བསྟན་འགྲུར་སྤྱི་ཆོགས་༩ ཉེ་བ་ ༡༧༥ བ་
སོགས་གཞུང་མང་པོར་གསལ་ལོ། །

གནས་ནས་འདའ་བ། 1 ས་བརྒྱད་པར་ཡང་དག་མཐའ་ལ་སྟོམས་པར་འབྲུག་ཀྱང་དེ་མདོན་དུ་བྱེད་
པ་ལས་འདའ་བ་ལྟ་བུ་ལ་གནས་ནས་འདའ་བ་ཟེར། ༣ གུང་ཐང་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།

2 ཡང་དག་མཐའ་ལ་གནས་ཀྱང་དེ་མདོན་དུ་བྱེད་པ་ལས་འདའ་བས་གནས་ནས་འདའ་བ་
ཞེས་བྱ། དེ་ནི་ཆང་བརྒྱངས་ཀྱང་ར་མ་བཟེ་བ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་པར་བཤད།

གནས་པ། 1 བརྟེན་པ། 2 འབྲས་བུ་ལ་ཟེར། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱ་བ་
༤༧༥ལས། འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི་གནས་ཡིན་ལ། རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་རྣམས་
ནི་གནས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

གནས་པ་ཅ། ལུས་ཀྱི་ཅ། སྤྱི་བའད་ནི། གནས་པ་ནི་འདིར་རྟེན་ལ་ཟེར་ཏེ། རྒྱུང་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །

གནས་པའི་བསྐྱལ་པ། (མཛོད) གནས་པའི་བསྐྱལ་པ་ནི། བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
ཡང་དཔྱལ་བ་མཐུན་མེད་དུ་སེམས་ཅན་ནས་སྤྱིས་པ་དེའི་ཆེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་
ཟེན་ནས། གནས་པའི་བསྐྱལ་པའི་འགོ་བརྒྱུ་པ་ཡིན་ནོ། །མཛོད་ཅ་བ་ལས། དེ་ལྟར་འཇིག་
རྟེན་ཆགས་པ་འདི། །བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གནས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་

བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལྟ་བུའོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལ་གཞི་བྱས།

གནས་མ། 1 གནའ་མར་བྱིན་བེན་པའི་བྱད་མེད། 2 ལྷར་མ་ཁྲུམས་སྟོང། 3 མཚན་མོའི་མིང་ཡིན་
པར། སྤོ་བོད་སྟངས་གཉིས་འགྱུར་གསེར་གྱི་བྲེང་མཛེས་ན་གསལ། 4 གནས་དང་དེར་
སྟོང་མཁན་གཉིས་ཀའི་མིང་དུ་བཤད་པའང་ཡོད།

གནས་མ་བྱ་བ། (འདུལ་བ) ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཙེ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཞིག་སྤྱོད་པའདྲ་ནི། གནས་མ་ནི་གནས་
མོ་དང་། དེའི་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་གནས་མའི་བྱ། པ་ནི་སྡེ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། རྟེན་ན་གནས་
མོའི་བྱའི་སྡེ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། སྟོབ་དཔོན་རྩ་བྱས་མཛད་པའི་སྡེ་པ་ཐད་དང་བར་བྱེད་པ་
དང་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༩༩༧པ་ལས། གནས་པའི་རིགས་ཉིད་ཀྱི་བྱད་མེད་ནི་གནས་མ་
ཡིན་ལ། དེ་ལས་སྤྱེས་པའི་བྱ་ནི་གནས་མའི་བྱ་སྟེ། དེའི་རིགས་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ནི་གནས་
མའི་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གནས་མའི་བྱ། གནས་མོའི་བྱ། བྱིམ་བདག་མོའི་བྱ།

གནས་མལ། (འདུལ་བ) 1 ཁྱི་དང་མལ་སྟན་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་
འགྲེལ་ལས། གནས་མལ་ནི་འདིར་ཉལ་བའི་མལ་ས་སྟེ། ཁྱི་ལ་སོགས་པའོ། ཞེས་གསུངས། 2
སྟོང་གནས་དང་། གནས་ཁང་། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༩ ཚུ ། གནས་མལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུག་
པའི་གནས་ཏེ། ལྷབས་འདིར་ནི་དཔོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་སྤྱར་ཏེ། གནས་མལ་དཔོན་པ་དེ་
ཡང་གང་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

གནས་མལ་གྱི་ཆོ་ག། (འདུལ་བ) གནས་མལ་བཤམས་པའི་བྱ་བ། ཆོ་ག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐབས་དང་བྱ་བ་
སོགས་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདིར་བྱ་བའོ། །

གནས་མལ་མན་ཕུན་དུ་གྱུར་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) གནས་མལ་མ་བསྐྱས་པར་འགྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་
དང་དོན་འབྲ།

གནས་མལ་བྱི་བོ། (འདུལ་བ) ཁྱི་དང་ཁྱིའུ་སོགས་མེད་པའི་གིང་བྱང་དང་ནིའུ་གསིང་ལ་སོགས་པ་
ལ་བཤད་དོ། །

གནས་མལ་མ་བསྐྱས་པར་འགྲོ་བའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཙུའི་བཙུ་བཞི་པ། གནས་
 མལ་མ་བསྐྱས་པར་འགྲོ་བའི་ལྷང་བྱེད་གྱི་ངོ་ཉི་ནི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤོང་གིས་དགེ་འདུན་
 གྱི་གནས་མལ་དེ་མ་བསྐྱས་པར་སྒྲ་གབ་མེད་པ་ལྷ་བྱ་དེ་ཕན་ཕུན་དུ་འགྱུར་བའི་ཉེན་ཅན་གྱི་
 རྟོགས་སུ་བཞག་སྟེ། ཕན་ཕུན་དུ་གྱུར་པ་འཇམ་འདོམ་བཞི་བཙུ་ཅ་དགྲ་འདས་པ་ལས་གྱུར་
 བའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སྤོང་གིས་དགེ་འདུན་རྣམས་
 གྱི་གནས་མལ་མ་བསྐྱས་པར་སོང་བ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་
 གྱི་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་མལ་ཚུད་ཆོས་པར་འགྱུར་བའོ། །འདིའི་གནས་མལ་ཞེས་པ་ཉལ་ཁྲི་
 དང་མལ་སྟན་སོགས་ལ་ཟེར། འདི་ལ་གནས་མལ་ཕན་ཕུན་དུ་གྱུར་བའི་ལྷང་བྱེད་ཀྱང་ཟེར།
 གནས་མེད་པ། མི་སྤིང་པ། དཔེར་ན། སྤྲིག་པ་ལས་བདེ་འགྲོར་སྤྱེ་བ་ནི་གནས་མེད་པ་རེད། ཅེས་པ་
 ལྷ་བྱ། ལུང་སྟན་ཆོག་གསུང་གི་འགྲེལ་པ་ལས། གནས་མེད་པ་ནི་མི་སྤིང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་རོ། །

གནས་མོ། གནས་ཚང་གི་བདག་མོ། ཁྲིམ་བདག་མོ།
 གནས་གཡོ། བརྟན་གཡོ་དང་འབྲ། ཀུ་ཚངས་འཇམ་དབྱངས་སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོར་ཆོས་སུ་ཆོག་འདི་
 བེད་སྟོང་བྱས་ཡོད།

གནས་ལ་དད། རང་འགྲོར་ལྷའི་ཐམ་སྟེ། ལྷེ་སྟོང་གསུམ་ལ་དད་བའོ། །དེ་ཡང་ཉན་ས་ལས། མི་ཉིད་
 དབྱས་སྤྱེས་དབང་པོ་ཆང་། །ལས་མཐའ་མ་ལོག་གནས་ལ་དད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། །སྤྱ་བཤད་ནི། འཛིག་ཉེན་དང་འཛིག་ཉེན་ལས་འདས་པའི་དཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱེ་
 བའི་གནས་ཏེ་རྒྱ་ལྷེ་སྟོང་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་པ་གསུམ་ལ་དད་པས་ན་གནས་ལ་དད་ཅེས་བྱའོ། །

གནས་གསུམ། ལྷའི་གནས་གསུམ། རང་གི་གནས་གསུམ། གསང་བའི་གནས་གསུམ་དང་གསུམ་
 ལས། དང་པོ་ལྷའི་གནས་གསུམ་ནི། གངས་རི་སང་གཤོང་དཀར་པོ་སྤྱ་ཡི་གནས། །ལ་ལྷེ་
 ལྷག་གཤོང་པ་མོ་གསུང་གི་གནས། །ཅ་རི་པག་གཤོང་ནག་མོ་ཐུགས་ཀྱི་གནས། །ཞེས་འདས་
 ལོག་མ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྟོན་གྱི་རྣམ་ཐར་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ཡང་ན། ས་ལོག་སྤྱའི་

གནས། ས་སྟེང་གསུང་གི་གནས། ས་སྒྲ་ཐུགས་ཀྱི་གནས། ཞེས་བདེ་མཆོག་གི་སྐོར་ནས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནང་གི་གནས་གསུམ་ནི། སྤྱི་ལོ་སྤྱིའི་གནས། མགོན་པ་གསུང་
གི་གནས། སྟེང་ག་ཐུགས་ཀྱི་གནས་དང་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་གསང་བའི་གནས་གསུམ་ནི།
ཐུགས་སྐྱེས། ཞིང་སྐྱེས། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་གསུམ་ལ་ཟེར་ཏེ། རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་
མཆོས། ཞིང་སྐྱེས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་དང་ཐུགས་སྐྱེས་ཀྱི། །གནས་གསུམ་མཁའ་འགྲོའི་ཆོགས་
ལ་དབང་བསྐྱར་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། བསྐྱེད་རིམ་དང་། སོ་སྤྱིའི་རྫོགས་རིམ་
དང་། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མ་ལ་རིམ་པ་ལྟར།
ཐུགས་སྐྱེས་དང་། ཞིང་སྐྱེས་དང་། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་
དངུལ་རྒྱུའི་གསུང་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

གཞོན་། གནང་བའི་སྤྱིའི་ཆོག་མཛོད་མཛེས་སྒྲུབ་༩ མཛོད་སྟེ། ༡༩༡༧་ལོ་ན་ལས། བདག་རབ་ཏུ་བྱུང་
བར་གཞོན་ཞིག་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ན།
གཞོན་ཞེས་གསལ།

གཞོན་སྤྱི་ན། <ཡུལ> ། སན་གཞོན་གཉིས་ཀ་བྱེད་པའི་ལྷ་འབྲེའི་རིགས་ཤིག་དག་སྒྲོན་འབྲེལ་པར་གཞོན་
སྤྱི་ན་ཞེས་པ་གདོན་དང་ལྷ་བྱེ་བྲག་ཅེས་བཤད། སྤྱ་བཤད་ནི། གཞན་ལ་གཞོན་པ་བྱེད་པ་དང་
ཀུན་གྱིས་དེ་ལ་མཆོད་སྤྱི་ན་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་གཞོན་སྤྱི་ན་ཞེས་བཤད་སོ། །བྱེ་བྲག་རྟོགས་
བྱེད་འབྲེའི་ལོ་༡༥༥ མདུན་གཟིགས་ལས། ཡུལ་ཞེས་བྱ་བ་བྱ་གར་ལས་ཡུལ་སྤུང་ཡིན་ཞེས་
འབྱུང་སྟེ། ཀུན་གྱིས་མཆོད་ཅིང་སྤྱི་ན་པ་ལ་བྱ། ཆོག་བཞིན་དུ་བྲངས་ན་ཡག་ཅིང་མི་རྒྱུད་ཀྱི་
ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡག་ཅིང་ནི་སྤྱ་ཡང་རུང་བ་ལ་བྱ། མི་རྒྱུད་ནི་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ལ་བྱ་སྟེ། གཉི་གའི་
དོན་དང་སྤྱར་ནས་གཞོན་སྤྱི་ན་དུ་བཤད་སྟེ། ཞེས་གསུངས། རྒྱལ་བ་བསྐྱལ་བ་ཟེར་བྱ་མཆོད་
དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་པ་༥༥བ་ལས། སྤྱ་སྤྱོར་བམ་གཉིས་ལས། སྤྱ་ཡང་རུང་བ་ལ་
གཞོན་པ་བྱེད་པ་དང་། ཀུན་གྱིས་མཆོད་ཅིང་སྤྱི་ན་པ་གཉིས་ཀའི་དོན་དང་སྤྱར་ནས་གཞོན་
སྤྱི་ན་དུ་བཤད་སྟེ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རྣམ་ཐོས་ཀྱི་སྤྱེར་གཏོགས་པའི་གཞོན་སྤྱི་ན་དང་། ཞེས་

གསུངས། 2 ལྷའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། རྗེའི་མདོ་ཙམ་པའི་ཐེན་བྲིས་ལས། རྣམ་ཐོས་ཀྱི་འཁོར་དུ་
གཏོགས་པའི་རི་རབ་ཀྱི་བྱང་ན་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་
ཆེར་འབྲེལ་ལས། གཞོད་སྤྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷའི་གནས་སུ་མཆོད་པར་བྱ་བ་གཏོར་མ་ལེན་
བ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གཞོད་མཛེས། ཁྲོ་བོ་གཞོད་མཛེས། གཞོད་མཛེས་ཀྱི་སྤྱོད་ནི་གཞོད་པ་ལ་གོ་བའི་མཛེས་པ་སྟེ་ཁྲོ་
བོ་གཞོད་མཛེས་ཀྱང་། ཞེས་ངག་སྒྲོན་འབྲེལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞོད་བརྒྱུག་གསོ་སྦྱོང་། (འདུལ་བ) གསོ་སྦྱོང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། རྣང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་མ་ཡིན་
ཀྱིས་གཞོད་པ་བྱང་ན་དེ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་ཞིག་སྟེ་བྱར་གྱི་གསོ་སྦྱོང་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

གཞོད་སེམས། 1 མི་དག་པ་བརྒྱའི་ནང་གསེས། གཞན་ལ་འཆོ་བའི་བསམ་པ། གཞན་ལ་གཞོད་པ་
སྟེལ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ། 2 ཁོང་ཁྲོ། ཞེ་སྤང་། དཔེར་ན་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གཞོད་
སེམས་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞོད་སེམས་ནི་ཞེ་སྤང་ལ་ཟེར་བར། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་
འབྲེལ་གནད་ཀྱི་རྒྱ་མོད་དང་། སྟིང་པོ་མཆོག་གཉིས་ཀ་ན་གསལ། གཞན་ཡང་སྤྲ་སྤྲུབ་ཀྱི་
ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། འདོད་དང་གཞོད་སེམས་ལེ་ལོ་དང་། ཁྲོད་པ་དང་ནི་ཐེ་ཆོས་
སྟེ། སྤྱིབ་པ་ལྷ་ཡིས་བསྐྱེབས་པར་གྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞོན་པོ། གཞོན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ཤིབ་གཞོན་དང་དོན་གཅིག་དེ་ལ་གཞིགས།

གཞོས། གནས་པའི་སྤྱལ་ཆོག་ཡིན་པར་གསུངས། སྦྱོང་འཇུག་ལས། སྤྱག་བསྐྱལ་མེད་པར་ངེས་
འབྱུང་མེད། །དེ་བས་སེམས་ཁྲོད་བརྟན་པར་མགོས། ཞེས་འབྱུང་ཡང་། གཞོས་ནི་གནས་
པའི་སྤྱལ་ཆོག་ཡིན་པས་གསེལ་དག་གོ་ཞེས་དབྱངས་ཅན་དག་འཁོོགས་ཀྱིས་དེས་ན།
སྤྱག་བསྐྱལ་མེད་པར་ངེས་འབྱུང་མེད། །དེ་བས་སེམས་ཁྲོད་བརྟན་པར་མགོས། ཞེས་འདོན་
ནོ། །སྦྱོང་འཇུག་གི་ཆོག་བཅད་དེའི་དོན་ནི། འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་བསམ་པ་མེད་པར་
འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྫོ་མེད་པ་དེ་བས་ན་སེམས་ཁྲོད་བརྟན་པར་གཞོས་པ་
སྟེ་གནས་པར་བྱས་ལ་སྤྱག་བསྐྱལ་ལ་བཟོད་པར་རིགས་སོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

མནག་ག། མྱོང་ག། ཉམས་སྒྲུ་མྱོང་ག། བཟོད་ག། བསམ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། བནག་བ་དང་དོན་གཅིག་གོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ༩ ཀ ༡༥༥བཤུལ་ས། མ་བདག་གིས་ཡུན་རི་སྤྱི་དུ་སྤྱུག་བསྐྱུལ་འདི་ལྟ་བུ་མནག་བར་བགྱི་འཇུག། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྤྱན་སྤྱན་སྤྱུབས་སྒྲུ་འགྲོ་བ་དང་བསྐྱུལ་པའི་གཞི་དག་སྤངས་ནས་ཡང་དག་པར་མ་བསྐྱུངས་ན་ཡུན་རིང་པོར་སེམས་ཅན་དཔྱུལ་བར་སྤྱུག་བསྐྱུལ་མནག་བར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མནག་ནི་བནག་ཀྱི་འཕྱི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་ལོ། །

མནམ་ག། ༡ རེག་པའི་དོན། མནམ་བ་ནི་མ་འོངས་ག། མོམ་བ་ནི་ད་ལྟ་ག། མནམས་བ་ནི་འདས་པའོ། ། ༢ རི་མ་ཁ་བཤུ། རི་མོ་བའི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རོ་སྤྱུགས་ཀྱི་འདམ་མས་ཀྱི་སའི་འདམ་རོ་ལྟར་མནམ་ག། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མནལ། དཀོན་མཆོག་དང་སྤྱི་མ་སོགས་དབང་དུ་བཅུགས་ནས་དམ་བཅས་བ་ལ་གནའ་ཞེས་བྱ། སྤྱི་བཤད་ནི། མནལ་ཞེས་པའི་ཆོག་འདིའི་སྤྱི་བཤད་དམ་ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས་ནི། གདོད་མའི་མི་རྒྱལས་ཀྱིས་མའི་གདོད་གི་གཡས་གཡོན་གང་གི་ཕྱོགས་སུ་འང་མ་ལུང་བར་དབུས་སུ་བྱང་པོར་གནས་པའི་སྤྱི་ལ་དབེ་བཞག་ནས་བཏགས་པ་དེ་རིམ་བས་འཕོ་འབྱུང་བྱུང་ནས་མནལ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཆགས་པར་མཁས་པ་འགའ་རེས་བཤད། མནལ་སྤྱིལ་པའི་གོམ་སྤོལ་དེ་གདོད་མའི་བོན་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད། གང་ལགས་ཤེ་ན། གནའ་བོ་མནལ་སྤྱིལ་དམ་བཅའ་བྱེད་སྐབས་སོག་ཆགས་བསཏ་ནས་དམར་མཆོད་འབུལ་བ་དང་། ཁྲག་ཁ་ལ་བྱུག་པ་བཅས་ཀྱི་སྤྱོན་ས་མནལ་སྤྱིལ་དམ་བཅའ་བྱེད་སྤོལ་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེའི་བོད་མའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་ཁྲིམས་ལུགས་ཆ་ཆར་བ་ཞིག་མེད་སྟབས་ནམ་རྒྱུན་འཆོ་བའི་ནང་རྟོག་སྤྱིལ་བའི་གནད་དོན་རྒྱལ་བདེན་རྒྱུན་དེའི་འབྱེད་དང་། བྱང་བདེན་གྱི་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐབས་གཞན་མེད་སྟབས། མནལ་སྤྱིལ་དམ་བཅས་ཀྱི་བྱ་ཐབས་དེ་བེད་སྤྱོད་བྱས་ནས་མི་པན་ཚུན་གྱི་དབང་རྩོད་རྟོག་ཆགས་པ་རྒྱལ་བདེན་རྒྱུན་དེའི་འབྱེད་དང་། བྱང་བདེན་གྱི་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བོད་མའི་ཁྲོད་དུ་མནལ་སྤྱིལ་དམ་བཅས་ཀྱི་བག་ཆགས་གཏིང་ཟབ་ཡོད། དཔེར་

ན་ཁ་རྒྱུན་དུ། མནའ་ཚུང་ཡང་བ་མོ་ཅམ། བ་མོ་ཚུང་ཡང་ལྷག་སྤངས། ཞེས་པ་ལྟར་མནའ་
བཟོས་པའི་ཉེས་དཔེགས་ཤིན་ཏུ་ལྷི་བར་བཤད་པས། དཔེ་ཆེག་ལྷན་པའི་མི་རྣམས་མནའ་
དང་འགལ་མི་ཤོད། མནའ་དང་འགལ་མཁན་ཡིན་ཕྱིན་མི་ཐ་ཤལ་ཞིག་ལ་བརྟེ་བས། མནའ་
ལ་ཉ་ཅང་བརྟེ་འཛོག་ཆེན་པོ་བྱེད། མི་སོ་སོའི་བྱ་སྤྱོད་བྱང་བདེན་ཡིན་མིན་གྱི་ཆད་འཛིན་ས་
ཡང་མནའ་ཡིན་པ་དང་། མི་མང་ཆེ་བས་མནའ་གང་བྱུང་དུ་མི་སྐྱེལ་བ་དང་། མནའ་བསྐྱལ་
བ་ཡིན་ན་གང་བཤད་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་རེད། གཞན་ཡང་། དཔེར་ན་དབུ་
སྦྱང་གནས་པའི་གོར་མ་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དབུ་སྦྱང་ནི་མནའ་དང་། གོར་མ་ནི་དོའི་མིང་ཡིན་
པས། རྩོན་དུས་བོད་དུ་གནའ་སྐྱེལ་བའི་ཆེ་རྒྱ་བ་རེ་ལག་ཏུ་འཆང་སྟོལ་ཡོད་པ་དེ་ཁམས་
དང་འབྲས་སྤྱོད་སོགས་ན་ཉེ་དུས་བར་དུ་ཡོད་པར་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་
གསུང་། རབ་བྱུང་གིས་མནའ་བསྐྱལ་དུ་མི་རུང་བའི་སྟོར་འོག་ཏུ་གཟིགས།

མནའ་འདོར་བར་མི་བྱ། (འདུལ་བ) རྩན་དུ་སྤྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་ཐད་ཀྱི་མདོ་རྩ་བ་ལས། མནའ་འདོར་
བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་མནའ་བསྐྱལ་ན་བསྐྱལ་བའི་ཉེས་བྱས་
སུ་འགྱུར་བར། བཤ་ཆེན་སྟོ་གོས་ལེགས་བཟང་གིས་རིན་ཆེན་སྤང་བའི་དགོངས་རྒྱུན་ལས་
གསུངས་ཤིང་། གཤམ་པ་མི་བསྟོད་རྗེ་རྗེའི་འདུལ་ཁྲིཀ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་ཏེ། མནའ་
དོར་བར་དགེ་སྟོང་གིས་མི་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཁོ་བོས་སྤྲོས་པ་འདི་མི་བདེན་ན་སངས་རྒྱུས་སྤང་
བར་དམ་བཅས་པ་འཕམ། ཡང་ན་སྤྲོས་པ་འདི་མི་བདེན་ན་རང་གི་ཆངས་པར་སྤྱོད་པ་གཏོང་བར་
དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེས་ན་གལ་སྲིད་སྤྲོས་པ་མི་བདེན་ཅིང་དམ་བཅའ་འདི་ལྟ་བུ་ལས་
འདས་ན་མནའ་ཟོས་པས་ལྷུང་བྱེད་ཆར་གཏོགས་ཀྱི་ཉེས་བྱས་འབྱུང་ལ། སྤྲོས་པ་བདེན་ཏེ་
དམ་བཅའ་དེ་ལས་མ་འདས་ན་མནའ་མ་ཟོས་པ་ཡིན་ཀྱང་། རྩོན་པ་སངས་རྒྱུས་སྤངས་ནས་
སུ་སྟེགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཆངས་པར་སྤྱོད་པ་སྤངས་ན་དགེ་སྟོང་གི་དངོས་པོ་ལས་ཉམས་
པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་འདིའི་རིགས་པས་མཚུངས་པའི་བྱིར། མདོར་ན་མནའ་དོར་བ་ཉིད་
བསྐྱལ་བའི་ཉེས་བྱས་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དགེ་སྟོང་མས་མནའ་དོར་ན་ལྷུང་བྱེད་དུ་

འགྱུར་ཏེ། དགེ་སྦོང་མའི་ལུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུའི་བཅུ་ཚན་བཅུ་དྲུག་པ་ལས།
 ཆོས་དང་སྦོང་པ་རྣམས་གཉིས་དང་། སྦོང་དང་མནའ་འདོར་རྟེན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར་དོ། །མནའ་བསྐྱལ་ན་དགག་བྱ་གང་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ངས་མནའ་སྦྱེལ་དུས་མ་གཏོགས་
 སྐད་ཆ་བཤད་ཆད་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་དུ་གོ་བར་འགྱུར་བས།
 འུགས་ཀྱིས་རང་ཉིད་རྒྱན་བར་འགྱུར་པའི་དགག་བྱ་ཡོད་དེ། སྤྱི་ལས། ཁོ་ལོ་དོན་ཐམས་
 ཅད་ལ་བདེན་པར་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་མནའ་དོར་བ་དེ་དག་ལ་མནའི་དབང་གིས་
 ཁོ་ལོ་བདེན་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་མོ། །ཞེས་བསྐྱུགས་པའི་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དོ། །

མནར་མེད། ཆ་དཔུལ་བརྒྱད་པ་མནར་མེད་ནི། ཤར་བྱོགས་ནས་ས་གཞི་དབག་ཆད་བརྒྱ་ཐག་དུ་མ་
 ཡོད་པ་ཀུན་ཏུ་འབར་ཞིང་མཆེད་པ་ལས་མེ་འབར་བའི་འུགས་འོངས་ཏེ། དེས་སེམས་ཅན་དེ་
 དག་གི་བགས་པ། ཤ། རྒྱས་པ། དུས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བཞིག་ནས་རྒྱུ་ལ་སྤྱག་པར་བྱེད་
 དོ། །མར་མེད་སྤྱིང་པོ་བཞིན་དུ་ལུས་ཐམས་ཅད་མེ་སྤྱེ་འབར་བས་བྱུང་བོ། །བྱོགས་གཞན་
 གསུམ་ཡང་དེ་དང་འབྲས་སྤྱེ། བྱོགས་བཞིན་མེ་འོངས་པ་དེར་འབྲས་པས་སྤྱག་བསྐྱལ་བར་མ་
 ཆད་དུ་སྦྱོང་བས་ཉམ་ཐག་པའི་སྐད་འབྲིན་པས་སེམས་ཅན་དུ་ཤེས་པ་ཅོམ་མོ། །ཡང་ལྷགས་
 གྱི་ཞིབ་མའི་ནང་དུ་ལྷགས་ཀྱི་མདག་མ་རབ་ཏུ་འབར་བ་དག་འཁྲབ་ཏུ་འཇུག་གོ། ལྷགས་ཀྱི་
 ས་གཞིར་ལྷགས་ཀྱི་རི་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་འབབ་འཛེག་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཡང་ཁ་ནས་སྤྱེ་
 ལུང་སྤྱེ་བུར་པ་བརྒྱས་བརྒྱངས་ནས་སྤང་གི་གོ་བ་ལ་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཐང་བཅད་དེ་གཉེར་མ་
 དང་ཁམ་ཁུམ་མེད་པར་བྱེད་དོ། །ཡང་ལྷགས་ཀྱི་ས་གཞི་ལ་གན་རྒྱལ་དུ་བཞག་ནས་ལྷགས་
 ཀྱི་འབྲེད་སྤྱད་ཀྱིས་ཁ་བྱེ་ནས་ལྷགས་ཀྱི་བྱ་ལུམ་འབར་བ་ཁར་འཇུག་པ་དང་། ཟངས་བསྐྱོལ་
 བ་ཁར་སྤྱགས་ནས་ཁ་དང་སྐྱོག་མ་དང་རྒྱ་མ་རྣམས་ཆོག་ནས་སོ་སྤང་ནས་འབྱུང་དོ། །ལྷག་
 མ་གཞན་ནི་རབ་ཏུ་ཆ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ལམ་རིམ་ཆེ་རྒྱུད་དུ་གསལ་བ་ལྟར་དོ། །སྤྱོད་བཤད་
 བེ། ལྷག་བསྐྱལ་དག་པོས་མནར་བ་ལ་བར་མཆོམས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་མནར་མེད་དོ། །

མནར་སེམས། གནོད་སེམས། ཁོང་ཁྱོ། ཞེ་སྤང་། འདི་དང་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་དོན་གཅིག

མནལ་ལམ། གཉིད་ལམ་དང་དོན་གཅིག་ ཞིབ་པར་གཉིད་ལམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
མནོག་ཆུང་བ། ཁེ་ཆུང་བ། བག་ཐོགས་ཆུང་བ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་
མནོག་ཆུང་ལ་ཉེན་ཆེ་བ་སྤྱལ་གདུག་པའི་ལུས་ཀྱི་གྲིབ་མ་དང་འདྲ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་
བ་ལྟར་རོ། །

མནོས་པ། (ནོད་པའི་འདས་པ) 1 བསམས་པ། མནོ་པའི་འདས་པ། 2 རྒྱངས་པ། མཚོ་རྒྱུག་ལས།
ནམ་འཛོའི་བར་གྱི་ཁྲིམས་མ་མནོས་ཀྱང་། ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 3 ལུས་པ། ཐོབ་ཐེན་པ། དཔེར་
ན་གདམས་དག་མནོས་ལྟ་བུ། 4 དང་དུ་རྒྱངས་པའམ་བཟོད་པ། སྦྱོད་འཇུག་ལས། དེ་ལྟར་
སོམས་ཏེ་བདེ་བར་མནོས། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

ན་སྤབས། རྩ་སྤྱུག་ན་པའི་བྲི་མ།

ན་བ། 1 རྩ་པའི་དབང་པོ། 2 རི་དྲགས་གནའ་བ། འདི་ལ་བྱི་རྒྱལ་བས་Himalayan blue sheep, bharal
དང་། མཚན་རིག་གི་མིང་དུ་pseudois nayaur ཟེད། བོད་ཡིག་དབྱངས་བཞི་པ་ན་རོའམ།
གནའ་བུའམ། རྩ་བུ་ཞེས་པ་རི་དྲགས་འདིའི་དུ་ཙོ་ལ་དཔེ་རྒྱངས་ནས་མིང་ཐོགས་པ་ཡིན།
ན་བ་ཀྱ། རྩུང་ཐད་མ་རངས་པའམ་མ་དགའ་པའི་ཆེག་སྟེ། བལ་སྐྱད་དུ། ཨ་ལྷོག་རང་ད་ཞེས་པའི་དོན།
རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྩོ་བོ་ལ། ཨ་ཏི་ཤ་གདམས་དག་ལུ་ཞེས་སྐད་ཆེན་བོས་ལུས་པ་
ན། ཏེ་ཏེ་ཁོ་བོ་ལ་རྩ་བ་ཏ་བཟང་བོ་བཟང་བོ་བདོག་སྟེ་མན་དག་བྱ་བ་དད་པ་ཡིན་དད་པ་དད་
པ་གསུང་བ་ལྟར་དད་པ་ཤེན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། ཞེས་གསུངས། འདིའི་དོན་ནི། མི་ཞིག་གིས་
ཁང་པའི་བྱི་རོལ་ནས་རྩོ་བོ་ལ་མ་གུས་པའི་རྩམ་འགྱུར་གྱིས་སྐད་ལུགས་ཆེན་བོས། ཨ་ཏི་
ཤ་གདམས་དག་གནང་རོགས་ཞེས་ལུས་པ་ན། རྩོ་བོ་རྩུང་ཐད་ཐུགས་མ་དབྱེས་པའི་ཚུལ་
གྱིས། སྐད་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་རྒྱག་དགོས་མ་རེད། ང་ཨ་ལྷོག་རང་ད་ཐང་ཐང་ཡིན། མ་གཞི་
ཆོས་ཟེར་ཡ་དེ་དད་པ་རེད་ད། དད་པ། དད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

ན་བ་བྱེ་བ་རི། རྩ་བ་ལ་རིན་ཐང་དང་བྲལ་བ་ཞེས་ཆེ་བརྗོད་ཀྱི་ཆོག་ཅིག་ ཨ་མཚོག་ལ་གསེར་སྟན་
ཞེས་བརྗོད་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན། སྤྱོད་བཤད་ནི། བྱེ་བ་རི་ཞེས་པར་གཟིགས།

ན་བ་ལྷགས་པ། ན་བ་གཏང་པ། ཨ་ལྷོག་ཡག་པོ་བྱས་ནས་ཉན་པ།
 ན་བའི་བདུད་ཅི། ན་བར་སྙན་པའི་དོན་ཡིན། ན་བར་སྙན་པ་ལ་ན་བའི་བདུད་ཅི། མིག་ལ་མཛེས་པ་ལ་
 མིག་གི་བདུད་ཅི་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ལ། སྤྲམ་པ་ར་ལོ་སྙན་པ་ལ། མ་རྩུ་ར་སྤར་ཞེས་
 བཟོད་བ་ལྟ་བུའོ། དེ་ཡང་མ་རྩུ་ར་མངར་མའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་འདིར་སྙན་པ་བཟོད་པ་བཞིན་ནོ། །
 ན་བའི་དབང་པོ། དབང་པོ་ལྗེ་ཡ་གྲུལ། རྒྱའི་ཁྲད་པར་རང་རྒྱ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་བྱུང་བ།
 རྱེད་ལས་ན་ཤེས་ཀྱི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཤེད་པ། རོ་བོའི་ཁྲད་པར་ནང་གི་
 གཟུགས་ཅན་དྲངས་པའོ། དབྱིབས་ཤིང་གོ་ག་གཙུག་པ་ལྟ་བུའོ། དེའི་དོན་ནི་ཤིང་སྟག་
 པའི་ཤུན་བ་སྤྲིམ་བ་ལྟ་བུའི་དབྱིབས་སུ་ཡོད་ཅེས་པའོ། །
 ན་བར་འཛེབས་པ། སྙན་པོ། སྤྱ་བཤད་ནི། འཛེབས་ཞེས་པ་ནི་འཐད་པའི་དོན་ཡིན་པས་ན་བར་འཐད་
 པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ།
 ན་བྲ། 1 དབྱངས་བཞིའི་ཐ་མ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་ཞིག་འདི་རི་དྲགས་ན་བའི་རྩ་ཚོ་འབྲུ་པོ་ཡོད་པའི་
 ཆ་ནས་དེ་ལ་ན་བྲ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ན་ནི་རི་དྲགས་ན་བའམ་གནའ་བ་ཡིན་ལ།
 རུན་རྩ་ཚོའི་དོན་ནོ། །རི་དྲགས་འདི་ལ་བྲི་རྒྱལ་བས་bharal དང་། མཆོན་རིག་གི་མིང་དུ་
 pseudois nayaur ཟེར། 2 རི་དྲགས་ན་བའི་རྩ་ཚོ།
 རྒྱ་ཁྲ་ (འདུལ་བ) ཞིང་ཁ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཉ རྒྱ་ 1 རྒྱ་ལས།
 རྒྱ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ཞིང་ཁོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །འཕྱང་རྣམ་འབྱེད་ཉ ཅ་བ 1 རྒྱ་ལས།
 དག་སྒོང་གིས་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་དགོན་པའི་ཆེ་བདག་གི་འབྱོར་བར་འཕྱར་ལ། གཞན་གྱི་རྒྱད་པར་
 རྒྱ་ཅིག་སྙམ་པས་བདག་གི་སྤྱ་ལུའི་རྒྱང་ལ་ཡུར་བ་གཏོད་པར་བྱེད་ཅིང་གཞན་གྱི་ལ་གཙོད་
 པར་བྱེད་ན། ཞེས་གསུངས་སོ། །
 རྒྱ་ཡུར་སྒོལ། (འདུལ་བ) ཞིང་ཁའི་ཡུར་བའམ་རོལ་ལ་ཟེར། ཡུར་བ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་རྒྱ་ཡུར་སྒོལ་ཞེས་
 བྲ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཉ རྒྱ་ 1 རྒྱ་ལས།
 རྒྱ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ཞིང་ཁོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དག་ཡིག་ཀུན་བདུས་ཀྱི་དོན་མཆོན་

མཐོང་བ་ཀུན་ཤེས་སྒོ་གསལ་མགུལ་རྒྱན་ལས། ཞིང་ནང་མ། (ཚུ་སྟོམ་བྱེད་ཀྱི་སྤིང་ངམ་སྤ་
འཐེན་པ) ཞེས་ཀྱང་གསལ་ལོ། །

ནམ་ཀུན་མཚོག་ལྟོ། ༡ སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤེག་ ༢ དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མཚན་གྱི་ནམ་
གངས་སུ་འདྲ་གསུངས།

ནམ་ཀུན་མཚོག་ལྟོ་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད། ༡ (དགེ་ལུགས་) སྤྱིན་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་
ཐེན་པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཐེར་ཏེ། གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ། རྗེའི་ལམ་
རིམ་ཆེན་མོར་བྲངས་པ་ལས། དེ་ལ་ནམ་པ་ཐབས་ཅད་ཀྱི་མཚོག་དང་ལྟོ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་
གང་ཞེན། གང་སྤྱིན་པ་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། བཟོད་པ་དང་
མ་བྲལ་བ་དང་། བཙོན་འབྲུས་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། ཤེས་
རབ་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། ཐབས་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། ཞེས་རྒྱས་པར་བཀའ་བསྩལ་ཅིང་དེའི་
དོན་རྒྱུད་སྒྲ་མར་ཡང་། དེ་ནམས་འབྲི་བྱེད་གང་དག་ཡིན། སྤྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་ལ་
སོགས། ནམ་པ་ཀུན་གྱི་མཚོག་ལྟོ་པ། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་བཞིང་། ཁེས་ཁ་ཅིག་
གིས་མགོ་འབྲི་ཤེས་ཀྱི་གཞན་མི་ཤེས། ཁ་ཅིག་གིས་ལག་པ་ཤེས་ཀྱི་གཞན་མི་ཤེས་པ་ལ་
སོགས་པའི་རི་མོ་མཁན་མང་པོ་འཚོགས་ནས་རྒྱལ་པོའི་གཟུགས་འབྲི་ན། རི་མོ་མཁན་གཅིག་
མ་ཆང་ནའང་ཡོངས་སུ་མི་རྫོགས་པ་དང་དཔེར་བྱས་ནས་རྒྱལ་པོའི་གཟུགས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་
དང་རི་མོ་མཁན་ནམས་ནི་སྤྱིན་སོགས་དང་འདྲ་བར་གསུངས་ཏེ། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཐབས་ནམས་མ་ཆང་ན་མགོ་རྩམ་དང་ལག་རྩམ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་དང་འདྲ་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གོང་གི་མདོའི་ལུང་དེ་སེ་ར་རྗེ་བཙུན་པའི་སྤྱི་དོན་རྣམས་མཚོ་
ནའང་གསལ། བཅ་ཆེན་ལྷ་ཀྱེ་མཚོག་ལྟོ་པའི་དབུ་མ་བྱུང་བ་ཞེས་པ་ ༡༩ནམས། སྤགས་
ཀྱི་དབུ་མ་མེད་པར་དགག་པ་ཉིད་དུ་བཤད་ན། ནམ་ཀུན་མཚོག་ལྟོ་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ངོས་མ་
ཐེན་པ་དང་། ཞེས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེར། གལ་ཏེ་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ནམ་ཀུན་
མཚོག་ལྟོ་སྟོང་ཉིད་ངོས་བཟུང་བྱ་བ་མི་འདུག་ཅེས་བཅད་ཀྱང་། དོན་དུ་གོང་གི་མདོའི་ལུང་

དེ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། ༡༢ (བཀའ་བརྒྱུད) བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་ལ་བྲལ་སྤྲིན་
 གྱི་ཡོན་ཏན་དྲུག་ཙུ་ཙ་བཞི་དངོས་སུ་ལྟན་པ་ནི་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྟན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར་རོ། །བྲལ་སྤྲིན་གྱི་ཡོན་ཏན་དྲུག་ཙུ་ཙ་བཞི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ༢ (བཀའ་བརྒྱུད)
 དག་མ་དག་ལ་སོགས་པའི་སྤང་བའམ་རྣམ་པ་སྤྲོ་ཆོགས་པ་ཙན་གྱི་ཆོས་ཉིད་གྱི་སེམས།
 རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ། རྣམ་མཁུན་གྱི་ཤེས་རྣམ་ལ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ལ་
 ཡོད་པ་དང་རྩེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་ཤེས་རྣམ་སུམ་ཙུ་ཙ་བདུན། བྱང་ཚུབ་སེམས་
 དབའ་ལ་ཡོད་པ་དང་རྩེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་ཤེས་རྣམ་སུམ་ཙུ་ཙ་བཞི། ཐུན་མོང་
 མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་ཤེས་རྣམ་སུམ་ཙུ་ཙ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱ་
 ལས། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནས་བརྩམ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་པའི་མཐར་ཐུག་རྣམས། །ལམ་
 གྱི་བདེན་པའི་རྩེས་མ་ཐུན་པར། །ཀུན་མཁུན་གསུམ་དུ་བྱེ་བས་ན། །སྟོབ་མ་བྱང་ཚུབ་སེམས་
 དབའ་དང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་ཏེ། །སུམ་ཙུ་བདུན་དང་སུམ་ཙུ་བཞི། །སུམ་
 ཙུ་ཙ་དགུ་དག་དུ་བཞེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་གངས། <བྲུ་ཡུ> ༡ རྣམ་པ། ཁྱད་པར། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར། རྣམ་དབྱེ། རྣམ་པའི་དབྱེ་བ། དབྱེ་བ།
 རབ་དབྱེ། རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ། རགས་བཤད་བྱས་ན་ལན་གངས་ལའང་འཇུག་པར་སྟུམ། འདི་
 ལ་སྤྲོ་གངས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞིབ་པར་སྤྲོ་གངས་ལ་གཟིགས། སྤྲོ་བཤད་ནི། རྣམ་ནི་རྣམ་པ།
 གངས་ནི་ཁྱད་པར་ཏེ། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །རྩེ་ཙོང་པ་ཆེན་པོའི་དམ་ཆོས་
 བཞེངས་པའི་སྟོན་ལམ་ལས། གང་ཞིག་འཕྱི་དང་མྱོག་དང་འཆད་དང་ཉན། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་
 མཆོད་པ་གང་བགྱིད་བ། །དེ་ཡི་བསོད་ནམས་ལུང་པོ་སྟོ་མེད་པར། །རྣམ་གངས་དུ་མར་ཡང་
 དང་ཡང་བསྟགས་པ། །ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲུལ་སྤྲིང་པོ་མཆོག་ལས།
 རྣམ་གངས་ནི་རབ་དུ་དབྱེ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། ༡༢ མིང་གཞན། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་
 ༩ བསྟན་འགྲུར་ཤི་བ་༥༣བ་༥ ༽ལས། དེ་ལ་རྣམ་གངས་ནི་མིང་གཞན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་རོ། ༡༣ རྣམ་གངས་ཞེས་པ་གངས་མང་ཉུང་ལ་མི་གོ་བར་རྣམ་པ་ཙམ་གྱི་དོན་དུ་གོ་

དགོས་པར་སི་ཏུ་འབྲེལ་ཆེན་ལས་བཞད་དེ། སི་ཏུ་འབྲེལ་ཆེན་པོ་ལས། རྣམ་གྲངས་ཞེས་
བཞི་ལེགས་སྦྱར་བྱ་བ་དེ་ལྟར་ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གནས་སྐབས་དང་རིམ་བ་སྦྱུ་བ་རྣམས་པ་
རྣམས་ལ་འདྲུག་པར་མངོན་བརྗོད་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་བཞད་ལ། དེ་རྣམ་གྲངས་སུ་
བསྦྱར་བ་ནི་རྣམ་པ་ལ་འདྲུག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པས། རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་པ་དོན་
གཅིག་ཏུ་བྱུ་བ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་གཞན་མེད་དོ། དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་
མང་པོ་ལོ། དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་གཅིག་གོ། འདི་ནི་རྣམ་གྲངས་ཅན་མོ། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་
དམ་བཤེན་པ་ལོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་གྲངས་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར། མིང་གི་རྣམ་
པ་གཞན་མེད་དོ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་མང་པོ་ལོ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་གོ། འདི་ནི་རྣམ་པ་ཅན་
མོ། རྣམ་པའི་དོན་དམ་བཤེན་པ་ལོ། ཞེས་ཐམས་ཅད་ཏུ་རྣམ་པའི་སྦྱ་དང་འདྲུག་པ་གཅིག་
པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འབྲེལ་སྟོང་པོ་
མཆོག་ལས་ཀྱང་། རྣམ་གྲངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པས་མོ། ཞེས་གསུངས་མོ། །

རྣམ་གྲངས་གཅིག་ཏུན། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུན་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུན་ཞེས་པར་གཞིགས།
རྣམ་གྲངས་དུ་མ། རྣམ་དབྱེ་དུ་མ། རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་དུ་མ། དབྱེ་བ་དུ་མ།

རྣམ་འབྲེལ་གྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ། སྟོན་པ་དང་དེའི་བསྟན་པ་སྟོན་མེད་པར་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ནི་ཆད་
མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་ད་བསྐྱབ་པ་ལ་ལེ་ལུ་གཉིས་པ་ཆད་མ་
བྱུ་བ་པའི་ལེ་ལུ་དང་། དེ་ཡང་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་གི་སྟོན་པ་བསྐྱབ་དགོས་པས། དེ་གཏན་
ལ་འབེབས་པ་ལ་ལེ་ལུ་དང་པོ་རང་དོན་གྱི་ལེ་ལུ། གཏན་ཆོགས་སྟོན་མེད་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡང་
ཚུལ་གསུམ་མཐར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུ་བ་པ་ལ་རག་ལས་པས། དེའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་གྱི་
ཆད་མ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ལེ་ལུ་གསུམ་པ་མངོན་སུམ་གྱི་ལེ་ལུ། རང་གིས་
ངེས་པ་དེ་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་ཐབས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་གཞན་དོན་ལེ་ལུ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། །མཁས་བྱུ་བ་ཆོས་རྗེའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་གྱི་སྟན་པེལ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཞུགས།

རྣམ་འབྲེལ་ལེ་ལུ་བཞི། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེ་ལུ། ཆད་མ་བྱུ་བ་པའི་ལེ་ལུ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེ་ལུ།

གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ་སྟེ་བཞིའོ། །དེ་ཡང་བསྐྱུ་ན་རང་དོན་གྱི་ལེའུ། མཛོན་སུམ་གྱི་ལེའུ། གཞན་
དོན་གྱི་ལེའུ་སྟེ་གསུམ་དུ་འདུས་པར་གསུངས་སོ། །ཆད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ་རང་དོན་གྱི་ལེའུར་
འདུས་སོ། །

ནམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཆད་། སྐྱ་བཅར་མན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་ཞེས་བྱ་བ་ཡ་རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་
མཆོས་བྱི་ལོ་༡༥༧༥ལོར་བྲག་བཏབ།

ནམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན། མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་བདུན་པ་སྟེ། ཡངས་པ་ཅན་དུ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སྐྱ་
ཆེའི་འདུ་བྱེད་རྒྱ་བ་གསུམ་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཆེ་བཞེངས་པ། འཆི་བདག་གི་བདུད་
ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་མཆོན་བྱེད། ལྷུ་པོ་བང་རིམ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཞིག་དེ་
ལ་བྱིན་རྒྱབས་མཆོད་རྟེན་ཡང་ཟེར།

ནམ་བཅད། ། ༡ རྒྱུད་ཀོར་གཉིས་བཅེགས་ཅན་དེ་ལ་རྣམ་བཅད་ཟེར། བསྐྱུག་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། བལ་ཆེར་
ས་བྱ་བསྐྱུག་སྟེ། དཔེར་ན་ན་མཆེ་ཞེས་པ་ལ། ན་མས་ལྟ་བུ་དང་། ས་མ་ཡིན་པ་ལ་བྲག་པོར་
ལྷུ་མས་ལྷུ་མས་བཅད་ནས་འདོན་དགོས་པར། དཔེར་ན་ཨ་རྒྱུད་། བཟུང་བྱུ་ལོ། ། ༢ མཆོམས་
མ་ལོར་བར་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ལྟིག་ མཆོན་རྟགས་འདི་རྩེ་ཚོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་འབྲེལ་བ་
བཞི་སྟགས་ན་མང་དུ་སྤྲང་།

ནམ་བཅུད་བང་ལྟན། རྣམ་བཅུད་བང་ལྟན་གྱི་ཡི་གེ་བཅུ་པོ་འདིས། བྱི་ནང་གཞན་གསུམ་མཐུ། གཞི་
ལམ་འབྲས་གསུམ་མཆོན་ཏེ། སྐྱུང་གཞི་བྱིའི་སྤྱིད་པ་བཅུ། རང་སྐྱུབ་པ་པོའི་རྩི་རྩེའི་ལུས།
དེ་གཉིས་སྐྱོང་བྱེད་བསྐྱེད་རྩིགས་གཉིས། སྐྱུངས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡི་ཤེས་རྣམས་མཆོན་
པར་བྱེད་ཅིང་། ཡིག་འབྲུ་རྣམས་གཅིག་སྟེང་གཅིག་བཅེགས་པ་ནི། བྱི་ནང་གི་སྐྱོང་བཅུད་
ཆགས་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་སོགས་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེར་བརྟེན་འདིའི་སྐབས་སུ་སྟགས་
སྟོག་པ་ན་འོག་ནས་སྟེང་དུ་བསྐྱུགས་ནས་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་དགོས། འདིའི་བསྐྱུག་ཚུལ་ནི།
གསལ་བྱེད་མི་འདྲ་དུ་མ་བཅེགས། །རང་སྐྱེ་ཐོན་ཅམ་སྐྱུར་བར་བསྐྱུག། །དབྱུངས་དང་ར་རོ་
འོག་མར་དབང་། །ཞེས་པས་སྟོན་ཏེ། གསལ་བྱེད་དུ་མ་བཅེགས་པ་སྟེ་བྲག་པོ་རང་རང་གི་

སྒྲ་ཐོན་ཅམ་སྒྱར་བར་བསྐྱབ་སྟེ། དཔེར་ན། ཏ་ཁྲ་མ་ལ་མ་ར་ཡི། ལྷ་བུའོ། །འདིར་ཁ་ཅིག
ཏི་ཁྲི་མི་ལི་མི་རི་ཡི། ཞེས་དབྱངས་དང་ར་རོ་ཀྱན་ལ་སྒྱར་ནས་བསྐྱབ་པ་ཡོད་དེ། རོར་བ་
ཡིན་པས་སྤང་བར་བྱ་ཞེས་གསུངས།

(ཕྱིའི་སྲིད་པ་མཆོན་ཚུལ་ནི)

(རྒྱ་དས) བདེ་སྟོང་གི་དེ་བཞིན་ཉིད།

(རྒྱས་བཅད་དང་ཐིག་ལེས) རྒྱ་ཉི་གཉིས་མཆོན།

(ཏ) གཟུགས་མེད་ཀྱི་གནས་མཆོན།

(ཁྲ) འདོད་གཟུགས་ལྷའི་གནས།

(མ) ལྷན་པོ།

(ལ) བསྐྱེ།

(མ) ཚུའི་དྲུལ་འཁོར་མཆོན།

(ར) མེ།

(ཡ) རྒྱུད།

(སྟོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཨས) རྒྱུ་མཁའ་ལ།

(ནང་སྒྱུབ་པ་པོའི་དོ་རྩེའི་ལུས་མཆོན་ཚུལ་ནི)

(རྒྱ་དས) འདིས་ནི་གང་ལ་གནད་དུ་བསྒྱུན་པའི་དོ་རྩེའི་ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་ས་དག་ཀྱང་མཆོན་པར་

བྱེད་དོ། །

(ཉི) དེས་ཅ་དབུ་མ་དང་རོ་རྒྱུད་གཉིས་མཆོན།

(ཁྲ) གསང་གནས་ཀྱི་བསྐྱེ།

(མ) ལྷེ་བ་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་བར་ཀྱི་ལུས་སམ་སྐལ་ཆོགས།

(ལ) ལྷེ་བའི་འཁོར་ལོ།

(མ) ལྷེ་དག

(ར) མགྲིན་བ།

(ཡ) དབྱལ་བ།

(སྟོང་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་མཆོན་ཚུལ་ནི) ཡི་གེ་རྣམས་བརྟེན་པ་པའི་གོ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྟེན་
དང་བརྟེན་བ་བསྐྱེད་པའི་གོ་རིམ་ཀྱང་མཆོན།

(རྒྱ་དས) དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་དུས་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་། འཁོར་གྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་མཆོན།

(རྟྩ) དེས་ཆོ་གཉིས་སྒྲ་གཅན་གྱི་གདན་དང་། གཞལ་ཡས་ཁང་མཆོན།

(ཁྲ) པ་ཆ།

(ལ) ས་དཀྱིལ།

(ཆ) རྩ་དཀྱིལ།

(ར) མེ་དཀྱིལ།

(ཡ) རྩུང་དཀྱིལ།

(ཡ་ཡིག་གི་སྟོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཨས) ཆོས་འབྱུང་།

(རྩོགས་རིམ་མཆོན་ཚུལ་ནི)

(རྟྩ) དེས་ཡས་རིམ་བཞེན་གཏུམ་མོ། ལུ་བ། སེམས་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྦྱེས་བ་མཆོན། དེ་ཡང་རྣམ་
བཅད་གྱིས་གཏུམ་མོ་འོག་ནས་འབར་བ་དང་། ཐེག་ལེས་ལུ་བ་སྦྱང་ནས་འབབ་བ་མཆོན།

(རྒྱ་དས) སེམས་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྦྱེས་བ་མཆོན།

(ཁྲ) གསང་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་པ་ཆ།

(ལ) ལྟེ་བ་ནས་གསང་གནས་གྱི་བར་གྱི་ལུས་སམ་སྤྲལ་ཆོགས།

(ཆ) ལྷིང་གའི་རྩ་འཁོར།

(ར) མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར།

(ཡ) དབྱལ་བའི་རྩ་འཁོར།

(རྟྩ) དེས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས།

[illegible]

ཀླུ་རྟོག་། རྟོག་པ་དང་དོན་གཅིག་སེམས་ཀྱི་འཆར་སྡོམ་ལྷུ་ཚོགས་པ་། ² མེ་ཚོལ་དོགས་པ་ འཛ་སེམས།
ཀླུ་རྟོག་དབང་ལངས། ལྷུ་རོལ་ཏུ་དབྱ་མེད་ཀྱང་། འང་གི་སེམས་ཀྱི་རོལ་གྱི་དབྱར་ཤར་པ་ལ་ཟེར།
གཏམ་དཔེར། ཀླུ་རྟོག་དབང་ལངས། ཁ་སྤྱོད་རྒྱུ་མ་ལྟར། ཞེས་པ་རྩ་ལུ། །

ཀླམ་རྟོག་ངོས་འཛིན། (བཀའ་བརྒྱུད) ཟུག་ཆེན་གྱི་བད་ཞིག་སྟེ། རྟོག་པ་ངོས་འཛིན་པ་དང་དོན་འདྲ། ཡིད་
ལ་དགེ་མི་དགེའི་རྟོག་པ་སྤྲ་རགས་ཅེ་རིགས་པ་ཤར་དུ་བརྟག་ལ། དེའི་དབང་གིས་སྒྲོ་ལ་དགའ་
མི་དགའི་ཀླམ་རྟོག་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ལྟར་དེ་བྱུང་བ་ན། དེ་ཉིད་རང་ཡན་དུ་མི་བཏང་བར་
དྲན་བས་ཅེད་གྱིས་ངོས་བཟུང་བ་ལ་ཟེད།

ནམ་རྟོག་ཆོས་སྐུར་ཤར། (ལག་ལ་བརྒྱད) དབྱ་མའི་ཉྀ་བ་རང་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཡིད་དང་
 བ་མཁུ་གྱི་ཤེས་པ་མཛོན་དུ་བྱས་ཞེས་པ་དང་། ཆོས་སྐུ་མཛོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་ནམས་དོན་
 འདྲ་བར་བཤད། ཆོས་ཅན་སྐུ་བྱ་དང་ནམ་རྟོག་སོགས་དེ་དག་དེའི་ཆོས་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་
 མ་བྱུང་བར་རྟོགས་པ་ན། རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐུར་ཤར་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་འབྱུང་། ཀམ་པ་དབང་
 ལྷག་རྟོ་རྩེའི་འབྲུག་སྒྲིག་དག་བརྒྱད་བྱུང་བའི་ཤིང་རྟ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ།

ཀླམ་རྟོག་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་བརྒྱན། ཁྲལ་པའི་དམིགས་པ་བཞིའི་དང་པོ་ནི། དེ་ལ་དམིགས་
ནས་ལྷག་མཐོང་གིས་དཔྱོད་པར་ལུང་པའི་ཆེ་དཔྱོད་ལུང་གི་ཀླམ་རྟོག་ཡོད་པས་ཀླམ་རྟོག་དང་
བཅས་པའི་གཟུགས་བརྒྱན་ཞེས་པུའོ། །འདིའི་གཟུགས་བརྒྱན་ཞེས་པ་ནི། ལང་ལ་དམིགས་

སའི་དམིགས་པ་རང་མཆོན་པ་དེ་དངོས་མིན་པར་དེའི་རྣམ་པ་སྒོ་ལ་སྤང་བཤོ། །
 རྣམ་རྟོག་མེད་སའི་གཟུགས་བརྟན། ཁྲབ་སའི་དམིགས་པ་བཞིའི་གཉིས་པ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱིས་རང་གི་
 དམིགས་པ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་མི་དབྱེད་པར་སེམས་འཛོག་སའི་ཆེ་དབྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་
 མེད་པས་རྣམ་རྟོག་མེད་སའི་གཟུགས་བརྟན་ཞེས་བྲལོ།
 རྣམ་རྟོག་ལ་སྦྱོད་སའི་གཉེན་པོར་དབྱགས་འབྱུང་ཏུ་བ། དེའི་ཚུལ་ནི། རྒྱུད་བྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་ལ་བགྱང་
 བ་དང་ལྷ་བའི་སྒྲོ་ནས་སེམས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་དམིགས་པ་ཤོ། །
 རྣམ་རྟོག་ལམ་འཁྲེལ། (བཀའ་བརྒྱུད) རྒྱག་ཆེན་གྱི་ལམ་འཁྲེལ་དབྱག་གི་ནང་གསེས། རྣམ་རྟོག་ལམ་འཁྲེལ་
 ལྷས་ངན་གཡང་དུ་སྒྲུང་སའི་གདམས་པ་ནི། རྟོག་པ་ཐེན་ནས་གང་ཤར་བའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ལ།
 སྒྲོན་ཡོན་དགག་སྦྱབ་བཅོས་བསྐྱད་སོགས་མི་བྱེད་པར། གསལ་ལེ་ལྟོད་དེ་གྲུ་ཡངས་སང་
 དེ་འཛིན་མེད་དུ་སྦྱོང་བ་ལ་ཟེར།
 རྣམ་རྟོག་ལམ་དུ་སྦྱོང་བ། (བཀའ་བརྒྱུད) རྟོག་པ་དོས་ཐེན་ནས་གང་ཤར་བའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ལ། སྤང་སྤང་
 དགག་སྦྱབ་བཅོས་བསྐྱད་སོགས་མི་དགོས་པར་རྟོག་པ་དེ་ཀ་སྒྲོས་དུ་ལྟང་གིས་འཆར་བ་ལ་ཟེར།
 རྣམ་ཐར། <མི་མོ་ལྷ> ། སྦྱེས་བྱ་དམ་སའི་མི་ཆེའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་རྣམ་ཐར་ཟེར། དེ་ཡང་ཞིབ་པར་བཤད་
 བ། སྦྱེས་ཆེན་དམ་སའི་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནས་དེ་དག་བརྗོད་བྱེད་སའི་བསྟན་
 བཅོས། མི་པལ་པ་ལ་དེ་དང་དེའི་ལོ་རྒྱུས་སམ་མི་ཆེའི་ལོ་རྒྱུས་ཟེར་བ་ལས་རྣམ་ཐར་ཞེས་
 བརྗོད་མི་རིགས་ཏེ། ལྷང་ཐར་བསྟན་སའི་སྒྲོན་མེའི་རང་རྣམ་ལས། རྟེན་བཀྲར་ཡོངས་སྦྱོད་
 འདུ་འཛིའི་ཞགས་པ་ཡིས། རྣམ་པར་བཅེངས་སའི་ངང་ཚུལ་བརྗོད་པ་ལ། རྣམ་པར་ཐར་ཅས་
 དོན་མི་མཐུན་གྱི་གཏམ། ཁོ་འདྲི་ལྷ་བྱར་སྦྱིགས་མའི་དུས་འདིར་སྦྱོགས། ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྷར་རོ། སྦྱ་བཤད་ནི། རྣམ་ནི་རྣམ་པར་ཏེ། ཡང་དག་པར། ལེགས་པར། རྟོགས་པར་ཞེས་
 སའི་དོན་ཡིན་ལ། ཐར་ནི་ཐར་པ་ཤོ། སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་གང་གི་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
 རྣམས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ན་ཡིད་འཕྲོག་ཅིང་། ཐོས་ན་དད་པ་སྦྱེ་བ་སོགས་ཀྱིས་
 གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་ཐར་རམ་ཐར་སའི་བག་ཆགས་འཛོག་པར་བྱེད་པས་ན་རྣམ་ཐར་ཞེས་

བྱལོ། །ཡང་ན་སྤྱི་ལུ་བྱ་དམ་པ་གང་གིས་རྣམ་ཐོལ་ཐར་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་དཀའ་སྤྱད་དང་སྤྱིང་
 རུས་མཛད་ཚུལ་ལས་བཅུམས་ཏེ་གིས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིན་པས་ན་རྣམ་ཐར་ཞེས་བྱལོ། །རྗེའི་
 རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་བྱུང་ཆེན་པོ་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤྱུལ་སློབ་ཀྱིས་
 མཐའ་ཡས་རིན་པོ་ཆེའི་རང་རྣམ་དུ་འང་། ༦ །རྣམ་ཐར་གྱི་སྤྱོད་བཤད་ཆོག་རིས་ཅུང་ཐད་མི་འདྲ་
 བ་འགའ་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱལོ། །² རྣམ་པར་ཐར་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་སྟེ། བཅིངས་པ་
 ལས་ཐོལ་བ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཐོག་མེད་འཁོར་བར་བསགས་སྟེག་གིས། །བདེ་འཁོར་
 མི་འགོ་སྤྱོས་ཅི་དགོས། །དེ་ཙམ་ཁོ་ན་སྤྱོད་གྱུར་ནས། །དེ་ནི་ (རན་འགོ་ལས) རྣམ་ཐར་མི་
 འགྱུར་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །³ ཐར་པ་བྱུང་འདས་ཀྱི་མིང་། རྣམ་ཐར། རྣམ་པར་
 ཐར་བ། རྣམ་ཐོལ། རྣམ་པར་ཐོལ་བ་རྣམས་དོན་གཅིག་དཔེར་ན་རྣམ་ཐར་སྟོན་གསུམ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། སྤྱིར་རྣམ་པར་ཞེས་པའི་སྤྱོད་འཇུག་གཞི་མང་དུ་ཡོད་པ། རྣམ་པར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་
 གཟིགས། ⁴ སྤྱོད་པ། སྤྱོད་ཚུལ། མཛད་སྤྱོད། བྱ་སྤྱོད། རྣམ་འགྱུར་བཅས་ཀྱི་དོན། བཤ་
 ཆེན་སྟོན་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་རང་རྣམ་ལས། གཏི་ཐུག་ཐུན་པས་ཡིད་བསྐྱད་རྡོ་ཆ་
 བྲལ། །བག་མེད་སྤྱོན་པའི་རྣམ་འགྱུར་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱང་། །ཐོག་མཆོག་གསལ་བའི་རྣམ་འཁོར་
 སྤྱོད་པ་ཞེས། །བྱ་བྱའི་རྣམ་ཐར་ཚུལ་ལ་བདག་མི་མོས། །ཞེས་དང་། ཆགས་སྤང་བསྐྱང་
 པོའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཞོ་འཐུང་བུའི། །རུས་པར་འགྲན་ཀྱང་གསུང་འཇམ་ཞི་དུལ་ཅན། །རུར་
 སྤྱིག་གིས་མཛེས་ཆེར་མ་དར་གཏུམས་བཞིན། །འཕྱོན་མའི་རྣམ་ཐར་ཚུལ་ལ་འང་བདག་
 མི་དགལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ས་སྤྱོད་ལེགས་བཤད་ལས་ཀྱང་། དམན་ལ་སྤྱོད་པ་
 བཟང་བྱུང་ཡང་། །དེ་ནི་བཙུམས་མའི་རྣམ་ཐར་ཡིན། །ཤེལ་ལ་ཁོར་བུས་ཁ་བསྐྱར་ཡང་། །ཁྱ་
 དང་འཕན་ན་རང་མདོག་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞོན་ནུ་རྒྱ་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་
 ལས་ཀྱང་། ཀྱི་ཏུད་བག་ཡོད་རྡོ་ཆའི་གོས་བྲལ་བ། །ཁྲིལ་འདས་གཅེར་བུར་རྒྱ་བའི་སྟོན་
 འབངས་ཀྱུན། །གཞོན་ནུ་བྲལ་བས་ཞོངས་ཞེས་སྤྱོད་ཞིང་། །སྤྱང་ན་བཅས་ཀྱང་བཙུམས་མའི་
 རྣམ་ཐར་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ནམ་ཐར་སྒོ་བཞི། སྒྲོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྒོན་པ་མེད་པ། མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་
 དང་བཞིའོ། །བྱ་སྒྲོན་རིན་པོའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྗེ་ཀ་འདོད་འཛོལ་ས། སྒྲོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་
 མ་མེད། སྒོན་མེད་མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་བཞི་ཡིས། རྫོགས་
 པའི་སངས་རྒྱུ་བསྐྱབ་པར་བགྱི། །ཞེས་ལུང་འདེན་མཛད་འདུག ལུང་འདི་གང་གི་ཡིན་པ་
 མི་གསལ་ཡང་། བལ་ཆེར་སྒོ་བ་དཔོན་རྟ་དབངས་ཀྱི་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། སྒྱིན་པའི་གཡལ་
 མོས་ལེགས་བོས་ནས། ཞེས་སོགས་ཀྱང་གཞུང་དེ་གའི་ཁོངས་སུ་དེའི་གོང་ཅམ་དུ་བྱངས་
 འདུག་ཅིང་། ཆེགས་བཅད་དེ་ནི་སྒོ་བ་དཔོན་རྟ་དབངས་ཀྱི་ཡིན་པར་རིགས་པའི་དབང་ལྷག་
 སེ་ར་རྩེ་བཅུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྒྲི་དོན་ན་གསལ། རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞིའི་ཐ་སྙད་འདི་རྩེ་
 འདོད་འཛོལ་ས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཞར་བྱང་། སྒོ་ལ་དཀར་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོའི་བྲག་ཞབས་
 ཀྱི་སྒྲིན་བཞེས་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི་མཚན་ཞེས། བཤ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྩེ་
 བཅུན་སྒོ་ལ་མ་དཀར་མོའི་སྒྲིབ་ཐབས་སུ་གསུངས་ཏེ། དཔལ་བའི་དབུས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིན།
 བྲག་ཞབས་ཀྱི་མཐེལ་ན་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི་མཚན་པའི་སྒྲིན་བཞི་མངའ་བ། ཞེས་གསུངས།
 རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་དོ་བོ་སྒྲོང་པ་ཉིད་དང་། རྒྱ་མཚན་མ་མེད་པ། འབྲས་བུ་སྒོན་
 པ་མེད་པ་དང་གསུམ། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་པོ་རྣམས་རིན་པ་བཞིན་དུ། རོ་བོ་རྒྱ་འབྲས་གསུམ་
 ལ་སྦྱར་བ་དང་། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། འདིའི་སྒོར་རྩེ་
 གྲུང་ཐང་པའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་འབྲེལ་པ་དང་། དྲང་ངེས་ཚོམ་འཕྲོ་སོགས་ལ་གཟིགས།
 རྣམ་དག་སྒྲུ་ལུས། (བཀའ་བརྒྱུད) རྒྱང་སེམས་ཀྱི་དྲངས་མ་ལས་བྱལ་པའི་རྟོག་པས་མ་བརྟགས་པར་སྤ་
 བབ་པ་ལྟར་སྤང་བའི་བྱང་པར་ལྟ་ལྟ་གྱི་ལུས། བྱང་པར་ལྟ་ནི། དུས་ཀྱི་བྱང་པར་རགས་པ་
 དང་སྤ་བའི་སྤང་བ་དང་རྟོག་པ་རྣམས་ཐིམ་པའི་རྩེ་སུ་འཆར་བ། ཐབས་ཀྱི་བྱང་པར་གཞུང་
 འཛིན་གྱི་རྒྱང་རྟོག་དབུ་མར་འགོག་པ་ལས་བྱུང་བ། རྒྱའི་བྱང་པར་རྒྱང་སེམས་ཀྱི་དྲངས་མ་
 བྱིན་ཏུ་སྤ་བ་ལས་བྱལ་བ། རྣམ་པའི་བྱང་པར་མ་བརྟགས་པར་གསལ་བར་སྤང་བ་སྤ་བབ་པ་
 ལྟ་བུར་མཐོང་བ། རོ་བོའི་བྱང་པར་རྩལ་སྤ་རབ་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་

བ་རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པ་ཡིན་པ་སྟེ་ལྷོ། །སྒྲགས་སྒྲ་མེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
སྐས་དོན་གྱི་སྒྲ་ལུས་རྒྱང་སེམས་བདག་གིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དངོས་དེ་
ཡིན་ལོ། །བག་པ་བརྒྱད་པའི་ལུགས་ལ། རྣམ་དག་སྒྲ་ལུས་དང་། དག་པའི་སྒྲ་ལུས་གཉིས་ལ་
ཁྱད་པར་ཆེ་སྟེ། རྣམ་དག་སྒྲ་ལུས་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། དག་པའི་སྒྲ་ལུས་ནི། ཐ་
མལ་གྱི་སྤང་བ་བསལ་ཏེ་བསྒྲོམ་པ་ཅམ་གྱིས་དག་པར་བཞག་ཀྱང་ངོ་མོ་རྟོག་པས་བརྟགས་
པའི་སྒྲོམ་པ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གས་རྣམ་དག་སྒྲ་ལུས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །
རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་གྱི་རྣལ་འབྱོར། ། འཇིགས་བྱེད་གྱི་རྟོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། སེམས་
དཔེན་མཐར་སྐྱབ་དཔེ་ཡི་འོད་གསལ་དང་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་དོད་ཐུབ་
ཡིན། འཇིགས་བྱེད་གྱི་སྐབས་སུ་གསང་འདུས་ལྟར་རྟོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྷའམ་དུག་གི་ཐ་
སྙད་མི་བྱེད་པར་དཔེ་དོད་དུ་རྟོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། འཇིགས་བྱེད་
ལྷ་བརྒྱལ་སུམ་མ། དཔལ་གཅིག་དཔལ་གྱི་གཤེད་དམར། རོ་ལངས་བརྒྱད་སྟོར། ཞེ་དབྱུ་མ་
རྣམས་ལ་རྟོགས་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད། གསང་འདུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དཔེན་པ་གསུམ་
གྱི་རྣལ་འབྱོར། སྒྲ་ལུས་དང་འོད་གསལ་རྒྱང་འཇུག་སྟེ་རྟོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྷའམ་དུག་གི་
ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །2 ལུལ་ཅན་ལྷན་སྟེས་གྱི་བདེ་བས་ལུལ་སྟོང་ཉིང་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་
རྟོགས་པ་ལ་ཟེར། དདུལ་རྒྱའི་ཁམས་དཀར་སོགས་གྱི་བྲི་ལན་ན་གསལ།

རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་ལ། ཤིང་རྩ་རང་གི་ཡན་ལག་དང་གཅིག་དང་། ཐ་དང་། ཉེན་དང་། བཞེན་པ། ལྷན་
པ། རྟོགས་པ། དབྱིབས་དང་བདུན་དུ་བཅོལ་བས་མི་རྟོག་ཀྱང་བརྟགས་ཅམ་དུ་ཡོད་པར་
སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའོ། །འདི་གང་ཟག་གི་བདག་འཕྱོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་པོར་རྗེའི་ལམ་
རིམ་ཆེན་མོ་དང་བྱང་རེས་ལེགས་བཤད་སྟིང་པོ་སོགས་སུ་གསུངས། རིགས་པ་དང་པོ་བཞི།
མདོ་ལས་བྱི་རོལ་སྒྲ་སྟེགས་པ་འཕྱོག་བྱེད་དུ་གསུངས། ལྷན་པའི་རིགས་པ་ནི། མཐོན་པོ་
སྒྲ་སྒྲུབ་གྱིས་བྱེ་མདོ་སོགས་འཕྱོག་བྱེད་དུ་ཅ་བ་ཤེས་རབ་ལས་གསུངས། རྟོགས་པ་དང་
དབྱིབས་སུ་མེད་ཚུལ་གྱི་རིགས་པ་ནི། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་སེམས་ཅམ་པ་དང་རང་རྒྱད་པ་

འགོག་བྱེད་དུ་དབུ་ལ་འདུག་པར་གསུངས་ཞེས་སྒྲོང་རྡོལ་རྒྱ་མ་གསུང་། ཅོ་ནེ་རྒྱ་མ་གསུང་།
 བ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་༩ གཞུང་ལུགས་དུ་མའི་བརྗོད་བྱ་སྒྲ་ཆོགས་པ་མིང་གི་སྒྲོ་ནས་གསལ་བར་
 བསྟན་པ་ ༡ ལས། དགག་བྱའི་བདག་ནི་ཡུང་དང་གཅིག་ཉིད་མིན། །རང་བཞིན་གྱིས་ཀྱང་
 ཐ་དད་ཡོད་མིན་མཛེས། །ཡུང་པོ་རྣམས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མི་ལྡན། །ཡུང་པོར་རང་
 བཞིན་གྱིས་ནི་བརྟེན་ལས་ཡིན། །ཡུང་རྣམས་དེ་ལའང་དེ་ལྟར་བརྟེན་པ་མིན། །ཡུང་པོའི་
 ཆོགས་ལ་བདག་མིན་དབྱིབས་མ་ཡིན། །རྣམ་བཟུན་རིགས་པར་དབུ་མའི་གཞུང་ནས་
 བཤད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་འདྲེན། ༡ འཁྲིད་པའམ་འཐེན་པ། ༢ སངས་རྒྱས་སྤྱིའི་མཆོན། སྒྲ་བཤད་ནི། གདུལ་བྱ་རྣམས་
 རན་སོང་གསུམ་ལས་རྣམ་པར་རམ་ཡང་དག་པར་འདྲེན་ཞིང་བདེ་བ་ལ་འཛོག་པས་ན་རྣམ་
 འདྲེན་ནོ། །

རྣམ་སྤྱང་གངས་ཅན་མཆོ། ༡ (ཡོངས་སྤྱོད་དོས་) འདི་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱིའི་རྣམ་པ་ཅན་གཉིས་
 ཡོད་ཀྱང་། ཡོངས་སྤྱིའི་ཆ་བྱད་ཅན་དེ་གསུམ་ཆེ། ཡོངས་སྤྱོད་ལའང་དངོས་དང་དེའི་རྟེན་གཉིས་
 ལས། དང་པོ་དངོས་ནི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ཐུབ་པ་སྟོན་བསྐྱལ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་
 པའི་སྤྱོད་ལ་ནས་བསྐྱལ་ཆེན་གངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཆོགས་རྩོགས་ནས། གཞི་དང་སྤྱིང་པོ་
 མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པའི་འོག་མིན་སྤྱག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་དུ་ཡོངས་སྤྱིའི་ངོ་བོར་དང་པོར་
 སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ། ཐུབ་པ་རྣམ་སྤྱང་གངས་ཆེན་མཆོ་ཟེར། འདིའི་ཁྱད་པ་ནི།
 མདོ་སྤེལ་པ་མོ་ཆེ་ལས་གསུངས་པར་བཤད། རྣམ་སྤྱང་གངས་ཅན་མཆོ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱོད་དོག་
 མཐིང་ག་ཕྱག་གཉིས་མཉམ་བཞག་མཛད་ཅིང་དབུ་ལ་རྒྱ་བས་བརྒྱན་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་ཞིག་འདི་
 རྣམ་སྤྱང་མཛོན་བྱང་གི་རྒྱུད་གསུང་བ་པོ་ཡིན་ཞེས་ལུང་སྤྱོད་པའི་རྟེན་གསུང་། རྣམ་སྤྱང་
 གངས་ཅན་མཆོ་ཞེས་པ་ཡོངས་སྤྱོད་དངོས་དང་དེའི་རྟེན་སྤྱོད་མཆོར་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་གཉིས་
 ཀ་ལ་གོ། ༢ (ཡོངས་སྤྱིའི་རྟེན་སྤྱོད་) སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་ཀྱི་གཟོ་བོ་བེ་ལྷ་ཀླས་སྤྱིའི་
 རིན་ཆེན་སྤྱོད་ཆོགས་བཞུ་བཏུལ་བྱས་ནས་སྤྱག་ཅིང་བཞེདས་པའི་རྟེན་སྤྱོད་དཔག་ཆད་བརྒྱད་

བརྩ་དང་ལྷན་པ། སྐྱེ་མདོག་མཐིང་ག་ཕྱག་གཉིས་མཉམ་བཞག་ཅན། དབུ་ལ་རྩ་བ་ཆུ་ཤེལ་
 གྱིས་སྤྲུམ་པ། བཞུགས་གནས་སྤྱིའི་རྒྱ་མཆོའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཤིང་ཕྱེ་བ་མན་ཆད་ཚུ་ཡི་
 བད་དུ་བྱུང་བས་ཆུ་ནང་གནས་པའི་སྟོག་ཆགས་སྐྱེ་སོགས་ཀྱི་འགྲོ་དོན་མཛད་ལ། ལྷེ་བ་ཡན་
 གྱིས་ལྷ་དང་བྱི་ཐ་སོགས་སྤྲུམ་དང་བར་སྤང་ལ་གནས་པའི་སེམས་ཅན་འགྲོ་དོན་མཛད་པའི་
 ཡོངས་སྤྱིའི་རྟེན་སྤྱོད་མཆོར་ཅན་ཞིག་འདི་སྐོར་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོན་ཆ་
 ༥༠ནའང་གསལ། ༣ (སྤྱུལ་སྤྱིའི་ཆ་བྱད) བདག་ཅག་གི་རྟོན་པ་ལྷ་གྲུབ་པ་སྤྱུལ་སྤྱིའི་ཆ་བྱད་
 ཅན་གྱི་ཐུབ་པ་གངས་ཅན་མཆོའི། བཀའ་གདམས་ཐིག་ལེ་བརྩ་བྲུག་གི་དབང་གི་སྤྲུམ་སྤྱེ་
 འབྱུང་སྟེ། དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཐུབ་པ་གངས་ཅན་མཆོའི་སྤྱུལ་སྤྱིའི་རྟེན་པ་ཅན། གཡས་སྤྱུབས་
 སྤྱིན་གྱི་ཕྱག་རྒྱ། གཡོན་མཉམ་བཞག་མཛད་པ། གཡས་གཡོན་དུ་མཆོག་རྩུང་བཞེངས་ཏེ་
 བཞུགས་པ་སོགས་གསུངས།

རྣམ་སྤྱང་གི་ཆོས་བརྒྱད། རྣམ་སྤྱང་གི་ཆོས་བདུན་གྱི་སྟེང་དུ། དབུགས་བསྐྱང་བ་བསྟན་པས་བརྒྱད་དོ། །
 རྣམ་སྤྱང་གི་ཆོས་བདུན། སངས་རྒྱུ་རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་ཀྱི་བཞུགས་སྤངས་དང་མཐུན་པའི་ལུས་
 གནད་བདུན་རྣམས་བརྒྱད་ཀྱི། ཀྱང་པ་རྟོ་རྟེ་སྤྱིལ་བྱང་ངམ་བྱེད་སྤྱིལ། ལག་གཉིས་མཉམ་བཞག་
 ཀྱང་པ་མདའ་ལྟར་བསྐྱང་བ། མཆུ་སོ་རང་བབས་སྤྱེ་བཞག་པ། མགོ་སོ་རྩུང་ཟད་དགུག་པ།
 མིག་སྤྱེ་རྩེར་པལ་པ། ཐག་པ་གཉིས་མཐོ་དམའ་མེད་པར་ཐད་ཀར་འཛོག་པ། དབུགས་བསྐྱང་བ་
 དང་བརྒྱད་དོ། དོན་དེ་དག་རྒྱལ་བ་དབེན་ས་པ་ཆེན་པོས། ཀྱང་པ་ལག་པ་ཀྱང་པ་གསུམ། །སོ་
 མཆུ་ལྷེ་རྣམས་བསྟོམས་པས་བཞི། །མགོ་མིག་ཐག་པ་དབུགས་དང་བཞི། རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་
 ཆོས་བརྒྱད་དོ། ཞེས་སྟོམ་ཆོག་ཏུ་མཛད་དོ། །ལུས་གནད་བརྒྱད་ལྟར་དུ་བྱ་བ་འདི་འཕགས་
 པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ས་སྤེ་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལའི་སྟོམ་རིམ་བར་ཐ་གཉིས་དང་།
 གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུ་རྟོ་རྟེ་ཐེང་བ་སོགས་སྤྱེ་བཤད་དོ། །བཤད་རྒྱུ་རྟོ་རྟེ་ཐེང་
 བ་ (རྒྱུ་ཐེགས་བམ་༩ ཅ་བ་ ༡༩༡༩༥) ལས། སྤྱུབ་སོ་བདེ་བའི་སྟུན་འདུག་ནས། མིག་
 གཉིས་སྤྱེ་རྩེར་གཏད་བྱས་ནས། སྤྱེ་ལྷེ་ཡི་ཆད་དུ་བཞག །ཐག་གོང་བསྟམས་ལ་ལྷེ་རྟེན་

སྤྱད། །སོ་དང་མཆུ་ནི་བདེ་བར་བཞག། །ཅེས་གསུངས་སོ། །འདི་སྐོར་ཞིབ་པར་ཁོ་བོས་བྱས་
 བའི་ུན་སྤྱད་གི་ཆོས་བདུན་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སྤྱད་བཟུངས་བྱ་བ་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །སྤྱད་བཤད་
 བེ། །ལུས་ཀྱི་འདུག་སྤྱངས་དེ་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བར་སྤྱང་མཛད་ཀྱི་བཞུགས་ལུགས་དང་
 མཐུན་པས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བཏགས་སོ། །དེ་དག་གི་འབྲེལ་བཤད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། (ཀྱང་
 བ་དོ་རྩེ་སྤྱིལ་གྱང་བྱེད་པ་ནི) དོ་རྩེ་ནི་མི་ཆོད་པ་དང་མི་ཆུགས་པའི་དོན་ཡིན་པས། བར་
 གཅོད་ཀྱིས་མི་ཆུགས་པའི་དགོས་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད། དགོས་པའི་གཅོད་བོ་ནི་དོ་རྩེ་སྤྱིལ་
 གྱང་བཅས་པས་ལུས་དང་ཤེད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་འཛོལ་པོར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན། ཡང་། རྩེགས་
 རིམ་སྐབས་སྤྱིལ་གྱང་བཞི་ལྷན་བསྐྱབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འཛོག་གཞན་ཡང་། གམ་པ་དབང་
 ལུག་དོ་རྩེའི་བྲག་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་རིས་དོན་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཀྱང་པ་སྤྱིལ་གྱང་བཅས་པས་
 ལྷན་སེལ་གྱི་རྒྱང་དབུ་མར་རྒྱུད་ཅིང་ཉོན་མོངས་པ་སྤྲག་དོག་ཞི་བ་དང་། བར་གཅོད་ཀྱིས་
 མི་ཆུགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པར་གསུངས། བྱེད་སྤྱིལ་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་སྤྱིལ་གྱང་ལ་
 ཟེར། (ལག་གཉིས་མཉམ་བཞག་ནི) གཡས་པ་སྟེང་དང་གཡོན་པ་འོག་ཏུ་བྱས་ནས་མཐེ་
 བོང་གཉིས་ཅེ་སྤྱད་དེ་ལྟེ་བའི་ཐད་དུ་བཟུང་། དེའི་དགོས་པ་ནི། རྩེགས་རིམ་གྱི་སྐབས་ལྟེ་བའི་
 གཏུམ་མོ་འབར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་ཅེས་བདག་གི་རྒྱུ་ཅན་ཅ་བའི་སྤྱད་པའི་བཤེས་
 གཉེན་ཆེན་པོ་བཟུ་ཤིས་འབུམ་ཡང་ཡང་གསུང་། དབུང་པ་གཡས་གཡོན་གློའ་མི་སྦྱར་བར་
 རྒྱང་འགྲུ་འོང་བྱེད་ས་ཡོད་ཅམ་གྱི་བར་སྟོང་བཞག་ན་ལུས་སེམས་གྱང་པོར་གྱུར་པའི་དགོས་
 པ་ཡོད། (ཤེད་པ་གདའ་ལྟར་བསྐང་བའི་དགོས་པ་ནི) །ལུས་བྱང་ན་ཅ་འཛོལ། ཅ་བྱང་ན་རྒྱང་
 འཛོལ། རྒྱང་བྱང་ན་སེམས་ལས་དུང་དུ་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད། (མཆུ་སོ་རང་བབས་སུ་
 བཞག་པ་ནི) མཆུ་དང་ཁ་དོ་རྒྱམས་ལྟོད་ཅིང་མི་ངལ་བའི་དགོས་པ་ཡོད། ལྟེ་ཅེ་རྒྱན་ལ་སྦྱར་
 བའི་དགོས་པ་ནི། ཁ་མཆུ་མི་འཛག་པ་དང་། ཁ་ལྟེ་མི་བསྐྱམས་པའི་དགོས་པ་ཡོད། (མགོ་བོ་
 ཅུང་ཟད་དགྲག་པ་ནི) རྒྱོད་པ་སེལ་བའི་ཆེད་ཡིན། (མིག་སྒྱ་རྩེར་པཔ་པ) མིག་སྒྱ་རྩེར་པཔ་
 ཅེས་པ་མང་པོས་མིག་སྒྱ་རྩེར་བལྟ་བ་སོགས་བྱེད་པ་ནི་རྟོར་རོ། །དེ་ནི་མིག་འབྲེད་འཇུ་མ་རན་

པོའི་སྒྲིལ་བྱུང་དུ་ཕལ་བ་ཅམ་ལ་ཟེར། མིག་ཅུང་ཟད་བྱེ་བས་བྱིང་བ་སེལ་བ་དང་། མིག་
སྒྲིལ་ཅེར་ཕལ་བས་ཆོད་བ་སེལ། དེ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། སྒྲིལ་ཨ་རིའི་
སི་ཡ་ཏལ་གྲོང་ཁྱེད་དུ་ཞིག་ནས་ཀྱི་སྒྲོར་སྒྲོར་ཁྱེད་བྱེད་སྐབས་ཤིག་ལ། རྒྱ་མོ་གཞོན་ཏུ་
མ་ཞིག་ནས། སྒྲོམ་རྒྱག་སྐབས་མགོ་པོ་རང་ལྷགས་ཀྱིས་གཡས་སུ་འགྱུར་བའི་སྒྲོང་བ་འོང་
གི་འདུག་པ་དེ་གང་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས་བྱུང་། དེ་མིག་བརྩམས་པའི་སྒྲིལ་རེད་ཅེས་བརྟེན་
བས་སྒྲིལ་དེ་བསལ་བྱུང་བ་བྱུང་། (ཕྱག་བ་གཉིས་མཐོ་དམའ་མེད་པར་བྱང་པོར་འཛོག་པ)
(དབྱགས་བཟང་བ་དང་བརྒྱད་དོ) དབྱགས་བཟང་བ་ནི་སྒྲིལ་ཀྱི་སྐབས་ཡིན་ན། རྒྱུང་རོ་
དགུ་སྒྲིལ་སུ་བསལ་བ་དེ་ཡིན། འདིར་ནི་དབྱགས་འབྱུང་རྒྱུ་སྟེ་དབྱགས་ཕར་གཏོང་བ་
དང་རྒྱུང་རྒྱུ་བ་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བཟངས་པ་ཉེར་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་སེམས་མ་ཡེངས་པར་
གནས་པ་ལ་ཟེར། དེའི་དགོས་པ་ནི་ཆགས་སྒྲོང་གི་སྒྲོར་གསལ་བ་ཞིན་པར་དགོ་སེམས་དང་།
མ་མཐར་ཡང་བཏང་སྟོམས་སུ་སོང་ནས་སེམས་དགོ་སྒྲོར་བསྐྱུང་བའི་ལས་ཅུང་དུ་འགྱུར་
བའི་དགོས་པ་ཡོད། འདི་པོ་རྟོག་ཏུ་སྒྲིལ་སྒྲིལ་ཆོགས་པ་འབྱུང་བ་ལ་ཞིང་ས་ལས་ཅུང་དུ་བྱེད་
པ་དང་འབྲེལ། །མདོར་ན། བོད་ཀྱི་བྱུང་བ་ཆེན་མོས་ཀྱིས། རྟོན་འབྲེལ་ལུས་ལ་བསྐྱིགས་པས་
རྟོགས་པ་སེམས་ལ་འཆར། ཞེས་པ་ལྟར་ན་དུ་རྟོགས་པ་སྒྲིལ་བ་ལ་ཕྱིའི་ལུས་གནད་ཤིན་ཏུ་
གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །

ནམ་སྒྲོང་མདོན་བྱང་། སྒྲོད་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན། རྒྱུད་མདོན་བྱང་གི་རྒྱུད་འདི་གསུང་བ་པོ་ནི་
ཡོངས་སྒྲིལ་ནམ་སྒྲོང་གངས་ཆེན་མཆོ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱུད་འདི་གསུང་བའི་གནས་ནི་གཞི་དང་
སྒྲིང་པོ་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པའི་འོག་མིན་སྒྲིལ་པོ་བཏོད་པའི་ཞིང་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

ནམ་པ། 1 དེགས་དང་དབྱེ་བ། དཔེར་ན་ནམ་པ་སྒྲིལ་ཆོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 དབྱིབས་དང་བཟོ་ལྟ།
མཛེས་སྒྲིལ་ནམ་པ་ལྟར། དཔེར་ན་ནམ་པ་མཛེས་ལྟ་བུ་དང་། བྱུང་བའི་ནམ་པ་ཅན་ལྟ་བུ།
3 རབ་ཏུ། ཡོངས་སུ། ཤིན་ཏུ། ཏ་ཅང་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་ཆོག་རྒྱུན་ཞིག་ དཔེར་ན་
ནམ་པར་བཟུང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 རོ་པོ། རང་བཞིན། མཆོན་ཉིད་རྒྱུས་དོན་འབྲས་བུ་བཞད་

དེ། མན་སྒྲེ་ལས། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྤོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་རང་བཞིན་དང་རྣམ་པ་ཞེས་
 དོན་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། ས་སྤྱིའི་མཁས་པ་
 གསལ་ཅན་གཡལ་གྱི་སྤོང་སངས་རྒྱས་དཔལ་གྱི་མཛོད་རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་།
 རྣམ་པ་ནི་ངོ་བོ། རྟགས་ནི་འབྲས་བུ། མཚན་མ་ནི་རྒྱལ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །⁵ མང་ཆིག་གི་ཞེ་
 སའི་ཆིག་ཅིག་ཁོང་རྣམ་པ་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། 1 འཆད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། རྣམ་གངས་གཞན་ཡང་ཞེས་པའི་དོན། 2 ཡང་
 བ་ཞེས་པའི་དོན།

རྣམ་པར། 1 ཆིག་རྒྱུ་ཞིག་སྒྲེ། རབ་ཏུ་ཤིན་ཏུ་ཆེས་ཆེར་ཞེས་པའི་དོན། དཔེར་ན་རབ་ཏུ་བཀྲ་
 བ་ལ་རྣམ་པར་བཀྲ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཡོངས་སུ། ཡང་དག་པར། རྟོགས་པར། ལེགས་
 པར། དཔེར་ན་རྣམ་པར་དག་རྣམ་པར་བཤད། རྣམ་པར་གྲོལ་ལྟ་བུ། 3 དོན་གཞན་མི་སྟོན་
 པར་ཆིག་རྒྱུ་ཅམ་ལ་སྦྱར་བ། དཔེར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་མང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 རྣམ་པ་
 ལ། རྣམ་པ་བུ། དཔལ་རྗེ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྦྱུན་བྲངས་ལྟ་བུ། 5 སྦྱིར་རྣམ་པར།
 རབ་ཏུ་ཉེ་བར་ཞེས་པ་རྣམས་པལ་ཆེར་འབྲ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ལྷ། རབ་ཏུ་ལྷ། ཉེ་བར་ལྷ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །

རྣམ་པར་བསྟོས་པ། རུལ་ཞིང་སྟོན་པོར་གྱུར་པ།

རྣམ་པར་བསྟོས་པའི་འདུ་ཤེས། ལུས་རུལ་ཞིང་སྟོན་པོར་གྱུར་པ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས།

རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ། (མར་ཕྱིན) གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་ལ་གཟིགས།

རྣམ་པར་རྟོག་པ། 1 རྣམ་རྟོག་རྟོག་པ། ཀུན་རྟོག་རྣམས་དོན་གཅིག་དཔེར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཤིན་
 ཏུ་མང་ལྟ་བུ། སྤྱི་བཤད་ནི། འདིའི་རྣམ་པར་ཞེས་པ་དོན་གཞན་མི་སྟོན་པར་ཆིག་རྒྱུ་ཅམ་
 ཡིན་ལ། རྟོག་པ་ནི་འདིར་སྤྱི་དོན་འདྲེར་བྱུང་བུ་འདྲིན་པའི་ཞེན་རིག་གོ། 2 རྣམ་པར་རྟོག་པ་
 རྟེ་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པའི་དོན། རྣམ་དབྱེ་རྟོག་པའམ་དབྱོད་པ། སྤྱི་བཤད་ནི། རྣམ་པར་ཉེ་ཡང་
 དག་པར་རྟོག་པའམ་དབྱོད་པས་ན་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱའོ། །³ སེམས་ཀྱི་འཆར་ཚུལ་ལའང་བཤད།

ནམ་པར་ལྟ་བུ་ཆེན་པོ་བཞི། གཟིགས་པ་བཞི་དང་དོན་བདུ། ཡོངས་གྲགས་སུ་གཟིགས་པ་ལྟ་ཟེར་
ཡང་རྒྱ་ཆེར་རོལ་བའི་མདོར་བཞིར་གསུངས།

རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྦྱིབ་པ། སྦྱོམས་འདུག་གི་སྦྱིབ་པ་དང་དོན་གཅིག་ལེ་ལོ་དང་། དམིགས་པ་བཞི་དང་།
 བ། བྱིད་བ་དང་ཁོད་བ། ཚྱུ་ལ་བ་དང་མི་ཚྱུ་ལ་བའི་ཉེས་པ་ལྟ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྟེན་བྱེད་དག་
 གིས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྦྱིབ་པ་ཞི་གང་གིས་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་། བསམ་གཏཉ་དག་སྦྱེད་
 བར་མི་རྒྱས་པ་སྟེ་ལྟས་དང་སེམས་ལས་སྤྱི་མི་རྒྱུད་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་མཆིམས་མཛོད་ན་
 གསལ། མཆིམས་མཛོད་དུ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྦྱིབ་པ་དང་། སྦྱོམས་འདུག་གི་སྦྱིབ་པ་གཉིས་
 བྱེད་པར་ཐུན་བྱའི་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པས་དཔྱད་དོ། །

ནམ་པར་འཛོར་བ། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཆམས་སུ་འཛོར་བ།
ནམ་པར་འཛོར་བའི་འདུ་ཤེས། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཆམས་སུ་འཛོར་བ་ལ་
དམིགས་བའི་འདུ་ཤེས།

རྣམ་པར་དག་པའི་ལྷ། སངས་རྒྱལ་གྱི་མཆོད་གྱི་རྣམ་ཐངས་ལེགས་སྤྱོད་བཤད་ནི། སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་རྣམ་པར་དག་པའི་ལྷ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ལས་གསུངས།

ཆམ་བར་ཆགས་པ། ཆག་འཛིག་པ། དག་ཡིག་གསར་པ་སྤྲིགས་ཏུ་རྩས་ན། ཆམ་བར་ཆག་པ་ཞེས་
ས་མཐའ་མི་སྟོར།

ནུམ་པར་རྒྱལ་པ་འི་འདུ་ཤེས། རྒྱལ་འཛིག་པ་ལ་དམིགས་པ་འི་འདུ་ཤེས།
 རུམ་པར་འཕེལ། (འདུལ་བ) རྒྱད་པར་དུ་འཕེལ་བ། ལྷག་པར་འཕེལ་བ། རུམ་འབྱེད་འབྲེལ་། ཚུ་
 རྩལ་ལས། རུམ་པར་འཕེལ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱད་པར་དུ་འཕེལ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་པར་བཅ་པ། རོའི་ལུས་སྤྲངས་ཤིང་སྟོས་པ།
 རྣམ་པར་བཅ་པའི་འདུ་ཤེས། རོའི་ལུས་སྤྲངས་ཤིང་སྟོས་པ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས།
 རྣམ་པར་འདུས་ཞིག་པ། སྤྱིན་ལུས་ཟེས་ནས་ཞིག་པ།

རྣམ་པར་འབྲས་ཞིག་པའི་འདྲ་ཤེས། སྤེལ་བྱས་ཐོས་ནས་ཞིག་པའམ་འབྲས་གང་ལ་དམིགས་པའི་འདྲ་
ཤེས། ལུང་སྤྲོ་ཆོག་ས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས། རྣམ་པར་འབྲས་ཞིག་པའི་འདྲ་ཤེས་ནི་འབྲས་
གང་བར་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

རྣམ་པར་འབྲེད་པའི་མདོ། (པར་ཕྱིན།) འདིའི་མཚན་དངོས་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོ་
དང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ཞེས་བྱའོ། །སྤྱི་དགེ་བཀའ་འབྱུང་མདོ་སྤྱི་
ཆ་ ༡༡༩ ན་བཅུ་བ་ཞུགས་ཤིང་། འདི་དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་མདོ། རྟེན་འབྲེལ་
ཀྱི་མདོ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཟེའི་ལེགས་པ་བཤད་གསེར་ཟེང་སྤྲད་ཆ་སྐབས་མུ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
བཤད་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱི་ལུགས་ཀྱི་ཤོག་གངས་༤༠༡ལས། རྣམ་པར་འབྲེད་པའི་མདོ་ཞེས་
འབྱུང་བ་ཡང་འདི་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །

རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། ༡ ཅིར་ཡང་མི་རྟོག་པའམ་མི་དབྱེད་པར་རང་ལུགས་སུ་བཞག་པའི་དོན། ༢ རྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས།

རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས། རྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར། སྤྱི་བཤད་ནི། སོ་སོར་རྟོག་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལྟ་བའི་ཕུ་ཐག་བཅད་ནས། དེ་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་མི་རྟོག་པ་སྟེ་མི་དབྱེད་པར་
བཞག་པ་ལ་ཟེར། ཟེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལ་གཞི་བྱས། མི་རྟོག་པར་བཞག་པ་ཞེས་བ་བརྟག་
དབྱེད་མི་བྱེད་པར་བཞག་པའི་དོན་ནོ། །

རྣམ་པར་མི་འཆོ་བ། དགེ་བ་བརྩུ་གཅིག་གི་ཐ་མ་ནི། ཀྱན་ནས་མནར་སེམས་མེད་པའི་ཆ་ཤས་གང་
ཞིག་སྤུག་བསྐྱལ་ཅན་ལ་དེ་དང་བལ་ན་སྦྱར་དུ་མི་བཟོད་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་
ཞིག་གོ། བྱེད་ལས་ནི། སེམས་ཅན་ལ་གསོད་པ་དང་། བརྟེག་པ་སོགས་ཐོ་མི་འཆོམས་པའི་
ལས་ཅན་ནོ། །

རྣམ་པར་དམར་བ། རོ་མདོག་དམར་བར་གྱུར་བ།

རྣམ་པར་དམར་བའི་འདྲ་ཤེས། རོ་མདོག་དམར་བར་གྱུར་པ་ལ་དམིགས་པའི་འདྲ་ཤེས།

རྣམ་པར་འཆོ་བ། ༡ སྤྱིར་བཏང་རྣམ་པར་འཆོ་བ་ནི་གཞོད་པ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་ནང་

གི་བཅུ་པ་རྣམ་པར་འཆེ་བ་ནི། ཁོ་བ་ལྷག་པར་འཕེལ་ཏེ་གཞན་ལ་ཁ་ཚུར་དང་ཐལ་ལྷགས་ལ་
 སོགས་པས་དངོས་སུ་གཞི་དཔེ་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། སྤང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད་ལས། ཁོ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་
 ཁ་ཚུར་དང་ཐལ་ལྷགས་ལ་སོགས་པས་གཞན་ལ་རྣམ་པར་ཐོ་འཆམས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་རྣམ་
 པར་འཆེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད་ལས་བཤད་པའི་རྣམ་པར་འཆེ་བའི་
 གོ་དོན་འདི་ཤིན་ཏུ་ཡིད་ལ་འཐད་ཅིང་ལེགས་བཤད་དུ་སྤང་རོ། །ཡང་གོང་གི་སྤང་གི་མཁུག་
 ཅམ་ལས། ཁོ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ཁ་ཚུར་དང་ཐལ་ལྷགས་ལ་སོགས་པར་ཏུ་བརྟེན་པའི་རྒྱུད་ཆོས་
 ནི་རྣམ་པར་འཆེ་བས་ན་རྣམ་པར་འཆེ་བའོ། །ཞེས་རྒྱུད་གནས་སྐབས་ལ་གོ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་
 ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བའང་བཤད་པས་དབྱེད་རོ། །2 ཡང་། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་བཅུ་བ་ནི། ཁོང་ཁྱིའི་
 ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག གཞན་ལ་སྤྱིང་བཅེ་བ་སོགས་མེད་ཅིང་མཐོ་འཆམས་པར་འདོད་
 པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །རང་གིས་མཐོ་འཆམས་པར་འདོད་པས་སྤྱིང་བཅེ་བ་མེད་པ།
 གཞན་བྱེད་ཏུ་འཇུག་འདོད་པས་སྤྱིང་ཆེ་བ་མེད་པ། གཞན་གྱིས་བྱེད་པ་མཐོང་ངས། ཐོས་ན་
 རྩེས་སུ་ཡི་རངས་པས་བཅེ་བ་མེད་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། གཞན་ལ་མཐོ་འཆམས་པའི་ལས་
 ཅན་ལོ། །ཀྱན་བཏུས་དར་ལྷིག་ལྟར་རོ། །

རྣམ་པར་ཐོས་པ། ལུས་ཀྱི་ཤ་དང་པགས་པ་བྱ་དང་གཅན་གཟན་སོགས་ཀྱིས་ཐོས་པ། ལྷང་ཕན་ཆེགས་
 ཀྱི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྱས།

རྣམ་པར་ཐོས་པའི་འདུ་ཤེས། ལུས་ཀྱི་ཤ་དང་པགས་པ་བྱ་དང་གཅན་གཟན་སོགས་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལ་
 དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས། ལྷང་ཕན་ཆེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྱས།

རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་དུ་སྤྲོ་བ། (ཁར་ཕྱན) སེམས་ཅམ་པ། སྤྲོ་བཤད་ནི། སྤྱི་རོལ་མེད་ཅིང་ཆོས་རྣམས་
 རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅམ་དུ་སྤྲོ་བས་དེ་སྤྲད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་མི་ལམ་ན་ཁང་
 བྱིས་ལ་སོགས་པའི་དོན་མེད་ཀྱང་། རྣང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཁང་བྱིས་དང་ནགས་ཆལ་
 དང་ས་དང་རི་ལ་སོགས་པའི་དོན་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤང་བ་བཞིན་ལོ། །

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས། (མཛོད) སྤྱིའི་རྣམ་འགྲུར་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་གི་ཀྱན་སྦྱོང་བཟང་ངན་

སོགས་རིག་པའམ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་གཞུགས། དཔེར་ན་ཁོང་ཁྱོད་ལངས་ཏེ་གདོང་དམར་
 བོ་ཆགས་པའི་རྣམ་འགྲུར་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། རྣམ་པར་ནི་ཆོག་ཀྱང་ཅན་མམ། ཡང་ན།
 ཡང་དག་པའམ་ལེགས་པར་ཞེས་པའི་དོན་དང་། སྤྱིའི་རྣམ་འགྲུར་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་གི་
 ཀུན་སྒྲོང་བཟང་ངན་སོགས་རིག་པའམ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་གཞུགས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་
 ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་། དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་
 གཞུགས་གཉིས་སོ། །

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས། (མཛོད) བྱེད་ཆོས་བྱུག་དང་ལྡན་པའི་བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་
 ཀྱི་གཞུགས་ཤིག་བྱེད་ཆོས་བྱུག་ནི། གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་པར་སེམས་གཤེདས་པ་དང་།
 སེམས་མེད་པའི་སྟོམས་འབྲུག་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཡོད་པ་དང་། རོ་བོའི་བྱེད་
 པར་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་གང་རུང་ཡིན་པ། དུས་ཀྱི་བྱེད་པར་རྒྱུན་མཆོག་རྗེས་སུ་འབྲེལ་
 བ་སྟེ་རྒྱུན་པར་མ་ཆད་དུ་གནས་པ། རྒྱུའི་བྱེད་པར་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་
 བྱུང་བ། མིག་ཤེས་ལ་བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་བྱེད་པར་དང་བྱུག་གོ། མཛོད་ཅ་
 བ་ལས། གཤེདས་དང་སེམས་མེད་པ་ཡི་ཡང་། །དགེ་དང་མི་དགེ་རྗེས་འབྲེལ་གང་། །འབྲུང་
 བ་ཆེ་རྣམས་རྒྱུར་བྱས་པ། །དེ་ནི་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་བཛོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་པར་ཤེས། 1 ཡང་དག་པར་ཤེས་པ། 2 རྣམ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག་

རྣམ་པར་ཤེས་པ། རྣམ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག་

རྣམ་པར་སུན་འབྲིན་པའི་སྟོབས། སྤར་བྱས་ཀྱི་སྤྲིག་པ་ལ་དུག་ཁོང་དུ་སོང་བ་ལྟ་བུའི་འགྲོད་སེམས་
 བྱེད་པ་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། སྤྲིག་པ་བྱེད་འདོད་ཀྱི་སེམས་དང་དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་
 སྤར་བྱས་ཀྱི་སྤྲིག་པ་རྣམས་རྣམ་པར་སུན་འབྲིན་པ་སྟེ་སེམས་པར་བྱེད་པའི་དགེ་སེམས་སྟོབས་
 ཆེན་པོ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

རྣམ་དབྱེད་རྣམ་པ་བདུན། རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ་ལ་གཟེགས།

རྣམ་དབྱེད་དང་ལྡན་པའི་ཞེན་ཞོག་ཆགས་སྤང་གི་སྒོ་དོར་ཏེ། རང་རང་གི་བཙེ་ཞེན་ཆེན་པོ་བྱེད་རྒྱུའི་

ཆོས་བརྒྱད་བྱུང་མཐའ་དེ་ཉིད་བཤད་སྐྱུ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་དང་ཉམས་
པ་སོར་ཆུད་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ཆོག་འདི་དྲ་ལའི་སྐྱེ་མ་སྐྱ་སྤེང་བཅུ་བཞི་བ་ཆེན་པོ་ཡ་ཤུ་ལ་མཆོག་
བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོས་གསར་གཏོང་མཛད།

ནམ་དཔྱིད་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་མཁས་པ་གཉིས། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་དངོས་སྒོ་བ་ནམ་དཔྱིད་ཕུལ་
དུ་བྱུང་བའི་མཁས་པ་གཉིས་ནི། སྤུས་སྤང་བ་སྒོ་བྲོས་རིན་ཆེན་སེང་གེ་དང་། སྤུས་སྤང་
བ་སྒོ་བྲོས་རིན་ཆེན་སེང་གེ་ནི་སེར་བྲེས་མཁས་སྟན་བླ་ཆང་བྲག་འདེབས་པ་པོ་ཡིན་ཞིང་།
ཡོངས་གྲགས་སུ་ཀུན་མཁུན་སྒོ་བྲོས་རིན་ཆེན་སེང་གེ་ཞེས་ཞུ་བ་དེ་ཡིན་ཞང་ཞུང་བ་ཆོས་
དབང་གྲགས་པ་གཉིས་སོ། །

ནམ་བྱེད། <བི་རྒྱ་རྒྱ> (མངོན་བརྗོད) འཛིན་ཉེན་བྱེད་པ་སོ་སྟེ། ཆངས་པའི་མིང་རོ། །ལེགས་སྦྱར་དུ་བི་
རྒྱ་རྒྱ་ विधाता, Vidhaata ཟེར།

ནམ་དཔྱེའི་ཆེན། (བརྗོད) ལ་དོན། འབེལ་སྤྲ། བྱེད་སྤྲ་སོགས་ལ་ཟེར།

ནམ་སྟེན་གྱི་རྒྱ། རྒྱ་དྲག་གི་ཐ་མ་ནི། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་རུང་གིས་བསྐྱས་པའི་
ཆོས། སོག་གཙོང་གྱི་ལས་ལྟ་བུ།

ནམ་སྟེན་གྱི་རྒྱ་བརྒྱད། སེམས་ཅན་ལ་མི་འཆེ་བ་དང་མི་འཆེ་བའི་བསམ་བ་བསྟེན་པ། མར་མེ་ལ་
སོགས་པའི་སྤང་བ་དང་གོས་གསར་བ་སྦྱིན་པ། ང་རྒྱལ་བཙོམ་ནས་སྐྱེ་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་
བྲག་ལ་སོགས་པ་དང་གཞན་ལ་བཟོ་ལྟར་གྲུས་པར་བྱས་པ། ཟས་གོས་ལ་སོགས་པ་སྒྲོང་བ་
ལ་དེ་དག་སྦྱིན་པ་དང་མི་སྒྲོང་ཡང་ཕན་འདོགས་པ་དང་། སྤྲུག་བསྐྱེལ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཞིང་
ཡོ་བྱང་མེད་པ་ལ་ཕར་སྦྱིན་པ། དག་གི་མི་དགེ་བ་བཞི་སྒྲོང་བ་ལ་གོམས་པ། བྱི་མ་ལ་རང་
ལ་ཡོན་ཏན་སྤྲ་ཆོགས་བསྐྱབ་པར་སྒྲོན་ལམ་འདེབས་ཤིང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོང་
བ་དང་པ་མ་དང་ཉན་རང་དང་མཁན་སྒོ་བ་དང་སྐྱ་མ་ལ་མཆོང་པར་བྱེད་པ། སྦྱེས་པའི་ཡོན་
ཏན་ལ་དགའ་བ་དང་བྱང་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་མི་དགའ་ཞིང་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་དང་བྱང་
མེད་ཀྱི་ལུས་འདོད་པ་ནམས་འདུན་པ་བསྒྲོག་པ་དང་པོའི་དབང་པོ་གཙོང་བ་ནམས་ཐར་བར་

བྱེད་པ། གཞན་གྱི་གཏན་མི་རྒྱལ་པ་རང་གིས་བྱེད་པ་དང་རང་དང་བསྟོན་པ་ལ་
 གྲོགས་བྱེད་པ་དང་བཟའ་བ་དང་གཏུང་བ་སྟེར་བཤོ། །ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །
 རྣམ་སྟོན་གྱི་སྒྲིབ་པ། ༡ ཆོས་བྱེད་པའམ་ལམ་གོང་མ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་བདེ་བ། ༢ ཆོས་
 བྱེད་པའམ་ལམ་གོང་མ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་སྤྲུག་བསྐྱུལ།

རྣམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་བུ་བརྒྱད། ༡ རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ལས་བརྩམས་ནས་ཡུན་རིང་པོར་དགེ་པ་མང་
 བོ་གསོག་པར་བྱེད་པ། ༢ མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་གདུལ་བྱ་དགའ་ནས་འདུལ། དེའི་ཆོག་མཉན་
 པ་དང་བྱ་བར་སེམས་པ། ༣ བསྟོ་བ་ལས་མི་འདའ་བར་བསྐྱབ་པ། ༤ སྦྱོན་པས་སེམས་
 ཅན་རྣམས་བསྐྱས་ཏེ་སྟོན་པར་བྱེད་པ། ༥ སྟོན་པར་སྤྲོ་བ་དང་དོན་སྟོན་པ་དང་དོན་མཐུན་
 པས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྱད་ཅིང་སྟོན་པར་བྱེད་པ། ༦ བྱ་བ་ཐམས་ཅད་གྲོགས་བྱས་ཏེ་པན་
 བཏགས་པས་བྱས་པ་གཙོ་ཞིང་ལྷུང་དུ་བསྟོ་བ་ཉན་པ། ༧ ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་དང་
 འདུན་པ་དང་རྩོལ་བས་བྱ་བ་རྩལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་དང་ཤེས་རབ་ཡངས་པ་ཤེས་བྱ་རབ་
 ཏུ་འབྱེད་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་ལ། གཞན་ཡང་འཁོར་དུ་མི་འཛིགས་པ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་ལྟན་ཅིག་འགོ་བའམ་སྤྲོ་བའམ་ལོངས་སྟོན་པའམ་དབེན་པར་གནས་པ་ལ་བསྟོག་པ་དང་
 གེགས་བྱེད་པ་མེད་པ། ༨ རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གང་ལ་ཡང་མི་སྟོ་ཞིང་སྟོ་ལྷགས་ཆེ་པ་
 བརྟན་པས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་སྟོབས་ཐོབ་ནས་མདོན་པར་ཤེས་པ་སྤུར་བཤོ། །ཞེས་ཟེའི་ལམ་
 རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས།

རྣམ་སྟོན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད། ༡ ཆེ་ཕྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ། ༢ ཁ་དོག་ཕྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ། ༣ རིགས་
 ཕྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ། ༤ དབང་ཕྱག་ཕྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ། ༥ ཆོག་བཅུན་པ། ༦ དབང་ཆེ་
 བར་གྲགས་པ། ༧ སྤྲེས་པ་ཉིད། ༨ སྟོབས་དང་ལྷན་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་ཟེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་
 མོར་གསུངས། ཆེ་ཕྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ་ནི་ཆེ་རིང་བ་ལ་ཟེར། ཁ་དོག་ཕྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ་ནི་
 གཟུགས་བཟང་ཞིང་མཛེས་པ། རིགས་ཕྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ་ནི་རིགས་མཐོན་པོར་སྤྲེས་པ།
 དབང་ཕྱག་ཕྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ་ནི་ ལོངས་སྟོན་ཆེ་བ་དང་། རྩེ་འཛིང་ཆེ་བ། འཁོར་པ་ལ་ཆེ་

པ། ཆོག་བཙུན་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་ཆོག་སྤྱེ་པོ་ཆོག་ས་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་རྒྱུར་ཞིང་། བཀྲུ་
སྤྱིར་བྱ་བ། བཙུན་པར་བྱ་བ་དང་། མཆོད་པར་བྱ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་དེ་ནི་དབང་ཆེ་བར་
གསལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །སྤྱིས་པ་ཉིད་ནི་པོའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ། སྟོབས་སུན་སུམ་ཆོག་ས་
པ་ནི། གཞོད་པ་རྒྱུད་པ་དང་། ཉན་མེད་པ་དང་། སྟོབ་ཆེ་བ་ལ་ཟེར། བྱང་ས་སྤེད་གེ་བསྐྱན་
འགྱུར་། མེ་བ་ ༡༧༧ བཟོན་དེའི་སྟོར་རྒྱས་པར་གསལ།

རྣམ་གཞག་རྣམ་བཞག་དང་འདྲ། རྣམ་བཞག་ལ་གཟིགས།

རྣམ་གཞག་རིམ་པ། བསྐྱེད་རིམ་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ཡང་ཟེར། སྟོབ་དཔོན་སྤྱུ་སྤྱུབ་ཀྱི་སྟོབ་མ་སྤྱེའི་བྱང་
རྒྱུ་བཅས་སྤྱེའི་སྟོབ་མཛད་པའི་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གཙོ་བོར་སྟོན་ཞིང་
རྫོགས་རིམ་གྱི་གནད་འགའ་ཞིག་ཀྱང་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག་རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལས།
བསྐྱེད་རིམ་གཙོ་ཆེ་ཞིང་རྫོགས་རིམ་ཡང་སྟོན་པ་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཆེ་པ།
ཞེས་གསུངས། མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་བྱུང་རྒྱ་མཚོ་༡༩ན་ལས་ཀྱང་། སྟོབ་
དཔོན་སྤྱུ་བྱང་གིས། གཙོ་བོར་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྤྱང་གཞི་སྟོར་བྱེད་སྟོར་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་
འཆད་ཅིང་། རྫོགས་རིམ་ཡང་རྒྱུད་ཟད་སྟོན་པ་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད། རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་གནད་
ཀྱི་དོན་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད། འདི་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་
གསུང་གིས་མ་འོངས་པར་གདུལ་བྱ་པ་ན་ཐོག་ཆེན་པོ་འོང་ཞེས་བསྐྱུལ་བ་བརྟེན་ནས་མཛད་པ་
ཡིན་ཏེ། རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆའི་སྟེ་མ་ལས། འོ་དེ་གྲུང་རྒྱལ་གྱི་ལྷ་ཞོལ་བུམས་
པ་སྤྱིར་དུ་བཞུགས་དུས། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་གསུང་གི་སྤྱང་བས་སྟོབ་དཔོན་
སྤྱུ་བྱང་གི་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལ་རྣམ་བཤད་རྩོམས། བན་ཐོགས་ཆེན་པོ་འོང་ཞེས་བསྐྱུལ་
བས་དེ་འབྲལ་དུ་མཛད། ཅེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་བཞག་ ༡ གཏན་ལ་ཐབ་པ། ༢ རྟོར། དཔེར་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱི་བཤད་
ནི། ཡང་དག་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ཡིན་པས་ན་རྣམ་བཞག་ཅེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་ནི་རྣམ་པར་ཏེ་

ཡང་དག་པ། བཞག་ནི་གཏན་ལ་པབ་འདི་དོན་ནོ། །

ནམ་བཞིའི་འཕྲིན་ལས། ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་ལས་བཞི། རྗེའི་ནམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། ལྷུང་མཛོད་
མགོན་དང་ལས་གཤེན་གྱི་ནང་གསང་། །དམག་ཐོར་ཞི་དྲག་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱུ་ལྷ་སོགས། །བདུང་
དཔུང་འཛོམས་ལ་དོ་རྗེའི་ཤུགས་ལྷན་པའི། །བསྟན་སྲུང་རྒྱ་མཆོས་ནམ་བཞིའི་འཕྲིན་ལས་
མཛོད། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནམ་གཡེང་། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་ཐ་མ་ནི། དུག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག་དམིགས་པ་
ལ་སེམས་འཛོལ་བར་བྱེད་པས་རབ་རྩ་བུ་བའི་རིག་པའོ། །

ནམ་གཡེང་མེད་པའི་ཡིད་ཅན། རྟེན་བཀྲར་སྟན་གྲགས་ལ་མ་ཡེངས་པ་སྟེ་མ་ཆགས་པའི་སེམས་ཅན་
ཞེས་པའི་དོན། རྒྱུད་རྒྱུ་མ་ལས། གང་ཞིག་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་གི་དབང་བྱས་
ནམ་གཡེང་མེད་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཤད། །ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་དང་རྗེས་མ་ཐུན་པ། །དེ་ཡང་
བར་སྲོང་བཀའ་བཞེན་སྤྱི་བོས་སྒྲུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནམ་བཤད་རིགས་པ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད། ལྗེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར་སེམས་ཅན་༩
ལེ་བ ༥༥༥ན་བཞུགས་སོ། །

ནམ་ཤེས། <བེ་རྩྭ> ཡུལ་གྱི་རོ་བོ་གཙོ་བོར་རིག་པའི་ཤེས་པ། མཛོད་ཅ་བ་ལས། ནམ་ཤེས་སོ་སོར་
ནམ་རིག་པ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སེམས། ཡིད། ནམ་ཤེས་ནམས་དོན་གཅིག་སྟེ་
སྟོར་བམ་གཉིས་བསྟན་འགྲུར་༩ ཅོ་བ ༥༥༥ན་༩ལས།

ནམ་ཤེས་གྱི་ཕྱང་པོ། <བེ་རྩྭ་སྟེ་རྩྭ> ནམ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག་ བེ་རྩྭ་སྟེ་རྩྭ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
ཡུལ་ཐ་དང་པ་ནམ་པ་སྟེ་ཆོགས་ཤེས་པ་མིག་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་བརྒྱུད་བསྟུས་
པའི་མིང་ཡིན་པས་ན་ནམ་པར་ཤེས་པའི་ཕྱང་པོ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ནམ་ཤེས་གྱི་ཟས། ཡིད་གྱི་ནམ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག་སྟེ་དེས་ལུས་སོག་གནས་པར་བྱེད་
པས་ཟས་དང་བྱེད་ལས་མཚུངས་པས་ཟས་ཞེས་བཏགས། དེ་ཡང་ནམ་ཤེས་ལུས་ལས་ཐོན་
ན་ལུས་གྱི་རྫོང་ཉམས་པ་དང་རུལ་པ་ལ་སོགས་པས་ལུས་གནས་མི་ཐུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །

ནམ་ཤེས་གངས་མཉམ་པ། གཟུང་འཛིན་གངས་མཉམ་པ་དང་འབྲ།

ནམ་ཤེས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར། སོ་སྤྱིའི་ཤེས་པ་ལ་ནམ་ཤེས་དང་འཕགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཡེ་
ཤེས་ཟེར། དཔའ་ལོ་གཙུག་ལག་གི་ཐེང་པའི་སྤྱོད་འབྲུག་འབྲེལ་༡༠༧་པར། རྣམ་ཤེས་དང་
ཡེ་ཤེས་འབྲེད་ཆེ་འདག་བྱ་གཟུང་འཛིན་གྱི་སེམས་ལ་ནམ་ཤེས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་
གསལ་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲུམ་བཤད་པ་ཡིན་ཞིང་། འདི་ནི་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་
པ་སློ་སྤྱར་གྱི་རྣམ་པ་གང་དུ་ཡང་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་དོན་གོང་དུ་
ཁོ་སོས་བཤད་པ་དང་འབྲེལ། །རྣམ་པ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ནམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད། རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བྱུག་གི་སྟེང་དུ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དང་། ཉོན་ཡིད་
བསྟན་པའི་བརྒྱད་དོ། །

རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བྱུག་མིག་གི་རྣམ་ཤེས། རྣ་བའི་རྣམ་ཤེས། ལྷའི་རྣམ་ཤེས། ལྷའི་རྣམ་ཤེས། ལུས་
ཀྱི་རྣམ་ཤེས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་བྱུག་གོ།

རྣམ་བཤད་རིགས་པ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད། ལྷེ་དགེ་སྤར་མའི་བསྟན་འགྲུར་༩ ཞི
པ་ཤོག་གངས་པ་ལམ་ལུག་གཟིགས་ནས་དབུ་བཙུགས་ནས། མཐུག་༡༣༤ལ་རྫོགས་སོ། །

རྣམ་སང། ལྷ་སྤྱིའི་མིང་དུ་བཤད། སྤྱ་བཤད་ནི། གཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་སང་ཅེས་བའམ། རྣམ་བའམ་
དུས་ཀུན་ཏུ་གཉིད་སང་པས་རྣམ་སང་ཅེས་བྱའོ། །

རྣམ་སང་མཆོད་ཡོན། ཚུ་བོ་གཞུང་མིང་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ཡང་རྣམ་སང་ནི་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་ལ། ལྷ་
རྣམས་ཀྱིས་ཁྱབ་འབྲུག་ལྷ་མིན་འཛོམས་པའི་བྱ་དགའ་ལ་ཚུ་བོ་གཞུང་ཀླང་པའི་མཆོད་ཡོན་
དུ་ལུལ་བས་ གཞུང་ལ་རྣམ་སང་མཆོད་ཡོན་ནས་ཁྱབ་འབྲུག་ཀླང་པ་ཞེས་བྱ་བར་བཤད་དོ། །

རྣམ་སོལ་ལ། རྣམ་པར་བསལ་ནས་ཉེ་ལོགས་པར་སྤངས་ནས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཆོམས་
ཤོག་གངས་༡ལས། གཉིད་དང་གཉི་སྤྱག་རྣམ་སོལ་ལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་བྱ། དཔེ་ལག་
གཉིད་དང་གཉི་སྤྱག་རྣམས་སོལ་ལ། །ཞེས་ས་མཐའ་འབྲུང་བ་ནི་ཡིག་ནོར་རོ། །ཆེད་དུ་བརྗོད་
པའི་ཆོམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་༩ ཏུ་པ ༡༥༡བཤམས། རྣམ་སོལ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་བསལ་

བར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནམ་སྤུ་ རྣམ་ཐོས་སྤུ་གི་བསྐྱུས་ཆོག་

ནལ་ 1 རྣལ་མའི་བསྐྱུས་ཆོག་སྟེ། ཡང་དག་པ། 2 བརྟན་པོའམ་བརྟན་པ།

ནལ་དུ་འཁོད་པ། བརྟན་པར་བྱེད་པ། དཔེར་ན་རྒྱལ་བ་རྣལ་དུ་འཁོད་ལྟ་བུ། རྒྱལ་བ་དག་འདུན་སྤུ་གི་མཛོད་རྒྱུ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱལ་བ་རྣམས་རྣལ་དུ་འཁོད་པར་བྱེད་པ། ཞེས་དང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ཐོབ་པ་གཙོད་པས་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་བྲལ་ཐོབ་འཛིན་པས་རྒྱལ་བ་རྣལ་དུ་འཁོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནལ་དུ་གནས། བརྟན་པོར་གནས་པའི་དོན། སེམས་རྣལ་དུ་གནས་ལྟ་བུ།

ནལ་དུ་པཔ། 1 གཞན་གྱིས་འཆེ་བ་མེད་པར་རང་དབང་དུ་གནས་པའི་དོན་ལ། ཡི་ཤིའི་གྲུ་ཁང་གསུང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་དག་ཡིག་ལས་ཀྱང་། གཞན་གྱིས་མཆོར་སྤང་མེད་པར་རང་དབང་དུ་གནས་པ་ཞེས་གསུངས། 2 བརྟན་པོར་གནས་པའི་དོན། རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྩེའི་སྤྱོད་འཇུག་དར་རྒྱུ་ལས། ལུས་བདེ་བའང་མི་འཛོལ་བ་གཉིད་མི་འོང་ཞིང་སེམས་རྣལ་དུ་པཔས་པའི་བརྟན་པའང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། སེམས་རྣལ་དུ་པཔ་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཞིགས།

ནལ་འབྱོར། <ཡོ་ག> སྤྱིར་བཏང་ནལ་འབྱོར་ཞེས་པ་ནི་མཉམ་དུ་སྤྱོར་པའི་དོན་ཡིན། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་ན། རྣལ་འབྱོར་ནི། 1 སེམས་མཉམ་པར་གཞག་པ། ཉིང་འཛིན། ཞི་ལྷག་རྒྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་འཛིན་བཅས་ལ་ཟེར། ཐེག་བསྐྱུས་བཤད་སྒྲུང་ལས། ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་རྒྱུད་དུ་འབྲེལ་བར་རང་གི་རང་གིས་འཇུག་པ་དང་ལྷན་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 ལས། དཔེར་ན་རྣལ་འབྱོར་མཛོད་སྤུ་ཞེས་ལྟ་བུ། 3 ཉམས་ལེན། ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱི་བོད་སྐད་གཉིས་ཤུར་ལས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྐད་དོད་ཡོ་ག་ཞེས་པ། རྣལ་འབྱོར། འབྲེལ་བ། རྩས། སྤྱོར་བ། ཐཔས། བསམ་གཏན་སོགས་ལ་འཇུག་པར་བཤད། སྤྱོར་བཤད་

ནི། རྣམ་ཅི་རྣམ་མ་སྟེ་ཡང་དག་པ་དང་། འཕྲོར་ནི་མཉམ་དུ་སྐྱོར་བའི་དོན་ཡིན་པས། ཡང་
དག་པར་སྐྱོར་བས་ན་རྣམ་འཕྲོར་རོ། །དེ་ཡང་མར་ཕྱིན་ཐེག་པ་ལྟ་བུར། ཞི་ལྷག་གཉིས་ཡང་
དག་པར་སྐྱོར་བས་ན་རྣམ་འཕྲོར། སྒྲགས་ཀྱི་སྐབས་སྟེ། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཡང་དག་པར་
སྐྱོར་བས་ན་རྣམ་འཕྲོར། ཡང་དེང་སང་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་བའི་ལུས་སྐྱོང་ལའང་ལུས་
སེམས་གཉིས་ཡང་དག་པར་མཉམ་དུ་སྐྱོར་བས་ན་རྣམ་འཕྲོར་རམ་ཡོ་ག་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་
སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་སྐྱབ་པའད་ཀྱི་དུང་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་དོ། །རྗེ་གྲུང་ཐང་པས་ནི། རྣམ་འཕྲོར་གྱི་དོན་
ཡང་། ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱིང་ཚོད་ཀྱི་གཡེང་བ་སོགས་སེམས་ལས་སྟེ་མི་རུང་བར་
བྱེད་པའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བ་རྒྱུ་མེད་པའི་མར་མེ་བ་ཞིན་རྣམ་དུ་གནས་པ་དང་། ལྷག་མཐོང་
གི་འོད་གསལ་བས་མར་མེས་སུན་པ་སེལ་བ་ལྟར་ཡུལ་སོ་སོར་གཅོད་པ་དང་། སྒྲུབ་པ་སྐྱུར་
སོགས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་འཕྲོར་བའམ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པར་བྱེད་པས་རྣམ་འཕྲོར་ཞེས་
བཤད་པའི་ཕྱིར། དབུ་མཐའ་ལས། དེར་གནས་ལས་སྟེ་རུང་བ་ཉིད། །དོན་རྣམས་ཐམས་
ཅད་འཕྲོར་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་རྣམ་འཕྲོར་གྱི་སྐྱབ་པའད་དུ་རུང་བར་སྒྲུང་ལ།
ཞེས་རྗེ་གྲུང་ཐང་པའི་སྐབས་དང་པོའི་མཆན་འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ། །ཁྱ་བྱ་ལྷ་མ་རིན་པོ་
ཆའི་དག་སྐྱོན་འགྲེལ་པར། རྣམ་འཕྲོར་གྱི་སྐྱབ་པའད་ལ། རྣམ་ཅི། རྣམ་མ་སྟེ་གཉུག་མ། འཕྲོར་
ནི། འཕྲོར་བའམ་སྐྱོར་བ་སྟེ་སྐྱོམ་པའི་དོན་ཉེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐབས་ཤེས་ཟུང་འཇུག་གི་དོན་
ལ་བཤད་དོ། །

རྣམ་འཕྲོར་གྱི་དབང་ལྷག་ཕྱི་རྗེ་ག་ཏ་མི་ཏ་ཞུན་ན། འདི་ནི་མི་འདི་བརྒྱ་ཅད་པར་བྱེད་པ་པོ་བྱུབ་ཆེན་
མི་ཏ་རྗེ་གི་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན། ཁོང་གིས་མཛད་པའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་བ་ལ་སྤྱིངས་པའི་སྤྱིངས་ཡིག་
ཅེས་བྱ་བ་དེ་ཁོང་པོད་ལ་བཞུགས་སྐབས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་བ་ཐེར་བ་ཞིག་ལ་བསྐྱར་
བར་གསུངས། འདི་སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སྟེས་རབས་དང་ལྷན་དུ་ཤོག་བྲངས་པ་ཉ་པ་ལ་
བཞུགས་སོ། །ཕྱི་རྗེ་ག་ཏ་མི་ཏ་ཞུན་ནི། དཔལ་འཕྲོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཀུན་དགའ་ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

ནལ་འབྱོར་རྒྱུ། རྒྱུ་སྒྲེ་ལོག་མ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲལ་ཏེ། ཕྱི་ནང་གི་ནལ་འབྱོར་གཉིས་ལས་ནང་གི་
 ནལ་འབྱོར་གཙོ་ཞིང་བསྐྱོམ་པའི་ལྷ་མོ་དང་བལྟ་བ་དང་། རྒྱུ་དང་ལྷ་མོ་དང་། ལག་བཅངས་ཀྱི་བདེ་
 བ་ལམ་བྱེད་ཀྱས་ལ། དངོས་ཀྱི་རིག་མཉེ་བདེ་བ་ལམ་བྱེད་མི་ལུས་བ་ལ་དེ་ཙམ་གྱི་ཆགས་
 བ་ལམ་བྱེད་སྒྲོན་བ་ནལ་འབྱོར་རྒྱུ།

ནལ་འབྱོར་དུག དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཆེངས་ནལ་འབྱོར་དུག་ནི། ནལ་འབྱོར་
 རྒྱུ་སྒྲེ་ནལ་འབྱོར། བེན་ཏུ་ནལ་འབྱོར། ནལ་འབྱོར་ཆེན་པོ། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་
 ནལ་འབྱོར། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ནལ་འབྱོར་དང་དུག་གོ། དེ་ཡང་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནས། ཡེ་
 བེས་ཙམ་ལ་སྒྲོམས་པར་འདུག་པའི་བར་ནི་ནལ་འབྱོར། ས་བོན་ཕྱག་མཆོན་སྐྱེ་རྒྱལ་བ་
 ལས་བྱང་རྒྱལ་བ་རྣམས་ནི་རྒྱུ་སྒྲེ་ནལ་འབྱོར། ལོངས་སྐྱེ་སྐྱེ་སྐྱེ་བསྐྱེ་བ་ནས་ཡན་ལག་
 ཁོ་བོར་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི་བེན་ཏུ་ནལ་འབྱོར། སྐྱེ་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ་བ་ནས་མཆོང་
 པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི་ནལ་འབྱོར་ཆེན་པོ། མཆོང་པའི་དེ་ཉིད་ནས་ཁོ་བོ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་
 ཀྱི་བར་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ནལ་འབྱོར། སྐྱེད་སྐྱོར་ལྷ་མོ་སྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད་ནས།
 དངོས་བྱུང་འབྱེད་བསྐྱེད་པའི་བར་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ནལ་འབྱོར་པོ། ། ཞེས་རྒྱུ་ལས་ང་
 འདུས་ཀྱི་གསུང་ཐེན་ཐེས་རྫོགས་ལ་བྱང་བའི་རེ་སྐྱོང་ལས་གསུངས།

ནལ་འབྱོར་དུག་གི་ཆེངས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐྱུ་བ་ཐབས་ཀྱི་ཆེངས་བཤད་པ་
 ལ། དེ་ཉིད་ཞེ་དགའི་ཆེངས། རྒྱུ་མེ་བཞིའི་ཆེངས། ནལ་འབྱོར་དུག་གི་ཆེངས། ཉིང་རེ་འཛིན་
 གསུམ་གྱི་ཆེངས། བསྐྱེད་སྐྱེ་བ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཆེངས་དང་ལྷ་ཡོད་པ་ལས། ནལ་འབྱོར་
 དུག་གི་ཆེངས་ནི། ནལ་འབྱོར། རྒྱུ་སྒྲེ་ནལ་འབྱོར། བེན་ཏུ་ནལ་འབྱོར། ནལ་འབྱོར་ཆེན་
 པོ། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ནལ་འབྱོར། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ནལ་འབྱོར་དང་དུག་
 གོ། དེ་ཡང་རྒྱུ་ལས་ང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཐེན་ཐེས་རྫོགས་ལ་བྱང་བའི་རེ་སྐྱོང་གནད་
 རོན་གསལ་བ་ལས། ནལ་འབྱོར་དུག་གི་ཆེངས་ནི། གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནས། ཡེ་བེས་ཙམ་ལ་
 སྒྲོམས་པར་འདུག་པའི་བར་ནི་ནལ་འབྱོར་དང་། ས་བོན་ཕྱག་མཆོན་སྐྱེ་རྒྱལ་བ་ལས་བྱང་

ཐུབ་པ་ནམས་ནི་རྗེས་སུ་ནལ་འབྱོར་དང་། འོངས་སྤྱ་སྤྱལ་སྤྱར་བསྤྱར་བ་ནས་ཡན་ལག་ཁོ་
 བོར་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི་ཤིན་ཏུ་ནལ་འབྱོར་དང་། སྤྱི་བྱིས་ཀྱིས་ཆོབ་པ་ནས་མཆོད་
 པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། ནལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་དང་། མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ནས་ཁོ་བོ་དབྱུང་པའི་དེ་
 ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ནལ་འབྱོར་དང་། རྟེན་སྟོར་ཕྱ་མོ་སྟོམ་པའི་དེ་
 ཉིད་ནས། དངོས་གྲུབ་འཁྲིང་བསྐྱབ་པའི་བར་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ནལ་འབྱོར་རོ། །དེ་ཡང་
 བཤད་རྒྱུ་དྲོ་རྗེ་ཐེང་བ་ལས། ནལ་འབྱོར་རྗེས་སུ་ནལ་འབྱོར་དང་། ཤིན་ཏུ་ནལ་འབྱོར་ནལ་
 འབྱོར་ཆེ། །དང་པོའི་སྦྱོར་བ་བསྟོམ་པར་བྱ། །དེ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ནལ་
 འབྱོར་མཆོག་ལ་དབྱེ་བ་ལྟ། །དེ་ལས་ཀྱང་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་ ནལ་འབྱོར་དབྱེ་བ་བཅུ་
 བཞི་སྟེ་མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་འབྲུང་རོ། །

ནལ་འབྱོར་པ། ། ཞི་ལྷག་རྒྱང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་གང་ཟག་དགེ་བ་ལྷའི་སྦྱོར་
 འབྲུག་འབྲེལ་བ་ལས། ཞི་ལྷག་རྒྱང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི་ནལ་འབྱོར་ཡིན་ལ། དེ་གང་
 ལ་ལྷན་པ་ནི་ནལ་འབྱོར་པའོ། །ཞེས་ཆོག་རིས་ཅམ་མ་གཏོགས་དེ་རི་བཞེན་འབྲུང་རོ། །རྗེའི་
 ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ནལ་འབྱོར་པ་ནི་ཞི་ལྷག་གང་རུང་རྟེན་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་གསུངས་པའང་དེ་དང་མཐུན་ལོ། །2 ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན།

ནལ་འབྱོར་པའི་དམིགས་པ་བཞི། ཁྱབ་པའི་དམིགས་པ། སྤྱད་པ་ནམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ། མཁས་
 པའི་དམིགས་པ། ཉོན་མོངས་ནམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ་དང་བཞིའོ། །

ནལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་དབྱ་མ་རང་རྒྱུད་པ། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྦྱོང་པའི་ནམ་པར་རིག་པ་ཅམ་
 ཀྱི་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་འདོད་པའི་དབྱ་མ་པ་ཡིན་པས་ན་ནལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་དབྱ་མ་རང་
 རྒྱུད་པ་ཞེས་བྱའོ། །

ནལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་ས། སྟོམས་པར་འབྲུག་པའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་ནམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་ནམ་
 པར་བཤད་པ་༩ ཚུ ༡༧༥༧༥ལས། ནལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་ས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་གཏན་
 པའི་ཡུལ་ཏེ། སྟོམས་པར་འབྲུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུ། འོད་གསལ་འཆར་བའི་གནས་སྤྱིར་གར་རྒྱུད་རིམ་གྱིས་སྤྱད་པའི་རིམ་བཤམས་
 ལུགས་འབྱུང་གི་སྟོང་བ་བཞི་དང་། དེ་ནས་ཕྱིར་ལ་ལྷང་བའི་རིམ་བཤམས་ལུགས་ལྟོག་གི་སྟོང་
 བ་བཞིའི་སྟོན་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཚུལ་དང་། འོད་གསལ་གྱི་རྒྱུད་འོད་ཟེར་ལྡ་ལས་ཀྱུན་
 རྒྱུ་མའི་སྤྱུ་སྤྱུལ་ཚུལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པས་ན་ནལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུ་ཅེས་བྲལ། །སྤྱུ་བཤད་
 བློ། སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རྒྱུད་ལས་བསྐྱབས་པའི་སྤྱུ་གཉིས་དོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་ནལ་
 འབྱོར་ཡང་ཡིན་ལ། གཙོ་བོར་གཟུགས་གྱི་སྤྱུ་སྤྱུབ་བྱེད་སྤྱོད་སྟོགས་ཐབས་གྱི་ཆ་ཡིན་པས་
 པ་ཞེས་ཀྱང་བཛོད་པའི་བྱིར་དོ། །ཞེས་རྗེའི་མཐའ་གཙོད་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱུ་གྲུ་ལས་གསུངས།
 ནལ་འབྱོར་ལྷ་ན་མེད་པའི་རྒྱུ། ལྷ་མེད་གྱི་རྒྱུད་དང་དོན་གཅིག་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་
 སྟོན་ཞིང་། རྒྱུ་སྤྱེ་ཀྱན་གྱི་ཅེ་མོར་ཀྱང་པའི་རྒྱུ་སྤྱེ་ཞིག་སྤྱུ་བཤད་བློ། ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་
 བོའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་
 བས་ན་ནལ་འབྱོར། དེའི་གོང་ན་ལྷ་མེད་གྱི་རྒྱུ་སྤྱེ་གཞན་མེད་པས་ན་ལྷ་ན་མེད་པའི་རྒྱུ་
 དོ། །མཁས་བྱུ་ཆོས་རྗེའི་དུས་འཁོར་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་གཞི་བྱས།

ནལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུ། ཀྱན་ཏ་ལྷ་བྱའི་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་སྤྱི་བོན་སྟོར་བྱའི་བར་དུ་བྱུང་བའི་ཡས་
 བབས་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ལོག་པའི་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་སྟེ་ཚུལ་དང་། ལུག་
 རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྤྱེས་པའི་བདེ་བ་དང་སྟོང་བ་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་སྦྱོར་བའི་སྟོན་སྟོང་
 དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོན་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པའི་རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་བསྐྱོད་པའི་རིམ་
 བ་གཙོ་བོར་སྟོན་ཞིང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་བཞོན་པའི་རྒྱུད་འོད་ཟེར་ལྡ་ལས་ཀྱུན་རྒྱུ་
 རྒྱུ་མའི་སྤྱུ་སྤྱུལ་ཚུལ་གཙོ་བོར་མི་སྟོན་པ་ནི་ནལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུ་ཅེས་བྲལ། །སྤྱུ་བཤད་བློ།
 ལྷན་སྤྱེས་གྱི་ཤེར་བྱིན་ཆོས་སྤྱུ་སྤྱུབ་པའི་ཐབས་དེ་ནི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་ནལ་
 འབྱོར་ཡང་ཡིན་ལ། གཙོ་བོར་ཆོས་གྱི་སྤྱུ་སྤྱུལ་བྱེད་སྤྱོད་སྟོགས་ཤེས་རབ་གྱི་ཆ་ཡིན་པས་
 པ་ཞེས་ཀྱང་བྲལ། །རྗེའི་མཐའ་གཙོད་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱུ་གྲུ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ནལ་འབྱོར་བཞི། ༡ (དགེ་ལུགས་) དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཆེད་སྤྱུ་འབྱོར་བཞི་

ནི། རྣལ་འབྱོར། རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར། (རྗེས་སུ་ཞེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ་སྟེ། འདྲ་བའི་
 རྣལ་འབྱོར་) ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་དང་བཞིའོ། །རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་
 མོ་ལས། དེ་ལ་སྤྱིར་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དོན་ནི། འདུས་པ་བྱི་མ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐབས་
 དང་ཤེས་རབ་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྱུར་བ་ཡིན་ལ་འདིར་ནི། མངོན་བྱང་ལྷ་ལས་བསྐྱབས་པའི་
 ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་རྒྱ་དོན་རྗེ་འཇིན་པའི་ཉིང་དེ་འཇིན་འོ། །རྗེས་སུ་
 རྣལ་འབྱོར་ནི། རྗེས་སུའི་དོན་འདྲ་བ་ལ་ཤེས་པས་བཤད་པས་རྣལ་འབྱོར་སྤྲ་མ་དང་འབྲ་བ་
 ལ་བྱ་སྟེ་འབྲས་བྱ་དོན་རྗེ་འཇིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །དེ་དག་ལས་ཀྱང་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ཤིན་
 ཏུ་རྒྱས་པར་གྱུར་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་ཉི་ཡབ་ལྷམ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་བད་མར་
 བསྐྱེད་པའི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་སྟོས་ནས་རང་གནས་སུ་བཀོད་པའི་འཁོར་ལོ་རྫོགས་པའོ། །དེ་
 བས་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ལ་སོགས་པ་བྱིན་གྱིས་ཆོབ་ཅིང་ཡེ་ཤེས་པ་གཞུག་པ་དང་དབང་
 བསྐྱར་རྒྱས་གདབ་དང་མཆོད་བསྟོད་བདུད་ཅི་མུང་བ་དང་བཟླས་པ་བྱས་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 འཁོར་ལོ་གཤེགས་སུ་གསོལ་ཞིང་དམ་ཆོག་པ་བསྐྱས་པའི་བར་ལ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོར་
 དཔལ་འཇིན་གྱིས་བཤད་དེ། ཞེས་གསུངས། རྣལ་འབྱོར་དྲུག་ལ་གཟིགས། 2 (ཐག་ཆེན)
 ཅི་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར། སྟོས་བྲལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར། རོ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར། མྱོམ་མེད་གྱི་
 རྣལ་འབྱོར་དང་བཞིའོ། །རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 3 རྫོགས་
 རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྣལ་འབྱོར་གསུམ། ཉིང་དེ་གསུམ་དང་དོན་འདྲ། ཉིང་དེ་འཇིན་གསུམ་ནི། དང་པོ་སྒྱུར་བའི་ཉིང་དེ་
 འཇིན། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཇིན། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཇིན་དང་
 གསུམ་མོ། །

རྣལ། 1 རང་བཞིན། མ་བཅོས་པ། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ། དཔེར་ན་སེམས་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་
 ལ། སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱང་
 རྒྱུ་གྱི་རྒྱར་མི་འགྱུར་ཟེར་བར་སྤང་བས་སེམས་རྣལ་དུ་ཞོག་ལ་སྟོས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་

བ་ལྟ་བུ། 2 བཏང་སྒྲིམ་ས་ལ་འང་འབྲུག་རྩེ་འཕམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བློ་བ་དང་ཤེས་བཞིན་
དང་འདྲ་བྱེད་པའི་སེམས་བ་དང་རྣལ་དུ་འཛོག་པའི་བཏང་སྒྲིམ་ས་ཏེ། དེ་དག་ནི་སྤར་བ་ཤད་
ཟེན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུ།

རྣལ་ལ། 1 ཡང་དག་པ། རང་བཞིན་པ། མ་བཅོས་པ། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ལམ་རྣལ་མ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། རྩེ་འཕམ་རིམ་ལས། དེ་ལ་སྤྲ་ཤད་གིས་ནི་ཅིར་ཡང་མི་རྟོག་པ་ལ་
བསྐྱབས་པ་མཛད་པའི་མདོའི་ཁྲངས་བརྒྱད་ཅུ་བྲངས་ནས་བསྐྱབས་སོ། །འདིས་ནི་ཐབས་ཀྱི་
ཆ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་རྣལ་མ་མིན་ནོ་ཞེས་ཀྱུན་རྫོང་བ་ལ་སྤྲར་བ་ཆེན་པོ་བཏབ་
ཅིང་། ཞེས་གསུངས། 2 རོན། བོ་དོན། དཔེར་ན་དགག་བ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་མགོ་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
ནོ་བྱང་། སྒྲོ་བྱང་བའི་མི། ས་བཤ་གྱི་ལེགས་བཤད་འབྲུལ་གྱི་བྲ་བ་ལས། རོ་བྱང་ལ་ཀྱུ་རེ་མ་བྱེད། མི་
བྱབ་བ་ལ་དོ་མ་བསྟོ། ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

སྤྲ་བྲངས། (ཁར་ཕྱིན) རྣལ་བྲངས་དང་དོན་གཅིག་སྤྲ་བྲན་ལས་འདས་བ་ཆེན་པོའི་མདོ་༡༩ བ ༡༥༧ བཤམས།
ཆོས་ཀྱི་སྤྲ་བྲངས་འདི་བཞིའི་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

སྤྲ་འགའ་སྟོང་པ། (འདུལ་བ) སྤྲ་འགའ་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན་ལ་གཟིགས།
སྤྲ་འགའ་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན། (འདུལ་བ) ཅ་བ་བཞི་དང་ཆང་དང་ལྷ་ལས་གཉིས་ཅམ་བསྐྱང་བར་ཁས་
ལེན་པའི་དགོ་བསྟེན་ལ་ཟེར། འདི་ལ་མཆོ་རྟེན་ལས་སྟོགས་གཅིག་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན་ཞེས་
ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། མཆོ་རྟེན་ལས། སྟོགས་གཅིག་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན་ནི་ཉེས་པའི་ཅ་བ་བཞི་
ཆང་དང་ལྷ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གཉིས་བསྐྱང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྲ་གཅིག་སྟོང་པ། (འདུལ་བ) སྤྲ་གཅིག་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན་ལ་གཟིགས།
སྤྲ་གཅིག་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན། (འདུལ་བ) ཅ་བ་བཞི་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བསྐྱང་བར་ཁས་ལེན་
པའི་དགོ་བསྟེན་ལ་ཟེར། མཆོ་རྟེན་ལས། སྤྲ་གཅིག་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན་ནི་ཉེས་པའི་ཅ་བ་
བཞི་པོ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་བསྐྱང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

སྤྲ་བྲངས། ཐོག་བྲངས་དང་དོན་གཅིག་ འབྲུལ་བཤད་རྒྱས་པར་ཐོག་བྲངས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། རྩེ་

མར་པའི་རང་ནུམ་གསུང་མགུར་ལས། ཡུལ་དབུས་འབྲུང་ཆལ་གྱི་བཀོད་པ་མཐོང་། །དཔལ་
རྩོུ་ཐེག་དཀྱིས་སྒྲ་བྲངས་པའི། །རྟོན་རོམ་ཆར་ཅན་ལ་མཆོད་པ་བྲས། །ཁོ་ལོ་བྱིན་པ་འབྲིས་
སོ་སྣམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷ་བྱུག ལྷ་འི་མི་རྒྱང་། ལྷ་འི་རྒྱང་བྱ། ལྷ་འི་བྱ་ག ཟླ་བ་དང་ནི། ལྷ་བྱུག་ཅེས་པའི་བྱ་ག་ནི་བྱ་ག་ཞེས་
པའི་ཆོག་བསྐྲས་པའོ།

སྒྲ་མའི་མེ་ཏོག་ རང་ཏོའི་མེ་ཏོག་ དེ་ལ་ཕྱོད་ཀར་དམར་གསུམ་ཡོད་པར། རེ་འི་འབྲེལ་པ་བཞི་རྒྱགས་།
ན་གསལ།

སྒྲ་ཆོག་ལ་གཉིས་མེད་པ། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་
བདེན་པ། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་མདོ་སྡེ་པ། སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན།

ལྷ་ཚོགས་དེ་ཆེ། ཤར་དཀར་ ལྷ་མོར། ལུང་དཔལ་ ལུང་ལྷ་ར། ལྷ་པ་ལྷེ་པའི་དོ་ཆེ་བྱུང་། ལྷ་པ་ཤར་
ལེ། ཁ་དོག་ལྷ་ཚོགས་པ་ཅན་གྱི་དོ་ཆེ་ཡིན་པས་ལྷ་ཚོགས་དེ་ཆེ་ལོ། དེ་ལ་ལྷ་ཚོགས་དེ་ཆེ་རྒྱ་

ལྷ་པ་དང་། རྩ་བཅུ་གཉིས་པ། རྩ་ཉི་ཤུ་ཅན་པ་བཅས་ཡོད། ལྷ་ཚོགས་དོན་ནི་རྩ་ལྷ་པ་དཀར་
མེར་དམར་ལྷ་དུ་ལྷོ་མོའི་ཁ་དོག་ལྷ་ལྷན་གྱིས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡོ་ཤེས་པ་ལྟོག་ཆས་

ཕྱེན་ལྷ་ཡོད་པར་མཆོག། རྩ་བཅུ་གཉིས་བྱས་ཆེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དག་པ་
མཆོག། རྩ་ཉི་ཤུ་ཡོད་ཆེ། འདིག་ལྷ་ཉི་ཤུ་དག་པ་མཆོག་ནོ། །སྣ་ཆོག་གསུང་རྩི་ཅེ་མོ་གསུམ་

པ་ཞིག་གུང་ཡོད་པར། བཅ་ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གསུང་ངོ་། །བསྐྱེད་རིམ་གྱི་

སྐབས་སུ་ཐུ་ཆོག་པ་དོན་མཁའ་ལ་འདེབས་པའི་སྐབས་སུ་མཆན་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱི་ མཁའ་སྒྲུབ་ཆོས་

རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་ལྷན་སྤྱོད་མཆོ་༩༥༥ལས། དེ་བརྟེན་འདི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་
ལ་ཡེ་ཤེས་ལྷན་སྤྱོད་པའི་སློ་ནས་དབྱེ་བ་ཡོད་པས། སྤྱོད་གསལ་རྗེའི་ཡེ་ཤེས་ལྷན་པར་

གསུངས་ལ། ཡེ་ཤེས་ལྷ་ལ་ནི་ལམ་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡང་ཡོད་དོ། །དེ་འདྲི་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་ནི་ལྷང་འདུག་གི་སྒྲ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་ཐམས་པ་

ཅད་ཀྱི་ཉེན་ཡིན་པས་ངེས་དོན་དེ་ལྟ་བུ་མཆོག་པའི་སྤྲད་དུ་འདིར་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཉེན་

དུ་སྤྲོ་ཆོག་ས་དོ་རྩེ་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྲོ་ཆོག་ས་བརྒྱ། ༡ དེ་ལ་སྤྲོ་ཆོག་ས་བརྒྱ་འདབ་མ་བཞི་ཅན་ནི། སྤྲོ་གས་བཞིའི་འདབ་མ་དམར། མེ་རྒྱུང་
མེར། བདེན་བྲལ་ལྗང། དབང་ལྷན་ནག་ལྷེ་བ་ལྗང། གེ་སར་སེར་བ་དང་བཅས་པའི་བརྒྱ་
མའོ། ༢ ཡང་ན། ཁ་དོག་དཀར་སེར་དམར་ལྗང་འདབ་མ་རེ་བཞི་བའམ། རོ་གཉིས་སམ།
བཅུ་དྲུག་པ་ལྷེ་བ་ལྗང། གེ་སར་སེར་བ་དང་ལྷན་པའི་བརྒྱ་མའོ། །སྤྲོ་བཤད་ནི། ཁ་དོག་སྤྲོ་
ཆོག་ས་བ་ཅན་གྱི་བརྒྱ་ཡིན་པས་དེ་སྤྲོ་ཅེས་བྲལ། །མཚན་དོན་ནི། གཞལ་ཡས་ཁང་གི་འོག་
གཞིའི་སྤྲོ་ཆོག་ས་བརྒྱ་འདབ་ལས་སྤྲོ་ས་ཀྱང་འདམ་གྱིས་མ་གོས་པ་ལྟར། འདོད་ཡོན་ལམ་བྱེད་
ལས་སྤྲོ་ས་ཀྱང་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྲོ་ས་མ་གོས་པ་མཚོན། སྤྲོ་ཆོག་ས་བརྒྱ་
འདབ་མ་རེ་བཞི་བྲས་ཆེ་ལྷེ་པའི་རྩ་འཁོར་མཚོན་པ་སོགས་གཞན་ལའང་རིགས་འགྲེལ། །
སྤྲོ་ཆོག་ས་གཟུགས་ཅན། རྩེ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་གྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྤྲོ་བཤད་ནི། སྤྲོ་པའི་
སྤྲོ་རྒྱུན་གྱི་གཟུང་དང་རྒྱ་སྤྲོ་རྣམ་ཞི་བྲག་གང་འདུལ་སྤྲོ་བས་ན་དེ་སྤྲོ་ཅེས་བྲ།
སྤྲོ་ཆོག་ས་གཟུགས་ཅན་མ། རྩེ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་གྱི་ཡུམ། རྩེ་རྩེ་མཁའ་འགྲོ་མ། རྩེ་རྩེ་རོ་ལངས་མ་
རྣམས་དོན་འབྲ།

སྤྲོ་ཆོག་ས་ཡུམ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཡུམ་གྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་
སྤྲོ་ཞགས། གྲང་ཆེན་གྱི་སྤྲོའི་མིང་། སྤྲོ་བཤད་ནི། གྲང་ཆེན་གྱི་སྤྲོ་ཞགས་པའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པས་
ན་དེ་སྤྲོ་ཅེས་བཏགས། གྲང་པོ་ཆེའི་སྤྲོ་ཞགས་པའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ། །སྤྲོ་བས་རྩེ་ཁྱི་
བྲང་རྩོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོས། རྩེ་ས་སུ་བཅེ་པའི་སྤྲོ་ཞགས་རིང་པོ་ཡིས། །སྤྲོ་ཆོག་ས་ལྷན་ལ་
གསར་པའི་མཁྱི་ཀ། འདི་ན་སྤྲོ་དམན་གཞོན་བུའི་ཐོད་རྒྱན་དུ། །བཅེངས་ཆེ་གྲས་སྤྲོའི་རྣོས་
གང་ཅི་ཡང་བསྐྱུར། །

སྤྲོ་ཡི་ལག་པ། གྲང་པོ་ཆེའི་མིང་། རྩེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྐྱོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཉོན་མོངས་གཟུགས་
པའི་སྤྲོ་ཡི་ལག་པས་དགེ་བའི་ལྷོན་པ་ཀུན་ཏུ་འཛོམས། །སྤྲིད་པའི་ཞགས་པས་ཡིད་ནི་བྲངས་
པས་རྩེད་བཀྱར་གྲང་མོའི་བྱིར་འབྲང་བ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྣ་རུ། རྩ་ཙེ་ལས་བཅོས་པའི་སྣ་ཐ་ལྷག་སྟོང་། འདི་རིམ་གྱིས་སྣ་ཐ་ལྷག་སྟོང་སྟེ་མིང་དུ་ཆགས། སྣ་
བཤད་ནི། སྣ་ནི་སྣ་ཐའི་བསྐྱུས་ཆིག་ཡིན་ལ། རུ་ནི་རྩ་ཙེ་མིང་སྟེ། དཔེར་ན་སྣང་གོག་གི་
རྩ་ཙེ་ལ་སྣང་རུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

སྣ་ལ་སྟེན་དུ་མི་བཏུབ། སྣ་ཐག་སྟེན་དུ་མི་རུང་ཞེས་པ་སྟེ། རང་གི་དབང་ཆ་གཞན་ལག་དུ་ཤོར་མི་
རུང་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་བ་སྣང་དང་ར་མོང་ལྟ་བུ་སྣ་ཐག་གཞན་ལག་དུ་ཤོར་ནས་
གར་འཁྱིད་འཁྱིད་བྱེད་པ་ལྟར་མི་བྱ་ཞེས་པའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ཡང་མཆོན་
ཉིད་ཆང་བ་ཞིག་ལ་བྱེད་ཀྱི་སྣ་རུང་རུང་ལ་སྣ་ལ་སྟེན་དུ་མི་བཏུབ་གསུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ།

སྣ་ཉོར། ཉོའི་སྣ་ལས་དབྱགས་སྣ་ཉོར་ཉོར་ཞེས་འབྲུད་པ་དེ་ལ་ཟེར། ཉོས་སྣ་ཉོར་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

སྣག་གི་གཉེན་མཆོམས། པ་མ་གཅིག་ལས་སྟེས་པའི་སྟེན་རྒྱ། ཡ་མ་གཅིག་པའི་སྟེན། བརྒྱད་སྟོང་
པའི་འབྲེལ་བ་གནད་ཀྱི་རྒྱ་འོད་ལས། སྣག་གི་གཉེན་མཆོམས་ནི་མངལ་གཅིག་ནས་སྟེས་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྣག་གི་ཆ་མོ། 1 མིང་པོ་དང་སྲིང་མོའི་བྱ་མོ། ལུང་ཐན་ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་བར་སྲིང་མོའི་བྱའི་མིང་ཡིན་
པར་བཤད། བྱི་རྒྱལ་བས་nephew ཟེར་བ་དེའོ། 2 རང་གི་བྱ་དང་བྱ་མོའི་བྱ། ལུང་ཐན་
ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་བར་རང་གི་བྱ་མོའི་བྱའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད། བྱི་རྒྱལ་བས་grandson ཟེར།
སྣག་གི་ཆ་མོ། 1 མིང་པོ་དང་སྲིང་མོའི་བྱ་མོ། བྱི་རྒྱལ་བས་niece ཟེར། 2 རང་གི་བྱ་སྣག་གི་བྱ་མོ།
བྱི་རྒྱལ་བས་granddaughter ཟེར་བ་དེའོ།

སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ། སྣང་བ་དཀར་ལམ་པ། མཆེད་བ་དམར་ལམ་པ། ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་པ་དང་
གསུམ་མོ། །འབྲེལ་བཤད་སོ་སོའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྣང་བཏགས། སྣང་བ་ནི་དོན་དངོས་དང་། བཏགས་པ་ནི་དེའི་སྣ་དོན་ནམ་འདྲ་ནམ་ལ་ཟེར། དཔེར་
ན་སྣང་བ་ནི་བྱམ་པ་རང་མཆོན་པ་དང་། བཏགས་པ་ནི་བྱམ་པའི་དོན་སྟེ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

སྤང་གྲག་རིག་གསུམ། བ་མལ་པའི་གཟུགས་དང་སྤང་དེས་པ་གསུམ་ལ་ཟེར། དངུལ་ཆུང་སྤྱན་
རས་གཟིགས་སྤང་པའི་རྣམ་འབྱོར་ལས། སྤང་གྲག་རིག་གསུམ་འབགས་པའི་གསང་གསུམ་
དུ། །འབྲེལ་པའི་རྣམ་འབྱོར་མཆོག་ལ་གནས་པར་གྱུར། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །འགྲེལ་
བཤད་རྒྱས་པར་ཁྲིམ་སོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་འབྱོར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤང་མཐའ། སྤང་བ་མཐའ་ལས་དང་དོན་འདྲ།

སྤང་བ། 1 ཁྲོ་ལ་འཆར་བ། 2 ཁྲོ་ལ་འཆར་རྒྱའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས། སྤང་ཞིང་སྤིང་པའི་ཆོས།
ཡོད་པ། བ་སྤྱད་དུ་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱི་མིང་། 3 ཉི་མ། རྒྱ་བ། སྤང་མ། མེ། རྩོད་ལུ་སོགས་ཀྱི་
འོད། 4 ཆགས་པ། སྤིང་ཞེན། དོན་དུ་གཉེར་བ། འཁོར་པའི་སྤང་ཤས་ཟེར་བ་དང་། སྤིང་བ་
ཤས་ཆེན་པོ་ལ་སྤང་ཤས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 5 བསམ་སྤོའམ། ཁྲོ། སྤང་བ་འབྲུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 6
སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་སྤང་བ་ལ་འང་ཆེག་བསྐྱུས་ནས། སྤང་བ་ཟེར། དེ་ལ་སྤང་བ་དཀར་
ལམ་པ་ཡང་ཟེར། སྤང་བ་དཀར་ལམ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤང་བ་དཀར་ལམ་པ། སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྤང་བ་དང་། རྩོད་པ་བཞིའི་ནང་ནས་རྩོད་
པ་ལ་ཟེར། རང་རྒྱ་ལུགས་འབྱུང་གི་ཀྱན་རྟོག་བརྒྱད་ཅུ་བཞོན་པའི་རྒྱུད་དང་བཅས་པ་དང་།
ལུགས་རྟོག་གི་མཆེད་པ་བཞོན་པའི་རྒྱུད་དང་བཅས་པ་གང་རུང་ལས་བྱུང་ཞིང་། རང་གི་ངོ་
པོ་སྟོན་གནས་གཡའ་དག་ལ་རྒྱ་འོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་ལྷ་བུའི་རྩོད་སང་དཀར་ལམ་པའི་སྤང་བ་
འཆར་གྱི་དེ་ལས་གཞན་པའི་གཉིས་སྤང་རགས་པ་གཞན་གང་ཡང་མི་འཆར་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་
པ་སྤྲ་མོ་ལ། སྤང་བ་དཀར་ལམ་པ་ཟེར། དཀར་ལམ་པ་འཇམ་ཁ་དོག་དཀར་པོ་འཆར་པའི་རྒྱུན་
ནི། སྤིང་ག་ཡན་ཆད་ཀྱི་རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་དབུ་མའི་ཡར་སྤྱ་ནས་ཞུགས་པའི་སྤྱོད་པས་
ཀྱིས། སྤྱི་པོའི་ཅ་མདུད་ལོ་ལ་བའི་དབུས་ན་པ་ལས་ཐོབ་པའི་ཐེག་ལེ་དཀར་པོ་ཉི་ལྷག་མགོ་
ཐུར་བསྟན་གྱི་རྣམ་པར་ཡོད་པ་དེ་ཐུར་ལ་འོངས་ཏེ། སྤིང་གའི་རོ་རྒྱུད་གི་མདུད་པ་དབུགས་སྤོར་
གྱི་སྤྱིང་དུ་སྤྱོད་པས་པའི་བར་ལ་དེ་འདྲའི་སྤང་བ་འབྱུང་བར་གསུངས་ཤིང་། སྤྱི་རོ་ལ་ནས་རྒྱ་འོད་
སོགས་ཀྱི་སྤང་བ་ཤར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །སྤང་བ་དཀར་ལམ་པའི་སྤྱོད་བཤད་ནི། ཀྱན་རྟོག་གཡོ་

བའི་རྒྱུད་ཐེམ་ནས་རྒྱལོད་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་དཀར་ལམ་པ་འཆར་བས་ན་དེ་སྤང་ཅེས་བྱ་སྟེ། རིའི་
 དེམ་ལྟ་གསལ་སྟོན་ལས། ཀུན་རྟོག་གཡོ་བའི་རྒྱུད་ཐེམ་ནས་རྒྱལོད་ལྟ་བུར་སྤང་བའི་སྟོན་ས་
 སྤང་བ་ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་སྟོང་བ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཉིད་
 ཀུན་རྟོག་བརྒྱུད་ཅུ་རྒྱུད་དང་བཅས་པས་སྟོང་པས་སྟོང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 སྤང་བ་དཀར་ལམ་པ་སོགས་འཆར་བའི་རྒྱ་མཆན། བཤ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་སྤྱབས་
 ཐུགས་རྩེ་མ་ལས། བྱང་སེམས་ཐུར་བབས་དཀར་ལམ་ཤར་བ་དང་། །རྟ་གྱེན་སོག་དམར་
 ལམ་ཤར་བ་དང་། །དབྱ་མ་འབྲེལ་དུས་ནག་ལམ་འཕྲུབ་པའི་ཆེ། །སྤྱབས་ལ་བབ་བོ་རྩ་མ་
 དེན་པོ་ཆེ། །འཁོར་བ་ནས་རྩོངས་ཤིག་འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་གཟིགས། ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་རོ། །

སྤང་བ་སྤྱུ་མ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་དང་སྤྱུ་མ་ལྟར་སྤང་བ་ཞིན་དུ་བདེན་པར་མེད་པ། ཤེས་བྱ་
 མཛོད་འབྲེལ་ན་གསལ།

སྤང་བ་མཆེད་པ། མཆེད་པ་དང་དོན་འདྲ། མཆེད་པ་ལ་གཟིགས།

སྤང་བ་ཉེར་ཐོབ། ཉེར་ཐོབ་དང་དོན་འདྲ། ཉེར་ཐོབ་ལ་གཟིགས།

སྤང་བ་མཐའ་ཡས། སངས་རྒྱས་འོད་དཔག་མེད། རིའི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྟགས་ན་གསལ།

སྤང་བ་བདེའི་རྩ་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) སྤང་ཞིང་སྲིད་པའི་བྱིན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད། སྤྱོད་པ་ཤེད་ནི། དང་
 པ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྤྱིད་པར་བྱེད་པའི་གཞི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོགས་
 དཔེས་སྟོན་པར་བྱེད་པས་ས་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། བརྗོད་འབྲས་རྒྱུ་ཆད་མེད་པའམ་
 སྤྱིང་རིའི་ཆུས་རྒྱུད་བརྒྱན་པ་སོགས་སྟོན་པས་རྒྱ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། ཤེས་རབ་ཀྱི་
 མེས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བྱུང་ཤིང་སྟེག་ཅིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་ལྷེས་མ་རིག་པའི་སྤྱན་པ་སེལ་བ་སོགས་
 སྟོན་བྱིར། མེ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་རྒྱུད་གྱི་འུགས་ཀྱི་སྤྱིབ་པའི་དངོས་
 པོ་གཏོར་བ་སོགས་སྟོན་པས། རྒྱུད་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་
 ཞིང་ཀུན་ལ་བྱུང་བ་སོགས་སྟོན་བྱིར། རམ་མཁའ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཏེ། དེ་ལྟར་འབྱུང་

བ་དང་འབྲུང་འབྲུར་སོགས་ཀྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་མར་མ་གྱུར་བ་མེད། ཅེས་
ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཁྱིད་ཡིག་དེས་དོན་རྒྱ་མཚོར་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད།

སྒྲ་བ་བན་བྱུ། (སྒྲ་སྒྲིབ་) སྒྲ་བ་ཐར་ཐོར་རམ་ཐར་ཐེར་གྱི་དོན་དུ་བཤད།

སྒྲ་བ་སེམས། སེམས་སྒྲོང་བ། སྒྲོང་བ་ལྟན་བྱུ། ལྟན་བྱུ་བ་རང་གྲོལ། (བཀའ་བརྒྱུད་) ཕྱག་ཆེན་གྱི་དོ་
སྒྲོད་ནམ་བ་བཞི། ཕྱག་ཆེན་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་དོ་སྒྲོད་ནམ་བ་བཞིའི་ནང་དུ་འདུ་བ་ཡིན།
དེ་དག་གི་དོན་ནི། དུལ་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཚུ་དང་རྒྱབས་ལྟར་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་ཆོ་འཕུལ་
ལས་དོན་དུ་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་སྒྲ་བ་སེམས་སུ་དོ་འཕྲོད་བ་ཡིན། སེམས་དེའི་
དོ་བོ་འཕྲོ་གནས་འབྲུང་གསུམ་ལ་དབྱེད་པས་གང་དུ་འང་མ་གྲུབ་པ་མི་ལམ་གྱི་ཏྲ་གྲང་ལྟར་
དོན་ལ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པས་སེམས་སྒྲོང་པར་དོ་འཕྲོད་བ་ཡིན། སྒྲོང་བཞིན་གསལ་བ་རྒྱུ་
གྱི་དང་ནས་འགག་མེད་དུ་སྒྲ་ཆོགས་ལྟན་བྱུ་བ་ཏུ་འཆར་བ་ཚུ་ནང་གི་སྒྲ་བ་ལྟར་རྟོགས་པས་
སྒྲོང་བ་ལྟན་བྱུ་བ་ཏུ་དོ་འཕྲོད་བ་ཡིན། (སྒྲོང་བ་ལྟན་བྱུ་བ་ཏུ་དོ་འཕྲོད་ཅེས་བ་འདི། དགེ་ལྷན་
པའི་བདེ་སྒྲོང་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། བདེན་པར་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་གྱི་ནམ་གཞག་འཐད་པ། ཀུན་
རྩོལ་བྲ་མོ་རྟོགས་པ་ཞེས་བ་དང་དོན་འདྲའོ།) དེ་ལྟར་ལྟན་གྱིས་གྲུབ་ཅམ་ནས་གསལ་རིག་
སྒྲོང་བ་ལྟན་བྱུ་བ་སྒྲོས་བྲལ་འབྲུར་མེད་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལས་མ་གཡོས་པར། སྒྲུལ་ལ་མཐུད་
པ་བོར་བ་ལྟར་འར་གྲོལ་དུས་མཉམ་པར་ངེས་པས་ལྟན་བྱུ་བ་རང་གྲོལ་དུ་དོ་འཕྲོད་བ་ཡིན།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྒྲ་བ་སེམས་སྒྲས། སྒྲ་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ། སྒྲ་བ་སེམས་སྒྲས་ཐེར། དེ་ལ་གཞིའི་
སྒྲ་བ་སེམས་སྒྲས་ནི། གཉིད་དང་འཆི་བའི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲ་བ་གསུམ་མོ། །ལམ་གྱི་སྒྲ་བ་
སེམས་སྒྲས་ནི། དཔེན་བ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲ་བ་གསུམ་དང་། སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་སྒྲ་བ་གསུམ་
མོ། །དེ་ཡང་རྒྱུད་སྒྲེ་ལོག་མའི་གང་ཟག་ལྟ་བུའི་སྒྲོད་མེན་ལ་སྒྲས་པས་ན་སྒྲས་པ་ཞེས་བྱ།

སྒྲ་བ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས། སྒྲ་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག་

སྒྲ་བ་ལྟན་ཅིག་སྒྲེ་ས། (བཀའ་བརྒྱུད་) ཕྱག་ཆེན་བད་ཞིག་སེམས་ལ་འཆར་བའི་སྒྲ་བ་སྒྲ་ཆོགས་

སྒྲུང་བར་བསྐྱར་རྟེ། གཞུགས་སུ་བསྐྱར་རྟེ་ཞེས་པའི་དོན། འདི་འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་ཆོག་ཅིག་ཡིན།
དེ་ཉིད་ལས། གང་གི་ཆེ་བཅོས་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་
བཞུགས་པས་གཟིགས་པ་ལྟ་བུ་དག་ལ་གཟིགས་ནས་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་ལྷ་དྲུག་སོ་དག་ལ་
ལན་གསུམ་བསྟོེན་པ་མཛད་དེ། སྒྲུང་སོ་ཆེ་ལྟར་སྒྲུང་བར་བསྐྱར་རྟེ། དུམ་གྱི་ལྷམས་སུ་ཞུགས་
པ་དེའི་ཆེ་ན་ས་ཆེན་སོ་ཤིན་ཏུ་གཡོས་པར་སྐྱར་ཅིང་། ཞེས་གསུངས། དེའི་མད་གྱི་འདུལ་
བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས། སྒྲུང་སོ་ཆེ་ལྟར་སྒྲུང་བར་བསྐྱར་རྟེ་ཞེས་བཞེ་མི་ལམ་དུ་
དགེ་བའི་མཆན་མ་བསྟན་པའི་སྤྱིར་བདག་ཉིད་སྒྲུང་སོ་ཆེ་མཆེ་བ་དྲུག་པར་བསྟན་པར་སྐྱར་
རྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྒྲིང་ཅེ་ཤག་ ལྷ་སའི་ཁྱོང་ཁྱོང་གི་བལྟ་རྟོག་དང་། ཁྲིམས་གཙོད་པ་མི་དཔོན་གྱི་ལས་ཁུངས་དང་། བག་
ཆེན་བཙོན་པ་འཇུག་ཡུལ་གྱི་བཙོན་ཁང་ཞིག་སྤྱོད་བཤད་ནི། སྤེ་བ་སྤྲང་ཅེ་བ་ནམ་མཁའ་ཆེ་
བརྟན་ཞེས་རྟེན་མའི་རྒྱུད་འཛིན་ཞིག་ལྷང་བ་དེའི་ཤག་ཡིན་པར་གྲགས་པ་སེམས་དེ་སྤྲང་ཅེས་བྲ།
ཞུ་སྤྱབ་པའི་དེབ་དང་པོ་༥༡ན་གསལ་བ་སྤྲང་རོ། །

སྒྲུང་ཞེན། སྒྲུང་བ་དང་ཞེན་པའི་བརྒྱུས་ཆིག་ ཡུལ་དེ་ནི་སྒྲུང་བ་སྒྲུང་ཞེན་པའོ། །ཐ་མཐ་གི་སྒྲུང་
ཞེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷ་ཡུལ། མྱོད་ལ་ལྷ་ཅམ་གྱི་སྒོ་ནས་རིག་བར་བྱ་བ་ལ་ལྷ་ཡུལ་ཟེད།
 ལྷ་ཤས། ལྷ་བ་ཤས་ཆེན་པོ། ཡུལ་ལ་སྲེད་ཞེན་ཆེ་བའི་དོན། ཆེ་འདིའི་ལྷ་ཤས་ཟེད་བ་ལྷ་བྱ།
 ལྷ་སེལ། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་བསྒྲོམ་པ་ལ་ཟེད། དེ་ནི་ཆེ་འདི་ལྷ་ཤི་སྒོ་སེལ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། པོ་རྟོ་
 བའི་གསུང་ཆེའི་ལམ་རིས་ཏུ་བྱངས་བ་ལས། པོ་རྟོ་བའི་ཞལ་ནས། དེད་གྱི་ལྷ་སེལ་མི་རྟག་
 པ་བསྒྲོམ་པ་འདི་རང་ཡིན་ཏེ། ཉེ་འབྲེལ་དང་ཡོ་བྱད་ལ་སོགས་པ་ཆེ་འདིའི་ལྷ་བ་ཀུན་བསལ་
 ནས་རང་གཅིག་གྱ་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཆེ་བ་རེལ་ཏུ་བྱུང་གིས་འགྲོ་བར་ཤེས་ནས་ཆོས་མིན་

པ་ཅིས་ཀྱང་བྱར་མེད་སྐྱམ་ནས་ཆེ་འདི་ལ་མ་ཆགས་པ་ཞིག་གཏོད་པོད། འདི་སྒྲོ་ལ་མ་སྐྱེས་
 གྱི་བར་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་ལམ་འགགས་ནས་འདུག་པ་ཡིན་གསུང། རྗེ་གྲུང་ཐང་བས་
 ཀྱང་། དོན་དེ་བྱིར་མི་རྟག་སེམས་པ་འདི། །དུས་ཐོག་མ་བར་དང་ཐ་མ་བྱ། །སྒྲོ་ཆོས་ལ་བསྐྱལ་
 བར་བྱེད་པ་ཡི། །ལམ་དབྱུ་མ་སྤང་སེལ་ཆེན་པོར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་
 བཤད་ནི། ཆེ་འདི་དེ་སྤང་བ་ཤས་ཆེན་པོ་འདི་སེལ་བྱེད་ཡིན་པས་སྤང་སེལ་ཞེས་བཏགས་པ་
 ཡིན། 2 ལྟ་བའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

སྤང་གསལ། 1 འོད་སྤང་གསལ་པོ། 2 མར་མ། མཆོད་མ། སྒྲོན་མ།

སྐབས་ལུང། སྐབས་རྟུག

སྐབས་བྱིས། 1 སྐབས་རྟུག་འབྱིད་བྱེད་གྱི་རས། 2 (བརྟུང་) སྐམ་བྱིས་དང་འབྲ་བར་སེམས། རྗེ་དེ་ལམ་
 རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྐབས་བྱིས་བཞེན་དུ་རྩི་ར་བ་མནམ་པ་མི་བཟད་པ་ཐུན་གནག་འབྲང་
 བར་ནི་ཡན་མན་རྒྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྐམ་བྱིང་། (བརྟུང་) སྐམ་བྱིངས་དང་འབྲ།

སྐམ་བྱིངས། (བརྟུང་) སྐམ་བྱིས་དང་འབྲ། དབྱངས་ཅན་དག་འཁྲོས་སྐམ་བྱིངས་ཞེས་བྱིས་ཡོད།
 སྐམ་བྱིས། (བརྟུང་) གསང་སྟོང་། བྱི་སའམ་མི་གཙང་བ་འདོར་སའི་ཁང་བ། རྗེ་དེ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་
 སྐབས་བྱིས་ཞེས་སྤང་རོ། །

སྐམ་ཐུག། (འདུལ་བ) གོས་གྱི་ཆལ་བྱ། འདུལ་བ་ལས། སྐམ་ཐུན་གྱི་སྒྲ་ནི་ཆལ་བྱ་ལ་བྱའི་སྐྱེགས་བྱ་
 དང་སྐྱེགས་བྱ་བྱེད་པ་དག་ལ་མི་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྐམ་བྱ། 1 བལ་སྐྱད་གྱིས་བཏགས་པའི་གོས་མཐུག་པོ། 2 (བསྐྱེད་རིམ) ཅིག་པའི་ཁར་ཐོག་ཁང་
 གི་མདའ་ཡལ་གཤམ་མའི་དོད་ལྟ་བུ་པད་མ་དུ་ག་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་དམར་པོ་ཤིང་ལེབ་ལྟ་
 བྱ་ཡོད་པ་ལ་སྐམ་བྱ་ཟེར། 3 སྐྱེགས་བྱ།

སྐམ་སྐྱར། (འདུལ་བ) ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། དག་སྒྲོང་གིས་སྟོད་དུ་བགོ་བའི་གོས་ཤིག་
 ཆད་ལ་ཆེ་ཆད་ནི། ཞེད་དུ་བྱ་གསུམ། ལྷར་བྱ་ལྟོ། །ལྷར་ཆད་ནི། ཞེད་དུ་བྱ་བྱེད་དང་གསུམ།

རྒྱ་མཚོ་དང་ལྷོ། འབྲིང་ཆད་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལོ། རྒྱ་བཤའ་ནི། ལྷ་མ་ཐུན་གྱི་སྒྲེགས་
བྱ་སྒྱར་བའི་སྒྲོང་དུ་བགོ་བའི་གོས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། ཡང་འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་
འབྲེལ་བ་ལས། ལྷ་མ་སྒྱར་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ལྷ་མ་བྱར་བྱས་ཤིང་སྒྱར་བའི་ཆོས་གོས་ཏེ། ཞེས་
གསུངས། ལྷ་མ་སྒྱར་འདི་བཞིན་དགེ་སློང་ནམས་ཀྱིས་མཆོན་མོར་སྒྱུས་ཀྱི་ཆབ་ཏུ་བེད་སྤྱོད་
གནང་གི་ཡོད་པར་སྒྱར་སྟེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ག་བ་ ༥ ལས། དེ་ནས་བཙོམ་ལྷན་འདས་
ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྷན་བ་མིན་གཤམ་གྱི་བྱ་ཆེན་པོས་ཅང་མི་སྒྱུ་བས་ཁས་སྒྲངས་པར་བྱགས་སུ་རྒྱུད་
ནས། ལྷ་མ་སྒྱར་བལྟ་བ་སྟེ་སྒྱུས་པངས་སུ་བརྒྱག་ནས་སྟོ་གཡས་པ་པབ་སྟེ། ཞབས་ཀྱི་སྟེང་
དུ་ཞབས་བཞག་ནས་སྒྱར་བའི་འདུ་ཤེས་དང་། འཛུལ་དང་། ཤེས་བཞིན་དང་ལྷང་བའི་འདུ་
ཤེས་ཁོ་ན་ཡིད་ལ་མཇུག་པས་མཉམ་ཏོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷ་མ་ལོགས། རྒྱ་བ་ལོགས། ལྷ་མ་ལོགས་རྒྱ་བ་ལ་སྟེལ་ཞི་འབྲེད། ཅེས་དག་ཡིག་ཁ་ཅིག་ན་གསལ།
སྒྲིལ་དབང་ལོ། དབང་པོ་ལྷའི་ཡ་གྲུག། རྒྱའི་ཁྱད་པར་རང་རྒྱ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་བྱུང་བ། བྱེད་
ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྒྲིལ་གྱི་སྒྱུ་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་བ། རོ་བོའི་ཁྱད་པར་ནང་
གི་གཟུགས་ཅན་དྲངས་པའོ། །དབྱིབས་ནི་མོ་ཁབ་བམ་སྒྲ་ཁབ་ཉིས་གཤིབ་ལྟ་བུ།
སྒྲིལ་གཟེངས་མཐོ་བ། ལྷ་ལེབ་ལེབ་མེན་པར་འཕང་མཐོ་བའམ་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་
འབྲེལ་བ་ལས། ལྷའི་གཟེངས་མཐོ་བ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་སྒྲིལ་གཟེངས་ཀྱི་འཕང་མཐོ་བའོ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྒྲིལ་ལག་བ། རྒྱང་པོ་ཆེའི་མིང་། ལྷ་ཡི་ལག་པ་ལ་གཟིགས།
སྒྱུ་མ་བཙོས། རྒྱང་ནད་ཅན་གྱི་ནད་པ་ལྟ་བུར་ཤ་དང་མར་སོགས་ཞག་ཆོ་ཅན་གྱི་ཟས་སྦྱོན་ཏེ་ནད་
གསོ་བའི་བཙོས་ཐབས་ཤིག་ རྒྱ་བཤའ་ནི། ལྷ་མ་ནི་ཞག་ཆོ་དང་། བཙོས་ནི་བཙོས་ཐབས་
སོ། །དཔེར་ན་རྒྱ་བཙོས་དང་། ལྷ་མ་བཙོས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
སྒྱུ་མ་བག་གི་རྟེན་པ། (འདུལ་བ) ཞག་ཆོ་ཅན་གྱི་ཟས་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས།
སྒྱུ་མ་བག་གི་རྟེན་པ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་འོ་མ་དང་ཞོ་དང་མར་དང་ཉ་ཤ་དང་ཤ་སྐྱམ་མོ། ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྤྲེལ་གཞི། 1 གོ་རིམ་ལྟར་མི་གནས་པ། རིམ་པ་འཆོལ་བ། མོད་ཀྱལ་དང་དོན་གཅིག་2 འབྲེད་གཞུང་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་འབྲེད་ཀྱི་མིང་། སྤམ་ལོགས་རྒྱལ་ལ་སྤྲེལ་གཞི་འབྲེད། །ཅེས་དག་ཡིག་ཁ་ཅིག་ན་གསལ།

སྤོད་ཀྱི་སྤྱོན་གསུམ། སྤོབ་མའི་ཆོས་ཉན་ཚུལ་གྱི་སྤྱོན་གསུམ། སྤོད་ཁ་སྤྱབ་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱོན། སྤོད་ཅི་མ་ཅན་ལྟ་བུའི་སྤྱོན། སྤོད་ཞབས་རྩོལ་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱོན་དང་གསུམ། མདོ་ལས། ལེགས་པར་རབ་ཏུ་ཉོན་ལ་ཡིད་ལ་བྱུངས་ཤིག་ཅེས་ལེགས་པར་ཉོན་ཞེས་པས་སྤོད་ཅི་མ་ཅན་གྱི་སྤྱོན་དང་བྲལ་བའི་སྤོན་མ་ཉན་དགོས་པར་བསྟན། རབ་ཏུ་ཉོན་ཞེས་པས་སྤོད་ཁ་སྤྱབ་པའི་སྤྱོན་དང་བྲལ་བར། ཡིད་ལ་བྱུངས་ཤིག་ཅེས་པས་སྤོད་ཞབས་རྩོལ་གྱི་སྤྱོན་དང་བྲལ་བའི་སྤོན་མ་ཆོས་ཉན་དགོས་ཞེས་གདམས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱ་བཤད་ནི། སྤོད་ནི་འདིར་སྤོབ་མ་ལ་ཟེར་ལ། དེས་ཆོས་ཉན་ཚུལ་གྱི་སྤྱོན་གསུམ་སོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྤོན་ལས། འདིར་འཇུག་པ་ནི་སྤལ་བ་བཟང་ངོ་ཞེས། །ལེགས་པར་སོམས་ལ་དགའ་བའི་བཞིན་གྱི་མདངས། །རབ་གསལ་འཇུག་པའི་ཉམས་དང་ལྷན་པ་ཡིས། །རྣམ་གཡེང་སྤོད་ཀྱི་སྤྱོན་གསུམ་སྤོངས་ལ་ཉོན། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྤོད་པོ་ཆེ། སྤོད་ཆེན་པོ་འཇུག་ལྟ་བུའི་མིང་།

བརྟག་པ། 1 བསམ་པ། ཡིད་ལ་བསམ་པ། བརྟག་པ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། སྤོབ་སྤྱིངས་དཀའ་འབྲེལ་༩ རེ་བ་ ༡༡༡བ་ ༣ ལས། བརྟག་པ་ནི་བསམ་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། སྤོབ་སྤྱིངས་ལས། སྤྱེ་ཤི་ཉོན་མོངས་སྤྱུག་བསྐལ་འཛོམས་པའི་སངས་རྒྱས་དག །ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་སུ་བརྟག་པ་བཞིན་ཏུ་ནས་ཞར་འབྱུང་བར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 སྤོད་པ། ཉམས་སུ་སྤོང་བ། སྤོབ་སྤྱིངས་དཀའ་འབྲེལ་༩ རེ་བ་ ༡༡༢ན་ ༦ ལས། བརྟག་པ་ནི་ཉམས་སུ་སྤོང་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ ༡ ༣ བཅུ་ལས། སྤོབ་སྤྱིངས་ལས། ཤིན་ཏུ་མི་བཟང་དྲི་ང་མི་གཙང་བཅེར་བས་འགགས། །རབ་ཏུ་དོག་པ་སྤྱན་གནག་འཕྲིབས་པོར་

འདུག་པའི་མི། །མངལ་གནས་དཔྱལ་བ་ལྟ་བུའི་ནང་དུ་དེ་ཞུགས་ནས། །ལུས་ཡོངས་བསྐྱམས་
ལ་སྦྱག་བསྐྱལ་ཆེན་པོ་བཞག་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་སྐྱེ་འབྱུང་དང་། བཤིས་
ལྷན་སོ། །ཞོལ་སྤར་མ་བཅས་སྤར་མ་གསུམ་གའི་ནང་དེ་ལྟར་སྤང་ཞིང་། འོན་ཀྱང་སྡེ་དགེ་སྤར་
མ་སློབ་སྤྲིངས་༧༥་བ་༣་ལས། །ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་བྱིང་མི་གཙང་གཅེར་བས་བགགས། །རབ་
ཏུ་དོག་པ་སྦྱན་ནག་ཐེབས་པོར་འདུག་པའི་མི། །མངལ་གནས་དཔྱལ་བ་ལྟ་བུའི་ནང་དུ་དེ་
ཞུགས་ནས། །ལུས་ཡོངས་བསྐྱམས་ལ་སྦྱག་བསྐྱལ་ཆེན་པོ་བཞག་དགོས་སོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་
རིམ་དུ་བྲངས་པའི་སློབ་སྤྲིངས་དང་མི་མ་སྦྱན་པར། གཅེར། བགགས། སྦྱན་ནག་ ཐེབས་
པོར། བསྐྱམས་བཅས་དག་ཆ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་སྤང་བས་དབྱེད་པར་འཆལ་ལོ། །རྗེའི་ལམ་
རིམ་སྤར་གསར་ཞིག་ཏུ། མཉམ་ཅེས་གྲིས་པའང་སྤང་རོ། །³ བཟོད་པ་དང་དང་དུ་སྤངས་
པའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། བཞག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བཟོད་པ་དང་དུ་སྤངས་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བརྟན་པ། 1 ཟས་སོགས་མིད་པར་ཐོགས་པའམ་འགག་པ། ལུང་སྤར་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས།
བརྟན་པ་བ་ནི་ཐོས་པའི་ཁམ་མགིན་པའི་སྤྱོགས་སུ་ཐོགས་པའོ། །ཞེས་དང་། འདུལ་བ་གཞི་
རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། མཆིལ་མས་བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆིལ་མ་དང་བཅས་པར་དུ་
བས་མགུལ་བ་བརྟན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། 2 བཀག་པ། གང་བ། བརྟན་པ། མིག་མཆི་
མས་བརྟན་པ་ཞེས་པ་མིག་མཆི་མས་བཀག་པའམ་གང་པའི་དོན་དུ་དབྱངས་ཅན་དགའ་
སློབ་འདུལ་པའི་སྤྲང་འབྱུང་ཆེན་མོ་ལས་བྱུང་པའི་མིང་བརྟན་གོ་དཀའ་བ་རྟམས་བཤད་པ་
ལས་བཤད་རོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སྤྱོགས་བམ་༩ ང་བ་ ༥ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ནི་འདི་འདྲ་པའི་དཀའ་བ་སྤྱོད་དེ། ཉིལ་འབྱུ་གཅིག་དང་། འབྱས་འབྱུ་གཅིག་དང་། སྤར་གོ་
ལ་འབྱུ་གཅིག་དང་། རྒྱ་སྤར་འབྱུ་གཅིག་དང་། མོན་སྤར་གྲེལ་འབྱུ་གཅིག་དང་། མོན་སྤར་
སྤྲེལ་འབྱུ་གཅིག་གི་ཟས་གསོལ་ཞིང་རྒྱའི་གདིང་བ་ལ་མཉམ་ཉི་ཞེས་སྤྲོ། །དེ་རྒྱལ་པོ་ཟས་
གཙང་གིས་ཐོས་ནས་བྱའི་སྤང་ན་གྱིས་ནོན་པས་ལྷག་པར་སྤྱིང་ཁར་ན་ཞིང་མིག་མཆི་མས་

བརྒྱུད་ཏེ་གཤུངས་ནས། བརྒྱུན་མོའི་འཁོར་དང་བཅས་པར་རྒྱའི་གདིང་བ་ལ་ཉལ་བར་བྱེད་
 ཏོ། །བརྒྱུན་མོ་གྲགས་འཛིན་ཡང་བྱིས་ཐབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེ་ཐོས་ནས་བྱིས་ཐབ་ཀྱི་སྤྲུང་
 གྱིས་ཐོན་ཏེ་གཤོང་མཆི་མས་རྒྱན་ཅིང་། མེ་ཏོག་ཐེང་དང་། རྒྱན་དང་སྤྲུང་བ་རྣམས་ཐོར་ནས་
 དཀའ་བ་སྦྱོད་པར་བྱེད་དེ། ཉིལ་འབྲུ་གཅིག་དང་། འབྲུས་འབྲུ་གཅིག་དང་། སྒན་ཀོ་ལ་འབྲུ་
 གཅིག་དང་། རྒྱ་སྒན་འབྲུ་གཅིག་དང་། མོན་སྒན་གྲུ་འབྲུ་གཅིག་དང་། མོན་སྒན་སྤེལ་འབྲུ་
 གཅིག་གི་ཐས་ཐ་ཞིང་རྒྱའི་གདིང་བ་ལ་ཉལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང་། རྒྱ་ཆེར་རོལ་བའི་མདོ་
 ལས་ཀྱང་། དེས་བྱང་རྒྱུ་ཐེ་མས་དཔའ་ལུས་བསྐྱམས་ཤིང་འཆི་བའི་དུས་བྱས་པ་དང་འབྲེ་
 བ་མཐོང་དོ། །མཐོང་ནས་མཆི་མས་བརྒྱུད་ཤིང་དུས་ནས་དེའི་ཆེ་ཆོག་སྤྲུང་བཅད་བ་འདི་
 དག་སྤྲུས་སོ། །ཞེས་དང་། དཀོན་བཅེགས་༩ ཁ་བ་ ༥ ལས། ཁྱོད་ཀྱི་པ་དང་མ་ཡང་མཆི་
 མས་བརྒྱུད་ཤིང་འདུག ཅེས་གསུངས་སོ། །³ ཡི་ག་གྲེན་དུ་འབྱུང་བ། ཞེས་ལུང་སྤྲུང་ལོ་
 བའི་རྩོམ་གསུངས།

བརྒྱུན་ཐེ་མས། གཞན་གྱི་ཐོར་དང་ཡོ་བྱད་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དག་ང་ལ་བྱུང་ན་སྤྲུང་བའི་ཆོ་དེ་
 ལ་ཟེར། སྤྲུང་བཤད་ནི། གཞན་ཐོར་ལ་ཆགས་པའི་ཐེ་མས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྤྲུང་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་
 སྤེ་བྲན་བ་ཉེར་གཞག་༩ ལ་བ་ ༥ ལས། བརྒྱུན་ཐེ་མས་ནི་གཞན་གྱི་འབྱོར་བ་མཐོང་
 བས་ཤིན་ཏུ་ཏོག་པར་བྱེད། ཐེ་མས་ཀྱིས་འདོད་པར་བྱེད། རྒྱས་འདི་ནི་བདག་གིར་བྱའོ་སྤྲུམ་
 སྟེ། བརྒྱུན་ཐེ་མས་འདི་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཆད་པ་དང་པོ་ཡིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྐྱད་པ། མས་པ་དང་སྦྱོན་བྱུང་བའི་དོན་དུ་བཤད། སྐད་པ། བསྐྱད་པ། བསྐྱད་པ།

བ། 1 མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག་ཅིག 2 མོ་སྟེ་སྟེས་བྱ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་བདག་སྒྲ་ཞིག དཔེར་ན་ཞིང་པ།
སྒྲགས་པ། བོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 མིང་མཐའ་ཞིག གང་དེ་ན་པ་མ་ས། ད་དྲགས་བཅས་ཀྱི་
རྗེས་སུ་འཇུག་པ། དཔེར་ན་སྒྲགས་པ། ཀླང་པ། འདུད་པ། འདུན་པ། ལབ་པ། དམ་པ། སྒྲས་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 གངས་ཀྱི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་མིང་གི་ཆ་ཤས་ཤིག དཔེར་ན་གཉིས་པ།
གསུམ་པ། བཞི་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 ཡོད་པ། ལྡན་པ། ཅན་བཅས་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་
ན། འགྲོས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ལ། འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལོ་མ་བདུན་དང་ལྡན་
པ་ལ་ལོ་མ་བདུན་པ་ཞེས་པ་དང་། འདུས་ཤེས་གསུམ་ཅན་དང་ལྡན་པ་ལ། འདུ་ཤེས་གསུམ་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བ་བྱ། 1 བོད་སྐད་ཡོངས་གྲགས་ལ་བ་ཏུ་ཞེས་པ་དཔལ་ལེན་དང་ཆ་འདྲ་བའི་རི་མོའི་མིང་ལ་ངོས་
འཛིན་བྱེད། རི་མོ་འཕ། རྒྱན་གྱི་མིང་ཡིན་པར། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུངས་ཀྱང་གོང་
དང་འདྲ་བར་སེམས། 2 (ལེགས་སྦྱར) བླ་ཏུ་ཞེས་པ་དག་པ་ཡིན་ནམ་སྟུག། བོར་པ། སྒྲོང་ཕོར།
ལྷུང་བཟེད། 3 སྤྲུལ་མེལ་པ་ཏུ་ཨོ་ལ། ཞེས་འཕགས་བོད་སྐད་གཉིས་ཤམ་སྦྱར་ན་གསལ། 4
བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཉ་སྟོགས་ཀྱི་དབྱིབས་དང་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཆོ་ལས་བྱུང་བའི་
འབྲུ་ཞིག་གི་མིང་དུ་འང་བཤད། 5 ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཀྱི་དོ་རིགས་
ཤིག་གི་མིང་དུ་འང་བཤད། དཔེར་ན་པ་ཏུས་སྦྱར་དྲག་བརྟག་དང་སྦྱང་བར་བྱས་ཞེས་ཟེར་
སྟོལ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་འདྲ།

བ་ཏ་ན། (རྒྱ་གར་སྐད) རྒྱ་གར་གྱི་ विहारः མི་རྒྱ་རྩམ་འཕྲེའི་རྒྱལ་ས། Patna पटना གནའ་པོ་ཤོང་ཁྱེར་

བ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་གྲགས་ཅན་ཞིག ག་ར་བ་ཡོན་ཏན་གྲགས་དང་དུས་མཉམ་དུ་
 གྱོན་པའི་འཕམ་ཡུལ་རྒྱ་བ་ལྟ་ཁང་ག། ཞང་བ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་ཞེས་བ་ཁ་ཆེ་ན་ལོ་ཉི་ཤུ་
 ཅ་གསུམ་སྐྱངས་ཏེ། པཌོ་ཏ་ཀ་ན་ཀ་མམ་སྐུན་བྲངས་ཏེ། དུམ་མ་རིགས་ཆོགས་དུག་དང་།
 གསང་འདུས་འགྲེལ་པ་སློན་གསལ་ལ་སོགས་སྐྱ་སྐྱ་བ་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་པལ་མོ་ཆེ་བོད་དུ་

བསྟན་པ་དེའི་སྒོ་བ་མ་བཀའ་བབས་བཞིན། ཆོག་ལ་མཁས་པ་ཤེའུ་གངས་པ། རོན་ལ་མཁས་པ་
བ་གཅོང་བ་འབྲེ་སྟེ། ཆོག་རོན་གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་པ་མ་བྱ་བྱང་བཙོན། ཞང་ཐང་སག་པ་
དང་བཞིན། །མེ་ར་ཀུན་མཁེན་སྒོ་བྲོས་རིན་ཆེན་སེལླེའི་བསྟོད་པ་དག་ལེགས་དཔལ་འབར་
མར། སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་ཁྱོད་གསུང་ལུགས་ཀྱི་ཡིས། །ལེགས་པར་བྱངས་ཏེ་བདག་ཡིད་སྤང་བོ་
ཆེ། །གྲགས་པ་རྣམ་གསུམ་གཞུང་གི་ལམ་བཟང་ནས། །ཐར་པའི་གྲོང་མཆོག་འབྲུག་པར་
ཁྱེན་གྱིས་སྒོ་བས། །ཞེས་པའི་གྲགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ནི། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གྲགས་པ། བ་
ཆ་བཏེ་མ་གྲགས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པ་དང་གསུམ་མོ། །

སྤྲེའ་རྣམ་གསུམ། ལྷ་རྒྱ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་གྱིས་སྟུན་བྱངས་པའི་བོད་དུ་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་སྤྲེའ་ཡང་
དར་བར་མཛད་པའི་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བཞེན་རྣམས་སྤྲེའ་ཡའི་སྒོ་བ་མའི་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ།
སྤྲེའ་སྤྲེའ་ལ། གུ་ཅ་སྤྲེའ་ལ། བླ་རྒྱ་སྤྲེའ་སྟེ་གསུམ་མོ། །

བ་ལྷ་ལ། (ལེགས་སྟར) རྗེ་ཙོང་མཆོག་འོད་པའི་མེ་ཏོག་དམར་པོ་ཅན་གྱི་ཤིང་རིགས་ཤིག་འདི་ལ་ཤིང་
མོ་མ་གསུམ་པའམ་འདབ་མ་གསུམ་པ་ཟེར། ཕྱི་རྒྱལ་བས་ (Butea Frondosa) ཟེར། རྒྱ་གར་
ལྷོ་ཕྱོགས་སེ་ར་དཔོན་པའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཤིང་ནགས་ནང་མང་པོ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། ཤིང་འདིའི་
མེ་ཏོག་དང་ཀྱི་ཤུ་ཀའི་མེ་ཏོག་གཉིས་ཏེ་ཅང་འདྲ་པོ་ཡོད་ཆོད་འདུག་ཀྱི་ཤུ་ཀ་ལ་གཟེགས།
དབྱངས་ཅན་དགའ་སྒོའི་ས་སྐྱེ་ལེགས་བཤད་བརྗོད་པའི་ཤུ་ཀ་དང་སྤྲེའ་ལ་ཤིང་སོགས་
རྒྱ་སྟེགས་ཀྱི་ཤིང་གི་མིང་ཡིན་པར་ལན་ལས་བཤད་དོ། །

བ་ལང་། (རྒྱ་གར་སྐད་ ཉལ་ཁྱི་ རྒྱ་གར་བས་ (पलंग) བ་ལི་ག་རྒྱར་ཆག་པ་སྟེ། (बिस्तर) ཡང་ཟེར།
སྤྲེའི། བོད་སྐད་དུ་བསྟར་ན་རྒྱ་ཆགས་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག ཡལི་སྤྲེའི་སྐད་དེ་ནི་རོ་བོ་ལེགས་སྟར་
རང་ལ་སྤྲེའ་འཛམ་དུ་སོང་བ་ཡིན། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ར་སྤྲེའ་མཆེར་ཉམས་པ་དང་། ལྷ་ཡིག་
ལ་སོགས་པའི་བརྗོད་དཀའ་བ་དག་ཁ་ཡིག་དུ་བསྟགས་པ་སོགས་ཡིན། གནས་བརྟན་པའི་
མདོ་སྟེ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཀུན་སྤྲེའི་སྐད་དུ་བཞུགས་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། གནས་བརྟན་
པ་རྣམས་སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་སྐད་འདི་ཉིད་ཡུལ་དབྱས་མ་ག་རྩའི་སྟེ་བོ་ཀུན་གྱི་སྐད་

ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གནས་བརྟན་བ་དག་བཞེད་དོ། །ཞེས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་
འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སིངས་ལའི་ལོ་རྒྱུས་ན་གསལ། འགའ་ཞིག་གིས། སྤྱི་ལོ་ཞེས་བ་ལེགས་
སྤྱིར་གྱི་སྤྱི་ལོ་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་ཉིད་ཉམས་པར་ཡང་ཤོད་མཁན་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ཏ་ Prakrit
ཞེས་བ་ནི་པལ་བའམ་རང་བཞིན་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། སི་ཏུ་འབྲེལ་ཆེན་གྱི་མཐུག་ཏུ་
གསལ་བ་ལྟར་རོ། །ཞིབ་པར་སྐད་རིགས་ཆེན་མོ་བཞི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ཡགོང་ས་
ཏུ་ལའི་མ་མ་བསྟན་འཛིན་ཀྱི་མཆོ་མཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་༡༠༠༦ལོར་རྒྱ་གར་རྫོང་ཕོགས་དཔལ་
ལྷན་འབྲས་སྤྱངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་བཀའ་བློན་བསྟན་
སྐབས་ལེགས་སྤྱིར་དང་སྤྱི་ལོའི་སྐོར་གསུངས་དོན་ལ། རྩོན་ལྷོན་པས་ཆོས་གསུངས་སྐབས་
ལེགས་སྤྱིར་གྱི་སྐད་དུ་གསུངས་ཀྱང་། བྱིས་བཀའ་བསྟན་མཛད་སྐབས་སྤྱི་ལོའི་སྐད་ཐོག་བསྟན་
ཤིང་། ཐེག་དམན་གྱི་གཞུང་གཙུག་ཆེ་བ་རྣམས་སྤྱི་ལོའི་སྐད་དུ་བཞུགས་ཡོད་ཀྱང་། ཐེག་བ་
ཆེན་པོའི་ཆོས་སྐོར་ཐུགས་དང་བཅས་བ་རྣམས་ལེགས་སྤྱིར་གྱི་སྐད་ཐོག་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་
གཞུང་འབྲེལ་མཛད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོའི་སྐད་ཐོག་ཚུམ་པར་མཛད་པ། དཔེར་ན་གྲེ་བླག་
བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་ལྟ་བུ་ཡོད་ནའང་། གཙོ་བོ་བྱིས་ཀྱི་དཔལ་ལྷ་ལེན་འཁམས་བ་རྣམས་
ཀྱིས་ལེགས་སྤྱིར་གྱི་སྐད་ཐོག་ཚུམ་པར་མཛད་པ་གསལ་པོ་རེད་ཅེས་ལྟོན་འགྲོའི་གསུང་
ཆོས་སྐབས་བཀའ་ལྟུང་ཏོ། །

པ་སངས། གཞུང་སྐད་ཞིག་གི་མིང་།

པ་སངས་སྟོབ་མ། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ལྷ་མ་ཡིན་རྣམས་གཞུང་པ་སངས་ཀྱི་སྟོབ་
མ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཛོད་པ་ཡིན་ནོ། །འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདོད་འཛོལ་མོ་
༡༥༥༣༡ལས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

པ་ཁྱི། (སོག་སྐད) སྟོབ་དཔོན། བོད་ཀྱི་ལྷ་མ་སོག་ཡུལ་དུ་ཐེབས་ཏེ་ཆོས་བཤད་དེ་ཐོབ་པའི་གོ་སའི་
མིང་ཞིག ཅེས་ཐུབ་བཀའ་སྟོབ་མཛད་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་གསུང་།

པག་ལྷ། (རྒྱ་གར་སྐད) པག་ལྷ་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་དེ་ पगला པག་ལྷ་ཞེས་པ་

འདིལོ། །འདི་ནི་མི་སྤྱོད་འཛུལ་འཛུལ་ཅེས་པའི་དོན་རེད། འོན་ཀྱང་བོད་མི་སྤྱི་དང་སྟག་པར་གྱི་
སའི་ཆུན་པ་ཆོས་ཆེན་འདི་བསྟན་པ་བཞིག་མཁན་། བསྟན་པ་བཞིག་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་དང་ཞིག་
ལ་ངོས་འཛིན་གྱིས། ཀམ་ལ་ལྟ། དབྱིན་སྐད་དུ་Crazy/Kook ཞེས་པ་སྟེ་སྤྱོད་འཛུལ་འཛུལ་
ཅེས་པའི་ཆེན་འདི་དང་། ཀམ་ལ་ལྟ། དབྱིན་སྐད་དུ་ Crazy/Insane/Mad ཞེས་པ་ཉེ་སྤྱོད་
པ་ཞེས་པའི་ཆེན་འདི་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་རྒྱུ་ཟད་ཡོད། དེ་དེ་གིས་གིས་པའི་། གྲུ་སའི་སྤོབ་
གཉེར་བར་བསྟོད་པ་བྱུང་བ་གཞོན་ནུའི་འདབ་སྤྱོད་ལས། གྲུ་རྒྱུང་ཞིག་གིས་སྤོབ་གྲུ་བསྟན་
པ་ལ། །ལག་ལྟ་ཡིན་ཞེས་ཆུན་གཞོན་མང་པོ་འབར། །འདམར་ཁྲག་གི་ཐེགས་པ་འཇག་བཞིན་
དུ། །འབྲེལ་ནས་བག་མེད་རྒྱུ་འདི་ཡ་རེ་མཆོན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ལགས་པ་དང་སྟགས་པའི་བྱུང་པར། དེ་གཉིས་ནི་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་འབྲེལ་པའི་ཆེ་བྱུང་པར་ནི། དག་
ཡིག་འགྲུལ་ལས། ལགས་པ་སྟག་གི་ལགས་པ་ཞེས། །གཞི་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་ནི། །དུག་
སྤྱོད་སོགས་པ་རྒྱུ་རྟོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉེ། དཔེར་ན་གཞི་དང་མ་འབྲེལ་པ་ལ།
ལགས་པ་ཞེས་འབྲེལ་གོས་ལ། འབྲེལ་སྤྱོད་པ་སྟག་གི་ལགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུར། པ་རྒྱུང་
ཐོབ་པོ་ཞེས་པའོ། །གཞི་དང་འབྲེལ་བ་སྟགས་ནད་ལྟ་བུར་ལ་མགོ་སྤྱོད་དགོས་པ་དང་། དུག་
སྤྱོད་པ་སྟག་སྟགས་གཞིག་སྟགས་ལྟ་བུར་ཡང་ལ་མགོ་སྤྱོད་དགོས་སོ། །

པར་ན་བཅའ་བ། པར་བར་ཉར་ནས་སྤྱང་བའམ་བལྟ་རྟོག་གྱིས་དགོས་པའི་དོན། འདིའི་བཅའ་བ་ཞེས་པ་
ནི། སྤྱང་བའམ་བལྟ་རྟོག་གྱིས་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་བསྟགས་འོས་བསྟགས་བསྟོད་ཀྱི་ལན་
མི་སྟོན་པར་བསྟོད་པ་ལས། བྱིས་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྗེས་འགོ་བ། །བསམ་གཏན་དངོས་གཞི་མ་
ཐོབ་ཀྱང་། །བདུད་ཀྱི་མིག་རས་བཅའ་བཞིན་དུ། །སྤྱོད་པ་དག་ནི་བསྟོན་པར་བཞིན། །ཅེས་
རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་བྱུངས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །དབྱུངས་ཅན་དག་འོས་ལམ་རིམ་བཟང་
བཞོལ་ལས། པར་ན་བཅའ་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་ཡིག་ཐོར་རྟོ། །སྤོབ་སྤྱོད་པ་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་
བྱུངས་པ་ལས། བྱིས་པ་པར་ན་བཅའ་བ་ཅི་ཡང་མི་རུས་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

པར་ནས་སྟེས། <ཀོ་ལི་ཏེ> མོ་ལྟ་གལ་གྱི་བུ་སྟེ་སྟགས་པ་ཡིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་མིང་ཡིན། འདི་དང་ཉེ་

རྒྱལ་ (ཤུ་རིའི་བྱའི་ཐོག་མའི་མིང་) གཉིས་འཕགས་པ་རྟ་ཐུལ་གྱི་སྒྲོབ་མ་ཡིན། འདི་དང་ཤུ་
 རིའི་བྱའི་ལོ་རྒྱུ་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སྒྲེགས་བམ་༩ ཀ་བར་༩བར་བཞུགས་སོ། །ཁྱེ་བྱའི་
 དབང་བྱུག་སོགས་ལྟ་བུ་ཉན་ནས་སྒྲེས་པས། བར་ནས་སྒྲེས་ཞེས་བཏགས་ཤིང་། རྒྱུ་གལ་གྱི་
 རིགས་ཡིན་པས་རྒྱུ་གལ་བྱ་ཞེས་བཏགས་པར་གོང་གི་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ན་གསལ་ལོ། །
 བརྒྱུ་ལི་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) སྦྱིར་བཏང་བརྒྱུ་ལི་ཀ་ཞེས་པ་ཁ་དོག་ལྷ་ལྷན་ཞེས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཁ་དོག་ལྷ་
 ལྷན་གྱི་རས་ཤིག་གི་མིང་དུ་གོ་ཡང་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། ལྷ་ལེན་ཞེས་པའི་ཡུལ་ནས་
 བྱུར་བའི་རས་གྱི་མིང་དུ་བཤད། སྤ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤམ་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཐང་མཛེས་ལས་
 ཀྱང་། བརྒྱུ་ལི་ཀ་ཞེས་པ་ལྷ་ལེན་ཡུལ་བྱུང་། ཞེས་བཤད།
 བརྒྱུ་ལི་ཀའི་ན་བཟལ། ཁ་དོག་ལྷ་ལྷན་གྱི་ན་བཟལ་སྟེ། ལྷ་ལི་ན་བཟལ་མིང་། དབྱར་བསིལ། དཔྱན་བོ་
 བ། སྤལ་ལ་འཇམ་པ། ཚུར་བསྐྱས་ན་སོར་མའི་ནང་ཚུད་ཅིང་། བར་བཀྲམ་ན་སྟོང་གསུམ་
 ཁུབ་པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྷན་པའི་གོས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད།
 ལེགས་བྲིས་མ་ལས། མར་གད་རི་བོས་འཇའ་ཆོན་ལྟོན་པ་བཞེན། །སྦྱ་སྟོད་ལྷ་རྩས་གོས་
 གྱི་ག་ཤ་ཅན། །ལྷ་ཞིང་ལྷེས་ལ་མཛེས་པའི་སྟེང་སྐབས་ནི། །བརྒྱུ་ལི་ཀའི་ཤམ་ཐབས་འཛིན་
 ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 བད་ཀོར། ལག་པའི་བྱུག་རྒྱ་ཞིག་སྟེ། ལག་པ་མེ་ཏོག་བརྒྱའི་དབྱིབས་ལྟར་རྒྱུ་མ་པོར་སྟོར་བའི་བྱུག་རྒྱ་
 ཞིག་གོ། ལྷ་བཤད་ནི། བད་ནི་མེ་ཏོག་བརྒྱ་དང་། ཀོར་ནི་སྟོར་བ་སྟེ་རྒྱུ་མ་པོ་ལ་འཇུག་དག་
 ཡིག་ངག་སྟོན་ལས། ལྷ་དཀོར་སྟོད་ཀོར་གདུབ་ཀོར་དང་། །བད་ཀོར་ཐན་ཀོར་འོད་ཀོར་
 ཐེང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཀོར་ནི་འཁོར་ལའང་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་ཉེ་འཁོར་ལ་
 ཉན་ཀོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལྷ་དཀོར་དང་། སྟོད་ཀོར་དང་། བད་ཀོར་
 སོགས་ཀྱང་སྟོར་བའི་དོན་ལ། ལྷ་མའི་རྩེས་འཇུག་གི་དབང་ལས་ས་མགོ་མོ་ཡིག་ཡིན་པས་
 བྲིས་པ་སྟེ་སྟོར་བའི་སྐད་དོད་ཡོད་མེད་ཅད་གཅོད་མི་དགོས་ཤིང་ཐོ་སྟོར་ཉེ་སྟོར་སོགས་ལ་
 ས་མགོ་ངས་པར་སྦྱར་དགོས་པ་ལྟ་བུའང་གོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

པད་ཀོར་གྱི་ཕྱག་རྒྱའི་མཆོན་དོན། ཕྱག་རྒྱའི་སོར་མོ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྙིང་གའི་ཙ་འདབ་བརྒྱད་མཆོན་
 བས་པད་ཀོར་གྱི་བརྒྱ་སྙིང་གའི་ཙ་འཁོར་ལ་བྱེད། ཕྱག་རྒྱ་སྙིང་གའི་ཐད་དུ་བྱེད་ཅིང་མཆོན་ལྟ་
 དེ་ནས་སྒྲོ་བས་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཙ་བ་སེམས་དང་། མཆོན་པའི་འཁོར་གསུམ་སེམས་
 དེས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པ་མཆོན་ཞིང་། ཙ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་བཅུ་སྙིང་གའི་མི་སྒྲིགས་
 པ་ལ་སྤྱད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་མཆོན་ལྟ་དེར་བསྟུ་བ་དང་། ཕྱག་གི་སྐྱབས་ཀྱང་སྙིང་གར་ཐམ་
 མོ་སྒྲོར། ཕྱག་རྒྱའི་ཆེ་སོར་མོའི་ཆོགས་དབུས་མ་མན་ཆད་མི་འཛོར་བས་ཕྱག་དང་ཞབས་
 སོར་བྱ་བས་འབྲེལ་བ་འབྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། མར་མེའི་ཕྱག་རྒྱ་ལྟ་བུར་མཐེ་བོང་གི་
 སྒྲིད་པའི་རེ་མོའི་ཐད་སོར་མོ་ལྷག་མ་བརྟུང་བ་ལ་ཙ་རྒྱུད་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་
 ཅེས་གྲུང་ཐང་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱག་རྒྱ་ཐམས་ཅད་ལ་གནད་ཁྱད་
 བར་ཅན་རེ་ཡོད་པས་རང་ཉིད་གཅིག་བྱུར་གནས་པས་ཀྱང་ཕྱག་རྒྱ་དང་རྟ་དབྱངས་སོགས་
 བྱས་ན་དགེ་ཆོན་ཆེ་བས་རེས་པར་བྱ་དགོས་པར་གསུང་ངོ་། །

པད་དཀར་ལྟར་བསྟགས། ། པདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྟར་འདས་ཀྱི་མཆོན་གྱི་
 རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟོན་སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་སྙིང་པོའི་སྟོན་སྲུང་བསྐྱེད་བཟང་སངས་རྒྱས་
 སྟོང་གིས་རང་རང་གི་གདུལ་བྱའི་ཞིང་ཁམས་འདས་ང་མཛད་པ་ན། མི་མཛེད་འཛིག་རྟེན་
 གྱི་ཁམས་འདིའི་སེམས་ཅན་རྣམས་གདུལ་བར་དཀའ་བས། གཞན་སྲུས་ཀྱང་འདུལ་བར་
 ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པར་སྤངས་པ་ན། སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས་
 སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་སྙིང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཙས་པས། ཨེ་
 མ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འདི་ནི་བརྒྱ་དཀར་པོ་ལྟ་བུའི་ཞེས་བསྟགས་ཤིང་ཆེད་དུ་བཛོད་པ་
 རྒྱ་ཆེར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་བཛོད། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་བསྟོད་
 པ་སྐྱབས་གསུམ་མ་ལས་ཀྱང་། སྟོགས་མ་ལྟ་ཡིས་ཏ་ཅང་སྟགས་པ་ཡི། ཞིང་འདི་གཞན་
 གྱིས་སྤངས་དུས་མགོན་ཁྱོད་གྱིས། ཡོངས་སུ་བཟུང་སྟེ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཙས་གྱིས། པད་
 དཀར་ལྟ་བུར་བསྟགས་པའི་དགོས་པའང་ཅི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །2 ང་མཆོན་པད་

དཀར་ལྗང་བསྐྱུགས།

པད་དཀར་ལྗང་བྱུང་གང་ཟག་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བའི་གདུལ་བྱ་ལྟེ་ཡ་གྲུལ་ཏེ། རྒྱུད་ཀྱི་ཆོག་དོན་མང་
དུ་ཐོས་ནས་འཛིན་པར་བྱས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་བྱས་པ་མེད་པའི་གང་ཟག་སྤྱོད་བཤད་ནི།
དཔེར་ན་བྱས་པའི་ནད་དུ་རས་བལ་གྱི་ས་ཐོན་གྱིས་བཀའ་བ་འཕེལ་ནས་སྤང་མི་ཐོན་པ་དང་།
པད་དཀར་རང་གི་དེ་ལྟེ་པའི་སྤྱབས་སུ་འཁོར་ནས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་འབྲས་བུ་དེ་
སྐད་ཅེས་བཏགས། རྗེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྤྱགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

པད་པ། ཁྲག་འཛིབ་མཁན་གྱི་འབྲུའི་རིགས་ཤིག་འདི་ལ་སྲིན་བྱ་བད་པ་དང་། སྲིན་བྱ་པད་མ་ཞེས་
ཀྱང་ཟེར། བྱི་རྒྱལ་བས་ Leech ཟེར། བྱིར་འདི་ལ་རིགས་མི་འབྲས་བུ་ག་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་
ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་། རང་རེ་བོད་ལ་གྲགས་པའི་པད་པ་ནི། འབྲུ་ལ་རིང་བྱུང་སོར་དོ་ཅམ་
བ་ཁྲག་གིས་འགྲངས་ཆེ་མཛུ་བ་རྒྱུད་གི་སྒྲོམ་སྤྱ་ཅམ་དུ་འགྱུར། ཁ་དོག་ནག་ལ་ཉ་རེ་ཉ་རེ་བ་
ལག་པས་འཐེན་ཀྱང་བཀོག་མི་བྱུབ། ལྷ་ཐ་དང་ཚུ་སྤྱགས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་འདི་ལ་འགྲོ། ཤིང་
ནགས་དང་རྩ་གསེབ་ཏུ་སྟོན། ཁྲག་གི་དེ་ཆོར་ན་མགོ་ཕྱོགས་གང་སར་གཡོ་འགུལ་བྱེད་དེ་
ར་ཆོས་མི་ཆོར་བར་ལུས་ལ་འབྱར་ཡོང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། མདོན་བརྗོད་ལས། རྒྱ་ཡི་
སྤང་བ་རྩ་ལོ་ཀླ། ཁྲག་འཕྱར་སྲིན་བྱ་པད་པ་དང་། ཟ་མ་ཏོག་ཅན་རུས་པའི་ཐོང་། ཞེས་འབྱུང་
བ་ལྟར་རོ། །པད་པ་དང་། སྲིན་བྱ་པད་པ། སྲིན་བྱ་པད་མ་རྣམས་དོན་གཅིག་སྤྱན་གཞུང་
ལས། སྲིན་བྱ་པད་མ་གསོན་པོས་ནད་ཁྲག་འཕྱུང་། ཞེས་པ་ཁྲག་གཏར་དགོས་པ་ལ་སྲིན་
བྱ་པད་མ་ཞེས་པ་རྒྱ་ལ་གནས་པ་དེ་གཏར་དུ་འོས་པའི་རྩ་ཐོག་ཏུ་བཞག་པས་ནད་ཁྲག་འཕྱུང་
སྟེ་རྩ་རྒྱུད་ནས་འཛིབ་ཅིང་བྱུངས་ཁྲག་འཕྱུང་དུ་མི་འདོད་པས་མི་གཞོད་པན་སྟོབས་ཆེ་བ་
ཡིན་ལ། དེ་མེད་པའི་སར་གཅེན་བྱས་གཏར་བས་ནད་བྱུངས་མི་བྱེད་གཞོད་ལ་པན་རྒྱུང་
བ་ཡིན་པས། ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ལས། ཁྲག་ནི་བཟང་ངན་འདྲེས་པ་ལས། །པད་མས་དང་
པོ་ནད་ཁྲག་ནི། །འཕྱུང་སྟེ་ངང་པས་འོ་མ་དང་། །འདྲེས་རྒྱུའི་འོ་མ་ལེན་དང་མཚུངས། །འབྲུ་
དེ་ལ་ཡང་དུག་མེད་བསྟེན་བྱ་དང་། དུག་ཅན་སྤང་བྱ་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་བརྟག་པ་ལ་གནས་

པའི་ཆུ་དང་རོ་མོ་དབྱེ་བས་དང་ཁ་དོག་བརྟག་པ་ཡང་། བསྟན་བཅོས་དེ་ཉིད་ལས། སྤེན་བྱ་
བད་མ་བདེར་གནས་པ། །ཁྲག་དབྱུང་ཕྱིར་ནི་སྦྲར་བར་བྱ། །ཆུ་མདོག་རྣམ་པར་གསལ་བ་
དང་། །དུག་མེད་ཉི་ལྷེ་བས་མེད་ལས་བྱུང་། །ཅ་སྒར་རོ་སྟོད་སྟོ་ཁ་སྦྱུམ། །རྒྱ་བཞི་དུར་སྤྲིག་འད་
ལས་སྤ། །ལྷོ་ནི་ཅུང་ཟད་སེར་བ་བཟང་། །ཆུ་ནང་ཉ་དང་སྤལ་སོགས་དང་། །རི་མོའི་རི་མ་རྣག་
ལས་བྱུང་། །དཀར་དང་དམར་དང་ཤེན་ཏུ་གནག། །མི་བསྟན་སྟོན་དང་འབྲེལ་བ་དང་། །འཛུལ་
ཆོན་དང་འཛུལ་རོ་སྟོད་བཟ། །སྤྱ་ཡོད་དེ་རྣམས་དུག་ཅན་ཡིན། །སྤང་བྱ་དེས་ནི་ཁྲག་འཛིབས་
ན། །གཡའ་འགྲག་འཛུག་རིམས་མགོ་འཁོར་བསྟེད། །དེ་ལ་དུག་ཁྲག་མཁུས་གསོ་བྱ། །ཞེས་
གསུངས་པ་སོགས་ལས། འབྲུ་དེ་ལེན་པ་དང་ཅ་ལ་སྦྲར་ལུགས་གསོ་ལུགས་སོགས་ཡོད་
ཀྱང་འདིར་ས་བཅད་ལས་མི་སྟོ་བཞི་འབྲུ་དེ་མི་རྟེན་པས་མི་མཁོ་བའོ། །ཞེས་དེ་ཉུང་མར་དགེ་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་གྱི་རི་མོད་ཤེས་དཀར་༢༥༥ལས་བཤད་ཀྱང་། འབྲུ་འདི་
བཞུགས་སྐར་རྟ་རམས་ལ་སོགས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ལུང་མང་པོར་ཡོད་དོ། །

པ་རྒྱ། (ལེགས་སྦྱར) ། མེ་ཏོག་པ་རྒྱ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་ ཤར་ཞེས་འབྲི་བར་བྱེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ནི། མཛོན་བརྗོད་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ལས། འདམ་སྦྱེས་རྒྱ་སྦྱེས་མཆོ་ལས་སྦྱེས། །འདབ་
སྟོང་འདབ་བརྒྱ་རྒྱ་ཡི་རྒྱན། །སྤང་ཅིའི་རྒྱལ་མཆོན་སྤང་ཅི་འཛིན། །དབལ་གོས་དབལ་གྱི་
འདབ་མ་ཅན། །རི་བཟང་ཁང་པ་རྒྱའི་ལང་ཆོ། །གེ་སར་ཅན་དང་ཟེུ་འབྲུ་ཅན། །པད་དཀར་
ལྷ་རྟ་ཆེ་ཀ་དང་། །ཉི་མས་བཞད་དང་བརྒྱའོ། །ཞེས་གསུངས། བརྗོད་རྒྱལ་ཅམ་ལས་རྒྱ་སྐད་
སོར་བཞག་ཡིན། བརྒྱ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། རྒྱ་སྟེང་འཕྱོ་ཞེས་པ་ཡིན་ཀྱང་གོ་མི་བདེ་བས་
ལོ་རྒྱུ་བ་དག་གིས་རྒྱ་སྐད་སོར་བཞག་མཛད། ཅེས་དབལ་དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་ས་གར་དང་
མཆོད་གར་གྱི་སྤྲུགས་དོན་བད་བཀོལ་ཁུངས་ལྷན་བདུད་ཅིའི་ཟེགས་མ་ལས་གསུངས། བོད་
རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། བརྒྱ་ལ་པད་མ་ཞེས་བྲིས་པ་མི་འཐད་པ་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་བརྒྱ་
ཞེས་བྲིས་ན་ལེགས་པར་སེམས་ཏེ། ལེགས་སྦྱར་ལའང་ ཤར་ཞེས་ཡི་གེ་བཅེགས་མ་དེ་ཇི་
བཞིན་འབྱུང་བས། དེ་ལྟར་བྲིས་ན་དེ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཆོག་ཡིན་པར་གོ་རུས་པ་དང་དེའི་འབྱུང་

ཁུངས་ཤེས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེས་སེཌ་སོགས་ལ་རིགས་འབྱེད། 12 མོ་མཚན།
བརྒྱ་ཀ་ར། (ལེགས་སྤྱད།) 1 བརྒྱ་ལྷ་བྱའི་ཕྱག 2 སྒོ་བ་དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས། 3 ཉི་མ། 4 དཔལ།
བརྒྱ་གར་གྱི་དབང་ཕྱག གསུང་རྩི་རྩེ་ཡོད་དཔག་མེད།
བརྒྱ་གེ་སར། 1 བརྒྱ་སེར་པོའི་མིང། རྩེའི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྟགས་ལ་གཞི་བྱས། 2 བརྒྱ་དང་གེ་སར་
གྱི་བསྐྱུས་མིང།
བརྒྱ་གེ་སར་གྱི་མདོག་ཅན། བརྒྱ་སེར་པོའི་མིང།
བརྒྱ་སྒྲིང་བ། 1 གཏེར་སྟོན་བརྒྱ་སྒྲིང་བ་ལ་ངོ་འདྲ་གཉིས་བྱུང་བའི་ངོ་མ་ནི། བརྒྱ་ཐང་ཡིག་ལས། དེ་
ཉིད་མི་གནས་བྱུང་ན་འདས་འོག་ཏུ་ འགོས་ཀྱི་པག་རིར་གནས་གཞི་རྫོངས་ལ་འགོ་བསུ་
ལ་སྟོད་སྟག་བྱུང་དུག་གི་ཆོང་དུས་འོང། མེ་འབར་མཚོ་ལ་སྐས་པའི་གཏེར་འདི་ མ་བཞག་
འདོན་པའི་ཉགས་དེར་བསྟན་ནས་བྱུང་ ཞི་རྒྱན་བརྒྱ་སྒྲིང་བ་ཞེས་བྱ་འབྱུང་ ཞེས་གསུངས་
བ་ལྟར་སྒོ་བ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པའི་གཏེར་སྟོན་ཆོད་ལྗན་ཞིག་གོ། 2 ཡང། བརྒྱ་
སྒྲིང་བ་བརྒྱན་མ་འདིས་ས་སྒྲུའི་ཤུ་ཁ་མཚོག་ལྗན་བ་དང་དན་བ་ལག་སྟེལ་གྱིས་ཅིག་གིས་
ལུང་བསྟན་བརྒྱན་མ་བརྩམས་ཤིང། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་གཏེར་ནས་འདོན་ཁུལ་གྱིས་རྩེ་རྒྱལ་
བ་གཉིས་བར་སྟོང་འདར་ཞིང་སྟེ་གཡལ་བའི་མཚན་སྟངས་བསམ་ཡུལ་འདས་བ་ཞུ་མཁན་གྱི་
པད་སྒྲིང་བརྒྱན་མ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་ནི། གཏེར་སྟོན་བརྒྱ་སྒྲིང་བ་ཞེས་པའི་གཏེར་སྟོན་ཆོད་ལྗན་
དེ་དང་མི་རབས་གཉིས་ཀྱི་བར་བྱད་ཡོད་པ། མཁས་བྱུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས་
ཏེ། མཁས་བྱུབ་ཆོས་རྩེའི་གསུང་ཐོར་བུ་12'2'ནས་ལས། བྱང་བདག་པོ་ནས་རྒྱལ་བྱགས་པའི་
དེས་ལན་ཞོལ་དན་ཆར་གཙོད་ལས། ཞི་སྟེན། སངས་རྒྱས་བཅུགས་དུས་འཁོར་ནམས་པལ་
ཆེ་མོ། །འབད་མེད་ལྷ་བྱུར་གྲོལ་བར་སྤྱང་བྱུར་ཀྱང། །སྟོན་ཆེ་ལམ་ལ་སྟོབ་པའི་བག་ཆགས་
ཉིད། །ཐུགས་རྩེས་སངས་ལས་གསུང་གིས་གྲོལ་བར་ངས། །དེ་ལ་ལེགས་སྤྱར་བྱུབ་པའི་ཞབས་
འཕྲིང་སྐབས། །རང་རྒྱུད་ལུང་གིས་ཁེངས་པའི་ར་རྒྱལ་གྱིས། །སྟོན་པའི་མཛོད་ལ་ལོག་ལྷས་
སྟངས་ཚུལ་ནས། །རྒྱས་བར་བརྒྱ་ཐང་ཡིག་སོགས་ལས་གསུངས། །དེ་ལ་བསམ་ནས་ཆེན་པོ་

ལྷག་མཆོག་དང་། །པ་སྒྲིལ་བར་འཆོས་པའི་སྟོང་ཆེན་གཉིས། །རྩེ་བཅུན་སྒྲ་མའི་འཕྲིན་ལས་
 ཉིན་བྱེད་ཡོད། །ཐལ་དོག་སྤང་བའི་གཤོག་པས་སྤྱིབ་སྟུམ་སྟེ། །ཁོ་བ་མཁས་པ་ཡིན་པས་འདི་
 བཅུམ་ཞིང་། །སྟོང་ནི་བྱུབ་ཐོབ་ཡིན་པས་འདོན་དགོས་ཞེས། །ཁྲོས་ངན་བཤམས་ཤིང་དག་
 སྟོང་བཞི་བཏང་སྟེ། །ཡར་འབྲོག་མཆོ་ཡི་འགམ་དུ་གཏེར་དུ་སྤྲས། །དེ་ཉིད་པད་སྤྱིང་བརྩས་
 མས་བཏོན་པས་ན། །ཐང་ཡིག་བཤད་པའི་ལེགས་སྐར་ནམ་ཐང་དང་། །རྩེ་བཅུན་སྒྲ་མས་སྟེ་
 སའི་རྩོ་བོ་ལ། །དབུ་རྒྱན་ཞུས་སོགས་བསྟེན་བཀུར་མཛད་པ་སྤྲད། །འདི་ལ་འཁྲལ་ནས་སྤྱིང་
 མ་བྲག་ཆེན་སོགས། །རྩེ་འབྲངས་སྟེ་བོ་སྟུན་བོ་མང་བོ་ཡིས། །ཐེག་ཆེན་ཆོས་དང་གང་
 ཐག་སྟོང་བའི་ལས། །འཛེམ་མེད་བསགས་པ་མཐོང་ཆེ་གེས་ལྟན་ཀུན། །ལུས་སེམས་འདར་
 ཞིང་སྟོང་ནས་སྟོ་གས་བསྟེན། །དུས་གསུམ་མཁུན་པས་ལུང་བསྟན་ཚུལ་རྣམས་ལ། །མ་དག་
 ཉེས་སྟོན་བྱི་མས་མ་གོས་བྱང་། །འདི་ནི་བརྩན་མ་ཡིན་ཕྱིར་ནང་འགལ་མང་། །འདི་ཡི་རྒྱ་
 མཆོན་ཞིབ་ཞུས་འདི་ལྟར་འབུལ། །མཁའ་ཁྲིང་མཁའ་ལ་མཁའ་ཡི་མཐའ་འཆོལ་ལྟར། །བདག་
 མོངས་བདག་འདྲས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཚུལ། །བརྩོད་དགའ་བརྩོད་ཀྱང་བརྩོད་ལུས་མ་ཡིན་
 མོད། །དད་པས་དད་ལྟན་དད་པ་བསྟེན་ཕྱིར་དང་། །ལོག་སྤྱོད་ལོག་ཞུགས་ལོག་རྟོག་ཐོག་ཕྱིར་
 དང་། །ཡིད་སྟོན་ཡིད་གཉིས་ཡིད་རབ་བསྟུར་བའི་ཕྱིར། །ལུང་བསྟན་ལུང་རྣམས་ལུང་བཞིན་
 བཤད་པ་ཡི། །ཆོག་འདིས་ཆོག་ངན་ཆོག་རྣམས་ཆོག་མེད་བྱས། །དེ་ལ་རྒྱལ་བོའི་བཀའ་ཆེམས་
 བཀའ་ཁོལ་མར། །དེ་ནས་བྱང་པར་བསྟེན་བཀུར་ཆེར་མཛད་པས། །དེ་ཡི་གར་ཕྱོགས་ཞེས་
 པ་ཅོང་ཁར་ངེས། །སྟོང་བོའི་མཐའ་རྟེན་ཞེས་པ་སྒྲ་མའི་མཆོན། །ཀུན་དགའ་སྟོང་བོར་རོལ་
 པའི་རྩོ་རྩེས་གསོལ། །ཞལ་ཡང་བསྟུར་ཞིང་ཞེས་པ་རྩོ་བོ་ལ། །དབུ་རྒྱན་ལུལ་བའི་ཁྲངས་སུ་
 འཁྲལ་པ་མེད། །བསྟེན་བཀུར་དམ་པ་མཛད་ཅེས་གསུངས་པའི་དོན། །ཐུབ་པའི་དབང་པོས་
 རྒྱ་གར་འཕགས་ལུལ་དུ། །ཁ་སྒྲ་ཡར་ཐོའི་ཆོས་གངས་བཅོ་ལྔའི་བར། །དོ་མཆར་ཆོ་འབྲལ་
 མི་འདྲ་བཅོ་ལྔ་བསྟེན། །དེ་དང་རྩེས་མཐུན་རྒྱལ་བ་གཉིས་པས་ཀྱང་། །འཕགས་ལུལ་གཉིས་
 པ་ཆོས་འཁོར་ལྷ་ས་རུ། །ཡོངས་ལ་གྲགས་པའི་དུས་ཆེན་བཅོ་ལྔ་ཡི། །དགར་བོའི་ཕྱོགས་

ལ་མཛོད་ཐོས་བྲལ་ལྟར། རྟོན་དང་ལྷན་པའི་རྩོམ་ཞུས་ལ། རྣམ་ཆོག་པའི་ཆེན་
འདུས་པའི་དབུ་རྒྱ་སྟོན་ལ། མཛོད་པའི་བྲེ་བྲག་མི་འབྲ་བའི་བརྒྱུད་བའི་ལྷན་མཛོད། རྟོན་
བཞིན་དགོ་འདུན་མི་ཐག་བསྟེན་བཀུར་ཞིང་། རྟོན་པའི་འབྲུངས་རབས་ལ་སོགས་ཆོས་ཆར་
པའ། རྟོན་ལི་མཐུ་ལས་རྩོམ་ཆོད་འབྲུལ་ལྷན། རྟོན་བྲལ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བྲུང་ཚུལ་
རྣམས། རྟོན་གས་ཅན་རྣམ་ཐར་དཀར་ཆག་གསུམ་དུ་གསལ། རྟོན་རྣམ་ཐར་མི་གཏེར་
ཡིག་ཏུ། རྟོན་ལྷན་ཞེས་བྲའི་དགོན་གནས་དམ་བ་དུ། ཞེས་སོགས་ལུང་བསྟན་མཐའ་ཡས་
འབྲུལ་བ་མེད། རྟོན་ལྷན་རྣམས་ལ་ཐེ་ཆོས་མི་འཆའ་མོད། རྟོན་ལྷན་རྟོན་ཅན་གཏེར་
ཡིག་འདི་འབྲུལ་ལྷན། རྟོན་དཔྱད་ (མ་དཔེར། རྟོན་པའི་ཆོད་ཅེས་གསལ།) མེད་པའི་སྒྲིམ་
བསྟུ་མཛོད་བས། རྟོན་ལི་བཟུན་མ་ཞོན་ར་བཤད་པར་སྟོང་། རྟོན་མཛོད་རྣམ་ཐར་བསྟུ་ཐར་
ཡིག་ལས། རྟོན་གྱི་དགོན་བ་པའི་རྩོམ་ལ་འགོ་བས། རྟོན་སྟོན་སྟོན་རིར་དུག་གི་ཆོད་
དུས་འོད། རྟོན་སྟོན་མཛོད་ལ་སྟོན་པའི་གཏེར་ཁ་འདི། རྟོན་བཞག་འདོན་པའི་རྟོན་དེར་བསྟན་
ནས་འོད། རྟོན་རྣམ་ཐར་མི་ཐེ་ཆོས་ལྷན་བྲལ་བྲུང་། རྟོན་གསུངས་དེ་རྟོན་སྟོན་སྟོན་བད་མིང་
དོད། རྟོན་ཆེན་སྟོན་གྱི་དགོན་སྟོན་བའི་སྟོན་སྟོན་སྟོན། རྟོན་བར་གསུང་འདིས་གསལ་
བར་བསྟན་པས་ན། རྟོན་བསྟན་བཞེས་པའི་བསྟུ་མིང་བ་དང་། རྟོན་བྲུང་བད་མིང་བཟུན་
མ་གཏིས་གྱི་བར། རྟོན་རབས་གཏིས་ཅན་སོང་བས་དུས་མི་མཆུངས། རྟོན་གཏེར་སྟོན་
འབྲུང་དུས་འགལ་བའི་སྟོན། རྟོན་ནས་གཏེར་སྟོན་རྒྱལ་པོ་བད་མིང་བ། རྟོན་བྲའི་དབང་
གིས་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱི་བྲོ། ཅེ་བྲེ་ཞེ་ན་ཨོ་རྟོན་འབྲུལ་མི་མངལ། རྟོན་བཞིན་འདོན་པའི་
ཡུལ་ལའང་སྟོན་ཆགས་ཏེ། རྟོན་བསྟན་བཞིན་དུ་བསྟུ་མིང་པས་ནི། རྟོན་གཏེར་མེ་སྟོན་མཛོད་
ནས་འདོན་པར་གསུངས། རྟོན་མིང་བཟུན་མས་ཡར་འབྲོག་མཛོད་ནས་བཏོན། རྟོན་ན་འདོན་
པའི་ཡུལ་ཀྱང་འབྲུལ་བ་ཡིན། རྟོན་ཡིག་ཆོག་ལའང་ཡིད་བཟོན་མི་རུང་སྟེ། རྟོན་སྟོན་
སོགས་གྱིས་སྟོན་བ་སྟོན་ཚུལ་ཚུན། རྟོན་དོན་དོད་གནས་ཡིན་ན་འདུལ་ལུང་ལས། རྟོན་
རྒྱས་དོད་ལ་སྟོན་པའི་རྣམ་སྟོན་འབྲས། རྟོན་པར་མཛོད་མེད་གནས་བར་གསུངས་བ་

དང་། །བསྐྱེད་ཆེན་གཅིག་ལའང་བར་བསྐྱེད་བརྒྱུད་ཅུའི་ཡུལ། །བར་བསྐྱེད་ཅེ་ཅེ་ཅམ་གྱི་
ཡུལ་ཆད་ལའང་། །རྒྱ་དབང་དཔག་ཆད་གཅིག་གི་ཁྱོན་ལྡན་ཇིང་། །སྐྱེ་ཡིས་ཡོངས་གང་ལོ་
བརྒྱར་ལོན་པ་དང་། །སྐྱེ་ཉག་ཅེ་ཅམ་བཏོན་པས་རྫོགས་པའི་ཆད། །བར་བསྐྱེད་གཅིག་ཅམ་
རྫོགས་པ་སྐྱེ་མ་བཞེས་བཞེད། །དེས་ན་དགེ་སྲོང་ལེགས་པའི་སྐར་མ་དང་། །རྒྱལ་བ་སྐྱོ་བཟང་
གྲགས་པའི་བར་ཅམ་ལ། །བསྐྱེད་ཆེན་ཆེ་ཆད་རྫོགས་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོམ། །བར་བསྐྱེད་གཅིག་གི་
སྒྲོད་ཆའང་མ་རྫོགས་པས། །འདུལ་བ་ལུང་དང་འགལ་བ་ཁོ་ནར་སྤང་། །གཞན་ཡང་གཞོད་
བྱེད་མང་སྟེ་བཏང་སྟོམས་བཞག། །ཐང་ཡིག་ནང་དུ་འབྲེམ་མང་བཤད་ཀྱང་། །ཆོས་སྒྲོན་
མ་ཡིན་རྗེས་འཇུག་འཕྲི་བསྐྱེད་ལྟ། །ཡང་ན་བྱི་མ་མ་དག་རིས་བརྒྱུད་སྒྲོན། །ཞེས་སོགས་
མང་དུ་གསུངས་སོ། །

བསྐྱེད་རྒྱུས་པ། 1 བསྐྱེད་ཁ་རྒྱུས་པ། བསྐྱེད་ཁ་བྱེ་བ། 2 འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེར་ལངས་ཏེ་མོ་མཆོད་རྒྱས་པ།
བསྐྱེད་ཅན་གྱི་བྱུག་རྒྱ། བྱུག་རྒྱ་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག དེའི་མཆོན་ཉིད་ནི། གྲེ་དོ་རྗེའི་རྒྱུད་ལས།
(བྱུག་རྒྱ་མ་འདིའི་ལུས་པོངས་ནི) ཤིན་ཏུ་རིང་མིན་གྱུང་བ་མིན། ། (མདོག་ཀྱང་) གཞག་
པ་མ་ཡིན་དཀར་བ་མིན། ། (མིག) བསྐྱེད་འདབ་མའི་རྣམ་པ་འབྲ། ། (དཀྱུས་རིང་མདོག་
ལེགས་པ) དེ་ཡི་ (ཁ་ཡི) དབུགས་ནི་དེ་ཞེས་ལྟ། ། (ལུས་ཀྱི) རུལ་ཀྱང་དེ་ཞེས་ལྟ།
གྱུར་ཏེ། །དེ་དག་ (རི་དྲགས་སྤྲ་བའི) ལྟ་བའི་དེ་དང་མཚུངས། ། (དེའི་རྩ་ག) བསྐྱེད་ལ་ཡང་
དབང་མཆོག་ (སྟེ་ཅ་རྣམས་མཆོག་གི་དེ་དང) ལྟ། ། (ཕྱི་རོལ་དུ་འད།) སྐད་ཅིག་ (རེར)
བསྐྱེད་ (དཀར་པོའི་དེ་བསྐྱེད) ལྟ་བུ་འབྱུང་། །དེ་ཡི་ག་བྱུར་ (དཀར་ཆ) སི་སྤྲ་ (དམར་ཆ)
དག། མཁས་པས་དེ་བཟང་མཆོན་པར་བྱ། །ལྟ་བུའི་ཡི་དེ་ (ར་སྤང་བར) འབྱུར་ཞིང་། །ཨ་
ག་རུ་ནི་ནག་པོ་ (འདི་དེ་དང) མཚུངས། ། (སྒྲོད་ལམ) དལ་ཞིང་ (སྒྲོན་གྱིས) མི་གཡོ་མ་
ཉིད་དང་། །སྐྱེན་པར་སྐྱེ་ཞིང་ཡིད་འོང་མ། །སྐྱེ་བཟང་ (དཔལ་བའམ་སྐྱེ་གནས་ཀྱི) དབུས་
སུ་གཉེར་མ་གསུམ། །པལ་པས་ (འདོད་པའི་བསྐྱེད་བཅོས་ལས་བྱུང་མེད་མཆོག) བསྐྱེད་
ཅན་དུ་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྐྱེད་ཅན་གྱི་མཆོན་གཞི་ནི། རྩ་མ་ཤིང་ཆུང་

མ་རོལ་རྟེན་མཁམ་སྤྱི་དྲ་དང། སྤྱ་སེང་བུ་ལྗེའི་རྒྱུང་མ་རྩོལ་དྲི་བྱ་བ་གཉིས་པོ་འདི་མཆོན་
གཞིར་འདོད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སྤྱ་བ་ཤད་དོ། །

བསྟན་ཆེན་པོ་ལྟར་གས་པ། གང་དཔུལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཐ་མ་ནི། བསྟན་ལྟར་གས་པ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ལྷགས་
མདོག་དམར་ནག་ཏུ་གྱུར་ཏེ་ཁ་བརྒྱུའམ་གངས་མེད་པར་གས་ཏེ་སྤྱག་བསྐལ་དཔག་མེད་
ཚྲོང་བའི་གང་དཔུལ་ཞིག བསྟན་ལྟར་གས་པ་དང། བསྟན་ཆེན་པོ་ལྟར་གས་པའི་བྱད་པར་ནི།
བསྟན་ཆེན་པོ་ལྟར་གས་པར་ནི་བགས་པ་ཤིན་ཏུ་དམར་བར་གྱུར་ནས་ཁ་བརྒྱུའམ་དེ་ལས་མང་
བར་ཡང་གས་པའི་བྱད་པར་རོ། །

བསྟན་ཉི་མ་རྒྱ་བའི་གདན་གསུམ་གྱི་མཆོན་དོན། བད་ཉི་རྒྱ་གསུམ་གྱིས་དེས་འབྱུང་བྱང་སེམས་ཡང་
དག་པའི་ལྟ་བ་གསུམ་མཆོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་བསྟན་ནི་འདས་ལས་སྤྱེས་ཀྱང་འདས་གིས་
མ་གོས་པ་ལྟར་འཁོར་བའི་སྟོན་གྱིས་མ་གོས་པའི་དེས་འབྱུང་མཆོན། ཉི་མ་ནི་ལྷན་པ་སེལ་
ཞིང་གཟུགས་སོགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར། མ་རིག་པའི་ལྷན་པ་སེལ་ཞིང་གནས་ལུགས་
དམ་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་མཆོན། རྒྱ་བ་ནི་ཆ་གདུང་
སེལ་ཞིང་འོད་དཀར་པ་ལྟར་ཞེ་སྤང་གི་ཆ་གདུང་སེལ་ཞིང་ངོ་བོ་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ཀྱན་
རྩོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་མཆོན། དེ་གསུམ་གདན་དུ་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་
གསུམ་ལ་དབང་སྦྱར་བ་མཆོན་བྱེད་དོ། །

བསྟན་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། དད་པ་དང་སྦྱིང་རྩེ་ཆེ་བ། ཆོས་
ཐོས་ན་སྒྲོ་ཡི་ཁ་འབྲེ་སྟེ་ཤེས་རབ་འཕེལ་ཀྱང། ཐོས་དོན་རིང་དུ་མི་གནས་པར་བརྟེན་འགྲོ་
བའི་གང་ཟག་ཅིག སྤྱ་བ་ཤད་ནི། དཔེར་ན་བསྟན་ནི་ཞིམ་པ་དགའ་བ་སྦྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྷན་པ་ནི་མས་ཁ་འབྲེ་བ། བསྟན་ལྟེ་བར་ཆགས་པའི་ཐེལ་པ་རྣམས་ཉི་མ་ཤར་བ་དང་མེད་
པར་འགྱུར་བ་དང་འདྲ་བས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བཏགས་སོ། །རྩེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྤྱགས་ལ་གཞི་
བྱས་ཏེ་བཀོད།

བསྟན་ལྟར་གས་པ། གང་དཔུལ་བརྒྱད་ཀྱི་བདུན་པ་ནི། གང་རར་གྱིས་སྤར་གྱི་ཤ་མདོག་སྟོན་པོ་ལས་

འདས་ནས་དམར་པོར་གྱུར་ཏེ་ཁ་བཅུ་འཕམ་དེ་ལས་མང་བར་གསལ་ནས་སྟུག་བསྐལ་སྤྱོད་བའི་
གང་དཔུལ་ཞིག །ཕྱུག་ལ་ལྟར་གསལ་བ་དང་། བསྐལ་ལྟར་གསལ་བའི་བྱང་བར་ནི། །ཕྱུག་གི་
མདོག་ལྟར་སྟོན་པོར་གྱུར་བ་ལས་འདས་ནས། བསྐལ་དམར་པོ་ལྟར་གྱུར་པ་མདོག་དམར་བར་གྱུར་
ཏེ་མང་དུ་གསལ་བའི་བྱང་བར་རོ། །

བསྐྱ་རྩ་ག (ལེགས་སྦྱར) བསྐྱའི་མདོག་ཅན། རིན་ཆེན་དམར་པོ་ཡང་ཟེར་ཏེ། རིན་ཐང་ཆེ་བའི་དོ་རིགས་
དམར་པོ་ཞིག སྟོལ་བསྟོད་འབགས་སྟོལ་མ་ལས། བསྐྱ་རྩ་གའི་མདངས་ལྡན་འོད་དཔག་
མེད། །མཉམ་གཞག་བདུད་ཅིས་གང་བའི་སྤྱང་བཟེད་བསྐྱམས། །འཆི་མེད་དོས་གྲུབ་སྟོལ་
བས་སྦྱི་པོར་བརྒྱན། །བདག་གི་འཆི་བདག་འཛོམས་བ་ཁྱོད་ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་བ་
ལྟར་རོ། །ཕྱི་རྒྱལ་བས་འདི་ལ་ Ruby ཅུ་ཞི་ཟེར། འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྟུན་པོ་ཞིག་མར་གོ་བོ་
མོའི་Marco Polo ལམ་ཡིག་ཤ་ཤུན་གསལ་བ་འདི་ལྟར། སྤྱི་ལྟུང་ Sri Lanka (Ceylon)
སྤྱིང་ཐན་འདི་ནི་མཛེས་སྟུག་ལྡན་བའི་བསྐྱ་རྩ་གའི་འབྱུང་ཁུངས་ཤིག་ཡིན་ལ། འཛམ་གླིང་
གི་ས་གནས་གང་དུ་འདེམ་སྟེད་བའི་བསྐྱ་རྩ་ག་འདི་ཅུ་ཞིད་ཀྱི་ཡོད། གཞན་ཡང་ཨི་རྩ་རྩི་ལ་
Sapphire དང་། སྤྱིན་རྟོ་ topazes ཞེས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་དང་། སྟོ་དམར་རམ་ལི་མང་གི་མདོག་
ཅན་གྱི་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱི་རིན་པོ་ཆེའི་དོ་རིགས་ amethysts ཞེས་བ་དང་། བད་རག་
བརྩས་མ་ garnets ཞེས་བ་སོགས་རིན་པོ་ཆེའི་དོ་རིགས་མང་པོ་ཞིད་ཀྱི་ཡོད། ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་
པོར་སྟོན་སྟུས་ཀྱང་མཐོང་མ་སྤྱོད་བའི་དོ་མཚར་ཅན་གྱི་བསྐྱ་རྩ་ག་རིན་ཐང་འདོམ་གང་ཅམ་
ལ། སྟོམ་ཆད་མའི་དབྱང་བ་ཅམ་ལ། ཡོན་ཏན་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་། སྟོན་གྱི་ཆ་སྟུ་ཅམ་ཡང་
མེད་པ་ཞིག་ཡོད་ལ། མཚན་མོད་ལ་མེ་འབར་བའི་མདངས་ཡང་ཡོད་ཅིང་། འདིའི་རིན་ཐང་
དབྱལ་ཐོག་རྩ་བ་ནས་དབབ་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཀུབ་ལའི་ཁྲན་
Kublai Khan (ཀུབ་ལའི་ཁྲན་ཞེས་བ་རྒྱ་ནག་དབང་སྐུར་བྱེད་མཁན་གྱི་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་
ཞིག འཕྲོ་མཐོན་ཆོས་རྒྱལ་འབགས་པའི་མཆོད་ཡོན་སྦྱིན་བདག་དང་ཕྱིས་སྟོབ་མར་གྱུར་
ནས་ནང་པར་ཞུགས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནམས་སྟུ་མེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་ཞེས་འབོད་བ་དེའོ) གིས་

ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། 2 རྗེའི་འབྲུ་ནག་པོ་ཞིག་གི་མིང་པར་བཤད། རྗེའི་སྐྱལ་ས་རིམ་ཆེན་
མོ་ལས། འཕྲེང་བའི་རྒྱ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ལ་བོ་དེ་ཅེ། བསྐྱེད་རིགས་ལ་
བསྐྱེད་སྤྱོད་པོ། ཞེས་གསུངས།

བསྐྱེད་སྐྱབས། ལྷའི་བཞུགས་སྐྱངས་ཤིག་སྟེ། ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། བྱིན་བ་གཡས་སྤྱོད་གཡོན་
བ་བཞག ། བྱུས་མོ་སྤྱད་བ་བསྐྱེད་སྐྱབས། ། ལོང་བྱ་བསྟོལ་ཏེ་མཐེ་བོང་དག ། ཅེ་མོ་སྤྱད་བ་ལ་
ཡང་བེད། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྐྱེད་གདན་ཅན། (མཛོན་བཛོད) ཆངས་པའི་མིང་ཡིན་པར། མཛོན་བཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་འདོད་འཛོ་བ་
མོ་༡༥༤ན་ལས་གསུངས་སོ། །

བསྐྱེད་འདབ་མ། 1 མེ་ཏོག་བསྐྱེད་འདབ་མ། བྱི་རྒྱལ་གྱིས་Petal ཟེར་བ་དེའོ། 2 མེ་ཏོག་བསྐྱེད་འོ་
འདབ། མེ་ཏོག་བསྐྱེད་འོ་མ། བྱི་རྒྱལ་གྱིས་Leaf ཟེར་བ་དེའོ། ། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་སྒྲོར་
བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། གློ་བྲོས་བསྐྱེད་འདབ་མ་ལྟར་ཡངས་བ་སོགས་མེ་
ཏོག་གི་འདབ་མ་ཡིན་པར་ལོ་འདབ་ཉིད་ཡིན་ནམ་སྟུམ། ཞེས་གསུངས།

བསྐྱེད་འདུག་སྐྱངས། བྱིན་བ་གཡས་བར་གཡོན་བ་བཞག་སྟེ་བྱུས་མོ་གཉིས་སྤྱད་པའི་འདུག་སྐྱངས།
བསྐྱེད་སྟོད། 1 མོ་མཚན། ཡུམ་གྱི་བསྐྱེད་ 2 ཐོད་པའི་སྟོད་ཀྱི་མིང་། རྗེའི་སྐྱལ་ས་རིམ་ཆེན་མོ་༢༡ན་
ལས། ཁ་སྐྱོར་ལས། བསྐྱེད་སྟོད་གསུངས་པ་ལྟར་ཐོད་པའི་སྟོད་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྐྱེད་བྱུག་ བྱུག་ན་བསྐྱོ་སྟེ་སྤྱུང་རས་གཟིགས།

བསྐྱེད་སྐྱབས་ལྟ་བུ། བྱི་གཙང་ནང་གཙང་གི་མིང་།

བསྐྱེད་ཅ་བ། བད་ཅ་དང་འབྲ།

བསྐྱེད་ཅ་ལག་ 2 བསྐྱེད་ཅ་བ་ཕྱ་མོའི་མིང་། འགྲེལ་བ་རྒྱ་ཟེར་། གསོ་རིག་གོ་བ་ ༡༤༡བ་ལས། བསྐྱེད་
ཅ་ལག་ནི་བསྐྱེད་ཅ་བ་ཕྱ་མོའོ། ། ཞེས་གསུངས། བསྐྱེད་ཅ་ལག་ཅེས་བཞེ། བསྐྱེད་ཅ་བ་ཉིད་
ཀྱི་མིང་སྟེ། ཅ་ལག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱེད་ཅ་ལག་སྤྱུ་གྱའི་མཚན་ཉིད་དུ་གནས་པའོ། ། དུང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུང་ཉིད་དོ། ། བསྐྱེད་ཅ་ལག་དང་དུང་ལྟར་དཀར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞལ་བཞག་

པའི་ཆེས་སྐྱིད་ལྟེ་མ་པ་སྟེ། འཇུ་མ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩེ་ཟེང་བཞད་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

2 བསྐྱེད་གཉེན་ཉེ་ཉི་མ།

བསྐྱེད་བཞེན་ལ་གཡོ་ལྷན་བྱུང་བའི་མིག་ཅེས་སོགས། བསྐྱེད་བཞེན་ལ་གཡོ་ལྷན་བྱུང་བའི་མིག་ཅེས་
སོགས་ཀྱི་སྦྲུང་དག་གི་ལམ་ནས་དྲངས་པའི་དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟོད་པ་ཤིན་ཏུ་སྐྱད་གསལ་
ཆེ་བ་འདི། རྗེ་འཇུག་སྐུ་མཛུགས་འབྱུང་པོད་གཉིས་པ་༤༦བ་ན་བཞུགས་སོ། །

བསྐྱེད་ཐེའུ་འབྱུ། 1 མེ་ཏྲོག་བསྐྱེད་ལྟེ་བའམ་དེའི་དཀྱིལ་དུ་ཆགས་པའི་ཅེ་སྟོ། 2 བྱ་ལེ། བྱ་རོག་གཞོང་།
བསྐྱེད་རིགས། བྱ་རྒྱུད་རིགས་དུག་གི་ནང་གསེས། མཆོན་གཞི་བསྐྱེད་རིགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་སྦྲུན་རས་
གཞིགས་ལྟ་བུ།

པའ་བྱུ་བ་བཅུ་བདུན། 1 ལྷ་སྦྲུབ། 2 ཡུལ་དེ་ལ། 3 མོགས་མེད། 4 དབྱིག་གཉེན། 5 རྩོགས་སྐྱང་།
6 ཆོས་གྲགས། 7 ཡོན་ཏན་འོད། 8 རྒྱུ་འོད། 9 སངས་རྒྱུས་བསྐྱེད་སྐྱེད། 10 རྩ་བ་གྲགས་
པ། 11 ལེགས་ལྷན་འབྱེད། 12 སེལ་བཟང་པོ། 13 འཕགས་པ་ཤོལ་སྟེ། 14 ཞི་བ་ལྷ།
15 ཞི་བ་འཛོ། 16 ཀླ་མ་ལ་ཤི་ལ། 17 རྩོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤ་བཅས་སོ། །པའ་བྱུ་བ་
བཅུ་བདུན་གྱི་ཐ་སྦྱད་འདི་སྤར་མ་གྲགས་ཀྱང་། འདི་དག་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་བྱུག་
རྗེས་ཆེ་ཞིང་། ལྷག་པར་བོད་གངས་ལྷན་གྱི་སྟོངས་དང་ཡང་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་
གྱི་སྟོན་པ་འབྲེལ་ཞིང་བཀའ་འདི་ལྷ་སྦྲུག་ཏུ་ཆེ་བས། དུས་ཤིས་ལ་གོང་ས་ལ་སྦྱབས་མགོན་
ཆེན་པོས་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་པའ་བྱུ་བ་བཅུ་བདུན་གྱི་གསོལ་འདེབས་དང་གསུམ་གསལ་བྱེད་
ཅེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་མཛོད་པ་ནས་བཟུང་ཐ་སྦྱད་དེ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བར་གྱུར་ཏོ། །

པའ་ཆེན་སྟོན་རྒྱུ། བོད་དུ་དར་བའི་སོ་ཐར་གྱི་སྟོན་རྒྱུ་མི་འབྲས་བུ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས། ཁ་ཆེའི་བཞེ་
ཏྲ་ལྷ་ཤི་ལས་བརྒྱུད་པའི་སྟོན་རྒྱུ་ལ་ཟེད། ཁ་ཆེའི་བཞེ་ཏྲ་ལྷ་ཤི་ལས་བརྒྱུད་པའི་སྟོན་
རྒྱུ་འདི་ལ་པའ་ཆེན་སྟོན་རྒྱུ་ཟེར་ཞེས་དེ་བསྟོན་ལས་གསུངས། (རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སྟོ་
བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་དགོ་སྟོང་གི་སྟོན་རྒྱུ་ཡང་པའ་ཆེན་སྟོན་རྒྱུ་ཡིན་པར་དེ་བ་
སྟོན་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་བསྟོན་སྟོད་ཆ་44ལས། ཟུབ་པའི་དབང་པོ་གཉིས་པ་རྗེ་བཅུན་ཙོང་

ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་དགེ་སྤྱོད་གི་དངོས་པོ་ནི་པཎ་ཆེན་གྱི་བརྒྱུད་པ་ལས་བརྟེན་སོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། བོད་ཀྱི་སྒྲིམ་རྒྱུད་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ལ་གཟིགས།

པཎ་ཆེན་སྐུ་ཐེང་ལྷ་པ་སྒྲོ་བཟང་ཡེ་ཤེས། མན་རྩ་གོང་མས་ (ཤུན་ཅིས་) རྒྱ་ནག་ལ་གདན་པོངས་
ཀྱང་མ་ཐེབས་པའི་སྐོར་ལམ་རིམ་གྲྭ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་ནང་གསལ། དུང་དཀར་སྒོ་བཟང་
འཕྲིན་ལས་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོག་མཛོད་ནང་། དགྲུང་ཡོང་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་
ཆུ་སྟེན་ (༡༧༡༣) ལོར་གོང་མས་པཎ་ཆེན་ཨེར་ཏི་ནི་ཞེས་པའི་མཆོད་འཕར་དང་འཇུག་ས་
ཐམས་གཤམ་ཞེས་གསལ་ཡང་། པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་འཆད་པའི་ཐད་ཀྱི་
ལམ་རིན་གྲྭ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་༥ (༤༩)ལས། རྒྱ་ནག་གོང་མས་ (པལ་ཆེར་མན་རྩའི་རྒྱལ་
པོ་དང་པོ་རྒྱུད་ཀྱི་འཕམ་ཤུན་ཅི་ཞེས་སྤྱང་བ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟེ།) གཏོས་ཆེ་བའི་འབྲུལ་བ་དང་
བཅས་གསེར་ཡིག་པ་བཟངས་ཏེ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཐེབས་དགོས་ཀྱི་བཀའ་ཡིག་འཕྲོར་ཀྱང་། མ་
ཐེབས་པའི་སྐོར། དམ་བཅུད་ཀྱི་ཞལ་སྒྲོལ་ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། ལམ་
རིམ་གྲྭ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་ནང་གསལ་བར་གསུངས།

པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག་བཟུ་ཤིས་ལྷན་པོའི་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཐེང་གསུམ་
བ་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་ནི། ༡ ཁ ༡ བརྟན་བཞུགས་གསོལ་འདེབས་ལ་ཤོག་
བུ་ཞེ་གཅིག །སྤྱར་བྱོན་ལ་བདུན། རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོའི་བརྟན་བཞུགས་སོགས་
ལ་དོན་ལྷ། ཉམས་མགུར་ལ་གསུམ། སྒོ་སྒྲོང་ལམ་རིམ་ལ་དགྲུ་བ་དང་དྲུག་ཅུ་བ། བཀའ་རི་
ལྷས་ལན་ལ་ཉེར་བརྒྱད། འདོད་ལྷ་བསྟོད་ལ་ལ་ཉེར་བརྒྱད། བཅའ་ཡིག་ལ་ཉེར་བཞི། རྟེན་
ཀྱི་རྒྱལ་ཡིག་ལ་བཞི་བརྒྱ བཤགས་སྟོམ་ལ་བདུན། ཆབ་ཤོག་ལ་བརྒྱ གནས་བསྟོད་ལ་
གསུམ། སྟོན་ཤིས་ལ་ལྷ། བདེ་ལམ་སྒྲོང་ཁྱིད་ལ་སོ་བདུན། བདེ་མཆོག་ལྷས་དཀྱིལ་ཆོ་ག་
ལ་བཅུ་དགྲུ། གསང་འབྲུས་འཇམ་དོར་བདག་མདུན་བུམ་གསུམ་སྟོན་བཅས་ལ་སུམ་ཅུ།
རྟེན་ལ་ན་བཟའ་འདོད་གསོལ་ལ་བཙོ་ལྷ། རྟོན་བཞི་བརྒྱ་དང་གསུམ། ༡ ག ༡ སྐུ་གོང་མ་
པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་མཐུག་ལ་བརྒྱ་དང་སོ་བརྒྱད། རྩེ་བུམས་པའི་རྣམ་

ཐར་ལ་བརྒྱ་དང་དགུ་ལ། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་ནམ་ཐར་ལ་དགུ། རྒྱལ་བ་བསྐྱལ་བཟང་
 རྒྱ་མཆོད་སྐྱ་གདུང་དཀར་ཆག་ལ་དོན་དགུ། ཡོངས་འཛིན་སྒོ་བཟང་བཟོད་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་
 ཉེར་གཉིས། ཁྱོད་བཞི་བརྒྱ་དང་གཉིས། ཉ ས ཉ འདོད་ལྷ་སྐྱ་ཆོག་མ་རང་གི་སྒྲ་མ་དབྱེར་མེད་
 རྣམ་འབྱོར་བདུན་ཅུ་སྒྲོར་ལ་བརྒྱ་དང་ཞེ་དགུ། ལུ་ཉི་པའི་ཆོག་བསྐྱལ་བ་ལ་བཅུ་གཉིས།
 བདེ་མཆོག་དང་ཕྱག་རྒྱ་དོར་འཁོར་ཆེན་དང་། ལྷ་བརྒྱ་མ་དང་། དུས་འཁོར་བཅས་ཀྱི་བསྟེན་
 ཡིག་ལ་བཅུ་གཅིག །འཕོ་བ་ལ་དུག །སྒྲོལ་མ་མ་རྒྱལ་བཞི་པའི་ཆོག་སོགས་སྐུ་ཐབས་བཞི་
 བཅུ་སྒྲོར་ལ་བརྒྱ་དང་དུག །མ་ཉི་རིལ་སྐུ་བ་ལ་བདུན། ཉེན་བཞེད་ས་ཚུལ་ལ་བདུན། ལྷ་སྐྱ་
 ཆོག་མ་ལ་སྐྱར་ཆོག་སྐྱིན་སྟེག་དང་། འཛིག་ས་བྱེད་དང་། ཕྱག་དུག་ལ་དང་། ལུས་སྤྱིང་དང་།
 སྒྲོལ་མ་དང་། འཇམ་དབྱངས་དང་དུས་འཁོར་བཅས་ཀྱི་སྐྱིན་སྟེག་ལ་སོ་གཉིས། ཆེ་དབང་ལ་
 བཅུ་དུག །བཟང་སྟོད་འཆི་བསྐྱལ་བ་བརྒྱད། ལྷ་ཆོག་ས་གཏོར་འབྲུལ་ལ་སོ་དུག་གསང་འདུས་
 ཆོག་ས་མཆོད་ལ་བཞི། བཀའ་སོགས་ལ་དུག །ཁྱོད་བཞི་བརྒྱ་དང་གསུམ། ཉ ཨ ཉ ལྷ་མོ་
 མགོན་ཆོས་གཏོར་འབྲུལ་སྤྱིན་བཅོལ་ལེ་ཆོན་བདུན་ཅུ་སྒྲོར་ལ་དགུ་བཅུ་གོ་ལ། དུས་འཁོར་
 སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཆད་མའི་ཆོག་ལ་ཉེར་གཉིས། གྱི་རྒྱུ་ཆོག་ལ་བཅུ་བདུན། བཟས་སྐྱོན་
 ཐུགས་པའི་གཏོར་བཟོ་ལ་གསུམ། དཔེགས་བཅེ་མའི་ལས་ཆོག་ས་བཅུ་གཅིག་ནག་འབྲོས་
 ལ་ད་བདུན། དཔེགས་བཅེ་མའི་ལས་ཆོག་ས་ལ་ཉེར་གསུམ། སྒྲ་མའི་རྣམ་འབྱོར་ཉི་ཤུ་སྒྲོར་
 ལ་ཉེར་གཉིས། སྐྱན་ཆོག་ས་བསྐྱལ་བ། ཆོས་རྒྱལ་ཉེན་འཛུགས་སྐུ་ཐབས་སྐྱ་ཆོག་ས་ལྷ་
 བཅུ་སྒྲོར་ལ་ད་ལ། ཡང་ཆོས་སྒྲོང་སྐུ་ཐབས་སྒྲོར་ལ་བཅོ་ལ། རང་ཉིད་ཀྱི་བརྟན་བཞུགས་
 ལེ་ཆོན་གཉིས་ལ་བཅུ་དགུ། ལམ་རིམ་སྒྲོར་ལ་གསུམ། ཇི་ལྷས་ལན་ལ་བཅོ་བརྒྱད། བསྟོད་
 བ་སྐྱ་ཆོག་ས་ལ། སྒྲོན་ཤིས་བདུན། ཞལ་བྱང་ཉེར་བརྒྱད། ཁྱོད་བཞི་བརྒྱ་དང་དགུ། ཆ་ཞབས་
 བརྟན་བཅུ་གཅིག །རྣམ་འབྱོར་ཞེ་གཅིག །སྒྲོན་ཆོག་བཅུ་གཅིག་འདོད་ལྷ་སྐུ་ཐབས་ཞེ་བརྒྱད།
 བརྒྱད་འདེབས་བཞི། དུས་འཁོར་སྐུ་ཐབས་བཅུ་གཉིས། འཛིག་ས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་ཉེར་ལ།
 རྒྱུག་ས་རིམ་བདུན། བདེ་མཆོག་སྐུ་ཐབས་ཉེར་གཅིག །དེ་ཡི་ཐབ་དོན་ལ་ལ། ཇིལ་བུ་སྐྱ་

ལྷའི་རྒྱུད་འདེབས་དང་བདག་མདུན་བུམ་གསུམ་ལ་བཞི་བཟ། རྟོག་དབྱིངས་སྤྱིན་སྒྲེག་ལ་
 བཅུ་གཅིག །གསུང་མགུར་ལ་བཟ། འཛིགས་བྱེད་རབ་གནས་བསྐྱུས་པ་ལ་ལ། ཆོས་སྦྱོར་
 སྐྱུ་བ་སྦྱོར་ལ་ཉེར་གསུམ། མདུང་དམར་སྐྱུ་བ་སྦྱོར་ལ་བཅུ་གཅིག །སྤྱིད་པའི་རྒྱལ་མོའི་མདོས་
 ལ་དགྲ། མ་གཅིག་དབང་མོའི་ཤོ་མོ་ཉེར་བཞི། ཆོགས་མཆོད་ལ་བཞི། བསྟོད་བ་གཉིས།
 གནས་བསྟོད་གསུམ། སྟན་ཤལ་བཞི། གསུང་ཐོར་བུ་ལ་བཅུ་བཞི། འཕོ་བ་གསུམ། རྒྱལ་
 ཡིག་བྲལ། རྩ་བའི་མན་དག་ལ་གཉིས། འདོད་གསོལ་ཉེར་གཉིས། ཆབ་ཤོག་བརྒྱད། ཡང་
 གཉིས། གཞི་བདག་ཕྱིན་བཅོལ་བཅུ་བཞི། ཁྱོན་སྤྱོམ་བཞི་བརྒྱ་བཅོ་བརྒྱད། ༩ ར ་བརྟན་
 བཞུགས་ལ་ཉི་ཤུ། ཆེ་ཁྲིད་ལ་བརྒྱད། ཤངས་རབ་རྒྱས་བཅའ་ཡིག་ལ་དགྲ། སྦྱང་གནས་
 བརྒྱད་རྒྱ་རྣམ་ཐར་པན་ཡོན་བཅས་ར་བཞི། སྦྱོ་སྦྱོར་བྲལ། བརྟན་བཞུགས་སོ་གཉིས། ཆབ་
 ཤོག་བཅུ་བཞི། གནས་སྟོད་གསུམ། འདོད་གསོལ་ཉེར་བཞི། ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར་བཅོ་ལྷ།
 ཉམས་མགུར་གསུམ། འཛིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་ཆོགས་བཅད་མ་བཅུ་བྲལ། སྐྱུ་བ་ཐབས་
 ཉེར་བརྒྱད། རྣམ་སྤྱང་མདོན་བྱང་ཆོག་བཅོ་བརྒྱད། དེ་ཡི་དཀྱིལ་ཆོག་ཉེར་གསུམ། དབང་
 ཆོག་སྦྱོན་ཤིས་དང་བཅས་པ་བཅུ་བདུན། གཏོར་འབུལ་ཉེར་གསུམ། ཞལ་བཞི་པའི་གཏོར་
 ཆོག་བཅུ་གཉིས། ལྷམ་སྤྱིང་མདོས་ཆོག་ལ་བཅུ་བཞི། རྟོན་གསུམ་རྒྱལ་ཡིག་ལ་བཅུ་བཞི།
 འཛིགས་བྱེད་སྦྱོ་སྦྱོ་ལ་བདུན། གཞི་བདག་རྣམས་ཀྱི་གཏོར་འབུལ་ཉེར་བཞི། ཁྱོན་བཞི་བརྒྱ་
 དང་གསུམ། ༩ ཉ ་ བཀའ་རྒྱ་མ་གླེགས་བཅ་གཅིག །དུས་འཁོར་སྦོན་ཤིས། ཤམ་རྩ་ལའི་
 ལམ་ཡིག །མཐོན་དཀར་བུམ་གཏེར། རྩོ་སོ་བྱིང་དཀར་ཀྱི་གསོལ་མཆོད་སོགས་ཡོད།
 བཤ་ཆེན་སྦོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། བཤ་ཆེན་སྦྱ་བྱེད་དང་པོ་སྦོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ནི།
 གཅན་རོང་མཆོངས། ལྷན་གྱི་ནང་བྲལ་བརྒྱ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་དང་། རིགས་ནི་སྤྱིའི་རིགས་
 ཞེས་བྱ་བ་མཆུངས་མེད་གཡལ་གྱི་བཤ་ཆེན་དང་། མཁན་སྦོ་བ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁ་བ་རི་
 བ་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རུང་མི་རུང་བརྟན་པའི་བྱིར། སད་མི་མི་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ནང་ཆོན། སྤེལ་ཤིས་དབང་སོ་སོགས་དམ་པ་མང་པོ་ཉེ་བར་བྱོན་པའི་

དེགས་བརྒྱད་དུ། གྱེ་ལོ་༡༥༧༠ལོར་ཡབ་གསོ་བ་དེགས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་ཤིང་། བརྒྱད་
 རྒྱུད་པ་རྒྱུན་དུ་ཁ་འདོན་དུ་བྱེད་པ་དགེ་བའི་དང་ཚུལ་ཅན་མེས་པོ་བྱུང་འཛོེ་བ་ཀུན་དགའ་
 འོད་ཟེར་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཡུམ་རང་བཞིན་དང་ཞིང་གཞན་ལ་པན་སེམས་ཆེ་བ་མཆོ་རྒྱལ་
 ཞེས་བྱ་བའི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། ཡབ་དུག་འཛོེ་བ་ཉིན་རེ་བཞིན་མཆན་བཟོད་ཞལ་འདོན་
 མཛད་པ་ཐོས་པས། མཐར་ལོ་གསུམ་པའི་སྐབས་མཆན་བཟོད་སྒོ་ལ་གསལ་བ་དག་ཏུའང་
 གཙང་སིང་བ་འདོན་ཏུས་པ་བྱུང་གསུང་། གྱེས་པ་རྒྱུད་དུའི་གནས་སྐབས་ནས། རབ་ཏུ་འབྱུང་
 ཁའི་བར་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེ་ལྟ་ཞོག་བསམ་བཞིན་དུ་སོག་ཆགས་གྲོག་སྤྱར་ཕྱ་མོ་
 བཀུམས་པ་ཅམ་ཡང་དུན་ལམ་དུ་མ་མཆིས་གསུང་། གཞོན་ཏུའི་དུས་སུ། གཏོར་ཤོད་ཡང་
 ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་བཟའ་བ་ཏུང་སོགས་དངོས་དང་། སྒོག་ཏུ་བརྒྱས་ནས་སྤོང་མོ་བ་དང་། ཁྱི་དང་
 བྱ་བྱིའུ་སོགས་ལ་བྱིན་བར་མཛད། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞེས་པའི་ཆེ་མཁས་བྱུབ་སངས་
 རྒྱས་ལེ་ཤེས་ཀྱིས་མཁན་སྒོ་བ་བྱུང་འབྲེལ་དུ་མཛད་དེ་ཆོགས་སྤྲ་མ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྤོམ་པ་
 ལེགས་པར་བྱལ་ཏེ། མཆན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་ཉི་མ་ཞེས་
 པ་རྩུ་ལུག་རྩྭ་བ་གཉིས་པའི་ཆེས་གསུམ་གྱི་ཉིན་བསྐབ་གསུམ་ལྟ་བུའི་དགེ་སྤོང་རི་ཁྲོད་པ་
 འདུས་པའི་ཆོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་མི་འཛིགས་སེང་གའི་ཁྱི་ལ་བཀོད་དེ། རྒྱལ་བ་བདེན་ས་པ་
 སྒོ་བཟང་དོན་བྱུབ་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱེས་སུ་ངོས་འཛིན་མཛད་ཅིང་། མཁས་བྱུབ་སངས་རྒྱས་ལེ་ཤེས་
 ཀྱིས་ཤེས་པ་རྒྱས་པར་བཟོད་ཅིང་། མེ་ཏོག་གཏོར་ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། དེའི་ཆེ་ནམ་
 མཁའ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པ་ལ་ཁ་དོག་སྤྲུའི་མེ་ཏོག་གི་ཆར་བབས་པ། ཐོག་མར་དགེ་བཤེས་
 དཔལ་འཕྱོར་སོགས་མཆམས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ནས། གྱེས་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
 དེས་པ་ཞིག་བྱུང་། དགུང་གྲགས་བཅུ་བཞི་བཞེས་པའི་ཆེ། དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟན་པ་ཞིག་
 མཛད་སྐབས། དབང་སྟོན་ཞུ་བ་འབྲེལ་འདྲའི་ཡིད་བཞིན་མཆོ། ཞེས་སོགས་དབྱངས་ཅན་
 མའི་བསྟོད་པ་སྟན་པའི་གི་ལམ་ནས་དྲངས་པ་ཞིག་ཐོགས་མེད་དུ་རྩོམ་པར་མཛད། དགུང་
 བྱངས་བཅོ་ལྔའི་སྐབས། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་ཐམས་ཅད་

ཐུགས་ལ་བབུང་སྟེ། མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ལ་རྒྱགས་ཀྱང་ལུལ། ཐམས་ཅད་
མཁེན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་སྐྱེད་འབྲས་ཆེན་པོ་ཤོག་ལྷེབས་ལྷ་
བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་ཡོད་པ་དེར་ཡང་ཡང་གཟིགས་པས། རོན་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ཅིང་ཆོག་ཀྱང་
པལ་ཆེད་ཐུགས་ལ་ཟིན་པ་བྱུང་གསུང་། རྗེ་དེ་ཉིད་ནམ་རིག་ཤིན་ཏུ་བཟ་བས་སྒྲིགས་བམ་
བདག་ཉིད་ཀྱིས་བཏུས་པ་དང་། སྒྲ་མས་གསུངས་པ་སོགས་ལན་རེ་གཉིས་ཅུ་ཀྱིས་དོན་སྒྲོ་
ལ་འཆར་བ་བྱུང་གསུང་། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞི་ནས་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར། མཁས་གྲུབ་སངས་
རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱང་ནས་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་པལ་མོ་ཆེའི་དབང་ལུང་མན་དག་ནམས་
ལེགས་བར་གསན། དགྲུང་གངས་བཙོ་ལྷ་བཞེས་པ་ན། ཆོས་གྲ་ཆེན་པོ་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོ་
རུ་སྒྲོབ་གཉེར་མཛད་དུ་ཕེབས། སྒྲོབ་གཉེར་དང་བཟོ་སྐྱེད་ལ་བཙོན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་མཛད་
དེ་ཕྱག་མཐེལ་ལ་སྐལ་པ་ཆགས་ཤིང་། སོར་མོའི་མཆོམས་ནམས་ལྷན་པ་ལྷར་གས་པ་བྱུང་།
ལྷགས་ཡོས་ལོའམ། ཕྱི་ལོ་༡༥༤༡ལོར་དགྲུང་གྲགས་ཉེར་བརྒྱད་དུ་ཕེབས་པ་ན་གཟིམས་
ཁང་རྒྱལ་མཆོན་མཐོན་པོར་བཞུ་ཆེན་དམ་ཆོས་ཡང་འཕེལ་བའི་ཞལ་སྤྱ་ནས་མཁན་པོ་དང་།
དཔལ་འབྱོར་རྒྱ་མཆོ་བས་ལས་སྒྲོབ། བཞུ་ཆེན་ལྷ་དབང་སྒྲོ་བློས་ཀྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་
དེ། དད་པའི་དགེ་འདུན་གངས་ཆང་བའི་དབྲས་སུ་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྤྲོམ་པ་བཞེས། བཅུད་
ལེན་ཀྱི་ནམ་གངས་དུ་མ་ལ་གོམས་པ་ཉམས་འོག་ཏུ་རྒྱུད་པར་མཛད། ཅུ་རྒྱུད་འབྲུལ་འཁོར་
གཏུམ་མོའི་ནལ་འབྱོར་སོགས་ལ་བཙོན་པ་དག་པོ་བསྟེན་ནས་གདེང་ཐོབ་པ་བྱུང་། ལྷགས་
སྤང་ལོའམ། ཕྱི་ལོ་༡༦༠༡ལོར་དགྲུང་གངས་སོ་བརྒྱད་བཞེས་པ་ན་ཆོས་གྲ་ཆེན་པོ་བཟ་ཤིས་
ལྷན་པོའི་ཁྱིལ་ཕེབས། ལྷགས་ཤིག་རྟ་ནག་ཏུ་རྗེ་འཕྱོས་ཀྱི་བསྐྱུབ་གནས་ཞལ་གཟིགས་ཕྱག་
པ་མཛལ་བས། ལྷས་མེ་རྟོག་གི་ཆར་པབ་ཅིང་། ཆེ་རྒྱའི་རྒྱན་བབས། དེའི་འོག་མཁའ་སྤྱོད་
ནང་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་ལོགས་གིས་ཀྱིན་རྒྱབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་མེ་རྟོག་གཏོར་
བས་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་སྤྲ་ལྷ་འཕྱོ་ཞིང་ནམ་འགྲུར་སྤྲ་ཆོགས་པ་སྟོན་པ་མཛལ། ཡང་དགུན་
ཐོག་ཅིག་ལ་ལྷ་མོའི་རྒྱ་མཆོ་མཛལ་བར་ཕེབས། ནམ་དུས་སོགས་ཀྱིས་མཆོ་ཁ་མ་བྱེ་ཞིང་

ཁ་ཆར་ལྷག་པར་ཆེན་པོ། བཙོན་པ་བསྐྱེད་དེ་ཞབས་ཐང་ལ་ཕེབས་ཏེ། ཐམས་ཅད་ལས་
 སྒྲ་བར་སྒྲེབས། སྒྲེབས་འབྲུལ་མཆོད་འབྲུགས་པས་ཁེབས་པ་དེ་སྒྲོ་མེར་གྱིས་ཁྱེན་པ་ཞལ་
 ཁེབས་འདྲ་བ་རིམ་གྱིས་བསལ་ནས་བྱུག་མཆོད་སོགས་སྒྲ་ཆོགས་འཆར་བའི་སྐབས། བྱག་
 རོགས་དོན་བཟང་ཞེས་བྱ་བས་ཅི་འདྲ་འདུག་ཟེར། མཆོད་ཞལ་ལེགས་པོ་ཡོད་པ་འདུག་གོ་
 མགྲོགས་པོ་བྱོན་ཅིག་གསུངས་པས། མི་དེས་གཡའ་མཆོད་འབྲུགས་འདུག་ཟེར་བས་རྒྱུན་
 བྱས་ཏེ། སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་འབྲུགས་པས་དཀར་མེར་གྱིས་ཁེབས་ཞེས་གསུངས། རྗེ་དེ་
 ཉིད་ཞབས་གྱིས་བཅགས་པའི་ས་ཕྱོགས་དེར་ཐན་པའི་དུས་སུ་ཆར་འབབ་པ་དང་། དགུན་
 དུས་སུ་ཉི་མ་ཐོ་བ། ཉན་རིམས་དཀོན་ཞིང་ལོ་ལེགས་པ་སོགས་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡང་ཡོངས་
 སུ་གྲགས། ཡང་ལྷེ་ལུང་དུ་མཁའ་སྐྱོད་པའི་མཁན་སྒྲོ་བ་ཆེ་བཞེས་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་
 ཆིབས་བསུ་གཟབ་མོ་དང་བཅས་ཕེབས་དུས། ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་འབྱོར་དཔལ་བཟང་འབྲུངས་
 པའི་བཀའ་བྲིས་གནང་བས། རྒྱུར་སྒྲེ་ཟེར་བ་འདི་ལགས་ཞེས་དོ་སྙིང་ཞུས་པ་ན་སྐད་ཅིག་དེ་
 ཉིད་ལ་ཕེལ་ལྷར་འཆར་བའི་འོད་གྱི་ལུང་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ས་དེར་འདུག་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་
 མངོན་སུམ་དུ་མཛོད། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ས་བཅུད་འཕེལ་ཞིང་བདེ་སྦྱིད་ལྷན་པ་བྱུང་ཞེས་ལུལ་
 ཕྱོགས་དེ་དག་གི་སྒྲེ་པོ་ཀུན་མཐུན་པར་སྐྱས་སོ། །རྒྱལ་དབང་སྐྱ་ལྷེང་བཞི་དང་ལྷ་པ་ཆེན་པ་
 གཉིས་ཀའི་ཡོངས་འཛིན་མཛད་ཅིང་། རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དུས་ཀྱི་ཁྲི་གདན་ཟུར་སོགས་མཁས་
 གྲུབ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་ཁོང་གི་སྒྲོ་བ་མར་མ་གྱུར་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། མདོར་ན་དམ་པ་འདི་
 ཉིད་ནི་རིག་པའི་གནས་ལྷ་ལ་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་རྣམ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་
 ཞིག་གོ། གསུང་འབུམ་ཡང་པོད་ལྷ་ཅམ་བཞུགས། ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་པོན་དང་བཅས་པའི་
 ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་ཡོངས་ལ་དག་སྐད་ཕྱོགས་ལྷུང་བལ་བ་ཞིག་ཡིན་ལྟ་བུས། རིས་མེད་
 ཀྱི་སྒྲེ་པོ་མཆོག་དམན་ཀུན་གྱིས་རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན་དུ་འཛིན་པར་མཛད། པོན་པོའི་དགོན་
 པ་རྣམས་ལ་འང་མང་འགྲོད་ཀྱི་བསྟེན་བཀུར་སོགས་བྱུགས་བཅེ་ཆེན་པོ་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་
 དང་། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་པོན་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མོས་ཤིང་དད་འདུན་ཆེ་བས། ཆོས་འབྲེལ་

ཡང་ཞུས་པར་གསུང་། དགྲུང་ལོ་དགྲུ་བཅུ་གོ་གསུམ་བཞུགས། ཡགོང་ས་ཡུལ་པས་མགོན་
ཏུ་ལའི་ཆུ་སྐྱེ་འབྲེང་བཅུ་བཞི་བ་ཆེན་པོས་དགྲུང་གའས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་བཞུགས་ཞེས་
གསུངས་པའང་ཐོས། རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་རྣམ་ལ་གཟིགས་ན་ངོ་མཆར་བའི་
ཡོན་ཏན་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དོ། [1570-1662]

པཎ་ཆེན་སྐོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་པཎ་ཆེན་སྐྱེ་འབྲེང་དང་པོ་སྐོ་བཟང་
ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་གསུང་འབུམ་ནི། ༡ ག་པར་ ༡ སྐོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་རྣམ་
ཐར་སྤྱིད་ཚུལ་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནོར་བུའི་འབྲེང་བ། འབྲུངས་རབ་གསོལ་འདེབས་ཐུབ་
དབང་ཞལ་བད། རྗེ་སྐུབས་མཆོག་དཔལ། དབེན་ས་བ། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཏེ་མཁས་
བྱུང་ཆེན་པོ་གསུམ་སོགས་དབེན་ས་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆུ་མ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། རྗེ་ཆུ་མའི་
སྐྱེ་འབྲེང་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར། དེགས་ལྷན་འཇམ་གྲགས་བ། ཨ་ཟུ་ཡ་ཀར། ས་བཞེ་ཏ།
གཡུང་སྟོན་རྗེ་རྗེ་དཔལ་ཀྱི་རྣམ་ཐར། ཞི་བ་ལྷ། སྤྱི་དགྲུའི་བདག་མོ། སྤར་ཁམས་གྲགས་པ་
བཟང་པོ་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། དཔལ་ལྷན་ས་གསུམ་མའི་ཁྱེ་ཀ། རྗེ་བཙན་མི་ལའི་རྣམ་འབྱོར།
ནང་གི་ཁོང་སྤྲན་འདོན་པའི་སྤྲགས་སྤན། ཆུ་མ་མཆོད་བ། ཐུན་དུག་གི་ཉམས་ལེན། འོད་
དཔག་མེད་ཀྱི་འཕོ་བ། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་བྱུང་དང་བྱམས་པ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆུ་མའི་རྣམ་འབྱོར་
བྱས་ཏེ་འཕོ་བ། ཆུ་མའི་རྣམ་འབྱོར་ལེ་ཆེན་དུག་གསུང་མགྲུང་ལེ་ཆེན་ཉེར་གཅིག་ ༡ ཁ་པ
༡ ལ་རྗེ་རྗེ་འབྲེང་བའི་སྐུབ་ཐབས་དཀྱིལ་ཆོག་གསང་བ་འདུས་པའི་རིམ་ལྗེའི་རྣམ་བཤད།
གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ། དེ་ཡི་རྗེགས་རིམ་རིམ་ལྗེའི་སྤྱིང་པོ་བསྐྱས་བ། གསང་བ་འདུས་
པའི་རྗེགས་རིམ་རིམ་ལྷ། གསང་འདུས་ཀྱི་ཆུ་མའི་རྣམ་འབྱོར་དང་དེ་ཡི་མངོན་རྟོགས། བདེ་
མཆོག་ལུ་ཏི་པའི་བསྐྱེད་རིམ། དེ་ཡི་བསྐྱེད་རྗེགས་སྤྱིང་པོར་བྱེའི་བ་ཆོགས་བཅད་མ། ཡང་
ལུ་བྱེའི་གཉིས་ཀྱི་རྗེགས་རིམ་རམ་ལྷ་འཇིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་མའི་རྣམ་
འབྱོར། ༡ ག་པར་ ༡ ལ་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་བྱེའི་མེད་འོད་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་བསྐྱས་བ། དུས་འཁོར་
སྟོན་ཤེས། དུས་འཁོར་རྗེགས་རིམ་རྗེ་རྗེའི་རྣམ་འབྱོར། དུས་འཁོར་སྐུབ་ཐབས་བསྐྱས་བ།

འཛིགས་བྱེད་དཔའ་གཅིག་གི་དཀྱིལ་ཆོག་འཛིགས་བྱེད་དཔའ་ལོ་གཅིག་པ་དང་། འཛིགས་
བྱེད་ཞི་དགུ་མ་དང་། རོ་ལངས་བརྒྱད་སྟོར་གསུམ་གྱི་སྐྱབ་ཐབས། འཛིགས་བྱེད་བསྐྱེད་
རིམ། འཛིགས་བྱེད་དབང་ཆོག་བསྐྱེད། འཛིགས་བྱེད་དབང་བྲག་གཉིས་ཀྱི་སྦྱིན་སྲེག་
མགོན་པོ་ཕྱག་བྲུག་པའི་སྦྱིན་སྲེག་ཆེ་དཔག་ལྷ་དགུའི་ཆེ་ཆོག་ཆེ་དབང་བྲུག་རྒྱལ་མ། ཀུན་
རིག་ཆོག་མདོར་བསྟུས། ཀུན་རིག་བྲུམ་བསྐྱེད། ཀུན་རིག་ལྷོ་སྟོ། རྣམ་སྒྲུབ་མདོན་བྱང་ཆོ་
ག་གཙུག་རྟོར་རྣམ་རྒྱུལ་མའི་ཆོ་ག་མི་འབྱུགས་ལྷ་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་ཆོ་ག་སྒྲུབ་ལྷའི་མདོ་ཆོག་
བསྟུས་པ། འཇམ་དཀར་སྐྱབ་ཐབས། བརྒྱ་གཅིག་ཞལ་གྱི་སྟོན་ས་བསྐྱེད་གནས་ཆོ་ག་དེ་ཡི་
དབང་ཆོག་ལྷུང་ཁྲིའི་སྐྱབ་ཐབས། ས་བདག་གཤོན་འབྲོལ་བྱེད་ཚུལ། སྟོལ་མ་ཉེར་གཅིག་གི་
སྐྱབ་ཐབས་དང་ལས་ཆོགས། སྟོལ་མ་གཡུལ་མདོས་བྱ་ཚུལ། རྟོ་རྩེ་རྣམ་འཛོམས་ཀྱི་ཆོ་ག་
རྒྱས་པ། ཁྲོ་བོ་སྟེ་བ་བཅེགས་པའི་སྐྱབ་ཐབས། ཆོས་རྒྱལ་བསྐྱར་བཤགས་བསྐྱོག་བ་མང་འ་
གསོལ་དང་། ལྷ་མའི་ཆོས་གཏོར་རྟེན་འཇུགས། དཔ་ལ་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་རྒྱུད་ཕྱེ་སྤྱི་ཡི་རྣམ་
གཞག་དགེ་ལྡན་བཀའ་བརྒྱུད་ཕྱག་ཆེན་ཅ་འབྲེལ། བྱང་རྒྱལ་ལམ་སྟོན་རྣམ་བཤད། པར་ཕྱིན་
སྐབས་དང་པོའི་འབྲེལ་པ། བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ཆོགས་བཅད་མ། ལམ་རིམ་བདེ་ལམ། དགེ་
སྟོང་གི་ལྷུང་བཅོས་འཛིན་དང་དེ་ཡི་ཉེར་མཁོ། ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱང་བའི་མན་ངག་རི་ཁྲོད་བཅའ་
ཡིག་སྟོང་སྟོང་དམར་ཁྲིད། ལྷོ་བས་བཞིའི་བཤགས་ལྷོ་མ། དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་གྱི་དྲིས་
ལན་སྟོང་བཟང་བཞད་པའི་སྐྱེད་བྱུངས། སྟག་ཆང་ལོ་རྩ་བའི་ཆོད་ལན། ལྷ་རོའི་ཐབ་ཁྲིད། ལྷིང་
པོ་དོན་གསུམ། གཙོད་དབང་རྣམ་མཁའ་སྟོང་འབྲེད། གཙོད་ཐར་འདོད་དེད་དཔོན། དབེན་
གནས་ཡོལ་དཀར་བསྟོད་པ། བདེ་སྟོན་ལ་བརྟེན་པའི་བདེ་ཆེན་སྤྱར་ལམ། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་
པོའི་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་གསུམ་དཀར་ཆག་བྲམས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་འཕོ་བ། ཁྲོ་བོ་སྟེ་བཅེགས།
ཏཀ་ཤད་མཆོད་གཏོར། རྩ་སྟེང་ཕྱིང་དཀར་བའི་གསོལ་མཆོད། གཟུང་འབུམ་དང་གཞོད་
སྦྱིན་འཁོར་ལོ་བྱ་ཚུལ། རབ་གནས་དགེ་ལེགས་ཆར་འབབས། གདུགས་དཀར་གཏོར་བསྐྱོག་
རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ། ཁ་འབར་མའི་གཏོར་ཆོག་རྒྱས་པ། བརྒྱ་བཞིའི་ཆོ་ག་གཏོར་

མ་བརྒྱུ་ཅ། བརྒྱུ་ཅ་བསྐྱུས་པ། དགོར་སྒྲིབ་བྱང་བྱེད། བྱལ་གཏོར། ཆ་བཞི། ལྷ་གཏོར། ཆ་
བསྐྱུར། འབྱུང་བཞི། ལྷ་རྩ་པ། ཅ་པ་ལ་ཨེ་ཨི་ནི་ཨེ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་གསོལ་འདེབས།
སྒྲ་བརྒྱུད་གསོལ་འདེབས་དུ་མ་བཅས། འཁོར་ལོ་སྒོམ་པའི་སྐྱུལ་ཐབས་བསྐྱུས་པ་སོགས་
དང་། ཞི་ལྷག་སྒོམ་ཚུལ་བདག་འཛིན་གྲགས་འདེབས་ཆོས་ཚན་ཐོར་བྱ་བྲུགས་གཅིག་ཏུ་
སྒོམ་པ། ཉན་སོ་དབང་རྒྱལ་ལ་གནང་བའི་རྟ་མགིན་གསང་སྐྱུལ་གྱི་མངོན་རྟོགས་རྒྱས་པ།
བསངས་གྱི་ཆོག་གཟི་འོད་འབར་བ་རྒྱས་པ་དང་། འཕྲིང་པོ་དང་། བསྐྱུས་པ། བཟ་ཤིས་
ཆར་འབབས་ཀྱང་བསྐྱུས་པའོ། །ཆོས་གྱི་རྒྱལ་མཆན་གསུང་འབྱུང་བཀའ་རྒྱ་མ་ནི། གསང་
འདུས་གྱི་རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྡེའི་ལག་རྩེས་ཤིན་ཏུ་ཐབ་པ། འཛིགས་བྱེད་གྱི་རྫོགས་རིམ་ཤིན་
ཏུ་ཐབ་པ་འགའ་ཞིག་དང་ཞི་ཁོ་སྐྱགས་སྐྱུལ། བདེ་མཆོག་ལུ་རྩལ་གཉིས་གྱི་རྫོགས་རིམ་ཅ་
འགྲེལ་ཤིན་ཏུ་ཐབ་པ། གཏོར་ཆེན་དུག་ཅུ་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པ། བསྐྱུས་པ་ཆོས་རྒྱལ་བྱི་
སྐྱུལ་ལ་བརྟེན་པའི་མན་ངག་བཀའ་རྒྱ་མ། འཆི་བདག་ཁྲག་གི་མདོག་ཅན། བཀའ་སྔོན་རྣམ་
གསུམ་གྱི་ལྷུང་འདེབས་བཅས། ཞ་ལུ་པའི་དུག་ཅུ་ཅ་ཆོག་ཆོས་རྒྱལ་བསྐྱུང་བ་འགས་མངའ་
གསོལ། དམག་ཐོར་མའི་ཆོས་གཏོར་རྟེན་འཇུགས་འཕྲིན་ལས་དྲག་པོའི་གདབ་ལས་རི་ལྷར་
བྱ་བ། དེག་པ་ལུས་དལ་གྱི་བསྐྱེད་སྐྱུལ་གསང་བ་གཅིག་ཏུ་རྩལ་པའི་གདམས་པ་འཛིགས་
དུང་མེ་ཡི་སྐྱ་གྱི་སྟེ། བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་བར་མ་སྟེགས་བམ་ལྷ་རྫོགས་སོ། །

པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་གྱི་བཀའ་འབྱུང་དཀར་ཆག པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྱིང་གཉིས་པ་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་
གྱི་གསུང་འབྱུང་ནི། ༡ ཀ་པར ༡ སྐྱ་གཞོན་བུ་ཉིད་ན་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་སྒོར་ཞུགས་
ཚུལ། མཆན་ཉིད་དང་ལྷན་པའི་སྒྲ་མ་བསྐྱེད་ཚུལ། མདོ་རྒྱུད་གཞུང་ལུགས་ལ་ཐོས་བསམ་
མཛད་ཚུལ། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་འཆད་ཅོད་ཅོར་སོགས་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱ་བ་
བྱས་ཚུལ། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་བཞེངས་པ་དང་མཆོད་པ་དང་། རིས་མེད་པའི་དགེ་འདུན་
ལ་བསྐྱེད་བཀའ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་ཐར་འོད་དཀར་ཅན་གྱི་འཕྲིང་བ་ལ་བཞི་བརྒྱ་ཐམས་པ།
༡ ཁ་པར ༡ སྐྱ་ངག་མེ་འོང་མ་ལེ་འུ་གཉིས་པའི་གཟུགས་ཅན་བཅུ་གཉིས་ཡན་གྱི་དཔེར་

བཛོད་མཆོད་བྱུང་རྒྱས་པའི་མེ་ཏྲ་ག་མདོ་རྒྱུད་ཟབ་མོའི་ལུང་རྩེས་གནང་དབང་ཁྱིད་ཐོབ་པའི་
གསལ་ལྷིག་གཞན་མན་རིན་ཆེན་དབང་རྒྱལ། སྒྲེགས་བམ་དང་པོ་གཉིས་པ་གཉིས་ལུང་མེད།
༡ ག་བར གྲུབ་ལམ་རིམ་གྱི་སྒྲ་མ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བསྒྲ་དཀར་
པོའི་འཕྲེང་བ་ལ། གྲུབ་ལམ་རིམ་དམར་ཁྱིད་སྒྱུར་ལམ། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་
རྣམ་བཤད་གསུང་རབ་ཀྱན་གྱི་གནད་བསྐྱུས་པ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ། སྙིང་པོ་དོན་གསུམ་
གྱི་ཁྱིད་ལྷིག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བཟོད་པའི་ཉེ་ལམ། བཤུ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
མཆོན་གྱི་རྣམ་ཐར་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བའི་སྦྱང་ཆ། རྩེ་བྱུང་སྦྱུལ་སྦྱུད་གཤེད་ཆོས་རྒྱལ་དབང་
ལྷག་གི་རྣམ་ཐར་གྲུབ་དབང་དབྱེས་པའི་རོལ་མཆོ། སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་འབྲེལ་པ་བཀའ་
འིན་གསོལ་འདེབས། སྒོ་ཆེན་རྒྱལ་ཀྱན་ལ། རྒྱུད་འདུས་པའི་བཤད་པ་རྩོགས་པའི་འོག་ཏུ་དོ་
རྩེ་སྒོ་བ་དཔོན་ལ་གཏང་རག་གི་མཆོད་པ་བྱ་ཆུལ། སྦྱུར་རས་གཟིགས་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྒྲ་
བརྒྱུད་གསོལ་འདེབས་ཤིས་བཛོད་དང་བཅས་པ། སྦྱུར་རས་གཟིགས་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྒྲ་
དབྱེད་སྦྱབ་ཐབས། དེ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་དེ་ཡི་སྦྱིན་སྲེག་རྩིས་ལན་ཡི་གེར་བཞོད་པ་
འགའ་ཞིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡེབས་པ། ཆོ་སྦྱབ་འཆི་མེད་བདུད་རྩིའི་རྩུ་རྒྱ། འཕགས་མ་
གདུགས་དཀར་པོ་ཅན་གྱི་སྦྱབ་ཐབས་མཆོག་ཐུན་དངོས་གྲུབ་ཆར་འབེབས། གཤེན་པོ་རྩེས་
འཛིན་ཐར་པའི་ལམ་སྟོན། མགོན་དཀར་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཏོར་ཆོག་དགེ་ལེགས་ཀྱན་
འབྱུང་། ཡི་ཤེས་མགོན་པོ་གྱི་ཀྱག་ཆེར་གསེབ་ཆོས་སྟོང་། བསྟན་མ་གསུམ་གྱི་གཏོར་ཆོག་
༡ ད་པར སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར། སྒྲ་མའི་བསྟོད་ཆོགས། གསོལ་འདེབས། ཡི་དམ་འགའ་ལ་
བརྟེན་པའི་སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར། བརྟེན་བཞུགས་ཆོགས་བཅད་ལ། ལྷ་འགའི་སྦྱབ་ཐབས་དང་
རྩེས་གནང་བྱ་ཆུལ། བསྟེན་གནས་སྤང་བ་དང་། སྤང་གནས་བྱས་པའི་ཕན་ཡོན། སྦྱ་གདུང་
དཀར་ཆག་ལེ་ཆོན། སྦྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་བཞེངས་པའི་རྒྱ་བ་ཡིག་དཔོན་སྟེ་འགའ་ཞིག་གི་
ཁྱིམ་ས་སུ་བཅའ་བ། རྟེན་གསུམ་བཞེངས་པ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་དགེ་ཅ་གྲུབ་ལྟེ་གྱི་རྒྱུར་
བསྟོ་བའི་སྟོན་ལམ་ཆོགས་བཅད། བསྟན་སྤང་རྒྱ་མཆོར་མཆོད་གཏོར་འབུལ་ཆུལ། འཕྲིན་

བཙུལ་ བསངས་ཀྱི་ཚོག་རྣམས་སོ། །པཎ་ཆེན་སློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་འབྲམ་སྒྲེགས་
བཅས་བཞི་རྩོགས་སོ། །
ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཐེང་རིམ་བྱོན།

1	པཎ་ཆེན་སློ་བཟང་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན།	1570-1662
2	པཎ་ཆེན་སློ་བཟང་ཡེ་ཤེས།	1663-1737
3	པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས།	1738-1780
4	པཎ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ།	1782-1852
5	པཎ་ཆེན་བསྟན་པའི་དབང་ལྷུག	1855-1882
6	པཎ་ཆེན་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མ།	1883-1937
7	པཎ་ཆེན་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན།	1938-1989
8	པཎ་ཆེན་དགེ་འདུན་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མ།	1989-

ཡང་བཙུལ་རྒྱལ་གཞན་ཞིག་ལ། མཁས་བྱུང་དགེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་སྐུ་ཐེང་དང་སོ། 1385-1438 སྐུ་
ཐེང་གཉིས་པ་བསོད་ནམས་བྱོགས་ཀྱི་སྤང་སོ། 1439-1504 སྐུ་ཐེང་གསུམ་པ་དབེན་ས་པ་
སློ་བཟང་དོན་བྱུག། 1505-1566 པཎ་ཆེན་སློ་བཟང་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་སྐུ་ཐེང་བཞི་པར་
བཙུལ་བ་ཡིན་ནོ། །

པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་གསུང་འབྲམ། འདུལ་བ་ལྷུང་རིགས་ཉི་མ་ལ་བརྒྱ་དང་དོན་དགྲ།
འདུལ་བའི་དུས་ཚིགས་ལ་ཉེར་དགྲ། མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ལ་བརྒྱ་དང་བྱ་དགྲ། རྣམ་
འབྲེལ་ལ་སུམ་བརྒྱ་དང་དང་དུག་བྲ། སློ་རིག་རྟགས་རིགས་གཉིས་གཉིས་ལ་བཞི་བརྒྱ། བར་
ཕྱིན་ཕྱི་དོན་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་གཅིག བར་ཕྱིན་ཐལ་ཐེང་ལ་སུམ་བརྒྱ་དང་བྱ་བྲ། བར་

དེས་རྒྱུ་འབྱེད་མཁུ་ལའི་འབྲེང་བ་ལ་དགྲ། རྟོན་འབྲེལ་ལ་ཉེར་བཞི། བསམ་གཟུགས་ལ་ང་
བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་ལ་སོ་ལྔ། དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་ལ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་བདུན། དབུ་མའི་མཐའ་
དཔྱོད་ལ་དོན་ལྔ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོའི་དཀའ་གནད་དོགས་གཙོད། རྒྱུད་རྒྱ་མའི་སྤྱི་དོན།
སྒྲིམ་གསུམ་རྣམ་གཞག་རྒྱུ་བསྐྱུ་བ་གཉིས། བྱང་ཚུབ་གཞུང་ལམ་དོན་བསྐྱུ། བཀའ་གདམས་
སྒྲིགས་བམ་དོན་བསྐྱུ་རྣམས་སོ། །ཀམ་པའི་མར་བྱིན་བཀའ་ལན་དང་། དེ་ཡི་ཡང་ལན། སྤྲུགས་
ཀྱི་སྟོན། རྒྱུད་སྤེ་བཞི་ཡི་རྣམ་གཞག་གསལ་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག་ཐོགས་
རིམ་ཐར་ལམ་གསལ་སྟོན་སྤྲུགས་ཀྱི་སྟོན་བ་ཟུར་དུ་བཀོལ། བྲག་ཆེན་མཛོད་པའི་རྒྱུད་དུག
ལྷ་རོ་ཆོས་དུག་སྟོང་པོ་དོན་གསུམ། ལྷ་ཁྱིད་དཔ་བ་བཞི་ལྔ། བཀའ་གདམས་གསར་ཉིད་
གི་ཆོས་འབྱུང་ཡིད་ཀྱི་མཛོད་རྒྱུ། འདུལ་བའི་ཆོས་འབྱུང་། རྒྱལ་རབས་འབྲུལ་ཀྱི་ལྗེ་མིག
སྟན་ཅིས་གསལ་བའི་སྟོན་མེ། དགེ་ལྡན་ལེགས་བཤད། ཆེ་དཔག་མེད། སྟོལ་དཀར། རིག་
བྱེད་མའི་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐབས། གཙོད་ཀྱི་བརྒྱུད་འདེབས་དང་གཙོད་ཁྱིད་རྣམས་སོ། །

བརྗེ་༡། (ལེགས་སྦྱར) 1 མཁས་པ། ལྷ་རིག་པ། རིག་པའི་གནས་ལྷ་ཤེས་པའི་མཁས་པ། དོན་འབྱུར་
གནས་ལྷ་རིག་པ་ཞེས་བཤད་ཅིང་། རིག་པའི་གནས་ལྷ་ཤེས་པའི་དོན། ཞེས་སྤོང་སྐད་
གཉིས་ཤུར་གསེར་གྱི་ཐེང་མཛོད་སོགས་སྤྲུགས་ལ། བཞེད་: བརྗེ་༡མཛོད་རྣམས་བཅད་
ལྷག་པོ་བསྐྱུ་བའང་འདུག 2 རྒྱ་གྲོས་དང་འགྲོགས་པའི་དོན་དུའང་འདུག་པར། དག་སྟོན་
འབྲེལ་བར་གསུངས། དོགས་གཙོད། སྟོན་པའི་གཏད་རབས་སོགས་ཆེས་སྤོང་དུས་རྣམས་
སྤྱད་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་བཙུན་པ་ཆེན་པོ་ཐེང་བ་མ་གཏོགས། བརྗེ་༡འི་མིང་གིས་
འཕོད་ཚུལ་མེད་པར། ཏཱ་ར་ལྷ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས་བཤད། ཞིབ་བར་དེའི་ཤོག་
གངས་༤༧ལ་གཟིགས།

བརྗེ་༡འི་ཆེར་མ། རོ་པོ་སྤྱི་ཉི་རྣམས་མཛོད་ཀྱི་རྣམ་གངས་ཡིན་པར། དབྱངས་ཅན་དགའ་སྟོང་
ལམ་རིམ་བཅད་བཀོལ་༡༩ན་༡ན་བཤད་དོ། །འབྲོམ་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་
དེབ་སྟོན་སྟོད་ཆ་༣༠༩ལས། ཉེ་ལོགས་ན་བརྗེ་༡འི་ཆེར་མ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ལ་བེ་བརྟ་

མང་པོ་བསྐྱབས། ད་ལྟ་རྒྱ་གར་ན་སྤྱ་ཆེ་ཤིས་པས། དེད་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་དུས་ན་རོ་བ་ཆེ་བ་
ཡིན། རྒྱལ་རིགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་དྲི་པི་ཀ་ར་སྤྱི་རྒྱ་ན་བྱ་བ་ཡོད་པས། དེ་
ད་ལྟ་བཞུགས་ཡོད་ན་ཁོང་ཆེ་བར་འོང་གསུང་བས། མཆོན་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་མོས་པ་ཆེན་
པོ་སྤྲུལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

པ་རྩེ་ཏ་ཆུང་བ། རིག་གནས་ཆུང་བ་ལྷ་ཅམ་ཤེས་པའི་པ་རྩེ་ཏ།

པ་རྩེ་ཏ་སྤྱི་ཏི་རྒྱ་ན། (ལེགས་སྦྱར) རོ་བོ་སྤྱི་ཏི་རྒྱ་ན། སྤྱི་ཏི་རྒྱ་ན་གཉི་ཡང་ཟེད། རོ་བོ་སྤྱི་ཏི་རྒྱ་ན་ཞེས་
པའི་ཐད་དུ་གཟེགས།

པར་ཏང་། (འདུལ་བ) པར་ཐང་དང་འདྲ།

པར་ཐང་། (འདུལ་བ) ས་གདན། མདོ་རྩ་བ་ལས། འཆག་སར་པར་ཏང་གདོང་བ་མཐོ་བར་བྱའོ། ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་། མདོ་རྩ་རང་འབྲེལ་ལས། ཀླང་བ་གཉིས་ལ་རྩལ་མི་འགོ་བར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་པར་ཐང་འདིར་བར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སྐད་དུ། (Rug) ཞེས་པ་དེའོ། །

པར་ཐང་ཁ་པོ། (འདུལ་བ) ཁ་དོག་གི་ཆ་ནས་དགེ་སློང་གིས་འཆང་དུ་མི་རུང་བའི་སྟན་གྱི་ཕྱེ་བྲག་ཅིག་
སྟེ། སྐད་པ་སྤྱ་བདུན་པས་བཏགས་པའི་གདན་བྱམ་ཟེད་འདྲ་བ་ཞིག་ པར་ཐང་ནི་སྟན་གྱི་
ཕྱེ་བྲག་ཅིག་ཡིན་ལ། ཁ་པོ་ནི་སྐད་པ་སྤྱ་བདུན་པས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ།
མཆོ་རྒྱལ་ལས། པར་ཐང་ཁ་པོ་ནི་སྐད་པ་སྤྱ་བདུན་པའོ། ཞེས་གསུངས། པར་ཐང་ཁ་པོ་དེ་
པལ་ཆེར་པར་སིག་གི་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་བྱམ་གདན་ནམ་ས་གདན་ཁ་པོ་དག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་
ནས་སྟུམ། མདོ་རྩ་བ་ལས་ཀྱང་། པར་སིག་གི་ལྷ་བ་དང་པེ་འུ་སྤྲགས་དང་པར་ཐང་ཁ་པོ་གང་
ཟག་གིས་བདག་གིར་མི་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །པར་སིག་ལ་གཟེགས།

པར་པར་སིག་སིག་ (འདུལ་བ) 1 པར་སིག་དང་འདྲ། 2 སོག་པོའི་རིགས་ཤིག་ ཤིན་ཅང་གི་རྒྱ་རྒྱུད་
གྱི་མི་རིགས་འདི་དག་ལས་མང་པོ་ཞིག་སོག་རིགས་ཡིན་པར་ཤོད་མཁན་འདུག དེ་དག་
ལ་ཟེར་བ་ཨེ་ཡིན་སྟུམ། པར་པར་སིག་སིག་གི་ཡུལ་ན་མ་བག་མར་ལེན་སློལ་ཡོད་པར་
མཆོ་རྒྱལ་ན་གསལ།

པར་དཔར་སྤྲུལ། (བརྒྱུད་) ཡིག་གཟུགས་དང་རི་མོ་སོགས་ཤིང་སོགས་ཀྱི་སྤྲིང་དུ་བརྒྱུས་པའི་རིགས་ལ་དཔར་ཟེར། དཔེར་ན་ཤིང་དཔར་དང་། རྫོང་དཔར་ཟེར་བས་མཆོཅ་ནོ། །འདི་ལ་པར་དང་དཔར་སྤྲུལ་བཅས་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འབྱུང་ཞིང་། མཁས་དབང་ཆེ་ཉན་ཞབས་བྱུང་གིས། པར་ཞེས་འབྲི་བ་དག་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་ཏེ། ཁ་ཅིག་སྤྲུལ་ཞེས་འབྲི་བ་ནི་ཉོར་བར་སྤྲུ་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཤིང་། དཔར་ཞེས་འབྲི་བ་འང་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །པར་ཞེས་བྲིས་ན་ཆིག་གྲོགས་དང་བདག་སྤྲུ་སོགས་སུ་ཉོར་གྱིས་དོགས་ནས། དཔར་ཞེས་བྲིས་ཤིང་། འགའ་ཞིག་གིས། དེ་ཡང་མི་མངེས་པས་སྤྲུལ་ཞེས་བྲིས་པར་སེམས་ཀྱང་རྒྱ་མཚན་ཆེར་མ་མཐོང་ངོ་། །རིགས་པས་བརྟགས་ན་ཐོག་མར་པར་ཞེས་བྲིས། དེ་ནས་དེ་ལ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྤྲུཅ་མཐོང་ནས་དཔར་བྲིས། དེ་འདྲ་སྤོར་མ་པལ་ནས་སྤྲུལ་ཞེས་བྲིས་པར་ངེས་སོ། །

པར་སིག (འདུལ་བ) རྒྱ་ལར་གྱི་རུབ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་ཁ་ཆེའི་རྒལ་ཁབ་ཅིག ཉ་ཟླ་ག་དང་དོན་གཅིག་པར་སྤྲང་། གནའ་དུས་དེའི་མིང་ལ། Persia པར་སི་ཡ་ཟེར། དེར་སང་Iran ཨི་རན་ཟེར་བའི་ལུང་བ་དེའི་མིང་ངོ་། །ཨི་རན་ཞེས་པའི་མིང་དེ་དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་གོང་ཅམ་བྱི་ལོ་༡༩༣༥ལོར་གསར་དུ་བཏགས་པར་བཤད། དམག་ཆེན་གཉིས་པ་ནི་བྱི་ལོ་༡༩༣༩ནས་༢༠ པར་བྱུང་། མཐུན་ཕྱོགས་རྒལ་ཁབ། དབྱིན་ཇི། པ་རན་སི། ལུ་རུ་སུ། ཨ་མི་རི་ཀ་སོགས། ཁ་གཏད་འཛར་མན། ཨི་ཏ་ཡི། འཇའ་བུན་སོགས་ཡིན་པར་སིག་གི་སྤྲང་ལ་ Farsi པར་སི་ཟེར། པར་སིག་ཅེས་པའི་མིང་འདི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བར་ཡང་གསལ། པར་ཐང་ཁ་ཐོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། རྒྱའི་སྤྲང་དུ་དེར་སང་འདི་ལ་པོ་ཟེ་ཞེས་པ་དེ་པར་སིག་དང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པར། དུང་དཀར་ཆིག་མཛོད་ཉ་ཟླ་ག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གསལ།

པས། 1 རྒྱ་མཚན་གྱི་སྤྲུ། དཔེར་ན་བྲས་པ་ཡིན་པས་མི་ཉག་པ་ཡིན། མ་ཤེས་པས་ཉོངས། མདོག་མེད་པས་ཀུན་གྱིས་བརྟན་ལྟ་བུ། 2 སྤྲ་བྱི་མཚམས་སྤྱོར་བ་ཅམ་ལས་རྒྱ་མཚན་གསལ་བར་མི་སྤྲོན་པ། དཔེར་ན་ཁྱོད་སུ་ཡིན་བྲིས་པས་ང་སྤྱོ་བཟང་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 3 དེ་ལས། ལས། དཔེར་ན་གསལ་བ་དག་པས་ཀྱང་གསལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

པས་ཀྱང་། གསལ་བ་དག་པས་ཀྱང་གསལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

པོ་ལས་བརྒྱ་དང་ཨ་ལས་རྒྱ་བའི་དགྲིལ་འཁོར། ཡི་གེ་པོ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བའི་བརྒྱ་དང་། ཨ་ཡིག་ཡོངས་
 སུ་གྱུར་བ་ལས་རྒྱ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་གྱུར་ཅེས་པའི་དོན། དེ་ཡང་པོ་ཞེས་པའི་རྒྱ་ཆེས་ཐེག་
 ལེ་དོར་བའི་བཞི་ལེགས་སྟུར་གྱི་ ^{ཤད་པ་རྒྱའི་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཡིན་ལ།} ^{འཇུག་ཨ་ལྷ་ཞེས་}
 པའི་ལེགས་སྟུར་གྱི་རྒྱ་བའི་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །སྟགས་ལུགས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 བདེ་སྟོང་གི་རང་བཞིན་དུ་ལྟ་བའི་ཆེད་དུ་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་སྟོང་མཆོན་
 པའི་ཡི་གེ་རྒྱ་ཆེས་ཐེག་ལེ་སྟུར་བ་ཡིན། དཔེར་ན་སྟོལ་མ་ལ་རྟུར་ཞེས་བྲལ། དེའི་མིང་ཡིག་
 དང་པོ་རྟུལ་རྟུ་ཞེས་སྟུར་བ་བཞིན་ནོ། །

པིལྱལ། (རྒྱ་གར) བྱང་ཚུབ་ཤིང་། བྱང་ཚུབ་ཤིང་ལ་གཟིགས།

པི་པི་ཡིང་། (གསལ་ཞིག) <པིལྱལ> མོག་མ་དང་དབྱིབས་འབྲ་བའི་སྟུན་ཞིག པི་པི་ཡི་ནི་ལེགས་སྟུར་
 གྱི་པིལྱལ་ ^{पिप्पलि} ཟུར་ཆག་པའོ། །འདི་ལ་མོག་སྟུན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་ཟེར། བྱི་རྒྱལ་བས་
 long pepper (pippali rasayana) ཟེར།

པི་མང། 1 རོ་ལ་མོའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། བྱི་རྒྱལ་བས་ violin ཟེར་བདེ་ལ་དང་སང་གྲགས་ཆེད། 2 པི་
 མང་ནི་གནའ་པོ་རྒྱ་གར་དུ་སིལ་སྟུན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་གི་མིང་ཡིན་ཀྱང་། བྱིས་སུ་རྒྱལ་བར་
 གྱུར་ཏོ། །དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཀྱི་ལུང་ཐོན་ཆོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས། པི་
 མང་ནི་སིལ་སྟུན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་བྱ་སྟེ། ད་ལྟར་ནི་མི་སྤང་དོ། །ཁ་ཅིག་ནི་པི་མང་དུ་རབ་ཏུ་
 གྲགས་པ་ལ་ཡང་པི་མང་ཞེས་ཟེར་དོ། །སྤིང་བྱ་ནི་འདི་མ་ཡིན་ལ། རུ་ཅི་རྩ་ལ་བྱའོ། །འཁར་
 རུ་ཅི་འཁར་རའི་སིལ་སྟུན་ཡིན་ལ། སྤྱ་སྟུན་པའི་མཆོག་ནི་སིལ་སྟུན་ཡིན་ཏེ་རྒྱལ་བར་གྱུར་ཏོ་
 ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། གམ་པ་མི་བསྐྱོད་རྗེ་ཆེའི་འདུལ་རྟེན་ལས། པི་མི་དང་ཞེས་
 པ་ཐོན་ཆོགས་རྟེན་ལས། པི་མི་ནི་སིལ་སྟུན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་བྱ་སྟེ་ད་ལྟར་ནི་མི་སྤང་དོ། །ཁ་
 ཅིག་ནི་པི་མི་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་ལ་ཡང་པི་མི་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས།
 3 འགའ་ཞིག་གིས་དང་སང་གི་སྤྱ་སྟུན་དུ་གྲགས་པ་དེ་ལའང་། པི་མང་ཞེས་བརྗོད་དོ། །བྱི་

རྒྱལ་བས་དེ་ལ་ guitar ཟེད།

མི་ལྷི། མི་མང་དང་འབྲ།

ཕུ་རྒྱལ། ཕུར་རྒྱལ་དང་དོན་འབྲ།

ཕུ་ཉི། ཕུསྟ་ཀ་ཐུར་ཆག་བ་སྟེ། ཐེགས་བཅས་ཀྱི་མིང། མོ་ཉི་དང་འབྲ།

ཕུ་རུ་ཤ། (ལེགས་སྤྱར) སྟེས་བྲ། སྟེས་བྲ། ལུས་སྟེན།

ཕུ་ཤ། <ཕུ་སྟོ་ཤ> 1 ཁང་པའི་ཡང་ཐོག་ཐོག་བརྟེན་གས་གཉིས་བ། ཅེ་ཐོག་ལའང་འཇུག་པར་བཤད། ཕུ་
ཤུ་ཞེས་བ་ལེགས་སྤྱར་གྱི་ཕུ་སྟོ་ཤུ་ཐུར་ཆག་པར་སེམས། ཕུ་ཤུ་འི་སྐད་དོད་ཕུ་སྟོ་ཤུ་ཞེས་བ་
ཤེ་བྲག་རྟོགས་ཤེད་ཆེན་པོ་༤ རྒྱལ་གཟིགས་སུ་གསལ། 2 གསེལ་ཁང་། 3 ཐོག་གཡོགས།
ཐོག་གཡལ། འདི་མཆོད་རྟེན་ཉི་མ་དང་ཆར་བ་སོགས་ལས་སྟོབ་ཤེད་ཀྱི་ཐོག་གཡོགས་ལ་
ཟེད། མདོ་རྩ་བར་མཆོད་རྟེན་གྱི་ཕུ་ཤུ་ཞེས་ཐ་སྟོན་གསུངས་ཡོད། དེ་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་
མཆོད་རྟེན་གྱི་ཤེ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོན་ཤེད། 4 རྒྱལ་པོའི་པོ་བྲང་གི་མཐའ་སྐོར་དུ་སྤྱང་སྟོབ་ཀྱི་
ཆེད་དུ་ཆུ་སྐོར་གྱི་ར་བ་ཡོད་པ་དེ་དང་། ལྷགས་ཤིའི་མིང་དུ་བཤད་པའང་མཐོང་།

ཕུ་ཤུད། 1 བྲ་ཁམ་གོ་ལ་སྟོ་སྟོག་ཡོད་པ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ། མཚུ་རིང་། སྟོའི་གཙུག་ཤུད་ཅན།
རིང་འཛིང་འདབ་ཆགས་བཅས་སོ། ཕུ་ཤུད་ཤུ་ཡིས་གདོན་ནད་ཞི་བར་ཤེད་ཅེས་པའི་བཤད་
སྟོལ་ཞིག་ཡོད་འདུག 2 ཕུ་ཤུད་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའང་མཐོང་། དེ་ལེགས་པར་སྤྱང་།

ཕུ་ཤེལ་ཅེ། (འདུལ་བ) <མི་ར་ཏ> གཙང་པོའི་འགྲམ་དུ་སྟེས་པའི་མཐེགས་ལ་རི་ཞེས་པའི་སྟོན་རྩ་ཞིག་
གི་མིང། ལེགས་སྤྱར་དུ་འདི་ལ་མི་ར་ཏ་ཟེར་བར་སྟུག། ཐོན་དགེ་སྟོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་རྩ་ཕུ་
ཤེལ་ཅེའི་རྩལ་པོའི་རྩ་བས་སྤྱ་ཤད་བྲས་ཏེ་སྤྱ་འཆོས་པ་ན་སྟོན་བཅོམ་ཐུན་འདས་ཀྱིས་སྤྱ་ལ་
ཆགས་པ་སྟེ་པའི་རྩལ་དུ་གཟིགས་ནས་དེ་ལ་ལྟར་ཤེད་དུ་བཅས་བ་ཡིན་ཏེ། མའི་རྣམ་འབྲེད་༩
༩ ་༥༧༥ན་ལས། དགེ་སྟོང་མས་གང་ཕུ་ཤེལ་ཅེས་སྤྱ་ཤེད་ཤེད་ན་ལྟར་ཤེད་དོ། ཞེས་
སོགས་ནས། ཕུ་ཤེལ་ཅེས་ཞེས་བྲ་བ་ནི་མི་ར་ཏའི་རྩ་བས་སོ། སྤྱིའི་ཤེད་ཤེད་ན་ཞེས་བྲ་
བ་ནི་མགོའི་སྤྱ་འཆོས་ནའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། ལུང་ཐུན་ཆེགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་།

ལྷ་ཡུ་ཤེལ་ཅེ་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱས་པའི་ཁྲིས་པོ་ནི་བཤད་སྐྱད་དོ། ཞེས་གསུངས། བོད་
 གི་ཡུང་དེ་དག་གི་དོན་ནི། དཔེར་ན་རྩ་ཀྱ་ལ་མང་པོ་མཉམ་དུ་བསྐྱམས་ནས་དེའི་རྩ་བས་སྐྱ་
 ཤད་པ་རྩོས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐོར་རྩ་ཡིན་ཚུལ་ནི། སྐོར་གཞུང་ལས། ཡུ་ཤེལ་
 སྐྱལ་ས་གཙོད་པད་ཀར་ཆ་བ་སེལ། ཞེས་གསུངས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ཡུ་ཤེལ་ བཟུ་
 ལ། ལྷ་ཡུ་ཡུང་ པ་ལ་བཅས་ཟེར་དོ། །

ཕུན་མྱོེ་ག། (ལེགས་སྒྱུར) བསྐྱ་དཀར་པོའི་མིང། དམ་ཚཱ་བསྐྱ་དཀར་པོའི་མདོ་ལ། སྐྱ་ཕུན་མྱོེ་ག།
སྤྱད། ཞེས་བརྗོད་བ་བཞིན་ལོ། །

ཡུལ། སྤྱར་དང་འབྲ།

ཕུར་ཁང་། སྤྱར་ཁང་དང་འདྲ།

[illegible]

ནི་པོ་པོ་ཞེས་པའི་ཆོག་དེ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཡང་གཞན་དག་གིས། གཉམ་ཁྲི་སྒྲོ་བའི་ཡུལ་
ནས་མེབས་པས་སྒྲོ་རྒྱལ་ཟེར་བ་ཡིན་སོགས་བཤད་ཚུལ་མང་། བྱར་རྒྱལ་གྱི་གོ་དོན་ལ།
༡ ་། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར། སྤར་བོད་ཡུལ་གྱི་མིང་ཞེས་གསལ། ༢ ་། དདག་གསར་
ལས། བོད་རིགས་ས་ཆའས་བོད་རིགས་ལ་གནའ་དུས་སུ་བྱར་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་ཞེས་འབྱུང་། ༣
་། དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ལས། འདི་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད་ཀྱང་། བོད་གྱི་
བཅན་པོ་གྱི་གྲུམ་གྱི་སྤྱིས་བྱ་ཁྲིམ་སྒྲོ་ན་པོ་ལོ་ངས་བརྟལ་ནས་བོད་གྱི་སྤྱིད་དབང་བཟུང་རྗེས་
མཆན་ལ་བྱ་དེ་གྲུང་རྒྱལ་དུ་ཐོགས་པ་དང་། ཁོང་གི་མངའ་ཕྱོག་དུ་ཡོད་པའི་ས་ཆ་རྣམས་ལ་
སྤར་རྒྱལ་བོད་ཅེས་འབོད་པ་ཡིན་ནས་བརྟག་ཅེས་གསུངས།

བྱས་འབྱུང་། སྒྲིམ་ཐག་སྟེ། རོ་རྒྱལ་ན་ཆེ་ཤིང་པ་ལ་འཆིང་རྒྱ་ཞིག་མདོ་ཅ་བ་ལས། རོ་རྒྱལ་ན་བས་
བྱས་འབྱུང་བཅང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་
རྣམ་པར་བཤད་པ་༩ ཚུ་ ༡༧༧༧ ལས། བྱས་འབྱུང་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཤིང་ཆིངས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

པོ་ཏ་ལ། <པོ་ཏ་ལ> ། ཅེ་པོ་ཏ་ལ་འམ་པོ་བྱང་པོ་ཏ་ལ་ནི། བོད་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སའི་རི་པོ་པོ་ཏ་ལའི་སྟེང་
དུ་ཡོད་ཅིང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབ་བདུན་པར་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱིང་བཅན་སྤྲུལ་པོས་སྤྲུལ་བ་དེར་པོ་
བྱང་ཞིག་གསར་དུ་བཞེངས་ཏེ་པོ་བྱང་དམར་པོའི་རི་ཞེས་གྲགས་པ་དེའོ། །འདི་ལ་པོ་ཏ་ལ་
ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། བོད་གྱི་ཡུལ་འདི་འབགས་པ་སྤྲུན་རས་གཟིགས་གྱི་གདུལ་
ཞིང་ཡིན་ལ། ཆོས་རྒྱལ་འདི་ཡང་བོད་གྱི་འགྲོ་བ་རྣམས་གདུལ་བའི་བྱིར་སྤྲུན་རས་གཟིགས་
རྒྱལ་པོའི་རྣམ་འབྱུལ་དུ་བྱོན་པ་ཡིན་པས། དེའི་བཞུགས་ཡུལ་ལ་ཡང་པོ་ཏ་ལ་ཞེས་མཆན་
ཐོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེབ་སྟོན་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། འདི་སྒྲོར་སྟེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོའི་
ལྷ་ས་དང་པོ་ཏ་ལ་བྱང་གི་ཆད་སྒྲོར་དང་། དག་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་
༡༠དང་། བཀའ་དབང་དུང་དཀར་སྒྲོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་སོགས་གྱི་གསུང་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །
2 ་། པོ་ཏ་ལ་ནི་ལེགས་སྤར་གྱི་པོ་ཏ་ལ་བྱར་ཆགས་པ་སྟེ་བོད་རྒྱུ་འཛིན་ཟེར། འདི་ནི་

འཛེམ་བྱ་སྤྲིང་གི་སྟོ་སྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིང་ན་རི་པོ་བྱ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཅེ་མོན་འཕགས་
 བ་སྦྱན་རས་གཟིགས་དབང་སྦྱག་དང་། ཅ་བ་ན་རྩེ་བཅུན་སྟོལ་མ་བཞུགས་པའི་གནས་ཤིག་
 ཟླ། ལོ་རྒྱུས་ནི། ཡུལ་དུ་རྒྱ་མཚན་ནའི་ནགས་ཚལ་ན་དགེ་བསྟེན་ཞི་བའི་གོ་ཆ་ཞེས་པ་ཞིག་
 སྦྱན་རས་གཟིགས་བསྐྱབས་ཤིང་བྱུང་བའི་རྟགས་ཀྱང་པལ་ཆེར་བྱུང་བ་ཞིག་ཡོད་ལ། རྒྱལ་
 པོ་ཤུ་ལྷ་ས་ར་ཞེས་བྱ་བའི་མི་ལམ་དུ་འཕགས་པ་སྦྱན་རས་གཟིགས་སྦྱན་བྱངས་ན་ཡུལ་
 འདིར་འབྱོན་བས། འཛེམ་བྱ་སྤྲིང་དུ་སྦྱ་གེ་དང་རིམས་ནད་རྒྱན་ཆད་ཅིང་བདེ་བར་འགྱུར་
 ལ། དེའི་དོན་དུ་ནགས་ཚལ་ན་གནས་པའི་དགེ་བསྟེན་འདི་ལྟ་བུ་རི་པོ་སོ་ཉ་ལར་རྫོངས་ཤིག་
 ཅེས་བྱུང་བས་རྒྱལ་པོས་དགེ་བསྟེན་བོས་ཏེ། སྦྱ་ཉིག་གི་སྤོང་བ་དང་སྦྱན་འཛེན་པའི་ཡི་གེ་
 བཏང། ལམ་རྒྱགས་པ་ཏ་དག་ཀྱང་བྱིན་པ་ན། དགེ་བསྟེན་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་གཙམ་པ་
 རུས་པར་སོ་ཉ་ལའི་ལམ་ཡིག་ཐོགས་ཏེ་སོང་། མཐར་ཆུ་ན་ཤྱིའི་སྤྲིང་དབལ་ལྟར་འབྲས་སྤྲངས་
 གྱི་མཚོད་རྟེན་དུ་སྟེབས། དེ་ནས་སོ་ཉ་ལར་འགྲོ་བའི་ལམ་ས་འོག་དུ་ཅུང་ཟད་བརྒྱད་ནས་
 བྱིན་པ་ན། སྤར་ས་སྟེང་ནས་འགྲོ་ས་ཡོད་པ་དེར་སང་ནི་རྒྱ་མཚོ་ལུང་བས་ས་གཞི་འོན་ཏེ་
 མིས་ཐར་པ་མེད། སྟོན་གྱི་དུས་དེ་ཙམ་ན་ལམ་ཡོད་པས་དེ་ལས་བརྒྱད་ནས་སོང་། དེར་རྒྱ་
 པོ་ཆེན་པོ་ལ་མ་ཐར་བ་ན། ལམ་ཡིག་ལྟར་སྟོལ་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་རྒྱན་མོ་ཞིག་གིས་
 བྱ་བཏང་ནས་བསྐྱལ། ཡང་མཚོ་གཅིག་ལ་མ་ཐར་བ་ན། ཁྱོ་གཉེར་ཅན་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་
 པས་བྱ་མོ་ཞིག་གིས་གཟིངས་བཏང་ནས་བསྐྱལ། ཡང་ནགས་ཀྱི་མཐའ་མེ་འབར་བ་ནས་མ་
 ཐར་བ་ལ། རྟམ་གྱིན་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཆར་པལ་སྟེ་ཞི། འབྲུག་རྒྱས་ལམ་བསྟན། ཡང་
 དམ་གྲོག་གཉིད་དཔག་ཚད་མང་པོ་ཡོད་པས་ལམ་བཅད་དེ་འགྲོ་མ་སྦྱབ་པ་ལ། རལ་ཅིག་མ་
 ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་སྦྱལ་ཆེན་པོས་ཟམ་པ་བྱས་ཏེ་བྱིན། དེ་ནས་སྟེུ་སྤྱང་པོ་ཆེའི་ལུས་
 ཙམ་པ་མང་པོས་ལམ་བཀག་ནས་འདུག་པ་ལ། དོན་ཡོད་ཞགས་པ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་
 སྟེུ་ཆེན་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་བྱེ་ཞིང་བཟའ་བཅའ་བཟང་པོ་དག་བྱིན། དེ་ནས་རི་པོ་སོ་
 ཉ་ལའི་ཅ་བར་སྟེབས་ནས་བྲག་རི་ལ་མ་ཐར་ཏེ། འཕགས་པ་སྦྱན་རས་གཟིགས་ལ་གསོལ་

བ་བཏབ་པས་སྤྲོ་ཐག་གི་སྤྲོས་བྱུང་ནས་དེ་ལ་འདྲེགས། དེ་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་རྒྱགས་
 པས་ནོན་ཏེ་ལམ་མ་རྟེན། དུན་རིང་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ན་བྱ་དངས། རི་དེའི་གསུམ་ཆ་
 ལ་སྤྲོལ་མའི་སྤྲོ་བརྟན་དང་། རི་སྟེང་ན་ཁོ་གཉིས་ཅན་མའི་སྤྲོ་བརྟན་སོགས་མཛོད། རིའི་ཆེ་
 མོར་ཕྱིན་བ་ན་གཞལ་མེད་ཁང་སྟོང་བ་ན་མེ་ཏོག་ཐོ་མེ་བ་ལས་གཞན་སུ་ཡང་མ་མཛོད། དེར་
 ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་འདེབས་ཀྱིན་ཆོ་བ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱད་པས། རྣམ་ཞིག་ན་བྱུང་མེད་
 ཅིག་འོངས་ནས་འཕགས་བ་བྱོན་པས་འདིར་ཤོག་ཅིག་ཟེར་ཏེ་ཁྱིད་ནས་པོ་བྱང་གི་སྤྲོ་རིས་
 བ་སྟོང་བྱེ་བ་ལས། སྤྲོ་རེ་ཕྱེ་བས་ཉིང་རེ་འཛིན་རེ་རེ་སྤྲོས། འཕགས་བ་ལྟ་བུ་དང་དངོས་
 སུ་མཇུག། མེ་ཏོག་སྤྲོ་ལ་གཏོར། རྒྱལ་པོའི་ཡི་གེ་དང་རྟེན་ལུལ། འཛམ་བུའི་སྤྲིང་དུ་འབྱོན་
 པར་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་དགོ་བསྟེན་ལ་ལམ་རྒྱགས་བ་ཤ་མང་སོ་གནད།
 འདི་ཅུམ་གྱི་འཆོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་ལུལ་དུ་སྤྲིབས་པར་འགྱུར་གྱི་བ་ཤ་ཟད་བ་ན་འོང་
 རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་ལམ་བསྟན། རི་སྟེང་དང་རིའི་ཆ་བའི་སུམ་ཆ་ན་ཡོད་པའི་སྤྲོ་བརྟན་
 ཆོ་ཡང་སྤྲོ་དངོས་སུ་མཛོད། ཚུར་འོངས་བ་ན་ཞག་བཅོ་ལྔ་ན་རང་གི་གནས་དེར་སྤྲིབ་རྒྱུའི་
 བཅུ་བཞི་སོང་བའི་ཉིན་མོ་བུ་རྩ་མཚན་ནའི་རི་མཛོང་བས་རབ་ཏུ་དགའ་སྟེ། བ་ཤ་སྟག་པོས་
 བཟའ་བརྟུང་སྟག་པར་ཉོས་ཏེ་ཐོས། རྒྱལ་པོའི་ཁྱོད་ཁྱོད་དུ་མ་སྤྲིབས་པར་རང་གི་སྤྲོ་བ་གནས་
 དང་ཉེ་བར་སྤྲིབ་པའི་ཆེ་བ་ཤ་ཟད། ས་དེར་བསྐྱད་ནས་ཉིན་རངས་པོར་འཕགས་བ་འབྱོན་
 རྣམ་སེམས་བ་ལས་མ་བྱོན། རྣམ་ཕྱིད་ན་གཉིད་དུ་ཕྱིལ་སོང་བ་ན་རོལ་མའི་སྤྲོ་བ་གསུམ་པས་
 གཉིད་སད། རྣམ་མཁའ་ན་ལྟ་རྣམས་མཆོད་བ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག སུ་ལ་མཆོད་ཀྱིས་པས་འཛམ་
 བུ་སྤྲིང་པའི་ཁྱེུ་མོངས་བ་ཁྱོད་ཉིད་རྒྱལ་རྟེན་པའི་ཤིང་ལ་འཕགས་བ་འཁོར་བཅས་བྱོན་ནོ་
 ཟེར། བལྟས་པས་ཤིང་གི་དོས་ལ་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་བྱོན་འདུག་པས་བྲག་བཅའ་གསོལ་བ་
 བཏབ། རྒྱལ་པོའི་ལུལ་དུ་འབྱོན་པར་ཁྱུས་ཀྱང་དང་སོ་བ་ཤ་མ་ཟད་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་དེ་ནི་
 འདི་ཁོ་ན་ལྟར་གནས་སོ་གསུང། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྲོ་བས་མ་ཐག་བར་དགོ་བསྟེན་ལ་
 སྤྲོ་རྟེན་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱིན་སྟེ། དེ་ནས་ནགས་ཆལ་དེར་ལྟ་ཁང་བཞེངས། ཁ་སངས་ཀྱི་

གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གྲགས་ཏེ། ཁ་སར་ཆ་ནི་ནམ་མཁའ་གཤེགས་ནས་བྱོན་པའི་བྱིར་མཁའ་
 སྤྱོད་དམ་པ་ཆ་ཟད་པའི་ཆེ་བྱོན་པས་པ་ཆ་ཟད་པ་ཞེས་བྲུ་བ་ཡིན་ཟེར་ཡང་མཁའ་སྤྱོད་དུ་
 བསྐྱར་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཤིང་། གཅིག་ཤོས་དང་མཐུན་པར་བསྐྱར་ན། ཁར་ཟ་ནི་ཟས་
 གི་རིན་གི་སྤྱད་དོད་ཡིན་ལ། པ་ཆ་ནི་དདུལ་གི་དོང་ཅེ་ད་ལྟ་ཁང་ཁར་གྲགས་པ་འདི་ཡིན་
 པས། ཟས་རིན་དོང་ཅེའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ནི་རྒྱ་གར་གི་སྤྱི་ཁབ་ཏུ་གྲགས་པ་ལྟར་རོ། །ནི་
 ཁྱི་ལེ་བརྒྱད་མའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན། རྒྱལ་པོས་བསྐྱལ་བའི་འཕྲོས་མེད་པར་པོ་ཏ་ལར་ལན་
 གསུམ་བྱོན་པའི་དང་པོ་ཁོང་རང་ཉིད་གིས་མཇལ་བའི་དོན་དང་། གཉིས་པ་མཛོན་རྟོགས་
 རྒྱན་དང་མཛོན་མཐུན་པའི་དོགས་གཅོད་ལ་ལྷ་རྩ་ཆ་སྤྱིའི་དགེ་འདུན་གིས་བཏང་བ་ཡིན་
 ནའང་། དེ་མ་ཞུས་པར་འབགས་པ་ཁ་སར་ཆ་ཉིད་སྤྱོད་བྲངས། ཁ་སར་ཆ་ལ་ཞུས་པས། ངས་
 སྤུལ་བ་ཡིན་པས་མི་ཤེས་གསུངས་ནས། ལན་གསུམ་པ་དེའི་དོགས་གཅོད་ལ་པོ་ཏ་ལར་
 བྱོན་ནས་ཉི་ཁྱི་ལེ་བརྒྱད་མ་ཡང་སྤྱོད་བྲངས་ཟེར་རོ། །དགེ་བསྟན་དེ་ལ་འབགས་པ་ཁ་སར་
 ཆ་ལྟ་ལྟ་དངོས་སུ་སྤྱང་ཞིང་། དུས་དེར་མཆོད་པ་ཡང་མཛོན་སུམ་དུ་བཞེས་པ་ལས། དགེ་
 བསྟན་དེ་ཡོ་བྲང་ལ་བལྟས་ནས་ཆོས་རྒྱན་པས་བཀོང་བར་བརྩམས་པའི་ཆེ། སྤྱོད་བར་དེས་
 པའི་ལས་གི་མཐུར་ཤེས་ནས། མགོ་པོ་འབགས་པའི་བྲག་ཏུ་བུལ་ཞིག་བྲས་ནས། ཆོས་
 རྒྱན་པས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བྲས། འབགས་པས་སྤྱོད་ཆབ་ལྷང་བ་ལྷན་ཁྱང་དུ་སོང་བས་དེ་
 ཐམས་ཅད་རིང་བསྐལ་དུ་བྲུར། དེ་ཕྱིན་ཆད་མཆོད་པ་དངོས་སུ་མ་བཞེས་ཞེས་གྲགས་སོ། །དུ་
 ར་རྩ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལྟར་བཀོད་དོ། ། པོ་ཏ་ལར་འགྲོ་བའི་ལམ་ཡིག་༽བསྟན་
 འབྱུར་རྒྱད་ཉེ་ཆུ་པར་༽བཞུགས། པོ་ཏ་ལ་ཀར་འགྲོ་བའི་ལམ་ཡིག་རྩེ་བཙུན་སྤྱོད་རས་
 གཟེགས་གི་ཞལ་སྤྱ་ནས་གསུངས་པ། རྒྱ་གར་གར་ཕྱོགས་གི་པརྩི་ཏ་ཨ་རྩེ་ཡུལ་དེ་མ་སྤྱི་
 དང་། བོད་གི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྩམ་ཡོན་ཏན་གིས་རི་ལྟར་རྩེད་པར་བསྐྱར། གཞན་ཡང་ཀམ་ཆགས་
 མེད་གི་རི་ཆོས་ལས། ཆགས་མེད་རི་ཆོས་ལས། དུས་དེངས་སང་ཡིག་བྲག་འདོན་མཁན་
 ཀུལ། གནས་པོ་ཏ་ལ་དུ་སྤྱོད་ལམ་འདེབས། ལྷ་སྤྱོད་ཐབས་འགའ་ནས་དེ་ལྟར་བཤད། རྒྱ་

དཀར་པོའི་སྐད་དུ་པོ་ལ། བོད་སྐད་དུ་རི་པོ་གྲུ་འཛིན་ཡིན། དེ་ཞིང་ཁམས་མ་ཡིན་གནས་རི་
 ཡིན། ལས་དག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤང་ངོ་ལ། རི་ཅེ་མོར་རིན་ཆེན་གཞལ་ཡས་ཁད། གདན་པ་རྒྱ་
 ཉི་ཆེ་བཅེགས་པའི་སྤྱང་། ལྷ་བྱང་རྒྱུ་པ་མེས་དཔལ་ལྷན་རས་གཟིགས། འཁོར་རིག་འཛིན་
 རྒྱ་གི་ལྷ་སྤྱེའི་བསྟོར། རི་སྟེང་པར་རིན་ཆེན་གཞལ་ཡས་སུ། ལྷ་ཁྱོའི་གཉེར་ཅན་དང་རྟ་མགིན་
 སོགས། རི་རྩ་བར་རིན་ཆེན་གཞལ་ཡས་སུ། ལྷ་སྟོའི་མ་དཀར་སྟོན་ལ་སོགས་བཞུགས།
 དེ་མ་དག་འབྲུལ་པའི་སྤང་ངོ་ལ། རི་བྱེ་རི་ཆེན་པོའི་ཅན་དན་ནགས། ཅེར་རང་བྱུང་རྩོམ་ལྷ་
 ཁང་ནང་། ལྷ་ཁ་སར་པ་ཉི་རང་བྱོན་གྱི། སྤྱོད་བརྒྱུད་བྱ་རྒྱུ་ལ་ཆོད་ཅན། རྒྱལ་ བུ་རྒྱུ་ཡི་
 བྲག་རི་ལ། དདུལ་ཞུན་མའི་རང་བྱོན་ཡིག་བྲུག་ཡོད། དེ་དངོས་སུ་བྱིན་ཡང་མཇལ་བས་
 ཆོག་ དེ་དག་བསྟེན་ལུགས་ཀྱི་ཀླང་པ་ཅན། རྩེ་རིན་ཆེན་གླིང་པའི་རྣམ་ཐར་གསལ། ཞེས་
 གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། མ་ཅིག་ལ་བ་སྟོན་གྱི་རྣམ་ཐར་ལས། རྒྱལ་གྱི་ལྷ་ཁང་དུ་ཨ་ཙ་
 ར་ཞིག་བྱིན་ནས། རྒྱ་གར་པོ་ཏ་རིའི་རྩ་བུ་ལ་སྟོན་པའི་བཞེ་ཏ་ཞིག་འདིར་བོད་དུ་སྤྱེས་
 བས་ལ་བ་སྟོན་དུ་བྲགས་པ་དེ། དེར་སང་གར་ཡོད་ཟེར་བའི་མཛོན་ཤེས་མཁྱེན་པ་ཞིག་འདུག་
 ཟེར་སྐད། དེའི་རྒྱལ་མོད་པོན་མོ་རྒྱུད་རྒྱུད་གི་མི་ལས་དུ། མཁའ་འགྲོ་མ་དཀར་མོ་ཞིག་གིས།
 རྒྱ་གར་ནས་ཨ་ཙ་ར་ནག་པོ་ཞིག་འདིར་བྱོན་ནས། སང་ཁྱེད་རང་ལ་མཇལ་དུ་འོང་ཟེར། ཨ་
 ཙ་ར་དེ་སུ་ཡིན་བྱས་པས། དམ་པ་བྱ་བ་ཡིན་ཟེར། ཞེས་གསུངས། བོད་གི་ལུང་གཉིས་པོ་
 དེ་དག་བྲ་བྲོགས་དཔལ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བྲ་བྲོགས་ཡེལ་པ་བས་མཁོ་འདོན་གནང་བར་
 འདིར་བཀོད་དོ། །འགའ་ཞིག་གིས་པོ་ཏ་ལ་རྒྱ་ནག་གི་ཕུ་ཕུ་ཏོ་ཏན་Putuoshan ཞེས་བྱ་བའི་
 གནས་རི་ལ་ངོས་འཛིན་མཁན་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལ་ལུང་རིགས་དུ་མས་གཞོད་ཅིང་། ཅི་སྟེ་པོ་
 ཏ་ལ་ཞིག་ཡོད་ན་ངེས་པར་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་དགོས་སོ། །པོ་ཏ་ལ་ནི་འབགས་བོད་ཀྱི་གཞུང་
 མང་པོར་རྒྱ་གར་རྩོམ་ཞིག་ཀྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་དེ། མཆིམས་མཛོད་པ་༡༤ལས།
 གཞན་ཡང་གླིང་འདིའི་རྒྱལ་ན་ཨ་རྒྱན་རྩོམ་ཆེན་པོའི་པོ་བྱང་ན་རིག་པ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་
 གནས་དང་། ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཆོའི་གླིང་ན་གྲུ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བའི་རྩེ་མོན་འབགས་པ་སྤྱན་

རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་དང་། ཅ་བ་ན་ཇེ་བཙུན་སྟོན་མ་བཞུགས་པའི་གནས་དང་། རྒྱའི་
 རི་པོ་ཅེ་ལྷ་ན་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་བཞུགས་པའི་གནས་དང་། ལུལ་དབྱུས་ན་དུས་གསུམ་
 གྱི་སངས་རྒྱལ་བཞུགས་པའི་རྫོང་ཇེ་འདུག་། ཞེས་རྒྱ་གར་རྫོང་ཇེ་གདན་དབྱུས་ན་ཡོད་པ་དེའི་
 འདར་བྱ་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །འདིས་འདར་བྱོགས་རྒྱ་ནག་གི་ཕུ་ཕུ་
 ཡོན་ Putuoshan ཞེས་བྱ་བའི་གནས་རི་པོ་ཏ་ལ་ཡིན་པའི་དོགས་པ་ཡང་སེལ་ལོ། །3 པོ་བྱང་
 པོ་ཏ་ལ་ཆགས་སའི་རི་དེའི་མིང་ལ་དམར་པོ་རི་མཐོ་པོ་ཏ་ལ་ཟེར་ལ། བྱིས་སུ་རིའི་མིང་པོ་
 བྱང་ལ་ཐོགས་པར་ངས་ཤིང་། འདི་ཡང་རི་པོ་བྱ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་འཕགས་པ་སྐབ་རས་
 གཟིགས་ཀྱི་གནས་རི་དེའི་མཆོན་འདི་ལ་བཏགས་སོ། །4 ཡང་བའད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ།
 པོ་ཏ་ལ་ཡང་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱ་བ་ཞིག་གིས་འབྲུག་ལུལ་གྱི་ལྷོ་ངོས་གཙང་པོའི་རྒྱ་མཐུག་གི་སྒྲིང་
 ཞིག་ཏུ་མཇུག་ཞིང་། རིའི་ཅེ་མོའི་རྫོང་ཁང་ནང་གི་སྐབ་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྐབ་རུ་ཀླུ་བ་རྒྱལ་
 བས་མི་འདུག་གསུངས་པ་སོགས་དེ་བ་སྟོན་དུ་བཞོད་པ་དེ་ཡིན་པས་མདོར་ན། ལུལ་རྣམས་
 བྱི་ཐོས་ན་དགའ་བས་མཉན་པར་བྱ་ཡི། བཞོད་པར་མི་བྱ་གསུངས་པ་ཤིན་ཏུ་བདེན་པ་ཤེས་
 དགོས། ཞེས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐྱོར་བའི་
 གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས་གསུངས། 5 ཡང་བའད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། གཏམ་
 རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མའི་གོང་གི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་དུ་བཙུན་པ་མེན་ཆེགས་ (འདི་
 རྒྱའི་བཙུན་པ་ཐང་ཐན་ཅང་ལ་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ནོར་
 བས་མེན་ཆེགས་ཞེས་བྲིས་ཤིང་། མེན་ཆེགས་ནི་ཐང་ཐན་ཅང་གི་སྟོབ་མ་ཡིན་ཞེས་ཤོད་
 མཁན་ཡང་འདུག་ འདི་པལ་ཆེར་ཐང་ཐན་ཅང་གི་ལམ་ཡིག་ཡིན་པར་སྟུགས།) ཀྱིས་པོ་ཏ་ལ་
 མ་ལ་ཡའི་རི་དང་ཉེ་བར་ཡོད་གསུངས་ཤིང་བྲག་རི་གཟར་བས་མི་རེ་གཉིས་ལས་ཐར་དགའ།
 ཅེ་མོར་མཆོ་རྒྱུད་གཅིག་དང་འགམ་ན་རྫོང་ལྷ་ཁང་ཞིག་ཡོད་པར། དད་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་
 སྐབ་རས་གཟིགས་སུ་སྟེགས་ཀྱི་བྱང་སྟོང་དང་། ལྷ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་མཇུག་། མཆོ་
 རྒྱུད་དེ་ནས་རྒྱ་མིག་འཛོན་པ་བསྐྱོར་ནས་རྒྱ་མཆོར་འདྲེས། རིའི་རྩ་བར་གྲོང་ཁྱེར་ཡོད་པ་

དེ་ནས་མཆོ་བ་རྒྱུད་དེ་སི་ཁྲུ་ལར་འགྲོ་བ་ཡིན་གསུངས། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་དངོས་མ་
དེ་གང་དུ་ཡོད་མེད་དུ་ང་ལ་བཅུད་པར་བྱའོ། 16 ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། ལུ་ལུ་ཉོ་ཏུ་ཏུ་ Putu-
oshan ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་ལེ་བྱ་བ་ཞི་མ་12.4 ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་ཤར་ཕྱོགས་ Zhejiang Prov-
ince ལུ་ཡོད་པའི་སྤྱིང་ཕན་གྱི་གནས་རི་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་དོས་འཛིན་བྱེད། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་
གྱི་གནས་ཆ་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་གནས་རི་འདིའི་སྐོར་ཞིབ་པར་གཟིགས་འདོད་ན་
གཤམ་གྱི་བྲ་རྒྱ་འཕྲིན་གསུངས། <http://www.tripww.com/aaa/html/?110.html>

པོ་ཏ་ལ་ཡི་ཞེས་སོགས། པོ་ཏ་ལ་ཡི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆེགས་བཅད་གཅིག་པོ་འདི་རྫོ་པོས་གསུངས།
ཞེས་སྒྲོང་རྩོམ་སྒྲུ་མའི་གསུང་འབྲུམ་སྒྲེགས་བམ་གཉིས་པ་604ན་གསལ་ཡོ། །

པོ་ཏེ། ལུ་ལུ་ཀ་ལུ་ལ་ཆག་པ་སྒྲེ། སྒྲེགས་བམ་གྱི་མིང་།

པོ་ཏེ། 1 པོ་མཐོ་དང་འབྲ། འབྲར་འབྲར་རམ་ཙོག་ཙོག་གི་མིང་། 2 འཕན་ལུལ་གྱི་བཀའ་གདམས་
པའི་དགོ་བཤེས་པོ་ཏེ་པའི་གདན་སའི་མིང་། འདི་དང་སྒྲུང་ཐང་སོགས་བཀའ་གདམས་པའི་
གདན་ས་གྲགས་ཆེ་རྒྱུས་ཀྱང་། འཕན་སྒྲོང་གི་མགོ་མཐུག་ཙམ་ཡོད་པར། རྒྱལ་ཁམས་
རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས་བཤད།

པོ་ཏེ་པའི་སྐོར་མ་མཐའི་ཀ་ཆེན་བརྒྱུད། (སྒྲུང་) དགོ་བཤེས་པོ་ཏེ་པའི་མཐའི་ཀ་ཆེན་བརྒྱུད་དུ་གྲགས་
པ་ནི། སྒྲུང་བྱ་རབ་པ་ཡོན་ཏན་སྒོ་གྲོས་དང་། གཉིས་སྒྲུ་གོར་བ་གཉིས། གཙང་ན་མར་སྤིང་
མ་པ་འབྲུང་གནས་རྩོམ་དང་། སྤྱང་ཕེུ་ལྷས་པ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གཉིས། ཁམས་ན་བྱ་
འཕྲད་པ་གྲགས་པ་རྩོམ་དང་། བག་ཐེ་མཁའ་འདེབས་བྲག་དམར་བ་གཉིས། རོལ་ན་འབེ་
མོན་བྱ་རྒྱུད་པ་དང་། རོག་དམར་ཁུ་བ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱུད་དོ། །

པོ་ཏེ་པའི་སྐོར་མ་དབྲས་ཀྱི་ཉི་མ་ལུང་གཅིག་ (སྒྲུང་) སྒྲུང་རི་ཐང་པ་རྩོམ་པའི་མེད་པོ་དང་། ཤར་བ་ཡོན་
ཏན་གྲགས་གཉིས་སོ། །

པོ་ཤ། སྒྲོ་སྒྲོ་དང་འབྲ། བེུ་འབྲེལ་ལས། དེས་པའི་ཐན་དེ་པོ་པོལ་གཏད་ནས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

པོ་ཐེ། (རྒྱུ་སྒྲུང་) རྒྱུ་སྒྲུང་དུ་པོ་ཐེ་ཞེས་འབོད་པ་དེ་པར་སིག་དང་རོན་གཅིག་ཡིན་པར་སེམས་ཤིང་།

དུང་དཀར་ཆེག་མཛོད་ཏུ་ཐེག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་འང་དེ་རང་ལ་ངོས་འཛིན་གནང་འདུག
པོ་ཐོས་ཀྱང་། ཇི་ལྟར་ཐོགས་ཀྱང་། ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་གསལ།
པོ་ལོ། བོད་ཀྱི་བདེ་རྒྱུད་པ་པོ་ལོང་ཞེས་པ་དེ་རྒྱར་ཆག་པ་ཡིན། བོད་སྐད་དུ་ ball ལ་པོ་ལོ་ཟེས། དེ་ནི་
སྐད་དུ་ Polo ཟེར་བ་འདི་ཡང་བོད་སྐད་ནས་བྱུང་བ་ཡིན། འདིའི་དོགས་གཙོད་ལོ་རྒྱུས་དང་
བཅས་པ་པོ་ལོང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

པོ་ག (བདེ་རྒྱུད) སྟོས། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོ་གསུང་།

པོ་ག་པོ་ད། (བདེ་རྒྱུད) སྟོས་པོ་ད།

པོ་ག་འེའམ་པ་གམ། 1 ཐོག་གི་སྟེན་བད། 2 ཁང་པ་གྲུ་བཞིའི་དབྱིབས།

པ་ཀ་ར་ཏ་སྟེ་བརྒྱ། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད་པའི་པ་ཀ་ར་ཏ་འམ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བརྒྱད་ནི། ཉི་ཤུ་
ལ། ལྷམ་ཏུ་ལ། ལྷམ་བཤད་རིགས་ལ། ལས་གྲུབ་པའི་རབ་བྱེད། སྤང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད། རྟེན་
འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ། (ཁ་ཅིག་གིས་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ་མི་འབྲེན་པར། ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་
རྣམས་འབྲེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འབྲེན་བའང་ཡོད་དོ། །བྱ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། སེ་ར་རྩེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་མཆོན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ་འབྲེན་པར་བྱེད་དོ།) དབུས་
མཐའི་འབྲེལ་ལ། མདོ་སྟེ་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། པ་ཀ་ར་ཏ་མི་ལེགས་
སྦྱར་གྱི་སྐད་ཡིན་ལ། དེ་བསྦྱར་ན་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་པའོ། ། (བཟོད་པའི་ཆོལ་ར་ཀ་ར་
ཏ་ཞེས་ར་བཏགས་ར་ཏུ་བསྐྱགས་ཏེ་བཟོད་པར་བྱའོ།) འོན་སྟེ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གིས་བཟོད་
བྲུག་སྟོན་ཅེ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅམ་དུ་སྟོན་པ་སྦྱར་ཏུ་ལ། དེ་རིགས་པས་སྦྱབ་པ་
ཉི་ཤུ་ལ། དེའི་གཞི་སྤང་པོ་ལྷ་འཐད་པར་སྟོན་པ་སྤང་པོ་ལྷ་ལ། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་བཤད་ཉན་
འཐད་པར་སྟོན་པ་རྣམས་བཤད་རིགས་ལ། སྟོག་སྦྱར་གྱི་ལས་འཐད་པར་སྟོན་པ་ལས་གྲུབ་པའི་
རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་རང་རྒྱུད་དུ་བཅམས་པ་ལྷ། ཕྱིན་དུག་སོགས་སྟོད་པ་རྒྱ་ཆེན་དང་། རྟེན་
འབྲེལ་བཙུག་ཉེས་དང་། མཆོན་ཉིད་གསུམ་འཐད་པར་སྟོན་པ་མདོ་སྟེ་རྒྱན། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
མདོ། དབུས་མཐའ་དང་རྣམས་འབྲེད་གསུམ་གྱི་འབྲེལ་པ་སྟེ། གཞན་འབྲེལ་དུ་བཅམས་པ་

གསུམ་སྒྲེ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་བུ་སྒྲོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་དོགས་གཙོད་
 འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། ཏཱ་ར་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་༡༩༧ལས། སྒོ་བ་དཔོན་ (དབྱིག་གཉེན་)
 འདིས་མཛོད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ་སོགས་གཞན་འབྲེལ་གསུམ་པོ་བླ་ཀ་ར་ཏ་སྒྲེ་བརྒྱད་
 ལ་བཀྲང་བ་ཕྱོགས་འདིར་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་བཀྲངས་ཀྱང་། ཆོག་འབྲེལ་ལ་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་ཐ་སྙད་
 མི་སྦྱོར་ཞིང་། རྣམ་བཤད་རིག་པ་ལའང་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་དགའོ། །དེ་ལ་རབ་
 ཏུ་བྱེད་པ་ནི་དོན་ཆེན་གཙོ་ཆེ་བ་རེ་རེ་སྒྲོན་པའི་བསྟན་བཙུན་ཐོར་བྱའི་མིང་ཡིན་པས། མདོ་
 སྒྲེ་རྒྱན་ལྟ་བུའི་གཞུང་ཆེན་མོ་ལའང་མི་ཟེར་ན། དེའི་ཆོག་འབྲེལ་ལ་ཟེར་བ་ལྟ་སྒྲོས་ཀྱང་ཅི་
 དགོས། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྒྲེ་བརྒྱད་ལས་ལ་ལ་ལ་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་མིང་ཡོད་ལ། འགའ་ཞིག་ལ་
 མེད་པའང་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་དོགས་གཙོད་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་གསུངས་འདུག་པས་
 དབྱེད་པར་འཆལ་ལོ། །བླ་ཀ་ར་ཏ་སྒྲེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྒྲེ་བརྒྱད་ཟེར་བ་ཞིན་དུ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་
 འབྲེལ། དབུས་མཐའི་འབྲེལ་བ། མདོ་སྒྲེ་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་བ། རྣམ་བཤད་རིག་པ་བཅས་ལ་རབ་
 ཏུ་བྱེད་པའི་ཐ་སྙད་སྦྲར་མེད་ཅིང་། གཞན་རྣམས་ལ། ལས་བྱུང་པའི་རབ་བྱེད། བྱང་པོ་ལྔའི་
 རབ་བྱེད། ཉི་ལུ་པའི་རབ་བྱེད། ལུས་ཅུ་པའི་རབ་བྱེད་ཅེས་འགའ་ཞིག་ལ་སྦྲར་ལ་འགའ་ཞིག་
 ལ་མི་སྦྲར་བའང་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་ཏཱ་ར་རྒྱ་ཐས་གཙོད་བྱེད་བཛོད་པ་ལའང་གོ་རྒྱུ་འདུག་གོ།
 བླ་ཀ་ཉ། དུལ་མི་རང་བཞིན་པའི་སྐད། སི་ཏུ་འབྲེལ་ཆེན་ལས། བླ་ཀ་ཉ་ཞེས་པ་པལ་བ་ལ་འཇུག་
 པས། རྒྱ་གར་གྱི་དུལ་འཁོར་ཆེན་པོར་གྲགས་པའི་པལ་སྐད་བཞིན་དུ། བོད་དུལ་གྱི་པལ་
 སྐད་དམ་རང་བཞིན་གྱི་སྐད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མང་པོས། བླ་མི་ཟེར་
 བ་འདི་བླ་ཀ་ཉ་ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ཟེར། ས་པ་ཏ་གྱི་སྤྱིས་བྱུང་པ་རྣམས་ལ་སྤྱིང་བའི་ཡི་གེ་
 ཞེས་བྱ་བ་ཤམཤལས། ཉན་ཐོས་ལ་རྩ་བའི་སྒྲེ་བཞི་ནི། སི་སྤྱི་ཉ་དང་། བླ་ཀ་ཉ་དང་། ལ་བ་རྩྭ་
 ལ་དང་། བི་ལུ་ཅི་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་སྐད་རིགས་བཞི་གསུངས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བླ་ཉི་མོ་ཤྲ། (ལེགས་སྦྱར) (འདུལ་བ) ། སོ་སོར་ཐར་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུང་བའི་གང་ཐག་སོ་སོར་ན་འཁོ་
 དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བར་འགྱུར་གྱི་གཞན་གྱིས་བསྐྱུངས་པས་གཞན་ཐར་བར་མི་འགྱུར་པས་

དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། 2 དང་པོ་ཐར་ལ། སྒྲིམ་པ་ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་ན། སྤར་རང་
 རང་གི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲིམ་མིན་ལས་ཐར་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྲ། 3 ཐར་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ།
 བ་ཏེ་ཀ་བྲོ། (ལེགས་སྤྱད) རང་སངས་རྒྱལ། རང་རྒྱལ། དེས་ཆོག་ནི། བ་ཏེ་རྒྱལ། ཨེ་ཀ་གཅིག་བྲོ།
 རྟོགས་པ་ལ་བྲས་ཏེ། དུར་ཁྱོད་ཀྱི་དུས་གོང་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་
 ལྟོག་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུན་རྒྱུས་རྟོགས་པས་ན་རྒྱུན་རྟོགས་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། གཞུངས་རྒྱལ་
 ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། རང་སངས་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱལ་བར་གྲོལ་བ་ནི་རྒྱུན་ཁོང་དུ་རྒྱུད་
 པའོ། ཞེས་གསུངས། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས། རྒྱུན་དང་ཉན་ཐོས་རྒྱུས་ཀྱི་དང་། མདོ་
 དང་གསང་སྟགས་སྟོན་རྒྱུས་ཀྱི། ཞེས་དང་། རྒྱུན་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་གཞིག་དགའི། བཟླ་
 ཡང་ནི་བཞི་བར་འབྱུང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རང་རྒྱལ་ལ་རྒྱུན་ཀྱི་སྤྱི་ཙམ་སྤྱད་ནས་གསུངས་པ་འདྲ་
 མང་ངོ་། ཞེས་རྗེ་གུང་ཐང་བས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ་།

བ་པ། <པ་མེ་ན> བ་མོ་འདེབས་པ་སྟེ། མེ་ལོང་གི་ངོས་སུ་བལྟས་ནས་ལྟོག་གྲུར་ཀྱི་དོན་གསལ་
 བར་སྟོན་པ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་མེ་ལོང་བེད་སྟོད་བྱེད་མི་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཁ་ཤས་ཡོད་འདུག
 བ་ཞེས་པ་ལེགས་སྤྱད་ཀྱི་བ་མེ་ན་ཞེས་པའི་ཆོག་སྤྱད་བསྟུས་ཤིང་། སྤྱིར་ལེགས་སྤྱད་ཀྱི་
 བ་ཞེས་པ། རབ་དང་། དང་པོ། ཡང་། མང་ཆོག་སོགས་མང་པོ་ལ་འདུག་པར་བཤད་ཀྱང་།
 འདིར་པ་རོལ་ཏེ་བསྐྱལ་བའམ་ལྟོག་གྲུར་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར་སེམས་སོ། དེས་ན་ལྟོག་གྲུར་
 ཀྱི་དོན་གསལ་བར་སྟོན་པས་ཆ་ནས་བ་མེ་ན་ཟེར་བ་ཡིན་ན་སྟུག། ཡོ་རྒྱལ་ནི། སྟོན་བྲུ་ཆང་
 གྲེས་ལ་མོས་སྤང་ཏ་ཅང་ལེགས་པོ་ཆ་གཅིག་ཡོད་པ་ཉིན་ཞིག་རྒྱན་མས་ཁྱེད་ཏེ་གར་སོང་
 ཆ་མེད་དུ་གྱུར་པ་ན། བྲུ་ཆང་ཕྱག་མཛོད་ཀྱིས་བྲུ་ཆང་མེད་ཀྱང་མོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་
 སར་ཕྱིན་ནས་དྲིས་པས། བྲུ་ཆང་ཀྱིས་སྤང་དེ་གཉིས་གར་ཡོད་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་ས་བབས།
 ཁོར་ཡུག་དང་གནས་ཁང་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་རྒྱུས་གསལ་བར་བྲས་པ་བཞིན་འཆོལ་
 བར་ཕྱིན་པས། དཀའ་ཆེགས་མེད་པར་བདེ་སྤྱོད་ཏེ་ཕེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། བ་མོ་འདེབས་
 པ་ལ་བྲུ་མིག་ཟེར་བ་དེ་དགོས། བ་མིག་ནི་མེ་ལོང་གི་ངོས་སུ་འབྱུང་འབྱུར་ཀྱི་གནས་ཚུལ་

མཛོད་ཐུབ་མཁན་གྱི་མིག་ལ་ཟེར་ལ། དེ་ནི་སྤྱངས་སྟོབས་གྱིས་བྱུང་བ་མིན་པར། ལྷན་སྐྱེས་
གྱི་རང་ཆས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཡིན། མི་དགུས་མའི་ནང་བྲ་མིག་ཡོད་པ་མང་ཙམ་
ཡོད་ཅེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད་དོ།

བྲ་བྱུང་(ལེགས་སྐྱར) ༡ མངའ་བདག་སྟེ། སངས་རྒྱས་གྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ འདི་བྲེ་བྲག་རྟོགས་
བྲེད་ཆེན་པོ་ལྔ་བཅུ་གསུངས་སོ། ༢ འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ཆངས་པ་དང་བྲུབ་འབྱུག་སོགས་
ལའང་བྲ་བྱུང་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཡིན། ༣ རྗེ་བོ་དང་དཔོན་བོའམ་མགོ་འབྲེན་ནམ་གཅི་
པོ་སོགས་ལ་འབྱུག་པར་བཤད།

བྲ་མིག་ མེ་ཡོང་གི་ངོས་སུ་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་གནས་ཚུལ་གསལ་བར་མཛོད་ཐུབ་མཁན་གྱི་མིག་ལ།
བྲ་མིག་ཟེར།

བྲ་རྒྱ་རྒྱུ་ (ལེགས་སྐྱར) ཤེས་རབ་འཆང་སྟེ། རོན་ཡོད་བྱུབ་པའོ།

བྲ་རྒྱ་ཉི་ཉ། (ལེགས་སྐྱར) ཤེས་རབ་མཐར་བུད་དེ། ཁོ་བོ་གཞན་གྱིས་མི་བྱུབ་པའོ།

བྲི་ཡང་ཀྲ། (ལེགས་སྐྱར) དགའ་བྲེད་དམ་དགའ་འཕྱོ། དྲི་བཟང་བོ་དང་ལྷན་པའི་སྟོན་སྟུན་གྱི་རིགས་
ཤིག་ བྱུད་མེད་གྱིས་རེག་ན་མེ་རྟོག་ཁ་འབྲེ་བར་གྲགས། འདི་ལ་བྱུད་མེད་མིང་ཅན་ཟེར། དེའི་
བསྐྲག་ཚུལ་ནི། བིར་ཡང་ཀྲ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱར་བསྐྲག་དགོས། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་ Priyangu
ཟེར། ཤིང་འབྲས་རོ་མངར་ལ་ཁ། རེག་བྲ་བསིལ། བགས་ནད་སེལ་བར་བཤད། ལྷ་མོ་གྱུར་
གྲུས་གྱི་མིང་ཡིན་པར། འབགས་པོད་སྐད་གཉིས་ཤན་བྱར་ན་གསལ།

བྲིས་མ། སྤྱིས་མ་དང་རོན་འབྲ། ལུང་རྣམ་འབྲེད་ ༩ ཅ ༡༩ ལའལ་ས། ས་ཆེན་པོ་ཆུ་འབའ་ཞིག་དང་།
རྒྱ་མཆོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྟེང་དུ་རྒྱུད་གིས་བྲིས་མ་གུན་ཏུ་འཆགས་པར་བྲེད། གུན་ཏུ་
འཐས་པར་བྲེད། གུན་ཏུ་བྲུབ་པར་བྲེད་དེ་འདི་ལྷ་སྟེ། དཔེར་ན་འོ་མ་བསྟོལ་བ་གངས་པར་
གྱུར་པའི་སྟེང་དུ་རྒྱུད་གིས་བྲིས་མ་གུན་ཏུ་འཆགས་པར་བྲེད། ཅས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བྲི་རྟོ། (ལེགས་སྐྱར) འབྲེལ་པ།

བྲེ་ཉ། (ལེགས་སྐྱར) རབ་སོང་སྟེ་ཡི་དྲགས་གྱི་མིང་། ཟས་གྱི་བྲིར་སྟོགས་གུན་ཏུ་ཤིན་ཏུ་སོང་བས་རབ་

སོང་ཞེས་བཏགས།

ཐེ་ཏ་ལྷ་རི། (ལེགས་སྤྱར) ལུ་ཤེངས་ཀྱི་ལུང་པ་ཞིག་གི་དབྱས་ན་རྡོའི་མོ་མཚན་མི་གཟུགས་ཆེ་བ་ཙམ་
ཀྱི་དཀྱིལ་ནས་ཡར་ཚུ་ཚན་འཕྱར་ནས་ཡོད་པ་ལ་བཞིན།

ཐོག་ཟེ། ཅེ་མོ། ཏོག་གཙུག་སྤྱི་ལོ་བཅས་ཀྱི་དོན། ལུ་ཤེང་ཟེ་ཐོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐོག་ལྷ། དབྱ་རྒྱ། ཅོད་པན། གཙུག་རྒྱ། མགོ་རྒྱ། སྤྱི་ལོའི་རྒྱ། ཅེ་ཐན། ཅེ་ལྷ། དེ་ཡང་བང་
རིམ་གསུམ་མཐ་བཞི་དང་ལྷན་པ་བང་རིམ་ཅེ་ལ་ཅེ་ཐན་མང་དུ་ཡོད་པ་ཅེ་མོ་རྡོ་རྗེ་ལམ་རིན་
པོ་ཆེས་བརྒྱན་པ་ཞིག་ཅེས་ཏུ་རྣམས་གསུངས་ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་གསུངས།
སྤྱི་བཤད་ནི། ཐོག་ནི་ཟེའམ་སྤྱི་ལོའམ་ཅེ་མོའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལུ་ཤེང་མགོ་སྟེང་གི་ཤ་
ལྷེ་བ་ལྷེ་བ་དེར་ཟེ་ཐོག་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །ལྷ་ནི་ལྷ་མོའི་དོན་ནོ། །ཐང་ལྷ་དང་། ཐང་ལྷ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ཐོག་ལྷ་ཡང་འཐད་པར་བཤད། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། དཔོག་ལྷ་ཞེས་ཀྱང་བྲིས།

དཔག་དཀའ་མ། དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་བསྟོད་པ་དཔག་དཀའ་མ་ལ་གཟིགས།

དཔག་ཆད། <ལོ་ཇ་ན> རྒྱུང་གྲགས་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཆད་གཅིག་ཟེར། ལེགས་སྤྱར་དུ་ལོ་ཇ་ན

योजन yojana ཟེར། དཔག་ཆད་གཅིག་ལ་གི་ལོ་མི་ཀྱར་རམ་སྤྱི་ལེ་བདུན་དང་གངས་རྒྱུང་
བརྒྱད་ 7.8 km ཙམ་ཡོད་པར་སེམས། འདི་ཡང་མཛོད་ལས་སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྱུ་ཞེས་
པའི་ཅིས་ཚུལ་དེ་གཞིར་བཞག་གིས་ཁྱུ་བཞི་ལ་མི་ཉི་ལྔ་ག་དང་གངས་རྒྱུང་6.4 ft. བཞི་ཡོད།
མི་ཉི་ལྔ་ཀྱང་ཁྱུ་༤.༤དང་གཞུ་འདོམ་གང་དོན་གཅིག་ཅིང་། གཞུ་འདོམ་༥༠༠ལ། ཀྱང་ཁྱུ་
༣༥༠༠དང་། དེ་རྒྱུང་གྲགས་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟུར་བས། ཀྱང་ཁྱུ་༥༥.༤༠༠གྱུར་ལ། དེ་ལ་སྤྱི་ལེ་
7.8 km ཡོད་དོ། ། 500=3200 ft x8=25,600 ft.=7.8 km ཡོད། མཛོད་ཅ་བ་ལས། སྤྱད་ཅིག་
སྤར་བ་རྒྱལ་དང་ནི། །རྒྱལ་སྤར་དང་ནི་དེ་བཞིན་བྱ། །ལྷགས་ཚུ་རི་བོང་ལྷག་དང་ཐང་། །ཉི་
ཟེར་རྒྱལ་དང་སྟོམ་དང་། །དེ་ལས་བྱུང་དང་དེ་བཞིན་བྱ། །སོར་ཆོགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་
བསྟུར། །སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྱུ། །ཁྱུ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་རོ། །དེ་དག་ལྷ་བརྒྱ་རྣམས་ལ་
ནི། །རྒྱུང་གྲགས་དེ་ལ་དགོན་པར་འདོད། །དེ་བརྒྱད་དཔག་ཆད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

སྒྲིམ་བཤད་ནི། དཔག་པའས་འཇམ་པའི་ཚད་ཡིན་པས་ན་དཔག་ཚད་དོ། །བོད་དབྱིན་ཆོག་
མཛོད་ཆོས་པ་པོ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་སྒྲེལ་མཐུ། ཏཱ་ལེ་ཞུ། ཡཙ་ཀ་ཟེར་བ་ཁོང་གིས། Heinrich
Jaschke (1817-1883) དཔག་ཚད་གཅིག་ལ་མེ་ཐམ་བཞི་སྟོང་ 4,000 fathoms ཡོད་ཟེར།
མེ་ཐམ་རེར་ (six feet) མི་ཉི་འམ་རྒྱ་ཁྲ་བྱག་གས། མི་གར་གཅིག་དང་གྲངས་རྒྱུད་བརྒྱད
(1.8 meters) རེ་བརྩེས་པས་དཔག་ཚད་གཅིག་ལ་མི་གར་ 7,200 ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་ཀི་ལོ་
མི་གར་ 7.2 km ཡོད་པར་དོན་གྱིས་བཤད་དོ། །

དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་། <ཀུན་བྱུང་> དགོས་འདོད་ཐམས་ཅད་དཔག་པ་དང་བསམ་པ་ཙམ་གྱིས་སྦྲེར་
བའི་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་ཡུལ་གྱི་ཤིང་ཞིག རེ་རབ་ཀྱི་ཅེ་མོའི་དབྱས་ན་གྲོང་ཁྲེང་བལྟ་
ན་སྤྱག་ཅེས་བྲ་བ་ཡོད་ལ། དེའི་བྱི་རོལ་གྱི་བྱང་ཤར་གྱི་མཚམས་ན་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་
ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོལ་ཞེས་བྲ་བ་འདི་ཡོད་དེ། མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས། ཤིང་ས་བརྟོལ་ཡོངས་
འདུ་ཞེས་བྲ་བ་སྤྱི་ཙུ་ཅ་གསུམ་པའི་ལྷ་རྒྱུས་ཀྱི་འདོད་པའི་དགའ་བ་མཆོག་གི་གནས་ཤིག་
ཡོད་དེ། དེའི་ཙུ་བ་ནི་དཔག་ཚད་ལྷ་བརྒྱ་བྱག་གོ། གནས་འཕང་དུ་ནི་དཔག་ཚད་བརྒྱ་འཕགས་
སོ། །ཡལ་ག་དང་། འདབ་མ་དང་། ལོ་མ་ནི་དཔག་ཚད་ལྷ་བརྒྱར་ཁྲབ་པར་གནས་སོ། །དེའི་
མེ་ཉོག་དང་། འདབ་མ་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པའི་རྩི་ངད་རྩི་ཕྱོགས་སུ་ནི་དཔག་ཚད་བརྒྱར་ལྷར་
དོ། །རྩི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་ནི་དཔག་ཚད་ལྷ་བརྒྱར་ལྷར་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །ཤིང་
འདིའི་ཙུ་བ་གསེར། སྟོང་པོ་དུལ། ཡལ་ག་བྲུ་བྱ། ལོ་མ་ཤེལ། འདབ་མ་སྤྱག་མེ་ཉོག་སྤྱ་
ཉིག་དམར་པོ། འབྲས་བུ་དྲིའི་སྤྱིང་པོ་སྤྱིང་པོ་ཆེ་སྤྱིང་པོ་ལས་བྲལ་བ། ཙུ་བ་སོགས་བདུན་
ཚན་བདུན་ཚན་དུ་ཡོད་པ། ཡིད་བཞིན་གྱི་མོར་བུ་ལྟར་དགོས་འདོད་ཐམས་ཅད་དཔག་པ་དང་
བསམ་པ་ཙམ་གྱིས་འབྱུང་བ། ཡལ་ག་སོགས་བསྟོད་པའི་སྤྱི་ལས་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་
སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་བཞིའི་སྤྱི་འབྲེན་པའི་ཞེས་ཀྱང་གཞུང་གཞན་དུ་སྟུང་དོ། །

དཔང་ཀོང་ཕྱག་བརྒྱ་བ། དཔང་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་བ་དང་འབྲ།

དཔང་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་བ། མདོ་འདི་བོད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་འབྱུང་བའི་སྤྱི་ལས་སུ་བོད་རྒྱལ་ཉེར་བརྒྱད་

དོན་ཡིན། དུག་བརྒྱ་བཞི་ཕྱག་མང་པོ་འཆའ་བ་དང་ལྷན་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། མདོར་ན།
ཕྱོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱབས་གནས་དགོན་མཆོག་གསུམ་པོ་
སྤྱན་དངས་ནས། དེ་དག་ལ་གྲུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་གངས་མེད་འཆའ་བ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་
བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་པར་སྦྲུལ་ཡང་དབྱེད་དོ། །བཙུག་ལྷན་རིག་པལ་གྱི་ཕྱེད་སྦྲུག་
པ་རྒྱས་པ་རྒྱན་གྱི་ཉི་འོད་༡༤ན་ལས་འདི་ཐེག་དམན་གྱི་སྣོད་དུ་བཤད་དོ། །

དཔའ་སྐྱོང་ཕྱག་བརྒྱ་བ། སྐང་སྐྱོང་ཕྱག་བརྒྱ་བ་ལ་གཞིགས།

དཔའ་དམ། རལ་གྱི།

དཔའ་བ་དང་རྒྱལ་པོད་བ། དཔའ་བ་ནི་འཛིགས་པ་མེད་བ། རྒྱལ་པོད་པ་ནི་མཐུ་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་
དང་ལྷན་པ་ལ་བཤད།

དཔའ་བར་འཁྲོ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན། སྤྱ་རྒྱ་ཞེས་པ་དཔའ་ཞིང་འཛིགས་པ་མེད་པ་ལ་འཇུག་པས།
དཔའ་བོའི་རྗེས་སུ་གཡུལ་རྣམས་འབང་བ་ལྟར་འདིའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་སྤྱས་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་
ཐམས་ཅད་འཇུག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་དང་ཆ་འདྲ་བའི་མཛད་པ་སྟོན་
ཀུས་པ་ས་བཅུ་བ་ནས་ཐོབ་རྒྱ། མདོན་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྷན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་འཛིག་བྱེད་
ཅིག་སྟེ། འོན་ཀྱང་ཉིང་རེ་འཛིན་འདིའི་ཅལ་ས་བརྒྱད་བར་རྫོགས་ཤིང་། ཞེས་རྗེ་གྲུང་ཐང་
པའི་སྐལ་བ་དང་བོའི་མཆན་འགྲེལ་ན་གསལ།

དཔའ་བོ་གཅིག་བ། ཡུམ་མེད་པའི་ཡབ་རྒྱུད་གི་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ། དཔའ་ན་འཛིགས་བྱེད་དཔའ་བོ་གཅིག་
པ་ཐེར་བ་ལྟ་བུ།

དཔའ་བོའི་རིལ་བ། ང་བ་ང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་མེད་པའི་རིལ་བ་ལ་ཐེར།

དཔའ་བོའི་སྟོན་མོ། དཔའ་བོ་ཁོ་ན་ཆོགས་པའི་སྟོན་མོ་ལ། དཔའ་བོའི་སྟོན་མོ་ཐེར། མྱོང་དོལ་གླམས།
དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་གཉིས་ཆོགས་པའི། ཆོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བྱ་བ་དང་། དཔའ་བོ་ཁོ་ན་ཆོགས་
ན་ནི། དཔའ་བོའི་སྟོན་མོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དཔའ་མོ་རྒྱུད་པ་ཆོགས་ན་ནི། དཔའ་མོའི་སྟོན་མོ་
ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས། ཡང་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལས།

ནལ་འབྱོར་པ་ཤ་སྟག་ལས་ཆང་ལ་ཡོངས་སྟོང་པའི་དོན་དུ་ནལ་འབྱོར་མ་གཅིག་གཙོ་མོའི་
གཡོན་དུ་གནས་པ་ལ་ཟེར།

དཔའ་མོའི་སྟོན་མོ། དཔའ་མོ་རྒྱུད་པ་ཆོག་པ་པའི་སྟོན་མོ་ལ། དཔའ་མོའི་སྟོན་མོ་ཟེར། ཡང་ནལ་འབྱོར་
པ་ཤ་སྟག་ལས་ཤ་ལ་ཡོངས་སྟོང་པའི་དོན་དུ་ནལ་འབྱོར་པ་གཅིག་གཙོ་མོའི་གཡས་སུ་གནས་
པ་ལ་ཟེར། ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་ན་གསལ།

དཔའ་མོའི་འདུག་སྟངས། རྒྱུད་པ་གཡོན་པ་སྦྱིལ་ཤུང་བྱེད་བྱས་པ་ལ་དེ་དང་ཉེ་བར་གཡས་པའི་བྱས་
མོ་བྱང་པོར་བཞག་པའི་འདུག་སྟངས་ཤིག།

དཔའ་མོའི་འདུག་སྟངས། རྒྱུད་པ་གཡོན་པ་བྱེད་སྦྱིལ་བྱས་ཤིང་གཡས་པ་གཡོན་པའི་བརྒྱའི་མཐེལ་དུ་
བཞག་པའི་འདུག་སྟངས་ཤིག། ཞིབ་པ་ལྟའི་བཞུགས་སྟངས་མི་འབྲེལ་པའི་སྟོར་ཞེས་པར་གཟིགས།

དཔལ། <ཤྱི> 1 ཀཟི་བཟླ། རིན་ཆེན་སྡེ་དཔེ་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་744བ3ལས། དཔལ་ནི་བཟླ་དེ་
པ་སྟེ་ཟེལ་གྱིས་མི་ནོན་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2 བྱུང་ཆོག་པ་སལ། འབྱོར་བ། 3
རེ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་ལ་ཟེར། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་
པའི་སྟོ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་སྟེ་དགོ་བསྟན་འགྱུར་མདོ་སྟེ་
ཅི་ 3བ3ལས། དཔལ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། དཔག་བསམ་
གྱི་ཤིང་དང་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དཔལ་དུ་
གྱུར་ཏེ། རེ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 4 མཛེས་བྱ། 5 བྱང་
པར་དུ་འཕགས་བ། 6 དབང་སྟུག་ 7 འཛིགས་མེད། 8 འཛོག་ཆས་སལ། འཛོ་བའི་ཡོ་བྱད།
9 བདུད་ཅི། 9 བསྟེན་པར་བྱ་བ། w ཆོག་པ་གཉིས། e མཆོག་གི་བདེ་བ། r སྟུན་མ་དང་
གོས་དཀར་མོ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མོའམ་གསང་སྟགས་ཀྱི་ཡུམ། ཟླའི་འབྲེལ་པ་བཞི་སྟུགས་
ལས། དཔལ་ནི་གོས་དཀར་མོ་སྟེ་ད་དང་ལྷན་པས་དཔལ་ལྷན་མོ། ཞེས་གསུངས་སོ། 1དག་
སྟོན་འབྲེལ་པ་ལས། དཔལ་ (རི་སྐད་དུ། དཔལ་མོ་དབྱངས་ཅན་སྟོ་དང་སྟེ་གསུམ་གྱི། བྱུན་
སུམ་ཆོག་པ་དང་འབྱོར་པ་མཛེས་པ་དང་། འཛོག་ཆས་འཛིགས་མེད་ཆེལ་དང་འཕགས་པ་

དང་། འབྲུག་ཅི་རྒྱལ་ལ་དབའ་ཞེས་རབ་ཏུ་གྲགས། ཞེས་པའི་དོན་དང་། ལྷན་པ། ཞེས་
གསུངས། ལྷག་མ་རྒྱལ་མཛོད་འབྲེལ་བ་བཞི་སྟགས་སོགས་སུ་གཟིགས།

དབའ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བ། དབའ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བའམ། དབའ་སྒྲིང་ལོ་རྒྱུ་བ་ཞེས་གྲུ་བྲིས་སྤང་། མཆན་གཞན་
དབའ་ཁང་ཆོས་མཛད་དམ། མཆན་དངོས་དག་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་དབྱངས་ཅན་སྟེམས་
པའི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་དག་ཡིག་དག་སྟོན་མཛད་པ་པོ་དེ་ཡིན། རྒྱལ་དབང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་
དང་། ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྟེན་རྒྱལ་གཉིས་དང་སྐུ་དུས་མཚུངས་པར་བྱོན། དུས་མཚུངས་སུ་
བྱོན་སྐོར་རྒྱལ་དབང་ལྷ་བ་ཆེན་པོའི་རང་རྒྱལ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དུ་བྱུར་ཅན་གསལ། དུང་
དཀར་ཆོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རེན་པོ་ཆའི་ཆོག་མཛོད་དབའ་ཁང་ཆོས་མཛད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ།
འབྲུངས་འདས་དང་མཛད་རྒྱལ་ཞིབ་པ་མ་རྟེན་གསུང་བཞིན་དུ། ཀམ་འཕྲིན་ལས་སྟོགས་ལས་
རྒྱལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ། ཀམ་འཕྲིན་ལས་སྟོགས་ལས་རྒྱལ་རྒྱལ་དང་དབའ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བ་
གཉིས་གཅིག་ཏུ་མཛད་ནས། དེའི་རྒྱལ་ཐར་རྒྱལ་ཅན་གསུངས་ཤིང་། རྒྱལ་ཐར་ཞིབ་པར་
མི་བསྐྱོད་བཟང་པོས་མཛད་པའི་འབྲུག་མཆོག་ཀམ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱལ་ཐར་ལེགས་མཛད་
རྒྱ་མཆོའི་སྐྱ་དབྱངས་བྲིས་མ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་གཟིགས། ཞེས་གསུངས་འདུག་པ་གཉིས་
འགའ་འདུལ་དུ་ལྷ་བྱུར་སྤང་བས་གང་ཡིན་བཟླ་བར་བྱའོ། འདུལ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་
༣ ནལས། ཀམ་འཕྲིན་ལས་གཉིས་བ་དབའ་སྒྲིང་ལོ་རྒྱུ་བ་ཞེས་གསུངས་པར་གཞིགས་ན།
དབའ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བ་འདི་ཀམ་འཕྲིན་ལས་བ་མེན་པར་ཀམ་འཕྲིན་ལས་བ་གཉིས་བ་ལྷ་བྱུར་
གསུངས་པས་དབྱང་པར་འཆོལ་ལོ། ཀམ་འཕྲིན་བ་སྟོགས་ལས་རྒྱལ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་ཐར་ནི།
དབའ་པོ་གཙུག་ལག་ཤིང་པའི་ཆོས་འབྲུང་མཐའ་པའི་དགའ་སྟོན་སྤང་ཆ་༡༡༦ ནན་རྒྱལ་
ཅན་གསལ་བས་དེར་གཟིགས་པར་བྱ།

དབའ་གྱི་མགྲིན། དབང་བླག་ཆེན་པོ་སྟེ། སྟོན་རྒྱ་མཆོ་ལས་བྱུང་པའི་དུག་བྲུམ་བ་གང་མགྲིན་པར་
བཟུང་བས་བེད་ཅུ་མདོག་ལྷ་བྱུང་མགྲིན་བ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་གྱུར་པས་དབའ་གྱི་མགྲིན་
ནས་མགྲིན་སྟོན་ཞེས་བྱ།

དཔལ་གྱི་ཆས་བརྒྱད། རྟིང་མ། རྩ་སྤྱོད་གྱི་ཆས། ཉེ་སྤྱོད་ཆས། ཡེ་ཤེས་གྱི་མེ་ཡི་ཆས། རྩ་ཆེས་གྱི་
 ཆས། གཤེགས་པའི་ཆས། སྤྲུག་པའི་ཆས། བསེ་ཁྲབ་གྱི་ཆས། རྩ་བྱེད་ལྷགས་གྱི་ཆས་ཉེ་
 བརྒྱད་དོ། །དེ་ཡང་རྩེ་སྤྱོད་དུ། གཟེ་བཟེད་འབར་བ་རྩ་སྤྱོད་བཟེད་པའི་ཆས། ཐབས་དང་ཤེས་
 རབ་བྱང་འབྲེལ་ཉེ་སྤྱོད་ཆས། གཤུག་པ་ཅན་སྤྲེག་ཡེ་ཤེས་མེ་ཡི་ཆས། སྤྱི་ཤི་ཅད་གཅོད་
 མཆེ་བ་རྩ་ཆེས་ཆས། རྩུབ་མཛད་རེ་སྐོང་དོ་རྩེ་གཤེགས་པའི་ཆས། རམང་འཇང་ཡོངས་
 རྩེགས་རྩེ་རྩེ་སྤྲུག་པའི་ཆས། སངས་རྒྱས་སར་བཞོད་དབང་གི་བསེ་ཁྲབ་ཆས། གཤེད་
 གཤུག་སྤྲེག་བྱེད་རྩ་བྱེད་ལྷགས་གྱི་ཆས། ཞེས་པ་ལྟར་དོ། །འདི་ལ་མཁས་པའི་བཞེད་ཚུལ་
 ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པར་གསུངས།

དཔལ་གྱི་སྤྱིང་པོ། <ཤི་གར་> རྩུབ་འཇུག་གི་མིང་།

དཔལ་གྱི་དུམ་བྲ། <ཤི་ཁར་> ཅན་དཀར་པོའི་མིང་།

དཔལ་གྱི་བདག་པོ། རྩུབ་འཇུག་གི་མིང་། ལྷ་མོ་དཔལ་མོའི་བདག་པོ་ཡིན་པས་དེ་སྤྱོད་ཅེས་བྲ།

དཔལ་གྱི་མིང་ཅན། <ཤི་སྤྱོད་> ཡེ་ཤེས་མིང་དུ་བཤད།

དཔལ་གྱི་ལག་པ། <ཤི་ཀ་ར་> 1 རྩུབ་འཇུག་གི་མིང་། 2 མཛོན་བཟོད་མཁས་པའི་རྩ་རྩུན་ལས།

ལྷུན་ལ་དམར་པོ་བྱང་བ་དགལ། དཔལ་གྱི་ལག་པ་དཔལ་ཁྱིམ་མོ། ཞེས་གསུངས།

དཔལ་མགྲིན། <ཤི་ཀླེ་> དབང་ལྷག་གི་མིང་།

དཔལ་སྤྱང་ལོ་རྒྱ་བ། དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱ་བ་དང་འདྲ།

དཔལ་ཆོས་གྱི་གྲགས་པ། ཆོས་གྲགས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དཔལ་སྤྱུག་ <ཤི་རྩ་རྩ་> སངས་རྒྱས་སྤྱིའི་མཆན།

དཔལ་སྤྱེད། <ཤི་དམ་> བྱང་གི་ཕྱོགས་བདག་རྩུབ་སྤྱེད་གྱི་མིང་།

དཔལ་རྩེ་རྩེ་འཇིགས་བྱེད་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཆེན་པོ་ལྟ། ཡི་དམ་འདི་ལ་ཞེ་ཁྱོ་སྤྲུགས་སྤྱུབ་གྱི་མན་དགའ་ཁྱད་

པར་ཅན་ཡོད་ཚུལ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཁས་བྱུང་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་

ལ་ཡི་དམ་འདི་ཉིད་རྩུ་སྤྱེ་གཞན་ལས་ཁྱད་ཆོས་ལྡས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་གསུངས་པ་ན།

མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གིས་བྱུང་ཆོས་ལྟ་བུ་པོ་དེ་གསུང་དགོས་ཞེས་གསེར་གྱི་
 མཛུལ་དང་བཅས་ཏེ་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ངོར། ད་ལྟ་སྤྲིགས་མ་ལྟ་བུ་པོ་དེ་དུས་སུ་སེམས་
 ཅན་རྣམས་ལེ་ལོ་ཆེ་བ། ཤེས་རབ་རྒྱུད་བ། དམ་ཆོག་མི་སྲུང་བ། སྒྲིམ་བ་དང་མི་ལྟན་བ། ལོག་
 ལྟ་ཆེ་བ། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་འབྲེད་པ་ལ་སྒྲིམ་བ། རྒྱུ་དང་ལོགས་ལ་མི་གྲུས་བ། སྤྱིང་རྩེ་
 རྒྱུང་བ། རོ་ཆ་དང་ཁྲེལ་མེད་བ། ཆོས་སྒྲོང་ཞིང་ཁེངས་པ་ཆེ་བ། འཛིག་ལྟས་ད་རྒྱལ་ཞིང་ལྟ་
 རན་གྱི་གཙོང་རོང་དུ་ལྟུང་བ། འདོད་ཡོན་གྱིས་སྒྲོས་བ་སོགས་ནང་གི་ཉོན་མོངས་པ་འབེལ་
 ཞིང་རགས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོ་གསུམ་སྤྲིག་པའི་ལས་ལ་ཤིན་ཏུ་དགའ་བ་དང་། དེའི་འབྲས་
 ལུས་སྒྲོད་བཅུད་ཀྱི་ཕུན་ཆོགས་ཐམས་ཅད་རིམ་གྱིས་འགྲིབ། མི་ཤེས་པའི་མཆོན་མ་ལྟག་
 པར་བཤོ། འག་པོའི་སྤྲིགས་ཀྱི་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པས་ཆོས་སྒྲོད་པ་ལ་བར་དུ་གཙོང་པའི་
 སྒྲོབས་ཆེར་རྒྱས་པའི་སྐབས་འདིར་སྐབ་བ་པོའི་མགོན་དང་སྐབས་མཛོད་པ་དང་། གཞོད་
 བྱེད་རྣམས་འཛོམས་པ་ལ་མཐུ་སྒྲོབས་འགན་རྒྱ་དང་བལ་བའི་ཡི་དམ་འདི་ལྟ་བུ་མེད་ན་ཆོས་
 འགོ་མི་ཐོན་པས་ངེས་པར་བརྟེན་དགོས་པ་ནི་གནད་དང་པོ་དང་། ཕྱག་མཆོན་དང་རྒྱ་
 དང་མེ་ཐབ་ཀྱིས་གསང་བ་འདུས་བ་ནས་བཤད་པའི་རྒྱ་ལུས་དང་འོད་གསལ་གྱི་ཐབ་ལམ་
 ཡོད་པར་སྒྲོན་པ་ནི་གནད་གཉིས་པ་དང་། ཁ་ཤྲི་གས་བ་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་གཏུམ་མོ་འབར་
 འཛྲག་གི་ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་དང་། བདེ་དབྱེས་སོགས་ནས་བཤད་པའི་བདེ་སྒྲོང་གི་རྣམ་
 གཞག་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲོན་པ་ནི་གནད་གསུམ་པ་ཡིན་ཞིང་། སྤྲིས་བྱ་གསལ་ཤིང་ལ་
 བསྒྲོན་པས་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་། མཆོམས་མེད་ལྟ་དང་ཆོས་སྒྲོང་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྲིག་པ་བཅོན་
 ཐབས་སུ་འཆང་རྒྱ་བར་སྒྲོན་པ་ནི་བྱུང་ཆོས་བཞི་པ་དང་། སྤྱིར་དམར་ནག་འཛིགས་གསུམ་
 རྩེ་བཅུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཁྲོས་པའི་ཁྲོ་བོར་མཆོངས་ཀྱང་སྤྲ་མ་གཉིས་ལ་རྒྱ་རྩེ་རྩེ་འཛིན་
 པའི་སྐབས་སུ་འཇམ་དཔལ་ཞི་བའི་སྤྱིའི་རྣམ་པ་དང་། འབྲས་བུ་རྩེ་རྩེ་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ་
 འཇམ་དཔལ་ཞི་བའི་ཞལ་གྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་མེད་ཅིང་། རྩེ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ལ་དེ་གཉིས་
 ཀ་དངོས་སུ་ཡོད་པས་ཞི་ཁྲོ་སྤྲིགས་སྐབ་ཀྱི་མན་ངག་བྱུང་པར་ཅན་ཉམས་སུ་རྒྱུད་བར་བྱར་

ཡོད་པ་ནི་བྱང་ཆོས་ལྷ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དཔལ་ལྷན། <ཕྱི་སྟན> 1 གཟི་བརྩེད་དང་། ཕྱན་ཆོགས་མཁའ་འབྱོར་གྱི་མཛེས་པ། བྱང་དུ་འཕགས་པ། བསྟན་པར་འོས་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་ལ། དཔལ་ལྷན་ཟེར། རིན་ཆེན་ཟེར་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༡༥༥པ་༥ལས། དཔལ་ནི་བརྩེད་པ་སྟེ་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དཔལ་གྱི་སྟོར་རྒྱས་པར་གོང་དུ་དཔལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། རྩེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྟགས་ལས། དཔལ་ནི་ཕྱན་སྲུམ་ཆོགས་པ་སྟེ། དེ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་དཔལ་ལྷན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དཔལ་ལྷན་ཞེས་པ་གཙོ་བོ་ཕྱན་སྲུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྷན་པ་ལ་གོ་དགོས། 2 སྟུ་ཞབས། དཔལ་ལྷན་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་ལེགས་སྦྱར་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་དུ། སྟེས་པ་ལ་སྟོར་ཆེ་ཕྱི་སྟན་དང་བྱང་མེད་ལ་སྟོར་ཆེ། ཕྱི་མ་ཉི་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལས་བྱུང་བར་སེམས། རྒྱ་གར་བས་སྐབས་མེར་ཞེས་འེ་ཚུལ་དུ་མིང་ཆབ་ཏུ་འད་བེད་སྟོང་བྱེད། 3 སྦྱབས་ཡུལ་དང་། ལྷ་ལ། གནས་མཆོག་སོགས་ཀྱི་མིང་གི་ཐོག་མར་སྦྱར་ཆེ་ཞེས་འདི་ཆོག་ཏུ་གོ། དཔེར་ན་དཔལ་ལྷན་རྩེ་ཆེ་འཛིགས་བྱེད། དཔལ་ལྷན་ལྷ་ལ། དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྦྱངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ལྟ་བུ་ལོ། 4 དབང་ཕྱུག་དང་ལྷན་པ་ལ་ཟེར། རྩེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྟགས་ལས། རྒྱལ་སྤིང་གྱི་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་དང་ལྷན་པས་དཔལ་ལྷན་ལོ། །ཞེས་གསུངས། 5 ཆོགས་གཉིས་རྩོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་ལ་ཟེར། རྩེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྟགས་ལས། ཆོགས་གཉིས་རྩོགས་པའི་དཔལ་དང་ལྷན་པས་ན་དཔལ་ལྷན་ལོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཆོགས་གཉིས་དང་ཉེ་བར་ལྷན་པས་དཔལ་ལྷན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། 6 མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་བདེ་བ་དང་ལྷན་པ་ལ་ཟེར། རྩེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྟགས་ལས། དཔལ་ནི་མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་བདེ་བ་སྟེ་དེ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་དཔལ་ལྷན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 7 གསང་ཡུམ་དང་ལྷན་པ་ལ་ཟེར། རྩེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྟགས་ལས། དཔལ་ནི་གོས་དཀར་མོ་སྟེ་ད་དང་ལྷན་པས་དཔལ་ལྷན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།

དཔལ་ལྷན་ཁྱབ་འཕྱང་། <ཕྱི་ནེ་རུ་ཀ> གྱེ་རྩོར་གྱི་མཆོན།

དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན། རྒྱ་གར་ཕྱོ་ཕྱོགས་ Andhra Pradesh ཞེས་པའི་མངའ་སྡེའི་
 ལུའ་དུ་ཡོད་པའི་Guntur ཞེས་པའི་ཁོང་ཁྱིམ་གྱི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་ཁོང་ཁྱིམ་རྒྱུ་འཕྲུལ་ལྷན་འབྲས་
 ཞེས་བྱ་བའམ་ཕྱི་རྒྱ་ན་ཀ་ཏ་ཀ་འདི་སྡོན་བདག་ཅག་གི་སྡོན་པ་སངས་རྒྱུ་མཆོམ་ལྷན་འདས་
 ཀྱིས་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཅ་རྒྱུད་ཐོག་མར་གསུངས་པའི་གནས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནས་མེ་
 ལེ་བཙོ་ལྷ་ཙམ་རྒྱ་འབྲས་ཕྱོགས་སུ་སོང་ན་ན་གརྒྱ་ན་ཀོ་ཏ་ཞེས་བྱ་བ་ཕྱོ་ཕྱོགས་དཔལ་གྱི་རི་
 ལྷ་སྤྱུལ་ཡབ་སྲས་བཞུགས་ས་དེར་སྤེལ་ས། དེར་མཇལ་རྒྱ་ཡང་མང་པོ་ཡོད། དུས་འཁོར་ཅ་
 རྒྱུད་འདི་སྡོན་པས་བྱ་ཆོད་ལུང་པོའི་རི་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་གསུངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་
 དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་རྒྱ་འབྲུལ་གྱིས་ཕྱོན་ནས་དུས་འཁོར་ཅ་རྒྱུད་གསུངས་
 པ་ཡིན་ཏེ། དུས་འཁོར་ཅ་རྒྱུད་ལས། མཆོད་རྟེན་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་སུ། །དེ་བཞིན་
 གསང་སྤྲུགས་རྒྱལ་གསུངས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །ཕྱི་ལོ་༢༠༠༦།༡༡འན་སྤྱི་ལོ་བར་
 ཉིན་བརྒྱ་གསུམ་རིང་ལ་ཤོང་ས་ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་སྤེལ་བཅའ་བཞུགས་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་
 མཆོ་མཆོག་ནས་འཇམ་སྤྱིང་གི་ཡུལ་བྱ་མཐའ་དག་ནས་ཕྱོགས་འདུས་ཀྱི་དད་ལྷན་འབྲས་
 ཐུག་བཞུལ་བར་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་དང་། དེའི་སྡོན་འགྲོའི་གསུང་ཆོས་
 སོགས་ཀྱིས་དེར་འཁོད་ཀྱི་སྐྱེ་སེར་མི་དཔངས་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་གྱིས་ཆོམ་པར་
 མཛད་ཅིང་མཐོ་རིས་དང་ཐར་པའི་ས་བོན་གྲུང་པོ་ཐེབས་པར་མཛད་པ་སོགས་གནས་དེར་
 སྡོན་ལོ་རྒྱུ་ནང་བྱུང་མ་སྤོང་བ་ལྟ་བུའི་སྐལ་བཟང་གི་དུས་ཆོད་ཅིག་ཤར་བར་གྱུར་ཏོ། ། ཡང་
 སྡོན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་སྤྱིང་བ་རྣམས་སུ་རྒྱ་གར་ཤར་གཞི་ཕྱོགས་རྒྱང་ག་ལ་ཡི་ཕྱོ་ཕྱོགས། རྒྱ་གར་རྒྱ་
 བག་འདབས་འབྲེལ་པའི་རྒྱ་གར་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་ས་བཅད་པའི་སྤྱིང་ཐུན་པལ་སྐྱེད་དུ་ཨ་མ་
 ཀ་ཡཟེར་ཞིང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། རྒྱ་གར་ཕྱོ་ཕྱོགས་འགྲོ་ལྱིང་པའི་
 ཡུལ་ཐད་མཆོམས་གསྐྱེད་དང་སྤྱི་རྒྱ་མཆོར་འདྲེ་བའི་བར་ན་ཕྱི་རྒྱ་ན་ཀ་ཏ་ཀ་ཅེས་པ་དཔལ་
 ལྷན་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ཡོད་དེ། ཞེས་གྲང་སྤང་འོ་ ཁོང་ཁྱིམ་དཔལ་ཡོན་ཅན་ཞེས་
 པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ནི། སྡོན་སངས་རྒྱུ་གསེར་ཐུབ་འཇིག་རྟེན་དུ་ཕྱོན་པའི་དུས་སུ། ལུ་གེས་

ཉམ་ཐག་པའི་སེམས་ཅན་ལ་པན་པའི་ཕྱིར་ཉིན་ལམ་བཟུ་གཉིས་ཀྱི་སར་འབྲས་སོ་པའི་ཆར་བ་
དགེ་སློང་ཞིག་གིས་པབ་ནས་སེམས་ཅན་ཆིམ་པར་བྱས། འབྲས་ལྷག་རྩ་འབྲལ་གྱིས་བསྐྱས་
ཏེ། མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་ཞིག་བཞེངས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་གྲགས་སོ། །འདི་སློང་ཟུར་ཅམ་ཞིག་
སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོའི་གཡལ་སེལ་༣ ནྟན་གསལ་ལོ། །

དཔལ་ལྷན་ས་གསུམ་མ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཆོག་ས་བཅད་མ། མཁས་བྱུང་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པས་མཛད།

དཔལ་ལྷན་ས་གསུམ་མའི་རྒྱུ་གཤམ་ཆེན་སློང་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་དཔལ་ལྷན་
ས་གསུམ་མའི་རྒྱུ་གསུང་འབྲལ་བོད་ཀྱི་ག་བར་འབྲུག་ས་སོ། །

དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་སྐྱ་མདོག་ཕྱག་མཆོན་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤད། དཔལ་ལྷ་མོ་ནག་མོ་ལ་སྐྱའི་རྒྱལ་
མོ་དགའ་བོས་སྐྱའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སློན་ས་བསྟོད་བཞི། རྒྱ་དྲུག་བ་ ༡༩༠༥༣༦ན་ཅད་པལ་ལྷ་
མོ་ནག་མོའི་བསྟོད་བ་རྒྱལ་བོའི་རྒྱ་དྲུག་གུ་བ་ལས། གསང་སྒྲགས་རྣལ་འབྱོར་གྲུབ་པའི་
བདག་ཉིད་མ། ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱ་མདོག་ཕྱག་མཆོན་ནི། འོན་ཏེ་སྤྱང་བ་མེད་ཀྱང་
གདུལ་བྱའི་ཕྱིར། ཉན་ས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་འདི་ལྟར་བསྟན་པའོ། །ཁམས་གསུམ་གདུལ་ (མ་
ཕྱི་ལ་གདུལ་ཞེས་གསལ་ཡང་། འདུལ་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། གདུལ་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་ན་
དགོས་ཆེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། འདུལ་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་ན་རྒྱ་མཆོན་གྱི་སྒྲའོ། ཕྱིར་གདུལ་བྱ་བོད་
བྱ་ཞོན། ལྷ་དན་མི་འདའི་ཉན་ས་སུ་ལྷགས་སློག་མངལ། བདག་དོན་ལྷན་གྲུབ་སྒྲུང་ཆེན་ཀོ་
བས་བརྒྱན། གཞན་དོན་ཕྱན་སུམ་ཆོག་ས་ཕྱིར་རེ་ལྟེས་དཀྱིས། གྲང་རྩལ་སེམས་ལྷན་སྐྱི་
གཙོག་རྒྱ་རྒྱས་ (ཁྱིས་ཆ་ལ་རྒྱ་ཆེས་འདུག་ཀྱང་རྒྱ་རྒྱས་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་དང་བསྟན་ན་
རྒྱ་བ་ཉག་དང་བདགོས་པར་སེམས་ཏེ། ཞལ་རས་རྒྱ་བ་རྒྱས་པའི་འཇུག་དཀར་ཅན། ཞེས་
གསུངས་པས་ཤེས་སོ། གསལ། འདུག་གསུམ་སྟོང་པོ་གཙོད་པའི་རལ་གྱི་དང་། བསོད་
ནམས་གཉེར་གྱི་ཕྱག་མཆོན་ནི་འདྲ་ལེ་བསྟན་ས། དབང་དག་རྒྱུགས་ཕྱིར་རལ་བ་ཁམ་ནག་
སྐྱུ་གྲ། ཉོན་མོངས་འདྲེན་ཕྱིར་རྟོག་དཔལ་མཆེ་བ་གཙོགས། འཁོར་བ་ལྷགས་ལ་གཏར་ཕྱིར་

ཀན་སྤྱོད་བཞེས། གཏུག་པ་ཞེ་ལ་གཞོད་ཕྱིར་སྤང་མིག་བཟང། རམས་ཅད་དབང་དུ་སྤྱད་ཕྱིར་
 སྤྱན་ཅད་མཐར། སྒྲིམས་པའི་ཆོག་ས་མཆོག་མི་འགྱུར་སྤྱོད་གཏུག་གནས། མ་མོ་འདུལ་ཕྱིར་དུར་
 ཁོད་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན། སྤྱོད་གསུང་ཐུགས་ཉག་ས་ཕྱག་རྒྱ་ཁ་ལྷོ་གསོར། སྤྱོད་གསུམ་རྩོགས་
 བྱེད་མོད་པའི་བྱེད་བས་བརྒྱན། དྲག་པོ་སྤྱར་མ་གྲོགས་བསྐྱེད་ཕྱིར་ཚུབ་མས་བརྒྱན། ཉོན་
 མོངས་སྤེལ་ཕྱིར་མེ་དབུང་ནང་ན་བཞུགས། འདོད་ཁམས་སྤྱོད་ཕྱིར་ཡོངས་འདུའི་ཤིང་ལ་
 བརྟེན། ལྷ་མིན་འདུལ་ཕྱིར་རྩོད་གི་དཀའ་ཆོག་མ། དཔའ་བརྟན་བསྐྱེད་ཕྱིར་སྤྱོད་གི་ཤུམ་
 ཐབས་བསྐྱམས། བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་ཕྱིར་དག་མོའི་ཆ་ལུགས་རྩོགས། ང་རྒྱལ་དབང་བསྐྱེད་
 བདག་མེད་སྤྱོད་གས་ཕྱིར། ཐབས་ཀྱི་སྤྱན་ཆ་གཡས་པ་སེང་གས་བརྒྱན། ཞེ་སྤང་དབང་
 འདུལ་དུག་ཆེན་འདུལ་བའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་སྤྱན་ཆ་གཡོན་པ་སྤྱོད་ཀྱིས་བརྒྱན། འདུ་བྱེད་
 མི་ཉག་ཉགས་སྤྱིའི་བྱ་སྤྱོད་གས། ཆགས་ཕྱིར་རམ་མཛོད་རྒྱའི་བྱ་སྤྱོད་འཕྱང། དམ་ཆོག་
 བསྐྱེད་ཕྱིར་ཞིང་སྤྱོད་གས་རྒྱན་དུ་མཛོད། ཐ་དད་ལས་རྒྱལ་འདུལ་ཕྱིར་མ་བྱེད་འཕྱ། ཉོན་
 མོངས་སྤྱིའི་པའི་ཆོག་ས་རྒྱལ་པ་སྤྱོད་ས་ནས། ཡེ་ཤེས་རིག་པའི་ཆོག་ས་རྒྱལ་པ་ཤར་
 བའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གནས་མཆོག་བྱང་ཤར་མཆོག་ས་ན་བརྟེན། དབུ་མའི་ས་ལ་གནས་
 ཕྱིར་དེའུ་ལ་ཞོན། ཉོན་མོངས་གཏུག་པ་འདུལ་ཕྱིར་མ་ཡི་ཚུལ། མཁའ་འགྲོ་མ་མོ་ཁྱོད་
 ཕྱག་འཆལ་བསྟོད། ཅེས་སོ། །

དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་བསྟོད་པ་དཔག་དཀའ་མ། དཔལ་ལྷ་མོ་དཔག་པར་དཀའ་བ་ཁྱོད། ཅེས་སོགས་
 གྱི་ལྷ་མོའི་བསྟོད་པ་འདི་ནས་མཁའ་ལྷིང་གི་རྒྱལ་པོ་རྟོ་རྟེ་སེར་མིག་ཅན་གྱིས་དཔལ་ལྷ་མོ་
 ལ་བསྟོད་པའོ། འདི་རྒྱད་ཉ བ ༡༥༠༦ བ ༥ན་བཞུགས་སོ། །

དཔལ་གནས། <ལྷི་ལྷ་ས> ཁུབ་འཇུག་གི་མིང་དུ་བཤད།

དཔལ་བེའུ། <ལྷི་བརྟེ> བཟ་ཤེས་ཉགས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གི་དྲ་མིག་མང་པོ་ཡོད་པའི་རི་མོ་དེའི་མིང་།
 ཡང་འདུལ་བ་རྒྱལ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྒྱལ་པར་བཤད་པ་ཉ ༣ ༣ བ ༣ ལས། དཔལ་བེའུ་
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོ་རྟེའི་རྩེ་མོ་སྤྱོད་པའི་མཆོན་མའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ཞིག་འདུག་པས་གང་ཡིན་

[illegible]

དབྱུང་གི་ཡན་ལག་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་ལྷུང་གྲེད། (ལུལ་བ) འབའ་ཞིག་གི་དགུ་བརྩེའི་ཞེ་བདུན་པ།
 དབྱུང་གི་ཡན་ལག་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་ལྷུང་གྲེད་གྱི་རྩི་ཉི་ཞེ། རྒྱལ་བོ་ལ་སོགས་པ་ས་བོས་
 གྲང་རུང་མ་བོས་གྲང་རུང་སྟེ། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤྱོད་གིས་དམག་ལ་རེག་བ་དང། གཡུལ་
 བཤམས་བ་དགུགས་བ་ལས་སྒྲུང་བའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། སྤྱོད་གཞི་ནི། དུག་སྤེས་མཉན་
 ཡོད་ནས་སོང་སྟེ། རི་བྲག་བ་དང་ཉེ་བར་དམག་བཤམས་བ་དགུགས་བ་ལ་སོགས་བ་བྱས་བ་
 ལས་ལྷུང་གྲེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་གཞན་གྱི་ལུས་སྟོག་ལ་གཞོད་བའོ། །

དབྱུང་མགོ། (མར་ཕྱིན) དབྱུང་མགོ་ནི་ཐག་པའི་མིང་། དབྱུང་མགོའི་སྐད་དོད་སྐྱོན་ནི་དབྱུང་བའམ་ཐག་
 པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་རྒྱ་མཆོ་ལས། དབྱུང་པའི་མགོ་ནི་
 ལེགས་པར་རྒྱུ་པའི་བྲག། སྤྱང་བོའི་རྒྱལ་བོའི་སྤྲ་ལྷར་རིང་ཞིང་མཛེས། ཞེས་གསུངས་
 བ་ལྟར་དང། ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱུ་ལས་ནི། ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པ་ཅའི་བྲ་བ་མི་མངོན་བ་ནི་གང་
 གི་དབྱུང་མགོ་སྟེ། གསེར་གྱི་བྲུམ་པའི་མགྱིན་བ་ཡོངས་སུ་རྒྱུ་པའི་མགྱིན་བ་ལེགས་པར་
 འབྲེལ་འབྱོར་བ་ཅན་ནོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

དབྱུང་མགོ་རྒྱུ་པ། (མར་ཕྱིན) 1 ཐག་པ་བྲུམ་པའི་མགྱིན་བ་ལྟར་རྒྱུ་པ། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་
 བྲང་༡༡༤བ༡ལས། དབྱུང་མགོ་རྒྱུ་པ་ནི་གསེར་གྱི་བྲུམ་པའི་མགྱིན་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་
 སུ་རྒྱུ་པའི་མགྱིན་བ་ལེགས་པར་འབྲེལ་བ་ཅའི་བྲ་བ་མི་མངོན་བ་ལ་ཐུབ་དགོངས་ལས་
 སོ། ཞེས་གསུངས། 2 མགྱིན་བ་བྲུམ་པའི་མགྱིན་བ་ལྟར་རྒྱུ་པ།

དབྱུང་འགོ། (མར་ཕྱིན) དབྱུང་མགོ་དང་འདྲ།

དབྱུང་པ། (མར་ཕྱིན) 1 བྱ་མོ་ནས་དབྱུང་མགོའི་བར་གྱི་ཆ་ཤས་གྱི་མིང་། 2 ཐག་པ། དབྱིན་སྐད་དུ་
 shoulder ཟེར་བ་དེ་དང་པལ་ཆེར་འདྲ། དཔེར་ན་དབྱུང་པ་བརྟན་པོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 3 དབྱུང་
 མགོ་ནས་ལག་པའི་མཁྱིག་མའི་བར་གྱི་ཆ་ཤས་གྱི་མིང་། དབྱིན་སྐད་དུ་arm ཟེར་བ་དེ་དང་
 པལ་ཆེར་འདྲ། ལུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་ལས། ལག་པ་ནས་བརྒྱང་ངམ། དབྱུང་པ་ནས་བརྒྱང་ངམ།
 ལན་བྱ་ནས་བརྒྱང་ངམ། ཞེས་ །དྲང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ལག་པ་ནས་བརྒྱང་ངམ་ཞེས་བྱ་བ་

ནི་མཁྲིག་མ་མན་ཆད་ཀྱི་ལག་པ་ནས་སོ། དབྱང་པ་ནས་བཟུང་ངམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཁྲིག་མ་
ཡན་ཆད་ནས་སོ། ཞེས་གསུངས་སོ། གཞན་ཡང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས།
དབྱང་པ་རིང་པ། དབྱེལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་བ། ཞེས་གསུངས། སྐྱབ་ཤད་ནི། དབྱང་པ་ནི་སྤངས་
པ་ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་རང་ཡིན་ལ། ཏུ་མ་སྤངས་པ་ལ་ཕྱང་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་དང་ནོར་
གྱིས་དོགས་ནས་དབྱང་ཞེས་དག་ཆ་མི་འདྲ་བར་བཅོས་པ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐྱུ་ཞེས་
པ་ཕྱང་པོ་དང་ཕྱག་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་ཏུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མཛོན་
པར་རྟོགས་པ་དངོས་བྱུབ་ཀྱི་འདོད་འཛོན་གསལ་ལ། གཞན་ཡང་། ཕྱང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད་
ལ། བཙུ་སྐྱུ་བྱ་ཀ་ར་ཁྱི་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

དབྱང་བྱ་ཆུང་། ཀྱང་དམག་

དཔེ་དཀར། <མི་རྒྱ་ར> དཔེ་རྒྱ་དང་དོན་འདྲ། འདི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྐད་དོད་ विहारः མི་རྒྱ་རམྱུར་
ཆག་པར། སྟོགས་སྟོན་ལོ་རྒྱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་ཏུ་བཤད།

དཔེ་མཐུད། <མུའི་མ> ཆོས་ལ་སེར་སྒྲ་བྱས་ནས་གཞན་ལ་མི་སྟོན་པར་སྤྲས་པ། སྐྱབ་ཤད་ནི། དཔེ་
ནི་དཔེ་ཆ་སྟེ་ཆོས་དང་མཐུད་པ་ནི་སྤྲས་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཆོས་སྤྲས་པ་ཞེས་པའི་དོན་
ནོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། སྟོབ་དཔོན་གྱི་དཔེ་འཐུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པོའི་
སྟོས་བཟུང་བའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཆོས་ཏུ་གཞན་ལ་མི་སྟོན་པ་སྟེ། ལྷ་ཚུར་ཤིན་ཏུ་བཅངས་པ་
དང་འདྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། དོན་སྟོན་ནས་དཔེ་མ་བསྟན་
པར་སྤྲས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་ལེགས་པར་མ་མཐོང་དོ། །ལེགས་
སྦྱར་གྱི་མུའི་ཞེས་པ། མཐུད་པ། སྤྲས་པ། དཔེ་མཐུད། སྤྲར་མོ། ལྷ་ཚུར་བཅས་ལ་འཇུག་
པར་བཤད།

དཔེ་ཆ་དང་ལག་ལ་བྲུག་དཔེ་དང་ལག་ལ། སེ་ར་བའི་ཚོད་ལྷའི་སྤྲབས་ཕྱང་འདྲེན་བྱེད་ཚུལ་ཞིག་ ལོ་རྒྱས་
ནི། སྟོན་སེ་ར་བྲམས་ཆེན་ཆོས་ཟླ་དང་མཁས་བྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་ཆོགས་ལངས་
བའོ་སྟེང་མཛད་སྤྲབས། བྲམས་ཆེན་ཆོས་ཟླ་དང་མཁས་བྲུབ་རིན་པོ་ཆེར་ཞེ་ས་མ་མཛད་པར་

ཁྱོད་ཀྱིས་བརྒྱུ་མཁས་པའི་དཔེ་ཆ་དང་ལག་ལ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་མཛོད་པའི་བྱ་གཞི་དཔེ་དང་ལག་ལ།
 དང་ཡང་ལག་ལ། ཞེས་ལུང་འདེན་མཛོད་པས་དཔེ་སྒྲིབ་རྒྱུ་ཆགས་པར་དག་རྒྱུ་ལ་ཡོད།
 དཔེ་ཆ་གདན་འདེན་ལྟ་བུ། དཔེ་ཆ་རིན་སྒྲིབ་ནས་དཔེ་ཆ་ཉི་ལ་ཞེས་བྱེད་པའོ། །དཔེ་ཆ་ཉི་ཟེར་ན་མ་
 གྲུས་པར་འགྲོ་བས་མི་རུང་། དེ་བཞིན་སྟེ། དཔེ་ཆ་རྒྱ་ཞེས་པའང་མི་རུང་ཞེས་སྒྲིབ་མ་རྒྱུ་མས་
 གསུང་རོ། །དཔེ་ཆ་རྒྱ་ཞེས་ཟེར་མི་རུང་སྟེ། རྒྱ་ཞེས་པ་རིན་སྒྲིབ་དེ་ཉམས་ཐག་པའི་གནས་སམ་
 ཉེན་ཁ་ལས་སྒྲིབ་པའི་དོན་ལ་གོ་དགོས། དཔེར་ན་སྒྲིབ་རྒྱ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དཔེ་ཆ་གདན་འདེན་
 ལྟ་ཞེས་ཟེར་དགོས། དཔེ་ཆ་གདན་འདེན་ལྟ་བུ་གི་ཡིན། དཔེ་ཆ་གདན་འདེན་ལྟས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ།
 དཔེ་ཆོས། (རྫོ་རྫོང་) དཔེ་ཆོས་རྩ་བ་ལ་གཟིགས།

དཔེ་ཆོས་རྩ་བ། (རྫོ་རྫོང་) བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་པོ་ཏྲ་བས་གསུང་སྒྲོས་ཐོར་བྱ་རྒྱུ་ལ། དགེ་
 བཤེས་གྲུབ་པ་དང་བྲག་དཀར་བ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲིབ་མཛོད་པའི་རྩ་ཆེན་ཆེན་མཛོད་
 མ་དེ་ལ་ཟེར།

དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྒྲིབ་པ། (རྫོ་རྫོང་) དཔེ་ཆོས་ལ་གསུམ་རྒྱུང་སྟེ། ཐོག་མར་གྲུབ་པས་བསྒྲིགས་པ་
 བློ་བསྐྱེད་པ་དང་། ཐག་དཀར་པས་དེ་གཞིར་མཛོད་ནས་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བཤེས་ལ་
 གསན་པའི་དཔེ་ཡང་མང་དུ་བསྐྱེད་ཏེ་བསྒྲིགས་པ་ནི་རྒྱུ་ལ་དང་། ལྟེ་སྒྲོམ་རྫོང་པས་སྒྲིབ་
 གཉིས་ལས་གོ་བདེ་བའི་འབྲིང་པོ་ཞིག་མཛོད་དེ། དེ་ལ་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྒྲིབ་པ་ཞེས་
 བྱའོ། །ཞེས་སྟེ་བཀའ་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་རོ། །

དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྒྲིབ་པའི་འཇམ་བཟོལ་དོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན། (རྫོ་རྫོང་) དབྱངས་ཅན་
 དགའ་པའི་རྫོ་སྒྲོས་ཀྱིས་མཛོད།

དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྒྲིབ་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ། (རྫོ་རྫོང་) བཅུན་པ་ཤེས་རབ་རྗེ་རྗེས་མཛོད།
 དཔེ་ཉེར་འཇམ་ལ། དཔེས་མཚོན་བའམ་གོ་བར་བྱེད་པ། དཔེས་བདེ་སྒྲིབ་ཏུ་གོ་བར་བྱེད་པ། དོན་སྒྲུར་དུ་
 རྟོགས་བྱེད། རྒྱ་བཤད་ནི། དཔེས་རང་གིས་གོ་བྱའི་དོན་དེ་ཉིད་ཉེ་བར་ཏེ་བདེ་སྒྲིབ་ཏུ་གཞུགས་
 བའམ་འཇམ་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །སྒྲིབ་དཔེ་དང་། ཉེར་འཇམ་ལ། དཔེ་ཉེར་

འཇམ་ཐུངས་དོན་འདྲ། ཉེར་འཇམ་ཞེས་པ་ནི་དོན་ཉེ་བར་ཉེ་སྤྱར་དུ་འཇམ་བའི་སྒྲིལ་ཏུ་འཇམ་
བའམ་རྟོགས་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །དཔེ་དང་ཉེར་འཇམ་ལག་ཉེས་དོན་གཅིག་པས། བར་སྤྱར་
མཁལ་པོ་དག་གིས་ཉེར་འཇམ་ཞེས་མ་བཞག་པར་དཔེ་ལྟག་པོ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་
ནམ་སྤྱུལ་པའི་དོན་པ་འབྱུང་སྤྱིད་ཀྱང་དེ་ནི། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆོས་སྤྱི་འགྲེལ་པ་༩ ཏུ་
༡༦ གྲུབ་པས། བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཔེ་སྤྱི་བར་འཇམ་བ་སྟེ། ཞེས་པའི་ལུང་འདིས་སེལ་
བར་རུས་སོ། །

དཔེ་ཉེར་འཇམ་གྱི་རྗེས་དཔག་དཔེ་ཉེར་འཇམ་གྱི་ཆད་མ་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། དཔེ་ཉེར་འཇམ་ཚུལ་གསུམ་
པའི་གཏན་ཆོག་སྤྱི་དང་ཐལ་འབྱུང་བའོད་པ་མེད་ཀྱང་། རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་འཇམ་བ་
ཡིན་པས་རྟོགས་ལ་བརྟེན་པར་བཞག་ཆོག་གོ། ཞེས་སྤྱང་སྤྱི་རོལ་པའི་རྟོག་གསུང་རོ། །

དཔེ་ཉེར་འཇམ་གྱི་ཆད་མ། དཔལ་ལྡན་སྤྱི་བའི་ཆོག་གསལ་ལས་ཆད་མ་ལ་བཞི་གསུངས་པའི་ལ་
གྲལ་ཞིག་སྟེ། འདྲ་བ་ལས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་དོན་རྟོགས་པ་ནི་ཉེ་བར་འཇམ་བ་སྟེ། བ་མེན་
ནི་བ་ལང་དང་འདྲོ་སྤྱུལ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དཔེར་ན་སྤྱར་བ་ལང་ཆད་
མས་ངེས། བྱིས་བ་མེན་མཐོང་བ་ན་འདི་ནི་བ་ལང་དང་འདྲོ་སྤྱུལ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆད་བ་ལྟ་
བུའོ། །བ་མེན་མཐོང་བ་ལས་སྤྱི་ཆགས་འདི་དང་འདྲ་བ་ནི་བ་ལང་རོ་སྤྱུལ་དུ་འཛིན་པའི་སྤྱི་
ལྟ་བུའོ། །རི་རྒྱུད་དུ། ཞི་བ་འཆོས། གང་ལ་བ་མེན་ཅི་འདྲ་ཞེས། །ཁྱོད་པ་དག་གིས་དེས་པ་
ན། །བ་ལང་ཅི་འདྲ་དེ་འདྲ་ཞེས། །འཕྱོག་པས་སྤྱུལ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་སྤྱི་གཞི་ཆེན་རིགས་པའི་
རྒྱ་མཚོའི་མདོན་སུམ་གྱི་ལེ་ལུང་གསལ།

དཔེ་ཉེར་འཇམ་གྱི་གཞལ་བྱ། བན་ཚུན་འདྲ་བའི་ཆོས་སྤྱི་ཏུ་སྤྱར་པའོ། །ལུང་སྤྱི་རོལ་པའི་རྟོག་གསུང་།
དཔེ་བྱུང་། རང་གི་བདག་རྒྱུན་དུ་སྤྱར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནམ་དག་གཏུལ་བྱ་གཞན་དག་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ནམ་དགར་
གྱི་ཡོན་ཏན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱུང་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མདོན་
རྟོགས་རྒྱན་ལས། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་ཐངས་མདོག་དང་། ཞེས་སོགས་ལྟར་དཔེ་བྱུང་བཟང་

པོ་བརྒྱད་ཅུ་ལོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། ནང་ན་ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་མཆོན་པའི་དཔེ་ལས་རྟགས་ཀྱི་བྱང་
གཟུགས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

དཔེ་མེད་པ། <ཨ་ཁུ་པ་མ> སངས་རྒྱལ་གྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ དཔེར་ན་སངས་རྒྱལ་ལ་
བསྟོད་པ་ལ། དཔེ་མེད་པར་བསྟོད་པ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐད་དོད་འདི་བྱེ་བྲག་
རྟགས་བྱེད་པ་བཟུང་ན་གསལ་ལོ། །

དཔེ་མེད་པར་བསྟོད་པ། སྟོབ་དཔོན་སྤྱི་བྱེད་ཀྱིས་མཛད། ཟླ་དགེ་བསྟན་འབྱུང་བསྟོད་ཆོག་སྤྱི་ ༩ ཀ
༡༦༧ བ་ན་བཞུགས། རྟག་ཆོའི་འབྱུང་།

དཔེ་ཆུགས། གཤམ་གྱི་ཡིག་གཟུགས་དེ་ལ། དཔེ་ཆུགས་ཟེར། འདི་ལ་ཁམས་གྲིས་ཀྱང་ཟེར།
དཔེ་ཏར། <མི་རྩ་ར> དཔེ་དཀར་ཞེས་ཀྱང་གྲིས་སྤྱང། འདི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྐད་དོད་ བྱི་མེད་ བྱི་མེད་
རྩ་རྒྱུར་ཆག་པར། སྟོགས་སྟོན་ལོ་རྩའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲར་ཁང་དུ་བཤད།

དཔེའི་སྤྱི་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) རྩས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་ལ་མེད་བཞིན་དུ་སྟོང་བྱུང་དུ་རྟ་སྤྱང་སོགས་
འཆར་བ་ལ་ཟེར། ཤེས་བྱ་མཛོད་འབྲེལ་ན་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད།

དཔེའི་འོད་གསལ། ཤིན་ཏུ་སྤྱི་བའི་སེམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་རྒྱལ་གྱིས་རྟགས་པའི་སྟོབ་ལ་ཟེར།
འདི་ལ་དཔེའི་ལྟན་སྟེས་ཀྱང་ཟེར། སྤྱི་བཤད་ནི། དོན་གྱི་འོད་གསལ་མཆོན་པའི་དཔེར་འགྲོ་
བས་དཔེའི་འོད་གསལ་ཞེས་བྱ།

དཔེའི་ལྟན་སྟེས། དཔེའི་འོད་གསལ་དང་དོན་འདྲ།

དཔེས་མཆོན་དུ་མེད་པ། དཔེས་འདི་ལྟ་བུའི་ཞེས་བསྟན་དུ་མེད་པའི་དོན། དཔེ་མི་སྤྱིད་ཅེས་པ་དང་འདྲ།

དཔོན་སྟོབ། སྟོབ་སྟོབ། དཔོན་པོ་ལས་རྩེ་པོ་ནི་སྟོབ་པ་དང་། སྟོབ་ནི་སྟོབ་པའོ། །རྩེའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་
འཇུག་དོགས་ལས། དེད་དཔོན་བྱང་འདི་མན་ཚུན་ལུ་གུ་རྒྱུད་དུ་འཇུག་པའི་འབྲེལ་པ་ཡོངས་
སྤྱི་ཆད་པ་མེད་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས། ཐོག་མ་ཉིད་ནས་དཔོན་
སྟོབ་ཤིན་ཏུ་བྱུགས་གཙུགས་པར་བྱུང་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དཔྱ། ། ཁྲལ། སྟོན་ཐོག་གི་དུག་ཆའི་སྟོགས། ཞེས་བསྟན་དར་རྩ་རམས་པ་གསུང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་

འབྲེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༩བཤམས། ཞོ་གམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་གྱི་དབྱེའོ། །ཞེས་གསུངས། 2 དུམ་བྱའམ་ཆ་གསལ་ལ་ཡང་འཇུག་སྟེ། དབྱངས་ཅན་དབྱེས་སྟེ་ལས། མ་ཐུན་ཕྱོགས་མིག་སྒྲིའི་གན་མཛོད་ལོར་གྱི་དབྱ། །ཞེས་པ་ལྷ་བྱེའོ། །དབྱ་ཁལ་ཞེས་པའི་ཐང་དུ་གཟིགས། 3 སྤང་མཁན་ནས་བྱ་ར་བྱེད་མཁན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྲེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༩བཤམས། ལ་གཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱོགས་བསྐྱང་བའི་དབྱེའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

དབྱ་ཁལ། 1 གཞུང་གི་འཛིན་སྲིད་གི་ཆེད་དུ་བསྟུ་རྒྱའི་དདུལ་དང་འབྲུ་སོགས། གནའ་བོ་བོད་དུ་སྟོན་ཐོག་གི་དུག་ཆ་ཞིག་འབྲུལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་འདུག 2 མི་འདོད་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་དགོས་པའི་འཁྲི་ཆ། སྤྱ་བཤད་ནི། དབྱ་ནི་བཅའ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཏེ། དབྱ་དང་བཅའ་གཉིས་སྤྱ་གདངས་མ་ཐུན་པས་འབྲི་ཚུལ་འདི་བྱུང་བར་དེས། བཅའ་བའམ་བཟོ་བའམ་གཏན་འཁེབས་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་ཁལ་ཞེས་པའོ། །བཅའ་ཁལ་ཞེས་གྲིས་ཀྱང་འཐད། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དག་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱི་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་༡༩ ནུ་ལས། དབྱ་ལ་བཅའ་ཞེས་གྲིས་ཡོད་ཅིང་། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སྒྲེགས་བམ་དང་པོ་ལས། ཡང་གཞི་རྒྱལ་པོས་དེ་ལ་ལོ་ཐང་དང་དབྱ་པལ་སྟེ་དེ་ཉིད་དུ་བཞག་གོ། །ཞེས་བཅའ་ལ་དབྱ་ཞེས་གྲིས་ཡོད་ལ། ལ་དེའི་ཐང་གྱི་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། ལོ་ཐང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོང་ཁྲེར་ལ་སོགས་པ་ནས་འབྱུང་བའོ། །བཅའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞོ་གམ་གྱི་གནས་ལ་སོགས་པ་ནས་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་དབྱ་ལ་བཅའ་ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །བཅའ་ཁལ་དབྱ་ཁལ་ཞེས་པའི་འབྲི་སྲོལ་འདི་ཡང་གོ་རྒྱ་མེད་ཀྱང་བྱུང་བཤམས་དུ་སོང་བའི་རྩ་ཡན་ཞིག་གོ།

དབྱ་བ། (བརྟེན) འབྲུ་བའི་བརྟེན་ཏེ་དུ། ལི་གྲུང་སོགས་གཞུང་པོར་བཤད།

དབྱང་ཐག 1 འབྲུང་འབྲུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཐག་ལ། འབྲུང་ཐག་ཅེས་ཀྱང་འབྲི། 2 ཐག་པའི་སྟེ་ལ་ལྷགས་ཀྱི་བཏགས་པའི་མིང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། 3 ཅིང་ཆས་ཤིག 4 ཐེ་ཆོམ་གྱི་དོན། དབྱང་ཐག་ལ་འཇུག་ལ། ཐེ་ཆོམ་གྱི་མིང་། མར་དབྱང་བའི་ཐག་པ་དེ་ཕྱོགས་གང་ལ་ཡང་མ་རེག་པ་

ལྷ་མོ་ཆོས་ཡང་ཡུལ་གང་ལ་འདུ་མི་སྤྲོགས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་
དགའ་ལྗོངས་གསུང་དོ། །

དབྱང་ཐག་འདྲིན་པ། དབྱང་ཐག་ལ་འབྲུག་པ་དང་དོན་འབྲ།

དབྱང་སྒྲིམ། ལྷ་མོ་ཆོས་དཔེ་དང་གཏུན་ཆོགས་སོགས་མང་པོ་བསམས་དབྱང་པའི་སྒྲིམ་ལ་ཟེར།
འདི་ལྷག་མཐོང་གི་སྤྲོགས་སུ་བསྟུ། མདོར་ན་དབྱང་སྒྲིམ་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་སྒྲིམ་དང་། འོག་
སྒྲིམ་ནི་ཞེ་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཡིན་ནོ། །སྒྲིམ་ལ་གཟེགས།

དབྱང་ཤེས། བཅད་ཤེས་དང་དོན་འབྲ། འོན་ཀྱང་རྟོགས་ཟེན་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ལ་བཅད་ཤེས་ཞེས་
པའི་ཐ་སྟེན་འདི་ལེགས་པར་སེམས།

དབྱང་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལྷ་དང་། གང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མདོན་སུམ་ཆད་མས་ཀྱང་གཞོད་པ་མེད། རྗེས་
དཔག་ཆད་མས་ཀྱང་གཞོད་པ་མེད། རང་ཆོག་སྤྱི་ཕྱི་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞོད་པ་
མེད་པའི་ལྷ་ལ་ཟེར།

དབྱས་མི་གདགས་པ། མི་འབྲ་བའམ་འབྲ་བར་མི་བྱ་བའི་དོན།

དབྱས་མེད། དབྱ་ཁལ་མེད་པ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་དང་དཔོན་པོའི་ཁལ་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད།

དབྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ། །ཁམས་དཀར་ཆའི་དྲངས་མ་ལ་དབྱིད་དང་། དམར་ཆའི་དྲངས་མ་ལ་ཐིག་ལེ་ཞེས་
བྲ། སྤྱི་བཤད་ནི། ལུས་ཅན་ཆམས་ཀྱི་བདེ་བའི་དགའ་ལྗོངས་འབར་བར་བྱེད་པས་ན་དབྱིད་དང་།
བདེ་བ་བརྟན་པར་བྱེད་པས་ན་ཐིག་ལེ་ཞེས་བྲལོ། །² སྤྱིང་གའི་ཅ་མདུད་ཀྱིས་བཅེངས་པའི་
དབྱ་མའི་ནང་གི་བྱ་ག་ཅུང་ཟད་ཅམ་དེའི་ནང་ན་གནས་པའི་རྩྭ་ཡིག་སྟོན་པོ་ཡུངས་དཀར་
ཀྱི་ཆོད་ཅམ་པ་འོད་དཀར་པོ་ཁ་བ་ལྟ་བུ་འཛུགས་པ་གནས་པ་ནི་གཏུམ་མོ་འབར་བ་ན་བདེ་བ་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དབྱིད་ཅེས་བྲ། །འདི་བཤད་པ་ལ་སྤྲུམ་ཀྱང་གོགས་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་
མི་ཤིགས་པ་ཞེས་བྲལོ། །ཞྭ་བའི་མདུད་པས་བཅེངས་པའི་དབྱ་མའི་ནང་གི་ཨ་མུང་ནི་ཐིག་
ལེ་ཞེས་བྲལོ། །ཞེས་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེའི་དབྱིད་ཐིག་ན་གསལ། ³ བཀའ་པོ་སྟོན་པ་པས་
མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག

དབྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། སློབ་དཔོན་ནགས་ཀྱི་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད།

དབྱིད་ཐིག་ དབྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དང་འབྲེ།

དཔྱོད་པ། གཞན་འགྲུར་བཞིའི་ཐ་མ་ནི། སེམས་བའམ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ཞིབ་ཏུ་བྱེ་ནས་
དཔྱོད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །

དཔྱལ་གོ། (ཡུལ་སྐྱད) དཔྱལ་གོག་དང་འབྲེ།

དཔྱལ་གོག (ཡུལ་སྐྱད) མིག་དང་སྒྲ་མཆམས་ཀྱི་བར་གྱི་མགོའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་།

དཔྱལ་བ་འབྲེས་པ། (ཤར་བྱེན) སྒྲ་མཆམས་ལེགས་པར་དོད་པ་ལ་ཟེར། འབྲེས་ནི་འབྲེས་པ་སྟེ་མཛེས་
བའམ་མཆམས་བྱེད་པའི་དོན་དུ་བཤད། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་བླེང་༡༩༡བལས། དཔྱལ་
བ་འབྲེས་པ་ནི་སྒྲ་མཆམས་ལེགས་པར་དོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །

དཔྱལ་བའི་དབྲེས་ཆེ་བ། དཔྱལ་བ་ཡངས་བའམ་ཞེང་ཆེ་བའི་དོན། འབྲལ་བའི་དབྲེས་ཆེ་བ་དང་དོན་
གཅིག་ དབྲེས་ཞེས་པ་ཞེང་གི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་ཀྱང་། དབྲེས་དང་འབྲེས་གཉིས་པལ་
ཆེར་དོན་འདྲ་བ་ཡིན་ནམ་སྟེ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། འབྲལ་བའི་དབྲེས་
ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲལ་བ་ཡངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་
བླེང་༡༩༡བལས། དབྲེས་ཆེ་བ་ནི་དཔྱལ་བའི་ཁྱོན་ཆེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། དཔྱལ་བ་དང་
འབྲལ་བ་དོན་གཅིག་ཅིང་། དབྲེས་ཆེ་བ་ནི་ཡངས་བའམ་ཞེང་ཆེ་བའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །

དཔྱལ་བའི་མཆམས། སྒྲ་མཆམས།

དཔྱོག་ལྷ། པོག་ལྷ་ལ་གཟིགས།

ལྷགས་པ་དང་པགས་པའི་བྱུང་པར། པགས་པ་དང་ལྷགས་པའི་བྱུང་པར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
སྤྱོད་པ་བ། (འཛིན་པ) དཔལ་ལྷུས་པར་བྱས་པའི་དོན། སྤྱོད་པའལ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་པར་སེམས།
པམ་ཆེན་ཤྲ་མཆོག་ལྷན་གྱི་སྤྱིའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ལས། སྤྱོད་པའི་ཞེས་
པ་རྒྱུན་པོ་སོགས། །ཞེས་ཞེང་དངས་པར་བྱེད་པའི་མིང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱོད་པ་ (འཛིན་པ) དཔལ་ལྷུས་པ། ལན་སྤྱིན་པའི་ལྷས་པ་མེད་པར་གྱུར་པ། ཟེལ་གྱིས་རྟོན་པ། རྗེའི་

ལམ་རིམ་སོགས་ན་གསལ།

སྤྲ་དགོང་བ། (འདྲ་རྒྱུད་) ཟེལ་གྱིས་མཐུན་པ། སྤྲ་བཀོང་བ་དང་དོན་གཅིག་

སྤྲ་བ། མཛེས་བ། བརྒྱན་བ། མཛོན་རྟགས་རྒྱན་ལས། བདེ་སྤྱབ་ཡོན་ཏན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི། རྒྱ་མཚོ་
ལ་ནི་ཚུ་བོ་བཞིན། །འབྲས་བུ་མཚོག་གིས་སྤྲ་བ་ཡི། །སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ནི། །རྣམ་
པ་ཀུན་ཏུ་བརྟེན་པར་བྱེད། །ཅིས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྲ་ཆབ་འགྲུབ། བ་ཆབ་འགྲུབ་དང་དོན་འདྲ།

སྤྲ་ཆབ་ཉི་མ་གྲགས། བ་ཆབ་ཉི་མ་གྲགས་ལ་གཟིགས། དེ་བ་སྤྲོན་ཏུ་སྤྲ་ཆབ་ཉི་མ་གྲགས་ཞེས་གྲིས།
སྤྲགས་པ། 1 གོས་པ། སྤྲོན་གོས་པ། སྤྲགས་པ་དང་དོན་གཅིག་ 2 ཟང་ཟིང་ལ་སོགས་པའི་
སྤྲོན་གྱིས་ཉི་བར་གོས་པ། དཔེར་ན་དགེ་སློང་སྤྲགས་པ་ལ་བྲག་མི་བྲ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྤོབ་
དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་གསུང་། 3 བསྐྱོས་པ། གང་ཟག་སོ་སོར་བསྐྱོས་ཏེ་གཞག་པ།
སོ་སོར་ངེས་པའི་ངོ་བོར་གཞག་པ། དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གསུང་། སྤྲགས་པ་སྤོང་བའི་
སྤང་ལྟར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 མོག་པ། དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གསུང་། 5 གནས་ནས་བསྐྱོད་
པ། རྒྱལ་པོར་ལས་ཀྱས་སྤྲགས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 6 སྤོ་བ། མ་གྱིན་ལེན་གྱི་བམ་པའི་སྤྱབས་
སྤ། རྣམ་གནས་ནས་གནས་སུ་སྤྲགས་པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །

སྤྲ་ལོ། 1 སྤོབས་པའི་དོན་ཏུ་ལི་གྱུར་གསུང་། 2 སྤྲའི་ལན་བུ་ལའང་བཤད།

སྤྲགས་པ། (འདུལ་བ་) 1 བསྐྱོས་པ། བསྐྱོས་པའི་དོན་ནི། གཞན་གྱིས་རང་ལ་སྤྱིན་རྒྱུར་སེམས་ཐག་
བཅད་པ་ལ་ཟེར། 2 (འདུལ་བ་) ལྟ་གོན་གྱི་དོན་ཡིན་པར། བསྐྱོན་དར་ལྟ་རམས་པ་གསུང་།

སྤྲགས་པ་སྤོང་བའི་སྤང་ལྟར། (འདུལ་བ་) སྤང་ལྟར་སུམ་ཅུའི་བརྒྱད་པ། སྤྲགས་པ་སྤོང་བའི་སྤང་བའི་ངོ་
ཉི་ནི། བཅས་ལྟན་དགེ་སློང་ལ་ཁྲིམ་པས་གོས་སྤྱིན་པར་བསམས་པས་སྤྲགས་པ་ལ་དེ་ལས་
ལྟག་པའི་གོས་བསྐྱངས་ཏེ་ལྟག་པ་དེ་ཐོབ་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟར་བ་དངོས་གཞིའོ། །གོ་བདེ་
བར་བཤད་ན། གཞན་གྱིས་རང་ལ་སྤྱིན་རྒྱུར་སེམས་ཐག་བཅད་པ་དེ་ལ་ལྟག་པར་བསྐྱངས་
ཏེ་ཐོབ་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟར་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤོང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་ཏུ་ཉེ་དགལ་ལ་ཁྲིམ་

བདག་གིས་པོས་འབྲུལ་བར་བསམས་པས་སྤྲུགས་པ་ལས་གང་བྱིན་པ་དེས་མི་མགུ་བར་
ལྷག་པ་བསྐྱངས་པ་ལས་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་བའོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་གྱི་འོངས་
སྤྱོད་ལ་གཞོད་པ་དང་། རང་འདོད་པ་ཆེས་བའོ། །སྤྲ་བཤད་ནི། སྤྲགས་པ་ནི་བསྐྱོས་པའི་དོན་
ཡིན་ལ། སྤྱིན་བདག་གིས་རང་ལ་གང་བསྐྱོས་པ་འཇམ་སེམས་ཐག་བཅད་པ་དེ་ལས་ལྷག་པར་
སྤྱོང་བའི་སྤང་ལྷུང་ཡིན་པས་ན་དེ་སྤྲད་ཅེས་བྱའོ། །

སྤང་སྤོང་བྲུག་བརྒྱ་བ། དབང་སྤོང་བྲུག་བརྒྱ་བ་ལ་གཟིགས།

སྤང་ལྷུང་། (འདུལ་བ) <ཤེས་ཤིག> འཆང་བ་འབྲུལ་བ་འདོག་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤང་ལྷུང་སྤྲུམ་
ཅུའོ། །སྤྲ་བཤད་ནི། ཉེས་པ་དེ་བྱིར་བཅོས་པ་ལ་སྤང་བྲལ་སྤོན་དུ་འབྲོ་དགོས་པས་ན་སྤང་
ལྷུང་ཞེས་བྱའོ། །

སྤང་ལྷུང་ཐུན་མོང་བ། (འདུལ་བ) དགེ་སྤོང་པ་མ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བའི་སྤང་ལྷུང་།

སྤང་ལྷུང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། (འདུལ་བ) དགེ་སྤོང་པ་མ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ལ་མི་འབྱུང་བར་གཅིག་ཁོ་
ནའི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བའི་སྤང་ལྷུང་།

སྤང་སྤོས། བདུག་སྤོས་རལ་བ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད།

སྤངས་པ། 1 སྤོང་བའི་འདས་པ། 2 བཅོལ་བའི་བརྗེ་རྟེན། སྤང་ལྷུང་བྱིར་བཅོས་སྐབས་ལྷུང་བཟེད་
དགེ་འདུན་ལ་སྤངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྤངས་པ་རྗེས་སྤྲུགས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ང་དུག་པ། སྤངས་པ་རྗེས་
སྤྲུགས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི་ནི། དགེ་འདུན་གྱིས་གནས་ནས་སྤང་བའི་དགེ་སྤོང་ལ་བཅས་
ལྷན་དགེ་སྤོང་གཞན་དག་གིས་ཆོས་དང་ཟང་ཟེང་འོངས་སྤྱོད་བྲས་པ་ལས་གྲུར་བའི་ལྷུང་
བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་འདུན་གྱིས་དགེ་སྤོང་འཆི་ལྷས་གནས་
ནས་སྤང་བ་ལ་ཉེ་དགས་མ་ཐུན་འབྲུག་བྱེད་པ་ལས་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་
རིགས་ལ་གཞོད་པའོ། །

སྤངས་པ་སྤྲོབས་པའི་ལྷུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་སོ་ལྷ་བ། སྤངས་པ་སྤྲོབས་པའི་

ལྷང་བྱེད་ཀྱི་དོ་རྟེ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སྤྲོད་གིས་ཟས་སྤངས་པའི་དགེ་སྤྲོད་གཞན་ལ་དུས་
 ལུ་རུང་བའི་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་དག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱིས་བསྟུབས་ཏེ་དོན་གོ་བ་ལས་གྲུར་
 པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། རྒྱུང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཆུན་ཞུགས་སྟོབ་མས་སྤངས་པ་ལ་
 ཟས་བསྟུབས་པ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་ཉེས་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱར་
 འགྱུར་བའོ། །རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས་ཐམས་ཅད་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་སྟོབས་པ་ལ་
 ཉེས་པ་བྱས་པ་ནི། འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་དགེ་སྤྲོད་
 ལ་བྱི་རོ་ཁ་ཟས་སྟོབས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་ཉེས་བྱས་སོ། །

སྤངས་པ་བ་བའི་ལྷང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་སོ་བཞི་བ། སྤངས་པ་བ་བའི་ལྷང་བྱེད་
 ཀྱི་དོ་རྟེ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སྤྲོད་གིས་ཟས་སྤངས་པ་རྫོགས་པས་དུས་ལུ་རུང་བའི་བཟའ་
 བཟའ་བཅའ་བ་ལྷག་པོར་མ་བྱས་པ་རྫོས་པ་ལས་གྲུར་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞིའོ། རྒྱུང་གཞི་
 ནི། མཉན་ཡོད་དུ་བྱག་ལྟེས་ཟས་སྤངས་ནས་ཟོས་པ་ལས་ལྷང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་
 ནི་ཟས་ལ་འདོད་པ་ཆེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གཞན་དག་མ་དད་པ་སྦྱི་བའོ། །

སྤང། ལུའི་མིང། དཔེར་ན་པ་བྱ་ལ་བ་སྤང་དང། མ་དང་བྱ་མོ་ལ་མ་སྤང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
 སྤམ་མེ། བབ་ཆགས་སམ་མཛེས་པོའི་སྟོན་ཚུལ། དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༤༡ལས། བྱིར་
 ཡོང་བའི་བྱང་ཐང་དུ་སྟོན་སྟུབས་ཁོང་གིས་དེ་བཞིན་ཡིན་ཀྱང་ད་ཆ་ལ་བ་ན་མཐོ་བསྟེགས་སུ་
 འགྲོ་བས་སྤམ་མེ་བསྟན་ན་འགབ་གསུངས་སྟངས།

སྤམ་བཤད། གོ་བ་རགས་བཤད། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་སྟོམ་བཤད་ཡང་འཐད་ལྡན་དུ་བྱས།
 སྤར་དཔར་པར། (བརྩམས་) འདིའི་དོགས་གཙོད། པར་དཔར་སྤར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།
 སྟི་རྟི། རྒྱ་གར་གྱི་རྟི་མ་ཅལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་ འདིའི་ཤར་ལྗོངས་ཁུ་དང་རུབ་བྱང་དུ་ལ་
 དུགས་སོགས་ཡོད། བོད་པས་སྟི་རྟི་ལ་ཕི་རྟི་ཞེས་འབོད་པར་བྱེད་ཀྱང་། སཕི་རྟི་ Spiti ཞེས་
 ས་སྤྱོ་ཐོན་ཅས་དུ་མགྲོགས་པར་བཟུག་དགོས། ཁོང་ཅག་གི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་སོགས་
 བོད་མི་དང་འདྲའོ། །

སྤྱ་འབྲེལ་བ། (འདུལ་བ) སྤྱི་གཙམ་ག

སྤྱ་གྱི། 1 (འདུལ་བ) སྤྱ་གྱི་མེད་། སྤྱ་གྱི་ཞེས་པ་ནི་འདུལ་བའི་བརྟེན་ཅིག་སྟེ། དགེ་སློང་གི་རྣམས་ཀྱི་སྤྱ་འབྲེལ་བྱེད་ཀྱི་གྱི་ལ་སྤྱ་གྱི་ཟེར། སྤྱ་བཤད་ནི། སྤྱ་ཕྱེ་སྤྱ་འབྲེལ་བྱེད་ཀྱི་གྱི་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ལུང་ཁྱུ་བ་༩ བ་བ ༡༩༥་༣བལས། སྤྱ་གྱི་འཇམ་ཏུ་ལྷན་པ་གང་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་རྣམས་ལ་སྤྱ་བྲེག་པའི་ཕྱིར་སྤྱ་གྱི་རྩེས་སྤྱ་གནང་བ་དེ་ནི་སྤྱ་གྱི་འཇམ་ཏུ་ལྷན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱ་གྱི་ཞེས་པའི་ཐ་སྤྱད་འདི་ཐོག་མར་འདུལ་བའི་བརྟེན་ཅིག་ཡིན་ནའང་། ཕྱིས་སྤྱ་ཉམས་ནས་དཔལ་དམ་མས་སྟེད་ཀྱི་འཇམ་པོ་དེ་དག་གི་མེད་ཏུ་གྲགས་སོ།། 2 དཔལ་དམ། སྟེད་ཀྱི་འཇམ་པོ། སྤྱ་བཤད་ནི། ཏ་ཅང་ཚོ་བས་སྤྱ་དང་ཁ་སྤྱ་སོགས་ཀྱི་ཉག་མ་དེའི་སྟེད་ཏུ་ལྷངས་ན་གཙོད་ལྷས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས། རལ་གྱི་འཇམ་སྤྱ་བཤད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་སྤྱ་སྟེ། རལ་བའམ་སྤྱ་དང་སྤྱ་སོགས་གཙོད་ལྷས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་ཟེར་བ་ཡིན་འདྲ།

སྤྱ་སྟོལ་བ། 1 ཁོང་ཁོ་ཞེ་བར་བྱེད་པ། ཁོང་ཁོ་སྤྱུང་བ། 2 ཉེས་པ་བཤགས་པ། 3 གུས་ཞབས་བྱེད་པ། 4 (འདུལ་བ) ཁོངས་སྤྱུངས་པ། ང་རྒྱལ་ལམ་རྒྱགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ། སྟོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་ཅ་བའི་རང་འབྲེལ་ལས། སྤྱ་འཁུམས་པར་བྱེད་པ་སྟེ་དེས་ནི་རྒྱགས་པ་མེད་པར་བསྐྱེད་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 5 (འདུལ་བ) བཞིན་ཏུ་འོག་ཏུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ། སྟོབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུངས་གསུང་། སྟོལ་ནི་སྟལ་གྱི་སྤྱལ་ཆོག་དང་། སྟལ་གྱི་ད་ལྟ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་པར་བཤད། སྤྱ་སྟོལ་བ། སྤྱ་བསྟལ་བ། སྤྱ་བསྟོལ་བ། སྤྱ་འཁུམས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་དོན་གཅིག

སྤྱ་བསྟལ་བ། (འདུལ་བ) སྤྱ་སྟོལ་བ་དང་འདྲ།

སྤྱ་བསྟོལ་བ། (འདུལ་བ) སྤྱ་སྟོལ་བ་དང་འདྲ། བསྟོལ་བ་ནི་སྟལ་གྱི་འདས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་པར་བཤད།

སྤྱ་ཐེང་ཞེས་བྱེད་པ། (འདུལ་བ) འཇིགས་སྤང་སྟེས་པའི་དོན། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་༩ ཚུ

། ༣ རལལས། སྤང་བེད་ཞེས་བྲ་བ་ནི་སྤྱ་གྲེན་དུ་འབྲེང་བར་གྱུར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་
བས་ཤེས་སོ། །

སྤྱ་རེ་རེ་ནས་གཡས་སུ་འབྲིལ་བ། (ཁར་ཕྱིན) སྤྱ་རེ་རེ་ནས་གཡས་སུ་འབྲིལ་བ་ནི་བ་སྤྱའི་ཁྱད་བྲ་རེ་རེར་
སྤྱ་གཉིས་གཉིས་མེད་བར་འབྲིལ་བའོ། །ཞེས་རྗེ་འེ་ལེགས་བཤད་གསེར་གླེང་༡༡༩ན་ལས་
གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

སྤྱ་ལོང་། ༡ གང་རེག་དང་འཛིགས་སྒྲག་སོགས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱ་གྲེན་དུ་ལང་བ། ༢ ཡན་ལག་སྤྱ་མོ།
ཆ་ཤས་སྤྱ་མོ། ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་སོགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སྤྱ་མོའི་མིང་། རྗེ་འེ་ལེགས་རིམ་ཆེན་མོ་
ལས། གསེར་གྱི་བེ་བ་དང་སྤྱ་ལོང་གི་བེ་ཏུ་འབྲུ་དང་ལྷན་བ། ཞེས་དང་། བཤ་ཆེན་ཆོ་བཟང་ཆོས་
རྒྱན་གྱི་རང་རྣམ་ལས། བཅུ་སྟོས་བྲ་བུའི་སྦྱེད་ཆ་ལ་ཉམས་དགའ་བར། །རྒྱ་ཤེལ་གསེར་བའི་
སྤྱ་ལོང་མང་ལུང་ལ། །འཕོངས་བའི་ཆེས་ས་དཀར་འབྲེང་བ་ཆར་དུ་དངར། །སྤྱ་ཆེན་གྱི་འགྱུར་
གདངས་ཀྱིས་སྤྱ་འཛིན་གྱི། །དབང་པོ་རྣམ་པར་བཞད་པའི་བཅུད་ལེན་འདིས། །ཞེས་དང་། མེ་
ཏོག་འབྲས་བུས་གང་བའི་ལྗོང་ཤིང་གི། སྤྱ་ལོང་མཛོན་བར་རྒྱས་བའི་ས་འཛིན་ཁྲིང་། །སྤྱ་ལྗང་
ལོ་མའི་སྤྱི་ལ་རྒྱུང་ཉམས་དགའ་བར། །ཉིང་འཛིན་དགའ་བདེའི་དབལ་ལ་སྤྱོད་བར་སྟོ། །ཞེས་
གསུངས་བ་ལྟ་བུ། ༣ སྤྱ་མདོག་ ཁདོག་ གཡུའི་སྤྱ་ལོང་རྒྱས་བའི་གཤམ་ཐབས་ནི་ཉེ་བར་
བགོས། ཞེས་དང་། དབྱར་གྱི་མཛེས་མ་ལང་ཆོ་དར་ལ་བབ་པའི་ནོར་འཛིན་མཆད་ཀྱི་སྤྱ་
ལོང་མཛེས་བས་ཁྱབ་ལྟ་བུ།

སྤྱ་སྤྱ། (ལུལ་རྒྱུད) རྒྱེན་རྒྱུང་བད་མི་ཐེག་པར་སྤྱག་ལུས་བྱེད་པའི་མིང་ཡིན་པར། རྗེ་འེ་ལེས་རབ་རྒྱ་མཆོའི་
ལམ་རིམ་གྱི་ཞལ་ལུང་༣ རལལས་གསུངས།

སྤྱ་མེར་བེད་རེ་བ། སྤྱ་མེར་པོ་བེད་རེར་ཡོད་བ།

སྤྱག་ རིན་ཆེན་ཞིག་སྟེ། ཆབ་རོམ་ལོ་སྟོང་ལོན་ན་སྤྱག་དུ་འགྱུར་བར་བཤད་སྟུམ། ཞེས་ཁ་ཏུ་རྒྱ་མ་
བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་གསུང་།

སྤྱན། ༡ གཉེན་ཉེ་དུ། སྤྱན་མཆེད། ༢ ཐགས་ཀྱི་འབྲེད་དུ་གཏོང་རྒྱའི་སྤྱད་པའི་མིང་། ཆོས་སྤྱི་འབྲེལ་

པ་། ཏུ་ ༡༩༧༡ལས། ཐགས་ནི་སྤལ་མའི་ཆོགས་ཏེ་སྤལ་མར་སྤྲེངས་ཤིང་རིང་པོར་བྱས་
པལྟོ། །བརྒྱུད་བཞི་སྤྲེངས་ཤིང་རིང་ཏུ་བྲངས་པལྟོ། །སྟེན་ནི་གང་དང་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། གང་
དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྟེང་པ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་རྫོས་པ་སྟེ། སྟེང་པ་གང་དང་གང་གིས་འཕྲེང་དུ་
གཞུག་པའི་སྟེང་པས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །འདིས་སྟེན་དུ་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་སྟེན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས། སྟེང་པ་འདྲ་ནི། ཐགས་སྟེང་དང་མཉམ་དུ་ཆོགས་པའམ་འབྲེལ་བའམ་མཐུན་པར་
བྱེད་པས་ན་སྟེན་ཞེས་མིང་བཏགས་པར་སེམས་སོ། །

སྟེངས་སྟེ། འབྲེལ་སྟེ། ལྷགས་སྟེ། ལྷགས་སྟེ། སྟེ་འབྲེལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ་སྟེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་
གནང་བའི་ཁྲ་མའི་རྣལ་འབྲེལ་ལས། སྟེངས་སྟེ། ཁ་བསྐྱུས་པ་ལྟར་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་
ན། དེ་ནི་སྟེ་འབྲེལ་གཟུངས་གཞུག་བྱལ་རྗེས་ཞབས་མཐེལ་ལ་ཞལ་ཞལ་ལེགས་པར་བྱས་
ཤིང་ཆ་ལ་བརྒྱབ་ནས་ཁ་བྱམ་པར་བྱེད་པ་དཔེར་བྲངས་པ་ཡིན་ནམ་སྟེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་
རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཁས་བྱུང་བའི་དོན་ཙོ་ཆེ་ལ་གཅིག་བརྒྱུད་དུ་གནང་བའི་ཁྲ་མའི་རྣལ་
འབྲེལ་ཟེར་བྱེད་ཅན་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ནས་སྟེན་འཛོག་མཁམ། འདོད་དོན་ལ་གསོལ་
བ་བཏབ་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་བསམས་ལ། བརྒྱ་འདབ་བརྒྱུད་སྟེངས་སྟེ། ཁ་བསྐྱུས་
པ་ལྟར་བྱམ་པའི་ཅེ་ལ་དམིགས་བཅེ་མའི་ཡིག་འབྲུ་རྣམས་གསེར་གྱིས་བྲིས་པ་ལྟ་བུ་དང་།
ཞེས་གསུངས། རྒྱལ་མཆོག་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་དགའ་ལྗན་ལྟ་བུ་མའི་ཁྱིད་ཡིག་ལས་
ཀྱང་། དེ་ཉིད་རྗེ་ཁྲ་མའི་སྟེར་བྱུར་པར་བསམས་ནས་པད་འདབ་རྣམས་སྟེངས་སྟེ། ཁ་བསྐྱུས་པ་
ལྟར་འདུས་པའི་ནང་འོད་ཟེར་སྟེ་ལྟ་ལྟ་ཞལ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་དམིགས་བཅེ་མ་དང་ཨ་
ར་པ་ཅ་ནའི་སྟགས་སྤེང་གིས་བཅིངས་པར་བསམས་པའི་ཅེར་དོ་རྗེ་ནག་པོ་ཅེ་ལྟ་བུ་བྱེད་པའི་
ཏོག་ལྷུ་བས་མནན་པར་བསམ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ཅ་མ་ལས་སྟེངས་སྟེ། འབྲེལ་བ་འདྲ་
མི་སྤང་ལ། པ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟེང་པོ་སོགས་སྟེ་མ་གང་གིས་ཀྱང་འདིའི་འབྲེལ་བ་འདྲ་
བྱེད་པ་མ་མཐོང་ངོ་། །ཡང་སྟེངས་སྟེ། ཞེས་པ་མེ་ཏོག་ཅིག་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་ནམ་སྟེ། མ་འབྲུང་
སྤིང་ཀྱང་། དེ་ནི་ཡིན་པར་མི་སེམས་ཏེ། ཁ་འདུས་ཞེས་མ་གསུངས་པར་ཁ་བསྐྱུས་ཞེས་

བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོག་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་རྟོ། །

སྤྱན་མཆེད། གཉེན་ཉེ་དུ། འདིར་མཆེད་ཅེས་བ་ནི་ལ་མ་གཅིག་ལས་མཆེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་

བྱལོ། །མཆེད་པ་དང་། འབེལ་བ། སྤྱེས་པ་ནམས་འདིར་དོན་འབྲ།

སྤྱན་མཆེད་ཤེས་པ་སྤྱི་མིང་། རང་གི་གཡས་སུ་རིམ་བ་བཞིན། །མིང་པོ་གཅེན་གཙུང་སྤྱོ་སྤྱོ། །རང་

(མོ་ཡིན་ན་དེའི) སྤྱན་མོ་ལ་མིང་པོ་ཟེར། །རང་ལས་ཆེ་བར་སྤྱོ་པོ་ (གཅེན་པོ) དང་། །རང་

ལས་ཆུང་བར་བྱ་པོ་ (གཙུང་པོ) ཟེར། །སྤྱོ་པོའི་ཆུང་བ་སྤྱོ་མོ་ཡིན། །སྤྱོ་དང་བྱ་པོའི་བྱིས་

པ་ལ། །རང་གི་ཆ་པོ་ཆ་མོ་དང་། །དེ་ཡི་བྱིས་པར་ཡང་ཆ་ཟེར། །རང་ནས་གཡོན་དུ་རིམ་བ་

བཞིན། །མིང་མོ་ཨ་ཅེ་བྱ་མོ་སོགས། །རང་ (མོ་ཡིན་ན་དེའི) སྤྱན་མོ་ལ་མིང་མོ་ཟེར། །རང་

ལས་ཆེ་བ་ཨ་ཅེ་ (གཅེན་མོ) དང་། །རང་ལས་ཆུང་བ་བྱ་མོ་ (གཙུང་མོ) ཡིན། །བྱ་མོའི་ཁྱོ་

པོར་མག་བ་ཟེར། །ཨ་ཅེ་བྱ་མོའི་བྱིས་པ་ནི། །རང་གི་སྤྱག་ཆ་སྤྱག་མོ་ཡིན། །སྤྱག་ཆ་སྤྱག་

མོའི་བྱིས་པ་ནི། །རང་གི་སྤྱག་གི་ཡང་ཆ་ཟེར། །དེ་ནམས་སྤྱན་མཆེད་ཤེས་པ་ཡིན། །ཞིབ་པ་

རིགས་རྩས་ཆོ་འབྲང་གི་འབོད་མིང་ཞེས་པར་གཟེགས།

སྤྱན་པ། 1 བསྐྱེས་པ། 2 རྩན་པ། 3 བསྐྱེན་བསྐྱེན་པ། སྤྱན་པའི་དོན་གསུམ་ག་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་ན་

གསལ་བ་ལྟར་བཀོད།

སྤྱར། རོའི་མིང་། སྤྱར་དང་དོན་གཅིག་

སྤྱར་ཁང་། རོ་ཁང་། སྤྱར་ཁང་དང་དོན་གཅིག་

སྤྱར་རྒྱལ། 1 གནའ་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་མིང་ལ་སྤྱར་རྒྱལ་ཟེར། སྤྱར་རྒྱལ་དང་སྤྱར་རྒྱལ་ནམས་

དོན་འབྲ། དེབ་སྤྱོན་སྤྱོད་ཆ་༤༠ལས། སྤྱོན་གྱི་ཡི་གེ་རྩིང་བ་ནམས་ལས་ཡུལ་འདི་ལ་སྤྱོན་

མིང་སྤྱར་རྒྱལ་ཞེས་ཟེར་ལ། སྤྱེས་པོད་ཅེས་བྱ་བ་འཆད་པ་ཡང་སྤྱོབ་དཔོན་གཤེས་རབ་གོ་ཆའི་

གསུང་དང་སྤྱར་ན་འབྱོར་རྟོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། ། 2 བོད་ཀྱི་ཡུལ། 3 བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ།

སྤྱོན་ཏོག་རྒྱུན་ཞིག་

སྤྱེལ་མར་བསྤོད་པ། སྤྱོབ་དཔོན་མ་ཉི་ཅི་ཏ་དང་སྤྱོབ་དཔོན་སྤྱོགས་ཀྱི་སྤྱང་པོ་དག་གི་ཞལ་སྤྱོན་ས་

མཛད། བསྟན་འགྲུང་པོད་ ༩ ཀ ༡ པར་བཞུགས།

སྟོ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ) 1 རྗེ་ག། འགྲུང་ག། བཀས་གཞན་དུ་སྟོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རྗེད་། ཅེ་
མོ། མཐོན་པོ། དཔེར་ན་རི་བོའི་སྟོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 རྗེད་དང་སྟོ་གཉིས་དོན་གཅིག་བདག་ཅག་
གི་སྟོན་པ་རྗེ་རྗེ་གདན་གྱི་སྟོ་ལ་མངོན་པར་རྗེ་གས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དོགས་
གཅོད། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་གྲང་ཆོག་གིས་བེད་སྟོད་བྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། དཔེར་ན་ཤེས་
བྱ། ཡོད་པ། གཞལ་བ། གཞི་བྱུག། ཆོས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། རྟོའི་ཡུལ་ཞེས་པ་
ལས། རྟོའི་གཞི་བྱུག། རྟོའི་ཡོད་པ་སོགས་མི་ཟེར་བ་བཞིན་ལོ། །སྤྱིར་བཏང་རི་བོའི་སྟོ་དང་།
སའི་རྗེད་ཟེར་བ་ལས་ལྟོག་ནས་སྤྱིས་ན་མི་མཛེས་ལ། འོན་ཀྱང་རྗེ་རྗེ་གདན་གྱི་སྟོ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་རེ་རེ་ཙམ་ནི་འབྱུང་ངོ་། །ཆོས་ལས་ཀྱང་། བཟན་རྣམས་རི་བོའི་སྟོ་དག་ལས། །ས་རྗེད་
བྱིས་པ་རྣམས་ལ་བལྟ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །4 རུས་ཀྱི་མིང་ཞིག་ཏུ་བཤད།

སྟོ་མགྲུ་དབྱུང་གསུམ། (འདུལ་བ) དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་འདག་པའི་ཐབས་སུ་གྲུར་པའི་ཆད་ལས་
ཤིག་སྟོ་བ་ནོད་པ་དང་སྟོ་བ་སྤྱད་པའི་དགོས་པ་ནི། དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་བཅབས་ཉེས་འདག་
པའི་ཕྱིར་ཡིན། མགྲུ་བ་ནོད་པ་དང་མགྲུ་བ་སྤྱད་པའི་དགོས་པ་ནི། ལྷག་མའི་དབྱུང་བ་ཆགས་
པའི་རྟེན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་བཤགས་པ་ཆགས་པ་རྟེན་དུ་འགྱུར་
པའི་ཆད་དུ་ཡིན། དབྱུང་བ་བྱས་པའི་དགོས་པ་ནི། ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་དག་པར་འགྱུར་པའི་
ཆད་དུ་ཡིན་ལོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལས་དམན་པའི་སར་མར་སྟོ་བ་
ཡིན་པས་ན་སྟོ། དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་པའི་དོན་དུ་དགེ་འདུན་གྱི་སྤྱགས་
མགྲུ་བར་བྱེད་པས་ན་མགྲུ། དམན་པའི་ས་ནས་རང་བཞིན་གྱི་སར་ཡར་དབྱུང་བའམ་གཞག་
པས་ན་དབྱུང་ཞེས་བྱའོ། །སྟོང་རྟོལ་སྤྱི་མའི་གསུང་འབྲུམ་སྟེགས་བམ་དང་པོ་ ༥༠༡ ལས།
ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གང་རུང་བྱུང་ནས་ཞག་གངས་མ་འདས་ན་མགྲུ་བ་སྟོད་པ། དབྱུང་བ་
སྟོད་པ་གཉིས་མི་དགོས། ཞག་གངས་འདས་ན་སྟོ་མགྲུ་དབྱུང་བ་གསུམ་ག་མ་བྱས་པར་དུ་
བཤགས་ཚུལ་མེད། ཅེས་གསུངས། སྟོ་མགྲུ་དབྱུང་གསུམ་བྱེད་པའི་སྟོལ་འདི་བོད་གངས་

ཅན་གྱི་སྒྲོངས་སུ་མ་དར་བས། འོན་དེང་སང་བོད་ཀྱི་ས་དགེ་བཀའ་རྒྱུད་རིས་སུ་མ་ཆད་
 བའི་དགོན་སྡེ་ཆེན་པོ་ནམས་སུ། ལྷག་མའི་ལྷང་བ་ཕྱིར་བཅོས་བྱ་ཐབས་མེད་བ་ཡིན་ནས་
 ཞེན། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གང་ཟག་བྱུང་བར་ཅན་ལ་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ཕྱིར་བཅོས་
 བྱེད་བ་ལ་སློ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་མི་དགོས་པར་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སློ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་
 བོ་འདི་ལྷང་བ་འདག་པ་ལ་མེད་དུ་མི་བྱང་བའི་རྒྱ་ཞིག་མིན་པར་དོན་གྱིས་བསྟན་འདུག་སྟེ།
 ཡང་། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བའི་གནད་ཅིག་ཡིན་པས་དེས་པར་དོགས་པ་གཅོད་དགོས་པ་
 ཞིག་གོ། སྤྱིར་བཏང་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་འད་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་
 ལྷང་བ་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་བ་ལ་དེས་པར་སློ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་
 འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ། མ་མོ་འཛིན་པ་སོགས་གང་ཟག་བྱུང་བར་ཅན་ནམས་ལ་
 སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་ཀྱང་དམིགས་བསལ་གནང་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་བྱུང་བར་ཅན་དེ་དག་ལ་
 དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྷང་བ་ལྟ་བུར་སློ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་གྱི་ཆད་ལས་མི་དགོས་པར། དགེ་
 སློང་གང་ཟག་གི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཞགས་པས། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་འདག་པར་གསུངས་
 ཏེ། ༡ སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་ལས། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་
 བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་དང་། ཤེས་པས་མི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཞགས་པས་དགེ་
 འདུན་ལྷག་མ་ལས་ལྷང་དོ། །བསམ་པས་ལྷང་བ་ལས་ལྷང་གི་ཆད་པའི་ལས་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་
 མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེར་མ་ཟད་གལ་ཏེ་མདོ་སློང་འཛིན་པ་དེ་དག་ལ་སློ་མགུ་དབྱུང་
 གསུམ་གྱི་ཆད་ལས་དང་ནན་ཏུར་གྱི་ལས་བྱས་ན་དབྱེན་གྱི་སློམ་པོར་ཡང་གསུངས་ཏེ། ༢
 དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་པ་དང་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་དང་མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བ་དང་མ་མོ་འཛིན་
 པ་དང་མོས་པ་དང་ཕྱོགས་དང་འཁོར་མང་བ་དག་ལ་ནི་སློམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ༣ ཡང་
 སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་གྱི་འོད་གྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩའི་རང་འགྲེལ་༩ རང་གི་རྣམ་བཤད་༡ལས།
 རོ་ཆ་དང་ལྷན་པ་དང་། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་དང་།
 ཤེས་པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཞགས་པས། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལས་འདག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་

ལ་འདིས་སྟོ་བར་བྱ་བ་དང་མགྲ་བར་བྱ་བ་དག་ལ་ཙཱ་པ་མི་དགོས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཤེས་
 བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༧༥། མཆོ་རྟེན་ལས། སྟོ་བ་དང་ཞེས་པ་ནས་དབྱུང་བར་
 བྱའོ་ཞེས་གནས་ཀྱི་སྒྲ་མ་སྟེ་སྟོད་འཛིན་པ་ལ་ལྷག་མའི་ལྷང་བ་བྱུང་ན་སྟོ་མགྲ་དབྱུང་བ་བྱ་
 བར་བཤད་པ་འདི་དང། བྱེར་བཙུག་ཀྱི་གཞི་ལས་མདོ་སྟེ་འཛིན་པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་
 ཏུ་བཤགས་པས་ལྷག་མ་འདག་གོ། །ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། སྟེ་སྟོད་འཛིན་པ་ཡིན་
 །ཀྱང་སྟོ་མགྲ་སྟུང་པ་མ་བྱས་ན་བྱིན་ཆད་རྒྱན་སྟོ་མ་ལ་སོགས་པ་བྱེར་བཙུག་ཀྱི་བསམ་པ་
 མཆོན་ཉིད་པ་མི་སྟེ་ན་སྟོ་མགྲ་དབྱུང་བ་དགོས་ལ། བསམ་པ་དེ་སྟེ་ན་སྟེ་སྟོད་འཛིན་པས་སྟོ་
 མགྲ་དབྱུང་བ་མི་དགོས་པ་སྟེ། བསམ་པས་ལྷང་བ་ལས་ལྷང་གི་ཆད་པའི་ལས་ཀྱིས་མ་ཡིན་
 བོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །༧༦། མཆོ་རྟེན་ལས། འོན་ཀྱང་སྟོ་མ་པོ་བཤགས་ཡུལ་ལ་དམིགས་
 བསམ་ལ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་བྱུང་བར་ཅན་ལྷས་ནི་པམ་ལྷག་གི་སྟོ་མ་པོ་སྟེ་ཡང་ཐམས་ཅད་དགེ་
 སྟོང་གཅིག་ལ་བཤགས་ཏེ། གང་ཟག་བྱུང་བར་ཅན་ཀྱི་ལྷག་མའི་ལྷང་བ་ཡང་གཅིག་གི་མདུན་
 ཏུ་བཤགས་པས་འདག་པར་གསུངས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས། །༧༧། མཆོ་
 རྟེན་ལས། འོན་ཀྱང་གང་ཟག་བྱུང་བར་ཅན་ལྷས་ནི་སྤངས་པ་དང་བྲལ་བ་དེ་མི་དགོས་པར་
 བམ་པོ་ལྷ་བརྩུབ་ལས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། །༧༨། མཆོ་རྟེན་ལས། གང་ཟག་བྱུང་
 བར་ཅན་ལྷ་ལ་ལྷག་མའི་ལྷང་བ་བྱུང་ཡང་སྟོ་མགྲ་དབྱུང་བ་མི་དགོས་པར་དགེ་སྟོང་གཅིག་
 གི་མདུན་ཏུ་བཤགས་པས་དག་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། །༧༩། མཆོ་རྟེན་ལས། གསུམ་
 པ་ལྷང་བ་གང་དག་པའི་དོན་ཏུ་ནོད་པ་ནི་རང་གི་ལྷག་མའི་ལྷང་བ་བཙུགས་པའི་ཉེས་པ་ཡིན་
 བ། གང་ཟག་བྱུང་བར་ཅན་མ་ཡིན་པ་བདག་གི་རྒྱུད་ཏུ་འབྲེལ་བར་ཡོད་པ་དང། །༨༠། མཆོ་
 རྟེན་ལས། དང་པོ་ཡུལ་གང་ལ་དབྱུང་བ་བྱ་བ་ནི། ཆོས་བརྩུ་ལྷན་ཏེ་སྟན་མོང་བ་བརྒྱུད་ནི་
 ལས་གཞིའི་སྐབས་སུ་སྟོས་ལ། གང་ཟག་བྱུང་བར་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང། མགྲ་བ་སྟུང་བ་དང་
 ལྷན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༨༡། མཆོ་རྟེན་ལས། སྟོ་བ་སྟུང་དགོས་ཀྱི་འཆབ་པ་ལ་ནི་
 ཉེན་གང་ཟག་བྱུང་བར་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་ཀྱང་ཞེས་གསུངས་སོ། །༨༢།

མཆོ་རྒྱལ་ལས། གཞན་ཡང་དངོས་པོ་སྤང་དགོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་ལྷུང་དུ་ནམ་པར་འཛོག་
 བ། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྤང་ལྷུང་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་སྤང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། འདུལ་བ་ཀུན་ལས་བརྟམ་ལས། རོ་ཆ་དང་ལྡན་པ་དང། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང། འདུལ་བ་
 འཛིན་པ་དང། མ་མོ་འཛིན་པ་དང། ཤེས་པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཞགས་པས་སྤང་བའི་
 ལྷུང་བྱེད་ལས་སྤང་སྟེ། དངོས་པོ་སྤང་བ་དང་བྲལ་བར་བྱ་མི་དགོས་སོ་ཞེས་སྤང་མི་དགོས་
 གུང་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཞད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༡༢ །མཆོ་རྒྱལ་ལས། གང་ཟག་
 ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤང་ལྷུང་ལ་ནི་མི་སྦྱར་ཏེ། དངོས་པོ་དེ་སྤང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །༡༣ །མཆོ་རྒྱལ་ལས། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤང་ལྷུང་ལ་ཡང་མཆན་ཉིད་
 དེ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། སྤང་ཤོན་རྟེན་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ལས། སྤང་མི་དགོས་པར་བཞད་
 བ་སྤང་བྱངས་པ་དང་འགལ་ཞིང། དེའི་ལྷག་མ་ཕྱིར་འཆོས་པ་སྟོ་གུ་དབྱུང་བ་མི་དགོས་པའི་
 གནད་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༡༤ །མཆོ་རྒྱལ་ལས། གང་ཞིག་སྤང་བའི་
 ལྷུང་བྱེད་དངོས་གཞི་ཡིན། སྤང་ལྷུང་ཕྱིར་བཅོས་འཆགས་དུང་གི་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་
 མ་ཡིན་པ་བདག་གི་རྒྱུད་དང་འདོད་ན་བམ་སོ་ལྷ་བརྩུ་བ་འདུལ་བ་ཀུན་ལས་བརྟམ་པ་ལས།
 འབྲེལ་བར་ཡོད། རོ་སོ་ཤེས་ཤིང་བྱམ་པར་རྟམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༡༥ །མཆོ་རྒྱལ་
 ལས། ཐ་མ་ནི་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ན་སྤང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་
 སོ། །གོང་དུ་མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་སོགས་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྟོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་མི་
 དགོས་གསུངས་པའང་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་བསམ་པ་མཆན་ཉིད་པ་སྦྱེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
 སྟེ། གལ་ཏེ་སྦྱེས་མེད་ན་སྟོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། མཆོ་རྒྱལ་སྟོད་ཆ་ལས།
 སྟོ་བ་དང་ཞེས་པ་ནས་དབྱུང་བར་བྱའོ་ཞེས་གནས་ཀྱི་སྒྲ་མ་སྡེ་སྟོད་འཛིན་པ་ལ་ལྷག་མའི་
 ལྷུང་བ་བྱུང་ན་སྟོ་མགུ་དབྱུང་བ་བྱ་བར་བཞད་པ་འདི་དང། ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་ལས་མདོ་
 སྡེ་འཛིན་པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཞགས་པས་ལྷག་མ་འདག་གོ། །ཞེས་བཞད་པ་དང་
 འགལ་ཞེ་ན། སྡེ་སྟོད་འཛིན་པ་ཡིན་ཀྱང་སྟོ་མགུ་སྤྱད་པ་མ་བྱས་ན་ཕྱིན་ཆད་རྒྱུན་སྟོམ་པ་

ལ་སོགས་པ་ཕྱིར་བཅས་ཀྱི་བསམ་པ་མཆོད་ཉིད་པ་མི་སྤྱི་ན་སློ་མགུ་དབྱུང་བ་དགོས་ལ།
བསམ་པ་དེ་སྤྱི་ན་སྤྱི་ལྡོ་ལྡོ་ན་པས་སློ་མགུ་དབྱུང་བ་མི་དགོས་པ་སྤྱི། བསམ་པས་ལྷང་བ་
ལས་ལྷང་གི་ཆད་པའི་ལས་ཀྱིས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།
སློ་ཏྟ། བཞེད་མཐོ་བའི་ཆད་པོ་ལ་སྤྱད་པའི་ཆོག་ཅིག་ (ཁ་སྤྱད་དུ་སློར་ཏྟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་བཞེད་)
སློ་སྤྱ། སློ་བོ་དང་འབྲ། བོ་བོ་ཞེས་གྲིས་པའང་ཡོད་དེ། བེའུ་འབྲེལ་ལས། གྲིས་པའི་ཟན་དེ་བོ་བོ་ལ་
གཏད་ནས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
སློ་བ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་དྲ་ལྟ་བུ) 1 སློ་དང་དོན་འབྲ། 2 (འདུལ་བ) ལྷག་མའི་བཅའས་ཉེས་འདག་
པའི་ཆེད་དུ་ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལས་དཔན་པའི་སར་སློ་བའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ཆད་
ལས་ཤིག་
སློ་བཞོད་པ། (འདུལ་བ) སློ་བའི་ཆད་ལས་དང་དུ་ལྷང་བ།
སློ་བ་སྤྱོད་པ། (འདུལ་བ) སློ་བའི་ཆད་ལས་ལ་སྤྱོད་པ་སྤྱི་ཞེས་ཞུགས་པ།
སློ་བོ། 1 རང་གི་པ་མའི་པ། འདི་ལ་སློ་སློ་དང་། མེས་པོ་ཡང་ཟེར། 2 ཆད་པོའི་མིང་། སློ་ལགས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
སློང་ཁང་། (འདུལ་བ) མཆོམས་ཁང་ངམ་སློམ་ཁང་། སྤྱ་བ་ཤད་ནི། དངོས་སུ་གཉིད་སྤྱགས་དང་ནམ་
གཡེང་སློང་ཞིང་། རྒྱུད་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མཐའ་དག་སློང་བར་བྱེད་པའི་ཁང་པ་ཡིན་པས་
དེ་སྤྱད་ཅེས་བྲ། དེའི་ནམ་པ་ནི། འཁྲུགས་གཉིས་ཀྱི་ངོས་རེ་རེར་གནས་ཁང་བཅིགས་པའི་
གནས་ཁང་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་སྤང་དོད་པའོ། །
སློང་བདུན་འཁོར་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། (འདུལ་བ) བསྟེན་ཚོགས་ཀྱི་སློམ་པའི་མིང་། གཙོ་བོ་ནི་གང་
འཁོར་ནི་གང་ཞེས། རང་བཞིན་གྱི་ཁན་མ་ཐོ་བ་ལུས་དག་གི་མི་དགེ་བ་བདུན་སློང་བ་ནི་གཙོ་
བོ་དང་། ཆད་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་བཅས་པའི་ཁན་མ་ཐོ་བ་སློང་བ་ཐམས་ཅད་འཁོར་ཏེ།
གཙོ་བོ་ཤིང་ཐོག་ཨ་མ་ལྟ་བུ་དང་། འཁོར་སྤང་བྱེད་ཀྱི་སྤྱུག་ཆལ་གྱི་དུ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་
མཆོ་རྒྱུ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མའི་སློམ་པ་ནི་སློང་བ་བདུན་

གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ། དགེ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་སྒྲིམ་པ་ནི་སྤོང་བ་བཞིའི་མཚན་
ཉིད་ཅན་ཡིན་ཞེས་སོ། །ཞེས་མཚོ་རྒྱུ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤོང་བ། (ཐེད་འཕྲེལ) 1 འབྲལ་བར་བྱེད་པ། འདག་པར་བྱེད་པ། འདོར་བ། སེལ་བ། སྦྱར་བ། འཕེན་པ།
གཡུག་པ། བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་གཞི་དེ་ལས་ལྷོག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། སྤོང་བ། སྤངས་པ།
སྤར་བ། སྤོངས་ཤིག 2 (མིང་ཆོག) བསྐྱར་བྱེད་པ་སྤོང་བའི་མིང། དཔེར་ན་སྤོང་བདུན་འཁོར་
བཅས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 (མིང་ཆོག) སྤོང་ཉམས་ལེན་དང་བསམ་གཏན་ལ་འདེམས། དཔེར་ན་
སྤོང་བ་ཐོས་བསམ་དང་སྤོང་བ་བསམ་གཏན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྤོང་བ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད། (འདུལ་བ) སྤོང་བ་བདུན་གྱི་བདག་ཉིད། ཞིབ་པར་སྤོང་བདུན་འཁོར་བཅས་
ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཞིགས།

སྤོང་བ་བའི་ཞལ་ཏ་བ། (འདུལ་བ) མཚན་ལ་གཡོག

སྤོང་བ་བཞིའི་མཚན་ཉིད། (འདུལ་བ) སྤོང་བ་བཞིའི་བདག་ཉིད། སྤོང་བ་བཞི་ནི། ཅ་བ་བཞིའི་ཉེས་པ་
སྤོང་བའོ། །དགེ་སྤོང་དང་དགེ་སྤོང་མའི་སྤོང་པ་ནི་སྤོང་བ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ།
དགེ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་སྤོང་པ་ནི་སྤོང་བ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཞེས་སོ། །སྤོང་བ་
ཆོག་རྩལ་དག་འབྲལ་དང་གསུམ་ནི་དགེ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱིས་སྤོང་བར་དངོས་སུ་
ཁས་མ་ལྡངས་ཏེ། སྤོང་བ་སོགས། དེ་གསུམ་སྤོང་བར་ཁས་ལེན་པའི་ཆོག་ནི་ཆོག་ལས་
མ་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་གསུམ་སྤོང་བའི་སྤོང་པ་དངོས་སུ་ཁས་མ་ལྡངས་ཀྱང། ལྡངས་
པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་ལས་འདས་ན་ཡིད་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱའི་ཉེས་བྱས་སུ་
འགྱུར་བའོ། །ཞེས་མཚོ་རྒྱུ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤོང་བའི་གཞི། (འདུལ་བ) འཁར་བསིལ།

སྤོང། ཁ་ཟས་ལ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་སི་བན་ཚུ་དང་གཡེར་མ་སོགས་ཀྱི་སྦྱི་མིང། དཔེར་ན་སི་བན་ལ་
ལྷགས་པོད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

སྤོངས་པ། མི་འདྲིགས་པ།

སྒོམ་བཤད། སྒོམ་བཤད་ལ་གཟིགས།

སྒོམ་གྱི་སྒྲང་པོ་ཆེ། སྒྲང་པོ་ཆེ་འདི་ལ་སྒྲང་པོ་ཆེ་པལ་བ་བརྩའི་སྒྲོབས་ཡོད་ཟེར།

སྒོམ་ཉུག་པ། (འདུལ་བ) སྒོམ་ཉུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩ་རྩི་ཞིམ་པོ་དག་གིས་ལུས་ཐམས་ཅད་ཉུག་
བཤོ། །ཞེས་འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས་གསུངས།

སྒོམ་ཉུག་ (འདུལ་བ) རྩ་རྩི་ཞིམ་པོའི་བྱུག་པ།

སྒོམ་རྩི་ཞིམ་པོའི་ཕྱེ་གྲུ་རྩི་ཆབ་དང་དོན་གཅིག་རྩི་ཆབ་ལ་གཟིགས།

སྒྱུད་པ་རྣམས་སྒྱོད་གི་ཉིང་རེ་འཛིན། མི་སྦྱག་པ་དང་བྱམས་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཁམས་གྱི་རབ་དབྱེ་
དང་དབྱུགས་འབྱུང་རྩབ་ལ་སོགས་པ་སྒོམ་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། སྒྱ་བཤད་ནི། འདོད་ཆགས་
སོགས་ལ་ཤས་ཆེར་སྒྱུད་པ་དེ་རྣམས་སྒྱོད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་
སོ། །སྒྱོད་པ་རྣམས་སྒྱོད་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱང་འཐད་དེ། སྤང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད་ལས། སྒྱོད་པ་
རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་མ་སྦྱོར་བར་གསུངས། །འདི་སྐད་དུ། སེམས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་སྒྱོད་པ་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། གཏི་སྦྱག་དང་ར་རྒྱལ་སོགས་པ་སྒྱོད་
པ་ཐ་དད་པ་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་དེ། དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་
བརྒྱད་ཁྲི་གསུངས་སོ་ཞེས་བཤོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

སྒྱུད་པ་རྣམས་སྒྱོད་གི་དམིགས་པ། རྣམ་འབྱོར་པའི་དམིགས་པ་བཞིའི་ནང་ཆོན། འདོད་ཆགས་སོགས་ལ་
ཤས་ཆེར་སྒྱུད་པ་རྣམས་སྒྱོད་པའི་དམིགས་པ་སྟེ་མི་སྦྱག་པ་དང་བྱམས་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་
དང་ཁམས་གྱི་རབ་དབྱེ་དང་དབྱུགས་འབྱུང་རྩབ་སྟེ་ལྷོ། །སྒྱ་བཤད་ཡང་དེས་ཤེས་སོ། །མི་
སྦྱག་པ་སྒོམ་ཚུལ་སོགས་ནི་སོ་སོའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྒྱུན། 1 མིག་གི་ཞེས། 2 (མར་ཕྱིན) རང་གི་བདག་རྟེན་དུ་ལྷུང་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་
སེམས་ལ་བརྟེན་ལས་བྱུང་ཞིང་རང་ཡུལ་མངོན་སྦྱང་དུ་མཐོང་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིགས་
སྤྱ་གནས་པའི་རིག་པ། སྒྱུན་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། འདི་སྒྱུན། ལྷའི་སྒྱུན། ཤེས་རབ་
ཀྱི་སྒྱུན། ཆོས་ཀྱི་སྒྱུན། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྒྱུན་ཏེ་སྒྱུན་ལྔ་ཡོད་དོ། །

སྤྱན་བསྐྱངས། གཞིགས་སྤྱོད་ངམ་གཅེས་སྤྱོད། སྤྱེས་སྤྱུལ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལས་བྱུང་ཐོན་པའི་སྤྱན་
བསྐྱངས་སྤྱན་མེད་བ་གནད། ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །

སྤྱན་ཁྱེད། གདོད་ཡིག་ལ་གཞིགས།

སྤྱན་ལ། (པར་ཕྱིན) འདི་སྤྱན། ལྷའི་སྤྱན། འེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱན་དང་
ལྷའོ། །སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་ལ། སྤྱན་ལྷའི་ནང་ཆོན་གང་ཞིག རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་འདི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་དབག་ཆད་བརྒྱའི་གཟུགས་སྤྱོད་རྒྱལ་ས་མཛོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རིག་ལ། འདི་སྤྱན་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། སྤྱན་ལྷའི་ནང་ཆོན་གང་ཞིག རང་གི་
སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་ལྷའི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་འཆི་
འཕོ་བ་དང་སྤྱེ་བ་མཛོན་གསུམ་མཐོང་བའི་རིག་ལ། ལྷའི་སྤྱན་གྱི་མཆོན་ཉིད། སྤྱན་ལྷའི་ནང་
ཆོན་གང་ཞིག རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་དམིགས་ལ། འེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་མཆོན་
ཉིད། སྤྱན་ལྷའི་ནང་ཆོན་གང་ཞིག འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་པོ་རྟོ་རྟལ་གྱི་རིམ་པ་ཇི་
ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་རྟོགས་པའི་མཁུན་ལ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་མཆོན་ཉིད། སྤྱན་ལྷའི་ནང་ཆོན་གང་
ཞིག ཆོས་ཐམས་ཅད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
སྤྱན་གྱི་མཆོན་ཉིད་དོ། །

སྤྱན་ལྟ་བུ། 1 རྣམ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་དུ་བཅའ་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་གྱི་ཞབས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། 2 རོ་བོ་དང་
འབྲོམ་སྟོན་པའི་དངོས་སྟོབ་ཅིག སྤྱོད་བཞད་ནི། དེ་བ་སྟོན་སྟོན་ཆ་ ༣༡ ན་ལས། རོ་བོའི་སྤྱགས་
ཀྱི་གདམས་བ་མང་པོ་ཡང་ཁོང་ལ་གནད་བས་སྤྱན་ལྟ་བུ་པར་མཆོན་ཐོགས། ཞེས་གསུངས།
ཡང་དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་སྤྱན་ལྟ་བུ་གསོལ་དཔོན་ལྟ་བུ་མཛད་དེ་བཞུགས་པས་སྤྱན་ལྟ་བུ་པར་
གསལ། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་ཆོའི་ལམ་རིམ་བརྟེན་བཀོལ་ན་གསལ་ལོ། །

སྤྱན་ལྟ་སྟོན་སྤྱུལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག མཁས་བྱུང་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་
དངོས་སྟོབ་སྤྱན་ལྟ་སྟོན་སྤྱུལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་ནི། སྟོ་སྟོང་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་འབྲེད། སྟོ་
སྟོང་ཉོན་མོངས་གདུང་སེལ། ལམ་རིམ་གཞན་པན་སྟིང་པོ། ཐེག་ཆེན་སྟོ་སྟོང་ཙ་འབྲེལ་གཉིས།

མོ་སྦྱོང་བསྟོད་པ་རིན་ཆེན་བང་མཛོད། མོ་སྦྱོང་ལུང་གི་བང་མཛོད། འོན་དམ་བྱང་སེམས་ལ་
 བསྟོད་པ་འིན་ཆེན་ལུང་འཇུག་མོ་སྦྱོང་གོགས་སེམ། མོ་སྦྱོང་ལག་ལེན་རབ་གསལ། མོ་
 སྦྱོང་བྱང་སེམས་དོན་གཉེན། མོ་སྦྱོང་དག་སྟན་ཤན་འབྱེད། མོ་སྦྱོང་གཞན་དོན་དོན་གཉེན།
 མོ་སྦྱོང་དགོངས་པ་རབ་གསལ། ཆོས་སྦྱོང་སིལ་བྱ། དང་པོའི་མོ་སྦྱོང་ཙ་བ། དེ་ཡི་གཞུང་
 འབྲེལ་ལོར་བྱའི་འབྲེང་བ། བཟོད་པའི་མོ་སྦྱོང་མན་བདེ་ཆར་འབེབས། ལྷ་ཁྱིའི་ལྷ་རན་སེམ་
 ཙ་འབྲེལ། འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་གཞན་མན་སྟིང་པོ། འདི་དག་དགའ་ལྷན་སྟན་ཆོགས་སྦྱིང་དུ་
 བར་ཡོད། འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་གཞན་མན་འོད་འཕྱོ། འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་གནད་བཀག་རབ་
 གསལ། སྟན་སྟེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་སྟོ་འབྱེད། རྟོགས་ལྷན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར་
 དད་པའི་རྒྱ་རྒྱ། སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་དགོངས་པ་ཁུད་པོན་གྱི་རྣམ་ཐར། མན་རག་བདུད་
 ཅའི་ཐེག་པ་སོགས་ཐོར་བྱ་བ། སྟན་སྟེའི་ཀུན་དགའ་མོ་གྲོས་གྱི་རྣམ་ཐར། ཡང་སྟན་སྟེའི་རྣམ་
 ཐར། བསྟོད་ཆོགས་སྟོར་ལ་ལྷ་མ་སངས་རྒྱས་ལ་བསྟོད་པའི་སྟོར། འཕྲིན་ཡིག་གི་ཕྱེ་ཆོན་
 ལྷ་མ་བྱ་བ་ལ་ཕུལ་བའི་སྟོར། འདུན་ལེགས་མ། ལམ་རིམ་སྟན་བརྒྱུད་ལོར་བྱའི་འབྲེང་བ།
 ལམ་རིམ་བསྐྱས་དོན་མཁས་པའི་མགྲན་རྒྱ། ལམ་རིམ་ཙ་འབྲེལ། མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་
 སྟིང་པོ་བསྐྱ་བ་རྒྱས་བསྐྱས། སྦྱིང་སྦྱག་ལམ་འབྲེང་མན་རག་རིན་པོ་ཆའི་སྟོན་མ། འདུལ་
 བའི་ལས་ཆོག་སྟོན་ཆོག་ལྷང་དོར་རབ་གསལ། མི་ལམ་བརྟག་བ། ལེགས་བཤད་རེས་དོན་
 རབ་གསལ། ལྷོངས་ཆད་སྟོན་བ། མཛོན་བརྟོད་མཛོར་བསྐྱས། ཐེག་ལེ་བརྟེན་བྱང་། གསུང་
 རབ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གྲུས་པ་བསྐྱེད་ཐབས། སྟོད་བྱང་གསལ་བྱེད། ལྷང་རི་ཐར་པའི་མོ་སྦྱོང་
 ཆོགས་བརྒྱད་མ་སྟོན་ལམ་དུ་བྱ་བ། སྟོན་ལམ་རིན་ཆེན་འབྲེང་བ། བར་ཆད་བསྟོག་པའི་
 སྟོན་ལམ། སྟོན་ལམ་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོགས་བཅད། ཐེག་ཆོན་ཅེར་མཆོད་ཇམ་ཕུལ་
 བ་སོགས་གྱི་སྟོན་ལམ་དེའི་བྱ་རིམ་ལྷའི་སྟོན་ལམ། གསང་འདུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་
 གྱི་སྟོན་ལམ། ལྷང་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་སྦྱབ་གྱི་སྟོན་ལམ། སྟགས་གྱི་བསྐྱབ་བྱ། སྟོན་སེམས་གྱི་
 བསྐྱབ་བྱ། སྦྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ། ལུ་ཏི་པའི་རྟོགས་རིམ། ལྷ་མ་དམ་པའི་གསུང་གི་བདུད་

ཅེས་ལེགས་གདམས། བསྐྱེད་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ། གྲུབ་མཐའ་རྣམ་འབྱེད། ལེགས་
བཤད་མི་ཆོས་གནད་ཀྱི་འཕྲེང་བ། ལེགས་བཤད་འཛིག་རྟེན་སྤྲུལ་སེལ། སྦྱོར་འཇུག་དང་
བཤེས་སྦྱངས་ཀྱི་དོན་བསྟུན། རྟེན་མ་དང་བོན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལེགས་བཤད་རིན་འབྲུང་ལུང་
གི་བང་མཛོད། ཐེག་ཆེན་ཅེ་ཡི་བཅའ་ཡིག་སངས་རྒྱུས་བྱང་སེམས་ལ་བསྟོན་པ་ལེ་ཆོན་ལྷ།
དབུ་མའི་ལྷ་ཁྱིད་སྟེན་བརྒྱད་ཟབ་ལམ། འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་དབུ་མ་པ་དང་རྩེ་ལ་གནང་བའི་
ལྷ་ཁྱིད་སྟེན་ཞེ་མཉམ་ཉིད། སངས་རྒྱུས་རིན་ཆེན་སྤང་གི་ཆོ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ། ལྷ་མའི་རྣལ་
འབྱོར་བྱུང་འདེབས། ཐེག་ཆེན་ཆོ་སྦྱོང་གསལ་བའི་སྦྱོན་མེ་རྩ་འགྲེལ། ཆང་མ་རྣམ་འགྲེལ་
ལ་བརྟེན་པའི་ལྷ་ཁྱིད། ཆོ་སྦྱོང་གི་འཁྲིད་རྣམ་དག་གཙུག་ཏོར། ཐེག་ཆེན་ཆོ་སྦྱོང་ལྷན་ཐབས།
མན་དག་རབ་གསལ། ཐེག་ཆེན་ཆོ་སྦྱོང་རིག་པའི་ཚུ་གཉེར་རྣམས་སོ། །

སྤྲུལ་སྤྲུལ་ མཐུན་སྤྲུལ། མིག་གི་མཐུན་སྤྲུལ།

སྤྲུལ་མཐོན་མཐིང་། སྤྲུལ་མཐོན་མཐིང་ཞེས་པ་སྤྲུལ་གྱི་འབྲས་བུ་གཞི་ནག་པོ་ཡིན་པ་ལ་སྤྱོ་མདངས་སྤྲུལ་
བྱའི་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས། དོགས་གཅོད་རྒྱུས་པ་མཐོན་མཐིང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤྲུལ་ལྟོས། མིག་ལྟོས་ཀྱི་ཞེས།

སྤྲུལ་པ། གཙན་པ་དང་འབྲ། གཙན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ཡི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་ལས། སྤྲུལ་པ་ནི་
བྱ་ར་བ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྲུལ་འབེབས་ཁུ་བ། མིག་ལ་སྟོན་པའི་དོན།

སྤྲུལ་གཟིགས་སྤྲུལ་ཆོགས། (འདུལ་བ) སྤྲུལ་ལམ་དུ་བཤམས་པའི་ཤིང་ཐོག་ལ་སོགས་པའི་བཅའ་
བའི་ཟས་སྒྲ་འགའ་ཞིག་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པར་བཤད་པ་
༩ ཚུ་ ༡༡པ་པ་ལས། སྤྲུལ་གཟིགས་སྤྲུལ་ཆོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩ་བའི་བཅའ་བར་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་དག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྲུལ་ར། མིག་རའམ་མིག་ར་སྟེ། དེ་ནི་ཉི་འོད་དམ་གངས་སོགས་ཀྱི་འོད་མདངས་གཅོག་བྱེད་ཀྱི་ཅིང་
སྤྲུང་དམ། རྟེན་ནག་པོས་བལྟས་པའི་མིག་ཁེབ་ཅིག་ལ་བཤད། དེང་སང་གི་མིག་ཤེལ་ནག་

པོའི་ཆབ་དེ་ཡིན། ཞུས་པའི་རྒྱལ་རབས་ནང་གསལ་ལ།

སྤྱན་རས། སྤྱན། མིག་ཚིག་བྱར་གྱི་རས་ཞེས་པ་ནི་མིང་གི་ཆ་ཤས་ཅམ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཞལ་ལ།
ཞལ་རས་དང་། མིག་ལ། མིག་རས་དང་། སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་པ་ལ། སྤྱན་རས་གཟིགས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྤྱན་རས་གཟིགས། <ཨཿལྟེ་གེ་ཏེ་ཤར་> (གསང་མཁས་) སྤྱིང་རྗེའི་སྒྲ། སྤྱན་དོད་ཨཿལྟེ་གེ་ཏེ་ཤར་
अवलोकितेश्वर ཞེས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་གི་སྤྱན་དོད་ཡིན། གྲེ་བླ་རྟོགས་ཀྱི་དང་
ཆེན་པོ་ ཙོ་ ༡༡༥བ་ནན་གསལ་དེ་ཡང་ཤར་ཞེས་པ་ཨྲི་ཤར་སྟེ་དབང་ལྷག་ཅེས་པའི་
དོན་ཡིན་ནོ། །གྲེ་རྟོགས་༡༥བ་ལ་གཟིགས།

སྤྱན་རས་གཟིགས་བྲག་བཞི་ལ། (གསང་མཁས་) དེའི་སྤྱི་མདོག་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྤྱི་མདོག་དཀར་
པོ་ཞལ་གཅིག་བྲག་བཞི་ལ། ཙོ་བྲག་ཐལ་སྤྱི་རྩ་གསལ་ཤེས་འཕྲེང་དང་། ཤད་དཀར་འཛིན་
ཅིང་གྱི་ཏུ་ས་ར་ཡི། ཤལ་ས་པས་བྱ་མ་གཡོན་བཀའ་སྤྲོ་ཆོགས་པའི། ཤིན་ཆེན་རྒྱན་དང་
དར་གྱི་ན་བཟས་མཛེས། ཤད་རྒྱར་ཞབས་གཉིས་རྗེ་རྗེ་སྤྱིལ་གྱུང་ཚུལ། རྒྱལ་གུན་ཐུགས་
རྗེའི་བདག་ཉིད་ལྷག་པའི་སྒྲ། ཤལ་གས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་བྲག་འཆམ་ལོ། ཤལ་ས།
ཨྲི་མ་ཁེ་བསྟེ་སྤྱི། སྤྱན་རས་གཟིགས་བྲག་བཞི་པའི་སྤྱི་མདོག་དང་བྲག་མཆོན་གྱི་མཆོན་
དོན་ནི། སྤྱི་མདོག་དཀར་པོ་ནི། སྤྱི་གྱིས་མ་གོས་སྤྱི་མདོག་དཀར་ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
འཁོར་བའི་སྤྱི་གྱིས་མ་གོས་པས་མཆོན་དོན་དང་། ཡང་ན། ཆོས་སྤྱི་ནི་མ་མེད་པ་ཐུགས་
རྒྱད་ལ་མངའ་བའི་བཟ། དབུ་ལ་རིན་པོ་ཆའི་རྒྱན་དང་དབུའི་གཙུག་ན་སངས་རྒྱལ་སྤང་བ་
མཐའ་ཡས་བཞུགས་པ་ནི། སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་བད་མའི་རིགས་
འཛིན་པའི་མཆོན་དོན། བྲག་བཞི་ནི། ཆད་མེད་པ་བཞིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་བད་
དང་། བྲག་དང་སོ་གཉིས་ཀྱིས་ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྤྱོར་བ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་
སྤྱིང་བ་ཉིད་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་དོ་ཞེས་པའི་མཆོན་དོན་དང་། གཡས་ཀྱི་བྲག་གཉིས་
པས་ནོར་བུ་རྒྱུ་ཤེས་ལས་གྲུབ་པའི་རིན་པོ་ཆའི་འཕྲེང་བ་བསྐྱམས་པ་ནི། འཕྲེང་ཐག་རྒྱན་མ་

ཆད་པར་འཁོར་མོར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། ཉམས་ཐག་པའི་འགྲོ་བ་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་
པོ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་འབྱུག་པར་མཆོག། ཞབས་གཉིས་ནི། འགྲོ་བའི་དོན་ལ་ཐབས་ཤེས་
རྒྱང་འབྱུག་གིས་མཉམ་པར་བཞུགས་པའི་བད། དེན་པོ་ཆེད་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྒྱན་
པ་ནི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་མཆོག། ཉི་ཆེན་པད་མའི་གདན་ལ་བཞུགས་པ་ནི། འགྲོ་
བ་སེམས་ཅན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཉི་ཆེན་ཕྱོགས་དེས་མེད་པ་དང་། བད་མ་འདམ་གྱིས་མ་གོས་
བ་ལྟར་འཁོར་བའི་ཉོན་མོངས་བ་དང་ནམ་རྟོག་གིས་མ་གོས་པའི་བརྟེན། །འཕམགས་བ་སྒྱུན་
རས་གཞིགས་དབང་ཐུག་གི་བརྟེན་པདག་སྤོང་མ་དབལ་མོས་མཛད་པ་བསྟན་འགྲུར་རྒྱད་
འགྲེལ་༩ ལུ ༡༩༩ བ༡ལས། (འདི་ནང་སྒྱུན་རས་མང་པོའི་བརྟེན་པ་བཞུགས་) ཆོས་ཉིད་
ཐུགས་རྟུང་ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྤྱད། །ཐུགས་རྗེ་རྒྱན་ཆད་མེད་པས་འཕྲེང་བ་འཛིན། །ཡི་
དུགས་བཤེས་སྒྲོམ་སེལ་བའི་མཆོག་སྤྱིན་ཕྱག །ཕྱག་གཡས་འཁོར་ལོ་བསྐྱམས་ལ་ཕྱག་
འཆལ་ལོ། །འཁོར་བས་འདམ་གྱིས་མ་གོས་བསྐྱུ་བསྐྱམས། །ཞེས་དང་། ཐུགས་རྗེ་མཐར་
ཐུན་ཕྱག་སྤོང་འགྲོ་རྣམས་སྤྱོད། །ཤེས་རབ་མཐར་ཐུན་དེ་མེད་སྒྱུན་སྤོང་གཞིགས། འཛིགས་
བ་ཀྱུན་ལས་སྤྱོད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྒྱུན་རས་གཞིགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་སྤྱོད། (གསང་སྤྱགས་) ཅ་པའི་རྒྱད་བསྐྱེད་བྲ་བ། གྱུ་ར་ཚུལ་ཁྲིམས་འོད་
ཟེར་གྱི་འགྲུར། བཤད་པའི་རྒྱད་དོན་ཡོད་ཞག་པའི་རྟོག་པ་ཆེན་པོ། བསྐྱར་འཕྲོ་བམ་པོ་ཉི་
ཤུ་ཅ་དུག་པ། དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཤོ་ལོ་ཀ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་བ། བ་དེ་དེན་ཆེན་གྲགས་
ཀྱི་འགྲུར། དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་སྤྱིང་པོའི་གཟུངས། དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཐུན་པ་
དུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གཟུངས། ཆོ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲུར། དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་ས་
བཅུ་པའི་གཟུངས། སྒྱུན་རས་གཞིགས་ཕྱག་སྤོང་སྒྱུན་སྤོང་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བའི་གཟུངས།
སྒྱུན་རས་གཞིགས་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོའི་སྤྱིང་པོའི་ཤོ་ལོ་ཀ་ཉིས་བརྒྱ་བཞི་བཅུ་བ་སྟེ། ཆོས་
ཐུབ་ཀྱིས་རྒྱ་ལས་བསྐྱར་བ། སྒྱུན་རས་གཞིགས་ཞལ་བཅུ་གཅིག་པའི་གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་
ལྷ་ཅ་བཞི། ཞལ་བཅུ་གཅིག་པའི་དེགས་སྤྱགས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ། ཆོས་ཐུབ་ཀྱིས་རྒྱའི་དབེ་ལས་

བསྐྱུར་བ། བསྐྱུར་བ་ལྟར་གྱི་རྒྱུ། འགར་ཆོས་བཟང་གི་འགྲུར། འཛིག་ཉེན་དབང་ལྷག་གི་
 ཉོག་པ། བ་རིའི་འགྲུར། ཡི་གེ་བྲུག་པའི་རིགས་སྤྲུགས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཅུ་དགྲུ། སྤྱན་རས་གཟིགས་
 ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་ལྷ་བཅུ་ཅ་བྱེད་དང་གསུམ། ཡི་ཤེས་སྤེའི་འགྲུར། ལྷོ་ལ་
 ཀུའི་གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་བཅུ། ཏ་ཡ་ཤི་པའི་གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་ཅུ། མེ་ཁ་ལའི་
 གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་ཉིས་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྷ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཡུམ་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་ཅུ་
 ཅ་བྲུག་པ། ཡི་ཤེས་སྤེའི་འགྲུར། སྤྱིང་ཐེ་མི་བཤོལ་བའི་གཟུངས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་
 གཟུངས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ། སེང་གེ་སྤེའི་རྒྱུ། འགོས་ཀྱི་འགྲུར། སེང་གེ་སྤེའི་
 གཟུངས། འགར་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་འགྲུར། སེང་གེ་སྤྲུལ་དམ་བཅས་པའི་གཟུངས།
 ཤེས་རབ་བཅུགས་ཀྱི་འགྲུར་ཉེ་ཉེར་བཞི་པོ། ། འདིར་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱ་
 འཁོར་ལོས་བསྐྱུར་བའི་གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་བརྒྱ་ཅ་ལྷ། ཏ་ཡ་ཏའི་ཉོག་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས་
 ཀྱི་པན་ཡོན་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ། སྤྱན་རས་གཟིགས་འཁོར་ལོ་དང་བཅས་པའི་གཟུངས་
 རྣམས་བཅའ་ལོ། །ཞེས་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ།

སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་ཐོན་མི་མི་རྩོམ་དང་། དེའི་ཕྱག་རྒྱ་རྣམས་ཀོ་ཁ་དང་།
 ལྷ་ལུང་རྩོམ་དཔལ་ལོགས་ཀྱིས་བསྐྱུར་བའི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་
 བེ། བཀའ་ཆེམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་ལས། ༡ མདོ་སྤེ་ཟ་མ་ཉོག་བཀོད་པ། ༢ ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་
 སྟོང་གི་གཟུངས། ༣ བསྐྱུར་པའི་མདོ། ༤ ཞལ་བཅུ་གཅིག་པའི་མདོ། ༥ བཅུ་གཅིག་
 ཞལ་གྱི་གཟུངས། ༦ རོན་ཡོད་ཞགས་པ། ༧ རོན་ཡོད་ཞགས་པ་བྱི་མ། ༨ བད་མ་མཆོག་
 ༩ དབང་བསྐྱུར་འཁོར་ལོ། ༡༠ ཆོག་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱུ། ༡༡ ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱའི་གཟུངས།
 ༡༢ སྤྱིང་ཐེ་ཆེན་པོ་མི་གཤོལ་བ། ༡༣ འོད་ཟེར་རྣམ་བཀོད། ༡༤ བསྐྱུར་བའི་རྒྱུ་རྒྱུ་
 ༡༥ ཡི་གེ་བྲུག་པའི་མདོ། ༡༦ དམ་པའི་ཆོས་པད་མ་དཀར་པོའི་མདོ། ༡༧ བསྐྱུར་ཀའི་
 མདོ། ༡༨ ལྷ་ལུང་སྤྲུལ་ཆོགས་པའི་མདོ། ༡༩ ལྷ་ལུང་བ་རོལ་པའི་མདོ། ༢༠ མཆོན་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་
 པ། ༢༡ མཆོན་རབ་ཡོངས་སུ་བསྐྱུར་པའི་མདོ་སྤེ་ཉེར་གཅིག་པོ། འདི་ལས་འོད་ཟེར་རྣམ་

བཀོད། ཚུ་ལྷུང་སྒྲ་ཆོག་པ་པེ་མདོ། ལྷུང་བ་ལོ་པེ་མདོ། མཆོན་རབ་ཡོངས་སུ་བསྟན་
 པེ་མདོ་རྣམས་དེང་སང་གི་བཀའ་འབྲུང་ན་མི་སྤང་ལ། གཞན་དོན་ཞགས་ཆོག་ཞིབ་མོ་ལ་
 ཆོག་སྒྲགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ་འབྲུང་བྱུང་མ་གཏོགས་དེང་སང་བཞུགས་ལ། མདོ་རྒྱུད་
 ཉེར་གཅིག་པོ་འདི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཛོད་པེ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་ཁོན་ཡིན་
 རོ། །ཞེས་ཆོས་འབྲུང་མཁས་པེ་དགའ་སྟོན་༡༥ན་གསལ། གོང་གི་དེ་ནི་རྒྱལ་པོ་བཀའ་
 ཆེམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་ལས་བྱུང་བ་དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་འཕྲེང་བས་རང་གི་ཆོས་འབྲུང་
 དུ་བྲངས་པར་མཁས་དབང་ཆོ་ཏན་ཞབས་བྱུང་གི་སུམ་རྟགས་འབྲེལ་བ་༣༤ན་གསལ་ལོ། །
 སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་ཤམ་བ་ལོ་གི་ཏེ་ལྷ་རུ་ཉེ་ཉེ་པེ་སྤམ་ཆེན་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་
 སྐད་དོད་འདི་བྲེ་བཀའ་རྟགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༥བ་༣བར་གསལ།
 སྤྱན་སོགས་ལྷ་མོ་བཞི། སྤྱན་མ་དཀར་མོ། ལྷ་མ་གི་སྟོན་མོ། གོས་དཀར་མོ་དམར་མོ། སྟོལ་མ་ལྷང་ཁྱ་
 དང་བཞིའོ། །དེ་དག་གི་སྤྱུ་མདོག་སོགས་ཀྱི་ཁྱུད་པར་ནི། སྤྱན་མ་དཀར་མོ་གཡས་པས་འཁོར་
 ལོ་འཛིན། །ལྷ་མ་གི་ནི་སྟོན་མོ་རྩེ་འཛིན། །གོས་དཀར་མོ་ནི་དམར་མོ་བསྐྱེད་འཛིན། །སྟོལ་
 མ་ལྷང་ཁྱ་ཆོགས་དོ་རྩེ་འཛིན། །གཡོན་རྣམས་བྲིལ་བུ་བསྐྱམས་ཤིང་རིན་པོ་ཆེའི། །རྒྱན་
 དང་དར་གྱི་ན་བཟང་མཛེས་གསོལ་བས། །ཞབས་གཉིས་སྟོལ་བྱུང་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་པ་
 ཡི། །སྤྱན་སོགས་ལྷ་མོ་བཞི་ལ་བྲག་འཆའ་ལོ། །སྟོང་པོ་ནི་རིམ་བ་བཞིན། ཡོ་ལྷ་སྤྱུ་ལོ་
 ཅ་ནེ་རྩྱ། ཡོ་ལྷ་སྤྱུ་མ་གི་རྩྱ། ཡོ་ལྷ་སྤྱུ་རི་རྩྱ། ཡོ་ལྷ་སྤྱུ་རེ་རྩྱ།
 སྤྱན་གསུམ་གྱི་མཆོན་དོན། ཡི་དམ་རྣ་རྣམས་ལ་སྤྱན་གསུམ་ཡོད་པ་དེའི་མཆོན་དོན་ནི། དུས་གསུམ་
 ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་མཆོན་རོ། །རྩེའི་འདོད་འཛོལས། དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
 ཐམས་ཅད་གཟིགས་པས་སྤྱན་གསུམ་གྱི་ཞེས་གསུངས། འཕགས་པ་སྤྱུ་སྤྱུབ་ཀྱི་རྩེ་ལོ་མཛེས་
 སྤྱུབ་ཐབས་རྒྱུད་འབྲེལ་༩༥༡༥ལས། སྤྱན་གསུམ་ནི་དུས་གསུམ་མཁའ་བཤོ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

སྤྱི་ཁྱབ། ། ཡོངས་གྲགས། ཡོངས་ཁྱབ་བམ་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པ། དཔེར་ན་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་གྲགས་

པ་ལྟར་རོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 གྲེ་བྲག་ལ་མ་སྦྱར་བའི་བྲུབ་པ། འདིའི་འགྲེལ་བ་ཤད་སྟེ་བྲུབ་དང་
མྱོས་བྲུབ་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་ག་ཟེགས།

སྟེ་བྲུབ་དང་མྱོས་བྲུབ། ཤེས་བྱ་དང་ཡུལ་གཉིས་ལ་སྟེ་བྲུབ་བྲུབ། མྱོས་བྲུབ་མ་བྲུབ་ཅེས་སྦྱ་དགོས་ཏེ།
སྟེ་ར་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པས་སྟེ་བྲུབ་བྲུབ་ལ། མྱོས་སམ་གྲེ་བྲག་ལ་སྦྱར་ན་བྲུབ་པ་
མ་བྲུབ་པ་ནི། ཚེས་དེའི་ཡུལ་ཡིན་ན། ཚེས་དེའི་ཤེས་བྲུ་ཡིན་མི་དགོས་པ། དཔེར་ན་བུམ་པ་
ལྟ་བུ་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྦྱ་ཡི་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་ཤེས་བྲུ་མ་ཡིན་པས། དེ་ལ་མྱོས་བྲུབ་མ་བྲུབ་
ཅེས་བྲུའོ། །མཁས་བྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། སྟེ་བྲུབ་ན་མ་མཁའི་འཁོར་ལོ་དང་། །མྱོས་
བྲུབ་ཅིག་པའི་བྲུ་ག་གཉིས། །མཚུངས་པར་ཚྲོམ་པའང་མཁས་ཡིན་ན། །འདི་ན་མི་མཁས་སུ་
ཞིག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྟེ་ཁྱ། སྟེ་ཁྱལ་བས་ kilogram ཀེ་ལོ་སྟེ་རམ་ཐེར་བ་དེའོ། །

སྟེ་སྟེ། (བརྗོད་) བརྗོད་བྱའི་དོན་གྲེ་བྲག་པ་དམིགས་སུ་མི་འཛིན་པར་སྟེ་བྲུབ་ཏུ་འཇུག་ཅིང་། མི་ཚབ་
ཀྱི་རུས་པའང་ཐོན་པའི་ཆོག་སྟངས་ཅིག་ཅིང་ཉུག་དང་པུས་ཀྱི་ཆོག་སྟངས་བཞིའོ། །སྟེ་སྟེ་ར་ཚུལ་
ནི། ཅི་རི་སུ་གང་སྟེ་སྟེ་སྟེ། །ཞིག་སྟེ་སྟེ་འདྲ་བྱིར་ལ་ཅི། །སྟེ་སྟེ་སྟེ་ར་བཞིན་སྟངས་ཤི། །སུ་
ནི་གང་ཐག་ཀྱང་ལའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ་ཅི་ཅི་ཞིག་ཅི་སྟེ། ཅི་སྟངས། ཅི་འདྲ། ཅི་བྱིར་ཤིང་སྟེ།
རི་སྟེ། རི་སྟེ། རི་བཞིན། རི་སྟངས། རི་སྟེ། རི་སྟེ། རི་སྟེ། རི་སྟེ། རི་སྟེ། རི་སྟེ། རི་སྟེ།
ཞིག་གང་འདྲ། གང་སྟེ། གང་ཅིའི་ཐད་ལྟ་བུ།

སྟེ་བརྗོད་པ། དེགས་པའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་བར་ག་བྲུ་ལུམ་གྱིས་བདེན་པ་བྲུད་དུ་གསོད་པའི་ཆོག་ཡང་།
དག་ཡིག་གསར་བསྟོགས་སུ། (རྒྱ་ཆོག) ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའམ་ཁུངས་མེད་པའི་དོན།
ཞེས་གསུངས། སྟེ་བརྗོད་སྟེ་བ་ལ་ག་ཟེགས།

སྟེ་བརྗོད་སྟེ་བ། དེགས་པའི་རྗེས་སུ་མི་འཇུག་པར་ག་བྲུ་ལུམ་གྱིས་བདེན་པ་བྲུད་དུ་གསོད་པ་དང་
སྟེ་ཚར་སྟེ་བའོ། །ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

སྟེ་མཐུག། ཐུན་མོང་། དཔེར་ན་སྟེ་མཐུག་གི་ལས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྤྱི་མཐའ་གཙོད། སྤྱི་དོན་དང་མཐའ་གཙོད་ཅེས་བ་སྟེ། གཞུང་གི་གོ་དོན་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
 གཞུང་ལ་སྤྱི་དོན་དང། དེགས་པས་བརྒྱུད་ཤིང་གཙོད་པ་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ལ་མཐའ་གཙོད་ཟེར།
 སྤྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ། (དགེ་ལྷན་པ) བར་ཕྱིན་ཐེག་པ་དང་རྒྱུད་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་དང་སྤྱན་མོང་བའི་ཡིད་
 ཤེས་རགས་པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ལ། སྤྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
 ཟེར། རྗེ་འཇམ་ལྷ་གསལ་སྟོན་ལས། བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་
 གྱིས་དེའི་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་འོད་གསལ་བསྟན་བ་ནི། བ་རོལ་རྩ་ཕྱིན་པའི་ཕྱོགས་གྱི་དེའི་
 ཁ་ཉིད་སྟོན་པའི་མདོ་སྟེ་ཀུན་དང། རྒྱུད་སྟེ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟན་པ་ལ་དགོངས་
 སོ། །དེ་འདྲ་བའི་འོད་གསལ་ནི་སྤྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། (བཀའ་
 བརྒྱུད) མདོ་སྟེ་གསལ་སྤྱན་མོང་བའི་འོད་གསལ།

སྤྱི་ཕྱོམ། (འདུལ་བ) འོག་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ལ་སྤྱི་ཕྱོམ་ཟེར། སྟོབ་
 དཔོན་ཤུ་འོད་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལས། སྤྱི་ཕྱོམ་
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་རྩ་འབྱུང་བའི་གཞི་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་འཇམ་འོག་ནས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་
 ཟུར་ཅམ་གྱི་ཕྱོགས་རེ་རེ་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ནོ། །

སྤྱི་ཕྱོམ་ཕྱོམ་བར་ཕྱོམ། (འདུལ་བ) ། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་སྐབས་སྤྱི་ཕྱོམ་དང། ཕྱོམ། བར་ཕྱོམ།
 ཞེས་གསུམ་འབྱུང་བ་དེ་གསུམ་གྱི་ཁྲད་པར་ནི། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་རྣམས་མདོར་
 བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ལ་སྤྱི་ཕྱོམ། སྤྱི་ཕྱོམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྟོན་
 པ་ལ་ཕྱོམ། སྤྱི་ཕྱོམ་དང་ཕྱོམ་གྱིས་མ་བསྡུས་པའི་དོན་རྣམས་སྐབས་སྐབས་སུ་ཆོགས་སུ་
 བཅད་པར་བསྡུས་ནས་སྟོན་པ་ལ་བར་ཕྱོམ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་སྟོབ་དཔོན་ཤུ་འོད་ཀྱི་གསུང་
 ལ་གཞི་བྱས། 2 ཡང། སྤྱི་ཕྱོམ་ནི་སྤྱི་འཇམ་ཆོགས་སུ་བཅད་པར་བསྡུས་པའོ། །ཕྱོམ་ནི་
 དངོས་ཀྱི་དོན་ཆོགས་སུ་བཅད་པར་བསྡུས་པའོ། །བར་ཕྱོམ་ནི་ཡན་ལག་གི་དོན་ཆོགས་སུ་
 བཅད་པར་བསྡུས་པའོ། ཞེས་སྟོབ་དཔོན་དཔའ་བོ་གསུང།

སྤྱི་ཕྱད། <ཕྱུ་རྩེ> ། གཙོག་ཕྱད། གཙོག་ཏོར། ལེགས་སྦྱར་དུ་ཕྱུ་རྩེ་ ལྷ་ཟེར། སྤྱི་བཤད་ནི། སྤྱི་ནི་སྤྱི་

པོལ་གཙུག་དང། སྤང་ནི་འདིར་ཅེ་མོའི་དོན་ལོ། 12 སྤྱིང་བཞི། ཉི་ཁྱ་གཉིས། རིའི་རྒྱལ་པོ་
 རི་རབ། འདོད་ལྷ། ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
 ཁམས་སྟོང་ལ་ནི། སྟོང་སྤྱི་སྤྱང་ཟེར། མཛོད་ཅ་བ་ལས། སྤྱིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ཁྱ་དང། 13
 རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང། 14 ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། སྟོང་ནི་སྤྱི་སྤྱང་ཡིན་པར་
 འདོད། 15 ཁེས་གསུངས་སོ། 1

སྤྱི་བྱངས། (འདུལ་བ) 1 དགེ་འདུན་སྤྱིའི་གསོལ་སྟོན། དགེ་འདུན་སྤྱིའི་ཆེད་དུ་གཡོས་པའི་ཟས། འདུལ་
 བ་ལྷང་གཞི་༩ ཀ་པ ༥ ལས། ཁ་ཟས་བསོད་པའི་སྤྱི་བྱངས་བཤམས་པ་མཐོང་ནས་དེ་དག་
 གིས་དེ་ལ་སྦྱས་པ། ཞེས་དང། ཡང་འདུལ་བ་ལྷང་གཞི་༩ ར་པ ༥ ལས། ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་
 འདུས་ཏེ་གདུགས་ཆོད་གསོལ་ན་བདག་ཅག་གི་ཞིང་སྦྱས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་
 བས་ཤེས་ལྷན་དག་གལ་ཏེ་འདོད་ན་རེ་མོས་རེ་མོས་གདུགས་ཆོད་གསོལ་བར་བྱའོ་ཞེས་དེ་
 རྣམས་ཀྱིས་རེ་མོས་རེ་མོས་སྤྱི་བྱངས་ལས་སྟོན་མོ་བྱ་བར་བརྟམས་ཏེ། འབྱོར་པ་ཇི་ལྟ་བ་
 བཞེན་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཡང་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་གསུངས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་
 ལས་ཀྱང། སྟོས་མ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་བྱངས་ཀྱི་གནས་སམ་ཆང་མང་དོ། ཞེས་གསུངས་
 བ་ལྟ་བུའོ། 16 མཛོད་ཅ་བ་ལས་ཀྱང། སྤྱི་བྱངས་བཤམས་པ་ན་གཞི་བརྟུང་དོ། ཞེས་གསུངས་
 བ་ལྟར་དོ། 2 དགེ་འདུན་གྱི་སྤྱི་ཇས། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ།

སྤྱི་པོ། 1 མགོའི་དཀྱིལ་ལས། མགོའི་ཆ་མཐོ་ཤོས། གཙུག་ 2 ཅེ་མོ། ལྷ་མོ་བཞེས་ཁུས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་
 བཤད་པ་ལས། སྤྱི་པོའི་སྐད་དོད་ཅེ་མོ་ལ་འཇུག་པས། རྟོད་ཅེའི་ཅེ་མོ་ཡང་སྤྱི་པོར་བསྦྱར་
 བ་མང་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། 3 ཡི་གེའི་སྤྱི་གནས་ཤིག་སྟེ། ལྷེ་ཅེའི་སྟེང་ཕྱོགས་
 ཀྱི་ཡ་ཀར་གྱི་མིང། དེ་ལ་སྤྱི་པོ་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། སྤྱིར་སྤྱི་པོའི་སྤྱི་ཅེ་མོ་དང་
 སྟོང་ལའང་འཇུག་པས་འདིར་སྟོང་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། 17 སི་དུ་འབྲེལ་ཆེན་ལས།
 ར་ཡིག་སྤྱི་གནས་ལྷེ་ཅེ་དང་ཉི་བའི་སྤྱི་པོ་སྟེ་ལྷེ་ཅེའི་སྟེང་ཕྱོགས། ཞེས་གསུངས་ཤིང། རོང་
 རོམ་བཞི་ཉས་ཀྱང། རི་ནི་སྤྱི་པོ་ལས་འབྱུང་བ་སྟེ། ལྷེའི་ཅེ་མོ་ཉི་བ་དང་ཀའ་དུ་སྦྱར་ན་སྤྱི་པོ་

ལས་སྐྱེ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྱིང་བུའི་སྐྱེ་སྤྱི་བོར་བུས་པ་དག་ཞབས་ནས་གྲག་པར་
སྤང་བ་ལྟ་བུའོ། ། ཞེས་གསུངས།

སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ། (དགེ་ལུགས་) སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་ལོ་གཉིས་པ་རྩ་མོ་
ཅུང་ཟད་ཐུང་དུ་ཕྱོགས་པ་གདུགས་ཁ་སྐྱབས་པ་ལྟ་བུའོ། ། དེ་ནི་སྤྱི་བོར་ཁྲུང་པའི་སྤྱིང་ཁྲུང་
རྒྱུའི་འོག་དབུ་མ་ལས་ཕྱོགས་བཞིར་རྩ་འདབ་བཞི། དེ་རེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་གྲུས་པས་
བརྒྱད། དེ་རེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་གྲུས་པས་བཅུ་དྲུག དེ་རེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་གྲུས་པས་
སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་སོ་གཉིས་པའོ། ། སྐྱེ་བཤད་ནི། བདེ་བའི་རྟེན་གཤིས་བྱང་ལེམས་
སྤྱི་བོར་གནས་ཤིང་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་དང་འབྲུ་བས་དེ་སྐྱད་ཅེས་བྲལོ། ། ཡང་ན་སྤང་བུ་མི་
མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྲལོ། ། (བཀའ་བརྒྱུད་) སྐྱེ་བཤད་
ནི། སྤྱི་བོར་གནས་ཤིང་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྟེན་ཐོག་ལེ་དཀར་ཆ་བརྟེན་ལ་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་
འབྲུ་བས་སམ། དེ་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པས་སྟོམས་འབྱུག་གི་གནས་སྐྱབས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
སྤྱིའི་དགོངས་པ་འཆར་ཞིང་། སྤང་བུ་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཛོམས་པར་བྱེད་པས་འཁོར་
ལོ་ཞེས་བྲལོ། ། ཞེས་གོང་སྐུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཐབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་འགྲེལ་པར་གསལ།

སྤྱི་བོར་དབང་བསྐྱུར། (འདུལ་བ་) སྤྱི་བོ་མང་པོའི་དཔོན་བོར་བསྐྱོས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཤིས་རྒྱ་
ཆེར་འགྲེལ་ཀྱང་ལས། སྤྱི་བོར་དབང་བསྐྱུར་བ་ཞེས་བྲལ་བ་ནི་སྤྱི་བོའི་སྤྱིང་དུ་གཞག་པའི་
བྱིར་ལོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། དབང་བསྐྱུར་བ་ལ་གཟིགས།

སྤྱི་བྱིངས། སྤྱི་འམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་སམ་རིགས་འདུས་པའི་མིང་དུ་བཤད་ཀྱང་། སྤྱི་ཡོངས་ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས།

སྤྱི་བྲེ། བྲེ་རྒྱལ་བས་ litre ལི་ཏར་ཞེས་པ་དེའི་མིང་ལ་བཤད།

སྤྱི་མོས། ཆང་མའི་མོས་མ་ཐུན་ཡོད་པ་ལ། སྤྱི་མོས་ཟེར། དེ་ཡང་སྤྱི་ནི་ཐུན་མོང་གི་དོན་ཡིན་པས་
ཐུན་མོང་གི་ཐོག་ནས་མོས་མ་ཐུན་བྱུང་བ་ལ་ཟེར་རོ། །

སྤྱི་མོས་དང་མང་མོས། ཆང་མའི་མོས་མ་ཐུན་ཡོད་པ་ལ། སྤྱི་མོས་དང་། མི་མང་ཆེ་པའི་མོས་མ་ཐུན་

ཡོད་པ་ལ། མང་མོས་ཟེར་ཟེར།

སྤྱི་གཙུག་མགོའི་སྤྱི་འབྲེལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར།

སྤྱི་མཆོད། ཉག་པ། སྤྱི་མཆོད་ཀྱི་དོ་བོ་ནི། ཡུལ་རང་དོས་ནས་བྱུང་བའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོ་བོ་མ་
ཡིན་པར་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་གྱིས་ཆོས་སྤྱི་བྱུང་བའོ། །སྤྱི་བཤད་ནི། རང་གི་དོ་བོའི་སྤྱི་
ནས་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པར་སྤྱི་དེ་སྤྱི་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་མཆོད་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་དེ་
སྤྱི་དེ་ཅེས་བྱའོ། །

སྤྱི་མཛད། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་སོགས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ནི་མཆོག་གི་སྤྱི་སྤྱིའི་མཛད་པ་ཡིན་
པས་སྤྱི་མཛད་ཟེར།

སྤྱི་གཙུགས། གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད།

སྤྱི་ལེ། དབྱིན་པོད་ཆོག་མཛོད་རྒྱུ་སྤྱི་སྤྱི་རེར་འདི་ kilometer གི་ལོ་མེ་ཏར་ལ་ཟེར། གི་ལོ་
མེ་ཏར་ནི་མེ་ཏར་ཆིག་སྟོང་གི་རིང་ཆད་ཀྱི་མིང་། དེ་ལ་མེལ་ལེ0.62 ཅམ་ཡོད། ཡང་སྤྱི་བས་
རེར་ mileམེལ་ལེལ་ཡང་བསྐྱུར་འདུག གི་ལོ་ནི་སྟོང་གི་མིང་དང་། མེ་ཏར་ནི་ཆད་དོ། །དེ་
ཡང་གི་ལོ་ནི། རྟེན་རིག་གི་སྤྱི་ལ་ khilioi ཁི་ལི་ཡོ་ཨི་ཞེས་བ་སྟོང་ thousand གི་མིང་དང་།
མེ་ཏར་ནི། རྟེན་རིག་གི་སྤྱི་ལ་ metron ཞེས་བ་ཆད་ measure ཀྱི་དོན་ལོ། །

སྤྱིའི་མཆོད་ཉིད། ཆོས་སྤྱིའི་རང་བཞིན། དཔེར་ན་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་མི་རྟག་པའོ། །ཐག་བཅས་
ཐམས་ཅད་ནི་སྤྱི་གཙུག་པའོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པའོ། །སྤྱི་དན་ལས་
འདས་པ་ནི་ཞི་བ་དམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྤྱི་འཇུགས། མགོ་ས་ལ་བཅུགས་པའི་གཙུགས་པོའི་རྒྱུ་འབྱུང་གི་མིང་།

སྤྱི་འཇུགས་སྤྱི་འཇོ་བ། མགོ་ས་ལ་བཅུགས་ནས་འཇོ་བ།

སྤྱི་འཇུགས་སྤྱི་བཞེངས་བ། མགོ་ས་ལ་བཅུགས་ནས་ལངས་བ།

སྤྱི་ལ་བྱ། <ལྷ་ཁྱེ་ལྷ་ཁྱེ> ལྷ་ཁྱེ། ཡལ་ག་དང་ལོ་མའི་གནས་ཁང་། སྤྱི་དོད་དེ་བྱེ་རྟོགས་ཆེན་མོ་
འཕྱུག་ནས་ལ།

སྤྱག་པ། ༡ གནས་ནས་སྐྱོད་པའི་དོན། སྤྱག་པ། སྤྱགས་པ། སྤྱག་པ། སྤྱགས་པ། ༢ སྐྱོད་པ། ཆོས་ས་ལས།
དགེ་སྐྱོད་བག་ཡོད་ལ་དགའ་ཞིང། །བག་མེད་པ་ལ་འཛིགས་ལྟ་བུས། །སྤྱག་པའི་ཆོས་རྣམས་
སྤྱག་པར་བྱེད། །རྒྱུད་གིས་ལྷོན་ཤིང་ལོ་མ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་ཆོས་ས་ཀྱི་
འགྲེལ་པ་༼ ༩ ཏུ ༽ ༡༣༩ བཤམས། སྤྱག་པར་བྱེད་པ་ནི་སྐྱོད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

སྤྱགས་པ། གནས་ནས་བསྐྱད་པའི་དོན། སྤྱག་པའི་འདས་ཆོག་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྤྱགས་
པ་ནི། ལྷ་ཆེས་སྟོབས་དང་ལྷན་པ་རྣམས་འབྲུགས་ན་ལྷའི་བྱ་ཆེས་མ་བྱ་རྒྱུད་པ་རྣམས་རང་གི་
གནས་ནས་སྐྱོད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྐྱོད་རྒྱུ། ཕྱི་ནང་གི་རྣམ་འབྱོར་ཆ་མཉམ་དུ་སྐྱོད་ཅིང་བསྐྱོམ་པའི་ལྷ་མོ་དང་བལྟ་ཞིང་ཅེ་ཤོད་ཉམས་
སུ་སྐྱོང་བའི་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་རུས་ཀྱང་དེ་ཡན་ཆད་མི་རུས་པ་ལ་དེ་ཅམ་གྱི་ཆགས་པ་
ལམ་བྱེད་སྟོན་པ་སྐྱོད་རྒྱུ། ཞེས་གསུང་བསྐྱེད་མི་བསྐྱོད་མགོན་པོའི་ཞལ་ལུང་ན་གསལ།
སྐྱོད་འཇུག་ཆེན་མོ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྐྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྲ་བ། རྒྱལ་སྤྱམ་ཞི་བ་ལྟས་
མཛད། འདི་ལ་ལེའུ་བརྩ་ཡོད་དེ། དང་པོ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཀྱི་པན་ཡོན་གྱི་ལེའུ། གཉིས་
པ་སྤྱིག་པ་བཤགས་པའི་ལེའུ། གསུམ་པ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ལེའུ།
བཞི་པ་བག་ཡོད་ཀྱི་ལེའུ། ལྷ་པ་ཤེས་བཞིན་གྱི་ལེའུ། དུག་པ་བཟོད་པའི་ལེའུ། བདུན་པ་
བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་ལེའུ། བརྒྱད་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ལེའུ། དགུ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལེའུ། བརྩ་
པ་བསྐྱོ་བའི་ལེའུ་དང་བརྩའོ། །འདི་སྤྱེ་དགེ་བསྟན་འཇུག་དབུ་མ་སྟེགས་བམ་༼ ༩ ལ་བ་ ༽
༡༣༡བཞུགས་སོ། །

སྐྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་པའི་སྐོར། འདི་ལ་རྒྱ་གར་ན་འགྲེལ་པ་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་ཅ་ཡོད་པར་བྱ་སྟོན་རིན་
པོ་ཆེ་སོགས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་། འགྲེལ་པ་དེ་རྣམས་ལས་བོད་དུ་འཇུག་པ་འགྲེལ་པ་
བརྒྱད་ཡོད་པ་ཆང་མ་འགྲེལ་ལུགས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། བོད་དུ་འཇུག་པའི་
རྒྱ་འགྲེལ་བརྒྱད་ནི། ཤེས་འབྱུང་རྫོ་བློས་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན། བེ་རོ་ཅ་ན་རྟེན་ཏ། དགེ་བ་ལྟ། བི་

ལྷ་ཉི་ཅན་ས་མཛད་པའི་འབྲེལ་པ། རྒྱ་མོ་པའི་འབྲེལ་པ། ལེ་ཏུ་དགྲ་པའི་དཀའ་འབྲེལ་མཛད་
བྱང་མེད་པ་ཞིག གསེར་སྤྲིང་བས་མཛད་པའི་འབྲེལ་པ། རྩོ་པོ་རྩེ་ས་མཛད་པའི་འབྲེལ་པ་དང་
བརྒྱད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ལེའི་འབྲེལ་པ་རྩོག་ལོས་བསྐྱར་བ་རྣམས་ཡོད། (བོད་འབྲེལ་)
ནི་ཤིན་ཏུ་མང། བདག་གིས་མཐོང་ཐོས་སུ་གྱུར་བ་འགའ་པེ་བཞིན་ན། ལུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་
ཀྱི་སྤྱོད་འཇུག་འབྲེལ་པ། ས་སྤྱིའི་རྩེ་བཙན་བསོད་ནམས་ཅེ་མོའི་སྤྱོད་འཇུག་འབྲེལ་པ། ས་
སྤྱིའི་རྩེ་བཙན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ཀྱི་སྤྱོད་འཇུག་དོན་བསྟུས། རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན་
ཀྱི་སྤྱོད་འཇུག་གི་འབྲེལ་པ (འདི་བོད་འབྲེལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཡིན།) །
བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་དབའ་པོ་གཙུག་ལག་སྤང་བའི་སྤྱོད་འཇུག་འབྲེལ་པ། རྫོ་བཟང་སྤྱིན་པའི་སྤྱོད་
འཇུག་གི་འབྲེལ་པ། རྒྱལ་མཐན་པོ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ཀྱི་སྤྱོད་འཇུག་རྟེན་རིན་པོ་ཆའི་
སྤང་བ། རུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་སྤྱོད་འཇུག་འབྲེལ་པ་བཅས་སོ། །སྤྱོད་རྩོམ་སྤྲུ་མས་
སྤྱོད་འཇུག་འབྲེལ་པ་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀ་བསྟོམས་ན་ལྷ་བཙུ་ཅ་གཅིག་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །

སྤྱོད་བསྐྱུས་སྟོན་མ། རྫོབ་དཔོན་ལྷ་རུ་དེ་མས་མཛད།
སྤྱོད་པ་ལྷ། (བཀའ་བརྒྱུད) ལྷ་སྟོན་སྤྱོད་འབྲས་བཞིའི་ནང་གསེས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་ལྷ་སྟེ། ཀྱང་ཏུ་བཟང་པོ།
གསུང་སྤྱོད། རིག་པ་བརྒྱལ་ཞུགས། ཆོགས་སྤྱོད། རྟོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་ལྷོ། །
སྤྱོད་པ་བསྐྱུས་པའི་སྟོན་མ། སྤྱོད་བསྐྱུས་སྟོན་མ་དང་འབྲ།
སྤྱོད་པ་རྣམས་སྤྱོད་གི་ཉིང་དེ་འཛིན། སྤྱོད་པ་རྣམས་སྤྱོད་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གཟེགས།
སྤྱོད་པ་ལ་གཤེགས། རིམ་གཉིས་ལ་བོགས་འདོན་པའི་བྱིར་རིག་མ་དང་བཅས་ཉི་དབེན་པའི་གནས་
རྣམས་སུ་གཤེགས་པ་ལ་ཟེར། རིག་པ་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་པལ་ཆེར་དོན་འབྲ། འདིའི་
སྤྱོད་པ་ལ་གཤེགས་ཞེས་པའི་སྤྱོད་པ་ནི། སྟོས་བཅས། སྟོས་མེད། ཤིན་ཏུ་སྟོས་མེད་ཀྱི་
སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་ཟེར། སྤྱོད་པ་གསུམ་ཞེས་པར་གཟེགས།
སྤྱོད་པ་གསུམ། ། (གསང་སྟགས) (དགོ་སྟགས) རིམ་གཉིས་ལ་བོགས་འདོན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་རིག་མའི་
འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམས་པ་གསུམ་ནི། རྩེའི་སྟགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་

ལ་སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་སྒྲོད་པ་ནི། གནས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་རིག་མཉི་ཤུ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ལག་
 པའི་བྲག་རྒྱ་དང་ལྷའི་མཆོད་པ་དང་གར་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོར་བས་ཉིན་དང་མཆོད་དུ་རོལ་
 བས་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་པ་སྟེ་རྒྱལ་པོ་ཨི་རྒྱ་ཏིས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བྲག་རྒྱ་
 ཆེན་པོ་བྲལ་བར་སྒྲོད་བསྐྱས་ལས་གསུངས་སོ། །སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲོད་པ་ནི། རིག་མ་ལུ་ལམ་
 ཡང་ན་གཅིག་དང་ཡང་དུང་སྟེ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་ཡོན་ལམ་དུ་བྲས་བས་བྲག་རྒྱ་
 ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པའོ། །ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲོད་པ་ནི། ལྷིང་གར་གནས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་དང་ལྷན་ཅིག་སྒྲོམས་པར་ཞུགས་ནས་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་རྫོགས་
 པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲོད་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་ནི། ལུང་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་ཆེན་
 པོ་ནམས་སྒྲུབ་ན་བསྐྱེད་རིམ་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱེད་པར་ཡང་བཤད་ལ། སྒྲུ་ལུས་ཐོབ་ནས་བྱེད་
 པ། སྒོ་བ་པའི་བྱང་འཇུག་ཐོབ་ནས་བྱེད་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །རྒྱས་པར་
 རྗེའི་སྐགས་རིམ་ཆེན་མོ་དང་རིམ་ལྗེ་གསལ་སྒྲོན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། ། (བཀའ་བརྒྱུད) ཀོང་
 སྒྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་ཅེ་འབྲེལ་ལས། ཆས་དང་བྲག་རྒྱ་ལྷ་གར་རོལ་ཅིང་
 སོགས། །རྒྱས་དང་ཅུང་ཟད་ཉིང་འཛིན་ཁོ་ནས་བརྟེན། །རིམ་བཞིན་སྒྲོས་བཅས་སོགས་ཀྱི་
 རོ་བོ་སྟེ། །ལྷའི་ཆས་སུ་འཇུག་པ་དང་། བྲག་རྒྱའི་གངས་ལྷ་དང་མཉམ་པར་ངེས་པ་དང་། དེ་
 དག་ངེས་པ་མེད་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་དང་། ལྷའི་སྒྲོས་པ་དོར་ཉེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་འབའ་ཞིག་ལ་
 བརྟེན་པ་ནམས་ནི་རིམ་བཞིན་སྒྲོས་བཅས་དང་། སོགས་ཁོངས་ནས་སྒྲོས་མེད་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་
 མེད་གསུམ་ཀྱི་རོ་བོ་སྒྲོད་བསྐྱས་སུ་བཤད་དོ། །ཞེས་གོང་དུ་རྗེའི་སྐགས་རིམ་དུ་བཤད་པ་
 དང་འབྲས་བུ་བཤད་དོ། །² (མདོ་ལུགས) ཡང་སྒྲོད་པ་གསུམ་ཞེས་པ་སྒྲོད་བསྐྱས་སྒྲོན་
 མེར་གཏུལ་བྱའི་མོས་པ་གསུམ་ཀྱི་དབང་དུ་བྲས་ནས་སྒྲོད་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱས་ནས་བྱེ་སྟེ།
 དམན་པ་ལ་མོས་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་ཀྱི་སྒྲོད་པ། རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་ལ་ས་དང་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
 པའི་སྒྲོད་པ། ཟབ་མོ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྒྲོད་པ་དང་གསུམ་སོ། །རྗེའི་
 སྐགས་རིམ་ལྟར་རོ། །

སྒྲིཐ་ཡུལ། 1 ཡུལ། མྱོད་ཡུལ། བསམ་ཡུལ། དོན་དམ་སྒོ་ཡི་སྒྲིཐ་ཡུལ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་
བུ། 2 གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཉེ་འདབས་སུ་ཆགས་པའི་ཁྲོད་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་
འབྲེལ་བ་ལས། སྒྲིཐ་ཡུལ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་ཉེ་བའི་ཁྲོད་དུའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། 3 ཡུལ། གནས་ས། སྒྲིཐ་ས། མདོ་རྩ་བ་ལས། སྤེའུ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིཐ་ཡུལ་ནི་
ཡལ་ག་ཡིན་པས། ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུ། 4 སྤྱི་ལོ་པལ་བ་གཞན་གྱིས་མི་ལུས་པའི་བྱ་བའི་
མིང་ལ་འདྲ་བ་གཞོན་ལུ་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་307ལས། དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་སྒྲིཐ་བ་སྒྲིཐ་
རྣམས་ཀྱི། །རྒྱབས་ཆེན་སྒོན་ལམ་ཟབ་མོའི་མཆོམས་འབྲེལ་བ། །ལས་གཞན་སོ་སྤྱིས་པལ་
གྱིས་སྒྲིཐ་ཡུལ་མིན། །ཞེས་གསུངས།

སྒྲིཐ་ལམ་རྣམ་བཞི། (འདུལ་བ) འབྲེལ་འཆག་ཉལ་འདུག་གི་སྒྲིཐ་ལམ་བཞིའོ། །དེ་ཡང་འབྲེལ་བ་དང་།
འཆག་བ་སྤྱེ་འབྲོ་བ། འདུག་བ། ཉལ་བ་སྤྱེ་བཞིའོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་9 ང་བ་ 3ལས། སྒྲིཐ་
ལམ་རྣམ་པ་བཞི་མཛད་དེ། འདི་ལྟ་སྤྱེ། འཆག་བ་དང་། བཞེངས་བ་དང་། བཞུགས་བ་དང་།
མནལ་བ་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

སྒྲིཐ་ལམ་བཞི་ཤོད། (འདུལ་བ) ལུས་མ་བརྟན་པར་འབྲེལ་བ། རྒྱར་སྤྱིལ་སོ་གྲང་བཅས་ཉེ་འདུག་བ།
རྒྱར་བ་བརྒྱངས་པ་ལ་སོགས་པས་ཉལ་བ་དང་། གོམ་བ་ཐ་མལ་བ་གསུམ་འདོར་བའི་འཆག་
བ་བྱར་བྱང་བ་སྤྱེ་བཞིའོ། །ལུང་རྣམ་འབྲེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་9 ཚུ་བ་ 367བ་3ལས་གྲང་དེ་བཞིན་
དུ་གསུངས་སོ། །

སྒྲིཐ་ལམ་བཞིའི་སྒྲིཐ། (འདུལ་བ) སྒྲིཐ་ལམ་བཞི་ཤོད་དང་འབྲ།

སྒྲིམ་བ། སྒྲིམས་བ་དང་འབྲ།

སྒྲིམས་བ། གཞན་ལ་ངོས་བ། རང་གི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་སྒྲོགས་བ། རྗེའི་སྒྲ་མ་ལུ་བརྩུ་བའི་རྣམ་བཤད་
ལས། སྒྲིམས་བ་ནི་རང་གི་ཡོན་ཏན་རྩེ་ཟད་ཅམ་ཡང་གཞན་ལ་ངོས་བའོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །སྒྲ་མ་ལུ་བརྩུ་བ་དང་། རྗེའི་སྒྲ་མ་ལུ་བརྩུ་བའི་རྣམ་བཤད་གཉིས་ཀར་སྒྲིམས་ཞེས་ས་
མཐའ་མཛད་སྤང་ངོ། །སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲོ་བློས་མི་ཟད་པས་བསྐྱར་

པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ཉ ཅེ ༡༧༧༧ལས་ཀྱང་། སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ནི་རང་གི་ཡོན་
ཏན་མི་སྒྲིམས་པ་སྟེ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་མི་སྒྲིགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྒྲོས། སྒྲོས་པ་ལ་གཟིགས།

སྒྲོས་པ། ༡ སྒྲིགས་པ་དང་། གཤེགས་པ་གཏོང་བའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་ནས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོག་ནས་
པར་བཤད་པ་ཉ ཅེ ༡༧༧༧ལས། སྒྲོས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྒྲིགས་ཏེ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །སྒྲོ་བ། སྒྲོས་པ། སྒྲོ་བ། སྒྲོས། སྤང་བའི་དོན་ཡིན་པར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་
འབྲེལ་ལས་གསུངས་ཏེ། སྒྲོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་བའོ། །ཞེས་གསུངས། ༢ སྒྲོས་པ་ནི་འཐབ་
པའམ་ཁ་སྒྲིས། ཞེས་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དུ་གསལ།

སྒྲ། (འདུལ་བ) སྤྱི་ཏུ་ལས་ལུས་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་མདོག་སྒྲ་བ། གདོང་དང་ཡོངས་ཆོས་གནག་ལ་ངང་རྒྱད་
བཟང་ཞིང་ལུས་རྩལ་ཆེ་བའི་དུད་འགྲོ་ཞིག།

སྒྲ་བ། (འདུལ་བ) ཤིང་བལ་སྐྱེ་བའི་ཤིང་ཞིག་གི་མིང་། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཤིང་བལ་སྐྱེ་བའི་ཤིང་ལ་
རིགས་ལྡེ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་གི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ཉ ཅེ ༡༧ལས། ཤིང་བལ་
དག་ནི་ལྡེ་སྟེ། ཨ་རྒྱའི་ཤིང་བལ་དང་། ཀ་ཤི་ཀའི་ཤིང་བལ་དང་། ཨར་ཀའི་ཤིང་བལ་དང་།
སྒྲ་བའི་ཤིང་བལ་དང་། ཤལ་མ་ལའི་ཤིང་བལ་དག་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། མདོ་རྩ་
བ་ཉ ཅེ ༡༧༧༧ ལས། ཤིང་བལ་ནི་ལྡེ་སྟེ། ཤལ་ལའི་དང་། ཨ་རྒྱའི་དང་། སྒྲ་བའི་དང་།
ཨར་ཀའི་ལོ། །ཞེས་ཤིང་བལ་ལྡེ་གསུངས་སོ། །

སྒྲ་བའི་མེ་རྟོག་ (འདུལ་བ) མདོག་སྒྲ་བའམ་དཀར་བའི་དཔེ་ཞིག་སྟེ། སྒྲ་བ་ནི་ཤིང་བལ་སྐྱེ་བའི་ཤིང་ཞིག་
གི་མིང་ཡིན་ལ། སྒྲ་བའི་མེ་རྟོག་ཅེས་པ་མེ་རྟོག་དངོས་མ་ཡིན་གྱི། ཤིང་བལ་གྱི་གང་བུ་སྐྱམ་
སྟེ་ཁ་བྱེ་ནས་ཤིང་བལ་ཕྱིར་ཐོན་པ་ལས་མེ་རྟོག་གི་རྣམ་པ་འདྲ་བར་གྱུར་པ་ལ། སྒྲ་བའི་མེ་རྟོག་
ཅེས་མིང་བཏགས་པ་ཅུང་མོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། དེས་རྒྱུང་རིང་པོ་ཁོ་ན་ནས་མགོ་
སྒྲ་བའི་མེ་རྟོག་ལྟར་སྒྲ་བ་སྒྲིན་མ་འབྱུང་བ་ཞིག་མཐོང་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འོན་
དེ་མེ་རྟོག་ག་ལ་ཡིན་སྟུང་ན། མིང་བཏགས་པ་ཅུང་གིས་དེ་ཡིན་ག་ལ་དགོས། དཔེར་ན་མེ་

རྟོག་ཅམ་པ་ཀའང་གང་བྱའི་ནང་གི་ས་ཐོན་ཞིག་ཡིན་པ་ཅམ་ལས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མེ་རྟོག་
ཅིག་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །སྤྱ་བ་ནི་ཤིང་བལ་སྦྱེ་བའི་ཤིང་ཐོན་གྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་པར་
མདོ་ཅ་བ་༩ ཟུ ༡༧་བཤ་ལས་གསུངས་སོ། །ཞིབ་པར་སྤྱ་བ་ཞེས་པའི་ཐང་དུ་གཟིགས།
སྤྱ་མོ། (འདུལ་བ) སྤྱེུ་ལས་ལུས་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་མདོག་སྤྱ་བ། གདོང་གཞག་ལ་ངང་རྒྱད་བཟང་ཞིང་
ལུས་རྩལ་ཆེ་བའི་དུད་འགྲོ་མོ་ཞིག་

སྤྱིང་ཡིག་ སྤྱིངས་ཡིག་དང་འདྲ།

སྤྱིངས་ཡིག་ འཕྲིན་ཡིག་ གཞན་ལ་བསྐྱར་བའི་ཡི་གེ། གཏོང་ཡིག་ བསྐྱར་ཡིག་ སྤྱིངས་དང་། སྤྱིང་།
ཐིན། (རྒྱ་རྟོང་ནས་ཐོན་པའི་ཡིག་རྟིང་རྣམས་སུ་འཕྲིན་ལ་ཐིན་ཞེས་ཐིན་འདུག་པ། དཔེར་
ན་ལྷ་མོ་ཡང་རབ་རྒྱ་དེསྟེ། ཐིན་ཡིག་ལྷགས་ན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ) འཕྲིན་རྣམས་དོན་འདྲ།

ཐིན། ༡ མཆོ་རྒྱུངས་མཁའ་དབྱིངས་སུ་སྤྱིང་བའི་ཆོགས་པ་ལ་ཟེར། འདི་ནི་དེང་དུས་ཀྱི་མཆོན་རིག་
པའི་བཤད་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ལོ་སྟོང་ཐོག་གོང་གི་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་
སུའང་སྤང་སྟེ། རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཐང་ཡིག་ (ཡར་ཇེ་ཡོ་རྒྱུན་སྤྱིང་པས་དགེ་བ་མཐར་རྒྱས་སྤྱིང་
ནས་གཏེར་དུ་བཞེས་པའི་རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཐང་ཤོག་གངས་(ན་མ) ལས། མཆོ་ཡི་རྒྱུངས་
ལས་མཁའ་ལ་སྤྱིན་དུ་ཆགས་ཆེས་བཤད་དོ། ༢ ཆོགས་སམ་མང་པོའི་དོན། ཐིན་ཆེན་
ཐོང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༡༩ ན་བཤལས། ཐིན་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱ་ནི་མང་པོ་ཉིད་ཉེ་བར་མཆོན་
པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཇི་འདྲེ་འགྲེལ་པ་བཞེ་སྤྱགས་ལས་ཀྱང་། ཐིན་ནི་ཆོགས་
སོ། ཞེས་གསུངས།

ཐིན་གྱི་ར་སྤྱ། འབྲུག་སྤྱ།

ཐིན་བརྒྱད། ཐིན་ཆེན་པོ་བརྒྱད་དང་འདྲ།

ཐིན་ཆེན་པོ་བརྒྱད། ཤར་དུ་སྟོན་པ། རྟོར་གཡོ་བ། ལུབ་རྒྱ་ཐག་པོ། བྱང་དུ་ཆེར་སྟོན་པ། བྱང་ཤར་དུ་
བརྟན་པ། ཤར་རྟོར་གང་བ། རྟོ་ལུབ་རྒྱ་འབེབས་པ། ལུབ་བྱང་དུ་གཏུག་པོ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །དེ་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྟོན་འཕྲེང་འབྲུག་ཅིང་འབྲུག་སྤྱ་སྟོན་པ། མེར་བ་དང་ཆར་འབེབས་པའོ། །

སྤྱིན་མེད། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་བདུན་གྱི་བཅུ་པ། སྤྱི་བཤད་ནི། འོག་གཞི་སྤྱིན་ལྟར་འདབ་
ཆགས་བར་བཞགས་པ་མེད་པས་སྤྱིན་མེད། ཅེས་མཆིམས་མཛོད་གསུང་། ཡང་ན་དབུགས་
འབྱུང་རྩལ་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་ཀྱི་སྤྱིན་མེད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཛོད། འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་གསུངས།

སྤྱིན་ལ་བཞོན། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མིང་སྟེ། སྤྱིན་དང་འབྲུ་བའི་སྦྲང་པོ་ཆེ་དཀར་པོ་ལ་ཞོན་
བས་དེ་སྤྲད་ཅེས་བྲ།

སྤྱིབས་པ། (བརྟུན་) ལྷོགས་པའི་དོན་དུ། ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དང་། དག་ཡིག་ཤེས་བྲ་རབ་གསལ། དག་
ཡིག་གསར་བསྐྱབས། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་བཤད་ཀྱང་། འདི་ནི་གཞུང་
ཆེན་མོ་ལ་རྟོག་ཞིབ་ནན་ཏན་མ་བྱས་པར་རང་འགར་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲུང་ཁང་དུ་སྤྱེ་བས་
བ་ལ་སྤྱིབས་བ་ཞེས་ཡིག་ཞོར་བྱུང་བ་དེ་རང་ལ་དཔེ་སྤྲངས་ཏེ། བྱུང་རྒྱལ་དུ་བྲིས་བར་སྤྲང་
སྟེ། སྤྱེ་དགེ་བཀའ་འགྲུང་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ཀ་པ་ ༥༡༠༥ན་༥ལས། བཅུན་པ་དགེ་འདུན་
འཆོ་མི་སྤྱིམས་སམ། མི་སྤྱིབས་སམ། དེས་སྤྱིས་པ། ཆེ་དང་ལྷན་ (བ) (མ་དཔེར་བ་ཡིག་
མེད་པ་ནི་ཆད་སྤྱོད་ཡིན་པར་སེམས།) བདག་སྤོམ་སོ། །བཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་།
ཡང་དེའི་མཇུག་ཏུ་༡༠༩ན་༥བར་ཡང་གོང་དང་མཚུངས་བར་འབྱུང་ཞིང་། མ་ཟད་སྤྱིབས་པ་
དང་བཤེས་པ་གཉིས་སྤྱི་གདངས་ཡང་ཉ་ཅང་ཉེ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་
མོ་སོགས་སུ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་སོགས་གཞུང་ཁུངས་མ་ནས་བཤད་པའི་སྤྱིབས་པའི་
དཔེ་མཆོན་གཅིག་ཅེས་ཡང་བཤད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱིབས་པ་ཉིད་དག་པར་སེམས་སོ། །
སྤྱིས་མ། འོ་མ་སོགས་ཀྱི་ཁ་སྤྱི། དཔེར་ན་འོ་མ་བསྟོལ་ཏེ་གང་བ་ན་ཁར་ཆགས་པའི་ཅིས་ཞག་ལྟ་བུ།
བྲིས་མ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི།

སྤྱིལ། སྤྱིལ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤྱིལ་སྤྱི། དེས་པ་ལྟ་དང་མི་ལྟར་པའི་རབ་ཏུ་བྲེ་བའི་གཟུགས་སྤྱི་མཐར་སྤྱིག་དེ། སྤྱིལ་སྤྱིའི་མཆོན་
ཉིད། དེས་བར་འགྲུར་བའམ་རྒྱན་མི་བཟོན་བའམ་དེས་བར་གཞན་དུ་བསྐྱར་བས་སྤྱིལ་སྤྱི་

ཞེས་བྲ། ཞེས་བྲ་སྟོན་ཆོས་འབྲུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རྟོ། ཁ་བ་ལས། གང་གི་སྤྱིད་པ་རི་སྤྱིད་
 བར། །འགྲོ་ལ་མན་བ་སྣ་ཆོག་ས་དག །མཉམ་དུ་མཛད་པའི་སྐྱ་དེ་ནི། ཐུབ་པའི་སྐྱལ་སྐྱ་རྒྱུ་
 མི་འཆད། ཁ་བ་འབྲུང་བ་ལྟར་རྟོ། ཁ་བ་དབྱེ་ན། བཅོ་བོ་སྐྱལ་སྐྱ། སྤྱི་བ་སྐྱལ་སྐྱ། བྱང་ཆུབ་
 ཆེན་པོའི་སྐྱལ་སྐྱ། (དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྐྱངས་པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་༣༤༦ལས། སྐྱལ་པའི་
 སྐྱལ་དབྱེ་ན་གསུམ་སྟེ། བཅོ་སྟེ་རྒྱུ་ལས། བཅོ་དང་སྤྱི་དང་བྱང་ཆུབ་ཆེ། ཞེས་པས་བཅོ་
 སྐྱལ་བ། སྤྱི་བ་སྐྱལ་བ། མཆོག་གི་སྐྱལ་པའོ། ཞེས་བྲང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྐྱལ་སྐྱ་དང་མཆོག་
 གི་སྐྱལ་སྐྱ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། མཆོག་གི་སྐྱལ་སྐྱ་དང་བཞི། སེར་རྩེ་
 བཅུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་དོན་དུ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྐྱལ་སྐྱ་ཞེས་
 པ་མཆོག་གི་སྐྱལ་ལས་ཐ་དང་པ་ཞིག་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། དེའི་མཆོན་གཞིར་རྒྱལ་པའོད་
 དཔག་མེད་དང་རྒྱལ་བ་མི་འཕྲགས་པ་ལྟ་བུ་བཞག་སྟེ། དེའི་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་དོན་ལས།
 དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཅོ་བོ་སྐྱལ་སྐྱ། སྤྱི་བ་སྐྱལ་སྐྱ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྐྱལ་སྐྱ་སྟེ་གསུམ་དུ་པལ་
 ཆེ་བས་བཞེད་ལ། ཀུན་མཁྱེན་བླ་སྟོན་སོགས་དང་བདག་གི་སྐྱ་མ་རིན་པོ་ཆེས་ནི། དེའི་སྟེང་
 དུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་སོགས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་གདུལ་བྱ་རྩེས་སུ་འཛིན་
 པའི་མཆོག་གི་སྐྱལ་སྐྱ་སྟེ་བཞིར་མཛད། དང་པོ་ནི། རི་མའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་འདུལ་པའི་
 ཕྱིར་དུ་རི་མའི་པི་མང་ལེན་པའི་གཟུགས་སུ་སྐྱལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་
 པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རི་དྲགས་ཏེ་ཏེར་སྐྱལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་
 པ་ནི། རྒྱལ་པའོད་དཔག་མེད་དང་། རྒྱལ་བ་མི་འཕྲགས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། རྟོན་པ་ལྷ་ཀྱ་
 ཐུབ་པ་ལྟ་བུའོ། ཁ་བ་ལྟར་ཡང་། བཅོ་སྟེ་རྒྱུ་ལས། བཅོ་དང་སྤྱི་བ་བྱང་ཆུབ་ཆེ། ཐུང་ན་
 འདས་པ་རྟག་སྟོན་པ། །སངས་རྒྱས་སྐྱལ་པའི་སྐྱ་འདི་ནི། རྟམ་པར་ཕྱོལ་པའི་ཐབས་ཆེན་
 རོ། ཞེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་པར། སྐྱལ་པའི་སྐྱ་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་འདུལ་པའི་དོན་དུ་པི་མང་ལེན་
 པ་ལ་སོགས་པ། བཅོ་དང་སྤྱི་བ་དང་། བཅོན་པར་རྩོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ཐུང་ན་ལས་
 འདས་པ་སྟོན་པ་དག་གིས་རྟམ་པར་ཕྱོལ་པའི་ཐབས་ཆེན་སོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཀྱི་དོན་

ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱལ་སྤྱ་གསུམ། ༡ (དགེ་ལྷན་པས་) བཟོ་བོ་སྤྱལ་སྤྱ། སྤྱེ་བ་སྤྱལ་སྤྱ། མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱ་དང་གསུམ་མོ། །འི་
ཟེང་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་འདུལ་པའི་བྱེར་དུ་ཕི་མེང་མཁན་གྱི་གཟུགས་སུ་སྤྱལ་པའི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ལྟ་བུ་དང་པོའི་མཆན་གཞི། ལྟ་ཡི་བྱ་དམ་པ་ཏྲོག་དཀར་པོ་ལྟ་བུ་གཉིས་པའི་མཆན་
གཞི། ཡང་ན་རི་དྲགས་ཅུ་རུ་སྤྱལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པའི་མཆན་གཞི་
ཡིན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་གསུམ་པའི་མཆན་གཞི་ཡིན། ༢ (རྟེན་མ) བཟོ་བོ་སྤྱལ་སྤྱ་ནི།
རས་སུ་བྲིས་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་འགྲོ་བའི་དཀར་པོ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་
རང་བྱོན་དང་བཞེངས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །སྤྱེ་བ་སྤྱལ་སྤྱ་ནི། དེས་ས་ལ་སོགས་པ་སྤྱལ་ནས་
སྤྱ་གཉིད་ནད་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་པ་འོ། །མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱ་ནི། མཛོད་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་སྤྱལ་
ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་འོ། །

སྤྱལ་བསྐྱར། (ལར་ཕྱིན་) མེད་པ་ཡོད་པར་བསྐྱར་བ་ལ་སྤྱལ་བ་དང་། དན་པ་བཟང་པོར་བསྐྱར་བ་ལ་
བསྐྱར་བ་ཞེས་བྱའོ། །སྤྱོ་བྲོས་མི་ཟད་པས་བསྐྱར་པའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ། རྟེན་དགེ་བསྐྱར་འབྱུར་
མདོ་འབྲེལ་༩ ཁི་བ་ ༡༥ན་པས། དེ་ལ་སྤྱལ་བ་ནི་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་སྤྱལ་བ་འོ། །བསྐྱར་
བ་ནི་རྟོ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་དན་པ་ལས་གསེར་དང་དཔུལ་དང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
སོགས་པར་བསྐྱར་བ་འོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱལ་བ། (ལར་ཕྱིན་) ༡ (མིང་ཆོག་) སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་འབྲུལ། མཆོག་སྤྱལ། ༢ (འདུལ་
བ) (མིང་ཆོག་) སྤྱལ་སོགས་པ་མིའི་གཟུགས་སུ་བརྩས་པ་གང་ཡིན་པ། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་དང་
བཅས་པ་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༩ ཀ ༡༥༥བ་ནན་གསལ་ཞིང་། གཞན་ཡང་ཁོ་ལོས་བྲིས་པའི་
འདུལ་པའི་ཆོག་མཛོད་ལ་གཟིགས། ༣ (ཐུ་ཆོག་) བསྐྱར་བ། འཕུལ་བུ་འཇུག་པ། བོད་རྒྱ་ཆོག་
མཛོད་ཆེན་མོར། སྤྱལ་བ་བྱ་ཆོག་ཏུ་བཤད་ལ། མདོ་སྤྱལ་གཞུང་ཆེན་མོ་མང་པོ་དང་། དག་
སྟོན་ཅ་འབྲེལ་སོགས་སུ་ནི། སྤྱལ་བ་བྱ་ཆོག་ཏུ་བཤད་པས། སྤྱལ་བ་དང་སྤྱལ་བ་གཉིས་ལ་
ཞེས་འཇུག་དང་དོགས་གཙོད་དགོས་པ་འདུག་གོ། ༤ (ཐུ་ཆོག་) སྤྱོ་བ། བསྐྱེད་པ། བཟོས་པ།

བཅོས་པ། བསྟན་པ། བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་ལྟེ་བའི་ཅ་འཁོར་ལ་ལྟེ་བ་སྤྱལ་བའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་
བ་ལྟ་བུ། སྟོབ་ལ་འཇུག་པ་ནི། རྗེའི་རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། མེམས་གྱིས་སྟོ་
བ་སྟེ་ཡིད་གྱིས་སྤྱལ་པ། ཞེས་གསུངས། 5 (བྱ་ཆེག) སྟིན་པ། སྟོབ་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་
ཁུ་ཁུ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གསུང་ངོ་། །

སྤྱལ་བ་སྤྱུ་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) བསྐྱེད་རྫོགས་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་སྤྱལ་བའི་དཀྱིལ་
འཁོར་སོགས།

སྤྱལ་བ། འདིའི་དོགས་གཅོད་སྤྱལ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤྱལ་བའི་འཁོར་ལོ། (གསང་ལྷགས) ལྟེ་བ་སྤྱལ་བའི་འཁོར་ལོ་ལ་གཟིགས།

སྟོབས་པ། (བདེ་རྒྱུད) དགྲེས་པ་འམ་ལྟོགས་པའི་བདེ་རྒྱུད། དོགས་གཅོད་སོགས་ཞིབ་པར་སྟོབས་པ་
ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟེ་འུ། གཤོང་དང་ཐོངས་ཆོས་དམར་ཞིང་མདོག་སེར་སྟུག་ལ། ལུས་སྟོབས་སྤྱ་ལས་ཅུང་ཐད་ཅུང་བའི་
དུད་འཕྲོ་ཞིག་སྤྱ་བཤད་ནི། སྤྱ་ལས་ལུས་ཐོངས་ཅུང་བའི་ཆ་ནས་སྟེ་འུ་ཞེས་བྱའོ། །འུ་ཞེས་
པ་ནི་ཅུང་བའི་དོན་ཉེ། དཔེར་ན་རྩ་ཅུང་དུ་ལ་རྟེ་འུ། བ་ཅུང་དུ་ལ་པེ་འུ་ཟེར་བས་མཆོན་ནོ། །

སྟེ་འུ་རྗེང་། (འདུལ་བ) ། སྟེ་འུ་རྗེང་ཞེས་གྲགས་པ་འདི་ཡངས་པ་ཅན་ན་ཡོད་པར། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་
༩ ག་པ་ ༡དང་། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༩ ཆ་པ་ ༡༥༦༥བ་ ༣ན་གསལ། ཐང་ཐན་ཁྲ་མའི་ལམ་ཡིག་
ལས། དེ་ནས་ཤར་ལྟོའི་མཆོམས་སུ་རྒྱང་གྲག་བཅུ་གྲག་གཉིས་དང་བཞི་ལྔ་ཅན་གྱི་སར།
རྗེང་སྐམ་ཅིག་གིས་ལོགས་སུ་མཆོད་རྟེན་ཅིག་ཡོད་པ། སྟོན་སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་པའི་
དུས་གནས་འདིར་འཆག་པ་དང་བཞུགས་པ་མཛད་པའི་སྐབས་སྟེ་འུ་ཞིག་གིས་སྟོན་པ་ལ་
སྤྱང་ཅི་ལུལ་བར། སྟོན་པས་རྒྱ་དང་སྤྱར་ཉེ་བཞེས་ཤིང་ལྷག་མ་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་གྲེམས་
པར་མཛད་པས། སྟེ་འུ་དེ་དགའ་བཞེན་འོབས་སུ་སྤྱང་ནས་ཤིན་མེར་སྟེ་འུ་པའི་ལོ་རྒྱུས་
སྤྱང་ངོ་། །ཞེས་གོང་གི་རྗེང་སྐམ་དེ་སྟོན་གྱི་སྟེ་འུ་རྗེང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟུམ། 2 སྟེ་འུ་ས་
བརྟོས་པའི་རྒྱུ་རྗེང་བུ།

སྐྱོ་བསྐྱེད་བརྒྱས་པ། དམ་ཆོག་གི་བརྒྱས་པ་དང་འབྲ།

སྐྱོ་བའམ། (འདུལ་བ) མོས་པ་ཡོད་དམ། འདོད་པ་ཡོད་དམ། ཁས་ལེན་ཏམ་ཞེས་བྲིས་པའི་ཆོག་གོ།
 ལུང་ཐོན་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ལས། སྐྱོའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁས་ལེན་ཏམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་
 རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུང་ཐོན་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས། སྐྱོའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
 ཁས་ལེན་ཏམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་རོ། །ཞེས་གསུངས།

སྐྱོ་སིང་བ། དགའ་ལྟོད་ལ། སེམས་སྦྱིད་ཉམས་དོད་པོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོར། མོས་པའི་བན་
 ཡོན་བན་བར་བྱས་ཏེ་སྐྱོ་སིང་བ་བྱས་ནས་སྦྱོད་ཀྱི་སྐྱོན་སྦྱོང་བ་སོགས་བྱས་ཏེ་མཉན་རོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྐྱོག་མ། (འདུལ་བ) ཤིང་དང་སྐྱུག་མའི་ལྷག་མ་ལས་བཟོས་པའི་མེ་རྟོག་ལ་སོགས་པའི་རྩས་གཙང་
 མ་རྒྱག་སྟོད།

སྐྱོས་པ། (སྐྱོ་བའི་འདས་པ) 1 གཅིག་ལས་མང་པོ་གྲེས་པ། 2 རྣམ་གྲངས་མང་པོ། དཔེར་ན་རྣམ་
 གྲངས་མང་པོ་ལ་སྐྱོས་པ་རྒྱས་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། རྣམ་མཁའ་ལྟར་སྐྱེ་གནས་
 འཇིག་གསུམ་གྱི་སྐྱོས་པ་དང་བྲལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བྱིན་གྱི་སྐྱོས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། 3
 འཆིང་བའམ། འཆིང་བྱེད། བདེན་འཇིན་གྱི་འཆིང་བ་ལ་བདེན་འཇིན་གྱི་སྐྱོས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། 4 དགག་བྲ། དགག་བྲའི་སྐྱོས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དགག་བྲ་དང་བྲལ་བ་ལ་སྐྱོས་བྲལ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 ལྷང་བ། བབ་བ། རྗེའི་ལྷ་མོ་བཞི་ཞེས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། དུམ་གྱི་
 ཆོས་འབྱུང་གི་གནས་པརྒྱ་ལ་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་ཐེག་ལེ་སྐྱོས་པ་སྟེ་མཁའ་ནས་ཞུ་བར་མཛོད་
 རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྐྱོས་བྲལ། 1 (དགེ་ལུགས) སྦྱོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྐྱ་བཤད་ནི། གདོད་མའི་རང་བཞིན་
 རི་ལྟར་ཡོད་པ་ལས་གཞན་བཟང་ངན་དང་། མང་ཅུང་། ཆེ་རྒྱུང་། བྲ་བྱེད་སོགས་གང་ཡང་
 སྐྱོ་རྒྱུའམ་དབྱེ་རྒྱ་མེད་པས་ན་སྐྱོས་བྲལ་ཞེས་བྲལོ། །དེ་ཡང་ས་པཌ་གྱི་སྐྱོས་གསུམ་རབ་
 དབྱེ་ལས། རི་སྟེད་ཅེས་པ་མང་པོ་སྤྱ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་མང་ཅུང་མེད། །དེ་ནི་སྐྱོས་

བྲལ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཚེས་གྱི་དབྱིངས་ལ་བྱ་བྱེད་མེད། །དེ་ནི་སྒྲོས་བྲལ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན། སྒྲོས་པ་དགག་བྲལ་བྲས་ནས་དེ་དང་བྲལ་བ་ལ། སྒྲོས་བྲལ་ཞེས་པ་འཇམ། ཡང་ན་སྒྲོས་པ་བདེན་འཛིན་ལ་བྲས་ནས་དེ་མེད་པ་ལ་སྒྲོས་བྲལ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་ སྒྲོས་བྲལ་ཞེས་པའི་སྒྲོས་པ་ནི། བྱ་བ་དང་། མཆེད་པ། བྱེས་པ་བཅས་གྱི་དོན་ཡིན། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ཙ་ཤེ་རྟེན་ཆེན་ལས་ཀྱང་། སྒྲོས་བྲལ་རྟོགས་སོ་བྲས་ན་ཤིན་ཏུ་རངས་ཤིང་དགའ་ལ། སྒྲོས་པ་མེད་པ་དགག་པ་འཇམ་ལོ་བྲས་ན་མི་བཟོད་པ་ནི། དགག་བྲལ་ནས་པར་བཅད་ཙམ་ཞིག་མེད་དགག་གི་དོན་ཡིན་པ་མ་རྟོགས་པར་མེད་དགག་ཐམས་ཅད་རི་བོང་གི་རྩ་དང་འབྲུ་བའི་ཅང་མེད་དུ་འདོད་པའི་སྒྲོ་སྒྲིན་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །² (བཀའ་རྒྱུད) རྣམ་རྟོག་གི་སྒྲོས་པ་ཡིད་ངོར་བཅད་ཙམ་གྱི་ཉ་དེ་བ། གྲུ་བཤད་ནི། རྣམ་རྟོག་གི་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བས་ན་སྒྲོས་བྲལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གམས་པ་རང་བྱུང་ཞབས་ཀྱིས། གནས་ལུགས་སྒྲོས་བྲལ་བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི། །རྣམ་རྟོག་སྒྲོས་པའི་མཆོན་མ་ཀུན་གྱིས་སྟོང་། །གསལ་ལ་འཛིན་མེད་དག་པའི་རང་བཞིན་ཏེ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྱིང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྒྲོས་བྲལ་གྱི་ནལ་འབྱོར། (བཀའ་བརྒྱུད) དུག་ཆེན་གྱི་ནལ་འབྱོར་བཞིའི་ནང་གསེས། སེམས་གྱི་ངོ་པོ་ནས་མཁའ་ལྟར་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་གྱི་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པའི་ནལ་འབྱོར། འདི་དང་ནལ་འབྱོར་བཞིའི་དང་པོ་ཙེ་གཅིག་གི་ནལ་འབྱོར་གཉིས་ལས། ཙེ་གཅིག་གི་སྐྱབས་གཟུང་འཛིན་དངོས་པོ་ལ་བདེན་འཛིན་མ་ཞིག་པར་དངོས་འཛིན་ཨ་འཐས་ཀྱི་སྦྱང་བ་འཆར་ལ། འདིའི་སྐྱབས་སུ་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་མེད་པར་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སྦྱང་བ་འཆར་བའི་ཁྱད་པར་སོགས་མང་དུ་ཡོད་པར་གསུངས། དེ་ལ་རྒྱུང་འབྱིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད།

པར་བྱང་སྟོན་ཆོག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་གྲུང་།
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅི་འདྲི།

དཔར་དུ་བསྐྱེད་བའི་ནམ་དཀར་ཕྱང་པོའི་མཐུས།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་མོ་སྟོང་ཐུག་བརྒྱ།
གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྔའི་འགོ་བ་མ་ལུས་པ།
རེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཇམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ནམ་འབྲེན་
ལྷ་ཀྱུ་མེ་རྒྱུ་འུ་རིང་ལུགས་སྟོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕམ་ལུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་
མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། རང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རེས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་
བསྐྱེད་དང་བསྐྱེད་འགྱུར་གང་ལའང་སྤྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྟོའི་སྟོན་ཆོག་ཏུ་ལྷ་ཀྱུ་འི་
དགེ་སྟོང་ཆོས་སྤྱོད་བཀའ་དབང་སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤྱར་བཤོ།